¶ Uincentij Beluacen. Speculi moralis Liber tertius: in quo de consecutione pfecte innocētie: ⁊ preseruatione a peccatis disseritur Incipit feliciter.

¶ Pars prima.

DIS.I.

Expeditis per dei gr̄az duob⁹ libr⁹ hui⁹ voluminis. In quor⁹ p⁹ sapiēs ⁊mo dñs p sapiētē osīdit assumendā esse diligētiā agēdor⁹ cuz dicit. In oīb⁹ operibus tuis. In secūdo hortat ad habendā ꝓuidentiā futuror⁹ cū subdit. Memorare nouissima tua. Nūc accedam⁹ ad tertium in quo ꝓmittit pfectā innocētiā aīor⁹ cū addit. Et in eternū nō peccabis. Primis videlicet duobus suppositis. q. d. Si diligētiā opōsam in agēdis teneris. si ꝓuidētiā studiosam de futuris habueris. ex his ꝓculdubio pfectā innocentiā cōsequeris. Magna valde ꝓmissio. ⁊ ex totis p̄cordijs appetenda. q⁹ quātū est de lege cōi nō ē hō q̄ nō peccet. vt dr̄. iij. reg. viij. Itē eccs. vij. Nō est iustus in terra q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet: subaudi venialiter. ⁊ pauciss̄imor⁹ ē nō peccare mortaliē. ex munere gr̄e spālis. Ex dictis in secūdo libro. luculēter apparet qō nouissimor⁹ cōsideratio funditus excludit voluntatē peccādi. sicut est facile videre diligētius intuēti ea q̄ dicta sunt de morte. Itē eodē libro de extremo dei iudicio. Rursus eodē libro de penis peccatorū in purgatorio. necnō ⁊ de reprobor⁹ supplicijs in iferno. tādē de ꝓmijs ⁊ remuneratione iustor⁹. Ulteri⁹ aūt cōsiderare debemus qō sunt alia q̄ttuor q̄ nō modicū suffraganť ad ꝓseruādū hoiez a peccato que si iugiť habēt hō p̄ oculis nūq̄ vellet assentire peccatis. Primū est rōnalis aīe cōditio generosa. scōz est eiusdē discussio seriosa. tertiū est in pugna sui defensio virtuosa. q̄rtū est diuini verbi retētio studiosa. ¶ Primū itaq⁹ multū valēs ad ꝓseruādū hoiem a peccato est rōnalis aīe dignitas ⁊ oditio generosa. Nā si q̄s diligenter inspicēt aīe dignitatē q̄ntūq⁹ de peccato cōmittēdo tentaē pctō nullate⁹ assentiret. Nāc enī de⁹ sup creaturas nobilē fecē ⁊ dignā q̄ eā cū maiori deliberatiōe creauit. imagine sua illustrauit. similitudine decorauit. ornauit vtute. s. iusticia nāli. Dnic ēt dedit libertatis arbitriū. rōnis fastigiū. iferior⁹ oīū. intellect⁹ acumen. discernēdi facultatē. nālis legis ⁊ scripte sciētiā. spūs sui gratiā. āgelor⁹ societatē. Hāc elegit sibi beatissima trinitas ī habitaculū. pr̄ in filiā. fili⁹ in sponsam. spūsanctus sibi cōsecrauit ī tēplū. Pro hac dei fili⁹ in mūdū venit. carnē passibilē ⁊ mortalē assumpsit. euāgelica documēta ꝓposuit. sanctitatis exēpla ꝓbuit. sacrāmēta īstituit mirabilia opa oñdit. pro eius redēptione iniuria mūdi mala sustinuit. sanguinē suū fudit. mortē ptulit. pro hac liberāda ad inferos descēdit. pro hac spe cōfortāda hominē assūptū resuscitauit a mortе. pro hac docēda ⁊ ad amorē suū inflāmāda spiritū sanctū misit. pro hac reuocāda ab errorib⁹ ⁊ ad veritatē fidei reducēda. discipulos suos p vniuersum orbē dispersit eosq⁹ innumeris tormēto⁹ et mortis generib⁹ exposuit. pro hac exaltāda celos ascēdit. ⁊ regnū eterne beatitudinis ꝓparauit. Hec oīa si q̄s attēderet. nō ipsam vili penderet nec pro vilissimo peccati cōmertio venalē dyabolo tradēt nec lenoni vilissimo. turpissimo ⁊ crudelissimo, pstituret nullo mō Por⁹ multa describunť. Eccī. xvij. Deus de terra creauit hominem ⁊m imaginē suā fecit illū ⁊c. Bern̄. in mediť. suis. O aīa insignita dei imagine decorata similitudine. despōsata fide. dotata spū. redēpta sanguine. deputata cū angelis cōsor⁹ beatitudinis. heres bonitatis. rōnis ptices q̄d tibi cū carne. Et ifra. Tot⁹ siquidē mūdus iste ad vni⁹ aīe p̄ciū estimari nō pōt. pro q̄ christi sanguis effusus est. ⁊ q̄ nō nisi christi sanguine redimi potuit. Ecōtra q̄s diligēter attēderet vilitatē peccati q̄ntūlē ⁊ miserā. q̄sedā ⁊ fetidā. q̄ deformē ⁊ abominabilē deo ⁊ angelis ei⁹ sanctis reddat aīaz peccatricē quot ⁊ quāta mala ꝓueniāt aīe p̄ pctīs. nullo mō. nulla rōne peccaret. De vilitate peccati ⁊ de malis ⁊ dānis q̄ plurimis q̄ facit ī aīa. Require ifra vbi agit de effectibus peccati. O⁹ aūt aīe cōsiderata nobilitas eiusq⁹ generosa oditio ꝓseruet ipsaz ⁊ retrahat a pctō dr̄ infra Job. iij. Qui nat⁹ est ex deo nō peccat. Ex deo inq̄z nō ex sua substātia vel essentia. ꝓducēte. sz ex deo ad suā imaginē oformāte ⁊ ex deo redimēte. ⁊ deformatā p sacrāmēta regenerāte. ⁊ p gr̄am reformāte. Reuera oīs hō si natiuitat⁹ hui⁹ dignitatē osideret nō peccat. i. adeo vilitatē pctī abominabilē ītuef. q⁹ pctīs omittē penitus dedignať. vñ Sen̄. Si scirē deos ignoscituros, ⁊ hoies ignotu-ros: adhuc nō peccarē. Sequit: Qñ semē dei manet in eo. Hoc semen est fides: q̄ est bonor⁹ oūz primariū fundamentū. h̄ semē manet in hoie etiā post pctīs. cui⁹ virtute debet retrahi a pctō. Sequitur: Et nō pōt peccare. i. habet in se vnde possit nō peccare si velit. ¶ Scōm q⁹ multū valet ad ꝓseruādū hoiem a pctō: est seriosa sui circūspectio. Si enī hō semetipm diligēter sine dissimilatiōe discuteret: ⁊ oēs aīe sue latebras: oēs sensus suos tā interiores q̄ exteriores sollicite visitaret: nunq̄z peccaret. Hoc autē est sūme necessariū: qñ cū tota vita hois sit tētatio: sicut dicit Job. vij. Tētatio est vita hois sup terrā. expedit oīno vt se custodiat ⁊ defendat sīc inferius ostēdeť. Rursus q⁹ nō solū ab extrinseco. i. a tētatione hostili generať in nobis pctīs: imo etiā a nobis ipsis. i. a corruptiōe nr̄a intrinseca. ⁊ nosipsi frequēter dam⁹ hostib⁹ occasionē tētandi: ideo sūme necessaria est nobis circūspecta nr̄i custodia. Sīc enī qñ abbates ⁊ priores in monasterijs oī die circueunt pscrutanť ⁊ visitāt oēs officinas ⁊ oīa latibula: ne fiat in eis aliq̄d inordinatū: vl ne la teat aliq̄d inhonestū: tādiu regularis disciplina seruať. Qñ vō plati negligūt vel otiēnūt discutē ⁊ corrigē: tūc perit regularis observātia discipline ⁊ religiōis honestas. Sic etiā ē ī aīa: q⁹ qñ semetipaz discutit pscrutať. visitat oīa latibula cordis sui: ⁊ oēs sensus suos ⁊ si q̄d inordinatū inuenerit statim corrigit. tunc ordinata sunt oīa nec pōt ibi latere vel manere aliq̄d inhonestū. Ideo dicit Eccī. vij. Uisitās speciē tuā nō peccabis. i. si domū osciētie tue sollicite visitare volueris nō peccabis: q⁹ nec pctīs cōmittes. ⁊ si cōmissum inueneris: illud ibi manere seu morā cōtrahere nō ꝓmittes. Debes q̄ diligērer inspicere ne sit in corde tuo aliq̄ mala cogitatio: nec in lingua inordinata locutio: nec in sensibus vitiosa delectatio.

¶ De custodia cordis.

Primo itaq⁹ debes custodire cor tuū sicut monet Sapiēs puer. iiij. Oī custodia serua cor tuū: qñ ex ipsovita ꝓcedit Sīc enī cor ē p̄incipiū vite nāl: ita ē p̄incipiū vite vel mortis moral. Ex corde enī exeūt cogitatiōes male: furta: homicidia ⁊c. Mat. xij

¶ De cogitatione. DIS.II.

Notandū autē q⁹ tria sunt genera cogitationū. Quedā enī sūt vtiles ⁊ fructuose: q̄dā volabiles ⁊ ociose: ⁊ q̄dā vitiose. ¶ Utiles ⁊ fructuose sunt qñ ex voluntate ⁊ ꝓposito versat hō in eis honorē dei ⁊ vtilitatē aīe sue vel ꝓximi sui intendens. De quib⁹. j. Regū. ii. Deus sciētiarū oñs est: ⁊ ipsi ⁊c. Et puer. viij. Eruditis intersuz cogitatiōib⁹. Sap. v. Cogitatio illoz apud altissimū. Bern̄. Omne tps ī quo de deo nō cogitas: h̄ te ꝓdidisse puta. Itē fructuose sunt semp cogitatiōes male: qñ viriliter ⁊ cito eis resistiť: quantūcunq⁹ male sint. Uñ vsus: Semp lucrať bona semp q̄ meditať. Pugnās lucrať otra mala q̄ meditať. Haeg. Tētatio cui nō osentitur nō est pctīs: sed materia exercēde virtut⁹. De hac materia infra vbi agit de tētatione: ⁊ supza vbi de pseuerantia. ¶ Itē in vitis patrū quidā senex respōdit cuidā interrogāti de cogitatiōib⁹: Mortuos nō timeas: sz viuētes fuge. h̄ est osēsu vl ope pctīs nō opare. Itē abbas syrus rīdit: Si cogitatiōes nō habes: q⁹ opa nō habes Hoc est q⁹ q̄ cogitatiōe aduersus pctīs nō pugnat neq⁹ ōdicit: sed corpaliē peccat: cogitationū nullas molestias hz. Sicut vbi est palus fixus in aq̄ vel sarū: ibi est strepit⁹ vndarū: qñ eis resistiť. Ubi aūt palus vndas sequit: sine strepitu vadit. Sic q̄ ducitur a cogitatione in actū nō repugnās: nō hz strepitū malarū cogitationū: sed q̄ eis repugnat. In vitis patrū quidā fraē interrogauit senē q̄d faceret otra diuersas tētationes. Rīdit: Nō pugnes otra oēs: sz ō illā q̄ caput est aliarū. Cōtra īmūdas cogitatiōes nihil adeo valet sicut eas spūalib⁹ p̄rib⁹ reuelare: in q̄rū reuelatiōe cōfusus hostis fugit: vt scabiosus qñ scabies ei⁹ nudať. ¶ Secūdo sunt cogitatiōes inutiles ⁊ infructuose ⁊ ociose. ⁊ hoc duplicit: qñ. s. diabolus ingerit cordi assidue malas cogitatiōes: tūc sunt sine fructu suo quē intendunt demones: qñ sunt sine osensu ne placeant: tūc necesse habent euanescere ⁊ deficere: vt ventus ⁊ fum⁹. In vitis patrū dixit abbas pastor: Logitatiōes sunt vt securis q̄ nihil opaē nisi aliqs ei manū porrigat: sz remanet ociosa. Itē dixit q̄dā: Sicut vestes incluse in capsa exterminaē ⁊ putrefiūt si fuerint ibi lōgo tpe. sic cogitatiōes in cordib⁹ nr̄is deficiūt ⁊ exterminanť nisi fecerim⁹ eas. Itē ad abbatē ioseph: Sicut si q̄s claudat in vase serpentē ꝓcedēte tpe morit: sic maligne cogitatiōes paulatim deficiūt patiētia illi⁹ cui eas demones īmittūt. Itē ociose sunt qñ sunt vane ⁊ volatiles vt vēt⁹ Interrogauit frater quid faceret: q⁹ multe cogitationes in aīa sua veniebāt: ⁊ piclitari sibi videbaē in eis. dixit eū senex sub aere diecēs: Expāde sinū tuū ad vētū: ⁊ apprehēde. Qui cum diceret se nō posse retinere: ait senex: Sicut nō potes vētos apprehēdere: nec re-

tinere.sic nō potes cogitatiōes ꝓhibere ne veniēt.sz tuū est eis resistere. Itē ociose sūt qñ de eo qō ad deū ptinet nō sē/Bernñ. Omne tps rē.vt supra. puer.xxj. Cogitatiōes robusti semp in abundātia rē. Itē in collatiōib⁹ patrū dixit ꝺdā pater. Mēs hois ē vt mola quā icursus aquarū voluit.z ꝺscere nō finit.sz necesse ē voluere z reuoluere ꝺcꝺ ei ministrāt.siue frumētū siue loliū. Ita mēs circū acta tētatiōib⁹ hz voluere z renoluere siue bonas siue malas cogitatiōes q̄ ministrant ei. Job.xx. Cogitatiōes varie succedūt sibi z mens mea in diuersa rapit. Rñdit sophar. ¶ Item nota q⁹ stabilitas loci multū valet ꝺtra istas cogitatiōes. Itē dixit ꝺdā frater, seni. Cogitatiōes mee nutāt z tribulor. Rñdit senex. In cella tua sede.quēadmodū.n.si afina alligata sit.z pullus eius gestiat z currat huc atq illuc z quocūq ierit semp ad matrē suaz reuertit.ita erūt cogitatiōes eius q̄ ꝓpter deū in cella residet.si.ad modicū nutāt.reuertunt tñ ad eū. Itē ꝺdā senex ait. Nō deseras cor tuū tpe tētatiōnis.qz si deseruieris.ante te semp inuenies qō fugiebas. ¶ Tertio notādū est quot sunt cogitatiōes quedā vitiose z culpabiles.quarū sunt q̄ttuor genera.alie.n.sunt curiose.alie libidinose z morose alie in consensu ꝓnitiose.alie in defensione culpe magis malitiose. ¶ Primū ergo gen⁹ cogitationū vitiosaꝝ ē curiositas. Est aūt curiosa cogitatio qñ studet hō quō sciat z cognoscat ea q̄ nō ptinent ad salutē.vel qñ nimis ꝟplicat se circa vana vt ꝑbi de q̄bus. Ro.j. Enumerūt in cogitatiōib⁹ suis.z obscuratū ē ꝟsipiēs cor eor. Ecō tra ꝓuer.xij. Cogitatiōes iustoꝝ iudicia ibidē.xx. Cogitatiōes ꝺsilijs roborant. Nō fit qñ ꝟplicat se hō ī cogitatiōib⁹ q̄ sūt recto iudicio z ꝺsilio regis magis vtiliū. ¶ Secūdus mod⁹ ē qñ sūt libidinose z morose.i.qñ hō delectat in malis cogitatiōib⁹.z morat ī eisdez. In collatiōe patrū dixit ꝺdā senex. Alia ē ad modū aqle q̄ cū descēdit de alto ꝺtēplatiōis.ꝟsidet cadaueri delectatiōis carnalis. Itē in vitis patrū ꝺdā senex querēti cām passionū suarū dixit. Infestāt te passiōes qz vasa eaz intra te sunt.s.cogitationes z imaginationes carnales.mozam ibi faciendo.qñ eas nō eicis viriliter z velociter. Bernñ. Preterite cogitatiōes dū in animo ludūt illudūt. Piere.iiij. Laua a malicia cor tuū.vsq̄quo mozabunt in te cogitationes noxie. Itē in vitis patrū frater quidā venit ad quendā senē vicēs. Oza ꝓ me qz a spiritu fornicatiōis sollicitor.z ozauit senex ꝓ eo. Iteruz venit idē petēs.z senex idē fecit. Cū aūt iterū veniēs idez diceret. rogauit senex dñm vt ostēderet ei causam quare nō exaudiret qui vidit spiritū fornicatiōis iurta fratrē illū sedētē z quasi ludentē cū eo.angelus aūt bonus missus in adiutoriū eius similiter.z ꝺdigna bat aduersus illū q⁹ nō ꝓsternebat se deo.sz potius delectabat in cogitationib⁹ suis. Annūciauit senex fratri q̄ viderat monēs q⁹ ob sisteret cogitationib⁹ suis malis. Exaudiuit frater senē.z inuenit re quiē. Itē ait ꝺdā senex. Sicut apponit amaritudo vberi vt puer se pet ab eo. ita delectatiōis cogitatiōis apponēda ē amaritudo crucis⁹ eterni. Ad hoc valēt q̄ ꝺicta sūt supra de iferno.de illis quoꝝ habitacula tāgebant a nebula fetoris. Itē cauere ꝺz hō nedum de peccato cogitat ad dolēdū.z dolere dolēdum.ūmittat ei dyabolus delectationē carnalem vt delectet in eo.de quo dolere z flere volebat. Unde soph.iij. Corrūpūt oēs cogitatiōes suas. ¶ Tertio sūt cogitatiōes ꝓnitiose q̄ pueniūt vsq̄ ad ꝟsensum mortalis peccati. tūc.n.sunt sicut fetus vippi q̄ corrodēdo matrē suā occidūt.z ventrē de quo nascunt dilacerāt z disrūpūt. Sicut enī vippa a fetib⁹ suis ītra se positis lacerat z occidit.ita nos cogitationes nostre in cordib⁹ nostris orte z in vētre memorie nutrite ꝓ ꝟsensuz occidunt Ideo dicit Piere.iiij. Usq̄quo mozabunt in te cogitatiōes noxie. Et Dan.xiij. Senes pleni iniqua cogitatiōe rē. ¶ Quarto sūt cogitatiōes magis ꝓnitiose.qñ.s.peccatū in corde tegit.occultat.excusat.z defendit.q⁹ est grauissimum genus peccati.de quo infra vbi agitur de gradibus superbie. De talibus cogitationibus dicitur Sap.i. Peruerse cogitatiōes seperant a deo. Magna peruersitas est.deo velle occultare qō ipsum latere nō pōt. Job.xlj. Nulla te latet cogitatio. Et.j.pal.xxviij. Omniū nouit corda z cogitatiōes intelligit Magna etiā peruersitas ē velle excusare z defendere qō ac cusari z cōdemnari debet. Ideo dicitur ysa.lv. Derelīquat impius viem suam.z vir iniquus cogitationes suas.

De custodia lingue. DIS. III.

Post custodiā cordis videndū est de custodia lingue. Circa quā cōsideranda sunt quattuor. Primo ostendendum est quātum sit necessarium z difficile linguā compescendo seruare. Scōo q̄s sollicite cauenda sunt peccata lingue. Tertio que z quot sunt huius peccata. Quarto per oppositū dicendū erit de silentio. ¶ Circa primuz scilicet q̄s necessariū sit homini linguā suā sollicite custodire.p⁹ ex hoc qō dicit puer.xviij. Mozs z vita in manib⁹ lingue. Quātū aūt ꝺficile sit eā ꝺpescere z custodire.ostēdit Jac.iij. lingua nra ignis est vniuersitas iniqtatis:lingua ꝟstituit in mēbris nris q̄ maculat totū cor⁹ z ifl̄āmat rotā natiuitat nre inflāmatā a gehēna. Oīs enī nā bestiaꝝ z volucrū:z serpētū z ceteroꝝ aīaliū domant .linguā aūt nullus hoūz ꝺomare pōt. Est.enī inqetū malū plena veneno mortifero. Jō.hortat sapiēs. Eccī.xxviij. post multa mala q̄ ex lingua ꝓuenire testat. Attēde ne labaris in lingua z cadas in ꝺspectu inimi cor insidiātiū tibi z sit casus tu⁹ insanabilis in mortē. ¶ Nota q̄t tuoz in vbis istis ꝺsiderāda.z memoꝛiter ꝺmēdāda. Primo qz lingua lubrica est:z in lubrico ꝺstituta. Ideo in vitia multa ꝓ linguaz incidim⁹ faciliter z frequēter. ꝓterea maioz z diligētioz sollicitudo requirit circa custodiā ei⁹. Ideo dicit. Attēde.s. ꝓpter lingue lubricitatē. Scōo nota q⁹ aduersarij nri multū ifestant nos de pctis lingue qz vbi castrū debili⁹ inuenit.ibi forti⁹ ꝓpugnat. Uñ frequētius tentamur de pctō lingue q̄s de alijs. ꝓpter qō vitiū lingue vigilāti⁹ est cauēdū:qz vbi magis insistit robur obsidētiū ibi vigilantius ē z forti⁹ obsistēdū. Tertio ꝓpter facilitatē lapsus z difficultatē resurgēdi.ideo dicit.z sit casus tu⁹ ī sanabilis. Quarto ꝓpter peccatoꝝ lingue grauitatē:qz.s.sūt ad mortē. Attende g̃ q⁹ in pctā linguē faciliter labimur z frequēter.z ad hoc forti⁹ ꝓpugnamur:z cuz maioꝛi difficultate resurgim⁹.ac ꝓ hoc in mortē ꝓmā z scōaz incidim⁹.i.in mortē culpe q̄ ē moꝛs ꝓma.z in mortē gehēne q̄ ē moꝛs scōa. Itē ꝓ linguā corruūt hoīes.z in mortē ꝓpriā z in mortes mlt oꝛ.sic infra patebit. Sūt aūt pctā lingue diligēter z studiose cauēda.tuz qz deo sunt iniuriosa.tū qz sunt ipsi loquenti ꝓnitiosa.tū qz ꝓximo mihi sunt dānosa. Primo ꝺdē qz deo sūt iniuriosa . Deus enī ꝓpter seipsuz homi linguā dedit.i.ad se laudādū.benedicendū z sibi gr̃as agēdū. ꝓ oib⁹ bonis z bñficijs q̄ fecit.z ꝺtinue facit nobis.z se facturū ꝓmisit.vt hoīes sacrificēt ei sacrificiū laudis z anū ciēt opa ei⁹ in exultatōe.hoc ē officiū angeloꝝ.z ita iā in hoc exilio ꝓ modulo nro ꝓticipamus cū angelis sctis. Uñ.j.cozin.xiij. Si linguis hoūz loquar z angeloꝝ. Linguis hoūm loq̄mur pctā ꝓpria cōfitēdo humiliter z ozādo.laudādo vo deū linguis loq̄mur angeloꝝ. Jac.iij. In lingua benedicim⁹ deū. Oī grauiter q̄ peccant.z q̄s neq̄ter ingrati sūt q̄ vba blasphemie ꝓferūt:vel alia hmōi ꝺ deum ysa.lij. Lingue eoꝝ z abominatōes eoꝝ ꝺtra deū. Scōo dedit nobis dñs linguā ad ꝺceptus nros inuicē exprimēdū:z ad cor⁹ alēdū z sustētandū.fm quo opa nāe ad q̄ nobis est data.gustūcz z loquelā:z q⁹ est adhuc mai⁹ z meli⁹ dedit eā nobis.ad veniā ipetrādā in cōfessione:ad gratiā z merita ꝓmerēda in ozatiōe.ysa.lxv. Dibi curuabit omne genu:z ꝟfitebit oīs lingua. De his duob⁹ ifra Cō fessio.z infra Ozatio. Tertio dedit deus nobis linguā ad ꝓmoꝝ salutē ꝓcurādā.docēdo.monēdo.ꝟsulendo.corripiendo.arguēdo cōsolādo.z hmōi.ysa.l. Dñs dedit mihi linguā eruditā rē. Eccī.vj. Lingua euebar ī bono hoīe habūdabit.qua.s.p dei gratiā sciat z possit ꝓximos a malo retrahere z ad bonū attrahere. Talis fuit lingua petri.pauli.z alioꝝ aplōꝝ.qui cuz essent pauci humiles z abiecti totū mundū modico tpe ad fidem ihu chri p dei gratiā ꝺuerterunt. Talis etiā fuit lingua beati augu.z beati ambro.alioz̄q⁹ doctoꝝ sanctoꝝ z ꝑdicatoꝝ:qui ad fidem chri multas animas adduxerūt.fideles vero ad salutē eternā instruendo.monendo.exhortādo.z hmōi.in fide z moꝛib⁹ attraxerūt:qz videlicet eoꝝ lingua erat sanctispūs instrumētū.qui loquebat in eis z eas mouebat. Sicut dicit pō. Lingua mea calamus scribe velociter scribētis.i.spūssancti qui velociter.i.in instāti scribit legē z mādata:z omnia ad salutē necessaria in cordib⁹ auditoꝝ. Unde in linguis,igneis descendit spūssanctus in aplos:alioſq⁹ discipulos.vt ignea verba loquendo infideliū mentes ꝓ errorē excecatas illuminarent.obduratas ad penitentiā emollirent.frigidas ad amorē diuinū vehemētius ifl̄āmarent:z pigras ad bene opandum fortius excitarent. Quarto dedit dñs nobis linguā ad ꝺsecranduz sua mysteria.z ecclesiastica sacramēta.quib⁹ sanctificant creature visibiles ꝓ verbū dei.z ozationē. viuificant.z ꝺsecrant aīe spūales moꝛbi curant.diuina offensa remittitur.gratia infundit.remedia conferunt.demones effugant.z qō maius est mirabilius z efficacius etiā in chri cor⁹ creature visibiles ꝺuertunt. Eccī.xxxvj. Si est lingua curatiōis:est z mitigationis z misericordie. Jn istis nō solū pares sumus angelis. imo etiam excellimus qz nō eis ꝺtulit sacramentoꝝ suoꝝ mysteria dispensanda. Attēdat g̃ vnusquisq⁹ quāta sit ingratitudo.quāta iniqtas. quātū flagitiū.mēbroꝝ tā nobile.tātis ꝺotatū ꝓrogatiuis. z ꝓiuilegijs adornatū inqnare sordib⁹ pctoꝝ:z q⁹ est ꝟstrumētū dei in tā dignis z diuinis officijs facere dyaboli ꝟstrumētū.sic ergo p⁹ quātum sit cauenduz vitium lingue.z oīno detestandum:quia est deo

multipliciter iniuriosuz. ¶ Scõo cauẽda sunt sollicite peccata linguae qz ipi loquẽti sũt pnitiosa. z ei faciũt multa mala. Prio qz oẽ bonũ mortificãt. Scõo qz peccata mltiplicãt. Tertio qz psonã reddũt odibilẽ. Quarto qz reddũt eã dãnabilẽ. Prio iquã peccatũ linguae omne bonũ mortificat. corrũpit z ificit. sicut modicũ venenũ in fusuz in vas vini vel balsami. Jaĉ. iij. Lingua ostituit ĩ mẽbris nostris q̃ maculat totũ corpus. Et post. Est enĩ iq̃etũ malũ plena veneno mortifero. Lingua filis ẽ salamãdre. de qua dicũt phi qz qñ arborẽ pomũ ascẽdit oẽs fructꝰ eius iaculo suo pũgit z ificit. Qualiter omne bonũ qõ ẽ in hoĩe maculat. z corrũpit. oĩdit. Jaĉ. j. Si q̃s putat se religiosuz eẽ nõ refrenãs linguã suã sz seducẽs cor suũ huiꝰ vana ẽ religio. Exẽplũ de moniali de qua loquit beatꝰ greg. dyal. qꝫ post mortẽ suã cũ eẽt sepulta in ecclesia visa ẽ ardere a capite vsq; ad renes. sz a lũbis z deorsuz remanebat ĩtacta. cuius cãz assignat greg. qꝫ cũ eẽt casta z religiosa ĩ alijs. ĩ lingua tñ fuerat vitiosa. Scõo lingua peccata multiplicat. vnde facit hoĩez multiplici ter vitiosuz. z de peccato corruere ĩ peccatũ. puer. xxvj. Os lubricuz opat ruinas. Eiusdẽ. xij. pp peccata labioꝝ ruina primat malo. ysa. iij. Ruit hierlz z iudas odidit. qz lingue eoꝝ z adinuẽtões eoꝝ otra dñz puer. xxv. Sicut vẽbs patẽs z absq; muros ambitu. sic hõ qui nõ põt in loquẽdo cohibere spiritũ suũ. In vitispa. cũ q̃dam senex iret ad beatũ antoniũ. ĩuenit quosdã alios fratres q̃ ibãt ad eũ q̃ in naui z ĩ via multa loquebãt z de diuersis scripturis de ope manuũ z alius senex tacebat. cũ peruenissent ad sanctũ ait seni. bonos fratres habuisti socios itineris. cui ait boni sũt sz habitatioꝝ eoꝝ nõ hz ianuã q̃ vult itrat ĩ eoꝝ stabulũ z soluit. Facit. n. hoĩez sicut domũ sine hostio. arcã sine sera. ciuitatẽ sine rectore. nauẽ sine gubernaculo. equũ sine freno. vas sine opculo. Tertio lingua reddit hoĩez odibilẽ. nec mirz. qz oẽz grãz effundit abijcit. Eccĩ. xx. Sapiẽs ĩ vbis se ipm amabilẽ facit. gr̃e fatuoꝝ effundẽt. Et ifra. Põ eucharis. i. sine gr̃a q̃si fabula vana. qz. s. nec ipse reputat. nec fides ei sermonibus adhibet. ĩmo vba eiꝰ fabulosa vident. z velut fabula deridẽt. Sz ecõtra dicit Eccĩ. vj. Lingua eucharis. i. gratiosa ĩ bono hoĩe habũ dabit. Bernꝰ. Lingua ĩ lubrico posita lata z tenuis optimum ĩstrumẽtũ ad enarandũ deorsuz. Uñ sensibiliter videmꝰ hoĩes linguosi sẽ aridi. ideuoti z omni bono spirituali vacui. Sicut. n. linguis igneis s. igne celesti mẽtes aplorꝝ replete solidant. exiccãt z spiritusancto replẽt. sic linguis igne maligno succẽsis exiccãt corda. z spũssancti gr̃a vacuant. ex quo sequit qõ lingua reddit hoĩez odibilẽ vl odio suz. puer. xxij. Uerbosus odiosus erit. Eccĩ. ix. Terribilis ĩ ciuitate sua vir linguosus. z temerariꝰ ĩ vbo suo odibilis erit. Eccĩ. xx. Pro cax ad loquẽdũ odibilis erit. Eccĩ. xxv. Ascẽsus arenosus pedibus veterani. sic mulier linguata homini grauissima. s. ad sustinendum.

¶ Narrat de quodã qꝫ cũ ipe ĩ mari hẽret vxorẽ suã secũ lingua tã grauẽ ad tolerãdũ. cũ ĩminẽte tẽpestate clamatũ eẽt a nauti qꝫ grauiora de naui ,pijceret. ille exhibuit vxorẽ vicẽs. qõ ĩ toto naui nõ erat aliq̃d graui lingua eius. Dec ẽ cã quare multi habent vxores suas erosas. z male tractãt eas. qz malas habẽt linguas. ¶ Itẽ cũ quedã iuuẽcula reqreret a quadã vetula. q̃ vicebat diuinatrix q̃d facere posz vnde pacẽ viri sui habere valeret. z amorẽ. z vnde erat qꝫ eaz ita male tractabat. dixit vetula. qꝫ sũmo mane surgeret ante diẽ. z itraret vicinũ vetule hortũ. z qꝫ nõ loqret eũdo nec redeũdo z cũ illuc veniret genua flecteret versus orientẽ ter. z pater noster diceret z ab herba que vocat aurone quereret ter quid faceret qz vir suus eaz male tractaret. z ab herba audiret q̃d eã facere oporteret. qꝫ illa fecit. sz vetula eã ꝑuenit. z sub herba latuit. cũ autẽ quereret hoc qõ ĩstructa fuerat. ad tertiã questionez iuuencule rñdit vetula ter. ꝑmo ĩ bassa voce. postea inalzãdo vocẽ. tace z pacẽ habe. redeũ do nõ loquaris. Cũ aũt redisset z vetula quereret q̃d audisset. z illa referret. dixit vetula. vere filia bene victũ ẽ tibi si tacueris z viro redeãs domũ z litigãtẽ linguã tenueris pacẽ cũ eo habebis. Itẽ alia osimilis misit aliã ,p casu osimili post venatores ꝓncipis dicẽs qꝫ vocarẽt eã lepores quos isequẽt canes quõ pacẽ z amorẽ viri sui hẽret si iterrogaret eos. ipa aũt cũ videret lepores fugientes. nec de vbis eiꝰ curãtes reuersa ad vetulã cõqueribat se illusaz. Cui vetula. In veritate lepus optime te docuit. si nõ vbo. tñ exẽplo. Sicut ẽnĩ lepus nõ rebellãdo. nec de vbis curãdo. sz fugiẽdo. z canes declinãdo euadebat. ita z tu potes. Itẽ aliꝰ docuit aliã digitũ supponere ori suo. Oz odiosuz reddat hoĩez nõ solũ hoĩbꝰ. sz ẽt deo z angelis: patet ex hoc qꝫ dicit in vitispa. Legit. n. ibi qꝫ cuidaz de senibus sanct ꝑ spiritũ sanctũ reuelatũ ẽ qꝫ cũ frẽs ꝑuenissent z loquerent de his q̃ ptinebãt ad edificatiõez. videbat sctos angelos inter eos stãtes. z letãtes delectabant ĩ eloquio dei z leuabãt manꝰ quasi deo gr̃as referẽtes. Cũ aũt de secularibꝰ loquerent. vel de impti nentibꝰ ad salutẽ. statim angeli indignãtes longiꝰ recedebãt: z demões in specie porcoꝝ accedebãt: z delectabant volutãtes se. z pleni fetoribꝰ polluebãt eos. Cũ aũt postmodũ loqrent de edificatione. iterũ veniebãt angeli vt prius. agẽtes z mouẽtes manꝰ lauabant eos a sordibꝰ. Sctus aũt senex ibat ꝑ mõasteria post multũ fletuz z vlulatũ. monẽs fratres z dicẽs. Cauete frẽs a multiloqo. z ociosis sermonibꝰ: z seruate linguã ꝑ quã malus iterit aĩe generat. z per quã deo z angelis sctis odibiles sumus: vba enĩ iutilia ifirmã faciũt mentẽ: z euacuãt aiaz nraz. Quarto lingua reddit hoĩez dãnabilez. sicut ps Luce. xvj. de diuite epulõe: q̃ ,pter loq̃citatẽ suã dãnatꝰ ẽ vt dicit greg. z eterne pene ssupplicio cruciat: nec vnã aque guttam potuit ipetrare. Et de dãnat dicit Apoc. xxj. Mãducauerunt linguas suas ꝑ dolorib⁹ zc. Quia enĩ p q̃ peccat q̃s p lz z torquet. iõ q̃ ꝑ linguas suas peccauerũt. in linguis ꝑcipue cruciant. Ulterius de multꝰ malis q̃ facit lingua loquẽti spãliter iuenies ifra vbi ĩ spãli agit de singulis eiꝰ pctis. ¶ Tertio cauẽda sunt petã lingue qz ꝑ primo multiplr sunt dãnosa. Prio nãq; lingua primũ succẽdit. z ꝑ uocat ad iracũdiã z furorẽ. Dic est serpẽs flatu adurẽs z iflãmans filios isrl. Deut. xviij. Dic serpẽs dicit fistula faciẽs fitire pcũ vidicte vel aliõ. Job. xlj. Dalitꝰ eius ꝓcunas ardere facit. z de ore eius ignis egredit ad modũ vehemoth. siue dyaboli. Eccĩ. xxviij. Lingua nequã flãma sua nõ vret iustos. q̃ dereliq̃unt deũ inciderũt in illã z ardebit in illis. z nõ extinguet. Jaĉ. iij. Lingua nra ignis est q̃ in flãmat: iflãmata a gehẽna nõ igne. q̃ luceat: sz q̃ fetet obscurat: z denigrat. Itẽ Eccĩ. xxviij. Lingua testificans adducet mortẽ. si suffla ueris q̃si ignis ardebit. De his magister iacobus dixit multa exẽpla marie otra litigatozes: z aliozꝝ iflãmatozes ad irã. Cũ quedã muli er litigiosa frequẽter litigaret otra quẽdã bonũ virũ. z ipse ei quasi cani latrãti tergũ verteret. z nihil rñderet. reqsit ab alio quare nõ rñderet. dixit qꝫ nesciebat litigare. Ait ille. Si vis vt q̃scat qre aliã litigiosam. z oducas eã que litiget ꝑ te: z indicauit ei quãdam q̃ optime sciebat litigare. Cũ eã rogaretvt accepto bono ꝓcio litigaret cõtra talẽ qz audierat qõ hoc facere nouerat. ipsa fortiter indignata incepit cũ eo litigare z vituꝑare fortiter dicens qꝫ aliã querẽs: qz nõ erat talis. Cũ aũt ille diceret: benedictꝰ deꝰ: qz ĩueni qꝫ querebã tũc illa acrius z turpi cũ vituꝑabat: z se magis excusabat: tũc ille: nõ querã ego aliã qz meliorẽ te ad hoc nõ inuenirẽ q̃ lz melius sciat facere z velit z possit. Itẽ cũ quedã alia litigaret cũ quadã bona muliere. nec posset eã sedare ac diu corã tota vicinia illa auscultasset. ad vltimũ dixit: nisi tacueris ego de vobis dicã corã oibus tale verbũ qꝫ nunq̃z de vobis fuit dictũ. Cũ aũt illa instaret qꝫ diceret illud qz de ea mentiret. ait. O dña ,pba mulier loq̃mini. at illa ꝑsuasa adhuc vituꝑabat eã. Itẽ cũ alia mulier cũ quadã alia corã vicinia litigaret: z illa eẽt ĩplacabilis. altera exꝑdit ei palliũ suũ dicens sic audiuerat in sermonibꝰ. Dña ista vituꝑia vra sũt mihi valde necessaria: q̃si ꝓciosuz aurũ z lapides ꝓciosi ad mea debita q̃b⁹ multũ affligoꝝ ꝑsoluẽda: z ad coronã eternã mihi fabricãdã. ꝓjciatis q̃ satis de bis in hoc pallio. Propter hoc bene dicit ,puer. xv. Rũsio mollis frãgit iram. sermo dur⁹ suscitat furorẽ. Sicut ps in vitispatruz. Dñ abbas macharij mõtẽ ascẽderet z quidã discipulꝰ eũ ꝓcederet obuiã cuidã sacerdoti idoloꝝ curreti. z grãde lignũ portãti clamauit. Quo curris demon. at ille idignatꝰ tãtũ eum vberauit qꝫ eũ q̃si exanimẽ reliq̃t. Itẽ currẽs obuiauit beato macario. Cui ait sanctus. Saluẽris laborato⁹ saluet: q̃ admirãs ait. Quid iuenisti ĩ me bonũ vt ita me salutares. Cui macharij: qz vidi te laborãtẽ. ignoraũs quo curreres. Et ille. z ego tua salutatõe opũct. Fuũ magnũ dei te eẽ cognoui z dixit ei quõ ,p vbis otumeliosis alteri vbera ĩtulerat. Et tenẽs pedes eiꝰ rogauit vt eũ mõachũ faceret q̃ asserebat qꝫ alẽ eũ nõ dimitteret. tũc aliũ fratrẽ qz vulnerat⁹ ambulare nõ poterat ad eccl̃iã manibꝰ detulerũt. Fres aũt illũ videtes ouersum admirati sũt. z multi ex paganis ꝓp illũ sacerdotẽ suũ ad fidẽ ouersi sũt. Docebat macharij ꝙmo dur⁹ z malꝰ etiã bonos puertit. bũlis z bonꝰ malos ouertit in bonũ. Scõo lingua inq̃nat emittẽdo ĩmũditiaz z fetorẽ qꝫ fit duplr. s. vel ꝑ vba otumelie. vel ꝑ vba ĩmũditie. Per vba q̃dẽ otumelie: qz litigiosi vel otumelioſi filles sunt pdicꝰ de q̃bus dicit: qꝫ postq̃z diu pugnauerũt rostro z vnguib⁹ ad vltimum posteriozibꝰ ,ppijs pugnãdo. z mutuis stercoribꝰ, piect in facieꝰ se maculãt. Sic hoĩes linguosi post litigia se fedãt vituꝑijs z otumeliosis vbis. Itẽ filles sũt iudeis crucifixoribꝰ chr̃i. q̃ postq̃z chr̃o mala fecerãt z dixerãt. etiã ĩ eiꝰ faciẽ ꝙspuebãt. Per vba vo ĩmũditie lingua mltos inq̃nat: qz fit oꝝ Jaĉ. iij. Lingua maculat totũ corꝰ. s. ecclie. iõ ꝓcipit Leui. xiiij. qꝫ leprosus hẽat os opertũ ne halitu suo corrũpat alios z trahat ad ĩmũditiã. vt. j. corꝝ. xv. Corrũpũt bonos mores colloq̃a praua. Frequẽter. n. luxuriosi vbis suis ipudicis tra

hunt alios ad luxurias. Tertio lingua seducit. & inducit in errorem Ecc̃i.v. Lingua ip̃udẽtis subuersio illius ẽ. Imp̃udẽs q̃ppe p̃mo subuertit postmodũ subuertit alios p linguã suã. sicut fuit lingua arrij q̃ fere totũ mũdũ subuertit & ifecit. ẽt ipm papã leonẽ. & multos ip̃atores ,p cui⁹ peste tot & tãte p̃secutões orte sũt in ecclia dei. q⁹ q̃cũq; ,p fide stabãt ad mortẽ querebãt. vel in exiliũ relegebãt. vt athanasi⁹ alexãdrin⁹ patriarcha. & beat⁹ hylari⁹ & beatus martinus. De cui⁹ secte ortu legit ecclíastice histozie. li.xj. & de processu eius & isectiõe & p̃secutiõe facta catholicis. xiij. & xiiij. eiusdẽ hist. Itẽ.xj.li.viij.cap̃. de p̃secutiõe basilij. Itẽ .xv.ca.xvij. de p̃secutiõe ambrosij. Itẽ pestifera fuit lingua manichei. a quo secta manicheorũ. & alioz̃ hereśarchaz̃. & maxĩe mahometi. q̃ fere totã ecclesiam orientalẽ. & meridianã subuertit & destruxit. sic⁹ p̃z hodie. De lingua pestifera dicit Apoc̃.ix. Angel⁹ abyssi q̃ p̃sidebat locustis ,p quas signãt hereticí. dicebãt exterminãs. Et.iiij. Eiusdẽ. De ore eoz̃ prodeisit ignis. i. vba iflãmãtia ad irã. & fumus. q; excecãtia p errorẽ. & sulphur. q; fetẽtia p blasphemiã. vel luxuriã. De hac mã req̃re ifra Peresis. Quarto lingua mala dissemĩat. s. ifamias. discordias. & rãcores. De peccato seminãtiũ ifamias. Req̃re ifra Detractio. De peccato seminãtiũ discordias Req̃re ifra iter filias ire. Quinto lingua pũgit & vulnerat. p̃s. Dẽtes eoz̃ arma & sagitte. & lingua eoz̃ gladi⁹ acutus. Hiere.ix. Sagitta vulnerãs lingua eoz̃. Sexto lingua mortẽ generat p̃mo suã. postmodũ multoz̃ alioz̃. nõ vnĩ⁹ trĩ. sed q̃ndecẽ vl cẽtũ vl mille. Job.xx. Occidet eũ lingua vippe. Ecc̃i.xxviij. Multi ceciderũt ĩ ore gladij. s̃z nõ sicut q̃si q̃ iterierũt p linguã. Septimo illi⁹ moꝛs neq̃ssima. ¶ Circa tertiũ. s. q̃ & quot sint peccata lingue dicẽdũ q⁹ tã multa vt vix valeãt numerari. Jac̃.iij. Lingua ignis vniuersitas iniq̃tatis. glo. p hãc oĩa facinoꝛa aut cõcinãt vt adulteria. latrocinia. & hmõi. aut ppetrãt vt piuria. falsa testimonia. aut defendũt. sic̃ facit q̃libet ip̃ius facin⁹ q̃ cõmisit. Dicũt ãt esse lingue peccata. iactãtia. ironia. simulata ꝓfessio. peccatoꝛuz̃ defensio. ꝓtestatio. ip̃ugnatio veritatis agnite. & de his oĩb⁹ req̃re ifra inter grad⁹ sup̃bie. & ĩter filias inanis gl̃orie. Itez̃ detractio. susurratio. derisio. murmuratio. p̃zauũ ꝓfiliũ. secreti reuelatio. de q̃b⁹ req̃re sub ĩuidia. Itẽ blasphemia. ouitiũ seu ꝓtumelia. litigiũ. clamoꝛ. maledictio. ip̃operiũ. discordiaꝛ seminatio. de q̃b⁹ oĩb⁹ req̃re ifra sub ira. Itẽ adulatio. multiloquiũ. vaniloquiũ. scurrilitas idiscreta ,pmissio. idiscreta cõminatio. taciturnitas. de singulis hoꝛ require sub accidia. Itẽ mẽdaciũ. piuriũ. falsiũ testimoniũ. req̃re sub auaritia. Jcẽ turpiloquiũ req̃re sub luxuria. Cũ aũt lingua f̃z plꝰ ꝛgruat in duo opa nature. gustũ videlz̃ & loquelã. h̃ oĩa suprad̃icta ptinẽt ad linguã q̃ntũ ad p̃mũ eius officiũ. i. loquelã. Preter h̃ sẽ duo peccata ptinẽtia ad linguã q̃ntũ ad scõz̃ eius officiũ. i. gustũ. videlicet castrimargia & ebrietas. de quibus require infra sub gula.

De silentio. DIS. IIII.

Circa quartũ. s. de silẽtio sciendũ q⁹ sicut peccata lingue sollicite sũt cauẽda. sic ẽ silentiũ diligẽdũ. & regulariter obseruãdũ. multiplici rõne. Primũ ẽ exẽplaris iformatio. scõz̃ ẽ regularis istitutio. tertiũ ẽ tãdoꝛ puritatis. quartũ ẽ decoꝛ hõestatis. q̃ntũ q; valet ad istructionẽ. sextũ q; pdest ad deuotionẽ. septimũ q; ptendit sapiẽtiã. octauum q; ostẽdit patiẽtiã. nonũ q; dat vẽ gaudiũ. decimũ q; meretur p̃miũ. ¶ Primũ ergo ,ppter q̃d oꝛ amari silentiuz̃ est exẽplaris informatio. Deus enĩ filet nostra dissimulãdo peccata. & ad penitẽtiã expectãdo. sed postea loquit̃ in iudicio disceptando. & vnicuiq; ſm opera sua reddẽdo. ysa. xlij. Tacui. semp̃ silui. patiens fui quasi pturiẽs loquar. p hoc ostẽdẽs nobis q⁹ est tẽpus tacẽdi. & tẽpus loquẽdi. sicut dicit Eccẽs.iij. Itẽ christus ante pylatuz̃ sterit sicut mutus & nõ aperiens os suũ. p̃s. Ego aũt tanq̃ sur. nõ au. & sicut mutus &. ysa. liij. Sicut ouis ad occisionem ducẽt. & obmutescet. & nõ aperuit os suũ. Similiter beata virgo rarissime & paucissima verba legit̃ ,ptulisse. Itẽ abbas agathon. vt taciturnitatẽ discere ret. dicit̃ lapidẽ in ore suo p triẽniũ tenuisse. Itẽ de quodaz̃ milite inuenit̃ q⁹ volens intrare religionẽ attẽdẽs mala que faciebat lingua. misit quẽdã vasallũ suũ ad abbatẽ inuingens ei q̃d diceret abbati voluntatẽ suã. & q⁹ esset mutus. paratus trĩ per oĩa obedire. receptus credebat̃ mutus. & cũ multũ ,pfecisset. eduxit eũ abbas secũ ad quẽdã militẽ in extremis laborantẽ. quẽ videns in exitu miseraliter a demonibus ptrahi. fleuit multũ. redeuntibus illis occurrit quidã miles ,pmittens abbati q⁹ expeditis factis suis q̃citius religionem intraret. Qui cũ p̃cederet eos viã tentans. p quẽdã pontem cecidit. & submersus est. cuius animã vidit dictus miles in monachi specie in celũ ab angelis deferri. & cuz̃ risisset adiurauit illum dictus abbas in virtute sancte obedientie q⁹ si posset loqui diceret ei quare fecisset sic. Qui ait. Male fecisti cõtra ,ppositũ meũ faciẽs me loqui. Cui oĩa visa narrauit. Cũ aũt abbas cozã eo se p̃strasset & ille eũ repulisset rogauit illũ: vt ipsuz̃ in aliquo loco ĩcluderet. vbi suũ ,ppositũ seruaret. ¶ Scõz̃ est regularis istitutio: vcz̃ benedicti. aug. frãcisci. & hmõi. q̃ q̃si custodẽ religiõis silentiũ posuerũt in claustro. ozatoꝛio. doꝛmitoꝛio. & aliis officinis. ysa. xxxij. Cultꝰ iusticie silentiũ. Piere. viij. Cõuenite ĩgrediamur ciuitatẽ munitaz̃. & fileamus ibi: vnĩ⁹ enĩ oz̃ aliũ ad silentiũ ,puocare. Sicut enĩ hõ in ingressu religiõis posuit pedes suos in imo obediẽtie vt nõ sit ei licitũ pedẽ extra ponere vt dom⁹ religiõis exeat fines sine licẽtia plati. ita nec lingua oz̃ exire terminos suos sine licẽtia plati quã in⁹ma nu ei⁹ posuit. sicut alia mẽbza. clauis ozis: ẽ licẽtia plati. sera. regula. clausura. silẽtiũ. fures videnĩ eẽ q̃ faciũt ꝺ clauẽ nec accipiũt eaz̃ a plato q̃ claues dom⁹ oz̃ tradere & seruare. ,puer. xxij. Ne trãsgrediaris terminos antiquos. s. loci vel tpis. quos posuerũt patres tui Itẽ nõ aduertũt q̃ps pciosiz̃ thesauz̃ ꝺtinent in se q̃ vbiq; silentiũ ,p iscĩũt. Sicut dicit Amos. viij. vbi ,pisciet silẽtiũ. ¶ Tertiũ ẽ amoꝛ puritatis ad quã seruãdã multũ valet silẽtiuz̃ ,ppter q⁹ ait p̃s. Dixi custodiã vias meas vt nõ deliquã in lingua mea. Jdẽ. Pone dñe custodiã oꝛi meo &c̃. Ecc̃i. xxij. Quis dabit oꝛi meo custodiã & sup labia mea signaculũ certũ vt nõ cadã ĩ ipis & lingua mea pdat me. Greg. Mens sine clausura silẽtij. vndiq; ptz̃ iaculis inimici. In vitispa. cũ arseni⁹ adhuc eẽt in palatio. rogauit dñm dicẽs. Dñe dirige me ad salutẽ. Et vox ad eũ. Fuge hoies & saluaberis Itẽ cũ adhuc in solitudine oꝛaret. vox facta est iterũ ad eũ. Fuge tace q̃esce. hec enĩ sũt radices nõ peccãdi. Nota f̃z legẽ. vas nõ bñs opeculũ. s. silentij ĩmundũ est. ,ppter q⁹ Ambro. Alliga sermonẽ tuũ ne lasciui at: & multiloq̃o sibi petã colligat. lutũ enĩ colligit aũs vbis exũdãs Jdẽ. Plures vidi peccasse loquẽdo. & paucos tacẽdo. Itẽ dicit gregoꝛ. Redire nõ valet ad cognitionẽ: sui mẽs q̃ multiloq̃o ẽ coꝛrupta sed a secreto ĩtime ꝺsideratõis se excludit q; in fonte ip̃uro ituẽtis facies nõ videt̃. Berñ. Quis nouit quãtas modicũ mẽbruz̃ lingue attrahat sozdes: q̃s multiplex in labijs incircũcisis ĩmũditia. quãta sit pricies ozis ĩcircũspecti: vñ in laudẽ btĩ iobis baptiste canitur. Antra deserti teneris sub ãnis &c̃. vere in magno ꝑiculo sũt boues sine silẽtio vt eq̃tates equũ rabidũ sine freno. in domo succẽsa sũt sine obstaculo. i via in q̃ ẽ fouea abyssalis sine opeculo. sũt vt castrũ sine clausura. sũt vt vꝛbs sine porta. sũt vt dom⁹ expolita: sic̃ vt arca sine sera. vt nauis sine anchoza: vinea sine sepe: messis sine custode. Jn vitispa. dixit abbas sysoi. Credo q⁹. xxx. anni sũt q̃ nõ deꝓcoꝛ dñm ,p petõ: sed ozãs dico. Dñe ihu chr̃e ,ptege me a lingua mea: & vsq; nũc p singulos dies coꝛruo p ipsaz̃ & delinquo. ¶ Quartũ ẽ decoꝛ honestat⁹. Senĩ. Primũ argumẽtũ ꝺpositemẽtis ẽ in se posse ꝺsistere secũq; mozari. Leuitas q̃ppe mẽtiũ ꝑpẽdit ex leuitate vbꝛ. & neq̃tia ex neq̃tia. & hmõi. Matth. xxvij. Loq̃la tua mãifestũ te facit. Greg. Praui sic̃ in mẽte sũt leues. ita in locutõe ꝑcipites: q; q̃ leuis ꝺscĩa ꝺcipit leuioꝛ ptin⁹ lingua ,pdit. Jdẽ. Qualis sermo ostẽdit talis aĩus ꝺprobat̃. ¶ Quitũ est q; silẽtiũ valet ad ĩstructionẽ. Ecc̃i. xi. Audi taces & p reuerẽtia accedet tibi bona gr̃a. Jdem Audi tacẽs sil & q̃rẽs. Vñ chr̃s in medio doctoꝛ tacet. audit. & ĩterrogat. Luc̃.iij. Senĩ. Esto tacit⁹ auditoꝛ. q̃rẽti facile rñde. ꝓtẽdẽti facile cede: nec iurgia ꝓtiõesq; ꝺtende. Jn vitispa: frater q̃dã ĩterrogauit abbatẽ moy. sermonẽ q̃ rñdit ei. vade & sede ĩ cella tua. & ipa te docebit vniuersa. ¶ Sextũ est q; pdest ad deuotionẽ. Trenĩ. iij. Sedebit solitari⁹ & tacebit q; leuabit se supra se. Greg. Mẽs more aq̃ circũcluſa ad supioza colligit̃ q; illõ repetit vñ descẽdit: & relaxata dedit: & se p iferioza iutiliter spgit. Quod enĩ supiacuis vbis a silẽtij sui cẽsura dissipat̃. q̃si p tot ruinas extra se ducit̃. Vñ redire ad sui cognitionẽ nõ sufficit: q; p multiloquiũ exteri⁹ sparsa vim ĩtime ꝺsideratiõis amittit. Dicũt nãles & artifices q⁹ aqua tãtũ põt descẽdere quantũ descẽdit p aq̃ductũ. & p cubitũ vltra. ¶ Septimũ est q; signũ est sapientie. Senĩ. Silentiũ hois stulti ,p sapiẽtia est. ,puer. xvij. Stultus si tacuerit. sapiẽs reputabit̃. Job. xiij. vtinã taceretis vt reputemini sapientes. Xenocrates plꝰ cum inter multos taceret, interrogat⁹ cur hoc faceret. Rñdit q; me locutũ esse penituit. tacuisse nũq̃. Itẽ socrates inter alios plꝰ tacẽs interrogat⁹ cõpando vtrũ hoc faceret ex ꝛopia an ex stultitia. ait. Nemo stult⁹ tacere põt. Theotistus plꝰ rustico tacẽti in cõuiuio dixit. Ex doctis hoc solũ habes q; taces. Itẽ cenon. plꝰ cuidaz̃ loquẽti ait. Site auribus nr̃is audires. tacere⁹ Piero. Bene loq̃ nescit. q̃ tacẽ non nouit. Quidã plꝰ. Serua vocis & silentij tempamẽtũ: & si loqui liberit. sic loq̃ris vt al⁹ libentius audiaris. ¶ Octauũ est q; signuz̃ est patientie. Vñ chr̃s & cozã pilato & cozã herode tacuit in signuz̃ patientie. Itẽ colaphis cesus. cõsput⁹. illusus. flagellat⁹. cozonat⁹.

crucifixus ꝛc̄.semp tacuit.ysa.liij.Quasi agn⁹ coā tōdēte se obmutuit.Eccī.xiij.Paup lesus tacebit. In vitis pa.fratres ꝺueniētes in scti volueruṅ ꝓbare abbatē moysen.ꝛ ipo adueniēte dixeruṅ. Ut qd venit excors iste iter nos.Qui tacuit.Discedēte ꝺuentu ḡsierūt frēs ab eo si fuerat turbat⁹.Qui rīdit.turbat⁹ sum ꝛ nō suꝫ locut⁹ Itē abbas pastor qsiuit ab abbate vestorio vnde tantā acqsiuerat vtutē vt qñ abbas ei aliqd iniūgeret ī monasterio ipe nō loquereť nec se mediū faciebat.ait adiurat⁹.qñ itraui ī monasterio dixi.Tu ꝛ asinus vnū estote.vt sic asin⁹ ꝺberať ꝛ nō loqť.iniuriā patiť ꝛ nō rīdet.sic ꝛ tu.Sic ī.pē.legiť.vt iumētū fact⁹ suꝫ apō te ꝛc̄. ¶ Mo nū ē qꝫ dat pacē ꝛ gaudiū. puer.xxvj.Qui īponit stulto silētiū.iras mitigat. In vitis pa.frater qd iterrogauit senē vsqquo ē fuāduꝫ silētiū.q rīdit.vsqquo iterrogeris.In omni loco si tacit⁹ fueris re quiē habebis.Ibidē.Qui sedet ī cella a trib⁹ bellis eripiť. audit⁹. locutiōis.ꝛ visus.Unū tī habebit.s.coꝛdis.Itē frater iterrogauit senē.Si habito cū alijs ꝛ video aliq̄ rē icōueniētē.tūc vis vt loq̄r. Dixit sener.si sūt aliq maiores aut coetanei.tacēs magꝫ requiē habebis.in ḇ ēt qꝫ minoꝛē te facis.securū te reddis. Si aūt coartat te spūs tuus.ꝺmonefacito būilit.Si nō obediūt.relinque laboꝛē tuū ī ꝺspectu dei.ꝛ ꝺsolabiť te. ¶ Decimū ē.qꝫ dat eternū bꝛauiuꝫ.pē. Letati sūt qꝫ silueruṅ.ꝛ deduxit eos ꝛc̄.Jō dicit Treñ.iij.Bonū ē pstolari cū silētio salutare dñi.

¶ De custodia sensuum. DIS. V.

Postquā dictū ē de custodia coꝛdis ꝛ oꝛis.di cēdū ē de custodia sensuū exteriozū Per hos.n.aīe ciuitas ipugnať.Sic aūt ciuitas qñ ob sidet totū robur exercit⁹ ponit circa portas. qb⁹ fract. ciuitas cito capit.Eꝫ ciues obsessi totū robur constituūt circa portas.Unī hiere.cū ꝓdiceret ciuitatē hierlm capiēdā a chaldeis dixit qō ꝺuenirēt oēs pncipes ꝛ cogitationes regnoꝝ aqlonis ꝛ colloca rēt soliū suū ī portis ei⁹.vnusqsq ī itroitu suo.Hiere.j.Sic aīa nō custodiēs sensus suos expugnať.capiť.spoliať.Unī de singulis eo rū spāliter ē vidēdū. ¶ De visu.

Et primo de custodia oculoꝝ.qꝫ sic visus inter alios sensus pꝛioꝛ ē in situ ꝛ ordine ī capite.ita ī aīe nocumēto obtinet pncipatū.Jō diligēter inuigilādū ē circa custodiā oculoꝝ Ad ḇ aūt debēt q̄ttuoꝛ pncipaliter nos mouere.Primo qdē multi plex opatio nature.Scdo ꝺsideratio iacture.Tertio ēterna specula tio.Quarto eterna retributio. ¶ Primo qdē ad custodiā oculoꝝ ꝺz nos mouere sollicitudo nature.q̄ tot opimēta posuit.Dicit enī pbs q nā virtutē visiuā opuit septē tunicis.quaꝝ altera deficiente necesse ē vī visibilē depire. Itē deꝰ fecit nāz oculi maxie necessariā ꝛ maxie passibilē ab ītrinseco tāgēte. Itē naturale ē homini vt manus vl q̄libet mēbꝝ qō pōt ante oculos ponat.p custodia coꝛ a leſiōe ꝺuj. Itē nā visiuꝫ iter sēsus alios posuit capitaneū pncipē.ꝛ supioꝛē ducē.ꝛ iō magis timēda ē eius ipugnatio.ꝛ cautius custo diēdus est. Itē vsuꝫ oculoꝝ maxie fecit necessariū.ꝛ abusus maxie piculosus ē ꝛ iō maxie ē cauēdus. Itē nā collocauit oculos ī summo capitis nostri.p qō nobis signat q eos figere debemus ī chro capite nr̄o.pē.oculi mei semp ad dñz.Et q nām diuiná in celo ꝺtē plari debemus.vt ad eā semp ꝺrigamus oculos iteriozes ītētionū nostraꝝ ꝛ affectionū.Ut beat⁹ martinus faciebat.q oculis ac manib⁹ erat ī celū semp ītētus.Et beat⁹ stephanus q ītēdēs ī celū vidit gloziā dei. Act.vij.Et beat⁹ iohes q p aqlā figurať.qꝫ ituit⁹ ē solē ī rota.i.deū ī sua deitate.de quo legiť q cū reuersus esset de exilio de pathmos ī sula ī asyā.ꝛ ī ueniret multas hēses pullulasse. ꝺuocauit populū ꝛ ī dixit oꝛonē.ꝛ missa celebꝛata sub diuo exiēs.ꝛ oclos ī solari rota ifigēs irrefleꝛos.cuāgeliū illō. Jn pncipio erat ꝙbū. in quo hereses q pululauerāt ꝺfutauit.libera voce depꝛompsit.Dicit a mālib⁹ qō aqla volēs expiri pullos suos.q se generosi vl degeneres.ī uertit eos vsus rotā solis.ꝛ illos q solē ituēť irreuerberať ocu lis tāq̄ generosos fouet ꝛ nutrit.illos aūt q oculos ad terrā deflectūt.tāq̄ degeneres ꝛ ꝺdignos abicit.Sic dns eos degeneres reputat.q mēt oculos ī eū nō figūt.ſz affectōes ꝛ cogitatiōes ī terrenis ponūt. puer.xvij.Oculi sapiēt ī capite ei⁹.oculi stulto⁹ ī finib⁹ terre. Itē nā nr̄a ꝛ eius figura ḇ signat.Beñ.Cetera aīalia nā deiecit ad pastū:boiez āt erexit ad sidera.Dicit q lupus rapiēs puer ꝛ nutriēs.cū puer vult nāliter oculos eleuare surſuꝫ.lup⁹ eū petit cauda sup oculos vt ad modū catuloꝝ suoꝝ respiciat deoꝛsū. Sic ꝺya bolus boies lucť tpalib⁹.Itē qō ī celestib⁹ oculos mēt figam⁹.ḇ ē figuratū in hoc qō pcepit filijs israel. Nūeri.xv.qꝫ in oꝛis ꝛ angulis palluꝛū ponerēt vittas iacinctinas ꝛ fimbꝛias vt nō sequerent cogitatōes suas.ꝛ oculos foznicātes p varias res.ſz videtes eas re coꝛdarent vniuersoꝝ mādatoꝝ dei. De fimbꝛie signāt mādata dei Uitte iacinctine ꝓpter colorē celestē signāt celestē beatitudinē p qua debem⁹ oia facere q̄ facim⁹.Jn qua debem⁹ ītētōes ꝛ affectiones figere. ¶ Scdo ꝺz nos mouere magnitudo iacture. Sūt enī oculi nr̄i raptoꝝes:fures ꝛ ꝓditoꝝes:ꝛ turpitudis ꝺfiliatoꝝes:porte mort⁹:ꝛ fenestre.Raptoꝝes sunt.Treñ.iij.Oculus me⁹ depdať est aīaz meā in cūctis filiab⁹ vrbis mee.Capiūť ꝛ furanť ꝛ ꝓdanť aīaz aliqñ nō aduertēte.ꝛ captiuā detinēt in reb⁹ exteriozib⁹ qs illicite aīa ꝺcupiscit.Judith.xxv.Sādalia ei⁹ rapuerūt oculos eius:ꝛ pulchꝛitudo ei⁹ captiuā fecit aīaz ei⁹.Di sūt latrūculi egressi de syria: q captiuā ducūt puellā de isrl in obsequiū vꝛoris naaman lepꝛosi: q signat ꝺcupiaz mūdi cui⁹ decoꝛ lepꝛosus ē dum se amātes ifícit. Naaman iterꝑtať decoꝛās.Syria sublimis interꝑtať.ꝛ signat caput de cui⁹ sublimioꝛi pte duo oculi egrediunť:dū circa exterioꝛa vagant.Cito aūt captiuas faciūt aīas dū circa mulieꝝ pulchꝛitudinē euagant.pbs.Cū mulieres aspicim⁹ vtinā linceos oculos haberem⁹.Linx enī est aīal ita acute vidēs vt vis visiua ei⁹.vij. vt dicť penetret parietes.q.o.pbs.Utinā sicut aspicim⁹ exteriozē pulchꝛitudinē:viderem⁹ feminaꝝ iteriozē fediratē ꝛ coꝛdis prauitatē. Femina pulchꝛa foris manet ītus plena fetoꝛis.Legiť in barlaam vbi refert iohes damā.quō theodas magus dedit ꝺsiliū regi auēnir q oēs viros excluderet a ꝺsortio filij sui iosaphat.ꝛ vgines specio sissimas cū eo icluderet:ad quaꝝ visionē ꝛ colloquiuꝫ aīus iosaphat emolliret:ꝛ a chꝛo reuocet⁹ ꝛ retulit ei ḇ exēplū oñdēs quaꝝ potēs sit aspect⁹ mulierū ad capitiuādū coꝛda viroꝝ.ait.Quidā rex q̄ndā habuit filiū.postq̄diu desiderata suscepitōe ꝓlis caruisset.qué cū oñderet medicis ipi ꝺsiderata ei⁹? dispositōe direruṅ pri q nisi cū ī cluderet taliť q p decēniū nō videret lumē.lumie pnareť oculoꝝ quē illo tpe iclusū expleto decēnio emisit pr̄:ꝛ fecit adduci coā eo diuersaꝝ rex pulchꝛitudies:ꝛ noīa singulaꝝ rex ei ꝺdicanť:vt equo rū ꝛ alioꝝ iumētoꝝ:iuuenū ꝛ boūꝝ:ꝛ mulieꝝ ꝛ auiū. Cū aūt q̄reret de mulierib⁹ dixit ei spatari⁹ reg⁹ ludēdo. Di sē demōes q̄ seducūt boies:quaꝝ amoꝛe in eaꝝ aspectu magꝫ exarserat. Itē nota q ī mulierib⁹ nō solū cū aspiciūt.imo etiā cū aspiciunť potētes sunt oculi aīas capē. Job.xl. Jn ocul⁹ suis q̄si hamo capiet eā. ¶ Cū rex āglie richard⁹ itrasset in quādā abbatiā monialiū vidit ibi quādaꝫ scti moniale vginē cui⁹ pulchꝛitudie illect⁹:mādauit abbatisse q eaꝫ si bi mittēt:q si nō faceret:ipe abbatiā destrueret:ꝛ eā violēter auferret. Q⁹ audiēs dicta mōialis qsiuit qd ei ī ipa pl⁹ placuisset:audieſ qꝫ q oculi ei⁹ eū illaq̄uerāt volēs ꝺcetero picul⁹ oculoꝝ carēť eruit sibi oclos suos:ꝛ ponēs eos ī vase misit dicto regi.mādans ei q satiaret se optato.q ex ḇ ꝺfusus eā ī pace ꝺmisit.Unī greg. sup illud. Beñ.iij.Uidit mulier lignū.dicit.Deprēdi sūt oculi a lasciuia sue voluptať.q q̄si qdā raptoꝝes ad culpā velocissimi sūt. Ois enī coꝛruptio tā aīe quā coꝛpis:ab eis sūpsit exoꝛdiū.Primū nāq; peccatū ꝛ pma coꝛruptio carnis.oꝛtū habuit ab ocul.Beñ.iij.Uidens mulier lignū q eēt pulchꝛ ꝛc̄.dicit q q̄ cito gustauerūt apti sunt oculi eoꝝ.i.riui ꝺcupiaꝝ.ꝛ coꝛruptele carnis.Itē cū oculi maxime sint passibiles.maxie ēterne passiōis illatiui.oculi maxie leduṅt nāliter ex ituitu lepꝛe ꝛ maxie ituitu lepꝛe spūalis.i.petī carnalis.ꝺsue uerūt aīaz ifícere:ꝛ sic lepꝛa mālis ꝛ sentiť ꝛ appet in ocul⁹.sic ꝛ spiritualis.Ul sup illud Matḥ.vij.qd vides festucā ꝛc̄.Ocul⁹ q ī paradiso post culpā est reserat⁹.apt⁹ videt nō vñ ꝓficiat:ſz vñ deterius cadat.Hoc signať Beñ.xxxiij.vbi dicit.Dina egressa vt videt mulieres regiōis illi⁹ coꝛrupit a sychen.Aug.Ne dicat⁹ vos hr̄e aios pudicos.si habeatis oculos ipudicos:qꝫ p hos intactis ab īmūda violatiōe coꝛporib⁹:fugit castitas ipsa de moꝛibus ibi supra.hugo de sctō victoꝛe.Et si coꝛp⁹ ab īmūda violatiōe nō tāgit.ipa tī īmūda violatio.visu.affectu.cogitatiōe.delectatiōe.ꝓpetrať:visus ꝺcernat⁹ ꝓit malā cogitationē.cogitatio delectationē. delectatio cōsensuꝫ.ꝺsensus opationē.opatio ꝺsuetudinē:ꝺsuetudo necessitatē ꝛ ita paulatiꝫ sic coꝛrupit aīa.vt iā dicat se nō posse a pctō abstinē. Oculi etiā sūt ꝓditoꝝes secreta aīe exteri⁹ nūciātes.Aug. Impudicus ocul⁹ ipudici coꝛdis ē nūci⁹.Oculi ītioꝛa secreta coꝛdis ꝛ ei⁹ turpitudinē reuelāt.tā demonib⁹ q̄s boibus:qꝫ ex fructu arboꝝ cognoscit:ꝛ ex riuuli q̄litate font⁹ q̄litas ꝺdicať:ꝛ illa q sūt in domo videnť p hostiū vl fenestras.ꝛ ignis ī domo ꝛcipit p fumū exteri⁹ ereūtē. Itē ocli sūt portevl fenestre p q̄s moꝛs itrat ad aīaz.Dicere. ix.Ascēdit moꝛs p fenestras vr̄as.Per oclos frequēter capiunt incauti.a laq̄is venātiū demonū sic aues.Sz attēde q aues descēdentes ad terrā circūquaq; respiciūt ne in laq̄os pedes suos imittāt.vl ne alio mō capiant.ita q oculis cauēt laq̄os. Sz aīa oculis quib⁹ laqueos declinare deberet irretiť ꝛ capiť:qꝫ solo visu infinitis laqueis.i.reb⁹ cōcupiscibilib⁹ etiā ab ea distantib⁹ capi pōt incautis oculis.ꝛ ꝓpter euagationez ꝛ incuriā oculorū. Ideo dicit Eccī.ix.

Ne respicias mulierē multinolā. ne forte incidas in laqueos illius. Plus q̄dā vidēs aucupē iocantē cū quadā muliere clamauit Tu q̄ auib⁹ z ferꝫ tēdis laqueos. vide ne capiarꝫ icidēs ī eos. Ab hmōi laqueis capiē icaut⁹ iuuenis. de quo ꝓuer. vij. Ideo vecordē iuuenē ꝛc. Et postea seq̄t. velut si auis festinet ad laqueū. Tertio oz nos mouē ad custodiā oculoꝝ ītema speculatio. qz q̄to oculus exterioꝛ circa exteriora vagat. tāto magis ab interiori speculatiōe ocul⁹ ītērioꝛ obscurat. Unī de balaā dr. Nūeri. xxiiij. Dixit vir cui⁹ obstruct⁹ ē ocul⁹ q̄ visiōez oipotēt dei ītuitus ē q̄ cadit z apiunt oculi ei⁹. Itē de paulo dr Actu. ix. Cū excecat exteri⁹. illuminat ī teri⁹. Ad h̄ facit exēplū didimi de cui⁹ itellect⁹ ꝓfūditate multa di cit Dyst. ecclesiastica. q̄ cū eēt cecus tā magni z alti itellect⁹ fact⁹ ē vt pfect⁹ videret eē ī omni facultate. Dic ꝑmus expositoꝛ sacre scripture legit q̄ vidit ī spū p reuelatiōez mortē iuliani apostate. Cū ātbeat⁹ antonius visitasset alexādriā pp hēticos arrianos ꝺ eos pdicādo. z sederet iuxta didimū. q̄siuit ab eo si doleret de h̄ q̄ oculoꝝ materialiū lumine ꝓuaret. z ait q̄ de h̄ nō debebat dolere. sz potiꝰ gaudere. qz z muscę z pulices corpales oculos habebāt z vilissima quę aialia ista videbāt nec h̄ eēt magnū sz p eo maxie ōbebat gaudere. qz de⁹ ei dederat oculos angelorꝝ. nō corpales q̄ ipediūt ꝓfectū aie z puritatē z acumē itellect⁹ p fantasmata rez exterioꝝ q̄ immittūt ī aīa. Seneca. Intelligēdū ē ptē eē inocētie cecitatē. Dic n. oculi, adulteria mōstrāt. Dinc icestū. binc alia q̄ boies ocupiscant. Propter hmōi ipedimēta q̄dā ꝑhi legūt sibi oculos eruisse. ī h̄ nō imitādi. Quarto mouē nos oz eterna retributio q̄ ē dei visio. Augu. Visio ē tota merces. ysa. xxxiij. Regē ī decore suo videbūt. Eius dē. lx. Tūc videbis z afflues ꝛc. Job. xxi. Qui inclinauerit oculos suos ipe saluabit. Jn vitispa. Cū mat abbatis pastoris z alioꝝ fratrū suoꝝ vellet eos vidē nec posset. cū irēt ad ecclīā obtulit se eis. Ꝑi aūt. ad cellā suā retrocedētes. hostiū ei ī faciē clauserūt. Tūc pastoꝛ q̄siuit vtꝝ eos vellet vidē ī pśenti vel ī futuro. cū illa quereret si absti nēt h̄ ab eoꝝ visiōe. si vidēt eos ī futuro. Rndit abbas. Si potes equanimiter sustinere vt h̄ nos nō videas. videbis nos illic. Tūc il la gaudēs recessit dicēs q̄ magis vellet eos h̄ nō videre. vt videret eos ibi. Ecōtra q̄ male custodiūt oc̄los suos. eternū supplicū susti nebūt. z eterna dei visiōe carebūt. q̄ p q̄ peccat q̄s. p h̄ z torquet. Sap. xi. Affligēt aūt ardoꝛe. Leui. xxiiij. Ardoꝛ ꝺficiet oc̄los nr̄os z affliget aīas nr̄as. Itē meroꝛe Deut. xxiiij. Dabit tibi dn̄s oculos deficiētes z aīaꝝ meroꝛe ꝺsūptā. Itē terroꝛe Ibidē. Terreberis pp eā q̄ videbis oculis tuis. Jn vita marie de ogines legit q̄s cū q̄dā mulier mozeret. revelatū fuit ei z vidit maximā mltitudinē demonū occurrētē z volētē eū capē z pugnātē ꝺ bonos angelos. p q̄ ipe trauit vt a demonib⁹ liberaret. z ī purgatorio torqueret. z oñdit ei oz̄ati beat⁹ petrus quō ī purgatorio dicta mulier torquebat. transiēs ab aq̄s niuiū ad calorē nimiū. pp h̄ q̄ niuis ardēs fuerat ī mūdi vanitatibus ꝺspiciendis.

De auditu.

Secūdus iter q̄nq̄ sensus ē audit⁹. Dicit. n. aresto. ī li. de natura aīaliū. q̄ visus ī oīb⁹ aīalib⁹ ē supra auditū z vltra naturaliter se extēdit. post eū audit⁹. sub q̄b⁹ ē olfact⁹. Et notādū ē q̄ ꝓmo debem⁹ auditū nr̄z diligēter custodire. Scōo a q̄b⁹ Sūt aūt q̄nq̄ q̄ nos oz mouē ad custodiā auriū siue audit⁹. Ꝓmo qz mēs frequēter affligit Ecci. vij. Lūct⁹ fmonib⁹ q̄ dicunt ne accōmodes coꝛ tuū. ne forte audias seruū maledicētē tibi. Jn hoc cautioꝛ ē vulpis hoie. q̄ vt dicit ītrudit se in foueā cū timet audire tonitruū z ne illud audiat z turbet. obturat pedib⁹ suis aures suas q̄tū pōt. Job. xxxix. Nō audierūt vocē eractoris eoꝝ. s. q̄ bīt vba ꝺturbātia alioꝝ. Scōo qz dyaboli seru⁹ efficit vt ducat eos quo vult ne possit euadē. sic fac carnifex de porcis ēpt cū vult eos ducē ad terrā suā. Carnifices. n. bīt canes ad hoc aptatos. q̄ cū volūt a carnificib⁹ recedē. z ad terrā illā redire. canes eos subsequūt: z cuz eos p aures ceperit. p volūtate sua ad carnificē. q̄ ad h̄ eos ducit vt iterficiat. deducūt vsq̄ ad gregē alioꝝ q̄ ad mortē ducunt. Sic canes. i. detractoꝛes vel oblocutoꝛes eos quos p aures tenent q̄ vba mala audiūt libēter ad ꝺsortia maloꝝ z carnifices īfernales adducūt. vt p volūtate sua eos ad mortē trahāt z ne euadāt. Exoꝺ. xxi. Qui volebāt possidē boiez fuū pforabat ei aurē. z exquo hēbat aurē pforatā. erat ei fu⁹ sēpitn⁹. Sic q̄diu hz hō aurē pforatā ad recipiēdū oīa mala vba. fit fu⁹ dyaboli sēpitern⁹. Tertio qz mozdax z detractoꝛ z rixosus efficit vt fiat imitatoꝛ eoꝝ quoꝝ ē discipul⁹. puer. xxv. Sic q̄ appēdit aurib⁹ canē z trāsit ipatiēs. sic q̄ īmiscet se rixis. z q̄ audit rixas ad modū canis q̄ mozdet z latrat cū appēdit aurib⁹ mozdet alios. Quarto qz mēs polluit. Osee. viij. Efraim quasi vas īmūdū in nationib⁹. q̄ ē q̄si lingua hoīs nō habet ligaturā tpantie vel discretionis: z auris nō habet operculū prudētie. Nūeri. xix. Vas ē īmūdū q̄ nō hz ligaturā aut opimētū. Dixit q̄dā pater q̄ hō bīs inimicū q̄ ꝺsuenit p fenestras sordes ī domū ꝓicere. oz tacere z fenestras claudeꝛ. Sic hō aures ꝺ sordes demonū. Quinto aufert deuotionē. Leui. xxiij. Nō acceptabit dn̄s. q̄ offert ei aīal bīs aurē amputatā. Sexto q̄ aufert aurē aufert etiam vitā: qz latro iuētus aure amputata susp̄dit. Dicit q̄ draco p būc modū occidit elephātes. rostrū suū in aure figēdo. z sanguinē absorbēdo: z cauda pedes eoꝝ ligādo. Sic dyabol⁹ hoies cū audiunt vba male psuasiōis ꝺsidūt z assecurāt p ꝓmissionē finalis penitentie. Ab istis aūt ē audit⁹ maxie custodiēdus. a vbis vel mu ficis cātib⁹ vel instrumētis ad lasciuiā: z libidinē ꝓuocātib⁹ z revocātib⁹ a bono: q̄ viriles aios emolliūt: quoꝝ finis luct⁹. Ecci. ix. Ne audias saltatricē: ne pereas in efficatia illius. Job. xxi. Tenent tympanū z cytharā: z gaudēt ad sonitū orgaⁿi. ducūt in bo. di. s. z in pūc. cc. ysa. v. Cythara cc. j. mach. ix. Cōuerse sūt nuptie ī luctū: z vox musicoꝝ in lamētū. Job. xxx. Uersa ē in luctū cythara cc. Dicit de vlixe q̄ cū iret p mare p loca vbi ꝺsuerāt audiri cant⁹ syrenarū q̄ fingunt z describunt a poetis pisces ex pte inferioꝛi. z mulieres ex pte supioꝛi canētes cū cytharis z tybijs. ille sapiēs dicit obturasse aures suas pice. nec attractus cāt⁹ earū dulcedine ꝓcipitaret sc̄ in mare. Nō mlti faciūt allecti suauitate musicoꝝ. z mulebri um cātuū se ꝓcipitātes in piculū luxurie z amaritudinē iferni. Aures pice sibi obturat: q̄ cogitās q̄s turpe: tenax: fetidū: z ꝺbustibile ī inferno sit peccatū. Aures auertit ab hmōi. Piero. in ꝓlogo sup io sue nos ad patriā festinātes. syrenaꝝ mortiferos cāt⁹ debem⁹ surda aure trāsire: nō sicut ille de quo dicit q̄ suauitate cāt⁹ attractus duct⁹ ē ad suspēdium. Itē dicit q̄ cū alexāder iuuenis delectaret in hmōi vidēs aliq̄ī antigon⁹ ei⁹ nutriti⁹ eū cytharizātē. timēs ne p hoc emolliret ei⁹ animi vigoꝛ. cucurrit z fregit cytharā ei⁹. dicēs Etatē tuā decetero regnare decet nō cytharizare. Scōo cauēdū est a vbis adulatoꝛijs: vñ in pś. Molliti sūt fmōes eius ꝛc. Seū. Si otinēs es adulatōes deuita. sitq̄ tibi tā triste laudari a turpib⁹ q̄s vt laudeꝛis ob turpia. Itē difficillimū op⁹ otinētie est blādicias adulatoꝛ repellere: quoꝝ fmōes aiuz resoluūt voluptate q̄dz. Similis ē adulatoꝛ cuidā serpēti de quo dicit ysiō. q̄ si quē momorderit oꝛe suo tabescere facit: hic ē ꝺpsas tabeficus. Tertio custoditē⁹ est audit⁹ a vbis detractoꝛijs. Ecci. xxix. Sepi aures tuas spinis z ne audias liguā nequā q̄ bona vel puertit: vel diminuit: z mala ꝺponit vel auget: q̄ est ꝺ eq̄tatē: hoc facit q̄ ad modū spinarū linguā bīs pūgentē alios arguēdo rīdet. Sequit. Et aurib⁹ tuis facito hostia z seras q̄ facit q̄ detractoꝛi auditū nō pādit: nec sordes alienas ī domū suā. ꝓici pmittit: qz vt dicit greg. Nō min⁹ peccat auditoꝛ q̄s detractoꝛ qz si deerit auditoꝛ deerit detractoꝛ. Quarto a vbis subuersoꝛijs vt sūt vba mala suggerētiū. ij. thy. ii. Quoꝝ fmo vt cācer serpit. Ezech. ij. Incredulī z subuersores sūt tecū: Jō ad modū aspidis debem⁹ aures obturare terra z cauda. i. ꝺsideratio fragilitatē nr̄az z finē petī z nr̄uz ne audiam⁹ marsos dyaboli. i. malos ꝛ. ysores pś. Fac illis scōz silī. ser. sicut aspi. sur. z obt. aures suas. Quito a vbis litigiosis: ne portī apti ignis ītret domū ꝺscīe z iflāmet eā draco flāminom⁹. Ecc. xxix. Jracūd⁹ icēdit litem. Et p⁹. Certame festinater succēdit ignē z lis ꝛc. Sexto a vbis ociosis: z hoc audiēdo edificatoꝛia vba vel stupēdo in eis. puer. ij. Audiat sap. au. t. Hoc signat. ij. reg. xxii. Bananias q̄ edificatio dn̄i. vl rīsio: vl secretari⁹ iterptat. erat auricularī dauid: z signat vbū dei q̄ oz eē custos auriū nr̄arū. Septio a vbis blasphemosis. Ecci. xxvij. Loq̄la multū iurās horripilatōz capiti statuet z in irreuerentia ipsi⁹ obturatio auriū. Unī dicit magister Jaco. de quodā iudeo cū luderet cū quodā chr̄iano ad aleas: iudeus audiēs blasphemias de deo q̄s chr̄ian⁹ euomebat: duab⁹ manib⁹ aures suas obturans relicta pecunia sua fugit.

De olfactu.

Olfactū aūt debem⁹ custodire ab odoꝛib⁹ varijs: z ꝑcipue ab illis q̄ alliciūt ad pcū: vt illoꝝ q̄ portāt res odoꝛabiles: vel ꝺspergūt se vl domos vel lectos: vl vestes: vt p hoc alliciāt ad libidinē maxie ꝓpter ūttuoz. Pzio ne aīab⁹ nr̄is vl pri moꝝ noceam⁹: vt illa meretrix: de q̄ puer. vii. Asperſi cubile meum mirra z aloe z cynamomo. Et p⁹. Statiz sequit eā q̄si bos ad victimā ꝛc. Et illa de qua ysa. lvii. Unxisti te regio vnguēto z multiplici pigmētario ꝛc. Et btā magdalena q̄ cū illovnguēto ꝑcioso q̄ ꝑa uerat ad vnguēdū se vnxit pedes dn̄i. Silr z pelagia meretrix q̄ venerat ad eꝺoꝛ ꝺsiliū ad aīas venādū: de qua ifra vbi agit de penitentia. Secūdo vt fetoꝛē inferni caueam⁹: de quo ysa. ij. Erit p suaui odoꝛe ꝛc. supra de inferno: de adulterijs. Jn vitispa. de beato arsenio dicit q̄ mittebat aquaz in peluim vt infunderent palme

nec pmittebat ide aquā fetidā remoueri. ſz ſup illā aliā ifūdi faciebat ita vt fetore ei⁹ cella repleret. ⁊ h̄ vt dicebat ſuſtinebat libenter ꝓthymiamathe ⁊ vnguētis q̄b⁹ vſus fuerat in ſeculo ⁊ muſcata ad vitādū fetorē iferni. ¶ Tertio vt odorē ſpūalē dei ⁊ bonor⁹ melius ſentiam⁹. Bern̄. Dñe q̄ nō ſentit odorē. t. aut mortu⁹ aut fetidus ē. Cant. j. Currem⁹ ī odorē vnguētor⁹ tuor⁹. Johes euangelista dño apparēte ſibi clamauit. Odor tuus dñe ocupiſcētias in me generauit eternas. ¶ Legit ī kalēdario bede. viij. idus febru. q⁹ cuz beata dorothea virgo ad martyriū ducer⁹. ⁊ illa gaudēs ſe diceret ire in padiſū. q̄dā ſcholaſtic⁹ rogauit eā vt ei mitteret de fructib⁹ ei⁹. Cū aūt decollata eēt. tñ ſenſit ille ī mappula virginis odorē. q⁹ clamauit ſe chriſtianū eſſe. ⁊ decollat⁹ ꝓ fide odorē ⁊ fructū eternū ꝓmeruit. ¶ Quarto vt odorē padiſi pcipiam⁹. Odor⁹. n. ſuauiſſimi corpora ſanctor⁹ erūt vbi ſūt cythare ⁊ phyale plene odoramētor⁹ q̄ ſūt orones ſanctor⁹. Apoc. iij. ⁊ vij. aſcēdit fumus aromatū ⁊c.

De guſtu.

¶ Quartus inter ſenſus eſt guſtus. de quo nihil ad preſens dicere proponimus. ſed ifra qñ agemus de vino gule q̄ē vnū de vitijs capitalibus. Itē ifra de ieiunio ⁊ abſtinētia.

De tactu.

Vltimus inter oēs ſenſus ē tact⁹. quē multū expedit diligēter ⁊ ſollicite cuſtodiri. q⁹ cū ſit materialior⁹ vehemētiorⁱs ē ipreſſiōis. ⁊ iō ſi ſit illicit⁹. fit hoſtis aīe potētior⁹. fortior⁹. ⁊ violētior⁹ ad nocēdū. Eſt āt tact⁹ illicit⁹ q̄druplici rōne. ¶ Prīo pp̄ inobediētiā. pmū. n. peccatū omiſſuz fuit p tactū ligni vetiti. ſicut ꝑz Heū. iiij. Dixit mulier ad ſerpētē. de ligno ſcie p̄cepit nobis dñs ne comederem⁹ neq; tāgerem⁹ illō ne forte moriamur. forte addidit de ſuo. q⁹ q⁹ tetigit oēs dānati ſum⁹ ad mortē. Oēs fruct⁹ arborū padiſi ceſſerat eis dñs. h̄ ſolū. ibi habuerat. ⁊ ipi h̄ ſoluz tetigerūt. ¶ Scōo tact⁹ aliq̄s ē illicit⁹ pp̄ irreuerentiā. maxīe miniſtri dñi q̄ bñt tractare ⁊ diſpēſare diuina. debēt ea tractare, deuote. reuerenē. ⁊ mūde. yſa. lij. Pollutū nolite tāgē. mūdamini q̄ fertis vaſa dñi. debēt aduertē ſacerdotes ⁊ miſtri. imo ⁊ oēs q̄ recipiūt corp⁹ chr̄i. cū mūditia ⁊ reuerētia debēt accedē. ⁊ tāgē ſācta ſāctor⁹. j. pali. xiij. dicit q⁹ irat⁹ dñs ō oza pcuſſit eū q⁹ tetigērat arcā. Si g̃ tā horrenda morte pcuſſus ē q̄ arcā tetigerat. q̄ nō erat niſi vmbra ⁊ figura corporis chr̄i. ⁊ tñ ſacerdos exiſtēs voluit eā tenē ne cadēt q⁹ declinauerāt eā boues. q̄ morte plectēdus ē miſer peccator⁹ q̄ idigne tāgit vel oſecrat corp⁹ chr̄i. Itē dñs poſt reſurrectiōz ſuaz nō pmiſit q⁹ btā magda. tāgēt eū. ſz repellēs eā dixit ei. Noli me tāgē. q̄ tñ erat ſanctiſſima. deuotiſſima ⁊ amoris ei⁹ igne ſuccēſa. Quis g̃ dign⁹ē ad eū accedē. ⁊ tāgē ſacratiſſimū corp⁹ ei⁹? ¶ Tertio tact⁹ ē illicit⁹ pp̄ facti ſeuitiā ſic diuites tāgūt ⁊ oppriműt paupes ī corpib⁹ eor⁹. vel in reb⁹. ō quos dicit in pſ. Nolite tāgē chr̄os meos. i. chriſtianos meos. vnctos ⁊ oſecratos mihi ī baptiſmo. Quicq̄d. n. mali dāni vel oppſſionis fit eis chr̄s reputat ſibi factū. Matth. xv. Nō vni ex minimis meis feciſtis. Zach. ij. Qui tetigerit vos tāget pupillaz oculi mei. ¶ Quarto tactus ē illicit⁹ ꝓpter ipudicitiā q̄tuz ad hoc maxime ſeruādus ē ⁊ cauēdus ſenſus tactus. q⁹ p eū fortius ſentitur ardor libidinis. Cauēdus ē ſollicite ꝓpter multa mala q̄ facit ī aīa. ¶ Primo q̄dē q⁹ inq̄nat. Jn multis locis ī lege dicit ſpāliter Leui. v. Aīa q̄ tetigerit īmūdū. rea eſt ⁊ deliq̄t. Et. xiij. Quicūq; tetigerit aliq̄d īmūdū. īmūdus erit. Jdeo ꝓuer. vj. Qui īgredit ad eaz ſ. mulierē. nō erit mūdus cū tetigerit eā. Eccl. xiij. Qui tāgit picē inq̄nabit ab ea. ¶ Scōo q⁹ inuiſcat vel agglutinat ⁊ illaqueat. Piero. Femina ē viſcus tenaciſſimus ad aīas illaqueādas. Idē ſi fuerit ꝺuerſatio viror⁹ cū mulieribus. nō deerit viſcus dyaboli. Auis cū viſco vl glutino vel laqueis nō capit. niſi tāgat ea. Petr⁹ alfon. Leonē ⁊ draconē ⁊ ſcorpionē ſeqris. mulierē nō. Itē q̄dā phus vidēs aucupē iocātē cū muliere in loco vbi tetēderat laqueos ⁊ retia ad aues ⁊ feras capiēdas. ait. Tu q̄ feras ⁊ aues decipis. vide ne vt auicula capiar. Eccl. vij. vincula ſūt manus illius. ¶ Tertio ſuauiter ītoxicat Piero. Luxuria ē ſcorpionis pcuſſio. q̄ tenet illā ſicut q̄ apprehēdit ſcorpionē. Eccl. xxvij. Qui pmo lābēdo tāgit. poſt in fine pūgit. ⁊ venenū effundit. Et nota q⁹ nullū venenū nocet niſi p tactū. ¶ Quarto ſiue p cām ſiue p occaſiōez. in pditionez ducit. Eccl. ix. Nō accūbas cū ea ſup cubitū. ne forte declinet cor tuū in illaz. ⁊ labaris in pditionē. Judith. xj. Quia volūt oſūmare q̄ nec manib⁹ debent contingere. q̄ hoc faciūt certū eſt q⁹ in perditionez dabunt. ¶ Quinto corrumpit ⁊ inficit. vt tactus vne putride vnā ſanā pomi putridi ſanū gregis morbidi ſanuz ⁊c. Hal. v. Modicū fermēti totā maſſam corrūpit. ¶ Sexto ſuccēdit vt tactus ticionis ardētis extinctū ſuccendit ⁊ oſumit. prouer. vj. Nūquid poteſt aliquis abſcondere ignē in ſinu ſuo. ⁊ veſti. e. non obu. Eccl. ix. Ex hoc concupiſcentia q̄ſi ignis exardeſcit. ¶ Ad hoc facit q⁹ dicit. iiij. dyal. xij. de quodā ſacerdote q̄ exquo ordines ſuſcepat: remouet a ſe cōcubinā ſuā amans eā vt ſororē: nec p. xl. annos ſuſtinuit q⁹ ad euz accederet: vel ei ī aliquo miſtraret. Cū aūt laboraret in extremis dicta mulier' accelſit: ⁊ aurē ſuā ei⁹ narib⁹ applicauit: vt ſentiret ſi pl⁹ eēt in eo halit⁹: quā ſentiēs ſpīn colligēs ait. Recede mulier. tolle paleā: adhuc ignicul⁹ viuit. Poſt icepit let⁹ dicere. Unī veniūt dñi mei: venio. venio. Et q̄rēnt⁹ ait. aduenisse ſctos apl̄os. ⁊ iterās dicta vba cū eis emiſit ſpīn. ¶ Itē ad hūc ignē extinguēdū ille beat⁹ martyr amputauit ſibi linguā de quo dicit Piero. in pncipio vitiſpa. q⁹ cū viciſſet mlta tormēta poſit⁹ ē in lecto ſtrato floꝛib⁹ vbi me retrix ſpecioſa carnes ei⁹ attrectabat: q̄ ſcindēs ſibi linguaz exuit eā cū ſanguine in facie ei⁹. Itē ad h̄ facit exēplū de illo q̄ vt illū extingueret digitos ſuos in alio igne oburebat ſibi. Itē in vita marie de ogines. legit⁹ q⁹ cū vehemētiſſime egrotaret: q̄dā vir ſpūalis eaz viſitās cū cā paſſiōis tāgeret pulſuz brachiū ei⁹ ſtringēdo. ſenſit ſubito mot⁹ carnis: ⁊ ipa audiēs vocē hāc noli me tāgere. q̄ſiuit ab eo q̄ erat l'at⁹ q̄d h̄ vellet dicere: ipe aūt h̄ ei facto oīēs: eā dimiſit piculū aduertēs ⁊ dei miaz eū a piculo reuocātē. Itē in vitiſpa. dicit q⁹ cū quēdā ſolitariū mal⁹ ſua an⁹ viſitaret: ⁊ ille eā redeūtez haberet trāſferre tozrētē: inuoluit man⁹ ſuas ne carnes ſuas aliēne nus tangeret: ⁊ ei q̄renti cur hoc feciſſet. Rñdit q⁹ carnes mulieris erant ignis homo autez ſtuppa vel ſtipula.

De tentatione. DIS. VI.

Tertiū q⁹ multū valet ad pſeruādū hoīez a pcō ē ſuipſi⁹ defenſio vtuoſa: q⁹ dyabol⁹ multipliciter nos ipugnat. iō neceſſariū ē q⁹ hō reſiſtat fortiter ⁊ viriliter ſe defendat q⁹ nō pōt facere niſi hēat arma vtutū: pp̄ q̄ dicit apoſto. eph̄. vj. Jnduite vos armaturā dei vt poſſitis ſtare aduerſus inſidias dyaboli. Jſta ſūt arma fortiſſima ō q̄b⁹ boctio dictū ē: ſic ipe ait li. de oſo. Talia tibi otuleram⁹ arma q̄ niſi pro abiecisſes iuicta te firmitate tuer⁹. Qui hmōi arma portat. oia vtute ꝓtegit: cui pncipalr inītur: q⁹ ipſe in deo ē ⁊ de⁹ in eo. Nō ē g̃ mirū ſi fortiter pugnat ⁊ viriliter opar⁹: q̄ diuina vtute pugnat ⁊ opat. Tale q̄diu ſtat cū deo ⁊ ī deo: nō pōt dyabol⁹ vincē nec audet ītuadere. ſic nec lup⁹ ouē q̄diu ſtat iuxta paſtorē. Nec ē q̄ audeat homi nocere vl' eū ledere vl' tāgere. q̄diu ſtat iuxta regez. Puer qñ videt q⁹ aliq̄s velit eū verberare cito currit ad matrē. ⁊ ſe ſub alis ei⁹ abſcōdit. Jta q̄diu vult hō ſtare cū deo: nō pōt eū dyabol⁹ ipugnare. Jō. j. ioh̄. iij. Qui manet ī deo pcā nō facit. De pdict⁹ armis vtutū ifra dicem⁹. De tētatōe vo q̄ dyabol⁹ nitit hoīez ipedire vl' impugnare aliq̄ ꝓpoſim⁹. Jn pmis aūt dicēdū ē de diuersis tētatiōnū generib⁹. Scōo ſpāliter de tētatiōib⁹ q̄ fiūt a demōib⁹. Tertio de his q̄ dant demonib⁹ occaſionē tentādi. Quarto de remedijs cōtra tentationes. Quinto de vtilitate tentationum.

De diuerſis generibus tentationum.

Circa primū ſciēdū eſt q⁹ tentat: deus: mundus: caro ⁊ dyabolus. Deus quidē tentat vt ꝓbet ⁊ approbet: ⁊ vt qualis ſit homo ſibiipſi pateat: ⁊ dei alijs in exemplū: ſicut tentauit abrahā in exemplū obedientie. Heū. xxij. Tentauit deus abraham ⁊c. Itē iob ⁊ thobiā in exemplū patientie. Tob. ij. Pane tentationem. ſ. cecitatis pmiſit deus euenire illi vt poſteris daret exēplū patiētie. ſicut ⁊ ſancti iob. Itē ſanctos martyres in exēplū fidelitatis ⁊ cōſtantie. Sap̄. iiij. De⁹ tentauit eos: ⁊ iuenit illos dignos ſe. Itē filios iſrael ī exēplū timoris. Exo. xx. vt ꝓbaret vos venit deus ⁊ vt terroz ei⁹ eſſet in vobis: ⁊ nō peccaretis. Deut. vij. Tentauit te dñs vt nota fierent q̄ in aīo tuo verſabant. Itē in exemplū amoris. Deut. xiij. Tentat vos dñs vt palā fiat vtrum diligatis eum an nō. ¶ Scōo tentat mundus. Sap̄. xiiij. Creature dei facte ſunt in odiū ⁊ muſcipulā ⁊ tentationem pedib⁹ inſipiētiū. Super oēs res cōcupiſcibiles q̄s oſtendit mūdus ꝓtēdunt laquei vt hoīes in eis capiant. Laquei iſti ſunt ea p q̄ res tales in amorē ſuum allicuit. ſiue eaz pulchritudo ſiue dulcedo ⁊ hmōi. Hoīes capiunt cuz bis fruuntur: q̄b⁹ poti⁹ deberēt vti. Beat⁹ anton⁹ raptus in extaſi vidit mundū plenum laqueis ⁊ clamauit. Quis euadet o dñe hos laqueos: Riſum eſt ei q⁹ hūilitas euaderet eos. i. pauptas ſpū q̄ mūdana contēnit. ab his non capit: niſi q̄ hoc cape mitit: ſic nec piſcis hamo: nec auis laqueo: nec fera pedica: niſi eam tangat. Job. xviij. Immiſit in rete pedes ſuos. ⁊ in maculis eius ⁊c. Et poſt. Abſcondita eſt in terra pedica eius groſſior⁹ tentatio: ⁊ decipula eius ſuper ſemitā: q⁹ groſſiozes. ſ. ſeculares capit groſſiozibus cupiditatib⁹. religioſos ⁊ clericos q̄ ſunt in ſemita cōſiliorū tentatiōibus ſubtilioribus capit. Itē yſa. xxxiij. Formido timoris in obſeruādo. ſi res minus timent amittere fouea deſpatiōis ⁊ nimij doloris in rep⁹ amiſ-

sione. laqueus nimij amoris in possidēdo. ¶ Tertio tentat caro. i. carnalis ꝯcupiscētia. Jac. i. Unusq̄sq; tētat a ꝯcupiscentia sua abstractꝰ. Dec ē illa meretrix q̄ hz poculuz aureū in manu illiciti actꝰ. plenū abominatiōe īmūdicie. Calix ē carnalis ꝯcupiscētia vel delectatio Apoc. xvij. Notādū aūt qō caro ē eua misera q̄ virū in morte īduxit. s. spiritū. z a paradiso excludit oū peccatū mortifere suasionis ꝯsentiēdo vel nō corrigēdo accipit. q̄ nō ē acceptāda sz corrigēda. Heñ. iij. Dec ē egyptiaca q̄ ioseph. i. spiritū ad ꝯsensuz illicitum cogē cupit. q̄ nō ē audiēda. sz relicto pallio carnalis z secularj ꝑuersationis fugiēda. Heñ. xxxix. Dec ē thamar q̄ deposita veste lugubri s. pnie īduta teristro molliciei sedet in biuio ꝺeſcēs in voluptate z vanitate. vt iudā. i. penitētē spiritū ꝓuocet ad īcestuosuz ꝯcubitū. q̄ nō ē aspiciēda sz ꝓtenēda. Heñ. xxxviij. Dec ē corbia filia ꝓncipis madian q̄ ornatu habitu meretricio. mittit ad seducēdos filios israel. q̄ nō ē appetēda sz p disciplinā trāssodiēda. Nūeri. xxv. Dec ē meretrix ornata: habitu meretricio ꝓpata. ad capiēdas aias. garrula. vaga. ꝺetis īpatiēs. quā vidit salomon de fenestra domꝰ sue ꝓuer. vij. Uecorde inuenē illaqueātē z ad pditiōez trahētē. q̄ nō ē sequēda sz spnēda. Dec ē iabel. q̄ sysarā. i. spiritū a pzelio fugientē. z ociū z ꝺetē appetētē inuitat ad ꝺescēdū in tabernaculo suo. i. ī agēdo curā carnis in ꝺesideriis q̄ ꝓpinādo lac blāde delectatiōis p cōsensuz illicitū occidit oū clauū amoris penetrātis z illiciti in eū īfigit. hec nō ē audiēda sz ꝺeclināda z cauēda Jud. iiij. Jtē hec ē dalila fitula q̄ samsonē nimis ei cōpatiēdo z secretū suuz ei reuelādo z gremio eiꝰ dormiēdo. nimis ei ꝺsentiētē. z curā eiꝰ agētem. crine virtutū spoliauit z pbilisteis. i. ꝺemonibꝰ excecādū z illudēdū tradidit Jud. xvj. q̄ nō ē audiēda q̄ fitula est. z sanguisuga duas habēs filias īsatiabiles. s. gulā z luxuriā. sz vt ꝺicit ꝓuer. xxx. in ficco aride ꝺiete ꝺimittēda. z sic vincit vt pisces a thobia Thob. vj. Jtez hec ē iezabel fluxus sterq̄linij q̄ ꝓcurat q̄ sanguis nabotb iniuste effūdat ꝓ horto voluptatis acq̄rēdo. iij. reg. xxj. q̄ nō ē in altitudine supbie z vanitatis ꝺimittēda sz ad humilitatē ꝺeiciēda z ꝺiscūcādā. iij. reg. ix. Jtē bꝰ ē vasti in ꝺuiuio ꝺeliciaꝝ inobediēs sūmo regi q̄ nō ē in ꝺnio admittēda sz ꝺeponēda Hest. j. Jtē bꝰ ē athalia q̄ īterfecit omne semē regiū bonaꝝ affectionū. q̄ mortificāda ē nō in tēplo ꝺtēplatiōis ꝺimittēda regnare. iiij. reg. xj. Jtē bꝰ ē herodias ꝓ curās filie sue. i. imagination. vel ꝺelectationi corꝓali. caput iobis i. gre ꝺni amputare a spū Matb. xj. Jtē bꝰ ē ancilla hostiaria q̄ hz custodiā sensuū q̄ fecit petz. i. spiritū negare cbz Matb. xxv. Notādū aūt q̄ ꝙttuoz modis tētat caro. ¶ Primo timoze dūano aduersa nimis timēdo z horrēdo. qz suadet vt illo timoze q̄ sūt ꝺ salutē aīe faciat. vel q̄ sūt ad salutē omittat. ne aduersa incurrat. Cōtra bꝰ ꝺz bō ifemi supplicia sibi opponē. vel grauioza sibi intētare. vt libēter sustineat min⁹ dura. ¶ Fuit q̄dā frater minoz q̄ cū tētaret ī hyeme pp frigꝰ ab ordine recedē. surrexit de nocte z habitu relicto nudus ꝓiecit se ī magnū cumulū niuis volutās se ibi. Cū aūt caro diu afflicta fuisset ibi. q̄siuit ipe. O dña caro acciperꝭ vos mō z am mō vnā tunicā patiēter. Cū aūt carnalis voluptas diu post rndissz q̄ sic. resūpto habitu redijt. z de illa tētatiōe postea in pace remāsit Ad bꝰ facit q̄ habet supza de timoze hūano. ¶ Scōo tētat ex eo q̄ nimis amat blāda z suauia z delectabilia sibi. vt p ea suadeat spiritui vt ꝓiciat se in foueaz peccati vt ea q̄ pomū vetitū viro suo porrexit. hmōi suasiōez sequēdo. ¶ Ille q̄ voluptates carnales sequit filis ē vrso. que volēs rustic⁹ capere. pōit vt ꝺicit vas mellis sup ramū gracilē. z supiozē arboris a quo ꝺimittit ꝺistillare p arborē ali q̄d de melle faciēs ad pedē foueā ī quā cū vrsus mel de ramo ī ramū ꝺsēdēt oū appetit pleni⁹ īuenire. i. foueā cadēs capit. Sic q̄ vult seq̄ carnis voluptates cadit ī foueā peccati capit. a ꝺyabolo. z occidit. ¶ Jtē cū q̄dā puer traderet cuidā seni ī lecto iacēti vt abigeret ab eo muscas. z datū fuisset ꝺicto puero lac ad comedendū accepit ꝙttuoz scutellas. easq̄ liniēs lacte posuit sup ꝙttuoz conos lecti vt muscas ifestātes eū ibi ꝺcurrētes capet z occideret qō flabello nō poterat. z sic eas cepit. Sic ꝺyabolꝰ bones īmūdos capit p voluptatē carnis. quos nō pōt capere vel occidē cū flabello alteriꝰ tētatiōis. ꝙttuoz scutelle pñt vocari. gula luxuria. mollities vestiū. z ociꝭ reqes. ¶ Tertio tētat ex eo q̄ oppssa vel afflicta pnia vt tribulatōe ad murmur z īpatiētiā spīs ꝓuocare laborat. z ꝺ reclamat. Sic Jud. xvj. Uidēs samson afflictōez ꝺalile a ꝺsilit ei z reuelauit ei secretū suū cū audiret eā ꝺ eū murmurātē q̄ fecit eū ꝺormire ī gremio suo z totōdit eū. z tradidit eū pbꝝlisteis illudēdū z excecādū. Sic thamar magi murmurauit de eo q̄ ab amō abiecta fuit. q̄ de eo q̄ fuit corrupta. ij. reg. xiij. ¶ Jtē cū q̄dā lothozing⁹ iret ad foz. emit q̄dā āgullā. cū āt rediēs ꝺescēt iuxta fluuiū. videt victā āgullā ī sacco afflictā ī quo posuerat eā. z ob bꝰ voluit eā recreare z tenēs eam manibꝰ misit ūn aquā: z stringēs eā ne euaderet ꝺicebat: bibe pulchra bibe: z illa subito resumptis in aqua viribꝰ ab eis manibꝰ est elapsa. sic caro afflicta p pnīaz: oū hoc ei nimis ꝺpatiē: oū in delicias īmergit cito in pnaꝫ elabit. Jtē fabulose ꝺicit q̄ cū bō p ꝺsertū iret īuenit serpētē frigoze afflictū iacētē q̄si mortuū quē ei ꝺpassus in sinu suo fouit: z calefactꝰ circūuoluit eū resumptꝭ viribꝰ eū ī toricās. Qui cū serpētē argueret ō īgratitudine. Rndit. Tu scis q̄ nā mea ē q̄ nō noceo nisi calefactꝰ. sz tūc cū caleo: venenū effūdere necesse hēo: nō īculpes me si scōz meā nāz feci: sz tibi īputa q̄ me calefeci z fouisti. ¶ Quarto tētat p ꝺtumaciā q̄s nimis īpinguat: z delicate nutrit. puer. xxix. Qui delicate a pueritia sua nutrit suū suū postea sentiet eū ꝺtūacē. Sic fuit ō miphyboseth z fuo suo syba: q̄ ꝺtēpsit eū z īpediuit cū ne dauid regē sequeret: z eo ꝓcurāte amisit hereditatē suaz. sic legit. ij. reg. xvj. z xix. Sic z leprosus nimis ꝺpatiē asino suo subtrahit ozi suo panē de quo pascit eū: z ipe īpugnat ꝺtēnit dñm suū z ꝓcipitās eū in lutū fugit ab eo: sic caro spīn. Jtē vt ꝺicit accipit q̄s nimis ē īpugnat⁹ nō vult ad dñm suū venire: nec gallia ad dñaz suā: sic nec caro obedit spiritui. Jtē agar vidēs se plenā: ꝺtēpsit dñaz Heñ. xvj. Jtē ꝺicit q̄ q̄dā diues īpinguauerat arietē quēdā ita q̄ ꝓpinguedine ī oēs iuitātes eū comꝰ īpingebat. Cū aūt sel ꝺormitaret dñs ad ignē: videt aries eū fre quēter iclinātē z ꝺpzimētē caput: credidit q̄ eū iuitaret vt ī ipz ꝺpingeret. Ipe aūt aries ita fortit ī dñz suū irruit. q̄ eū occidit. Sic facit caro spiritui negligēti: z eā nimis īpinguāti. ¶ Quinto tētat ꝺyabol⁹ cuiꝰ totū studiū exercitiū z conat⁹ est boies tētare: pp q̄ anthonomatice ꝺicit tētator. Matb. iiij. Et accedēs tētator. Circa cui⁹ tētatōes. Pzio ꝺicēdū ē de eiꝰ malicia z crudelitate z ꝺuersis modis tētationū. Scōo de his q̄ dāt occasionē tētādi. Tertio ō remedijs z adminiculis ꝺ tētatiōes. Quarto de tentationū vtilitate.

De diuersis modis tentandi.

Circa primū sciēdū q̄ ꝺyabol⁹ cū sit ītellectu subtilissimꝰ: malicia astutissimꝰ: experiētia longissimi tpis vsitatissimus audacia, pcacissimꝰ: ꝺiscursu velocissimꝰ: infatigabilis ad nocēdū: īsatiabilis ad pdēdū: īplacabilis ad pcēdū: horribil⁹ ad metitādū: ītolerabilis ad sustinēdū: īuisibilis ad ītuēdū: ꝓpē has oēs cōditiōes pessimas sūme timēd⁹ ē De multꝭ ꝺditoib⁹ demonū Redre supza de ifemo: de purgatorio: z de morte. Sciēdū ē aūt q̄ cuz fit astutissimꝰ diuersos hz modos z artes tētādi. Uñ tētat multiplr cū sit venator z piscator diuersa hz artificia p q̄ boies capit. trahit: decipit: z īuoluit. Uñ leo papa. ī quodā fmōe. Nō definit hostꝭ antiqꝰ deceptionum laqueos vbiq̄ ꝓtēdere z vt quoquo mō fidez credētiū corrūpat īstare. Nouit cui adhibeat eꝝ cupiditatꝭ. cui gule illecebras īgerat. cui apponat īcitamētū luxurie: cui īfundat virꝰ īuidie. Nouit quē meroze ꝺcutiat: quē fallat gaudio: quē metu opꝓimat quē admiratōe seducat. Oiuz ꝺiscutit ꝺsuetudines. vētilat curas: scrutatꝭ affectꝰ: z ibi q̄rit causas nocendi: vbi quenq̄ viderit studiosꝰ occupari. Cū religiosus q̄dā arreptꝰ eēt a demōe alⁱ q̄ dā adiurādo demonē ītterrogauit quō vocaret. Qui rndit q̄ mille artifex vocaret: q̄ mille artes bēbat boies seducēdi: z vt scias ait q̄ verꝫ ꝺico: ego suz q̄ decipio magnos theologos: decretistas: legistas pbilicos: barōes. milites ꝓpositos. mercatores. z cepit singulorū modos gestꝰ: vba z officia repsentare: vsq; ad domicellas q̄ seruiūt in camer⁹ dñaꝫ: blādiēdo: adulādo: z molliter alloquēdo. In vitis pa. legit q̄ abbas theodoꝝ cuidā fri ꝺicēti sibi: frat q̄dā reuersus ē ad seculū. Rndit. Nō mirer⁹ sup hoc: sz de hoc mireris si q̄s euadere potuerit de oze z laqis inimici. ¶ Jtē tētat generalit oēs z omni genē tētamēti: omni tpe z oī loco: si a dño pmittat. Uñ sic ꝺicit bern⁹. Null⁹ ē loc⁹ secur⁹. Abac. j. Totū in hamo subleuauit: traxit ī sagena sua congregauit in rethe suū. Nulli pcit etati: dignitati: statui vl sexui. sanctitati. nec etiā ipi dño. sic ps Matb. iiij. z Luce. iij. vbi nota de triplici ei⁹ tētatōe. Jō ꝺicit ad Heb. ix. Tētatum aūt p oīa Licz aūt generalr oēs tētet. tū libēti⁹ z studiosi⁹ tētat mationes: z sanctiones: z de ꝺiectōe eoꝝ apli⁹ gliat. ¶ In vitis pa. ꝺixit q̄dā senex q̄ cū esset puer filius sacerdot⁹ idoloꝝ. in eoꝝ templo intrauit cū patre suo vbi vidit de nocte excitatus ꝓncipem demonum in solio sedentem z exercitū eius assistentē ei: quē vn⁹ aduenies adozauit. Requisitus vnde veniret z quid egisset ꝺixit q̄ in illa ꝓuincia vbi fuerat multas guerras cōcitauerat: z multā sanguinis humani effusionem ꝓcurauerat. Requisit⁹ in quāto spacio tē poris. Rndit. in. xxx. dieb⁹. z multū flagellari iussus est. Post hūc venit alius z idem faciens. ꝺixit q̄ō multas naues in mari submerserat. cc. homines occiderat in spacio. xx. dierū z similiter iussus est flagellari. Tertius aūt veniēs z similiter faciēs ꝺixit q̄ fuerat ī nuptijs vbi in spacio. x. dierum multa paelia ꝺcitauerat: z multos cuz

ipo sponso occiderat. ⁊ similiter iussus ē flagellari. Uenit quartus postea q̄ cū adorasset eū req̄sit⁹ defact⁹ suis. Rndit se venire de heremo. vbi p.xi. annos monachū tētauerat ⁊ vix tādē tñ fecerat q̄ i vnā fornicatiōez ceciderat: h̄ p̄ ceter⁹ bonorat⁹ corona regia ei ipo nit⁹. ⁊ icathedrat⁹. ⁊ ab alijs adorat⁹ dicētib⁹ oīb⁹ q̄ maximū q̄d fecisset. Itē simile habet⁹ .iii. dyal⁹. vij. de iudeo q̄ vidit i tēplo idolor demonē assistere i modū regis vt supra ⁊ illū demonē dmōdā tē ⁊ bonorātē. ⁊ vt ceptū pficeret suadētē q̄ ꝓcurauerat mult⁹ tpi b⁹ q̄ andreas fūdane ecclie epūs sanctimonialē q̄dā manu ad poste riora ꝓcuteret. qō audiētes demōes gaudebāt. ⁊ vt pficeret ceptū rogabāt. Itē in vitispa. legit⁹ qō q̄dā heremita duct⁹ ab angelo ad locū quēdā vbi erat ꝯgregatō mōachor⁹ vidit oēs officinas ple nas maxīa mltitudīe demonū volitātiū ad modū muscar⁹. venēs aūt ad ciuitatē vbi erat for vidit ibi vnū solū demonē sat⁹ ociosū sup portā ciuitat⁹ stātē. heremite mirāti ⁊ cās istor queréti. Rndit angelus. q̄ i ciuitate oēs volūtatē dyaboli faciebāt. iō vn⁹ ibi suffi ciebat. In abbatia vo q̄ oēs eos turpit⁹ expellebant ⁊ rebelles erāt eis. iō ibi multi erāt ⁊ mōachos acriter ꝓpugnabāt. Qñ. n. aliq̄s ca strū suū tenet pacifice ⁊ possidet ad volūtatē suā sufficit ibi vn⁹ ca stellan⁹ q̄ castr⁹ custodiat. sz qñ rebellat ei. tūc illō obsidet cū exerci tus multitudine copiosa donec subiugauerit eos sibi. Uñ. j. mach. j. Ascēdit antiochus cū multitudine graui ītrās sanctificatiōez. s. re ligiōis. In vitispa. abbas moyses ita ip̄robe tētat⁹ fuit. q̄ i cella sua stare nō poterat p̄ tētatōe carnis ⁊ fugit ad abbatē ysidor. q̄ fa cta oīone dixit ei. qō ascēdēs i supioza celle sue respiceret ad occi dētē. Quo facto vidit īfinitā multitudinē demonū furētiū ⁊ fremē tiū ad plūs. ⁊ ignea tela ꝓiciētiū ī ip̄z. dixit ei abbas ysi. Noli ti mere q̄ plures nobiscū sūt q̄ cū illis. Respice ad oriētē. Qui respi ciēs vidit īfinitā multitudinē angelor ⁊ glorioſiū celi exercitū sup lumē solis splēdētē. Qua visiōe ꝯfortat⁹: ad cellā suā redijt ꝯforta tus. Itē dyabol⁹ tediosus ē ⁊ ip̄rob⁹. iō tētat ip̄robe ⁊ ꝓaciter sicut musca. q̄ sepe repulsus sepe redit. sic canis ip̄udēs p vnā ptē expulsus redit p aliā. Tētat g̃ frequēter ⁊ assidue. Greg. Assidua tē tatiōe tētat. vt saltē tedio vincat. ps. Circūdederūt me sicut apes. q̄ sūt ip̄robissime. ⁊ qñq̄ in hac ip̄robitate diutissime pseuerat. sic pz de hēmita quē ānis. xl. tētauit. Itē q̄ dyabol⁹ crudelissim⁹ ē. cui⁹ crudelitas ē īsatiabilis ad nocēdū. iō tētat crudeliē. q̄ fm Bern⁹. ē īsatiabilis homicida. cui⁹ crudelitas apparet q̄ bonis inuidet ⁊ eos pseq̄t q̄stū pōt. tā p se sic p̄mos parētes. ⁊ Job: q̄ p suos. sic fi lios israel p pharaonē. phylisteos. nabuch⁹. ⁊ alios multos. innocē tes p herodē. p̄mitiuā ecclesiā p neronē. ⁊ alios tyrānos. ebz. ⁊ p se ip̄z ⁊ p iudeos. Dic ē draco ille magn⁹ ⁊ ruffus q̄ volebat deuorare masculū mulieris q̄ssito pepisset. Itē i h̄ apparet ei⁹ crudelitas q̄ de malo gaudet ⁊ maxīe de ruina ⁊ dānatiōe bonor. Sicut īfra pz de peccato. Itē i h̄ apparet ei⁹ crudelitas q̄ de dersiōe eor dolet. sic pz īfra de pnīa. Itē q̄ bonos ⁊ oīa bōa tētādo ipedit sic oīonē ⁊ alia bōa. sic pz īfra de oīone. sic ēt īfra de beato frācisco ⁊ de bea ta clara patebit. Itē de beato frācisco legit⁹ q̄ sepe dmonū pugnas horribiles sustinebat q̄ manu ad manū cū illo durissime ꝯfligētes nitebant ip̄z ab oīonis studio ꝑturbare. Itē de beato martino legit⁹ q̄ cū ordinat⁹ iret ad patriā ad visitādū ⁊ dertēdū parētes suos. apparuit ei dyabolus dicēs. q̄ aduersaret ei i oīb⁹ fact⁹ suis. Cui rndit. Dñs mihi adiutor nō ti. tē. Itē i vitispa. legit⁹ in vita beati antonij q̄ vocat⁹ vt videret. rapt⁹ vidit demonez horribilē. ⁊ terribilē habētē caput vsq̄ ad nubes. ⁊ quosdā volare ad celū nitē tes q̄stū poterat ipediebat. quosdā manib⁹ retrahebat. quosdā ad terrā manibus collidebat. quosdā autē nō poterat. sz supuolabat. Idem faciebāt demones nouitio ascēdēti p scalaz ⁊ sequēti bea tū benedictū q̄ vidit in quolibet gradu scale duos demōes. alij eum retrahebāt. alij eū ipingebāt. alij eū suffocabant. tñ beati benedicti adiutorio euasit. Itez nō solū ex malignitate bonos ipedit. sz ēt inquātū pōt oīa bona psequit ⁊ extinguit. Unde cōparat⁹ eius tē tatio aq̄loni. de quo Ecci. xliij. Tempestas aq̄lonis cōgregatio spūs tē. Et post. Exuret deserta ⁊ extinguet viride sicut ignē. Dic ē ven tus vehemēs a regiōe deserti opprimēs oēs liberos Job. ij. Di sūt madianite ⁊ amalechite q̄ ītrātes terrā israel nihil ad vitā ptinens ibi relinquūt. Iud. vj. Itē ex malicia sua omne semē regiūiterimūt Unde cor tētatio similis ē athalie q̄ omne semē regiū iterfecit. iii. reg. xi. Itē sūt volucres celi denorātes semen dei Math. xiij. Isti sunt sicut merguli fluminū sicut dicit beat⁹ martin⁹ q̄ semp insidiat̄ ĩcautis. incautos capiūt. cautos deuorāt. satiariq̄ nesciūt deuora tis. Tētat aūt acrius eius dominiū fugiētes q̄ sicut ait greg. Illos dyabolus tētare negligit. quos quieto iure possidere se sentit. Si cut. q̄ñ aliquis tenet aliū in suo carcere cōpeditū. sufficit ei vnus q̄ eum custodiat: ⁊ sepe videat: sed cū fugiens euadit. tūc post eū mit tit magnā multitudinē dicēs. Persequimi ⁊ ꝓprehendite eū. Aug. Quotidianis discim⁹ experimētis illos q̄ ouerti deliberāt acri⁹ tē tari a cōcupiscentia carnis: ⁊ eos graui⁹ in operib⁹ luti lateris ⁊ pa learū premi q̄ egyptū egredi ⁊ pharaonē fugere moliunt. Jō Ecci. ij. Fili accedens ad seruitutē sta in iusticia ⁊ timore: ⁊ prepa aiam tuā ad tentationē. Job. xl. Cōstrīgit caudā sc̄. ibi greg. Dum vehe moth a corde expellit acriores tētationū aculeos infligere molitur vt ei⁹ tentatiōis ꝯflict⁹ mēs ab eo ipugnata sentiat: quos pri⁹ pos sessa nesciebat. Exēplū ifra de beato benedicto. Itē exēplū de bea to frācisco quē in ouersiōis sue principio pater retrahere nitebat. Itē exemplū de beata clara cui⁹ parētes in multitudine cōgregati violenter ad se retrahere ⁊ ad domū patris reducere conabantur.

De quadruplici genere tentationis.

Quum aūt mille sit artifex dyabolus vt dictum ē: ⁊ oēs artes suas exerceat in tentādo: tñ oēs modi tentationū ei⁹ redu cunt ad q̄ttuor: q̄ notant in ps. Nō timebis a timore noc turno sc̄. ibi dicit glo. q̄ ē q̄dā tentatio leuis ⁊ occulta: q̄ notat cū dicit. A timore nocturno. alia leuis ⁊ apta: q̄ notat cū dicit. a sagit ta volāte in die. Quedā grauis ⁊ occulta: q̄ notat cū dicit. A nego cio pambulāte i tenebris. alia grauis ⁊ manifesta: q̄ notat cū dicit Ab incursu ⁊ demonio meridiano. Leuis ⁊ apta dicit q̄ñ dyabol⁹ in alijs visibiles filitudines se trāsfigurās boīum. s. vel aialiū viros sanctos ꝓuocat ad alijs leuitates. Sicut in vita bti oñici le git q̄ ozāti dyabol⁹ in specie frīs apparēs ꝓuocabat eū ad silentij fractionē: quē vir sanct⁹ dyabolū ee cognoscēs: adiurauit eū vt di ceret de quo frēs tentabat in chozo. Qui rndit: facio eos tarde ve nire ideuote psallere ⁊ cito exire. Interrogat⁹ de quo tentaret eos in dormitorio dixit. facio eos nimis dormire: tarde surgere: ⁊ ō di uino officio remanere: ⁊ iterdū imundas cogitatōes hre. Duct⁹ ad refectoriū saliēs sup mēsas plus ⁊ min⁹ sepi⁹ repetēdo dicebat: q̄ scz quosdā faciebat nimis comedere vt delingrēt. alios nimis ab stinere: vt in dei seruitio debiles ēnt. Duct⁹ ad loquutoriū linguā crebro reuoluēs: ⁊ ofusiōis mirabilis sonū pmēs. ait. Dic loc⁹ tor⁹ me⁹ est: cū enī frēs ad loquēdū queniūt ipsos tētare studeo vt ofu se loquant⁹ ⁊ mult⁹ se vbis iutilib⁹ imisceāt: ⁊ vn⁹ aliū nō expecter deniq̄ duct⁹ ad capitulū. stās āte hostiū dixit. Tūc locū nūq̄ igre diar: q̄ loc⁹ maledictōis ⁊ ifern⁹ mihi ē: q̄ q̄q̄d possuz i loc⁹ alijs acq̄rere: hic amitto. Sepe dyabol⁹ tētat hoīes de leuib⁹: vt ad gra uiora q̄uenāt vt de vbis ociosis ex q̄b⁹ frequēter ad noxia plabūt greg. vij. mor. c.j. Dū ociosa vba cauere negligim⁹: ad noxia puen mus: vt pri⁹ aliena loq̄ libeat: ⁊ postmodū detractiōib⁹ eor vitam de q̄b⁹ loq̄mur lingua mordeat. q̄siq̄ aūt vsq̄ ad asperas ꝯtumeli as erūpat. Dinc seminant stimuli: ozunt rixe: accēdunt faces odio rū: par tota extinguit cordiū Sepe etiā ex iocosis actibus modica occasiōe suborta queniūt hoīes ad vba ꝯtumeliosa: ⁊ a vbis adver bera: nō nūq̄ etiā ad gladios ⁊ ad mortē: q̄ a modica scintilla au get ignis Ecci. x. Itē ē tentatio leuis ⁊ occulta. Exo. x. vēt⁹ vres leuauit locustā: ⁊ piecit in mare. Demōes ꝯpant vēto ꝓpter velo citatē: sed vēt⁹ vrens: q̄ grāz deuotiōis exiccāt. Tūc aūt vēt⁹ vres leuat locustas q̄ demōes de loco ad locū leuiter discurrentes ad aliqua leuia vba vel facta excitāt leues mētes: sed ad hoc eleuāt vt p̄iciāt in mare. i. in amaritudinē ifernalē. Aliq̄n enī demōes ex ve locitate sua subito p̄nunciāt q̄ in remot⁹ ptib⁹ facta fuisse videntur: vt in alijs credat eis: ⁊ vt credat ee revelatio q̄ est tentatio. Dyabo l⁹ filis ē cuidā aiali mōstruoso: q̄ dicit māticora: q̄ facie hz hois fibilū serpētis: corp⁹ leonis: caudā scorpiōis: velocitatē auis volā tis. tres ordines dētiū hz: carnes hūanas appetit ad edēdū. Caput hz hois ⁊ fibilū serpētis: q̄ ꝑmo tentat rōnabilit⁹ ⁊ subtilr: de trib⁹ scz de ocupiscētia carnis. ocupia oculor: ⁊ supbia vite. Isti sūt tres ordines dentiū. Corp⁹ hz leonis: q̄ detinet fortiter. Cauda scorpio nis q̄ i fine pūgit neq̄ter: volatū auis: q̄ discurrit velociter. Uolucres carnes appetit: vt carnales voret atrociter. Tentat g̃ dyabol⁹ leuit ⁊ occulte q̄ñ inuisibiliter tentat de leuioribus vt ad grauiora pducat.

In vitispa. legit⁹ qō cū quidā frēs veniss̄ent ad beatū antoniū: vt ab eo q̄rerēt de q̄busdā reuelationib⁹ sibi fact⁹: ꝑdixit eis q̄dā q̄ fecerāt ⁊ acciderāt eis i via. Uirātib⁹ aūt illis ⁊ q̄rētib⁹ quō hoc sciuerat. Rndit q̄ hoc reuelauerāt ei demōes q̄ h̄ viderāt velociter decurrētes: ⁊ q̄ h̄ q̄ ipi credebāt ee diuinas reuelatōes: erāt demo nū deceptōes q̄ ex h̄ hūiliati ⁊ edificati: a btō antonio recesserunt. Itē ē tētatio g̃uis: ⁊ ista ē duplex occulta vez ⁊ patēs. Nā dya bol⁹ crudelitatē suā exercere volēs in nobis g̃uit tētat q̄ dictū est Sz q̄ scōz aug. ipe leo ⁊ draco ē: leo apte irascit draco occīte insidia tur: iō tētat patēter vt leo. j. pet. v. Aduersari⁹ vester dyabolus tan

q̄ leo rugiens circuit q̄rens quez deuoret. Et ps̄. in psona christi loquētis de iudeis q̄ instigati a dyabolo christum psequebant ad mortē. ait. Aperuerūt sup me os suū sicut leo rapi. et rugi. Tentatio ergo grauis et patens est qñ dyabolus apte tentat qō fit multipliciter. Uno mō res corpales et visibiles et appetibiles oculis offerēdo. Scō mō seipsum in corporeaꝝ rerū similitudines trāsformādo. Tertio psonas christi angelorꝝ vel sanctorꝝ mēdaciter repesentando. Quarto mō psecutiones et pugnas sensibiles p sevel p suos atrociter inferēdo. Prima ergo tentatio sensualis est qñ dyabol⁹ ostdit oculis corpalib⁹ res visibiles q̄ prīt animū videtis allicere ad sui cōcupiscētiā. Sicut fecit beato francisco ostdens ei invia bursā magnā q̄si pecunia multa plenā quā cū socius eius suaderet accipi. et inde elemosynas multas fieri. sanctus ꝓhibuit sentiens machinamētū dyaboli. sed cū socius nō ꝺeseret falsa pietate delusus pmisit sanctus. vt videret socius manifeste dyaboli falsitatē. quaꝝ lenāte fratre exiuit inde serpens. et postmodū cito disparuit. Sile fecit beato antonio sicut legit̄ in vita ei⁹ cū fugeret seculū et iret ad heremū. in via heremi inuenit discū argenteū. quē cū recusaret accipe dicens esse ydias dyaboli. vt fum⁹ euanuit. Postea apparuit ei in ipsa via massa veri auri q̄ velut incendiū fugit. Similit cum obijcit alijs sensib⁹ sibi delectabilia sensualis pōt dici illa tēptatio vt qñ sonora auditui. odorē olfactui. sapores gustui. suauia tactui Per portas vrbis attentāt cape ciuitatē. vt abimelech de quo Jude. ix. oī. Appropinqnās porte vrbis ignē apponere nitebat. i. rerū cōcupiscētiā. Jtē similis est dyabolus obsidenti ciuitatez q̄ cernit qūo inueniat i muro debilius. Jtē lupo vel leoni q̄ circuit ouile si inueniat aliquā apturā aut foramē p qō itret et deuoret. j. pe. v. Uigilate qz aduersarius vester ꝛc̄. vbi distinguit glo. viij. genera tentationū dicēs. Circuit tāq̄ hostis obsidēs muros clausos explorat an sit aliq̄ ps muroꝝ min⁹ stabilis. cui⁹ auditu ad iterioza penetret offert oculis formas illicitas et faciles ad voluptates. vt visu destruat castitatē. Aures p canora tentat vt molliat christianū vigorē linguā suitio ꝓuocat. manū iniurijs lacessentib⁹ ad cedē istigat honores terrenos ꝓmittit vt celestes adimat. et cū latent nō pōt fallere. addit aptos terrores. i pace subdolus. i psecutiōe violentus. Ꝺ quē anim⁹ ꝺz eē parat⁹ ad ipugnādū. Scō mō ipugnat sēsus se trāsfigurādo i diuersas rez silitudines extra. vt eos quos ludisi cat sub specie mulierꝝ. vt cū trāsfigurat se i specie mulierꝝ q̄ dicunt vulgarit fazete vl striges. vel q̄ de nocte cōueniūt et choreas ducūt. vl qñ apparet p adiurationes nigromāticoꝝ i diuersas rez similitudines. vel qñ simplicib⁹ vt edtes bastiludia agētes. vel vt fauni et siluani. vt vel familia q̄ ꝺm gallice herlequin. p q̄s trāsfigurationes maxime simplices decipe i multis locis solebāt. añq̄ denudarent p p dicatiōis frequētiā. Tertio mō ludificat sensus et tentat trāsfigurādo se i similitudinē christi et aplorꝝ et angelorꝝ et alioꝝ sctorꝝ. vt sic mētiēdo illos icautos seducat. ij. cozin. xj. Angelus satbane trāsfigurat se i angelū lucis. In vita beati martini legit̄ q̄ dyabol⁹ appuit ei indut⁹ purpura et corona aurea corona⁹. dicēs ei q̄ esset christe q̄ ad terras descēdēs p̄mo voluit ei appere et adorari ab eo. Qui rīdit q̄ ois ibs christe nō. pmiserat se vētur i habitu regio et purpura. et q̄ nō recipet christū nisi i ea forma i q̄ passus fuerat et p ferētē sue stigmata passionis. Quo audito. dyabol⁹ confusus abscesit. Jtē i vitispa. cū apperet i magna claritate i habitu regio cuidā patrū dicēs q̄ ad ꝺ venerat ipse cū esset christe vt eū adoraret. et de ꝺ lucrū maximū reportaret. Rīdit sanct⁹. christū meū quotidie adoro sic̄ ipse scit. tu aūt q̄s es. q̄ō audiens ipse euanuit feda relinquēs vestigia. Jtē cū alteri patrū similit et i forma filī apperet. et filia diceret. ille clausit oculos dicēs. fuge christū nolo ꝺ videre. sufficit mihi si eū videre possim i celo et filiē fugit. Ad ꝺ faē q̄ habet infra de cōne. de pachomio. Jtē i q̄dā ciuitate fuit q̄dā mulier fic seducta. Incepit ipsa aliquādo apō se cogitare q̄ eēt mūda mulier et talis q̄ eēt digna q̄ ois alīq̄s sibi daret visibiles cōsolatiōes. et cū aliq̄n eēt sola i camera sua de ꝺ cogitās. visus ē ei fulgor maxim⁹ i cameā suā itrare. et cū eo q̄dā rex pulcherrim⁹ ostipat⁹ multitudīe. xij. vl religioso⁹ plurimoꝝ boīz. dicēs ipsi bonēti q̄ ñ timeret. qz ipse erat ihs christe cū discipulis suis veniēs ad cōsolādū ipsam cui cū multa blāda dixisset et multa ei ꝓmisisset si ī ei⁹ amore pseueraret et ipsa hoc ei se facturā ꝓmitteret. recessit ꝓmittēs q̄ eā sepe visitaret. similiter in sequēti nocte venit ad eā solus. sollicitās eā ad amplexus et federis cōmixtionē. Qua cōsentēte. fecit eā iurare q̄ nō reuelaret alicui familiaritatē quam ostendebat ei plurima ꝓmittēs. Tertia nocte venit in min⁹ speciosa forma et habitu. post ni forma militis. post clerici. post rustici. post monachi. post goliardi. Cum autē videns se deceptam fuisse ad confessionē. veniēs ad eā sequenti nocte fere insanire videbatur cōminās ei. sed nō potērat eā oppzimere vel extinguere vt volebat. Quotienscūq̄ aūt peccabat venialiter grauius magis ad eā accedebat: et magis eā terrebat. qñ aūt ꝺfessa erat et cōionē recipiebat: q̄ erat ei singulare remediū et cōsolatio. tūc diabolus a lōge stabat: nec accedere poterat: nec turbare vsq̄quo in aliquo excessisset. Jtē in vitispatrū legit̄: q̄ btō oz. apparuerūt demones sub specie celestis militie q̄si de celo descēdentes in curribus igneis quēdam adducentes cum magna pompa eū dicētes eē christū regē. Qui ait: Postq̄s omnia pfecisti vnū restat tibi faciēdū: vt adores me: et tollā te sic̄ helyam in curru igneo te eleuās ad celū. Qui rīdit: Habeo regē meū: quē quotidie adoro: tu nō es ille. Quo dicto tota illa multitudo disparuit. Jtē quidā nouitius in religione multū erat sollicitus de salute sua. de nocte aūt cū alij dormirēt vigilans deuote rogauit deū et beatā virginē q̄ reuelaret ei de matre sua defuncta in quo statu eēt: credēs q̄ dign⁹ eēt q̄ fieret ei reuelatio: pro eo q̄ alijs in lecto suo dormientibus hora dormitionis vigilaret. Cū aūt sic vigilasset fere vsq̄ ad matutinas: apparuit ei diabolus sub specie btē virginis: q̄si ostendens matrē suā sub pallio suo: dicēs eā ei⁹ precib⁹ liberatā. Jtē cū secūda nocte filī vsq̄ ad dictā horā vigilasset: apparuit ei in min⁹ decēti silitudine: et ad vltimū feda relinquēs vestigia: eū ad turpia ꝓuocabat: et ad tantā ex ꝺ venerit vigilātiā et capitis debilitatē q̄ nisi fuisset ei discretoz ꝺfilio subuentū: grauiter periclitari potuiss̄ in aīa et corpore. Jtē trāsfigurat se in speciē scōz aplorꝝ aliq̄n. sicut habet in miraculis btēvirginis: et de iuuene quē diabolus decepit sub specie beati iacobi. Jtē sub specie angelorꝝ: sicut in passiōe scē iuliane legit̄: q̄ cū ipsa post multa flagella esset in carcere cathena maxima ligata: apparuit ei diabolus in specie angeli monēs eā ad ꝺsensum praefecti ne periret: multas suasiones ei faciens et dicēs: q̄ erat angelus sibi ad ꝺ a dño destinat⁹. Cū āt illa turbatā generet: facta est secreta vox ad eū dicēs eū esse diabolū: et q̄ eū capet et flagellaret donec ei diceret q̄s eēt. Qui ab ea adeo est cū cathena flagellatus et pedib⁹ depressus vsq̄ diceret ei veritatē: q̄ esset ꝓceps demonū: q̄ eos mittebat ad subuersionē christianoꝝ. a quibus cū victi essent flagellabat eos. Dixit etiā ei quos et q̄ntos triūphos: et a quib⁹ et quātis psonis habuerat. ipsa aūt ligās eū cathena manibus retro dorsum: eduxit eū in mare secū cū euocaret ad certamē vsq̄ ad fozū: vbi cū eā argueret de maxima crudelitate dicēs christianos debere eē misericordes: ipsa in maximā lacunā eū piecit.

Jtē in vitispatrū legit̄: q̄ demones multis annis seduxerūt quēdā fratrē in silitudine angelorꝝ multa ei secreta reuelantes. Ad vltimū cū pr̄ suus veniret advisitādū eū: secū ferēs bipennē ad scindēdū ligna: q̄ rediēs deferret secū: ꝓuenit cū demon dicēs: q̄ diabol⁹ debebat venire ad eū trāsfigurat⁹ in silitudinē pr̄is sui ferens bipennē: vt eū impugnaret et occideret. Cōsuluit ergo ei vt eū preueniret cū alia bipēne: et hoc de eo faceret q̄ō de ipso diabolus facere cogitabat. q̄ō cū ipe fecisset pr̄e occiso: diabolus q̄ factū ei cōsulerat tā enorme: suffocauit eū. Jtē sub specie epi et sacerdotis supra de purgatorio de milite tētato. Jtē infra de oratione quō tētauit in specie sacerdotis deferētis eucharistiā. Jtē in specie iuuenis: supra de eo q̄ secut⁹ est aquilā. Jtē in forma moysi: sicut legit̄ in fine tripartite histozie: q̄ quidā dicens se moysen missum ad liberationē iudeoꝝ: infinitos seduxit iudeos: cōgregās eos de diuersis locis faciens aliq̄ signa eis apparētia: et duxit eos supra cacumen prerupte rupis ꝓmittēs eis q̄ sicut traduxerat eos per mare rubrū: ita duceret eos p magnū mare ad terrā ꝓmissiōis. Qui cū credidissent ei et vēdidissent oēs possessiones suas: et venissent ad terrā: vbi dictū est cū vxoribꝫ et filijs suis: iussit eis vt ꝓmitterēt se et sua labi in mare p declivū rupis. q̄ō cū fecissent: alij a rupib⁹: alij a fluctib⁹ necati sūt. Quidā aūt negociatores superueniētes et eos necatos inueniētes: ascēdētes ad eos qui numq̄ collapsi fuerāt: nūciantes eis necē aliorū. Illi aūt requirētes actorē sceleris nō potuerūt eum occidere: qz subito euanuit. Unde multi eoꝝ videntes se a diabolo deceptos baptisati sunt. Quarto diabolus qñ non potest alliciendo: blandiendo: ꝓmittēdo: mētiendo seducere. tūc p flagella: verbera: pscutiones: seditiones apertas tam per se q̄s per suos perturbare conatur. Per se quidē sicut apparet de Job. Per suos vō sicut in ꝓncipio nascētis ecclesie fecit per eos qui martyres occiderūt. Adhuc etiā sepe mouet otētiones et lites inter hoīes: seditiones in vrbib⁹: guerras inter regna: tempestates in mari et submersiōes hominū: vt quos nō potest occulte tētando vincere: possit frāgere flagellando. Jn vita beati frācisci legit̄: q̄ cum venisset Arenū ciuitatē: et seditione inter ciues exorta ꝓpinquū ꝺmineret excidiū ciuitatis: vidit scūs demones exultātes: ciues illos ꝺtra se inuicē succēdētes.

Cū aūt vir sanctus mandasset p sociū q̄ ex parte omnipotētis dei ⁊ sui demones oēs recederent subito miro mō ciues oēs vnanimiter in pacē assenserunt. Quomō aūt ipsum sanctū demones afflixerunt. vt ipsum ab oronis studio pturbarent. dictū est supra. ¶ Idē patet de beato antonio qui cū in cōuersionis sue principio in quodā sepulchro intrusisset se ibi solitariā vitā agēs. demones eū multipliciter tentauerūt apparentes ei sub diuersor aialiū speciebus. Ad vltimū nō valentes eū deuincere. durissime flagellauerūt eum adeo vt a fratre q̄ ministrabat ei ad cōgregationē fratrū quasi mortuus portaret. Cū aūt fratres ad celebrādas ei⁹ exeq̄as cōuenissēt aperiens oculos ⁊ videns vbi erat. rogauit vt ad locū priorē denuo deferret. vbi cū nec aliis tentationib⁹ posset a demonib⁹ supari verterunt se in deformes similitudines flagellātes eū vsq; ad mortē. ⁊ cū sic esset ūmobilis. victi fugerūt. Cui christe apparens cū maximo lumine. ⁊ vires eius reparans cōfortauit eum. Cui dixit antonius. Ubi eras o bone ihu cū me sic demones flagellarēt. Rndit ihs ei. Tecū erā. de tuo certamine ⁊ de victoria tua ⁊ demonū confusione gaudens. ¶ Item est tentatio grauis ⁊ latens vel occulta q̄n. s. de mon ex crudelitate sua tentat grauiter sed ex astutia sua virus iniquitatis sue ⁊ deceptionū laqueos mira subtilitate occultat. vt seducat. pō. Jn via hac q̄ ambulabā abs. la. mihi. Jtē isidiat ī occulto q̄si leo in spelunca sua. hoc aūt fit multipliciter. Primo ī vi imaginatiua diuersas species rer vel imagines p̄sentādo. Secundo in memoria. Tertio in intellectu siue operatione rōnis. Quarto q̄n fit cū negociatione rōnis. ¶ Primo itaq; mō dyabolus opat. in imaginatiua imprimēs in ea diuersas rer imagines in q̄s ipse dyabolus se trāsformat sicut in speculo imprimunt imagines rer extra. Un̄ august. in libro de diuinationib⁹ demonū. Demones inq̄t terrenor amatorib⁹ malefacta suadent miris ⁊ inuisibilib⁹ modis. p subtilitatē suā bonum corpa nō sentientia penetrādo. ⁊ se cogitationibus eor p q̄dā imaginaria ūmiscēdo. siue vigilātiū siue dormiētiuz. Ludificat aūt hoies tripliciter. Fm vim imaginatiuā vel fantasticā. vt videant hoibus res exteriores in aliar rer species trāsmutate. vel ipsi hoies videant sibipsis in aliā rer speciē trāsmutati. Sicut q̄dā incantatores artificio demonū faciūt ⁊ nigromātici p adiurationes demonū. ¶ Unde or q̄ q̄dā incantator sic adiurabat demones q̄ ipsi imprimebāt in fantasia hoium q̄ videbat eis q̄ vn⁹ gallus q̄ filio trahebat festucā. traberet maximā trabē cuz magnis funib⁹. ⁊ cū incantator modicā ligaturā feni diuideret p plures pticulas. videbat aspicientib⁹ q̄ diuideret equū suū p frusta. ⁊ cū eis mitteret dicta frusta. p hoīspicia eis receptis postea recedēte illusione nihil inueniebant nisi modicas ligaturas feni. Ludificat aūt sic hoies in fantasia eor imprimēs imaginez auis vel alteri⁹ aialis. vt hō sibi esse videat illud aial q̄ ipse sit. Sicut p3 infra de cypriano de cōfessione quo mutabat se ⁊ alios in diuersas species. Et sic p3 in passione ei⁹ ⁊ iustine vginis. nec tñ oculi vginis ludificari poterant vel ei⁹ imaginatio. vel ei alius q̄s eēt apparere. ¶ Jtē ī vitispatrū legit de machario egyptio q̄ cū q̄dā hō adamaret vxorez alterius. nec posset eā ad illicitū coitū flectere. fecit p maleficos vt mutata videret in equā quā vir suus capistro ligatā adduxit ad macharīū. q̄ adductores ⁊ discipulos suos arguit de hō q̄ dyabolus eorū oculos ludificauerat. q̄ in muliere nullā videbat ūmutationez. Ungens aūt eor oculos oleo bñdicto. viderūt mulierē ī priori ⁊ nāli effigie quā habebat. Idē fere refert beatus aug. i lib. de ci. dei ⁊ de. doc. christia. ¶ Scō mō tentat ludificādo. se in diuersas rerū species trāsmutādo. ⁊ imaginationi se interius p̄sentādo. Un̄ ī ipsa tāq̄ in speculo resultāt q̄si diuerse species in q̄bus se trāsformat ⁊ diuersi gestus siue in oronе aut alibi. habētibus etiā oculos clausos. Sicut dicit ysra de oronе quo beato machario demōstrati sunt hoies diuersimode ludificātes orātes. ⁊ q̄ extra p̄sentabāt intra in corde resultabat. ¶ Tertio mō ludificat ⁊ tentat in fantasia p imagines somnior p diuersas visiones aut mulier. aut alior p q̄ illud in somno videāt dormiētes. Sicut fecit fortitā ille spūs q̄ missus est ad decipiēdū achā. q̄ dixit. Ero spūs mēdax in ore oīuz ppbetar. vt subinferat alia. ¶ Jn vitispa. legit q̄ cū q̄dā fratres ī discrete abstinētes viderent visiones. venerūt ad abbatē antoniuz vt q̄rerēt de visionib⁹ suis. quor asinus mortu⁹ est ī via. q̄ pueriēs eos dixit eis de morte asini sui ⁊ cū q̄rerēt quo h̄ sciret dixit q̄ dyabolus h̄ ei reuelauerat p somniū. dicēs q̄ eor visiones erāt nō dei reuelationes sed demonū illusiones. ¶ Jtē in vitispa. legit q̄ demones quēdā fratrē sic illudebāt. q̄ quicūq; fratres debebāt cōfiteri cozpis ⁊ sanguinis dñi recipe. apparebāt ei demones somniando ī specie mulier illudētes ⁊ polluētes eū. Cū āt ꝯsulerēt pīes q̄d sibi sup h̄ eēt faciēdū. inq̄rētes de statu eius ⁊ inuenientes q̄ h̄ nō accideret ex cibi ⁊ potus supfluitate: sed ex diaboli illusione iudicauerūt hoc fieri. Et cū ꝯsuluissent ei q̄ nec ppter hāc cām cōicare dimitteret: diabolus ei postea nō illusit: ex h̄ manifestās q̄ h̄ faciebat vt eū ab oī bono ipediret. Jtē legit in vita btē marie de oigeñ. q̄ demon meridian⁹ cuidā amico suo de nocte apparebat in lucis angelū se trāsformās: de quibusdā vitijs eū reprehendēs: ⁊ q̄dā bona suadens p̄mo: ⁊ multa vera p̄dicēs. postea vo stringēs cuidā vehemoth ad miserabilē cōclusionē fratrē illū adduxisset nisi ancille christi fuisset h̄ reuelatū. Cū ipsa diceret h̄ eē diaboli illusionē: ille ōtra dicebat eē spūsc̄ reuelationē: q̄ tot bona ei suaserat. Cū aūt illa se trāstulisset ad solitā oronē: cum oraret de nocte in cella sua: astitit ei diabolus falso lumine obumbrat⁹. Cui cū diceret impterrita Quis es tu: aut quo noīe vocaris: ille intuēs eā torno vultu ait Ego sum ille quē tuis p̄cib⁹ ad te venire fecisti: cui amicū meū abstulisti: q̄ somniū vocor. Ego enī sum q̄ maxime religiosis ī somnis appareo: multa eis reuelo: vt lucifer appareo: multas falsas cōsolationes adhibeo: vt mihi credāt ⁊ obediāt: ⁊ in elationē incidāt: q̄si digni p̄ aliis diuinis ꝯsolationib⁹ ⁊ reuelationib⁹ ⁊ angelicis collocutionib⁹. Illū aūt amicū meū ab oī bono ppōsito deuiassem: ⁊ de eo volūtatē meā fecissem nisi tu eū mihi abstulisses. ¶ Secundus gradus tētationis est in memoria: q̄n diabolus ꝓcurat q̄ō in memoria veniāt p̄terite delectatiōes: vel p imaginatiuā vel alit: vel ea q̄ hō audiuit vel vidit p̄terito tpe: q̄ p̄nt hominez mouē ad ad aliq̄ō petin opis vel delectatiōis. sicut facit somniare esurientez q̄ comedat: vt exp̄gefact⁹ magis esuriat: ⁊ vigilās q̄ō appetit ad mentē reducat. sicut dicit Jsa. xxix. Sic tētabat filios isrl. Exo. xvj dicētes: Utinā mortui essemus in egypto: q̄n sedebam⁹ sup ollas carniū ⁊ comedebam⁹ panē in saturitate. Silr Nu. xi. Quis dabit nobis ad vescēdū carnes: recordamur pisciū quos comedebamus in egypto: in mentē nobis veniunt cucumeres ⁊ pepones porraq; ⁊ cepe ⁊ allia ⁊c. Reducit aūt diabolus ad memoriā res factas aut mulierū spēs aliq̄n visas. Sicut faciebat btō bñdicto. ij. dial'. ij. ca. Cū btūs bñdictus fugisset seculū: ⁊ eēt solus in heremo: diabolus tētauit eū sub specie merule auis: q̄ vultui ei⁹ importune insistebat Quā cū fugasset facto signo crucis aue recedēte subsecuta est maxima carnis tētatio: ⁊ improbissima de q̄dā muliere quā aliq̄n in seculo viderat: ita q̄ fere victus ad seculū volebat redire. Sed respectu diuine gre ad se rediēs: ⁊ nudatū se inē vrticas ⁊ vepres piciēs p vulnera carnis curatus est a vulneribus mētis. Jtē in vitispatrū abbas mor'es ita improbe tētatus fuit: q̄ in cella sua non poterat stare pre tētatione carnis: sed fugit ad abbatē Jsiō. q̄ facta oratiōe sua dixit ei q̄ a se cēderet ⁊c. vt supra. ¶ Jtē in vita btī hiero. legit: q̄ cū ipse eēt in vastissimo heremo adherēs terre: ⁊ mēbra ei⁹ terre adherētia: ⁊ pre iciunijs pallida ⁊ q̄si mortua ⁊ frigida: ⁊ caloze sol q̄si adusta: sola libidinis tētatio improba eū quiescere nō sinebat. Sed cū ipse esset ibi soci⁹ ferarū ⁊ scorpionū solus videbat ei sepe q̄ ipse esset inter choros psallētiū puellarū. ¶ Jtē in vitispatrū de btō arsenio legit: q̄ cū q̄dā mulier romana diues ⁊ nobil' veniss̄et ad ipm videndū in deserti egypti: ⁊ vir potuisset obtinē ab eo alexādrin⁹ p̄riarcha vt eā vellet videre: cū ipsa arguta ab eo q̄ p3o videdo ipm ꝯsumpsisset tantū laborē: rogaret in recessu suo vt eius memoriā haberet: rogauit scūs ea audiēte q̄ de⁹ deleret de corde suo in perpetuū ei⁹ memoriā: q̄ p3o h̄ verbo q̄si desperās: ꝯfortata est a theophilo alexandrino epo ei asserēte q̄ h̄ dixerat scūs arsen⁹: ne eius memoria eēt occasio feminee cognitiōis ⁊ carnalis tētatiōis.

¶ Tertius gradus tētationis est q̄n intellectus humanus accipit a fantasia similitudines rerum: quas ei diabolus fantasia mediante ministrat. vel forte quia diabolus per subtilitatem nature sue: intellectum suum plenum formis rerum applicat humano intellectui: q̄ est sicut speculū susceptibile oīuz formarū q̄ applicant ei. sic̄ est de duob⁹ speculis tantū labore: rogaret in recessu suo vt eius memoriā haberet: rogauit scūs ea audiēte q̄ de⁹ deleret de corde suo in perpetuū ei⁹ memoriā: q̄ p3o h̄ verbo q̄si desperās: ꝯfortata est a theophilo alexandrino epo ei asserēte q̄ h̄ dixerat scūs arsen⁹: ne eius memoria eēt occasio feminee cognitiōis ⁊ carnalis tētatiōis.

¶ Tertius gradus tētationis est q̄n intellectus humanus accipit a fantasia similitudines rerum: quas ei diabolus fantasia mediante ministrat. vel forte quia diabolus per subtilitatem nature sue: intellectum suum plenum formis rerum applicat humano intellectui: q̄ est sicut speculū susceptibile oīuz formarū q̄ applicant ei. sic̄ est de duob⁹ speculis sibi inuicē oppositis: forma q̄ est in vno resultat in alio. Sic potest esse in aīa: q̄ formas ⁊ spēs quas vult ei diabolus p̄sentare: exhibet in intellectu suo. Sic etiā potest eē in aīa q̄ diabolus volens ei representare species aliquas ad tētandū: intellectū suū applicat quantū potest humano intellectui tanq̄ speculū speculo: vt in ipso resultēt ita subtiliter vt videatur homini q̄ sint cogitationes sue. Cassian⁹ in libro collationū: Non est mirum spiritum insensibiliter coniugari aīe ad suadendū q̄ sunt placita ei Est enī inter eos sicut inter hoies q̄dā similitudo substantie ⁊ cognatio. Nunq̄ aūt sibi simul vniri ita vt alter alterius fit capax possibile est hoc enī soli deo ouenit. Hanc aūt applicationē sui cū aia forte facit diabolus q̄n tētat de rebus pure spūalib⁹ q̄ nō apprehendunt imaginatione corporali: vtpote de fide ⁊ spe. Nec aūt tentatio ōtingere potest duob⁹ modis. Uno modo q̄n tētat ipse diabo

lus sine opatione rōnis hoīs. Alio mō cū q̄dā ratiocinatione ⁊ argumētatione. ¶ Primo mō tentat simplices qñ. s. dyabolus applicans se humano intellectui cū q̄dā obscuritate vmbrosa. obscurat eū ⁊ obnubilat. vt in maximā tristiciā veniat. vel accidā. vel nimiū timorē. vel obliuionē eor q̄ sciunt. vel q̄ scire debet. sicut fit in energuminis. qui mēte patiunt. Unī Lassi. vbi supra. Energumini qui dā sic a demonib⁹ vexant. vt ea q̄ gerūt ⁊ loquunt nequaq̄ intelligant q̄dā vo nouerunt ⁊ postea recordant. Itē quoq̄dā intellectū sic obnubilat: vt faciat eos hesitare in fide ⁊ in his q̄ ad fidem ptinent. Alios inducit in tātā amaritudinē tristicie vel merorīs. vt nullā cō solationē recipiāt. sicut fit qñq̄ cōtra melancolicos. ⁊ infirmos q̄bus aliqñ videt q⁹ oēs cōspirauerūt in mortē ipsor. ⁊ illi q̄ salutez ⁊ pacē eor in toto posse ꝓcurāt. Itē alij sic inuoluunt in oīb⁹ factis ⁊ dictis vt semp timeāt se peccare mortaliter ⁊ vix volūt vel pñt credere vel fidē adhibere ꝓfilijs melioꝝ. Alij sic se deo reputāt in oīb⁹ displicere q⁹ in nullo meritū hr̄e se credūt. vel nūq̄ posse salutē acq̄rere. Alios in desperationē inducit ⁊ ex desperatione semetipsos interimūt. submergūt. suffocāt. vel suspendūt. Sicut pz de chaym et iuda. ⁊ achitophel. Quo aūt dyabolus etiā viros sanctos nitit̄ i desperationē inducere. patet p hoc q̄ in vita beati Antonij legitur. Ubi dicit q⁹ cū ozaret vidit se raptū ⁊ p aera deduci ab angelis. ⁊ vidit infinitos demones ei occurrere ⁊ peccata adolescētie replicare ⁊ augmētare. ⁊ eū de his accusare. ⁊ cū ecōtra angeli dicerent. ea p dei misericordiā sunt sopita. sed siq̄d haberēt exquo factus fuerat monachus illud obijcerēt. ipsi multa falsa imponebāt sz cū angeli libr̄ cōscientie vel cōsensus eius euoluerēt. ⁊ de his q̄ obijciebant nihil inuenirēt. cōfusi ⁊ obmutescētes demones receserūt. ip se aūt Antonius inuenit se vt prius erat. ¶ Itē i vita beati Bern̄. legit cū ipse graui infirmitate laborāret. vidit se raptū añ summuz iudicē. cui cū psentaret. affuit sathan multis accusationib⁹ eū impobissime pulsans. Lū aūt oia quecūq̄ habebat sathanas contra sanctū dixisset. nihil perterritus rñdit. Bern̄. fateor nō sum dign⁹ nec ꝓprijs meritis possim obtinere regnū celor. sz duplici iure obtinet illud dñs meus iesus christus. hereditate p̄r̄is ⁊ merito passionis. altero sibi cōtetus est. ⁊ alter mihi donat. Itē q̄cq̄d agāt merita mihi. misericordia dñi sup vitas. hoc autē audiens sathanas. cōfusus recessit. ¶ Itē in vita beati Martini. cum angeli ducerēt aīam sancti in paradysum. occurrerūt infiniti demones eū accusātes ⁊ eū detinere volētes. sed cū nihil suū inuenirent in eo. cōfusi recesserunt. Itē alios cōtra charitatē inducāt. alios i amaritudinē odij. inuidie vel rancoris. Sicut iudeos dicētes de dño. Grauissim⁹ est nobis etiā ad videndū. qñ dissimilis est alijs vita illius. Exēplum ad hoc q⁹ aliq̄ de fide cōtra fidē tentāt. Uir q̄dā lr̄atus ⁊ bon⁹. religionē ingressus. in nouiciatu suo sic fuit tentationis laqueis inuolutus. vt cogitaret. vtrū mundus esset aliq̄d nisi somniū. vtruz ipse animā haberet. vtrū etiā deus esset. de his dolebat ad mortē. ⁊ per hoc fere in desperationē cadebat. vel ad sui occisionē videbant̄ induci. nisi saniori cōsilio credidisset dicenti sibi q⁹ exquo illa cogitatio q̄ est dyaboli tentatio displicebat sibi potius erat martyrium q̄z culpa. qñ sicut ait Greg. Tentatio cui nō cōsentit̄ nō est peccatum. sed mā exercende virtutis. ¶ Itē mulier q̄dam nobilis ad heretice prauitatis inquisitorē accedens. petiuit vt cōbureret tāq̄ heretica pessima deteriorē oīb⁹ illis q̄ pro infidelitate vel hereſi cremabātur cū lachrymis multis asserēs q⁹ ⁊ de articulis fidei. ⁊ de sacramētis pessima cogitabat. Inquisita si hec ei placebāt vel si acquiescebat talib⁹. Rñdit q⁹ potius vellet esse mortua ⁊ bene volebat conburi. vt ab istis posset penit⁹ liberari. Lū autē diceret ei q⁹ ista ꝺtineret ⁊ cor suū trāsferret ad alia cogitāda ꝺsolationē recipiēs plene fuit ab omnibus liberata. ¶ Itē quādoq̄ fit hec tentatio in memoria cū argumentatione. vel ratiocinatione. puta q⁹ dyabolus probat p aliqua verba scripture que prima frontevident̄ fidei repugnare. vl̄ p aliquas naturales ⁊ philosophicas rationes impossibile esse sic vt fides tenet circa articulos fidei ⁊ ecclesie sacramenta vel quādo in aīa est strepitus malarū cogitationū ratione p dyaboli procurationē alicui occupata. vl̄ nō corrigente. vel negligēte reprimere seu repellere differēte. Piere. iiij. Usq̄ quo morabunt̄ in te cogitationes noxie. Itē quādo probat aliquibus verisimilibus rationibus vel auctoritatibus aliquid in q̄ debeat intellectus faciliter assentire. sicut domino quē rationabilez iudicabat. quicq̄d ei suggerebat auctoritatibus cōfirmabat Matth̄. iiij. ⁊ Luce. iiij. Sicut etiā legitur in passione cypriani ⁊ iustine quomō dyabolus in specie virginis apparens beate iustine ꝓbabat auctoritatibus noui ⁊ veteris testamēti mr̄imoniū melius esse v̄giritate. ¶ Itē in hystoria iosaphat ⁊ barlaā dr̄ q⁹ cū rex auēnyr ñ posset iosaphat filiū suū a christianitatis proposito reuocare: cōsilio theode magi seruiētib⁹: qui ei ministrabāt expulsis: posuit cum eo puellas speciosissimas: que cor eius emollirēt: ⁊ ad amorē suū ipsum allicerēt: theodas etiā ad iurās demones misit: q̄ eū interi⁹ inflāmarēt: ⁊ mulieres exterius. inter q̄s vna nobilior ceteris: ⁊ speciosior filia regis suadendo ei ꝓmittebat q⁹ fieret christiana si ꝺsentiret ei matrimonialiter copulari: ⁊ diabolo linguā ei⁹ mouēte. ꝓbabat auctoritatib⁹ noui ⁊ veteris testamēti optimū esse matrimoniū: dicēs verba Apli: Honorabile connubiū ⁊c. Lui tñ iosaphat nō assensit.

DIS. .VII.

De occasione tētandi.

QUia nosipsi sepe demonib⁹ occasionē dam⁹ nosmetipsos tētandi. ideo expedit ostēdē quib⁹ modis: vt nobis diligēti⁹ caueam⁹. ¶ Primū est ociositas. Quē enī nō inuenit diabolus occupatū in opere diuino: libēter occupat in suo. Ideo Piero. Semp aliq̄d boni facito vt te diabolus inueniat occupatū. Grego. Lū ociosam animā calli dus tētator inuenit: ad eā q̄si occasionib⁹ allocutor⁹ aduenit. Poeta: Res age tutus eris. Idez: Ocia si tollas perire cupidinis artes. Matth̄. xij. Intrat spūs ūmūdus domū vacantē. In vitis pa. cuidā seni data fuit gr̄a vt videret q̄ fiebāt. q̄ vidit demonē ad hostiū cellę cuiusdā frīs veniētē. ⁊ q̄diu frater erat occupatus in meditationib⁹: nō poterat intrare: sed stabat ad hostiū expectās. Lū aūt frāter ille cessabat a meditationib⁹: demon intrabat. ¶ Secūdo dat occasionē tētandi amor vane glie vel laudis humane. sicut habet exemplū. ij. Paral. xxxij. de ezechia: q̄ gliabat de portēto solis. Incipiens aūt a nūcijs regis babylonis ad ostentationē ostēdit eis oīa bona sua. Unī ibi dicit: Dereliq̄t eū dñs vt tētaret ⁊ nō fieret oīa q̄ erāt in corde suo. Eccl. xxviij. Ne collaudes virū: h̄ enī est tētatio hominū. ¶ Tertio presumptio eor q̄ sunt in diuitijs: q̄ presumunt posse cōtinere p se: cū nō possint nisi deus dederit. ij. Lorin. vij. Reuertamini in idipsum ne vos tentet sathanas ⁊c. Uel presumptio est cā tentādi ⁊ cadendi. s. aut infra de oratione patebit de monacho arrepto. ¶ Quarto occasionē tētandi dat somnolentia ⁊ pigritia. Unī multotiēs excitabat dñs apostolos: ⁊ incitabat ad orationū vigilātiam ⁊ instantiam ūminēte tentatione Matth̄. xxvj. ⁊ Marci. xiij. Uigilate ⁊ orate ne intretis in tentationē. ¶ Quinto nimia securitas. Ezech̄. xxxviij. dicit diabolus: Uenient ad securos ⁊ quiescentes. Judith. viij. Intrabimus ad securos. Piero. Tunc maxime oppugnaris cū te impugnari nescis. ¶ Sexto nimia implicatio ⁊ dilectio terrenor. Ben̄. iij. Serpens supra pectus suū graditur: qui solebat ire erectus querens deuorare eos qui adherēt terre. Isa. lxv. Serpenti puluis panis ei⁹. ¶ Septimo curiositas sciendi: ⁊ in cautela exponendi eos. Sicut patet in prima tentatione Genes. iij. Ubi dixit mulier lignū. Diabolus est vt abimelech: qui appropinquans hostio ignem supponere nitebatur. Ezech̄. xxxviij. Ascendā ad terram que est sine muro. Item in cautela alios male ⁊ indiscrete iudicandi ⁊ aspernandi dat occasionē tentandi. Sicut fecit senex ille qui inexpertus tentationib⁹ monuit iuuenē vsq̄ ad desperationem dicens: q⁹ esset indignus habitu monachi: eo q⁹ tentaretur turpiter a spiritu fornicationis. De quo dicet infra de indiscretione. ¶ Octauo boni propositi fractio: ⁊ asperitatis assuete emollitio. Mat. iiij. Dic vt la. i. pa. fiant. Hoc dixit dño tentator. q. d. Dura mollifica: aspera relaxa. Postes qñ vident aliquā fractura in muro castri: p illam ingredi molunt̄. Unī sup illud. j. Pe. vlti. Tanq̄ rugiēs circuit ⁊c. dicit glo. Nō audet diabolus aggredi hoīes duros ⁊ asperos asperitate penitētie inuolutos: sed molles ⁊ dissolutos vt aq̄. ¶ Nono dat occasionem tētandi hominis instabilitas: ⁊ motuū exteriorū leuitas: p q̄ iudicat diabolus de interiori leuitate: ⁊ q⁹ leuiter poterit hominē ad malū inclinare. Si hō est leuis: ipse est vētus q̄ cito secū rapit leuia. Exo. x. Uentus vrens leuauit locustas. Psal. Sicut puluis quē proijcit vētus a facie terre. Leuis est: ⁊ leues rapit: ⁊ per nature sue leuitatē leuiter dictā vel facta cognoscit. Origē. sup illud Job. iij. Circuiui terrā tanq̄ spūs volās: ⁊ ea q̄ dicunt̄ voce extra audiēs: vel q̄ in opib⁹ fiunt cūcta sciens ⁊ videns: ea vo q̄ in corde tractant̄ nesciēs. In coll. p. Lassi. ipsas cogitationes q̄s demones ingerūt: vtrū susceptę vel quō susceptę sciūt nō p ipsius aīe naturā: nō p ipsi⁹ aīe motū in medullis latentē: sz ex motibus indicijsq̄ corporis deprehēdūt: vtputa si castrimargiā suggerunt suadent monachū ad fenestrā vel ad coquinā curiosius aspectare. si audierint eū de cibo loquentē: fornicationē suggerūt. si viderint eū carne cōmotū petulanter aspicere aut loq̄: aut tāgere: ⁊ si militer in ceteris vitijs. q̄ etiā aliqñ a viris prudētib⁹ deprehēdit. Cogitationes aūt q̄ in intimis aīe sensib⁹ nondū pdierūt: adire vel agnoscere omnino non possunt.

De remedijs contra tentationes. DIS. VIII

Uso de tentationibus ⁊ de his q̄ dant occa siones tentandi. videndū est de remedijs cōtra tenta tiones. Necesse est enim aiam esse munitā ad se sollici te defenden dū. sicut hostes nostri multas habent artes ad nocendū. Sicut ait paulinus epc̄s ad Aug. Hostis noster q̄ mil le habet artes nocēdi tā varijs repugnādus est telis q̄ varijs nos impugnat insidijs. De turre dauid. i. ecclesia turrita. dicit Cant. iiij. Mille clypei pendēt ex ea oīs armatura fortiū. Isti clypei sūt mul timoda munimēta cōtra diuersa demonū tentamēta. ¶ Primū er go munimentū per qō vincit tentatio est fides. sicut docet primus pastor ecclesie. j. pe. v. Aduersarius vr̄ dyabolus tāq̄ leo. ru. cir. q̄. quē deuo. cui resistite fortes in fide. Itē Apost. Ephe. vj. In oībus sumētes scutū fidei. in quo possitis oīa tela nequissimi ignea extin guere Hebre. xj. Sancti p fidē vicerūt regna. Fides habens crucifi xum pro vexillo ostendit militi vel pugili coronā pro mercede ⁊ pa tibulū inferni. Heū. Lysachar asinus fortis habitans iter terminos ex vna pte respiciēs pmiū. ex alia suppliciū. ij. Paral. xx. Conforta mini ⁊ nō dissoluant̄ man⁹ vestre. est enī merces opi vestro. ¶ Se cundū est spes diuine misericordie. ⁊ cōfidentia de adiutorio dei. pō. Ad te dixe leuaui aiam. m. o. m. in te cōfi. cc. vniuersi q̄ te expe ctant nō cōfundent. Exo. xiiij. Dñs pugnabit pro nobis. ij. Paral. xx. Nō est pugna vestra sed dñi. Sequit. State cōfidēter videbit auxiliū dñi sup vos. Ubi ponit exēplū elegans de victoria hostiū ꝓpter confidentiā iosaphat Isa. xxx. In silentio. ⁊ in spe erit fortitudo nr̄a. ¶ Tertiū est timor sollicitans. Quādo enī tētatus timet ne si victus fuerit offendat deū. damnet. ⁊ ab hostib⁹ confundatur pugnat viriliter. ⁊ deus illū adiuuat. Eccī. xxxiij. Timētib⁹ deū nō occurrent mala. sed in tentatione deus illū cōseruabit ⁊ liberabit. De hac mā supza. Timor. Itē supza. de timēdo iudicio. Quartus est virilitas velociter resistendi. Poeta. Principijs obsta sero medicina parat. Cū mala p longas cōualuere moras. Oz cito latrūcu lus incipit intrare domū resistendū est ei ⁊ non debet hō pmittere q̄ domū effodiat. Pugil q̄cito videt aduersariū suū velle ipsum p cutere obsistit ei. beatus enī est q̄ allidit pusulos suos ad petrā. Qui vult serpentē occidere caput eius velociter atterit. i. nunciū tentati onis. Greg. mor. Lubricus est antiquus hostis q̄ nisi capite tenea tur. totis viscerib⁹ illabit. Ephe. iij. Nolite locum dare dyabolo. Jacobi. iij. Resistite dyabolo ⁊ fugiet a vobis. Notandū tamen q̄ q̄ñq̄ vincit tentatio fugiendo. specialiter tentatio carnis. j. cozin. vj. Fugite fornicationē. Eccs. vij. Qui timet deū effugiet illā. s. mu lierē p quā signat̄ ꝺcupiscentia carnis. oportet enī effugere oēs oc casiones. Nota tentatio de diuitijs habēdis vincit diuitias contē nendo. q̄ fit p molestias. patiēdo. q̄ p delitias. fugiēdo. ¶ Quintus est oratio. tā ꝓpria. q̄ bonoz. Oratio q̄dē ꝓpria sicut docet saluas tor. Matth. xxvj. Vigilate ⁊ orate ne intretis in tētationē. j. pe. iiij. Vigilate in oronib⁹. Euidentissimū exēplū habemus. Exo. xvij. de oratione moysi. de hac materia infra. Oratio. Itē oratio bonoz fu gat tentationes demonū Sap. xviij. Tetigit autem iustos tentatio mortis. sed nō pmansit. ꝓperans enim hō sine querela cc. ¶ In vi ta marie de Oig. legit̄ q̄ dyabolus quādā sanctimonialē simplicē tentauit. Primo immūdis cogitationibus. ⁊ ad vltimus blasphe mosis. ita q̄ se omnē amisisse fidē credebat ⁊ omne fastidiebat de sperata. nec cōfessionē peccatoz poterat facere. nec eucharistiā re cipere. nec verbū p̄dicatiōis audire. quā cū alie sanctimoniales ad duxissent ad dictā mariā. ⁊ pro illa orasset. nec liberationē sic obti neret. cogitauit fortiori potentie fortius remediū adhibendū. ⁊ q̄ hoc genus demonū vt dñs dicit nō ejicitur nisi in ieiunio ⁊ oratio ne. fortius se afflixit virgini cōpatiens p. xl. dies nihil mādūcās ni si bis vel ter in septimana. in oratiōe ⁊ lachrymis se mactauit. ⁊ re licta virgine ille teterrimus spiritus cū multa confusione cōpulsus est ab angelo venire cozā ea miserabiliter vt videbat̄ afflictus. Ui debat̄ enī ei q̄ euomuisset oīa interiora sua. ⁊ q̄ portare cōpellere tur oīa intestina sua sup humeros suos. Omnipotens enī deus ali quādo vult ostendi p signa exteriora visibiliter q̄ fiunt interius in uisibiliter. Rogabat autē eā vt eius misereret ⁊ ei quācūq̄ vellet pniam iniungeret. q̄ ad eā perficiendā cogebat̄. Sup hoc autē re quisito cōsilio a quodā magistro eius cōsiliario q̄ ei dicebat q̄ in desertū eū emitteret. alius feruētior supueniens dixit. nō. sic euasu rū illū. pditorē. sed mittēdū esse in infernū. Cū autē ipsa illuc eum mitteret. ⁊ sic cū vlulatu mario descēderet. infinitū clamorez mali gnoz ipsa in spū audiuit ad ruinā illi⁹ magni p̄cipis. vgo aūt p̄di cta liberata. facta cōfessione aio libenti. ⁊ recepta cōione ad suum monasteriuz est reuersa. ¶ Sextū est scripture sacre lectio. ⁊ sacro rū verboz̄ recitatio. Dñs enī tētatorē noluit fortitudine supare. sz auctoritatib⁹ vicit. Matth. iiij. ⁊ Luc. iiij. Sap. ii. Melior est sapiē tia q̄ vires. Et. vij. Sapientia non vincit malitia. Et. ix. eiusdē. Cer tamen forte dedit ei vt vinceret ⁊ sciret q̄ñ potentioz omniū est sa piētia: hoc tētatū iustū non dereliquit. ¶ Septimū est cōfessio. Ad hoc multe auctoritates rationes ⁊ exempla adducunt̄ infra Cōfes sio. ¶ Octauū est cordis humilitas ⁊ oper⁹. Luctatoz ad hoc se in clinat vt aduersariū suū vincat ⁊ deiiciat. sicut humilis. ¶ In vitis patrū vidit Antonius mundū plenū laqueis diaboli. ⁊ cū clamaret ad dñm q̄s eos euaderet: respōsum est ei q̄ sola humilitas. ¶ Itē in vitis patrū cuidā fratri apparuit diabolus trāsformatus in ange lū lucis: ⁊ dixit ad eū: Ego sum gabriel missus ad te: Ille respōdit: Uide ne ad aliū mittaris: q⁹ nō sum dign⁹ vt angelus mittatur ad me. ¶ Itē ibidē: cū vellent demones seducere senē quēdā: dixerunt ei: Uis videre christū: Ait: Anathematizo vos ⁊ ipsum de quo di citis: q⁹ christo meo credo dicēti: Si dixerit vobis: ecce hic est chri stus: nolite credere. Qui cōfusi disparuerūt. ¶ Itē in vitis patrū q̄dā senex litigabat cū demonib⁹ videns eos manifeste: ⁊ vincēs tētan tes. ⁊ cū transfigurat⁹ diabolus diceret: Ego sum christus. ⁊ ille re sponderet claudens oculos: Christū nolo hic videre: sed in futura vita. cōfusus diabolus disparuit ad hec verba. ¶ Itē de illo fratre qui cū p triduū ꝓstratus flens orasset: ⁊ dicerēt ei cogitatiōes sue q⁹ magn⁹ effectus eēt: clamabat dicēs: Ubi sunt nūc pcta mea que ego feci. Si āt replicarēt ei suas negligētias: dicebat q⁹ ꝓpter puū seruitiū dei pietas mīam ei faceret. Cui apparuerūt demones dicē tes se turbatos in eo q⁹ cū eū extollerēt: ipse se deprimebat. ⁊ cū eū deprimerēt: ad altū mīe dei ascēdebat. ¶ Nonū est ꝺsideratio exē plorū. In prelijs solent milit⁹ pugnātib⁹ recitari ꝓbitates prede cessorū suoz: vt ad preliū animent. Jac. v. Exēplū accipite frēs exi tus mali lōganimitatis: laboris ⁊ patiētie ꝓphetas. ¶ Decimū est laboris occupatio. Poeta: Labor improbus oīa vincit. Uñ homi ni post lapsum indictū est laboris exercitiū. Heū. iij. ¶ Itē in vitis patrū cū tētationes fornicationis impugnarēt quēdā fratrē arte fi guli finxit in luto formā mulieris: dicēs: Ecce vxor tua. Oportet er go te ī duplo plus laborare q̄s ante: vt habeas vnde pascas eā. Nō cū fecisset: supposuit q⁹ vxor illa peperisset ei filiam: ⁊ sic triplicauit laborē. ⁊ sic deinceps vsq̄quo deficeret: nō valens ferre tantū labo rē. ⁊ tunc dixit cogitationi sue: Si nō potes hunc laborē sustinere: neq̄ mulierē requiras. Uidens autē deus ei⁹ ferues ꝓpositū: eū a tētatione liberauit. Bern̄. ad frēs de monte dei: Rusticus habēs duos neruos fortes lacteratos exterioza non sentit: hoc facit vsus: vsus facit exercitiū: exercitiū vires ī oi laboze subministrat. ¶ Un decimū est disciplineꝝ rigor. Bern̄. Quid mirū si hoste debilitato p disciplinā tu fortioz efficeris: Ideo scī mirabiliter fuerūt rigidi in custodia disciplineꝝ. sicut patet de sancto antonio hylarione ⁊ alijs ¶ De btō benedicto legit̄: q⁹ cū sensisset tentationē in carne: nudū se ꝓiecit inter vepres ⁊ vrticas: vt p vulnera carnis extingueret ar dorē mētis. ¶ De btō frāciſco legit̄: q⁹ cū tētationis motū modicū psensisset: cum chorda sua durissime se verberās dicebat corpori suo: Eya frat̄ asine: sic te decet atteri: sic durū subire flagellum: post modū in hortū exiens nudū se volutabat in nive. ⁊ cōpingēs septē massas de nive dicebat: Ecce ista ē vxor tua. Iste q̄tuoz sūt duo fi lij ⁊ due filie. Iste due alie seru⁹ ⁊ ancilla. oēs istos festina īdue: q⁹ frigore moriūt̄. si āt tāta te sollicitudo molestat: pon⁹ vni soli dño serui. Quo facto tētatorvict⁹ abscessit. vir sc̄us sic plene victor exti tit q⁹ numq̄ deinceps aliq̄d tale sensit. ¶ In vitis pa. cū q̄dā iuuenis grauiter tētaret̄: nec aliquo modo posset flāmā extinguere: abbas monasterij ꝓcepit cuidā viro graui ⁊ aspero vt eū insectaret̄ ver bis: virgis: iniurijs: ⁊ querimoniā deponeret cōtra eū: ⁊ testes ad uersus eum loquerent̄. Ideo iuuenis flebat quotidie maxime pro eo q⁹ nullus ei credere vel cōpati videbat̄. Cū aūt post annū inter rogaret̄ qualiter esset ei: Respōdit: Pape mihi viuere nō licet: ⁊ lu xuriari licebit. Et sic p artē abbatis suppressa libidine saluatus est. ¶ Duodecimū est feruoz charitatis. Cant. viij. Fortis est vt mors dilectio cc. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē. Poeta: Omnia vincit amor. Hzego. moral. Qui charitate adheret veritati nullo modo potest subiici vanitati. Nota: Musca non audet insi dere sup ollam feruentē: aut sup scutellam nimis calidā. Infra de feruoze orationis. ¶ Tredecimū est spūalis iocūditas maxime q̄ñ tentat diabolus de molestijs. j. Mach. iij. Judas machabeus pre liabat̄ prelijs israel cū letitia ⁊ vincebat. In vita beati antonij legit̄ q⁹ cū dñs ostendisset beato antonio diuersas artes ⁊ fallacias dia boli: subiunxit Una est rō vincēdi inimicū: spūal⁹ letitia. ¶ Quar tūdecimū est virtus passionis christi ⁊ sancte crucis. ¶ Quintūde-

cimū est eucharistie sacramentū. Ecci.xliij. Medicina omniū sup. tentationū in festinatione nebule obuians ros ab ardore venienti. Nota dyabolus fallax ausus est decipere quādā mulierē sub spē cie christi.q̄ post peceptionē corpis christi multū robur obtinuit.

De vtilitate tentationum. DIS.IX.

Postremo Videndū est de tentationū vtilitate. Nā ad multa sunt vtiles ⁊ multa bona faciunt illis qui sustinent patiēter. sic patet multis auctoritatibus ⁊ exemplis. ¶ Primū bonū q̄d facit tentatio est peccatoꝝ purgatio. ꝓpterea nō solum sustinebat patiēter. sed etiā tentationē petebat. p̄s. dicens. ꝓba me dñe ⁊ tenta me. Et aperit q̄re petebat tentari: cū subiungit. vre renes meos ⁊ cor meū. i. purga delectationes cordis ⁊ corpis. q̄n misericordia. t. añ oculos. m. est. i. scio q̄ misericorditer assistis tētatis. ⁊ purgas misericorditer a peccatis. ¶ Secūdū est cordis humiliatio ⁊ humilitatis cōseruatio. Greg. Dū vitia nos tentant. pficiētes i nobis virtutes humiliant. Hinc est. q̄ israel iebuseū tolerat. vt humana mens de se humilia sentiat. Idē tentari pmittit deus vt dum p tentationē homo cōcutitur. imbecillitate cognita in deo fortius solidetur. ¶ In vitisp. narrabat q̄dā pater pascho nomine cuiusdā spiritu fornicationis grauiter tentato. q̄ post. L. annos etatis sue. et postq̄ in beremo in cella sua manserat sollicitus de salute aīe sue p. xij. annos die ac nocte nō cessauit eū impugnare spūs fornicationis. cū autē crederet se a deo derelictū eligens magis vocari a bestia. q̄ tā bestialē sustinere passionē. exiuit circuiens fere totā solitudinē. ⁊ veniens ad speluncā leonū. mdū se exposuit in ea iacere vt cū venientes bestie vocarēt. cū autē per totā diē ibi iacuisset i nocte veniētes leo ⁊ leena odorantes a capite vsq̄ ad pedes. ⁊ postea recedētes cesserunt ei. cū autē cogitaret q̄ deus ei ppercisset ad cellam rediit. post paucos dies tentatio validior surrexit. venit dyabolus in specie puelle ethyopisse quā aliquādo in mēse viderat. que sup genua sua stans multū eū ad peccandū cōmouit. quā cū a se repelleret. dans ei de pugno. ⁊ alapas in maxillis. fugauit eā. ⁊ p biduū fetorē manus de qua eā tetigarat ferre nō poterat. Cū aūt pre tristitia fere desperaret ⁊ deficeret tabefactus. audiuit vocē dicētez sibi. Vade pascho. certare. ꝓpterea pmisit tibi deus eas tentatiōes vt nō altū de te sapias. ⁊ ne quasi de virtutib⁹ extollaris ⁊ infirmitatē tuā recognoscas. redijt ad cellā. reliquos pacificos habēs dies ij. Loin. xij. Ne mag. re. ex. m. da. est mihi sti. cē. ¶ Tertiū est doctrinalis instructio. Facit enī in hoīe experientiā. ⁊ expictia sapiētiā. ex hoc nūq̄ cognoscit homo fragilitatē suā vel virtutē ⁊ multi anteq̄ tentent. estimant se multū patiētes ⁊ fortes. vel industrios vel cautos. q̄ superueniēte tentatione deficiūt. ⁊ defectū suū cognoscunt. Sicut patet ō beato. Petro q̄ dicebat Matth. xxvj. Dñe tecū paratus sum ⁊ in carcerē ⁊ in mortez ire. Et itez. Si oportuerit me mori tecū nō te negabo. q̄ tñ ad vocē vnius muliercule christuz denegauit. Quis petro fidelior. q̄s eo feruentior. q̄s eo inter christi socios ⁊ amicos maior. ⁊ tñ modico impulsu tentationis cecidit. Quis audeat de se cōfidere. q̄s imminēti graui tentatione debeat nō timere. nisi tā in tentationib⁹ fit exptus. Itē in tentationib⁹ cognoscit hō mundi malitias. ⁊ demonū insidias. astutias. ⁊ artes eorū innumeras. quas nō expedit ignorare. Itē experiē hō dei misericordiā assistentē. Ideo Ecci. xxxiiij. Qui nō ē exptus q̄lia scit. vir exptus i multis cogitabit multa cē. Iub. iij. De sunt gētes q̄s dimisit de⁹ in terra vt in eis eruditet israel. Quartū est meritoꝝ acq̄sitio. q̄d bñ figuraliē est oīsum in Job. cū post tētationes oīa reddita sunt duplicia. Idē Heñ. xxij. postq̄ tētauerat de⁹ abrahā. dixit ei. Benedicā tibi ⁊ multiplicabo te. Ista bñdictio est meritoꝝ cumulatio q̄ fiē dr. Prouer. x. Bñdictio dñi diuites facit. s. diuitijs meritoꝝ. In vitisp. dr de abbatissa sara. q̄ p. xxiij. annos fuerit grauissime tētata spiritu fornicationis. nec vnq̄ petijt se semel liberari ab eo. sed semp dicebat. da mihi fortitudinē dñe de⁹ me⁹. ¶ Itē i vitisp. dicebat abbas pastor de abbate iobāne bzeui. q̄ rogauerat dñm vt auferret ab eo oēm impugnationē. q̄d ipse fecit. Et cū ipse retulisset hec cuidā seni q̄ discesset secur⁹ ab omni impugnatione. ⁊ b̄ se pcibus obtinuisse. argues eū. ille senex. cōsuluit ei q̄ peteret a dño in se moueri pugnā. q̄z in pugna perficit anima. q̄d cū fecisset. pugna rediit nec postea ozauit ab eo auferri pugnā. sed q̄ deus daret ei eā tolerandi virtutē. Itē discipulus cuiusdā senis tentabatur grauiter. ⁊ resistebat. ⁊ se grauiter affligebat. Senex videns hoc ait. Vis fili q̄ rogē dñm vt auferat a te hanc tētationē. Qui rñdit. Nō pater. q̄z sentio ex ea in aīo meo ꝓfectū quia occasione huius amplius ieiuno. vigilo ⁊ oro. verūtamē ora pro me vt deus det mihi fortitudinem. Quod audiens senex commendans eum gaudens est. ¶ Quintū est in amore dei confirmatio. Probat enī deus amicos suos vt approbet ⁊ in amore suo cōfirmet. Ecci. xxvij. Vasa figuli probat fornax: ⁊ boies iustos tētatio tribulationis. Tobi. xij. Quia acceptus eras deo: necesse fuit vt tētatio probaret te. Iudith. viij. Abzaam pater noster p multas tentationes ꝓbatus est. ¶ Sextū est proximoꝝ compassio: vt. s. homo sciat cōpati aliis in tentationib⁹ eoꝝ. Multi enī qui non sunt experti tentationes nesciunt compati. Sicut habet exemplū in vitisp. q̄ cū quidam iuuenis tentatus valde grauiter a spiritu fornicationis: a quodam sene consiliū ⁊ solatium requisisset: senex iuuenē fere in desperationem imisit dicēs ei q̄ deus oderat eū: ⁊ q̄ non erat dignus habitu monachi nec societate sanctoꝝ fratrum. Quibus verbis cōmotus redibat ad seculū: nisi prouidente deo alius cōpassus ei cōsolatus esset eū: ⁊ ad monasteriū reduxisset. Unde ꝓpterea permisit de⁹ beatū petrū tentari: vt ipse futurus pastor ecclesie disceret peccatoribus misereri. Amplius ipse dñs tentari voluit: vt sciret compati tentatis. Sicut expresse dicit Apl's Hebze. iiij. Nō habemus pontificē q̄ nō possit compati infirmitatib⁹ nostris: tentatū aūt p oīa pro similitudine absq̄ peccato. Et Hebzeo. ij. In eo enī in quo passus est: ⁊ tētatus potens est. ⁊ bis qui tentant auxiliari. Didicit ergo p experientiā compati tentatis. sicut medicus per simplicē notitiam artis sue scit compati infirmo. sed infirmatus scit vel didicit compati per experientiā infirmitatis sue. ⁊ hoc dat nobis magnaz fiduciā obtinēdi misericordiā apud eū. Ideo sequit: Adeamus cū fiducia ad throнū gratie vt misericordiā cōsequamur: ⁊ gratiā inueniamus in auxilio oportuno. ¶ Septimū est optanda perfectio Per tentationes enī consequit homo perfectionē: ideo nō solū patienter sed etiam gaudēter debemus eas sustinere. Jaco. j. Omne gaudiū existimate fratres cū in tentationes varias incideritis: sciētes q̄ tribulatio patientiā operat: patiētia aūt opus perfectū habet: vt sitis perfecti ⁊ integri in nullo deficiētes. Propter hoc beatus paulus ⁊ alii sancti viri gloriabant in tribulationib⁹. Nota de beato francisco q̄s iocūde ⁊ cū gratiarū actione sustinebat dolores illos vehemētissimos in omnib⁹ membris suis: ⁊ non dolores vocabat eos sed sozores. ¶ Octauum est diuina protectio. Tentatos enī deus seruat ⁊ protegit. Sicut dicitur Ecclesiasti. xxxiij. Timenti deum non occurrēt mala futura. s. ⁊ eterna: quia sine dubio iusti multa mala presentia vel trāsitoria patiunt. sed in tētatione deus illum conseruabit ne cadat: ne per impatientiā frangatur: ⁊ liberabit a malis: id est a malo culpe ⁊ a malo pene. ¶ Nonū est diuina cōsolatio. Nam qui tentationes in mūdo sustinent merent a dño et angelis visitari ⁊ dulciter cōsolari. Item exemplū huius Matthei. iiij. legitur: q̄ completa omni tentatione reliquit eum diabolus. ⁊ ecce angeli accesserunt ⁊ ministrabant ei. Ad hoc sunt infinita exempla. De beata katherina: agneta: cecilia: ⁊ aliis martyribus sanctis vtriusq̄ sexus. ¶ Decimū est exemplaris ostensio. Perfectos enim dat deus ⁊ proponit aliis in exemplum. Tobie. ij. Hanc tentationē permisit deus euenire illi: vt posteris daretur exemplum patientie. Sicut ⁊ sancti Job. Et de Eleazaro dicitur Machabeo. vj. Memoriam mortis sue exemplum virtutis ⁊ fortitudinis derelinquens. ¶ Undecimū est dei glorificatio. Nam qui sustinent patiētes. sicut primos edificāt p exemplū: ita deū glorificāt. j. Pe. j Jn deo exultabis modicū nūc si oporteret cōtristari in varijs tētationibus: vt probatio fidei nostre multo preciosior auro q̄d p ignē ꝓbat inueniat in laudez ⁊ gloriam ⁊ honorē in reuelatione ihesu christi. ¶ Duodecimū est diuina retributio. Deus enī illis retribuit ⁊ in presenti nomen eoꝝ ⁊ famā diuulgādo: celebre ⁊ honorabile faciēdo. Sicut de abzaam dicit Ecci. xliij. Jn tentatione inuentus est fidelis: ideo dedit ei gloriā deus in gente sua. ¶ Itē in vita beati antonij legit: q̄ cū demones diuersimode tentantes eū fingētes diuersas voces ⁊ similitudines serpentū ⁊ ferarū: nec prenalere possent: domus eius parietib⁹ patefactis atrociter irruentes in euz verberauerūt eū vsq̄ ad mortē. Cū autē se eleuans oculos aperiret vidit lucis radiū desinpenientē: cuius splēdore oīs dolor ab eo penitus ⁊ demones effugant: dom⁹ eius ⁊ oīs valitudo corporis oīa no reparant. Sentiens autē dei presentiā ait ei: Ubi eras o bone ihesu cū me sic demones flagellarēt: quare nō a principio affuisti. Respōdit: Hic erā. sed expectabā certamen tuū. nūc autē quia fideliter dimicasti auxiliabor tibi: ⁊ in orbe toto te faciā nominari. Itē in futuro glorificat eos deus eternaliter. Jaco. j. Btūs vir q̄ suffert tentationē: q̄n cū ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite. Itē Luc. xxij Uos estis qui permansistis mecū in tentationib⁹ meis: ⁊ ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū: vt edatis ⁊ bibatis super mensam meam in regno meo.

De verbo dei. DIS.X.

QUarum. q multū valet ad pseruandum hominē a peccato. est diuini verbi retentio studiosa. Multū enim est efficax deiverbū qō siue cogitatū interius siue polatī exterius siue celitus inspiratū. oūmodo sit reuerēter susceptū. memoriter obseruatuz. z fideliter operi man cipatū. pseruat hominē efficaciter a pctō. Jō expertus pī. dicebat. In corde. m. abs. e. t. vt nō peccē tibi. Et Eccī. xxiiij. Qui opantur in me nō peccabūt. Est ergo verbū dei diligenter audiendū. deuote suscipiendū. memoriter retinēdū. sollicite custodiendū. z fideliter exequendū. z hoc multiplici ratione. ¶ Primo ꝓpter eius eximiā dignitatē quia originaliter deriuat a verbo increato. Eccī. j. Fons sapientie verbū dei in excelsis. Attende cuz quāta reuerentia audiť verbū alicuius regis vel principis. Sicut dicit Eccī. xiij. Diues locutus est. z oēs tacuerunt. z verbū illi⁹ vsqz ad nubes perducent. quāto magis ergo quādo nobis loquit de⁹. verbū eius debemus reuerenter audire. retinere medullitus. z into labiliter obseruare. ideo commendat apostolus aliquos. j. Thes. ij. Suscepistis inquiens illud nō vt verbū hominū. sz vt est vere verbū dei. ¶ Secūdo ꝓpter eius ꝓciositatē. Attende q̄ sollicite custoditur thesaurus. z quāto ꝓciosior. tāto vigilātius custodit. verbuz autē dei thesaurus est infinitus. quo qui vti sunt. principes facti sūt amicitie dei. Nota qui thesaurz temporalē dñi sui custodiunt. si illo vtunť. si ex illo amicos acquirunt. fures sunt. z infideles dño suo. z dñm suū damnificant. nec illo possunt vti. vel amicos acquirere sine dñi sui dāno. nō sic de isto. qz quanto plus thesaurizo isto vsus fueris. quāto in plures diserseris. z inde amicos acquisieris. tāto maiorē dei amicitiā obtinebis. Nec mirū quia infinitus est thesaurus hominibus nō deo. i. ad vtilitatē nō dei sed hominū. tā ipsius cui seruādos cōmittitur. q̄ illorū omniū quibus cōicatur. Nota. Religiosi libenter thesauros magnozū hominū in depositum recipiunt scientes qz vbi est thesaurus tuus. ibi est. z coz tuū Matth. v. Ita nos thesaurū sapientie dei libenter custodire debem⁹. vt ei⁹ z multozū aliozū amicitiā acquiramus. ¶ Tertio ꝓpter eius sanctitatē. Nota si sudorē qui fluxit de corpore christi. vel lachrymaz de oculo. vl stillā sanguinis de quocūqz mēbro possemus habere. cū magna reuerētia seruaremus. quātomagis verbū qō de cordis eius intimis emanauit. pī. Eructauit cor meuz ver. bo. Hoc inquā verbū de dei corde ꝓductū per legez. pphetas. z apostolos nobis missum. imo z p ipsum dei filiū. verbū. s. carnē factū nobis audibi. le. visibile z legibile verbaliter ꝓpinatū. vt saltē verbū eius cōtenere nō possemus. Unde Isa. xj. Uerbū misit deus i iacob. pī. Misit verbū suū z sanauit eos ꝛc. Igit a quocūqz ꝓferatur verbū dei nō est attendenduz a quo. sed cuius. qz Matth. x. dicit. Non vos estis q̄ loquimini sed spūs ꝑris vestri q̄ loquit in vobis. ¶ Quarto ꝓpter eius multiplicē vtilitatē. Sane innumera sunt bona q̄ verbū dei faciunt in aīa. Sap. viij. Uenerūt mihi oīa bona pariter cuz illa. s. sapiētia. z innumerabilis honestas p man⁹ illius ꝛc. De multis aūt pauca recitabimus. vt demus alis materiā cogitādi. ¶ Primo verbū dei pascit z sustentat. Sicut enim verbū dei eternum est pabulū angelorz in celo. ita verbū dei est pabulū sanctarz aīarz i terra. Unī dixit dyabolo. q̄ ieiunus erat hoc cibo. Matth. iiij. Nō in solo pane viuit hō. sed in omni vbo qō. ꝓcedit de ore dei. Sicut. n. aues pascunt z nutriūt filios suos cibo quē eis emittūt de ore suo sic deus suos vbo suo. Job. xxxviij. Qui ꝓparat coruis escā. quādo pulli eius clamāt ad dñm. ibi dicit glosa. q⁹ pullos coruoz de⁹ roze celesti pascit quousqz nigrescant. z de eis patres eoz curā habeāt. q̄ nō puident eis in aliquo q̄diu vidēt eos hre plumas albas. q̄ dicunt fatue. sed q̄cito nigrescunt eos q̄si nō degeneres sz sibi similes pascunt. Sic deus pascit vbo suo. quos mundus abijcit. Sap. xvj. Nō fruct⁹ natiuitatis pascūt illos. sz fmo tuus boues. ¶ Unī i vitispa. legit q⁹ q̄dā frater. vidit i eadē mēsa alios mel comedētes. alios panē. tertios stercus. z ozanti ꝓ reuelatiōe. voz ait. ꝓmi sūt q̄ semp ozāt alij q̄ gras agūt. tertij q̄ murmurāt z cibo ōtrabūt. Si in eodē ſmone alij reficiūt ibi affectū. alij itellectū. tertij detrahunt vel murmurāt ꝓdicatori. vl vbo dei. Jtē Ꝟ cibo btā maria magdalena reficiebat ad pedes dñi audiēs sic vba oris ei⁹. vt obliuiōi traderet cibū vētris. ¶ Sic duo fratres de qb⁹ i vitispa. dr. q⁹ cū passent refectionē post ieiunū inceperūt loq̄ de deo. z vsqz i crastinuz ita loquēdo de deo assidue pseuerauerūt q⁹ cibū corpis accipe obliti fuerūt. Sz mirabant si comedissēt. Scō potat z iebriat. qz ē fons vite ad quē spūs venenū effūdēdo. ceru⁹ cornua ꝏnēdo. Aq̄ la plumas rostrū z vngues imutādo renouāť pī. Quēad. defi. cer. ad so. a. Idē renouabiť vt aq̄le iuuēt⁹. r. Apoc. xxj. Ego sitiēti dabo de fonte aq̄ vite gratis. Hoc verū est spiritualiter: quia verbum dei fons est: cuius virtute subito anime spūaliter imutant z innouantur: vt ad modū serpētis malitiosus euomat venenū malitie: inobediens z rebellis cornua inobediētie ad modū cerui: auar⁹ vngues tenacitatis z rapine: z plumas cōuersationis antique ad modū aq̄le: z rostrū verbi mali. Nō solū aūt potat: sed etiā potādo inebriat. Piere. xiij. Factus sum sicut vir ebrius: z quasi homo madidus a vino a facie verboz dei. Sicut erāt apostoli ebrij: q̄ quasi pice inebriate nō poterāt se cōtinere ab huiusmodi locutione: sed in diuersas voces in assuetas linguas suas transformabāt. Unī eos ebrios iudei reputabāt. Hoc inebriati martyres se rebus temporalib⁹ denudabant: vulnera z cruciatus corporis pro nihilo ducebant: imo ad mortē alacriter ꝓperabāt: vt vincētius: agatha: z alij corp⁹ in taberna martyrij pignozātes. Apl's: Scio cui credidi ꝛc. Bern. Quē tal' gustus inebriauerit: ad omne opus z omnē laborē bilarescit: laborat nec lacessit: festinat nec deficit: dolet z nō sentit: lacerať z nescit: irridet z nō aduertit. Ideo de sacra scriptura dicit Cā. j. Melioza sunt vbera tua vino. Et post: Ubera tua assimilata sunt botri id est duo testamēta. Prouer. v. Ubera eius inebriant te omni tēpore. ¶ Tertio edificat. Jo. xiiij. Si quis diligit me sermonē meū ser. Et post: Et ad eū veniemus: ego filius pater z spiritussanctus: z mansionē id est domū ad manendū apud eū facientes. Dic competit exemplū qō ponit Math. vij. de sapiēte edificāte supra petrā. Unde ibi dicit: Qui audit verba mea z facit ea: simil' erit viro edificāti domū supra petrā ꝛc. Ephe. ij. Superedificati supra fūdamētū apl'oz z prophetarū ꝛc. ¶ Quarto rigat z fecūdat. Isa. lij. Quem admodū imber z nix descēdit de celo z inebriat terram: z infundit eam: z germinare eā facit ꝛc. sic erit verbū qō egredieť ex ore meo. vbi multiplex eius effect⁹ notať. Deut. xxxij. Fluat vt ros eloquiū meū. Jdeo Exo. xvj. z Nume. xj. dicit: q⁹ cū mana descēderat: ros pariter descēdebat. Semini comparať quia fecūdat. Math. xiij. Semen est verbū dei z semen totius boni. quod si aliqñ diu latet in corde: aliqñ post tempoza multa germinat z coalescit in fructū. Unde cū quidā argueret quendā ribaldū de hoc q⁹ frequentabat sermones. Respōdit: Et si modo statim non imuter: tamen semen recipio quod aliqñ coalescet, in fructū: z erit mihi deo dante verbū quod modo audio salutis causa z emēdationis. ¶ Quinto fanat. Psal. Misit verbū suū z sanauit eos. Sap. xvj. Nō enī herba neq; malagma sanauit eos: sed omnipotēs sermo tuus dñe qui curat oīa. Nō alio medicamine herbe vel radicis vsus est dñs ad curationē infirmoz nisi verbi sui. Mat. viij. dixit leproso: Mūdare: z mūdat⁹ est. z sic de alijs plurib⁹. Unī dixit ei centurio Mar. viij Dic tñ verbo z sanabiť puer meus. Et bene omnipoteus dicit: qz magne virtutis diceret aliq̄ cōfectio de multis: si cū multis sūptuosis nibus haberet vnū hominē ab vno morbo curare. In vno aūt sermone oēs quotquot audiūt illud z obediūt: curant ab oi infirmitate spūaliter. z aliqñ etiā corporaliter: vt fiebat in sermonib⁹ apostolorū z dñi frequēter. ¶ Sexto verbū dei viuificat. vñ fons vite dicit. Prouer. xvj. Fons vite eruditio possidētis. i. christi. de quo fluunt q̄tuor flumina paradisi. puer. x. Os iusti vena vite. Joh. v. Oēs q̄ in monumētis sunt audiēt vocē filij dei: z q̄ audierint viuēt. Eodē post: Uerba que ego loquar spūs z vita sunt: qz ꝓferūt vitā nature gre z glie. Nā cū dñs suscitauit puellā: adolescentē: lazarū: eos verbo vocādo viuificat dicēdo: Surge z veni foras lazare. Ad cui⁹ vocē otinuo surrexerūt ad vitā nature z gre. Jte ad vnicā vocē ei⁹ surgēt oēs: mali solū ad vitā nature: nō gre nec glie. Joh. v. Oēs qui in monumētis sunt ꝛc. Huius exemplū habem⁹ Ezech. xxxviij. de campo pleno ossibus mozboz. vbi dicit: Fili hominis vaticinare. Et dices Audite verbum dñi ꝛc. Ecce ego intromittam in vos spiritum z viuetis ꝛc. Et accesserūt ossa ad ossa vnūquodq; ad iunctura suā: z ingressus est spiritus in ea z vixerūt ꝛc. Per verbum incarnatū viuūt omnia. Sicut in epistola didascali bragmanoz ad alexandrū impatorē grecoz cōtinet. z in historia trāsmarina. Scripsit enī inter alia multa alexandro z suis hec verba Uos oēs sensum vestrū in lingua vestra habet: z tota sapiētia vestra in ore vestro cōsistit. nostra aūt sapiētia in ore dei cōsistit. z per hoc homo similis est deo: quia deus verbū est ꝛc. z p illud deus mūdū creauit. z p hoc verbū viuūt oīa. hoc colim⁹: adozam⁹: amam⁹. nā deus spūs z mens est: q̄ nō amat nisi mūdā mentē. Hoc aūt verbū imo z dei verbū ꝓlatū nō solū viuificat: sed cōtinue sumptū vitā continuat vt lignū vite. Prouer. iij. Sapiētia est lignū vite. ¶ Septimo seruat a casu materiali z spirituali. Sic fundamēta firmant domū. Tobie. iiij. Uerba mea quasi fundamēta in corde tuo construe. Hoc exēplū dñs ponit Math. vij. de edificante supra petrā

ꝛ arenaꝫ. Itē fuat a casu spūali. In miraculis beati Andree legit de Nicolao sene cōportante euāgelium in sinu ad scotū. Eccs. xij. Uerba sapientū quasi stimuli. ad erigendū a casu. ꝛ q̄si claui in altum defixi. ad retinendū a casu peccati. Itē seruat seruātē se ab hostibus materialibus ꝛ spūalib⁹. Pꝛouer. xix. Qui custodit mandatū. custodit aīam suā. ¶ In miraculis beati Andree legit cū beat⁹ Andreas cōuertisset concubinā cuiusdā ꝓpositi in ꝓdicatione sua. dedit ei euāgeliū. vt illud portaret. ꝛ vt eius memoria ꝛ vtute ipsi⁹ a peccato sibi caueret. Uxor autē dicti ꝓpositi adhuc habēs eaꝫ suspectā. fecit eā capi ꝛ ad lupanar trahi. ꝛ lenonib⁹ tradi vt ab eis ludificaret. ꝛ cū accedebant ad eā pdebāt vires suas. Cū autē vestes eius scinderet vnus ex eis ꝛ eo de sinu eius cadēte vellet vim īferre illa clamāte ad dīm leno suffocat. ꝛ angelus apparuit ei ꝛfortans eā. ꝛ liberans. Uxor autē dicti ꝓpositi balneans se cū adultero suo a dyabolo suffocat. tamē ad ꝑces dicte mulieris vterꝙ suscitat. ꝛ cōuersi sunt ad dīm. ¶ Itē in passiōe beati Thome dr̄ de trāslatione corpis ei⁹ qō fuit trāslatū ab Indiā in edessenā vrbeꝫ q̄ olim dicta fuit rages ab alexādro ipatore petētibus syris. in q̄ regnauit quondā abagarus q̄ scripsit dño. ꝛ dns ei epistolā suā q̄ ibi seruat ex quo nullus hereticus iude⁹ vel paganus pōt ibi viuere. Si obsidiat ciuitas. infans nup natus legit epistolā sup portā ciuitatis. ꝛ eadē die aut pacē faciūt aduersarij. aut bello vincunt. Itē ꝛseruat in vita. Uñ similes sunt hoīes castozib⁹ q̄ nō possunt diu viuere ni si ꝑpe aq̄s. Similiter ꝛ piscib⁹. Isa. lv. Cōputrescēt pisces sine aq̄. ꝛ morient in siti. Sic hoīes sine doctrina. ꝛ maxīe claustrales. Itez cōseruat a mortis casu. Pꝛouerb. xiij. Lex dei fons vite vt declinet ās a ruina mortis. ¶ Nota q⁹ ī ciuitate cuiusdā regni magne erāt nundine. filius autē regis cū socijs suis iuit ꝑ nundinas videre diuersitatē merciū si forte ibi videret qō ei placeret. ꝛ cū ptrāsiret. vidit domū mirabiliter ornatā ꝛ paratā pānis sericis ꝛ deauratis tīs intus vacuā. admiratus intrauit nihilvidit intra nisi senē cathedra sedētē. ꝛ in manu libꝝ tenētē ꝛ legētē. a quo ōsiuit q̄d sibi vellet h̄ q̄ rūdit ei. q⁹ domus illa erat in q̄ vendebant ꝑciosioza. ꝛ vtiliora q̄ essent in nūdinis maxīe hominib⁹ q̄ alios habēt regere ꝛ si ipse vellet emere vēderet ei. c. libratas. ꝛ dixit q⁹ merces ei⁹ erāt sapiētia et paudētia. Ipse emit. c. libratas. ꝛ senex scripsit in cedula hec. In oībus factis tuis cōsidera anteq̄ facias ad quē finē ídevenire valeas asserens q⁹ si hoc semp haberet ꝓ oculis. plus posset ei valere q̄ vnū regnū. Juuenis aūt mortuo ꝑe rex fact⁹ vba illa scripsit ī mēsis ꝛ mappis. ꝛ in alijs reb⁹ q̄b⁹ vti poterat. Cū aūt barones ei⁹ cōspirassent ō eū fecerūt pactū cū barbitonsore ei⁹ q⁹ eū occideret. Cū aūt h̄ vellet facere. ꝛ radēdo barbā guttur ei⁹ āputare. legit qō erat scriptū in mappulla. ꝛ īcepit stupere. fremere. ꝛ tremere. Qō rex ad uertens fecit eū teneri. ꝛ vrgeri vsq; dū diceret veritatē. q̄ pditozes suos capi fecit. ꝛ ipse a morte liberatus est. Pꝛouer. iij. Melioz est negociatio ei⁹ acq̄sitiōe auri ꝛ argenti. ¶ Octauo vbū dei penetrat. Hebr. iiij. Uiuus est ſmo dei ꝛ efficax. ꝛ penetrabilioz omni gladio ancipiti. q̄ nō solū penetrat corp⁹ ꝛ ei⁹ sensus. sed ꝛ spūm vsq; ad cogitationes. affectiōes. ꝛ ītentiones. vt ibi dr̄. Item penetrauit ꝛ suauit beatos martyres quos mālis gladius supare nō potuit. ¶ Nono dicat. Pꝛouer. x. Qui indocti sunt. ī cordis egestate erūt bñdictio autē dei. i. bonadictio diuites facit. Sap̄. vij. Uenerūt mihi oīa bona pariter cū illa. q̄ spiritussanctus replet corda audiētiū ꝛ bona spūalia dat. Ideo dr̄ Act. x. Adhuc loquēte Petro cecidit spūs sup oēs q̄ audiebāt verbuꝫ. ꝛ plenitudo eoꝝ patuit. q̄ loquebantur linguis ꝛc. Dicit vulgariter. q̄ habet rusticū habet prędā. ꝛ qui habet spiritū sanctū. habet cōmunionē bonoꝝ suoꝝ. Sap̄. vij. Scio q⁹ cōmunicabit mihi de bonis suis. Apoc. iij. b. Johānes episcopū q̄ se iactabat diuitē. dicit esse pauperē. q̄ erat sine auro celestis doctrine. Et subdit. Suadeo tibi emere aurū ignitū ꝑbatum vt locuples fias. q̄ fac̄ hominē sibi sufficere aut sit diues. Decimo incendit pś. Ignitū elo. t. vehe. Idem. Eloquiū dei inflāmauit eum. biere. xxiij. Nunquid verba mea sunt quasi ignis ardēs: Pꝛouer. xxx. Omnis sermo dei clypeus ignitus. Ideo de belya dicit Eccl. xlviij. Surrexit quasi ignis ꝛ verbum illius quasi facula ardebat. Ideo dabat spiritussanctus ī linguis igneis. Act. ij. Propter ignitum eloquiū designandū. De beato dominico dicit in legenda ei⁹. q⁹ videbatur matri eius prægnanti. q⁹ habebat in vtero catulū facē in ore portantē ꝛ inflāmantem mundū. qō fuit ei signum. q⁹ filiuꝫ haberet qui lupos. i. hereticos impugnaret. gregē seruaret. dormientes in vitijs latraret. ꝛ linguā medicinalē haberet. ꝛ facē igniti eloquii portaret. quo mundū illuminaret ꝛ inflāmaret. ¶ Undecimo cor mollificat. Lant. v. Alia mea liquefacta est vt dilectus locutus est. Jud. ij. Cum loqueretur angelus domini filijs israel verba dñi fleuerūt. Simile exemplū habet Nec. viij. Fleuit oīs ppl⁹ cū audiret verba legis. Itē Matth. xxvj. Fleuit petrus gallo cantāte. Et dicit q⁹ qñcūq; audiebat gallū cātare: mouebat ad lachrymas recolens peccatū suū. Itē in vitispatrū dicit: q⁹ cū quidā quereret ab abbate iohāne de duritia cordis. Respōdit: Quid durius lapide: quid mollius aq̄. ꝛ tñ gutta sepe cadendo lapidē penetrat. Sic verbū cor durū aperit ad timorē dei. Ibi etiā ponit exēplū de boue ītmutato ꝛ in lachrymis resoluto cū audiuit vbū Isa. j. Lauamī ꝛc. ¶ Duodecimo illuminat. Psal. Lucerna pedib⁹ meis ꝛc. Idē: Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat ꝛc. Idē: Preceptū dñi lucidū ꝛc. Pꝛouer. vj. Lucerna mādatū ꝛ lex lux. Cui⁹ exemplū ponit Luc. xxiiij. q̄n discipuli cognouerūt dñm in fractione panis. Sed multi sunt vt noctue odiētes lumē hoc. Joh. iij. Qui male agit odit lucē. Itē vt hely q̄ nō poterat vidē lucernā dei. j. Reg. iij. ¶ Tredecimo indulcat ꝛ delectat. Psal. Q̄ dulcia fa. me. eloquiū tuū sup mel o. m. Lanē. iiij. Eloquiū tuū dulce. Pꝛouer. xvi. Fauus mellis verba cōposita. s. cū gra posita. Panc dulcedinē nō sentiūt q̄ habēt palatuꝫ infectū a febre iniqtatis. Sunt enī multi vt rusticus purgator latrinarū: q̄ trāsiit ante apothecas apud montē pessulanū nō valēs ferre bonū odorē: corruit vt mortuus. Cū aūt medici appozarēt ei electuaria ꝛfortantia nō gustauit nec surrexit. Uñ cū ad consiliū cuiusdā dicētis q⁹ cōfortaret assuetissimis: deportassent narib⁹ eius stercus qō assueuerat surrexit cōfortat⁹. Sic est de pctōrib⁹ ꝛ vbis Ecōtra Ezech. ij. ꝛ iij. Uolumē ezechieli traditū factū est ī ore eius tanq̄ mel dulce. Dicit q⁹ bufo nō potest sustinere bonū odorē vinee florētis. Sic nec peccator verbū dei. De hoc supra de comedentibus mel in mensa in signū dulcedinis verbi dei. Jn os ambrosij paruuli dormientis apes edificauerūt examen ꝛ fauū: q̄ os ei⁹ fuit mellifluū dulcedine verbi dei. hoc dictū est patri stupēti miraculū hoc legit in principio vite eius. Uerbū dei simile est māne habēti dulcedinē ꝛ gratū saporē: sm qō hō afficiebat in gustu illi⁹. Sap̄. xvj. Habebat omne delectamentū: ꝛ oīs saporis suauitatē. Et post Dulcedinē tuā quā in filios habebas ostēdebas deseruiēs vniuscuiusq; volūtati: ꝛ ad qō quisq; volebat ꝛuertebat. ¶ Decimoq̄rto erudit ꝛ informat. Roma. xv. Quecūq; scripta sunt: ad nostram doctrinā scripta sunt. ij. Timothei. iij. Omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docendū: ad arguendū: ad corrigendū: ꝛ erudiendū in iustitia. Pꝛouer. xvj. Eruditus in verbo reperiret bona: quia bene aptus: quia extra ruditatē positus: beatus a spiritusancto dicitur. Psal. Beatus homo quē tu erudieri dñe: vt nouitios et discipulos facias perfectos ꝛ beatos: de rudib⁹ tibi fecisti apt⁹ verbo tuo instructo. Math. v. Aperiēs os suū docebat eos dicēs: Beati ꝛc. Deut. viij. Sicut homo erudit filium suū ꝛc. Econtra dicitur Pꝛouerbi. xxix. Seruus verbis non potest erudiri. Pac lima massam rudem ꝛ indigestā ꝛ confusam dñs extra ruditatē posuit. diuidēs elemēta ꝛ sepans ordinās ꝛ ornans. Dixit enī ꝛ facta sunt mādauit et creata sunt. Psal. Uerbo dñi celi firmati ꝛc. ¶ Decimoquinto armat vt gladi⁹. Hebr. iiij. Penetrabilioz oī gla. ancipi. ꝛc. Ephe. vi. Gladiū spūs qō est verbū dei. Psal. Accingē gla. t. sup fe. t. po. Nō vt ioculatrices q̄ portāt gladiū in labijs. Psal. Gladius in labijs eoꝝ qm̄ ds audiuit. Sed vt milites salomonis: q̄ tenētes gladios in manib⁹ sunt ad bella doctissimi. Cañ. iij. De h̄ gladio habem⁹ exēplū elegās. ii. Mach. xvj. de visione iude: cui apparuit hieremias ꝓmittēs ei victoriā: ꝛ porrigēs ei gladiū aureū ꝛ dicens: Accipe gladiū sanctū mun⁹ a deo ī quo deijcies aduersarios Qō ꝛ fecit. Itē eiusdē. iij. dicit: Armauit iudas suos nō clypei vel haste munitione sed sermonib⁹ optimis. Itē armauit vt triangularis clypeus. Psal. Scuto circūdabit te veritas e. Pꝛouer. xxx. Oīs sermo dñi ignitus clipeus est sperātib⁹ in se. ¶ Decimosexto pugnat contra malā volūtatē: q̄ est aduersarius cui debem⁹ cōsentire. Math. v. Esto ꝛsentiēs aduersario tuo q̄diu es ī via ꝛc. Sap̄. xvj. Oīpotēs sermo dei dicit durus bellator: q̄ pugnat cōtra hoīes: ꝛ repugnat malis. ¶ Decimoseptimo mūdificat. Hec est ablutio celestis q̄ facta sunt vasa celestis gre mūda receptacula. Joh. xv. Mūdi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis. Hebr. j. Uerbo virtutis sue purgationē pctōr faciēs. ¶ In vitispatrū legit: q⁹ quidā pater cuidā dicēti sibi: q̄d valebat ei audire verbū dei: q̄ licz libēter audiret illud: cito tradebat obliuioni q̄ audiebat: tradidit ei calatū īmūdū: ꝛ fumo nigrū: ꝛ fuligine plenū: dicēs vt in fonte illū īmergeret: ꝛ plenū ei deferret. Qō cū attētaret facere: semp cū aq̄ plenū extraheret de fonte: aq̄ exibat. Qui cū videret se nō posse aquā deferre ī eo: redijt tristis: eo q⁹ inutilē laborasset. Cui dixit pater: Et si aquā nō detulisti: tñ calatum hūc mūdasti. Sic est de corde p qō transit verbū dei: q̄ p illud mūdat. ¶ Decimooctauo ꝛfortat ꝛ cōfirmat

Sicut patet.ij.Mach.x.z.xi.Post predicationē iude sui cōsalue runt animis.nō solū autem homines: sed z bestias ferocissimas.z muros ferreos penetrarūt.leonum more cū impetu ruentes in hostes zc. Cōfortat vt cibus z cōfirmat.vt sit frequēter fortior belua vt in fortitudine cibi illius vadat.aliquādo audito vno bono sermone.nō per.xl.dies.sed p.xl.annos aut plures vsq; ad montez paradysi p viā penitentie. Itē cōfortat ad modū dulcissimi carminis musici.Eccli.xxxiij.Sermo meus ē quasi carmē musicū qō dulci suauiq; sono canit.ps. Cantabiles mihi erāt iusti.t.in lo.pe.m. Mirabiliter sunt plusq; afini qui in tā dulci carmine nō recipiūt cōsolationē.quidā duriores z indeuotiores sunt illi q; asinus ad lyrā. Asinus qñ audit sonū citharę aures erigit. Lignus vt dicit Jside. cū citharā sono cōcinit.z gestus leticie ostendit. Bestialior est bestijs que vt legit in passionib⁹ beatoz martirum z blasij ad eos cōuenie bant.z quasi mansuete verba dei ab eis audiebant attente. ¶ Deimonono.liberat hominē a periculo mortis. Jo.viii. Ueritas libera bit vos ps. Misit verbū suū z eripuit eos de interitionibus eoruz. Hic est angelus liberans. Petrū a carcere z vinculis z mortis periculo. Act.xij. Angelus dñi astitit z lumē refulsit zc.nota supra de rege per verbū qō emerat liberato a morte. ¶ Uicesimo obstat z vincit maxime tentationes dyaboli. Un Matth.iiij. scuto triāgulo sacre scripture.s.repulit dñs tres tentationes generales.sicut ibi dē patet z dyabolū tentantē repellendo deuicit.psal.Scuto.cir.te. ve.e.zc. A sagitta volāte zc. Nota hystoriā Esdre.i.ca.iiij.de trib⁹ fortibus qs vicit veritas.vbi dicit.Magna ē veritas.z fortior pre omnibus.Et post. Ueritas nāq; z inualescit ieternū.zviuit.z obtinet in secula seculoz. ¶ Uicesimoprimo mutat.vt patet ī illis qui missi fuerūt ad capiendū dñm Jo.viij. Audientes verba eius capti sunt.z redeuntes dixerūt iudeis querētibus quare non adduxerāt eū.nūq̄ sic locutus est hō.Sic saul audiēs ,ppbetas mutat in virū alterū.i. Re.xxxj. ¶ Uicesimo secundo saluat. Ja.iij. In mansuetudine sus.insi.ver.qō sal.po a.v. ¶ Uicesimotertio fructificat.z facē mozi in pace. Oz autē fructificet habet. Col.j. Uerbū veritatis euāgelij.qō peruenit ad nos fructificat in nobis z crescit zc. Prouer. iij. Primi z purissimi fructus ei⁹. Primi q̄tū ad gratiā.purissimi q̄tū ad gloriā. Ibidē.viij. Melior est fructus meus auro.z omni lapide pcioso zc. Matth.xiij. Qui verbū dei audit z intelligit.fructū affert.z facit aliud centesimū zc. ¶ In vitis pa. legit.q; cū effrē esset puer sanctus.vidit somniū q; de lingua sua exibat vitis totaz terrā implens.cuius fructus cū amplius comedebāt volucres celi. amplius abundabant. ¶ Itē ibidē.quidā sanctus vidit ozdinē angelicū descēdentē de celo ferentē libū scriptū totū intus z foris.z dicebāt ad iudicē qui tradēd⁹ erat.z cū multi multos noīassēt sanctos.dixerūt vniformiter.lz oēs nominati spiritus sancti sint z boni.nō pōt tamē tradi nisi effrē.z hunc ei detulerunt. Senex aūt cui facta fuit hec reuelatio.vidit in mane effrem verba dei docentē q̄si fontē ebullire.z cognouit.qz qō viderat sancti spiritus opere factū erat. Huiusmodi autē verba lecta.multū ī ecclesia ferūt fructū. Itē facit mozi in pace. Luce.ij. Nunc dimittis seruū tuū do.fm ver.t.ī pace. ¶ Legit in vitis pa.q; cū abbas mustius visitaret quendā fratrē laborantē in extremis.z videret cū horrere z pauere remozdēte cōscientia.ait ei.Surge dat tibi spaciū penitentie triū annoz.ū. qui statim sanus factus virit p tres annos cuz dicto patre q̄si angelus dñi.z cū expleto hoc tēpore predicaret dictus pater de fructib⁹ penitentie.frater ille q̄si suauiter dormiens migrauit ad dñm. ¶ Uicesimoquarto gratiā impetrat in p̄senti z gloriā ī futuro Prouer. xv. Doctrina bona dabit gratiā. Qō patet in act.in multis locis ī pdicatione apl̄oz. Luc.xj. Beati q̄ audiūt vbū dei zc.iij. Re.x. Beati fui tui q̄ stant coraī te semp.z audiūt sapientiā tuā. Hec dixit regina saba de fuis salomonis. ¶ Legit in vitis pa.q; cū q̄dā audiēdo z legēdo sacra vba nō sentiret in eis ,pfectū.accedēs ad quēdā senē dixit ei.q; oia audita vel lecta obliuioni tradebat.tūc senex habens duos batos nouos p̄cepit altez impleri oleo pluries z refundi.ad vltimū dixit.oleo effuso.q; sentiret ī vtroq;.z dixit ille q; iste suauioz erat in quo fuerat oleū.z pinguioz q̄s alter. Sic est coz qō sepe suscipit vbū dei sit deuoti⁹ z paratius ad omne bonū. ¶ Itez quidā pater impetrauit in oratione q; nūq̄ dormiret in pdicatiōe. vel cū diceret vba edificationis.cū aūt diceret verbū ociosum.vl aliud nō pertinēs ad edificationē.statim dormiebat.cū aūt aliquādo fratribus loqueret de diuinis.oēs dormierūt qō aduertēs inseruit ex industria vbuz ociosum z oēs excitati sunt. Quos arguit oīdens deceptionē dyabolicā. ¶ Itē ibi dr q; cū fratres ouenirēt ad audiēdū vbū dei.vel orādū vel psallēdū.q̄dā p̄r vidit paruulos ethyopes coz oculos claudētes.z ad dormiendum eos incitantes.

¶ Libri Tertij Pars Secunda Incipit.

¶ De Peccatis. DIS. .I.

Postquaz ostendimus quattuoz esse remedia que p̄seruare possint hominē a peccato: tractauimus etiā de suggestiōib⁹ pctōz.i.tētationib⁹ z de radicib⁹ pctōz.i.cogitationib⁹: z de ,pgressib⁹ eoz.i.de peccatis lingue: z de occasionibus eoz.i.de quinq; sensib⁹: qui plerūq; prebēt occasionē viam z materiā ad peccandū: ꝺsequēter ꝺsiderādū est de istis petis Erit autē hec cōsideratio bipartita: quia primo cōsiderabimus de peccatis in generali. Secundo de singulis eoz in speciali. ¶ Circa peccata in generali ser ꝺsideranda occurrūt. Primo quidē de peccatis z vitijs fm se. Secūdo de distinctione eoz. Tertio de comparatione eoz ad inuicē. Quarto de subiecto peccati. Quinto de causa eius. Sexto de effectib⁹ eius. ¶ Circa primū ꝺsiderāda sunt ser Primo vtrū vitiū ꝺtrarietur virtuti. Secūdo vtrū vitiū sit ꝺtra naturā. Tertio quid sit peius: vtrū peccatū vel actus vitiosus. Quarto vtrū actus vitiosus possit fil'esse cū virtute. Quinto vtrū in oī pctō sit aliq̄s actus. Sexto de diffinitiōe pcti: quā ponit Aug̃.xxij.ꝺtra faustū. ¶ Ad primū.s.vtrū vitiū ꝺtrarietur virtuti. Dicendū: q; circa virtutē duo possum⁹ ꝺsiderare.s.ipsam essentiā virtut: z id ad qō est virtus. In essentia quidē virtutis aliq̄d potest ꝺsiderari directe et aliq̄d ex ꝺsequenti. Directe quidē virtus importat dispositionē quādā alicui⁹ ꝺueniēter se habētis fm modū nature sue. Un phs dicit in.vij.phi.q; virtus est dispositio pfecti ad optimū. datio aūt pfecti qō est dispositū fm naturā. Ex ꝺsequēti aūt sequit q; virt⁹ sit bonitas quedam. In hoc enī ꝺsistit vniuscuiusq; rei bonitas: q; ꝺueniēter se habeat fm modū sue nature. Id autē qō virtus ordinatur est actus bon⁹. Scōm hoc ergo tria inueniunt opponi virtuti. Unoz vnū est peccatū: quod opponit sibi ex parte eius ad quod virt⁹ ordinat. Nā peccatū proprie notat actū inordinatū: siē actus virtutis est ordinatus z debitus. Scōm aūt qō ad rationē virtutis consequit q; sit bonitas quedā: opponit virtuti malitia. sed fm id qō directe est de ratione virtutis: opponit virtuti vitiū. Uitiū enī vniuscuiusq; rei esse videt q; nō sit disposita fm qō ꝺuenit sue nature. Un Augu. dicit in tertio de libe.arbi. Quod pfectioni nature p̄spereris: id voca vitiū. Et nota q; sic dicit Tulli⁹ in.iiij. de tuscul. questi. Morbi z egritudinis sunt partes vitiositatis. Jn corpoib⁹ enī morbū appellant totius corporis corruptionē: puta febrem vel aliq̄d huiusmodi. egrotatiōe vo morbū cū imbecillitate. vitiū aūt cuz partes corporis inter se discordent.z q̄uis in corpore qñq; sit morbus sine egrotatione: puta cū aliq̄s est male dispositus interi⁹ nō tñ exterius p̄pedit a solitis opationib⁹. in aīo tñ vt ipse dicit hec duo nō possunt fine cogitatiōe fieri. Necesse est enī q; qñcū q̄s aliquis est interius male dispositus habens inordinatū affectū: q; ex hoc imbecillis reddat ad debitas operationes exercēdas: qz vnaquaq; arboz ex fructu cognoscit.i.hō ex opere: vt dicit Mat. xij. Sed vitiū animi vt ibidem dicit Tullius: est habitus aut affectio animi in tota vita incōstans z a seipsa dissentiens. Quod quidem inuenit etiam absq; morbo. vtputa cū aliquis ex infirmitate vel ex passione peccat. Unde in plus se habet vitiū q̄s egrotatio vl morbus. Sicut etiā virtus in plus se habet q̄s sanitas. Nam sanitas etiā quedā virtus ponit in.vij.phi. Et ideo virtuti conuenientius opponit vitiū q̄s egrotatio vel morbus. ¶ Ad secundū.s.vtrū vitiū sit cōtra naturā. Dicēdū: q; sicut dicit Aug̃.in.iij. de libe.arbi. Omne vitiū eo q; vitiū est ꝺtra naturā est: quia sicut dictū est vitiū virtuti cōtrariat. Uirtus autē vniuscuiusq; rei ꝺsistit in hoc q; sit bene disposita fm cōuenientiā sue nature. Unde oportet q; in q̄libet re vitiū dicat ex eo q; est dispositū cōtra id quod cōuenit nature. Unde z de hoc vnaquaq; res vituperat a vitio: aut nomen vituperationis detractū credit: vt dicit Aug̃.in.iij. de libe.arbi. Sed cōsiderādū ē q; natura vniuscuiusq; rei potissime est forma fm quaz res speciē sortit. Homo autē in specie cōstituit per animā rōnalē. et ideo illud quod est cōtra ordinē rationis proprie est cōtra naturā hominis inquantū homo. Quod autē est fm rationē est fm naturam hois inquantū est homo. Bonū autē hominis est fm rationem. z malū hominis est esse preter rationē: vt dicit Dio.iiij.ca. de di.no. Unde virtus humana que hominē facit bonū: z ipsi⁹ opus bonū reddit: est fm naturam hominis inquantū conuenit rationi.

Uitiū aūt est ꝺtra naturā hoīs inquantū est ꝺtra ordinē rationis. Uirtutes aūt ꝛ si nō causent a natura ꝑm suū esse pfectuz. tñ inclinant ad illud qō est ꝑm naturā. i. ꝑm ordinē rationis. Dicit. n. Tullius. in sua Rethorica. qꝺ virtus est habitus in modū nature rationi ꝺsentaneus. ꝛ hoc mō virtus dicit esse ꝑm naturā ꝛ p ꝺtrarium intelligit qꝺ vitiū sit ꝺtra naturā. Itē nota qꝺ vitiū dicit esse contra naturā ꝛ ꝺtra legē diuinā sicut patet ex diffinitiōe Aug. Peccatuz est factū vel dictū ⁊c. vt infra patebit. qz q̄d est ꝺtra naturā artifi ciati est etiā ꝺtra naturā artis qua artificiatū pducit: lex aūt eterna cōparat ad ordinē ratiōis hūane sicut ad artificiatū. Unde eiusdē ratiōis ē qꝺ vitiū ꝛ peccatū sit ꝺtra ordinē ratiōis hūane. ꝛ qꝺ sit ꝺtra legē eternā. Unde Aug. dicit in. iii. de li. ar. qꝺ a deo habēt oēs nature qꝺ nature sunt. ꝛ intātū vitiose fūt iquātū ab eius qua facte sunt arte discedūt. ¶ Ad tertiū. ſ. q̄d sit peius. vtrū vitiū vel actꝰ vitiosius. dicēdū qꝺ habitꝰ medio mō se hz iter potētiā ꝛ actū. Manifestū est aūt qꝺ actus in bono ꝛ in malo ꝑeminet potētie. vt dicit in ir. Metha. Melius ē enī bene agere q̄ posse bene agē. ꝛ similiter vitupabilius ē male agere. q̄ posse male agē. Unde sequit qꝺ habitus in bonitate ꝛ in malicia mediū gradū obtineat iter potētiam ꝛ actū. vt. ſ. sicut habitꝰ bonꝰ vel malus ꝑeminet in bonitate vel malicia potētie. ita etiā subdat actui. Qō etiā ex hoc apparet. qz habitꝰ nō dicit bonus vel malus nisi ex hoc qꝺ inclinat ad actū bonuz vel maluz. Unde ꝓpter bonitatē vel maliciā actꝰ dicit habitꝰ bonus vel malus ꝛ sic potior ē actꝰ in bonitate vel malicia. q̄z habitus. qz ꝓpter vnūqꝺqz tale. ꝛ illud magis ē. ¶ Ad quartū. ſ. vtrū actus vitiosus possit simul esse cū virtute dicēdū qꝺ peccatū cōparat ad virtutē. sicut actus malus ad habitū bonū. aliter aūt se hz habitꝰ in aīa ꝛ forma in re naturali. forma enī naturalis ex necessitate pducit opationē sibi ꝺueniētē. Unde nō pōt esse simul cū forma naturali actꝰ forme ꝺtrarie. sicut nō pōt esse cū caloze actꝰ ifrigidatiōis neqz simul cū leuitate motus descēsiōis. nisi forte ex violētia exteriozis mouētis. ſz habitus in aīa nō ex necessitate pducit suā operationē. ſz bono vtit eo cū voluerit. vnde simul habitu in hoīe existēte pōt non vti habitu. aut agere ꝺtrarū actū. ꝛ sic pōt habēs virtutez ꝓcedere ad actū peccati. Actus aūt peccati si cōpareť ad ipsaz virtutē. put ē habitꝰ q̄dā nō nō pōt ipsaz corrūpere si sit minus tñ. Sicut enī nō generať vnus habitꝰ p actū. ita nec p vnū actū corrūpit vt supza dictū ē. Sz si cōpareť actꝰ peccati ad cām virtutuz. sic possibile ē qꝺ p vnū actū peccati aliqe virtutes corrūpāť. qōlibet enī peccatū mortale ꝺtrariať charitati que ē radix oīum ifusaz virtutū inquātum sunt virtutes. ꝛ ideo p vnū actuz peccati mortalis excluſa charitate excludunť p ꝺsequēs oēs virtutes ifuse. quātū ad hoc qꝺ sunt virtutes. Et hoc dico ꝓpter fidē ꝛ spem quaz habitus remanēt infozmes post peccatū mortale. ꝛ sic nō sunt virtutes. Sz peccatū veniale qō nō ꝺtriariať charitati nō excludit ipsaz p consequēs etiā nec alias virtutes. virtutes vero acq̄site nō tollunť per vnū actū cuiuscūqz peccati. Sic ergo peccatū mortale nō pōt simul esse cū virtutibus infusis. pōt tamē simul esse cū virtutibus acq̄sitis. peccatū vero veniale potest simul esse ꝛ cū virtutibus infusis ꝛ cuz virtutibus acquisitis. ¶ Ad quintū. ſ. vtrū in quolibet peccato fit aliquis actꝰ dicendū qꝺ ista questio principaliter mouet ꝓpter peccatū omissionis de quo aliqui diuersimode opināť. Quidā. n. dicit qꝺ in omni peccato omissiōis est aliqs actus vel interioz vel exterioz. Interioz q̄dē sicut cū aliqs vult nō ire ad ecclesiā qñ ire tenet. Exterioz autē sicut cū aliqs illa boza qua ad ecclesiaz ire tenet. vel etiā ante occupat se talibus q̄bus ab eūdo ad ecclesiā ipediť. ꝛ hoc quodāmō videť in primū redire. Qui enī vult aliq̄d cū quo aliud simul esse nō potest. ex ꝺsequenti vult illo carere. nisi forte nō perpēdat qꝺ p hoc qō vult facere ipediť ab eo qō facere tenet. in quo casu posset per negligentiā culpabilis iudicari. Alij vero dicunt qꝺ in peccato omissionis nō requiriť aliquis actus. ipsum enī nō facere qō quis facere tenet peccatū est. Utraqz aūt opinio ꝑm aliq̄d veritatē hz. Si. n. tollatur in peccato omissionis id solum qō per se pertinet ad rationem peccati. sic quādoqz peccatū omissionis est cuz actu interiori. Ut cū aliquis vult nō ire ad ecclesiā. quādoqz vero sine omni actu vel interiori vel exteriori. sicut cum aliquis boza qua tenetur ad ecclesiam ire nihil cogitat de eundo. vel non eundo ad ecclesiā. Si vero in peccato omissionis intelligant etiā cause vel occasiones omittendi. sic necesse est in peccato omissionis aliquē actum esse. nō enī est peccatum omissionis nisi cum aliquis ꝓtermittit qō potest facere. Qō autem aliquis declinet ad nō faciendū illud qō potest facere ꝛ non facere. non est nisi ex aliqua causa vel occasione conuncta vel precedente. ꝛ si quidē causa illa nō sit in potestate hominis omissio non habet rationem peccati. sicut cum aliquis ꝓpter infirmitatem ꝓtermittit ad ecclesiā. Si vero causa vel occasio omittendi subiaceat voluntati. omissio habet rationem peccati: ꝛ tunc semper oportet qꝺ ista causa inquantum est voluntaria habeat aliquem actum ad minus interiozem voluntatis: qui quidem actus quandoqz directe fertur in ipsam omissionem. puta cuz aliqs vult non ire ad ecclesiam vitans laborem: ꝛ tunc talis actus per se pertinet ad omissionem. Uoluntas enim cuiuscunqz peccati per se pertinet ad peccatum illud. eo qꝺ voluntariū est de ratiōe peccati. Cūqz autem actus voluntatis directe ferť in aliud per qō homo impeditur ab actu debito. siue illud in quo fertur voluntas sit coniunctum omissioni. puta cum vult ludere quando debet ad ecclesiam ire. siue etiam sit precedens. puta cum aliquis vult diu vigilare de sero. ex quo sequitur qꝺ non vadat boza matutinali ad ecclesiam. ꝛ tunc actus iste interioz vel exterioz per accidens se habet ad omissionem: quia omissio sequitur ꝓter intentionem. hoc autem dicimus per accidens. qō est ꝓter intentionem. vt patet in. ii. Phis. Unde manifestum est qꝺ tūc peccatū omissionis habet quidem aliquem actum cōiunctum vel precedētez. qui tamen se habet per accidens ad peccatū omissionis. Iudiciuz autē de rebꝰ dandū est ꝑm id qō est per se. ꝛ nō scōm id qō est p accidens. Unde verius dicitur qꝺ aliqō peccatū potest esse absqz omni actu. Aliōqn autem ad essentiā aliquoz peccatoz actualiū ptinerēt actus ꝛ occasiōes circūstantes. ¶ Ad sextū. ſ. de diffinitione peccati quā ponit Aug. xxii. cōtra faustum. Peccatum est dictū. vel factū. vel cōcupituz cōtra legem diuinam. dicendum qꝺ sicut ex dictis patet. peccatum nihil aliud est quam actus humanus malus. Oꝰ autez aliquis actus sit humanus habet ex hoc qꝺ est voluntarius. siue sit voluntariꝰ q̄si a voluntate elicitus. vt ipsum velle ꝛ eligere. siue quasi a voluntate imperatus. vt exteriores actus: vel operationis vel locutionis. Habet autem humanus actus qꝺ sit malus ex eo qꝺ caret debita commensuratione. omnis autez commensuratio cuiuscunqz rei attēditur per comparationem ad aliquam regulam. a qua si diuertat. in cōmensurata erit. Regula autem humane voluntatis est duplex. Una ꝓpinqua ꝛ homogenea scilicet ipsa humana ratio. Alia vero est ꝑma regula scilicet lex eterna. que est ratio dei. Et ideo in diffinitione peccati Augu. posuit duo. Unū qō pertinet ad substātiā actus hūani qō ē q̄si māle in pctō: cū dixit dictū vel factū vel ꝺcupitū. Aliō qō ptinet ad rōez mali. qō est q̄si formale i pctō. cū dixit. ↄ legem eternā.

¶ De distinctione peccatorum.

Deinde considerandū est de distinctione peccatorum adinuicem. Et circa hꝰ queruntur. ix. ꝓmo vtrū pctā distinguant ꝑm obiecta. Scōo de distinctione pctoꝝ spūaliū a carnalibus. Tertio vtrū distīguant ꝑm cās. Quarto vtrū ꝑm eos in quos peccať. Quinto vtrū ꝑm diuersitatē reatus. Sexto vtruz ꝑm omissionem ꝛ commissionem. Septimo vtrum ꝑm diuersum processum peti. Octauo vtrū ꝑm abūdātiā ꝛ defectū. Nono vtr ꝑz diuersas circūstātias. ¶ Ad primū. ſ. vtr pctā differāt specie ꝑm obiecta dicendum qꝺ sicut dictū est: ad rationē pctī duo ꝺcurrūt. ſ. actꝰ voluntarius. ꝛ inordinatio ei⁹. q̄ ē p recessuz a lege dei. horꝝ aūt duoruz vnū p se compať ad peccantē qui intēdit talē actū voluntariū exercere in ali mā. Aliud aūt. ſ. in ordinatio actus p accidēs se hz ad intentionē peccātis: nullus enī ītēdēs ad malū opať. vt dicit Dyonisius. iiii. c. de di. no. Manifestū est aūt qꝺ vnūqꝺqz ꝺsequit speciez ꝑm id qō ē per se. nō aūt scōm id qō est per accidēs: qz ea que sunt p accidens sunt extra rationē speciei: ꝛ ideo peccata specie distinguunť. ex pte actuum voluntariorꝝ magis q̄z ex parte inordinationis in peccato existētis. Actus aūt volūtarij distinguūť specie ꝑm obiecta. Uñ sequit qꝺ pctā ꝓprie distinguunť specie ꝑm obiecta. ¶ Ad scōm. ſ. vtrū ꝺueniēter distinguant pctā spiritualia a carnalibꝰ. dicendū qꝺ sicut dictū est pctā recipiunt species ex obiectis: oē autē peccatū consistit in appetitu alicuiꝰ ꝺmutabilis boni qō inordinate appetit. ꝛ per cōsequēs in eo iam habito ꝺordinate aliquis delectať. Est aūt duplex delectatio. Una quidē aīalis que cōsumatur in sola apprehensione alicuiꝰ rei ad votū habite: ꝛ hec etiaz pōt dici delectatio spūalis. Sicut cū aliqs delectať in laude humana. vel in aliquibꝰ hmōi. Alia vo delectatio ē corpalis siue nālis. que i ipso tactu corpali pficit. q̄ pōt etiā dici delectatio carnalis. Sic igitur illa pctā q̄ perficiunt in delectatiōe spūali. vocant pctā spūalia Illa vo q̄ pficiunt in delectatiōe carnali. vocant pctā corpalia seu carnalia. Sicut gula q̄ perficit in delectatiōe ciboꝝ. ꝛ luxuria q̄ perficit in delectatiōe venereoꝝ. Unꝺ ꝛ Apostꝰ. dicit. ij. ꝺcorin. vij. Mūdem⁹ nos ab omni inq̄nāmēto carnis ꝛ spūs. Sz nota qꝺ cū oīa genera peccatoꝝ dicant opera carnis ⁊c. caro sumit ibi ꝓ homine. qui dum ꝑm se viuit ꝑm carnē viuere dicit. Ut etiam Augu. dicit.

xiiij. de ci. dei. ⁊ huius ratio est ex hoc q̄ oēs rationis humane defectus ex sensu carnali aliquo mō initiū hz. ¶ Ad tertiū. s. vtrū peccata distinguant fm causas. dicēdū q̄ cū sint quattuor causarū genera. diuersimode a diuersis attribuunt. cā formalis ⁊ materialis respiciūt ꝓprie substātiā rei. ⁊ ideo substātie fm formaz ⁊ materiam specie ⁊ genere distinguunt. agēs aūt ⁊ finis respiciūt directe motū ⁊ operationē. ⁊ ideo motus ⁊ operatiōes fm huiusmodi causas distinguunt. diuersimode trī. nā ꝓncipia actiua naturalia sunt determinata semp ad eosdē act⁹. ⁊ ideo diuerse species in actib⁹ naturalib⁹ attēdunt. nō solū fm obiecta q̄ sunt fines vel termini. sz etiam fm ꝓncipia actiua sicut calefacere ⁊ ifrigidare distinguunt speciē fm calidū ⁊ frigidū. Sed ꝓncipia actiua in actibus volūtarijs cuiusmodi sunt actus peccatoꝝ nō se habēt ex necessitate ad vnuz. ⁊ ideo ex vno ꝓncipio vel actiuo vel motiuo possunt diuerse species peccatoꝝ ꝓcedere. Sicut ex timore male humiliāte pōt ꝓcedere q̄ homo furet. ⁊ q̄ occidat. ⁊ q̄ deserat gregem sibi cōmissuz. ⁊ hec eadē possunt ꝓcedere ex amore. Unde manifestū est q̄ peccata nō differūt specie fm diuersas causas actiuas vel motiuas. sed solū fm diuersitatē cause finalis. finis aūt ē obiectum voluntatis. Actus enī humani hūt speciē ex fine. ¶ Ad quartū. s. vtrū peccata distinguant fm eos in quos peccat. dicēdū q̄ sicut supradictū est. peccatū est actus inordinatus. Triplex aūt ordo in hoīe debet esse. Unus q̄dē fm cōparationē ad regulā rationis. ꝑut. s. oēs actiōes ⁊ passiōes nostre debēt regulā rationis mēsurari. Alius aūt ordo est ꝑ cōparationē ad regulā legis diuine. ꝑ quā hō in oībus dirigi debet. ⁊ si q̄dē naturaliter hō esset aīal solitariū. hic duplex ordo sufficeret. Sed q⁊ hō est naturaliter aīal politicū ⁊ sociale. vt ꝓbat in ꝓmo politicoꝝ. ideo necesse est q̄ sit tertius quo ordinet ad alios hoīes q̄b⁹ cōuiuere dz. Hoc aūt ordinū ꝓmus ꝓtinet scōm. ⁊ excedit ipsuz quecūq; enī ꝓtinent sub ordine rationis. ꝓtinent sub ordine ipsius dei. sz quedā ꝓtinent sub ordine ipsius dei q̄ excedunt rationē humanā. sicut ea q̄ sunt fidei ⁊ q̄ debent soli deo. Unde q̄ in talib⁹ peccat. dicit in deū peccare sicut hereticus. ⁊ sacrileg⁹. ⁊ blasphemus. Similiter ⁊ scōs ordo ꝯcludit tertiuz. ⁊ excedit ipm. q⁊ in oībus in q̄b⁹ ordinamur ad ꝓrimū. oportet nos dirigi fm regulaz rationis. Sz in q̄busdā dirigimur fm rationē q̄tū ad nos trī. nō autē q̄tū ad ꝓrimū. ⁊ q̄n in his peccat. dicit hō peccare in seipsuz. sicut patet de luxurioso. guloso. ⁊ ꝓdigo. q̄n vero peccat hō in his q̄bus ad ꝓrimū ordinat. dicit peccare in ꝓrimū sicut patet de fure ⁊ homicida. Sūt aūt diuersa q̄bus ordinat hō ad deū ⁊ ad ꝓrimū ⁊ ad seipsuz. Unde hec distinctio peccatoꝝ ē fm obiecta. sz que diuersificant spēs peccatoꝝ. Unde ista peccatoꝝ distinctio ꝓprie est fm diuersas peccatoꝝ species. Nā ⁊ virtutes q̄b⁹ peccata opponūtur fm hāc differētiā specie distinguunt. Manifestū ē enī q̄ virtutibus theologicis hō ordinat ad deū. tēperantia vero ⁊ fortitudine ad seipsuz. iusticia aūt ad ꝓrimū. ¶ Ad q̄ntū. s. vtrū peccata distinguant fm reatū. dicēdum q̄ eorum que specie differūt duplex differentia inuenit. Una q̄dē q̄ ꝓstituit diuersitatē speciez. ⁊ talis differētia nūq; inuenit nisi in specieb⁹ diuersis. sicut rationale ⁊ irrationale. animatū ⁊ inanimatū. Alia differētia est ꝺsequēs diuersitatē speciei. ⁊ talis differētia. ⁊si in aliq̄bus ꝺsequat diuersitatez speciei in alijs trī pōt inueniri in alia specie. Sicut albū ⁊ nigrū cōsequunt diuersitatez specie corui ⁊ cigni. ⁊ trī inuenit huiusmodi differētia in eadē hoīs specie. Dicēdū est ergo q̄ differentia venialis ⁊ mortalis peccati. vel quecūq; alia differētia que sumit penes reatū. nō pōt esse differētia ꝓstituēs diuersitatē speciei. nūq; enī id q̄ ē ꝑ accidēs ꝓstituit speciē. id aūt q̄ est ꝑter intētionē agētis. ē ꝑ accidēs. vt patet in. ij. Phi. Manifestū aūt est q̄ pena ē ꝑter ītētionē peccātis. Unde ꝑ accidēs se hz ad peccatū ex pte ipsius peccātis. ordinat trī ad peccatū ab exteriori. s. ex iusticia iudicātis. qui sz diuersas ꝺditiōes peccatoꝝ diuersas penas infligit. Unde differētia que est ex reatu pene pōt ꝺsequi diuersam speciē peccatoꝝ. non autē ꝓstituit diuersitatē speciei. differētia autez peccati mortalis ⁊ venialis ꝺsequit diuersitatē inordinatiōis que cōplet rationē peccati. Duplex enī est ordinatio. Una per substractionē ꝓncipij ordinis. Alia qua saluato ꝓncipio ordinis fit inordinatio circa ea q̄ sunt ꝓter ꝓncipiū. Sicut in corpore aīalis quādoq; quidē inordinatio cōplexionis ꝓcedit vsq; ad destructionē vitalis ꝓncipij. ⁊ hoc est mors. Aliq; vero saluo ꝓncipio vite fit deordinatio quedā in humoribus. ⁊ tūc est egritudo. Ꝓncipiū aūt totius ordinis in moralibus est finis vltimus. qui ita se hz in operatiuis. sicut ꝓncipiū indemonstrabile in speculatiuis. vt dicit in. vij. Ethi. Unde. quādo aīa deordinat per peccatū vsq; ad auersionez ab vltimo fine. s. a deo cui vnimur per charitatē. tūc est peccatū mortale. Sicut enī in corporalib⁹ deordinatio mortis q̄ ē ꝑremotionē ꝓncipij vite est irrepabilis fm nām. ideordinatio aūt egritudinis repari pōt. ꝑ pter id q̄ ꝓncipiū vite. Silr ē i bis q̄ pertinēt ad aīaz. Nā in speculatiuis q̄ errat circa ꝓncipia. inꝑsuasibilis est. q̄ aūt errat saluat ꝓncipijs ꝑ ipsa ꝓncipia reuocari pōt. ⁊ silr in opatiuis q̄ peccādo auertit ab vltimo fine quātū est ex nā peccati lapsuz hz irrepabilē. ⁊ iō dicit peccare mortaliter eternaliter puniēdus. Qui vō peccat citra auersionē a deo. ex ipsa rōne peti repabiliter deordinat. q⁊ saluat ꝓncipiū. ⁊ iō dicit peccare venialiter q⁊. s. nō ita peccat vt mereat interminabilē penā. ¶ Ad sextū. s. vtrū pctā distinguant fm omissionē ⁊ cōmissionē. dicēdū q̄ in peccatis inuenit duplex differentia Una mālis. ⁊ alia formalis. Mālis quidē attendit fm nālē speciem actuū peccati. Formalis aūt fm ordinē ad vnū finē ꝓprium. qō etiā est ꝓprium obiectū. Uñ inueniunt aliq̄ actus mäliter specie differētes. q̄ trī formalr sūt in eadē specie peti. q⁊ ad idē ordinātur. sic ad eādē speciē homicidij ꝑtiet iugulatio. lapidatio ⁊ ꝓfocatō. q̄uis actus sint specie differētes fm speciē nature. Sic g̃ si loquamur de specie peti omissionis ⁊ cōmissiōis mäliter. differūt specie. large trī loquēdo de specie sz q̄ negatio vel ꝓuatio speciē hre pōt. Si autē loquamur de specie peti omissionis ⁊ omissiōis formaliter. sic non differūt specie. q⁊ ad idē ordinant. ⁊ ex eodē motiuo ꝓcedūt. Auarus enī ad ogregādū pecuniā ⁊ rapit. ⁊ nō dat ea q̄ dare dz. Et silr gulosus ad satisfaciēdū gule ⁊ supflua comedit. ⁊ ieiunia debita ꝑ termittit. ⁊ idē etiā est videre in ceteris. semp enī in reb⁹ negatio fūdat super aliq̄ affirmatōe q̄ est quodāmō cā eius. Uñ etiā in reb⁹ nālibus eiusdē rōnis est q̄ ignis calefaciat. ⁊ q̄ non infrigidet. Et nota q̄ in lege diuina necesse fuit ꝓponi diuersa ꝑcepta affirmatiua ⁊ negatiua. vt gradatim hoīes introducerent ad virtutē. pri⁹ q̄dē abstinēdo a malo. ad q̄ inducimur ꝑ ꝑcepta negatiua. ⁊ post modū faciēdo bonū ad q̄ inducimur ꝑ ꝑcepta affirmatiua. ⁊ sic ꝑcepta negatiua ⁊ affirmatiua nō pertinent ad diuersas vtutes. sed ad diuersos gradus vtutis. ⁊ percōsequēs nō oportet q̄ diuersitentur diuersis peccatis fm speciē. Peccatū etiā non hz speciē ex pte auersionis. q⁊ scōm hoc est negatio vel ꝓuatio. sed ex pte auersionis scōm q̄ est act⁹ quidā. Uñ fm diuersa ꝑcepta legis nō diuersificant peccata fm speciē. ¶ Ad septimū. s. vtrū cōueniēter diuidatur peccatū i peccatū cordis. oris. ⁊ opis. dicendū q̄ aliq̄ inueniunt differre specie dupliciter. Unomō ex eo q̄ vtreq; habēt speciez cōpletam sicut equus ⁊ bos differunt specie. Alio modo sicut fm diuersos gradus in aliqua generatione vel motu accipiūtur diuerse species. sicut edificatio est cōpleta generatio domus. collocatio aūt fundamenti ⁊ erectio parietis sunt species incomplete. vt patet per ꝓbm in. x. Ethi. ⁊ illud etiam potest dici in generationib⁹ animaliū. Sic ergo peccatū diuiditur per hec tria. s. peccatum oris. cordis ⁊ operis. nō sicut ꝑ diuersas species cōpletas. naz consuetudo peccati est in ope. Unde peccatum opis habet speciē completā. sed eius ꝓma inchoatio est quasi fundatio in corde. Scōus autē gradus eius est in ore. scōm q̄ homo ꝓmptus ē ad manifestandum conceptū cordis. Tertius autē gradus iam est in cōsūmatiōe operis. ⁊ sic hec tria differūt fm diuersos gradus peccati. patet tamen q̄ hec tria pertinēt ad vnā perfectam peccati speciē cū ab eodē motiuo procedāt. Iracūdus enim ex hoc q̄ appetit vindictaz. ꝓmo quidē perturbatur in corde. Scōo in verba contumeliosa ꝓrumpit. Tertio vero ꝓcedit vsq; ad facta iniuriosa. Et idē patet in luxuria ⁊ in quolibet alio peccato. Peccata ergo oris ⁊ operis non distinguuntur a peccato cordis quin simul cōiungant cum eo. q⁊ nō potest esse peccatum in ore. vel opere. nisi ꝓius fuerit in corde. sz ꝑ ut q̄libet horū per se inuenit. Sicut ꝑs motus non distinguitur a toto motu quando mot⁹ est cōis. sed solum quādo motus sistit i medio. Distinguunt ergo ista tria q⁊ possunt ab inuicem separari. Unde Piero. sup Ezechielem. Tria sunt generalia delicta quibus humanum genus subiacet. aut cogitatione. aut sermone. aut opere peccamus. Omne peccatum cordis conuenit in ratiōe occulti. ⁊ scōm hoc ponit vnus gradus. qui trī per tres gradus distinguitur sicut patet per Aug. xij. de trini. Quorū ꝓmus ē cum carnalis sensus illecebram quādam ingerit. q̄ est peccatū cogitationis. Scōs gradus est. quādo sola cogitationis delectatione ē contētus. Tertius gradus est quādo faciendū decernit ꝑ consensum. Peccata vero oris ⁊ operis cōueniūt in manifestatiōe. ⁊ ꝓpter hoc sub vno computantur a Greg. iiij. mor. Ubi ponit. iiij. gradus peccati. Quorum ꝓmus est. culpa latens in corde. Scōs cum exterius publicatur. Tertius est cum cōsuetudine roborat. Quartus est cū vsq; ad ꝓesumptionem diuine misericordie vel ad desperationē hō ꝓcedit. Dic nō distinguit peccatum opis a peccato oris. q⁊ cōueniunt

in manifestatione. vt dictū est. Vero autē distinguit ea. qz in peccato otis ē manifestatio tñ z principaliter ītēta. In peccato vō opis ē principaliter expletio ītēriozis cōceptus cordis. fz manifestatio est ex ꝯsequēti. Cōsuetudo vō z despatio sūt gradus ꝯsequētes post pfectā speciē peccati. sicut adolescētia z iuuentus post pfectā hois generationē. Progressus aūt peccati quō serpit. z serpēdo ꝓcedit. optime declarat in ꝓmo peccato ꝓmoz parētum. Gen. iij. Dixit serpēs ad mulierē. Cur precepit vobis deus vt nō comederetis de oī mni ligno paradysi. Cui rīdit mulier. De fructu lignoz q̄ sōt in paradyso vescimur: de fructu vero ligni. qō ē in medio paradysi ꝓcepit nobis ne comederemus. z ne tangeremus illud ne forte moziamur. Dixit aūt serpēs ad mulierem. Nequaq̄ morte moriemini. Scit enī deus q̄ quocūq̄ die comederitis aperient̄ oculi vestri. z eritis sicut dij sciētes bonū z malū. Attēde q̄ deus dixerat assertiue z cōminatozie. quocūq̄ die comederitis &c. mulier addidit vbū hesitatiōis. s. forte. serpēs ostāter negauit. dicēs. Nequaq̄ moziemini. Ecce dyabolus posuit in qōne. Et mulier rīdit cuz hesitatiōe z ex hoc dedit dyabolo viā z audaciā negādi qō deus dixerat cuz assertione. nisi enī mulier hesitasset dyabolus verbū dñi negare minime ꝓsumpsisset. nisi etiā mulier dyabolo plusq̄ deo credidisset. nequaq̄ cibū veritū tetigisset. Sequit̄. Vidit g̃ mulier q̄ lignū eēt bonū ad vescēdū. hoc cognouit ex odoratu. Et pulchrū oculis. ecce aspectus. Tulit de fructu. ecce tactus. Et comedit. ecce gustus. z sic cōpletū est in eua peccatuz inobediētie. ad qō tñ multe deordinate circūstātie ocurrerūt. Deditq̄ viro suo. ecce iniqua suggestio. Qui comedit. ecce ade preuaricatio. z sic peccatū ꝯsummatū est in vtroq̄. Iste ꝓcessus q̄ fuit in peccato ꝓmoz parētū materialiter. solet esse in peccato vnius hois spūaliter. Nā aspectus est in cognitiōe. Odoratus in delectatiōe. Tactus in ꝯsensu. Gustus in ppetratiōe. Aduerte q̄z mortiferus ē iste fructus q̄ nō solū ex gustu ifert mortē sicut aīalia venenosa. verumetiam ex visu: odoratu. tactu. z gustu.

¶ Ad octauū. s. vtrū peccata distinguant̄ fm supabundātiā z defectū. dicēdum q̄ cū in peccato sint duo. s. ipse actus z inordinatio eius. put recedit̄ ab ordine rationis z legis diuine. species peccati nō attendit̄ ex parte inordinationis q̄ est ꝓter ītēriorē peccātis. fz magis ex pte ipsius actus sc̄om q̄ terminat̄ ad obiectuz. in qō fert̄ intētio peccātis. z ideo vbicūq̄ occurrit diuersuz motiuū iclinans intētionē ad peccatū. ibi est diuersa species peccati. Manifestū est aūt q̄ nō ē idē motiuū ad peccandū in peccatis que sunt fm superabundantiā. z in peccatis que sunt fm defectū. quinimo sunt contraria motiua. sicut motiuū in peccato tēperantie ē amoz delectationum corporaliū. motiuū aūt in peccato insensibilitatis est odium eaz. Unde huiusmodi peccata nō solū differūt specie sed etiā sunt inuicē ctraria. ¶ Ad nonū. s. vtrū peccata distinguant̄ fz diuersas circūstātias. dicēdū q̄ sicut dictū est. vbi occurrit aliud motiuū ad peccandū. ibi est alia peccati species. q̄z motiuū ad peccandū est finis z obiectū. Cōtingit aūt qñq̄ q̄ in corruptionibus diuersaz circūstantiaz est idē motiuū. sicut illiberalis ab eodem mouet̄ q̄ acciat qñ nō dz. z vbi nō dz z plusq̄ dz. z similiter de alijs circūstantijs. hoc enī facit ꝓpter inordinatū appetitū pecunie cōgregande z in talibus diuersaz circūstantiaz corruptiōes nō diuersificāt peccatoz species. sed ptinēt ad vnā z eandē peccati speciez. Quādoq̄z vero ctingit q̄ corruptiōes diuersaz circūstantiaz prouenīūt a diuersis motiuis. puta q̄ aliq̄s ꝓpropere comedat. potest prouenire ex hoc q̄ homo nō potest ferre dilationē cibi ꝓpter facilē consumptionem humiditatis. Quod vero appetat immoderatū cibuz potest contingere ꝓpter virtutē nature potentem ad conuertēdū multū cibum. q̄ aūt appetat aliquis cibos delicioſos cōtingit ꝓpter aliquem appetitum delectationis qui est in cibo. Unde in talibus diuersarum circumstantiarum corruptiones inducunt diuersas peccati species.

De comparatione peccatorum adinuicem. DIS. II.

Deinde ꝯsiderandū est de cōparatiōe peccatorū adinuicez. Et circa hoc querunt̄ decem. Primo vtrū oīa peccata z vitia sint cōnexa. Scōo vtrū oīa peccata sint paria. Tertio vtrū grauitas peccatoruz attēdat̄ fm obiecta. Quarto vtrū fm dignitatē virtutū q̄b⁹ peccata opponunt̄. Quinto vtrū peccata corporalia sint grauioza q̄z spiritualia. Sexto vtrū fz causas peccatoz attēdat̄ grauitas peccatorū. Septimo vtrū fz diuersas circūstātias. Octauo vtrū fz quātitatē documenti. Nono vtrū fm ꝯditionē psone in quā peccat̄. Decimo vtrū ꝓpter magnitudinē psone peccātis aggrauetur peccatuz.

¶ Ad primum. s. vtrum omnia peccata sint cōnexa. dicendū q̄ aliter se habet intentio agentis secūdū virtutem ad sequendum rationem: z aliter intētio peccantis ad diuertendū a rōne. Cuiuslibet. n. agentis fm vtutē intētio est vt rōnis regulā sequat̄: z iō oīuz vtutū intētio in idē tēdit. z ꝓpter hoc oēs vtutes habēt cōnexionē adinuicē ratione recta agibiliū q̄ est prudētia. Sed intētio peccātis nō est ad hoc q̄ recedat ab eo qō est fm rationē: sed potius intēdat in aliq̄ bonū appetibile quo speciē sortit̄. hmōi aūt bona in q̄ tēdit intētio peccantis a rōne recedēs sunt diuersa nullā ꝯnexionē habētia adinuicē. imo etiā interdū sunt ctraria. Cū igit̄ vitia z peccata speciē habeāt sc̄om id ad qō cōuertunt̄. manifestū est q̄ fm id q̄ perficit̄ species peccatoz nullā cōnexionē hñt peccata adinuicē. nō enim cōmittit̄ in accedēdo a multitudine ad vnitatē. sicut accidit ī vtutib⁹ q̄ sunt cōnexe: sed potius in recedēdo ab vnitate ad multitudinē. Unī Beat⁹ Jacob⁹ qñ dicit Jaco. ii. Qui in vno offendit. factus ē oīuz reus. loquit̄ de peccato nō ex pte auersiōis fm q̄ peccata distinguunt̄. sicut dictū est: sed loquit̄ de eis ex pte auersiōis inquātū. s. hō peccādo recedit a legis mādato. Oīa aūt legis mandata sunt ab vno z eodē vt ipse dicit ibidē. z ideo idē deus cōtēnitur in omni peccato. z ex hac pte dixit q̄ qui offendit in vno. fact⁹ est oīum reus: qz. s. vno peccato peccādo incurrit hō pene reatū ex hoc q̄ contēnit deuz. ex cui⁹ contēptu ꝓuenit omniū peccatorum reatus. Et nota q̄ non per quelibet actū peccati tollit̄ virtus opposita: nā peccatū veniale virtutē non tollit peccatū aūt mortale tollit virtutē infusam inquātū auertit a deo. Sed vnus actus peccati etiam mortalis nō tollit habitū virtutis acquisite. Sed si multiplicent̄ actus in tātū q̄ generet̄ habitus cōtrarius. excludit̄ habitus virtutis acquisite. qua exclusa excludit̄: qz vū hō agit cōtra quēcūq̄z virtutē. agit cōtra prudentiā. Sine prudētia aūt nulla virt⁹ moralis esse pōt. z ideo p consequēs excludunt̄ omnes virtutes mozales q̄ntum ad pfectū z formale esse virtutis qō habēt sc̄om q̄ participāt prudentiā. remanēt tñ inclinationes ad actus virtutū nō habentes rationem virtutis: sed nō sequit̄ q̄ ꝓpter hoc hō incurrat oīa vitia vel peccata. Primo quidem qz vni virtuti plura vitia opponunt̄. ita q̄ virtus nō pōt pduari p vnū eoz. z si alterū nō assit. Scōo qz peccatū directe nō opponit̄ virtuti q̄ntū ad inclinationez virtutis ad actum. Unde remanentibus aliquibus inclinationib⁹ vtuosis nō pōt dici q̄ hō habeat vitia vel peccata opposita. Item qz amoz dei est cōgregatiuus inquātū affectū homīs a multis ducit in vnum. ideo vtutes q̄ ex amoze dei causant̄ cōnexionez hñt: fz amoz sui disgregat affectū hois in diuersa. prout. s. hō se amat ap petēdo sibi bona tēporalia q̄ sūt varia z diuersa. z ideo vitia z peccata q̄ causant̄ ex amoze sui nō sunt cōnexa. ¶ Ad sc̄om. s. vtrū oīa pctā sint paria. dicendū q̄ opinio stoycoz fuit quā Tulli⁹ psequit̄ in paradoxis: q̄ oīa pctā sunt paria: z ex hoc etiā ꝺcebat⁹ ē quozū dā hereticoz error: q̄ ponētes oīa pctā esse paria. dicūt etiā oēs penas iferni eē pares: z quātū ex vbis Tullij ꝑspici pōt stoyci monebant̄ ex hoc q̄ ꝓsiderabāt pctm̄ ex pte priuatōis tm̄. put. s. ē recessus a rōne. Unī simplr̄ estimātes q̄ nulla priuatio suscipet̄ magis z min⁹. posuerūt oīa pctā eē paria: Sz si qs diligēter ꝓsideret ꝺcebat⁹ inueniet duplex priuatiōis genꝰ. Est enī q̄dā simplex z pura priuatio. q̄ ꝓsistit q̄si in corruptū eē. sic̄ mors ē priuatio vite: z tenebre priuatio luminis. z tales priuatiōes nō recipiūt magis z minus: qz nihil residuum ē de bitu opposito. Unā nō min⁹ ē mort⁹ aliq̄s ꝑmo die mortis z tertio vel q̄rto: q̄z post ānū qñ cadauer tā fuerit resolutū. z silr nō magis ē tenebrosa dom⁹ si lucerna sit opta plurib⁹ velaminib⁹: q̄z si sit opta vno solo velamine. totū lumē ītercludēte. Est aūt alia priuatio nō simplex: sed aliq̄d retinēs de bitu opposito: q̄ q̄dē priuatio magis ꝓsistit ī corrupi: q̄z icorruptū eē. sicut egritudo q̄ priuat debitā cōmēsuratiōē humoz. ita tñ q̄ aliud ei⁹ remanet. alioq̄n nō remaneret aīal viuū. Sil'e est de turpitudie: z alijs hmōi. Hmōi aūt priuatiōes recipiūt magis z min⁹ ex pte ei⁹ qō remanet de habitu ꝺrio. Multū enī refert ad egritudinē vel turpitudinē vtz plus vl minus a debita cōmēsuratiōe humoz vel mēbroz recedat̄. Silr etiaz dicēdū est de vitijs z pctis. Sic enī priuat in eis debita cōmēsuratio rōnis: vt nō totaliter rōnis ordo tollat̄. Alioq̄n malū si sit ītegre seipsuz destruit: vt dicit̄ in. iiij. Ethi. Nō enī posset remanere substātia act⁹ vel affectio agētis: nisi aliq̄d remaneret de ordine rōnis Et iō multū ītereſt ad grauitatē pcti vtrū plus vel min⁹ recedat̄ a rectitudie rōis. Et sc̄om b⁹ dicēdū ē q̄ nō oīa pctā sūt paria. ¶ Ad tertiū. s. vtz grauitas pctoz attēdat̄ fz obiecta. dicēdū q̄ sic̄ ex supra dictis pz. grauitas pctoz nō differt eo mō quo vna egritudo ē alia grauioz. Sic̄ enī bonū sanitat̄ ꝓsistit in q̄dā cōmēsuratiōe humoz p ꝓueniētiā ad nām aīalis. ita bonū vtutis ꝓsistit in q̄dā cōmensuratiōe hūani actus fm ꝓueniētiā ad regulā rōnis. Manifestuz est autē q̄ tāto est grauioz egritudo: quātomagis tollit̄ humoruz de-

debita cōmēsuratio p cōmēsurationē priozis principij.sicut egritudo q̄ puenit in corpore hūano ex corde q̄ō est principiū vite vel ex aliquo q̄ō appropinquat cordi periculosioz ē. Unde oportet q̄ etiaz peccatū sit tanto grauius q̄nto maioz deordinatio ꝺtingit circa aliq̄ō principiū.q̄ō ē prius in ordine rōnis.ratio aūt ordinat oīa in agibilib⁹ ex fine.& ideo q̄nto peccatū ꝺtingit in actib⁹ hūanis ex altioz fine.tanto peccatū ē grauius.obiecta aūt actuū sunt fines eoz. & ideo fm diuersitatē obiectoz.attēdit diuersitas grauitatis in peccatis.sicut patet q̄ res exteriores ordinant ad hoīem tāq̄ ad finē. hō aūt vlterius ordinat in deū sicut in finē. Unde peccatū q̄ō ē cōtra ipsam substātiā hois sicut homicidiū.ē grauius peccato q̄ō est ꝺtra res exteriores sicut furtū.& adhuc est grauius peccatū q̄ō immediate ꝺtra deū cōmittit.sicut infidelitas.blasphemia.& hmōi.& in ordine quorūlibet hoz peccatoz.vnū peccatū est grauius altero scōm q̄ est circa aliq̄d principalius vel minus p̄ncipale.& q̄ peccata habēt speciem ex obiectis.differētia grauitatis q̄ attēdit penes obiecta.est prima & principalis q̄si sequens speciē. ¶ Ad quartū scilicet vtrum attendatur grauitas peccatoruz fm diuersitatē virtutū q̄b⁹ peccata opponunt.dicēdū q̄ virtuti opponit peccatū dupliciter. Uno q̄dē mō principaliter & directe q̄.s.est ꝺtra idē obiectū.nā ꝺtraria circa idē sunt.& hoc mō oportet q̄ maioi virtuti opp̄at grauius peccatū.Sicut.n.ex pte obiecti attēdit maioz grauitas peccati.ita etiā & maioz dignitas virtutis. Utrūq̄ enim ex obiecto speciē sortit.vt ex supradictis patet. Uñ oportet q̄ maxīe virtuti directe opponat maximū peccatū.quasi maxime ab eo distās in eodē genere. Alio mō ꝺsiderari pōt oppositio virtutis cohibentis peccatū.quāto enī fuerit virtus maioz.tāto magis elōgat hoīez a peccato sibi ꝺtrario.nō solū ipsuz peccatū.sed etiā inducentia ad peccatū cohibet.& sic manifestū ē q̄ quāto aliqua virtus fuerit maioz.tanto etiā minoza peccata cohibet.sicut etiā sanitas quāto fuerit maioz.tāto minozes distēperātias excludit.& p hūc modū maiozi virtuti minus peccatū opponit ex pte effectus. ¶ Ad quintuz s.vtrū peccata carnalia sint minozis culpe q̄ spiritualia.dicendum q̄ peccata spūalia sunt maiozis culpe q̄ peccata carnalia. q̄ō nō ē sic intelligēdū q̄ q̄libet spūale peccatū sit maiozis culpe quolibet peccato carnali.sed q̄ cōsiderata hac sola differentia spūalitatis & carnalitatis.grauioza sunt spūalia peccata.ceteris paribus. Cuius ratio tripliciter assignari pōt. Prima q̄dē ex parte subiecti.nam peccata spūalia pertinēt ad spiritū cuius ē ꝺuerti ad deū.& ab eo auerti. Peccata vero carnalia ꝺsummant in delectatione carnalis appetitus.ad quē p̄ncipaliter pertinet ad bonum corporale conuerti. Et ideo peccatū carnale inquātū huiusmodi habet plus de auersiōe ꝓpter q̄ō etiā est maiozis adhesionis. Sed peccatū spūale hz plus de auersione ex qua procedit ratio culpe.& ideo peccatuz culpe inquātū huiusmodi est maiozis culpe. Scōa ratio sumi pōt ex parte eius in quē peccatur. Nā peccatū carnale inq̄nātū huiusmodi ē in corpus propriū q̄ō ē minus diligēdū q̄z ordinē charitatis q̄ deus & primus in quos peccat per peccata spūalia.& ideo peccata spiritualia inquātū huiusmodi sunt maiozi culpe. ¶ Ad sextū.s.vtrū grauitas peccatoz attēdat fm causas peccatoruū.dicendū q̄ in genere peccati.sicut & in quolibet alio genere potest accipi duplex causa. Una que ē ꝓpria & p se causa peccati.que est ipsa voluntas peccandi.cōparatur enī ad actuz peccati.sicut arbor ad fructū.sicut ꝺcitur in glosa ꝰper illud Matth. vij. Nō potest arbor bona fructus malos facere.& huiusmodi causa quāto fuerit maioz.tanto peccatū erit grauius. quāto enī fuerit voluntas maioz ad peccandū.tāto homo grauius peccat. Alie vero cause peccati accipiunt quasi extrinsece & remote.ex quibus.s. homo inclinat ad peccandū.& in his causis est distinguēdū. Quedā enī hanc inducūt volūtatē ad peccādū fm ipsam naturā volūtatis.& tali cā augeat peccatū. Alie vero cause sunt que inclinant volūtatē ad peccādū p̄ter naturā & ordinez ipsius volūtatis q̄ nata est moueri libere ex seipsa.fm iudiciū rationis.sicut ignorantia. vel q̄ diminuunt libez motū volūtatis.sicut infirmitas vel violētia. aut met⁹ aut aliq̄d huiusmodi.diminuūt peccatū sicut & diminuūt voluntariū.intātū q̄ si actus sit omnino inuoluntarius nō hz rationē peccati. ¶ Ad septimū.s.vtrū attēdat grauitas peccatoz fm circūstantias.dicendum q̄ vnūquodq̄ ex eo natum est augeri. ex quo causatur.sicut ꝺcit ꝓbs.de habitu virtutis in.ij. Etbi. Manifestū est autē q̄ peccatuz causat ex defectu alicuius circumstantie.ex hoc enī recedit ab ordine rationis:q̄ aliquis in opando nō obseruat debitas circūstantias. Uñ manifestū est q̄ peccatū natū est aggrauari p circūstātiā:sed hoc quidē ꝺtingit tripliciter. Uno quidē modo inquātū circūstantia trāssert in aliud genus peccati:sicut peccatū fornicationis ꝰsistit in hoc q̄ hō accedit ad nō suaz. Si autez addat hec circūstantia vt illa ad quā accedit sit alterius vxoz.trāsfert iam in aliud genus peccati.s.in iniusticiā inquātū hō vsurpat rē alterius.& scōm hoc adulteriū est graui⁹ peccatū q̄z fornicatio. Aliquādo vero circūstantia nō aggrauat peccatū quasi trabēs in aliud genus peccati:sed solū q̄z multiplicat rōnem peccati.sicut si ꝓdigus det q̄si nō debet:& cui nō debet.multiplicius peccat eodem genere peccati q̄z si solum det cui nō debet:& ex hoc ipso peccatū fit grauius sicut etiā egritudo ē grauioz que plures ptes corpis inficit. Uñ & Tullius ꝺcit in paradoxis:q̄ in patrī vita violāda multa peccantur.violat⁹ is q̄ ꝓcreauit.q̄ aluit.q̄ erudiuit.qui in sede ac domo atq̄ in rēpublicā collocauit. Tertio mō circūstantia aggrauat peccatū ex eo q̄ auget deformitatē prouenientē ex alia circūstantia. sicut accipe alienū ꝰstituit peccatū furti.si autē addat hec circūstātia vt multū accipiat de alieno.erit peccatū grauī⁹.q̄uis accipe multū vl parū de se nō ꝺcat rationē boni aut mali. ¶ Ad octauū.s.vtrū gratuitas peccati augeat fm maius nocumētū.ꝺcēdū q̄ nocumētum tripliciter se pōt habere ad peccatū.Uno q̄nq̄ enī nocumētum q̄ō ꝓpter peccato.ē ꝓpter & intētū.sicut cū aliq̄s optatur aīo nocendi alteri.vt homicida vel fur.& tūc directa quātitas nocumēti adaugeat quātitatē peccati:q̄ tūc nocumētū est p se obiectū peccati. Uno q̄z vero nocumētū est ꝓpter sz nō intentū.sicut cū aliq̄s trāsiens p agrū vt opēdiosius vadat ad fornicandū.infert nocumētū his q̄ sūt seminata in agro scīēter:licet nō aīo nocēdi.& sic etiā quātitas nocumēti aggrauat peccatū sz indirecte.inquātū.s.ex volūtate mlt̄ inclinata ad peccādū ꝓcedit q̄ aliq̄s nō ptermittat dānū facere sibi vel alii q̄ō simpliciter nō vellet. Uno q̄z aūt nocumētū:nec ē intētū nec ꝓpter & tūc si p accidēs se habeat ad peccatū.nō aggrauat peccatū directe:sz ꝓpter negligētiā cōsiderādi nocumēta q̄ consequi possent imputant homini ad penā mala q̄ eueniūt ꝓter ei⁹ intētionē:si ꝺbat operā rei illicite. Si vero nocumētū p se sequat ex actu peccati:licet nō sit intētū vel ꝓpter & directe peccatuz aggrauat:q̄ quecūq̄z p se cōsequunt ad peccatū :ptinēt quodāmō ad ipaz peccati speciē.puta si q̄s publice fornicet.sequit scādalū plurimoz.q̄ō q̄uis ipse nō intēdat nec forte ꝓpideat.directe p hoc aggrauat peccatū. Aliter tū videt se habere circa nocumētū penale q̄ō incurrit ipse q̄ peccat.hmōi enī nocumētū si p accidēs se habeat ad actū peccati & nō sit ꝓpter & nec intentū:nō aggrauat peccatū nec sequitur grauitatē pcti. Sicut si aliq̄s currēs ad occidēdū impingat & ledat sibi pedē. Si vero tale nocumētū p se consequat ad actū peccati:licet forte nec sit ꝓpter & nec intentū.tūc maius nocumentū nō facit grauī⁹ pctm:sed ecōuerso grauius pctm inducit grauī⁹ nocumētū Sicut aliq̄s infidelis q̄ nihil audiuit de penis inferni.grauioze pena in iferno patit̄ ꝓpter pctō homicidij q̄z ꝓpter furti.q̄.n.hic ītēdit nec ꝓpter & nec aggrauat ex hoc pctm.sicut ꝺtingit circa fidelē q̄ ex hoc ipso videt graui⁹ peccare q̄ maiozes penas ꝺtēnit: vt impleat volūtatē peccati:sz grauitas hui⁹ nocumēti.solū causat ex grauitate peccati. ¶ Ad nonū.s.vtrū aggraueť pctm ꝓpter ꝺditionem psone in quā peccat.dicendū q̄ psona in quā peccat.ē quodāmō obiectū peccati.Dictū est aūt supra q̄ ꝓma grauitas peccati attēdit ex pte obiecti:ex quo q̄dē tāto maioz attēdit grauitas ī pctō: q̄nto obiectū eius ē p̄ncipalius.fines aūt humanoz actuū sunt. de⁹ ipse hō.& ꝓmus:quicq̄d enī facim⁹.ꝓpter aliq̄ō hoz facimus: q̄uis etiā hoz triū vnū sub altero ordinet. Potest igit ex pte hoz trium cōsiderari maioz vel minoz grauitas in pctō fm ꝺditionē psone in quā peccat. Ratio q̄dez ex pte dei.cui aliq̄s tāto ꝰiūgit.quāto deo ē vtuosioz:vel deo sacratioz.& ió iniuria tali psone illata magis redundat ī deū scōm illud Zach. ij. Qui tetigerit vos.tāget pupillaz oculi eius. Uñ pctm fit grauius ex eo q̄ peccat in psonā deo magl cōiunctā vel rōne virtutis.vel rōne officij. Ex pte vo suiipsius manifestū est:q̄ tāto aliq̄s graui⁹ peccat:quāto in magis cōiuncta p̄sonā seu naturali necessitudine:seu bñficijs:seu q̄cūq̄z cōiunctione peccauerit:q̄z videt in seipsum magis peccare:& p tāto graui⁹ peccat:scōm illō Eccli. xiiij. Qui sibi nequā est:cui alij bonus erit. Ex pte vero ꝓximi tanto grauius peccat:quanto pctm plures tangit.& ió pctm q̄ō fit in psonā publicā puta regē vel p̄ncipē:qui gerit p̄sonā totius multitudinis est grauius q̄z q̄ō cōmittit ꝺtra vnā per sonam priuatā. Unde specialiter ꝺcit Exo. xxiij. Principē populi tui ne maledices. Et silr iniuria que fit alicui famose psone videt ee grauioz ex hoc q̄ in scandalum & turbationez plurimoruz redundat.

¶Ad decimum. ſ. vtrum ꝓpter magnitudinem perſone peccantis aggrauetur peccatum. dicendum ꝙ duplex eſt peccatum quoddam ex ſurreptione prouenies ꝓpter infirmitatem humane nature. ⁊ tale peccatū minus reputatur ei qui eſt maior in virtute. eo ꝙ minus negligit huiuſmodi peccata reprimere q̄ tm̄ oīno iterfugere infirmitas hūana nō ſinit. Alia vero peccata ſunt ex deliberatione ꝓcedētia. ⁊ iſta peccata tāto magis alicui ꝑputant̄. quāto maior ē. ⁊ hoc pōt eſſe ꝓpter quattuor. Primo q̄dē q⁹ facilius poſſunt reſiſtere peccato maiores. puta q̄ excedunt in ſcia ⁊ virtute. Vñ dīs dicit Luc. xij. Oō ſeruus ſciēs volūtatē dñi ſui ⁊ nō faciēs. plagis vapulabit multis. Scōo ꝓpter ingratitudinē q⁹ omne bonū quo q̄s magnificat̄ eſt beneficiū dei. cui hō ſit ingrat⁹ peccādo. ⁊ q̄tus ad hoc quelibet maioritas ēt in tpalibus bonis peccatū aggrauat. ſcōm illud Sap. vj. Potētes potēter tormēta patient̄. Tertio ꝓpter ſpecialē repugnātiā act⁹ peccati ad magnitudinē pſone. ſicut ſi princeps iuſticiā violet. q̄ ponit̄ iuſticie cuſtos. ⁊ ſi ſacerdos fornicet̄. q̄ caſtitatē vouit. Quarto ꝓpter exēplū ſiue ſcādalū. q⁹ dicit Greg. in paſt. In exēplū vehemēter culpa extēdit̄. q̄n ꝓ reuerentia gradus peccator bonorat̄. Ad plurimū etiā noticiā ꝓueniūt peccata magnorū. ⁊ homines ea magis indigne ferunt.

De ſubiecto peccatorum. DIS. III.

Deinde conſideranduz eſt de ſubiecto peccatorum. Et circa hoc querunt̄ decē. Primo vtrū volūtas poſſit eſſe ſubiectū peccati. Scōo vtruz ſola voluntas ſit peccati ſubiectū. Tertio vtrū ſenſualitas poſſit eſſe ſubiectū peccati. Quarto vtrum poſſit eſſe ſubiectuz peccati mortalis. Quinto vtrū ratio poſſit eſſe ſubiectū peccati. Sexto vtz delectatio moroſa ſit in ratione iferiori ſicut in ſubiecto. Septimo vtrū peccatū ꝺſenſus in actū ſit in ſuperiori ratiōe ſicut in ſubiecto Octauo vtruz ratio inferior poſſit eſſe ſubiectum peccati mortalis. Nono vtrum ratio ſuperior poſſit eſſe ſubiectum peccati venialis. Decimo vtrū in ratiōe ſuperiori poſſit eſſe peccatū veniale circa ꝓpriū obiectū. ¶Ad primū. ſ. vtrū volūtas poſſit eſſe ſubiectū peccati. dicēdū ꝙ peccatū q̄dā actus eſt. Actuū aūt quidā tranſeūt in exteriorē materiā. vt vrere ⁊ ſecare. ⁊ huiuſmōi actus habēt ꝓ materia ⁊ ſubiecto id in q̄ tranſit actio. Sicut dicit Phȳs. in. iij. Phīc. Oō motus eſt actus mobilis a mouēte. Quidā actus ſunt nō trāſeuntes in exteriorē materiā. ſed manētes in agēte. ſicut appetere ⁊ cognoſcere. ⁊ tales actus ſunt oēs morales. ſiue ſint actus virtutuz ſiue peccatoz. Unde oportet ꝙ ꝓpriū ſubiectū actus peccati ſit potentia que eſt principiū actus. Cū autē ꝓpriū ſit actuū moraliuz ꝙ ſint volūtarij. vt ſupra habitū eſt. ſequit̄ ꝙ volūtas que eſt principiū voluntariorū actuū ſiue bonorū. ſiue malorū qui ſunt peccata ſit principiū peccatorū. ⁊ ideo ſequit̄ ꝙ peccatuz ſit in voluntate ſicut in ſubiecto. ¶Ad ſecūdū. ſ. vtrū ſola voluntas ſit ſubiectū peccati. dicendū ꝙ ſicut ex ſupradictis patet. omne q̄ eſt ꝓncipiū voluntarij actus. eſt principiū peccati: actus aūt voluntarij dicunt̄ illi non ſolū qui eliciunt̄ a voluntate. ſed etiā illi qui a voluntate imperantur. vt ſupradictū eſt cū de voluntario ageret̄. Unde nō ſola voluntas pōt eſſe ſubiectū peccati. ſed oēs ille potētie que poſſunt moueri ad ſuos actus vel ab eis repimi per volūtatē. ⁊ eedē etiā potētie ſunt ſubiecta habituū moraliū ſiue bonorū ſiue malorū. q⁹ eiuſdez ē actus ⁊ habitus. ¶Ad tertiū. ſ. vtz in ſenſualitate poſſit eſſe peccatū. dicēdū ꝙ ſicut ſupradictū eſt. peccatū pōt ſueniri in qualibet potētia cuius act⁹ pōt eſſe voluntarius. ⁊ inordinat⁹ in quo ꝺſiſtit rō peccati. Manifeſtū ē aūt ꝙ act⁹ ſenſualitatis pōt eſſe volūtarius inquātū ſenſualitas. i. appetit⁹ ſenſitiu⁹ nata ē a volūtate moueri. Unde relinquit̄ ꝙ in ſenſualitate poſſit eſſe peccatū. ¶Ad quartū. ſ. vtrū in ſenſualitate poſſit eſſe peccatū mortale. dicēdū ꝙ ſicut inordinatio corrumpens ꝓncipiū. vite corꝓalis cauſat corꝓalē mortē. ita ēt inordinatio corrūpēs principiū ſpūalis vite q̄ ē vltimus finis cauſat mortē ſpūalē peccati mortalis. vt ſupra dictū eſt. Ordinare aūt aliq̄d in finē nō ē ſenſualitat̄. ſz ſolū rōnis. inordinatio aūt a fine nō ē niſi eius cui⁹ ē ordinare i finē. Vñ peccatū mortale nō pōt eſſe in ſenſualitate. ſz ſolū in rōne. Et nota ꝙ cū peccatū veniale ſit diſpoſitio ad mortale. diſpoſitio aūt ⁊ habit⁹ habeāt eē in eodē. nō tm̄ pōt eſſe peccatū mortale ī ſenſualitate ſicut peccatuz veniale q⁹ diſpō tripliciter ſe hz ad id ad q̄ diſponit. Q̄nq; enī eſt idē ⁊ in eodē. ſicut ſciēcia inchoata dicit̄ eſſe diſpō ad ſciaz ꝑfectā. Vñ aūt ē in eodē ſz nō idē. ſicut calor ē diſpoſitio ad formā ignis. Q̄nq; vero idē. nec in eodē. ſicut in his q̄ habēt ordinē adinuicē. vt ex vno perueniatur in aliud. ſicut bonitas imaginationis ē diſpoſitio ad ſciētiā que ē in ītellectu. Et hoc mō peccatuz veniale q̄ ō ē in ſenſualitate pōt eſſe diſpoſitio ad peccatū mortale q̄ ē in ratiōe. ¶Ad quintū. ſ. vtrū in rōne poſſit eſſe petū dicēdū ꝙ petū cuiuſlibet potētie ꝺſiſtit in actu ipſi⁹ ſicut ex dict⁹ patet. habet aūt ratio duplicē actū. Unū quidē fm ſe ī compatione ad ꝓpriū obiectū q̄ ē cognoſcere aliq̄ verū. Alius autē actus rōnis eſt inquantū ē directiua aliarū viriū. vtroq; aūt mō ꝺtingit petū eſſe in rōne. Ꝓpō quidē inquātum erat in cognitiōe vera. q̄ quidē tūc imputat ei ad petū. q̄n habet ignorantiā vel errorē circa id q̄ pōt ⁊ debet ſcire. Scōo q̄n inordinatos actus inferiorū viriū. vel impat: vel etiam poſt deliberationē nō coercet. ¶Ad ſertū. ſ. vtrū petū moroſe delectatōis ſit in rōne inferiori ſicut in ſubiecto. dicēdū ꝙ ſicut dictū eſt. petū ꝺtingit eſſe in rōne q̄nq; q̄dē īquātū eſt directiua humanoꝝ actuū. Manifeſtū eſt aūt ꝙ ratio nō ſolū eſt directiua exteriorū actuū ſz etiā interioꝝ paſſionū: ⁊ iō q̄n rō deficit in directiōe interioꝝ paſſionū. dicit̄ eſſe petū in rōne ſicut etiā q̄n deficit in directiōe exteriorū actuū. Deficit aūt in directiōe paſſionū interioꝝ dupliciter. Uno mō q̄n impat illicitas paſſiōes. ſicut q̄n hō ex deliratiōe ꝓpoſuit ſibi motū ire vel ꝺcupie. Alio mō q̄n nō repimit illicitū paſſiōis motū. Sicut cū aliq̄s poſtq̄ deliberauit ꝙ mot⁹ paſſionis inſurgēs ē inordinat⁹. nihilomin⁹ circa ipſum īmorat. ⁊ ipſuz nō expellit. ⁊ ſcōz hoc dicit̄ petū delectatōis morose eē in rōe. ¶Ad ſeptimū. ſ. vtrū petū ꝺſenſus in actū ſit in rōne ſupiori. dicēdū ꝙ ꝺſenſus ꝓportat iudiciū quoddā ex eo in q̄ ꝺſentit̄. Sic enī rō ſpeculatiua iudicat ⁊ ſentētiat de reb⁹ intelligibilib⁹. ita rō practica iudicat ⁊ ſentētiat de agēdis. Eſt aūt ꝺſiderādū ꝙ in oī iudicio vltima ſnīa ꝑtinet ad ſuprēmū iudicatoriū. Sic̄ videm⁹ etiā in ſpeculatiuis ꝙ vltīa ſnīa de aliq̄ ꝓpoſitione dat̄ ꝑ reſolutionē ad prima ꝓncipia. q̄ꝺiu enī remanet aliq̄ ꝓncipiū alteri⁹. adhuc pōt ꝑ ipſuz examīari id de quo q̄rit̄. Un̄ adhuc ē ſuſpēſum iudiciū q̄ſi nōdū data finali ſnīa. Manifeſtū ē aūt ꝙ act⁹ hūani regulari poſſunt ex regula rōnis hūane q̄ ſumit̄ ex rebus creatis q̄s nāliter hō cognoſcit. ⁊ vlteri⁹ ex regula legis diuine. vt ſupra dictū eſt. Un̄ cū regula legis diuine ſit ſupior. ꝺſequēs eſt vt vltima ſnīa ꝑ quā iudiciū finaliter terminat̄ ꝑtineat ad rōnē ſupiorem q̄ intēdit rōnib⁹ eternis. Cū aūt de plurib⁹ occurrit iudicādū. finale iudiciū ē de eo q̄ vltimo occurrit. In actib⁹ aūt humanis vltimo occurrit actus. preambulū aūt eſt delectatio que inducit ad actum. ⁊ ideo ad rationē ſuperiorē ꝓprie ꝑtinet cōſensus in actum: ad rationem vero inferiorē que habet inferius iudiciū ꝑtinet iudiciū preambuluz q̄ eſt de delectatione: q̄uis etiaz ⁊ de delectatione ratio ſupior iudicare poſſit: q⁹ quicquid ſubdit̄ iudicio inferioris ſubdit̄ ⁊ iudicio ſuperioris: ſed nō conuertit̄. ¶Ad octauū. ſ. vtrū ꝺſenſus in delectationē morosam ſit peccatū mortale: dicendū ꝙ circa hoc aliq̄ diuersimode opinati ſunt. Quidā enī dixerūt ꝙ ꝺſenſus in delectationē nō ē petū mortale: ſed veniale tm̄. Alij dixerūt ꝙ ē petū mortale: ⁊ hȳ opinio cōior eſt ⁊ verīſimilior. Eſt enī ꝺſiderādū ꝙ cū oīs delectatio ꝺſequat̄ aliq̄ opationem: vt dicit̄. x. Ethi. ⁊ iterū cū oīs delectatio habeat aliq̄ obiectum. delectatio quelibet pōt comparari ad duo. ſ. ad opationē quā ꝺſequitur: ⁊ ad obiectuz in quo quis delectatur. Cōtingit autē ꝙ aliqua opatio ſit obiectū delectatiōis ſicut ⁊ aliqua alia res: q⁹ ipſa opatio poteſt accipi vt bonū: ⁊ finis ī quo aliquis delectatus reꝺeſcit. ⁊ q̄nq; quidē ipſamet opatio quā cōſequitur delectatio eſt obiectū delectationis. inquātuz. ſ. vis appetitiua cuius ē delectari reflectit̄ in ipſam opationē ſicut in quoddam bonū: puta cum aliq̄s cogitat ⁊ delectat̄ de hoc ipſo q̄ cogitat inquantum ſua cogitatio placet. Q̄nq; vero delectatio conſequens vnā opationem. puta cogitationem aliq̄. habet ꝑ obiecto aliam opationē quaſi rem cognitā vel cogitatā. ⁊ tunc talis delectatio ꝓcedit ex inclinatione appetit⁹. nō quidē in cogitationē: ſed in opationē cogitatam. Sic igit̄ ſi aliquis de fornicatione cogitat. de duobus pōt delectari. Uno mō de cogitatiōe ipſa. Alio mō de fornicatione cogitata. Delectatio autem de cogitatione ipſa ſequitur inclinationem. affectus cogitationē ipſam. cogitatio autez ipſa fm ſe non eſt petū mortale. imo q̄nq; eſt veniale tm̄: puta cū aliq̄s inutiliter de ea cogitat. ſicut cum vult de ea ꝑdicare vel diſputare. Et ideo per cōſequens affectio vel delectatio que ſic ē de cogitatiōe fornicationis. non eſt de genere peccati mortalis. ſed q̄nq; eſt peccatuz veniale. ⁊ q̄nq; nullū. Un̄ nec ꝺſenſus in talē delectationē eſt pan mortale. ⁊ fm hoc prima opinio habet veritatez. Q⁹ autē aliq̄s cōgitans de fornicatione delectet̄ de ipſo actu cogitato. hoc cōtingit ex hoc ꝙ affectio eius eſt ī clinata in hūc actū. Unde ꝙ aliq̄s ꝺſentiat in talē delectationē. hoc nihil aliud ē. q̄ ꝙ ipſe ꝺſentiat in hoc ꝙ affectus ſuus ſit inclinatus in fornicationē. Nullus enī delectat̄ niſi in eo q̄ eſt conforme appetitui eius. Q⁹ autez aliq̄s ex delibe-

ratiõe eligat q affectus suus ꝺformet his q̃ fm se sũt peccata mortalia. ẽ peccatũ mortale. Uñ talis ꝺsensus in delectationẽ peccati mortalis. ẽ peccatũ mortale. vt scõa opinio ponit. ¶ Ad nonum. s. vtrũ in ratiõe supioꝛi possit esse veniale. dicẽdũ q sicut Augu. dicit in. xij. de trinit. Rõ supioꝛ inberet rõnibus eternis cõspiciẽdis aut ꝺsulendis. Cõspiciendis q̃dẽ fm q eaꝝ veritatẽ speculat. Cõsulẽdis aũt fm q p ratiões eternas de aliis iudicat z ordinat. ad qõ pertinet q deliberãdo p ratiões eternas ꝺsentit in aliquẽ actũ. vel disentit ab eo. Cõtingit aũt q inordinatio actus in quẽ consentit nõ ꝺtrariat rationibus eternis. qz nõ est cũ auersione a fine vltimo. sicut act⁹ peccati mortalis. sz ẽ pter eas. sicut actus peccati venialis. Unde qñ rõ supioꝛ in actũ venialis peccati ꝺsentit. nõ auertit a rationibus eternis. Unde nõ peccat mortaliter. sz venialiter. Et nota q sicut in vita coꝛpali ꝺtingit duplicẽ esse infirmitatẽ. puta in coꝛde qõ est pncipiũ vite coꝛpalis. sic z in superioꝛi rõne q̃ ẽ pncipiũ vite spũalis põt esse inordinatio duplex. Duplex inquã ẽ ifirmitas coꝛdis. Una q̃ est in ipsa substãtia coꝛdis. z imutat naturalẽ cõplexionẽ ipsius z talis infirmitas semp est mortalis. Alia aũt est infirmitas coꝛdis ꝓpter aliquã inordinationẽ. vel motus eoꝝ que circũstant coꝛ. z talis infirmitas nõ semp est mortalis. z similiter in ratione superioꝛi semp est peccatuꝫ mortale qñ tollit ipsa ordinatio rationis superioꝛis ad propriũ obiectũ. qõ est rationes eterne. Sz quãdo est inordinatio circa hoc. nõ est peccatũ mortale sz veniale. ¶ Ad decimũ. s. vtrũ in rõne superioꝛi possit esse peccatũ mortale. dicẽdũ q ratio superioꝛ aliter ferꝛ in suũ obiectum. z aliter in obiecta inferioꝛũ viriũ que per ipsaꝫ ꝺrigunt. In obiecta enĩ iferioꝛuꝫ viriũ nõ ferꝛ nisi inquãtũ de eis consulit rõnes eternas. Unde nõ ferꝛ in ea nisi p modũ deliberationis. Deliberatus autẽ ꝺsensus in his que ex genere suo sunt mortalia ẽ peccatũ mortale. z ideo ratio semp peccat mortaliter. si actⁿ iferioꝛũ viriũ ĩ quos ꝺsentit sint peccata mortalia. Sed circa ꝓpriũ obiectũ hz duos actus. s. simplicẽ ituitũ z deliberationẽ. fm qõ etiã de ꝓpio obiecto cõsulit rõnes eternas. Scõm aũt simplicẽ intuitũ põt aliquẽ inordinatũ motũ habere circa diuina. puta cũ quis patit subitũ ifidelitatis motũ. z q̃uis infidelitas fm suũ genus sit peccatũ mortale. tñ subitus infidelitatis motus est peccatũ veniale. qz peccatũ nõ est mortale nisi sit contra legẽ dei. Põt aũt aliq̃d eoꝝ que ad fidẽ pertinẽt subito rationi occurrere sub quadã alia ratione. anteq̃z sup hoc ꝺsulat. vel cõsuli possit ratio eterna. i. lex dei. puta cũ quis resurrectionẽ mortuoꝝ subito apprehẽdit. vt ipossibile fm naturã. z simul apprehẽdendo remittit anteq̃z tempus habeat deliberandi. q hoc est nobis traditum vt credendum fm legem diuinã. Si vero post deliberationez motus infidelitatis maneat. est peccatũ mortale. z ideo circa ꝓpriũ obiectũ etiã si sit peccatũ mortale ex genere põt ratio superioꝛũ peccare venialiter in subitis motibus. vel etiã mortaliter p deliberatũ cõsensum. Jn his autem que ptinent ad inferioꝛes vires semp peccat mortaliter in his q̃ sunt peccata mortalia ex genere suo. nõ aũt in his que fm suum genus sunt venialia peccata.

¶De causis peccatoꝛ in generali. DIS. IIII.

Deinde ꝺsiderãdũ ẽ de causis peccatoꝛũ z ꝓmo in generali. Scõo in speciali. Circa ꝓmũ queruñ quattuoꝛ. Primo vtz peccatũ habeat cãz. Scõo vtrũ habeat cãm interioꝛẽ. Tertio vtrum habeat cãm exterioꝛẽ. Quarto vtrũ peccatũ sit cã peccati. ¶ Ad primuz. s. vtrũ peccatũ habeat causam. dicẽdũ q peccatũ est quidã actus inordinatus. Ex parte igiť actus põt habere p se cãm. sicut z quilibet alius actus. Ex pte aũt inordinatiõis habet cãm eo modo quo negatio vel priuatio cãm habere põt. Negationis aũt põt cã dupler assignari. Primo q̃dẽ defectus cause. i. ipsius cause negatio ẽ. z cã negatiõis fm seipsaz. Ad remotionẽ enĩ cause sequit remotio effectus. sicut obscuritatis cã ẽ absentia solis. Alio mõ cã affirmationis ad quã sequit negatio. est p accidẽs cã negatiõis ꝺsequentis. Sicut ignis causando calorẽ ex pncipali intẽtione. ꝺsequẽter causat priuationẽ frigiditatis. quoꝝ primũ põt sufficere ad simplicem negationẽ. Sed cũ inordinatio peccati z qõlibet malũ non sit simpler negatio. sz priuatio eius qõ q̃d natũ est z debet habere. necesse est q talis inordinatio habeat cãm agentẽ p accidẽs. Qõ enĩ natum est inesse z debet. nũq̃z abessent nisi ꝓpter aliquã cãm ipediẽtem. z scõm hoc ꝺsueuit dici q malum qõ in quadã priuatiõe consistit hz causam deficientẽ vel agentẽ per accidẽs. omnis autem cã p accidẽs. reducit ad cãm p se. Cũ igiť peccatũ ex pte inordinatiõis habeat cãm agentẽ p accidẽs: ex pte autẽ actus habeat causaz agentẽ p se. sequit q inordinatio peccati cõsequatur ex ipsa actus causa. Sic igitur volũtas carens directione regule rationis z legis diuine intendẽs aliqõ bonũ cõmutabile: causat actũ quidẽ peccati p se: sed inordinationẽ actus p accidens z ꝓter intentionẽ. Prouenit enĩ defectus ordinis in actu: ex defectu directionis in volũtate. ¶ Ad scõm. s. vtrũ pctñ habeat cãm interioꝛẽ: dicendũ q sicut tã dictũ est p se cãm peccati oportet accipe ex pte ipsiꝰ actus: actⁿ aũt humani põt accipi cã interioꝛ z mediata z ĩmediata. Immediata quidẽ cã humani actus ẽ ratio z volũtas: fm q̃ hõ ẽ liber arbitrio. Cã aũt remota ẽ apphẽsio sensitiue ptis: z etiã appetitⁿ sensitiuⁿ. Sicut enĩ ex iudicio rõnis voluntas mouet in aliq̃d fm rationem ita etiã ex apprehẽsione sensus appetitus sensitiuⁿ in aliq̃d inclinatur que quidẽ inclinatio interdũ trahit volũtatẽ z rationez. Sicut infra patebit. Sic igiť dupler cã iterioꝛ peccati põt assignari. Una ꝓprima ex pte rõnis z volũtatis. Alia vero remota ex pte imaginationis vel appetitus sensitiui. Sed qz supra dictũ est q cã peccati ẽ aliqõ bonũ apparẽs motiuũ cũ defectu debiti motiui. s. regule rationis vel legis diuine ipsum motiuũ qõ est apparẽs bonũ pertiẽt ad apprehensionẽ sensus appetitiui. ipsa aũt absentia debite regule ptinet ad rationẽ que nata ẽ hmõi regulã ꝺsiderare: sed ipsa pfectio voluntarij actus peccati ptinet ad voluntatẽ. ita q ipse volũtarius actus ꝓmissis suppositis iam est quoddã peccatũ. ¶ Ad tertiũ. s. vtrũ pctñ habeat cãm exterioꝛẽ. dicendũ q sicut supra dictũ est. causa interioꝛ peccati ẽ volũtas vt pficiens actũ peccati: z rõ q̃tum ad carentiã debite regule. z appetitⁿ sensitiuⁿ iclinãs. Sic igitur aliq̃d extrinsecũ potest esse causa peccati tripliciter. Uel qz mouet ĩmediate ipsam. volũtatẽ: vel qz mouet rationẽ. Uel qz mouet appetitũ sensitiuũ. Uolũtatẽ aũt vt supra dictũ est: interius mouere nõ põt. nisi deus qui nõ põt esse causa peccati. vt infra ostendeť Unde relinquit q nihil exterius põt esse causa peccati. nisi vel inquãtũ mouet rõnẽ sicut homo vel demon pſuadens pctñ: vel sicut mouẽs appetitũ sensitiuũ sicut aliqua sensibilia exteriora mouent sensitiuũ appetitũ sed neq̃z pſuasio exterioꝛ in reb⁹ agẽdis ex necessitate mouet ratõez. neq̃z etiã res exteri⁹ ꝓpositę ex necessitate mouẽt appetitũ sensitiuũ: nisi forte aliquo mõ dispositũ. z tñ etiam appetitus sensitiuus nõ ex necessitate mouet rationẽ z volũtatẽ. Uñ aliquid exterius põt esse aliqua cã mouẽs ad peccandũ nõ tñ sufficiens ad peccatũ inducẽs: sed cã sufficienter complẽs pctñ ẽ: sola voluntas. ¶ Ad quartũ. s. vtrũ pctñ sit cã peccati: dicendũ q cũ peccatũ habeat cãz ex pte actus: hoc mõ vnũ peccatũ posset esse cã alterius. sicut vnus actⁿ humanus põt esse alterius cã. Contingit igiť vnũ peccatũ esse cãm alterius fm quattuoꝛ genera causarum. Primo quidẽ fm modũ cause efficiẽtis vel mouẽtis z p se z p accidens. Per accidẽs quidẽ sicut remouẽs prohibens dicit mouẽs p accidẽs. Cũ enĩ per vnũ actũ peccati hõ amittat gratiã. charitatẽ vel verecundiã: vel qõcũq̃ aliud retrahẽs a petõ. incidit ex hoc in aliud peccatũ. z sic primũ peccatũ est cã scõi pcti per accidẽs. Per se aũt sicut cũ ex vno actu pctî hõ disponit ad hoc q aliuz actum cõsimile facilius cõmittat. ex actib⁹ enĩ causanť dispositiões z habitus iclinãtes ad similes actus. Scõm vero genus cause materialis vnũ pctñ est cã alterius. inquãtum ꝓpat ei materiã. sicut auaricia ꝓpat materiã litigio. qõ plerũq̃z est diuitijs cõgregatis. Secundũ võ genⁿ cause finalis vnũ pctñ est cã alterius inquãtũ ꝓpe finẽ vnius pctî aliq̃s ꝺmittit aliud pctñ sicut cũ q̃s ꝺmittit symoniã ꝓpter finẽ ambitionis: vel fornicationẽ ꝓpter furtũ. Et qz finis dat formã in moralib⁹: vt supra habitũ ẽ: ex hoc etiã sequit q vnũ pctñ fit cã formal alteri⁹. in actu enĩ fornicatiõis q̃ ꝓpter finẽ cõmittit: ẽ quidẽ fornicatio. sicut materiale. furtũ võ sicut formale.

¶De causis peccati in speciali. DIS. V.

Deinde ꝺsiderandũ est de causis pctî in speciali Et primo de causis interioꝛibus. Secundo de exterioꝛibus. Tertio de peccatis que sunt causa alioꝝ peccatoꝝ. Prima autem cõsideratio fm premissa erit triptita. Nam primo ageť de ignorantia que est cã peccati ex pte rõnis. Scõo de infirmitate seu passiõe que est cã peccati ex pte appetitus sensitiui. Tertio de malicia que est cã peccati ex pte volũtatis. Circa primum queruñ quattuoꝛ. Primo. vtrũ ignorantia sit causa peccati. Scõo vtrũ ignorantia sit peccatũ. Tertio vtrũ totaliter a peccato excuset. Quarto vtrũ diminuat peccatuz. ¶ Ad primũ. s. vtrum ignorantia sit cã peccati: dicendum q fm phm in. viij. Phisi. Causa movens est dupler. Una p se alia per accidens. Per se quidem que ꝓpria virtute mouet. sicut generans est causa mouens grauia z leuia. Per accidens autem sicut remouẽs prohibens. vel sicut ipsa remotio ꝓhibẽtis. z hoc mõ ignoratia potest esse causa actus pctî. est enim priuatio sciẽtie pficiẽtis rationẽ que p habet actũ peccati inquantũ dirigit actus humanos. Cõsiderãduz

est autem q ratio fm duplicē scientiā est humanoꝝ actuuꝫ directi uā.s.fm sciētiā vniuersalē ꝛ pticularē.Oferens enī de agendis vtiq quodaꝫ sillogismo.cuius cōclusio ē iudiciū seu electio vel operatio. Actiones aūt in singularibus sunt.vnde cōclusio sillogismi operati ui ē singularis.singularis ꝓpositio non cōcludit vniuersali nisi mediāte aliqua ꝓpositione singulari.sicut hō ꝓhibet ab actu pricidij p hoc q scit patrē nō esse occidēduꝫ.ꝛ p hoc q scit hūc esse patrez. Utriusq ergo ignorātia pōt causare patricidii actum.s.ꝛ vniuersalis principij qō est quedā regula rōnis ꝛ singularis circūstātie.Unde patet q nō quelibet ignorātia peccātis est cā peccati.sꝫ illa tātū que tollit sciētiā ꝓhibentē actuꝫ peccati.Unde si volūtas alicuius esset sic dispōsita q nō ꝓhiberet ab actu pricidij.etiā si patrē agnosceret.ignorātia patris nō est huic cā peccati.sed cōcomitāter se hz ad peccātū.ꝛ ideo talis nō peccat p ignorātiā.sꝫ peccat ignorās fm Phm in.iii.Ethi. ¶ Ad scōm.s.vtrū ignorātia sit peccatū dicendū q ignorantia in hoc a sciētia differt.qz nesciētia dicit simplicē sciētie negationē.Unde cuicūq deest aliquiꝫ rei scientia pōt dici nescire illas.fm quē modū Dyoni.in angelis nesciētiā ponit.vj.ca.ec clesiastice hierarchie.Ignorātia vero importat sciētie pīuationez. s.alicui deest sciētia eoꝝ que aptus natus est scire.Noū autē quedam aliqs scire tenet.s.illa sine quoꝝ sciētia nō potest debitū actū exercere.Unde omnes tenent scire cōmuniter ea que sunt fidei.ꝛ vniuersalia iuris precepta.singuli aūt ea que ad eoꝝ statū vel officium pertinent siue spectant.Unusq̄sq vero tenet scire ea que ad suū officiū spectant.Quedā vero sunt que ꝛsi aliquis natus est scire.nō tamē ea tenet scire.sicut theoremata geometrie.ꝛ contingētia particularia nisi in casu.Manifestū est aūt q quicūq negligit habere vel facere.id quod tenet habere vel facere. peccat peccato. omissionis.Unde ꝓpter negligētiā ignorantiā eoꝝ que quis scire tenetur.est peccatū.Nō aūt imputat̄ homini ad negligētiā si nesciat ea que scire nō pōt.Unde hoꝝ ignorantia inuincibilis dicit.qz s.studio supari nō potest.ꝛ ꝓpter hoc talis ignorātia cū nō sit voluntaria eo q nō est in ptāte nostra.eā repellere nō est peccatū. Ex quo patet q nulla ignorātia inuincibilis est peccatū.ignorātia aūt vincibilis est peccatū si sit eoꝝ q quis scire tenet.nō autē si sit eoꝝ que quis scire nō tenet. ¶ Ad tertiū.s.vtrū ignorātia ex toto excusset peccatū.dicendū q ignorātiā de se hz q faciat actū quē causat inuolūtariū esse.Jaz enī dictū est q ignorātia dicit causare actum quē sciētia apposita ꝓhibebat.ꝛ ita talis actus si sciētia adesset. esset ītrarius volūtati qō importat nomē voluntarii.Si vero sciētia que per ignorantiā pīuat̄ nō ꝓhiberet actū ꝓpter inclinatiōez volūtatis in ipsum.ignorantia huius sciētie nō facit hominē inuoluntariū sed nō volentem.vt dicit in.iii.Ethi.ꝛ talis ignorātia que nō est cā actus peccati vt dictū est qz nō causat inuoluntariuꝫ.non excusat a peccato.ꝛ eadē ratio est de quacūq ignorantia non causante.sed cōsequente vel cōcomitante actū peccati.sed ignorātia q̄ est cā actus qz causat inuoluntariū.de se habet q excuset a peccato.eo q voluntariū est de ratiōe peccati.Sz q aliqñ nō totaliter a peccato excuset.pōt ꝛtingere ex duobus.Uno mō ex pte ipsius rei ignorate.intantū enī ignorantia excusat a peccato.inquātū ignoratur aliqd esse peccatū.Pōt aūt ꝛtingere q aliqs ignoret q̄dē aliq̄ circūstātiā peccati.quā si sciret.retraheret a peccādo.siue illa circūstantia faciat ad rationē peccati.siue nō.ꝛ tū remanet in eius sciētia aliqd p qō cognoscit illud esse actū peccati.puta si aliquis peritiēs aliquē sciat q̄dē ipsuꝫ esse hoīez.qō sufficit ad rationē peccati nō tñ scit ipsuꝫ esse patrē qō est circūstātia ꝛstituēs nouā speciem peccati.vel forte nescit q ille se defendens repercutiat eū. Qō si sciret.nō percuteret.qō nō ptinet ad rationez peccati. Unde sz talis p ignorantiā peccet.nō tamē totaliter excusat a peccato.qz adhuc remanet cognitio peccati.Alio modo potest hoc ꝛtingere ex parte ipsius ignorātie.qz.s.ipsa ignorātia est volūtaria.vel directe.sicut cū aliquis studiose vult nescire aliqua vt liberius peccet.vel indirecte sicut cū aliqs ꝓpter laborē vel ꝓpter alias occupationes negligit addiscere id per qō a peccato retraheret.talis enī negligentia facit ipsam ignorantiā esse voluntariā ꝛ peccatū.oūmō sit eoꝝ que q̄s scire tenet ꝛ potest.ꝛ ideo talis ignorantia non totaliter excusat a peccato.Si vero sit talis ignorantia que oīno sit inuoluntaria.siue qz est inuincibilis.siue qz ē eius qō q̄s scire nō tenebat.talis ignorātia oīno excusat a peccato ¶ Ad ūrtū.s.vtrū ignorātia diminuat peccatū.dicendū q qz omne peccatū ē volūtariū.intātuꝫ ignorātia pōt diminuere peccatū.inquātū diminuit voluntariū. Si aūt non diminuit volūtariū.nullo mō pōt diminuere peccatū.Manifestuꝫ ē aūt q ignorātia q̄ totaliter a peccato excusat.qz totaliter volūtariū tollit peccatū nō minuit.sed omnino aufert. Ignorātia vō q̄ nō est cā peccī:sed comitāter se habet ad peccīn nec minuit peccīn nec auget. Illa igit sola ignorātia pōt peccīn minuere que est cā peccī:ꝛ tñ totaliter a pcto nō excusat.Cōtingit autez qñq̄ q talis ignorātia directe ꝛ p se ē volūtaria:sicut cū aliquis sua sponte nescit aliquid vt liberius peccet:ꝛ talis ignorātia videt augere volūtariū ꝛ peccatū.De intētione enī volūtatis ad peccandū ꝓuenit q aliquis vult subire ignorātie damnū ꝓpter libertatē peccandi.Qñq̄z vero ignorātia que est cā pcti non ē directe volūtaria sed indirecte vel p accidēs:puta cū aliqs nō vult laborare in studio:ex quo sequit eū esse ignorantē:vel cū aliquis vult bibere vinū immoderate ex quo seq̄tur euz inebriari:ꝛ discretione carere.ꝛ talis ignorātia diminuit voluntariū:ꝛ p cōsequēs pctīn:cū enī aliqd non cognoscit esse pctīn nō potest dici q voluntas directe ꝛ per se ferat in pctīn:sed p accidēs.Unī est ibi minoꝝ cōtēptus:ꝛ per cōsequēs minus pctīn.Et nota q pctīn pctō additū non semp facit maius pctīn:sed facit plura pcta:qz forte nō coincidūt in idem pctīn:sed sunt plura:ꝛ pōt cōtingere q si primū diminuat scōm:q ambo simul nō habeāt tantam grauitatē quātū vnū solū haberet.Sicut homicidiuꝫ graui⁹ pctīn est a sobrio homīe factū:q̄ si fiat ab ebrio:q̄uis hic sint duo pcta: qz ebrietas plus diminuit de ratione sequētis pcti:q̄ sit sua grauitas Sicut patet de ebrio q̄ ex ignorātia vel defectu rōnis cōmittit aliqō aliud pctīn:meret quidē duplices maledictiones fm phm.i ij.Ethi.ꝓpter duo pcta que cōmittit.s.ebrietatez:ꝛ aliud pctīn qō ex ebrietate sequitur.tamen ebrietas ratione ignorātie adiūcte diminuit sequēs pctīn:ꝛ forte plusq̄ sit grauitas ipsius ebrietatis vt victū est:vel pōt dici q illud verbū phi inducit fm ordinationem cuiusdā pitaci legislatoris:q̄ statuit ebrios si pcusserint ampli⁹ puniri:nō ad veniā respiciēs quā ebrij debēt habere:sed ad vtilitatez qz plures iniuriātur ebrij q̄s sobrij:vt patet p phm in.ij.politi.

DIS. VI.

¶De causa pcti ex pte appetitus sensitiui.

Deinde cōsiderādū est de causa peccati ex pte appetitus sensitiui.vtrum passio aīme sit pctīn.Et circa hoc querunt octo.Primo vtrum passio appetitus sensitiui possit mouere vel inclinare volūtatem.Secdo vtrum possit supare rationē contra eius sciam.Tertio vtrum pctīn qō ex passione ꝓuenit sit pctīn ex infirmitate. Quarto vtrum hec passio que ē amoꝝ sui sit cā omīs peccati. Quinto de illis tribus causis que ponunt.s.Joh.ij.concupīa oculoꝝ.concupiscentia carnis ꝛ superbia vite.Sexto vtrum passio que est cā peccati diminuat ipsuꝫ.Septio vtrū totaliē excuset.Octauo vtrū pctīn qō est ex passiōe possit eē mortale. ¶ Ad primū.s.vtrū passio appetit⁹ sensitiui possit mouere volūtatē:dicēdū q passio appetit⁹ sensitiui nō pōt directe trahere aut mouere voluntatē:sed indirecte pōt ꝛ hoc q̄dē tripl̄r.Uno mō fm abstractionē quādā.cū enī oēs potētie aīe in vna essentia aīe radicent necesse ē q qñ vna potētia intēdit in suo actu:q alia remittat vel etiā totaliter ipediat.tū.qz ois vtus ad plura dispersa fit minoꝝ.Unī ecōtrario dicit qñ intēdit circa vnū minus pōt ad alia dispgi.tū.qz in opib⁹ aīe aīalib⁹ requirit quedā intētio que dū vehemēter applicat ad vnū:nō pōt alteri vehemēter attēdere:ꝛ fm hūc modū p quādā distractionē qñ mot⁹ appetit⁹ sensitiui fortificat fm quācūq passionē necesse ē q remittat.vel totaliter ipediat mot⁹ ꝓprius appetitus rōnalis q̄ ē voluntas.Alio mō ex pte obiecti volūtatis qō est bonū rōne apphēsum. Impedit enī iudiciū ꝛ apprehēsio rōnis ꝓpter vehemētē ꝛ inordinatā apprehēsionē imaginatiōis:ꝛ iudiciū vtutis estimatiue:vt pz in amēntib⁹.Manifestū ē aūt q passionē appetit⁹ sensitiui sequit imaginatiōis apprehēsio ꝛ iudiciū estimatiue.sic etiā dispositionē lingue sequit iudiciū gust⁹.Unī videm⁹ q boīes ī aliq̄ passiōe existētes:nō facile imaginationē auertūt ab his circa q̄ afficiunt.Unde p oēs iudiciū rōnis plerūq̄z sequit passionē appetit⁹ sensitiui.ꝛ p cōsequēs motus voluntatis semper natus est seq̄ iudicium rōnis. ¶ Ad scōz.s.vtrū passio possit supare rōnē cōtra eius scientiā:dicendum q opinio socratis fuit vt dicit Phs in.vii.Ethi.q sciētia nunq̄z posset superari a passione.Unde ponebat oēs virtutes esse scientias:ꝛ omnia pcta esse ignorantias:in quo quidez recte aliqua liter sapiebat:qz cū voluntas sit boni vel apparētis boni:nunq̄z voluntas in malū moueret:nisi id qō non est bonum aliqualiter rationi bonū apparēt:ꝛ ꝓpter hoc voluntas nunq̄z in malū tēderet.nisi cū aliqua ignorantia vel erroꝛe rōnis.Unde dicit.Prouer.xiiij. Errant qui operantur malum.Sed qz experimento patet q multi agunt cōtra ea quoꝝ scientiā habēt.ꝛ hoc etiā auctoritate diuina confirmatur.scōm illud Luce.xij.Seruus q̄ cognoscit voluntatez dñi sui ꝛ non facit.plagis vapulabit multis. Et Jaco. vltimo dicitur.Scienti bonū ꝛ nō facienti:peccatū ē illi:nō simpliciter verum

dixit. sed oportet distinguere. vt dicit Phs in. vij. Ethi. Cū enim ad recte agēdū hō dirigat duplici scīa. s. vniuersali ⁊ pticulari. vtriusq; defectus sufficit ad hoc q̄ impediat rectitudo opis ⁊ volūtatis. vt supra dictū ē. Cōtingit aūt q̄ aliq̄s hēat sciētiā in vniuersali. puta nullā fornicationē esse faciēdā. ⁊ tñ nō cognoscit in pticulari hunc actū q̄ ē fornicatio nō esse faciēdū. ⁊ hoc sufficit ad hoc q̄ volūtas nō sequat vniuersalē scīam rationis. Itē ꝺsiderādū ē q̄ nihil ꝓhibet aliq̄d scire in habitu. q̄ tñ actu nō ꝺsideret. Pōt igit cōtingere q̄ aliq̄s etiā rectā sciētiā habeat in singulari. ⁊ nō solū in vniuersali. ⁊ tñ actu nō ꝺsideret. ⁊ tūc nō videt difficile q̄ ꝓter id q̄ actu nō ꝺsiderat homo agat. Q̄ aūt hō nō ꝺsideret in particulari id q̄ habitualiter scit. q̄q; quidē ꝺtingit ex solo defectu ītentionis. puta cū hō sciēs geometriā nō intēdit ad ꝺsiderandū geometrie ꝺclusiones quas statiz in ꝓmptu hz ꝺsiderare. Q̄q; aūt homo nō ꝺsiderat id q̄ habet in habitu ꝓpter aliq̄ impedimentū supueniens. puta ꝓpter aliquā occupationē exteriorē. vel ꝓpter aliquā infirmitatē corporalē. ⁊ hoc mō ille q̄ est in passione ꝺstitutus nō pōt ꝺsiderare in particulari illud q̄ scit in vniuersali inquantū tamē passio impedit talē ꝺsiderationē. Impedit autem tripliciter. Primo per quandā distractionē. sicut supra expositū est. Secundo per contrarietatē. q̄ plerūq; passio inclinat ad ꝯtrariū huius q̄ scientia vniuersalis habet. Tertio per quandā immutationē corporalē. ex quo ratio quodāmodo ligat ne libere in actū exeat. sicut etiaz somnus vel ebrietas quadā corporali trāsmutatiōe facta ligāt vsum rationis. Et q̄ hoc contingat in passionibus patet ex hoc q̄ aliquando cū passiones multū intendunt. homo amittit vsum rationis totaliter. Multi enī ꝓpter abundantiā amoris ⁊ ire sunt in insaniā versi. ⁊ per hunc modū passio trahit rationē ad iudicandū in pticulari ꝯtra scientiā quā habet in vniuersali. Ad tertiū. s. vtrū peccatuz q̄ est ex passione debeat dici peccatū ex infirmitate. dicēdū q̄ causa peccati ꝓpria est ex parte anime. in qua principaliter est peccatū Potest aūt dici infirmitas in anima ad similitudinez infirmitatis corporis. Dicit autē corpus hominis esse infirmū quādo debilitatur. vel impeditur in executione ꝓprie operationis ꝓpter aliquā in ordinatione partiū corporis. ita. s. q̄ humores ⁊ membra hominis nō subdunt virtuti regitiue ⁊ motiue corpis. Unde ⁊ mēbruz dicit esse infirmū. quādo nō potest perficere operationē mēbri sani. Sicut oculus quādo nō potest clare videre. vt dicit Phs in. x. de hystoriis animaliū. Unde ⁊ infirmitas aīe dicit q̄ aīa ipedit in prōpria opatiōe ꝓpter inordinationē partiū ipsius. Sicut aūt ptes corporis dicunt inordinate q̄ nō sequunt ordinem nature. ita ⁊ partes aīe dicunt inordinate q̄ nō subdunt ordini rōnis. Rō enī est vis regitiua ptiū aīe. Sic ergo q̄ extra ordinē rōnis vis cōcupiscibilis aut irascibilis aliqua passiōe afficit. ⁊ p hoc ipedimētū prestatur modo predicto debite actioni hois. dicit peccatum esse ex infirmitate. Unde ⁊ Phs in. j. Ethi. cōparat incōtinentē paralitico cuius partes mouent in ꝯtrariū eius q̄ ipse disponit. Et sicut quanto fuerit motus fortior in corpore ꝓter ordinez nature. tāto ē maior infirmitas. ita quāto fuerit motus fortior passionis ꝓter ordinē rationis tanto est maior ifirmitas aīe. Et nota q̄ q̄ peccatū ꝓncipaliter ꝺsistit in actu volūtatis qui nō impedit p corporis ifirmitatē. pōt enī q̄ ē ifirmus corpore ꝓmptā habere volūtatē ad aliq̄d faciendū. impedit autē per passionē vt supra dictum est. Unde cū dicit peccatū esse ex infirmitate. magis ē ad infirmitatē anime referendū. q̄z ad infirmitatē corporis. Dicit tamē ⁊ ipsa infirmitas aīe infirmitas carnis. inquātū ex cōditione carnis passiones aīe insurgunt in nobis. eo q̄ appetitus sensitiuus ē virtus vtēs organo corporali. Licet aūt assentire vel non assentire bis ad q̄ inclinat passio sit in potestate volūtatis. ⁊ pro tāto dicit appetitus noster sub nobis esse. Ben. iiij. Sub te erit appetitus tuus. ⁊ tu dñaberis illius. tamē ipse assensus ⁊ dissensus ipedit modo predicto. ¶ Ad quartū. s. vtrū amor sui sit principiū ⁊ causa oīs peccati. dicendū q̄ sicut supra dictū est. ꝓpria ⁊ per se cā peccati accipienda est ex parte cōuersionis ad cōmutabile bonū. ex qua quidez parte omnes actus peccati procedūt ex aliquo inordinato appetitu alicuius tēporalis boni. Q̄ aūt aliq̄s appetat inordinate aliq̄ tēporale bonū. procedit ex hoc q̄ inordinate amat seipsuz. hoc enī est amare aliquē velle sibi bonū. Unde manifestum est q̄ inordinatus amor sui est causa omnis peccati. Ad quintū. s. vtrū ꝺueniēter ponant cause peccatorum esse cōcupiscētia carnis. ꝺcupiscētia oculoz. ⁊ ſuperbia vite de quibus habet. j. Jo. ij. dicendū. q̄ sicut iā dictū est inordinatus amor sui est cā omnis peccati. in amore aūt sui includit inordinatus appetitus boni. Unusquisq; n. appetit bonū ei quē amat. Unde manifestuz est q̄ inordinatus appetitus boni est cā oīs peccati.

Bonū autē dupliciter est obiectū sensibilis appetitus. in quo sunt anime passiones que sunt cā peccati. Uno mō absolute scdz q̄ est obiectū ꝺcupiscibilis. Alio mō sub rōne ardui. put est subiectū irascibilis vt supra dictū est. Est aūt duplex ꝺcupiscentia. Una quidē nālis q̄ est eoz q̄b⁹ nā corpis sustētat. siue q̄ntū ad ꝺseruationē in diuidui. sicut cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊ alia hmōi. siue q̄ntū ad ꝺseruationē speciei sic in venereis ⁊ hoz inordinat⁹ appetit⁹ dicit ꝺcupia carnis. Alia ē ꝺcupia aīalis. eoz. s. q̄ p sensuz carnis sustētationē aut delectationē nō afferūt: sed sūt delectabilia fm apprehēsionē imaginationis aut alicui⁹ hmōi acceptiōis. sic sunt pecunia. ornat⁹ vestitū. ⁊ alia hmōi. ⁊ hec q̄dē aīalis ꝺcupia vocat ꝺcupia oculoz. siue ītel ligat ꝺcupia oculoz. i. ipsi⁹ visiōis q̄ fit p oculos vt referat ad curiositatē. fm q̄ Aug. exponit. x. ꝺfess. siue referat ad ꝺcupiaz rerū q̄ exterius oculis ꝓponunt. vt referat ad cupiditatē. fm q̄ ab alijs exponit. Appetit⁹ aūt inordinat⁹ boni ardui ptinet ad superbiā vite nā supbia est appetit⁹ inordinat⁹ excellētie vt inferi⁹ dicet. ⁊ sic pz q̄ ad ista tria reduci pñt oēs passiones q̄ sunt cā pcti. Nā ad duo prima reducunt oēs passiōes ꝺcupiscibilis: ad tertiū aūt oēs passiones irascibilis: q̄ ideo nō dividit in duo q̄ oēs passiōes irascibilis ꝺformant ꝺcupie aīali. Et nota q̄ ꝺcupia oculoz nō dicit hic cōcupia oīuz rerū q̄ oculis videri possunt: sed solū eaz in q̄bus nō querit delectatio carnis q̄ ē fm tactū: sed solū delectatio oculi. i. cui inscūq; apprehēsiue vtutis. Dicit aūt ꝺcupia magis fm visum q̄z fm alios sensus q̄z sensus visus est excellētior. ¶ Ad sextū. s. vtrū passio que est cā peccati diminuat peccatū. dicēdū q̄ peccatū essentialiter cōsistit in actu liberi arbitrij q̄ est facultas volūtatis ⁊ rōnis. passio aūt ē motus appetit⁹ sensitiui. appetit⁹ aūt sensitiu⁹ pōt se habere ad liberū arbitriū. ⁊ antecedēter ⁊ ꝺsequēter. antecedenē quidē fm q̄ passio appetit⁹ sensitiui trahit vel inclinat voluntatez vt supra dictū est: ꝺsequēter aūt fm q̄ motus superior viriū si sint vehemētes redundāt in inferiores: nō enī pōt volūtas intense moueri in aliq̄d q̄n excitet aliqua passio in appetitu sensitiuo. Si igit accipiat passio fm q̄ precedit actū peccati. sic necesse est q̄ diminuat peccatū. Actus enī intātū est peccatū inquātū est volūtarius. ⁊ in nobis existēs. In nobis aūt esse aliq̄d dicit per rōnē ⁊ voluntatez. Unde q̄n ratio ⁊ volūtas ex se aliq̄d agunt nō ex īpulsu passionis magis est volūtariū ⁊ in nobis existēs. ⁊ fm hoc passio minuit peccatū inquātū minuit volūtariū. passio aūt cōsequēs non diminuit pctm: sz magis auget. vel poti⁹ est signū magnitudinis eius. inquātū. s. ꝺmōstrat intētionē volūtatis ad actū pcti. ⁊ sic verū ē q̄ quāto aliquis maiori libidine vel concupia peccat. tanto magis peccat. ¶ Ad septimū. s. vtrū passio totaliter excuset pctm. dicēdū q̄ sz hoc solū aliquis act⁹ q̄ est de genere suo mal⁹ totaliter a pcto excusat: q̄ totaliter inolūtarius reddit. Un si sit talis passio q̄ totaliter ītuo lūtariū reddat actū sequentē. totaliter a pcto excusat. alioq̄n nō totaliter. Circa q̄ duo ꝺsideranda vident. Primo quidē q̄ aliquid pōt esse volūtariū vel fm se sicut q̄n volūtas directe in ipsum fert: vel fm suā cām q̄n voluntas fert in cām. ⁊ nō in effectū: vt patet in eo qui volūtarie inebriat. ex hoc enī q̄ ei voluntariuz ꝺputat q̄ p ebrietatē cōmittit. Secōo ꝺsiderandū est q̄ aliq̄d dicit voluntariuz directe ⁊ indirecte. Directe q̄dē id in q̄ fert volūtas. Indirecte autez illud q̄ potuit volūtas ꝓhibere: sed nō ꝓhibet. Sciz hoc igit distinguēdū est: q̄z passio q̄dē q̄nq; est tāta q̄ totaliter aufert vsuz rōnis. sicut pz in his q̄ ꝓpter amorē vel irā insaniunt. ⁊ tunc si talis passio a ꝓncipio fuerit volūtaria. ꝺputat actus ad pctm: q̄z est volūtarius in sua cā. sicut etiā de ebrietate dictū est. Si vo nō fuit volūtaria sed nālis. puta cū aliquis ex egritudine vel aliq̄ hmōi cā incidit in talē passionē q̄ totaliter aufert vsuz rōnis actus reddit oīno inuolūtarius. ⁊ p ꝺsequens totaliter a pcto excusat. Q̄q; vo passio nō est tāta q̄ totaliter intercipiat vsuz rōnis. ⁊ tūc ratio pōt passionē excludere diuertēdo ad alias cogitatiōes vel ipedire ne suuz cōsequat effectū: q̄z mēbra nō applicant opi nisi per ꝺsensuz rōnis vt supra dictū est. Un talis passio non totaliter excusat a peccato. ¶ Ad octauū. s. vtrū peccatū q̄ est ex passione possit esse mortale. dicendū q̄ peccatū mortale vt supra dictum est cōsistit in auersione ab vltimo fine q̄ est deus. q̄ quidez auersio ptinet ad rationē deliberantē cuius etiā est ordinare in finē. hoc igit solummō pōt cōtingere q̄ inclinatio aīe in aliquid q̄ cōtrariat vltimo fini non sit peccatū mortale: q̄z ratio deliberans nō pōt occurrere. q̄ cōtingit in subitis motib⁹. Cū autē ex passione aliquis ꝓcedat ad actū peccati vel ad cōsensum deliberatū hoc nō fit subito. Un ratio deliberans potest hic occurrere. pōt enī excludere vel saltē impedire passionē: vt dictum est: vnde si nō occurrat. est peccatuz mortale. sicut videmus q̄ multa homicidia ⁊ adulteria per passionez cōmittunt.

Et nota q aliqō peccatū pōt dici veniale tripliciter. Uno modo ex causa. qz. s. habet aliquā causam venie q̄ dimittit peccatū. z sic peccatū ex infirmitate vel ignorātia dicit veniale. Alio mō ex euentu sicut omne peccatū fit veniale p penitentiā. i. veniā cōsecutū. Tertio mō dr veniale ex genere. sicut vbū ociosum. z hoc solū veniale opponit mortali. Octuū aūt qō est ex passione dr veniale. primo mō qz. s. in se hz cām venie. pōt tamē esse mortale sicut dictū est.

¶ De causis peccati ex parte volūtatis. DIS. VIII.

Deinde cōsiderandū est de causa peccati q̄ est ex parte volūtatis que dicit malicia. Et circa hoc querunt quattuor. Primo vtruz aliqs possit ex certa malitia vel industria peccare. Secūdo vtrū qui cūqz peccat ex habitu. peccet ex certa malicia. Tertio vtrū quicūqz peccat ex certa malicia. peccet ex habitu. Quarto vtrū ille qui peccat ex certa malicia grauius peccet q̄ ille qui peccat ex passione. ¶ Ad primū. s. vtrū aliquis possit ex industria vel ex certa malicia peccare. dicendū q hō sicut z q̄libet alia res nāliter hz appetitum boni. Uñ q ad malū eius appetitus declinet. cōtingit ex aliq̄ corruptione seu inordinatione in aliquo p̄incipioz hois. Sic enim z in actionib⁹ rez nāliū pt̄ inuenitur: principia aūt humanoz actuū sunt intellectus z appetitus. tā rōnalis q̄ dicit volūtas q̄ sensitiu⁹. Peccatū igit in humanis actib⁹ cōtingit qñqz sicut ex defectu intellectus. puta cū aliqs p ignorātiā peccat. z ex defectu appetit⁹ sensitiui sicut cū aliquis ex passione peccat. ita etiā ex defectu volūtat⁹ qui est inordinatio ipsius. Est aūt volūtas inordinata qñ min⁹ bonū magis amat. cōsequens autē est vt aliquis eligat pati detrimētum in bono min⁹ amato. ad hoc q potiat bono magis amato. sic cū hō vult pati abscisionē mēbri etiā scienter vt cōseruet vitā quā magis amat. z p hunc modum q̄n aliqua inordinata volūtas aliqō bonū tēpale plus amat. puta diuitias vel voluptates. q̄z ordinē rationis vel legis diuine vel charitatē dei. vel aliqd huiusmodi. seq̄t q velit dispēdiū in aliquo spiritualiū bonoz. vt potiat aliquo tēporali bono. nihil autē est aliud malū q̄ priuatio alicuius boni. z sm hoc sciēter vult aliqō malū spūale qō est malus simpliciter p qō bonū spūale priuat. vt bono corpali potiat. Uñ dr ex certa malicia vel ex industria peccare q̄si scienter malū eligens. Cū aūt dicat Phs. q ois malus est ignorās. Et Prouer. xiiij. Errāt qui opant malū. sciendū q ignorātia qñqz q̄dē excludit scientiā qua aliquis simpliciter scit hoc esse malū qō agit. z tunc dicit ex ignorātia peccare. Qñqz autē excludit sciētiā qua hō scit hoc nūc malū esse sicut cū ex passione peccat. Qñqz autē excludit scientiā q̄ aliquis scit hō malū nō esse sustinendū. ppter cōsecutionē illius boni. scit tñ simpliciter hoc esse malū. z sic dicit ignorare qui ex certa malicia peccat. Itē cū dicat Dyonisius. iiij. de di. no. q nullus intēdens ad malum: opat intelligēdū est q malū nō pōt esse sm se intētum ab aliquo: pōt tñ esse intētū ad vitandū aliud malū vel ad cōsequēdū aliqō bonū. z in tali casu aliquis eligeret cōsequi bonū p se intentuz absqz hoc q pateret detrimētū alteri⁹ boni. Sicut si aliqs lasciu⁹ vellet frui delectatione absqz offensa dei sz duob⁹ ppositis magis vult peccādo incurrere offensam dei. q̄z delectatione priuet. Sciēdum etiā q malicia ex q̄ aliquis dicit peccare pōt intelligi malicia habitualis. sm q habitus malus a Phō nominat malicia fit habitus bonus dicit virtus. z sm hoc aliqs dicit ex malicia peccare. q peccat ex inclinatione habitus. Pōt etiā intelligi malicia actualis. sine ipsa mali electio nominet malicia. z sic dicit aliquis ex malicia peccare inquātū ex mali electione peccat. siue etiā malicia dicatur p̄cedens culpa. ex qua oritur subsequens culpa. Sicut cū aliqs impugnat fraternā gratiā ex inuidia. z tūc idē nō est causa sui ipsi⁹. sed actus īterioz est causa actus exterioris. z vnū peccatū est causa alterius. nō tamē in infinituz. qz est deuenire in aliqō primū peccatum qō non causat ex aliquo priori peccato. ¶ Ad secūdū. s. vtruz omnis q̄ peccat ex habitu peccet ex certa malicia. dicēdū q non est idē peccare habentē habitū. z peccare ex habitu. vti enim ex habitu nō est necessariū sed subiacet volūtati habētis. vñ z habit⁹ difficile esse quo ds vtī cū voluerit. z ideo sicut pōt cōtingere q aliqs habens habitū vitiosum. prumpat in actū vtutis. eo q rō nō tota corrumpit p malū habitū sed aliqd eius ītegrū manet. ex quo punit q peccato. opat aliqua de genere bonoz. ita etiā pōt cōtingere q habens habitū interdū nō ex habitu operet. sed ex passione insurgente vel etiā ex ignorātia. sed quādo vtī habitu vitioso. necesse est q ex certa malicia peccet. qz vnicuiq habēti habituz est p se diligibile illud qō est ei cōueniens sm ppriū habitū. qz sic ei quodāmodo cōnaturale est. sm q cōsuetudo z habitus vertit in naturam. hoc autē qō est alicui conueniens sm habitū vitiosum. est illud quod excludit bonū spūale. ex quo sequit q homo eligat malū spūale vt adipiscat bonū quod est sm habitū conueniēs. z hoc est ex certa malitia peccare. Unde manifestū est q quicūqz taliter peccat peccat ex certa malitia. ¶ Ad tertiū. s. vtrū ois qui peccat ex certa malitia peccet ex habitu. Dicendū: q volūtas aliter se habet ad bonū z aliter ad malū. Ex natura enī sue potētie inclinat ad bonū rōnis sicut ad proprium obiectū. Uñ z omne peccatū dicit esse extra naturā. Oz ergo in aliquod malū voluntas eligēdo inclinet: oportet q aliunde cōtingat. Et qñqz quidē cōtingit ex defectu rationis sicut cū aliquis ex ignorātia peccat. Qñqz aūt ex impulsu appetitus sensitiui. Sicut cū aliqs peccat ex passione. Sed neutrū horū est ex certa malitia peccare. Sed solū tunc aliquis ex certa malitia peccat: qñ ipsa volūtas ex se mouet ad malū. Quod potest cōtingē dupliciter. Uno quidē modo p hoc q habit⁹ habet aliquā dispositionē corruptā inclinantē in malū: ita q sm illam dispositionē fit homini quasi conueniēs z simile aliquod malū. z in hoc ratione conuenientie tēdit volūtas quasi in bonū: quia vnūquodqz sm se tēdit in id qō est sibi conueniēs. Talis autē dispositio corrupta vel est aliqs habitus acquisitus ex consuetudine que vertit in naturā: vel est aliq̄ egritudinalis habitudo ex parte corporis. sicut aliqs habens q̄sdā naturales inclinatiōes ad aliq̄ pctā propter corruptionē nature in ipsis. Alio modo cōtingit q volūtas p se tendit in aliquod malū p remotionē alicuius prohibētis. puta si aliqs prohibeat peccare: nō qz peccatū ei sm se displiceat: sed propter spem vite eterne. vel propter timorē gehēne: remota spe p desperationē: vel timore p̄sumptionē. sequit q ex certa malitia q̄si absqz ignorātia peccet. Sic igit patet q pctm qō est ex certa malitia semp p̄supponit in hoc aliquam inordinationē: q̄ tm nō semp est habitus. Uñ non est necessariū q quicūqz peccat ex certa malitia peccet ex habitu. ¶ Ad q̄rtū. s. vtrū ille qui peccat ex certa malitia grauiꝰ peccet q̄z ille q̄ peccat ex passione. Dicēdū: q peccatū qō est ex certa malitia est grauiꝰ petō qō est ex passiōe triplici rōne. Primo quia cū peccatū principaliter in volūtate cōsistat: quāto motus peccati est magis proprius volūtati tāto peccatū est grauius ceteris paribus. Cū aūt ex certa malitia peccat: motus peccati est magis proprius volūtati q̄ ex seipsa in malū mouet q̄z q̄n ex passione peccat: q̄si ex quodā intrinseco impulsu ad peccandū. Uñ peccatū ex hoc ipso q est ex malitia aggrauatur. z tāto magis q̄nto fuerit maioz malitia. Ex eo vō q est ex passione diminuit. z tāto magis quāto passio fuerit magis vehemēs. Secūdo quia passio q̄ inclinat volūtatem ad peccādū: cito trāsit. z sic hō cito redit ad bonū propositū: penitens de pctō. Sed habitus quo hō ex malitia peccat est q̄litas pmanēs. z ideo qui ex malitia peccat: diuturni⁹ peccat. Uñ phs in. vii. ethi. cōparat intemperatū qui peccat ex malitia infirmo qui cōtinue laborat. incōtinentē aūt qui peccat ex passione: ei qui laborat interpolate. Tertio quia ille qui peccat ex certa malitia: est male dispositus q̄ntū ad ipm finē: q̄ est p̄ncipiū in operabilib⁹. z sic defectus eius est periculosior q̄z ei⁹ q̄ ex passione peccat: cui⁹ propositū tēdit in bonū finē: licz hoc ppositū ad horā interrumpat propter passionē. semp aūt defectus principij est pessim⁹. Unde manifestū est q grauius est peccatū quod est ex malitia q̄z quod est ex passione.

¶ De causis exterioribus peccati. DIS. IX.

Deinde cōsiderādū est de causis exterioribus peccati Et primo ex parte dei. Secūdo ex parte diaboli. Tertio ex parte hois. ¶ Circa primū querunt quattuor. Primo vtrū deus sit causa peccati. Secūdo vtrū actus peccati sit a deo. Tertio vtrū deus sit causa excecatiōis vel obdurationis. Quarto vtrū hec ordinent ad salutē eoz q̄ excecant vel obdurant. ¶ Ad primū. s. vtrū deus sit causa peccati. Dicēdū: q hō dupliciter est causa pcti: vel suiipsius vel alteri⁹. Uno mō directe inclinādo. s. volūtatē suā vel alterius ad peccādū. Alio mō indirecte: dū. s. non retrahit alios a pctō. Uñ Ezech. iij. speculatori dicit: Si nō dixer⁹ impio morte morieris: sanguinē eius de manu tua requirā. Deus autē nō potest esse directe causa peccati vel sui vel alterius: qz omne peccatū est p recessum ab ordine: q̄ est in ipm sicut in finē. deus autē oia inclinat z cōuertit in seipm sicut in vltimū finē. Sicut dicit Dio. ij. ca. de di. no. Uñ impossibile est q sit sibi vel alijs causa discedendi ab ordine: qui est in ipsum. vñ nō potest eē directe causa peccati. Silr etiā neqz indirecte. Cōtingit enī q deus aliquib⁹ nō prebet auxiliū ad vitandū peccata. qō si preberet nō peccarēt. sed hoc totū facit sm ordinē sue sapientie z iustitie cum in ipso sit sapiētia z iustitia. Unde nō imputat ei q aliius peccat sicut cause peccati. Sicut gubernator nō dicitur causa submersionis nauis ex hoc q nō gubernat nauē: nisi qñ subtrahit guber-

nationē.potens ⁊ debens gubernare.⁊ sic patet q⁹ deus nullo mō est causa peccati. ¶ Ad secundū.s.vtrū actus peccati sit a deo.dicēdum q⁹ actus peccati ⁊ est ens.⁊ est actus.⁊ ex vtroq; hz q⁹ sit a deo omne enim ens quocūq; modo fit.oportet q⁹ deriuet a primo ente. Ut patet p Dyoni.v.ca.de di.no.Omnis enim actio causat ab ali quo ente in actu.qz nihil agit nisi fm q⁹ est in actu.omne autez qō est actu.reducit in primū actū.s.deū sicut in causam q̄ est p suam essentiā actus.Unde requirit q⁹ deus sit causa omnis actionis in quātū actio.Sz peccatū nominat ens ⁊ actionē cū quodā defectu. defectus autē ille est ex causa creata.s.libero arbitrio.inquātū deficit ab ordine primi agentis.s.dei.Unde defectus iste nō reducitur in deū sicut in causam.sed in liberū arbitriū sicut defectus claudicationis reducitur in tybiā curuam sicut in causam.nō autē in virtutez motiuā.a qua tamē causatur quicqd est motionis in claudicatione.⁊ fm hoc deus est causa actus peccati.nō tamē est cā peccati.qz nō est causa huius q⁹ actus sit cū defectu. ¶ Ad tertium.s. vtrū deus sit causa excecationis vel obdurationis.dicendū q⁹ excecatio ⁊ induratio duo important.quoꝝ vnū est motus animi humani inherentis malo.⁊ auersi a diuino lumine.⁊ q̄tū ad hoc deꝰ nō est causa excecationis ⁊ obdurationis.sicut nō est causa peccati.Aliud autē est subtractio gratie ex quo sequit q⁹ mens diuinitus nō illuminet ad recte videndū.⁊ coz hominis non emolliatur ad recte viuendū.⁊ q̄tū ad hoc deus est causa excecationis ⁊ obdurationis.Est autē cōsiderandū q⁹ deus est causa vniuersalis illuminationis animarum.fm illud Jo.j.Erat lux vera que illuminat omnē hominē veniētē in hunc mundū.Sicut sol est vniuersalis causa illuminationis corpoꝝ.Aliter tamē ⁊ aliter.Nā sol agit illuminando per necessitatē nature.Deus autē agit voluntarie p ordinē sue sapiētie.Sol autē licet quantū est de se oīa corpa illuminet si qō tamē impedimētū inueniat in aliquo corpe.relinquit illud tenebrosum.Sicut patet de domo cuius fenestre sunt clause.sed nō illius obscurationis nullo mō cā est sol.non enim suo iudicio agit vt lumē interius nō immittat.sed cā eius est solū ille q̄ claudit fenestrā.Deus autē ꝓpio iudicio lumē gratie nō immittit illis in q̄bus obstaculū inuenit.Unde cā subtractionis gratie est nō solum ille qui ponit obstaculū gratie.sed etiā deus qui suo iudicio grām nō apponit.⁊ p hunc modū deus est causa excecationis.⁊ aggrationis auriū ⁊ obdurationis cordis.que q̄dē distinguit fm effectus gratie.qui ⁊ pfecit intellectū dono sapientie ⁊ gratie.⁊ affectū emollit igne charitatis.⁊ qz ad cognitionē intellectus maxīe deseruiunt duo sensus.visus.s.⁊ auditus.quoꝝ vnus deseruit intētioni scilicet visus.alius discipline.s.auditus.ideo q̄tū ad visum ponit excecatio.q̄tū ad auditū auriū aggrauatio.q̄tū ad affectū obduratio. ¶ Ad quartū.s.vtrū excecatio ⁊ obduratio semp ordinentur ad salutē eius q̄ excecat ⁊ obdurat.dicēdū q⁹ excecatio est quoddā preambulū ad peccatū.pctīs autē ad duo ordinat.ad vnū q̄dez per se.s.ad damnationē.Ad aliud autē ex misericordia dei ⁊ prudentia.s.ad sanationē.quādo deus ꝑmittit aliquos cadere i pctā vt pctīs suū agnoscētes humilient ⁊ cōuertant.Sicut Aug.dic in libro de natura ⁊ gratia.Unde ⁊ excecatio de sui natura ordinat ad damnationē eius qui excecat.ꝓpter qō etiā ponit reprobationis effectus.Sed ex diuina misericordia excecatio ad tēpus ordinatur medicinaliter ad salutē eoꝝ q̄ excecant.sed hec misericordia nō oībus impendit excecatis.sed ꝑdestinatis solū.quibus oīa cooperant in bonū.sicut dicit Roma.viij.Unde q̄tū ad quosdā excecatio ordinat ad sanationē.⁊ p consequens ad saluationē q̄tū ad alios aut ad dānationē.vt Aug.dic in.iij.de q̄stionibus euangelij.

¶De causa peccati ex parte dyaboli. DIS. .X.

Deinde. Considerādū est de cā peccati ex parte dyaboli.Et circa hoc queruntur q̄ttuor. Primo vtrū dyabolus sit directe cā peccati. Secundo vtrū dyabolus inducat ad peccandū interius ꝑsuadendo. Tertio vtrū possit necessitatē peccandi inducere. Quarto vtruz oīa pctā ex dyaboli suggestione ꝓueniant. ¶ Ad primū.s.vtrū dyabolus sit directe cā pctī.dicēdū q⁹ pctīs actus quidā est. Unde hz mō pōt aliqd esse directe cā pctī.p quē modū aliqs ē directe cā alicui⁹ actus qō q̄dē nō ⁊tingit nisi p hz q⁹ ꝓpriū ꝓncipiū illius actus mouet ad agēdū. ꝓpriū autē ꝓncipiū pctī est volūtas.qz oē pctīm ē voluntariū.Un nihil pōt esse directe cā peccati.nisi qō pōt mouere volūtatē ad agēdū.Volūtas autē a duob⁹ pōt moueri. Uno mō ab obiecto.Sicut dr q⁹ appetibile apprehensum mouet appetitū. Alio mō ab eo qō ⁊iteri⁹ inclinat volūtatē ad volēdū.hz aūt nō ē nisi vel ipsa volūtas vel deꝰ.deꝰ aūt nō pōt eē cā pctī vt dictū est. Relinquit ergo q⁹ ex hac ꝑte sola volūtas hois sit directe cā peccati eiꝰ. Ex parte autē obiecti potest intelligi q⁹ aliquid moueat voluntatē tripliciter.Uno mō ipm obiectū ꝓpositū:sicut dicimꝰ q⁹ cibꝰ excitat desideriū hois ad comedendū.Alio mō ille q̄ ꝓponit hmōi obiectū. Tertio mō ille q̄ ꝑsuadet obiectū,ꝓpositū rationē boni habē: qz ⁊ hic aliqliē ꝓponit ꝓpriū obiectū voluntati:qō est rōnis bonū verū vel apparēs. Primo igit mō res sensibiles exteriꝰ apparētes mouēt volūtatē hois ad peccādū. Secūdo aūt ⁊ tertio vel diabolꝰ vel etiā hō pōt incitare ad peccandū:vel offerēdo aliqd appetibile sensui:vel ꝑsuadēdo rōni. Sed nullo istoꝝ triū modoꝝ pōt aliqd eē directe cā pctī:qz volūtas nō ex necessitate mouet ab aliquo obiecto nisi ab vltimo fine.Un nō est sufficiens cā pctī:neqz res exterius oblata:neqz ille q̄ eā ꝓponit:neqz ille q̄ persuadet.Un sequit q⁹ diabolus nō sit directe ⁊ sufficiēter cā pctī:hz p modū ꝑsuadētis vel ꝓponētis appetibile. ¶ Ad secundū.s.vtrū diabolus sit cā pctī ꝑsuadēdo vel interiꝰ instigādo.Dicēdū:q⁹ interioz pars aīe est ⁊ intellectiua ⁊ sensitiua. Intellectiua aūt ⁊tinet intellectū ⁊ volūtatē. ⁊ de volūtate quidē iam dictū est quō ad eā intellectꝰ se hz. Intellectus quidē p se mouet ab aliquo illumināte ipm ad cognitionē veritatis:qō diabolus circa hominē nō intēdit:sed magis obtenebrare rōnē ipsiꝰ ad ⁊sentiendū pctō.q̄ quidē obtenebratio ꝓuenit ex fantasia ⁊ sensitiuo appetitu.vñ tota opatio diaboli eē videt circa fantasiā ⁊ appetitū sensitiuū.quoꝝ vtrūq; cōmouēdo pōt inducere ad pctīm. Pōt enī opari ad hoc q⁹ imaginationi aliq̄ forme imaginarie ꝑsentent:Pōt etiā facere q⁹ appetitꝰ sensitiuus cōcitet ad aliquā passionē.natura aūt corpoꝝal⁹ ꝑtūali nāliē obedit ad motuz localē.Un ⁊ diabolus oīa illa causare pōt q̄ ex motu locali corporū inferioꝝ ꝓuenire pnt nisi virtute diuina reprimat.Q⁹ autē aliq̄ forme imaginationi repꝛesentent:Ꝛsequit q̄nqz ad motū localem dicit enī pbs i li.de som.⁊ vigi.q⁹ cū aīal dormierit descēdēte plurimo sanguine ad ꝓncipiū sensitiuū:sil⁹ descēdūt motus siue ipressiones relicte ex sensibiliū motionib⁹:q̄ in spiritib⁹ sensibilib⁹ ꝛseruant.⁊ mouēt ꝓncipiū apprehēsiuū:ita q⁹ apparēt ac si tūc ꝓncipiū sensitiuū a reb⁹ ipsis exteriozib⁹ imutaret.Un tal⁹ motus local⁹ spirituū vel humoꝝ pōt ꝓcurari a demonib⁹ siue vigilent siue dormiant hoīes.⁊ sic sequit q⁹ hō aliq̄ imaginet.Sil⁹ etiā appetitus sensitiuus ꝛcitat ad aliqs passiōes fm quēdā determinatū motuz cordis ⁊ spirituū.vñ ad hz etiā diabolus pōt coopari.⁊ ex hz q⁹ passiones alique concitant in appetitu sensitiuo: sequit q⁹ etiā motū vel intentionē sensibilē ꝓmo mō reductā ad ꝓncipiū apprehensiuū magis hō ꝓticipat.qz vt in eodē li.dicit pbs: Amātes modica fil⁹ tudine in apprehēsionē rei amate mouent.contingit etiā ex hoc q⁹ passio est ꝛcitata:vt id qō ꝓponit imaginationi iudicet ꝓsequendū:qz ei q̄ a passiōe detinet videt id eē bonū ad qō p passionē ⁊clinat.⁊ p hūc modū diabolus interiꝰ inducit ad peccādū. ¶ Ad tertiū.s.vtrū diabolus possit inducere necessitatē ad peccandū.Dicendū:q⁹ diabolus ꝓpria virtute nisi refrenet a deo pōt aliquē inducere ex necessitate faciēdū aliquē actū q̄ de suo genē pctīm est in aliquē actū pctī.nō aūt pōt inducē necessitatē peccandi:qō pz ex hz q⁹ hō motiuo ad peccādū nō resistit nisi p rōnē:cui⁹ vsum totalit ipedire pōt mouēdo imaginationē ⁊ appetitū sensitiuū.Sic ⁊ arreptitijs pz.sz tūc rōne sic ligata quicqd hō agat nō imputat ei ad pctīm Sz si rō nō sit totalit ligata:ex ea parte q̄ est libera pōt resistē pctō. Un manifestū est q⁹ diabolus nullo mō pōt necessitatē inducē homini ad peccādū. ¶ Ad q̄rtū.s.vtrū oīa pctā sint ex suggestiōe diaboli.Dicēdū:q⁹ occasionaliē ⁊ indirecte diabolus est causa omniū pctoꝝ nroꝝ:inq̄ntū induxit ꝓimū hominē ad peccādū.ex cui⁹ peccato intantū vitiata est humana nā vt oēs sim⁹ ad peccādū ꝓcliues.Sicut diceret eē causa cōbustionis lignoꝝ q̄ ligna siccaret.ex quo sequeret q⁹ facile incēderent.Directe aūt nō est causa omniū peccatoꝝ humanoꝝ:ita q⁹ singula peccata ꝑsuadeat. Qō Origeñ. ꝓbat ex hz q⁹ etiā si diabolus nō eēt:hoīes haberēt appetitū cibi et venereoꝝ ⁊ similiū.qui posset eē inordinatus nisi rōne ordinaret: quod subiacet libero arbitrio.

¶De causa peccati ex parte hominis. DIS. .XI.

Deinde Ꝛsiderandū est de causa peccati ex parte hois. Cū aūt hō sit causa peccati alteriꝰ hois exterius suggerēdo:sicut ⁊ diabolus.sic pz in primis parētib⁹:quoꝝ alter suggestionē diaboli: alter mulieris suggestione peccauit.habet nihilomin⁹ quendā specialē modū causandi peccatū in alterū p originē traducēdo.Un ꝓmo dicēdū est de pctō primoꝝ parentū.Secundo de pctō originali. ¶ Circa primū Ꝛsiderāda sunt tria. Primo de tētatione q̄ inducti sunt ad peccādū.Secūdo de pctō eoꝝ.Tertio de pena eis inflicta p pctō. ¶ Circa primū Ꝛsiderādū est primo vtrū fuerit cōueniēs q⁹ homo

a dyabolo tentaret. Secūdo de modo & ordine illius tentationis.

¶ Ad primū dicēdū q̄ diuina sapiētia disponit oīa suauiter. vt dr Sap. viii. inquātū. s. sua ꝓuidētia singulis attribuit q̄ eis cōpetunt fm suā nām. q̄vt dicit Dyonisius. iiij. ca. de di. no. ꝓuidētie nō est nām corrumpere sed saluare. hoc aūt ptinet ad conditionē humane nature vt ab alijs creaturis iuuari vel ipediri possit. vñ cōueniens fuit vt deus hominē in statu innocētie. & tentari ꝑmitteret p malos angelos. & iuuari eū faceret p bonos. Ex speciali aūt bñficio gratie b̄ erat ei collatū vt nulla creatura exterior posset ei nocere ꝺ ꝓpriaz voluntatē. p quā etiā tentationi demonis resistere poterat. Unde sic fm ordinē nature p angelū bonū ꝓmouet & iuuat hō ad pfectionē. Angelus aūt a suo superiori. s. a deo pfici potuit in bono. nō autē ad petēdū inducī. q̄z sicut dr Ja. iii°. Deus intentator maloz est. tēptare enim inducēdo ad malū. nō est nisi iā dānati p culpā. Sic cōueniens fuit q̄ hō p angelū malū tentaret ad peccādū. & sicut de° scie bat q̄ hō p tentationē in petū esset deiciēdus. ita etiā sciebat q̄ p liberū arbitriū resistere poterat tentatori. b̄ aūt requirebat conditio nature ipsi° vt ꝓprie volūtati relinqueret. fm illud Eccli. xv. De° re liquit hominē in manu cōsilij sui. Unde Augu. dicit. xi. sup Gene. ad lram. Nō mihi vr magne laudis futuz fuisse hoiez. si ꝓpterea posset bene viuere. q̄z nemo male viuere suaderet cū & in nā posse & in potestate haberet velle nō cōsentire suadenti. ¶ Ad scām. s. de mō & origine tentationis. dicēdū q̄ hō cōpositus est ex duplici nā. ītel lectiua. s. sensitiua & ideo dyabolus in tentatione hois vsus ē inci tamēto ad peccādū duplicitē. Uno q̄dē mō ex pte intellectus. iquā tū. s. ꝑmisit diuinitatis similitudinē. p sciētie adeptionē quam hō nāliter desiderat. Alio mō ex pte sensus. & sic vsus est istis sensibil bus reb°. q̄ maximā habēt affinitatē ad hominē. partim q̄dē in ea dē specie tentās vir̄ p mulierē. partim vo in eodē genere tētās mu lierē p ꝺpentē. ptim vo in genere ꝓpinquo ꝓponēs pomū ligni ve titi ad edēdū. Et nota q̄ cū multa aīalia maiorē apparētiā habeāt boni q̄ serpens. ꝓpter q̄d cōueniētioza fuissent ad tētādū. tñ nō nisi p serpētē tentare ꝑmissus est. q̄z sicut Aug. dicit. ix. sup Gen. ad lraz. Nō debem° opinari q̄ serpentē sibi p quē tentare dyabolus eligeret. sed cū esset in illo decipiēdi cupiditas. nō nisi p id aliq̄d potuit p q̄d posse ꝑmissus est. Dictus est aūt ille serpēs astutus vel callidus sicut dicit Aug. xi. sup Gen. ad lram ꝓpter astutiā dyaboli q̄ i illo agebat dolū. sicut dr ꝓudens vel astuta lingua. quam ꝓudēs vel astutus mouet ad aliq̄d ꝓudēter vel astute suadēdū. neq; ēt serpēs vbor sonos ītelligebat q̄ ex illo fiebāt ad mulierē. neq; ouersa credenda est aīa ei° in nām rōnalē. q̄ si q̄dē nec ipsi hoīes quoz rōnalis nā est cū demon in eis loquī sciunt q̄d loquant. Sic ergo locutus est serpens hominī sicut asina in q̄ sedebat balaā locuta fuit homini. nisi q̄ illud fuit opus dyabolicū. b̄ angelicū. vñ serpēs nō ē interrogat° cur b̄ fecerit. q̄z nō in sua nā id fecerat. sz dyabolus ī illo. q̄ iā ex petō suo igni destinatus fuerat sempiterno. Nō aūt serpēti dr. ad eū q̄ p serpētē est opatus refert. Et sicut aug. dicit in lib. sup Gen. cō manicheos. nūc q̄dē ei° pena. i. dyaboli dr q̄ nobis cauendus est. nō ea q̄ vltimo iudicio reseruaf. Per b̄ enī q̄ ei dr. Maledict° es inter oīa animātia & bestias terre. pecora illi ꝓponunt. nō in ptāte. sed in ꝺseruatione sue nature. q̄z pecora nō amiserunt aliquā beatitudinē celestē quā nunq̄ habuerūt. sed in sua uā quā acceperūt pagunt vitā. Dicit enī ei. Pectore & vētre repes. fm aliā lram. vbi noīe pectoris signaf supbia. q̄z ibi vñaf impet° aīe. noīe ventris signaf carnale desideriū. q̄z hec pars mollioz sentiē in coz pore. Dis aūt reb° ꝑpit ad eos quos vult decipe. Oz aūt dr. terraz comedes cunctis diēb° vite tue. duob° modis pōt intelligi. vel ad te ptinebūt quos terrena cupiditate decipis. i. peccatores qui terre noīe significant. Uel tertiū genus tentationis bis vbis figuraf. q̄d est curiositas. Terrā enim q̄ māducat. ꝓfunda & tenebrosa penetrat. Per hoc aūt q̄ inimicitie ponunt inter ipsum & mulierē ondi tur nō posse nos a dyabolo tentari nisi p illā aīalē ptē q̄ ꝑsi mulieris imaginē in hoīe oēdit. Semē aūt dyaboli est puersa suggestio semē mulieris fruct° boni opis q̄d puerse suggestiōi resistit. Et iō seruat serpens plantā mulieris. vt si q̄ in illicita illabif. delectatio illā capiat. & illa obseruat caput ei°. vt ipsum & in ipso initio male suasionis excludat.

Deinde cōsiderandū est de peccato primi hominis. circa q̄d cōsiderandā sunt quattuoz. Primo vtrum peccatū primi hominis fuerit supbia. Secūdo quid primus homo appetiit in peccando. Tertio vtrū peccatū eius fuerit grauius omnibus alijs peccatis. Quarto quis grauius peccauit vtrum vir vel mulier.

¶ Ad primum scilicet vtrum superbia fuit primi hominis peccatum. dicendum q̄ ad vnū peccatum multi motus concurrere possunt. inter quos ille habet rationē primi peccati in quo primo ordinatio inuenif. Manifestū est autē q̄ ꝑmo inuenif inordinatio in motu interiori aīe q̄s in actu exteriori corporis: q̄z vt Aug. dicit in ꝑmo de ciui. dei. nō amittit corporis sanctitas manēte aīe scitate. Inter motus autē interiores ꝑius mouet appetitus in finē q̄s in id quod querit ꝓpter finē. & ideo ibi fuit ꝑmū peccatū hoīs: vbi potuit esse ꝑim° appetitus inordinati finis. Sic autē erat in statu innocētie institutus vt nulla esset rebellio carnis ad spiritū. vñ nō potuit esse prima inordinatio appetitus humani ex hoc q̄ appetierit aliq̄d sensibile bonū in q̄ carnis ꝺcupiscētia tendit ꝓter ordinē rationis. Reliquit ergo q̄ prima inordinatio appetit° humani fuit ex hoc q̄ aliq̄d bonū spūale inordinate appetiit. Nō aūt inordinate appetiuisset appetēdo fm suā mensurā ex diuina regula ꝓstitutā. Unde relinquit q̄ primū peccatū eius fuit in hoc q̄ appetiit aliq̄d spūale bonū supra suā mensurā. q̄d ptinet ad superbiam Unde manifestū est q̄ primū peccatū hoīs fuit supbia. Ad idem aūt ocurrit motus inobediētie. Sed q̄ hō diuino ꝓcepto nō obedierit: nō fuit ꝓpē se ab eo volitū: q̄z nō posset b̄ otingē nisi ꝑsuppositā inordinatiōe volūtatis. Relinquit ergo q̄ voluerit ꝓpter aliq̄d aliud. Primū aūt q̄d inordinate voluit: fuit ꝓpria excellētia. & ideo inobediētia in eo causata fuit ex supbia. Et hoc est quod Aug. dicit ad Orosiū: q̄ hō elatus supbia suasioni serpētis obediēs ꝓceꝑta dei ꝓtēpsit. Itē in eodē etiā petō gula locū habuit. Dicitur enī Gen. iij. Uidit mulier q̄ lignū eēt bonū ad vescēdū: & pulchū oculis aspectuq̄ delectabile. & tulit de fructu illi° & comedit. Nō enī ipsa bonitas & pulchritudo cibi fuit primū motiuū ad peccādū: sed potius suasio serpētis: q̄ dixit Aperient oculi vestri: & eritis sicut dij. Quod appetēdo supbiā incurrit. Et ideo peccatū gule ꝺueniatū est ex peccato supbie. Itē ibi fuit inordinatus appetitus sciētie: quod ptinet ad curiositatē. Sed appetitus sciētie causatus fuit in ꝑmis parētib° ex inordinato appetitu excellentie. Unde & in verbis serpētis ꝓmittit Eritis sicut dii. Et postea subiungit Sciētes bonū & malū. Deniq; fuit in illo petō quidā infidelitatis motus. sicut patet p hoc quod dicit Apls. i. Timo. ij. Mulier seducta in ꝓuaricatiōe fuit. Glo. Hanc seductionē ꝓprie appellauit Apls: p quā id quod suadebat cū falsum eēt: verū putatū ē: q̄. s. de° lignū illud ideo tangere ꝓhibuerit: q̄z sciebat eos si tetigissent velut deos eē futuros. q̄si eis diuinitatē inuideret: q̄ eos hoīes fecerat. Hoc autē credere ad infidelitatē ptinet. Sed sicut dicit Aug. xii. sup Gen. ad literam Uerbis serpētis mulier nō crederet a bona atq; vtili re diuinit° se fuisse ꝓhibitos: nisi iam inesset mēti amor ille ꝓprie potestatis: & q̄dā de se supba ꝓsumptio. Nō non est sic intelligēdū q̄si supbia ꝓcesserit suasionē serpētis: sed q̄z statim post suasionē serpentis inuasit mentē eius elatio. ex q̄ cōsecutū est q̄ crederet verū esse q̄d demon dicebat. ¶ Ad secūdū. s. q̄d ꝑim° hō appetiit in petō: vtrū s. diuinā silitudinē. Dicendū: q̄ dupler est silitudo. Una oīmode apparētie. & hanc silitudinē ad deū ꝑmi parētes nō appetierūt: q̄z talis silitudo ad deū nō cadit in apprehensionē ꝓcipue sapiētis. Alia autē est silitudo imitationis: q̄lis possibil est creature ad deū inq̄ntū videlicet participat aliquid de silitudine ipsius fm suū modū. Dio. autē dicit in. ix. ca. de di. no. Eadē similia sunt deo & dissimilia hoc quidē fm cōtingentē imitationē: hic aūt fm q̄ causata min° habēt a causa. Quodlibet ât bonū a creatura existēs est q̄dā participata silitudo ꝑimi boni. Et ideo ex hoc ipso q̄ homo appetiit aliquod spūale bonū supra suā mensurā vt dictū est: ꝺsequens est q̄ appetierit diuinā silitudinē inordinate. Cōsiderādū tñ est q̄ appetitus ꝓprie est rei nō habite. Bonū autē spūale fm q̄ creatura rōnalis participat diuinā similitudinē: potest fm tria attēdi. Primo quidē fm eē nature. & talis silitudo ab ipso creationis ꝓncipio fuit impressa & homini. de quo dicit Gen. j. q̄ fecit deus hominē ad imaginē & silitudinē suā. Et angelo: de quo dicit Ezechi. xxviij. Tu signaculū silitudinis. Secūdo vo q̄ntū ad cognitionē. et hanc etiā silitudinē in sui creatiōe angelus accepit. Unde in ꝑmissis verbis cū dictū esset Tu signaculū silitudinis: statim subdit Plenus sapiētia. Sed primus hō in sua creatione istā silitudinē nōdū actu adept° erat: sed solū in potētia. Tertio q̄ntū ad potestatē operandi. & hanc silitudinē nondū erant in actu assecuti neq; angelus neq; homo in ipso creationis ꝓncipio: quia vtriq; restabat aliquid agēdū: quo ad beatitudinē ꝑueniret. Et ideo cū vterq;. s. diabolus & ꝑim° hō inordinate diuinā silitudinē appetierūt: neuter eoz peccauit appetēdo silitudinē nature. Sed primus homo peccauit ꝓncipaliter appetēdo similitudinē dei q̄ntū ad sciētiā boni & mali: sic serpēs suggessit ei: vt. s. per virtutem ꝓprie nature determinaret sibi quid esset bonū: & quid malū ad agendū. vel etiā vt ꝑ seipsum

precognosceret quid sibi boni vel mali esset futurum. Et secundario peccauit appetendo similitudinē dei q̄ntū ad ppriā potestatē opandi. vt. s. virtute propie nature oparet ad beatitudinē cōsequendā. Unde augus. dicit. ix. sup Geñ. ad lr̄am. Q̄ menti mulieris inhesit amor ppie potestatis. Sed dyabolus peccauit appetendo similitudinē dei q̄ntum ad potestatē. vnde augu. dicit in libro de vera religione. q̄ magis voluit sua potentia frui q̄ deo. Uerūtamē q̄ntum ad aliq̄d vterq; deo equiparari appetijt. inquātū. s. vterq; sibi initi voluit. cōtento diuine regule ordine. ¶ Ad tertiū. s. vtrū peccatum primi hominis fuerit grauius omnib⁹ peccatis. dicendū q̄ dupler pōt attendi grauitas in pctō. Una q̄dē ex ipsa specie peccati. sic dicimus q̄ adulteriū est grauius peccatū fornicatione simplici. Alia est grauitas peccati q̄ attendit fm aliquā circumstantiā loci. vel psone. aut tēporis. Prima aūt grauitas essentialior est pctō. t principalior. Unde fm eā magis pctm dr̄ graue q̄. fm aliā. Dicēdū ē igitur q̄ peccatū primi hominis nō fuit grauius oībus aliis peccatis humanis fm speciē peccati. Et si enim supbia fm suū genus hēat quandā excellentiā inter alia peccata. maior tn̄ est supbia qua ds deū negat vel blasphemat q̄. superbia q̄ inordinate diuinā similitudinē appetit. q̄lis fuit supbia primor parētū. vt dictū est. Sz fm cōditionē personar peccātū. peccatū illud habuit maximā grauitatē. ppter pfectionē status eor. Et ideo dicendū est q̄ illud pctm fuit quidē nō fz quid grauissimū. sed simpliciter. ¶ Ad quartū. s. quis eor grauius peccauit. vtrū. s. vir q̄. mulier. dicēdū q̄ sicut dictū est grauitas peccati principalius attendit fm peccati speciē q̄. fm psone circumstātiā. Dicēdū est ergo q̄ si cōsiderenus cōditionē psone vtriusq;. s. mulieris t viri. peccatū viri est grauius. q̄ vir erat pfectior muliere. Sed q̄ntū ad genus peccati vtriusq; peccatus equale dicit. q̄ vtriusq; pctm fuit supbia. Unde aug. dicit. xi. sup Geñ. ad lr̄am. q̄ mulier excusauit peccatū suū in impari seru. fz pari fastu. Sed q̄ntū ad speciē supbie grauius peccauit mulier triplici ratione. Primo quidē q̄ maior elatio fuit mulieris q̄. viri. Mulier enim credidit verē q̄ dē serpēs suasit. s. q̄ de⁹. phibuit ligni esum ne ad eius similitudinē pueniret. t ita dū p esum lignī vetiti dei si militudinē cōsequi voluit. supbia eius ad hoc se erexit q̄ cōtra dei voluntatē aliq̄d voluit obtinere. Sed vir nō credidit hoc esse verē. Unde nō voluit cōsequi diuinā similitudinē cōtra dei volūtatē. fz in hoc supbiuit q̄ voluit eā cōsequi p seipsum. Secūdo q̄ mulier nō solū ipsa peccauit. sed etiā viro peccatū suggessit. vñ peccauit t in deū t in primū. Tertio in hoc q̄ peccatū viri diminutū est ex hoc q̄ in peccatū cōsensit amicabili quadā benivolētia. q̄ plerūq; fit vt offendat deus ne hō ex amico fiat inimicus. qō eum facere nō debuisse diuine sentētie exitus indicauit. vt aug. dicit. xi. sup Geñ. ad lr̄am. t sic patet q̄ peccatū mulieris fuit grauius q̄. peccatum viri.

De pena peccati. DIS. XII.

Deinde cōsiderādū est de pena peccati. t primo de morte que est pena cōis. Secūdo de aliis penis q̄ in genesi describunt. ¶ Ad primum. s. vtrū mors sit pena peccati primor parētū: dicēdū q̄ si aliq̄s ppter culpā suā priuet aliquo beneficio sibi dato. carētia illi⁹ bñfici est pena culpe illius. Domini aūt in prima sui institutione hō bñficiū fuit collatū diuinitus vt q̄diu mens ei⁹ eēt deo subiecta. iferiores vires aie subiicerent rōnali menti. t corpus subiiceret aie. Sz q̄ mens hois p pctm a diuina suggestione recessit. cōsecutū est vt nec vires inferiores totalit rōni subiicerent. Unde tanta est rebellio carnalis appetit⁹ ad rōnē. nec ēt totalit corp⁹ subiiceret aie vñ sequit mors t alii corpales defect⁹. Uita enī t icolumitas corpis cōsistit in hoc q̄ subiiciat aie. sic pfectibile sue pfectioni. Unde p oppositū mors t egritudo t q̄libet corpalis defect⁹ ptinet ad defectū subiectionis corpis ad aiaz. Unde pz q̄ sic rebellio carnalis appetit⁹ ad spiritū ē pena pcti primor parētū. ita ēt mors t oēs corpales defectus. Primi enī parētes istituti fuerūt a deo nō solū sic q̄dā psone singulares. sz sic q̄dā pncipia toti⁹ humane nature ab eis i posteros deriuāde simul cū bñficio diuino pseruāte a morte. t io p eor pctm totа hūana nā i posteris tali bñficio destituta mortē incurrit. Cū aūt mors sit quodāmō nālis homini q̄videlicet corp⁹ ei⁹ cōpositū ē ex 3rijs vñ t mortale ponit i diffinitiōe hois. nihilominus mors dr̄ eē pena pcti. nāle enī dr̄ q̄ ex pncipijs nāe causat. nāe aūt p se pncipia. sūt mā t forma. Forma aūt hois ē aīa rōnalis. q̄ de se ē imor talis. t iō mors nō est nālis homi ex pte sue forme. Materia aūt hois ē corp⁹ tale q̄ est ex 3rijs cōpositū. ad q̄ sequit ex necessitate corruptibilitas. t q̄ntū ad hoc mors ē homini nālis. hoc tn̄ additio i mā humani corpis est osequēs ex necessitate materie q̄ oportebat corpus hūanū eē organū. t p osequēs mediū inter tāgibilia. t hoc nō poterat esse nisi esset cōtrariis compositū: vt patet p phm in. ii. de aīa. Nō est aūt cōditio fm quā materia adaptet forme: quia si eēt possibile: cū forma sit incorruptibil: oporteret materiā incorruptibilez esse. sicut q̄ serra sit ferrea cōpetit forme t actioni ipsius: vt p duritiem sit apta ad secādū: sed q̄ sit potēs rubiginē trahē. osequit ex necessitate talis materie: t nō fm electionē agētis. Nam si artifex posset faceret ex ferro serrā que rubiginē nō posset contrahere. Deus aūt qui est cōditor hois oipotēs est: vnde ademit suo beneficio ab hoīe primitus instituto necessitatē moriēdi ex tali materia cōsequentē. q̄ tn̄ beneficiū subtractū est p pctm primor parentū. et sic mors t est naturalis ppter cōditionē materie: t est penalis propter amissionē diuini beneficij pseruantis a morte. Itē nota q̄ aliquis defectus potest cōsequi dupliciter ex peccato. Uno mō p modū pene tarate a iudice. t talis defectus eqlis debet eē in his ad quos eqliter ptinet peccatū. Alius autē defectus est q̄ ex huiusmodi pena p accidēs osequit. sicut q̄ aliq̄s pro sua culpa excecat⁹ cadat in via. t talis defectus culpe nō proportionatur: nec ab hoīe iudice pēsat: q̄ nō potest cuctus fortuitos precognoscere. Sic igit pena tarata pro primo peccato proportionaliter ei respōdens fuit subtractio diuini beneficij: quo rectitudo t integritas humane nature oseruabat. Defectus autē consequētes subtractionē hui⁹ beneficij sunt mors t alie penalitates presentis vite. t ideo non oportet huiusmodi penas eqles esse in his ad quos eqliter ptinet primū peccatū. Uerū q̄ deus prescius est oīz futuror euentuū: ex dispōsatione diuine puidētie huiusmodi penalitates diuersimode in diuersis iueniunt. nō quidē propter aliq̄ merita precedētia hāc vitā: vt Origeñ. posuit. Hoc enī est otra id qō dicit Ro. ix. Cū nōdū aliquid boni vel mali egissent. Est etiā otra hoc quia aīa non est creata ante corpus. sed vel in penā paternor peccōr inq̄ntū filii⁹ est q̄dā res prīs. Unī frequēter parētes puniunt in ple: vel etiā ppter remediū salutis ei⁹ qui huiusmodi penalitatib⁹ subdit: vt. s. p hoc a peccatis arceat: vel etiā de virtutib⁹ nō supbiat: t p patientiā coroneť. Item nota q̄ mors dupliciter potest osiderari. Uno mō fm q̄ est quoddā malū humane nature. t sic non est ex deo: sed est defectus quidā incidens ex culpa humana. Alio modo potest osiderari fm q̄ habet quandā rationē boni: put. s. est quedā iusta pena. t sic est a deo. Unī Aug. dicit in libro retrac. q̄ deus nō est actor mortis nisi inq̄ntū mors est pena. ¶ Ad secūdū. s. de singulis penis particularibus primis parētib⁹ impositis. Dicendū: q̄ primi parētes propter suū peccatū priuati sunt beneficio diuino: quo humane nature integritas in eis oseruabat. p cuius subtractionē humana natura in defectus penales incidit. t ideo dupliciť puniti fuerūt. Primo q̄dē q̄ntū ad hoc q̄ subtractū fuit eis id qō integritatis statui competebat. s. locus terrestris paradisi. qō signat Geñ. iij. cū dicit Et emisit eū dns de paradiso voluptatis. Et q̄ ad illū statū pme innocentie p seipm redire nō poterat: ouenienter apposita sunt impedimēta ne rediret ad ea q̄ primo statui cōpetebāt. s. a cibo ne sumeret de ligno: t a loco. Collocauit deus ante paradisum cherubin t flameū gladiū. Secūdo aūt puniti fuerūt q̄ntū ad hoc q̄ attributa sunt eis ea q̄ nature ouenīūt tali bñficio destitute. t hoc quidē t q̄ntū ad corp⁹ t q̄ntū ad aīaz. Quātū quidē ad corp⁹ ad qō ptinet differētia sex⁹ Alia pena attributa est mulieri: alia viro.

De pena mulieris q̄ntū ad corpus.

Mulieri attributa est pena fm duo: propter que viro coniūgit: q̄ sunt generatio plīs: t cōicatio operū ptinētiū ad domesticā cōuersationē. Quantū aūt ad generationē punita fuit dupliciť. Primo quidē q̄ntū ad tedia q̄ sustinet portando. plē concepta. t hoc signatur cū dicit Multiplicabo erumnas tuas t cōceptus tuos. Et quantū ad dolorē quem patit in pariendo. t q̄ntū ad hoc dicitur In dolore paries. Quantū vo ad domesticā conuersationē punitur fm hoc quod subicitur dominationi viri: per hoc quod dicit Sub viri potestate eris.

Pena viri ex parte corporis.

Pcant autē ad mulierē ptinet vt subdat viro in his que ad domesticā conuersationē ptinēt: ita advirū ptinet q̄ necessaria vite procuret. Et circa hoc puniť triplici. Primo quidē p terre sterilitatē: cū dicit Maledicta terra in ope tuo. Secūdo p labōris anxietatē. Unī dicit In laboze comedes de ea cunctis diebus vite tue. Tertio q̄ntū ad impedimēta que proueniūt terrā colētib⁹ Unī dicit Spinas t tribulos germinabit tibi.

Pena ambor ex parte anime.

Similiter etiā ex pte aīe tripler eor pena describit. Primo quidē q̄ntū ad confusionē qua passi sunt de rebellione carnis ad spīm. vñ dicit: Apti sunt oculi ambor: t cognouerūt se eē nudos. Secōdo

ꝯtū ad increpationē ꝓprie culpe.p hoc ꝙ dicit. Ecce adam factus est ꝯsi vnus ex nobis. Tertio ꝯtū ad ꝺmemoratiōnē future mortis. scōm ꝙ ei dictū est. Pulvis es.ꝛ in pulverē reverteris. Ad qō etiā ptinet ꝙ deus fecit eis tunicas pelliceas.i signū mortalitatis eor. Ex dictis patet ꝙ quedā pene imposite sunt spāliter mulieri.ḡdaz viro.quedā vero cōmuniter ptinent ad vtrūqz.

¶ Pena mulieris specialiter.

Quantū ad penas specialiter impositas mulieri.ponuntur tres. Heū.iij. Primavidelicet. Multiplicabo erūnas tuas ꝛ cōceptus tuos. Secūda in dolore paries filios. Tertia. Et sub viri potestate eris. Ad ꝓmū nota ꝙ ly multiplicatio cōceptuū videat ad dignitatē mulieris ptinere.tamen in penā inducit.nō ꝓpter ipsam ꝓductionē ꝓlis.q etiā ante pctm fuisset sed ꝓpter multitudinē afflictionū quas mulier patit ex hᵒ ꝙ portat fetū conceptū. Unde signanter dicit. Multiplicabo erūnas tuas ꝛ cōceptus tuos. Quecūqz enim mulier cōcipit.necesse est vt erūnas patiat.ꝛ cū dolore pariat.ꝓter beatā virginē.q̄ sine corruptione cō cepit ꝛ sine dolore peperit.qz eius cōceptus nō fuit ſm legē nature a primis parētibus veriuatus. Quia ly multū vehemēter desideret prolē cōcipere ꝛ cū delectatione cōcipiant.tm̄ vir pōt actus ꝺiugales exercere sine pruritu carnis.feruore libidinis ꝛ fetore. Postq̄ aūt mulier cōcepit.facies palescit.venter intumescit.gressus lentescit.grauat corpus debilitat virtus.minuit somnus.sollicitat animus.ꝛ tā suū q̄ fetus periculū metuēs anxiat.cibū fastidit.q̄ sibi ꝓficua sunt refugit.nociua appetit. Ad ꝛtū ad scōm or. In dolore paries filios. Nā in statu innocētie fuisset partus absq; dolore. Dicit enī aug.in.xiiij.de ci.dei. Sic ad pariēdū nō doloris gemit? sed maritalis impulsus feminea viscera relaxaret.sicut ad cōcipiēdū nō libidinis appetitus.sed volūtarius vsus nām vtrāqz cōtinueret. Post pctm vero quātas anxietates ꝛ angustias in partu sustinent mulieres.quot periculis subiacent.quot doloꝛib? cruciant. quot terroꝛibus anxiant.plus docet experiētia q̄ possit explicare scriptura. Rachel ꝓe nimio doloꝛe ptus interijt ꝛ moriēs vocauit filiū suū benoni.i.filiū doloris. Uxoꝛ phynees subitis doloꝛib? irruentib? peperit simul ꝛ perijt.in ipso aūt momēto vocauit filium suū bycabodi.i.filiū mortis. O misera tā nascentis q̄ pariētis cōditio.qz plerūqz fetus anteq̄ nascat.vel ī ipsa hoꝛa natiuitatis morit.nec sine suo ꝛ parturiētis periculo nasci pōt. Aliaꝰo pariēs aut pariendo perit ꝛ fetū perimit.aut vt viuū pariat aperit.vt fetus ad vitā nō veniat nisi parientis moriat. Cōcipit mulier cū īmūditia ꝛ fetoꝛe.portat cū angustia ꝛ timoꝛe.parit cuꝫ tristitia ꝛ doloꝛe.nutrit cū solicitudine ꝛ laboꝛe.custodit cū instātia ꝛ meroꝛe. Ad ꝛtuꝫ ad tertiū ꝺr. Sub viri potestate eris. Huiusmodi aūt subiectio mulieris ad vir intelligēda est in penā mulieris esse inducta.nō ḡtūs ad regimē.qz etiā ante peccatū vir caput mulieris fuisset.ꝛ ei? guberꝺnatoꝛ existeret.sed inquātū mulier necesse habet obedire volūtati viri sui.etiā quādoqz cōtra ꝓpriā voluntatē. Ante peccatū enī mulier obediret ꝛ fuiret viro ex libera volūtate.ꝛ mera charitate.post peccatū vo mulieri impositū est in penā vt viro sit subdita.ex cōditione quodāmō.s.velit nolit. Si aūt aliqua nō cōcipit neqz parit. patit.defectū sterilitatis que ꝓponderat penis oībus ante dictis.

¶ Pena viri specialiter.

Similiter viro imponunt tres pene. Prima est. Maledicta terra in ope tuo. Secūda. Spinas ꝛ tribulos germinabit tibi. Tertia. In laboꝛib? comedes ex ea. Et infra. In sudoꝛe vultus ꝛc. Ad ꝓmū nota ꝙ terre maledictio intelligenda est.vel ꝓpter sterilitatē.qz post peccatū terra in multis locis est sterilis.qō forte nō fuisset ante peccatū vel ꝓpter ꝺiminutionē fecunditatis.qz.s.nō tantos nec tot fruct? ꝓfert post lapsum sicut aī fecisset. Uel ꝓpter bonitatis fructuū ꝺiminutionē.qz post peccatū fructus terre.nec ita sunt pulchri ad delectādū aspectū.nec ita odoriferi ad ꝺlectādū olfactū.nec ita dulces ad delectādū gustū.nec ad nutriendū equaliter efficaces. Ad ꝛtū ad secūdū sciendū ꝙ ante peccatū terra spinas ꝛ tribulos germinasset in cibū aialiū.nō aūt ī hominis penā.qz.s.p eaꝫ exoꝛtū nullus laboꝛ vel punctio seu impedimētū homini,terrā opāti accideret.sic ꝺicit aug.xj.sup Geñ.ad lr̄am. Ad ꝛtū ad tertiū ꝺr. In sudoꝛe vult? tui vescēris pane.Hoc in penā imponit homini.qz añ pctm nō fuisset laboꝛ q̄ fatigationē.tediuꝫ vel laboꝛē mētis vel coꝛpis generaret.sz brī fuisset opatio delectabilis ad ꝺsolationē ꝛ recreationē hoīs opātis. Uñ añ pctm dictū est homini. Posuit deᵒ hoīem ī padyso voluptatis vt oparet ꝛ custodiret illū. Post pctm aūt oꝺ vt q̄cūqz terrā opaꝝ.i sudoꝛe vult? panez comedat.ꝛ q̄ ꝓ seipsos agricultūrā nō exercēt,ī alijs opib? occupēt bō.n.ad laboꝛē nascit iob.v.ꝛ sic ñ sine sudoꝛe vult? panē mādūcat

Pene vtriusqz specialiter.

Similiter etiā imponūt tres pene ptinētes ad vtrūqz. Prima ḡntū ad habitationis locū:cū dicit Emisit dñs deᵇo minē de paradiso voluptatis ꝛc. Secūda ḡntū ad cibū:cū dicit Uidete ne forte sumat is de ligno vite ꝛc. Tertia ḡntū ad vestitū:cū dicit Fecit eis tunicas pelliceas:ꝛ induit eos. Quantū ad ꝓmū sciēdū:ꝙ hō iusto dei iudicio de loco voluptatis exclusus est qz locū tā sublimē:mūdissimū:luminosum:delectabilē:sūme quietū:sūme tēperatū:ꝛ bonis oīb? abundantē fedauerat.ideo dignus fuit vt in locū infimū:imundū:tenebroꝛosum:laboꝛis ꝛ angustie:doloꝛis ꝛ miserie:fetoꝛis ꝛ penurie plenū deiceret.tm̄ logꝛis ille post emissionē hoīs ī rerū ordine debuit remanere.qz q̄uis nō seruiat hoī ad vsum habitatiōis:seruit tm̄ ei ad documentū:dū cognoscit ꝓpter peccatū se a tali loco fuisse ꝑuatū: ꝛ dū p ea q̄ corporaliter in illo paradiso sunt:instruunt de his q̄ ptinēt ad paradisum celū: quo aditus hoī ꝓparat? p christū. Quantū ad secūdū qō dicitur: Uidete ne forte sumat is de ligno vite ꝛc. Sciendū ꝙ si post pctm comediss̄et hō de ligno vite:nō tm̄ ꝓpter hoc īmortalitatē recuperasset:sed beneficio illi? cibi potuiss̄et vitā magis ꝓlōgare. Uñ qō dicit Et viuat in eternū.sumit ibi in eternū ꝓ diuturno.hᵒ aūt nō expediebat hoī vt in miseria huiᵒ vite diutiᵒ ꝓmaneret. Cū aūt dicitur ibidē Ecce adam:q̄si vnᵒ ex nobis factus est sciēs bonū ꝛ malū Uerba dei sicut dicit Aug.xj.sup Geñ.ad lr̄am.nō tam sunt ꝓmis parētibᵒ insultātis q̄ ceteros:ne ita supbiant deterrētis ꝓpter ista ꝺscripta sunt:qz.s.nō solū adam nō factus fuit q̄si fieri volvit.sed nec id qō factus fuerat ꝺseruavit. Quantū ad tertiū sciendū:ꝙ primis parētibᵒ ante peccatū assignatus ꝛ datus fuit cibus.nō aūt vestitᵒ:qz cibᵒ necessariᵒ est hoī.ꝛ fuisset necessariᵒ etiā ante lapsuꝫ ad fomē caloris nālis:ꝛ ad coꝛporis augmētū. Uestitus aūt necessariᵒ est hoī ſm statū pēne miserie ꝓpter duo. Primo q̄dē ꝓpter defectū ab exterioꝛibᵒ nocumētis:puta ī tpe caloris ꝛ frigoris. Secūdo ad tegumentū ignominie ne turpitudo mēbroꝛ appareat: in quib? ꝓcipue manifestat rebellio carnis ad spm̄. Nec aūt duo in ꝓmo statu nō erāt:qz in statu illo coꝛpᵒ hoīs nō poterat p aliq̄d extrinsecū ledi.nec etiā erat in statu illo aliq̄ turpitudo in coꝛpᵒ hoīs q̄ ꝺfusionē induceret. Uñ dicit Geñ.ij. Erāt aūt vteqz nudus adā s.ꝛ vxoꝛ eius:ꝛ non erubescebant.

¶ De peccato originali. DIS. .XII.

Deinde ꝺsiderādū est de pctō qō a ꝓmis parētibus trāsfundit ꝓ originē in posteros.s. de pctō originali. Circa qō tria ꝺsiderāda occurrūt. Primo de eiᵒ traductione. Secūdo de eiᵒ essentia. Tertio de eius subiecto. Circa primū videnda sunt quinqz. Primo vtrū peccatū primi hoīs per originē in posteros veniet. Secūdo vtrū oīa alia pcta ꝓmi parētis vel etiā alioꝝ parentū per originē in posteros veniant. Tertio vtrū peccatū originale veniet ad oēs q̄ ex adā ꝑ viā seminis generant. Quarto vtrū veniaret ad illos q̄ miraculose ex aliq̄ parte humani coꝛporis formarentur. Quinto vtrū si femina peccasset viro nō peccāte:traduceret originale pctm

Ad primū.s.vtrū peccatū ꝓmi hoīs in posteros ꝑ originē traducatur. Dicēdū:ꝙ ſm fidē catholicā est tenēdū ꝙ peccatū primi hoīs originaliter trāsit in posteros. Propter qō etiā pueri mox nati deferunt ad baptismū tanq̄ ab aliq̄ infectione culpe abluendi. Contrariū aūt est hereſi pelagiane:vt patet p Augu.in plurimis suis libris. Ad inuestigandū aūt q̄liter peccatū primi parētis originalit̄ possit trāsire in posteros diuersis diuersis vijs,pcesserūt. Quidā enī ꝺsiderātes ꝙ pctī subiectū est aīa rōnalis:posuerūt ꝙ cū semine rationalis aīa traducat:vt sic ex infecta aīa infecte aīe deriuari videātur. Alij vo hec repudiātes tanq̄ erroneū conati sunt ostendē quō culpa aīe parētis traducit̄ in ꝓlē:etiā si aīa nō traducat ꝑ hᵒ ꝙ coꝛporis defectus traducunt a parēte in ꝓlē.sic ſi lepꝛosus generat lepꝛosum:vel podagricᵒ podagricū ꝓpter aliquā corruptionē seminis:licz illa corruptio nō dicat lepꝛa vl podagra. Cū aūt corpus sit ꝓportionatū aīe:ꝛ defectᵒ aīe redundent in coꝛpᵒ:ꝛ ecōuerso.simili modo dicūt ꝙ culpabiles defectus aīe p traductionē seminis in ꝓlē deriuant:q̄uis semen actualiter nō sit culpe subiectū. Sed oēs hmōi vie sufficiētes sunt:qz dato ꝙ aliq̄ defectᵒ coꝛporales a parēte trāseant in ꝓlē ꝑ originē:ꝛ etiā aliq̄ defectᵒ aīe ex cōsequēti ꝓpter coꝛporis indispositionē.sicut interdū ex fatuis fatui generant.tm̄ hoc ipsum qō est ex origine aliquē defectuꝫ habere:videt excludere rationē culpe:de cuiᵒ rōne est ꝙ sit volūtaria. Uñ etiam posito ꝙ aīa rationalis traduceret ex hoc ipso ꝙ infectio aīe ꝓlis nō eēt in eiᵒ volūtate:amittēt rōnē culpe obligātis ad penā:vt plᵇ ꝺicit in.iij.etb. Nullus improbabit ceco nato:sed magis miserebi-

Et ideo alia via ꝓcedendū est. dicendo q̄ oēs homines qui nascūtur ex adam possunt cōsiderari vt vnus hō inquātū conueniunt in nā quā a primo parente accipiunt. Fz q̄ in ciuilibus oēs qui sunt vnius cōmunitatis reputant quasi vnuz corpus. ⁊ tota cōmunitas quasi vnus hō. Porphyrius etiā dicit q̄ p participationē act⁹ ſpeciei plures hoīes sunt vnus hō. Sic igit multi hoīes ex adā deriuati sunt tāq̄ multa membra vnius corpis. actus aūt vni⁹ mēbri corpalis puta manus nō est volūtarius volūtate ipsius manus. sed volūtate anime q̄ primo mouet mēbra. Unde homicidiū q̄ manus cōmittit. nō imputat manui ad pctm. si cōsideret manus secūdū se vt diuisa a corpore. sed imputat ei inquātū est aliq̄d hoīs q̄ mouetur a primo principio motiuo hoīs. Sic igit inordinatio q̄ est in isto hoīe ex eodē generato nō est volūtaria volūtate ipsius. sed voluntate primi parētis qui mouet motione generationis oēs qui ex ei⁹ origine deriuant. sic volūtas anime mouet oia mēbra ad actū. Unde pctm q̄ fit a primo parēte in posteros dr originale. sic pctm q̄ ab aīa deriuat ad mēbra corpis dr actuale. ⁊ sic pctm actuale q̄ p mēbrū aliq̄ cōmittit nō est peccatū. illius mēbri nisi inquātū illud mēbrū est aliq̄d ipsius hoīs ꝓpter q̄ vocat pctm humanū. ita pctm originale nō est pctm huius psone nisi inquātū h̄ ꝑsona recipit nām a primo parēte. Unde ꝟocat pctm nature fz illud Eph̄s. ij. Eramus nā filij ire. Sicut aūt filius nō portat iniquitatem pris. i. non punit pro peccato actuali pris. sicut dr Ezech̄. xviij. nisi sit particeps culpe pris p imitationē iniq̄tatis paterne. sic nec pro pctō primi parētis punirent filii nisi ptices essent peccati primi parentis. Fiunt aūt hoīes ptices culpe eius. q̄ deriuat p originem culpa a primo parēte in oēs posteros. sicut ⁊ actuale pctm p imitationē. Itē q̄uis aīa q̄ est subiectū culpe nō traducat a parēte in ꝓle q̄ virtus seminis nō pōt causare aīam rōnalē. mouet tñ ad ipsam dispositiue. Uñ p vtutē seminis traducit humana nā a parēte in ꝓle. ⁊ simul cū nā nature infectio. ex hoc fit iste q̄ nascit consors culpe primi parētis. q̄ nā ab eo sortit p quādā generatiuā motionē. Itē q̄uis in illo semine nō sit actualiter culpa. q̄ nō pōt eē subiectū culpe. tñ virtualiter est in illo humana nā. quā cōcomitat talis culpa. Itē magis inficit aīa p semē. q̄ p carnē. q̄ semē est principiū generationis q̄ est ꝓprius actus nature eius ꝓpagationi deseruiens. caro aūt dicit q̄d pfectū iā determinatū ad psonā. Si. n. p carnē iā pfectā inficeret aīa sibi vnita. iā aīa nō posset emūdari a peccato originali q̄diu esset carni vnita. ¶ Ad secūdū. s. vtruz oīa alia peccata. vel primi parētis vel ꝓrimoꝝ parētū traducant i posteros. dicēdū q̄ aug. hanc q̄stionē mouet in ench̄. ⁊ insolutā relinquit. Sed si q̄s diligēter attendat. impossibile est q̄ aliq̄ pctā ꝓrimoꝝ parētū. vel etiā primi parētis p̄ter primū p originē traducant cuius rō est. q̄ hō generat sibi idē in specie. nō aūt fm indiuidū. ⁊ ideo ea q̄ directe ptinēt ad indiuidū sicut psonales actus ⁊ q̄ ad eos ptinēt. nō traducunt a parētib⁹ in filios. Nō enī grāmaticus traducit in filiū sciētiā grāmatice quā ꝓprio studio acq̄siuit. Sed ea q̄ ptinēt ad nām speciei traducunt a parētib⁹ in filios. nisi sit defectus nature. sicut oculatus generat oculatū. nisi nā deficiat. Et si nā sit fortis ēt aliq̄ indiuidualia accedētia ꝓpagant i filios. ptinētia ad dispositionē nature. sic velocitas corpis. bōitas ingenii. ⁊ alia huiusmodi. nullo aūt mō ea q̄ sunt pure psonalia vt dctm est. Sic enī ad psonā ptinet aliq̄d fm seipsam. s. q̄ causat ex principijs ei⁹. ⁊ aliq̄d ex dono gr̄e. ita etiā ad nām pōt aliq̄d ptinere fm seipsam. s. q̄ causat ex principijs ei⁹. ⁊ aliq̄d ex dono gratie. Et h̄ mō iusticia originalis erat quoddā donū gr̄e. toti humane nature diuinit⁹ collatū in primo parēte. q̄ q̄dē primus hō amisit p primū pctm. Uñ sicut illa originalis iusticia traducta fuisset in posteros simul cū nā. ita ⁊ inordinatio opposita. fz alia pctā actualia vel aliox nō cozrūpunt nām q̄tū ad id q̄ nā est sed solū q̄tū ad id q̄ psone est. i. fm ꝓnitatē ad actū. Unde alia pctā nō traducunt. ¶ Ad tertiū. s. vtrū peccatū primi parētis trāseat p originē in oēs posteros q̄ ex eo p viam seminis generātur dicendum q̄ fm fidem catholicā firmiter est tenendū q̄ omnes homines p̄ter solū christum ex adam deriuati peccatum originale ex eo cōtrahunt. Alioquin nō omnes indigerent redemptionem que est per christū. q̄ erroneū est. Ratio autē potest sumi ex eo q̄ supra dictū est. q̄ sic ex peccato primi parentis traducatur originalis culpa in posteros. sicut a voluntate anime per motionē mēbrorum traducit peccatū actuale ad membra corpis. Manifestum est autē q̄ peccatū actuale traduci potest ad omnia membra que possunt moueri a voluntate. Unde ⁊ culpa originalis traducitur ad omnes illos qui mouētur ab adā motione generationis. ¶ Ad quartum scilicet vtrum si aliquis miraculose formaretur ex carne humana ꝺtraberet originale peccatū. Dicēdū q̄ sicut iam dictū est: pctm originale a primo parente traducit in posteros: inq̄ntū mouent ab ipso p generationē. sicut mēbra mouentur ab aīa ad pctm actuale. nō aūt est motio ad generationē nisi p virtutē actiuā in generatione. Uñ illi soli peccatū originale ꝺtrahūt qui ab adā descēdunt pvirtutē actiuā in generatiōe originaliter ab adam deriuata. q̄ est fm seminalē rationē ab eo descēdere. nam rō seminal⁹ nihil est aliud q̄uis actiua in generatione. Si aūt aliq̄s formaret virtute diuina ex carne humana: manifestū est q̄ vis actiua non deriuata retur ab adam. Uñ nō ꝺtraberet peccatū originale: sicut nec actus man⁹ ptineret ad peccatū humanū si man⁹ nō moueret a volūtate hoīs: sed ab aliquo extrinseco mouēte. ¶ Ad quintū. s. vtrū si adā nō peccasset eua peccāte filij ꝺtraberēt originale peccatū. Dicendū q̄ huius dubitatiōis solutio ex premissis apparet. Dictū est enī supra q̄ peccatū originale a primo parēte traducit inq̄ntū mouet ad generationē natoꝝ. vñ dictū est q̄ si materialiter tñ aliq̄s ex carne humana generaret: originale peccatū nō ꝺtraberet. Manifestum est aūt fm doctrinam pḣoꝝ q̄ principiū actiuū in generatiōe est a pre. materiā aūt ministrat mater. Uñ pctm originale nō ꝺtrahit a matre sed a patre. Et fm hoc si adam non peccāte eua peccasset: filij originale peccatū non contraherēt. Ecōtrario autē esset si adam peccasset: ⁊ eua non peccasset.

De peccato originali q̄ntū ad ei⁹ essentiā. DIS. .XIII.

Deinde ꝺsiderādū est de pctō originali q̄ntū ad ei⁹ eēntiā. Et circa h̄ q̄runt q̄ttuor. Primo vtrū pctm originale sit habit⁹. Secūdo vtrū sit vnū tm̄ i vno hoīe. Tertio vtrū sit ꝺcupiscētia. Quarto vtrū sit eq̄liter in oīb⁹. ¶ Ad primū. s. vtrū originale pctm sit habit⁹. Dicendū: q̄ sicut supra dictū est duplex est habit⁹. Unus quidē quo inclinat potētia ad agēdū. sicut sciētie ⁊ virtutes habitus dicunt. Et h̄ mō pctm originale nō est habitus. Alio mō dicit habit⁹ dispositio alicui⁹ nature ex multis cōposite: fm quā bene se habet vel male ad aliq̄d. ⁊ ꝑcipue cū talis dispositio uersa fuerit q̄si in naturā vt patet de egritudine ⁊ sanitate. Et h̄ mō pctm originale est habitus. Est enī q̄dā inordinata dispositio ꝓueniēs ex dissolutiōe illi⁹ armonie in q̄ ꝺsistebat rō originalis iustitie. sicut etiā egritudo corpalis est q̄dā inordinata dispositio corporis: fm q̄ soluit equalitas in q̄ ꝺsistit rō sanitatis. vñ pctm originale languor nature dicit. ¶ Ad secundū. s. vtrū in vno hoīe sit tm̄ vnū originale peccatū. Dicēdū: q̄ in vno hoīe est vnū pctm originale. cui⁹ rō duplicit accipi pōt. Uno mō ex parte cause pctī originat. Dictū est enī supra q̄ solū primū pctm p̄mi parētis in posteros traducit. vñ pctm originale in vno hoīe est vnū numero. ⁊ in oīb⁹ hoīb⁹ est vnū ꝓportiōe respectu. s. ad primū ꝓncipiū. Alio mō pōt accipi rō ei⁹ ex ipa essentia originat pctī. In oī enī inordinata dispōne vnitas spēi ꝺsideratur ex parte cause. vnitas aūt fm numerū ex parte subiecti. sicut pz in egritudine corporali. Sūt enī diuerse egritudines specie: q̄ ex diuersis causis ꝓcedūt: puta ex supabundātia calidi ⁊ frigidi: ex lesione pulmonis vel epatis. Una autē egritudo fm speciē in vno hoīe non est nisi vna numero. Causa aūt hui⁹ corrupte dispōnis q̄ dicit originale peccatū est vna tm̄. s. puatio originat iustitie: p quā subiecta ē subiectio humane mētis ad deū. ⁊ ideo peccatū originale est vnū specie. ⁊ in vno hoīe nō pōt esse nisi vnū numero. In diuersis aūt hoīb⁹ est vnuz specie ⁊ ꝓportione: diuersum numero. ¶ Ad tertiū. s. vtrū originale pctm sit cōcupiscētia. dicēdū: q̄ vnūquodq̄ h̄z speciē a sua forma. Dictū est aūt supra: q̄ spēs originat pctī sumit ex sua causa. Uñ oportet q̄ id q̄ est formale i originali pctō accipiat ex parte cause pctī originat. oppositoꝝ aūt oppositē sunt cause. Est igit attēdenda causa originat pctī ex cā originat iustitie q̄ opponit ei. Tota autē ordinatio originat iustitie est ex h̄ q̄ volūtas hoīs erat deo subiecta. Que quidē subiectio primo ⁊ principaliter erat p voluntatē: cui⁹ est mouere oēs alias partes aīe in finē. vñ ex auersione voluntatis a deo ꝺsecuta est inordinatio in oīb⁹ aliis aīe virib⁹. Sic igit ꝓximatio originat iustitie p quā volūtas subdebatur deo est formale in pctō originali. Dis ām alia inordinatio viriū aīe: ꝑcipue in h̄ attēdit q̄ inordinate auertunt ad bonū cōmutabile. q̄ quidē inordinatio cōi noie pōt dici ꝺcupiscētia. Et ita pctm originale materialiter quidē est ꝺcupiscētia. formaliter vo est defectus originat iustitie. ¶ Ad q̄rtū. s. vtrū pctm originale sit eq̄liter in oīb⁹. Dicēdū: q̄ in originali pctō sūt duo. Quoꝝ vnū ē defect⁹ originat iustitie. Aliud aūt est relatio hui⁹ defect⁹ ad pctm primi parētis: a quo p vitiatā originē deducit. Quantū aūt ad primū peccatū originale nō recipit magis ⁊ minus: q̄ totū donū originat iustitie est sublatū. Pziuationes autē totaliter aliq̄d priuantes: vt mors ⁊ tenebre nō recipiunt magis ⁊ minus. Similiter etiā nec q̄tum ad

secundū equaliter enim oēs relationē habent ad primū principiū vitiate originis. ex quo peccatū originale recipit rationē culpe. Relatio enim nō recipit magis ⁊ minus vnde manifestū est q̄ peccatum originale nō p̄t esse magis in vno q̄ in alio.

¶ De subiecto originalis peccati. DIS. XIIII.

DEinde Considerādū est de subiecto originalis peccati. ⁊ circa hoc videnda sunt quatuor. Primo vtrū subiectū originalis peccati p̄ius sit caro vel anima. Secūdo si anima vtrū per essentiaz aut per potentias suas. Tertio vtrū voluntas per p̄ius sit subiectū originalis peccati q̄z alie potentie. Quarto vtrū alique potētie anime sint specialit̄ infecte. s. generatiua vis. cōcupiscibilis ⁊ sensus tact⁹.

¶ Ad primū. s. vtrū peccatū originale magis sit in carne q̄z in aīa. dicendū q̄ aliquid p̄t esse in aliquo dupliciter. Uno mō sicut in causa vel principali vel instrumētali. Alio modo sicut in subiecto. Peccatū igitur originale omniū hominū fuit quidez in ipso adam sicut in prima causa principali. fm illud Ro. v. In quo oēs peccauerunt. In semine aūt corporali est peccatū originale sicut in causa instrumētali. eo q̄ p̄ virtutē actiuaz seminis traducit̄ peccatū originale in prolē simul cū natura humana. Sed sicut in subiecto peccatum originale nullo modo p̄t esse in carne. sed solū in aīa. cuius ratio est. Sicut supra dictū est hoc mō ex voluntate primi parētis peccatū originale traducit̄ in posteros p̄ quandā generatiuaz motionē. sicut a voluntate alicuius hominis deriuat̄ peccatū actuale ad alias p̄tes eius. in qua q̄dē deriuatione hoc p̄t attēdi. q̄ q̄cq̄ ꝓuenit ex motione voluntatis peccati ad quācūq̄ partem hois q̄ quocūq̄ mō p̄t esse particeps peccati. vel p̄ modū subiecti. vel p̄ modū instrumenti hz rationē culpe. Sicut ex voluntate gule ꝓuenit cōcupiscentia cibi ad cōcupiscentē. ⁊ sumptio cibi ad manus. ⁊ os. q̄ inquātū mouētur a voluntate ad peccatū sunt instrumēta peccati: q̄ō vero vlterius deriuaī ad vim nutritiuā ⁊ ad interiora mēbra q̄ nō sunt nata moueri a voluntate. nō hz rationē culpe. Sic igit̄ cū anima possit esse subiectū culpe. q̄cq̄d ꝓuenit de corruptione primi peccati ad animā. hz rationē culpe. q̄ō aūt ꝓuenit ad carnez nō habet rationē culpe. sed pene. Sic ergo anima est subiectū peccati originalis. nō autez caro. Nec obstat q̄ō dicit ap̄s Ro. vij. Uideo aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mentis mee. Ex quo vbo videt̄ q̄ repugnātia carnis ad mentē p̄incipaliter cōsistit ī carne. Repugnātia autē carnis ad mentē p̄cedit ex corruptione originalis peccati. ⁊ sic originale peccatū p̄incipaliter videt̄ esse ī carne. Sed apost. ibi loquit̄ de hoīe iā redempto. q̄ liberatus est a culpa. sed subiacet adhuc pene. ratione cuius peccatū dicit̄ habitare ī carne. Unde ex hoc nō sequit̄ q̄ caro sit subiectū culpe sed pene. Itē q̄z peccatū originale causat̄ ex semine sicut ex cā ī strumētali vt dictū est. nō autē oportet q̄ aliq̄d sit p̄incipalius in cā instrumentali q̄z in effectu. ideo nō oportet q̄ō peccatū originale principali⁹ sit ī carne q̄z in aīa. sed in adā peccante p̄incipalius fuit in quo fuit fm rationē actualis peccati. Itē peccatū originale a p̄mo parēte cōtrahimus. inquātū in eo fuimus fm rationē seminalē. Sic aūt non fuit ibi aīa. sed sola caro. Sed licet anima huius vel illius hominis nō fuerit in adā peccante fm rationē seminalē sicut in principio effectiuo. fuit tamē in eo sicut in p̄incipio dispositiuo. eo q̄ semē corpale q̄ō ex adā traducitur. sua virtute nō efficit animā rationalez sed ad eā disponit. Cū autez anima in sui infusione in corpus inficiat̄ macula originalis peccati ex cōtractu carnis maculate. huiusmodi infectio originalis peccati nullo modo causat̄ a deo. s̄z ex solo peccato primi parentis p̄ carnalē generationē. ⁊ ideo cū creatio importet respectū anime ad solū deū. nō p̄t dici q̄ anima in sui creatione inquinet̄. Sed infusio importat respectū ⁊ ad deū infundentē ⁊ ad carnē cui infunditur anima. Et ideo respectu ad deū infundentem nō p̄t dici q̄ anima per infusionē maculet̄. sed solū habito respectu ad corpus cui infundit̄. Licet autē sic inficiat̄ anima a carne in ipso sue infusionis instanti. nō debet tamē deus summe bonus ⁊ sapiens p̄termittere creationē huius anime. quia bonuz cōmune bono particulari p̄fert̄. Unde deus fm suā sapiētiā nō p̄termittit vniuersalē ordinē rer̄. qui est vt tali corpori talis anima infundat̄. vt vitet̄ singularis infectio huius anime p̄sertim cū nā anime h̄ habeat. vt esse non incipiat nisi in corpore. Melius est aūt ei sicut esse fm naturā q̄z nullo mō esse. p̄sertim cū possit p̄ gr̄am dānationē euadere. ¶ Ad secundū. s. vtrū originale peccatū sit p̄ p̄ in aīa q̄z in eius potētijs. dicēdū q̄ illud principaliter est subiectuz alicuius pcti. ad q̄ō ptinet prima cā motiua illius pcti. Sicut si cā motiua ad peccādū sit delectatio sensus qui ptinet ad vim cōcupiscibilē sicut ꝓpriū obiectū eius. sequit̄ q̄ vis cōcupiscibilis sit ꝓpriū subiectū illi⁹ peccati. Manifestū est autē q̄ peccatū originale causatur p̄ originē. Uni illud aīe q̄ō p̄mo attingit̄ ab origine hois est primū subiectū originalis peccati. Attingit aūt origo animā vt terminū generationis: fm quod est forma corporis. q̄ō quidē ꝓuenit ei fm essentiā propriā. Uni aīa fm essentiā est subiectū primū originalis peccati. Sicut originalis iustitia primordialiter pertinebat ad essentiā anime. Erat enī donū diuinitus datū humane nature: quā per p̄ius respicit essentia anime q̄z eius potētie. Potētie enī magis vident̄ ptinere ad p̄sonā inq̄ntū sunt p̄incipia p̄sonaliū actuū Uni sūt ꝓpria subiecta pctōr actualiū: q̄ sunt pcta p̄sonalia. ¶ Ad tertiū. s. vtrū peccatū originale p̄ p̄ius inficiat volūtatē q̄z alias potētias. Dicendū: q̄ in infectione peccati originalis duo est ꝑsiderare. Primo quidē inhērētia eius ad subiectū. ⁊ fm hoc primo respicit essentiam anime: vt dictū est. Deinde cōsiderare oportet inclinationē eius ad actum. ⁊ hoc modo respicit potētias anime. Oportet igit̄ q̄ illam p̄ p̄ius respiciat que primā inclinationē habet ad peccādū. hoc autē est volūtas: vt ex supradictis patet. Uni peccatū originale p̄ p̄ius respicit volūtatē. ¶ Ad q̄rtū. s. vtrū vis generatiua ⁊ vis cōcupiscibilis: ⁊ sensus tactus sint magis infecte q̄z alie potētie aīe. Dicēdū: q̄ huiusmodi corruptio ꝑcipue infectio nominari solet: que nata est in aliud transferri. Uni ⁊ morbi cōtagiosi sicut lepra ⁊ scabies ⁊ huiusmodi infectiōes dicunt̄. Corruptio aūt originalis peccati traducit̄ per actū generationis: sicut supra dictū est Unde potentie que ad huiusmodi actum concurrūt: maxime dicūtur esse infecte. Huiusmodi enī actus deseruit generatiue inquantum ad generationē ordinat̄. Habet autē in se delectationē tactus que est maximū obiectū cōcupiscibilis. Et ideo cum omnes partes anime dicant̄ esse corrupte per peccatū originale: specialit̄ tres predicte dicunt̄ esse corrupte ⁊ infecte.

¶ De causa peccati. DIS. .XV.

DEinde considerādū est de causa peccati: fm q̄ vnū peccatū est causa alteri⁹. Et circa h̄ querunt̄ q̄ttuor. Primo vtrum cupiditas sit radix oīuz peccatorū. Secundo vtrū superbia sit initiū oīs pcti. Tertio vtrū ꝑter superbiā ⁊ auaritiā debeant dici capitalia vitia aliq̄ Quarto quot ⁊ que sunt capitalia vitia. ¶ Ad p̄mū. s. vtrū cupiditas sit radix oīuz peccatoꝝ. Dicendū: q̄ fm quosdā cupiditas multipliciter dicit̄. Uno modo p̄out est inordinat⁹ appetitus diuitiarū. ⁊ sic est speciale peccatū. Alio modo fm q̄ significat inordinatū appetitū cuiuscūq̄ boni tēporalis. ⁊ sic est gen⁹ oīs peccati. Nā in omni peccato est inordinata auersio ad cōmutabile bonū: vt dictū est. Tertio sumit̄ ꝓut significat quādā inclinationē nature corrupte ad bona corruptibilia inordinate appetēda. Et sic dicūt cupiditatē esse radicē oīuz pctōr: ad similitudinē radicis arboris q̄ ex terra trahit alimentū. Sic enī ex amore rerū tpaliū omne pctū ꝓcedit. ⁊ hec quidē q̄uis vera sint: nō tū vident̄ esse fm intētionē ap̄li: qui dixit cupiditatē eē radicē oīuz peccatoꝝ. Manifeste enī ibi loquitur ꝑtra eos qui cū velint diuites fieri incidūt in tētationes ⁊ in laqueū diaboli: eo q̄ radix oīuz malorꝝ est cupiditas. Uni manifestū est q̄ loquitur de cupiditate fm q̄ est inordinatus appetitus diuitiarū. Et fm hoc dicendū est q̄ cupiditas fm q̄ est speciale peccatū dicit̄ radix oīuz pctōr: ad similitudinē radicis arboris: q̄ alimentū p̄stat toti arbori. Uidem⁹ enī q̄ p̄ diuitias hō acquirit facultatē ꝓpetrādi quodcūq̄ peccatū: ⁊ adipiscēdi desideriū cuiuscūq̄ pcti: eo q̄ ad habēda quecūq̄ tpalia potest homo p̄ pecuniā inuari fm q̄ dicitur Eccl. x. Pecunie obediūt oīa. Et fm hoc patet q̄ cupiditas diuitiarū radix est oīuz peccatoꝝ. Sciendū aūt q̄ sicut in naturalibus nō querit̄ quid semp fiat sed quid in plurib⁹ accidat: eo q̄ natura corruptibilū rerū impediri potest vt nō semper eodem mō operet̄. ita etiā in moralib⁹ ꝑsiderat̄ q̄ō vt in plurib⁹ est: nō aūt q̄ō est semp: eo q̄ volūtas nō ex necessitate opat̄. Nō ergo dicit̄ auaritia radix oīs mali: quin interdū aliq̄ō aliud malū sit radix ei⁹: sed q̄z ex ipsa vt frequēti⁹ alia mala oriunt̄ rōne ꝓdicta. ¶ Ad secundū. s. vtrū superbia sit initiū oīuz pctōr. Dicēdū: q̄ quidā dicūt superbiā tripliciter dici. Uno modo fm q̄ superbia significat inordinatū appetitū ꝓprie excellētie. ⁊ sic est speciale peccatū. Alio mō fm q̄ importat quēdā actualē ꝛēptū dei q̄ntū ad hunc effectū: q̄ est nō subdi eius ꝓcepto. ⁊ sic dicūt q̄ est generale peccatū. Tertio mō fm q̄ importat quādā inclinationē ad huiusmodi ꝛēptū ex corruptione nature. ⁊ sic dicūt q̄ est initiū oīs peccati. Et differt a cupiditate: quia cupiditas respicit peccatū ex parte conuersionis ad bonū cōmutabile: ex quo peccatū quodāmodo nutrit̄ ⁊ foue. ꝓpter hoc cupiditas dicit̄ radix. Sed superbia respicit peccatuz ex parte auersiōis a deo: cui⁹ ꝓcepto homo subdi recusat. ⁊ ideo

vocat initiū. qz ex parte auersionis incipit ratio mali. Et ꝫ quidez ꝗ̄uis vera sint. nō tamē sunt fm intentionē sapiētis. qui dicit. Initium omnis peccati superbia. Manifeste enim loquit de supbia fm q̄ est inordinatus appetitus ꝓprie excellentie. Qō patet p hoc qō subdit. Sedes ducū superboꝝ destruxit deꝰ. ꝛc. ꝛ ideo dicendū est q̄ superbia fm q̄ est speciale peccatū. est initium omnis peccati. Cōsiderādū est enim q̄ in actibus voluntarijs cuiusmodi sunt peccata duplex ordo inuenit. s. itētionis ꝛ executionis. In primo q̄dē ordine habet rationē principij finis. Finis autez in omnib⁹ bonis temporalibus acquirēdus est. vt hō p illā quandā pfectionē ꝛ excellentiā habeat. ꝛ ideo ex hac parte supbia q̄ est appetitus excellētie ponit eē initiū omnis peccati. Sed ex parte executionis est primū illud qō prebet opportunitatē adimplēdi omnia desideria peccati. qō habet rationez radicis. s. diuitie. ꝛ ideo ex hac pte auaritia ponit esse radix omniū malorꝝ. Nec obstat qō dicit Eccī. x. Initiū superbie hois apostatare a deo. ꝛ sic supbia nō videt esse initiū ois peccati Sed sciendū q̄ apostatare a deo dicit esse initiū superbie ex parte auersionis. ex hoc enim q̄ homo nō vult subdi deo. sequit q̄ inordinate velit ꝓpriā excellentiā in rebus tēporalib⁹. ꝛ sic apostasia a deo nō sumitur hic quasi speciale peccatū. Sed magis cōditio quedā generalis omnis peccati que est auersio ab incōmutabili bono. Uel pōt dici q̄ apostatare a deo dicit esse initiū supbie qz est prima superbie species. Ad superbiā autē ptinet cuicūq; superiori nolle subiici. ꝛ ꝑcipue nolle subdi deo. ex quo ꝓtingit q̄ hō supza seipsum indebite se extollat ꝗ̄tū ad alias superbie spēs. Itē nota q̄ inordinatus amor sui dicit initiū ois peccati. qz fm augu. xiiij. de ci. dei facit ciuitatē babilonie sed in hoc dicit hō se amare. q̄ vult sui excellentiā. Idē enim est se amare qō velle sibi bonum. Uñ ad idē ptinet q̄ superbia ponat initiū ois peccati. vel ꝓprius amor sui. ¶ Ad tertiū. s. vtrū ꝑter superbiā ꝛ cupiditatez sint q̄daz aliqua alia peccata q̄ capitalia nominent. dicēdū q̄ capitale a capite dicit. Caput autē ꝓprie quidē est quoddā mēbrū animalis. qō ē principiū ꝛ directiuū totius animalis. Unde methaphorice omne principiū caput vocat ꝛ etiā hoies qui alios dirigunt ꝛ gubernant capita aliorꝝ dicunt. Dicit ergo vitiū capitale vno mō a capite ꝓprie dicto. ꝛ fm hoc peccatū capitale dicit peccatuz qō capitis pena punit. Sed sic nūc nō intendimus de capitalibus vitijs vel peccatis. Sed fm q̄ alio modo dicit peccatū capitale a capite. put methaphorice significat principiū vel directiuū aliorꝝ. ꝛ sic dicit vitiuz capitale ex quo alia vitia oriunt ꝛ ꝑcipue fm originē cause finalis q̄ est formalis ozigo vt supra dictū est. ꝛ ideo vitiū capitale nō solū est principiū aliorū. sed etiā est directiuū quodāmodo aliorꝝ. semp enim ars vel habitus ad quā ptinet finis. ꝓncipatur ꝛ impat circa ea q̄ sunt ad finē. Unde Greg. xxxi. moral. huiusmodi vitia capitalis ducibus exercituū compat. dicunt autē capitalia vitia nō solū illa que habent rationē prime originis sicut auaritia que dicit radix. ꝛ supbia que dicit initiū. sed etiā illa que habent rationē originis ꝓpinque respectu pluriū peccatorꝝ. ¶ Ad quartū. s. quot ꝛ que sint capitalia vitia. dicendū q̄ sicut dictuz est vitia capitalia dicuntur ex quibus alia oriunt ꝑcipue fm rationez cause finalis. huiusmodi autē ozigo potest attendi dupliciter. Uno quidē modo fm cōditionē peccantis. qui sic dispositus est vt maxime afficiatur ad vnū finē. ex quovt plurimuz in alia peccata ꝓcedat. sed iste modus originis sub arte cadere nō pōt. eo q̄ infinite sunt particulares hominū dispositiones. Alio modo fm naturalē habitudinē ipsorum finiū adinuicē. ꝛ fm hoc vt in pluribus vnū vitium ex alio orit. vñ iste modus originis sub arte cadere nō pōt. Secundū hoc ergo illa vitia capitalia dicunt quoꝝ fines habent quasdā primarias rationes mouendi appetitū. ꝛ fm harū rationē distinguuntur capitalia vitia. Mouet autē aliquid appetitū dupliciter. Uno modo directe ꝛ per se. ꝛ hoc modo bonū mouet appetitū ad ꝓsequendū. malum autē fm eandē rationez ad fugiendū. Alio modo indirecte ꝛ quasi per aliud. sicut aliquis aliquod malū ꝓsequitur ꝓpter aliquod bonū adiunctū vel aliqō bonuz fugit ꝓpter aliquod malū adiunctū. Bonū autē hominis triplex est. Est enim ꝑmo quoddā bonū anime. qō scilicet ex sola apprehēsione rationez appetibilitatis habet. sicut excellentia laudis vel amoris. ꝛ hoc bonū inordinate ꝓsequit inanis gloria. Aliud est bonū corpis. ꝛ hoc vel ptinet ad cōseruationez indiuidui sicut cibus ꝛ potus. ꝛ hoc bonū inordinate ꝓsequit gula. aut ad conseruationē speciei. sicut coitus. ꝛ ad hoc ordinatur luxuria. Tertio bonū est exterius. s. diuitie. ꝛ ad hoc ordinat auaritia. ꝛ eadē quattuorvitia inordinate fugiunt mala cōtraria. vel aliē bonū ꝑcipue mouet appetitū ex hoc q̄ participat aliquid de ꝓprie tate felicitatis quā naturaliter omnes appetunt. de cuius ratione est quidem ꝑmo quedā perfectio. Nam felicitas est perfectū bonū ad quod pertinet excellentia vel claritas: quā appetit supbia vt inanis gloria. Secūdo de ratione eius est sufficiētia quam appetit auaritia in diuitijs eam promittētibus. Tertio est de cōditione ei⁹ delectatio: sine qua felicitas esse nō potest: vt dicit in. j. ꝛ. x. ethi. Et hanc appetūt gula ꝛ luxuria. Qz autē aliquis bonū fugiat ꝓpter aliquod malū adiunctū: hoc cōtingit dupliciter. Quia aut est respectu boni ꝓpzii. ꝛ sic est accidia que tristat de bono spūali ꝓpter laborē corporalem adiūctū. Aut est de bono alieno. ꝛ hoc si sit sine insurrectione pertinet ad inuidiā: que tristatur de bono alieno inquantū est impeditiuū ꝓprie excellentie. Aut est cum quadā insurrectione adiūcta. s. ad vindictā. ꝛ sic est ira. ꝛ ad eadem vitia pertinet prosecutio mali oppositi. Dicuntur etiam ista vitia capitalia: quia ex eis frequēti⁹ alia oriunt. Unde nihil prohibet aliqua peccata interdū ex alijs causis oriri. Potest tamē dici q̄ omnia peccata que ex ignorantia prouenīūt possunt reduci ad accidiā: ad quaz pertinet negligētia: qua aliquis recusat spiritualia bona acquirere ꝓpter laborē. Ignorātia autē q̄ potest eē causa pctī er negligētia ꝓuenit vt supra dictuz est. Qz aūt aliqs cōmittat aliqō peccatū ex bona intētione: ad ignorantiā videt pertinere.

De effectibus peccati. DIS. .XVI.

Deinde considerandū est de effectibus peccati. Et primo de corruptione boni nature. Secūdo de macula anime. Tertio de reatu pene. Quarto de diuersis damnis que peccatū facit in anima. Circa primū querunt ser. Primo vtrum bonū nature diminuat per peccatū. Secūdo vtrū totaliter tolli possit. Tertio de quattuor vulneribus que Beda ponit: quib⁹ humana natura vulnerata est ꝓpter peccatū. Quarto vtrum ꝑiuatio modi speciei ꝛ ordinis sit effectus peccati. Quinto vtrū mors ꝛ alij defectus corporales sint effectus peccati. Sexto vtrum sint aliquo modo homini naturales. ¶ Ad primū. s. vtrum peccatū diminuat bonū nature. Dicendū: q̄ bonū humane nature potest tripliciter dici. Primo ipsa principia nature ex quibus natura constituit: ꝛ ꝓprietates ex bis causate: sicut potētie anime: ꝛ alia huiusmodi. Secūdo quia homo a natura hz inclinationē ad virtutē: vt supra habitū est. ipsa autē inclinatio ad virtutē est quoddam bonū nature. Tertio modo potest dici bonū nature bonū originalis iustitie: quod fuit in primo homine collocatū toti humane nature. Primū igitur bonū nature neq; tollitur neq; diminuit per peccatū. Tertiū vo bonū nature totaliter ē ablatum per peccatū primi parētis. Sed mediū bonū nature. s. ipa naturalis inclinatio ad virtutē diminuit per peccatum. Per actus enī humanos fit quedā inclinatio ad similes actus: vt supra habitum est. Oportet autē q̄ ex hoc q̄ aliquid inclinat ad vnū contrariorū: diminuat inclinatio eius ad aliud. Unde cum peccatū sit cōtrariū virtuti ex hoc ipso q̄ homo peccat diminuit bonuz nature: quod est inclinatio ad virtutē. ¶ Ad secundū. s. vtrū totū bonū nature possit per peccatū auferri. Dicendū: q̄ sicut dictū est bonū nature quod per peccatū diminuit est naturalis inclinatio ad virtutem. que quidē ꝓuenit homini ex hoc ipso q̄ rationalis est. ex hoc enī habet q̄ fm rationē operetur: quod est agere fm virtutē. Per peccatū autē non potest ab homine totaliter tolli q̄ sit rationalis: quia iam nō esset capax peccati. Unde nō est possibile q̄ predictū nature bonū totaliter tollat. Cū aūt inueniat huiusmodi bonū cōtinue diminui per peccatū: quidā ad hui⁹ manifestationē vsi sunt quodā exēplo: in quo inuenit aliquod finitū in infinitū diminui: nunq̄ tamē totaliter cōsumi. Dicit enī pbs in. iij. phisi. q̄ si ab aliq̄ magnitudine finita cōtinue auferat aliquid fm eandē quantitatē totaliter tandem consumet. puta si a quacūq; cōuertibilitate finita semper subtrahit mensurā palmi. Si vo fiat subtractio semper fm eandē proportionē ꝛ nō fm eandē quantitatē: poterit in infinitum subtrahi. puta si quātitas diuidat in duas partes: ꝛ ad min⁹ subtrahat dimidiū: ita in infinitū poterit procedi. ita tū q̄ semper quod posterius subtrahit erit minus eo quod prius subtrahebatur. Sed hic in ꝓpositō nō habet locū. Nō enī sequens peccatuz min⁹ diminuit bonū nature q̄z precedēs: sed forte magis si fit grauius. Et ideo aliter est dicendū: q̄n predicta inclinatio intelligit vt media inter duo. fundat enī sicut in radice in nō rationali. s. in natura corporali: ꝛ tēdit in bonū virtutis sicut in terminū ꝛ finē. Dupliciter enī potest intelligi eius diminutio. Uno modo ex parte radicis: alio mō ex parte termini. Primo quidē mō non diminuit ꝑ pctm̄: eo q̄ pctm̄ nō diminuit ipsaz naturā: vt supra dictū ē. sed diminuit secūdo mō: inq̄ntū. s. ponit impedimentū ꝓtingēdi ad terminū. Si autē primo mō diminueret: oporteret q̄ q̄nq; totaliter

ōsumeret. natura rationali totaliter consumpta. ſz qz diminuit ex parte impedimēti qō apponit ne ptingat ad terminū. manifestū ē qz diminui qdē pōt in infinitū. qz in ifinitū possunt impedimēta apponi. ſm qō pōt homo in ifinitū addere peccatū peccato. nō tn pōt totaliter ōsumi. qz semp manet radix talis inclinatiōis. sicut patet in dyaphano corpe qō qdē hz inclinationē ad susceptionē lucis ex hoc ipso qz est dyaphanus. diminuit aūt hic inclinatio vel habilitas ex parte nebularuz superuenientiū cū semp maneat in radice nature.

¶ Ad tertiū. ſ. de quattuor vulnerib⁹ que beda ponit q̄bus hūana nā vulnerata est ꝓpter peccatū. q̄ sunt Infirmitas. ignorātia. malitia z ocupiscētia. Dicēdū qz p iusticiā originalē pfecte ratio cōtinebat iferiores aīe vires. z ipsa ratio adeo pficiebatur ei subiecta. hec aūt originalis iusticia subtracta ē p peccatū primi parētis. sicut iaz dictū est. z ideo oēs vires aīe remanēt quodāmō destitute ꝓprio ordine. quo naturaliter ordinant⁹ ad virtutez. z ipsa destitutio vulneratio nature dicit. Sūt aūt quattuor potentie aīe q̄ possunt esse subiecta virtutū. vt supra dictū ē. ſ. ratio in qua prudētia ē volūtas in qua est iusticia. irascibilis in qua est fortitudo. cōcupiscibilis. in qua est tēperātia. Inquātū igit ratio destituit suo ordine ad verū ē vulnus ignorātie. Inquātū vero volūtas destituit ordine ad bonū. est vulnus malitie. Inquātū vero irascibilis destituit suo ordine ad arduū est vulnus ifirmitatis. Inquātū vero destituit ordine ad delectabile moderatū ratiōe. est vulnus concupiscētie. Sic igit quattuor sūt vulnera iflicta toti hūane nature ex peccato primi parētis. Sz qz iclinatio ad bonū virtutis in vnoquoqz diminuit p peccatū actuale. vt ex dictis patet. et ista quattuor vulnera sūt ex aliis peccatis ōsequētia inquātū. ſ. p peccatū. z ratio ebetat⁹ z pcipue in agēdis. z volūtas ad bonuz idurat⁹. z maioz difficultas bene agēdi accrescit. z ocupiscentia magis exardescit. Licet aūt hec quattuor sint cause peccatoz vt dictū ē. nibilomin⁹ sūt effect⁹ peccati. Nihil enī ꝓhibet id qō ē effect⁹ vni⁹ peccati. esse cāz peccati alteri⁹. Ex hoc enī qz aīa deordinat⁹ p peccatū ꝓcedens. facilius iclinat⁹ ad peccandū. Sciēdū aūt qz malitia nō sumit⁹ hic p peccato sz p quadā ꝓnitate ad malū. ſm qz dicit Heñ. vi. Pzoni sūt sensus hois ad maluz ab adolescētia sua. Itē ocupiscētia pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō ſm qō ē qd naturale. ſ. actus vis ocupiscibilis. z sic subdit⁹ rationi. Alio mō ſm qz excedit limites ratiōis. z sic est ōtra naturā. z est vulnus nature. Itē ifirmitas vno mō dici pōt oīs passio secundū qō debilitat robur aīe. z impedit rationē. Unde idē est peccare ex infirmitate. z ex passiōe. Alio mō dicit infirmitas ſm qz opponit fortitudini que ptinet ad irascibilez. z sic dicit esse vulnus nature.

¶ Ad quartū. ſ. vtrū ꝑuatio modi speciei z ordinis sit effect⁹ peccati. dicēdū qz modus species z ordo ꝓsequunt vnūqōqz bonum creatū inquātū huiusmodi. z etiā vnūquodqz ens. Omne enī esse. z bonū ōsiderat⁹ p aliquā formā ſm quā sumit⁹ species. forma aūt vniuscuiusqz sit siue substātialis. siue accidētalis. ē ſm aliquā mēsurā. Unde in. viii. meth⁹. dicit qz forme rez sunt sicut numeri. z ex hoc hz modū quēdā q̄ mēsurā respicit. ex forma vero sua vnūqōqz ordinat⁹ ad aliud. Sic igit ſm diuersos gradus bonoz sunt diuersi gradus modi. speciei. z ordinis. Est igit quoddā bonū ptinēs ad ipsam substantiā nature. qō habet suū modū. speciē z ordinē. z illud nec ꝑuatur nec diminuit⁹ per peccatū. Est etiā quoddā bonuz naturalis inclinationis. z hoc habet suū modū. speciez z ordinez. z hoc diminuit⁹ per peccatū vt dictū est. sed nō totaliter tollit⁹. Est etiam quoddā bonū virtutis z gratie quod etiā habet suū modū. speciē z ordinē. z hoc totaliter tollitur per peccatū mortale. Est etiam quoddā bonū qō est ipse actus ordinatus. quod etiā hz suū modū speciem z ordinē. z huius ꝑuatio est essentialiter ipsum peccatuz z sic patet qualiter peccatū z est ꝑuatio modi. speciei z ordinis. z ꝑuat vel diminuit modū. speciē z ordinē. ¶ Ad quintuz. ſ. vtrum mors z alij defectus corporales sint effectus peccati. dicēdū qz aliquid est causa alterius dupliciter. Uno quidē modo p se. Alio mō per accidēs. Per se quidē est causa alterius. qō ſm virtutē nature sue vel forme ꝓducit effectū. Unde sequit⁹ qz effectus sit p se intentus a causa. vnde cū mors z huiusmodi defectus sint ꝓter intētionē peccātis. manifestū est qz peccatū nō est p se causa istoz defectuz. Per accidēs aūt aliq̄d est causa alterius si sit causa remouēdo. ꝓhibens. sicut dicit in. viii. ꝓhic. qz diuellēs colūnā p accidēs irruet lapidē colūne suppositū. z hoc mō peccatū primi parētis est causa mortis. z omniū huiusmodi defectuū in natura humana inquātuz p peccatū primi parētis sublata est originalis iusticia. p quā nō solū aīe vires iferiores otinebant⁹ sub ratōe absqz omni deordinatione sz etiā totū corpus otinebat⁹ sub aīa absqz omni defectu. z ideo subtracta hac originali iusticia p peccatū primi parentis. sicut vulnerata est humana nā q̄tum ad aīam p deordinationē potentiaz vt supra dictū ē. ita etiā ē corruptibilis effecta p deordinationē ipsius corpis. Subtractō aūt originalis iusticie hz rationē pene. sicut etiā z subtractio gratie: vnde etiā mors z oēs corpales defectus cō sequētes. sunt quedā pene originalis pctī z q̄uis hmōi defect⁹ nō sint intenti a peccāte. sunt tn ordinati ſm iusticiam dei punientis.

¶ Ad sertū. ſ. vtrū mors: z alij corpales defect⁹ sint homi nāles. dicendū qz de vnaquaqz re corruptibili dupliciter loq̄ possum⁹. Uno mō ſm naturā vniuersalē. Alio mō ſm naturā particularē. natura qui dez particularis est ꝓpria virtus actiua. z ꝑseruatiua vniuscuiusqz rei. z ſm hanc omnis corruptio z defectus est ōtra naturā. vt dicit in. ii. de celo z mūdo: qz hmōi virtus intendit esse z ꝑseruationē ei⁹ cui⁹ est natura vero vniuersalis est virtus actiua in aliquo vniuersali principio nature. puta in aliquo celestiū corpoz. vel alicui⁹ superioris substātie. ſm qz etiā deus a quibusdā dicit natura naturās que quidē virtus intendit bonū z ꝑseruationē vniuersi. ad qō exigit alternatio generatiōis z corruptiōis in reb⁹. z ſm hoc corruptiones z defect⁹ in reb⁹ sunt naturales. nō quidē ſm inclinationem forme que est principiū essendi z pfectio nature: sed ſm inclinationē forme que ꝓportionaliter attribuit⁹ tali forme ſm distributōez vniuersalis agentis. z q̄uis oīs forma intendat ꝓpetuū esse quantū potest. nulla tn forma rei corruptibilis potest assequi ꝓpetuitatē sui ꝓter aīaz rationalē. eo qz ipsa nō est subiecta oīno materie corpozali sicut alie forme. quinimo habet ꝓpriaz opationē ūmaterialē Unde ex parte sue forme naturalioz est homi incorruptio q̄s aliis reb⁹ corruptibilib⁹: sed qz ipse hz materiā ex ōtrarijs ꝓpositā ex inclinatiōe materie sequit⁹ corruptibilitas in toto. z ſm hoc est nāliter corruptibilis ſm naturā materie sibi relicte: sed nō ſm nām forme. Unde ōsiderandū est qz forma hois q̄ est aīa rationalis ſm suam incorruptibilitatē ꝓportiōata est suo fini qui est beatitudo ꝓpetua. Sed corp⁹ humanū qō est corruptibile ſm suā nām cōsideratū est quodāmō ꝓportionatū sue forme z quodāmō nō. Duplex enī oditio attendi pōt in aliqua mā. Una. ſ. quā agens elegit. Alia que nō est ab agente electa: sed est ſm oditionē materie. Sicut faber ad faciendū cultellū eligit māz durā z ductilē q̄ subtiliari possit. vt sic fit acuta inciſiōi. z ſm hāc oditionē ferrū est materia ꝓportionata cultello. Sed ad hoc qz ferrū sit frāgibile z rubiginē trahēs cōsequit ex nāli dispositiōe ferri. nec hoc elegit artifex in ferro: sed magis repudiaret si posset. Uñ hec dispositio materie nō est ꝓportionata intētioni artificiati. nec intētioni artis. Similiter corp⁹ humanū est materia electa a natura quātū ad hoc qō est tempate complexionis. vt possit esse cōueniētissimū organū tactus. z aliarū virtutum sensitiuarū z motiuarū. Sed qz sit corruptibile hoc ex eo conditione materie. nec est electa a natura. quinpotius natura eligeret materiā incorruptibilē si posset: Sed deus cui subiacet omnis natura in ipsa institutione hois suppleuit defectū nature: z dono iusticie originalis dedit corpi incorruptibilitatez quādā z ſm hoc dicitur qz deus mortem non fecit. z qz mors est pena peccati.

DIS. XVII.

De macula peccati.

Deinde ōsiderandū est de macula peccati. Et circa hoc queruntur duo. Primo vtz macula aīe sit effectus pctī. Secōo vtruz remaneat in aīa post actū peccati. ¶ Ad primū. ſ. vtrū peccatū causet aliquaz maculā in aīa. dicendū qz macula ꝓprie dicit in corpalib⁹ qñ aliqō corpus nitidū pdit suū nitorē ex ōtactu alterius corpis. sicut vestis z aurū. z argentū. aut aliud hmōi. In reb⁹ aūt spūalib⁹ ad filitudinez hui⁹ oportet maculā dici. Habet aūt aīa homis duplicem nitorē. Unū quidē ex refulgentia lumis nālis. p quaz dirigit⁹ in suis actib⁹. Aliuz vero ex refulgētia diuini lumis. ſ. sapientie z gratie p quā etiā homo pficit⁹ ad bene z decenter agendū. Est aūt quasi quidā aīe tactus quādo inheret aliquib⁹ reb⁹ p amorē. cū aūt peccat. adheret reb⁹ aliquib⁹ ōtra lumē rationis z diuine legis. Unde ipsuz decrementū seu detrimētū nitoris ex tali cōtactu ꝓueniens macula aīe methaphorice vocat⁹. Sciēdū aūt qz aīa nō iquinat⁹ ex reb⁹ inferioribus vtute earū q̄si agētib⁹ eis in aīam: sed magis econuerso aīa sua actiōe se inq̄nat. inordinate eis iherendo ꝺ lumē rationis z diuine legi. Itē sciendū qz actio intellect⁹ pficit⁹ ſm qz res intelligibiles sunt in ītellectu p modū ipsi⁹ intellectus. z ideo intellectus ex eis nō ific⁹: sed magis pficit. Sed act⁹ voluntatis ꝓsistit in motu ad ipsas res. ita qz amor conglutinat aīaz rei amate. z ex hoc aīa maculatur qñ inordinate inheret. ſm illud Osee. ix. Facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt. Item sciendū qz illa macula non est aliq̄d positiue in aīa. nec signat ꝑuationē solaz: sed signat ꝑuationē quandā nitoris aīe in ordine ad suam causaz q̄ est pec-

catū. ⁊ ideo diuersa peccata diuersas maculas inducūt. ⁊ est simile de vmbra q̄ est priuatio luminis ex obiecto alicuius corpis. ⁊ ꝯ diuersitatē corpoꝝ obiectoꝝ diuersificant vmbre. ¶ Ad scōm. s. vtrū macula remaneat in aīa post actū peccati. dicēdū q̄ macula peccati remanet in aīa. etiā trāseūte actu peccati. cuius ē ratio. qz macula iportat quēdā defectū nitoris ꝓpter recessuz a lumine rationis. vel diuine legis. ⁊ ideo q̄diu manet hō extra huiusmodi lumē. manet in eo macula peccati. ſz postq̄ redit ad lumē diuinū ⁊ ad lumē rationis. qō fit p gratiā. tūc macula cessat. Licet aūt cesset act⁹ peccati quo hō discessit a lumine ratiōis. vel legis diuine. nō tū hō statim redit ad illud in quo fuerat. Sz req̄rit motus volūtatis ⁊trarius primo motui. Sicut ſi aliquis sit distans alicui per aliquez motum. non tamen statim cessante motu sit propinquus. sed oportet q̄ appropinquet rediens per motum contrarium.

¶ De reatu pene. DIS. XVIII.

Deinde ꝯsiderādū ē de reatu pene. ⁊ ꝑmo de ipso reatu. Scōo de mortali ⁊ venali peccato q̄ distinguunt ꝯ reatū. ¶ Circa ꝑmū querūt octo. Primo vtrū reatus pene sit effect⁹ peccati. Scōo vtruz peccatū posset esse pena alterius peccati. Tertio vtrū peccatū faciat reū eterna pena. Quarto vtrū faciat reū pena ifinita fm q̄titatem. Quinto vtrū peccatū faciat reū eterna ⁊ ifinita pena. Sexto vtrum reatus pene possit remanere post peccatū. Septimo vtruz oīs pena iferat ꝑ aliquo peccato. Octauo vtrū vnus sit reus pene. p peccato alterius. ¶ Ad primū. s. vtrū reatus pene sit effect⁹ peccati. dicēduz q̄ ex rebus naturalibus ad res humanas deriuat vt id quod contra aliq̄d insurgit. ab eo detrimētū patiat. Videmus enī in reb⁹ naturalib⁹ q̄ vnū ⁊trariū vehemētius agit altero ⁊trario supueniēte ꝓpter qō aque calefacte magis ꝯgelant. vt dicit in. ij. metheoroꝝ. Unde ⁊ in hoīb⁹ ex naturali iclinatione inuenit. vt vnusq̄sq; de ꝓximat eū q̄ ⁊tra ipm insurgit. Manifestū ē aūt q̄ quecūq; ꝯtinentur sub aliquo ordine sūt quodāmō vnū ⁊ in ordine ad ꝑncipiū ordinis. Unde q̄cūq; ⁊tra ordinē aliquē insurgit. ꝯsequēs ē vt ab ipso ordine a principe ordinis deprimat. Cū aūt peccatū sit actus inordinatus manifestū est q̄ quicūq; peccat ⁊tra aliquē ordinē agit. ⁊ ideo ab ipso ordine ꝯsequēs est vt deprimat. q̄ q̄dē depressio pena est. Unde fm tres ordines q̄b⁹ subdit hūana volūtas triplici pena pōt hō puniri. Primo enī subdit hūana natura ordini ꝓprie rationis. Scōo ordini exteriozis hoīs gubernātis vel tpaliter vel spūaliter politice. seu iconomice. Tertio subdit vniuersali ordini diuini regiminis. Quilibet aūt hoīz ordinū p peccatū puertit. oū ille q̄ peccat agit ⁊ ⁊tra ratiōez. ⁊ ⁊tra legē hūanā. ⁊ ⁊tra legē diuinā. Unde ⁊ triplicē penā incurrit. Unā q̄dē a seipso. q̄ est cōsciētie remorsus. Aliā vero ab hoīe. Tertiā vero a deo. ¶ Ad scōz. s. vtruz peccatum possit esse pena alterius peccati. dicēdū q̄ de peccato dupliciter loqui possumus. p se. ⁊ p accidēs. Per se quidē nullo modo peccatū potest esse pena peccati. Peccatū enī per se cōsiderat fm q̄ egredit̄ a volūtate sic enī hz rationē culpe. De ratione aūt pene est q̄ sit ⁊tra voluntatē. Unde manifestū est q̄ nullo mō p se loquēdo peccatū potest esse pena peccati. Per accidens aūt peccatuz potest esse pena peccati tripliciter. Primo quidē modo ex parte cause que est remotio ꝓhibentis. Sunt enī cause inclinātes ad peccatuz. passiones. tentatio dyaboli. ⁊ alia huiusmodi. que quidē cause impediūtur per auxilium diuine gratie que subtrabitur per peccatū. Unde cū ipsa subtractio gratie sit quedā pena. ⁊ a deo vt supra dictū est. sequit̄ q̄ per accidēs etiā peccatū q̄ ex hoc sequit̄ pena dicat. Et hoc modo loquit̄ apostolus Ro. j. dicens. Propter q̄ tradidit illos deus in desideria cordis eoruz. que sunt animi passiones. s. homines deserti ab auxilio diuine gratie vincunt̄ a passiōibus. ⁊ hoc modo semp peccatū dicit̄ esse pena precedētis peccati. Alio modo ex parte subtrāctie actus que afflictionez inducit. siue sit actus exterior vt patet in ira ⁊ in inuidia. siue sit actus exterior. vt patet cū aliqui graui labore oppimunt̄. ⁊ dāno vt cōpleāt actū peccati. fm illud Sap. j. Lassati sumus in via iniq̄tatis. Tertio mō ex parte effectus. vt. s. aliq̄ peccatū dicat pena respectu effectus ꝯsequēti. Sz his duob⁹ modis vltimis vnū peccatū nō solū ē pena p̄cedēti peccati. ſz ēt sui. ¶ Ad tertiū. s. vtrū aliq̄ peccatū inducat reatū eterne pene. dicendū q̄ sicut supra dictū est. peccatū ex hoc inducit reatuz pene q̄ peruertit aliquem ordinem. Manente autez causa manet effectus. vnde q̄diu remanet puersitas hoīs. necesse ē q̄ remaneat reatus pene. Peruertit aūt aliq̄s ordinē qñq; q̄dē repabiliter. qñq; irrepabiliter. Semp enī defect⁹ quo subtrahit̄ ꝑncipiū irreparabilis est. Si autē saluet̄ ꝑncipiū eius ipsius virtute, alij defectus repari possunt. Sicut ſi corrūpat̄ visiuū ꝑncipiū. non potest fieri repatio visionis nisi sola virtute diuina. Si vero saluo ꝑncipio visiuo aliq̄ impedimēta visionis adueniāt. repari possunt p naturā vel artē. Cuiuslibet aūt ordinis ē aliq̄ ꝑncipiuz. p q̄ aliq̄s ꝓpriceps fit illi⁹ ordinis. ⁊ ideo ſi p peccatū corrūpat̄ ꝑncipiū ordinis quo volūtas hoīs subdit̄ deo erit ꝯordinatio quātū est de se irrepabilis. etſi repari possit virtute diuina. Principiū aūt hui⁹ ordinis est vltim⁹ finis cui hō inheret p charitatē. ⁊ ideo quecūq; peccā auertūt a deo charitatē auferēdo quātū est de se ꝯducūt reatū eterne pene. Cū aūt pena debeat ꝓportionari culpe. sicut dicit Isa. xxvii. In mēsura ꝫmēsurā cū abiecta fuerit iudicabo eā. Et Deut. xxv. Juxta mēsurā delicti erit ⁊ plagarū modus. Et Apoc. xviij. Quātū glorificauit se ⁊ in delitijs fuit. tātū date illi tormentū ⁊ luctum. Proportionat̄ quidē scōm acerbitatē tam in iudicio diuino q̄m in humano. sicut aug. dicit. xxi. de ci. dei. In nullo iudicio req̄rit vt pena adequet̄ culpe scōm durationē. Nō enī qz adulteriū vel homicidiū in momēto ꝯmittit̄. ꝓpē hō momētanea pena punit̄: sed qñq; quidē ꝓpetuo carcere dānat̄ vel exilio. qñq; etiā morte. in qua nō cōsideraī occisiōis moza: sed poti⁹ q̄ inppetuū auferī de societate viuētiū. ⁊ sic suo mō repsentat eternitatē pene inflicte diuinit⁹. Justū tū est scōm greg. q̄ q̄ in suo eterno peccauit ꝫ deū. in eterno dei puniat̄. Dicit̄ aūt aliq̄s in suo eterno peccasse nō solū ꝓpē cōtinuationē act⁹ in tota hoīs vita durātis: sed qz ex hoc ipso q̄ in pctō finē ꝯstituit volūtatē hz in eternū peccādi. Unī dicit greg. xix. moꝝ. q̄ iniqui voluissent sine fine viuere vt sine fine potuissent in iniq̄tatibus pmanere. Nec punit de⁹ eternaliter qz delectet̄ i penis nris. ꝓpter ipsas: sed delectat̄ in penis ꝓpter ordinē iustitie siue q̄ hoc requirit. Jtē cū pene debeāt esse medicinales. iste medicinales sūt nō impijs q̄ puniunt̄: sed solū alijs. Nā ⁊ pene q̄ scōm leges infliguntur nō semp sūt medicinales ei q̄ punit̄: sed solū alijs. sicut latro suspēdit̄. nō vt ipse emēdet̄ sed solū ꝓpter alios. saltē metu pene peccare desistāt. scōm illud. puer. xix. Pestilēte flagellato stult⁹ sapiētior erit. Sic igit̄ ⁊ eterne pene reprobꝝ a deo inflicte sūt medicinales bis q̄ ꝯsideratōe penaꝝ abstinēt a pctis scōm illud. ps. Dedisti metuētib⁹ te significatōez vt fugiāt a facie arc⁹ vt liberent̄ dilecti. tui Jtē qz pene infliguntur ad seruādū ordinē diuīe iustitie. ⁊ ad puniēdū inordinationē pctī. ideo semp manēte ꝯordinatōe semp pena manebit. De hoc reḡre supra de eternitate penarū infernalium. ¶ Ad q̄rtū. s. vtrū pctō debeat pena ifinita. dicēdū q̄ pena ꝓportionat̄ pctō. Jn pctō aūt duo sunt: quoꝝ vnū est auersio ab incōmutabili bono q̄ ē finitū. vñ ex hac pte peccatū ē infinitū. Aliud q̄ est in pctō ē inordinata auersio ad ꝯmutabile bonū ⁊ ex hac parte pctm̄ est ifinitū. tū qz ipsuz bonū ꝯmutabile est finitū. tū etiā: qz ipsa auersio ē finita. nō enīz pōt eē act⁹ creature ifinit⁹. Ex pte igitur auersiōis rīdet pctō pena dāni q̄ etiā est ifinita. est enī amissio ifiniti boni. s. dei. Ex pte aūt auersiōis rīdet ei pena sensus q̄ etiā ē finita. ¶ Ad q̄ntū. s. vtrū omne pctm̄ ꝺducat reatū eterne pene. dicendū q̄ sic supra dictū ē: pctm̄ causat reatū eterne pene iquātū irreparabiliter repugnat ordini diuine iusticie. p q̄. s. q̄. ꝺziat ipi ꝑncipio ordinis q̄ ē vltim⁹ finis. Manifestū ē aūt q̄ in q̄buſdā pctīs ē q̄dē aliqua ꝯordinatio: nō tm̄ p ⁊trarietatē ad vltimū finē: sed solū circa ea q̄ sūt ad finē. iquātū plus vl̄ min⁹ debite eis itēdit̄. saluato tū ordine ad vltimū finē. puta cū hō etſi ad aliquā rez tpalē nimis afficiat̄. nō tm̄ ꝑ ea vellet deū offendere. aliq̄d ꝫ eius ꝓceptū faciendo vnde hmōi pctīs non debeat̄ pena eterna: sed tpalis. ¶ Ad sextū. s. vtrū reat⁹ pene remaneat post pctm̄. dicēdū q̄ in pctō duo ꝑsit̄ ꝛsiderari. s. act⁹ culpe: ⁊ macula sequēs. Planū ē aūt q̄ cessante actu pcti. remanet reat⁹ in oīb⁹ pctīs. Act⁹ enī pctī facit hoīez reū pene inquātū trāsgrediť regulā diuine iusticie ad quā nō redit nisi p recōpēsationē pene q̄ ad eq̄litatē iusticie reducit: vt. s. q̄ plus volūtati sue indulsit q̄ debuit ꝫ mādatū dei agens fm ordinē diuine. iusticie aliq̄d ⁊tra id qō vellet simpliciter spōtane⁹ vel iuit⁹ patiat̄. qō etiā in iniurijs hoīb⁹ factis obseruat̄. vt p recōpēsationē pene reintegret̄ equalitas iusticie. Unī patet q̄ cessante actu pcti vel iniurie illate. adhuc remanet debitū pene. Sed ſi loquamur de ablatione pctī q̄ntū ad maculā. sic manifestū est q̄ macula pctī ab aīa auferri nō pōt nisi p hoc qō aīa deo ꝺiungit̄. p cuius distātiā detrimētuz nitoris incurrebat qō ē macula. vt supra dictū est. Cōiūgit̄ aūt hō deo p volūtatē. vnde macula pctī ab hoīe tolli nō pōt. nisi volūtas hoīs hoīez diuine iusticie acceptet. vt. s. vel ipse penā sibi spōtane⁹ assumat in recōpensatione culpe ꝓterite. vel etiā a deo illatā patiēter sustineat. Utroq; enī mō pena rationē satisfactiōis habet. Pena aūt satisfactoria diminuit aliq̄d de ratione pene. Est enim de ratione pene q̄ sit contra volūtatē. Pena aūt satisfactoria etſi fm absolutā cōsiderationē sit ⁊tra voluntatē. tamē nūc ⁊ p hoc est volunta

ria. vnde simpliciter est voluntaria. fm quid aũt inuoluntaria. sicut patet ex his q̃ supra de volũtario ⁊ inuolũtario dicta sunt. Dicẽdũ est ergo q̃ remota macula culpe. põt quidẽ remanere reatus. nõ pene simpliciter. ſ. satisfactorie. ¶ Ad septimũ. ſ. vtrũ oĩs pena iferat ꝓpter aliquã culpã dicẽdũ q̃ sicut iam dictũ est. pena põt dupliciter ꝺsiderari. simpliciter. ⁊ inquãtũ satisfactoria. Pena quidẽ satisfactoria est quodãmõ volũtaria. ⁊ qz ꝺtingit eos q̃ differũt in reatu pene esse vnũ fm volũtatẽ vnione amoris. inde est q̃ ĩterdũz aliquis q̃ nõ peccauit penã volũtarius ꝓ alio portat. sicut etiã in reb⁹ humanis videmus q̃ aliq̃s in se transfert alterius debitũ. Si vero loquamur de pena simpliciter fm q̃ hz rationẽ pene. sic semp habet ordinẽ ad culpã ꝓpriã. sed q̃lẽz quidẽ ad culpã actualez. puta quãdo aliquis vel a deo vel ab hoĩe ꝓ peccato cõmisso punit. quã doq; vero ad culpã originalẽ. ⁊ hoc q̃dẽ. vel principaliter. vel consequẽter. Principaliter quidez pena originalis peccati est q̃ natura humana sibi relinquit destituta auxilio originalis iusticie. Sz ad hoc ꝺsequẽter oẽs penalitates q̃ ex defectu nature in oĩbus continguntur. Sciendũ tamẽ q̃ q̃lẽz aliq̃d videt esse penale q̃ tamẽ non habet simpliciter rationẽ pene. Pena enĩ est species mali. malũ aũt ꝓuatio boni. Cũ autez sint plura bonis bona. ſ. aĩe. corporis. ⁊ exteriorũ rerũ. cõtingit interdũ q̃ homo patiat detrimentum in minori bono. vt augeat in maiori. sicut cũ patit detrimentũ pecunie ꝓpter sanitatẽ corporis. vel in vtroq; horũ ꝓpter salutem anime. ⁊ ꝓpter gloriã dei. ⁊ tũc tale detrimentũ nõ est simpliciter malum bonis. sed fm q̃d. Unde nõ dicit simpliciter rationẽ pene. sed medicine. Nam ⁊ medici austeras potiones ꝓpinant infirmis vt ꝺferãt sanitatem. Et qz huiusmodi nõ ꝓprie habẽt rationẽ pene. nõ reducunt ad culpã sicut ad causam. nisi ꝓ tanto q̃ hoc ipsũ q̃ oportet humane nature medicinas penales exhibere. est ex corruptione nature que est pena originalis peccati. In statu enĩ innocẽtie non oportuisset aliquẽ ad ꝓfectũ virtutis inducere ꝑ penalia exercitia. Unde hoc q̃ est penale in talib⁹. reducit ad culpã originalẽ sicut ad cãm. ¶ Ad octauũ. ſ. vtz vn⁹ puniri debeat ꝓ peccato alterius. dicẽdũ q̃ si loquamur de pena satisfactoria q̃ volũtarie assumit. ꝺtingit q̃ vnus portet penã alteri⁹ inquãtũ sũt quodã mõ vnũ. sic iã dictũ ẽ. Si aũt loq̃mur de pena ꝓ peccato inflicta inquãtũ hz rõez pene. sic solũ vnus q̃sq; ꝓ suo peccato punit. qz act⁹ peccati aliq̃d ꝑ se penale ẽ. Si ãt loq̃mur de pena q̃ hz rõnẽ medicine. sic ꝺtingit q̃ vn⁹ punit ꝓ peccato alteri⁹. Dictũ ẽ. n. q̃ detrimẽta corpaliũ rer⁹ vel ẽt ipsi⁹ corpis sũt q̃dã penales medicine. ordinate ad salutẽ aĩe. Unã nihil ꝓhibet talib⁹ penis aliquẽ puniri ꝓ peccato alterius vel a deo vel ab hoĩe vtpote filios ꝓ patrib⁹. ⁊ subditos ꝓ oĩis. inquãtũ sẽ quedã res eorũ. ita tñ q̃ si subdit⁹ vel filius ẽ pticeps culpe huius penalis defect⁹ hz rationẽ pene quãtum ad vtrũq;. ſ. ⁊ quãtum ad eũ qui punit ⁊ q̃tũ ad eũ ꝓ quo punit. Si vero nõ sit particeps culpe. hz rationẽ pene q̃tum ad eũ ꝓ quo punit. q̃tũ vero ad eũ qui punit. hz rationẽ medicine tñ. nisi per accidẽs inquãtuz peccato alterius ꝺsentit. ordinat enĩ ei ad bonũ aĩe si patiẽter sustineat. Pene vero spũales nõ sunt medicinales tñ. qz bonũ aĩe non ordinat ad aliud melius bonũ. Unde in bonis aĩe nullus patit detrimẽtũ sine culpa ꝓpria. ⁊ ꝓpter hoc etiã talib⁹ penis vt aplus dicit in epla ad tytum. vnus nõ punit ꝓ alio. qz q̃tũ ad aĩam filius nõ est res patris. vnde ⁊ burius cãm oĩs assignãs dicit. Ezech. xviij. Oẽs aĩe mee sunt. Unde qõ dicit Exo. xx. Ego sum deus zelotes visitãs iniquitatẽ patrum in filios in tertiã ⁊ quartã generatiõez bis q̃ oderũt me. Et Math. xxiij. Ueniet sup vos oĩs sanguis iustus q̃ effusus est sup terram. vtrũq; istoz referẽdũ esse videt ad penas tẽporales vel corporales inquãtũ filij sunt res quedã parẽtũ vel successores predecessorum. Uel si referat ad penas spũales. hoc dicit ꝓpter imitationẽ culpe. Unde in Exo. addit. bis qui oderũt me. ⁊ in Math. dicit. Et vos implete mẽsurã patrũ vestroz. Dicit aũt puniri peccata patrũ in filijs. qz filij peccatis patrũ nutriti prõniores sunt ad peccãdũ. tũ propter ꝺsuetudinẽ peccãdi. ⁊ in peccatis diutius manẽdi. tũ etiã propter malũ exẽplũ qõ accipiũt a patrib⁹. quasi auctoritatẽ ⁊ vitã eorum malã seqnẽtes. Sũt etiã ipsi maiori ⁊ acerbiori pena digni. si graues penas patrũ suoz vidẽtes quas ꝓpter peccata sua tollerãt. non sunt correcti. Ideo addidit oĩs in auctoritate prẽallegata. In tertiã ⁊ quartã generationẽ. Exo. xx. qz tãtũ ꝺsueuerũt hoĩes viuere. vt vsq; in tertiã ⁊ quartã generationẽ videãt. Et sic mutuo videre possunt ⁊ filij peccata ⁊ malã vitã parentũ suoz ad imitandũz. ⁊ similiter patres filioz penas ad dolẽdũ. ¶ Quãtũ aũt ad penas tẽporales vel corporales puniunt filij ꝓ peccatis parẽtũ suoz. ⁊ fm iusticiaz humanaz sicut patet in crimine lese maiestatis. ⁊ iste pene remedia quedam vel medicine sunt contra culpas seqnẽtes. vt vel ipsi qui puniunt vel alij cohibeant a similib⁹ culpis. Magis autẽ dicunt ꝓpinqui q̃s extranei puniri ꝓ pctis alioz. tũ qz pena ꝓpinquoz quodãmõ redũdat in illis qui peccauerũt inquãtũ filius est quedã res patris vt dictũ est. tũ etiã. qz ⁊ domestica ꝓpinquoz exẽpla ⁊ domestice eoz pene magis mouẽt. vnde q̃i aliquis nutritus est in pctis parentũ vehemẽtius ea sequit. etsi ex eoz penis non ẽt deterritus obstinatior videtur. Unde ⁊ maiori pena dignus est.

¶ De peccati diuersis effectibus. DIS. XIX.

Deinde ꝺsiderandũ est de diuersis effectib⁹ malis ⁊ dãnis que facit peccatũ in aĩa. ꝓpter que peccatũ sũmope cauendũ est. ⁊ omni mode detestandũ. ¶ Circa q̃ ꝺsiderare debemus septẽ. Prio qz si peccatũ nõ esset. nihil posset esse qõ homini obesset. Secũdo qz si peccatũ nõ esset. quicq̃d ẽ homi ꝓdesset. Tertio qz deo sũme displicet. Quarto qz bonus angelus illud sũme abhorret. Quinto qz sanctis oĩbus iniuriaz infert. Sexto qz dyabolo sũme placet. Septimo qz faciẽti multipliciter nocet. ¶ Primo igit cũ sũma sollicitudine cauẽdũ est peccatũ. qz si peccatũ nõ esset. nihil oporteret hoĩz timẽ nec mortẽ. nec infernũ. nec purgatoriũ. nec iudiciũ. nec aliqõ periculũ. Si ergo timenda sunt hec oĩa. sũme timendũ ⁊ cauendũ est peccatũ. propter qõ solũ hec oĩa sunt timẽda. Item nihil nocet homi sine hoc malo. Greg. Nulla nocebit aduersitas si nulla dominet iniquitas. Eccs. viij. Qui custodit mandatũ nõ experiet quicq̃ mali. Item qui hz hoc malũ. nihil est ei bonũ. Señ. Nihil est homi bonuz sine se bono. Hoc solũ maluz facit hominẽ malũ. Math. xxvj. Bonuz esset illi si natus nõ fuisset hõ ille. imo melius esset ei nõ eẽ q̃m malũ esse. qz malus charitatẽ nõ habet. Quã qui nõ habet. nihil qõ faciat aut qõ habeat aliquid ei ꝓdest. j. cozin. xiij. Si distribuero ⁊c. Sequit. charitatez aũt nõ habuero. nihil mihi ꝓdest. imo nihil ẽ scz in valore. Ibidẽ supra dicit. Si charitatẽ nõ habuero nihil sum imo minus q̃ nihil. qz faciẽdo peccatũ. destruit hõ illud qõ in ipso est bonũ. Item ibidẽ supra. Si linguis hoĩm loquar. ⁊ angelorum charitatez aũt nõ habeã factus sum velut es sonãs. aut cymbalũ tiniẽs. ¶ Secũdo qz homi qui est pctõ inoxius. oĩa cooperant in bonum. Ro. ix. Diligentib⁹ deũ oĩa cooperant in bonũ. imo oĩus bonoꝝ pticeps est. pñs. Particeps ego sum omniũ timentiũ te. Et ysa. iij. Dicite iusto qm bene ⁊c. Aug. Sectami charitatẽ. sine qua diues pauper ẽ. ⁊ cũ qua pauper est diues. Nõ solum aũt bona cedunt bonis in bonũ imo etiã mala culpe ⁊ pene ꝺuertunt eis in bonũ. nã ĩ oĩb⁹ lucrantur. in bonis ꝺgaudẽdo. in malis ꝺolendo. In passiõib⁹ sanctorũ legit. q̃ cũ quidã gentilis cõpateret martyrio cuiusdã virginis. vidit duas coronas ab angelo deferri. vnã martyri ꝓpter passionez. aliaz sibi ꝓpter ꝓpassionẽ. ⁊ occasione hui⁹ visiõis ꝺuersus ad dñz martyriuz suscepit. Item malũ culpe cedit electis in bonũ. duz de ꝓ prijs dolent. ⁊ alienis ꝺolẽt. ⁊ fit peccatũ simile serpenti dicto tyro. de quo cõficit venenũ mortalissimũ. ⁊ tyriaca q̃ est remediuz cõtra venenũ. qz de peccato sumit toxicũ venenosissimũ ꝓ peccati delectationẽ ⁊ peccati remediũ. ꝓ ꝓprii peccati detestationẽ ⁊ abominationẽ ⁊ ꝺtritõz corpis. ⁊ p alieni peccati ꝓpassionẽ. Piere. xxx. Ad vulnerib⁹ tuis sanabo te. ¶ Tertio cauendũ ⁊ detestandũ est peccatũ. qz deo sũme displicet. qõ patet i. vij. ¶ Primo qz nihil ei displicet preter peccatũ. Sap. Nihil odisti eoz que fecisti. Immo oĩa diligit. in quib⁹ peccatũ nõ inuenit. Item nullũ habet ita bonũ amicũ quez nõ habeat odio si in peccato mortali fuerit ⁊ pessimũ reputat inimicũ. Ut patet in lucifero. ⁊ iuda. Eccli. xij. Altissim⁹ odio habet peccatores. pñs. Iniquos odio habui. ¶ Secũdo ex ꝺtumelie irrogatiõe quã facit deo. Una est qz corã eius oculis spõsaz ei⁹ dilectissimã. vilissimo adultero. i. dyabolo ꝓstituit. ſ. animaz. Piere. ij. Quomõ ꝓsternebaris meretrix. Item filiã eius spoliat ⁊ corrũpit. pñs. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sũt ⁊c. Aug. Peccatũ ẽ spoliatio boni gratuiti ⁊ corruptio boni nãlis. Item filios ⁊ filias dei ĩ oculis ei⁹ occidit. ſ. bona opa ⁊ virtutes. Item deuza domo sua ꝓpria ⁊ castro eiicit. ⁊ aduersariuz eius. ſ. dyabolũ introducit. Item templũ dei succendit. Item stratã paradisi publicã obedientie mandatoũ dei in ꝺtumeliã eius ad moduz prędõis frangit. Itẽ ad modũ iudeoꝝ in faciẽ dei ꝺspuit duz eũ ꝺtemnere facit. Item ipsum in quãtuz in ipso est iterũ crucifigit. ⁊ sanguinẽ eius q̃si fundit. duz ꝑ eũ redemptõis eius abiicit. Heb. vj. Rursuz crucifigẽtes sibimetipsis filiũ dei. ⁊ ostẽtui habẽtes. Ibi glo. Ebrm crucifigunt ⁊ ꝺtumelie habẽt qui gratiã eius vilipendẽtes in peccatis iacent. Item glo. Plus peccat qui ꝺtẽnit regnantẽ in celis. q̃s qui crucifixerunt ambulantẽ in terris. ¶ Tertio patet qualiter ei displicet. ex psecutiõe quã ꝓ pctõ infert. Persecutus enĩ est peccatũ in omni loco. vt nullus loc⁹ sit ei tut⁹. Persecut⁹ fuit peccatũ in celo. vt patet in lucife-

ro quē,sic deiecit de tanta altitudine in tantā ꝓfunditatē.de tanta pulchritudine in tātā deformitatē.de tāta bonitate ad tantaz boni paucitatē.de tāta felicitate ad tātā infelicitatē. Itē ꝑ quō ꝓsecutus est peccatū in paradyso terrestri.s.in punitiōe ꝓthoplaustoꝝ. Itez in terra ꝑ aquā diluuij.z ꝑ ignē sodomoꝝ. Itez in aere.qō patet in grādinatiōe egyptioꝝ z habitatoꝝ terre ꝓmissiōis. Itē in terra.qō patet in absorptiōe dathā z chore. Itē per angelos suos.z ꝑ alias creaturas suas.z etiā ꝑ ipsos demōes ꝓsequit deus peccata faciē tes.ꝟ multipliciter.in iferno eternaliter.ysa.xxxiiij. Inebriatus est in celo gladius meus.z vsq; ad idumeā descēdet. Quarto patet q̄tū deo displicet ex dei imutatiōe. Benignissimū enī z clemētissi mū patrē mutat ī crudelissimū iudicē.ita q; ꝑ toto mūdo nō dimit tat q̄n filios quos creauit quos tātū dilexit si eos in mortali pecca to in morte inuenerit etiaz si possent fugere sub pallio beato virgi nis gladio eterne dānatiōis iterficiat.z in ignē eternū sine retracti one pisciat z puniat.prouer.vj. Zelus z furor viri nō parcet in die vindicte.nec acq̄escet cuiusq̄ ꝓcib⁹.nec accipiet ꝑ redēptiōe dona plurima ꝛc. ¶ Quinto patet in bonoꝝ abominatiōe.si fuerint infe cta hic ex toxico. puer.xv. Victime peccatoꝝ abominabiles. Eccī. xxxiiij. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altissimus.nec respicit in oblationi bus eoꝝ. Faciūt peccatores faciētes opa de genere bonoꝝ.vt iudei de q̄b⁹ in.ps. Dederūt in escā meā fel ꝛc. Itē ipi sūt similes vetule faciēti caseū cū manib⁹ vlcerosis q̄ eis limpitudinē oculoꝝ.z nasi sanie tergēs.canē z cattū eis dē tractās caseū ꝓficiebat muscas ꝟ eo cōprimēs. sicut hic caseus abominabilis est hec cernēti. sic eorum opa deo sūt abominabilia.lz de genere bonoꝝ sint cū fiūt cū pecca to. ¶ Sexto patet q̄tū deus odit peccatū ex eius elaboratiōis de structiōe.oēs enī labores suos fere assumpsit vt peccatū destrueret Voluit enī carnē assumere vt carnē a peccato mūdaret. ꝓdicare vt illud ꝺtēneret sacramēta instituere vt illud destrueret.apostolos z discipulos ꝑ mūdū mittere.vt illud ꝑpugnaret.vendi voluit.vt nos a peccato redimeret.ligari.vt nos ab ipso dissolueret. vulnerari. vt nos ab ipo sanaret.sanguinē suū fundere.vt.ꝑ ipsuz nos a peccato luaret.dānari vt peccatū dānaret.crucifigi.vt illō crucifigēt. trās uerberari z mori.vt illud transfigeret z occideret. Piero. Ecce eras tibi referimus saluatoꝝ seculoꝝ.qz fortissimū aduersariū nostꝝ eiecisti quē dū occideris occidisti. In ꝟ fuit similis samsoni.q̄ mori voluit vt philisteos occideret. Sic sup illud Collo.iij. Innocēs occidit. peccatū occidit. ¶ Septio patet ex dei sepatiōe.z exheredatiōe pec catoꝝ.z deiectiōe ī ppetuū carcerē. Nullus enī amicus eius ita cha rus est ei q̄n q̄cito peccat,mortaliter sepet eū a sui societate z suoꝝ z bonoꝝ suoꝝ ꝓuet a ꝓcipio.z exheredet eū a regno. z detrudat in carcerē ppetuū.z hoc nisi ante mortē pacē cū eo fecerit. Ysa.lxx. Iniq̄tates vestre diuiserūt iter vos z deū vestrū. ¶ Quarto timen dū z detestādū est peccatuz qz sanctis angelis displicet z fetet. In vitispatruz dicit.q; cū q̄dā senex ambularet p heremū. vidit duos angelos cōcomitātes se.vnū ad dexterā z aliū ad sinistrā. Et cū in uenissēt cadauer bois fetidū.senex obturauit nares suas nō valēs fetorē sustinere. Angeli aūt viso iuuene ornato nares obturauerūt z cū senex quereret cām aiunt angeli. Tu cū sis caro sentis fetoꝛez carnis nos aūt cū simus spiritus sentimus solū spūalē fetorē pecca ti. Ansel. Tolerabilius fetet canis putridus bois⁹.q̄ aīa peccatrix deo z angelis eius. ¶ Quinto detestādū ē peccatū.qz sanctis iniu riā īfert. Primo qz regē eoꝝ z dñz offendit.s.deū. Eccī.xxviij. Vir peccatoꝛ turbabit amicos.s.summi regis. Vel qz a communione z societate sanctoꝝ se subtrahit quasi si eos excōmunicatos iudica ret. Eccī.xiij. Si cōmunicabit lupus cū agno.s.peccatoꝛ cum iusto. aut q̄ cōmunicatio homini sancto ad canē. Vel qz ꝺtrariuz sanctis se efficit.dū ꝺtrarie potestati militat. Eccī.xxxiij. Sicut moꝛs con tra vitam.sic contra virū iustum peccatoꝛ. Item quia quātuz in ip so est gloriam sanctoꝝ imminuit qui de eius gloria visa gaude rent. Eccī.vij. Ne pecces in multitudine ciuitatis. Jacobi.ij. Qui of fendit in vno factus est omniū reus. ¶ Sexto qz ꝺyabolo sup oīa placet.z hoc ꝓpter maximuz lucrum quod ibi facit. Ubi animas sanguine christi acquisitas sibi acquirit. Unde dicitur q; cum ꝺya bolus per quendā demoniacum diceret q; peccatū eius feteret.z il le quereret quare ergo illud cuz tanta diligentia procuraret.respon dit q; ꝓpter lucrum.sicut cloacarius intrat latrinā ꝓpter lucruz licet ei feteat. Itē hoc patet ex eo q; assidue tentat . Grego. Assidua tentatione pulsat vt saltem tedio vincat. Eccī.xxvij. Leo semper ve nationi insidiatur. Unde beatus Martinus videns mergos in flu mine.ait vt legitur in vita eius. Vec est forma demonū insidiantur incautis.captos devorant.satiariq; nequeunt devoratis. Eius assi duitas tentandi patet ex hoc q; aliquādo per.xxx.vel.xl.vel plures annos tentat vnum pauperem hominē: vt eū in peccatuz ꝓcipitet: nec cessat die ac nocte:qō si in tanto tpe obtinet multū gaudet pē. Euge euge viderunt oculi nostri. Unde in vita beati iobis euāgeli ste dicit q; iuuenis quidā suscitat⁹ a beato iob̄e dicebat q; viderat demones gaudētes de ruina pctoꝝ quozūdā conuersoꝝ a beato io hāne.z angelos de hoc lugētes. ¶ Septimo detestandū est pecca tū:qz homini sup oīa nocet. Nocet autem facienti multis modis. ¶ Primo.qz facit hominez sibiipsi odiosum:inimicū. pestiferuz z homicidā sui.pē. Qui diligit iniquitatē.odit aīam suā. Thob.xij. Qui faciūt peccatū z iniquitatē:hostes sunt aīe sue. Seī. Nulluz consciū peccatoꝝ tuoꝝ magis oderis q̄ te. Alios fugere poteris te autē nunq̄. Vec est pestis que ad mortez tpalez adducet nos z ad durit oēs antecessores nostros z facientes ad mortez spiritualez z eternaz. Unde multū est odienda z fugiēda. Sap.xv. Vomo p ma litiaz suā occidit aīaz suā. Eccī.xxj. Quasi a facie colubri fuge pecca tū ꝛc. Dētes illius dētes leonis.interficiētes aīas hoiuz ꝛc. Bern. Uita pcti īgredientib⁹ mel ꝓpinat sophisticū:.pgredientib⁹ fel z ace tū:egredientib⁹ venenū aspidū insanabile.ingredientes exaīat: pgre dientes obstinat.egredientes exterminat:vt z in aīa z in corpe fil dā nent iusto dei iudicio. Usi ponit de hoc exēplū de rege qui virida riū suū tradidit custodie ceci z ꝺtracti. Cōtractus suadebat cecoꝛ ad aꝛboꝛes eū portaret z eleuaret z ō fructib⁹ ei daret q̄ faciebat. Q̄ rex aduertēs sic vtrūq; morti adiudicauit. Tu cece licet te excu ses q; fruct⁹ nō videris:qz contractū portasti qui nō nisi ꝑ te cepis set fructus mozieris. Tu ꝺtracte licet te excuses q; ad fructus nō ie ris:qz tū cepisti z dedisti fructus mozieris. Silr iudicat de⁹ de ani ma ceca que corp⁹ portat z erigit ad mala opera faciēda q̄ sine re gimine eius peccatū explere nō posset. Itez ponit exēplū de duc bus fratrib⁹ sapiēte z stulto.qui cū redire deberēt ad patriā suam de qua elongati erāt.venerūt ad biuiuz vbi audierūt a pastoribus loci q; altera via que erat alta z arta z aspa:recte z secure ducebat ad patriā suā:alia autē que erat lata z plana z delectabilis: nimis erat longa z periculosa z plena latronib⁹. Cū aūt sapiens vellet ire ꝑ viā artā z securā ad rogatū fatui.cū audisset periculū cōsensit ire ꝑ latā z spaciosaz z periculosaz viaz:ꝑ quā cū irent.a latronibus ca pti z spoliati z vulnerati sunt:z cū fatuus in fouea ꝓijceret occi dendus:z alius ligat⁹ ad mortē duceret.maledicebat fatuo dicēs: q; ꝓpter suā fatuitatē mozeret. Tunc respondit fatu⁹.tu poti⁹ ma ledicaris:qz tibi potius imputādū est qui me sciebas fatuū:z mihi credidisti z acquieuisti. Adapta quō fatuus est corp⁹. Sapiēs aīa vel sensualitas:z ratio. Uia arta que ducit ad vitā:penitētia ē. La ta:peccatū z inobediētia.pastoꝛes:predicatoꝛes. Patria:celestis re gio. Latrones:demones. ¶ Secūdo facit boiez iutilez z infructuo sum.z simile mari mortuo q̄ nihil generat ptinēs advitā. Isa.lix. Opera eoꝝ inutilia ꝛc. Diere.xvij. De maledicto viro dicit: erit q̄si mirice in deserto:qz sine fructu:vel sine vtili fructu. Similes sūt q̄ busdā nucibus indie:que deportant nuces pulchras z magnas ad modū humani capitis.z intus inueniunt plene serpētib⁹ vt dicit in hystoria trāsmari. Itē similes sūt sambuce. Itē pomis sodomo rū que ferunt fructus plenos fauilla:faciunt enī labruscas cū debe rent facere vuas. ysa.v.z Deut.xxxij. De vinea sodomoꝝ.vinea eoꝝ z vua eoꝝ vua fellis. Itez similes sunt ficulnee maledicte ī q̄ fruct⁹ dñs nō inuenit. Matth.xxj.z Luc.xiij. Tres anni sunt q; veni fru ctū querēs in ficulnea ꝛc. ¶ Tertio facit boiez duz. Diere.xxx. Du ra dicunt pctā qz indurāt:z faciūt boiez similē rannio q̄ primo q̄si herba mollis indurat in arboꝛē z in spinā durā. Diere.l. Pctm iu da scriptū est in vngue adamātino:maxie q̄si senescit in corde vt fi at q̄si īdelebile. Pctā iuuenū ꝑdicant in q̄le qz fiūt delebilia de fa cili. Pctā senū ꝓdicant in q̄d:qz eis q̄si substātialiter adherēt:qz vir inde emēdare nisi cū maxio dei miraculo. Unde in vita btī an dree legit q; dns.xl.iuuenes submersos in mari a ꝺyabolo q̄venie bāt ad sermonē ei⁹ cū solo breui vbo suscitasset:q̄dā senex nicola⁹ noie audito sermōe ei⁹ q̄ p.lxx.ānos fuerat in īmūditia luxurie ob durat⁹ venit ad eū ꝟ ꝺfitēs:cui dedit euāgeliū in sinu suo portādū vt ꝺuz ardoꝛe suo assueto stimularet eius memoria z ꝺtute a pctō suo reuocaret q̄ ꝺuz inflāmaret libidine ꝺsueta iuit ad scortū.cui clamauit meretrix.egredere senex:qz sup te video mirabilia . Qui aduertēs euāgeliū ī sinu suo ꝺfusus redijt ad aplm dicēs q; nō po terat ꝺtinere.nisi ꝟ suis ꝺratiōib⁹ ipetraret. Tūc andreas ei cōpas sus diu ꝺtra illud peccatū ꝑdicauit a tertia vsq; ad nonā:z fleuit z ꝺrauit:z cū nō sentiret se eē exauditū:dixit dño q; non comederet nisi exaudiret.sic dicēs. Dñe ꝑ mortuis suscitandis obtinem⁹ mi sericordiā.quare nō ꝑ isto qui vult saluari:Tunc ad eius afflictio nem vox de celo ait. Non est parum andrea: quia exauditus es ꝑ

sene. ſz oportebat q̄ ante p̄ ſex menſes ſe ieiunio ⁊ oratione fatigaret. Qui cū ſ̄ fecisset. ⁊ vēditis oībus bonis suis ea ꝑ deo pauperib⁹ erogasset. migrauit ad dñz. ⁊ vox ad aplm. Andrea lucratus es senē. Itē sicut deus p̄ spiritūſanctū facit de corde lapideo carneuz. Ezechᵉ. xxxiiii. ita dyabolus p̄ peccatū de corde carneo facit lapideū imo ferreū. pharaonicū. dyabolicū. vt nec igne tribulatōis. nec malleo p̄dicatiōis pluſc̄ ferreū existēs emolliat aut moueat. Item de aqueo. i. lachrymoſo ⁊ ꝓcucto. fit cristallinū q̄tū ad duritiē. ⁊ ipoſsibilē resolutiōez ad lachrymas. Eccī. xliij. Frigidus vētus aq̄lo flauit ⁊ īdurauit cristallus ab aqua. De duritia cordis peccatoris dicit bern̄. Nemo duri cordis salutē vnq̄ adeptus ē. nisi forte cū dominus misericors abstulit cor lapideū ⁊ dedit cor carneū. ipz. n. cor duz est q̄ nec cōpūctiōe scindit. nec pietate mollit. nec p̄cib⁹ mouet. minis nō cedit. duratū ad flagella. ingratū ad beneficia. insidū ad ꝯsilia. ꝑmptū ad iudicia. īuerecūdū ad turpia. īpauidū ad pericloſa. inhumanū ad hūana. ꝓteritoꝝ obliniscēs. p̄sentia negligēs. futura nō p̄uidēs. ⁊ vt breuiter cūcta cōp̄hēdā. ipz ē q̄ nec deū timet nec hoies reuereť. De quo Eccī. iij. Cor duz male habebit in nouissimo. Job. xl. Indurabit q̄si malleatoris incus. ¶ Quarto facit homine peccati ⁊ dyaboli seruū. j. Joh. viij. Qui facit peccatū. seruus ē peccati. ij. pet. ij. A quo superat q̄s: eius seruꝰ ē. Aug. Bonꝰ homo si seruit liber ē. malus si regnet seruus ē. nō vnⁱ hoīs. ſz q̄ peius ē tot demonioꝝ quot vitioꝝ. Bragmanni scripserūt alexādro sicut legit in hiſtoria trāſmarina. ⁊ i epistola dādami alexādro. Tu hostes exteriores spolias. vt interiores nutrias. tu hoies tue subiicis seruituti. ⁊ vitijs tuis īterioribꝰ seruis. Idē. Vos nullā ptez corpis vestri potestati vre reliq̄stis. q̄n inde tributarij sit. Vobis tot deos aut dños asseritis. quot mēbra habetis. Mineruā deā capitis dicitis. iunonē q̄ iracūda. deā cordis. Martē q̄ bellicosus. deū pectoris. Mercuriū q̄ multiloquus. deū lingue. Herculez q̄ magne fortitudinis. deū brachioꝝ. Bachū q̄ ebriosus. deuz gutturis. Cupidinē q̄ fornicatoꝝ. deū renū. ⁊ sic de alijs. Item peccatoꝝ victus a dyabolo siue a peccato seruus ē. vt cerusus victus. de quo dicit naturales q̄ ex quo vincit ab alio ceruo semp postea quasi dñm suū iudicās. cū occurrit ei caput iclinat. ⁊ cornua demittit in signum subiectiōis ⁊ seruitutis. ¶ Quinto facit hoiez in aīa deformē ⁊ nigrū Treñ. iiij. Denigrata ē sup carbones facies eoꝝ ꝛc. Piere. xiij. Si mutare p̄t ethyops pellē suā aut pardus varietatē suā. sic ne vos poteritis benefacere cū didiceritis malefacere. Ezechᵉ. xvij. Abominationē fecisti decorez. t. Anſel. Aīa si in peccato fuerit. nigrioꝝ erit corpo. Patet aūt quāta sit peccati deformitas. ex eo q̄ ita turpissima ⁊ teterrima creatura q̄ dicit dyabolus. nihil hz deformitatī nisi ratione peccati. q̄diu enī sine peccato fuit. pulcherrimus fuit ⁊ clarissimus. Similiter aīa nihil hz deformitatis nisi ratiōe peccati. Et nota q̄ apud ethyopes q̄ sunt nigrioꝝ. iudicant pulchrioꝝ. Similiter īter peccatoꝝ q̄ alios nō reputant nisi q̄ sunt sibi similes. Similiter apud corpos est. q̄ pullos nō reputāt suos. ſz degeneres vsq̄quo nigrescāt. nec p̄uident eis. ſz eos dñs q̄diu nō nigrescūt pascit rore celesti. vt dicit Grego. sup illud Job. xxxix. Qui pparat coruis escā q̄ pulli eiꝰ clamāt ad dñz. Similiter mūdani nō curāt de filijs suis nisi videāt eos nigrescere p̄ peccati ⁊ malitie spēz. Apō. pigmeos dicit i hiſtoria trāſmarina. q̄ plus viuūt plus nigrescūt. Similē apud mūdanos magᵗ de die in diē aīe nigrescūt peccādo. viuēdo ſz morē eoꝝ. ¶ In vitaſpatrū legit q̄ cū q̄dā sanctꝰ eps i die pasche deberet cōicare suos parochianos. rogauit dñz q̄ ostēderet ei q̄les eēnt. q̄ vidit diuina illuminatiōe quosdā vt pix nigros. Alios habētes facies ignitas vt cādēs ferrū. Alios habētes facies sanguineas. Alios lucidas vt sol. iter quos vidit duas mulieres lucidissimas vt sol. Apparuit aūt ei angelus dicēs q̄ nigri erant luxuriosi. Ignei auari. Sanguinei iracūdi. ⁊ malitioſi. Lucidi q̄ hēbāt gr̄am dei. ⁊ ait q̄ due mulieres de q̄b⁹ audierat q̄ erāt peccatrices. p̄ penitētiā quā acceperāt sic erāt illuminate. ¶ Itē paulus simplex cū videret īrātes ecclesiā iter alios vidit hoiez nebuloſū ⁊ nigrū ⁊ dutū a demonib⁹ gaudētib⁹ ⁊ letātib⁹ incathenatū ⁊ vinctū. ⁊ angelos remotos ⁊ tristes. Cūq̄z ouerteret se ad oratiōez ⁊ fletū. p eo q̄ viderat. surgēs īde vidit quē ꝓius viderat clarꝫ ⁊ pulchrū ⁊ solutū ⁊ angelos letātes circa eū. ⁊ demōes remotos. confusos ⁊ tristes. Cū q̄ eū ⁊ alios ꝺuocaret vt viderēt ⁊ audirēt mirabilia dñi. ille admiratus dixit se esse peccatorē. ſz audito in ecclesia verbo. ysa. j. Lauamini ⁊ mūdi estote ꝛc. cōpūctus fuerat. ¶ Sexto facit hoiez maculosum. Piere. xiij. Nūq̄d p̄t pardus deponere varietates suas ꝛc. ¶ Similis est peccatoꝝ illi maculoſo. de quo dicit petrus alfon. q̄ cū dedisset rex cuidā portitoꝝ ciuitat̄ sue vnū denariū. p̄ q̄libet macula ingredientis maculoſi. Videns ingredientē quendā claudum petiuit vnum denariū ꝓ claudicatione. ⁊ cū ille negaret. audiuit eū balbū. ⁊ cū peteret duos ⁊ ille reddere nollet. remouens ei caputiū. inuenit eū vlceroſuz. tunc petiuit tres denarios: quos cū differret soluere. inuenit eū monoculū. post gibboſuz: ⁊ cū plus rebellis erat ⁊ solutionē differens. plures macule inueniebant̄ in eo: ⁊ plus oportebat eū soluere. Sic peccatoꝝ quo plus tardat soluere penitētie debitū. in plurib⁹ maculis īuenit dū de vitio in vitiū ruit. vt dicit Greg. Peccatū q̄ ꝑ p̄nāz nō diluit. suo pōdere ad aliū trahit. ¶ Septimo facit hoiez corruptū ⁊ fetidū ⁊ īmundū. Aug. Peccatū est corruptio boni nālis. ⁊ p̄uatio gratuiti. p̄s. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt ꝑ studijs suis. Hoc est fermētū q̄ corrūpit totā congerie bonoꝝ operū. j. corin. v. Modicū fermentū corrūpit totā massam. Hec est lepra corrūpens aīaz humanā omni genere lepre. de quo legit Leuit. xiij. ⁊ xiiij. per totū. Hec est oīs īmunditia que est abiicienda. Jac. j. Abiicite omnē īmūditiā quia diuersimode facit aīam īmundaz omni īmunditia legali. de qua Leuit. xj. habet̄ per totū: est enī īmunditia terre vt īmundoꝝ aīaliuz: quales sunt qui ꝑpter amoꝝ terrenoꝝ celestia postponūt. Itez īmunduz facit īmunditia aque. q̄ est īmundoꝝ piscium duz facit hominez curiose volutari ⁊ fluere p̄ īmundas voluptates ⁊ carnalia desideria. Itez īmunditia aeris que est in īmūdis auibus duz facit hominez eleuari p̄ ſupbiaz contra deū. Hec īmūditia super oīa vult dyabolus aīaz fieri īmundā: q̄ significat. j. Mach. j. Precepit anthiochus coninquinari aīas in oībus īmunditijs ⁊ abominationibus. Hec est īmunditia meretricis spiritualis quo aīa relicto de vo sponso mechat̄ cū dyabolo: de quo satis habet̄ Ezechᵉ. xvj. p̄ totū. Expoſuisti fornicationez tuā omni trāſeunti ꝛc. post in plurib⁹ locis. ysa lvi. Juxta me discooperuisti ⁊ suscepisti adulterium. Et ysa. xxviij Coangustatuz est stratuz. ita vt alter decidat palliuz breue vtrunq̄z opire nō potest. ¶ Primo patet esse magnam īmunditiam peccati ad cuius compationē nullam īmūditiaz corpozalē deus aut sancti angeli immunditiam iudicant: quia hec sola in oculis eoꝝ totū hoiez inquinat. Mathᵉ. xv. De corde exeunt cogitatōes male ꝛc. ſ̄ sunt q̄ coinquināt hoiez. Non lotis aūt manib⁹ māducare: non coinq̄nat hoiez. ¶ Secundo nulla terrena ablutio aīaz hac īmūdicia īmūdā potest mūdare nisi deus de sup mittat ei aquā celestis gr̄e cū igne spiritusſancti. quo ipse ⁊ nō alius eā mūdet cū virtute sanguinis agni incōtaminati. Apoc. j. Qui lauit nos a peccatis nr̄is in sanguine suo. ¶ Tertio q̄ dignissimā creaturā. s. hoiez facit porco īmūdioꝝ vt sit sic dicit. ij. pet. ij. Canis reuersus ad vomituz ⁊ suslota in volutabro luti. ¶ Quarto q̄ hoiem hac īmūditia īmūdum euomit deus vsq̄z in sentinā inferni etiaz q̄s cito accedit ad hanc ꝑ tepoꝝē. Apoc. iij. q̄ tepidꝰ es īcipiā te euomere ex ore meo. ¶ Qui to q̄ apud dñm oīa bona facta hoīs īmūda reddit. quicq̄d tangit īmūda sunt ei. ¶ Sexto q̄ deus ad abluationē petī de celo descēdit. Deb. j. Purgationē peccatoꝝ faciens. ¶ Septio q̄ tot lauacra cōtra hāc statuit. s. aquā diluuij ⁊ ignē iudicij ⁊ purgatozij ⁊ tribulatiōis. ⁊ martyrij: ⁊ passiōis sue: ⁊ aque benedicte ⁊ lachrymarū ⁊ sacramētoꝝ ⁊ vboꝝ suoꝝ ꝛc. ¶ Octauo q̄ facit hoiez

circūstās nos peccatuz curramus ad ꝓpositum nobis certamen ꝛc. Ad cōparationē huius oneris qōcūqz onus pñe leue ē ꝛ ꝑsentis tribulatiōis. Si qs sentiret onus peccati ꝛ aīe lesionē perferret. aut paz aut nihil oīno sentiret corporis penaz. ¶ Octauo facit homine vilē ꝛ abiectum. pbs. Si scirē boies nō agnoscituros ꝛ deos ignosci. tā vile ē peccatū q̄ vedignarer peccare. Vilificat eniz ꝑciosaz margaritā ꝑ qua celestis negociator oīa sua vēdidit ꝛ emit eā. Math. xiij. vt sit ex ⁊tactu luti hui⁹ luto vilioz. Sap. xv. dicitur de idolatria tā materiali q̄z spirituali. Luto vilioz vita ei⁹. Quidā pbs volēs peccare aduertēs aīe dignitatē ꝛ peccati vilitatem ait. Erube sce celū ītrare in cenū. Ideo cōtra iterationē peccati clamat Piere. ij. q̄z vilis facta es nimis iterās vias. t. Piere. xv. Si sepaueris ꝑcios aīaz a vili. quasi os meū eris. Abijcit enī de⁹ peccatorē ab ore suo vt vilissimū euomēdo a sinu suo charitatis excutiendo. j. ioh. iij. Qui manet ī charitate in deo manet. Aug. Quid times boiez hō in sinu ōi posit⁹. talē de⁹ abijcit a suo ꝛ suoz ⁊sortio. abijcit a mūdo. pijcit in sentinā iferni cū dyabolo. Per h̄ lucifer vilis ꝛ abiectus abijcit ab angelorz ⁊sortio. vt leprosus. Adam ejcit̄ a paradiso. Saul a regno. j. reg. xv. Quia abiecisti verbuz dñi. abiecit te ne sis rex. Itē nabuch. ab humano ⁊sortio. Dañ. iiij. tibi dicit̄ nabuch. Regnū tuuz trāsit a te ꝛc. Ideo dicit̄ in. pñs. Nō cū in honore eēt nō itellex. cōp. ē iu. insi. ꝛ similis factus ē illis. Nō solū similis factus ē illis. sz de filio fit iumētoz seruus. vt filius ꝓdigus. Bern̄. O q̄z misera cōditio peccatorz q̄ de filio facit seruū porcoz. Idē. Ecce quō de grege facta ē tam egregia creatura. puta diceret iumēta si loq̄ possent. Ecce adā quasi vnus ex nobis factus ē ꝛc. ¶ Nono facit boiez fatuū ꝛ īsanū. cuius fatuitas apparet in tredecim q̄ sequunt. ¶ Primo in via sua. qz pelegit magis ambulare scies ꝛ prudes viā latā ꝛ spacioſaz q̄ ducat ad mortē. q̄z artā q̄ ducit ad vitā. Math. vij. Ibi cīdo sume sapietie ⁊filiū. puer. j. Sapietiā atqz doctrinā stulti despiciūt. Silis ē illi q̄ cū sciret rectā viā q̄ duceret ad patriā. de volūtate fratr⁊ fatui secutus ē eā quā nouerat ire ad mort⁊ piculū. de quo supza. ¶ Scōa fatuitas eius ē incuria. de q̄ Bern̄. Sic stulti estimatores de maximis minimā. ꝛ de minimis maximā curā gerunt Maiorē curā habēt de carne morbida seruāda. q̄z de aīa. īmo vt corticē carnis custodiāt ꝛ nutriāt ꝛ īpinguēt. nucleū aīe sepe pdūt. Similes illi ꝓposito q̄ canē sic īpinguauit. q⁹ puellā iugulauit. De quo supza ti. de timore hūano. Itē similis ē illi epo q̄ maiorē solli citudinē habuit de custodiēdo calato pleno piroz. q̄z de multitudi ne aīaz. Cū enī tradidisset nepotulo suo archidyaconatū. ꝛ q̄dā apportasset ei calatū plenū piris. ꝛ quereret cui cōmēdaret. dixit nepotulus archidyaconus. Mihi cōmēdate. Ait epūs. Nō cōfido de te. male mihi custodires. Rñdit q̄dā magister Miser ei cōmisisti ifinitū numeꝛ aīaz. cui nō audes cōmittere calatū piroz. Cōtra hos Bern̄. Ue mihi si talētū mihi traditū negligēter seruauero. sanguine chr̄i ꝑcioso mag⁹ appreciatū. Si enī stillas dominici sanguinis in vase aliquo seruarē. diligēs custos ꝓcul dubio existerē. ¶ Tertia eius fatuitas apparet in mēsa eius. qz ꝑpter modicā stillā dulcedinis exteriozes. comedit cibū īmūdissimū ꝛ venenosissimū ꝛ bibit potū similē potui quo necesse habēt mori in aureo calice babilonis. Apoc. xvij. nō attēdēs ītemā ꝛ etemā amaritudinē. Job. xx. Cōuertet̄ panis in vtero eius in fel aspidū deuī. xxxij. Fel draconū vinū eoꝛ ꝛc. pñs. Fiat mēsa e. co. ip. in la. ꝛ in ret. ꝛ ī scā. Siles sē illi fatuo q̄ de fructib⁹ ꝓmi comedebat testudines ꝑpter aliquā similitudinē. ꝛ cū argueret̄ de hoc dicebat in masticādo quare ergo se fecit ꝓmus? Itē similis est lupo de quo fabuloſe dicit̄ q⁹ vulpes vedit ei rasoriū inuolutū sanguine. ꝛ cū glutiret ꝛ optimū diceret. dixit ei vulpes. In exitu senties cū te scindet. Itē peccator simi lis ē illi rustico q̄ inuitatus ad nuptias. in via sitiēs bibit aquaz de fimo fetidā quē euomit in porta nuptiaꝛ turpiter. Et nō solū nō ē ad nuptias admissus. īmo cū flagello in carcerē detrusus. Sic homo hic bibēs delectatiōes īmūdas ī morte euomet. Piere. ij. Quid tibi ī via egypti vt bibas aquas turbidas. nō sic onagri. sz expectāt quousqz inueniāt aquā limpidā. pñs. Expectabūt onagri in siti sua. nō bibētes aquā turbidā. Itē similis ē peccatoꝛ cocodrillo q̄ de nilo ad pastū accedēs. ad viroꝛē herbe hydrū inuolutuz nō aduertit. Sz dū herbā viridē pascit. hydrū cū ea glutit q̄ euz iterius ītoxicat scindit ꝛ occidit. Sic peccatū boiem dū illicitā delectationē glutit dyabolus ē ibi q̄ vult ītoxicare vel potionare boiez. amaritudinem eius potionis exterius inuoluit aliqua dulcedine. Beda. Qui venenī pocula porrigit quasi labiū calicis melle tingit. vt q̄ dulce ē sentiat̄ ne q̄ mortifeꝛ ē timeat̄. Itē greg. Quid īsanius q̄z ꝑ modica delectatiōe carnis eternis: se obligare supplicijs. Itē eō augu. Pelior est modica amaritudo ī faucib⁹ q̄z eternū tormētū in viscerib⁹ Bern̄. Uitā petī ingrediēt̄ib⁹ ꝓpinat mel sophisticū. ꝓgrediēt̄ib⁹ fel ꝛ acetū. egrediēt̄ib⁹ venenum aspidum insanabile ꝛc. vt supza. ¶ Quarto ꝑz fatu⁹ ꝛ insan⁹: qz sciēs ꝛ prudēs domū suā incēdit ꝛ se ꝛ sua in ea comburit ꝛ ⁊sumit flāma petī: vt modicuz calozem ꝛ momentaneū ex hoc incendio habeat explēdo desideriū illicitum. De quo Job. xxxi. Ignis est vsqz ad ꝑditionē deuozās ꝛ oīa genimina eradicans. s. bonoꝛū. i. virtutes. In hoc efficit̄ filis aui fenici. que post q̄z multas radices aromatic⁊ in nido suo ⁊gregauit se cū eis nido apposito igne succendit. ¶ Quinto ꝑz fatuus ꝛ insan⁹ qz ꝓpter splēdoꝛē eius gladij ꝛ decozem. s. rei ocupiscibilis se dū illicite eā appetit trāsuerberat ꝛ occidit cū filiis suis. i. bonis opibus. Eccī. xij. Rūphea bis acuta oīs iniquitas. Sap. xv. Nō ꝑ malitiam occidit aīaz suam. Itē in hoc similis est Lamie q̄ dilaniat ꝛ occidit fetus suos diu nutritos a se. ¶ Sexto qz de sinu charitat⁊ ꝛ penitētie exit. ꝛ in os leonis petī ꝛ lupi infernalis q̄ dispergit oues. vt dicit̄ Joh. x. se ꝓjcit. Eccī. xxij. dentes illi⁹ dētes leonis interficientes aīas hoīuz. ¶ Septimo qui in tpe belli ꝛ in loco certaminis arma virtutū ꝓjcit. Doeti⁹ talia tibi ⁊tuleramus arma q̄ nisi ꝓius abiecisses inuicta te firmitate tuerent̄. ¶ Octauo qz ꝑ pomo mometanee delectationis. regnū eternū vendit ad similitudinē pueri. ꝛ sibi noxia ad silitudinē infirmi ocupiscit. Osee. xiij. Ipse est fili⁹ insipiens. puer. iij. Usqz quo paruli diligit⁹ infantiā. ꝛ stulti ea q̄ sibi sunt noxia ocupiscūt. ¶ Nono qz serpētē venenosuz in sinu suo ponit. quē deberz sup oīa fugeꝛ. Eccī. xxj. Quasi a facie co. fu. pec. qz vt dicit̄ puer. xxxiij. In fine mozdebit vt coluber. ꝛ q̄si regulus venena diffundit. ¶ Decimo qz spōtane⁹ dyabolo se tradit hosti pessimo ꝛ cū nō bēat vñ possit eū ligare ꝛ tenere ꝛ suspēdere. ꝓuijs māib⁹ funē facit ꝑ quē cū dyabolus ligat. ꝛ seruat. ducit. ꝛ demū suspēdit puer. v. Iniq̄tates sue capiūt ipiū ꝛ funib⁹ peccatoꝛ suoꝛū quisqz cōstrigit̄. Aug. Qui peccatū pctō adijcit. q̄si funē nectit vnde ligeꝛ. Ideo si potes. funiculū peccatoꝛ solue. si non potes soluere. rūpe. si nō potes rumpere. ꝑscinde. Aug. Peccatoꝛ in collū mittit laqueuz quo trahat̄ ꝛ suspēdat̄. ꝛ fasciculū spinarū portat quo comburat̄. ¶ Undecimo qz sponsuz speciosissimū ꝛ suauissimū. ipsuz. t. vt dicit̄ Can. j. est flos cāpi. ꝛ liliū conuallium. abijcit ꝛ in faciē eius ⁊spuit. ꝛ medicamina eius respuit ꝛ amplexat̄ stercoza vilissimaꝛ delectationū. ¶ Duodecimo: qz cū sit in spinis peccatoꝛ quib⁹ dz comburi in infernū importabiliter. onustus semp onus oneri adijcit. ꝛ gratiā quaz multo labore acquisierat inutiliter effundit: ꝛ regno celesti obstaculuz vt nō intret in illud. apponit. Silis est illis de q̄b⁹ legit̄ in vitispa. q⁹ angelus oñdit cuidā patri tres boies triplici fatuitate laborantes. Primus fasciculū de lignis faciebat: ꝛ cū ꝑ grauedine nō posset portare adhuc ligna semp adiungebat. Secūdus aquā de puteo ꝓfundo cū multo labore hauriebat: ꝛ bausta in mo mēto inutilit̄ fundebat. Tert⁹ trabē portās ꝛ volēs intrare domū in hostio eius ex trāsuerso ponebat: ꝛ sibi obicez ne ītraret de eo faciebat: sic peccatoꝛ fatu⁹ pctū pctō adijcit: gratiam dei ꝑ qua diu laboꝛauerat effundit. regnū celoꝛ ꝑ inobediētie rigoꝛē precludit.

¶ Tredecimo qz illud q̄b⁹ hz glosiosius ꝛ ꝓcios⁹ quāto vilius pōt ꝛ deterius expendit. s. bonoꝛē diuinū de hoc q̄b⁹ est filius dei: quē quāto vilius pōt dat quādo ꝑ peccatū est filius dyaboli: ꝛ tēpus sunz quo nihil ꝑcios⁹ vt dicit Bern̄. Nihil ꝑcios⁹ tpe: sed heu hodie nihil reputat̄: expendit̄ in seruitiū dyaboli contra ⁊filiū celestis sapientie. puer. v. Ne des alienis honoꝛē tuū ꝛ āos tuos crudeli. i. dyabolo: cui quāto plus seruies. crudeliozē inuenies eum. Similis aūt est peccatoꝛ quinqz fatuis vginib⁹. Primo qz in vasis cozdiū oleū gratie nō sumpserūt: sed potius abiecerūt. Secūdo qz cū deberent habere ignē ꝛ oleū tūc primo aduerterūt q̄s mendicauerūt. Tertio qz aduenīēte sponso nō expectauerūt sed recedentes inuerūt. Quarto qz tpe debito ꝛparate fuerūt. Quinto qz apta ianua nō ītrauerūt: qz vsqz quo clausa fuit venire distulerūt. ¶ Decio faē boiez mōstruosū. Silis ē petōr ioculatoꝛi q̄ pedes hz vsus celestia. cōculcādo capit ꝛ sensus ꝛ man⁹ ad iferioza. ꝓp q̄ opat: ꝛ q̄ sola ītēdit. Itē silis ē mōstris marinis q̄ lz bēant cozpa piscū. brūt capita diuersoꝛ aīaliū. Silr petōres lz habeāt cozpa hūana coꝛ brūt ferinū: vt habeāt cozda vulpina ꝑ dolositatē. lupina ꝑ rapacitatē. asina ꝑ pigritiā. leonīa ꝑ supbiā. porcīa ꝑ luxuriā canīa ꝑ detractionē ꝛ gulā: ꝛ sic de alijs. Itē siles sunt bestijs q̄ pugnāt ī ꝓcessiōe vulpes extra vestite ad modū boiuz. int⁹ aūt sūt fere diuerse. Math. vij. Intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. pñs. Facies petōr sumit. Eccī. iiij. Ne accipias faciē ō faciē. t. Itē sunt onocētauri ꝛ asini ꝛ tauri luxuriosi ꝛ laboriosi sūt mōstra babilōica de q̄b⁹ ysa. xiij. Habitabūt ibi strutiones ꝛ pilosi ꝛc. Idē. Erit cubile draconū ꝛc. Itē ꝓuer. xxx. Est generatio que ꝛo dentibus habet gladios. Item similes sunt

monstris infernalibus.hydro qui dicit habere.vij.capita capitaliū vitioꝝ.Apoc.xii.de dracone.Itē sunt similes cerbero ꝛ tātalo.Itē sūt similes mōstruosis piscib⁹.de qb⁹ in libro de mappa mūdi legitur.Sūt acephali.qz nō hz caput chr̄m.Monoculi.qz nō habēt affectū dextrū ad deū.Itē monipedes.qz nō habēt bonaz volūtatez.Berñ.Mōstruosa res ē gradus p̄mus ꝛ aīus infimus.sedes p̄ma ꝛ vita ima.lingua magniloq̄ ꝛ manus ociosa.vult⁹ grauis ꝛ actus leuis ꝛc. ¶ Undecimo facit hoiez ipotētē.qz p se pōt in peccatū cadere sed p se nō pūt surgere.Amos.v.Cecidit ꝛ nō adiicit vt resurgat.Treñ.j.Dedit me in manu fozti de qua nō potero surgere.Pomo similis est elephāto.q̄ ex quo cadit nō pōt surgere p se.tñ cū p suo casu barrit alij ꝛueniūt ꝛ se ei adiutozes p̄bēt si possint. si non possunt quasi cōpatiētes cū eo barriūt quasi casuz ei⁹ lugētes.Similiter ꝛ peccatozes cū adiutozio humiliū possunt erigi.Itē peccatū ē quasi nassa dyaboli.vbi hō ad moduz piscis pōt p se cadere.sz nō exire.Similiter lupus in pedicaz.pē.Spiritus vadens ꝛ nō rediēs.Berñ.Difficile ímo ꝓzsus soli virtuti diuine possibile ē fuscepti semel peccati ingū a ceruicib⁹ excutere.qz q̄ facit peccatū seru⁹ est peccati Joh.viii. ¶ Duodecimo facit hoiem reū ꝛ maledictuz.Augu.Agnoscat hō quātū valeat.quātū debeat.ꝛ dū p̄ceciuz sunz cogitat.seruilis ꝛ venalis esse desinat.reus itaq̄ erit nō parui p̄ci.sz sanguinis ihu chr̄i.qz violat ꝛ maculat aīam chr̄i passiōe ꝛ sanguine mūdatā.Itē sicut homo bonus semp hz manū oñi sup se eū benedicētē.sic malus hō maledicētez.Eccī.xli.Ue vobis viri impij q̄ derelinq̄stis oñm.qz si nati fueritis.in maledictiōe nascemini.ꝛ si mortui fueritis.in maledictiōe erit pars vestra.ysa.j.Ue gēti peccatrici.Maledicunt etiā ab oībus in sacris ordinibus cōstitutis singulis die⁹ in hora p̄ma diei dicētibus.Maledicti q̄ declinant a mādatis. ¶ Tredecimo facit hoiem cecū ꝛ mutuz.surdū ꝛ demoniacū.vt quid agat nō videat.vt eū diis nō audiat.vt ipse deo non obediat.vt dyabolus eū quomō vult circunducat.ꝛ in ipso maneat vt dicit Greg.sup illud Luc̄.xij.Erat ibs ejiciēs demoniuz ꝛ illud erat mutum.Cecus inq̄t videt.mutus loquit̄.obsessus a demone liberat̄.Immo aliq̄n peccatū facit eū habitaculuz oīum vitioꝝ.vt sit quasi tēplū pantheon.de quo legit̄ in legēda oīum sanctoꝝ q̄ ibi oīa demonia colebāt̄.Tale tēplū fuit magdalena ante ꝛuersiōez.Marc̄.xviij.de qua dns eiecerat septē demonia.Apoc̄.xviij.Facta ē habitatio demoniorꝝ ꝛ custodia oīs spiritus imūdi ꝛ volucris immūde ꝛ odibilis.Itē similis sit illi tēplo.de quo Ezech.viij.Cum fodisset parietē vidit.ꝛ ecce similitudo reptiliū ꝛ aīalium abominatio vniuersa idola domus isrl.In bis notant̄ radices.ꝛ prima natura oīum vitioꝝ Fit habitatio oīuz demoniorꝝ quātū ad peccata que ptinēt ad superbiā vite.Spiritus immūdi ꝛ volucres immūde quantū ad ea q̄ ptinēt ad cōcupiscentiā carnis.odibilis quātū ad auaritiā.abominatio aīaliū q̄ntū ad luxuriā.Uniuersitas ꝛ pictura idoloꝝ depicta quātū ad ea que ptinēt ad vite superbiā.Itē cecos facit peccatū.qz peccatuz est simile cozno q̄ aīalis cadaueri cū isidet.p̄mo currit ad extrahēdū oculos vt excecatū aīal possit occidi.Similiter peccatū p̄mo aufert oculos prudētie vt peccatoz nō videat quid agat.ꝛ cozā q̄bus agat.ꝛ q̄d p̄miū acquirat.ꝛ q̄d ꝛ p quo amittat.Item nō solum facit peccatū hominē cecum.surdū.mutū ꝛ demoniacū sz omni miseria misez.puer.xiiij.Miseros populos facit peccatū Augu.Quid miserius misero nō miserēte se. ¶ Decimoquarto facit omni creature obnoxiū.Grego.Offenso creatore.offendit̄ oīs creatura.Ideo si patitur ab alia creatura homo peccato suo debet ꝑputare hoc pro quo offendit̄ creatori.Sap̄.v.Armabit creaturā in vltionē inimicoꝝ.Et post.pugnabit orbis terraꝝ cōtra insensatos.In vitis pa.dicit̄ q̄ cū q̄dā fecisset iniuriam fratri cui dā venit ille cui facta est iniuria ad senē cōquerēdo de eo q̄ fecerat Rndit senex.Nō h̄ fecit frater sz peccata tua.Nā in omni tpe q̄ cōtingēt tibi p hoiem nō arguas eū sz dic q: peccata tua h̄ tibi ꝓmeruerūt.ꝛ hec fecerūt.ꝛ sic dic in oībus aduersis.Sz si q̄d boni ꝓtingit hoc ꝑpone diuine dispēsatiōi.qz vt dicit Grego.Nulla nocebit aduersitas si nulla dominet iniq̄tas. ¶ Decimoquinto spoliat hoiez ꝛ depauperat bonis ꝛioꝝ⁹.pē.Diuites dimisit inanes.Treñ.j.Manū suā misit ad oīa desiderabilia eius.Juō.vj.Per septez annos veniebāt medianite i terrā isrl.postq̄ malū fecerāt i ospectu dñi.ꝛ cūcta vastabāt ꝛ nihil oīno ad vitā ptinēs relinquebāt.Sic faciūt demōes peccatoꝛib⁹ malū faciētib⁹.ꝛ sibi fuientib⁹ in septē peccat̄ mortalib⁹.qz illos vastāt ꝛ spoliāt.ita q̄ nihil relinquāt q̄ ptineat ad vitā glorie.aut gratie.Sic antioch⁹ ascēdēs hierlm cuz superbia ītrat sanctificationē.ꝛ tēplū spoliat vasis ꝛ diuitijs suis.de quo.i.mach̄.antioch⁹ silētiū pauptat̄ ītrpt̄at.ꝛ significat peccatū q̄ silet ad quantā pauptatem adducit.semper intrat templum cozdis cū superbia contēptus dei ꝛ inobediētie. ¶ Et nota quattuoꝛdecim que aufert.Primo chr̄m de cozde.hoc est altare aureū.Secūdo spiritūsanctū.hoc est candelabrū luminis.Tertio vasa eius.s.septem dona vel beatitudines aut virtutes.Quarto mensaz ꝓpositionis.i.fidē formatā q̄ ꝓponit duodecim panes.i.duodeciz fidei articulos.Quinto libatoria.i.abolitionē formate spei ad quā ptinet futurā bītudinē libare.Sexto phyalas q̄ otinēt liq̄da.i.viscera pietatis.vt nō liq̄scat lachrymis otritiōis.Septio mortariola in q̄bus aromata redigebant̄ in puluerē.Ecce meditatiōes ꝛ affectōes būlitat̄ q̄ ceteras vtutes būliāt:ꝛ q̄si in puluerē redigūt odoziferū.dū būilia de se sentit hō vtuosus.Octauo velū de sag⁹ q̄ ꝓpriaz figurificat.Nono oramētū aureū q̄ charitas ē:cozde sūt ꝓmia.Decio aufert argētū.i.fructū locutiōis.Undecio auz.i. meritū obediētie ꝛ patie.Duodecio vasa ocupiscibilia.i.bona opa.Tredecio thesauros absc̄ditos quos iuenit:i.scāz meditationū ꝛ affectionū.Decimoq̄rto cortinas de q̄ttuoꝛ colozib⁹.i.q̄ttuoꝛ cardinales vtutes q̄s tū ad meritū vsuz earū aufert.Dis aūt bonis erat spoliat⁹ ille pauper de quo dicit beat⁹ iobes in Apoc̄.iij.Dicis q: diues es ꝛc.ꝛ nescis q: miser es ꝛ miserabil⁹ ꝛ nud⁹.ꝛ pauper ꝛ cec⁹. ¶ DecioseXto:nō solū spoliat bonis gratuit⁹:sz vulnerat plaga insanabili.nisi p miraculū sūmi medici pseruet̄.Hiere.xxx.Insanabilis ē fractura tua: pessima plaga. Ecc̄.xxj.Plage pctī nō ē sanitas.vñ cātat ecclia .Pctā mea q̄si sagitte infixe sūt i me ꝛc.Hoc signat̄ Luc̄.x.de eo q̄ icidit in latrones.Et nota quō spoliat̄ virtutibus.Job.xix.spoliauit me gloria mea.abstulit corona de capite meo.Simil⁹ est pctōr illi militi q̄ cū alij pugnarēt in tyrocinio.eruit vt dormiret sub vmbra arboris.Qō videtes septē beraudi odixerunt sibi vt ei arma sua ꝛvestes furarent̄.Un⁹ furat̄ ei calcaria ꝛ ensez.Alī⁹ lozicā.Tertī⁹ scutuz.Quartus equū.Quint⁹ lanceā.Alī⁹ bracas.cingulū ꝛ camisiā.Unus galeā.Et cū nec sic excitaret̄.vulnerāt eū diuersimode ꝛ piculosissime in diuersis locis ad mortē.Miser aūt fact⁹ insensibilis nec sic excitat̄.puer.xxiiij.h̄ dicit̄ de ebzio dormiēte.s.vberauerūt me ꝛ nō dolui.traxerūt me ꝛ nō sensi.Hic est hō qui negligit i hoc mūdo pugnare cōtra vitia ꝛ tentatiōes.Septē latrōes sunt septē capitalia vitia.Superbia furat̄ calcaria timoris mortis tpalis ꝛ eterne.ꝛ ensem timoris diuine iusticie:vulnerat eū i oculū ne h̄ videat.aut timeat.ꝛ ne videat ꝛditionē fragilitatis sue.Inuidia vulnerat in naribus ne bonū odozē ꝓmi sustineat.ꝛ spoliat eū lozica charitat̄.q̄ oīa ꝑcepta vtutes ꝛ opa ꝛnectit.q̄si diuersos anulos . ꝛ totū corp⁹ munit.h̄ est lozica iusticie.Ira furat̄ ei scutū triāgulare q̄ hz ee in sinistra aduersitat̄ cui⁹ tres anguli sūt patiētia: in ꝛtumelijs vboꝝ in ablatiōe rerū.in lesiōe corꝑoꝝ.h̄ vulnerat aures ne hō possit sustinere vbz correctiōis:vel admonitiōis.vel p̄cepti.Pigritia furat̄ equū corpis dū totū corp⁹ occupat.pedes vulnerat ne de lacu miserie aut de luto pcti exeat.Auaritia furat̄ homi lanceā q̄a longe ferit hostē.s.elemosyne.de q̄ Eccī.xxix.Sup scutū potētis ꝛ lanceaz ꝑpugnabit inimicos ꝓ te.h̄ furat̄ ei lācea operū mie.Itē vulnerat manus vt eas ad ꝓximū misericorditer extēdere neq̄at.Silr ꝛ corꝑ munit.h̄ est lozica iusticie.Ira furat̄ ei bracas ꝛtinētie:ꝛ vulnerat in lūbis ꝛ genitalib⁹ q̄ rapit cū corde.Gula spoliat eū cingulo abstinētie.p q̄ ventrē ꝛstringat:ꝛ galea salut̄ p quā sensus suos ab illicitis cōpzimat:ꝛ caput rōnis custodiat. ¶ Decimoseptimo facit hoiez desertū ꝛ solitudinē.Deut̄.xxxij.Inuenit eū in terra deserta in loco horroris ꝛ vaste solitudinis.ysa.j.Derelinquetur filia syon ꝛc.Joel.ij.Quasi hort⁹ voluptat̄ terra cozā eo ꝛ post eū.s.pctm̄ solitudo deserti.Derelinquit̄ enī aīa a dño.ꝛ gratia ei⁹ p pctm̄.Est enī similis taro.i.cuidā aīali q̄ vulgariter dicit̄ tayssons . h̄ aīal vt dicitur cū magno labore edificat sibi subtraneū habitaculū.Uulpis aūt volēs illud lucrari ꝛ dictū aīal expellere.stercoziat ītus.aīal aūt de dignās mozari cū stercozib⁹ recedit ide.Silr deus dedignat̄ habitare in corde in quo dyabolus pctā stercoziauit.Luce.ix.Uulpes foueas hñt ꝛ volucres celi nidos.filius aūt hois nō hz in corde peccatoris vbi caput suū reclinet.Itē deus ē vt auis nobilis nidificās in alta arboze asperū nidū bñs exterius.mollē ꝛ suauē interi⁹.Ecō uerso dyabolus est vt vpupa q̄ nidificat in stercoribus. ¶ Decimo octauo inducit amaritudinē.Hiere.ij.Scito ꝛ vide q: malū ꝛ amarū est te dereliq̄sse dñm.Uerūtamen nutriti in pctis sunt vt pisces maris.q̄ ꝓpter nutrimētū reputāt mare dulce.Itē aīa peccatrix est vt pgnās q̄ postq̄ concepit dolorem ꝛ peperit iniquitatem amara videnī ei dulcia.ꝛ dulcia amara.ysa.v.Ponentes amarum dulce.ꝛ dulce amaruz.Glo.sup illud pē.Q: magna multitudo dulce.t.d.Hanc dulcedinem non sentiūt qui palatū habent infectum a febre Item similis est peccato cuidā fatuo.qui cū audiret multum commendari in bonitate falconem dñi sui.comedit euz.ꝛ cuz laudaren

tur ⁊ cõmendaret de bonitate. ⁊ nesciret quid actum esset de eo. rñdit fatuus q falsum dicebãt. qz nũq̃ comederat ita amaras carnes. Si liter boies credetes inuenire in peccato multã dulcedinem inueniẽt ibi in fine multã amaritudinẽ. ideo qõ nõ lz. dulcius suspicat. Itẽ dicit q quedã virgo q diu otinuerat audiens a lecatoribus multũ cõmẽdari delectatione luxurie. voluit experiri. ⁊ expta q̃dẽ iã q̃d esset: ad tantã deuenit amaritudinẽ q volebat se occidere. qz nõ inuenerat qõ crediderat inuenire. ⁊ qz pdiderat qõ nõ poterat recuperare. ¶ Decimonono facit cordis inq̃etudines. Augu. in li. de ꝑfes. Dñe fecisti nos ad te. ⁊ inq̃etũ est cor nostrũ donec requiescat in te. ysa. lvij. Cor ipi quasi mare feruẽs qõ q̃escere nõ potest. Et post. Nõ est par ipijs dicit dñs. Treñ. i. Peccatuz peccauit hierlm ꝓpterea instabilis facta est ⁊ caduca. Inde hi sunt nubes sine aqua. nebule turbinibus agitate. Itẽ vt nauicula in mari. Itẽ vt gallus sup pinnaculũ. Itẽ peluis sup aquã. Itẽ vt pluma vel lanugo in via q̃ omni vẽto circũferunt. ¶ Uicesimo facit aĩe corrosionẽ. ij. thy. Lauteriatã habẽtes cõsciẽtiã suã. Augu. Dixit deus ⁊ ita est. vt pena sibi sit inordinatus animus ysa. xxxiiij. Erit cubile draconũ ⁊c. Cõsciẽtia peccatrix. s. peccata in memoria. cũ de eis vt dicit Piero. habeẽ cõsciẽtia torquẽt boies ⁊ corrodunt. vt genimina vipparũ matrẽ suã. Jõ sicut vippera filijs in vtero positis lacerata perimit ⁊ corrodit. ita nos cogitatiões nostre ĩtra nos nutrite. Itẽ potest dicere peccator cũ ĩtrat cõsciẽtiã suã eã scrutãdo q̃ dixit iulius cesar romanis rediẽs de obsidiõe cuiusdã ciuitatis rebellis. Inueni ait ollã plenã diris serpẽtib⁹. Itẽ similis ẽ peccatori in cõscia tẽplo pleno reptibilib⁹. de quo Ezech. viii. Cũ fodisset parietẽ inuenit reptilia ⁊c. Itẽ similis ẽ vasi pleno exhibito petro in quo erãt quadrupedia ⁊ serpẽtia ⁊c. Actuũ. x. Itẽ similis ẽ peccatori mimo q̃ qñ ĩtrat domũ suã inq̃etat ⁊ corrodit a familia murmurãte. nec alibi peius ẽ ei q̃z in domo sua. Sic nec peccatori peius ẽ q̃z in cõsciẽtia ꝓpria. Itẽ tullius ad catilinã. Inq̃tates tue quasi quedã ifernales furie occurrũt tibi. ysa. xxxiiij. Ibi occurrũt demonia ⁊c. ¶ Uicesimoprimo adducit oẽm languorẽ ⁊ egritudinẽ corporalẽ. naturalez vt fomitis ⁊ difficultatis bene agẽdi. ⁊ spiritualem. culpe actualis. Jõ dicit dauid in. pñ. Miserere mei dñe qñ infirmus sum extra. s. in corpe. sana me dñe qñ ꝺturbata sũt ossa mea. ĩterius in virtute ex originali corruptiõe. Et aĩa mea turbata ẽ valde de ĩteriori infirmitate actualis culpe. Grego. Oẽs infirmi sumus. sz ille infirmior q̃ suã nescit infirmitatẽ. Magnitudo infirmitat⁹ peccati patet ex magnitudine medici ⁊ medicine ad hoc curandũ necessarie. Bernñ. Ex magnitudine remedii. periculi mei estimo q̃titatẽ. ꝓpter hoc oportuit dei filiũ fic pati. fic vulnerari. fic potionari. fic sudare sanguinez ⁊ gustare mortẽ. Itẽ ex diuersitate medicinaz. ⁊ multitudine quas statuit ad peccati curã. ¶ Uicesimosecũdo ducit ad oĩmodã mortẽ. s. tpalẽ siue corporalẽ. spiritualez ⁊ eternam. ⁊ hec ẽ pessima. pñ. Mors peccatoz pessima. fatuus est miles q̃ nõ querit aliq̃d de stipẽdio seruitij sui. Ro. v. stipẽdia peccati mors. fatuus ẽ viator qui non querit quo via ducat eũ. puer. xiiij. Est via q̃ videt homini iusta. ⁊ nouissima eius ducũt ad mortẽ. pñ. Iter ipioz pibit. Et nota q dicit parabolice: Duo peregrini veniẽtes ad locũ biuij. quesierũt a quodã sapiẽte de via sua. Qui rñdit si iueritis ad finistrã. ibitis p quãdã ciuitatẽ vbi ꝺsuetudo est q peregrini cũ gaudio recipiunt. ⁊ p triduũ optata eis large exhibent. sz post viliter eiciunt spoliati oĩb⁹ bonis suis suspẽdunt ⁊ occidunt. Si ad dexterã. p triduz inuenietis viã difficilẽ. sz postea pulcherrimã vbi recipiemini cum gaudio. coronabimini ⁊ ditabimini. Peregrinatio vita ꝑsens est. Ciuitas prima. ẽ mũdus. vbi postq̃ p tres dies. s. diuitiaz. delitiarũ ⁊ bonoz q̃ sola lucẽt mũdanis. q̃ postq̃ ibi voluptates suas cõpleuerint. ducunt boies rei nudi ad suspẽdiũ ⁊ mortẽ eternã. Uia difficilis est penitẽtialis religio. Triduũ ẽ ctritio. confessio. satisfactio. vel obediẽtia. otinẽtia pauptas volũtaria. Jn his aũt pseuerãtes coronant in celesti hierusalẽ. Ue illi q̃ elegit prioz viã timẽdo modicam vie asperitatẽ. Bernñ. Uia peccati ingrediẽtes otaminat ꝓgredientes obstinat. egredientes exterminat.

De peccato veniali. DIS. IX.

QUia peccata venialia distinguunt a mortalibus fm reatũ. ꝺsiderandum est de vtrisq̃. Et primo de peccato veniali per comparationem ad mortale. Secundo de veniali scõm se. Circa primũ ser cõsiderãda sunt. Primo vtrũ peccatũ veniale ꝺueniẽter diuidat ctra mortale. Secũdo vtrũ distinguant genere. Tertio vtruz veniale sit dispositio ad mortale. Quarto vtrũ veniale peccatũ possit fieri mortale. Quinto vtrum circumstantia agrauans possit de veniali peccato facere mortale. Sexto vtruz peccatũ mortale possit fieri veniale.

¶ Ad primũ. s. vtrum peccatũ veniale ꝺueniẽter distinguat ctra mortale. dicendũ q aliq̃ fm q ꝓprie accipiunt nõ vident esse opposita: q̃ si methaphorice accipiant. opposita inueniunt. sicut ridere nõ opponit ei qõ est arescere: sed fm q ridere methaphorice de ꝑato dicit ꝓpter eius flozitionẽ ⁊ virozẽ: opponit ei qõ est arescere. Silr si mortale accipiat ꝓut refert ad mortẽ corporalẽ. nõ videtur oppositionẽ habere cũ veniali: nec ad idẽ genus ptinere. Sed si mortale accipiat methaphorice fm q dicit in peccatis mortale ponit ei qõ est veniale. Cũ enĩ peccatũ sit q̃dã infirmitas aĩe. vt supra habitũ est: peccatũ aliqõ mortale dicit ad filitudinẽ morbi qui dicit mortalis ex eo q inducit defectũ irrepabilẽ p destitutionem alicui⁹ ꝓncipij. vt dictũ est. ꝓncipiũ aũt spũalis vite q̃ est fz vtutẽ est ordo ad vltimũ finẽ. vt dictũ est: qui q̃dẽ si destitutus fuerit. repari non põt p aliqõ ꝓncipiũ intrinsecũ: sed solũ p virutẽ diuinã vt supra dictũ est: qz inordinatiões eoz q̃ sunt ad finẽ repant ex fine. sicut error qui accidit circa cõclusionẽs. p veritatẽ ꝓncipioz. defectus igit ordinis vltimi finis non põt per aliqõ aliud repari qõ sit ꝓncipalius. sicut nec error qui est circa ꝓncipia. ⁊ ideo hmõi peccata mortalia dicunt quasi irrepabilia. pctã aũt q̃ bñt inordinationẽ circa ea que sunt ad finẽ. ꝺseruato ordine ad vltimũ finẽ. repabilia sũt ⁊ hec dicunt venialia. tũc enĩ peccatũ hz qñ reatus pene tollit qui cessat cessante pctõ. vt dictũ ẽ. fm h̃ g̃ mortale ⁊ veniale ponunt. sicut reparabile ⁊ irrepabile. ⁊ hoc dico p ꝓncipiũ interius non aũt per ꝺpationẽ ad vtutẽ diuinã que oẽm morbũ ⁊ corpalez ⁊ spirituale repare põt. ⁊ ꝓpter hoc veniale peccatũ ꝺueniẽter diuidit ꝺ mortale. Nec aũt diuisio pctõ nõ est diuisio generis in species que equaliter ꝑticipẽt genus rõnẽ: sed analogli: qz fm pri⁹ ⁊ posterius cõuenit eis ratio generis. Scõm pfectã rationẽ genꝰ diffinit aug. peccatũ. xxii. ꝺ faustũ dicens. Peccatũ est dictũ: vl factũ. vl cõcupitũ ꝺ legẽ diuinã: q̃ quidẽ diffinitio solũ cõuenit pctõ mortali. Peccatũ aũt veniale dicit peccatũ fm rationẽ impfectã ⁊ ad pctm mortale: sicut accidens dicit ens in ordine ad substãtiã fm rõez impfectã entis: nõ enĩ est ctra legẽ qz venialiter peccãs nõ facit qõ ꝓbibet lex. nec prætermittit id ad qõ lex p ꝓceptũ obligat: sed facit ꝑter legẽ: qz nõ obseruat modũ rõnis quẽ lex intẽdit. ¶ Ad scõz. s. vtrũ peccatũ mortale ⁊ veniale differãt genere ita. s. q fit aliqõ peccatũ ex genere. ⁊ aliqõ veniale ex genere: dicẽdũ q peccatũ veniale a venia dicit. Põt ergo aliqõ peccatũ dici veniale. Uno mõ qz est veniã ꝺsecutũ. ⁊ sic dicit Ambro. q omne peccatũ p pniaz fit veniale. ⁊ hoc dicit veniale ex euentu. Alio mõ dicit veniale qz nõ hz in se vnde veniã nõ consequat: vel totaliter. vel in pte. Jn pte quidez sicut cũ hz in se aliquid diminues culpã. vt cũ fit ex infirmitate vel ignorãtia. ⁊ hoc dicit veniale ex cã. Jn toto aũt ex eo q nõ tollit ordinẽ ad vltimũ finẽ. Unde nõ mereꝰ penã eternã sed tpalẽ. ⁊ de hmõi veniali ad ꝑsens nõ intẽdimus. de ꝓmis enĩ duob⁹ cõstat q nõ habẽt genus aliqõ determinatũ: Sed veniale tertio modo dictũ põt habere gen⁹ determinatũ. ita q aliqõ peccatũ dicat veniale ex genere. ⁊ aliqõ mortale ex genere. fm q genus vel species act⁹ determinat ex obiecto. cũ enĩ volũtas ferꝰ in aliquid qõ fz se repugnat charitati p quã hõ ordinat ĩ vltimũ finẽ. peccatũ ex suo obiecto hz q fit mortale. Unde est mortale ex genere siue sit ꝺ dilectionẽ dei sicut blaphemia piuriũ ⁊ hmõi. siue ꝺ dilectionẽ ꝓximi. sicut homicidiũ adulteriũ ⁊ furta. Unde hmõi sunt peccata mortalia ex genere suo. Qñq̃ vo voluntas peccãtis ferꝰ in id qõ in se otinet quãdã inordinationẽ. nõ tñ otrariat dilectiõi dei ⁊ ꝓximi. sicut vbũ otiosum. risus supflu⁹. ⁊ alia hmõi. ⁊ talia sunt pctã venialia ex suo genere: sed qz act⁹ morales recipiunt rationẽ boni ⁊ mali. non solũ ex obiecto. sed etiã ex aliqua dispositione agentis: vt supra habitũ est cõtingit qñq̃ qõ est peccatũ veniale ex genere rõne sui obiecti qõ fit mortale ex pte agentis: vel qz in eo ꝺstituit finẽ vltimũ: vel qz ordinat ipsuz ad aliquid qõ est peccatũ mortale ex genẽ. puta cuz aliquis ordinat vbum otiosum ad adulteriũ ꝺmittendũ. Silr ⁊ ex pte agentis otingit q aliquod peccatũ qõ ex genere suo est mortale fit veniale ꝓpter hoc fm q actus est impfectus. i. non deliberatus rõne que est ꝓncipiũ ꝓpriũ mali actus. sicut supra dictũ ẽ de subitis motib⁹ infidelitatis. ¶ Ad tertiũ. s. vtrũ peccatũ veniale disponat ad mortale. dicendũ q dispositiones sunt quodãmõ cã. Unde fm duplicẽ modũ causẽ est duplex dispositiõis modus. Est enĩ q̃dã cã mouẽs directe ad effectũ. sicut calidũ calefacit. Est etiã cã indirecte mouẽs remouẽdo ꝓhibẽs. sicut remouẽs colũnã dicit remouere lapidẽ suppositũ. ⁊ fm h̃ act⁹ petit duplicit ad aliq̃d disponit. Uno q̃dẽ mõ directe ⁊ sic dispõit ad actũ similẽ fm speciẽ. ⁊ h mõ ꝓzio ⁊ p se veniale pctm ex genere: nõ dispõit ad mortale ex genere. tñ differũt specie. Sed p hunc modũ peccatuz veniale potest

disponere p quandā cōsequentiā ad peccatū qō est mortale ex pte agentis. augmētata enim dispositione vel habitu p actū peccatorū venialiū intantū pōt libido peccandi crescere. qz ille q̄ peccat finem suū cōstituit in veniali pctō. nam vnicuiqz habēti habitus inquātū huiusmodi. finis est opatio fm habitū. z sic multotiens peccādo venialiē. disponit ad pctm̄ mortale. Alio mō act⁹ human⁹ disponit ad aliq̄d remouēdo. phibēs. z h̄ mō pctm̄ veniale ex genere pōt disponere ad pctm̄ mortale ex genere. q̄ enī peccat venialiē ex genere ptermittit aliquē ordinē. z ex h̄ q̄ cōsuescit volūtatē suā i minoribus debito ordini nō subiicere. disponit ad h̄ q̄ etiā volūtatē suā nō subiiciat ordini vltimi finis eligēdo id qō est pctm̄ mortale ex genere. Ex p̄dictis appet q̄ valde timēda sunt z cauēda pctā venialia nec debēt q̄si minima puipēdi multiplici rōne. Dzio q̄dē qz q̄ puipēdit ea tāq̄z minima faciliē labit̄ i maiora. fz illud Eccī. xviij. Qui spernit modica paulatim decidit. Grego. Si ista pua negligimus i sensibiliē seducti audacter maiora ppetram⁹. Itē sic sunt alia venialia grauiora q̄ nō ita grauia reputam⁹. ita sunt aliq̄ mortalia diuino iudicio q̄ venialia iudicam⁹. Itē etsi q̄libet eoz in se leue cēset. tn̄ pp multitudinē innumerabilē sunt timēda. Quis. n. posset numerare venialia q̄ quotidie imo otinue cōmittit. qz h̄z q̄libet p se vitare possum⁹ nō tn̄ oīa. Sz dō vnū vitare nitimur. i alia multa volētes aut nolētes incidim⁹. sic aliq̄s existēs i medio mari i naui vndiq̄z pforata. dō vnū foramē obstruit. aq̄ p alia multa sub intrat. nos aūt i medio mari sum⁹. i. in h̄ mundo. de quo dr̄ in p̄s. Doc mare magnū ꝛc. vndiq̄z fluctib⁹ z pcellis expositi vndiq̄z pforati. i. maximā ꝓnitatē habētes in oīb⁹ sensib⁹ nr̄is tā iterioz̄ib⁹ q̄z exterioz̄ib⁹ ad peccādū. fz illō Gen̄. vj. Sēsus z cogitatio cordis humani i malū ꝓna sunt pp h̄ incessanē venialia ppetram⁹. Jō aug. Ista q̄si leuia noli cōtēnere. Si cōtēnis. q̄si appēdis q̄si numeras expauesce. Itē nemo dz leue reputare. qō pter volūtatē dei cōmittitur. vel pōt displicētiā aliquā generare. Itē nemo dz leue dicere vnde pōt aīa dānū incurrere valde graue. Ex venialib⁹ aūt aīa multiplex dānū incurrit in p̄senti vita pariter z futura. In p̄senti q̄dez tēpus amittit̄. de cuius momēto quolibet oportebit nos valde districte reddere rationē. Itē mens distrahit̄ a spūalib⁹. z plus vna hora euanescit. z a semetipsa longius euagat̄. q̄z in multo tpe. etiā cū multo labore ad se. z ad deuotionē pditā quā prius habebat reuerti possit. Itē charitatis feruor minuit̄. ita q̄ mens tepidus orat z remissi⁹ opat̄. Itē vigor z robur mētis debilior z paulatiz efficit sic quāto q̄s frequētius cadit in lutū. vel cespitat in via vel ipingit in lapidē tāto magis debilitat̄. qz in quolibet casu cespitatione. vel impactione aliq̄ō h̄z modicū diminuit̄ de vigore. z sic min⁹ fort̄ fit aīa ad grauioza deuitādū. vel tētationib⁹ resistēdū. aut ad aliq̄ dura z aspera sustinēdū. Itē ꝓfectus in spūalib⁹ impedit̄. qz quanto q̄s minus gratus z deuotus est deo. z nō vult pro eo facere nisi qō ex salutis vel voti necessitate teneā. tāto minus mereā sibi dari gratiā vel augeri q̄ possit ꝓficere vel merita cumulare. Itē modicus pilus cadens in cibū vel musca insidens reddit eū abominabilē. sic z venialia sacrificiū nostrū minus gratū efficiūt puritatis actori. Itē modicus puluis multū obnubilat oculū corpis. sic z venialia oculū mētis. In futuro vero multū dānificab̄t aīa qz pro eis pena sensus z pena dāni punit̄. cui⁹ vtriusq̄z grauitatē nullus hō in vita p̄senti sciret aut posset veraciter estimare. De hoc require supra de purgatorio. ¶ Ad quartū. s. vtrū pctm̄ veniale possit fieri mortale. dicendū. q̄ pctm̄ veniale fieri mortale. tripliciter pōt intelligi. Uno mō sic q̄ idē actus numero ꝑmo fit pctm̄ veniale. z postea mortale. Et hoc nō pōt esse. qz p̄incipaliter pctm̄ cōsistit in actu voluntatis sicut z quilibet actus moralis. vnde nō dicit̄ vnus actus moraliter si voluntas mutet̄. q̄tuis etiā actio fm naturā sit cōtinua. Si aūt volūtas nō mutet̄. nō pōt esse q̄ venialī fiat mortale. Alio mō pōt intelligi vt illud qō est veniale ex genere. fiat mortale. z hoc q̄dē possibile est inquātū cōstituit̄ in eo finis. vel inquātū fert̄ ad mortale peccatū sicut ad finē vt dictū est. Tertio mō pōt intelligi ita q̄ multa venialia peccata cōstituāt vnū pctm̄ mortale. qō si sic intelligat̄ q̄ ex multis peccatis venialib⁹ integraliter ꝓstituat̄ vnū pctm̄ mortale. falsum est. nō enim oīa peccata venialia de mūdo possunt brē tantū de reatu quātū vnū pctm̄ mortale. Quod patet z ex parte durationis. qz pctm̄ mortale habet reatū pene eterne. pctm̄ āt veniale reatū pene tēporalis. vt dictū est. Patet etiā ex parte pene dāni. qz pctm̄ mortale mereā carētiā visionis diuine. cui nulla alia pena cōparari pōt. vt Xrīs. dicit. Patet etiā ex pte pene sensus q̄tū ad vermē cōscientie. h̄z forte q̄tū ad penā ignis nō sint imꝓportionales pene. Si vero intelligat̄ q̄ multa peccata venialia faciūt vnū peccatum mortale dispositiue. sic verum est. sicut supra ostensum est fm duos modos dispositionis q̄b⁹ pctm̄ veniale disponit ad mortale. ¶ Ad quintū. s. vtrū circūstātia aggrauās possit facē de pctō veniali mortale. Dicēdū. q̄ circūstātia inq̄ntū hmōi ē accīs act⁹ moral⁹. ꝓtingit tn̄ circūstātiā accipi vt differētiā specificās actus moral⁹. z tūc amittit rōnē circūstātie. z ꝓstituit speciē moral⁹ actus. h̄ āt ꝓtingit in pctīs q̄n circūstātia addit deformitatē alteri⁹ gener⁹. sic cū aliq̄s accedit ad non suā. est actus deformis deformitate opposita castitati. sed si accedit ad nō suā. q̄ est alteri⁹ vxor. addit̄ deformitas opposita iustitie. Cōtra quā ē vt aliq̄s vsurpet rem aliēnā. z fm h̄ hmōi circūstantia ꝓstituit nouā speciē pctī. q̄ dicit̄ adulteriū. Impossibile est aūt q̄ circūstātia de pctō veniali faciat mortale. nisi afferat deformitatē alteri⁹ gener⁹. Dictū est enī q̄ pctm̄ veniale h̄z deformitatē p h̄ q̄ importat deordinationē circa ea q̄ sunt ad finem. Pctm̄ aūt mortale h̄z deformitatē p h̄ q̄ importat deordinationē q̄ndā respectu vltimi finis. Un̄ manifestū est q̄ circūstātia nō pōt de pctō veniali facē mortale manēs circūstātia. fz solū tūc q̄n transfert in aliā speciē. z fit quodāmō differētia specifica moral⁹ actus. Un̄ cū dicit Aug. in ser. de purgatorio. q̄ si diu teneat̄ iracūdia et ebrietas si fit assidua trāseunt in numerū pctō⁹ mortaliū. diuturnitas ire nō est circūstātia trahēs in aliā speciē. Silr̄ neq̄z frequētia vel assiduitas. nisi forte p accīs ex aliquo supueniēte. nō enī aliq̄d acq̄rit nouā speciē ex h̄ q̄ multiplicat̄ vel ꝓlongat̄. nisi forte in actu ꝓlato vel multiplicato supueniat aliq̄d qō variet speciē. puta inobediētia vel otēpt⁹. vel aliq̄d hmōi. Dicēdū est q̄ cū ira fit mot⁹ animi ad nocēdū ꝓprio. si sit tale nocumentū in qō tēdit motus ire qō ex genē suo sit mortale. sic homicidiū vel furtū. talis ira ex genere suo est pctm̄ mortale. Sz q̄ sit pctm̄ veniale h̄z ex impfectiōe actus inq̄ntū est subit⁹ mot⁹ sensualitat̄. Si vo fit diuturna redit ad nās sui gener⁹ p ꝓsensū rōnis. Si vo nocumētū in qō tēdit mot⁹ ire eēt veniale ex suo genē. puta cū aliq̄s in h̄ ira scit̄ otra aliquē q̄ vult ei dicē aliqō vbū leue z iocosum. qō modicū ipm̄ otristet. nō ē pctm̄ mortale q̄ntūcūqz sit diuturna. nisi forte p accidēs. puta si ex h̄ grue scādalū oriat̄. vel ꝓpter aliqō hmōi. De ebrietate vo dicēdū est q̄ fm suā rōnē h̄z q̄ sit mortale q̄ enī bō absq̄ necessitate reddat se impotētē ad vtēdū rōne. p quā bō in deū ordinet̄. z multa pctā occurrētia vitat. ex sola voluptate vini. exp̄sse otrariat̄ virtuti. Sz q̄ sit peccatū veniale ꝓtingit ꝓpter ignorantiā quandā vel infirmitatē. puta cū bō nescit virtutē vini. aut ꝓprietā debilitatē. vnde non putat se inebriari. tunc enī non imputat̄ ei ebrietas ad pctm̄ fz solū superabundantia potus. sed q̄si frequēter inebriat̄ nō potest p hāc ignorātiā excusari quin videat̄ volūtas ei⁹ eligē magis pati ebrietatē q̄s abstinē a vino superfluo. vñ redit pctm̄ ad suā naturā. Silr̄ cū dicit magister sententiarū. xxij. di. secūdi libri. q̄ si delectatio sit mozosa ē pctm̄ mortale. Si āt nō sit mozosa. veniale. delectatio mozosa nō dicit̄ eē pctm̄ mortale neq̄z in his q̄ ex genē suo sūt mortalia pctā. in quib⁹ si delectatio nō mozosa sit pctm̄ veniale est ex impfectiōe actus: sicut z de ira dictū est. Dicit̄ enī ira diuturna delectatio mozosa ꝓpter approbationē rōnis deliberātis. ¶ Ad sextū. s. vtrū pctm̄ mortale possit fieri veniale. Dicendū. q̄ mortale z veniale differūt fm perfectū z impfectū in genē pctī. vt dictū est. Impfectū autē p aliquā additionē pōt ad pfectionē puenire. vnde et veniale p hoc q̄ addit̄ ei deformitas ptinens ad gen⁹ pctī mortal⁹ efficit̄ mortale. sic cū q̄s dicit vbū ociosum vt fornicet̄. Sed id qō est pfectū non pōt fieri impfectū p additionē. z ideo pctm̄ mortale nō pōt fieri veniale p h̄ q̄ addit̄ ei aliq̄ deformitas ptinēs ad gen⁹ pctī venial⁹. Nō enī diminuit̄ pctm̄ ei⁹ q̄ fornicat̄ vt dicat verbū ociosum. fz magis aggrauat̄ ꝓpter deformitatē adiunctā. Pōt tn̄ id qō est ex genē mortale esse veniale ꝓpter impfectionē actus. qz nō pfecte ptingit ad rōnē actus mortal⁹. cū non fit deliberat⁹ sed subitus. vt ex dictis patet. z hoc fit p subtractionē quādā. s. deliberate rationis. Et qz a rōne deliberata habet speciē mortalis actus. inde est q̄ p talem subtractionē soluit̄ species.

¶ De peccato veniali fm se. DIS. .XXI.

Deinde ꝓsiderandū est de pctō veniali fm se. Et circa h̄ q̄runt̄ sex. Primo vtrū pctm̄ veniale causet maculā in aīa. Secundo de diffinitiōe pctī venialis. put figurat̄ p lignū. fenū. z stipulā. j. Cozin. iij. Tertio vtrū hō in statu innocētie potuerit peccare venialiē. Quarto vtrū angelus bonus vel malus possit peccare venialiter. Quinto vtrū p̄mi motus infidelitū sint pctā venialia. Sexto vtrum pctm̄ veniale possit esse in aliquo simul cū solo pctō mortali.

¶ Ad primū. s. vtrū pctm̄ veniale causet maculā in aīa. Dicēdū. q̄ sicut ex dict⁹ patet. macula importat detrimentū nitoris ex aliquo contactu. sicut in corporalibus patet. ex quib⁹ per similitudinē no-

men macule ad aiam transferē. Sicut autē in corpore est duplex nitor. Unus q̄dē ex intrinseca dispositione mēbror ꝛ coloris. Alius ex interiori claritate supueniēte. ita etiā i aīa ē duplex nitor. Unus q̄dē habitualis q̄si intrinsecus. Alius aūt actualis q̄si exterior fulgor. Peccatū aūt veniale ipedit q̄dē nitorē actualē. nō tñ habitualem. qz nō excludit nec diminuit habitū charitatis ꝛ alia⁊ vtutū. sz solū ipedit ea⁊ actū: macula aūt iportat aliq̄d manens in re maculata. Unde magis vī ptinere ad detrimentū habitualis nitoris q̄s actualis. Unde ꝓprie loquēdo pctm veniale non causat maculā in aīa. ꝛ si alicubi dicat maculā inducere. hoc est fm q̄d inquātū ipedit nitorē q̄ ex actib⁹ vtutū. Unde illud ꝟbū aug. lib. de pnīa q̄ pctā venialia decore internū exterminānt. ita vt a sponsi celestis amplexib⁹ nos sepent. intelligendū est in eo casu in quo multa venialia dispositiue inducūt ad mortale. aliē enī nō separent nos a sponsi celestis amplexib⁹.

¶ Ad scōm. s. vtrū pctā venialia cōueniēter p lignū ꝛ fenū ꝛ stipulā designent. dicēdū q̄ q̄dā intellexerūt fundamētū esse fidē informē supra quā aliq̄ edificāt bona opa q̄ significant ꝓ aur argētū ꝛ lapides ꝑciosos. q̄dā vo pctā etiā mortalia q̄ signant secūdū eos p lignū. fenū. ꝛ stipulā. Sed hāc expositionē ip̄obat augu. li. de fide ꝛ operib⁹ qz vt apl's dicit ad Gal'. v. q̄ opa carnis facit regnū dei nō cōsequē. q̄ est saluū fieri. Apls aūt dicit q̄ ille q̄ edificat lignū fenū ꝛ stipulā saluus erit sic tñ q̄si ꝓ ignē. Unde nō pōt intelligi q̄ ꝓ lignū. fenū. ꝛ stipulā pctā mortalia designent. Dicunt vo q̄dā q̄ ꝓ lignū. fenū. ꝛ stipulā signant opa bona q̄ supedificant q̄dē spirituali edificio. sed tñ cōmiscēt se eis pctā venialia. sic cū aliq̄s hz curā rei familiaris q̄ bonū est ꝺmiscet se supfluus amor. vt vxoris vel filioꝝ vel possessionū sub deo. cū ita fm q̄ ꝓ deo his nihil hō vellet facere ꝺ aiam suam. Sed hoc itez nō vī cōueniēter dici. Manifestū est enim q̄ oīa bona referunt ad charitatē dei ꝛ ꝓximi. Unde ptinent ad aur. argētū. ꝛ lapides ꝑciosos nō ergo ad lignū fenū. ꝛ stipulā. ꝛ ideo dicendū est q̄ ipsa peccata venialia q̄ admiscent se ꝓcurātibus terrena signant ꝓ lignū. fenū. ꝛ stipulā. Sic enim huiusmodi cōgregant in domo. ꝛ nō ptinēt ad substātiā edificij. ꝛ possunt cōburi edificio remanēte. ita etiā venialia pctā multiplicant in hoīe. manēte spūali edificio. ꝛ ꝓ istis patit ignez. vel tpalis tribulationis in hac vita. vel in purgatorio post hanc vitā. ꝛ tñ salutē cōsequē eternā. Nec dicunt venialia edificari sup spūali fundamento q̄si directe supra ipsum posita. sed qz ponunt iurta ipsa sicut accipit ibi. Sup flumina babilonis. i. iurta qz pctā venialia nō destruūt spūale edificiū. vt octm est. Nec oī de quocūq̄ edificante lignū fenū ꝛ stipulā. q̄ saluus sit q̄si ꝓ ignē. sed solū de eo q̄ edificat supra fundamētū. qō q̄dē nō est fides informis vt q̄dā estimabāt. sed fides iformata charitate. sz illud Eph̄. iij. In charitate radicati ꝛ fundati. Hic ergo q̄ decedit cū mortali ꝛ venialib⁹ hz qui dē lignū. fenū ꝛ stipulā. sed nō sup edificata supra fundamētū spirituale. ꝛ ideo nō erit saluus sic q̄si ꝓ ignē. Illiq̄ q̄ sunt abstracti a cura tpaliū rer. ꝛ si aliq̄ venialiē peccent. tñ leuia pctā venialia cōmittūt. ꝛ frequētissime ꝓ feruorē charitatis purgant. Unī tales nō supedificāt venialia. qz in eis modicū manēt. sed pctā venialia ipsoꝝ q̄ circa terrena occupant diutius manent. qz nō ita frequenter recurrere possunt ad huiusmodi peccata delenda ꝓ feruorē charitatis.

¶ Ad tertiū. s. vtrū hō i statu innocētie potuit peccare venialiē. dicēdū q̄ cōiter ponit q̄ hō in statu innocētie nō potuit venialiē peccare. hoc aūt nō ē itelligēdū sic q̄si id q̄ nobis ē veniale si ipse cōmitteret eēt sibi mortale pp altitudinē sui status. dignitas. n. ꝓsone ē q̄dā circūstātia aggrauās pctm. nō tñ trāsferē in aliā speciē nisi forte supueniēte deformitate inobediētie. velvoti. vl' aliqua⁹ huiusmodi. qō i ꝓposito dici nō pōt. Unī id q̄ de se ē veniale nō potuit trāsferri i mortale pp dignitatē ꝑmi status. Sic ergo itelligēdū ē q̄ nō potuit peccare venialiē. qz nō potuit eē q̄ cōmitteret aliq̄d q̄ de se est veniale añq̄ integritatē ꝑmi status amitteret peccando mortaliē. Cui⁹ rō ē. qz pctm veniale in nobis ꝺtingit. vel pp ipfectionē actus. sic subiti motus in genere peccatoꝝ mortaliū. vel pp inordinationē existēte circa ea q̄ sunt ad finē. debito ordine debito ad finē. Utrūq̄ aūt horꝝ ꝺtingit pp quēdā defectū ordinis. ex eo q̄ inferius nō cōtinet firmit sub superiori. Oꝝ enim in nobis ifurgat subitus motus sensualitatis. ex hoc ꝺtingit q̄ sensualitas nō est oīno subdita rationi. q̄ vero insurgat subitus motus in rōne ipsa. ꝓuenit in nobis ex hoc q̄ ipsa executio actus rōnis nō subdit deliberationi q̄ est ex altiori bono. vt supra dctm ē. Oꝝ vo human⁹ animus inordinet circa ea q̄ sunt ad finē seruato debito ordine ad finē. ꝓuenit ex eo q̄ ea q̄ sunt ad finē nō ordinant infallibiliē sub fine q̄ tenet summū locū q̄si ꝓncipiū i appetibilibus vt dictus est. In statu aūt innocētie erat infallibilis ordinis firmitas: vt semp inferius ꝺtinere⁊ sub superiori q̄diu summū hoīs ꝺtinere⁊ sub deo: vt ēt Aug. dicit. xiiij. de ci. dei. Et ideo oportebat q̄ inordinatio in hoīe nō eēt nisi inciperet ab hoc q̄ summū hoīs nō subderet deo. qō fit ꝓ pctm mortale. Ex quo pz q̄ hō in statu innocētie nō potuit peccare venialiē anteq̄ peccaret mortaliē.

¶ Ad ūrtū. s. vtrū angelus bonus vel malus potuit peccare venialiē. dicendū: q̄ intellect⁹ angeli nō est discursiu⁹: vt. s. ꝓcedat a ꝓncipijs ad cōclusiōes: seꝺ sūvtrūq̄ intelligēs: sic in nobis ꝺtingit. Unī oportet q̄ q̄sūq̄ cōsideret cōclusiones cōsideret eas ꝓut sunt in ꝓncipijs. In appetibilib⁹ aūt sicut multotiēs dictū est fines sunt sic ꝓncipia. ea vo q̄ sunt ad finē sunt sic cōclusiones. vī mens angeli nō ferē in ea q̄ sunt ad finē nisi fm q̄ ꝺstāt sub ordine finis. ꝓpter hoc ē ex nā sua habēt q̄ nō possit i eis esse deordinatio circa ea q̄ sunt ad finē nisi sil' sit deordinatio circa finē ipm qō est ꝓ pctm mortale. Sz angeli boni non mouent in ea q̄ sunt ad finē nisi in ordine ad finē debitū: q̄ est deus. ꝛ ꝓpter hoc oēs eoꝝ actus sunt actus charitatis. ꝛ sic in eis nō pōt eē pctm veniale. Angeli vo mali in nihil mouēt nisi in ordine ad finē peccati ipsoꝝ. ꝛ ideo in oīb⁹ peccāt mortaliter q̄cūq̄ ꝓpria volūtate agūt. Secus aūt est de appetitu nālis boni q̄ est in eis: vt supra dictū ē.

¶ Ad quintū. s. vtrū ꝑmi mot⁹ in infidelib⁹ sint pctā mortalia. Dicēdū: q̄ irrōnabiliē dicit q̄ ꝑmi mot⁹ infideliū sint in eis pctā mortalia: si eis nō ꝺsentiat. Et hoc pz duplicit. Primo q̄dē qz ipa sensualitas nō pōt eē subiectū pcti mortal': vt supra habitū est. Est aūt eadē nā sensualitatis in infidelib⁹ ꝛ fidelib⁹. Unī nō pōt esse q̄ solus motus sensualitatis in infidelib⁹ sit pctm mortale. Alio mō ex statu ipsi⁹ peccātis. Nunq̄ enī dignitas ꝓsone diminuit pctm. sz magis auget: vt ex supradictis pz. Unī nec pctm est min⁹ in fideli q̄ in infideli: sed multo mai⁹. Nā ꝛ infideliū pctā magis merent venia ꝓpter ignorantiā. fm illud. i. Timo. j. Misericordiā cōsecut⁹ sum quia ignorās feci in incredulitate mea. Et pctā fideliū aggrauant ꝓpter gr̄e sac̄ra. fm illud Hebr. x. Quāto magis putatis deteriora mereri supplicia q̄ sanguinē testamēti quo sc̄ificat⁹ est pollutus duxerit. Unī cū dicat Ansel. in li. de gr̄a ꝛ libero arbitrio: q̄ qui nō sunt in christo ihesu sentiētes carnē sequunt damnationē. ꝛ si nō fm carnē ambulāt debet intelligi de damnatiōe debita pctō originali: q̄ auferē ꝓ gratiā ihesu christi in baptismo: q̄uis maneat ocupiscētie fomes. Unī hoc q̄ fideles ocupiscūt nō ē in eis signū dānationis original' pcti: sic est in infidelib⁹. Et hoc etiā mō loquit Apls Ro. viij. Nihil damnatiōis est his q̄ sunt in christo ihesu: q̄ nō fm carnē ambulant. loquēs ibi de ocupiscētia sensualitat. ꝓ hoc enī insinuat q̄ ocupiscē nō est damnabile his q̄ nō fm carnē ambulāt cōsentiendo. s. cōcupiscētie: qz sunt in christo ihesu: qz videlicet hmōi damnatio debita originali pctō ablata est ꝓ gratiā ihesu christi in fidelib⁹: nō aūt in infidelib⁹.

¶ Ad sextū. s. vtrū pctm veniale possit eē in aliquo cū solo originali. Dicēdū: q̄ impossibile est q̄ pctm veniale sit in alijs cū originali pctō absq̄ mortali. Cui⁹ rō est: qz anteq̄ ad annos discretiōis ꝓueniat defect⁹ etatis ꝓhibēs vsū rōnis excusat eū a pctō mortali. Unī multo magis excusat eum a pctō venali: si cōmittat aliq̄d q̄ō fit ex genere suo tale. Cū vo vsum rōnis habē cepit: nō oīno excusat a culpa venial' ꝛ mortal' pcti. sed ꝑmū q̄ō tūc homini cogitādū occurrit: est deliberare de seipo. ꝛ siquidē seipm ordinauerit ad debitū finē: ꝓ gratiā ꝺsequet remissionē originalis peccati. Si vo nō ordinet seipsum ad debitū finē fm q̄ in illa etate est capax discretionis peccabit mortaliter nō faciēs q̄ō in se est. ꝛ extūc nō erit pctm veniale sine mortali: nisi postq̄ totū fuerit sibi per gratiam remissum.

¶ Libri tertij Pars tertia incipit.

¶ De superbia. DIS. .I.

POst cōsideratiōnē ꝓhabitā de peccatis in generali: cōsequēter considerandū est de peccatis in speciali. Et qz a septē capitalibus vitijs oīa alia vitia vl' pctā trahūt originē. ꝛ reducunt ad ea. ideo cōgruus erit ordo de septem vitijs ꝺsiderare ꝓ ordinem. et sub quolibet eoꝝ tractare de singulis pctis specialib⁹: q̄ sub illo capitali vitio ꝺtinent. In ꝑmis autē agēdū est de superbia: de qua dicit Eccl̄i. x. Initiū oīs peccati superbia. Nec est regina oīuz vitiorū: sicut dicit Greg. xxxj. moral'. ca. xxxj. Est aūt supbia inordinat⁹ appetit⁹ ꝓprie excellentie. Nā superbus appetit excellentiā vltra debitā rationē. Unī supbus dictus est qz sup vult videri q̄ est. sic

dicit Isi.lib.Etb.z supbire dr qsi supire. Ideo dr Aug.xiiij.de ci. dei.q supbia est puerse celsitudinis appetit⁹.Ab huiusmodi appe titu debēt nos retrabere.Uilitas humane cōditionis. Fragilitas nre corruptiōis.Innumera pcā q cōmittim⁹. Et dāna p maxima q incurrim⁹. ¶ Primo qdē dz nos retrabere vilitas humane cōdi tionis.Si ꝺsideret hō māz pme formatiōis.qz pm⁹ hō formatꝰ est nō solū de terra q inferioꝛ obscurioꝛ z vilioꝛ est alijs elemētis.sz de limo terre.Beñ.ii.Formauit deꝰ hoiem de limo terre.Job.x. ZPe mēto qso q sic lutū feceris me zc.Et.xxx.Lōpat⁹ sum luto.assimi lat⁹ sū fauille z cineri expieꝫ.Ulteri⁹ si ꝺsidēt māz ppzie ꝺceptōis q multo vilioꝛ est qz de semine īmūdo.Job.xiii.Quis pōt facē mun dū de īmūdo ꝺceptū semine.Uere īmūdū.fetidū.z ifectū est semē ꝺceptiōis hūane.ex cui⁹ cōtactu aīa q creaꝫ mūda z pulcra.Ꝺbit fe ditaꝫ.turpitudinē.z fetoꝛē originalis pcti.z ex ꝺiunctiōe sui cū le prosa carne Ꝺbit lepzā imqtat. Sic enī ex vase corrupto liquoꝛ īfu sus corrūpit.z pollutū tāgēs ipso ꝺtactu polluit sic ex ꝺtactu pol luti seminis aīa maculaꝫ.z adeo rea efficit vt gloziosa dei visione ꝑueꝫ ppetuo.nisi p sancte regeneratiōis lauacrū.Ulteri⁹ si ꝺsideret quo cibo nutrit i vtero.videbit q vilissimo.s.sanguine mēstrua li. de quo dicūt phi.q ex ei⁹ ꝺtactu fruges nō germināt.aresc̄t arbu sta.moziunt herbe.amittūt arboꝛes fructꝰ.z aīalia fet⁹ suos.Si ca nes ex eo comederint.i rabiē ꝺuertunt.Tandē si ꝺsideret q z q̄lia sunt q de corpe exeūt.puta qd p os.qd p nares ceteroscz meat⁹ coꝛ poris vili⁹ sterqliniū nūqz vidisti.Uerbe qppe z arboꝛes ex se ꝓdu cūt frondes floꝛes z fructꝰ.z tu de te lēdes pediculos z lumbricos emittis.Ille de se effundūt vinū oleū z balsamū.z tu de te spurū z vrinā z sterc⁹.Ille de se spirāt suauitatē odoris.z tu de te abomi nationē fetoris.Dec oīa pbēt homini necessitatē humilitat.z pr sus excludūt occasionē supbie.Uñ bñ ait qdā.Cū fer cū limus cū res vilissima sim⁹.Uñ supbim⁹ in terraz terra redim⁹.Uñ Beñ. ait.De sozdib⁹ generamur.in tenebris ꝺfouemur.mres nras grauі das oneram⁹.i ptu dolozib⁹ āgustiam⁹.z ad modū vippe i exitu la ceram⁹.Quid ē hō nisi sperma fetidū vas stercoꝛ.cib⁹ vmiū. ¶ Se cūdo supbiā dissuadet fragilitas nre corruptiōis.De q multa inue nies supza de morte.Et in passione sācte cecilie.Quid supbis o hō cuius vitā humoꝛes distēperāt.doloꝛes attenuāt.ardoꝛes exiccāt aure morbidāt.esce inflant.ieiunia macerāt.ioci dissoluūt.tristicie cōsumūt.solicitudo coartat.securitas bebetat.ꝺuitie iactāt paup tas deiscit.iuuētus extollit.senectus incurrat.infirmitas frāgit.lā guoꝛ atterit.z post oīa moꝛs furibūda succedit.ꝙniuersis gaudisꝰ finē ꝑonit.vt cū eē desierint.nō fuisse putenť.Beñ.Jnē oīa aīan tia pauzime nasciť hō.sz nō paupioꝛ nasciť q̄ꝙiuit.detrabe coziū aīaliū.lanas ouiū.limū terre z reddanť singula singulis.qd babes o hō vñ iste fastus.ista supbia.cui⁹ criminosa natiuitas.cui⁹ natiui tatē demolit penalitas.cui⁹ penalitatē cōcludit mortis necessitas. cui eē est momētū.vita naufragiū.mūdus exiliū.vita spōdet moz tis distātiā.moꝛs instat aut minať ꝑsentiā.Ecc̄i.x. Ois potētatus bzeuis vita.hodie rex est z cras moziet.Et ibidē.Quid supbis ter ra z cinis.Ideo i capite ieiunij ecclesia intēdēs hoīes reuocare a su pbia z ꝓuocare ad humilitatē.sup capita ꝑonit cinerē vt ad moz tis memoziā humilienť.cogitātes qz cinis sunt.z in cinerē reuertē tur.Legit de Xerse rege psaꝛ z medoꝛ.cū esset supbissim⁹ z potē tissim⁹ z ditissim⁹.z iret ꝺ grecos cū mille milib⁹ armatoꝛ.z mille z.cc.nauiculis rostratis.z trib⁹ milib⁹ onerarijs videns añ se tam immēsuz exercitū cogitauit de morte.z ad qd deueniret vsqz ad.c. annos tot⁹ ille exercitus.tūc cozā oīb⁹ ferť dixisse.Regē meyocāt hoīes tā fortis z tā grādis exercit⁹ego aūt me fateoꝛ regē pulueris z cineris.Sic abzaā Beñ.xviij.Loquar ad dñz meū cū sim puluis z cinis.Aug.Demēto q puluis es z cinis.z nisi te humilies.quā to magnus es pdis oīno qō es.Nunqd tu ꝑmo angelo sublimioꝛ. nūqd tu eo i terra.q̄ ille in celo splēdidioꝛ.qō si ille de tāta felicita te ad tātā miseriā cecidit p supbiā.quomodo tu de tāta miseria cū supbia ascēdere poteris ad tātā glozie excellētiā.Jtē supbus est vt pauo q cū ertollit de cauda faciēs rotā circūspiciens plumaz sua rū rotūditatē.videns pedes.i.finē suū cōsiderans.supbiā ꝺponit z caudā ꝺemittit.Jtē ad idē facit ꝓpzie infirmitatis cōsideratio.q tāta est q a pulicib⁹ z muscis z aliquādo etiā minozibus animali bus ledimur.Aug.Dixit hō cōuiciū z intumuisti.defende te a puli cibus si potes z dormi.Bzeg.Potuisset oīs supbū populū pharaꝰ onis domuisse vnis z leonib⁹.sed ranas īmisit eis.muscas z cyni pbes vt minutis z vilib⁹ aīalib⁹ humana supbia ꝺfunderet.Sicut legit i cronicis ꝑcib⁹ christianoꝛ z maxīe iacobi epi fugatus ē exer citus saboꝛ supbi regis psarū q obsederat migdonū ciuitatez.sur gente nebula de flumine īmittēte in exercitū ꝺuersa genera acutis simarū muscarū intrātiū in aures z ꝓmuscidas z oculos elephā toꝝ z equoꝝ:z iumētoꝛ z hominū que eos ad fugā z qsi ad insa niam compellebāt:vt ipsi gētiles faterenť deū christianoꝛ potētis simū.Sic antiochus infirmitatē graue sentiens cepit ad agnitionē sui de supbia sua venire:vt legit.ii.Macb.ix.Silr de alio antio cho.ij.Macb.v.qui pze supbia existimabat zc.Ad idem etiā facit ꝺsideratio infirmitatis aliene.sicut de iosaphat z barlaam dicitur: q cū iosaphat videret cecū leprosum z decrepitū senē:z audiēs q humana miseria poterat ad hoc deuenire:ingemuit intra se humi liatus.Item dicit q Odo epūs parisiēn.cū comederet:despicabilio res paupes faciebat ante se poni:alios hinc:z alios inde.Doc idez faciebat beatissim⁹ ludouic⁹.Ad idem etiā valent exēpla.Et maxi me cōtra supbiā valet exēplū humilitatis christi.Beñ.Jntollera bilis impudētie est: vt vbi se exinaniuit maiestas inflet vermicu lus z intumescat:exinaniuit se vsqz ad exēplū extreme depaupera tionis:subiectionis:deiectionis extra vbē in caluariā: reiectionis cū dicūt:nō hunc sed barrabā:actionis laudādo pedes maxime ꝓdi toꝛis.vsqz ad exēplū nouissime passiōis z mortis.s.crucis.Phil.ii Humiliauit semetipm.Hlo.Ecce habem⁹ humilitatis exēplū:sup bie medicamentuz.Quid ergo intumescis hō:pellis morticina qd inflaꝛ. ¶ Tertio supbiā dissuadēt petā q cōmittim⁹. Supbia enī est sua natiuitate eleuat coꝛ z extollit.sic dicit Job.xj.Uir van⁹ in supbiā erigit.Et.xv.Lūctis dieb⁹ vite sue impi⁹ supbit.Sz cōside ratio pctoꝝ humiliat:z qsi quoddam pōdus grauissimū deprimit. Psal.Iniqtates mee supgresse sunt caput meū:z sicut onus graue grauate sunt sup me zc.Lū qdā puella trāsiret aquā:z vētus vehe mens flaret:timēs ne per eū in aquā deiceret z submergeret:lapi dē grossum supposuit humero suo:q suo pōdere ꝺ vētū eā retinēt. Nō vides senex qdā:z audiēs cām ab ea stupuit clamās:mō vene runt tpa q pueri docēt senes.Sic nos ꝺ vētū supbie hēm⁹ magnū repressiuū pōdera pctoꝝ nroꝝ.Jtē ad h facit ꝺsideratio status no stri loci z tpis in quo sumus:sicut infra declarabiť.s.de mūdo.Ad idem multū valet ꝺsideratio mortis.supza de morte.Item ꝺsidera tio extremi iudicij.supza de iudicio. ¶ Quarto peccatū supbie dis suadent multa damna q incurrim⁹.Supbia nāqz reddit hominez multipliciter criminosum:qz initiū oīs pcti supbia.Ecc̄i.x.Beñ. Jnitiū oīs pcti supbia:z causa totius perditionis.Tu aūt q salutē opari desideras aduersus hāc caput tuū sup cornu crucis habē me mēto:vt nō extollaris ꝑsperis:nec deprimaris aduersis.Tobi.iiij. Supbiā in tuo sensu z in tuo aīo nunq̄z ꝺñari ꝑmittas.ab ipa enī initiū sumpsit oīs pditio.qō pz in pctō luciferi z ade. Supbia frm Bzego.est regina oīuz vitioꝝ.ideo oīa vitia cōcomitanť eā sicut re ginā suam.Diabolus aūt rex est sup oēs filios supbie Job.xli. Est etiā mater oīuz vitioꝝ.vñ ex ipsa sicut ex mre venenata oīs venena ta vitioꝝ soboles generať.Secūdo supbia facit hominē detestabi liter odiosum tā deo.s.q̄z hoīb⁹.Ecc̄i.x.Odibiť est cozā deo z cozā hoīb⁹ supbia.Deo quidē:qz deū sub pedib⁹ suis qsi deprimē z cō culcare conať:dū volūtatē suā nō vult subicē:sz diuine ꝓponere volūtati.Jtē supbia merito deū offēdit:qz magnitudinē ei⁹ ꝺtēnit Immo omne pctū p supbiā deū offendit:qz oīs peccās dū peccat supbiēdo ꝺtēnit.Aug.Supbia laxat habenas ꝺtēptui: non equat paruitatē suā diuine volūtati:nō attēdit qd ꝑsit:sz qd velit.Beñ. Quotiēs hoīb⁹ ꝓeesse cupio:deū meū ꝓeire ꝺtēdo. De ipso nāqz scriptū est:Erat subdit⁹ illis.Quis quib⁹.Deus hoīb⁹.Immo in h ꝺtra omne ius vult eē seruus maioꝛ dño suo:qui hic voluit hoīb⁹ ꝓeesse.ij.Paral.xxx.de ezechia dicit: Juxta beneficia q acceperat nō retribuit dño:qz eleuatū est coꝛ ei⁹:z facta est ꝺtra eū ira dñi zc Jtē notādū q nō solū supbia est ꝓima z ꝑcipua in ꝺtēptu z offen sa dei in perpetratiōe oīuz vitioꝝ:imo ipsa est ꝓma oīuz vitioꝝ ori gine celesti:in q maxima dei offensa z implacabil⁹ apparet:q tā no bilē:z tā sublimē:z tā pulchrā:tā ꝑstabilē z honorabilē creaturaz ꝓpter solā supbiā cogitatiōis q̄ dicebat in corde suo Isa.xiiij. Jn celū ascēdā zc.De tanta nobilitate ꝑcipitauit ad tantā vilitatē: de tāta pulchritudine ad tantā turpitudinē:de tāta altitudine ad tan tā inferni ꝓfūditatē:de tāta quiete ad tantā inquietudinē. Deꝰ vo odibilis est:qz ceteros despicit z ꝺtēnit:calumniať z oppzimit. Uñ filis est tēpestati q surgit subito:z ab imo vehemēter inferio ra atterit:z subito cadit:z grauissime ꝓemit.Ezech.xxxviij.de gog z magog oppzessione grauissima dicit ascēdens qsi tempestas ve niens:z qsi nubes zc.Poeta:Asperius nihil est humili cū surgit i altū.Dicit in bistoria trāsmarina:q cum naute vident ardeam ad modū aquile ab imo ad alta ascēdere:signum est eis starim future tēpestatis grauissime.Sic superbus cū de imo ascendit in altū ad moduz tēpestatis grauissime.Sap. Ois supbus intollerabilis est

actu. ſuꝑbus habitu. pompoſus inceſſu. huius ceruix erecta. facies tota. truces oculi. de loco ſuꝑiore cernit. meliozib⁹ ſe ꝓponi affectans. ſnias ſuas ꝟba ⁊ facta iactat. reuerētiā nō obſeruat. Itē gregio. in moꝛ. Supbis ꝓprie tumoꝛ in cogitatione. clamoꝛ in locutione. amaritudo in filētio. diſſolutio in leticia. furoꝛ in triſticia. inhoneſtas in actiōe. honeſtas in imaginatione. erectio in inceſſu. rācoꝛ in rñſione. Itē ſicut draco flamiuomus ⁊ q̄ſi regulus venena diffundit. Pꝛouer. xvj. Inē ſuꝑbos ſemp iurgia ſunt. Et. xi. Ubi ſuꝑbia ibi cōtumelia. Ozig. Sunt nōnulli q̄ oū trāq̄llitas fuerit humilitatē in coꝛde ⁊ oꝛe ſolēt oñdere. ſed ſi aliq̄ tribulationis vel ſcandali ꝓcella ſurrexerint. ſtatim effrenato oꝛe ⁊ erecta ceruice ſuꝑbia q̄ in coꝛde tegebaꝛ multis cōuitijs ab oꝛe ꝓferꝛ. q̄ nō tūc naſcitur. ſed manifeſtaꝛ. Greg. Qualis q̄ſq; apud ſe lateat. illata cōtumelia ꝓbat. Itē eſt impatiēs ſubiectiōis intoleꝛabilis ſuppoſitionis cuꝫ hac multitudine graui aſcendit ad portādū antiochus in ſanctificationē cū ſuꝑbia. j. Mach. j. Tertio ſuꝑbia facit hominē monſtruoſum videlicet in altitudine oū vult oīb⁹ ſupire q̄ō eſt ſuꝑbire. cui⁹ altitudo ptingit vſq; ad deū ūmo ſupza deū oū vult cū pedib⁹ conculcare. In groſſitudine. qz ſuꝑbia inflat. Linis enim piect⁹ in celū vertit in veſicas. Exo. ix. qz boies q̄ ex nature cōditione ſunt cinis eleuati in altū p ſuꝑbiā inflant. ad modū veſicaꝝ q̄ a vento vanitatis quo replent inflant ⁊ exiccant. ⁊ magnū ſpaciū occupātes cuꝫ modica infirmitatis cōpunctione vacuant. ⁊ in modicum. ūmo q̄ſi ad nihilū redigunt cū moꝛte crepant. Similis ē in hoc calamo aruōdinis ſiue canne. ⁊ iō ſunt ſicci intus ⁊ vacui. ⁊ ad cōbuſtionē infernalē apti. Similes ſunt hydropico ⁊ ſuꝑbia hydropiſi. q̄ ꝑmo facit hominē inflare p indignationē cū tangit coꝛrectione. poſtea crepare p cōtumelie irrogationē. Itē ſuꝑbi ſimiles ſunt buffoni qui cuꝫ pungit adeo veneno inflat q̄ crepādo venenū emittit ⁊ effundit. Sap. iiij. Diſrūpet oñs illos inflatos ſine voce. Juō. viij. Spiritus effraim intumeſcebat cōtra gedeon. bene erat inflatus roboā q̄ diceb at. iij. Reg. xij. Minimus digitus me⁹ groſſioꝛ eſt doꝛſo patris mei. ¶ Monſtruoſos hz oculos ex q̄bus ſpirat ignis indignatiōis q̄ ꝓtendunt vſq; ad extrema terre ꝓe timoꝛe nimio ſic ē ei⁹ facies inflata vt optos hēat oculos. Supbia. n. ē macula q̄ i oculis naſcit oū de eis q̄ videt i ſeipſo ſentit de ſe excecat ſuꝑbiēdo. nō attēdēdo a quo bona ſunt. vel cui⁹ ſint. vel ad q̄d data ſint. Itē aug. Timoꝛe meo ſepabar a te oñs. ⁊ inflata facies mea claudebat oculos mētis mee. Itē oū luꝑis oculis claritas ſolis ītēdit ex ipſa claritate cecitas generat. Itē adeo creuit cecitas coꝛdis ſuꝑbi vt oīa velit hr̄e bona ꝓter ſe. Job. iiij. Tu es magiſter in iſrael ⁊ hec ignoras. Hlo. q̄ inflat⁹ ignoras humilis addiſcis. ¶ Monſtruoſaz hz linguā cui⁹ longitudo ꝓcedit vſq; in celū oū loquit ō deū ⁊ vſq; ad vltimos fines terre. pō. Poſuerūt in celū os ſuū. ⁊ lingua eoꝝ adhe. in terra. Itē mutaꝛ i diuerſa monſtra brutoꝝ. Sic Nabucho. Dañ. iiij. q̄ſi in tot beſtias mutaꝛ quot beſtiaꝝ moꝛes beſtialiē viuēdo imitaꝛ. hec et angelū mutauit i brutū oū lucifeꝛ in behemoth mutauit ⁊ leuiathā q̄ nature ei⁹ ſpiritualē ſubtilitatē q̄ſi mutauit in brutalitatē. Sicut ipꝛoperauit et dati⁹ mediolanēſis epūs. iij. dyalogoꝝ. iiij. q̄ cū pro negocio fidei iret ꝟſtātinopolim veniēs coꝛinthū cuꝫ multa ſocietate receꝑit ſe in q̄dā domo quā demones inhabitātes alienā faciebāt ab habitatione hominū. Cū aūt media nocte ibi q̄eſceret ātiqu⁹ hoſtis cepit ibi fingere rugit⁹ leonū. fibilos ſꝑētū. grunitos poꝛcoꝝ. ⁊ voces diuerſoꝝ alioꝝ aīaliū. Cui epūs alta voce ait. bñ dīgit tibi miſer q̄ dicebas. In celū aſcēdā ⁊c. ecce p ſuꝑbiā tuā poꝛcis ⁊ ſꝑētib⁹ ſimilis fact⁹ es. ⁊ ſic p ſuꝑbiā vt dign⁹ es imitaris beſtias ad quā vocē ſic diabol⁹ erubuit q̄ a dicto domo ſic receſſit q̄ eā vel teri⁹ nō ītrauit. Quarto ſuꝑbia oē bonū ꝺtamīat ⁊ deſtruit. Eccl. xxi. Dom⁹ q̄ nimis locuples annullabit ſuꝑbia. Augu. Tynea diuitiaꝝ ē ſuꝑbia. qz videlicet ſic tynea naſcit ex veſte ⁊ ipſaz coꝛrodit. ſic ex diuitijs plerūq; naſcit ſuꝑbia. ⁊ ipſa eas ꝺſumit i eōs familijs feſtis ꝺuitijs ⁊ hmōi. Itē frequēter iuſto dei iudicio ſuꝑbi ad maximā inopiā deducunt. Unde oroſius lib. iij. dic̄ q̄ ꝑſeus rex ditiſſimus q̄ romanos multotiēs victoꝛ occiderat. captiuos duxerat ⁊ in ſuos vēdiderat. ⁊ ad vltimū ſuꝑbiēs vict⁹ ab eis capit. fili⁹ ei⁹ ad triumphū ductus vnū crus frangit. ipſe inops in carcere cōſumptus eſt fili⁹ ei⁹ ad tollēdā vite inopiā rome artē humanā didicit. atq; ibi inopia cōſumpt⁹ eſt. Itē bona nature fiē patet de lucifero Ezech. xxix. Tu ſignaculū ſimilitudinis dei ⁊c. Et poſt. Qui viderūt te obſtupeſcēt ſup te. ⁊ dicēt nihil fact⁹ es. ⁊ nō eris ippetuū. Itē bona gr̄e Ecci. x. Radices gētiū ſuꝑbaꝝ arefecit dñs. Apoc. iij. Angelo laodicie dicis qz diues ſū ⁊c. ⁊ neſcis qz miſer es ⁊ miſerabilis ⁊ pauꝑ ⁊ nudus ⁊ cec⁹. Unā maculat omne bonū vt lepza ſpiritualis ſm q̄ō. iiij. Regum. v. oſ. Naamam q̄ erat ꝓnceps regis ſyrie fuit magnus ⁊ honoꝛatus apud dñm ſuū. per cūq; dedit dñs ſalutē ſyrie. ſed totū inquinat q̄ ſubditur Sed lepꝛoſus. Sap. Si tibi gr̄a ſeu ſapiētia formaq; detur: unq̄nat oīa ſola ſuꝑbia ſi comitet. Itē alius: Unq̄nat egregios ꝺiūcta ſuꝑbia moꝛes. ¶ Quīto ſuꝑbia ipz ſuꝑbū exterminat ⁊ obruit. exterminat quidē ſepe tpaliter: ⁊ ſemp ipm exterminat eternaliter. Tpaliē enī deus deiicit ſuꝑbos de ſtatu ſublimitatis ⁊ eminētie in imū dejectionis ⁊ ꝺfuſionis extreme Pſal. Deieciſti eos dū alleuaꝛēt. Idē: Inimici dñi moꝛ vt bono. f. ⁊ ex. ⁊c. Luc. ij. Depoſuit potētes. Et Ecci. x. Sedes ducū ſuꝑborū deſtruxit deus ⁊c. Per ſuꝑbiā vaſti deponit⁹ ⁊ deſter humil⁹ ei ſubſtituit⁹. Deſter. iij. Nabuchodo. a regno eiect⁹ eſt. Dañ. iiij. Regnū tuū trāſit a te: ⁊ ab hoīb⁹ eijciēt te. Et. v. Qñ eleuatū eſt coꝛ nabucho. et ſpūs eius obfirmat⁹ eſt ad ſuꝑbiā. depoſitus eſt de ſolio regni ſui: ⁊ glia ſua ei ablata eſt ꝓpter ſuꝑbiā. Dauid deiecit goliā j. Re. xvii. Judith holoferne. xiij. Deſter aman ⁊ ei⁹ ꝓgenē. Item eos ꝺfudit. Pſal. Cōfuſi ſunt q̄ſi deus ſpreuit eos. Sicut illos q̄ volētes contra deū aſcēdere edificabāt turrim babylonie. Heñ. xj. Sennacherib q̄ ſic ꝺtra deū ſuꝑbierat: vt legit. iiij. Reg. xviij. ⁊ xix quē vt magis eū ꝺfunderet noluit eū occidere cū ſuo exercitu. ſz in terrā ſuā cū ꝺfuſione reuerſus: coꝛā deo ſuo in tēplo ei⁹ vbi adorabat ad matoꝛē ſuā ꝺfuſionē a filijs ſuis occiſus eſt. Et Act. xij. Herodes antipas coꝛam hoīb⁹ in ſuꝑbiā elatus ⁊ ab angelo ꝑcuſſus ignominioſe moꝛtuus eſt. Silr ⁊ pilat⁹: q̄ in ꝺfuſionē ſuā ⁊ generis ſui a tyberio ceſare ⁊ romanis moꝛti adiudicat⁹: vt dicit Joſeph⁹ apud lugdunū vnde oziundus erat mittit puniēdus: vbi coꝛā ſuis vt dicit ſuſpēdio iudicatus: ⁊ apud vuiennam ſuſpēſus vt fertur. vnde ⁊ vncus ferreus in quo ſuſpenſus fuit ibi oſtēdit in quodaz mōte ꝓpinquo a caſtro q̄ dicit ſanctus chameros in puteo ꝑiect⁹ eſt. a quo vt ferꝛ quotiēs ꝓdiciunt ibi lapides tempeſtates egrediunt. Pozoſius tñ dicit de eo q̄ tot malis eſt affectus q̄ ſe manu ꝓpria deſperās interfecit. q̄ō totū potuit eē: vt damnat⁹ ſe occideret: ⁊ moꝛtuus ſuſpēdiū nō euaſerit: ad quod iudicat⁹ erat. Job. xl. Reſpice cūctos ſuꝑbos ⁊ ꝺfunde eos ⁊c. Propter ſuꝑbiā abymelech fecit ſe ab armigero ſuo occidi: ne diceꝛēt q̄ a muliere fuiſſet interfect⁹. Juō. ix. Achitophel ſemetipm ſuſpēdit q̄ conſilū ei⁹ fuerat infamatū. ij. Reg. xvij. Propter ſuꝑbiā abſolon contra ꝓpriū patrē inſurgēs ſuſpēſus ē in quercu. ij. Regū. xviij. Chore dathan ⁊ abyron p ſuꝑbiā ſe ꝺtra moyſen erigentes abſoꝛpti ſunt a terra. Nu. xvj. Aman ſuꝑbiſſim⁹ ſuſpenſus eſt. Judith. vij. Nabuch. in beſtiā mutat⁹ donec būiliat⁹ cognouit creatoꝛē. Dañ. iiij. Balthaſar interfect⁹ eſt: ⁊ regnū ei⁹ trāſlatū eſt ad medos ⁊ pſas. Dañ. v. Antioch⁹ q̄ ꝓe ſuꝑbia putabat ſe terrā ad nauigādū: ⁊ pelagus ad iter agēdū deducturū: fugat⁹ turpiter de ꝑſide ſuꝑbe locut⁹ eſt dicens ſe vēturū hieroſolymā: ⁊ eā ꝙgerie ſepulchra iudeoꝝ facturū. ſz de⁹ pcuſſit eū inuiſibili ⁊ inſanabili plaga. de cui⁹ caſu ꝺtritione fetoꝛe ⁊ moꝛte viliſſima habeꝛ. ij. Mach. ix. Herodes ꝓpter ſuperbiam pcuſſus ab angelo: ꝺſumpt⁹ a vermib⁹ expiravit. Act. xij. In paſſione bt̄ petri etiā habeꝛ de volatu ⁊ caſu ⁊ attritione ſimonis magi. Itē dicit q̄ coꝛnicula volēs frāgere nucē ⁊ nō valens: eā volando in altū eleuat: ⁊ deijciens eū ad ima ſup duꝝ lapidē corticē ei⁹ frāgit ⁊ nucleū comedit. Sic diabolus facit q̄diu hoies latitāt ſub coꝛtice ⁊ teſta humilitat⁹: nō pñt a diabolo voꝛari. ſed in altuz eleuati p ſuꝑbiā ſubito caſu moꝛtis fractis coꝛpoꝛib⁹ nūc a demonibus deuoꝛant. Sic faciūt q̄dā aues de oſtreis marinis cum non pñt eas voꝛare q̄diu latent in conchis ſuis ⁊ teſtis: in imo eas eleuant ⁊ allidūt ⁊ frāgūt teſtas earū ⁊ comedūt eas. Job. xxix. Eleuaſti me ⁊ q̄ſi ſupventū ponēs alliſiſti me valide. Itē exterminat eos eternaliē in futuro. Iſa. xiiij. Detracta eſt ad inferos ſuꝑbia tua: cōcidit cadauer tuū ſubter te ſterne⁊ tinea ⁊c. Sequit: Qui dicebas in coꝛde tuo. In celo aſcēdā ſup aſtra celi exal. ſo. m. ⁊c. Sequitur Uerūtn ad infernū detraberis in profundū laci. Nota q̄nto ſublimioza loca tenuerit q̄s in mūdo tanto ꝓfundioza tozmēta ſuſtinebit in inferno. Apoc. viij. Quātū glorificauit ſe ⁊ in delicijs fuit ⁊c. ij. Mach. vj. dictū fuit antiocho ſuꝑbiſſimo Tu vo iuſtas ſuꝑbiet. erolues penas. Itē ſophonie. ij. moab vt ſodoma erat: filij amon vt gomoꝛza. Sequit rō. Doc enī eis eueniet pro ſuꝑbia ſua. Item Iſa. v. Deſcēdēt fortes ei⁹ glioſiq; ei⁹ ⁊ ſublimes ad iferū. Berñ. Mirū ē de ſuꝑbis q̄ nec cū hoīb⁹ bitare deſiderāt: nec ad celū aſcēdere pñt. relinquit⁹ g eis flāma ignis deuoꝛāt⁹. Exo. x. oſ: q̄ vētus vrens leuauit locuſtas: ⁊ piecit in mare. Pſal. l. Cadet ſuꝑb⁹ ⁊ coꝛruet: ⁊ nō erit q̄ ſuſcitet eū. ¶ Sciēdū eſt etiā q̄ ſuꝑbia duob⁹ modis poteſt cōſiderari. Uno mō ſm q̄ ſpāle pctū eſt habēs obiectū ſpeciale diſtinctū: q̄ō eſt appetitus inoꝛdinat⁹ ꝓpꝛie excellētie: vt dictū ē. Et ſic dic̄ Aug. in li. de nā ⁊ gr̄a: q̄rat hō ⁊ inueniet ſm legē

dei superbiā esse peccatū multū distinctū ab aliis vitiis. Unū Isido. & cassianus ipsam cōnumerāt intervitia capitalia. Alio mō ꝯsiderat superbia sm q̄ hz quādā influētiā generalē in oīa pcta. Qō pōt esse duob⁹ modis. Uno mō p se. inquātū. s. oīa pcta ordinant ad finez superbie q̄ é ppria excellētia ad quā pōt ordinari omne illud qō ds inordinate appetit. Alio mō indirecte & ds p accidens. s. removendo phibens inquātū. s. hō p superbiā cōtēnit diuinā legē p quam phibet aliqs a peccādo. Sm illud Piere. ii. Lōfregisti iugū. rupisti vincula & dixisti nō seruiā. Greg. ergo cōsiderās superbiā sm vniuersalē ei⁹ influentiā quā hz in oīa vitia nō posuit eā esse vitiū capitale. sed posuit eā reginā omniū vitiorū & matrez. Unū ait. xxxj. mor. Ipsa vitiorū regina cū devictū cor plene ceperit. mox illud septē ꝑncipalib⁹ vitijs ds dbusdā suis ducib⁹ devastandū tradit. ex qbus vitiorū multitudines oriuntur.

¶ De gradibus superbie. DIS. II.

NOtandum autē q̄ beat⁹ Bernard⁹ ponit duodecim gradus humilitat⁹. & sumunt per oppositum ad gradus superbie. ¶ Primus enī gradus humilitatis est corde & corpe semp humilitatē ondere defixis in terrā aspectib⁹. cui opponit curiositas p quā aliqs curiose & inordinate circūspicit. ¶ Secūdus grad⁹ humilitatis est vt pauca vba & rōnabilia loquat aliqs nō clamosa voce. Cui opponit leuitas mētis p quā. s. aliqs leuit & supbe se hz in vbo. ¶ Tertⁱ⁹ gradus humilitatis est vt nō sit facilis aut ꝓmptus in risu. Cui opponit inepta leticia. ¶ Quartus gradus humilitat⁹ est taciturnitas vsq̄ ad interrogationem. Cui opponitur tactātia. ¶ Quintus gradus humilitatis est. tenere qō cōis hz regula monasterij. Cui opponit singularitas. p quā vult aliqs sanctior apparere. ¶ Sext⁹ gradus humilitatis est credere & ꝓnūciare se oībus viliorē. Cui opponit arrogātia. p quā. s. hō se ꝑfert alijs. ¶ Septimus gradus humilitatis est ad oīa inutilē se ꝯfiteri & credere. Cui opponit ꝑsumptio. p quā. s. hō reputat se sufficiētem ad maiora. ¶ Octauus gradus humilitatis est cōfessio pctōr. Cui opponitur defensio pctōr. ¶ Non⁹ gradus humilitatis est i ouris & asperis patiētiā amplecti. Cui opponit simulata cōfessio. p quā. s. ds vult subire pnām pro peccatis q̄ simulate cōfitet. ¶ Decim⁹ grad⁹ humilitatis est obediētia. Cui opponit rebellio. ¶ Undecim⁹ grad⁹ humilitatis est q̄ hō nō delectet facere ppriā volūtatē. Cui opponit libertas peccādi. p quā hō delectat facere qō vult. ¶ Duodecimus gradus humilitatis est timor dei. Cui opponit peccādi ꝯsuetudo q̄ multiplicat dei cōtēptū. In his duodecim gradib⁹ ponunt nō solū supbie species. sed etiā aliq̄ antecedētia & ꝯsequētia ad eā: tñ de singulis earū p ordinē videam⁹. ¶ Prim⁹ itaq̄ gradus supbie est curiositas. Est aūt curiositas vehemēs applicatio mētis ad aliqd vane & inutiliter inquirēdū. Sciendū est aūt q̄ curiositat⁹ vitiū multiplex est. Nā hz curiositas pprie loquēdo cōsistat circa appetitū cognitiōis. tñ extēso noie curiositas est etiā vbis & factis fic patebit. Dicam⁹ ergo q̄ curiositas qdā est circa cognitionē intellectiuā. qdā circa cognitionē sensitiuā. qdā in falleratis. sermonib⁹ & qdā in oīatis opib⁹. ¶ Curiositas aūt q̄ est circa cognitionē siue intellectiuā siue sensitiuā. nō é directe circa cognitionē. hz circa appetitū cognitionis acqrēde. Aliē autē iudicādū é de ipsa cognitiōe vitatis. aliē de ipso appetitu & studio vitatis cognoscēde. Ipsa enī cognitio vitatis p se loquēdo bona est. pōt aūt p accidēs eē male. s. rōne alicui⁹ ꝯsequētis inquātū. s. aliqs de vitatis cognitione superbit. Sm illud. ij. Lozin. viij. Scientia inflat. vel inquātū hōvtiē cognitione vitatis ad peccādū. Sz ipse appetit⁹ cognoscēde vitatis pōt bre rectitudinē vel puersitatē multis modis. Uno mō q̄n suo studio tēdit aliqs in cognitionē vitatis inquātū ipsi cognitioni p accidens cōiungit malū. Sic illi q̄ studēt ad acqrēdā sciētiā vitatis vt inde supbiāt. Unū dic Aug. i lib. de moz⁹ eccles̄ie. Sūt q̄ desertis vtutib⁹ & nesciētes qd sit de⁹ & qd sit maiestas semp eodē mō manētes nāe magnū aliqd se agere putāt. si vniuersaz istā corpoz molē quā mūdū nūcupam⁹ curiosissime intētissimeq̄ pquirāt. Unū ēt tāta supbia gignit. vt in ipso celo de quo sepe disputāt sibimetipsis habitare videant. Similit illi q̄ studēt aliqd addiscere ad peccādū. vitiosū studiū habēt. Fz illō Piere. ix. Docuerūt linguā suā loqui mēdaciū. vt iniq̄ agerēt laborauerūt. Alio mō pōt eē vitium ex ipsa inordinatiōe appetit⁹ & studij vitatis cognoscēde. & hoc dupliciter. Uno mō inquātū p studiū min⁹ vtile retrahit a studio qō eis ex necessitate icūbit. Unū Piero. Sacerdotes iqt dimissis euāgelijs & ꝓphetis. videm⁹ comedias legere amatoria bucolicoz vsuū cātarēba. Alio mō q̄n vult aliqs addiscere ab eo a quo nō hz. Sic ꝑz ō bis q̄ aliq̄ futura vl occulta vl incerta iqrūt a demonib⁹ qō é superstitiosa curiositas. Unū Aug. in li. de vera reli. Nescio q̄ demētia ipediunt aliq̄ a fide vitio curiositatis in pcūctādis demonib⁹. Tertio q̄n appetit cognoscē vitatē circa creaturas: nō referēdo ad debitum finē. s. ad cognitionē dei. Unū dicit Aug. in li. de ve. reli. q̄ in ꝯsideratione creaturarū nō est vana & peritura curiositas exercenda: sed gradus ad īmortalia & semp manētia faciend⁹. Quarto mō q̄n studet aliqs ad cognoscēdū veritatē ꝓpriī ingenij facultatē: qz p hō hō de facili labit in errores. Unū dicit Eccl. iij. Altiora te ne q̄sieris: et fortiora te ne scrutatus fueris. Sz q̄ ꝑcepit deus cogita illa semp: & in plurib⁹ ei⁹ opib⁹ ne fueris curiosus. Sequit: In supuacuis reb⁹ noli scrutari multiplicit. & in plurib⁹ eius opib⁹ ne fueris curiosus. Multos enī supplātauit supplicio eoz: & in vanitate detinuit sensus eoz. Nota q̄ sapiēs in verbo ꝓpositio multiplex curiositatis vitiū cōprehēdit. Aliq̄ enī transcēdūt humani intellect⁹ capacitatē ꝓpter sui sublimitatē. Alia ꝓpter sui ꝓfunditatē siue difficultatē. In aliis nō est occupādus ꝓpter sui inutilitatē. In aliis ꝓpter sui nocuitatē. Hec oīa notant hic p ordinē. Primo ītra vitiū eoū q̄ sublimia appetūt scire: q̄ intellect⁹ eoz capacitatē trāscēdūt. Dicit altiora te ne quesieris. Multi dū vires intellect⁹ sui metiri nesciūt incōprehēsibilia cōprehēdere: & sibi nō intelligibilia intelligere se ꝑsumūt. Lōtra tales. j. Lozinē. xij. Nō plus sape q̄ oportet sape: sz sapere ad sobrietatē. Et quia tales faciliter incidūt in errores: ideo ꝓuer. xxvij. Perscrutator maiestatis oppzimet⁹ a glia. Greg. xx. li. moral. ca. vij. Hlia inuisibil est cōditoris: que moderate inquisita nos erigit: vltra vires pscrutata ꝑmit. Itaq̄ de sublimi itelligētia q̄nto plus repleri ambiūt: tāto ampli⁹ inanescūt. Unū de eis dicit Egestate & fame steriles. Immoderatis nāq̄ ausibus supne cognitionis scientiā quo plus ambiūt plus amittūt. Narrat de quodaz magistro presumptuoso: q̄ dū qdā sibi incōprehēsibilia cōprehēdē posse ꝯsideret: & de eternitate dei īmensitate & simplicitate, pfunde et anxie cogitaret: illi stanti iuxta mare apparens inuenis aquā de mari hauriēs cū paruulo cocleari: & poztās ad quādā paruā foueā ibi iuxta: inquirenti magistro qd faceret: respōdit Volo totū mare exhaurire cū isto cocleari: & in istā foueam totū effundere. Cui cuz magister diceret: stulto laboze cōsumeris: qz nec vita tua, sufficeret nec tā modicū instrumentū: nec tā parua fouea posset totū mare capere: respōdit inuenis: Immo tu stulta meditatiōe tozqueris: qz lōge minus pōt intellectus tuus secreta dei mysteria cōprehēdere q̄s hoc modicū coclear totū mare exhaurire: vel hec fouea parua recipere. Quo audito magister insipientiā suā cognouit: & extūc ab oī curiosa meditatiōe vel inquisitione quieuit. Itē aliq̄ excedūt intelligētiā alicui⁹, ppter materie difficultatē. sicut in libris phicis sunt multe questiones valde difficiles: q̄s aliq̄ nō facile nec sine multo studio & doloze penetrare pōt. nec ad hoc habēt aptitudinē, ppter sui bebetudinē intellect⁹. Ideo dicit Sap. Fortiora te ne scrutat⁹ fueris In quo bene repzimit curiositatē aliquoz: quib⁹ scripture sacre vba desipiūt: sentētie & expōnes doctoz fastidiūt: & grecas glosas optimas arbitrātes: pluris estimāt vnū verbū phi, pferre: q̄s multa salutaria documēta pauli vel christi. Et ipsi miseri decipiūt seipos qz semp discētes nunq̄z ad cognitionē veritatis pueniūt: semp vacui: semp inscij. semp tñ inflati euanescūt in cogitationib⁹ suis. Dicētes enī se eē sapientes stulti facti sunt: oīa disputātes de oib⁹ volunt reddere rationē. quā si forte verā vel apparentē inuenire nesciuerint: reputāt se confusos. Unū de homero legitur: q̄ trāsiens iuxta quendā fluuiū: ibiq̄ pastozes se expediculantes inueniēs: interrogat eos qd ibi ageret. Quib⁹ respondentib⁹. Nos quos capim⁹ dimittim⁹: & quos nō capim⁹ portam⁹ nobiscū. ille putās q̄ piscarētur: & de piscib⁹ loq̄rent: diu querēs sentētiā hui⁹ vbi: & p se nō inueniēs: sentiēs se confusum a talib⁹: & ꝯfusione suā nō ferēs in flumine se submersit. In eisdē chronis dicit: q̄ scribit in libris greco rū: q̄ Aristoti. iuxta fluuiū quēdā incedēs: & aq̄ reuolutionē inspiciēs: voluit scire cām ei⁹. Sz cū eā inuenire nō posset: aquā intrās volut sēsibiliē expiri. cū āt bincinde curiose ꝯspicēt: repēte rapt⁹ a fluctib⁹ est submersus. Sed alij ipm alit moztuū eē dicūt. Sequit Et in plurib⁹ eius opib⁹ ne fuer⁹ curiosus. Multa nāq̄ sunt opa dei quoz non pōt hō reddē rōnē. Sic. q̄re de duob⁹ vnū elegit: aliū reprobat. q̄re hūc i inoctia custodit illū peccare ꝑmittit. q̄re hūc iustificat: illū indurat. hūc pauptate & otiuus passiōib⁹ affligit: illū copozis sanitate & rerū pspitate mulcēdo nutrit. & sic de alijs. Si qs in hmōi opib⁹ dei iusto quidē sz occulto iudicio factis rōnē q̄reret in vacuū laborāret. Sequit: In supuacuis reb⁹ noli scrutari multipliciter. In hoc repzimit sapiēs curiositatē multoz: qui ꝑmissis vtilib⁹ imo necessarijs totū tps suū amittūt in studēdo legēdo recitādo fabulas poetarū: vt dictū est. Alij in logicis sophisticatibus

Alij in musicis vel mathematicis. vl' ceteris phicis disciplinis dies suos expẽdũt. Cõtra quos ait Piero. Nõne videt vobis in vanitate sensus ⁊ obscuritate mẽtis ingredi q̃ dieb⁹ ⁊ noctib⁹ in dyaletica arte torqueẽ. q̃ phificus pscrutator oculos trans celũ leuat. Intelligẽdũ est tñ q⁹ studiũ phie fm se licitũ est ⁊ laudabile pp veritatẽ quã phi peeperũt deo eis reuelãte. Sicut dicit Ro.iij. ⁊ iquãtũ via p̃bet ad verã ⁊ summã sapientiã. Sicut ondit Aug. in li. de doc. christi. q⁹ si aliq̃ vera dixerũt phi ab eis sunt tãq̃ ab iniustis possessorib⁹ in vsum nostrũ vendicãda. Itẽ Piero. sup Dañ. Qui de mẽsa regis noluerũt comedere ne polluerent. si scientiã atq; doctrinã babyloniorũ scirent esse peccatũ nunq̃ acquiescerẽt discere qõ nõ liceret. Sz q̃dã nimis affecti bmõi phicis ⁊ nimis inueterati abutunt eis ad impugnationẽ fidei. Ideo dicit apls Col.ij. Videte ne q̃s vos seducat p phiã ⁊ inanẽ scientiã. Vel salte non referunt in finẽ debitũ. sed ibi cõstituũt finẽ suũ. vel p hoc impediunt a necessarijs ad salutẽ. Vñ Seneca. epistola. l. ad lucillũ dicit. q⁹ cũ tẽpus vite nre sit brevissimũ. p̃ciosissimũ. irrevocabile ⁊ irrecuperabile. ⁊ incertũ. Si inquit multũ superset etatis. parce dispẽsandum erat vt sufficeret necessarijs. nũc autẽ q̃ demẽtia ẽ supuacua discere in tãta tpis brevitate. Intrãtũ aũt afficiunt aliq̃ in talibus q⁹ eis vba ꝓphetaꝝ imo etiã apl'oꝝ ⁊ christi videntur insipida ⁊ insulsa. Vñ narrauit Piero. de seipso. q⁹ cũ scripture sacre vba q̃si simplicia fastidiret. legeretq; in libris Ciceronis raptus in spiritu ⁊ iudici p̃sentatus. interrogat⁹ cui⁹ditionis esset. rñdit christianus suz cui dictũ est. tu mẽtiris. imo ciceronianus es. iussusq; est durissime flagellari. Patet ergo quãtũ curiositas ĩ talib⁹ vitiosa. Sz longe deterior est curiositas quozũdã qui artes illicitas ⁊ nepharias addiscũt ⁊ studẽt. puta alchymiã: artẽ notoziã. necromãciã. aliasq; nepharias ĩ q̃b⁹ nõ solũ tẽpus suũ pdũt sed ⁊ aias dãnãt. Act. xix. Cũ q̃dã exorciste cõurassent demonẽ in quodã hoie existẽte per ihm quẽ paul⁹ p̃dicabat. demõ in eos insilijt ⁊ durissime flagellauit. ⁊ fact⁹ est timoꝝ magnus sup oẽs q̃ erãt epheſi. ideo multi qui fuerãt curiosa sectati cõtulerũt libros suos. ⁊ cõbusserũt. ¶Scõdo q̃dã est curiositas circa cognitionẽ sensitiuã. Sciẽdũ aũt q⁹ cognitio sensitiua ordinat ad duo. Uno mõ ordinat ad sustentationez ⁊ cõseruationẽ corpis tã in hominib⁹ q̃s in brutis. inquãtũ tã homines q̃s bruta p hmõi cognitionẽ vitãt nociua. ⁊ ea q̃ sibi necessaria sunt ad sustentationẽ vite cõcurrũt. Alio mõ cognitio sensitiua in hominib⁹ ordinat ad cognitionẽ intellectiuã. speculatiuã vl' practicã. Ponere ergo studiũ circa cognitionẽ sensitiuã põt eẽ dupliciter vitiosum. Uno mõ inquãtũ cognitio sensitiua nõ ordinat ad aliq̃d vtile. sed poti⁹ auertit ab aliq̃ vtili cõsideratione hoiem. Vñ dicit Aug. x. cõfes. Lanẽ currẽtẽ post lepoꝛẽ iã nõ specto. at vo in agro si casu trãseã auertit me ab aliq̃ magna cogitatiõe. atq; ad se cõuertit illa venatio. ⁊ iã nisi cito sensum amoueã. vanꝰ heresco. studiosa ergo inspectio ludoꝝ in theatris. chorearuꝫ in plateis. venationis in cãpis. vel aucupij in aere est curiositas vitiosa. Alio mõ cognitio sensitiua ordinat ad aliq̃d noxiũ. Sicut inspectio mulieris ad ocupiscẽdũ. ⁊ diligẽs inq̃sitio eoꝝ q̃ fiũt ab alijs ad irridẽdũ vl' detrabẽdũ. Vñ dicit Aug. lib. de vera religio. q⁹ ocupiscẽtia oculoꝝ reddit hoies curiosos. Beda vo dic. q⁹ ocupiscẽtia oculoꝝ nõ solũ est ĩ discẽdis magnis artib⁹. sed etiã ĩ cõtẽplãdis spectaculis. ⁊ ĩ dignoscẽdis ⁊ carpẽdis vitijs primoꝝ. Ex curiositate sensuũ ortũ habuisse vr̃ pme trãsgressiõis occasio Heñ. iij. Nã mulier curiose serpentẽ audiuit. curioseq; petitũ lignũ inspexit. curiose sciẽtiã ocupiuit curiose voluit experi vtrũ ex tactu ligni vetiti ꝓpentis. ꝓmissio iplenta sequeret. Dina curiose mota fuit vt videret mulieres regionis illius. q̃ visa ⁊ oppressa vginitatẽ amisit Heñ. xxxiiij. Ad reprimẽdũ curiosiz aspectũ ꝓcepit dñs moysi q⁹ diceret pplo. Cauete ne ascẽdatis in montẽ nec tãgatis fines ei⁹. Sequit. Otestare pplm ne forte trãscẽdere velint terminos ad videndũ dñm. ⁊ pereat ex eis plurima multitudo Exo. xix. Itẽ Numeri. iiij. Caueãt filij israel ne aliq̃ curiositate ꝓmoti videãt q̃ sunt in sanctuario ꝓiusq̃ inuoluant. aliodn morient. Vñ bethsamite qz curiose viderũt arcã dñi post q̃s reducta fuerat de terra philistinoꝝ mortui sunt. Sic dr. j. Reg. vi. Percussit dñs de viris bethsamitibus eo q⁹ vidissent arcã dñi. ⁊ percussit de pplo. lxx. viros. ⁊. l. milia plebis. Cõtra illõ ꝓceptũ dñi faciũt q̃ irreuerẽt accedũt ꝓpe altare. marie dũ celebrant diuia curiose videre volẽtes q̃ fiũt a sacerdote. qõ ẽ eis illicitũ. Herodes visu ihu gauisus ẽ valde sperãs se signũ aliqõ videre ab eo fieri. Sz qz curiositate nõ pietate vl' deuotiõe mouebat nullũ vidẽ meruit. ⁊ sic illa visio nõ pfuit ei sz obfuit Luce. xxij. Judeividẽtes quotidie miracula christi ꝺtemnebãt ⁊ signũ aliqõ ꝺ celo petebãt Luc. xj. ℈ curiositatẽ illoꝝ q̃ curiose ĩquirũt fcta seuvitia primoꝝ. vt noceãt dr. ij. Re. xxiij. Curiosius agite. ⁊ ꝺsiderate locũ vbi sit pes ei⁹. Nota bistoziã ⁊ applica. Dañ. vj. Curiosi⁹ ingrẽtes inuenerũt danielẽ orantẽ ⁊ obsecrãtẽ deũ suũ. Hac de cã miserũt eũ in lacũ leonũ. Dañ. vj ¶Tertia curiositas est in phalerat⁹ sermonib⁹. Nec est curiositas p̃dicatoꝝ nr̃i tpis: q̃ nõ edificationẽ audiẽtiũ: nõ salutẽ aiarũ q̃rũt: sz ostẽtationẽ sciẽtie sue: ⁊ gloziã fame sue. Di p̃dicãt semetipsos: bi adulterãt vbũ dei indoctis humane sapiẽtie vbis. ⁊ sic euacuãt crucẽ christi. Tales in sacro eloquio pz⁹ secreta dei studẽt pscrutari q̃s sapiũt: nec ea q̃rũt ex quib⁹ semetipsos ad humilitatẽ eruditãt mozes in trãquillitate cõponãt: patiẽtiã seruẽt: lõganimitatẽ exhibeant: sed ea solũmõ q̃ eos doctos aut loq̃ces demõstrẽt. illa scire appetũt ex quib⁹ singularitẽ eruditi videant. Isti nõ granũ q̃rũt sz paleã: nõ fructũ sz folia: nõ nucleũ sed testã: nõ oleũ sz amurcã: non aurũ vel argentũ sed scoziã. In p̃dicãdo vo q̃rũt aures mulcere: nõ corda cõpũgere. plus clamozes fauozis attollere q̃s deuotionis lachrymas excitare. Isti signati sunt p ficũ illã cui maledixit dñs: qz flameſcẽte dño fructũ quẽ dñs esuriebat nõ habuit: sed solũ folijs abũdauit. De btõ frãcisco legit: q⁹ cũ corã sũmo põtifice ⁊ cardinalibus p̃dicare deberet: ⁊ p̃eter morem solitũ sermonẽ artificiose cõpositũ ꝓponeret: in ipsa hora q̃ iam pulpitũ ascenderat sic fundi tus est oblitus oĩuz q̃ cogitauerat: q⁹ de nullo vbo recoluit: sic ipse corã oĩb⁹ recognouit. sed oratiõe facta ad deũ cũ lachrymis tantã gratiã impetrauit: ⁊ cũ tãta spũs efficacia p̃dicauit vt oĩb⁹ clare pateseeret q⁹ nõ hõ sed deus in hoie p̃dicaret. Itẽ vir quidã religiosus de ordine minoꝝ oransvidit in spũ multitudinẽ demoniũ: ⁊ pncipẽ eoꝝ q̃si sedentẽ in throno: rõnẽ de factis suis a quolibet requirentẽ. Cũq; multa mala q̃ fecerãt recitassent: nec tñ fecissent fm principis volũtatẽ: nec de recitatis malis ꝺtẽtus eẽt: ac ꝓpter hoc eos flagellari fecisset: surgẽs vnus in mediũ dixit: Dñe nõ miremini si parũ ꝓficim⁹: qz maledict⁹ ille frãciscus cũ misera gẽte sua nobis inferũt multa damna. nã ipsos mũdũ fugiẽtes mũdus sequitur: ⁊ ex sua vilitate deiectione mozumq; simplicitate pplm ad se trabũt: ⁊ plus exẽplis q̃s verbis predicãtes ipm alliciũt. ⁊ quicq̃d multo tpe acquisisse gaudebam⁹ tã secretis eoꝝ colloquijs q̃s publicis p̃dicatiõib⁹ pdim⁹ oĩ die. Qõ dictũ testificati sunt oẽs de btõ frãcisco ⁊ frib⁹ suis grauissime ogrẽtes. Princeps aũt furoze succẽsus: tale remediũ adinuenit: Auferã ab eis istã quã habẽt in mozib⁹ honestatẽ: austeritatẽ in victu: ⁊ humilitatẽ in habitu. daboq; curiositatẽ verboꝝ: ⁊ sic euacuabo fructũ predicatiõis eoꝝ. Itẽ refert Beda de gestis angloꝝ li. iij. caꝑ. ij. ⁊. iij. q⁹ cũ rex quidã edoardus noie: q̃ regnabat in q̃dã parte anglie ouersus ⁊ baptisat⁹ eẽt: pplo adhuc gẽtili ⁊ idolatra existẽte: rogauit eps scotie q⁹ mitterẽt ei vnũ epm q̃ fidẽ christi pplo p̃dicaret. Missus aũt vn⁹ quẽ pre ceteris subtilem ⁊ lrãtũ elegerãt: predicauit eis alta ⁊ subtilia ⁊ austera scotica lingua loquẽs. Rex vo interpretabatur populo lingua anglicana. Sed populus subtilia non intelligẽs non est conuersus ad fidem nec motus in aliquo. ⁊ sic iste rediit sine fructu. Cum aũt epi scotie ociliũ celebrãtes causam hui⁹ inquirerẽt: rñdit se gentẽ indomabilem dure mentis ⁊ barbare repisse. Surgẽs aũt vnus adã noie vir vtiq; discret⁹ ⁊ matur⁹ mozib⁹ dixit: q⁹ hec non erat rõ: sz qz nimis austera ⁊ subtilia p̃dicauerat: ⁊ quilibet lacte opus erat: nõ solido cibo: nimis grãdia mistrauerat. Missus ergo iste ex cõi epoꝝ consensu: tã scẽ conversatiõis humilitatis ⁊ benignitatis exẽplo q̃s simplicis ⁊ facilis predicatiõis eloquio totã terrã ad fidẽ christi cõuertit p verba grossa parabolas ⁊ exẽpla. Sicq; totã terrã britãnie: q̃ in q̃ttuoꝝ linguas diuidit. s. britonũ: pictoꝝ: scotoꝝ: ⁊ angloꝝ christo ⁊ regi edoardo subiecit. ¶Quarta curiositas est in opib⁹ ⁊ ornatib⁹. Sunt enĩ aliq̃ qui in oĩb⁹ suis opib⁹ plus exteriozẽ apparẽtiã ⁊ decozẽ requirũt q̃s existentiã realẽ. puta in domib⁹ volũt habere curiositatẽ: in celaturis: picturis: fenestris artificiose cõpositis: ĩ lectisternijs cooptoꝛijs ⁊ alijs hmõi. In libris plus desiderãt pulchritudinẽ q̃s bonitatẽ: plus volẽtes habẽ libros pulchros ⁊ curiose illuminatos q̃s veraces ⁊ bene correctos. In habitu sil' curiositatẽ suã ostẽdũt in q̃ttuoꝝ. In genẽ: qualitate: colore: ⁊ coaptatiõe. In genẽ: volentes habere vestimẽta preciosa. In q̃litate: subtilia ⁊ mollia. In colore: q⁹ sint nitida ⁊ variata: picturata: coloũ varietate distincta: nouo ⁊ insolito modo facta. In formatione aut nimis magna ⁊ dependentia: aut nimis ampla: aut nimis stricta: siue quolibet alio modo fm seculi vanitatẽ. Coaptatio ad modũ portandi ptinet. ⁊ sunt modi varij fm q⁹ hoies vanissimi de se spectaculũ inuentib⁹ modis faciũt infinitis. De talib⁹ .i. Thessal. iij. Audium⁹ inter vos quosdã ambulare inquiete nihil operãtes: sz curiose agẽtes. De h̃ specialiẽ reprehẽdit btus Berñ. clericos ita dicẽs: Donorati incedũt de bonis dñi: cui honorẽ nõ deferũt. Inde est aurũ in

sellis ⁊ phaleris. Inde est meretricius nitor: hystrionū habit⁹: regi⁹ apparatus. plus fulgēt calcaria q̄m altaria. Est ergo curiositas i speciositate. pciositate. diuersitate. nouitate. ⁊ singularitate vestimēto rū. ornamētor capitis vel corpis. aut equor. domor. lector. libror vasor iocaliū ⁊ vtensiliū alior. In mulierib⁹ autē pcipue quāta sit curiositas imo quantus curiositatis excessus q̄s enarrare sufficiat quāta sit vestiū pciositas. color varietas mutatorior numerositas caudar defluentiū longitudo. latitudinis amplitudo. quāta varietas in iocalibus. in sertis ⁊ coronis ex auro ⁊ argēto ⁊ lapidib⁹ preciosis. i peplis croceatis. crispatis. i aurifrigijs in pectoralib⁹. ⁊ palliolis ⁊ alijs hmōi mira curiositate varietate subtilitate contextis. De viduis loquēs Apost. j. Thimo. v. dicit. Ociose discūt circuire domos ⁊c. nō solū aūt ociose. nihil meritoriū opantes sed ⁊ vbose nō solū vbis ociosis sed ⁊ pniciosis. detractorijs. cōuiciatorijs. otu meliis. mēdacijs. ⁊ piurijs ⁊ hmōi effluētes. Et curiose. innumeris curiositatib⁹ vanitatē suā in excusabilē oñdētes. Cū sit ergo in rebus extrinsecis tā vana curiositas vel vanitas curiosa. nō ē dubiū q⁹ ex corde pcedit ista iniqtas. Bern. de duodecim gradib⁹ humilitatis. Ex motib⁹ extertoris hois interiorē agnoscas. Curiosus ät vbiq⁹ stat. ambulat. sedet. oculis vagat caput erectū. aures portat suspēsas. vir quoq⁹ puersus annuit oculo. terit pede. digito loquit ⁊ ex insoléti corpis motu morbus aīe deprehēditur. Quidni enim a sui circūspectione torpescit. incuria sui curiosam in alijs facit.

¶ De leuitate mentis. DIS. III.

Secundus gradus supbie est leuitas mētis. De hac Bernardus vbi supra loquit sic. Qui sui negligēs est alios circūspicit. dū quosdā suspicit supiores: quos dā despicit iferiores. In alijs q̄dē videt q̄ inuidet. in alijs q̄ irridet. Inde fit vt mobilitate oculor leuigatus anim⁹. nulla vtiq⁹ sui cura aggranat⁹. mō p supbiaz ad alta se erigit. mō p inuidiā in ima demergit. nūc p inuidiā nec ter tabescit. nūc p extollētiā puerilē hylarescit. In altero nequā. in altero van⁹. in vtroq⁹ supbus existit. q⁹ ⁊ q⁹ supari se dolet ⁊ q⁹ superare se gaudet. amor pprie excellētie facit. Vas aūt vicissitudies nūc pauca ⁊ mordacia. nūc multa ⁊ inania. nūc risu. nūc planctu plena. semp vo irrationabilia iudicāt vba. Est ergo leuitas mētis p quaz alios leuiter ⁊ supbe se hz in vbo. ¶ Sciēdū est autē q⁹ leuitas duplex inuenit in scriptura sacra. Est enī leuitas q̄dā laudabilis. ⁊ q̄dā vitupabilis. Laudabilis q̄dē leuitas ē q̄ or bō leuis. i. agilis ad ambulādū. ignis leuis ad ascēdēdū. vel auis ad volādū. penna vel pluma leuis ad portādū. pena leuis ad tolerādū. Qz bō inq̄ sit leuis. i. agilis ad ambulādū spūaliter loquēdo. i. nō tardus nec piger ad opandū bonū ⁊ de bono in meli⁹ pficiēdo currēdū. hoc ēvalde laudabile. Ideo or Pier. ij. Cursor leuis explicās vias suas. Scōo hz esse bō leuis ad ascēdēdū ⁊ volādū in altū p cōtēplationē ⁊ desideriū eternor. Nota q⁹ ignis nāliter ascēdit sursum rōne leuitat⁹ sue nālis. Auis volat sursum vtute pennar. Nubes ascēdit sursuz vtute solis interius attrahētis. sic bō ex desiderio nāli ⁊ adiutorio pennar vtutū ⁊ vtute solis iusticie attrahētis alliciēt⁹ ⁊ interi⁹ inspirantis. hz ad summā volare nō in infimis latere. Ideo or Isai. xix. Ascēdet dñs sup nubē leuē. ⁊ in ascēsione sua or ascēdisse i nube. Tertio q⁹ leue est facile pōt portari. sicut pluma. Isto mō mandata diuina dicunt leuia. j. Joh. v. Mādata dei grauia nō sūt. Et Matth. xi. dicit saluator. Tollite iugū meū sup vos. Sequit. Jugū enim meū suaue est. ⁊ onus meū leue. Quarto aliq̄d or leue q̄a pōt facilē tolerari. Isto mō tribulatiōes. infirmitates ⁊ alie aduersitates mūdi dicunt leues. Un. ij. Cozin. iiij. Cū pmisisset apl's. In oib⁹ tribulationē patimur. sed nō angustiamur. apodiamur. sed nō destituimur ⁊c. subiungit. Id enī qō in psenti est momētaneū ⁊ leue. tribulationis nre supra modū in sublimitatē eternū glorie pondus opar i nobis. Est etiā leuitas vitupabilis. de q̄ pncipalit ē hic intentio nostra pncipalis ad psens de gradib⁹ superbie. psequēdo. ¶ Notandū ergo q⁹ leuis cito credit. cito cedit. cito resilit. cito exilit. Cito inq̄ credit cunctis sermonib⁹. Cito cedit ventis pflantibus. Cito resilit ab incepto. Et cito exilit furore cōcepto. ¶ Primo igit leuis corde cito credit cunctis sermonib⁹. Sicut dicitur Eccī. xix. Qui cito credit leuis est corde. Hoc aūt valde periculosuz sicut docet experientia. maxime in pncipibus ⁊ platis ⁊ quāto quis dignitate celsior. tanto facilitas crudelitatis periculosior. Ber. in fine secundi libri. ad Euge. dicit. Est vitiū cuius si te immunē sentis inter oēs quos noui ex his qui cathedras ascenderūt sedebis me iudice solitarius. q⁹ veraciter singulariterq⁹ leuasti te supra te. Facilitas credulitatis hec est. cuius callidissime vulpecule magnor neminez cōgi sat⁹ cauisse vsutias. Inde eis pro nihilo ire multe i de inocētiū freq̄ns adiectio: i de piudicia i absētes ¶ Scōo leuis corō cito cedit vētis pflantib⁹: oi vēto tētationis rapit. Talē corde leuitatē negabat se habere sara. Tobie. iij. Nunq̄ cū bis q̄ in leuitate ambulant participē me pzebui. De tali leuitate dicit Job. xxiiij. Leuis est sup faciē aq̄. Ezech. xvj. li. moza. ca. xxiiij. Supficies aq̄ hanc illuc q̄ aura ipellit: ⁊ nulla stabilitate solidata mouet. Iniq̄ ergo mens plus q̄z aq̄ supficies leuis est: q⁹ quelibet hāc aura tētationis attingit sine tarditate aliq̄ retractiōis trahit. Si enī cor fluxū puersi cuiusq⁹ cogitam⁹ q̄d aliud q̄s supficiē aq̄ vēto expositā cernim⁹? Illū nūc aura ireipellit: nūc aura luxurie: nūc iuidie: nūc fallacie ptrahit. Est q̄ cor talis hois q̄si lanugo q̄ a vēto tollit: ⁊ sicut spuma gracilis q̄ a procella dispergit: ⁊ tanq̄ fum⁹ q̄ a vēto effusus est. Sap. ij. ¶ Tertio leuis corde cito resilit ab incepto: q⁹ cito mutat volūtas eius: ⁊ cito mutat ppositū. Hāc leuitatē corde se negabat habē Paul. ij. Cor. j. Nūquid leuitate vsus suz: aut q̄ cogito sm carnē cogito: vt sit apud me est ⁊ nō. q. d. nō est ita. Pōt aūt q̄nq̄ contingē: q⁹ pro necessitate euidenti vel causa rōnabili vir iustus ⁊ stabil⁹ mutat sentētiā suā. sic dicit ille rex Assuerus Hester. xv. Ne putare debetis si diuersa iubeam⁹ ex animi nri venire leuitate: sed pro qlitate ⁊ necessitate tēpor. put reipublice poscit vtilitas sentētiā ferre. ¶ Quarto leuis corde cito exilit furore concepto. Cito enī mouet ad irā: ⁊ cito motus cito prozūpit ad otumeliaz ⁊ opprobria: vel etiā ad nocēdum. Hic est gladius Ioab quo occisus est Amasa. ij. Reg. xx. Qui fabrefactus leui motu egredi poterat ⁊ percutere. Nam leui occasione mouetur: ⁊ leui motu turbatur: ⁊ turbatus foras erumpit: et erumpens percutit lingua vel gladio.

¶ De inepta letitia. DIS. .IIII.

Tertius gradus supbie est inepta letitia. Ait enī Bern. li. de duodecim gradib⁹ humilitatis: Proprium est supbor leta semp appetere: tristia deuitare. Dū enī superbus p curiositatē ad animi leuitatem deuenit: cū gaudiū q̄ semp appetit frequēti videt interpolari tristitia: quā de bonis alteri⁹ cōtrahit: impatiens sue humiliatiōis fugit ad cōsiliū falsē cōsolationis. Et ista bene dicit inepta letitia: cōditiones q̄ttuor habēs: propter q̄s nominat inepta. Dec enī letitia annexā habet fatuitatē: sociam impuritatē: admixtā anxietatez: et adiunctā peruersitatē. Obfuscat fatuitas: deturpat impuritas: perturbat anxietas: fermētat impietas. ¶ Apparet autē fatuitas hui⁹ inepte letitie tā rōne loci q̄z rōne tpis in quo sum⁹: q⁹ nō est locus letantiū sed flentiū. Jerō. ij. Et vallis lachrymarū. in psal. Uñ puer cū nascit mūdū istū ingredies incipit a plorātu prophetica calamitatis sue nondū loquit: ⁊ iam prophetat. Ité dormiēdo ridet: q̄ q̄z cito excitat plorat. q⁹ mors que p somnū designat esset ei risus et gaudiū: sed vita psens vertit ei in luctū. Vel p hoc designat: q⁹ q̄ clausos habēt oculos ⁊ nō vident miseriā suā: rident. sed excitati ⁊ apertos habētes oculos vident se nō ridendi sed flendi rationē habere. Si respiciat hō ⁊ cōsideret diligēter: videbit vndiq⁹ materiaz luctus: nō gaudij vel letitie: videlicet interius ⁊ exteri⁹: inferi⁹ ⁊ superius. Interius q⁹ pctā nostra preterita nō mouēt nos ad letitiaz sed ad fletū. Ité infirmitas nostra: q̄ nobis est occasio ⁊ materia et sentina oīuz pctor. Ro. vij. Uideo aliam legē in mēbris meis repugnantē legi mētis mee: ⁊ captiuantē me in lege pctī ⁊ mortis. Exterius vo nos vrgent ad luctū innumerabiles miserie tā nre q̄z proxi morū vndiq⁹ nos impugnātes ⁊ pungētes: ⁊ pericula tā infinita tā animarū q̄z corpor: q⁹ tps nos rapit incessanter ad mortē: ⁊ peccatores ad mortē tpalem pariter ⁊ eternā. Causam ridendi vel letandi nō habet ille quē equus velocissim⁹ cū fune ligatū in collo precipitanter ⁊ incessanter ⁊ velocissime trahit ad patibulū p spinas et tribulos. Mirū est ergo quō ridere pōt illi quos tēpus p funē presentis vite p spinas ⁊ tribulos. i. p multas miserias tpales incessanter ⁊ velocissime trahit ad patibulū mort⁹ tēporalis ⁊ eterne. Aug. Nihil aliud est tēpus vite presentis q̄z cursus ad mortē: i quo paululū stare vel tardius ire permittit nemo: sed omnes pari motu vrgemur. Fatuus est qui ridet ⁊ videt se ⁊ socios suos in fluuiū rapidissimuz cecidisse: qui eos omnes incessāter ⁊ cursu rapidissimo trahit in mare. Fluminis iste in quē cecidim⁹ omnes: est fluxus tēporis vite presentis: qui nos omnes pertrahit ad amaritudinē mortis tēporalis: sed peccatores ad amaritudinē mortis eterne. Superius aūt est cōsideratio rationis reddende corā summo iudice de omnib⁹ operibus cogitationib⁹ ⁊ verbis nostris: de omnib⁹ beneficijs dei nobis impensis: de quolibet momēto temporis nobis concessi. De hoc require supra de iudicio. Inferius aūt mouet nos cōsideratio purgatorij vel inferni. Prouer. xiiij. Extrema gaudij luct⁹ occupat. Luc. vj. Ue vobis qui nunc ridetis: quia lugebitis. Nota

exemplū de boue fugiente vnicornē. Itē refert q̄ describit purgatoriū sancti patricij q̄ in monasterio in quo ipse abbas p̄fuit. fuit q̄dā monachus cuius sanctitati demones inuidētes dormiētē a dormitorio detulerūt. ipsumq; p triduū detinētes ad lectū suū grauissime flagellatū & vulneratū retulerūt. q̄ confessus est ei q̄ loquit se stupenda & horrēda vidisse tormēta. supuiuens autē annis q̄decim nullo medicamine curari potuit a vulneribus suis. sed semp recentia & apta manebāt. quoꝝ q̄dā ꝓfunda erāt ad mensurā vnius digiti. asserit autē qui loquit se illa vulnera sepius attrectasse & illū mortuū suis manib⁹ sepelisse. dictus aūt monachus q̄ biciderat quādo videbat aliquē ridentē leuitervel iocāter. vel incōposite se habentē. dicebat. O si scires quāta huic dissolutioni debeat pena. dissolutiones tuas & mores incōpositos fortitā emēdares. Itē i anglia vir q̄dā religiosus q̄ faciē hēbat velut emortuā. dicebat i illo purgatorio fuisse q̄ in nullo q̄ videret in hoc mūdo letari poterat. nec ad risum vel saltē ad hylaritatis speciē puocari. Propter hec oīa christus & alij sancti q̄ fleuisse & nō risisse leguntur. suo nobis ostēdere exēplo. q̄ ineptā leticiā cauere debem⁹. Bene ergo dictū est. Cor stultoꝝ vbi leticia. Unde Bern̄. Mundus est vbi malicie pluri rimuꝝ. sapiētie modicū. vbi sunt oīa viscosa. oīa lubrica. oīa operta tenebris. obsessa laqueis. vbi piclitant⁹ anime. affligunt⁹ corpa. & vbi est vanitas & afflictio spiritus. ¶ Secūdo inepta leticia hz sociā impuritatē. Sicut in libro sapiētie dicit in ꝑsona impioꝝ. venite & fruamur bonis q̄ sunt. & vetamur creatura tāq̄ in iuuētute celeriter. vino p̄cioso & vnguentis nos impleamus. & nō ꝑteat nos flos tēporis. coronem⁹ nos rosis anteq̄ marcescāt. nullū p̄atū sit quo nō ꝑteat luxuria nostra. vbiq; relinquam⁹ signa leticie. Aduerte quomō se mutuo cohortant⁹. Primo ad voluptatē. Secūdo ad vanitatē. Tertio ad feditatē. vnū eniꝝ cōsequit⁹ ad aliud. & vnuꝝ est cā alterius. Sed in his oībus est breuitas durationis sicut ipsimet cōfitent⁹ in verbis p̄missis. Et hoc bene figuratū est Jone. iiij. Preparauit dñs ederā vt esset vmbra sup caput Jone. & ꝓtegeret eū laborauerat enī. & letatus est Jonas sup edera leticia magna. Sed ista leticia parꝝ duravit. q̄ statim sequit⁹. Preparauit dñs vermē in ascēsu diluculi in crastinū q̄ percussit ederā & aruit. Exēplū ēt habemus Dañ. v. de baltha far q̄ crapulabat⁹ in cōuiuio. & cū cēt i leticia magna p̄cepit sibi afferri vasa dñi & bibit in eis ipse & cōcubine ei⁹ & visa est man⁹ q̄si boīs scribētis in pariete. mane. techel. phares. i. numeratū ē regnū tuū. appēsus ē i statera. & inuēt⁹ es min⁹ habēs. diuisuꝝ ē regnū tuū. & datū ē medis & ꝑsis. eadē nocte iterfect⁹ ē & pdidit aīaꝝ & vitā. ¶ Tertio inepta leticia hz admixtā anxietatē. In oī mūdano gaudio plus ē de tristabili. q̄ de delectabili. plus de solicitudine & labore q̄ de ꝰsolatiōe & pace. q̄ risus doloꝝ miscebit & extrema gaudij luct⁹ occupat. Prouer. xiiij. Uñ q̄. b. Job sciebat i diuitijs hui⁹ mūdi nō cē verā leticiā sine anxietate. solicitudie & labore & timore iō dicebat. Si letat⁹ fuꝝ i diuitijs meis mlt⁹. q. d. nō Job. xxvi. Reprehēdit ēt talē leticiā & oīdit i sania plenā cē. dicēs. Job. xxvi. Rodebāt i solitudine squalētes egestate & miseria. & mādebāt herbas & arboꝝ cortices & radix iuniperoꝝ erat cib⁹ eoꝝ. In hmōi letabant⁹. q. d. i talib⁹ nō erat letādū. Et q̄ plus ē. Et esse sub sentib⁹ delicias ꝰputabāt. Greg. xx. moꝝ. c. xiiij. b exponēs dic. In hmōi letant⁹. q̄ attēdūt trāsitoria q̄ pcipiūt. & ītueri negligūt pmanētia bona q̄ pdūt. cuiꝝ amore tpalū flagrāt verā leticiā nolentes ignorāt quā si studiose cognoscere q̄rerēt. q̄ſlēda sunt gaudia q̄ appetūt viderēt. sz visibilia sequētes cor fugiūt. & tāto extrinsec⁹ gaudēt quāto recordationē sui intrinsec⁹ nō habēt. Miscent⁹ tñ eoꝝ gaudijs plerūq; tribulatiōes. & ex reb⁹ ipsis ex q̄b⁹ supbiūt flagellant⁹. neq; n. sine grauib⁹ curaꝝ molestijs pūt tpalia q̄ appetunt vel nō habita q̄rere. vel q̄sita fuare inter eq̄les p̄stātiorē gloriā expetere. a minoꝝib⁹ reuerētiā plus q̄ oportet exigere min⁹ q̄ dz eā maioribus exhibere. plerūq; potētiā p iniusticiā oīdere. semp ꝓna agere. & tñ ne opinionē p̄ualitatis habeāt formidolose custodire. Hec ꝓfecto oīa miseros pungūt. sed eaſdē pūctiōes ipso rex tpaliū victi amore nō sentiūt. Uñ recte subdit. Et eē sub sentib⁹ delitias cōputabat. q̄ pctōr delectationib⁹ pēsi. & affectu vite p̄sētis q̄si nō sint aspera q̄ patiunt⁹ ignorāt. letant⁹ itaq; sz sub sentib⁹. q̄ reb⁹ q̄dē tpalibus gaudēt. sed q̄ diſpēsare sine tribulatione nequeūt eadē cura pungunt⁹ miseri q̄ pmunt⁹. Manēt sub sentib⁹ & tñ hoc ipsum delitias estimāt. q̄ & diligi ex p̄sentis vite amore tolerāt. & tamē affectu nimie cupiditat⁹ obligati. laborē einsdē tolerātie voluptatē putant. Uñ recte Hieremias toti⁹ in se humane cōuersationis speciē sumens p planctū cōquerit⁹ dicēs. Inebriauit me absinthio. Ebri⁹ q̄sq; q̄d patit⁹ nescit q̄ absinthio ebrius est amaꝝ est q̄ sumpsit. & tamē nō intelligit eandem amaritudinē qua repletur. ¶ Quarto inepta letitia habet adiunctā peruersitatē. Valde nāq; puersi cordis est letari de malo: quia malū in eo q̄ malū contristat: nō letificat. Peruersi sunt ergo in affectiōe qui de malo suo. i. de pctō gaudent. De quib⁹ dicit⁹ ꝓuer. ii. Letant⁹ cū male fecerint: & exultāt in rebus pessimis. Tales sunt similes freneticis: qui de vinculis suis gaudēt: & de insania sua rident. Sap̄. xiiii. Dū letant⁹ insaniūt. Itē letant⁹ de malo tpali vl spūali p̄orimoꝝ sicut inuidi. Cōtra quos dicit⁹ ꝓuer. xiiij. Qui in ruina letat⁹ alteri⁹: nō erit impunit⁹. Tales sunt similes demonib⁹: qui de malis alioꝝ rident & casum eoꝝ irridentes: & inde derisiones suas faciūt & cachinnos. Refert magister Jacobus de vitriaco: q̄ cū quidā scūs vir in clausſtro solus post alios remāsisset in oꝛone: vidit magnā multitudinē demonū ꝓuenientē in loco vbi iuuenes monachi ꝓsueuerāt inter se cachinnare: & vidit illos demōes cachinnātes: ridētes & irridētes: dicēdo ha he hy: q̄si repꝛesentātes signa monachoꝝ & cachinnos eoꝝ.

De Jactantia. DIS. .V.

Quartus gradus superbie est iactātia. Uidet aūt iactātia ꝓprie importare q̄ hō se verbis extollat. Uidem⁹ enī q̄ hō volēs aliquid longe iactare: eleuat illud in altū. Tunc hō ꝓprie se extollit q̄n dicit aliquid supra se. Quod cōtingere potest dupliciter. Uno modo q̄n loquit⁹ de se: nō quidē sup id q̄ in se est: sed supra illud q̄ de se hoīes opinant⁹. Quod Aplis refugiēs dicit. ij. Corinth. xij Parco aūt ne quis me existimet supra id q̄ videt⁹ in me: aut audit aliq̄d ex me. Alio mō aliq̄s se extollit loquēs de se supra id q̄ in se est fm veritatē. Et q; magis est aliquid indicandū fm id q̄ i se est q̄ fm id q̄ est in opinione alioꝝ. ideo magis ꝓprie dicit⁹ iactātia q̄n aliquis effert se supra id q̄ in se est: q̄ q̄n effert se supra id q̄ est in opinione alioꝝ: q̄uis vtroq; modo iactātia dici possit. Notandū aūt q̄ latius loquēdo possum⁹ dicere q̄ iactat⁹ aliquid ex confidētia bonitatis: ex affluētia pietatis: ex vehemētia tēpestatis: ex redundantia vanitatis. ¶ Ex confidentia diuine bonitatis hō q̄nq; se totum iactat in deū: & diuine pietati cōmittit. fm illud Psal. Jacta cogitatū tuū i dño: & ipse te enutriet. Isto modo veri pauperes qui ꝓpter deū oīa contemnūt mūdana: se totos diuine pietati cōmittunt. ¶ Ex affluētia pietatis diuites huius mūdi bona sua iactant in gazophilatiū. i. in thesaurū dñi. Nam facultates suas in celestes thesauros manus pauperum deportāt. Mar. xiii. Aſpiciebat ihesus quō turba iactaret es in gazophilatium: & multi diuites multa iactabāt. Cū autē vidua quedā duo minuta misisset conuocās discipulos dixit eis: Amē dico vobis quoniā vidua hec plus omnib⁹ misit. & reddit causam huius dicēs: Omnes enī ex eo q̄ abundabat illis miserūt. vtinā saltē de supabundātijs suis mitterent diuites. Sicut figurate dicit⁹ Actu. xxvii. Satiati cibo alleuiabant nauē. consciētie. iactantes triticū in mare. i. pauperes q̄ in amaritudine multa viuūt. ¶ Ex vehemētia tempestatis. i. tribulationis iactant⁹ aliqui. sicut discipuli qui tota nocte laborabāt in remigando: quia & vētus erat eis cōtrarius: & christus dormiebat. i. quia tribulatio grauis est q̄nq; & christus quasi dormiēs eos reliquisse videt⁹. sed excitatus ihesus oratione feruēti: imperat ventis & mari: & statim fit trāquillitas magna. Math. xiiij. Nauicula in medio maris iactabat⁹ fluctib⁹. Talib⁹ ergo sic iactatis necessaria est patientia & orationis instantia. ¶ Ex redundantia vanitatis iactat se superbus. & hec est iactātia q̄ dicit⁹ quartus gradus supbie: de q̄ loquimur ꝓncipaliter quo ad psens. Sciendū autē q̄ ista iactantia fieri potest vel ostentatione factoꝝ. sicut dicit⁹ Dester. i. q̄ Assuerus fecit grāde cuiniū &c. vt ostenderet diuitias regni sui: et magnitudinē atq; iactantiā potētie sue. Uel ostentatione verboꝝ. Sicut dicit⁹ Job. xviij. Usq; ad quē finē verba iactabis. Et de hac ait Bern̄. Sicut vesica collecta turgida vento pūctoq; pforata exiguo si stringit⁹ crepitat cū detumescit: ac vētus egrediēs nō passim effusus: se strictim emissus quodā crebros sonitus reddit. postq̄ vo vanitas crescere & vesica tumescere ceperit: necesse est vt ampliori foramine laxato sinu vētositas eructet: alioquin vētositate rumpet. Sic supb⁹ inepta redundante letitia dū risu vel signis eā apire nō sufficit: in belyu verba ꝓrumpit: En vēter meus quasi mustū absq; respiraculo q̄ lagunculas nouas diſrumpit. aut loquet⁹ ergo aut rumpet. plen⁹ est sermonib⁹: & coartat eū spūs vteri sui. esurit & sitit auditores quib⁹ suas iactitet vanitates. quibus omne q̄ sentit effundat: quibus q̄lis & quātus sit innotescat. Inuēta autē occasione loquēdi: si de lris sermo oritur vetera ꝓferunt & noua: volāt sentētie: vba resonāt ampullosa: ꝓuenit interrogantē: nō q̄rēti rndit: ipse q̄rit: ipse soluit: & vba ꝓlocutor⁹ ipfecta pscidit: nō loq̄tur vt edificet: sz vt sciētiā suā iactet edificare pōt: sz edificare nō i

tendit.non curat docere vel a te doceri qō nescit. sed vt scire scitur qō scit.Quod si de religione agitur.statim visiones ⁊ somnia profe runt.Deinde laudat ieiunia.cōmendat vigilias.super oīa orationes exaltat.de patientia aut de humilitate.aut de singulis virtutib⁹ ple nissime ſ vanissime disputat.vt tu dicas.ſ.si audieris.q⁹ ex abūdā tia cordis os loquit.⁊ q⁹ bonus hō de bono thesauro cordis pfert bona.Notādū aūt q⁹ q̄ se iactat.euacuat itemā cōsciētiam.Bernā. Lingua in humido posita lata ⁊ tenuis optimū instrumētū ad eua cuandū cor.Jactator enim qcqd hz in corde vnde possit habere lau dē ⁊ excellentiā suā ostēdere.revelat.⁊ interdū etiā qō nō hz. Un de Actu.xxij.Uociferantibus iudeis ⁊ra Paulū. ⁊ pijciētib⁹ ve stimēta sua.⁊ pulverē iactantib⁹ in aera.iussit tribunus induci pau lum in castra.q⁹ superbi cū clamore ⁊ ipudentia se iactādo vestimen ta virtutū proiiciūt.⁊ sic turpiter se denudāt.⁊ pulverē iactāt in ae rē.q⁹ verba iactātie quasi puluis in aere qb⁹ aer obscuratur.⁊ assistē tiū obnubilat aspect⁹.Scō pturbat fraternā cōcordiaz. Prouer. xxviij.Qui se iactat ⁊ dilatat.iurgia cōcitat.Et hoc bene signatuz ē ij.Mach.x.Supra modū maledicebāt ⁊ sermones nephandos ia ctabāt.dicit de Tymotheo ⁊ suis q̄ pugnabāt ꝺ machabeū.¶ Ter tio incurrit displicentiā.Unde Piere.xxviij.Audiuimus superbiā moab supbus ē valde sublimitatē eius ⁊ supbiā.⁊ altitudinez cor dis eius.⁊ iactātiā ego scio dicit dns.nō sciētia approbatiōis ſz re probationis ⁊ eterne dānationis.Sicut patet de lucifero q̄ iactan do dicebat.In celū ascēdā.sup astra celi exaltabo soliū meū. simi lis ero altissimo.Statim rūdet.Ysa.xiiij.Uerūtn ad ifernū dener geris in pfundū laci.¶ Quarto merēt eternā miseriā.Sicut impij conquerēdo recognoscunt.Sap.v.Quid nobis ꝓfuit supbia ⁊ di uitiaz iactātia q̄d otulit nobis.transierunt oīa velut vmbra Bernā. Quid illis profuit superbia.diuitiaz iactantia bzeuis.leticia. mūdi pōpa.vana voluptas.magna familia.post voluptatem vbi lo cus vbi risus vbi iactātia vbi arrogātia.Nota q⁹ diuitiaz iactātia dicit duplici ratiōe.q⁹ opulētia duplicit causat iactātiā.ſ.occasiōa liter in q̄tū aliq̄s supbit de diuitijs.Et iō Prouer.viij.dicit opes supbe Alio mō p modū finis.q⁹ sicut dicit.iiij.Ethi.Aliq̄ nō soluz ꝓpter gloriā seipsos iactant.ſz etiā ꝓpter lucrū qui de seipsis fin gunt ⁊ dicunt ea de quibus lucrari possunt.puta q⁹ sint medici vel sapientes.vel aliquid huiusmodi.

DIS. VI.

De singularitate.

QUintus gradus supbie est singularitas p quā nō sufficit homini facere sicut alij fa ciūt.vel' tenere quod iubet communis regula monaste rij.sed vult sanctior oībus apparere. De hac ait Bernā. vbi supra.Turpe ē ei q̄ se sup ceteros iactat si nō plus ceteri agat p qō vltra ceteros appareat.pinde non sufficit q⁹ cōis regula mona sterii vel maior cohortātē exēpla.nō tri melior esse studet: ſz videri melius viuere gestit.quatenus dicere possit.nō suz sicut ceteri ho mines.plus sibi blandit de vno ieiunio qō ceteris prādētib⁹ facit. q̄ si cū ceteris septē dies ieiunauerit.Melior sibi videt vna oratiō cula peculiaris q̄ tota psalmodia vnius noctis ad oīa sua strenuus. ad cōia piger vigilat in lecto: dormit in choro.¶ Cūqz alijs psallē tibus tota nocte ad vigilias dormitet.post vigilias alijs in claustro quiescētibus solus in oratorio remanet.Inter prandētes crebro so let oculos iactare p mēsas.vt si quē minus comedere viderit.victū se doleat: ⁊ idipm incipiat sibi subtrahere crudeliter.qō necessario victui ꝓuiderat īdulgēdū.plus glorie detrimētū q̄ famis metuēs cruciatū.hic oēs iudicat.hic oīum facta corrodit.Unde.pē.Singu laris ferus depastus est eā.ſ.vineā domini.

SExtus gradus supbie ē arrogātia.Est aūt arrogātia elatio spūs p quā hō se ꝑfert aliis iudicās se ceteris meliorez. Et opponit' sexto gradui hūilitatis p quā hō se credit ⁊ pnūciat alijs viliorē.De hac ait Bernā.vbi supra.Cū ex his q̄ singulariter ⁊ inaniter agit apud simpliciores.opinio ei' increuerit q̄ pfecto lau dāt opa q̄ cernūt.⁊ vnde ꝓdeat nō discernūt.dū miseruz beatificāt in errorē iducūt.Credit qō audit.laudat qō agit:⁊ qd itēdat nō at tēdit.obliuiscit itētionē dū amplectit opinionem.de omni alia re plus sibi credit q̄ alijs.de se solo pl' alijs credit q̄ sibi.vt iā nō vbo tenus nec sola opez ostētatiōe suā ꝑferat religionē.sed intimo cor dis affectu credat oīb⁹ sanctiorē.⁊ qcqd de se laudādū nouerit nō ignorātie aut beniuolētie laudatoris: ſz suis meritis arrogāter ascri bit.Sic āt dicit Greg.xxiij.mor.ca.vj.Quattuor sē spēs qb⁹ ois tu mor arrogātiū demōstrat cū bonū aut a seipis se hre estimāt. aut dū sibi datū desup credūt ꝓ suis meritis ꝺ se accepisse putāt.aut cū iactāt se hre qō nō hīt.aut cū despect ceteri singulariē videri appe tūt habere qō nō habēt.Sed q⁹ credere vl' estimare se bonū aliqō habere nō a deo vel.qō bonū gratie habeat ex ꝓpriis meritis. ad in fidelitatē ptinere videt.Ideo nota q⁹ vera estimatio pōt corrumpi dupliciter. Uno mō in vniuersali.et sicut in his que ad fidē perti nent corrūpit vera estimatio p infidelitatem.Alio mō in aliquo particulari eligibili.⁊ hoc nō facit infidelitatē.Sicut ille qui fornicat estimat ꝓ tpe illo sibi bonū fornicari.nec tri est infidelis. sicut si in vniuersali diceret fornicationē esse bonā.sic etiā est in ꝓposito.Nā dicere in vniuersali aliqō bonū esse qō habet homo non a deo.vel gratiā hoibus dari p̄o meritis ptinet ad infidelitatē.Sed q⁹ aliqs ex inordinato appetitu ꝓprie excellentie ita de bonis suis.gloriet ac si ea a se haberet vel ex meritis ꝓpriis.ad superbiā ptiet.⁊ nō ad infidelitatē ꝓprie loquēdo.Est aūt arrogātie vitiū multis rationi bus detestandū.¶ Primo q⁹ per insipientiā excecat.Prouer.xvi. Superb⁹ ⁊ arrogās vocat indoctus.Nec mirū: q⁹ sicut ait Gregō. xxiij.mor.c.viij.Arrogans vba multiplicat ⁊ suā sapientiā ostēta re festinat.hanc enim partē suā ois arrogās estimat.si scientiā nō tā habeat q̄z ostēdat: q⁹ nimirū oēs elati scientiā nō habere appetunt sed oīdere.Et infra.ca.x.Sicut grauis labor iusto⁹ est mala irride re nec corrigere.ita grauis est labor arrogātiū si qō sapiūt nō ostē dūt.¶ Scōo q⁹ impatientiā turbat ⁊ rumpit.sicut vesica colle cto turgida vētо quādo vel modicū pungit crepitat ⁊ rumpit. sic arrogantes cū aliquātulū per correctionē tanguntr vel aliquid con tra voluntatē eo⁹ dicit.statim vesice in ore voces murmurationis emittūt.⁊ ex ipatientia in eo⁹ viscerib⁹ disrumpunt.Ideo dicitur Eccs.vij.Melior est patiens arrogāte.arrogātes enī volūt argue re.sed argui nolunt.Greg.xx.mor.ij.Arrogātes argui despiciūt eti am cū se veraciter errasse cognoscūt: sed asperitas superboz vsqz ad duritiā maledictiōis extendit.Et infra.iij.Arrogantes q⁹ chari tatis viscera nō habēt.nō solū se nō argui patiunt: sed nec cōpatiū tur etiaz iustis dolētibus sed eos insuper sub specie iuste increpatio nis affligunt.⁊ in illis aliqua parua mala videt exaggerant.vt ea q̄ vere bona sunt male apud se interpretādo omittāt.¶ Tertio q⁹ de⁹ illud abominat.Prouer.xvj.Abominabilis ē dño ois arrogans. quicqd aūt deus abominat.⁊ nos abominari debemus.In signuz aūt q⁹ deus abominat arrogantes.belyu reprehendit. nec tri ꝓ eo sacrificiū offert. sicut ꝓ ceteri amicis Job. Sicut ait Greg.j.mor. xij.ꝓ belyu qui rectis quidē sensib⁹ loquit: sed ad stulta elationis verba derivat.ꝓsona vniuscuiusqz arrogātis exprimit. qui repre hēsione diuine increpatiōis arguit.nec tri ꝓ illo sacrificiū offert: q⁹ fidelis quidē sed tri arrogans p veritatē credulitatis iustus ē.⁊ tamē per tumorē elationis acceptabilis nō est.Būc ergo increpatio diuina redarguit: sed sacrificiū nō reducit.¶ Quarto, q⁹ deus euz psequit humiliādo plerūqz tpaliter.Sicut dicit Ysa.xvij. visitabo sup orbē mala ⁊ ō impios iniqtatē eo⁹.Sequit.arrogantiā fortiū humiliabo.Et Job.xl.Omnē arrogātē humilia.⁊ indubitāter dā nabo eternaliter.Ysa.ij.Dies dñi exercituū super omnē supbū ⁊ ex celsuz ⁊ super omnē arrogātē.⁊ humiliabitur.i.deijciet ⁊ ꝺstruet.¶ Septimus gradus superbie est presumptio. Sz de hac dicetur infra.inter filias inanis glorie.

OCtauus gradus supbie est defensio,peccatoū.Notanduz aūt q⁹ ē qdā defensio licita.qdā illicita.Defensio licita mul tiplex est.Quedā quā ꝺsciētia otestat.Sicut qñ loquunt hoies suspiciose.vel falso imponētes ei aliquid qō non fecit.⁊ cu ius nō est conscius.conscientia sua defendit eū apud deū.Sicut di cit apostolus Ro.ij.Testimoniū reddēte illis cōsciētia ipsoū.⁊ co gitationū inter seinuicē accusantiū aut etiā defendentiū.et hoc est magnū solatiū iustis hoibus q̄ mēdaciter diffamant. Naz gloria nostra hec est.testimoniū cōscientie nostre.ij. Corin.j.Apud hoies etiā se defendit ꝓ se ratione reddēdo.⁊ veritatē rōnabiliter oīden do.sicut ꝓ se fecit apls cū a iudeis accusaret' mēdaciter super mul tis.cepit rōnē reddere dicens.Act.xxvj.De oībus de quibus accu sor a iudeis estimo me beatū ē cū sim defensur⁹ me hodie.¶ Se cūda ē defensio nō solū licita sed necessaria oīno.qñ vicz de pctō tē tat'.j.Paral.xv.dicit q⁹ cū philistei congregati essent in plū otra filu os israel.bi steterūt in medio agri ⁊ defenderūt eū.ſ.ieſbabā q̄ iter pretat laudās populū.⁊ eleazar q̄ interpretat deus meus adiutor. Nā illi q̄ stant in vnitate populi christiani.⁊ q̄ deū hīt adiutorem debēt stare pugnādo strenue in medio agri ecclesie. vel agri ꝓprie cōscientie ⁊ hūc agrū ostāter defendere otra philisteos.i.demones ipugnātes.¶ Tertia est defensio licita qñ in cāz trahit actione.ſ. psonali vel reali.siue ciuiliter siue criminaliter ipetat. Unde dicit Act.xxv.Nō ē romanis ꝺsuetudo dānādi aliquē hominē priusq̄ is q̄ accusat' presentes habeat accusatores.locūqz se defendēdi ac cipiat ad abluēda crimina.¶ Quarta est defensio licita immo de-

bita qñ pauꝑ oppꝛimit seu ꝓsona quecunq; miserabilis iniuste affligit. tūc ꝓncipes ⁊ indices tenent eos defendere ꝟtra violentiā ⁊ feritatē potētū ysa.j. Subuenite oppſſo iudicate pupillo defendite viduā. Sed ꝟtra iudices ipios ⁊ auaros dicit ibidē. Principes tui infideles socij furū. oēs diligūt munera. sequunt retributiones pupillo nō iudicāt ⁊ cā vidue nō igrediť ad eos. Ideo Piere. l. Redēptoꝛ eoꝝ fort ē dns exercituū nomē ei⁹. iudicio defendet cāz eozuz.

¶ Quinta est defensio necessaria qñ fides vel veritas ipugnať. ad hoc tenent plati ⁊ doctoꝛes ecclesie. sicut de seipso dicebat apostolus Phi.j. In defensiōe euāgelij posit⁹ sum. Et ꝟsus ad fidē dicebat. Cōfido in vobis eo q⁹ habeā vos in corde. ⁊ in vinculis meis in defensiōe ⁊ ꝛfirmatiōe euāgelij. socios gaudij mei oēs vos esse.

¶ Defensio aūt illicita multipler ē. Prima ē qñ hō peccatū suū ꝓ caciter ⁊ supbe se iustificādo defendit. De hoc ait Bern̄. vbi supra. Multas faciūt aliq excusatiōes in peccatis. aut.n. dicit q excusat se. nō feci. aut feci. feci qdē. sed bene feci. aut si male. nō multū male aut si multū male. nō mala itētiōe. Si aūt de illo sicut adā ⁊ eua cōuincť. aliena suasiōe excusare se nitiť. Et greg. xxij. moꝛ. c. xij. Usitatū būani generis vitiū ē. ⁊ libēdo peccatū cōmittere. ⁊ cōmissum negādo abscōdere. ⁊ cōuictū defendēdo multiplicare. Ex ipo q̄ppe lapsu ꝓmi hoīs hec augmēta neꝙcie ducimus: ex quo ipsaz radicez trabimus culpe. Interrogat⁹. n. hō vbi esset vt perpetratā culpā respicēt ⁊ ꝛfitēdo. cognoscēt adhibē sibimet vteꝛq; defēsionū solatia magis q̄ ꝛfessionem elegerūt. Cūq; excusare peccatū voluit vir ꝓ mulierē. mulier ꝓ serpentē auxerunt culpā quā tueri conati sunt. oblituſq; adā dñi tāgēs q̄ ipse peccati coꝛ actoꝛ extiterit q̄ mulierē fecit. eua ad dñm culpā referēs q̄ serpētē in paradyso posuisset. Sic ergo reatū suū dū defendere moliunť addiderūt vt culpa eoꝝ acrioꝛ discussa fieret q̄ fuerat ꝓpetrata. Unde nūc quoq; būani generis rami ex hac adhuc radice amaritudiné trahūt. ⁊ cuz de vitio q̄sq; arguiť sub defensionū verbis quasi sub q̄busdaz arboꝛ foliis se abscōdit. In qua videlz occultatiōe nō se dño sz dñm abscondit sibi. agit nāq; ne oīa videt̄ videat. nō vt ipe nō videať. Idē. xxxiij moꝛ. c. xxvj. Oēs iniq in omni peccato q̄ faciūt scutū supbe defensiōis opponūt. Nā cū q̄s taliū de reatu sue iniq̄tat arguiť. nō moꝛ cogitat quō culpā corrigat. sz q̄d in adiutoꝛiuz sue iniq̄tatis opponat. nulla itaq; veritatis sagitta penetrať. qz verba sancte correctionis. scuto excipit supbe defensiōis. ¶ Scā defensio illicita ē quādo q̄s aliū in peccato suo defendit. qō faciūt adulatoꝛes. Sicut in ps. dicit. Laudať peccatoꝛ in desideriis aie sue. ⁊ iniquus benedicitur. Greg. xxxiij. moꝛ. c. v. exponēs illud Job. xl. ptegūt vmbꝛe vmbꝛā eius. ait. Dū doctrine iustoꝛ mali ꝛtradicūt. dū ab eis iniquuz qōlibet corrigi nō ꝓmittūt vmbꝛe vehemoth vmbraz eius ꝓtegūt. dū neq̄ssimoꝛ facta nequioꝛes puersis patrociniis tueně. qō nimirū hoc studio faciūt. ne dū culpa in aqua ⁊ ipsi obligati sūt in alijs corrigiť ad ipsos q̄q; veniať. se igit tegūt dū alios ꝓtegūt. qz culpā suā ꝓuidēt impeti. Unde alios ꝛsiderāt libera corꝛeptiōe confundi. Sicq; fit vt sua criminū dū defendit augeať. ⁊ vniuscuiusq; nequicia eo sit ad perpetrādu facilis. quo difficilis ad puniēdū. Scelera quippe peccantū tāto maioza incremēta ꝓcipiūt. quāto ꝓ defensionē potētiū diu inulta tolerant. Sed tales q̄cūq; seu intra seu extra sanctā ecclesiaz esse videant. tanto se aptioꝛes dei hostes exhibēt. q̄nto maioꝛes sunt patroni vitioꝝ. ꝟtra illum q̄ppe suis defensionibus pugnant. cui ea que displicēt defendēdo multiplicāt. Bene de talibus pōt dici illud Judith. vij. Montes. i. supbi ⁊ potētes defendunt illos. ¶ Tertia defensio illicita est. si quis tēporali ter affligatur se defēdat q̄nō ꝛs vindictā expetere sed patiēter sustinere. Sicut apostolus monet. Ro. xij. Si fieri pōt qō ex vobis ē cū oībus hoīb⁹ pacē habētes nō vosmetipſos defendētes charissimi. sed date locū ire. Scriptū est. n. mihi vindictā. ⁊ ego retribuaz dicit dominus. ¶ Quarta defensio est quādo q̄s ex p̄sumptiōe sua volēs aliis dominari ⁊ eos sibi subijcere contēni se iudicat ⁊ cōfundi si nō obediant ei vel reuerentiā exhibeant. Sicut nabuch. volens cūctis nationibus dominari. iurauit ꝓ thꝛonū ⁊ regnū suuz q⁹ defenderet se de omnibus illis qui suū imperiū recusabāt. Judi. ij. Aman quoq; cōfusuz se reputans q⁹ mardocheus nō flectebat genua cozā eo. nec ei reuerentiā exhibebat. nō solū in moꝛtē eius machinat⁹ ē. sz ⁊ tot⁹ populi iudeoꝝ. Pester ꝓ totū. Sic multi ex summa superbia iniuriatos se dicunt ab illis qui eis nō exhibēt honorē ⁊ reuerētiaz. ⁊ querūt occasiones nocēdi multipliciter ⁊ grauādi.

Nonus gradus supbie ē fallax ⁊ supba ꝛfessio. De qua Bern̄. vbi supra. Sed hec excusationis genera eatenus mala iudicentur. quatenus oze ꝓphetico verba malicie appellantur. multo tamen periculosioꝛ est fallax ⁊ superba confessio q̄ pertinax ⁊ obstinata defensio. Nōnulli enī cū de apertioꝛibus arguunť scientes q⁹ si se defenderēt nō sibi crederet. subtili⁹ inueniūt argumētū defensiōis vba rūdētes dolose cōfessionis. est enī q̄ neq̄ter se humiliat. ⁊ interioza ei⁹ plena sunt dolo. Eccl. xix. Ault⁹ demittit. ꝓsternit coꝛp⁹. aliquas sibi lachrymas extoꝛquēt si possunt. vocē suspirijs. vba gemitib⁹ interrūpunt. nec solū qui hmōi ē obediētia non excusat: sed sic culpā exaggerat vt dū ipossibile aut ꝛcredibile aliq̄d sue culpe audis additū etiā al. ud qō ratū putabas discredere possis: ⁊ ex eo qō falsuz esse nō dubitas in dubiū veniat qō q̄si certuz tenebať. dūq; affirmāt qō credi volūt. cōfitēdo culpā defendunt ⁊ aperiēdo tegūt. qñ ⁊ cōfessio laudabiliter sonat in oze. ⁊ adhuc iniquitas occultať in corde. quaten⁹ magis ex humilitate q̄si ex veritate fateri putet q̄ audit aptās ei illud Prouer. xviij. Just⁹ in ꝓncipio accusatoꝛ est suiipsi⁹. Sed q̄ veraciter penitet laboꝛē penitētie non abboꝛret qz q̄cq̄d ꝓ culpa sibi iniūgit quā odit. tacita ꝛscientia amplectit patiēter. Cui⁹ vo simulata cōfessio est vna vel leuis ꝛtumelia. aut exigua pena interrogatus iā humilitatē simulare. iam simulatione dissimulare nō pōt murmurat. frēdit. iraſcit. Quāta putas tūc cōfusio sit i corde supbi cū fraus deprehēdit. par amittit. laus minuit. nec culpa diluit. tādē notať ab oīb⁹. iudicať ab oībus. eo q⁹ oēs vehemētius indignant q⁹ falsuz aspiciūt quicq̄d de eo ꝓs opinabant. ¶ Decimus⁹ gradus superbie est rebellio. De qua dicetur infra. inter filias inanis glozie.

Undecimus gradus supbie est libertas peccādi ꝓ quā aliq̄s cū iaz nec supioꝛē videt quē timeat. nec fres quos reuereať. tāto securi⁹ quāto liberi⁹ sua desideria delectať adimplere. a qb⁹ ꝓius taz timoꝛe q̄si pudoꝛe ꝓhibebať. De hac nepharia libertate dicit Job. xj. vir van⁹ in supbiā erigit. ⁊ quasi pullū onagri se liberū natū reputat ꝛc. Greg. x. moꝛ. xj. Uanitatis ē vt cū petōmētē sautiat. hāc ex culpa audacē reddat. quaten⁹ sui reat⁹ oblita q̄ se inocentiā amisisse nō dolet. iusto excecata iudicio sit ⁊ humilitatē ꝓdat. Et fit plerūq; vt ꝓauis desideriis seruiens a iugo se diuini timoris excutiat. ⁊ q̄si i maloꝛ ꝓpetrationē iam libera omne qō voluptas suggerit iplere contēdat. Uñ cū vir vanus se erigere per supbiā dicit. illico subinferť. Et q̄si pullū onagri se liberū natū putat. Per pullū onagri omne gen⁹ agrestiū exprimit. qō nature dimissuz motib⁹ loꝛis dominātiū nō teneť. agri nāq; aīalia bñt in libertate ire quo appetūt. ⁊ q̄escere cū lassant. Et q̄uis insensat aīa libus hō longe sit melioꝛ. hoc tñ plerūq; homini nō licet qō brutis aīalibus licet. Qui enī ad aliud nō seruant eoꝝ moꝛ⁹ sub disciplina minime restringunť. hō vo qz ad sequentē vitaz ducit. necesse est vt in cunctis suis motibus sub discipline dispositione regať. ⁊ q̄si domesticū aīal loꝛis vinctū seruiat. ⁊ eternis dispositiōib⁹ restricūviuat. Qui q̄ iplere cūcta q̄ desiderat ꝓ libertatē q̄rit qd aliud q̄s pullo onagri eē filis ꝛspicit. vt hūc discipline loꝛa non teneāt ꝛs audacter vag⁹ ꝓ siluas desideriοꝛ ⁊ abrupta vitioꝛ sine retardatione discurrat.

¶ De cōsuetudine peccādi. DIS. VII.

Duodecimus gradus supbie est peccādi ꝛsuetudo. Postq̄ terribili dei iudicio ꝓma flagicia ipunitas sequiť. expertavoluptas libēter repetiť. repetita blandiť. ꝛcupiscentia retinisc̄ete sopiť ratio. ligat ꝛsuetudo. trahit miser in ꝓfundū malorum. tradiť tyrānidi pessimoꝛ. ita vt carnaliū vozagine desideriοꝛ absoꝛbtus. sue ratiōis diuinicq; timoris oblitus dicat inspiēs i coꝛde suo. nō est de⁹. Jā indifferēter libitis ꝓ licitis vtiť. Jā ab illicitis excogitādis. ꝓpetrādis. inuestigādis. aīus. manus. ⁊ pedes. mime ꝓhibent. In vndecimo quidē gradu supbie ⁊ si nec fratres. nec superioꝛē suū timet. nōdū tamē penitus formidine caret. hāc ratio tenuiter adhuc submurmurās volūtati ꝓponit. nec sine qualicunq; dubitatiōe queq; ꝓmū illicita perficit. Sed sicut is qui vadū tentat pedetētim nō cursim gurgitē vitioꝝ intrat. In hoc aūt duodecimo gradu iā effrenata voluptate deducť. iā experta ipunitate securus. iam dei iudicioꝛ oblitus per deuia queq; miser currit. Quēad modū deniq; ascensus duodecim humilitatis gradib⁹ coꝛde iaz alacri absq; laboꝛe ꝓ bona cōsuetudine iustus currit ad vitā. sic descēsis duodecim superbie gradib⁹ ipius ꝓ malo vsu nō se rōne gubernans. nō timoris frena retētās intrepidus currit ad moꝛtē. In medijs gradib⁹ humilitatis ⁊ supbie iust⁹ ⁊ ipius fatigant ⁊ angustiātur. q̄ nūc metu cruciati gehēne. nūc ꝓsperitatis ꝛsuetudine descēdēdo vel ascēdēdo laboꝛāt. supzem⁹ nñ ⁊ ifim⁹ currit absq; ipedimēto ⁊ absq; laboꝛe. hic ad moꝛtē. alter ad vitam. vteꝛq; festinat. ille alacer. hic ꝑcliuioꝛ. illū alacrē charitas hunc ꝓcliuem cupiditas facit. In altero amoꝛ. In altero stupoꝛ laboꝛem non sentit In illo nanq; perfecta charitas. In isto cōsūmata iniquitas foras

mittit timorē. Illi veritas huic cecitas dat securitatē. Potest ergo gradus h duodecimus appellari ꝯsuetudo peccādi.cuius occasiōe de ꝯsuetudine bona ꝛ mala ē dicēdū. Primo oñēdū ꝗta mala faciat homini ꝯsuetudo mala. Scdo de remedijs ꝯtra ꝯsuetudinem malā. Tertio qz opposita iuxta se posita clarius eluceſcūt dicendū erit de ꝯsuetudine bona. ¶ Sciēdū autez q ꝯsuetudo mala multa mala facit, ꝓpter q̄ sūmope cauēda ē. ¶ Primū ē qz facit hoiez ꝓnū ad omne malū Piere.ij. Cursor leuis explicans vias suas. Onager assuetus q̄ sine freno circūducit vbi suus ipetus ducit eū. Domines malis assueti sūt vt pelues in aq̄.gallus sup pinnaculū.molē dinū aduētū.nauicula in mari sine regimine.pluma in via vel lanugo. Di sūt nubes sine aqua.nebule turbinib⁹ agitate.fluct⁹ seui maris.q̄ vncunq; quocūq; a vēto tēratiōis vel ꝓpue cōmotiōis ipellū tur. Jude.c. ¶ Scdo facit hoiez graue ꝛ pderosuz ad benefaciendū ꝛ malū fugiēdū. Piere.xiij. Nūqd pōt ethyops mutaꝛ pellē suā aut pardus varietatē suā.sic nec vos poteritis benefacere cū didicēritis malefacere.hoc iugū graue sup filios adā. Tre.j. Uigilauit in gū iniquitatu meaꝝ.Et post. Dedit me in ma.foꝝ.de qua nō potero surgere. Job.xj. Lapis erat suppositus lazaro. Glo. Difficillime surgit quē moles male ꝯsuetudinis p̄mit. Exo.j. Premebant filij isra el duris opib⁹ luti ꝛ lateris ꝛ paleaꝝ.ꝛ h sub pharaonica seruitute ꝛ egyptioꝝ d ꝯsuetū numerū latex exigebāt.sicut dicit Exo.v. Ad hoc ptinet qō habet supra.ti.de pdere peccati ꝛ seruitute. Jtē est infirmitas grauis ad tolerādū ꝛ ad curādum. Eccī.x.c. Lāguoꝝ plixus grauat medicū.ē ēt quasi gutta inossata. ꝛ lepra incurabilis ꝛ ꝛ pseuerās nisi solo diuino miraculo. Poeta. Principijs obsta sero medicina paratꝰ.cuius p lōgas dualuere moras. Similer.frustra cōia cutis egra tumebis.posteriores videas venieri occurrite morbo. Aresto.in Ethicis. Difficile ē illā passionē repellere q̄ ē cū tēperātia. Eccs.j. Peruersi difficile corriguntꝰ. ¶ Tertio mala cōsuetudo coꝝ hoīs īdurat. Induratꝰ hō in mala ꝯsuetudine.vt es i aq̄. later in igne.incus sub maleo.cornu in capite.aq̄ in gelu q̄ p lōgā cōgelationē īduratꝰ in lapidē cristallinū. Eccī.xl.frigidus vētus aq̄lo flauit aq̄lo ꝛ gelauit cristallus ab aq̄. ¶ Quarto ligat hoiez cathena q̄si ferrea. Unde Aug.lib.ꝯfes. Tenebar nō ferro alieno sz mea ferrea volūtate ꝛc. Ad modū samsonis q̄ primo ligat⁹ ē neruis mollib⁹ postea nouis funib⁹.tertio cū litio ꝛ cū septē crinib⁹. ꝗrto captꝰ.accecatꝰ.ꝛ īcathenatꝰ.a philistеis īcarceratꝰ Judicū.xvj. Sic primo ligaꝝ peccatoꝝ neruis recētib⁹.qñ peccatū recēs ē latēs ītra ī cogitatiōe.postea nouis funib⁹ qñ peccatū nouū ē in opatiōe tertio cū litio plectēdo in freq̄nti iteratiōe.sz vltio īcathenaꝝ q̄si cathena ferrea in lōga peccādi assuefactōe.ysa.lviij. Si abstuleris de medio tui cathenā ꝛc. Job.xj. Lazarꝰ q̄drīduanꝰ ligatꝰ erat ī stit⁹. Bernū. Uoluptas habita libēter repetit.repetita blādit. ꝯsuetudo ligat. rō cōsopit. ¶ Quinto facit hoiez dyabolo ꝛ iferno ꝛ pctō q̄si iuramēto ꝯfederatū. q̄ q̄si naas. āmonites eruit dextros oculos sibi ꝯfederatꝰ i.cogitatiōes ꝛ affectiōes q̄ ptinēt ad dexterā vite eterne.i. Reg.xj. In h̄ feriā pactū vobiscū vt eruā oīuz vestrū dextros oculos ꝛ ponā vos obprobriū ꝛc.ysa.xxviij. Percussimus fedus cū morte.ꝛ cū iferno fecim⁹ pactū. Hoc faciūt q̄ manus suas ponūt iter manꝰ dyaboli q̄ faciūt ei homagiū vt nō recedāt ab opib⁹ ei⁹. Sic fecit theophilus de quo legit ī miraclis beate virginis. Redre īfra.primo ti.ō ꝯfes.de sigillo deleto.ꝛ de fedē dyaboli dissipato ꝛ ō manu dealbata. ¶ Certo bōa nature dirimit.ꝛ psternit bonos mores ꝛ paulatī ꝯsumit.ꝛ bōa gle destruit oīno. Eccī.vij. Nō ē illi bonū q̄ assiduus ē ī peccatis. Piere.xlviij. Fertilis fuit moab ab adolescentia ꝛc. Et post. Redeuit ī fecib⁹ suis ꝛc. Et pꝰ. Sternēt eū.s.demōes ꝛ vitia ꝛ vasa ei⁹ hauriēt.i.vtutes ꝛ bonos mores ꝛ opa gratuita. Hoc signatur.j. Machb.j.ca. Antiochꝰ ītrās sanctificatiōez cū multitudine gratui cōminuit q̄dā ꝛ alia abstulit. Sic dyabolus ītrās mētē cū multitudine grauī male ꝯsuetudis q̄ multa ē.qz ex multis iteratiōib⁹ relinq̄t.ꝛ grauis qz graue dānū ꝛ grauiꝰ p̄mit.ꝛ difficulter pōt expelli. Cōsuetudo mala ē q̄rta bestia.de q̄ Dan.vij. Terribilis ꝛ fortꝰ nimis.habēs dētes ferreos ꝛ vngues q̄dā comedēs ꝛ alia ꝯsumēs.ꝛ reliq̄ pedib⁹ conculcās. Sic mala ꝯsuetudo bona gratuita tollit ꝛ cōsumit bōa spūalia ꝛ acq̄sita. vt sciam ꝛ vtutes politicas q̄b⁹ marie ꝺcta ē cōminuit.ꝛ bōa nālia conculcat ꝛ atterit. ¶ Septio de vitio ī vitiū ruere facit hoiez. Eccī.xviij. Assidua ē omissio illoꝝ. Petrꝰ primo negauit. Scdo iurat. Tertō ōtestat. Eccī.xxiij.c. Juratiōi ne assuescat os tuū.multi.n.sē casus ī illa. Et.d. Indisciplinate loq̄le nō assuescat os tuū.ē.n.ī illa vbū peccati. Ad h̄ ptinēt exēpla q̄ ifra ponemus de iuramēto.de muliere cū argueret q̄ iurauerat semp magis ꝛ magꝭ iurabat q̄ nō iurauerat. Silr de bubulco assueto negare deū q̄ semꝑ magis negabat. ¶ Octauo in cōceptū adducit dei ꝛ sui. Prouer.xxviij. Impius cū venerit in profundū peccatoꝝ cōtēnit surgere.s.a peccato.pē. Nūquid q̄ dormit nō adiiciet vt resurgat. Plus lōge dormit q̄ glis genꝰ muris.qō aīal dormit p sex mēses cōtinue q̄si mortuū. Sed peccatoꝝ aliq̄n in mala cōsuetudine p xl.annos.nec inde surgit. Sicut vulnerati dormiētes in sepulchris cōtēnit ꝛ peccare.ꝛ se casu leuare.cōtēnit etiā deū a quo desperat. vt dicit glosa.supra predictū vbū Prouer.ibi. Impius cū ꝛc. Qui lōgius peccatoꝝ tenebris inuolut⁹ cū semel de luce desperat ex desperatione peccādi sibi frena relaxat. Sed obprobriū future dānationis nō euader. Silis est stulto puro q̄ cadens in lutū flet.nec a luto surgere laborat cū de facili posset. imo aliq̄n videꝭ se deturpatū ridet. Jtē files sunt fatuis ꝛ freneticis ꝛ insanis.q̄ insanias suas cō tēnunt.ꝛ de miseriis suis ꝛ vinculis nō curāt nec dissolui laborāt. Siles illis de quib⁹ in barlaā refert iobes Damasce.dicens q̄ q̄dā catholicus seruiebat cuidā regi idolatre.qui cū rex aliq̄n de nocte duceret solū per ciuitatē videns lucē exeūtē de domo subterranea ꝛ respiciēs vidit p fenestrā hoiez miserimū oīb⁹ bonis nudatuz ꝛ pauperrimū.ꝛ quādā mulierē eque miserā ꝓpinātē ei calicē quez bibebāt.q̄ erat melos dulce decātās ꝛ ei ꝯgaudēs.tunc ait. O mira res.o extrema demētia dico tibi ait socio suo mirāti visa secum nunq̄ mihi tātū placuit vita mea q̄ tot delitijs affluit.quātuz istis miseris sua q̄ mihi videꝰ vilissima ꝛ abiectissima. Hūc sumpta occasiōe dict⁹ catholicus ait regi:q̄ filis erat bis vita idolatrarū qui depauperati bonis eternis.ꝛ obligati malis eternis demonib⁹ seruiebāt letātes in īsania sua. Silr ꝛ quos pcti mala ꝯsuetudo ꝛ peccati seruit⁹ delectat.sunt lusozib⁹ files q̄ amiserūt oīa ī tabernis.ꝛ sunt in mlt⁹ obligati.ꝛ cito ꝓpter debita sua īcarcerādi.obliti miserie sue cantāt.nec de debitis suis aut eoꝝ solutiōe curāt nec cogitāt. ¶ Nono facit hoiez despicabilē.defedā omnē dignitatē ꝛ nobilitatē ꝛ honorē. Eccī.xlj.filij abominationū sūt filij pctōꝝ.ꝛ q̄ verisimile sec⁹ domos ipioꝝ filioꝝ pctōꝝ pariet hereditas.ꝛ cū semie eorū assiduitas obprobrij.s.ꝓpter eoꝝ malā nutritūrā qz nutriunt filij a parētib⁹ ī malis ꝯsuetudinib⁹. Unde de hoc sequit. de pre ipio cōquerunt filij. Sicut pz p exēplū illi⁹ filij q̄ ꝓpter hoc q̄ pat⁹ suus male eū nutriuerat ad tabernas ducēdo secū.de ludis ꝛ furt ꝛ maleficijs nō corripiēdo eū, ꝓpter furtū suū adiudicat⁹ ad suspendiū ducereꝰ ꝓpter cōsuetudinē furādi.cū rogaret patrē suū vt osculare tur eū amputauit ei⁹ nasuz cū dētib⁹ ꝓ osculo.dicēs q̄ pater suus q̄ eū male nutriuerat nec corripuerat ad suspēdium eum ducebat. ¶ Decimo facit p̄scriptionē. Sicut qñ aliq̄s postq̄ per longū tps tenuit rē aliquā in pacifica possessiōe lōgiturnitas tpis facit q̄ sua sit in ꝑpetuū. licet primo male possideret. Sic dz timere malis assuetus ne p praescriptionē lucreꝰ eū dyabolus seruū ꝑpetuū. sicut vole bat pharao filios isrl iure praescriptiōis possidere. dicēs Exo.v. Ne scio dñz.ꝛ isrl nō dimittā. Jtē Exo.xxj. qō si aliq̄s haberet seruū ꝛ vellet mozari cū eovltra septēniū pfozabat ei dñs aurē subula.ꝛ fiebat ei seruꝰ sempiternꝰ. Jtē Sap.xiiij. dicit q̄ lōga ꝯsuetudo facit idolatriā interueniēte tpe cōuale scēte iniq̄ ꝯsuetudine.hic error tā q̄ lex custodit⁹ ē ꝛc. Eccī.xvij. Ne demoueris in errore impiozum. ¶ Undecimo īducit ꝛ facit necessitatē vt dicat hō se q̄si non posse dimittere qō ꝯsueuit. vt sit sicut lana iacēs in tinctura q̄ nō pōt alium colorē accipere. Piere.xiij. Nūquid pōt niger ethyops mutare pellē suā ꝛc. Jtē vt sit hō sicut vga tortuosa.q̄ ingrossata ꝛ indurata in trūcū antiquū nō pōt tortuositatē veterē deponere. Hugo de scto vic. Istis fomēt⁹ q̄si q̄busdā gradib⁹ crescit pena:cogitatio pua parit delectationē.delectatio consensuz consensus opationē.opatio cōsuetudinē.ꝯsuetudo necessitatē. Unde aplus legē dicit eē ī mēbris suis q̄ lex ē ꝯsuetudo.a q̄ cūvolum⁹ discedere nō possum⁹:qz necessitatis vinculo p ꝯsuetudinē detinemur. ¶ Duodecio ducit ad pditionē ꝛ eīā dānationē.ps. Prolōgauerūt iniq̄tatē suā. do.in.cōcer.pec. Jdē. Qui elōgāt se a te pibit. Leui.xviij. Juxta cōsuetudinē terre egypti ne faciatis. Qui fecerit de abominatiōib⁹ eoꝝ q̄ppiā pibit. Eccī.ix. Cū saltatrice ne sis assidu⁹.ne pereas in efficacia illi⁹ Dec saltatrix ē mala ꝯsuetudo q̄ excludit a ꝯsortio bonoꝝ.sic dicit iiij. Dyal'.xviij. de musa puella.cui ostdit btā vgo choꝝ vginū cādidaz.q̄rēs si vellet eē cū eis.q̄ cū rnideret q̄ sic.dixit btā vgo.q̄ si abstineret a ꝯsuet⁹ frenitatib⁹.risu ꝛ ioc⁹ ꝛc. die tricesima nūgereꝰ eis Cū aūt q̄rerēt parētes ei⁹ ab ea cur ita subito eēt imutata ꝛ oēz assuetā terrenitatez abiecisset.dixit eis q̄ dixerat btā vgo. Tricesima aūt die appuit ei btā vgo cū choro vginū.q̄ correpta febre ꝛ clamāt ecce venio dña mea ecce venio.cū ipo clamore reddidit spm̄. Item eiusdē.xix.de puero quē pr̄ male nutriuerat.q̄ vidit cū eēt q̄nq̄ēni⁹ demōes:ꝛ cū fugeret ad gremiū pr̄is sui clamans. obsta pr̄:qz me manu tollere volunt cuz:territ⁹ ꝛ tremēs vellet se abscōdere in

dicto sinu patris blasphemauit dei maiestatem sicut ꝯsueuerat qñ aliqd ꝺtra volūtatē eius fiebat. ꝛ blasphemando mortuus ē.

De remedijs contra malam consuetudinem.

Sunt aūt septē q̄ valēt ad tollēdā malā ꝯsuetudinē. ¶ Primū ē vt homo oēs ꝯportunitates ꝛ feditates eius prē oculis habeat. ꝛ eas abhorreat ꝛ mala que ĩducit. Sicut faciebat q̄ volebat repudiare mulierem describebat oēs eius feditates. Sicut dicit Deu. xxiiij. ¶ Scō ꝺz laborare vt malā cōsuetudinez in sua nouitate repellat ꝛ abijciat. ꝛ maxīe cū iuuenis ē vel ipse vel ꝯsuetudo. Virgula enī anteq̄ ingrosset ꝛ indureꝯ in veterez cito a sua tortuositate rectificatur. ꝛ transplātata radicatur. ꝛ inserta. domesticatur Infirmitas recens cito curatur. Auicula cito domesticatur ꝛ aptat. Pullus equinus cito ambulare addiscit. Unde vulgariter in gallico dicitur. Qua prēt poulain endantenre. tant comme il vit si li dure. Plica noua cito ad ptē cōtrariaz replicat. Testa recēs cito malū saporē amittit. ꝛ bono imbuit. Cōsuetudo noua cito imutat. antiqua difficulter vel nūq̄ nisi cū diuino miraculo deponit. De alexādro dicit q̄ aliquos mozes degeneres ꝛ indecētes quos didicerat a quodā bistrione dicto leonide in iuuētute sua. Iz displicerēt ei qñ duceret exercit⁹ fact⁹ iā rex nūq̄ potuit deponere. ¶ Tertio vt in ꝺtrariā ꝯsuetudinē tēdat. Sicut virga tortuosa ad ꝺtrariā iflectit. ꝛ iflexa tenet diu p violētiā vsq̄quo rectificet. ꝛ sicut ramū arboris tēdētē surſuz volēs hō extēdi in latū ꝛ sub eo delectari. alligat ei lapidē iclinātē eū deorſuz. ꝛ postea ligat eū in latū vt fit de vlmo. ꝛ vite. ꝛ alijs arboꝛib⁹ aliq̄b⁹ vsq̄quo ĩdurent ꝛ dirigant in latū. Sic hō ꝺz sibi violentiā inferre ad ꝺtrariā ꝯsuetudinē vt assuetus deū maledicere. loco eius addiscat eum benedicere. Ro. xx. Benedicite ꝛ nolite maledicere. ¶ Quarto vt fortiorē potētiā aduocet cui se subijciat. vt q̄ oppzimit a potēte q̄ vult eū in seruitutē ꝑpetuā redigere aduocat fortiorē in adiutoziū suū. Ita cum ꝺyabolus vult te redigere in seruitutē p malā ꝯsuetudinez aduoca dei adiutoziū. ꝛ ꝺtra malā ꝯsuetudinē quā ducit in terra tua. offer ei vel eius sanctis aliq̄ votū vel aliquā bonā cōsuetudinem assuescere cōtra malā in honoze eoꝝ vt te liberēt a iugo seruitutis male ꝯsuetudinis. sicut dauid faciebat dicēs. Deus in adiutoziū meū intēde ꝛc. Deus in no. t. sa. me fac. Et post. Quoniā alieni ifurr. ad me ꝛc. Et post. Uolūtarie sa. t. ¶ Quintū remediuz ē vt hō in muta se ponat. Sicut ponūt accipitres in muta vt innouent veteri pluma deposita ꝛ mutent ibi. Sic hoies oppzessi in seculo malis ꝛ secularibus ꝯsuetudinib⁹ debēt se ponere in muta religiōis. vbi deponāt veterē hoiem cū actib⁹ suis. ꝛ induant nouū. q̄ fm deū creatus est. vt dicit. Ephe. iiij. Deponētes fm priſtinā ꝺuersationē nostrā veterē hoiem ꝛc. Et post. Renouamini in spiritu mētis vestre ꝛc. hec ē mutatio dextere excelsi. ¶ Sextū remediū est vt hō occasiōes cōsuetudinū fugiat. Ut mala cōsortia ꝛ colloquia ꝛ pacta. ꝛ oīa illa p que pōt cito relabi in ꝯsueta mala. vt aues laqueos. fere pedicas. ꝛ loca in q̄bus capta fuerūt. ne sit hō quasi tozzr. vel titio raptus de incēdio. ꝛ repositus in illud q̄ tūc fortius incēdit. Amos. iiij. ¶ Septimū ē vt bonis ꝯsortijs adhereat. vt dicit Phs. Ex conuictu mores formant. pē. Cū sancto sanctus eris. vt vitis erigit ad modū arboris cui applicat. Et saul veniēs in cuneo ꝓphetaꝝ factus ē ꝓphēta. j. Re. x. Itē dicit q̄ q̄dā rusticus grecus cū venisset apud athenas ad fozū trāsiēs ante scholas phoꝝ incepit curiose ispicere quō disputabāt. postea auscultare q̄d dicebāt: postea incepit dicta pēsare. ꝛ post in ipsis adeo delectari. ꝛ iterato venire ꝛ audire q̄ ad vltimū vēdidit oīa que habebat vt scholas sequereꝯ. Qō cū fecisset p longū studiū ꝛ cōsortiū phoꝝ factus est phs summus. ¶ De bona autē cōsuetudine que maxima est ꝺtraria vitio male cōsuetudinis possunt competere multa que supzadicta sunt ti. de perseuerantia per totū. ꝛ que dicta sunt supza de bona conuersatione ꝛ exemplo Hoc solum notandū est q̄ ea facit non solū res graues ꝛ difficiles portabiles. iurta illud poeticū. Qō male fers assuesce feres. Iz facit eas ad faciēdū ꝛ portādū faciles. ꝛ ad vltimū iocūdas ꝛ delectabiles. Tullius. Optima forma viuēdi eligēda ē quā iocūda reddet cōsuetudo. Prouer. iiij. Ducā te p semitas eqtatis. quas cū ingressus fueris nō artabunt gressus tui. ꝛ currēs nō habebis offendiculuz. q̄ via penitētie ꝛ semite virtutū ꝑmo sūt difficiles ꝛchoātib⁹. post tolerabiles ꝓgredientib⁹. post faciles ꝑsistētibus. post iocūde ꝛ delectabiles assuetis. Qō patet ad exēplū dauid. j. Re. xvij. Cū dauid armatus esset armis regijs nō potuit incedere. q̄ nō habebat eoꝝ consuetudinē. sed postq̄ assuetus fuit in armis factus armiger ipsius saul. facta sunt eius arma ei ad portandū facilia ꝛ delectabilia Itez Ozosius. iiij. de cladibus romanoꝝ dicit. q̄ cū romani pugnarent contra hannibal regē penoꝝ ita deleta est oīno romana militia q̄ victus hānibal misit apud carthaginē vrbez suā regiam tres modios annuloꝝ. quos abstulerat de digitis senatoꝝ ꝛ militū occisoꝝ. Romani aūt desperati se posse postea ꝯsurgere sine aliquo obsidente volebāt vrbē dimittere ꝛ fugere. sed cū ꝯsilio cuiusdā sapiētis seruos suos q̄ erāt magni roboris liberos fecerunt ꝛ milites. ꝛ quos apud se nō habebāt cū alijs emebāt. ꝛ p hmōi rurales hoies q̄ erāt assueti duris ꝛ asperꝯ postq̄ assueti fuerūt ꝛ exercitati in militarib⁹ vicerūt. ꝛ regē carthaginis ꝛ ciuitatē ceperūt ꝛ succēderūt. ꝛ ciues eius nobiles ꝛ milites seruos ante se egerūt. Itē. Idē histo riographus. cū romani mississent Scipiōez ad africā subiugādā cū venissent ad eā videſ suoꝝ multitudinē nō ita eē exercitatā in plijs vt aduersarij erāt noluit stati ꝺ eos ꝯfligē. sed trahēs exercitū suuz ad ptē. Fecit eū p ānū exercitari in armis ꝛ ĩ his q̄ ptinebāt ad pugnā. ꝛ p assuefactionē totā affricā pdomuit. ꝛ romāo ĩperio subiugauit. ꝛ ide dict⁹ ē africanꝰ. Hec de ḡdibus supbie dicta sufficiant.

De peccato inanis glorie. DIS. VIII.

Deinde ꝯsiderandū ē de pctō inanis glorie. Circa qō ꝯsideranda sunt octo. Primo q̄d sit glozia. Scōo quid vana vel vere glozia. Tertio vtruz appetitus inanis glozie sit peccatū mortale. Quartoꝛtz inanis glozia sit vitiū capitale. Quīto circa q̄ habeat eē inanis gl̄ia Sexto que mouere debēt ad inanē glozią ꝺtēnēdā. Septimo que mala facit in aīa. Octauo de filiabus eius. ¶ Circa primū sciēduz q̄ fm. Tullių in sua rethozica. Glozia ē freqūs de aliquo fama cū laude. Et Ambrosius dicit. q̄ glozia est cū laude clara notitia. Appetere aūt famā laudabilē vel nois claritatē nō videſ esse pctm. cū dicat Eccī. xli. Curā habe de bono nomine. Et aplus. ij. Cozin. xv. christi bonus odoꝛ sum⁹ deo in omni loco. Itē. Ro. xii. Prouidentes bona nō tm cozā deo sed etiā cozā oībus hoīb⁹. Itē. j. Mach. ij. Memētote operū patrū vestroꝝ ꝛ accipietis gloriā magnam ꝛ nomē eternū. Appetere ergo glozią nō est malū. ¶ Circa scōm. s. q̄ vera vel vana glozia sit dicēda. Sciēdū q̄ glozia multiplr accipit ĩ scriptura. Quedā enī est vera. Quedā vana. Uera q̄dē est q̄ ē de bono ꝯscientie testimonio. fm illud ij. Cozin. iij. Glozia vestra hec est testimoniū ꝯsciētie vestre. qñ. s. hō refert in deū hmōi glozią a quo est. ꝛ cōscientie puritas ꝛ operꝫ bonoꝝ executio. Sic̄ hortat aplus j. Cozin. x. Qui gloziaf in dño gloziet. nō enī qui seipsum ꝺmēdat ille ꝓbatus ē: sed quē deꝰ cōmendat. Itē vera ē glozia quaz hz vir iustus de testimonio spiritussancti ꝛ eius dulcedine quā sentit virſanct⁹. qñ mēs ei⁹ in dño gloziaf. Ro. viij. Ipse spūs testimonium reddit spūi nostro q̄ sum⁹ filij dei. Et iterū ibidē. Gloziamur ĩ spe glozie filioꝝ dei. Itē vera ē glozia qñvir iustus ꝛ patiens ē in tribulationibus quas ꝓpter deū sustinet. fm illud Ro. v. Gloziamur in tribulationibus. ꝛ. ij. Cozin. xij. Libenter gloziaboꝛ in infirmitatibus meis. Et Act. v. Ibant apostoli gaudentes a cōspectu concilii. quoniā digni habiti sunt pro nomine ihesu contumelia; pati. Itez verissima est glozia beatoꝝ in patria. pē. Exultabūt sancti in gloria. Cum glozia dicatur multipliciter semper glozia claritatez quā dam importat. Unde fm August. super Joh. Glozificari idem q̄ clarificari. Claritas autem ꝛ decoꝛ quandā habet manifestationez Ideo nomen glozie ꝓprie importat manifestationem nomis alicuius de hoc q̄ apud homies decoꝛū videt. sine illud sit bonuz cozpozale siue spūale. Quare vero illud q̄ simpliciter clarū est a multis conspici potest ꝛ a remotis. ideo p nomē glozie ꝓprie designat q̄ bonū alicuius deueniat in noticiā ꝛ approbationē multoꝝ. Largius tamen accepto nomine glozie nō solū ꝯsistit in cognitiōe multitudinis: sed etiam paucoꝝ vel vnius. aut etiā sui solius. prout scilicet aliq̄s bonū suū ꝯsiderat vt dignū laude. Qs aūt aliquis bonū suū cognoscat ꝛ approbet nō est peccatū. dicit enī. j. Cozin. ij. Nos aūt nō spiritū hui⁹ mūdi accepim⁹: sed spiritū q̄ ex deo est. vt sciamus q̄ a deo donata sunt nobis. Silr nō est pctm q̄ aliq̄s bonū ꝯsum velit ab alijs approbari. Dicit enī Math. v. Sic luceat lux vestra cozā hoīb⁹ vt videāt opa vestra bona. ꝛ glozificēt patrē vrm q̄ in celis est. Et iō appetit⁹ glozie de se nō noīat aliquid vitiosum: sed appetit⁹ inanis vel vane gl̄ie vitiū ipoꝛtat. Nā qōcūq̄ vanum appetere vitiosuz est. Iz illō. pē. Ut q̄d diligit⁹ vanitatē ꝛc. ¶ Pōt aūt glozia dici vana triplr. Uno mō ex pte rei de qua q̄s gloriā q̄rit. puta cū aliq̄s querit gloriā de eo q̄ nō est. vl ꝺ eo q̄ nō ē gl̄ia dignū. Sicut de aliqua re fragili ꝛ caduca. Uanissima aūt imo īsanissima ꝛ dyabolica est q̄ nascit de malicia. fm illud. pē. Quid gloriaris ĩ malicia ꝛc. Alio mō dicit eē vana ex pte eius a quo q̄s gloriā q̄rit puta ab hoie cui⁹ iudiciū nō ē certū. ¶ Tertio mō gl̄ia dr eē vana ex pte ipsi⁹ q̄ gloziā appetit. q̄. s. appetitū gl̄ie sue nō refert ĩ finē debitū. puta ad honoꝛē dei ꝛ salutē. vl edificationē ꝓximi Iz

illud Matth.v. Videāt opa vestra bona.⁊ glorificent patrē vestrū ⁊c. Sicut.n.de⁹ gloriā suā querit ab hoīb⁹ nō pp se ſ3 pp nos q̄ in de gloriā ꝺſeqūmur ſic laudabilit pōt hō ad dei gloriā ⁊ vtilitatē p/ximoꝝ appetere.quā ſi in ſe retoꝛqueret peccaret. Unde Augu. ſup illud Joh.xiij. Uos vocatis me magiſter ⁊ domine ⁊ bene dicitis. ait. Periculoſuꝫ ē placere.i.placētiā querere.cui cauēdū ē ſupbire. Pōt ergo appeti laus būana nō ꝓpter ſe.q⁊ nō ē p ſe appetibilis. pōt tñ appeti inquātū vtilis ad aliq̄d.ſ.vel ad hoc q⁹ deus glorifice tur ab hoīb⁹ vel ad hoc vt hoīes ꝓficiāt ex bono q̄ in alio cogno ſcūt.vel ad hoc q⁹ ipſe hō ex bonis q̄ in ſeipſo cognoſcit ex teſtimo nio laudis hūane ſtudeat in eis pſeuerare.⁊ ad melioꝛa proficere. ¶ Circa tertiū.ſ.vtrū appetitus inanis glorie ſit peccatuꝫ moꝛtale. Sciēdū q⁹ ex h̄ iudicat aliq̄ō peccatū eē moꝛtale.q̄ō ⁊tꝛariat charitati. Peccatū āt inanis glorie ꝯtꝛa ſe ꝓſideratū nō v⁹ ⁊tꝛiari charitati q̄tū ad dilectiōez ꝓrimi. Quātū aūt ad dilectionē dei pōt ⁊tꝛariaꝛi charitati dupliciť. Uno mō rōne materie de qua q̄s gloriat. pu ta cū gloriat de aliquo falſo.q̄ō ⁊tꝛiariat diuine reuerētie. ſ3 illud Ezech.xviij. Eleuatū ē coꝛ.tu.⁊ dixiſti.de⁹ ego ſuꝫ. Et.j. Lozin.iiij. Quid habes q̄ nō accepiſti.ſi aūt accepiſti q̄d gloriaris q̄ſi nō ac ceperi.vel etiā cū q̄s bonū aliq̄ō tpale de quo gl'iat. ꝓfert deo. Qō ꝓhibet Jere.xj. Nō gloriet ſapiēs in ſapiētia ſua.nec fortis in foꝛ titudine ſua.nec diues in diuitijs ſuis ſ3 in hoc gloriet qui gloriat ſcire ⁊ noſſe me. Uel etiā cū q̄s teſtimoniū hoīuꝫ ꝓfert teſtimonio dei. Sicut ⁊tꝛa quoſdā dicit Joh.xij. Qui dilexerūt magis gloriaꝫ hoīuꝫ q̄ꝫ gloriā dei. Alio mō peccatū vane glorie ⁊tꝛariat charitati ex pte ipſi⁹ gloriāti q̄ itētionē ſuā refert ad gloriā ꝺſequēdā tanq̄ ad finē vltimū.ad quē oꝛdinat ēt opa virtutū.⁊ ꝓ quo cōſequēdo nō ꝓtermittit facere etiā illa q̄ ſūt ⁊tꝛa deū.⁊ ſic ē peccatū moꝛtale. Unde Aug.v.de ci. dei dicit q⁹ hoc vitiū.ſ.amoꝛ būane laudis tam inimicū ē pie fidei ſi maioꝛ ſit in coꝛde cupiditas glorie q̄ timoꝛ vł amoꝛ. Ut dñs dicit Joh.v. Quō poteſtis credere gloriā ab inuicez expectātes ⁊ gloriā q̄ a ſolo deo eſt nō querētes. Si aūt appetitus vel amoꝛ būane glorie q̄uis inanis nō repugnat charitati.neq̄ q̄/ tū ad id de quo ē gloria.neq̄ q̄tū ad itētiōez ipſi⁹ querētis gloriā. nō ē peccatū moꝛtale.ſ3 veniale. Unī dicit Criſo.ſup Matth.q⁹ cuꝫ cetera vitia locū habeāt in ſeruis ⁊yaboli.inanis gloria locū h3 etiā in ſeruis chri. In ſanctis enī opibus habēt frequenter aliquos motus vane glorie.cū tñ nullo mō vellent aliq̄d cogitare vel facere ⁊tꝛa deū. ¶ Circa quartū.ſ.vtrū ſit vitiū capitale. Sciēdū q⁹ yſiō.⁊ caſſianus ⁊ alij q̄dā ꝓſiderātes ſupbiā h3 q⁹ ē ſpeciale peccatū diſ tinctū ab aliis ponūt eā eſſe vitiū capitale.⁊ inanē gloriā nō eſſe vi tiū capitale.ſ3 primā ſupbie filiā. Capitalia.n.vitia ſūt q̄dā peccata ſpecialia.ex q̄bus oꝛiunť multa genera peccatoꝝ. Alij vo ꝓſideran/ tes ſupbiā inquātū h3 quādā vniuerſalē influentiā ⁊ cauſalitatē in oīa peccata nō ꝺnumerāt eā cū aliis capitalib⁹ vitijs. Sꝫ inanē glo riā ponūt eſſe ꝓmū peccatū capitale. Unde Greg.xxxj.moꝛ.dicit ip ſaꝫ eſſe reginā oīuꝫ vitioꝝ ⁊ matrē.⁊ inanē gloriā q̄ ūmediate ab ip ſa oꝛiť ponit vitiū capitale.⁊ hoc rationabiliť dictū eſſe videť. Su/ pbia enī ē inoꝛdinat⁹ appetit⁹ excellētie.ex omni aūtē bono q̄ō q̄s appetit q̄dā excellētiā ⁊ pfectionē ꝺſequiť.⁊ ideo ſines oīuꝫ vitio rū oꝛdinanť ad finē ſupbie.⁊ ſm hoc videť q⁹ habeat q̄dā genera lē cauſalitatē ſup oīa alia vitia.⁊ debeat cōputari iter alia ꝓncipia alioꝝ vitioꝝ que ſunt capitalia vitia. Inter bona etiā per que conſe quiť q̄s excellētiā ꝑcipue videť ad hoc operari gloria que impoꝛ tat manifeſtationē alicuius bonitatis. Nā bonū naturaliter amať ⁊ honoꝛať ab oībus. Et ideo ſicut per gloriā que eſt apud deū cōſe quiť homo excellentiā in rebus diuinis.ita per gloriaꝫ que ē apud homines ꝺſequiť homo excellentiā in rebus humanis.⁊ ideo pꝛo pter ꝓpinquitatē quā h3 ad excellentiā quā hoīes maxime deſide rant.cōſequens eſt q⁹ ſit multū appetibilis.⁊ q⁹ ex eius inoꝛdinato appetitu multa vitia oꝛianť.⁊ ſic inanis gloria ponit eſſe vitiuꝫ ca/ pitale. Nec obſtat q⁹ inanis gloria oꝛiť ex ſupbia.q⁊ ſicut dictū eſt ſupbia eſt regina ⁊ mater oīum vitioꝝ. ¶ Circa quintū.ſ.circa q̄ ha beat eſſe inanis gloria. Sciendū q⁹ inanis eſt gloria ſi te extollas ⁊ queras gloriā.vel de bonis naturalibus.vel fortune.vel gratie. De bōis q̄dē nature coꝛporalib⁹.vt ē pulcꝛitudo foꝛtitudo iuuēt⁹.ſa nitas.nobilitas.⁊ huiuſmodi. Uel de bonis nature ſpiritualib⁹ vt eſt intellectus acutus memoꝛia tenaꝛ.ſubtile ingeniū.induſtria na turalis ⁊ diſcretio. Itē de bonis ſpiritualibus acq̄ſitis.ſicut eſt ſcie tia.⁊ peritia quecūq⁊. Itē de bonis ſp̄ualib⁹ ifuſis.ſicut ſunt gr̄a ⁊ virtutes.vt patiētia.miſericoꝛdia.obediētia.humilitas.fides.ſpes. charitas ⁊c. Itē de bonis tpalib⁹.ſicut ſūt diuitie.potētia.honoꝛes ⁊ delitie.fauoꝛes.⁊ laudes humane. Itē de bonis que ex oꝛe ꝓꝛoce dūt ſicut ſunt.oꝛatio.lectio.ꝓdicatio.cātus.vel bona ars cantādi. peritia cōſulendi.allegandi.pulcꝛe ⁊ vrbane loquēdi ⁊ hmōi. Itē de bonis q̄ opamur vt ē elemoſynā facere.ieiunare. peregrinari.⁊ hmōi. De bis ⁊ hmōi in coꝛde gloriari. vel ex eis fauoꝛes ⁊ laudes hoīuꝫ appetere ad vanā gl'iā ꝑtinet. Itē ꝺare hiſtrionib⁹ ad laudes eoꝝ acq̄rendū.vel eoꝝ vitupia repꝛimēdū aut velle laudari de alie/ no bonoꝛ de ⁊ēptu ꝓꝛio.aut velle laudari de malis ⁊ a mal. aut gloriari de hoc q⁹ magi appareat iter malos ⁊ q⁹ alioſ exceꝺat.⁊ de ipſa malicia gloriari q̄ō peius eſt oīb⁹ antedict. ¶ Ex p̄dictis ap/ paret q⁹ vana gl'ia inter filias ſupbie ꝑmū locū obtinet.vtpote q̄ in ſublimib⁹ radicat.⁊ ex bonis oꝛiť.⁊ eos ipugnat foꝛtiſſime.q̄ iam cetera vitia deuicerūt.ſm illud Greg.valde timēdū eſt vitiū q̄ō ex victoria oꝛiť vitioꝝ. Ipſa ē.n.q̄ natiōe celeſtis ſublimiū mētes ih̄a bitat.in cinere ⁊ cilitio latitat.⁊ memoꝛans vñ ceciderit ad oꝛt⁹ ſui ꝑmoꝛdia nitiť aduolare. ¶ Circa ſextū.ſ.q̄re ſit ⁊tēnēda gl'ia mun dialis. Sciēdū q⁹ merito ⁊tēnēda eſt. Pꝛio ꝓpter vanitatē exiſten tie. Scōo ꝓpter bꝛeuitatē ꝑmanētie. Tertio ꝓpter pugnā difficilē Quarto ꝓpter culpā odibilē. ¶ Pꝛio q̄dā ⁊tēni ꝺz gloria mūdiať ꝓpter ipſaꝫ vanitatē:q⁊ vanū in eo q̄ō vanū nō eſt appetēdū:ſ3 po/ tius ⁊tēnendū.pō. Filij hoīuꝫ vſq⁊quo graui coꝛde vt q̄d diligitis vanitatē.⁊ q̄.men. Dec aūt in ſe vana eſt.⁊ hoīes vanos facit. Dice re.ii. Ambulātes poſt vanitatē vani facti ſunt. Oꝛ aūt hmōi gloria vana ſit ūmonihil dicit Joh.viij. Si ego q̄ro gloriā meā gl'ia mea nihil eſt Jdeo cōparať puluerī.vēto.ſomnio.⁊ vmbꝛe. Puluerī cō pať Matth.x. Puluere pedū veſtroꝝ excutite. Puluis mima pars eſt terre.⁊ tñ ledit oculos.i.viros ſp̄uales.vel oculos intētiōis. Itē cōpať vēto:q⁊ ſubito magnas naues in hoc mari mūdi in periculū dānationis mergit. Dic vētus aliq̄ moueētes ad eundū in bieruſa lē celeſtez ducit in ſaracenoꝝ infernaliū captiuitatē.nō portans ad poꝛtū ſalutis:ſed p̄cipitās:nō ip̄lens ſed euacuās:nō ſatiās:ſ3 exic cans.tñ hoc multi paſcunť inſatiabiliter laudari appetentes. De q̄ bus Piere.xxij. Oēs paſtoꝛes.t.paſcet vētus. Oſee.xij. Effraim pa/ ſcit ventū. Siles ſunt onagris ⁊ ꝺꝛaconib⁹ q̄ vētū attrahūt.⁊ eo re ficiunť. Piere.ij. Onager i deſiderio aie ſue attraxit vētū amoꝛ ſui Dicit magiſter iacob⁹ q⁹ cuidā beremite mōſtrata eſt mundi mali cia p hūc modū.videbat tres hoīes. Pꝛim⁹ in mōte eminēti ſedēs aperto oꝛe ventū attrahebat.⁊ flabellū i manu tenēs ad plus attra hēdū laboꝛabat. Pi ſunt vani glorioſi qui opa ſua faciūt vt lauden tur. Scōs ſedens ſup foꝛnacē fabꝛi apto oꝛe ſcintillas abſoꝛbebat. Pi ſūt inſatiabiles auari. Tertiꝰ ſup fluuiū eū totū abſoꝛbere nite bať. Pi ſūt voluptuoſi ⁊ luxurioſi.q̄ oīa voluptuoſa volūt experiri Itē ꝺparať ſomnio.pō. Dormierūt ſomnū ſuū ⁊c. Job.xx. Uelut ſomniū aduolās nō ſuenieť.pō. Ne timueris cū diues factꝰ fuerit hō ⁊c.yſa.xxx. Sicut ſōniat eſuriēs ⁊ comedit.⁊ cū expergefactus fuerit vana eſt aīa eius ⁊c. Sicut pauper ribaldus aliquādo ſōniat ſe eſſe regē vel imperatoꝛez.⁊ expergefactus inuenit ſe nudū in fur no. Sic vani glorioſi recedente ſomnio preſentis ꝓuitať glorie ⁊ honoꝛis.ſe nudos ſueniēt in iferno.pō. Dormierūt ſomnū ⁊c. Qui dā clericus cuiuſdaꝫ eccleſie p̄bēdatus ſomniauit q⁹ exiſteret in eminētia cuiuſdā monticuli.⁊ q⁹ plebs totius oꝛoť.eſſet ꝺgregata ante eū.⁊ q⁹ ipſe indutus cappa ſerica cū ꝺeberēt recedere ſignauit Nō cuꝫ narraret nutrici ſue interꝓtata ē eū futurū epiſcopū eccle ſie ſue Qui cū ille fideꝫ adhiberet.cepit eſſe parcus ⁊ auarus. pecu nias cōgregare vt haberet vnde poſſet vel ꝓmotioneꝫ ſuaꝫ iuuaꝛe.vel ꝺefendere electionē.vel ius ſui epiſcopat⁹ q̄ō ex ipō ſōnio iā putabat ſibi ꝺeberi. Cū aūtez canonici illi⁹ eccleſie mitterēt queſto res ad fabꝛicā eccleſie repandā cogitantes q⁹ ille ꝓpter parcitatē ſu am melius acq̄ſita ſeruaret.miſerūt eū cū queſtoꝛib⁹ cū reliquijs q̄ buſdā.⁊ cū bꝛachio argēteo cuiuſdā ſancti. Cū aūt populus mult⁹ illius oꝛoť.cōueniſſet ad locū de quo ſomniauerat.⁊ facta q̄ſta ex hibuiſſet eis reliq̄as cū cappa ſerica indut⁹ ad dictū queſtoꝛ ⁊ po/ puli ſurꝛexit.ſignans populū cū dicto bꝛachio. Nō cū faceret ⁊ ad uerteret ſomniū ſuū eſſe ꝺpletuꝫ.in hoc aduertēs circūſtātias ſom nij ꝓiecit dictuꝫ bꝛachiū ſe videſ eſſe fruſtratū a ſpe ſua. Itē cō parať vmbꝛe. Eccl.xxxiij. Sōnia extollūt impꝛudentes.qui appre/ hendit vmbꝛaꝫ.⁊ ſequiť ventū.ſic qui attendit ad viſa mendacia. Nota q⁹ vmbꝛa ſequiť fugientē ſe ⁊ fugit ſequentē.⁊ in hoc appa ret fatuitas vanā gloriā appetētis:q⁊ magis fugiēdo ⁊ cōtēnendo poſſet gloriā obtinere ⁊ conſequi q̄ſ ſequēdo.ſm ꝑm hoc ſolū ha bet vana gloria glorioſuꝫ q⁹ ſe appetentes fugit.⁊ ſe fugi ētes appe tit. Quidā fatu⁹ reſpiciens vmbꝛā ſuā ſimilē ſibi ferentē baculū ſu per humerū vt ipſe credidit q⁹ eſſet alius qui cōtra ſe vellet pugna re.quē cū ſequereť ⁊ vmbꝛa fugeret.,piecta clauа ſua vmbꝛā ſuaꝫ māib⁹ apꝑhēdere voluit.⁊ amplecti:nec valuit cape. ¶ Scōo ⁊tē nēda ē gl'ia mūdialis ꝓpter bꝛeuitatē duratōis.trāſit enī ad modū

vēti. somnij ꝛ vmbre. vt dictū est. hoc bene percipiūt miseri in inferno. sz tarde. Sap̄. v. Quid nobis ꝓfuit ſuperbia ꝛ cetera trāsierūt oīa velut vmbra. ꝛc. Seq̄tur. Spes ipij quasi lanugo q̄ a vēto tollit. ꝛ quasi spuma gracilis q̄ a procella dispgit. Cōsuetudo romanoꝝ ē q̄ cū nouus papa intronizat stuppā succēdūt oculis ei⁹ dicētes. Sic trāsit gloria mūdi. ꝛ ad nihilū reducitur. Nō patet Dan̄. iij. Statua cuius caput aureū ꝛc. in momētū ad nihilū redacta ē. p quā signāt̄ quattuoꝝ generalia oīa mūdi. chaldeoꝝ. medoꝝ. grecoꝝ ꝛ romanoꝝ. p christū ad nihilū redigēda subito. Nō satis patet ꝓsiderāti in cronicis quō tria ꝑma subito defecerūt. ¶ Tertio ꝺtēnēda est gloria mundialis ꝓpter pugnā difficilē. nā subtiliter ꝛpugnat. pleriq; enī surgit pugna de victoria alioꝝ vitioꝝ. Sepe enī cū hō vicerit vitia de sua victoria vana gloria nascit̄. ꝛ de eo q̄ vicit viriliter a vana gloria superat̄. ꝛ aliq̄n de hoc q̄ hō vincit vanā gloriā ab ea superat̄. Sicut Matḥ. vj. Eleazar vincēs ꝛ occidens maximū elephātoꝝ vincit̄ ꝛ oppimit̄ ab eo. Iud. xvij. Samson viriliter ꝛ fortiter domū subuertēs oppimit̄ ab ea. Grego. Sub hoste quē sternit mort̄ q̄ de suo ope gloriat̄. Augu. Sūt q̄ de ꝺtētu vane glorie vanius gloriant̄. bi quasi de sua victoria vincunt̄. Greg. Ualde timēdū ē vitiū quō de victoria nascit̄ vitioꝝ. Aug. Quas vires nocendi vana gloria habeat nō sentit q̄ ei bellum īdixerit. qz si ei ē facile laudē nō appetere cū negat̄ difficillimū tñ est nō delectari in ea dū offert̄. hec pugna nō melius vincit̄ q̄s fugiendo. Ideo chr̄s ꝛ sancti ipsaz fugiētes nos exēplis suis fugere docuerūt. De christo nanq; legimus Matḥ. viij. q⁹ leprosō mūdato dixit. Uide nemini dixeris Matḥ. ix. Lecis illuminatis ait. Uidete ne q̄s sciat. Et discipulis trib⁹ de trāsfiguratiōe Matḥ. xvij. Nemini dixeritis visionē ꝛc. Itē post miraculū de q̄nq; panib⁹. fugit ne fieret rex Joh̄. vj Et vt fugeret vanā gloriā ꝓcepit discipulos statim ascendere nauiculā. ꝛ trāsferre Matḥ. xiiij. Joh̄. viij. Gloria mea nō quero. Itē Luce. x. ꝺtra vanā gloriā repressit discipulos suos dicēs. videbam sathanā sicut fulgur de celo cadētē. Itē hāc fugiēs beata virgo laudationē angeli expauit. ꝛ erubuit. se ancillaz dixit. ad montana fugit. vbi Elizabeth se ancillā exhibuit Luce. ij. Itē ad hanc fugiēdā Beatus Antonius socios adiurauit moriēs vt corpus suū ita sub terra occultaret̄. ne ab aliquo sciret̄ vel inueniret̄. ne mortuo eius cadaueri honor aliq̄s exhiberet̄. Itē beat⁹ Hylarion p mare ꝛ terras eā fugiebat. vtiq; timēs ꝛ fugiēs laudes hūanas Aliqui autez sancti adeo eā timebāt. vt se fatuos simularent. ꝛ eā sic effugerent. ¶ In vitispa. legit̄. q⁹ iudex ꝓuincie venit in sciti. videre abbatem moysen de quo multa ꝛ magna audierat. Nō audiēs dictus moyses abijt vt fugeret in egyptū. Cū aūt obuiaret ei iudex q̄siuit ab eo vbi eēt cella abbatis moysi. q̄ ait. Quid vultis eū ifestare. hō fatu⁹ est. ꝛ trāsijt ab eis. venit aūt dict⁹ iudex cū sociis suis ad fratres. ꝛ audiuit q⁹ ille eēt q̄ fatuū abbatez moysen dicebat. Unde illi bene edificati discesserūt. Itē venit ad abbatē syroi q̄dā iudex. qō cū di ctū eēt ei. coopiēs se de sacco. accipiēs panē ꝛ caseū ad hostiū celle sue sedebat māducās. Judex aūt audiēs eū esse de quo tā magna audierat cū socijs suis recessit ꝺtēnēs eū. Itē q̄dā senex vacās q̄eti ꝛ ꝺtēplatiōi rogat⁹ ē a quodā q̄ ministrabat ei vt veniret rogatur⁹ ꝓ filio suo defūcto. Nō cū faceret ꝓcurrit hō annunciās vicinis suis aduētū senis. Senex aūt lōge vidēs eos sibi occurrere cū lāpadib⁹. exuit se vestimēt̄ suis lauās ea ī flumie nud⁹. Nō vidēs minister ei⁹ erubuit dicēs aduenētib⁹. recedite. senex noster sensuz suū pdidit. Nō cū q̄reret a sene q̄re ꝺ faceret cū oēs dicerēt eū arreptuz a demōe ait senex. Et ego volebā ꝺ audire. Itē de sctō Petro Tarētasien epō. legit̄ in vita ei⁹ q⁹ cū eēt famosissim⁹ sanctitate. ꝓdicatiōis gr̄a ꝛ miraculoꝝ. nec posset latere latenter fugit simulato sub habitu clericali vt effugēt̄ piculū laudis hoiuz ī thozoniā ītrās q̄si nouiti⁹ ordinē cystertun̄. ī quo fuerat ꝛ prior ꝛ abbas. ꝛ de quo fuerat assūpt⁹ i archiepiscopū. Cū aūt ibi diu latuiss; humillime subiect⁹ ꝛ obediēs ꝛ aliq̄n vt solebat cū alijs iret ad laborē cognit⁹ a suis ꝛ manifestat⁹. redire cōpulsus ē. Nō audiētes monachi cuz q̄b⁹ fuerat ꝺuersat⁹. mirabant̄ tāti viri humilitatē ꝛ patiētiā ꝛ obediētie subiectionē. ꝛ alias virtutes q̄b⁹ ꝓpollebat ꝛ cognitus ē ab eis. ¶ Quarto ꝺtēnēda ē. imo potius detestāda ꝓpter culpā odibilez. iniuriat̄ enī creatori ei⁹ gloriā vsurpādo. qz ysa. xlij. dicit dn̄s. Hliā meā alteri nō dabo. Sz arrogās dicit. Et si nō dederi vsurpabo. Uere magnā iniuriā facit deo q̄ de bono q̄ ab eo ē a quo bōa cūcta pcedūt q̄si a seipo pcedēt gliat̄. imo aliq̄n vnū vilissimū ribaldū ꝺ ꝓponit cui⁹ laudē nō dn̄i eternū ꝑmiū finē opis sui ponit. Itē ꝺ fidē quā ꝑmisit ī baptismo videt̄ agere. qz nō renūciat pompis dyaboli vt ꝑmisit Bern̄. Fidelis reuera famulus es si de multa gloria dn̄i. t. ꝛ si nō exeūte ex te. tū per te trāseunte nihil manibus. t. adhe rere contingat. Fidelis famulus fuit ioab. vt legit̄. ij. Re. xij. Quiv̄ dēs q⁹ capiēda esset rabath ciuitas quā obsederat. dn̄o suo dauid gliā reseruauit. mādās ei vt veniret ꝛ ciuitatē capet. vt ipsi dauid victoria nō ioab ascriberet̄. Ex oze laudātiū. pbat̄ hō vtz sit fidelis dn̄o. an nō. vt dicit̄ in Prouer. xxvij. Quō ꝓbat̄ aurz ī fornace ꝛc. Hāc culpā odibilē facilē euitam⁹ si ꝓsideram⁹ pctā q̄ ꝺmisim⁹. Si picula sine q̄b⁹ nō vuim⁹. Si futura tozmēta q̄ meruim⁹ pctā nr̄a nos vilissimos faciūt. ꝓpter q̄ nō gloriari sz dolere ꝺbem⁹ ꝛ erubere. De pctōze enī dicit̄. Sap̄. xv. Luto vilioz vita eius. Viere. ij. Oz vilis facta aīa peccatrix nimis iterās vias tuas. De cui⁹ vilitate satis habeē supza de effectib⁹ pcti. In vitispa. cū q̄dā pater diu orasset ꝛ fleuisset ꝛ ieiunasset ꝛ dyabol⁹ tentaret eū de vana gl̄ia: clamabat. Ubi sūt nūc pcta mea. Qui de desperatōe: clamabat. Ubi ē dei mīa. demones fugerūt ab eo se clamātes victos ꝓpter humiliationē. Pericula vo ꝓsentia nō sequit̄ vel appetere gloriā nos ꝛpellūt. Nō enī oz gloriari ꝺtra quē lata est iaz mortis sniā irreuocabilis. Qui in carcere astrict⁹ ē vinculis. q̄ iā cōuict⁹ ducit̄ ad patibulū in ferni ꝛc. Futura vo tozmēta nō gloriari nos ꝑmittūt: sz potius exhozrere. siue illa q̄ infligunt̄ in purgatozio. p veniali. vel in īferno p mortali culpa. Apoc. xvij. Oz tū glorificauit se q̄s ꝛ in delitijs fuit. tātū ꝺate ei tozmētū ꝛ luctū. Viere. xlviij. Erit moab ī derisuz ꝛ exē plū ꝛ obprobriū ꝛc. Et post. Et erit coz ei⁹ sicut mulieris parturiēt̄ quoniā ō deū gloriat⁹ ē panoz ꝛ laque⁹ ꝛ fouea ꝺtra eū ꝛc. Legit̄ q⁹ magister Hugo de sctō vict. post mortē suā apparuit cuidā sctō viro grauit̄ afflict⁹ petēs suffragia eius ꝛ bonoꝝ. Cū aūt ille causā afflictiōis q̄reret. rn̄dit q⁹ ꝓpter zedoriā. ꝛ post disparuit. Cū aūt alle q̄reret sensum ꝺbi q̄ rn̄derat iuenit illō grece significare vanaz gloriam. ¶ Circa septimū. s. que mala vana gloria facit in aīa. Sciendū q⁹ multa. Sed ad ꝓsens dicam⁹ q⁹ inanis gloria mentē ifatuat ꝓsus euacuat. reddit ꝺtemptibilez. ꝛ facit dānabilē. ¶ Primo quidē mentē infatuat. ꝛ facit de numero q̄nq; virginū fatuarū per quas vani glorioſi significant̄: quoꝝ fatuitas maxime in q̄nq; apparet. Primo qz id q̄ nihil est. p aliquo imo p magno accipit vanā gloriā Joh̄. viij. Si ego gloriā meā quero. gloria mea nihil ē Illudit in his dyabol⁹ fic illudit̄ puero vel fatuo cui ꝓrigit̄ pirū ad ponēdū in os ꝛ mozdēdū. ꝛ cū apuerit os retrahit̄. ꝛ nihil ī illō ponit̄ Silis ē vane glorioſus fatuo saltāti ad caseū. cū aūt apit os subtrahit̄ ꝛ nihil capit. Itē filis ē cani de quo dicit̄ cū portaret caseuz trāsiens sup̄ pontē videns vmbrā eius in aqua credidit ibi esse aliuz caseuz. ꝛ volens habere vtrūq; dimisso caseo quem portabat. ꝛ descendēs ad vmbrā eius amisit vtrūq;. Sic q̄ vanā q̄rit gloriaz. vel in ozatiōe vl̄ p̄dicatiōe vel in alijs amittit verā sil̄ ꝛ vanā q̄ trāsit statim. Scōo qz id qō aliq̄d est ponit in loco vbi necessariū bz illud amittere. vt in oze boiuz intētionē ꝛ spez suā. vt colūba seducta q̄ ibi nidificat vbi amittē pullos nō dubitat. Itē merces q̄s cōgregauit ponit in saccū ptusuz. oze laudantiū. s. Agg. j. Itē in arca fine clane ꝛ sera cū potius deberet ponē in securissima arca bone cōsciente. Bern̄. Fidelis custos nō tutū arbitrat̄ labijs hoiuz cōmittere gloriaz suā. arce sine claue ꝛ sera nulliq; oīno clause. nocere volēti nō est tutū. sed stultū plane ibi thesauros tuos cōdere: vbi cuz volueris nō valeas retrahere. cū ponis in os meum faciēs p laude mea iā nō est in tua: sed mea ptāte laudare vel vituparе. Sanū aūt vas ꝛ cōcussuz bona ꝺscia. ꝛ seruādis secretis idoneū. nullis patēs insidijs. nulli violētie cedēs. nullo oculo vel manu accessibilis erecto ꝺuino dūtaxat spiritu q̄ scrutat̄ ꝓfunda dei q̄quid ibi depositū secur⁹ suz: qz nō perdā. seruabit viuo ꝛ restituet mortuo. Tertio fatu⁹ est in emēdo: qz de ꝑcio vite eterne emit. eternā miseriam Itē de eodē ꝑcio emit vanitatē quaz scit nihil valere. Bern̄. Ue q̄ alieno vel meo testimōio ꝺtētus suz. cui⁹ nec vitupio reprobet. nec laude dign⁹ iueniar. cū ante tribunal christi iudicādus apparebo. Quarto qz plus appetit videri ꝛ dici bon⁹ q̄s esse dū nō curat q̄lis sit sz q̄lis videat vel dicat̄. Crisost. Dipochrita vt q̄d nō vis eē laudabilis q̄ vis vt laudēris: qz formosuz est apparere. formosi⁹ ē esse. Itē pl⁹ appetit se rectificari cū distorta regula ī via. quā videt oīno tortuosaz. q̄s recta q̄ fit qñ regit se ad nutū vel laudē bistrionū. quo rū vitā videt ꝛ iudicat tortuosam. ꝛ quoꝝ laus vituperiū. Seneca. Idē sit tibi laudari a turpib⁹ q̄s laudari ob turpia. Petrus alfonsi. Ne glozieris in laude bistriōis qz ei⁹ laus vituperiū est. Quidā phs videns aliū bistrionē laudātē. ait. Sibi simile eū attrahere adamātis. Laus enī ꝛ lud⁹ attrahit ad sil̄ia: qz sequit̄ rem illā quā meli⁹ posset habere abiciēdo ꝛ fugiēdo q̄s sequēdo. vt dictū ē supza de vmbra. ¶ Scōo ꝓsus euacuat. reddit enī hoiez vanuz ꝛ vacuū oī bono. facit enī expēdere bona tpalia. in festis. ludis. hastiludijs. tyrocinijs. vestib⁹. ornamētis. equis. famulis. ꝛ hmōi. De hoc Requi

re infra. Vanitas. inter filias inanis glorie. Cū miles quidā magnus z nobilis mozere q̄ fere oīa bona sua ꝛsumpserat in vanitate. z maxime dādo histrionibus z tyrocinijs. aduertēs z dolēs pro vanitate sua. rogauit amicos suos vt sibi vnū darēt obolū. Cū aūt obolū tenēt ait. Ecce multū dolē possū q̄ p tā vili p̄cio vēdidi oīa q̄ habebā. ſ. p laudib⁹ vanis. Oīa. n. q̄ p eis lucrat⁹ sum darē p vno tali obolo q̄ pl⁹ valebit mihi. qz p deo illud dari p̄cipio. Nō. n. de hoc qō facit p vana gloria nō habebit plusq̄ dextrari⁹ mortu⁹. cuius bonitas cū mortu⁹ ē amissa plāgit z laudat. cito tñ obliuioni tradit. Itē enarrat spūalib⁹ bonis. qz veritas cū vanitate stare nō pōt. Unde Grego. Qui ceteras virtutes sine humilitate ꝛgregat q̄si puluerē in vētū portat. Magi thesauros suos aperuerūt chr̄o. ſz ceteris clauserunt Math. ij. Ezechias qz thesauros suos oñdit babilonijs oēs pdidit. iiij. Reg. xij. Tertio reddit hoīez ĩstabilē arūdinē vēto agitatā Math. xj. Nubes sine aqua q̄ a vēto circūferuntur Jude. c. Palee ante faciē vēti z puluis Job. xxj. pō. Tanq̄ puluis quē p̄icit ven. tē. Gallus supra pinnaculū. pulvis in aquā. spuma in mare q̄ a vēto circūfer. tē. Greg. Adhibe eis iudiciū z scies q̄d palee z q̄d granū. Itez in vitispa. Quidā frater req̄siuit abbatē poemū si melius eēt remotius q̄s cū alijs fratrib⁹ remanere. Rñdit. hō si seipsū reprēdit. vbiq̄ pōt ꝛsistere. Si aūt se magnificat. nusq̄ ꝺescit. Quarto facit hoīez vānabilē. Vānatio enī duplicez penā ipōrtat videlz penā vāni. z penā sensus. Quātū ad penā vāni p̄tinaē vero gloria q̄cūq̄ fuerit vana gloria delectat⁹. Unde vanaz gloriā querēt⁹ dicit dñs Math. v. Amē dico vobis receperunt mercedē suā. In vitispa. legit. q̄ dixit q̄daz pater. Sicut ipossibile ē vt simul herba nascat z semē ita ipossibile ē vt laudē z gloriā secularīū habētes simul z fructū faciam⁹ eternū. Quātū ad penā sensus duplex erit pena. qz videlz vane glorioſus ꝺculabit z cruciabitur. De pmo ysa. xxviij. Ue corone superbie. flori decidēti. glorie exultatiōis eius. Calcabūt demones eos q̄ nō calcāt vanā gloriā. Job. xviij. Calcabit sup eū quasi rex iteritus. pō. Lōprehēdat inimicus aīaz meā. z ꝺculcet in terra vitā meā. z gloriā meā in puluerē deducat. Lōculcat ꝺyabolus vane glorioſos sup eos regnās. Ecōtra cō culcāt eū. vanā gloriā ꝺculcātes. Ad hoc faciūt duo exēpla q̄ sequunt. In vitispa. cū dñs p̄ciperet apollonio q̄ descēderet in egyptū ad p̄dicādū. petiuit a dño vt auferret ab eo spiritū vane glorie vel elationis ne dominarē⁹ ei. Cui ait dñs q̄ manū suaz sup caput suū poneret. z q̄ nō inueniret appetēdēs sub pedib⁹ ꝺculcarēt. Qō cū feciſſet inuenit sup caput suū paruū ethyopē. q̄ dixit se spīm elatiōis. q̄ de vana gloria tētabat. ipse vo ipz apphēsum sub pedib⁹ suis deiecit z in sabulo ꝺculcauit. De scō Apoc. xxviij. Quātū glorificauit se z ī delitijs fuit. tātū date ei tormētū z lucrū. De vtroq̄ simul hiere. xlviij. Erit moab in derisuz z exēplū z obp̄probriū. Seq̄t Et erit coz eius sicut mulieris parturientis. quoniā contra deū gloriatus est. pauoz. laqueus z fouea contra eum. pauor. ſ. demonum fouea inferni. laqueus penarum ineuitabilium.

¶ De specieb⁹ inanis glorie z de filiabus eiusdē. DIS. IX.

Deinde ꝺsiderādū ē de specieb⁹ inanis glorie. z de filiab⁹ eiusdē. Sūt aūt ſpēs eius septē. scōm Grego. xxxj. moꝝ. videlz. In obediētia. Jactātia. hipocrisis. Lōtētio. Pertinacia. Discordia. Pręsūptio nouitatū. Quaz numerus sic ostēdit. Illa enī vitia q̄ de se nata sūt ordinari ad finē alicui⁹ vitij capitalis dicūt filie ei⁹. finis aūt inanis glorie ē manifestatio ꝓprie excellētie vt ex p̄dict⁹ pz. Ad qō pōt hō tēdere dupliciter. Uno mō ꝺirecte siue p vba. z sic ē iactātia siue p facta. z sic si sint vera habētia aliquā admiratiōez. sic ē p̄sumptio nouitatū. quas hoīes solēt magi admirari Si aūt p facta ficta sic ē hipocrisis. Alio aūt mō nitit aliqs manifestare suā excellētiā ꝺirecte. oñdēdo se nō esse alio minoꝛ. z hoc quadrupliciter. Primo q̄dē q̄stū ad ītellectū z sic ē ptinacia. p quā hō nimis ĩnitit sue sñie. nolēs cedē sñie meliori. Scō q̄stū ad volūtatē. z sic ē discordia. oū nō vult a ꝓpria volūtate discedere. vt alijs ꝺcordet. Tertio q̄stū ad locutionē. z sic ē ꝺtētio oū aliqs clamose ꝺtra aliuz litigat. Quarto q̄stū ad factū. z sic ē inobediētia. oū. ſ. aliqs nō vult exequi superioris p̄ceptū. Filie vo inanis glorie dicunt esse. Ambitio. Singularitas. Arrogantia. Adulatio. Ironia. Indignatio. Discordiaz seminatio. Tētatio dei passiue. Lōtēpt⁹ dei. Irreuerētia. Rebellio. Lōtumacia. Ex certa malicia. vel ĩdustria peccare. Inuerecūdia peccādi. Erubescētia de bono. Superstitio. Scisma. Infidelitas Peresis. Apostasia. Obduratio. Agnite veritat⁹ ipugnatio. De singulis specieb⁹ z filiab⁹ inanis glie dicēdū ē. lz nō eodē ordine quo sunt nominate. Primo de ambitione dicemus. circa quā considerāda sunt duo. Primo vtruz ambitio sit peccatuz. z quō. Scō

que nos mouere possiunt z debēt ad ambitionis vitiū detestandū.

¶ Circa primū sciēdū est q̄ ambitio est appetitus honoris z dīij. Sicut enī nomē superbie ipoꝛtat inordinatū appetituz excellētie cuiuscūq̄ generaliꝛ loquēdo. Inanis aūt glia ipoꝛtat inordinatū appetitū laudis z fauoris humani. ita ambitio ipoꝛtat inordinatū appetitū honoꝛ. Honoꝛ aūt est reuerētia alicui exhibita in testimonium excellētie ei⁹. Circa excellētiā hoīs duo sunt attēdenda. Prio q̄dē q̄ illud fm qō hō excellit nō hz a se sed a deo. Uñ est in eo q̄si qōdā dīnū. z ideo ex hoc nō debet honoꝛ p̄cipaliter homi ſz deo Scō ꝺsiderādū est q̄ id in quo hō excellit daf ei a deo vt ex hoc p̄sit alijs. z ideo ī tātū ꝺz homi placere testimoniū excellētie sue q̄ sibi ab alijs exhibet. inquātū ex hoc paraf sibi via ad hoc q̄ alijs p desse possit. Appetitū q̄ honoris tripliciter esse inordinatū ꝺtingit. Uno mō ex hoc q̄ hō appetit testimoniū de excellētia quā nō hz. qō est appetere honoꝛē supra suā ꝓportionē. Alio mō ex hoc q̄ sibi appetit honoꝛē nō referēdo in deū. Tertio mō ex hoc q̄ ei⁹ appetit⁹ ī ipso honoꝛe ꝺficit: nō referēdo ad vtilitatē alioꝛ. Ambitio autē ipoꝛtat appetitū honoris vt dictū est. Uñ manifestū est q̄ ambitio semp est peccatū: qz semp est ꝺ dei vel p̄imi charitatē. ꝓp qō bene dicit aplus. j. Lozin. xiij. Charitas nō est ambiciosa. Licet aūt honoꝛ sit p̄miū vtutis fm phm. viij. Ethi. tñ nō est p̄miū vtutis quo ad ipsuz vtuosuz. vt. ſ. hoc p̄mio debeat expetere. ita q̄ p tali p̄mio debeat opari: sed p̄mio ꝺz expetere beatitudinē q̄ est vtutuz oīum finis. Sed honoꝛ ꝺz eē vtutis p̄miū quo ad alios qui nō hīt aliq̄d maius qō vtuoso retribuāt q̄s honoꝛē: q̄ ex hoc ipso magnitudinē hz q̄ phibet testimoniū vtuti. vnde pz q̄ nō est sufficiēs p̄miū: vt dicit. iiij. Ethi. Et si aliq̄ ꝓpter acq̄rendū honoꝛē ꝓuocant ad bonū: vel reuocāt a malo. Sicut dicit. iiij. Ethi. tñ illi q̄ ꝓpter solū honoꝛē vel bona faciūt: vel mala vitāt nō sunt vere vtuosi vt dic plꝰ ibidē. vbi dicit q̄ nō sunt vere fortes q̄ ꝓpter honoꝛē fortia faciūt ¶ Circa scōm sciēdū q̄ ad ambitiōis vitiū detestādū mouere nos debent. nālis cōditio. z mentalis afflictio. seruilis subiectio plurioꝛ aggrauatio. bzeuis eius duratio. exēploꝝ cōsideratio. z finalis dānatio ¶ Primo quidē ad ambitiōis vitiū detestandū mouere nos debet cōditio nālis. Natura enī oēs homies equalis cōditionis fecit. que nō p̄posuit hominē homini. nisi per ratōis abusuz peccādo fiat bzutū. bzutis enī solis p̄fecit naturā z deus hominē pō. Lōparaf iumentis insi. z similis. ſ. est illis. Berñ. Nihil bestialius homine qui est ratiōe vigens. z nō ratōe vtens. Aliter nā facit pares z similis cōditiōis. Grego. in moꝛ. Nō est data homini platio vt dominet hoībus: sed vt p̄sit bestijs terre: z piscib⁹ maris. z volatilib⁹ celi. nisi indurēt facies eoꝝ: vbi nō delinquim⁹ pares sumus. Itez natura corrupta nobis dissuadet appetere p̄eesse alijs: qz ex quo p̄imus homo cecidit fuit p peccatū. vix aliquis virit q̄ sibi p̄eesse potuerit. imo aliquā modicā sui partē. vt oculos aut linguaz aut ipsuz coꝛ vix potest hō bene regere. j. Thim. iij. Si quis p̄eesse domui sue nescit quō ecclesie dei diligentiā habebit. Multi autē appetēdo dominiū hominū serui fiūt demonū. Ut scripserūt bzagmāni alexandro. dicētes. Tu aūt oīuz hominū acquirēdo dominiū. seruū te facis oīuz dominioꝝ. in coꝝ seruitutē redigēs vniuersitatē membroꝝ tuoꝝ. vbi probauerūt ei de mēbris singulis in quib⁹ vitia regnābāt. z in quib⁹ deos suos. i. demōes p̄fecerat.

Scō ad ambitiōis vitiū detestādū mouere nos ꝺz afflictio mltiplex quā infert ambitio. Mltū. n. torquet hoīez in appetēdo z acq̄rēdo dignitates z honoꝛes: magi aūt ī ꝺseruādo. marīe vo ī amittēdo: sed sup marīe eternū dānatōis suppliciū ifligēdo. Q⁹ aūt ambitio multiplr torq̄at hoīez p̄mo int⁹ in ꝺscia oñdit Berñ. de ꝺsidera. lib. ij. Dū singuli q̄ nra sunt q̄rimus. sit vt inuicē inuidētes exerceamur ad odia. aīemur ad iniurias. armemur ad lites. cauillemus ad dolos. feramur ad detractōes. p̄ūpam⁹ ad maledicta. oppzimamur a supioꝛib⁹ oppzimētes ĩferioꝛes. Et p⁹. O ambiētiū. crux quō oēs torq̄s: z oīb⁹ places. nihil acri⁹ cruciat. nil molesti⁹ inq̄etat. nil apud miseros moꝛtales celebri⁹ negocijs ei⁹. an nō limina aplorum frequēti⁹ terit ambitio: q̄s deuotio. an nō q̄stiōib⁹ eius tota legū z canonū disciplina ĩsudat. Tertio mouere nos ꝺz piculoꝝ multoꝝ aggrauatio. De⁹ enī multū indignaf sicut p̄inceps aliqs ĩdignatur q̄ vult aliqs eius sedē dignitatē vel dominiū vsurpare. ipo nō p̄cipiēte. ignoꝛāte: vel nolēte. Sic q̄ appetit dignitatē ecclesiasticaz vel secularē nō mādāte dño. Deb. v. Nemo assumit sibi honoꝛē: ſz q̄ vocaf a dño tanq̄ aaron. non vt choze. Numeri xvj. Ubi pz ira dñi in terre apertiōe. z coꝝ deuoratōe. Nō vt lucifer. ysa. xiiij. Ascēdā super al. nu. super astra celi col. soli. m. Ubi pz ira dei ī tot angelorū p̄cipitatiōe. Similiter. iiij. Re. xv. de p̄secutiōe azarie regis inda ꝓpter ambitionē sacerdotij summi. Augu. In nullo deū sentio ita

iratū mihi q̄z in hoc cū indignus essem positus sim ad gubernacu
lū i apice regiminis ecclesie. Maxīe aūt. īdignaf de⁹ qñ videt dya
bolū. i. dyaboli mēbrū vel ministrū velle sedere in sede sua. eo ma
xime ibibēte. Sicut supza ponit exēplū de eo q̄ puersus sedebat i
sede beati Martini. quē pede pcussit. z sedē subuertēdo eū pcipi
tauit z occidit. ¶ Scōz piculū ē qz ipe⁹ hostiū sup euz amplius ag
grauaf. Sicut ad loca altiora magis irruūt ꝓcelle. fulgura z venti.
Iuxta illud. Perflāt altissima vēti. Et sicut i bello materiali magis
irruūt hostes in maiores. sic i bello spūali ꝫ maiores vitia z demo
nes z tētatões magis irruūt. j. Reg. xxxj. Irruerūt philistiij i saul. Et
p⁹. Totū pōd⁹ ꝓlij vsuz ē i saul. iij. Reg. xxij. Precepat rex syrie di
cēs. Nō pugnabit ꝫ quēpiā nisi ꝫ regē israel. Quia ꝺyabolus q̄si
nō curat adeo ipugnare alios. vt maiores maxīe ꝓlatos. quos si vi
cerit. alios oefacilu habebit. Juxta illō Matħ. xvj. Percutiā pasto
rē z dispgent oues. Hac cautela vtit ꝺyabolus q̄ dicit vsus fuisse
in histo. Karoli. Rothlādus ꝺtra marsirij saraceni exercitū. cū p pdi
tionez ganalouis dict⁹ Marsiri⁹ occidisset pugnatores Frācie in
rōciualle. z de viginti milib⁹ christianoz nō remāsisset nisi Rothlā
dus cū cētū christianis quos ille collegerat latitātes in mōtib⁹ cu
piēs vindicare sanguinē christianū effusuz. vidēs q nō eēnt nisi cē
tū christiani ꝺtra q̄nq̄ginta milia saracenoz aīauit suos ad vlciscē
dū chr̄i iniuriā z suoz. z q oēs irruerēt vnanimit ꝺtra ꝓncipē z ca
pitaneū exercit⁹ saraceni q̄ demōstrat⁹ eis fuerat. Qō cuz fecissent
oēs illā multitudinē vicerūt occiso marsirio. oēs aūt alij occisi aut
victi z fugati sūt ab illis cētū christianis. Hac ēt idustria legit i bi
sto. britonū. arturus ꝓcuratorē romanoz cū regib⁹ oriētalib⁹ z oc
cidētalib⁹ z romanis q̄ secū habebāt q̄draginta quattuoz milia pu
gnatoz vicisse: pcipiēs suis vt relictis alijs tēderēt cū ipetu vbi erāt
reges exercitus z ipatores. Qō z fecerūt. z eis occisis oēs alij occisi
sūt z victi. Similiter vt dicit Judith. xv. q oēs exercit⁹ assyrioruz
cū audissent decapitatū oloseme fugit mēs z ꝺsiliū ab eis q oēs de
facili fugati ꝓstrati sūt ab hebreis. ¶ Tertiū piculuz ē. qz pōd⁹ cure
maioris ampli⁹ augmētaf. vn⁹ enī miser q̄ satis ē ornatus de cura
aīe sue z vix pōt sufficere sibi soli ardēter appetit z gaudēter susci
pit curā z onus cētū miliū aīaz. cū tū singulis animab⁹ singuli an
geli ꝓponāt. Maximū ē ergo pōdus cure. z maximū opus z labo
rē req̄rit. nō ociū. Bernā. ad eugeniū papā. Homo natus in ꝓlatiōe
ad laborē nō honorē. j. Thi. iij. Qui epatū desiderat bonū opus de
siderat. hoc dicebat pzo illo tēpore q̄ moꝛs assidua officio episco
pi imminebat z labor assiduus z grādis. quoniā qui alijs ꝓeerant
prius querebanf ad martyriū. vt fiebat i tpe pauli. Uel bonū. i. grā
de op⁹ qō officiū req̄rit. vel ꝰz q dicit glo. epōs grecū ē nomē dictuz
ab epy. qō ē supza z copos qō ē itētio. vel ītēdere. qz q̄ postq̄z coa
ctus suscepit officiū epat⁹ desiderat ītēdere sup curā gregis bonuz
opus desiderat. Sz pauci sūt vt dicit Bernā. Quis mihi det vnū de
numero ꝓlatoz q nō magis inungilet in marsupijs euacuādis. q̄z i
aīab⁹ curādis. Sat⁹. n. patet q pp pinguedinē tpaliū dignitates ap
petūt z ꝓpter honores tpales nō ꝓpter onera subleuāda. Legit⁹. n.
in cronicis q oēs papē z epi ad martyriū ꝑmi req̄rebanf. Unde a
tpe Beati petri vsq; ad tēpus beati. Siluestri fuerunt trigintaduo
pape ꝺtinue q p martyriū trāsierūt fere oēs. Unde post beatū Si
xtū papā sedes diu vacauit papat⁹. nullus volebat papatū suscipe
re ꝓpter mortis timorē vel ꝓpter adiūctā pauptatē. Sz postq̄z tpe
magni ostātini adiecte sūt possessiões z tpales honores nec vnus
inuētus ē q papatū resp̄uerit. Multi aūt inuēti sunt postea papa
tū ambiētes: tūc cū date sūt possessiões nobiles ecclesie a dicto con
stātino. audita ē vox dicēs. Hodie venenū effusuz ē in ecclesia dei.
qō vex fuit de veneno ambitiōis. possessiões enī z tēpozales bono
res. addurerūt in ecclesiā dei ambitione. Jtē annerū est onus tēpo
raliū de quo oportet rationē reddere. z q plura hz tēpozalia. plus ē
oneratus. Quarto mouere nos ꝺz seruilis subiectio. ambitiosi nā
q; ꝓcurāt se poni in seruitiis illoz p quos posse ꝓmoueri se sperāt
puta prelatorū. vel pncipū. in principio se recipi supplicātes ad ali
qua humilitatis officia. z eis sufficit q pedē habeāt in curia. cū au
tē ingressuz ꝑmū habuerint nō cessant cogitare z ꝓcibus ꝓcura
re q̄ eueniāt ad maiora. Nūq̄z vero ꝺtēti adeptis honorib⁹ appe
tūt cogitāt. somniāt. anxianf. mediatores querūt. ītercessores mul
tiplicāt. falsas amicicias simulāt. adulāf. fuiūt. donec ad gradū cō
scēderint altiorē. Est⁹. n. vidē plurimos aucupes dignitatū. honoreꝫ
auidos. adherere potētib⁹. tētates viā q̄ se possint e latē vel aduer
so i altū extollē. Et ħ vel rōne nobilitat⁹ vel rōne ep̄atus vel mune
rū. vt obsequioz. vel dissimulationū fictaz allegādo se idignos eē ad
officia dignitatū vt ex ħ būiles z digni pcōsequēs reputēf. Sicut
patet p exēplū de monacho q̄ cupiēs abbas esse. data cuidā pnci
pi magna sūma pecunie. vt p ipsum iuuaref. vel potius intruderef
ille vocatus ad abbatis officiū būilitatē simulāf. vt auidius petere
tur onus refugere z recusare honorem. z se tāta dignitate ꝓclama
bat indignū. Plane inq̄t pnceps indign⁹ es: qz data mihi pecūia
claz emisti: sed p me nō stat quo minus pactio opleaf. Justū ē me
liberatū esse. z tu domū redeas. z qui dignus est ꝓficiaf eccl'ie de
stitute. Tales g̃ seruiunt z se hoīuz seruos efficiunt. vt quoquo pa
cto pueniāt ad intentū: nec solū hoīuz sed etiā demonū z oīuzvitio
rū. Sicut dicit in gestis alexādri. Iā alexāder p mundū pugnaret
vt suū dñiuz augmētaret. nuncij ꝑcursores intrauerūt filiā venien
tes ad fontē iuxta quē morabaf quidā. Ille nudus se reficiēs de
fontis gramine z aq̄. q ita mūdū abiecerat q̄ nihil de mūdanis sibi
retinuerat nisi cyphū in quo hauriebat aquā: z tonelli medietatem
habētē vnicū fundū clausuz. ex alia ꝑte erat aptū. Cū aūt veni⁹ fla
ret z plueret. ꝺfugiebat ad illud vas vtens fundū ꝺ pluuiā z ventū
ꝺ illud dormiebat. philosophabaf. meditabaf. z q̄escebat. Cū aūt
videret nūcios ꝑdictos ꝺiunctis manib⁹ trahētes aquā de fonte z
bibētes. abiecit versus eos cyphū suū. Quo viso. illi cucurrerūt ver
sus vas in quo erat. q̄b⁹ ait. Nolite mihi auferre q̄ nō potest⁹ cō
ferre. hoc dicebat de solis splendoze quē ei retinebant vmbra sua.
Querētib⁹ aūt illis cur cyphū ꝓiecerat. ait q̄ doctus fuerat de be
neficio qō natura ei ꝑbuerat. nesciens q̄ dedisset ei natura de ma
nibus cyphū. cū aūt illi se dicerēt seruos esse z nuncios magni dñi
alexādri. inq̄situs q̄s ipse esset. rñdit qō maioz esset dñō eoz. cū ip
se esset dñs dñoz suoz. ductus ad alexādrū. pbauit hoc ei fic: qz ip
se sibi subiecerat z abiecerat mūdū. z in seruitutē redegerat coz⁹
ꝓpriū. z sibi subiecerat ita coz suū vt nō seruiret ei faciēdo eius vo
lūtatē: sed potius eū artauerat ad faciēdū z sequēdū qō ipse vole
bat. Quib⁹ oīb⁹ ipse alexāder q̄si seruus dñis seruiebat. z subdit⁹
erat. merito dicebat q erat dñs dñoz suoz. ¶ Quinto nos moue
re dz exēplaris instructio. Primo docet nos exēplū christi q̄ poti⁹
fugit regnū sibi oblatū q̄z crucē. imo vt dicit Joh. vj. Cū vellēt euz
rape vt eū regē facerēt fugit solus. Cū aūt ad mortē eū q̄rerent. eis
se obtulit dicēs Joh. xviij. Ego sum ꝛc. Jtē beat⁹ Piero. fugit ro
manū cardinalatū. z abiit ꝓfugus in egyptū. Jtē Augu. dicit q fu
giebat ab omni ciuitate q̄ nō habebat epm. ne in epm rapeī. q̄ etiā
inuit⁹ a btō Ualerio biponēsi epo est ꝑsbyter ordinat⁹. Jtē de. b.
Ambrosio legit: q cū esset missus apud mediolanū iudex nōdū ba
ptisat⁹ cū mortuo epo vrbis seditio esset ppli in ecclesia. itrauit eā
ambrosi⁹ ad pplm sedādū. vox ifant⁹ sonuit in eccl'ia vt ambrosiū
eligerēt. ad quā vocē in eū oēs ꝺsentiūt. q fugiēs ab eccl'ia ascēdēs
tribūal. pmittēs tormēta electoꝛib⁹ suis cū nec sic cessarēt. ait. pbiā
seq̄r nisi q̄euerit⁹. cū nec pp hoc pmitterēt q̄sdā meretrices fecit ad
se igredi vt sic cessarēt. Cū aūt de nocte egrederet furtiue de medio
lano z fugeret: deo volēte p errorē noct⁹ in mane in portā vrbis me
diolanēn. īuēt⁹ z capt⁹ z baptizat⁹. die octaua in epm est ordinat⁹.
Jtē de btō Greg. legit. q cū eēt nobilis de genere senatorū defūct⁹
parētib⁹ suis mūdi honores fugiēs. z de pmonio septē abbatias
fūdās fact⁹ ē monach⁹. mortuo papa pelagio ois pplus romanoz
eū papā elegit. z mauriti⁹ ipator eū iuitū z renitētē eū cōfirmauit
Cūq; porte vrbis ita seruarent ne posset effugē. obtinuit a q̄busdaz
negociatoꝛib⁹ vt eū ītra dolū sup q̄drigā educerēt ab vrbe. z cū p
triduū latuisset. cū romanus popul⁹ ieiuni⁹ z oratiōib⁹ p eo se af
fligerent. colūna lucis tertia nocte vbi latebat super eū descendit p
quā quidē inclusus angelos ascēdentes z descēdētes vidit z fic in
uētus ad papatū reduct⁹ est. Et ita Greg. pollens virtutibus inuitus
z coactus incedit ad regimē aīarū. Jtē in vitispatrū de beato arse
nio legit. q cū esset maxim⁹ in curia impatoris z honoratus. z ora
ret quō salu⁹ fieret. vox facta est ad eū dicens. Arseni fuge hoīes z
saluaberis. q̄ ex tūc fugit curiā z honores. Jtē. b. Marcus euāgeli
sta discipulus. b. Petri apli. abscidit sibi pollicē ne ad sacerdotalē
honorē posset ꝓmoueri: sed deo volēte factus ē prim⁹ alexandrie
patriarcha. Jtē in vitispa. legit: q̄ ꝺuenerunt oēs sancti seniores q̄
habitabāt in sithy. z ꝺsenserūt vt pater ysaac ordinaref eis in ꝑsby
terū. Qō audiens dict⁹ ysaac fugit in egyptū latens in quodā agro
indignū se reputās. Cū aūt multi sequerenf vt eū ꝓtehéderēt. fa
tigati ex itinere dimiserūt asinū q̄ vie necessaria eis portabat ad pa
scendū. qui pascēdo venit vbi senex latitabat. die aūt illuscēte req̄
rentes asinū suū venerūt z inuenerūt eū in loco vbi senex latitabat
z admirātes dei dispēsatiōnē volebāt eū ligare z ostringere z secū
reducere. Senex aūt nō permisit dicēs. Jā nō possum vobis cōtra
dicere: qz forsitan volūtas dei ē: lz sim idign⁹. vt sic volūtas vra fiat
Ad idē ē exēplū de poze clarenall'. gāfredo noie q cū ipse eēt elect⁹
episcopus tornaceñ. z ab eugenio papa z beato Bernardo abbate

Nota

suo cogeret onus episcopatus illius accipere. pstrauit se ad pedes beati Bernardi ꝛ clericoꝝ in modū crucis ꝛ ait. Monachus fugitiuus si me eligitis esse potero. eps nūq̄ ero. Cui laborāti in extremis q̄dā monachus aderat q̄ multū eū dilexerat viceuersa. ꝛ ait ei. Adiuro te p deū charissime q̄ si deꝰ tibi cōcesserit. certifica me de statu tuo post mortē. Qui cū post mortē eius oraret pstratus ante altare apparuit ei dictꝰ ganfredus dicēs. q̄ ipse erat quē adiurauerat. Cū aūt ille q̄reret. quomodo esset ei. rn̄dit. bene p dei gr̄az. Ue rūtamē est mihi a beata trinitate reuelatū q̄ si fuissem de numero episcopoꝝ. essem de numero reproboꝝ ꝛ dānatoꝝ. ¶ Sexto mouere nos dz male mortis incursio. q̄ ambitiosi frequēter turpit̄. ꝛ subito moriunt̄. q̄ patet ex multis biblie locis. Ex numeri. xvj. patet p exēplū chore ꝛ suoꝝ q̄ ambiētes sacerdotiū subito a terra absorpti sunt. ꝛ in infernū descēderūt. Itē Iudi. ix. p exēplū abimelech q̄ a muliere est excerebratus. pcussus subito lapide. ꝛ a gladio armigeri pcussus ꝛ occisus. Itē de absalon q̄ ambiebat regnū q̄ suspensus p capillos a ioab tribꝰ lāceis est pforatus. ii. Reg. xviii. de morte adonie q̄ dixerat. ego regnabo. ii. Reguꝝ. i. Itē. ij. Machꝫ. vij. De ambitione alchimi. de morte eius detestabili quomō paralisi pcussus obmutuit. De inopinata ꝛ turpi morte ambitiosoꝝ refert Hotfridus parisiensis q̄ cū darius esset victus ab alexādro ꝛ fugeret a facie eius quidā serui eiꝰ in fauorē victi alexādri cōfossum dariuꝝ seminecē reliquerūt. Cū aūt hoc fuisset alexādro intimatū fecē pcoꝝnizari q̄ quicūq̄ hanc vindictā de aduersario suo ei fecisset si hoc ei notū esset. sup oēs homines eos exaltaret. Cū aūt illi credētes se sup oēs bonorē habere se manifestauerūt. ꝛ eos alexāder sup oēs altius suspendit. vt sui terrerent ne de eo similia attentarēt. Itē in lib. Fa. iiij. ca. vj. q̄ beato Thedorico deberet succedere in ep̄atu ligoneū. Thedericus p regis francoꝝ violētiā esset expulsus quidaꝫ silnester ei substituit. q̄ dū res ep̄ales occupasset ꝛ apō lugdo. iret pro ep̄ali benedictione suscipienda a beato niceno archiepo. epilēptico morbo corzeptus. cū p duos dies cōtinuos mugitus dedisset. tertia die spiritū exalauit. Post hunc aūt elegerūt lingonēses papulū. q̄ fuerat archidyaconus edueñ. quē multa iniq̄ egisse dicūt. q̄ cū octauo ep̄atus sui anno dyocesim suā visitaret. dormiēti apparuit beatus Thedericus dicens vulto minaci. Quid hic ita agis q̄d sedē meā polluis papule. q̄d ecclesiā peruadis. q̄d oues dispergis. cede loco. relinque sedē. abscede longius a regione. Hec dicēs cuz ictu valido virgā quā habebat in manu ei pectori impulit. ex quo euigilans dū cogitat q̄d hoc esset doloꝛe maximo ī loco illo ī quo depulsus fuit virga pastozali affligit̄. cibū ꝛ potū abhozret. ꝛ mozte ꝓximā pstolat. ꝛ in his afflictionibꝰ cū die tertia sanguinez oze proiiceret. cū eo spiritū exalauit. ¶ Septimo mouere nos dz eter ne mortis iflictio. Baruth. iij. Ubi sūt p̄cipes gētiū ꝛc. Et post. Nō est finis acq̄sitionis eoꝝ oēs exterminati sunt. ꝛ ad inferos descenderūt. Numeri. xvj. Chore ꝛ sui oēs descendūt in ifernū. Isai. xiij. de lucifero q̄ dicebat. ero similis altissimo. supza astra celi collo. me. ꝛ ascēdā sup alti. nu. ꝛc. Et post. Usq̄ ad infernuz detraberis ꝛc. Et post. detracta est ad inferos supbia t. Bern̄. Ambi p̄mātū possīde archidyaconatū. ascende ad ep̄atū gradatim ascendens. verūtamē vsq̄ ad inferni nouissima descendens.

¶De hipocrisi. DIS. X.

DEinde considerādū est de hipocrisi. Sicut aūt ambitio est appetitus honozis. ita hipocrisis est appetitus apparentie. De hac aūt cōsiderāda sunt tria. Primo q̄dē sit hipocrisis. ꝛ quale peccatū sit. Secūdo q̄ debēt nos mouere ad vitandū hoc vitiū. Tertio de differentijs vel modis ei? ¶ Circa p̄imū sciēdū q̄ dic̄ Isido. li. Etbi. hipocrita greco sermone in latino simulatoꝛ interpretat̄. q̄ dū intꝰ vitijs plenus sit. bonū se palā ondit. hipo. enim falsum. crisis iudiciū interpretat̄. Unde nomē hipocrite tractū est a specie illoꝝ qui in spectaculis facies suas opiūt. distinguētes vario coloꝛe facies suas vt ad pson̄e quā simulant coloꝛē pueniāt mō in specie viri. mō in specie mulieris vt in ludis pplm fallant. Unde Aug. in lib. de ꝑmone dñi in monte. dic̄ q̄ sicut hipocrite simulatoꝛes aliaꝝ psonaꝝ agūt partes illius q̄ nō sunt. Nō enī q̄ agit partes agamenonis vere ē ipse. sed simulat eū. sic in ecclesia ꝛ in omni vita humana q̄ se vult videri q̄ nō est hipocrita ē. simulat enī se iustū q̄ nō exhibet. Itē Greg. xviii. moꝛ. iiij. hipocrita q̄ latine dr̄ simulatoꝛ iustus nō esse appetit sed videri. Et iccirco auarꝰ raptoꝛ ē q̄ dū iniq̄ agēs de sanctitate desiderat venerari. laudēvite rapit aliene. Hipocrita ꝛo stultū eē solet vt q̄ sunt suppzimāt. ꝛ b̄ q̄ nō sūt. eē se hominib̄ intendescāt. refugiūt videri q̄ sunt. ꝛ añ oculos hominū supducta in nocētie q̄dā honestate se vestiūt. Unde recte p euangeliū voce nr̄e redemptoris increpant̄. cū eis dicitur. Ue vobis hipocrite q̄ similes estis sepulchris dealbat̄ ꝛc. Matth. xxiij. Sic ergo patet q̄ hipocrisis est simulatio: non quecūq̄ sed solū illa q̄ simulat psonā alterius. sicut cū peccatoꝛ simulat psonā iusti. Nota tn̄ q̄ si quis habitū scitatis assumpsit: puta religionis vel clericatꝰ: intēdens se ad statū pfectionis trāsserre: q̄ habitꝰ ille significat statū quo q̄s ad pfectionis opa obligat̄. sed si p infirmitatē deficiat: non est simulatoꝛ vel hipocrita: q̄ non tenet̄ suū manifestare pctn̄ scitatis habitū deponēdo. Si aūt scitatis habitū assumeret ad hoc vt se iustū ostēdat̄ et̄ hipocrita ꝛ simulatoꝛ. Ulteriꝰ notare debemus: q̄ cū in hipocrisi sint duo. s. simulatio scitatis: ꝛ defectꝰ eius: si hipocrita dicat̄ ille cuiꝰ intētio fertur ad vtrūq̄: vt. s. aliq̄s nō intēdēs sanctitatē habere solū appetat scūs apparere sic̄ in scriptura sacra accipi solet: sic hipocrisis est pctn̄ mortale. Un̄ Piero. sup Isa. xij. dicit in glo. q̄ in cōparatione duoꝝ maloꝝ leuius est aperte peccare q̄s scitatē simulare. Et sup illud Job. ij. Sicut dño placuit ꝛc. dicit glo. q̄ simulata equitas nō est equitas sz duplicatū pctn̄. Itē. sup illud Treñ. iiij. Maioꝛ fcā ē iniq̄tas ppli mei pctō sodomoꝝ. dicit glo. Scelera aīe plāgunt̄ q̄ in hipocrisim labit̄: cuiꝰ iniq̄tas maioꝛ est pctō sodomoꝝ. Itē Job. xiij. Nō veniet in ospectu eius oīs hipocrita. Si aūt dicat̄ hipocrita ille q̄ intēdit simulare scitatē a q̄ deficit p peccatū mortale. tūc q̄uis sit in pctō mortali ex quo scitatē p̄mat̄: nō tn̄ ipsa simulatio semp est ei in pctn̄ mortale: sz q̄nq̄ veniale. Hoc aūt discernendū est ex fine: qui si repugnet charitati dei vel proximi erit peccatū mortale. puta cum simulat sanctitatez vt falsam doctrinā disseminet: vel assequat̄ ecclesiasticā dignitatē indign̄: vel quecūq̄ alia tpalia bona: in quib̄ finē ostituit. Si vo finis intētus nō repugnet charitati dei vel proximi: sic est pctn̄ veniale. puta cū in ipsa fictione delectat̄. de quo dicit phs. iiij. etb. q̄ magis videt̄ vanꝰ q̄s malus. Eadē est rō de mēdacio ꝛ simulatiōe. Cōtingit tn̄ q̄nq̄ q̄ aliq̄s simulat scitatis pfectionē q̄ nō est de necessitate salutis. ꝛ talis simulatio nō semper est pctn̄ mortale: nec semp est cū pctō mortali. ¶ Circa secundū sciēdū q̄ ad hipocrisis vitiū detestandū mouere nos debet p̄mo exhortatio scripturarum Scōo opꝰ rerū nature. Tertio ꝓsideratio figurarū. Quarto pene future. ¶ Primo inquā mouere debet exhortatio scripturarū. Contra nullos enī alios pctoꝛes magis inuehit scriptura sacra: ꝛ etiam chr̄istus in p̄dicationibꝰ suis q̄s ōtra hipocritas. Ecc̄i. j. Ne accesseris ad deū duplici coꝛde: neq̄ fueris hipocrita ī ospectu eiꝰ. Leuit̄. xix. Nō indueris vestē lana linoq̄ otextā. Matth. v. Attēdite ne iustitiā vestrā faciatis coram hoib̄ vt videamini ab eis. Sequitur: Nolite fieri sicut hipocrite tristes ꝛc. In quo capitulo ꝛ in multis aliis ostēdit scriptura quō deus hipocrisim detestat̄. Specialiter Matth. xxiij. Ubi octo maledictiones p ozdinē describunt̄ a dño Ue vobis ꝛc. Prima est q̄ regnū celoꝝ nō intrāt sed illud aliis obturāt. Secūda q̄ bona spūalia simulabāt: tpalia deuozabant. Tertia q̄ erāt hoies cum multo laboꝛe venātes: ꝛ ad inferos ducētes. Quarta quia erant minoza venerantes ꝛ maioꝛibus nō deferētes. Quinta q̄ erant minoza soluētes: ꝛ maioza relinquētes. Sexta q̄ exterioza colentes ꝛ interioza negligētes. Septima q̄ erāt oculos hominū ludificantes ꝛ dei oculos otēnentes. Octaua q̄ erāt pres suos accusantes: ꝛ se excusantes: ꝛ grauioza scelera consūmantes. ¶ Secūdo mouere debet opus nature. Natura enī vt dicūt phi in opib̄ ꝓponit interioza exterioꝛib̄. Primo enī in formatiōe coꝛpoꝛū sensibiliū: ꝛ maxime hoīs operat̄ circa interioza: vt circa coꝛ ꝛ epar ꝛ pulmonē: q̄ vitā administrāt: anteq̄ circa formā exterioꝛē. Itē in arboꝛib̄ ꝛ plantis circa germina ꝛ radices: ꝛ in occulto operat̄ primo q̄s in aperto. Ecōtra hipocrita totā ꝛ primā curā suā ponit circa exterioꝛē apparentiā relicta cultura ꝛ cura interioꝛ. Ecc̄i. xix. Est q̄ nequiter se humiliat: ꝛ ei? interioza plena sunt dolo. Isa. ix. Oīs hipocrita nequā quasi nō equus: sed iniquus: q̄ de minimis maximā: ꝛ de maximis minimā curam gerit: vt dicit btūs Bern̄. Nō enī est equū magis curare de serpellaria q̄s de trossello: de exterioꝛib̄ q̄s de interioꝛib̄? ¶ Tertio mouere debet cōparatio figurarū. i. diuersē rerū silitudines ꝛ figure quib̄ hipocrite cōparant̄. Hipocrite nempe in scripturis compar̄ quibusdā aub̄: aialib̄: arboꝛib̄: ꝛ herbis: ꝛ quibusdā artificialib̄. Aub̄ quidē vt cigno q̄ sub pluma alba habet carnē nigrā. Itē similis est strutioni: cuiꝰ pēna filis est aub̄ generosis. s. herodij ꝛ accipitris: que sub pēnis q̄s exteri? ostēdit habet pedes ferinos: q̄ hi sub silitudine virtutū habēt effectꝰ ꝛ volūtates bestiales. oua sua derelinq̄t in terra: quia opa sua proiicit in terrenis dū ea facit pro eis. De hoc Job. xxxix. Pēnas strutiōis ꝛc. Itē filis est vpupe: q̄ lz sit auis picturata ꝛ crista: tn̄ in stercoꝛe nidificat ꝛ quiescit. Silr hipocrita in stercoꝛe

īmūde ꝺsciētie nidificat ⁊ quiescit. De aues ſm legē īmūde sunt ⁊ ꝓhibite comedi. Leuit. xi. Et nos cauere debem⁹ imitationē hipocritax. Itē similis est pauoni q̄ ꝓtendit pennas angelicas. ⁊ hz pedes latronis. ⁊ caput serpētis. ꝺa cū imaginē virtutū extra ostēdit. pedes latronis hz. i. affectus capiendi ⁊ seducēdi. caput serpentinū hz dū in principio seducere intēdit ꝓtendēs faciē virgineā. i. simplicē apparētiā vt ille ſpens qui seduxit euā. caudā tamē hz serpentinā. q⁹ in fine venenū mortifer īmittit. Itē similis est vespertilioni. ⁊ quib⁹ nocturnis q̄ lucē odiunt. Narrat q⁹ cū aues cōuenirēt venit inter eas vespertilio occultans q̄ttuor pedes ⁊ extēdens alas finge bat se esse de illis nō de quadrupedib⁹. Cū autē aialia cōuenirent veniebat ad cōgregationē eor⁹ clausas tenens alas. ⁊ q̄ttuor pedes ꝓtendens. vt ꝰideret se esse de illis. Nō aduertētes tā aues q̄ aialia odiosum eū habētes ⁊ ꝑsequētes. de societate sua piecerūt. Sic est de hipocritis. q̄ aliq̄ñ sunt cū bonis ⁊ habitū sanctitatis oñdūt ⁊ q̄ñ alas extēdūt. dū similitudinē sāctitatis ⁊ honestatis ꝓtēdūt. Cū aūt in cōgregatione malor⁹ cū diſſolutis ⁊ bestialiē viuētib⁹ pedes suos i. bestiales affect⁹ suos diſſolutos pre aliis oñdūt q̄ñ pre aliis diſſoluunt⁹ alis honestatis suſpēſis. ⁊ iō deprehēsi merito sūt ⁊ a bonis ⁊ a malis euitādi. ⁊ iō tā aues noctis lumē eternū sustinere nō poterūt. nec dei faciē videbūt. Job. xiii. Nō veniet in cōſpectu ei⁹ oīs hipocrita. Itē similis est hipocrita q̄busdā aīalibus. vt lupo. Sic ꝺr Matth. vii. Intrinſecus aūt sunt lupi rapaces. Dicit Areſto. in libro de naturis aīaliū q⁹ lupi affricam sibilos pastoruz fingūt. ⁊ oues eos esse pastores credūt ⁊ ad eos cōueniūt. ⁊ ipſi eas post q̄ tenuerint diripiūt. Joh. x. Lupus rapit ⁊ diſpgit oues. Itē videnť eē nutriti a lupis infernalib⁹. lupi eniz q̄ñ rapiunt pueros ⁊ nutriūt. q̄ñ videt eos velle se erigere surſuz ſm q̄ nāle ē eis eos in capite cauda ꝓtiunt vt ad terrā se ꝓstemāt. Sic ꝺyabol⁹ facēt iſti ad terrena semp intēdāt. Legit de nabuch. Dañ. iiii. q⁹ tā diu mutat⁹ in bestiā pmānit. vſq; quo ad celū oculos leuauit. Itez similes sunt vulpib⁹ q̄ fingūt se mortuas. ⁊ ad capiēdū cuniculas extrahunt linguas: Unde ꝺr q⁹ aliq̄ aliq̄ñ se mortuā simulauit videns quadrigas alecibus oneratas. q̄ cū a mercatorib⁹ crederetur mortua ⁊ esset sup quadrigā posita aleca deuorabat. Sic ipſi aīas ⁊ ecclesiarū bona q̄bus ꝓponunť deuorant. In hoc etiā similes sūt vulpi que solā pellē exteriorē hz bonā. ⁊ sola eor⁹ cōuersatio exterior etſi bona nō est. bona tñ vr. Ezech. xiii. Quasi vulpes ī deſerto ꝓphe. t. erāt. Bern. sup can. Di sunt oues habitu. vulpes actu. crudelitate lupi. q̄ boni videri ⁊ nō eē. mali eē ⁊ nō videri volūt. etenim min⁹ sēp malicia palā nocuit. Null⁹. n. bon⁹ nisi bōi ſilatiōe ꝺcept⁹ é. Ita ergo bō⁹ ī bonor⁹ medio appē studētet. ꝓmi edificēť. mali volūt et plus malignēť. nec ē apō eos vtutes colere. ſvitia colorare q̄ſi quodā vtutū mimio. Itē ſimiles sūt ericijs. q̄ spinis suis ita pomis cōtegunť q⁹ nō appet ī eis caput nec pedes. ſz ſi ī vase aq̄ pleno ſupponunť nātes oñdūt q̄le caput ⁊ pedes habēt. Sic hipocrite videnť circūsepti asperitate pnie q̄zdiu sunt paupes. ſz postq̄ ꝓficiunť bonor⁹ nādo diuersas delitias ⁊ diuitias cōgregādo. reiectis aculeis aſpitatis ⁊ pnie oñdūt caput ītētionū suar⁹. ⁊ pedes affectionū malar⁹. ⁊ q⁹ iō studebāt ⁊ pnie signa oñdebāt. vt dignitatib⁹ ꝓficerent ⁊ in delitijs voluptarent. Itē sunt ſimiles simie de q̄ dicūt nāles. q⁹ ſz nullū aīal sit homini ſimilius extra. intus tñ est marie diſſimile. Sic vita hipocrite extra vr rōnalis. intra tñ est rōni marie diſſimilis. Itē ſimiles sunt lamijs q̄ facies dicunť brevir gineas. pedes eq̄nos. catulos quos lactare debēt laniāt. Isai. xxxiiii. ꝺr de ecclesia. Erit cubile draconū ⁊ pascua ſtrutionū. Et post. pilosus saltabit. ibi cubabit lamia. ibi foueā habuit erici⁹ ⁊c. Item ſimiles sunt aranee q̄ se totā cuiscerat vt capiat muscas. Sic hipocritas se ⁊ totā ſubtilitatē suā apponit vt capiat muscas laudis humane. vel alicui⁹ bñficij tpalis. ⁊ h̄ ē tota fiducia ei⁹. Job. viii. Que est enī spes hipocrite ſi auare rapiat ſic tela aranee fiducia ei⁹. Itez ſimilis ē hipocrita angelo ſathane q̄ se trāſfigurat in angelū lucis. q⁹ hipocrite extra sunt boues. ſz intus sunt demones. angeli sunt ī exteriori apparētia. ſz interi⁹ sunt angeli ſathane ī lucis āgelos trāſformati vt decipiāt boues ſimulata ſanctitate. Refert magiſter iacob⁹ q⁹ cū q̄dā abbas cyſtercien. rediret a capitulo cū quodaz monacho multū lrato. ⁊ eēnt in medio cuiusdā ſilue errātes. occurrerunt eis q̄dā q̄ videbanť valde religioſi. rogātes eos vt declinarēt ad abbatiā suā. Q̄ cū facerēt. videbat eis ornatiſſima ⁊ ordinatiſſima abbatia illa in oīb⁹ officinis. Et cū vlderēť iacere ī lectis pulcherrimis garſiones. ⁊ monachi horroze ꝺcuſſi nō poterāt q̄ſcere. ſz ⁊ eq̄ nitebanť capiſtra ſua rūpe ⁊ fugere. nec de auena ſibi appoſita gustabāt. Cū aūt facto manevellēt recedē. venit abbas illi⁹ abbatie rogās cnixe vt loqueret⁹ aliq̄s eor⁹ ī capi. Q̄ cū ītraſſēt videtes maximū capl̄z ⁊ mōachor⁹ maximā ſocietatē. mirati sūt ꝺ appētia maxima religionis: ⁊ de ſpūalitate maxima monachor⁹. Cū aūt ad preceptū abbatis dict⁹ monachus p̄dicaret eſtimās eos ſpūaliſſimos vt ipſi apparebāt: incepit loq̄ de hierarchijs ⁊ ordinib⁹ angelorū. Cū autē p̄mo loqueret⁹ de inferiori ordine angelor⁹ ⁊ deiectiōe malor⁹: q̄ non ſteterūt: exiuit maxima multitudo de capitulo. Silr cū de tertio ordine ⁊ aliis loqueret⁹ multi exibāt. Cū aūt ad vltimū pauciſſimi remāſiſſent: indignat⁹ monach⁹ q̄ſiuit q̄d h̄ eēt. Tūc abbas ait: Nos fuim⁹ de illis angel⁹ de quib⁹ loq̄ris. Illi aūt de quor⁹ ordine ⁊ ruina loq̄baris: cū de h̄ loq̄baris recedebāt: nō valētes ferre vba sue deiectiōis Nos q̄ remāſim⁹ fuim⁹ de ſupiorib⁹ ordinibus de quib⁹ nōdū locut⁹ es: nec volum⁹ vltra audire vba tua. ⁊ h̄ dicto ipſi cū abbatia ſua cū maximo ſonitu euanuerūt. Dicti autē monachi se ſuenientes inter dumos ⁊ paludes vix ad viā redire potuerūt. Itē ſiles sunt quibusdā arboribus: vt viti ſilueſtri: q̄ ꝓmo floret in vere ⁊ redolet in autūno: fert ꝓo fructu labruſcas. Isa. v. Expectaui vt faceret vuas ⁊ fecit labruſcas. Silr ⁊ arundini: q̄ ꝓo fructu fert lanuginē. Sap. v. Quaſi lanugo q̄ a vēto tollit. Matth. xi. Arūdinē vēto agitatā. Arundo luto radicat: vacua elenat: lanugine fecūdat. Sic hipocrite cū sint vani vana opa habēt. ſic Apoc. iii. dicit dns de ēpo ſardo. Non inuenio opa tua plena coza deo. Item sunt ſiles arbori ſambuce: q̄ gratū pulchrū ⁊ odoriferū ꝓtēdit floze fructū fert tetrū ⁊ otagioſum. Sic hipocrita licz ꝓmo habeat apparentiā honeſtatis: in fine exhibet opa feditat⁹. Aliq̄ñ ſz raro fit q̄ñ asſerit btūs Hzeg. turoñ. in hiſto. frācor. iiii. li. xi. ca. q̄ñ ante mortē theotenaldi regis frācor⁹ arbor ſambuce ſine vitis ꝺiuctione vuas maturas ꝓtulit: ⁊ que grana nigra dare ſolita eſt: dedit grana race mozū. Sic fit miraculoſe q̄ñ hipocrita aliq̄s ad deū ꝺuertit: qui faciebat opera feda: in charitate manēs fert opa deo grata. h̄ ꝺicit dictus gregor⁹ ſe vidiſſe. Itē sunt ſiles arboribus⁹ ſodomor⁹: de quib⁹ in hiſto. ſcholaſtica ꝺicit: q⁹ ferūt iuxta mare mortuū poma lunida apparētia exteriori. ſz cū matura crediť⁹ ⁊ apiť: ſcintillis plena iueniunť. Sic opa hipocritarū q̄ videnť mō vana iueniunť in morte coza deo ⁊ ſcis morte plena. Itē cōparanť mirice: que fert floze pulchrū: ⁊ multū in fine fructū inutilē ⁊ vacuū. Piere. xvii. Erit q̄ſi mirice in deſerto. Itē ſilis est ligno putrido: q̄ de nocte lucere videť: ſz de die eē putridū apparet. Sic hipocrita in nocte vite pſtis videť eē aliq̄d lucidū ⁊ pulchrū: ſz in die eternitatis apparebit esse lignū putridū eternis incēdijs ꝓparatū. Itē cōparať quibusdam graminib⁹ vt ꝺicit btūs Hzeg. i moral. ſup illud Job. viii. Nunq̄d vireſcere pōt ſcirpus abſq; humore. ⁊ carectū ſine aq̄: ante oēs herbas areſcit cū adhuc ſit in floze: nec manu carpať. Sic ſpes hipocrite ꝓbit. Glo. ibi. Scirpus intus est vacuus: carectū manū tangētis ledit: q⁹ hipocrita correctionē nō recipit: ſz ad dilacerādū vitā aliorū, pzūpit. alios enī iudicat ⁊ reputat pctores: ⁊ habēs trabē in oculo ſuo videt feſtucā ī oculo frīs ſui. Cōtra que dns Matth. vii. Hipocrita eijce primū trabē de oculo tuo ⁊c. Correptionē aūt nō recipit: vel q⁹ nō curat eē bon⁹ ſz ſolū apparere: vel q⁹ culpā ſuā nō recognoſcit: plus eis credēs q̄ eū ſcīñ p̄dicāt ⁊ credūt q̄ſ cōſciētie sue q⁹ sunt illi plures: ⁊ cōſciētia ceca ē. Cōtra quos poeta: Plus alijs de te q̄ſ tu tibi credē noti. Hzeg. ſup illud Job. xxvi. Nō clamabūt cū victi fuerint. Victi nō clamāt: q⁹ humana auiditate ſupati ſcōs ſe putāt: etiā cū in pctis moziunť. ſic ps in vitis patrū. Quidā frater iterrogauit ſenē: q̄d ſaluat hominē? Rndit ſener Opus. Hoc pbauit p exēplū illi⁹ ſolitarij: de quo tanta opinio habebať in ciuitate q⁹ oēs ꝺuenerūt in ei⁹ trāſitu cū cereis. quē vidit quidā ſcīs a demonib⁹ violenť extrahi ⁊ deportari. de quo habeť ſupra de morte. Itē cōparať hipocrita quibusdā artificialib⁹: ſicut idolo: cui⁹ tota cultura ⁊ apparentia est exteri⁹. Zach. xi. O paſtor ⁊ idolū: q̄ñ nec hz vitā grē: nec motū virtutū vel affectionū ad bene operandū: nec ſenſum cōpaſſionis vel deuotiōis. magis enī vult apparere bonus q̄ſ eē magis habē ſimulachra bonor⁹ q̄ſ vera bona. Señ. Apud iniquos nō sunt vera bona ſed ſimulachra bonor⁹. Itē ſilis est ſtatue quā erexit nabucho. q̄ exteri⁹ erat aurea: intrinſec⁹ lutea. tales oſtituit in eccleſia vt ab hoīb⁹ adorarenť. Itē ſilis est ſtatue q̄ inuēta est loco dauid in lecto ei⁹. i. Reg. xix. Item hipocrita est figmentū q̄ dicit chimera: vt ſit in ſola dominū opinioē: ſed in re nihil. Itē hipocriſis dicit eē fermētū. Luc. xii. Attēdite a fermēto phariſeor⁹ q̄ est hipocriſis. Et dicit esse fermentū: q⁹ hipocrite ſuo malo exēplo vel mala doctrina corrumpunt alios. i. Corin. xv. Modicū fermentū totā maſſam corrūpit. Job. xxiiii. Qui regnare facit hipocritā ꝓpter pctā ppli: q⁹. ſ. eor⁹ ſupbia mereť illud: vt ſupiorib⁹ corruptis corrūpant⁹ ⁊ ipſi. Uñ hipocriſis cōparať lepre: q̄ est morb⁹ cōtagioſus: q̄ cū naſcit in capite ⁊ maxime in oculis: inferiora mēbra

corrumpit. Isai.j. Omne caput languidū ⁊c. Et post subiungit facilis corruptio inferior. A planta pedis vsq; ad verticē nō est in eo sanitas. Itē hipocrita compar sterquilinio nimirū cooperto. ⁊ sepulchris ornatis. ⁊ parietibus dealbatis. calicibus ⁊ parapsidibus exterius mundatis. intus autē fecibus plenis Matth. xv. ⁊ aureo calici babilonis Apoc. xvj. Quarto ad hipocrisis vitiū detestādū mouere vt horror pene future. qz videlicet finaliter dānabunt. Job. xiij. Nō veniet in cōspectu eius omis hipocrica. Veniet qdē ad iudiciuz cōdemnādus. ⁊ de sua occultata malitia confundēdus sed nō veniet saluādus ab eo. ⁊ faciē eius gloriosaz visurus. Itē Job. xxvij. Que enim spes mea si auare rapiat ⁊c. Sequit. nō liberabit deus animaz eius. nec audiet clamorē eius cū venerit angustia sup eū. sed separabit eū a se ⁊ exponet diabolo. Sic malus suus de quo dr Matth. xxiiij. diuidet eū. i. a se separabit ptēqz cū hipocritis ponet. ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Circa tertiū sciendū q; hipocrisis ḡttuor sunt differētie vel species. Prima species est quādo aliqs simulat se habere qō nō hz ⁊ facere qō nō facit. Sicut illi q facies suas exterminant pallore. s. ⁊ macie. vt appareāt hominib; ieiunātes cū tri nō ieiument. i. Thi. iiij. In hipocrisi loquētiū mēdaciū. Secūda species est eoz qui bona quidē faciunt. sed ea fedant intētione corrupta. Matth. vj. Cū facies elemosynā noli canere ante te. sicut hipocrite faciūt. Tertia species est quādo bonis obumbrationib; mala sua depingunt. cōtra quos Matth. xv. Ue vobis hipocrite q similes estis sepulchris dealbatis ⁊c. Vel qui sumūt habitū sanctitat. ⁊ nō habēt actū. Isti sunt similes symoni cyreneo qui crucē dñi in angaria portauit. nō q; eū introduceret in paradysum. sed alios: de qbus beatus Bern. Ue portātib; crucē nō sicut saluator suaz. sed sicut ille symon cyreneus alienā. Ue cytharedis cytharizantib; nō vt illi de Apoc. in cytharis suis sed in alienis. Ue semel ⁊ ve iteruz superbis paupib; crucē christi portātib; ⁊ christū nō sequētib;. Qui nimirū ei; passionib; participant. humilitatē seq negligūt duplici cō tritione cōterent q̄ hmōi sunt. q̄ pro tpali gloria tpaliter se affligūt ⁊ in futuro pro interna superbia ad eterna supplicia ptrahunt. laborant cū christo. sed nō regnāt cū eo. christū in pauptate sua sequuntur. De torrēte in via bibūt. sed nō exaltabūt caput in pria. Quarta species est qñ aliqs simulat se velle occultare bona sua cū tri desideret ea eē manifesta hominib; ne appareat esse hipocrita ⁊ vt melior appet hominib;. Cōtra tales Matth. vj. Cū oratis non eritis sicut hipocrite tristes. qui amāt in synagogis ⁊ in angulis plateaz stantes orare vt videant ab hominibus vt videlicet homines eos velle latere videant. amē dico vobis receperunt mercedē suam.

De iactantia. singularitate. ⁊ arrogātia. Require supra. iter gradus superbie. Itē de iactantia. supra primo libro.

De Ironia. DIS. .XI.

Deinde considerādū est de ironia. Circa quā cōsideranda sunt duo. Primo vtrū ironia sit peccatū. Scōo de cōparatione ei; ad iactātiā. Circa primū sciendū q; ironia dr duob; modis. Uno mō sm vulgarē modū loquēdi qñ. s. aliqs in, pferēdo aliqd ptinēs ad laudē alteri; intēdit dirui; vbigratia. Uolens vituperare aliquē de ferita te dicit. tu multū es benignus. Uel de ī patiētia seu ira dicē tu multū es patiens. Uel o quātū tu es benign; ⁊ patiēs. ⁊ hmōi. Ironice loquebat apls. j. Corin. vj. Secularia iudicia si habueritis dispti biles q̄ sunt in ecclesia illos cōstituite ad iudicādū. Q; aūt ironice loquereť oīdit cū illico subiungit dicēs. Ad verecūdiā vestrā dico. Alio mō dicit ironia sm plm. iiij. ethi. p quā aliquis minora de se fingit. Hoc aūt pōt cōtingere dupliciť. Uno mō salua vitate. dū. s. maiora q̄ sunt in seipsis reticent. Quidā vo minora detegūt ⁊ de se ,pferūt q̄ tamē in se esse recognoscūt. ⁊ sic minora de se dicere nō pertinet ad ironiā. nec est dictū sm genus suū nisi p alicui; circūstātie corruptionē. Alio mō aliqs dicit minora a vitate declinās. puta cū asserit de se aliqd vile qō in se nō recognoscit. aut cū negat de se aliqd magnū qō tamē peipit in se esse. ⁊ sic ptinet ad ironiā. ⁊ ē semp petn̄. Uñ dicit aug. sup Joh. Nō ita caueat arrogātia vt veritas relinquat. Et greg. dicit q; incaute sunt humiles q̄ se mētiēdo illaqueant. Salomon aūt nō est metitus. dicēdo ,puer. xxx. Stultissimus sum viroz ⁊ sapiētiā hominū nō est mecū. Similiť nec amos ,ppheta qñ dixit. Nō sum ,ppheta nec filius ,phe. Dupler. n. ē sapia. ⁊ duplex stulticia. Est. n. qdā sapia sm deū q̄ humana vl mūdana stulticia hz adiūctā. Iz illud. j. Corī. iij. Si qs inter vos sapiēs vr ee ī hoc seculo stultus fiat vt sit sapiēs. Alia vo est sapia mūdana q; vt ibi dē subdit stulticia ē apud deū. Ille ergo q; a deo ,formar ,fitet se eē stultissimū sm reputationē humanā. qz. s. hūana otēnit q̄ hoim sapia q̄rit. Uñ ⁊ ibidē subdit. Et sapia hoiuz nō ē mecū. Et postea subdit: Et novi scōz scientiā. Uel pōt dici sapiētia hominū eē que humana rōne acq̄rit. Sapiētia vo scōz q̄ ex diuina inspiratiōe habet. Amos autē negauit se eē ,pphetā origine: qz. s. nō erat de genē prophetarū. Uñ ⁊ ibidē subdit Nec filius ,prophete. Circa secundū. s. de cōparatione ironie ad iactantiā. Sciēdū: q; vnū mēdaciū dicit eē grauius altero. Qñq; quidē ex materia de q̄ est. sic mēdaciū qō sit in doctrina religionis est grauissimū. Qñq; autē ex motivo ad peccādū. sicut mēdaciū pniciosum est graui; q̄ officiosum vel iocosum. Ironia aūt ⁊ iactātia circa idē mētiunt vel verbis vel q̄buscūq; exteriorib; signis. s. circa ,ditionē psone. vñ q̄ntū ad hoc eq̄lia sunt. Sed vtplurimū iactātia ex turpiori motivo ,procedit. s. ex appetitu lucri vel honoris. Ironia vo ex hoc q; fugit liz inordinate p electionē aliis grauis est. Et sm hoc plus dicit q; iactātia ē grauius petn̄ q̄ ironia. Cōtingit tri qñq; q; aliqs minora de se fingit ex aliquo alio motivo: puta ad dolose decipiēdū. Et tūc ironia est grauior. Et nota q; cū duplex sit excellētia. Una quidē in tpalibus reb;: alia vo in spūalib;. Cōtingit aūt q; aliq; p exteriora signa vl p verba pretēdūt quidē defectū in exteriorib; reb;: puta p aliquā vestē abiectā: aut p aliqd hmōi. ⁊ p hoc ipm intēdit ostentare aliquā excellentiā spūalē. sicut dns de quibusdā dicit Matth. vj. q; exterminat facies suas vt appareant hominibus ieiunantes. Unde isti simul incurrūt vitium ironie ⁊ iactantie: tamen sm diuersa. ⁊ propter hoc grauius peccāt. Uñ ⁊ plus dicit in. iiij. ethi. q; ⁊ supabūdātia ⁊ valde defectus iactantiū est. Propter qō de Augustino legit q; neq; vestes nimis pciosas neq; nimis abiectas habē volebat: qz in vtroq; homines suā gloriā querunt.

Deinde considerādū est de adulatione. Circa quā osideranda sunt tria. Primo quid sit adulatio. Secūdo vtrū sit veniale vel mortale petn̄. Tertio q̄ pñt ⁊ debēt movere ad hoc vitiū detestādū. Circa primū sciendū est q; amicitia vera ⁊ affabilitas et si principaliter intendat delectare illos cū quib; viuit seu amicabiliter ouersat: tri qñ expedit vel ,pter bonū nō vereť vl refugit cōtristare. vel ,pter bonū ,primi osequēdū: vel propter malū aliq̄ excludendū. sicut dicit plus. iiij. ethi. Et Apls. ij. Corin. vij. Si otristaui vos in epla nō me penitet. Et sequit: Gaudeo nō qz otristati estis: sed qz otristati estis ad penitentiā. Si ergo velit aliqs illos quib; ouiuit in oīb; delectare ī loquēdo: pfecto excedit modū in delectando. ⁊ ideo peccat p excessum. Et si quidē hoc faciat sola intētione placēdi vl delectādi: placidus sm plm appellat. Si aūt hoc faciat intētione alicui; lucri osequēdi: vocat blāditor vel adulator. Cōiter tri solet nomē adulationis attribui oīb; q̄ supra modū debitū volūt alios verbis vel factis delectare in ouersatiōe cōi. Sciēdū aūt q; aliquis pōt aliū delectare laudando ⁊ bene ⁊ male: ,put. s. circūstantie debite vel seruant vel ptermittunt. Si enī velit quis aliū delectare laudando vt eū suis sermonib; osolet ne in tribulatiōib; deficiat: vel vt leui; ea ferat: aut vt ampli; in bono ,proficiat debitis circūstātijs obseruatis. sic nō est adulatio: sz ptinet ad virtutē amicitie. Ad adulationis vo vitiū ptinebit si velit quis aliū laudando delectare in illis in quib; nō est laudandus: puta qz mala sunt. sm illud Psal. Laudatur peccator in desideriis aīe sue ⁊c. Uel qz nō sunt certa. sm illud Eccī. xxvij. Ante sermonē ne laudes virū. Uel etiā si ,pbabiliť timeat q; hmōi laude ad inanē gloriam ,procedat. sm illud Eccī. xj. Ne laudes virum in specie sua. Et iterū: Ne laudes hominē ante mortē. Silr si velit aliqs hoī placere vt in eo nutriat vel augeat charitatē: ⁊ sic ampli; ,proficiat: laudabile est. Sed si velit placere deo propter inanē gloriā: vel ,pter lucrū aliqō assequēdū: vel etiā si malis placere quereret ⁊ in malis: hoc eēt peccatū: sm illud Psal. Dns dissipauit ossa eoz qui hoībus placēt. Et Apls Gal. j. Si hoīb; placerē: christi seruus nō essem. Circa secūdū. s. quō adulatio fit mortale vel veniale petn̄. Sciēdū q; petn̄ fit mortale: qō otrariat charitati. Adulatio qñq; otrariat charitati: qñq; nō. Cōtrariat aūt charitati tripliciter. Uno mō rone ipsi; materie. puta cū aliqs laudat peccatū alteri;. hoc enī otrariat dilectioni dei: otra cui; iustitiā loquit. otrariat etiā dilectioni ,primi: sm illud Psal. Quoniā laudat peccator in desideriis aīe sue: ⁊ iniquus benedicit exacerbauit dñm peccator. Et Piero. dicit: Nihil est qō tam facile corrumpat mētes q̄s adulatio. Et sup illud Psal. Oleū peccatoris nō impinguet caput meū. dicit glo. Falsa laus adulatoris mentes bominū a rigore veritatis emollit ad noxia. Uñ manifestū est: q; sic ē petn̄ mortale. Alio modo cōtrariat charitati ratiōe intētionis: puta cū aliquis adulat alij vt ei fraudulenter noceat sive corporaliter sive spūaliter. ⁊ sic etiā ē petn̄ mortale. Et de hoc dicit ,puer. xxvij.

Melioza sunt vulnera diligentis.q̃ fraudulẽtia odientis oscula. Tertio modo cõtrariat charitati p occasionẽ. Sicut cũ laus adulatoris fit alicui occasio peccãdi.etiã pter intẽtionẽ adulãtis. ⁊ ĩ hõ cõsiderari oportet vtrũ sit occasio data vel accepta.⁊ q̃lis ruina subsequatur.q⁹ si sit occasio data ⁊ inde sequat peccatũ mortale.ipse adulator dans occasionẽ illã peccat mortaliter.Si vo sequat pctũ veniale.peccat adulator venialiter.Si vo sit occasio accepta pter intẽtionẽ adulatoris.si seq̃t ruina peccati mortalis.adulator peccat mortaliter.Si aũt sit occasio peccati venialis.venialiter peccat. Sic⁊ de scãdalo dici solet.Si aũt ex sola auiditate placẽdi vel alios delectãdi ad malũ aliq̃ excludẽdũ.vel ad bonũ aliq̃ ĩ necessitatis articulo cõsequẽdũ aliqs adulat.sic nõ est ꝺ charitate.Uñ nec ẽ mortale sed solũ veniale pctũ. ¶ Circa tertiũ.sciẽdũ q⁹ adulationis vitiũ cauẽdũ ⁊ detestãdũ ẽ multiplici rõne. Primo q̃dẽ q⁹ adulatio simplices demẽtat.Secũdo q⁹ bonos fermentat.Tertio q⁹ malos fomẽtat.Quarto q⁹ puersos augmẽtat. ¶ Simplices q̃dẽ dementat vbis fallacib⁹.vt sibi videant alij q̃ sint.vel alios credant alios q̃ sint.vt malos credãt bonos.⁊ feras ⁊ lupos ⁊ leones faciãt sibi videri boues.s.cuz eos q̃ opant crudeliter.vt exactores pauper faciãt sibi videri q⁹ operẽ rõnabiliter paruos faciant sibi videri magnos.⁊ stultos sapiẽtes.⁊ malos bonos.Sicut erat demẽtatus roboã adulationib⁹ iuuenũ cũ dicebat. Minim⁹ digit⁹ me⁹ grossior est dorso pris mei.iij.Reg.xij. ¶ Secũdo adulator bonos fermentat vbis mẽdacib⁹:adulatores enĩ sũt falsi testes ⁊ mẽdaces quos q̃rũt boues vt ferãt testimoniũ pro se.Ecci.xx.Qui edũt panes illi⁹ false lingue sunt.cũ ipsi sup oia indigerẽt veridicis testib⁹ q̃ eis dicerẽt vitatẽ. In hoc enĩz magni boues sunt egẽtes.q⁹ nõ habẽt qui dicat eis vitatẽ.ȝ alia tpalia abundãter habeãt.Seneca. Mõstrabo tibi q̃d oia possidẽtib⁹ desit.s.q̃ vex dicat.Sicut recognouit bene Theodosius impator de ambrosio.q̃ arguit eũ publice de peccato suo publico.Uñ ait. Inueni vnũ hominẽ vitatis in toto mũdo. ambrosiũ.s.pontificẽ.q̃ etiã pniam publicã fecit pro pctõ suo publico. Isti blãdiẽdo decipiũt.q⁹ faciunt boies obliuisci diuinoz iudicioz.⁊ recedere a mãdatoz via. Isai.iij. Populus meus q̃ te beatũ dicũt.ipsi te decipiũt.q⁹ faciũt credere miseris q⁹ sint beati.⁊ stulti q⁹ sint sapiẽtes.Sicut illi q̃ stultis nãliter imponũt mitrã de pgamino.quos faciũt credere epos.faciũt errãtes credere q⁹ bene vadunt ⁊ ducũt eos p inuia.vt latrones ducũt pegrinos extra viã publicaz vt spoliẽt.Ideo sequit.Uiã gressuũ tuoz dissipãt.Stat ad iudicãdũ dns Piere.xxxviij.Seduxerũt te ⁊ pualuerũt aduersum te viri pacifici tui.Sicut dicit Piere.ad Sedechiã.Similit Piere.xlj.legit fecisse hysmael filis caree pegrinis eumtib⁹ in hierusalẽ.quos seducens occidit.Isti sunt similes aucupib⁹ q̃ dulcit fibilãdo laqos absc̃dũt in q̃b⁹ cũ dulci fibilo inducũt aues.Sicut dr ꝓuer.xxix. Homo q̃ blãdis fictisq; smonib⁹ loquit cũ primo suo q̃si rethe expandit pedib⁹ suis.Fallũt boies.q⁹ eos q̃si vendere sibi volũt dũ eos sibi laudãt.Uñ adulatori ait q̃dã. Quid mihi me laudas.numq̃d mihi vendere me vis.Tales sub specie amicitie decipiunt.Sed melioza sunt vulnera diligẽtis q̃ fraudulẽta odiẽtis oscula.ꝓuer.xxvij.Quis debeat aut velit irasci amico vã dicẽti.nã etsi odiũ parit veritas,nõ h̃ agit.Nã ĩ odiũ vitioz sanct⁹ amoz ignescit ⁊ loq̃t. ⁊ in illos magis inuehit quos magis diligere cõprobat. Amicorũ parcere vitijs est adulatio nõ dilectio.nec tã amicitiã q̃ amentiam sapit.nõ arguere quos amam⁹. Adulatores aũt eo ampli⁹ caueant quo sub amãtis specie nocere nõ desinũt.donec lumẽ ĩteriozis oculi obtundat.⁊ aures ne vez audiãt obturẽt.Sed vt ait cicero.cui⁹ aures clause veritati vt vez audire nõ possunt.eius salus desperanda est.Adulatores oia pferũt ad libitũ aliene volũtatis.paz ad solidũ veritatis.De h̃ ait q̃dã sapiẽs.Adulator est inimicus oĩs vtutis.⁊ q̃si clauũ figit in oculo illi⁹ cũ quo cõserit eoz magis cauendus est quo sub amãtis specie nocere cupit.Comites enĩ hz odiuz ꝓditionẽ.⁊ notã mẽdacij.excecationẽ ꝓmi exterminiũ toti⁹ honestatis.Seneca. Adulatio similis est amicitie aptis aurib⁹ excipitur ⁊ leniter in pcordia nra descẽdit eoipso gratiosa quo ledit. Uenit ad me pro amico blãdus inimicus.⁊ vitia mihi sub vtutũ specie suggerit. Idẽ adulationes euita.fitq; tibi tã triste laudari a turpib⁹ q̃s vt lauderis ob turpia. Difficillimũ est adulatoz assertiones repellere quoz smones aĩum q̃dã voluptate resoluũt nulli⁹ p adulationẽ amicitiã merearis.nec ad tuã ꝓmerẽdã.p hanc aditũ pandas.nõ acerba sed blãda vba timebis. Tertio adulator malos fomẽtat blãdis smonib⁹.est enĩ adulator sicut nutrix dyaboli.lactãs ⁊ nutriẽs in malũ.nõ solũ pueros sed etiã senes.⁊ libẽti⁹ magnos q̃s puos.puta reges.ꝓncipes ⁊ platos. Adulatores sunt similes lamijs q̃ facies habẽt vgineas,⁊ cozp⁹ ferinũ.q̃ quos lactant laniant et occidũt. Uñ dicũt lamie q̃si lanie a laniãdo. Ideo puer.j. Fili si te lactauerint pctores:ne acq̃escas eis.Et.xvj. Uir impi⁹ lactat amicũ suũ:⁊ ducit eũ p viã nõ bonã. Nota:nutrices puuloz nõ solũ lactant:sz ⁊ suauiter cantãt ad sopiẽdũ eos. Sic adulatores quos lactant cantib⁹ suis.i.blãdis sermonib⁹ sopiũt in pctis. Siles sunt illi tibicinib⁹ q̃ canebãt circa mortuã filiã archisynagogi Math.viij. Itẽ illis q̃ sepeliebãt mortuũ Mat.viij. Sinite mor.se.rẽ. Greg. ibi. Mortuus mortuũ sepelit:cũ peccatoz peccatorẽ fauozũ aggere ꝓmit.Sũt sacerdotes diaboli cãtates adulatiões sup mortuos quos flere debuerũt. Isti incipiũt q̃si vigilias de placebo:cãtãt enĩ carmina diaboli:q̃.s.sciũt hoib⁹ placẽ. Rident enĩ singul⁹ sic echo. Sap.xxvij. Resonãs de altissimis montib⁹ echo. Confortant enĩ se adulatores vocib⁹ ⁊ volũtatib⁹ eoz quib⁹ cupiunt adulari. Osee vij. In malitijs suis letificauerũt regẽ:malitias ei⁹ dicẽtes eẽ iustitias. Dicũt enĩ ꝓncipi rapiẽti:vos potest⁹ ⁊ debet⁹ h̃ facẽ:q⁹ oia vra sunt:⁊ ipsi sunt mali rustici. Ecclesias spoliãti dicũt:oñe potest⁹ ac cipere:q⁹ totũ ẽ pditũ q̃cq̃d isti clerici vl monachi possidẽt.⁊ sic de alijs. Ps. Laudat pctor in desiderijs aĩe sue rẽ. Aug. Lingue adulãtiũ alligant boies in pctis:⁊ sic aias eoz trahũt secũ in pditionẽ. Rex q̃dã collaterales suos interrogauit dicẽs:Quid de me dicunt boies in regno meo.Qui dixerũt ei:Dñe q̃d pñt ipsi dicẽ de vobis nisi oẽ bonũ:oẽs laudãt vos ⁊ amãt:dicẽtes q⁹ nunq̃ fuit ꝓnceps melioz vobis. Rursuz interrogauit eos Uos aũt q̃d dicit⁹:q̃d de me sentitis:Rnderũt:Nos dicim⁹ oñe:q⁹ vos estis sapientissim⁹:benignissim⁹:largissim⁹:pissim⁹:aiosus:bellicosus:deo ⁊ hoib⁹ gratiosus. Indignat⁹ rex videns illoz infidelitatẽ ⁊ falsitatẽ verboz:dixit eis:Si fozẽses qui me nõ nouerũt:q⁹ facta mea nõ videt:falso me laudãt:nõ est mirũ.sz vos q̃ quotidie mecũ estis:⁊ vitã meã videt⁹ scitis eoz ȝzia q̃ in me laudastis. Jõ mẽdaces ⁊ seductores vos reputo:q⁹ hucusq; me vris blãdis smõib⁹ decepist⁹:⁊ in mult⁹ vitijs enutristis. Jã nõ sũ puer:nec deinceps volo tales nutrices habere: Uos dicit⁹ me prudentẽ eẽ:ego video q⁹ iutilia occupiscã ⁊ appetã nocitura. Saluti mee necessaria omitto:cõmitto cõtraria:in ociosi tatib⁹ vanitatib⁹:⁊ q̃ peius est in pniciosis operibus totũ tẽpus expẽdo. Quare ergo me in nullo laudabilẽ laudare mẽdaciter presumpsistis:recedite a me:q⁹ osiliũ ⁊ osortiũ vestrũ vilipendo. Quõ enĩ in vobis cõfidere possũ:q⁹ in tẽpozalib⁹ tanq̃ min⁹ necessarijs mihi fideliẽ osulatis:q̃ de necessarijs aĩe mee saluti metã ipie sedu xistis. Utinã sic facerẽt oẽs reges ⁊ ꝓncipes:q⁹ a se abicerent tales pestes. Isti sunt q̃ pincerne diaboli:mort⁹ poculũ,ppinates. Alexãder nechao. Adulatio est venenũ melle linitũ:aut mel venenatum. Piero. Adulatorũ assentationes ⁊ noxia blãdimẽta velut q̃sdã pestes fuge. Itẽ tales sunt sub cubito dñoz suoz:vel sub capitib⁹ puluinos ponũt. Ezech.xiij. Ue illis q̃ osumũt puluinos sub oĩ cubito man⁹:⁊ faciũt ceruicalia sub oĩ cubito ad capiẽdas aias. Sicut enĩ ait Greg. Quisq̃s male agẽtib⁹ adulat puluinũ sub cubito vel sub iacẽtis capite ponit:vt q̃ corripi ex culpa debuerat: in ea fultus laudib⁹ mollit requiescat. ¶ Quarto adulatio puersos augmẽtat in suis sceleribus. Hoc enĩ est oleum vel vnguentum diaboli:de quo Psal. Oleũ pctoris nõ impinguet caput meũ. Hoc q̃ vngit:hic apparat vt in pctõ succẽdat:⁊ in futuro fozti⁹ cõburat. Hoc est simile illi oleo:de quo legit in vita btĩ nicolai:q⁹ quibusdã naugãtib⁹ pegrinis ad scũ nicolaũ diabolus apparẽs in littore in silitudine cuiusdã matrone nobil tradidit pixidẽ:in q̃ dicebat esse pciosũ vnguentũ:rogãs eos vt linirẽt inde parietes ecclesie scĩ nicolai vt melioꝛẽ odorẽ semp haberẽt.Quib⁹ cũ btũs nicolaus naugãtib⁹ appareret:⁊ preciper vt illud oleũ diaboli in mare proijcerẽt. Hoc facto mare inde exarsit inflãmatũ. Sic adulatio in malum inflãmat eos q̃ in amaritudine penitẽtie sunt. Itẽ adulatio silis est diaboli eo vngẽto q̃ dedit diabolus cypriano vt eo domũ iustine vngeret:⁊ ipse eoz ei⁹ interi⁹ ad pctũ inflãmaret.sic legit in passione iustine ⁊ cypriani. Itẽ agit h̃ oleũ.i.falsa laus adulatoris:q⁹ mẽtes a rigoꝛe veritatis emollit:⁊ ad noxia inflectit. Exẽplũ q̃ nabucho. dixit ꝓncipib⁹ ⁊ ducib⁹ bellatoz cogitationẽ suã in h̃ eẽ vt oẽm terrã suã suo subiugaret ipio:placuit oĩb⁹ tanq̃ adulantib⁹. Judith ij. Itẽ cũ rex assuer⁹ iratus otra vasti reginã ĩterrogauit cõsiliarios suos:cui sententie regina subiaceret:rnderũt: Regis iusta est indignatio:nõ tẽperauerũt furorẽ regis:nec excusauerũt absentẽ:sz magis otra eã sentẽtiã ptulerũt Hester.j. Itẽ amici aman ⁊ vxoz videntes pessimã ei⁹ volũtatẽ otra mardocheũ nõ mitigauerũt eũ:sz dixerunt: Jube parari excelsam trabẽ rẽ. Hester.v. Itẽ ꝓncipes darii regis persarũ volẽtes q⁹ rex iniquũ decretũ statueret otra danielẽ: ꝓmiserũt aliq̃d q̃ ad ei⁹ honorẽ videbat ptinẽ. Dan.vj. Pharisei volẽtes ihesum cape in sermone ceperũt magnas laudes ei dicere.

Magister scim⁹ qz verax es ⁊c. Itē herodi regi nephādissimo qui occidit Jacobū ⁊ incarcerauit petrū. populus acclamabat dei laudes ⁊ nō hominū. Actu. xij. ⁊ iō pcussus ab angelo expirauit. Patet igit ex p̄missis q⁹ adulatores nō solū fomētāt hoīes magnos ī vitijs. verūetiā ipsoꝝ p̄sumptiones. elationes ⁊ temeritates augmēt tant suis puersis cōsiliis. Propter hoc antiq̄ sapiētes cauebāt solli cite ne adulatores regib⁹ loquerēt. Unde orator q̄dā ī patoꝛi loquēs dicebat. Impator auguste cū in multis tū in h̄ elucet marie pudē tia tua q⁹ isti adulatores nōdū te oīno reddiderūt insanū. q̄ cū applaudūt. nō mō dijs sed tibi ⁊ pplo iniuriā faciūt. deoꝝ fiḡiez minuūt reuerētiā quos tibi parificāt. te arguūt insipiētie. oū ꝺditiōis tue repugnāte nā te parē dijs esse p̄suadere p̄sumūt. nota superstitionis seducūt populū cui mortales deos pro immortalib⁹ p̄suadēt esse colēdos. Sed in eo aliq̄d diuinū tibi in esse monstrabis. si oēs istos q̄ diuinitati. t. fraudulēter applaudūt rapi feceris ad tormenta. Quis enī deoꝝ ei parcat a quo se deceptū iri intelligat. q̄s nō irruat in eū q̄ aureos iouis oculos eruit. vt argēto gēmisq; sublatis eū nitat ecce care. nēpe deos inuisibiles ⁊ īmortales circūuenire. ⁊ eis fallacie parare insidias. grauiozis culpe est. eo q⁹ ab his visibilū deoꝝ fabrica sustētat. ⁊ bonozē q̄ istis exhibet ipsi remunerāt. Si sapis ergo auguste in deoꝝ hostes insurges. ⁊ te deoꝝ docebis esse cultozē. si deceptozes istos exterminaueris. excecatozes. t. deorū cōtēptozes ⁊ iniuriā punias vtrozuiq;. Guiardus cancellari⁹ parisiensis ⁊ postmodū tornacensis epūs. dicebat fabulā talē. Duo homines errātes a casu venerūt ī terrā symiaꝝ. quos cū vidissent huiusmodi symie. cōuenerūt adinuicē dicētes. Isti hoīes sunt explozatozes. vocem⁹ eos ⁊ sciam⁹ ad q̄d veniūt. Ego inq̄t eaꝝ maioꝛ ero in loco eminenti. ⁊ vos circūdabitis me q̄si regē vestrū ⁊ honozabitis vndiq;. ⁊ ego facīā altos gestus. Qō cū fecissent cocauerunt dictos hoīes. quoꝝ vn⁹ vocabat falsidicus. ⁊ alter veridic⁹. Uocat⁹ ē veridicus ⁊ requirit a rege eaꝝ ad q̄d venerat ⁊ q̄d sibi videret de eo. q̄ ait. Dñe lz vos faciatis nobiles ⁊ magnos gestus. mihi vr̄ q⁹ nō cōpetūt ꝺditioni vestre. cū sitis aīal deforme ⁊ ipotēs. Tūc rex ille ait simijs suis. audistis q̄d iste ausus est dicere ꝺ me. acuite vngues vestros ⁊ eū totū discerpite. Qō ⁊ fecerūt. Postea q̄siuit a falsidico ꝺsimile. Qui ait. Dñe vos estis aīal maxime nobilitatis ⁊ dignitatis ⁊ potestatis. q̄ tot ⁊ tātos habetis p̄ncipes sub vobis. multū est vestra sublimitas bonozāda. Qō audiēs rex p̄cepit vt sublimaret ⁊ ab oīb⁹ bonozaret. Itē idē aliud exēplū dicebat fabulosum. Cū leo ⁊ lupus ⁊ vulpes iuissent venatū. ⁊ accepissent p̄dā q̄siuit leo a lupo quomō deberet distribui. Qui ait q⁹ media ps esset sua ⁊ leonis altera pro quo dedignatus leo. iecit pedē suū sup caput ei⁹. ⁊ extraxit inde pellē vnguib⁹. ⁊ q̄siuit a vulpe. quō deberet p̄iri p̄da. Qui ait. Dñe vos estis rex nr̄. ⁊ capitane⁹ vos debetis habere medietatē p̄de. ⁊ dña nr̄a regina vxoꝛ vr̄a q̄rtā ptē. ⁊ filius vr̄ nobilis leūculus aliā q̄rtā ptē. Quē respiciēs leo q̄siuit q̄s ita egregie docuerat eū partiri. Rndit. Dñe ille dñs cui dedistis capucium rubeū. Sic est ī ꝺgregatione magnoꝝ. vidicos oppzimūt. ⁊ falsidicos exaltāt. ⁊ balluos q̄ eis aliena adiudicāt. diligunt alios oppzimunt q̄ ꝺ faciūt. Hoc lz sit fabulosuz. ꝓpissime ⁊ verissime cōpetit malicie multoꝝ.

¶ De discordia. DIS. XII.

Deinde ꝺsiderādū ē de discordia. Circa quā cōsiderāda sunt duo. Pmo vtrū discordia sit pctū. Scōo vtrū sit filia inanis glie. ¶ Ad p̄mū dicēdū q⁹ discordia oppōit ꝺcordie. Cōcordia aūt ex charitate causat ī quātū charitas multoꝝ corda ꝺiūgit ī aliq̄d vnū q̄ est p̄ncipaliē q̄dē bonū diuinū. secūdario aūt bonū ꝓximi. Discordia igit ea rōne ē pctū īquātū hmōi ꝺcordie ꝺriat. Sz sciēdū ē q⁹ h̄ ꝺcordia p discordiā tollit duplicit. Uno mō p se. Alio mō p accidēs. Per se q̄dē humanis actib⁹ ⁊ motib⁹ ꝺ eē id q̄ ē fm ītētionē. Unū p se discordat aliq̄s a ꝓpio q̄n scienē ⁊ ex ītētione dissentit a bono ꝓximi in quo ꝺz ꝺsentire. ⁊ h̄ ē pctū mortale ex suo genere pp ꝺrietatē ad charitatē lz p̄mi mot⁹ hmōi discordie pp ipfectiōez act⁹ sint pcta venialia. Per accidēs aūt ī humanis actib⁹ ꝺsiderat ex hoc q⁹ aliq̄d est p̄ter intētionē. Unū cū intētio aliquoꝝ est ad aliq̄ bonū q̄ pt̄inet ad honozē dei. vel ad vtilitatē ꝓximi. si vn⁹ estimat h̄ bonū eē. ali⁹ aūt habet ꝺriā opinionē: tūc discordia est p accidēs cōtra bonū diuinū vel ꝓximi. ⁊ talis discordia nō est pctū nec repugnat charitati. nisi hmōi discordia sit vel cū erroze circa ea q̄ sunt de necessitate salutis vel pt̄inacia indebite adhibeat. cū etiā supza dictū est q⁹ ꝺcordia q̄ est charitatis effect⁹ ē vniovolūtatū nō vnio opinionū. Ex quo pz q⁹ discordia q̄nq; ē ex pctō vn⁹ tm̄. puta cū vn⁹ vult bonū cui alius scienter resistit. Q̄nq; aūt est ex pctō vtriusq;. puta cū vterq; dissentit a bono alteri⁹. ⁊ vterq; viliglī bonū ꝓpriū. Discordia autē q̄ fuit inter paulū ⁊ barnabā fuit p accidens ⁊ nō p se. Uterq; enī intēdebat bonū. sz vni videbat h̄ eē bonū. alij aliud. qō ad humanū defectū ptinebat. Nō enī erat talis cōtrouersia in his q̄ sunt de necessitate salutis. q̄uis hoc ipsum fuerit ex diuina ꝓuidētia ordinatū ꝓpter vtilitatē inde ꝺsequentē. ¶ Ad secūdū. s. vtrū sit filia inanis glie. Dicendū q⁹ discordia ꝺportat quādā disgregationē volūtatis: inq̄ntū. s. volūtas vnius stat in alio. ⁊ volūtas alteri⁹ in altero stat. Oꝛ aūt volūtas alicui⁹ in ꝓpzio fiḡtat. puenit ex h̄ q⁹ aliq̄s ea q̄ sunt sua ꝑfert his q̄ sunt alioꝝ. Qō cū inordinate fit pt̄inet ad supbiā ⁊ inanē gloriā. ⁊ ideo discordia p quā vnusquisq; sequit q̄ suū est. ⁊ recedit ab eo q̄ alteri⁹ est. est filia inanis glie. Sciēdū aūt q⁹ discordia ⁊ rixa differūt: qz rixa ꝺsistit in exteriozi ope. sic infra patebit. Unū causat ab ira que mouet animū ad nocēdū. ꝓio. ⁊ ideo ponit filia ire. sz discordia ī disiūctiōe motuū volūtat⁹ quā facit supbia vel inanis glia rone tā dicta. ⁊ ideo discordia ponit filia inanis glorie.

Deinde ꝺsiderādū ē de seminatiōe discordiarū. Prouer. vj. dicit: Ser sunt que odit dñs. ⁊ septimuz detestat aīa ei⁹. Oculos sublimes ⁊c. Sequit Et eū q̄ seminat inter frēs discordias istū septimo loco ponit tanq̄ magis exosum deo inter ceteros pctōres. Nec mirū: qz tales tunicā christi inconsutilē nitunt diuidere: quā dñs indiuisam voluit remanē. Per hāc tunicā signatur charitas in q̄ ⁊ p quā vnitas ecclesie cōseruat. Ad hanc hortat Apls Ephe. iiij. Sollicīti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. Tales sunt recte ꝺtrarij christo: qz christus venit vt diſperſos cōgregaret in vnū. Joh. xj. Psal. Dispsos israelis congregabit. De diabolo autē vel de mēbzo ei⁹ impio dicit Joh. x. Lup⁹ rapit ⁊ dispgit. Et nota q⁹ sic nihil magis nocet humano corpoꝛi q̄s ꝺminuitatis ei⁹ diuisio: sic nihil magis nocet corpoꝛi christi mystico. i. ecclesie q̄s diuisio vnitatis ex vno verbo qō dicit ille discordie seminatoꝛ. ozit tā ta dissensio q⁹ destruunt interdū ciuitates ⁊ castra: dissipāt bona: hoīes occiduntur: capitales inimicitie subsequunt. Pessimū est h̄ semē ex cui⁹ vnico grano tā pestifera messis exurgit. De pctō prauī ꝺsilij nota. q⁹ prauus cōsiliari⁹ est. pditoꝛ: qz decipit illū q̄ de ipo ꝺfidit. Unū. puer. xj. Simulatoꝛ oze decipit amicū suū. Et. xxvj. Sic nori⁹ est q̄ mittit lāceas ⁊ sagittas in moꝛtē: ita vir q̄ fraudulenter nocet amico suo. Tales velāt facie christi: sic faciebāt iudei Mat. xxvj. q̄si dns posset eoꝝ astutias ignozare. Cū tñ scriptū sit Job. xij. Ipse nouit decipientē ⁊ eū q̄ decipit. Isa. xxix. Ue q̄ pfundi estis corde vt a dño absc̄dat⁹ ꝺsiliū. Itē prauū ꝺsiliū qō ipsi volūt alijs dare q̄nq; iusto dei iudicio retozquet in ipsos. Sicut fuit golyath ꝓpzio mucrone pempt⁹. j. Reg. xvij. Et aman suspēsus in patibulo qō ipse parauerat mardocheo Pester. iiij. Psal. Conuertet⁹ dolor ei⁹ ī caput ei⁹ ⁊c. Istud enī h̄z iustitie oīs iniustitia: q⁹ pmo noceat sibiipsi quicūq; nocē alij machinat. Dis laqueus deceptiōis pmo capit eū q̄ tetēdit. ⁊ oīs gladi⁹ psecutiōis pri⁹ spūaliter transfoꝛbat eū q̄ eo vtitur. Unū Eccī. xxvij. Qui fodit foueā incidet in eā: ⁊ q̄ statuit lapidē primo offendet in eo. ⁊ q̄ laqueū ponit alij ꝑibit in illo. faciēti nequissimū ꝺsiliū sup illū deuoluet. Et puer. xvj. Qui fodit foueā incidet eā: ⁊ q̄ voluit lapidē reuertet in eū. Prauī ꝺsiliarij de mal⁹ oīb⁹ q̄ ꝺsulūt fieri: puta de rapinis ⁊ exactiōib⁹ ⁊ hmōi: habēt pctā: ⁊ ad restitutionē tenent cū alij habeant cōmodū tpale Jn mal⁹ faciēdis acquiescit eis cōiter: nō in bonis. Unū si malū ꝺsilij suū velint cozrigē ꝺtrariū ꝺsulēdo: nō credit eis vel nō acquiescit. sic iudei iude pditoꝛi dicēti Peccaui tradēs sanguinē iustum rndērūt Quid ad nos: tu videris Math. xxvj. ¶ De pctō reuelatiōis secreta sciēdū: q⁹ agūt ⁊ ꝺtra ius nature. qz ius naturale dictat celandū eē q̄ alicui cōmittit sub secreto. Et cōtra ius amicitie: sic dicit Eccī. xxvij. Qui denudat arcana amici: fidē pdit. Itē reuelando secretū damnificat aliū vel diffamat: vix potest restituere famā quā abstulit vel damnū q̄ intulit. Unū Eccī. xxv. Que viderūt oculi tui ne ꝓferas in iurgio cito ne postea emēdare nō possis cū debo nestauer⁹ amicū tuū. De reuelatiōe secreti multa mala euenire pnt: sic cuilibet patere pōt. ideo sūmope cauēdū est h̄ pctū. ¶ De pctō multiloquij dicitur puer. xx. Jn multiloquio nō deerit pctū. Qui multis vtit ꝺbis ledit animā suā. Et Leuit. xv. Uir q̄ patit fluxuz semis īmūdus erit. Itē signū est stultitie. Eccs. v. Jn multis sermonib⁹ ꝺueniet stultitia. Idē. x. Stult⁹ ꝺba multiplicat Et. xxix. Totū spm̄ suū ꝑfert stult⁹. Prouer. xxv. Sicut vrbs patens absq; muro rū ambitu: sic hō qui nō potest in loquēdo cohibere spm̄ suū. De h̄ require multa infra de silentio. ¶ De pctō turpiloquij dicit ephe. v Fornicatio autē ⁊ īmūditia nec nominet⁹ in vobis: neq; turpitudo aut stultiloquiū ⁊c. Sed. Turpia ne dixeris: paulatim enī p verba

pudor eijcitur. Unde turpiloquiū inḡnat nō solū os hoīs. ūmo potius aīam eius. ꝛ totū hominē indecētē reddit. ꝛ mūdi cordib⁹ abominabilē ausert verecūdiā ꝛ hoīem efficit ipudētē. qz cū turpia verba nō erubescit ꝓferre ēt turpia facta vel opa facere nō vereť. Itez multū corrūpit ꝛ inficit audiētes. iuxta illud. j. Corin. xv. Corrūpūt bonos mores colloquia prāua. ¶ De pctō secularitatis vī Eph⁹. v. Fornicatio aūt ꝛ īmūditia nec. Sequiť. Nec scurrilitas q̄ ad rem nō ptinet. Scurrilitas q̄ a stultis vī curialitas ē iocularitas inv̄bis ꝓuocātib⁹ auditores ad risum. Unī scurre sunt q̄si symie cū qb⁹lu dit dyabol⁹. ꝛ hoīes excitat ad risum. Ipsi etiā sunt ꝺsolatores fal si. q̄ suis recreationib⁹ releuant ꝛ cōfortāt hoīes ī dyaboli fuitio labozātes ne deficiāt ī via q̄ ꝓperāt ad īfernū. ¶ De pctō vaniloquij siue ociosi v̄bi nota fm Greg. q⁹ ociosum v̄bū est qō pondere iuste necessitatis vel intētione pie vtilitatis caret. fz Piero. Uerbū ocio suz est qō absq; loquētis vel audiētis vtilitate ꝓferť. A v̄bis ociosis abstinere ꝺz hō multiplici rōne. Prio qz cū vir iustus sit celū. fz illud. aīa iusti sedes est sapiētie. os ei⁹ est porta celi. celū aūt nunq̄ aptū fuisse legiť sine magna ꝛ vtili cā. Sic ꝓz vbiq;. Itē hō ē velut castrū obsessum vndiq; fm illud pl̄s. Inimici aīaz meā circūdederunt. Os aūt hoīs est porta hui⁹ castri p quā castrū istud frequēter capiť. iō nō sine magna vtilitate apiri ꝺz. sed cū multa diligētia custodiri. Itē q̄ thesaurz aīe nō vult amittere. ꝺz portam ozis sollicite custodire. Itē vnov̄bo pōt mereri grāz. Unī reprehēdit eos Bernī. q̄ nō timēt tp̄s amittere in cōfabulationib⁹ ociosis dicēs. Cōfabulari q̄unt lz donec hora ꝓtraheat quā sibi ad agēdā pniam. ad obtinēdā veniā. ad acq̄rēdā gr̄am. ad ꝓmerēdā gloriā. miseratio cōdi tozis indulserat. nec solū sibi. sed ꝛ multis alijs pōt hō esse salutis occasio vno v̄bo. Unī ex magna corruptione ꝓuenit q⁹ hō ita passiz v̄ba inutilia loq̄ velit. Itē lingua hoīs ē calam⁹ spūssancti. pl̄s. Lingua mea ca. scri. velo. scri. Irreuerētiā ergo faē spirituisancto. q̄ lingua sua ad inutilia v̄ba laxat. Itē loquela in solis rōnē habētibus inuenič. ꝛ lingua est rōnis interpres. ꝛ iō nūq̄ ꝺz hō sine rōne ꝓferre ꝺmonē. Itē ꝓz v̄bis ociosis ad examē diuini iudicij ꝓtrahemur Sic vī sup illud Job. xxxj. Nōne ipse vias meas ꝺsiderat. Glo. sic de⁹ vniuscuiusq; vias ꝺsiderat. sic gressus dinumerat. vt nec minutissime cogitationes. nec tenuissima v̄ba q̄ apud nos vsu viluerūt. in discussa remaneant. Et Matth⁹. xij. De omni v̄bo ocioso qō locuti fuerint hoies. reddēt rōnē in die iudicij. Sed heu q̄ rō poterit reddi de v̄bis ociosis cū sine rōne dicant. Unī Bern̄. Si ꝓpterea v̄bū ociosuz est qz nulla rōnabilē cām hz. quā rōne reddere poterimus de eo. qō ē ꝓter rōnē. ¶ De pctō indiscrete ꝓmissionis dicič ꝓuer. xxij. Et q̄ ꝓmittit ꝛ q̄si gladio pungiť ꝺsciētie. Qō ꝺtingit multipliciter. Prio qñ non soluit aliq̄s qō ꝓmisit. Unī de nō soluendo reprehēdit eū ꝺsciētia sua. Secūdo qñ ꝓmittit qō soluere non ꝓponit. sic aliq̄ suscipiēdo sacros ordines ip̄licite cōtinētiā ꝓmittunt. quā tenere nō itēdūt. De tali voto vel ꝓmissione vī Eccs. v. Melius est nō vouere q̄z post votū ꝓmissa nō soluere. Tertio qñ ꝓmittit indistincte. cū trī ꝓmissio nō debeat fieri vel intelligi nisi sub debitis circūstātijs tacitis vel expressis. Sicut ieptbe ꝓmisit absolute q⁹ īmolaret deo q̄cq̄d de domo sua ꝓius occurreret sibi de ꝓlio cū victoria reuertēti Judič. xi. Stultus fuit absolute ꝓmittēdo. sz impius in soluēdo. i. filiā īmolādo. Similiter berodes stultus fuit in ꝓmittēdo filie sue q⁹ q̄cq̄d peteret sibi daret nisi debitis circunstantijs ītellectis. ꝛ ipius in soluēdo. i. iohānē decolādo Matth⁹. vj. Quarto quādo ꝓmittit aliq̄d illicitū cōtra fidē vel mores. Sic illi de q̄bus dicič Actuū. xxiij. Deuotione deuouimus nos nō comessuros panē donec occiderimus paulū. De tali ꝓmissione dicič Eccs. v. Displicet deo infidelis ꝛ stulta ꝓmissio. ¶ De peccato indiscrete cōminationis dicič Eccī. xxij. Ante sanguinē. i. sanguinis effusionē. maledicta cōtumelie. ꝛ mine. frequēter cōminať homo ex surreptione que nō vellet. vel ex arrogātia q̄ nō posset. vel ex ira q̄ sibi nō lz implere. a talib⁹ est cauendū. exemplo christi de quo in fra. j. petri. iij. cū patereť nō cōminabatur. Aut ꝓcedere debet correctio charitatiua. sicut dicič Eccī. xix. Corripe amicū anteq̄ cōmineris. ꝛ da locū timori altissimi. Locuz aūt dat aliq̄s timori altissimi qui magis vult q⁹ hoīes timore dei peccare dimittāt q̄z humano timore. ¶ De pctō indiscrete taciturnitatis sciēdū. q⁹ sicut vitiosa ē nimia loquacitas. ita vitiosa ē q̄nq; nimia taciturnitas. Est. n. tp̄s tacēdi ꝛ tēpus loquēdi Eccs. iij. Jfidozus. Seruāda est lingua nō indissolubiliter alligāda. Est enim vitiosum in electionib⁹ ꝛ ꝓmotionib⁹ ad officia dignitat⁹ officij vel honoris si tacēdo ꝓmittas in dignū vl̄ min⁹ idoneū ꝓmoueri. vl̄ dignū ꝓmittas amittē dignitatē brīficiū vl̄ honorē. Itē ī ꝺsilijs. Si alijs ex ignozātia vl̄ malicia male ꝺsulētib⁹ reticeas veritatē. Itē in iudicijs si vides aliquē nequiť accusari: vel iniuste ꝺdemnari: tacendo peccas. Itē in colloquijs: si alijs detrahēntibus alicui: vel nō arguis detrahētes: vel nō excusas aut cōmendas psonā cui detrahiť: peccas tacēdo. Itē si q̄ speras ꝓdesse v̄bō edificatiōis: instructiōis: exhortationis: vel correctiōis retines v̄bū saluť tacēdo delinq̄s. Unī Isa. vj. Ue mihi q⁹ tacui. Et ideo dicič Eccī. iij. Ne retineas v̄bū in tpe saluť. Ad h̄ spāliť teneť ꝓlati ꝛ oēs habētes curā ꝛ regimē aīaz. Hoc bene figuratū ē Exo. xxviij. vbi ꝓcipiť vt in extremis ptib⁹ vestiū sacerdotaliū fierēt tintinnabula aurea cū malᵉ granat⁹: vt audireť sonit⁹ q̄ñ sacerdos ingrederet ꝛ egrederet sāctuariū ꝛ nō moreret. Qō exponēs Greg. ait: Sacerdos ingrediēs moriť si de eo sonit⁹ nō audiť: q⁹ cōtra se irā eterni iudič ꝓuocat: si de eo sonit⁹ ꝓdictiōis nō ꝓcedat. Item Ezech⁹. xxiij. Si spiculatoz viderit gladiū veniēte ꝛ nō insonuerit buccina: ꝛ ppl's nō custodierit se: veneritq; gladius ꝛ tulerit de eis aīaz. ille qdē in iniq̄tate sua capt⁹ est. sāguinē aūt ei⁹ de manu spiculatoris requirā. De taciturnitate laudabili reqre infra Silentiū.

De contentione. DIS. .XIII.

Deinde ꝺsiderādū est de ꝺtētione. Circa quā cō siderāda sunt duo. Primo distinguunť diuersi modi ꝺtētionis. Secūdo spāliť de ꝺtētiōe q̄ est filia inanis glie: quō sit pctm mortale vl̄ venale. ¶ Circa primū sciēdū est: q⁹ large sumēdo nomē ꝺtētionis multipliciter accipiť ī scriptura. Est enī ꝺtētio qdā laudabil' ꝛ appetēda. Quedā culpabil' ꝛ fugiēda. Et qdā horribil' ꝛ metuēda. In ꝺtētiōe iustoz q̄ laudabil' est: debet eē benignitas patiētie. exēplo christi: de quo dicič Mat. xij. Nō ꝺtēdet neq; clamabit: neq; in plateis aliq̄s audiet vocē eius. Et ideo exemplo suo hortať nos ad patiētiā dicēs Mat. v. Si q̄s te pulserit in dexterā maxillā: præbe ei ꝛ alterā. ꝛ ei q̄ vult tecū ꝺtēdē in iudicio ꝛ tunicā tuā tollere: dimitte ei ꝛ palliū. Utrū aūt liceat alicui rem suā repetē in iudicio: ex v̄bo ꝓpositō videť q⁹ nō. Sz ꝺcūt qdā q⁹ hō nō est ꝓceptū cōiter datū oīb⁹: ꝛ ē ꝑfectiōis. vel nō licet cū dolo vel scādalo: licet tñ cū moderamie rōnis: ꝛ fm leges ꝛ scita canonū. Unī. j. Corin. vj. Frē cū frē ꝺtēdēte reprehēdit eos Apl's: qz cora infidelib⁹ iudicia exercebāt. Q⁹ enī iudicare possent ꝛ cora fidelib⁹ iudicari: manifeste declarat cū dicit ibidē: Audet aliq̄s vestrū habēs negociū aduersus alterū iudicari apud iniquos ꝛ nō apud scōs: an nescit⁹ qz sci de hoc mundo iudicabunt: ꝛ in vobis iudicabiť mūdus indignᵉ estis q̄ de minimis iudicatis ꝛc. Secūdo austeritas penitētie. j. Corin. x. Oīs qui in agone ꝺtendit ab oīb⁹ se abstinet. ꝛ illi quidē vt corruptibilē coronā accipiant: nos aūt incorruptā. ego igiť sic curro nō quasi in incertū ꝛc. Seq̄ť: Castigo corp⁹ meū ꝛc. Tertio affectiōis būlitas. Luc. xiij. ait illi quidā: Dñe si pauci sunt qui saluant'. ipse aūt dixit ad illos. Contendite intrare p angustā portā: qz dico vobis: multi querent intrare ꝛ nō poterūt. Nec angusta porta ē humilitas. Christus enī hūllim⁹ de seipo dicit Joh⁹. viij. Ego sū hostiū. Hoc hostiū bassuz est p humilitatē. vñ Matth⁹. xi. Discite a me qz mitis sum ꝛ humil' corde. Et angustū p pauptatē. Quia vulpes foueas habent: ꝛ volucres celi nidos. filⁱ aūt hoīs nō hz v̄bi caput suū reclinet. Diuites ergo hui⁹ mundi p angustā portā nō possent intrare: qz nimis sunt grossi. Nec supbi: qz nimis sunt alti. Sz graciles pauptate: ꝛ bassi būlitate. Inter humiles q̄ ḡ est interdū pia ꝺtētio de humilitate diputātes ꝛ humiliť ꝺtēdētes. Sic pia fuit ꝺtētio inter iohānē baptistā ꝛ christū. Dicebat enī iohānes: Ego a te debeo baptisari ꝛ tu venis ad me. Dixit ei ihesus: Sine mō. Sic decet nos implere omnē iustitiā. i. pfectā būilitatē. Itē Luc. xxij. Facta est ꝺtētio inť discipulos q̄s eoz videreť eē maioz. Nō enī verisile qō īminēte passiōe christi de maiozitate ꝺtēderēt: fic intelligēdo q⁹ vnusquisq; maioritatē appeteret: ꝛ se maiorē ceteris eē iactaret: vel etiā in corde sentiret. Sz est'mo pia fide q⁹ ꝓtāto de maiozitate fuit ꝺtētio inter eos qz vnusquisq; se minimū reputabat: ꝛ oēs alios sibi ꝓferēdos cēsebat. Jsto mō fuit pia ꝺtētio inter scōs bñdictū ꝛ maurū. sic legiť. ij dial'. Cū enī placid⁹ puer ꝛ monach⁹ aquā hauriēs mergeret: btūs bñdict⁹ h̄ videns in spū maurū vocās celerrime misit vt puerū liberaret. Qui cursu cōcito ad lacū pueniēs: ꝛ sup aquā q̄si p terrā ambulās puez p capillos extrahit ꝛ reducit. Qui moxꝛ tetigit: ꝛ post tergū respiciēs q⁹ sup aquā cucurrisset agnouit: ꝛ q⁹ nullo mō facē ꝓsumpsisset: mirat⁹ extimuit eē factū. reuersus ad patrē rē gestā retulit. Sz viro dei h̄ nō suis meritis sz illi⁹ obediētie deputāte: ecōtra mauro dicēte h̄ ꝓz ei⁹ impio factū eē secq; illa q̄si nescies feciſz cō sciū nō fuisse. In illa aūt būilitat⁹ pia ꝺtētiōe arbitᵉ accessit puer q̄ fuerat liberat⁹. Ego inq̄t cū ex aquis traberer abbat⁹ manib⁹ mello tā sup caput meū aspiciēs ipm ex aquis me educē credebā. Itē in vita beati pauli ꝓmi beremite legiť. q⁹ cū beatus antonius veniſſet

ad eū cōuus pro eoꝝ refectione detulit vnū panē. Quo viso. eya inquit paulus. dñs prandiū misit nobis. quadraginta aūt iā sunt anni ex quo dimidij semp panis fragmē accipio. verum in aduentu. t. christe militibꝰ suis duplicauit ānonā. Refectionis hoza secus fontē sedentibꝰ ꝗs eoꝝ panē frangeret obozta cōtentio diē pene durit in vesperꝫ. paulꝰ noze cogebat hospitis. antoniꝰ iure repellebāt etatis. Tādē cōsiliū fuit inter eos vt cōprehenso e regione pane. dum ad se quisq; niteret. pars sua remaneret in manibꝰ. Ecce. ꝗpia cōtentio humilitatis ertitit inter sanctos. Quarto correctionis aspꝛitatis. j. Reg. xij. Ait samuel ad populū. State vt iudicio cōtendaz aduersum vos coꝛā dño sup vniuersis misericordijs dñi ꝛc̄. Nota ibi quomodo de peccatis suis reprehēdit populū. Quinto deuotionis sinceritas. ij. Lozin. v. Sciētes qñ dū sumus in hoc coꝛpe peꝛgrinamur a dño. p fidē enim ambulamꝰ ꝛ nō p speciē audemus ꝛ bonā voluntatē habemus magis peregrinari a coꝛpoze. ꝛ p̄sentes esse ad deū ꝛ ideo cōtendimus siue absentes siue p̄sentes placere. oēs enim vos manifestari oportet ante tribunal christi ꝛc̄. Cōtentio culpabilis fugienda est multiplici ratione. Primo qz obnubilat intellectū ꝛ puertit iudiciū rōnis. Jdeo dicebat Job. Rūdete obsecro absq; cōtētione. ꝛ loquētes id qō iustuz est iudicate. q. d. Oꝺiu cōtēditis. iuste iudicare nō potestis. Secūdo qz coꝛrumpit affectū. Jaco. iij. Si zelū habetis aīaꝝ ꝛ cōtentiones sunt in coꝛdibꝰ vestris. nolite gloziari. Tertio impedit ꝓfectū ꝛ subuertit coꝛda audientiū. ij. Thy. ij. Noli vbis cōtēdere. ad nihilū enī vtile est nisi ad subuersionē audientiū. Uel dicas q cōtētio impedit veritatē. Job vj. Rūdete obsecro. vt supza. Et Jac̄. iij. Si zelum habetis aīaꝝ ꝛc̄. Sequit. ꝛ mēdaces esse aduersus veritatē. Ex p̄ma auctoꝛitate habes q cōtentio obnubilat intellectū. ꝛ sic impedit iudiciuz vitatis. ex secūda habes q facit hominē mētiri in p̄iudiciū vitatis. Secundo eneruat charitatē. ij. Lozin. xij. Ne sint inter vos cōtētiones ꝛc̄. Nota ibi pessimā sequelā q̄ tota est cōtra charitatez. Tertio diuidit vnitatē j. Lozin. j. Jdipsum dicatis oēs ꝛ nō sint vobis scismata. Significatū est mihi de vobis q cōtētiones sint inter vos. Sequit. Diuisus est christe. Itē. j. Lozin. xj. Si ꝗs cōtētiosus videt̄ nos talē cōsuetudinē nō habemꝰ nec ecclesia dei. Quarto destruit totius opis bonitatē. Jac̄. iij. Ubi zelus ꝛ otētio. ibi inconstātia ꝛ omne p̄rauū opus. Omne enīz opus quātūcūq; sit bonuz de se si p cōtētionē fiat fit p̄rauū. Sicut ipsa p̄dicatio q̄ q̄dā christū annunciabāt. Sicut oꝝ Phil. j. Ipsiꝫ p̄dicationis opus sanctū erat de se. ꝛ forte audiētibꝰ vtile. sed tñ ipsis p̄dicātibꝰ erat dānabile. qꝛer cōtentione erat deprauatū. Jdeo hortat apls Phil. ij. Nihil p cōtētionē neq; p inanē gloziā. supple faciatis. Et ꝓuer. xx. Honoꝛ ē homini si se separat cōtētionibꝰ. Et nota q ꝫ cū nullo homine sit sine cā rōnabili cōtendēdū. Sicut oꝝ ꝓuer. iij. Nō cōtendas aduersus hoīem frustra. cū ille nihil mali tibi fecerit. tñ cōsuluit sapiēs nō eē spāliter ostendendū cū vitioꝛe. Eccl̄. viij. Nō cōtēdas cū hoīe locuplete. Itē nec cū hoīe potētioꝛe. Eccs. vj. Non pōt bō ꝺ foztioꝛē se iudicio cōtēdere. Itē nec cū hoīe stulto vel insipiente. ꝓuer. xxix. Uir sapiens si cū stulto ōtēderit. siue iraſcaſ siue rideat. non inueniet requiē. Itē nec cū pessimo cōscientiā nō habente. ꝓuer. xxiiij.

¶ Circa scōz sciēdū q ostētio ponit filia inanis glozie. sic ꝛ discoꝛdia. qz sic aliq; sunt adinuicē discoꝛdātes ex hoc q coꝛde stāt ī ꝓpꝛijs ita sunt aliq; cōtēdētes ex hoc q vnusq;sq; id qō sibi vī vbo defendit ꝓpꝛiū aūt est supbie vel inanis glozie ꝓpꝛiā excellētiā q̄rere. tā discoꝛdātes q̄z cōtendētes ꝓpꝛiā excellentiā q̄runt. qz isti coꝛde ꝛ illi vbo stant in ꝓpꝛijs ꝛ aliis nō acquiescūt. h aūt cōtētio fm q est filia inanis glozie qñq; pōt esse mortale. qñq; veniale pctñ. qz otendere est ꝺ aliquē tendere. Sicut aūt discoꝛdia quādā ꝺrietatē ipoꝛtat in volūtate. ita cōtētio ipoꝛtat ꝺrietatē in locutiōe. Cōtrarietas aūt locutionis pōt attēdi dupliciē. Uno mō q̄tū ad intētionē otēdentis. Alio mō q̄tū ad modū. Jn intētione q̄dē ꝓsideradū ē vtrū aliq; ꝺriat vitati qō est vitupabile. vel falsitati qō ē laudabile. Jn mō aūt cōsideradū est vtrū talis modus ꝺueniat p̄sonis ꝛ negocio q h est laudabile. Unī tulliꝰ diē in. ij. rhetozice. Oꝛtentio est oꝛo acris ad ꝛfirmādū vitatē ꝛ ꝛfutādū errozes accomodata. Uel vtrū excedat ꝺueniētia p̄sonaꝝ ꝛ negociozꝫ ꝛ sic otētio ēvitupabilis. Si ergo accipiaſ otētio fm q ipoꝛtat ipugnationē vitatis ꝛ inoꝛdinatū modū. sic ē pctñ mortale. ꝛ h mō diffinit eā ambroſiꝰ dicēs. Cōtentio est ipugnatio vitatis cū ꝓfidentia clamoꝛis. Si aūt otentio dicaſ ipugnatio falsitatis cū debito mō ꝛ acumine. sic otentio laudabilis ē. Sic̄ otētio accipiſ fm q ipoꝛtat falsitatis ipugnationē cū inoꝛdinato mō. sic nō pōt eē pctñ mortale. nisi forte tāta fiat inoꝛdinatio in otēdēdo. q ex hoc generet scandalū alioꝝ. Unī cū diriſset apls. ij. Thi. ij. Noli vbis otendere. subiūxit. Ad nihilū enīz vtile est nisi ad subuersionē audientiū. Notandū ergo: q si accipiaſ otētio fm cōpletā rōnē otētionis ꝓut est pctñ mortale: ille in iudicio otēdit q̄ impugnat veritatē iustitie. Et in disputatiōe otēdit q̄ itēdit impugnare veritatē doctrine. ꝛ p hoc catholici nō otēdūt otra hereticos: hz poti⁹ ecōuerso. Si tñ accipiaſ otētio in iudicio vel in disputatiōe fm impfectā rōnē fm qō impoꝛtat quādā acrimoniā locutionis: sic nō semp est peccatū mortale.

¶ De ꝓtinacia.

Post hoc dicendū est de ptinacia: q̄ est septima filia inanis glie. Est aūt ptinacia p quā hō nimis inmitiē ꝓpꝛie sentētie nolēs cedere sentētie melioꝛi. Unī ptinax nimis ē ꝓpꝛij sensus. qō maxime periculosū est inviris religiosis: inter quos ptinax maxime turbat pacē ꝛ otemnit mādata seniozū. Unī Hugo de san. vic. in expōne regule beati augustini. Sunt quidā in cōgregatione obstinati in suo sensu: sapiētes in oculis suis. bi qō nō ꝺcepe runt ex rōne defendūt: nec se alijs sed sibi alios applicari otēdūt. et si viderint nō obtēperari: statim cōmouent atq; alios pturbāt. Jō dicit Señ. Mobilis esto nō leuis: cōstans non ptinax. Reuera naturale ē q hō sentētiā suā vel opinionē libēter sustinet ꝛ defendit Sicut dicit ꝓuer. xv. Letaſ hō in sententia oꝛis sui. tñ nō sic ei debet īmutabiliter adherere. q nullo mō velit acquiescere sentētijs ꝛ ꝛsilijs melioꝛ. Nō dico q sentētijs quoūcūq; debet acquiescere qz nec iniquoꝛ. Quia btūs vir q̄ nō abijt in cōsilio ipioꝛ. Et ꝓuer. j Fili si te lactauerint pctoꝛes ne acquiescas eis ꝛc̄. Non stultoꝝ ꝛ popularium. Exo. xxiij. Nec plurimoꝛ insipiētiū ꝛ popularium acquiescas sentētie: vt a vero deuies. Uidelicet si sit veritas certa vel ꝓbabilis: de q̄ certitudinaliter vel ꝓbabiliter tibi cōstet. Nō pueroꝝ vl iuuenū inexpertoꝝ: relinquēdo sententiā expertoꝝ. Sicut fecit roboam. iij. Regū. xij. sed sapientū ꝛ bonoꝝ. Den. xxvj. Seḡris formā eoꝝ sapientiū. s. nō declinabis ad dexteram vel finistrā. Nota quō moyses q̄ spūm dei habēs quotidie cū dño loq̄baſ: ꝛsiliū iethro soceri sui nō contēpſit. Exo. xviij. Tales aūt in quibus sensus eozum nimis abundat de se nimis magna sentiūt: qz supbia dñaſ in eis. ꝛ ideo semetipsos supbos ꝛ p̄sumptuosos ostēdūt. Que est maioꝛ supbia q̄s q vnus bō toti cōgregationi iudiciū suū ꝓferat tanq; si ipe solus spūm dei habeat. Propter qō dicit Tobie. iiij. Superbiā in tuo sensu aut in tuo vbo nunq; dñari pmittas. Itē meliozes se otemnūt fm illud ꝓuer. xxvj. Sapiētioꝛ sibi videt piger septē viris loquētibꝰ sentētias. Tales manifeste ostēdunt se stultos eē: qz ꝛsūmata stultitia est q hō se reputet sapientē: ꝛ in factis suis nihil videat nisi sapientiā. Jdeo dicit Ro. xij. Nolite pudētes eē apud vosmetipsos. Et Isa. v. Ue q̄ sapiētes estis in oculis vestris: ꝛ coā vobismetipsis pudētes. Isti sunt similes belyu: qui cū esset iunioꝛ oīuz: sensum suū sensui alioꝝ p̄fert ebat: imo vba despiciēs aliozū verba sua sententias reputabat dicēs Job. xxxiij. Sententiā labia mea purā loquēt. Itē ptinaces sūt impsuasibiles: intractabiles. ꝛ ideo de pctis suis incoꝛrigibiles fiunt. Si in errozē incidūt: in errore suo fiunt ptinaces: ꝛ ex ptinacia irreuocabiles. Unī qz nimis inituntſ sensui ꝓpꝛio: ideo dat illos deus in reprobū sensum. Ro. j. Et ibidē: Euanuerūt in cogitationibꝰ suis: ꝛ obscuratū est insipiēs coꝛ eoꝝ. dicētes enī se eē sapiētes stulti facti sunt. Itē ꝓpter sui ptinaciam dei maledictionē incurrūt. Heñ. xlix. Symeon ꝛ leui frēs vasa iniquitatis bellantia in ꝛsiliū eoꝝ nō veniat aīa mea. Sequit Maledictꝰ furoꝛ eoꝝ qz ptinax. Nota symeon. i. audiēs q̄ oīa audit ꝛ oīb⁹ credit. ꝛ leui q̄ interpretat firmatoꝛ societatis. Isti sunt frēs. i. cōplices: ꝛ in oī malignitate cōcoꝛdes. Sequit: Uasa iniq;tatis. Bene sunt vasa iniq;tat. i. receptacula oīs iniq;tatis: qz ex quo credūt oīb⁹ q̄ dicunt: ꝛ ad oīa se applicāt ad sue ptinacie firmamētū colligatiōes faciūt: quibus in suis scelerib⁹ mutuo se ꝺfendūt. Unī bene signant p squamas vehemoth. de quib⁹ oꝝ Job. xl. Una vni ꝺiūgit: ꝛ nec spiraculū q̄dē incedit p eas. Ezc. xxxiij. moꝝ. xxviij Quos filis reatꝰ sociat cōcoꝛdi ptinacia: etiā defensio puersa cōsimpat: vt in facinoꝛibus suis alterna se defensione tueant. Qui enī diuisi coꝛrigi poterāt ī iniq;tati suarū ptinacia vniti pdurāt. t Et tāto magis quotidie a cognitiōe iustitie insepabiliozes sunt: q̄nto a se in uicē nulla increpatiōe sepant. Unī tales dei maledictionē merent Jdeo bene subdit Maledictus furoꝛ eoꝝ quia pertinax.

¶ De indignatione. .DIS. .XIIII.

Deinde ꝓsideradū est de indignatiōe: q̄ est octaua filia inanis glie. Ad euidentiā aūt veritatis sciēdū est: q indignatio multipliciter accipiſ in scriptura. Uno modo importat culpā q̄ cōmittiſ. Alio modo offensaz q̄ ꝺsequiſ. Alio modo penā q̄ infligiſ. Alio mō virtutē q̄ quis otra peccatū ꝺuebiſ. Jndignatio nāq; ꝓpꝛie ꝛ stricte

loquēdo importat displicentiā cū q̄dā inflatione cordis elati. Unī dicunt̄ hoīes indignatiui vel indignātis nature q̄b⁹ displicent oīa q̄ fiunt ab aliis ⁊ nihil q̄ fiat ab aliis reputāt bene factū. Alio mō minus ꝓprie dr̄ indignatio displicētia alicui⁹ q̄ credit esse malū. ⁊ ex indiscreto zelo mouet aīus cōtra faciētē vel factū. Tertio mō dicit indignatio large loquēdo pro pena debita pro pctō. Quarto modo impropriissime dicit displicentia dei q̄ sibi displicet omne malū. ⁊ cōtra faciētē dicit indignari. ¶ Primo itaq; dicit ĩdignatio displicētia cū inflatione cordis ⁊ hoc fit multiplicit̄. Aut. n. mouetur aīs cōtra psonā quā ex arrogātia vilipendit. Uel ꝓpter ignorantiā. Uel ꝓpter inopiā. Uel ꝓpter simplicitatē vel humilitatē. Isto mō indignatus est belyu cōtra iob ⁊ amicos eius. sicut dicit eiusdē. xxxij. Iratus est belyu aduersus iob eo q⁹ se iustū esse diceret cor̄ deo. Porro aduersus tres amicos eius indignatus est eo q⁹ nō inuenissent rūsionē rōnabilē. ℞reg. xxiii. mor. xv. Istis iudicīs apte colligit q⁹ p eū amator̄ vane glozie species designat. Job quippe de psumpta iusticia. amicos vo eius de stulta rūsiōe redarguit. Oēs enī vane glozie sectatores dū se in oībus pferūt. alios defatus sensib⁹. alios de indignis meritis reprehēdunt. i. alios iudicant nihil scire. alios nō bene viuere. Itē indignat aīs quādo videt ⁊ dolet parē sibi pferri ⁊ sic iudei indignabant quādo videbāt chr̄m sū pluſq̄ se a populis honorari. Matth. xxi. Uidētes pncipes sacerdotū ⁊ scribe mirabilia q̄ fecit ⁊ pueros clamātes in tēplo ⁊ dicentes. osanna filio dauid ĩdignati sunt. ⁊ dixerūt ei. Audis q̄d isti dicūt. Itē indignat aīs quādo videt inferiozē sibi parificari. Sicut filius senior filio ꝓdigo indignatus est q⁹ vidit eū cū gaudio ĩ gratiā recipi. Luc. xv. Indignatus est aūt ⁊ nolebat introire. Itē indignat aīs quādo videt aliq̄d cōtra voluntatē vel honorē sūū fieri. ⁊ ꝓpter hoc inflatus otra psonā psequit̄ eā vel dimittit ei facere q̄ deberet. Sicut naamā indignat⁹ est q⁹ helyseus nō exiuit ad eum nec honorifice recepit. iiij. reg. v. Iratus naamā recedebat ĩdignās. ¶ Dr̄ autē indignatio in corde. Uel ꝓpter sapiētiā. q⁹ sciētia inflat. Ideo dicit Eccs. i. In multa sapientia multa est indignatio. Uel ꝓpter opulētiā. Unde diuites hui⁹ seculi ꝺ pauper facilit̄ indignant̄. Sicut naamā indignat⁹ est quo⁹ dr̄. iiij. regū. v. q⁹ erat vir magn⁹ honoratus ⁊ dives. indignatus est ꝺ helyseū. vt dictū est. Uel ꝓpter potentiā. sicut nabuchodonosor ꝓpter potētiā suā volens sibi oēs subiicere nationes. nuncios suos misit ad oēs terras. ⁊ q⁹ noluerūt ei obedire. sed sine honore ei⁹ nuncios abiecerunt indignat⁹ est nabuch. ad omnē terrā ⁊c. Judith. j. Uel ꝓpter psumptā iusticiā. Sic pharisei ⁊ iudei indignabant q⁹ chr̄ist⁹ sabbato curaret. Joh. vii. Si circūcisionē recipit hō in sabbato vt nō soluat̄ lex moysi. mihi indignamini q⁹ totū hoīem sanū feci in sabbato. Itē Luc. xiij. Archisynagogus ĩdignās q⁹ sabbato curasset ihs. dicebat turbe. Sex dies sunt in q̄b⁹ ꝯ operari in his venite ⁊ curamini. Caueūdū ē aūt ꝺ vitiū q⁹ viā aperit ad multa vitia. Sicut dr̄ ꝓuer. xxix. Qui ad indignādū facilis est. erit ad pctā. pclioz. Ideo hortat̄ apl's Eph. iiij. Indignatio aūt ⁊ clamor ⁊ blasphemia tollat̄ a vobis. Itē col. iij. Deponite vos oīa. irā. indignationē malicia ⁊c. Ex ꝓdictis ꝑz q⁹ indignatio ꝓprie dicta. i. ꝟz suā pfectā rōnē sumpta ē pctm̄ mortale. Si aūt accipiat̄ indignatio fm incōpletā rōnē. i. fm q⁹ importat displicētiā respectu boni ex zelo min⁹ discreto. sic ē pctm̄ veniale. Et sic fuit in apl'is q̄ sub specie pietat̄ ĩdignati sūt de effusione vnguēti sup caput ihu. dicētes. Ut q̄d pditio hec Matth. xxvj. Itē sub specie hūilitat̄ ĩdignati sunt de duob⁹ fratrib⁹. s. iacobo ⁊ iohāne. pro eo q⁹ sublimitatē glozie petierūt Matth. xx. ⁊ Mar. x. Sic ergo ĩdignatio ĩportat culpā q̄ cōmittit. ¶ Itē ĩdignatio importat offēsaz q̄ ex pctō ꝓcedit. Isto mō ĩdignatio pōit ĩ deo. Sic ira. zel⁹ ⁊ furor trāsferunt̄ ĩ deū. Isto mō dr̄ de⁹ pctō vl pctōrib⁹ ĩdignari j. reg. vj. Indignat⁹ est dns ꝺ osā. iiii. reg. xxij. Succendet̄ indignatio mea. Isai. xiii. Ecce dies dn̄i veniet crudelis ⁊ ĩdignatiōis plen⁹. itē. xxx. Labia ei⁹ plena sunt ĩdignatione. ¶ Itē ĩdignatio ĩportat penā q̄ ĩ currit. Sic dr̄ Job. iii. Ueniet sup me ĩdignatio. i. pena q̄ ē diuine indignatiōis effect⁹. Itē Job. vij. Sagitte dn̄i ĩ me sunt q̄rū indignatio ebibit spūz meū. ⁊ Greg. vii. mor. Sagittis aīaduersiōis pcussio designat. Quid aūt ē spūs hoīs nisi spūs elatiōis. Sagitte aūt dn̄i spūm hoīs ebibūt. cū supne aīaduersiōis sniē afflictā mētē ab elatiōe opescūt. Sagitte dn̄i spūz hoīs ebibūt. cū ītētū exteri⁹ itror sus trahūt. Expotat⁹ ispūs q̄uid fuerat q̄n dicebat. In deficiēdo ex me spūz meū. ⁊ tu cognouisti semitas meas. Et q⁹ pi⁹ dns afflictos nō dr̄erit. sz post afflictiōis duritiā dulcedinē ꝺsolatiōis imittit. iō dr̄ Isai. liiij. In momēto indignatiōis mee. absc̄odi faciē meā parū per a te. ⁊ in m'sericordia sempiterna miser⁹ sū tui. Quia vo sūt nōnulli quos e. si tormēta nō cruciāt nō emēdant. ō ꝺ tales dicit. Ro. ij. Dis qui sunt ex ꝺtētione. i. qui ꝺtendūt inter se vel otra correptores vel predicatores: ⁊ qui nō acquiescūt veritati doctrine vt corr̄eptiōis. credunt aūt iniq̄tati: impunitatē sibi ꝓmittētes: vel de futuro iudicio non cogitantes: seu futurū iudiciū nō timētes ira. i. aspectus irati iudic⁹. Psal. Dn̄e ne in furore tuo arguas me ⁊c. Indignatio. i. disceptātis redargutio. Isa. xxx. Labia ei⁹ repleta sunt indignatōe. tribulatio. i. pena exterior ignis materiał. ⁊ angustia. i. pena interior vmis spūał. Isa. vlt. Uermis eor̄ nō morie⁹: ⁊ ignis nō extinguet̄ ĩ oēz aīaz: supple vētura sūt ꝺ pmo: ⁊ postea etiā ĩ oē corp⁹ hoīs operantis malū. Quarto ⁊ vltimo indignatio importat virtutē q̄ aīs otra pctm̄ inuehit̄: vel ꝺ pctm̄ ꝓprie ꝓ dolorē ꝺtritionis: vel cōtra pctm̄ alienū ꝓ feruorē emulatiōis. ¶ Cōtra pctm̄ inquā ꝓprie ꝓ penitētiā. Unī. ij. Corin. vij. Que fm deū est tristitia. i. dū pctō tristis est q⁹ fecit q̄ deus odit. penitētiā. i. penitētialē satisfactionē. in salutē stabilē. i. eternā opat̄. Ecce enī ꝺ ipm. s. exptis estis in vobis quātā sollicitudinē ⁊c Enumerat ꝺ Apls septēplicē gr̄az tristitie penitētial⁹ ꝺ septē incōmoda q̄ facit pctm̄ in aīa. Primo enī causat offensam ad deū: ꝺ q̄ est sollicitudo de emēda. Secūdo obligationē ad suppliciū: ꝺ q̄ ponit defensio a gehēna. Tertio maculā q̄ntū ad subiectū ꝓprie: ꝺ q̄ ponit indignatio de macula. Quarto ꝓnitatē ad malū: ꝺ q̄ ponit timor. Quinto difficultatē ad bonū: ꝺ q̄ ponit desideriū de ꝓfectu. Sexto exēplū malū ad primū: ꝺ q̄ ponit bonor emulatio. Septimo delectationē voluptatis: ꝺ q̄ ponit corporis punitio. Dicit ergo: Ecce hoc ipsuz. s. ꝺtristari p deū quantā sollicitudine emēdande q̄ deliquistis operatur in vobis. nec hoc solū: sed etiā operat defensionē vr̄i a gehēna. q⁹ fm glo penitere est defendere se a gehēna. nec solū ꝺ: sz etiā indignationē ꝺ vosipos pro statu pterito. Pō. Ad meipm aīa mea ꝺturbata ē. nec solū ꝺ: sz etiā timorē respectu recidiui. puer. xxviii. Btūs hō q̄ semp est pauidus. nec solū ꝺ: sz etiā desideriū ꝓficiēdi. nec solū ꝺ: sz etiā emulationē. i. bonor imitationē. Apoca. iij. Emulare q̄ ⁊ penitētiā age. nec solū ꝺ: sed etiā vindictā. i. punitionē pro pctis vr̄is. Aug̃. Penitētia ē q̄dā ꝺlētis vindicta puniētis ĩ se q̄ ꝺlet cōmisisse. Cōtra vo alienū pctm̄ indignatur aīs per zelum. Ezechie. iij. Abij amarus in indignatione spūs mei: manus enī dn̄i erat mecū ꝺfortās me. Itē Zach. viii. Zelat⁹ sum syon zelo magno ⁊ indignatione magna zelatus sum eā.

¶ De Excessu.

Deinde cōsiderādū est de excessu. Circa q̄ sciēdū est: q⁹ excessus multipliciter dicit in scriptura. Uno mō dicitur excessus otēplatiōis erratice. de q̄ dicit. ij. Corin. v. Mēte. i. otēplatione rōnis. excedim⁹ tpalia. s. a tpalibus ad celestia nosmet ipsos eleuādo: deo teste ⁊ ꝺscio. Alio mō dicit excessus miserationis dn̄ice. Luc. ix. Erāt moyses ⁊ helyas visi in maiestate: ⁊ loquebant̄ cū eo excessum quē ꝺtēplatur⁹ erat in hierusalē. Excessus iste fuit beneficiū dn̄ice passiōis. Bene aūt sua passio dicit excessus si consideret aīs quātus ⁊ q̄lis: ꝓ quib⁹ ⁊ q̄libet: q̄liter ⁊ q̄re: q̄s gratia q̄s dotrēda passus fuerit: manifeste patet q⁹ tāte dignatōis mysterū tā imense miserationis bñficiū: ꝓcessus excessit modū ordinē ⁊ mensurā. excedit humana merita: excedit intelligentiā angelicaz et humanā. Unī sic ioseph q̄ saluator mūdi dictus est tantā frumē tozū multitudinē cōgregauit: q⁹ copia mēsurā excedebat. Ita chr̄istus tantā multitudinē gr̄az ⁊ bñficior congregauit in ecclesia: q⁹ copia mensurā excedit. Tertio mō dicit excessus abusionis erratice: q̄n. s. abutit̄ aliq̄s habita potestate: vel vsurpat sibi potestatē nō cōmissā: vel officiū nō iniūctū: vel nimiā crudelitatē exercet ꝑ at̄ subditū: dns in seruū: vir in vxorē. vel q̄n se ingerit p se: p amicoū potentiā: violentiā: fallaciā: vel pecuniā vt pesit cū sit inutilis ⁊ indignus. Uere si aīs diligēter inspiceret: ⁊ pfunde ꝺsideraret q̄ntas habēt sollicitudines anxietates ⁊ curas illi q̄ presunt in quāt⁹ periculis sunt: ⁊ q̄s districta habebūt cor̄a sūmo iudice reddere rationē nec ita ardenter ambirēt: nec de adeptis supbirēt. Sic dicit Sap. vj. Audite reges ⁊ intelligite: discite iudices finiū terre ⁊c. Sequit Properāde ⁊ cito apparebit vobis. q̄n durissimū iudiciū in his qui presunt fiet. Exiguo enī concedet̄ misericordia. Potentes aūt potenter tormēta patientur. Et infra: Fortiozibus aūt fortior instat cruciat. Ad vos ergo o reges sunt hi sermones mei: vt discatis sapientiam ⁊ non excedatis prelationes. s. non habitas ambiēdo: vel habitis abutendo.

¶ De studio ⁊ amore vanitatis. .DIS. XV.

Deinde considerandū est de studio ⁊ amore vanitatis: quando. s. homo nimis diligit sequit̄: ⁊ frequētat vanitates huius mundi. Sicut sunt ludi: cātationes: ⁊ choree: venatiōes: ⁊ aucupia: aues: ⁊ canes: ⁊ tyrocinia: cōmessatiōes ⁊ conuiuia: ⁊ hmōi que vana sunt ⁊

hoīe vanū reddūt. Oīa ꝓfecto mundana vana sunt. Eccs.j. Vanitas vanitatū ꝛ oīa vanitas. Et hoc lucide declarat. qz vanus est qō nec satietatē ꝑbet appetēti. nec vtilitatē possidēti nec stabilitatē inhitēti. nec securitatē ofidēti. Oīa terrena quecūqz sunt in mūdo vana sunt pp istas quattuoz rōnes. ¶ Primo q̄dē. qz nō dāt satietatē. imo potius vacuitatē homini diligēti. Tū qz nō sūt in cozde hominis. Sz nihil pōt iplere coz hoīs nisi qō est in eo. Tū scōo qz coz hoīs ꝓpter deū amādū ꝛ capiēdū factū ē. ꝛ tāte capacitatis ꝛ amplitudinis est vt nihil nisi de⁹ pōt illud iplere nec sibi sufficere. Tū etiā qz tpalia nō plenitudinē ꝫ vacuitatez adducūt. Uñ q̄ plus hz. exꝑit se plurib⁹ idigere. ꝓpter qō bene dicit sapiens Eccs.v. Auarus nō iplebit pecunia. Noīe pecunie itelligas oīa quecūqz pūt pecunia cōparari. ¶ Scōo tpalia nō ꝑbēt vtilitatē possidēti. ꝫ magi onus. sollicitudines. angustias. ꝛ timores. dānū ꝛ piculū multipler sicut docet experiētia. Et Eccs.v. dicit. Qui amat diuitias fructum nō capiet ex eis. Inuanū dicit aliqs laborare qñ de laboze suo nullū vel modicū fructū vel vtilitatē osequit. Sicut pueri sequēdo papiliones. ꝛ hō q̄libet vētū. vmbrā. vel fumū isequendo. Ideo dicit Eccs.ij. Uidi cuncta q̄ sub sole fiūt ꝛ ecce vniuersa vanitas ꝛ afflictio spirit⁹. Seq̄t. Magnificaui opa mea. edificaui mihi domos ꝛ plantaui vineas ꝛc. Et post multa q̄ enumerat cōcludit. Cūqz me conuertissez ad vniuersa opa q̄ fecerāt manus mee. vidi in oīb⁹ vanitatē ꝛ afflictionē animi. ¶ Tertio tpalia vel mūdana nō ꝑbent stabilitatē innitēti. qz sicut ipsa trāseūt. sic ꝛ ipsi talia possidētes. Hrego. Qui labēti innitit. necesse ē vt cū labēte labat. Hoc ofitent impij in ifemo. Sicut dicit Sap.v. Quid nobis pfuit superbia. ꝛ diuitiaz iactantia quid otulit nobis. Trāsierunt oīa tāquaz vmbra ꝛc. ¶ Quarto nō ꝑbēt securitatē ofidēti. Nō enī pūt dare securitatez vite vel pacis vel sanitat⁹ huiusmōi. puer.xj. Qui ofidit ī diuitijs suis corruet. Et Nec.j. Uanitate seducti sumus. Propter qō. pō. fatuitatē mūdanoz arguēs. Filij hoīuz vsqzquo graui corde. vt qd diligitis vanitatē ꝛ queritis mendaciū. Sicut autē ista sunt vana. ita diligentes se vanos efficiunt. Piere.ij. Ambulauerūt post vanitatem ꝛ vani facti sunt. Qui enim mundi vanitates diligunt ꝛ in eis delectant. ex ipsa vi dilectiōis ꝛ adherētie vani sunt. ¶ Quoz vanitas radicat in ūltis viscerib⁹. declarat in ꝓlatis sermonibus demōstrat in opib⁹ ꝓpratis. ꝛ ꝓbat in passionib⁹ tolerat. ¶ De ꝓmo. pō. Dñs scit cogitatiōes hoīum qñ vane sūt. Cōueniat ergo vnusq̄sqz ofidētiā suā ꝛ videat quales cogitatiōes hz. quia si vane sūt nouincit esse vanus. Uane sūt aūt si ꝓ eo q̄ ceteris ꝓferr̄ tpaliē reputat se etiā ispūaliter ꝓferēdū. Unde grego. Magna est pōtetia tpalis. q̄ apud deū meritū suū hz de bona administratione regiminis. Nōnūq̄ tñ eoipso q̄ ꝑeminet ceteris. elatiōe cogitatiōis intumescit. ꝛ dū foris imēso fauoze circūdat. intus veritate vacuat. atqz oblitus sui in voces se spgit alienas. taleq̄z se credit. qualē foris audit. nō qualē intus discernere debuit. ceteros despicit. eosqz sibi quales ozdine nature nō cognoscit. cūctis se estimat amplius vale re q̄b⁹ se videt amplius posse. Scriptū ē etiā Job.xj. Uir vanus in supbiā erigit. Mūdana enī qz vana sūt faciūt coz hoīs frequēter euanescere. nisi sit ꝓ gratiā stabilitū. Unde de sapiētib⁹ huius mūdi dicit aplus Ro.j. Euanuerūt in cogitatiōib⁹ suis. ꝛ obscuratū ē insipiēs coz eoz. dicētes enī se esse sapiētes stulti facti sunt. Nota q̄ alius euanescit ꝓpter sciētiā. alius ꝓpter potētiā. alius ꝓpter nobilitatē generis. alius ꝓpter diuitias ꝛ sic de alijs ꝛ hec oīa vana sūt. ¶ Itē declarat coz vanitas in sermonib⁹. Qō enī latet in cozdib⁹ in verbis frequēter ostēdit. Sicut dictuz est beato petro. Loquela tua manifestū te facit. Et dñs ait. Ex abūdātia cozdis os loquitur. Scriptū ē aūt. Uana locuti sūt vnusq̄sqz ad primū suū. Deu q̄ua na sūt aliquoz eloquia. s. vba arrogātie. iactātie. fatuitatis ꝛ īmunditie. verba friuola. ociosa ꝛ hmōi. ¶ Itē mōstrat vanitas ex operib⁹. Nā vt plurimū in aleaz scacoz. taxillorz. ludis vel ī alijs iocis eque paz vtilib⁹ aut in venatiōib⁹ ꝛ aucupijs occupant. ꝛ ē q̄cq̄ tā vanū. Itē ꝓ vanissima laude faciūt festa ꝛ diuisia. nō ꝓ paupibus cbr̄i. ꝫ ꝓ diuitib⁹. hystrionib⁹. traiectozib⁹. ꝛ psonis alijs ihonestis ꝛ h̄ vanissimū iudico. Itē equos sibi multiplicāt. phaleratos. scutiferos ꝛ alios seruiētes. supra numez ꝛ vltra suppetētiā facultatuz. Itē seruis suis ꝛ alijs multis multa dāt paria vestiū ꝓ noīe largitatis. ꝛ h̄ nōne vanitas. ¶ Itē ꝑbat vanitas ex dolozib⁹ tolerat⁹. nā ī venatiōib⁹ ꝛ aucupijs antedict⁹. multos labozes sustinēt. vigilias estus pluuias. paludes. niues. glacies. spinaz. ꝛ vepziū pūctiōes. fame. sitim. ꝛ plures alias cozpoz passiōes. Similiter in tyrocinijs ꝛbeant. fustigant. ꝛ aliqñ mutilant. vt nomē sibi vēdicēt ꝓbatis. ꝫ hec vanitas ē. Si ꝓ peccatis suis ꝓponeret eis penitētia incōparabiliter minus grauis. dicerēt se sustinere nō posse. Si aūt ꝓ deuz ꝛ animarū suarū salutem tanta ꝛ tā grauia sustinerēt. magni essent apud deū. ꝛ sancti ab hoīb⁹ dicerent. Item vt hmōi torneamēta frequētent. expendūt que possident. ꝛ ꝓ expensis hmōi faciendis terras suas obligant. pecunias mutuo sub vsuris accipiūt. expēsas ītolerabiles faciūt extra ad ostentationē. ꝛ in domib⁹ suis tam ipsi q̄z vxores ꝛ liberi famis inedia cruciant. Tandē vsuras soluere nō valentes. pauperes effecti de ꝓpijs hereditatib⁹ expelluntur. Ecce q̄ de vano cozde ꝓdeunt vana sunt ꝛ vane ꝓpter vanitatem facta. vanū ꝛ vacuū hominē ostēdunt. ꝛ ad pauptatis vacuitatez pducunt.

De peccato ex certa malitia. DIS. XVI.

Deinde ꝛsiderandū est de pctō ex certa malitia. Dicit enī Hrego. xxv. in moꝛ. super illud Job.xxx. Qui de industria recesserūt a deo. Peccatum trib⁹ modis omittit. nā aut ignorantia aut īfirmitate. aut studio ꝓperat. Qō pōt sic declarari. Nō enī sic ꝛ quelibet res alia nāliter hz appetitū bonū. Unde q̄ ei⁹ appetit⁹ declinet ad malū. nō pōt otingere sine aliq̄ deordinatiōe in aliquo ꝓncipioz hoīs existente. Sic enī ꝛ in actiōib⁹ rerū nāliū inuenit peccatū. Principia aūt actuū humanoz sunt intellect⁹ ꝛ appetit⁹. taz rōnalis q̄ dicit voluntas. q̄z sensitiu⁹. In humanis igit actib⁹ otingit qñqz peccatū sic ex defectu intellectus. puta qñ peccat hō ex ignorantia ꝛ ex defectu appetitus sensitiui. qñ. s. peccat hō ex passiōe sic etiā ex defectu voluntatis q̄ est inordinatio ipsi⁹. Est aūt voluntas ꝓordinata. qñ minus bonū magis amat. ꝛ potius eligit pati detrimentū in bono minus amato vt potiat⁹ bono magis amato. Sicut poti⁹ eligit hō absciſionē alicuius mēbri etiā scienter vt cōseruet rem quez plus amat. Per hūc modū qñ voluntas inordinata plus diligit aliquod bonū tpale. puta diuitias. honoꝛes. ꝛ voluptates q̄z ozdinem rōis. vel charitatē dei vel aliq̄d hmōi. sequit⁹ q̄ velit ꝛ eligat in aliquo spūali bono dispēdiū sustinere vt bonū tpale qō plus amat possit obtinere. Nihil aūt aliud est malū q̄z pziuatio boni. Et sm h̄ aliquis sciēter vult aliq̄ malū spirituale ꝓ qō bonuz spirituale pziuat⁹. vt bono tpali qō plus diligit potiat⁹ ꝛ sic peccare dicit ex certa malitia quasi scienter eligēs malū. Licet aūt nullus opet⁹ ad malū intēdens. sicut dicit. Dyonisius. iiij. de di. no. q̄ malū fz se ꝛ absolute nō pōt esse intētū ab aliquo. pōt tñ esse intētum ad vitādū aliq̄ malū. vl⁹ ad osequendū bonū aliq̄ plus dilectū. vt dictū est. Jn tali aūt casu aliqs eligeret osequi bonū ꝓ se itētū si posset absq̄ h̄ q̄ alteri⁹ bōi dispēdiū nō patereť. Sicut voluptuosus vellet vti delectatiōe si posset absq̄ offensa dei. Sz quoꝛ⁹ ꝓpositis magis vult offensaz dei incurrere. q̄z dilectōe pziuari. Sciēdū etiā q̄ qñ dicit aliqs peccare ex malitia hoc pōt intelligi tripliciter. Uno mō pōt ītelligi de malitia habituali. fz q̄ habit⁹ mal⁹ vocat malitia. qz peccat ex iclinatiōe habit⁹ vitiosi. Alio mō oꝛ malitia actual⁹. fz q̄ electio mali dicit malitia ꝛ sic dicit aliqs ex malitia peccare qz ex deliberata electiōe mali peccat. Alio mō pōt intelligi malitia aliq̄ culpa pcedēs ex q̄ oꝛit culpa sequēs. sicut cū aliqs ꝑugnat diuinā gratiz ex inuidia ꝓcedēte. Itē nota q̄ volūtas ex nā sue potētie iclinat ad bonū tanq̄z ad ꝓpriū obiectū. Unde omne peccatū dicit esse ō nām. ꝓpter qō dicit Damascenus. q̄ peccatū est ab eo qō est fz nām in id qō est contra nām versio. Oꝛ q̄ voluntas ex electiōe inclinet ad malū. hoc aliunde otingit. Et qñqz quidē ex defectu rōnis. ꝛ sic dicit peccare ex ignorantia. vel qñqz ex ipulsu appetit⁹ sensitiui. Sic qñ aliquis peccat ex infirmitate siue ex passiōe. Sed neutrū hoꝛ ē ex certa malitia peccare. Sed solū tūc aliqs ex certa malitia peccat qñ voluntas eius ex se inclinat vel mouet ad malū. Quod pōt ītelligi dupliciter. Uno mō ꝓ hoc q̄ habitus hz aliquā dispositionem coꝛruptā inclinātē ad malū. ita q̄ scōm illaz dispositionē coꝛruptā aliq̄ malū sit homini quasi ꝛueniens ꝛ sile. ꝛ in hoc ratione cōuenientie voluntas tendit q̄si in bonū q̄ vnūquodq̄z tēdit in id qō est sibi ꝛueniens. Talis aūt dispositio coꝛrupta vel est aliquis habit⁹ acq̄situs ex osuetudine q̄ vertit⁹ in nām. vel est aliqua egritudinal⁹ habitudo ex pte coꝛpis. Sic aliq̄ hñt aliquas inclinatōes nāles ad aliqua pctā. ꝓpter coꝛruptionē nature in ipsis. Alio mō cōtingit q̄ voluntas ꝓ se tendit in aliq̄ malū ex remotiōe ꝓhibētis. vbi gratia. Siquis ꝓhibeť vel ipediť peccare non qz peccatū ei displiceat absolute: sed ꝓpter spem vite eterne vl⁹ timoꝛe gehēne. remota spe ꝓ desperationē. vel timoꝛe ꝓsumptionē. sequit⁹ q̄ ex certa malitia q̄si absq̄ freno peccat. Sic g̃ patet q̄ peccatū qō est ex certa malitia semp in hoīe ꝓsupponit aliquā inordinationē q̄ tñ nō semp est habitus. Uñ nō est necessariuz q̄ quicūqz peccat ex certa malitia. peccet ex habitu. Deniqz sciendū q̄ peccatū qō fit ex certa malitia multo grauius est q̄z peccatū ex passione vel ignorantia. Sicut dicit. Hreg. xxv. moꝛ. xij. Hrauius est ex infirmitate q̄z ex ignorantia

ꝫ multo grauius studio q̄ ifirmitate peccare. De peccato ex certa malicia dicit Job.xxxiiij. Quasi de industria recesserunt a deo .Et Job.xv. Si nō venissez z locut⁹ eis nō fuissez.peccatū nō haberēt. nūc aūt excusatōez nō habēt de peccato suo. Et paulopost. Et vide rūt z oderūt z me z patrē meū. Greg. vbi supra. Aliud ē ex ꝓcipitatiōe.aliud ex deliberatiōe peccare. Sepe.n.peccatū ꝓcipitatiōe cōmittit.qđ tñ ofilio z deliberatione dānat. Ex ifirmitate.n.plerūq; solet accidere amare bonū z iplere nō posse. Ex studio vo peccare ē bonū nec facere nec amare. Sicut ergo nōnūq̄ grauius ē peccatuz diligere q̄ ꝓpetrare.ita neq̄us ē odisse iusticiaz q̄ nō fecisse.

¶ De inuerecundia peccandi.

Deinde ofiderādū est de inuerecūdia peccandi.qñ.s.hō nō verecundat peccare vel aliqđ inhonestū facere cozā deo z angelis z sanctis.z hoibus. Greg.iiij.mor.ix. Sūt nōnulli quos ad ꝓpetrādā neq̄tiaz oborta malitia subita inuitat.ꝫ tñ hūana verecūdia reuocat.z plerūq; p hō q̄ exterius erubescūt.ad iteriora sua redeūt.z otra se iternū iudiciū sumūt.qz si pp hoiem malefacere metuūt.q̄to magis ꝓpter deū q̄ cūcta ispicit.nec mala appetere debuerūt.in q̄bus fit vt maioza corrigāt p bona minima.s. p exteriozē verecūdiā.iteriozē culpā. Et sunt q̄dā q̄ postq̄ deū in mēte otēpserint multo magis hūana iudicia spernūt atq; omne malum qđ appetūt audacter pagere nō erubescūt.quos ad ꝓpetrādū malū occulta iniq̄tas inuitat.z nulla apta verecundia retardat. Sicut de quodā iudice iniquo dicit Luce.xv. Deū non timebat z hoiem nō verebat. Vnde ē etiā qđ de q̄busdā ꝑdicauerunt. Tales ergo nec timoze dei nec hoium pudoze a perpetrādis flagitijs refrenant. De talib⁹ etiaz dicit Piere.iij. Frons mulieris meretricis facta ē tibi, noluisti erubescere. Itē.vj. Cōfusi sūt qz abominatiōez fecerūt.q̄n imo ofusiōe nō sunt ofusi z erubescere noluerūt. Brego. vbi supra. Prauū fuit malū facere voluisse.z peius ē ꝓpetrata nō erubescere.

¶ De scandalo. DIS. XVII.

Deinde ofiderādū est de scādalo.qz.n.ex inuerecūdia peccādi nō curat hō facere vel dicere aliqđ vnde scādalū oriat. Jō post inuerecūdiā peccādi.oscquēs ē ofiderare de scādalo. Circa qđ ofiderāda sūt nouē. Primo q̄d sit scandalū. Scōo vtrū sit peccatū. Tertio vtrū sit spāle peccatū. Quarto vtrū sit mortale peccatū. Quinto vtz pfectoz sit scādalizari. Sexto vtrū eoz sit scādalizare. Septio vtruz spūalia bona sint dimittēda ꝓpter scādalū. Octauo vtrū ꝓpter scādalū sint tpalia dimittēda. Nono q̄ mouere possunt ad scādalū fugiēdū vel detestādū. Ad ꝓmū sciēdū q̄ scandalū est dictū vel factū minus rectū ꝑbens occasionē ruine. Et sumit hec diffinitio ex verbo hieronymi q̄ exponēs illud Math.xvij. scis qz pharisei audito hoc verbo scādalizati sunt. dicit q̄n legimus. Quicūq; scādalizauerit.hoc intelligimus q̄ dicto vel facto occasionē ruine dederit. Sicut aūt dicit ibidē.qđ grece scādalon dicit. hoc offensionez vel ruinā z ipactionē pedis possimus dicere. Cōtingit enī q̄nq; q̄ aliq̄d exponit alicui in via cozpali cui ipingēs disponit ad ruinā.z talis oberdicit scādalū. Et similiter in ꝓcessu vie spūalis otingit aliq̄ disponi ad ruinā spūalē p dictū vel factū alterius.inquantū.s. aliqs sua admonitiōe.vel iductiōe aut exēpla altez trahit ad peccādū.z hoc ꝓprie dicit scādalū. Nihil aūt fm ꝓpriā rōnez disponit ad ruinā spirituālē nisi qđ hz aliquē defectū rectitudinis. qz id qđ ē pfecte rectū magis munit hoiez otra casuz.q̄ ad ruinā inducat z ideo ꝺueniēter dicit.q̄ dictū vel factū minus rectū ꝑbēs occasiōez ruine sit scādalū. Et nota q̄ in diffinitione peccati generaliter dicit aug.xxij.otra faustū. Peccatū ē dictū vel factū vel ꝺcupitū otra legē dei. In diffinitōe aūt scādali nō ponit ꝺcupitū.qz cogitatio vel ꝺcupiscētia q̄diu latet in cozde nō ꝓponit alteri vt ober disponēs ad ruinā. Dicit aūt hic minus rectū nō p cōparatiōez ad aliqđ aliud a quo in rectitudine supet sicut vnus actus virtuosus dicit rectior altero ꝫ dicit minus rectū qđ hz aliquē rectitudinis defectū.vel qz est fm se malū.sicut peccatū.vel qz hz speciē mali.sicut cū aliqs recūbit in idolo.q̄ius enī hoc fm se nō sit peccatū si aliqs hoc nō cozrupta intentione faciat.tamen quia habet quandā speciē vel similitudinē veneratiōis ideo potest alteri prebere occasionem ruine. Et ideo apostolus monet.j.thes.v. Ab omni mala specie abstinete vos z ideo cōuenienter dicit minus rectū: vt cōprehendant tā illa que sunt fm se peccata.q̄ illa que habent speciem mali. Jtez dicit ꝑbens occasionē nō causam.qz sicut dictū est nihil potest esse hominī sufficiēs causa peccati qđ est spiritualis ruina nisi ꝓpria voluntas. z ideo dicta vel facta alterius hois: possūt esse solū ipfecta cā aliqualiter inducens ad ruinā.z ꝓpter hoc non dicit.dans causam ruine sed dans occasionē.qđ significat causam imperfectaz.z non semp causam p se sed p accidens.z tamen nihil ꝓhibet in quibusdam poni illud qđ est agens: quia id qđ est fm accidens vnius potest p se alteri cōuenire. Sicut in diffinitione fortune ponit causa p accidens in.ij.phicoz. Item nota q̄ aliqđ dictū vel factum alterius potest esse alteri causa peccādi dupliciter. Uno modo per se Alio modo p accidens. Per se quidem q̄n aliquis suo maloverbo vel facto intendit aliū ad peccandū inducere. Uel etiam si ipe nō hz intendit ipsuz factū esse tale q̄ de sui ratione habet q̄ sit inductiuū ad peccandū.puta q̄ aliquis publice facit peccatū.vel qđ habet simulitudinē peccati.z tunc ille qui hmōi actum facit ꝓprie dat occasionem ruine.vnde vocat scandalū actiuum. Per accidens aūt verbum vel factū vnius est alteri causa peccandi.q̄n z ꝓeter intentionem operantis.z ꝑter conditionez opis aliquis male disꝓsitus ex hmōi ope inducit ad peccandū vel opandum puta cū aliquis inuidet bono alioz.z tunc ille qui facit hmōi actū rectum non dat occasionem ruine quantū in se est: sed alius sumit.fm illud Ro.vii. Occasione aūt accepta ꝛc.z ideo hoc est scandalum passiuū sine actiuo quia ille qui recte agit quātū est de se nō dat occasionē ruine quā alter patit. Q̄nq; ergo cōtingit q̄ etiam sit simul scandalū actiuum in vno z passiuū in alio.puta cū ad inductionē vnius alius peccat. Q̄nq; aūt est scandalū actiuum sine passiuo puta cum aliquis inducit verbo vel facto alium ad peccandum.z ille non consentit. Q̄nq; vero est scandalū passiuū sine actiuo. Sicut iam dictū est. Item nota q̄ aplus Ro.xiiij. diuidit scandalū contra offensionez z infirmitatem.dicens. Bonum est non manducare carnē z non bibere vinuz neq; in quo frater tuus offendit aut scandalizat aut infirmat. In firmitas enī noiat ꝓmptitudinē ad scādalū. Offensio aūt noiat idignationē alicui⁹ otra eū q̄ peccat.q̄ pōt esse q̄nq; sine ruina. Scandalū aūt ipsaz ipactionē ad ruinā. Ad scōz.s.vtrū scādalū sit peccatū.dicēdū q̄ sicut dictū est dupler est scādalū. Passiuū in eo q̄ scādalizat.z actiuū in eo q̄ scādalizat dans occasionē ruine Scādalū igit passiuū semp est pctīn i eo q̄ scādalizat.nō enī q̄ scādalizat scādalizat nisi inquātū aliqliter ruit spūali ruina q̄ ē pctīn. Pōt tñ esse scādalū passiuū sine pctō ei⁹ ex cui⁹ facto aliqs scādalizat.sicut cū aliqs scādalizat de bis q̄ alius facit bene. Silr etiam scādalū actiuū semp est pctīn in eo q̄ scādalizat:qz vel in op⁹ qđ facit est pctīn. vel etiā si habeat speciē pctī dimittēdū est semp ꝓpter ꝓmi charitatē de q̄ vnusquisq; conat saluti ꝓmi ꝓuidere.z sic q̄ nō dimittit.otra charitatē agit. Pōt tñ esse scandalū actiuū sine pctō alterius q̄ scādalizat.sicut supza dictū est. Qđ aūt dr Math. xviij. Necesse est vt veniāt scādala.nō est itelligēdū de necessitate absoluta sed de necessitate ꝺditiōali.q̄ necesse est ꝓscita vel ꝓnūciata a deo euenire. Si tñ ꝺiunctim accipiat vt dictū est. Uel necesse est euenire scādala necessitate finis:qz vtilia sunt ad hz q̄ q̄ ꝓbati sunt manifesti fiāt. Uel necesse ē euenire scādala ꝫ ꝺditione boīz qui a pctīs nō cauēt.sic si aliqs medic⁹ vidēs aliquos ideita dieta vtētes dicat necesse est tales ifirmari.qđ itelligēdū ē sub hac cōditiōe si dieta nō mutēt.z silr necesse ē euenire scādala.si boies cōuersationē malā nō mutēt. Itē nota q̄ qñ dixit petr⁹ dño. Absit a te dñe ꝛc. Math.xvi. Hoc dixit ex pietatis affectu quez hēbat ad chr̄m. Uñ nō peccauit hoc dicēdo:qz sicut dicit Piero. Erroz apli de pietat affectu veniēs numq̄z incentiuū videt eē dyaboli. Uñ q̄n dixit ei ihs. Scādalū mihi es.scādalū hic ponit ꝓ quolibet ipedimēto large loquēdo. Ad tertiū.s.vtrū scādalū sit spāle peccatuz dicēdū q̄ scādalū passiuū nō pōt esse speciale pctīn:qz ex dicto vel facto alterius aliquē ruere otingit fm quodcūq; gen⁹ pcti. nō aūt hoc ipsuz qđ est occasionē peccādi sumere ex dictovel facto alteri⁹ specialē rōnē pcti ostituit:qz nō ipoztat specialē deformitatē spāli vtuti oppositā. Scādalū aūt actiuū pōt accipi dupliciter. p se.s.z p accidēs. Per accidēs q̄dē q̄n est ꝑter itētionē agētis.puta cū aliqs suo facto vel vbo inordinato nō itēdit alteri dare occasionē ruine: sed solū sue satisfacere volūtati. Sic etiā scādalū actiuū nō semp ē peccatū spāle:qz qđ est p accidēs nō ostituit speciē. Per se aūt est scādalū actiuū q̄n aliqs suo inordinato dicto vel facto itēdit aliū trahere ad peccatū. z sic ex itētiōe specialis finis sortit specialē rōnē spālis pcti finis enī dat speciē in moralib⁹:vt supza dictū ē. Uñ sicut furtū est spāle pctīn aūt homicidiū ꝓp spāle nocumētū ꝓximi qđ itēdit:ita etiā scādalū ē spāle pctīn ꝓp hoc q̄ itēdit spāle nocumētū ꝓximi.z opponit directe cozrectiōi fraterne in q̄ intēdit spālis nocumēti remotio. Ad q̄rtū.s.vtrū scādatū sit peccatū mortale.dicēdū q̄ sicut dictū est scādalū ipoztat ipactionē quādaz p quā aliquis disponit ad ruinā.z ideo scandalū passiuū q̄nq; quidē potest esse peccatū venale quasi habens impactionē quādam tantuz

puta cū aliquis ex inordinato dicto vel facto alterius ꝫmouet̄ motu venialis peccati. Oñq̄ vo ē peccatū mortale q̄si habēs cū ipacti one ruinā. puta aliq̄s ex inordinato dicto vel facto vel vbo ꝓcedit vsq̄ ad peccatū mortale. Scādalū aūt actiuū si sit quidē p accidēs pōt esse q̄q̄ q̄dē peccatū veniale. puta cū aliq̄s vel actū peccati venialis cōmittit. vel actū q̄ nō ē fz se peccatū fz hz aliquā speciē mali cū aliq̄ leui īdiscretiōe. Oñq̄ vo ē peccatū mortale siue q̄ cōmittit actū peccati mortalis. siue q̄ cōtēnit salutē ꝓximi. vt p ea ꝓseruāda nō ptermittat aliq̄d facere q̄ sibi libuerit. Si vo scādalū actiuus sit p se puta cū ītēdit īducere aliū ad peccādū. Si q̄dē ītēdit inducere ad peccādū mortaliter ē peccatū mortale. ⁊ similiē ītēdat īducere ad peccādū venialiē p actū peccati mortalis. Si vo ītēdat īducere primū ad peccādū venialiter p actū peccati venialis ē peccatū veniale. ¶ Ad q̄ntū. s. vtrū pfectoꝝ sit scādalizari. dicēdū q̄ scandalum passiuum importat quandam commotionem animi a bono in eo qui scandalū patit. nullus autez cōmouet̄ qui rei īmobili firmiē iheret. Meliozes aūt siue pfecti soli deo inherēt cui⁹ ē immutabilis bonitas. q̄ etiā si inhereāt suis ꝓlatis nō inherēt eis nisi inquātū illi iherēt chr̄o. ſm illud. ij. cozin. iiij. Imitatores mei estote sicut ⁊ ego chr̄i. Unde q̄tūcūq̄ videat alios ꝺordinate se hr̄e dicti vel factis ipi a sua rectitudine nō recedūt. fz illud pō. Qui ꝺfidunt in dño sicut mons ſyon nō cōmouebit̄ ī eternū q̄ habitat in hierl̄z. Et iō in his q̄ pfecte iherēt chr̄o p amoꝛē scādalū nō īuenit̄. fz illō pō. Par multa diligēt⁹ legē tuā dñe ⁊ nō ē illis scandalū. ¶ Ad sertū. s. vtrū pfectoꝝ sit scādalizare. dicēdū q̄ scādalū actiuū ꝓprie ē cū aliq̄s aliq̄d tale dicit vel facit q̄ de se ē tale vt alterꝰ natū sit inducere ad ruinā. q̄ q̄dē ē solū id q̄ ī ꝺordinate fit vel dicit̄. ad pfectos aūt ptinēt ea q̄ agūt fz regulā ratiōis ordinare. ſm illud. ij. corin. xiiij. Oīa honeste ⁊ fz ordinē fiāt in vobis. ⁊ ꝓcipue hanc cautelā adhibēt ī his ī q̄b⁹ nō solū ipsi offenderēt. sz ēt aliis offensiōem pararēt. ⁊ si q̄d in eoꝝ manifestis dict̄ vel fac. is in hac moderatiōe desit h̄ ꝓuenit ex ifirmitate hūana fz quā a pfectiōe deficiūt. nō tñ ītātū deficiūt vt multū ab ordine ratiōis recedāt. sz modicū ⁊ leuiē q̄ nō ē tā magnū vt ex hoc rōnabiliē possit ab alio sumi peccandi occasio. ¶ Ad septimū. s. vtz spūalia bona sint pp scādalū dimittēda. dicēdū q̄ cū duplex sit scādalū actiuū. s. ⁊ passiuū. q̄stio ista nō hz locū de scādalo actiuo. q̄ cū scādalū actiuū sit dictū vl factū minus rectū nihil est cū scandalo actiuo faciendū. Habet autem locū q̄stio si ītelligat̄ de scādalo passiuo. Cōsiderādū ē igit̄ q̄d sit dimittēdū ne alius scādalizet̄. Est aūt ī spūalib⁹ bonis distinguēdū. Nā q̄dā hoꝝ sūt de necessitate salutis q̄ ptermitti nō possūt sine peccato mortali. Manifestū ē aūt q̄ nullus ꝺz mortaliter peccare vt alterius peccatū ipediat. q̄ fz ordinē charitatis plus ꝺz hō suā salutez spūalē diligere q̄ alterius. ⁊ iō ea q̄ sunt de necessitate salutis ptermitti nō debēt pp scādalū vitādū. In his aūt spūalib⁹ bonis q̄ nō sūt de necessitate salutis videt̄ distinguēdū. q̄ scandalū q̄ ex eis ozit̄ q̄q̄ ex malicia ꝓcedit. cū. s. aliq̄ volunt ipedire hmōi spūalia bona scādala ocitādo. ⁊ h̄ ē scandalū pharisеoꝝ q̄ de doctrina dñi scādalizabant̄. Q̄ ō esse ptēnēdū dñs docet Math̄. xv. Oñq̄ vero scādalū ꝓcedit ex ifirmitate vel ignoratia. ⁊ hmōi scādalū ē pusillozū ppter q̄ spūalia opa vel occultāda vel etiā interdū differēda sunt. vbi periculū nō īminet quousq̄ reddita rōnē huiusmodi scādalū cesset. Si aūt post redditā rationē huiusmodi scādalū duret. iaz videt̄ ex malicia esse. ⁊ sic ppter ipsiuz nō sunt huiusmodi spūalia opa dimittēda. Unde notādū ſm augu. in libꝛo ꝺtra epl̄az pmeniani. Ubi scismatis periculū timet̄ a punitiōe peccatoꝝ cessandū ē. ⁊ tñ punitio peccatoꝝ ē q̄d spūale ad iusticiaz ptinēs. q̄ penaꝝ inflictio nō ē ppter se exꝑetēda sz pene ifligunt̄ vt medicine q̄dā ad cohibēdū peccata. ⁊ ideo intātū habēt rationē iusticie inquātū per eas peccata cohibent̄. Si aūt p iflictiōem penaꝝ manifestū sit plura ⁊ maiora peccata seq̄. tūc penaꝝ iflictio nō ꝺtinebit̄ sub iusticia. ⁊ in hoc casu loq̄tur augu. s. q̄ excōmunicatiōe alioꝝ īminet periculū scismatis. tūc enī excōmunicationē iferre nō ptinet ad veritatez iusticie. Itē sacra scriptura res est maxime spūalis. fz ab ea vocēda cessandū ē. ppter scādalū. ſm illud Math̄. vij. Nolite sanctū dare canibus. neq̄ ꝓiciatis margaritas ante porcos ne cōuersi disrumpant vos. Sed circa doctrinā duo sunt ꝺsiderāda. s. veritas que docetur ⁊ ipse actus docētis. quoꝝ primū est de necessitate salutis vt s. ꝺtrariū veritati nō ꝺceat. sed veritatez ſm cōgruētiaz tpis ⁊ ꝓsonarum ꝓponat ille cui incumbit docēdi officiū. ⁊ ideo ppter nullū scādalū q̄ sequi videat ꝺz homo ꝓtermissa veritate falsitatez docere. Sed ipse actus docendi inter spirituales elemosynas computat̄ vt supra dictū est. ⁊ ideo eadē ratio est de doctrina ⁊ de aliis misericordie operib⁹ de q̄bus postea dicē. Item correctio fraterna interdū dimittenda est ppter scandalū alioꝝ. vt dicit Aug. j. de ci. d. Sz aduertendū q̄ q̄ correctio fraterna ordinat̄ ad emēdationes fratris intātū ꝓputāda est iter spūalia bona inquātū hoc ꝓseq̄ pōt. q̄ nō ꝓuenit si ex correctiōe fraterna scādalizet̄. Et ideo si ppter scādalū correctio dimittat̄ nō dimittit̄ spūale bonū. Rursus ſm Hieronymū ppter scādalū dimittēdū est omne illud q̄ ptermitti pōt salua triplici veritate. s. vite. iusticie ⁊ doctrine. Impletio aūt ꝓfilioꝝ ⁊ largitio elemosynaꝝ multotiens pōt ptermitti salua triplici veritate ꝑdicta. alioq̄n semp peccarēt illi oēs q̄ ptermittūt. Sed sciendū q̄ in veritate vite iusticie ⁊ doctrine nō solū ꝓzeheniē ad salutē. ſm illud. j. cozi. xij. Emulamī charismata melioza. vñ cōsilia etiā nō sunt simplr ptermittēda. nec etiā mīe opera ppter scādalū: sed sunt īterdū occultāda vel disserēda ppter scādalū pusillozū vt dictū est. Oñq̄ tñ cōsiliozꝝ obseruatio ⁊ ipletio operū mīe est de necessitate salutis. q̄ ꝑ in his qui iaz vouerūt cōsilia. ⁊ in his quibus ex debito īminet defectib⁹ alioꝝ subuenire. vel in tpalibus. puta esurientē pascēdo. vel in spūalib⁹. puta docēdo ignozantem siue hmōi fiant debita ppter iniunctū officiū vt ꝑ in ꝓlatis siue ppter necessitatē indigētis. ⁊ tūc eadē est rō de hmōi sicut de alijs q̄ sunt de necessitate salutis. Utrū aūt ꝑ vitādo scādalū ꝓximi debeat q̄s peccare venialiter dixerūt q̄dā q̄ pctō veniale ē ꝺmittēdū pp vitādū scandalū: sed etiā iplicat ꝺtia: si enī faciēdū est iā nō est malū ne q̄ peccatū. nā peccatū nō pōt esse eligibile. ꝺuenit tñ aliquid ppē aliquā circūstātiā nō esse pctō veniale. q̄ tñ illa circumstātia sublata peccatū veniale eēt. Sicut vbū ociosuz ē pctō veniale q̄n absq̄ eā dicit̄. si aūt ex eā rationabili ꝓferat̄ nō est ociosuz nec peccatū. q̄uis aūt p pctō veniale gratia nō tollat̄ ꝑ quā est bois salus. inquātū tñ veniale disponit ad mortale vergit in detrimētū salut̄. ¶ Ad octauū. s. vtrū ppter scādalū sint bona tpalia ꝺmittēda. ꝺcendū q̄ circa tpalia distinguēdū est: aut enī sunt nr̄a. aut sunt nobis ad ꝺseruādū ꝑ alijs ꝺmissa. Sicut bona eccl̄ie ꝺmittunt̄ plat̄. ⁊ bona cōia cuiuscūq̄ reipublice rectoꝝib⁹. ⁊ taliū ꝺseruatio sicut ⁊ depositoꝝ īminet his q̄b⁹ sunt ꝺmissa ex necessitate. ⁊ ideo nō sunt ppter scādalū dimittēda. sicut nec alia q̄ sunt de necessitate salut̄. tpalia vo quoꝝ nos sumus dñi dimittere ea tribuēdo si penes nos ea habeam⁹. vel nō repetēdo si apud alios sūt. q̄q̄ q̄dē debemus ppter scādalū. q̄q̄ aūt nō. Si enī scādalu ex hoc oziat̄ ppē ignorātiā vl ifirmitatē alioꝝ q̄ supra diximus eē scādalū pusillozū. tūc vel totaliter dimittēda sunt tpalia. vel aliē sedāduz scādalū. s. ꝑ aliquā admonitionem. Unde aug. ꝺcit in libꝛo de sermōe dñi in mōte Dādū est q̄ nec tibi nec alteri noceat q̄stū ab hoīe tradi pōt. ⁊ cuz negaueris q̄ petit iudicāda est iusticia ei. ⁊ meli⁹ aliq̄d dabis cuz petētē iniuste coꝛexeris. Aliq̄n vo nascit̄ ex malitia q̄ ē scādalū pharisеoꝝ. ⁊ pp eos q̄ sic scādala ocitāt. nō sunt tpalia dimittēda. ⁊ h̄ etiā noceret bono cōi. ꝺaret̄. n. malis rapiēdi occasio ⁊ noceret ipsis rapiētib⁹ q̄ retinēdo aliena in pctō remanēt. Unde greg ꝺcit in moralib⁹. Quidā dū tpalia nobis rapiūt solūmō sūt tolerādi. q̄dā vo seruata eq̄tate. phibēdi. nō solū curātes ne nr̄a subtrahant̄: sed ne rapiētes nō sua semetipsos pdāt. Preterea si passim ꝓmitteret malis boibus vt aliena raperēt. vergeret hoc in detrimētū veritat̄ vite ⁊ iusticie. ⁊ iō nō oportet ppter q̄cūq̄ scādalū tpalia ꝺmitti Itē q̄n ꝺcit aplus Ro. xiiij. Noli cibo tuo illuz pdere ꝑ quo chr̄s mortu⁹ est. nō ē ītētio apli mōere q⁹ cib⁹ sit ppter scādalū totaliter ꝺmittēdus q̄ sumere cibū est de necessitate salut̄. Sz talis cib⁹ ē ppter scādalū ꝺmittēdus. ſm illud. j. Cozin. viij. Nō manducabo carnē ineternū ne fratrē meū scādalizē. Itē ānera spūalib⁹ q̄nq̄ sē ppter scādalū ꝺmittēda. vt ꝑz q̄ aplus seminās spūalia tpalia sti pēdia nō accepit ne offēdiculū daret euāgelio chr̄i. Sic̄ ꝺcit. j. corin. ix. ⁊ ex filī cā nō exigit eccl̄ia decimas in aliq̄b⁹ terris ppter scādalū euitādū. Sz itelligēdū ē q⁹ scādalū q̄ vitabat aplus ex ignorātia ꝓcedebat gētiliū: q̄ hoc nō ꝺseuerāt: ⁊ ideo ad tēp⁹ abstinēdū erat ne pz⁹ istituere⁹ h̄ ē debitū. Ex filī cā eccl̄ia abstinet de decimis exigēdis in terris in q̄b⁹ nō est consuetum decimas dare. ¶ Circa nonū. s. q̄ mouere debēt ad scādalū fugiēdū. ꝺsiderādū ē. Pzio q̄re nō sit scādalū faciendū. Scōo q̄re nō sit scādalū patiēdū Circa pmū sciēdū q⁹ cū sūma diligētia scādalū ē vitandū actiuū. i. ne ~~hō aliq̄d agat vñ scādalū oziat̄~~. Pzio pp blasphemiā diuini nomis. Scōo ppter nocumētū multipler. primoꝝ. Tertio ppter ifamiā ⁊ augmētū nephādi criminis. Quarto ppē incremētū ⁊ cumulū tormētoꝝ. ¶ Pzio q̄dē vitādū ē scādalū pp dei blasphemiā. vñ cōquerit̄ dñs ysa. lij. dominatores tui inique agūt. ⁊ iugiter nomē meū blasphemat̄. peccata enī maioꝝ. i. principū secularīū ⁊ ꝓlatorū ecclesie ꝓcipue faciūt nomē dñi blasphemari. Unde minozes

excusant se de peccatis suis pp peccata maiox. Sz ꝛ iudei ꝛ hereti
ci in pfidia pseuerēt ꝓpter exēpla mala ꝛ scādala prelatox. dicētes
Uidete quō isti viuūt. quō incedūt. nō sic petrus. paulus. ꝛ alij. Cū
q̄dā legati ꝛ abbates tredecim missi ad terram albigēsiū cū multis
equis ꝛ famulis ambularēt ꝟra hereticos pdicātes. insurgebāt con
tra eos heretici pdicātes ecōtra exēpla mala ꝛ insolētiā vite prela
tox clericox ac etiā religiosox. dicētes. Ecce quō isti pdicāt nobis
dn̄m ōnm suū. equites peditē. diuites pauperes. pōposi humilē. ꝛ
huiusmodi. ꝛ sic sine fructu de terra ꝟfusi recedere habuerūt. ij. reg.
xij. Dixit nathan ad dauid. blasphemare fecisti nomen dn̄i. Aaron
ponēs scādalū cozā filijs israel. i. vitulū fecit eos apostatare a deo.
ꝛ dixerūt. isti sunt dij tui israel ꝛc. Exo. xxxij. Similiter ieroboaz.
iij. reg. xij. Cogitato ieroboā ꝟfilio fecit duos vitulos aureos. ꝛ po
suit vnū in bethel. ꝛ alterꝫ in dan. ꝛ dixit. Isti sunt dij tui israel ꝛc. ꝛ
factū ē d̄ israel in peccatuꝫ. s. apostasie vel idolatrie. Duo vituli duo
exēplox malox genera significāt in ꝓlatis ꝛ pſonis ecclesiasticis. d̄
ē vitulus quē posuit in bethel. i. i domo dei ecclesie ad ruinā popu
li. Uitulus in dan q̄ iudiciū iterptāt significat exēplū malū ꝑncipū
terrenox. q̄ alios ꝛ iudicāt iuste ꝛ a dn̄o iudicabunt. Itē balaā do
cebat balach mittere scādalū cozā filijs israel. vt dicit Apoc. ij. ede
re. s. de sacrificijs idolox ꝛ fornicari cū mulierib⁹ madianitis q̄ idu
xerūt eos ad idolatriā. Sicut dicit Exo. xxxv. Siliter de salomone
iij. reg. xj. Cū iā eēt senex deprauatū ē cor eius ꝑ mulieres vt seque
rēt deos alienos. Similiter. ij. mach. iij. Jason facinorosus vbis su
is ꝛ exēplis oēs ꝟtribules suos traxit ad ritū gētiliū. Et sic patet q̄
scādalū inducit dei blasphemā ¶ Scdo vitādum ē scādalū ꝓpter
nocumētū multiplex. ꝓximox. multi enī visis vel auditis scādalis
vulnerant in mētib⁹ puertunt in moꝛib⁹. ps. Cū puerso puerteris
imitādo. s. vitia puersox. Itē ꝑcipitant in foueā peccati. scādalizan
tes enī ꝑmo cozruētes in foueā multos secū trahūt. maior autem ꝛ
grauior ē ruina ꝑmo cadēt. qz oēs alij cozruūt sup eū. Dō q̄dā vo
lēs arborē inclinare multos socios aggregauit q̄ ascēdēs in arborē
sūmitatē arboris apprehēdēs pepēdit in ea deorsuꝫ trahendo. Se
cūdus vero manib⁹ apprehēdit pedes ꝑmi. ꝛ tertius scōi. ꝛ quart⁹
tertij. ꝛ sic de alijs. cū aūt ꝑmus pondere grauatus screare vellet in
manib⁹ auulse sūt ab arboꝛe. ꝛ fic ipe cecidit ꝛ oēs alij pariter ceci
derūt. Sic vno cozruēte ꝑ peccatū. multi adherētes ei cozruūt eius
exēplo vel scādalo. Sicut ꝑmo angelo cozruēte oēs alij adherētes
ei ꝑ ꝟsensuꝫ pariter cozruerūt. Sic ꝛ multi post se trahūt alios. Cō
tra quos ysa. v. Ue q̄ trahitis iniq̄tatē in funiculis vanitat. ꝛ quasi
vinculū plaustri peccatū. Tales sūt dyaboli venatores q̄ multos
venant. illa queāt. capiūt. ꝛ acq̄runt dyabolo. Michee. vij. Uir fra
trē suū venat ad mortē. Hier. v. Inuēti sūt ī ꝑplo meo ipij insidiātes
q̄si aucupes laqos ponētes. ꝛ pedicas ad capiēdū viros. Laquei sūt
exēpla vanitat. pedice sūt exēpla cupiditat. ꝟcipula sūt dolositat. exē
pla. Un̄ legit sicut decipula ꝛc. Itē sunt vt bubo circūdati laqueis
quē aucupes ponūt de die iter laqueos. ad quē accedētes cornicu
le vel alie aues admirātes capiunt in laqueis circūpositis malorum
exēplox q̄ accedūt imitādo. Itē similes sunt cuidā grui q̄ capta ab
aucupe ꝛ diu nutrita detractis alis facta ē ei quasi domestica. cum
aūt redisset plume videns gregē aliax aduolauit cū eis. ꝛ cū circa
tēpus hyemale mutarēt patriā facta est ductrix aliax. ꝛ trāsiēs per
locū vbi nutrita fuerat quasi recordata boni pabuli q̄ in domo ru
stici habuerat. de nocte ꝑ tenebras introduxit alias in dicta domo
quax clamoꝛē audiētes q̄ in domo erāt surrexerūt. ꝛ accēsis lumi
nib⁹ illā ꝛ alias ceperūt. quā iter alias potuit dn̄s domus agnosce
re signo q̄ ꝟsueuerat br̄e ī cora ei⁹ inuēto. Sil'r q̄ apostatāt a deo
vl' a fide vl' ab ordie cū maxia venatiōe aiax ad dyabolū. vl' mūdū
vl' peccatū redeūt. Itē sē milites ī exercitu dyaboli ꝑpotētes q̄ ali
q̄si vno ictu. i. vno actu mali exēpli mltos imo. q̄si inuerabiles occi
dūt. Sāson in mādibula asini mille viros occidit Judō. xv. Et ipe se
occidēdo plurimos iterimit. ibidē. xvj. Principes ꝛ ꝓlati q̄ subdit
suis mala ꝓbēt exēpla similes sūt herodi. de quo ferē dixisse cesar.
Mallē esse herodis porc⁹ q̄z fili⁹. qz cū ꝓselit⁹ sit ipe occidit filios
suos ꝛ nutrit porcos. Osee. ix. Effraiz ad iterfectorē ducit filios su
os. Itē sē silēs neroni. de quo dr̄ ī cronic. q⁹ hostis iustīe ꝑmā ꝑ
secutiōez ī chr̄ianos excitās petrū ꝛ paulū occidit ꝛ mr̄em suā ꝛ so
rorē ꝛ fratrē suū lucretiū ꝛ senatū. ꝛ oēs fere domesticos. ꝛ tādē se
occidit exectabilis fact⁹ oīb⁹ ꝛ odiosus lz ꝑmo ꝑmot⁹ ad iperiū mo
deste ꝓgare cepisset. Multi ī ꝓlatiōe sē ei silēs. Zach. xj. Qui paue
rāt vbo occidebāt exēplo malo ¶ Tertio vitādū ē scādalū ꝓpter
infamiā ipsius faciētis. reddit enī eū vilē ꝛ in vilitate notabilē deo
sanct. ꝛ hoīb⁹ odibilē. Exo. x. Exosos habui eos ꝓpter malicia ad
ꝟuentionū suarū. ps. Iniquos odio habui. Aues nocturnales odio
se sūt auib⁹ luc. Sic noctua ꝛ bubo. Sic pctōres amātes tenebras
peccatox sanctis oīb⁹ sunt exosi. Itē tales ecclesiā vel collegiū sua
vilitate ꝟfundūt. Hiere. xv. Cōfusa est ꝛ erubuit. ps. Tota die vere
cūdia mea cōtra me est dicit ecclesia ꝛ cōfusio faciei mee cooperuit
me. ꝛ ideo merito sunt ꝟfusibiles ꝛ confusione digni. ꝛ tñ q̄nq⁹ ipsi
de sua confusione nō erubescunt. Hiere. vj. Confusi sunt qz abomi
nationē fecerunt. Quinīno confusione non sunt confusi ꝛ erubesce
re nescierūt. Debent aūt confundi: qz sunt monstruosi. venenosi. cō
tagiosi. ridiculosi. Monstruosi quidē filēs monstris babilonis. de
quib⁹ dicit ysa. xiij. ꝛ. xxxiiij. Erit cubile draconū ꝛ pascua struthio
nū. ibi occurrent demonia. onocentaur⁹ ꝛ pilosus ꝛc. Dracones sūt
nū. ibi occurrent demonia. onocentaur⁹ ꝛ pilosus ꝛc. Dracones sūt
qz ventū vanitatis attrahūt flāmas puersitatis ꝛ malignitatis euo
munt. aquas diuitiax ꝛ delitiax mūdi insatiabiliter bibunt. ꝛ aera
flatu infamie inficiūt. Strutiones. hītes q̄si alas auiū. nō volatuz.
vellera quasi ouiū ventrē ferrugineū. pedes quasi asinox: qz etsi v̄
bis volatū ad alta filant. de terra tñ nō se eleuāt. mentē hūt q̄si fer
rugineā ꝑ auaritiā. etsi exteri⁹ aliq̄n ꝓtendūt ouinā simplicitatē in
fine oīdūt asininā stoliditatē. Demonia. demones grece. sciētes la
tine: qz scientie quā ꝑdicādo oīdunt. opando ꝟtradicūt quasi de
monia ibi occurrūt. ꝓtendūt diuinā scientiā. ꝛ exēplis ostendūt de
monū vitā. Onocētauri. i. asini ꝛ tauri. qz multi thauri sunt dū ꝑdi
catione labozādo excolunt terrā ecclesie: sed asini insensate ꝛ luxu
riose viuēdo. Pilosi sunt. i. simie habētes humanā effigiē in corpi
bus. humanā dissimilitudinē in moꝛib⁹. Lamie sunt. q̄ fetus suos
vbo lactant. exēplo lacerāt. lamie dicunt q̄si lanie qz fetus su
os laniāt quos lactāt. vel vt dicit Hosa. lamie habēt faciē femineā
pedes equinos: qz multi in apto sunt molles ꝛ dissoluti compti ꝛ
ornati: sed inferius brutales ꝛ luxurioſi apparent. Uenenosi vo: qz
circūquaq⁹ virus sue iniq̄tatis effundūt ꝛ effundēdo cozrumpūt. j.
cozin. xv. Cozrūpunt bonos moꝛes colloquia prava. multo fortius
cōsortia prava. silr ꝛ exempla prava. De pravis colloquijs. reqre
supra de peccatis lingue. De pravis ꝟsortijs. reqre supra quō ma
la societas cozrūpit. De malis exēplis quō vulnerant ꝛ occidūt. su
pra. primo. Sūt enī sicut basilisce⁹ qui totū aerē cozrūpit. Et sic dra
cones vt dictū est Hiere. lj. Ecce ego ad te mons pestifer qui cozrū
pis vniuersaz terrā. Mōtes pestiferi sunt maiores quox cozruptio
derivat in ꝟferiores. ¶ Quidā viro religioso appuit q̄dā dn̄a pul
chra valde. ornatu regio ꝓparata quā vidēs obstupuit credēs q⁹ es
set vgo beata: Sed illa dixit. nō sum illa quam tu estimas. i. mater
chr̄i: sed ei⁹ sponsa. i. ecclia ꝑ qua frequēter gemis ꝛ oras. cui⁹ est
dolor mirabilis ꝛ cozruptio descēdens a capite per oēs artus vsq⁹
ad pedes. ꝛ hoc tibi sit signū quo dicto cozonā speciosissimā amo
nēs de capite oīdit ei superiozē ꝑtem capitis ad modū cruc in q̄
tuoz ptes incisaz. ꝛ vermes ebullientes ꝛ saniē defluentē. ꝛ ait. Ec
ce ex bis q̄ vides ꝓpendere potes quātus sit dolor meus. ꝛ quanta
cozruptio in mēbris alijs. ꝛ bis dictis euanuit. Isti sunt cōtagiosi.
multo peius q̄z lepra vel moꝛb⁹ alius. Isti hyrci fetidi. ꝛ sicut thuri
bula ex q̄b⁹ exalat fumus nō aromaticus: sed fetoꝛ ūanis. ysa. ij.
Erit ꝑ suaui odoꝛe fetoꝛ: qz odoꝛē virox sctōꝝ fetere faciunt. fumo
ꝛ fetoꝛe infamie totū vnū collegiū vel religionē vl' ecclesiā diffamā
tes. Tales sunt ridiculosi facti ꝟicz in derisuꝫ ludibriū ꝛ obꝓbriū
nō solū etiā cozā hoīb⁹. verūetiā cozā demonib⁹. Poēs q̄dē de ta
lib⁹ in quibusdā ꝛ tabernis obloquunt ꝛ detrahūt. ꝛ eos oīdūt digi
tis in derisuꝫ. Demōes etiā ludūt de talib⁹ sic cattus de sozice. Pie
re. xlviij. Erit moab in derisuꝫ ꝛ in exēplū oīb⁹ incircuitu suo. Sic
Judi. xvj. legit de sampsone q⁹ cū phylistei cepissēt dormiētē ī gre
mio dalile crine nudatū ꝛ excecatū de eo ludebāt. ꝛ festū magnuꝫ
faciebāt. ꝛ ei illudebāt. Sil'r postq̄z hō capt⁹ a demōib⁹ ē in mani
festo pctō exploiat⁹ ꝟtutib⁹. ꝛ excecat⁹ ꝑ pctī ipudētiā: q̄ ꝑmo erat
demonib⁹ terribilis. fit eis ꝟtemptibilis. Itē ad idē est qō dicit in
scholastica hīstozia: q⁹ cū sedechias fugeret recedēs a hierusalē cō
phēsus a chaldeis in cāpis biericho ad regē babilonis adduct⁹ in
reblata occisis filijs ei⁹ cozā eo ꝛ familia exoculat⁹. ī babilonē vin
ctus ducit. Ubi cū maximū festū facerēt babilōij fecit eū nabucho
donosoꝛ adduci in mediū inter ꝟuinas cū cantoꝛib⁹ suis. q̄ cū de ꝑ
cepto regis nabuchodonosoꝛ caneret in vasis musicis de cāticis sy
on. cū iuitarēt cātatoꝛes ad bibendū. dat⁹ est sedechie de ꝑcepto na
buchodonosoꝛ potus laxatiu⁹. q̄ turpiter solut⁹ ꝛ ignominiose fe
dat⁹ cozā oīb⁹ derisus in carcere detrusus. in ꝟfusiōe sua cito mor
tuus est. Sil'r mali prelati male se habētes in regimine populi a pa
cis diuine visione recedētes ꝛ mūdana sequētes ꝛ publice peccan
tes. filijs eoꝝ. i. subditis q̄ eos sequunt imitādo. ꝟsuetudīe adducti
in babiloniā infamie turpiter defedati. per mala exēpla fiunt pecca
toꝝ cantus ꝛ demonum risus ꝛ ludibriū. Hoc etiam dicit glo

sup Abac.ij. Ue q potū dat amico suo mittēs fel inebrians vt aspi ciat nuditatē eius. Abdias. Illuserūt tibi viri federis tui. Itē notā duz ē q ydolus vt incātator q oēs circūstātes in ludo suo volēs puocare ad risuz isufflat in pixidē in qua est inq̄namētū. nec appa ret in aliquo inq̄natus. quē cū postea pluribus q nec postea suf flauerūt in pixidē ex hoc apparēt inq̄nati. tādē tradidit eā alicui fa tuo ad insufflandū vertēs ei illā ptē in qua ē inq̄namētū q cū exuf flet erit de pixide puluis teterrimus subito denigrās z inq̄nans fa cie eius totā. ex cuius ysufiōe z fedatiōe oēs astātes ludo puocan tur ad risuz z plausuz. Sic cū aliq̄s fatuus vult occulte peccare yda bolus vertit ei quasi pixidē inq̄natiōis ei qñ. s. deprehēdit aliqua occasiōe in aliquo facto aperit patēter qō credebat facere latēter. p qō eius fama denigrat. de quo demones gaudēt z ridēt. Tales igi tur ysundūt z ysundunt. scandalizāt z scandalizant. i. scandalis q faciūt diffamant. Ideo hortat sapiēs vitare scandaluz dicēs Eccl. xxiij. Doctrinā oīs audite filij. q custodierit illā nō periet labijs su is. nec scādalizabit in operib⁹ pessimis. i. nec verbis nec factis scan dalizabit. nec diffamabit ex scādalis. Sequit. Supbus z maledi cus scādalizabit. Cōtra religiosos pcipue q sanctitatis habitū por tāt exterius ſz iterius iniq̄tate pleni ex abūdantia cordis z verbis z factis alios scandalizāt. dici videt illud Eccl. j. Ne fueris hipocri ta in yspectu hoiuz. z nō scādalizeris in labijs tuis. attēde i illis ne forte cadas z adducas aīe tue inhonoratiōnē. z reuelet deus absco sa xc. Sic ergo vitādū est scādalū ꝓpter infamiā. ¶ Quarto vitan dū est ꝓpter incremētū z cumulū tormētoz. Sicut enī dicit Greg. Sciāt tales q tot mortib⁹ digni sūt quot pditiōis exēpla ad alios trāsmittūt. Math. xiij. Mittet filius hois angelos suos. z colliget de regno eius oīa scādala. z alligabūt eos sicut zizaniā i fasciculos ad cōburēdū z mittēt eos in caminuz ignis. ibi erit fletus z stridor dētiū. ponet aūt de⁹ illos in exēplū dānatiōis z pene. sicut fuerūt in exēplū culpe. Ezech. xiiij. Dō de domo israel q posuerit idola i cor de suo. scādalū iniq̄tat sue xc. Et post. Ponā faciē meaz sup hoiez illū z faciā illū in ꝓuerbiū z exēplū. z disipdā eum Nau. iij. Reuela bo pudēda tua z ostēdā gētibus nuditatē tuā z ponā super te abo minatiōes tuas z ytumelijs te afficiā z ponā te in exemplū xc.

Deinde ysiderādū ē quare sit scādalū euitādū passiue. Sciē dū q fatuitas illoz q malū exēplū accipiunt z mutant ab bis quos male videt agere: apparet in multis. Uidelz z in male eligēdo. z in male agēdo. In eligēdo q̄dem. qz bonos z bona visa ptēnūt. malos aūt eligūt imitari q ꝓponūt ouersationē maloz cōuersationi bonoz. q potius sequunt eoz opa. vitia vel exēpla q̄z virtutes. magis volūt esse degeneres q̄z generosi. deformes q̄z for mosi: fetidi q̄z odoriferi. pernitiosi q̄z fructiferi. tenebrosi q̄z lucidi. Job. iij. Dilexerūt hoīes tenebras magis q̄z lucē. Eligūt lignū mor tiferū. z lignū vite dimittūt. Sicut adā sue vxoris exēplo comedit li gnū vetitū z mortiferū. Dimittūt cibū z potū salutiferū z sumūt mor tiferū. Dimittūt mel z gustāt fel. Dimittūt panē z sumūt lapidē. Di mittūt piscē z accipiūt scorpionē. Dimittūt sanū z eligūt putriduz. qō nō facerēt ipi pozi. Eligūt malos in vasa sua. bonos aūt foras dimittūt. pō. Fiat mēsa eoz in retributiōez z in laqueū z in scāda lū. Itē isti dimittūt aurū. z eligūt cenū. Dimittūt rosaz z eligūt spi nā. Sequunt lupū z dimittūt piū pastorē. Sequunt iudā pditorē z dimittūt saluatorē. Cū dicat petrus. Sequamini vestigia eius q peccatū nō fecit. Isti sūt similes illi q dimisit sociū suū sapiētē. z se cutus fatuū icidit in latrones. Deut. xii. Caue ne imiteris abomina tiōes gētiū. Eccl. xxij. In via ruine nō eas. z nō offendes i lapides. nō credas te vie laboriose. ne ponas aīe tue scādalū. Fatuus ē q̄ se quit ductorē cecū. cursorē claudū. comitē inimicū. Isti querūt sibi exēpla corruptōis. cū inuenire possent exēplaria veritatis. i. vitā z exē pla bonoz. Jac. v. Exēplū accipite frēs loganimitatis laboris z pa tiētie ꝓphetas. Joh. xiij. Exēplū dedi vobis. Exo. xv. Inspice z fac sm exēplar qō tibi in mōte mōstratū ē. Nō oz accipi exēplar a sa cerdotib⁹ baal. ſz a sacerdotib⁹ leuitici generis. Itē fatui sūt in agē do qz faciūt ea q dānāt z dānāda iudicāt in alijs. Ro. ij. Eadē agis q̄ iudicas. Et post. Existimas o hō qui talia agis qz tu effugies iu diciū dei. Tales sūt similes armigero saul qui videns dñz suū irruis se in gladiū suū fecit ipe similit. z sic seipz occidit. j. reg. xxxi. Isti cū possent inuenire aurū. z argētū. z lapides pciosos de quib⁹ edificarēt sibi domos in qb⁹ ippetuū habitādo regnarēt. Isti non solū edifi cāt lignū. fenū. z stipulā. ſz magis lutū. ferrū. plūbū. z stagnū cuz qb⁹ ardeāt ueternū. Qui vult inuenire multa exēpla mala legat i libro mūdane vanitatis z inueniet illū plenū malis exēplis. Math. xix. Ue mūdo a scādalis. Isti colligūt de mundo oīa scandala ad imi tandū. sed filius hois mittet angelos suos z colliget de regno eius omnia scandala ad comburendū. Math. xiij. Hoc aūt sciendū q alij scandalizant ex ignorantia. alij ex fragilitate. alij ex tolerantia. alij ex malignitate. Scandalizant aliq̄ ex ignorātia veritatis. sume tes occasionē scandali vbi sumēda nō esset. Sicut iudei audientes doctrinā xpi z videtes miracula mirabant ipsum puz hoiez estimā tes. Marc. vj. Multi sapiētes admirabant in doctrina eius. dicē tes. vnde huic oīa. z q̄ est sapia q̄ data est illi. z vtutes tales q̄ p ma nus eius efficiunt nōne hic est faber marie filius. frater iacobi z io seph z iude z symonis. nōne z sorores eius hic nobiscū sunt. z scā dalizabant in eo. Itē Joh. vj. cū multa diceret de sacramēto altar discipulis suis. Panis quē ego dabo caro mea ē xc. Caro mea ve re est cib⁹ xc. multi audiētes dixerūt. Dur⁹ est hic sermo xc. Sciēs aūt ihs qz murmurarēt. dixit eis. Hoc vos scādalizat. Alij scādali zant ex infirmitate. Sicut dixit dñs discipulis. Math. xxvj. Oēs vos scādalū patiemini in ista nocte. Et Math. xj. Ceci vidēt. clau di ambulant xc. Beat⁹ est q̄ nō fuerit scādalizat⁹ in me. Greg. Ui sa xpi passione q̄sq̄ nō scandalizari debuit sed admirari. Math. xiij. Facta tribulatiōe z psecutiōe ꝓpter vbū cōtinuo scādalizant. Et Math. xxiiij. Tūc scandalizabunt multi. Alij scādalizant ex co rēptia ouersationis z societatis maloz. facti viz imitatores eoz. pō. Cōmixti sunt iter gētes z didicerūt opera eius. z factū est illis in scādalū. Ideo Math. xviij. Si manus tua vel pes tu⁹ scandali zat te. abscide eū. Et si oculus tuus scādalizat te. erue eū xc. Itē ali qui scādalizant ex malignitate. sicut dño publice pdicāte ꝺ vitam malā z doctrinā scribaz z pharisеoz. discipuli dixerūt ei. Scis qz pharisei audito hoc vbo scandalizati sunt. Et. j. cozin. j. Nos pdica mus xpm crucifixuz iudeis quidē scandalū gentib⁹ aūt stulticiaz.

De erubescentia bonitatis. DIS. XVIII.

Deinde ysiderandū est erubescētia de bono q̄ ē tredecima filia inanis glorie. q̄ ē qñ ve recundat aliq̄s se pauperē esse: vel male vestitū. minus esse iter alios bonoratū. Uerecūdant aliqui se de ifimo genere natos eē parentes ysanguineos z amicos paupes videre cū ad pinguiorē fortunā ascēderint vel eos cozā hoibus recognoscere vedignant. Sicut ille qui reqsitus q̄s esset pater ei⁹. rndit se nepo tem esse cuiusdā epi. nō audēs patrē suū noīare. Sicut de mulo di cit fabulose q requisit⁹ q̄s eēt. rndit se creaturā esse dei. reqsit⁹ q̄s esset pater ei⁹. rndit dextrariū auunculū suū esse. Ad eandē speciez ptinet erubescētia iniq̄tatis. nō q nō erubescat de iniq̄tate quā fec ad ysitendū: qz hoc eēt laudabile. Sed intātū timēt verecūdari coz rā hoīe. q aut oīno nō cōfitēt. aut cōfitens minoza z minus erube scibilia dicit subticens grauioza. De fatuitate taliū redre infra Lō fessio. Ad eandē speciē ptinet erubescentia veritatis. qñ. s. verecun dat aliquis veritatē dicere vbi z qñ op⁹ est: qz timet offendere lu crū. gratiā: vel fauorē amittere. vel reqsitus a iudice vel plato pec catū suū negat nolens erubescere cozā eis vel verecūdiā sustinere. Uel si vbū mēdosuz ptulit nō vult in mēdacio depbendi. z iō mē daciū suū negat vel vbū suū sustinet eē verū. aut si mēdaciter detra xit de aliquo nō vult famā ei⁹ restituere ne de mēdacio erubescat. aut si nō audet q̄s ysiteri fidei veritatē. Cōtra qō spālit dic aplus Ro. j. Nō erubesco euāgelium. Eccl. iiij. Pro aīa tua nō erubescas dicere verū. Est enī ysusio adducēs peccatū. z est ysusio adducens gratiā z gloriā. Ad eādē speciē ptinet erubescētia sanctitatis. nam multi sunt q cozā hoibus erubescūt iciunare. orare. elemosynas. da re. z hmōi. ne irrideant ab eis. Sed stult⁹ eēt miles q̄ seruitū regi debitū nō auderet ei reddere ne de hoc hoies loqrent. Itē si recte incedēs derideret a claudo ꝓpter hoc q recte icedit. null⁹ est q̄ nō contēneret. z fatuus esset ille si ꝓpter hoc vellet incedere sicut clau dus. Itē si per lutū ambulās derideret illos qui per viā mūdā z re ctā incederent nullus sequeret eū per lutū. Itē nō debet sanus eru bescere de hoc q sanus est alijs egrotantib⁹. Uel qz mūdus ē alijs leprosis. Uel qz nō est sozdid⁹ alijs inq̄nat. Uel qz stat alijs cadē tib⁹. Seneca. Sit tibi tā a turpib⁹ laudari q̄z vt lauder ob turpia. Itē nō q̄mult: sed qb⁹ placeas cogites. letioz esto quotiēs displi ces mala z maloz ō te esse tiatōes prauas. verā tibi laudatōez ascribe.

Deinde ysiderandū est de tentatione dei. que est decima q̄r ta filia inanis glie. ¶ Circa quā considerāda sunt duo. Primo in quo consistat tētatio dei. Secundo vtrū sit pec catū. z quomō. ¶ Circa primū sciendū q tentare est per experimē tum sumere de eo qui tentatur. Sumimus autem experimentum de aliquo z verbis z factis. Uerbis quidem vt experiamur an sciat quod querimus: vel possit aut velit illud implere. Factis autem cū per ea que facimus explozamus alterius prudentiam. vel volun tatem: vel potestatem. Utrunq̄ autez horum contingit dupliciter.

Uno quidē modo aperte. Sicut cuz quis tentatorē se ꝓfiteꝛ. sicut samson Iudꝫ. xiii. Proposuit ꝓbleuma phylisteis ad eos tētāduz. Alio vo mō isidiose ⁊ occulte sicut phariseꝰ tētauerūt chꝝ Math. xxii. Rursus qñqz expresse puta cū qs dicto vel facto intēdit experimērū sumere de aliquo. Qñqz vero iterpretatiue. qñ. s. qñ hoc non intēdat vt experimētuz sumat. id tñ agit vel dicit qō ad nihil aliud videꝰ ordinabile nisi ad experimētū sumēdū. Sic ergo hō deū tentat qñqz verbis qñqz factis. Uerbis qdē deo colloquimur orādo. Unde in sua petitiōe aliqs expresse deū tētat qñ ea intētiōe aliqd a deo postulat vt explozet dei sciētiā. potestatē: vel voluntatē. Factis aūt aliqs expresse deū tētat. qñ p ea q facit intendit experimentū sumere diuine potestatis vel pietatis. aut sapiētie. Sed quasi interpretatiue oū tētat q qñ nō intēdat experimentū sumere de deo. aliqd tñ vel petit vel facit ad nihil aliud vtile nisi ad ꝓbādū dei potestatē. vel bonitatē. seu cognitionē. Sicut cū aliqs equū currere facit vt euadat hostes. hoc nō est experimētū de equo sumere. Sed si equū currere faciat absqz vlla vtilitate. hoc nihil aliud esse videtur q̄z experimētū sumere de equi velocitate. ⁊ idē est in oībus alijs rebus. Qñ ergo ꝓpter aliquā necessitatē seu vtilitatē cōmittit se aliqs diuino auxilio in suis petitionibus vel factis hoc nō est deū tentare. Dicit enī. ij. paral. xx. Cū ignoramus qd agere debeamus: hoc solū residui habemus vt oculos nostros dirigamus ad te. Qñ vero hic agit absqz necessitate ⁊ vtilitate. hoc ē iterpretatiue tētare deū. Unde Deut. vi. Nō tētabis dñm deū. dicit glosa. Deū tētat qui habens qd faciat sine ratione se cōmittit periculo experiēs vtrū possit liberari a deo. Et Aug. xxv. otra faustū dicit. q christ q palā docēdo ⁊ arguēdo ⁊ tñ inimicoꝝ rabiē valere in se aliqd nō sinēdo. dei demonstrabat potestatē. Idē tñ fugiēdo ⁊ latēdo hois ĩstruebat ifirmitatē. ne deū tētare audeat qñ hz qō faciat. vt qō cauere oporteꝰ. euadat. ex quo videꝰ in hoc tentationē dei ꝓsistere qñ ꝓtermittit homo facere qō pōt ad pericula euadēda. respiciēs ad auxiliū diuinū. Hoc aūt aduerte q sancti p inuocationē diuini nois miracula faciūt. hz expectēt solius diuine potestatis effectū. Similiter prædicatozes regni dei q ꝓtermissis humanis subsidijs in solo deo spem suā ponūt. Iuxta illud. j. peꝛ. v. Oēm sollicitudinē vestrā ꝓijciētes in eū. Et. ps. Jacta cogitatū tuū in dño ⁊c. nō tētant deū. qz ex magna vtilitate vel necessitate subsidia tpalia ꝓtermittūt vt vacent expeditius verbo dei. ⁊ iō si soli sūmo inniteñ nō ꝓpter hoc tētāt deū Sz si absqz vtilitate vl' necessitate hūana subsidia desereret. deū tētaret. Unde ambro. sup illud Luc. ix. Nihil in via tuleritis ⁊c. dicit. Qualis oz esse q euāgelizat regnū dei. ꝓceptis euāgelicis designat. hoc ē vt subsidij secularis adminicula nō reqrāt. fideiqz totus iheres putet quo minus ista reqret. magis posse suppetere. ¶ Circa scōz s. quō tētare deū sit peccatū. Sciēdū q sicut dictū ē. tētare ē experimētū sumere. nullus aūt experimētū sumit de eo de quo est certus ⁊ ideo oīs tētatio ex aliqua ignoratia vel ex dubitatiōe ꝓcedit. vel eius q tētat. sicut cū qs experimētū sumit de re aliqua vt eius qualitatē cognoscat. siue alioꝝ. Sicut cū qs experimētū sumit de aliquo vt alijs ostēdat p quē modū deus dicit nos tētare. Ignozare autez vel dubitare de his q ptinēt ad dei pfectionē ē peccatū Unde manifestū ē q tētare deū ad hoc q ipe cognoscat dei virtutē. ē peccatū. Unde Deut. vi. dicit. Nō tētabis dñz deū tuū. Et. j. cozin. x. Nō tentemus chꝝ. sicut qdā eoꝝ tētauerūt. Si qs aūt ad hoc experimentū sumat eoꝝ q ad diuinā pfectionē ptinēt. nō vt ipe cognoscat. sed vt alijs demōstret. hoc nō ē tentare deū. cū subsit iusta necessitas vel pia vtilitas. ⁊ alia q ad hoc ocurrere debēt. Sic enī apli petierūt a dño vt ī noīe ihu chꝝ signa fieret. Ut dicit Actu. iiij. ad hoc. s. q virtus chꝝ ifidelib⁹ manifestaret. Et nota q duplex est cognitio diuine bonitatis vel volūtatis. Una qdē speculatiua. ⁊ q̄tū ad hāc nō hz dubitare nec ꝓbare vtrū volūtas dei sit bona. vel vtrū de⁹ sit suauis. Alia ē cognitio diuine bonitatis seu volūtatis affectiua seu experimētalis. dū qs experiē in seipo gustū diuine dulcedinis. ⁊ complacētiā diuine voluntatis. Sicut de ierotheo dicit Dionysius. ij. c. de di. no. Qō didicit diuina cōpassiōe ad ipa. ⁊ hoc mō mouemur vt ꝓbemus dei volūtatē. ⁊ gustem⁹ eius suauitatē. Itē nota q reprehēdit rex achaz qz dicēti sibi q signū peteret noluit petere. dicens ysa. vij. Nō petā. ⁊ nō tētabo dñz. ꝓpter qō videri posset q tētare deū nō sit peccatū. Abrahaz vo petuit signū. sic legit Heñ. xv. Unde scire possiz q possessurus suz eā. s. terrā ꝓmissaz. Et Hedeon signū petiuit a dño de victoria reꝓmissa. sicut dicit Iudꝫ. vj. q tñ ex hoc nō reprehēdunt. Est aūt ratio ꝓmissoꝝ. qz de⁹ volebat signū dare regi achaz. nō ꝓ ipo solū. hz ꝓ totius ꝓpli ĩstructiōe. ⁊ iō reprehdit qñ ipeditoꝛ cōis salutis q signū petere nolebat. nec petēdo tētasset deū. Tū qz ex mādato dei petijsset. Tū qz hoc pertinebat ad vtilitatem omunē. Abrahā vero signum petijt ex instinctu diuino ⁊ ideo nō peccauit. Hedeō vo signū ex debilitate fidei petijsse videtur. ⁊ ideo a petō nō excusat. Sicut glosa ibidē dicit. Sic ⁊ zacharias peccauit. dicēs. Luc. j. ad angelū. Unde hoc sciā. vñ ⁊ ꝓpter ĩcre dulitatē puuit⁹ fuit. Sciēdū tñ q duplr aliquis signū petit a deo. Uno mō ad explozādū diuinā pietatē aut veritatē dicti ei⁹. ⁊ hec de se ptinēt ad dei tētationē. Alio mō ad hoc q ĩstruat qd sit circa aliqō factū placitū deo. ⁊ hꝫ nullo modo ptinet ad dei tentationez.

¶ De contemptu dei.

Deinde ꝓsiderandū est de ꝓtēptu dei. Circa qō ꝓsiderandū quō sit peccatū speciale. ⁊ filia inanis glozie. Et dicēdū q in aliquo petō pōt esse contēptus dei duplr. Uno mō p se ⁊ ex intētiōe peccātis. Alio mō p accidens. ⁊ ꝓter intētionez. Primo mō ꝓtēptus dei dicit eē speciale peccatū: qz hz ꝓpriā rōnē obiecti. Alio mō dicit dei ꝓtēptus esse in aliquo petō p accidens: qz nō intendit in petō deū ꝓtenere. Sed ꝓter intētionē suā sequit q peccando ꝓtēnit deū. faciēdo. s. aliquid qō est ɔ̄ preceptū dei. puta fornicatoz nō intēdit ꝓncipaliter deū ꝓtenere: sed libidinē suā explere Sed ex hoc sequit q ꝓtēnit deuz cōtra inhibitionez eius agendo. Est ergo ꝓtempt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex ītētiōe facit aliquid in ꝓtemptū dei. qñ minas eius ⁊ iudicia nō metuit. qñ peccare pro nihilo ducit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna pnipendit. Unde ꝓuer. xviii. Impius cū in ꝓfundū venerit petoꝝ cōtēnit. Et nota q est ꝓtēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus laudabilis est qñ quis ꝓtēnit mūdanū honorē ꝓpter deū. sicut de viro iusto dicit Job. xxix. Cōtēnit multitudinē ciuitatis. ⁊ vocē exactozis nō audit ⁊c. Itē qñ ꝓtēnit panorē. i. qñ non timet sustinere dolozes ⁊ āgustias ꝓpē deū. Unde de equo fozti ⁊ audaci dicit Job xxix. Cōtēnit pauoꝛez nec cedit gladio. Itē qñ ꝓtēnit pudorē. i. qñ nō timet sustinere ɔfusionē ⁊ verecūdiā ꝓpter deū. exēplo chꝝi. de quo dicit Heb. xij. Sustinuit crucē cōfusione ꝓtepta. Cōtēpt⁹ vo culpabilis ē multiplex. Qñqz enī ꝓtēnit deus: qz ꝓtēnunt ei⁹ iperia. Unde reprehēdit dauid. ij. reg. xij. Quare ꝓtempsisti vbū dñi. Et Nūeri. xv. Alia q̄ p superbiā aliquid ɔmiserit. qñ aduersus dñm rebellis fuit peribit de pplo suo. vbū enī dñi ꝓtēpsit. Itē qñqz ꝓtēnunt eius iudicia. Sicut ɔquerit⁹ dñs Ezech. v. Cōtēpsit iudicia mea vt plus eēnt ipia q̄s gētes. Et Leuit. xxvj. Si spreueritis leges meas ⁊ iudicia mea ꝓtēpseritis vt nō faciatis ea q̄ a me ĩstituat sunt ⁊c. Uisitabo vos velociter ⁊c. Itē qñqz ꝓtēnunt eius ɔsilia. siue cōtēnit eius sapīa. Sicut dicit Eccs. ix. Sapīa pauperis. s. chꝝi. ꝓtepta est. Itē cōtemnit eius clemētia. Sicut ipse ɔquerit Diere. iij. Quō si cōtēnat mulier amatorē suū. sic ꝓtēnit dom⁹ ɪsrael. Ro. ij. An diuitias bonitatis eius ⁊ patiētie ⁊ longanimitatis eius cōtēnis. Sz oēs tales maledicti sunt sicut habet Thob. xiij. Maledicti erūt q contēnunt te. Et. j. Reg. ii. Qui cōtēnūt me erunt ignobiles. Itē qñ cōtemnit eius familia. bene reputat se contemni. Sicut ipse dicit Luce. x. Qui vos spernit. me spernit. Et ideo Math. xviii. Uidete ne ꝓtēnatis vnū ex his pusillis. Itē qñ cōtemnit eius ecclesia. Sicut reprehendit alios aplus. j. cozin. xj. Ecclesiam dei cōtemnitis. Et ij. Mach. iiij. Contempto templo ⁊ sacrificijs neglectis ⁊c.

¶ De irreuerentia ⁊ maxīe de sacrilegio. DIS. XIX.

Deinde ꝓsiderandū est de irreuerētia q̄ est deci maserta filia inanis glozie. qua. s. homo nō exhibet honorē quib⁹ debet. Et hoc fit multipliciter sicut multe sunt res quib⁹ est reuerētia exhibenda. Est enī irreuerētia facta deo. ⁊ irreuerētia facta sacris reb⁹. Irreuerentia facta deo est sicut qñ deus tentat vel ꝓtenit. Sicut dictū est de tētatione vel passiue. ⁊ de ꝓtēptu dei. Uel qñ nomē eius irreuerenter assumit. sicut in periurio. de quo dicet infra. Irreuerētia vo facta reb⁹ sacris est sicut irreuerētia sacroꝝ vbozū quādo irreuerent vel audiunt ꝓferunt vel officioꝝ qñ negligēter exercent. Uel sacramentoꝝ quādo ihoneste ⁊ irreuerēter recipiūt vel tractant. Ut sacroꝝ locoꝝ. vt ecclīaꝝ. cymterioꝝ. altarū. vt' locoꝝ religiosoꝝ. qñ in eis ⁊ circa ea fit aliqd qō nō oz. vel qñ non exhibet eis honoz debitus. vel sanctis eoꝝ reliquijs. vel psonis vt parentib⁹: senioribus vel maioꝛib⁹: vel prelatis Cū igit multipler sit irreuerētia sic dicta est. de illa sola irreuerētia diffusius est agēdū q̄ fit respectu rez sacrarum que dicit sacrilegium. Circa considerāda sunt septem. Primo quid sit sacrilegiū. Scōo vtrū sit speciale peccatuz. Tertio de speciebus eius. Quarto de pena sacrilegij. Quinto specialiter de sacrilegio personali. Sexto de sacrilegio locali. Septimo de sacrilegio reali. Circa primū. s. quid sit sacrilediū. dicendū q sacrilegium dicit sacre rei violatio: quasi sacrilediū. Uel fm ysiō. in. libro etbymo. dicit sacrilegiuz ex eo q aliqs sacra legit. i. furat. naz sicut

er supra dictis ꝑz. sacrū dicit aliq̄d ex eo q̄ ad cultū diuinū ordinatur. Sicut aūt ex eo q̄ aliq̄d ordinat in finē bonū sortit rōnē boni ita ēt ex hoc q̄ aliq̄d deputat ad cultū dei efficit quoddā diuinū. ⁊ sic ad ea q̄dā reuerētia debet q̄ refert in deū. ⁊ iō omne id qō ad irreuerētiā rez sacraꝝ ptinet. ad iniuriā dei ptinet. ⁊ hz sacrilegij rationē. Notāndū tm̄ q̄ violatio hic large accipit ꝓ quacūq; irreuerētia vel exhonoratiōe. Sicut aūt honor ē in honorāte. nō aūt in eo q̄ honorat. vt dicit in. j. ethi. ita etiā irreuerētia ē in eo q̄ irreuerenter se hz. q̄uis etiā nihil noceat ei cui irreuerētiā exhibet. ergo quātuz est in se rē sacrā violat hz ipsa nō violet. ¶ Circa scōm. s. vtrū sacri legiū sit spāle peccatū. dicēdū q̄ vbicūq; inuenit rō spālis deformitatis. ibi necesse ē q̄ sit spāle peccatuz. q̄ spēs cuiuslibet rei ꝑcipue attendit ſm formalē rationē ipsius. nō ſm materiā vel subiectū. In sacrilegio aūt inuenit spālis rō deformitatis. q̄ sic violat res sacra ꝑ aliquā irreuerētiā. ⁊ ideo ē spāle peccatū. ⁊ opponit religiōi. Sicut enī Dan̄. dicit. iij. li. Purpura regale idumētū facta honorat ⁊ glorificat. ⁊ siqs hāc pforauerit morte dānat quasi ꝺtra legē agēs. Ita etiā siqs rē sacrā violet. ex hoc ipo ꝺtra reuerētiaz dei agit. ⁊ sic ꝑ irreligiositatē peccat. puta siqs sacerdotē occidat. ē ibi homicidium. Si virginē sacratā violat. vel quācūq; mulierez in loco sacro. ē ibi luxuria. Si vero rē sacrā furatus fuerit in loco sacro. vel nō sacro vel nō sacrā in sacro. furtū cōmittit. tm̄. ꝓpter vnā formalē rōnē deformitatis ē vnū speciale peccatuz formaliter loquēdo. ¶ Circa tertiū. s. de specieb⁹ sacrilegij. dicēdū q̄ peccatū sacrilegij in hoc cō fistit vt dictū est q̄ aliqs irreuerēter se hz ad rē sacrā: debet aūt rei sacre rōne sanctitatis reuerētia. ⁊ ideo ſm diuersaz rōnē sanctitatū rez sacraꝝ. q̄b⁹ irreuerētia exhibet necesse est q̄ sacrilegij spēs distinguant. ⁊ in tāto sacrilegiū ē grauius. q̄nto res sacra in quā peccat maiorē obtinet sanctitatē. Attribuit aūt sanctitas ⁊ pōnis sacris. i. diuino cultui deputatis. ⁊ locis sacris. ⁊ reb⁹ q̄busdā alijs sacris. Sanctitas aūt loci ordinat ad sanctitatē hoīs q̄ in loco sacro cultū exhibet deo. Dicit enī in. ij. mach. v. Nō ꝓpter locū gētē. sz ꝓpter gētē dns locū elegit. Et ideo grauius est sacrilegiū quo peccat ꝺtra pōnā sacrā q̄z quo peccat ꝺtra locū sacz. Sūt tm̄ in vtraq; sacrilegij specie diuersi gradus ſm differētiā pōnaꝝ ⁊ locoꝝ sacroꝝ. Similiter ⁊ Tertia spēs sacrilegij q̄ circa alias res sacras cōmittit diuersos hz gradus ſm differētias rez sacraꝝ iter quas summū locū obtinēt ipsa sacramēta q̄b⁹ hō sanctificat. quoꝝ ꝓncipiū vel ꝓe cipuū est eucharistie sacramētū. qō ꝺtinet ipm̄ chr̄m. ⁊ ideo sacrilegiū qō ꝺtra hoc cōmittit. grauissimuz est iter oīa. Post sacramēta aūt scōm locū tenēt vasa ꝺsecrata ad sacramētoꝝ susceptionē. ⁊ ip se imagines sacre. ⁊ sanctoꝝ reliquie. in q̄b⁹ quodāmō ipe persone sanctoꝝ venerant vel dehonorant. Deinde ea q̄ ptinēt ad ornamētū ecclesie ⁊ ministroꝝ siue sint mobilia siue ītmobilia. q̄cūq; aūt cō tra hoc qōcūq; peccatoꝝ peccat. crimē sacrilegij incurrit. Et nota q̄ possibile est aliqua duo peccata ſm aliq̄d vnū esse vnius speciei. ⁊ ſm aliud diuersaz. Sicut sortes ⁊ plato conueniūt in specie animalis. differūt in specie colorati si vnus sit albus ⁊ alius niger. Et similiē ⁊ possibile est aliqua duo peccata differre specie ex materialeꝝ act⁹ ꝺuenire aūt in specie ſm vnā formalē rationē sacrilegij. puta siquis sanctimonialē violauerit verberādo ⁊ ꝺcūbēdo. Itē nota q̄ omne peccatū q̄ sacra pſona cōmittit. materialiter q̄dē ⁊ quasi p accidēs est sacrilegiuz. Unde Hiero. dicit q̄ nuge in oze sacerdotis sacrilegiū est vel blasphemia. formaliter aūt ⁊ ꝓprie illud solū peccatū sacre pſone sacrilegiū est. qō agitur directe contra eius sanctitatē. puta si virgo deo dicatus fornicet. Eadē ratio est in alijs. ¶ Circa qr ta. s. de pena sacrilegij. Sciēdū q̄ in penis ifligēdis duo sūt ꝺsiderāda. Primo q̄dē equalitas ad hoc q̄ pena sit iusta. vt. s. in quo quis peccat p hoc torqueat. Ut dicit Sap. xj. ⁊ hm̄ mō ꝺueniens pena sacrilegij. q̄ sacris iniuriā ifert est excōmunicatio p quā a sacris arcetur. maior aūt excōmunicatio si in pſonā sacrā violētia iferat. vel si aliqs incēdat vel frāgat ecclesiā. minor vero in alijs sacrilegijs. Secūdo aūt ꝺsiderat vtilitas. nā pene quasi medicine quedā ifligunt. vt bis territi hoīes a peccādo desistāt. Sacrilegus aūt q̄ sacra nō reuerēt. nō sufficiēter videt a peccato arceri p hoc q̄ ei sacra iterdicūtur de q̄b⁹ nō curat. ⁊ ideo ſm leges humanas adhibet capitis pena vt saltem penis tēporalibus hoīes a sacrilegijs reuocent. Oēq; etiā ſm canones ifligit pena pecuniaria. q̄z penaz mortis nō ifligit ecclesia. ⁊ iterdū sunt aliq̄ q̄ excōmunicatiōis sniam nō timēt sz cō temnūt. ideo ꝓpter tales necesse ē ⁊ expedit penas pecuniarias adhiberi. q̄z videlz ꝑ excōmunicationis penā nō sufficiēter cohercent a peccādo. Unde. xvij. q. iiij. Si q̄s ꝺtumaꝝ vel supbus seruū fugiti uū de atrio ecclesie ꝑ vī abstraxit. nōgētos solidos cōponat. Et infra Si quis inuentus fuerit reus sacrilegij. viginti libras argenti exa minati purissimi ꝺponat. Talis enī pena ratiōabiliter exigit ad hominū correctionē. vel aliā manifestā vtilitatē. Sz si erigeret sine iusta ⁊ rationabilis cā. hoc videret ad occasionē auari ptinere. Cōtra qō dicit apl̄us. i. thessa. ij. Nō fuimus aliqū in occasione auaritie. ¶ Circa quintū. s. specialiter de sacrilegio pſonali. Sciendū est q̄ istud sacrilegiū sollicite cauendū est multiplici ratiōe. Primo quidez ꝓpter reuerentiā dñi cui tales pſone seruiūt ⁊ cui⁹ sunt officio dedicati. Ipse enī ē rex regū ⁊ dns dnantiū. Apoc. xix. hns investimēto. zē. Nota violētia q̄ fit baliuo regis punit ac si facta eēt ipsi regi. Luc. x. Qui vos spernit me spernit. Et etiam patet Matth. xxij. de eis qui seruos regis vocātes ad nuptias ꝺtumelijs affecerūt. cōtra quos rex ꝺtus collectis exercitib⁹ venit ⁊ eos occidit ⁊ ciuitatē eoꝝ succendit. Itē hoc ꝑz. ij. reg. ix. de nuncijs regis dauid quos pplus filioꝝ amō dehonestauit. qō ita grauiter sustinuit dauid q̄ nō quiuit donec oēs ciuitates eoꝝ destruxisset ⁊ spolia cepisset: ⁊ de hoīb⁹ talē vindictā accepisset. q̄lis legit. i. reg. xij. Idē dicit Ecci. vij. In tota aīa tua time deū. ⁊ sacerdotes ei⁹ sanctifica. Et infra. Honora deū ex tota aīa tua ⁊ honorifica sacerdotes. Ad honorādi sunt maxīe sacerdotes oīdit beatus martin⁹. cū inuitat⁹ fuisset ad quiuiū maxīj imp̄atoris. ⁊ porrexisset ei imp̄ator ciphū suū vt prior biberet. ꝑius porrexit calicē sacerdoti suo idignū iudicās aliquez ip̄atorē regē vel aliū quēcūq; esse ꝓponēdū illi quē de⁹ alijs ꝓposuit. ⁊ quē pre alijs honorauit. Itē i ꝑmo li. tripē. hyst. legit q̄ ostā tinus baptizat⁹ epōs ⁊ sacerdotes ⁊ ꝓmotos i sacris ordinib⁹ maxime honorabat. ⁊ eos secū habebat in ꝑlijs tanḡ ꝑuiā ⁊ ꝑcipuam aciē pugnatoꝝ. nō q̄ mālib⁹ gladijs pugnarēt: sed vt cū hymnis ⁊ orationib⁹ cū crucis vexillo exercitu ei⁹ circuirēt. ⁊ eū diuinis officijs ⁊ mysterijs comitarēt. Itē fecit reuocari ab exilijs. quos dānauerāt ātecessores sui epōs ⁊ sacerdotes. ⁊ cū maximin⁹ epis fecisset erui dextros oculos ⁊ sinistros suras ipe reuocat⁹ ab exilijs in ocilio niceno ꝺ arriana hęresim ⁊ alias celebrato osculabat eis cicatrices vulnez ꝑ reuerētia. ⁊ q̄z sustinuerāt ꝓ fidei defēsiōe. Itē cū mlti ꝺueniss̄ent de diuersis mūdi ptib⁹ q̄rentes de epis ⁊ alijs cleri cis libellos q̄rimoniaꝝ fecit sibi dari. ⁊ facto igne fecit eos ꝺcremari: dicēs. Absit a nobis vt nos hoīes sim⁹ iudices. a q̄b⁹ hic ⁊ ī futuro habem⁹ iudicari. Itē in hyst. britonū legit q̄ cū ip̄ugasset arturus hibernos. scotos. pictos. ⁊ quosdā alios ꝓditores suos. ⁊ ei rebellātes fugerūt ad q̄dā loca q̄ credebāt inexpugnabilia pp rupes in accessib⁹les ⁊ stagna. quos cū maxīa idustria ⁊ strenuitate obsedisset ⁊ affligeret ad mortez fame et miseria. nec aliquo mō vellet eis ꝑcere: sz oīno vellet eos delere: nec aliquos sup hoīb⁹ vellet audire. Ad vltimū ꝺuenerūt. ⁊ oēs epi ⁊ sacerdotes ⁊ clerici ꝺduti sacr⁹ vestib⁹ apportātes scōꝝ reliq̄as. pcessionaliē. ⁊ flētes genua coꝝ deo. Quos cū ipe veniētes vidit. descēdit ⁊ eis occurrit. psternēs se silr coram eis flens ⁊ eos cū maxīo honore suscipiēs. ⁊ q̄q̄d postulabāt ꝺcess sit. dicēs. Nō ē dignū vt eoꝝ recusem⁹ petitōes. q̄ nr̄as petitiones hñt deferre ad deū. ¶ Scōo cauēdū ē hoīb⁹ pcn̄ pp officiuz qō exercēt. sūt. n. capita pplōꝝ a q̄b⁹ sēsus ⁊ mot⁹ ceteri mēbris ecclie ministrat. pē. Cōstituet me ī caput gētiū. Et. j. reg. xv. Nōne cū puul⁹ eēs ī oculis tuis caput ī tribub⁹ isrl fact⁹ es. Itē Amos. vj. optimates capita pplōꝝ. Itē sunt patres. patroni pastores. ⁊ medici. ⁊ mediatores. duces. lumina. doctores. ⁊ iudices. q̄b⁹ oīb⁹ reuerētia debet. Qui q̄ ꝺtumeliam vel iniuriā inferunt sacerdotib⁹ ⁊ alijs pōnis sacris. similes sunt treneticis mordētib⁹: vel aliter ledētib⁹ eos qui sibi bñficia ꝺferūt. Cū beat⁹ franciscus quādā itrasset eccl̄iam ad orandū cui⁹ parochialis sacerdos ifamis erat q̄ ꝺcubinā tenebat. q̄dā heretic⁹ q̄ fama sctitat⁹ bti frācisci audierat accessit ad eū ⁊ volēs p eū sibi pplm allicere. fidē subuertere. ⁊ officiū sacerdotale ꝺtēptibile reddere. dixit ei. Ecce nunq̄d credēdū ē vbis bui⁹? vl̄ sacerdotis aliq̄ reuerētia exhibēda q̄ ꝺcubinā tenet. ⁊ man⁹ hz pollutas carnē meretricū tractādo. attendēs igit vir sctūs heretici malicia. cora pochianis venit ad sacerdotē illū. ⁊ flectēs genua añ eū. ait. Si tales sūt man⁹ illi⁹ q̄les iste dicit nescio: etsi etiā tales sint. scio q̄ nō pñt inq̄nare vtutē ⁊ efficatiā diuinoꝝ sacramētoꝝ. Sz q̄z manus istas multa bñficia dei ⁊ charismata pplo dei fluūt. istas osculoz ob reuerētiā eoꝝ q̄ mūstrāt. ⁊ cui⁹ auctate mūstrāt ea ⁊ hoīb⁹ dicēs genua flectēs coꝝ sacerdote illo. man⁹ ei⁹ osculabat ꝺfundēs hereticos ⁊ eis credētes q̄ aderant. ¶ Tertio cauēdū est hoīb⁹ pcn̄ ꝓpē exēpla angeloꝝ sanctoꝝ. creaturaꝝ irrationabiliū. ac etiā demoniū. q̄ oēs pſonas sacras. i. sacerdotes ⁊ clericos venerant. Angeli q̄dē sancti sacerdotes honorāt. q̄z faciūt eoꝝ officiū: qō est deū laudare cātare. legere. pdicare. ⁊ missarū solennia celebrare. Unī ⁊ ipi sacerdotes angeli dicunt. Malach. ij. Angelus dñi exercituū est. Unde angeli dei assistunt eis dum officium suū exercent. pē. Preuenerunt

pncipes iuncti psallentibus. Greg. in homel'. pasche. Quis fideliū dubiū habere possit in ipsa īmolationis hora ad sacerdotis vocē celos apiri ⁊ in ipo ministerio angelos choros adesse. summa ⁊ ima sociari. Quidā bonus hō abominabat multū sacerdotē suum quē audierat esse in quodā peccato mortali. ⁊ cogitabat quō talis sic idignꝰ poterat ꝓficere sic dignū sacramētū. Cū aūt sacerdos accederet ad altare ⁊ vellet se īduere vestib⁹ sacris. apuit de⁹ oculos dicti hois ⁊ vidit sup humez dicti sacerdotis sedētem dyabolū absscedere. ⁊ bonū angelū accedere q̄ assistebat ei vsq; ad finez misse. Cū aūt ī fine misse dict⁹ sacerdos depositisset vestimēta sacra recedebat bonꝰ angelus ab eo se elōgās. malus aūt angelꝰ semotꝰ vt pius accedebat ⁊ sup eū ascēdebat. Itez ī q̄sta veneratiōe habeāt dei ministros boni angeli. satis pz ī passiōe beati vincētij. quē cū datianus multū irreuerēter tractasset. ⁊ multis tormētis afficisset. ⁊ ī carcerē obscurissimū detrusisset. ⁊ feciss illū astrīgi ligno duro. ⁊ alijs tormētis illū affligi ibi pcepiss. lux īmēsa p cācerē spargiē. teste ī carcē fracte ī q̄b⁹ nud⁹ erat vincētius posit⁹ ī flozes duertūt. ⁊ affuerūt beati angeli suauiē cū eo cōcinnētes ⁊ eū de pmio dulciē ꝓfortātes ⁊ cū eo deū collaudātes. Itē nō solū reuerētiā exhibēt viuis. sz etiā mortuis. vt dicit Augu. in passiōe dicti sancti. q̄ mortuū corꝑ beati vincētij cū datianus fecisset projici feris ⁊ auib⁹ vorādū: affuerūt beati angeli corꝑ dicti sancti seruātes. cozuus etiā q̄dā vt maius appareret diuinū miraculū ab auib⁹ ⁊ feris ⁊ a lupo aduenīte illō defendebat q̄ etiaz flexo capite in aspectu sacri corpis affigebat. ⁊ angelorꝫ custodiā admirabat. Itē in passione beati dyonisij legit q̄ cū caput eius ⁊ sociorꝫ eius esset amputatū surrexit corpus eius ⁊ caput suū deportauit a monte martyrum vsq; ad sancti dionysij locū. vbi nūc requiescit angelorꝫ vallatū caterua lumine precedēte. tātaq; melodia corꝫ longe lateq; diffusa ē angelorꝫ. ita q̄ multi gētiles eā audiētes ad dīm sunt uersi. Itē irrationabiles bestie pso nis sacr' reuerētiā exhibuisse leguntur. vt leones. Dan. vj. ⁊ xiiij. Itez in vita beati pauli pmi heremite legit de reuerētia quā fecerūt leones beato antonio. cui facta fouea ⁊ sepulto corꝑe beati pauli duo leones iclinauerūt capita sua. p eius benedictiōe habenda. Sil'iter fecerūt zozime monacho sepulto corꝑe egyptiace. Itez in vita beati māmertis legit q̄ fere ad eū ueniebāt. ⁊ lac ei ppinabāt. ⁊ benedictionē eius expectātes. Sil'iter legit in vita beati egidij q̄ cū eēt solus ī heremo. q̄dā cerua venit ad cū lac suū ei ppinās singulis diebus. ⁊ p lacte suo benedictionē eius ipetrās. quā cū canes venatorū regis īsequerent. ipsa ad sanctū vix quasi ad refugiū refugiebat ad pedes eius. pcūbēs. qō videtes semp retrocedebāt. Itez in vita beati blasij legit q̄ cū ipse eēt eps sebaste ciuitatis tpe psecutionis cū vitā solitariā duceret in spelūca. ueniebāt ad eū fere nec discedebāt ab eo donec ille q̄ erāt ifirme acciperēt sanitatez. ⁊ sane ⁊ infirme benedictionē suā. Cū aūt feras quererēt venatores. inuenirūt eū in dicto loco orantē. ⁊ magnā ferarū multitudinez bincinde ei assistētē. In vita felicis presbyteri legit. q̄ cū persecutores eū ad mortē quererēt cū secessisset ad angulum inter duos parietes mutu dei aranee subito telis suis cū occultauerūt. Itē elemēta psonas sacras honozāt. De igne legit. j. dyal'. vj. de marcellino epo. cū ciuitas eius eēt in igne succēsa. nec aliquo conamine valeret extingui compatiēs ciuib⁹ suis fecit se portari cū ipe podagra morbo laborabat nec posset ire. ⁊ opponi se fecit igni ex illa pte ex q̄ ignis ascēdebat. Quo facto flāma cepit retrozagi. ⁊ ī semetipz ignis collect⁹ defecit. Itē terra. fiē pz ī vita beati Hylarij q̄ cū venisset romā ad ociliū leonis pape hereticī vt ō heresiz arrianā se opponeret. ⁊ cū nullus ei assurgere nec locū ei daret. sedit ī terra dicēs. Dñi ē terra ⁊c. stati terra q̄si eū honozās sub eo se eleuauit. ⁊ eū inaltauit. Itē cū Beda p̄sbyter de roma veniret ⁊ mortu⁹ eēt in q̄dā villa in dyoc. lugd. que vocat puane sepult⁹ in cymiterio aliquātulū ab ecclesia remoto. ⁊ cū dīs ville feciss gradus palatij iuxta tūbā dicti viri. frequenter accidebat q̄s volebat ascēdere equū suū vt pius ascēderet tūbā dicti viri. ⁊ de ea ascēderet sup equū suū. tūc terra q̄si indignata de hꝰ q̄ talis vir oculareť ibi. trāstulit eū ī dicta ecclesia iuxta mai⁹ altare cū sepulchro suo. vbi inuēt⁹ ī mane quodam acsi pmo ibi fuisset būat⁹. Itē aq̄ videť eis deferre. Inter miracula beati martini dicit q̄ cū ipe trāsiret p pratū q̄dā exactor dñi prati violenť petebat ab eo cometā. cū āt ipse ī dicto prato būlit laboraret. torues subito de mōtib⁹ abūdātissim⁹ descēdit. ⁊ oia prata replēs ⁊ oia subuertēs. beat⁹ martin⁹ imobilis stetit. Cū āt q̄dā ꝓfugerent ad salices. q̄dā accederēt ad beatū martinū cū ipe exactor ⁊ alij q̄ ad salices ꝓfugerāt ī illo diluuio perirēt. beat⁹ martin⁹ solū cū bis q̄ ad eū ꝓfugerāt tactus ab aqua remāsit. Itē etiā ipsi demones viros sanctos reuereri videnť. dū nō audēt in eos violētas manus inijcere. nec eos ledere nisi de licentia sūmi iudicis ⁊ auctoritate. imo nec ea q̄ ad eos ptinēt ledeť. Unde Job. j. ⁊ ij. Extēdes paululū manū tuā. q. d. Da mihi licentiā in reb⁹ ⁊ in psonā eius. Ubi dicit grego. q̄ dyabolus nec in vnā auiculā iob habebat ptātē. nec audebat contingere nisi deo ei ꝑcedente. nec in psonā eius. Itē in passione iacobi iunioris legit: q̄ cū hermogenes magus adiurasset ⁊ misisset demones ad capiendū ipsum. ⁊ deducendū ad se vinctū. vt se de eo ⁊ phyleto discipulo suo vindicaret. Cū venissent ad beatū iacobū. in aere vlulare ceperūt. a quib⁹ cū quereret ad quid venissent. rñderūt ei q̄ missi erant ab hermogene vt eū vinctū cū phyleto ad se ducerent. Sed ipsi ecōtrario ab angelis catbenis igneis ligati sunt ⁊ cruciabātur ab eis. q̄b⁹ cū pcepisset vt ipsi ecōuerso ducerēt ad se vinctū hermogenē. ⁊ ipsi hoc fecissent. quesiuit ab eis quare nō caperent ipsi silr phyletū. Qui dixerūt q̄ nec minimā formicā auderent vel possent ipsi ꝓtingere q̄ esset in lecto eius. tūc cū pcepisset dissolui hermogenē ⁊ dimitti libertati sue. ipse submersis libris suis ad dīm cōuersus est. ⁊ multa p eū miracula facta sunt. Itē videť eos reuereri nō audentes loqui in eoꝝ psentia. Sicut in passiōe symonis ⁊ iude legit q̄ cū venissent apli in quādā ciuitatē. demones in illa rīsa dare nō audebant vsq; quo ab aplis illis pceptū est. Itē silr cū venisset beat⁹ bartolomeus in idiā in ciuitate vbi erat astaroth idolum nullū potuit dare rīsum. Itē in ecclesiastica hyst. li. vij. c. xxvij. legit q̄ Grego. eps ponti. quincie cū transiret alpes vrgentib⁹ ciuib⁹ nec haberet quo alibi declinaret. intrauit phanū apollinis pnoctās ibi tunc ipsum idolū nullū rīsum vedit vt solebat. nec in sequēti die. Sz apparuit sacerdoti demon in sōnio dicens se recessisse de loco illo in aduentu. Greg. nec decetero posse ad eundē locū regredi nisi de licentia gregorij pdicti. quē secutus est sacerdos apollinis cōquestus q̄ questū suū amiserat. p hospitalitate sua. tunc Greg. scripsit apollini. pmitto tibi redire ad locū tuum ⁊ agere vt pius. ⁊ posita charta iuxta simulachr⁹. affuit demon agens q̄ pri⁹. q̄ videns sacerdos iudicans Greg. demone supiozē. clauso ⁊ serato phano cōuersus est ad deū. ⁊ a dicto greg. baptizatus. ⁊ ita claruit in vita ⁊ doctrina q̄ ei in epatū successit. ¶ Quarto cauendū est hoc pctīn ppē penā qua facientes iniuriā puniunť. xiiij. q. iiij. decretoz. Si quis suadente dyabolo ⁊c. Dicit Innocētius: q̄ sacrilegij crimē incurrit qui in clericū vel monachū man⁹ iniecerit violentas. anathematis vinculo inodať. Debet, hō ꝑsiderare q̄s hanc sniaz, pferat: qz sūm⁹ pontifex chr̄i vicarius. q̄ inter alias sniās quas. pfert. singulis ānis in die cene hanc inouat. ⁊ q̄ ista nō pōt ab alio absolui nisi a summo pontifice vel eius mādato. nisi in casib⁹ exēptis. ⁊ q̄ sit efficatia illius sentētie. Sicut enī per ministeriū beati Petri saphyra ⁊ anania dyabolo traditi sunt. ⁊ corinthius īcestuosus ministerio pauli suffocatus. ita hmōi sacrilegi, per eū qui est loco illoꝝ apud quez residet plenitudo potestatis traduntť lupis infernalib⁹ deuozandi. Sed si querat q̄s quare nō statim excōmunicatū deuozat q̄ quasi leo rugiens circuit querēs quē deuozet. Ad hoc soluit q̄dā q̄ dyabolus silis est lupo qui q̄n inuenit ouē extra ouile in os suū eā colligit: sz nō statim ei dētes sentire facit sed molliter ⁊ leuiter eaz tractat ⁊ defert vsq; ad siluā. ne si forte eā statiz lederet. ac currēt ⁊ succurrerēt ei canes ⁊ pastores ea clamāte. vt eā ab eius faucib⁹ eriperēt. ⁊ alie extra ouile exire timerēt. Sed cū eā dyabolus vsq; ad tutū mortis pduxerit. tūc satis pōt clamare ⁊ recalcitrare: qz nec pdicatores canes christi. nec pastores. s. sacerdotes possint ei subuenire. In primitiua ecclesia q̄n aliquis excōicabat ⁊ a dyabolo deuorabať ⁊ occidebat in corꝑe. alij tātū timebāt q̄ nullus excōicationē sustinere audebat. ⁊ ideo vidēs incōmodū suū dyabolus. blāde ⁊ leniter tractat excōicatos vsq; ad mortē. vel vsq;quo aliq̄s subit⁹ casus eos oppimat. Itē punit hoc sacrilegiū aliq̄ pena ignis Numeri. xvj. habeť exēplū de his q̄ volebāt irruere in aaron ⁊ moysen vbi igne succēsa sunt. xiiij. milia hoīz Et. xiiij. Reg. j. de igne celesti deuozāte duos q̄nquagenarios q̄ venerāt ad capiēdū helyam. Itē cōtra irreuerētiā sacerdotū in vita beati Martini legit. cū ipse quadā necessitate vrgēte impatorē valētinianū adiret. ⁊ ille nollet dare q̄d. b. Martinus petebat. nō pmisit eū igredi palatiū suum tunc. b. Martin⁹ p totā ebdomadā in cinere ⁊ cilicio ⁊ oꝛone ⁊ ieiunio pdurās angelo pmonēte palatiū itrauit. ⁊ vsq; ad impatorez penetrauit nemine ꝓhibēte. Quo viso. impator idignat⁹ nec ei assurrexit. nec ei cū eo loquēti voluit rīdere. donec ignis ex pte posteriori sedē ⁊ eū inasit iferi⁹. q̄ vtutē diuinā sentiens ⁊ ofitēs ecclesie ei dcd petebat. ⁊ assurgēs honozauit sanctū. Itē in ozosij cronicis legit. li. vij. Sic. O mira. valēs impator arrianus pcepit oēs monachos fustib⁹ occidi nisi vellēt militare. Cū aūt gens hunoꝝ fugasset gētē gothoꝝ de sedib⁹ suis venerūt ad romanos tradentes eis

arma sua volētes eis fuireȳt defenderēt ab hui⁹. Cū aūt ouceret eos secū valēs. rogauerūt eū q⁹ mitteret eis sacerdotes christianos q̄ eos instruerēt q̄ misit eis arrianos q̄ eos i erroꝛe illo imbuerūt i quo ꝛ mā serunt. Cū autē vrgente fame sumpsissent arma ō romanos. q̄ nec eis subuenire volebāt eos vicerūt. ꝛ valētē impatoꝛē fugauerūt. ꝛ eū sagitta vulnerātes in quodā paruo tugurio ⁊cluserūt ꝛ ibi inclusuꝫ cremauerūt cū tugurio q̄ caruit sepultura. Itē i histo ria francoꝛ. lib. x. cū marathariꝰ comes relicto comitatu fact⁹ eēt eps. ꝛ res ipsius ecclesie strenue gereret veneno i capite piscis inie cto crudeliter enecat cui successit frontonius cui⁹ cōsilio aūcessoꝛ fuerat intoxicatus. q̄ diuino irruēte sup eū iudicio infra annū moꝛ tuus est. Quidā aūt nepos dicti marathariꝰ natiuus, res ecclesie ḡs auūculus suus ei scripto testamēto reliq̄t abstulit ecclesie multas iniurias inferens epo q̄ alijs succes serat noīe. Heraclio q̄ ꝛ quēdaꝫ sacerdotē cū ptica occidit. q̄propter a dicto epo excōicatus est. po stea aūt cū cozā multis iurasset epis se satisfacturū ecclesie. ꝛ subie ctuꝫ esse decetero epo heraclio. ad instātiā alioꝝ epoꝝ absoluit eū cū aūt post absolutionē suā deteriora faceret. arripuit eū grauissi ma dissenteria. q̄ interiora emittebat. ꝛ febris grauissima q̄ eū totū exurebat. ꝛ clamabat: Deu heu ab heraclio crucioꝛ. ab eo cōsumoꝛ ab eo totⁿ exuroꝛ. ab eo ad iudiciū vocoꝛ. meminit me quātas iniu rias ei intuli iniuste. ꝛ cū h dixisset infelicē aīam exalauit. Itē sub mergit̄ in aq̄ sicut supradictū est de illo q̄ angariauit sanctū Mar tinū ad cenetā ab inundāte aq̄ submerso cū socijs suis. Itē arri pit̄ a dyabolo. In passione beati hipoliti legit̄: q⁹ deci⁹ cesar post passionē beati hipoliti socioꝝq̄ eius ꝛ beati Laurētij quē toꝛq̄ri fecerat cū desc̄deret cū valeriano de curru aureo: cepit clamare ar reptus a demone. O hipolite vinctū cathenis aspis trabis me. Ua lerianus similiē clamabat. O laurēti igneis cathenis me trabis. q̄ statim a dyabolo suffocat⁹ corā decio expirauit. Decius aūt p tri duū vexatus moꝛtuus est. Itē in vita sancti silnestri cū pfectus ro manus cepisset beatū Siluestrū iponēs ei nomē christianitat̄ ait ei. Stulte hac nocte repetēt aīam tuā a te toꝛmenta q̄ nobis mina ris sustinebis impetuū. cū comederet in cena cū amicis piscē: os piscis in os ei⁹ trā suersatū est. ꝛ tota nocte cruciat⁹ est: ꝛ nō valēs illud glutire i mane moꝛtu⁹ est. ꝛ eodē tpe educt⁹ doꝛ domo sua du ctus est ad sepulchrū. ꝛ silnester eductus de ea reductus est cū gau dio in domū melchiade pape a christianis. Itez Hiero. in cronicis suis dicit. q⁹ cū iulian⁹ apostata cōtra ꝓfas pugnaret: vouit idolis vt cū ipse victoꝛ rediret q⁹ sanguinē clericoꝝ: sacerdotū ꝛ monacho rū idolis īmolaret q̄ a quodā simulato ꝓfuga p ꝓfunda deserta p ductus fame ꝛ siti apostatā pdidit gentē sui exercit⁹ a suis agmini bus oberrās: a quodā foꝛte bostiū equite oto pfossus ilia interijt.

De sacrilegio locali. DIS. XX.

Qirca sertū. s. de sacrilegio locali sciēdū q⁹ cauen dū est istud pctū multiplici rōne. Ad hoc enim mouere nos debent. Primo q̄dē sanctoꝝ venerā da p̄sentia q̄ a deo ꝛ sanctis spāliter habitant̄. Secun do diuina officia q̄ ibi mirabiliter celebrantur. Tertio dei dona ꝛ beneficia q̄ ibi liberaliter cōferunt̄. Quarto dāna ꝛ supplicia que violatoꝛib⁹ inferunt̄. Primo quidē debēt haberi in reuerentia loca sacra ꝓpter sanctoꝝ p̄sentiā. ꝛ primo sancti sanctoꝝ. i. dei p̄s. Dñs in tēplo sancto suo. Ex. ij. Matth. iij. Qui habet in celis habi tationē visitatoꝛ ꝛ habitatoꝛ est loci illius. Ideo p̄s. Adoꝛate dñm in atrio sancto eius. Idē domū tuā decet sanctitudo. Idē Introi bimus in tabernaculū eius ⁊c. Matth. xxj. Domus mea dom⁹ oꝛa tionis vocabit̄ ⁊c. Itē p̄sentie coꝛporis christi quāta reuerētia de beat exhiberi declarat̄ exēplo. Rusticus quidā multū desiderans vitari multos habens alueolos apū. q̄fuit ab alio quomodo pos set vitari. ꝛ apes multiplicare. Qui rīdit q⁹ si in die sancto pasche cōmunionē retineret ꝛ in aliquo alueolo suo eā poneret. oēs apes vicinoꝝ suoꝝ lucrarēt qui dimissis alueolis suis ad locuꝫ vbi esset coꝛpus dñi cōuenirent. ꝛ ibi mellificarent. q̄ ille fecit. tūc omnes apes ad alueolū vbi erat coꝛpus christi cōuenerūt. ꝛ pro reuerentia sibi facta cōpatientes quasi opere suo inceperūt cōstruere ecclesiaꝫ parulā fundamēta ꝛ bases ꝛ colūnas erigere ꝛ altare ⁊simili ope ꝛ coꝛpus dñi cū maxima reuerētia sup illud altare collocauerūt. ꝛ ecclesiolā illā miro opere ꝛ pulcherrimo ⁊fra alueolū illū pfecerūt. Uiane vo apes relictis alueis suis ad illū conueniebāt ꝛ q̄sdā melo dias mirabiles suo mō circa illō opificiū ⁊cinnebāt ad modū hym noꝝ. Rustic⁹ aūt h audiēs mirabat̄. expectās aūt vsq̄ ad debitū tps ad colligēdū examē ꝛ fauū nihil ī alueolis suis ī q̄b⁹ apes mellifica re ⁊sueuerāt ⁊ueniēs se depauperatū: vñ credebat se debē fieri diuitē uit ad illō vbi cōionē ipositerat: vbi apes viderat ⁊ueniss̄e. Cū aūt appꝛopinq̄ret: apes q̄si volētes vindicare ⁊tumeliā saluatoꝛis irruē tes in rusticū aculeos in eū defigebāt: ita q⁹ vix euasit: multū affli ctus veniēs ad sacerdotē retulit totū factū ꝛ suū ꝛ apū. q̄ de cōsilio epi collegit prochiā: ꝛ venit, pcessionalit̄ ad locū. tūc apes de alueo exeūtes in sublime se eleuauerūt dulcē melodiā faciētes. Eleuātes aūt alueolū ⁊ueneruīt intus nobile opificiū illi⁹ parue ecclie: ꝛ coꝛp⁹ dñicū sup altare collocatū. ipsi aūt illā pulā ecclesiā luculētissime et artificiosissime cōpositā. in ecclesiā suaꝫ intromiserūt cū laudib⁹ sup altare collocātes. Hic pñt multū ⁊fundi q̄ nō deserūt sꝫ potius ⁊tumeliā inferūt vel sacro christi coꝛpi: vel sacro loco ei⁹. Itē meri ta scoꝝ in quoꝝ honoꝛe eccl̄ie sunt dedicate. ipsi enī honoꝛāt illos qui loca sua honoꝛant ꝛ visitant: defendunt ꝛ liberant. In histo ria sara. li. ij. legit̄: q⁹ gens hunoꝝ a sedib⁹ suis egressa de pānonia: videlicet in vigilia pasce obsedit metensem vrbē. sꝫ anteq̄ veniss̄et apparuit in ecclia btī stephani quibusdā religiosis scūs stephan⁹ loquens cū btō petro ꝛ paulo vt rogarēt cū eo dñm ne ciuitas illa destrueret̄: in q̄ oratoriū suū multū frequētabat ꝛ honoꝛabat. tūc illi rīderūt q⁹ illa ꝓpter malitiā suā erat ⁊cremāda: excepto oꝛato rio suo cū ⁊tēris in eo: q̄b ab eis erat obtentū suis oꝛonib⁹. q̄b ita factū fuit. Scdo venerari debem⁹ loca sacra ꝓpter officia diuina q̄ ibi celebrant̄. s. officia angeloꝝ: vt legē: cātare: ꝛ deū laudare. Aug. In oratorio nemo aliq̄d agat nisi ad q̄ factū ē. Uñ ꝛ nomē accepit. ibi etiā assunt p̄ncipes ⁊iūcti psallētib⁹. s. ägeli sci. Ps. In ⁊spectu angeloꝝ psallā tibi ⁊c. id est ⁊spiciētib⁹ angel. q̄ audiūt et gaudēt ꝛ officijs eccl̄iastic. vel in ⁊spectu angeloꝝ: ⁊spiciēdo ange los fil⁹ia faciā ei in eccl̄ia q̄ ipsi faciūt in celo. Sic legit̄ fecisse btūs ignati⁹ martyr in histo. tripar. li. x. ca. ix. q̄ fuit tertⁱ⁹ post beatū pe trū eccl̄ie antiochene antistes ⁊uersat⁹ cū beat⁹ aplis: q̄ vidit ange loꝝ visionē: quō p antiphonā beate trinitati hymnos dicebāt. q̄b ipse eccl̄ie faciēdū instituit. ꝛ de illa deuenit ad alias. Uñ ob reue rentiā domoꝝ ꝛ officia sacra dederūt antiq̄ etiā gētiles ꝓuilegia tē plis suis. Sic in histo. bzitonū: q⁹ ante incarnationē dñi quidā rex deoualio noīe: dñs illi⁹ gentis statuit: vt quicūq; pro quocūq; foꝛe facto p totā bzitanniā maioꝛē fugeret ad templa deoꝝ in eis vel in via eoꝝ secur⁹ eēt. ꝛ quicūq; hāc legē suā violaret: sūma pena puni reꝛ. Silr ꝛ q̄ ad atria ⁊fugerēt: eodē ꝓuilegio gauderēt. Reges aūt catholici postea nolētes min⁹ eē deuoti ecclie q̄s gētiles idolatrie: hāc legē voluerūt seruari de ecclesijs ꝛ eaꝝ vijs. p istos etiā hec lex trāsiuit ad alia regna. Itē i vita btī silnestri legit̄: q⁹ ostātin⁹ in ipa die q̄ baptismū accepat: septē leges in honoꝛē dñi ꝓmulgauit. q̄rū q̄nta fuit: vt quicūq; reus in eccl̄ia ingressus fuisset sub piculo iudi cis illi⁹ loci defenderēt. Multa etiā iura sunt ⁊tra sacrilegos vio latoꝛes ecclesiarū: ꝛ confiniꝝ ipsarū. In decretis. xvij. causa. q. iiij Qui excōicādi sunt ꝛ pena puniēdi: ꝛ q⁹ rei sunt lese maiestatis cri mine: ꝛ q⁹ sunt ab oīb⁹ euitādi. Sic antiq̄s ⁊c. Si quis in atrio ⁊c. Si q̄s suadēte ⁊c. C. Qui aūt de eccl̄ia ⁊c. Uirtutē aūt dedicatio nis ꝛ ⁊secratiōis ecclesiarū ostēdit btūs Hze. dial. xxx. vbi dicit: q⁹ cū q̄dā eccl̄ia q̄ fuerat arrianoꝝ ⁊secrarēt ab eo: ꝛ cēnt ibi delate re liquie sci sebastiani ꝛ agathe cū missa celebrarēt: illi qui erāt in sa crario ꝓmo inceperūt audire ꝛ sentire poꝛū fetidissimū discurren tē per pedes suos huc ꝛ illuc. Silr ppls q̄ erat in ecclesia cōpressus quilibet victū poꝛū vt videbāt iuxta se sentiebat: sꝫ videre non pote rat eū: ꝛ h vn⁹ alij ostēdebat. ꝛ sic ianuas petēs exiuit. ꝛ licz sentire tur: tñ videri nō potuit. nocte etiā eadē tātus strepit⁹ in dicta eccle sia fact⁹ est supra tectū: ac si ibi aliq̄s errādo discurreret. sequēti no cte grauioꝛ sonitus excreuit: ita vt subito videret̄ ecclia a fundamē tis euersa. ꝛ ꝓtin⁹ recessit: nec vltra ibi inq̄etudo diaboli apparuit: q̄n inuitus a loco quē tenuerat diabolus exibat. post magna sere nitate aeris nubes celitus emissa sup altare dicte ecclie descēdit ꝛ operuit illud. ꝛ tāto terroꝛe ꝛ odoꝛe repleuit ecclesiā: vt nullus au deret egredi patētib⁹ ianuis: sacerdos custodes ꝛ ppls q̄ ⁊uenerāt ad audiēdā missam ingredi nō poterāt: licz odoꝛe mirifico traherē tur. die alio lāpades ibi extincte sunt succēse. quas finita missa cu stos extinxit accēsas inuenit. ꝛ iterū diligēti⁹ extinguēs: rediēs fir matis bostijs accēsas inuenit. ꝛ ex ipso lumine aperte claruit: q⁹ lo cus ille de tenebris ad lucē veniss̄et. Tertio reuerētiā exhibē de bem⁹ sacris locis ꝓpter dei dona ꝛ bñficia q̄ ibi abūdāti⁹ ⁊ferunt̄. ibi nāq; sepe recipit̄ petoꝝ venia: sci spūs gra: diuersa christi bñfi cia: ꝛ sacroꝝ ordinū officia: ꝛ diuina sacra ibi in baptismate facti sum⁹ filij dei: ibi suscepim⁹ coꝛp⁹ christi: cōfirmamur in regnū dei: ibi p penitentiā recōciliamur ei. Ideo locū illū debem⁹ reuereri cū iacob Gen. xxviij. Uere dñs est in loco isto ⁊c. pauēsq; ait: O⁹ ter ribil̄ est loc⁹ iste: nō est hic aliud nisi dom⁹ dei ꝛ poꝛta celi. Ad h̄ fa cit q̄b legit̄ in histo. frācoꝝ. xxvij. ca. q⁹ cū clodoneus ꝓmus rex frā

ꝛ

corũ christianor voto facto de baptismo suscipiendo pro victoria obtinenda cõtra alemãnos noluit statim baptizari nisi cũ honore maximo ⁊ lucro animar tã nobile nobiliter reciperet sacramentũ. Unde fecit fieri vel a depicta actu pulcherrima diuersor colorũ in qbus ipse ⁊ q̃ cũ ipso erant tm̃ suscipiret sacramentũ. ⁊ tm̃ diuine largitatis reciperent bñficiũ. addurit autẽ secũ ad baptismũ suscipiendũ plus q̃ tria milia gentiliũ francor. ⁊ sororẽ suaz. cui occurrit beatus Remigius remensis archiepc. dicens retborice applaudendo. nutis depone colla sychãbre. Sychambrũ eũ vocat q̃ frãci de sychambrie terra venerãt. ⁊ incẽde q̃ adorasti. i. idola. adora q̃ succẽdisti. i. signũ crucis ⁊ alia sacra. tantaz aũt cõtulit ibi deus gratiã sup baptizatos ⁊ tãta erupit suauitatis fragrãtia q̃ oẽs qui aderãt putauerũt se esse in delitijs ⁊ odorib̃ paradysi. ⁊ vt in vita beati remigij dicit colũba clodoueo in pbyala de pciosolapide celestẽ detulit vnctionẽ. de q̃ reges francie cõsueuerũt inungi. ¶ Nota q̃ Symeon ⁊ Anna frequẽtantes ⁊ honorãtes tẽplũ. christũ videre ⁊ suscipe meruer. t Luce. ij. Jtẽ in bethel q̃ domus dei dicit. Ubi etiã tẽplũ edificatũ esse credit. vidit Jacob scalã ⁊ dñm innixũ scale ibi. ꝓmisit ei deus se daturũ terrã. ꝓmissionis. Jtez Salomoni orãti in tẽplo. ꝓmisit deus q̃ ⁊ ipse ⁊ alij orãtes ibidẽ q̃cq̃d peterent obtinerẽt. iij. Reg. viij. ⁊ fere p totũ. Et Paral. vj. Confirmauit autẽ dñs oẽs petitiones suas in dedicatione templi nube ⁊ glozia dñi tẽplũ replẽte. iij. Reg. viij. ⁊ igne de celo ibi descẽdẽte. ij. Paral. vij. ⁊ dño ei apparẽte. ⁊ dicẽte sibi. Exaudiui orationẽ tuaz ⁊c. iij. Reg. ix. ¶ Quarto ad reuerẽtiã sacror locor mouere debẽt dãna ⁊ supplicia q̃ violatoribꝰ inferunt. Huius exẽplũ ondit christus q̃ vendẽtes ⁊ emẽtes oues ⁊ boues eiecit. ⁊ nũmulariorꝰ effudit es. ⁊ cathedras vendẽtiũ colũbas euertit Matth. xxj. ⁊ Joh. ij. Aliquãdo etiã q̃ loca sacra maculãt vel violant igne diuino succẽdunt. vel q̃ eis iniuriã faciũt: pñs. Qui dixerunt hereditate possidemus sanctuariũ dei ⁊c. Deus meꝰ ⁊c. Sic ignis q̃ cõburit siluã ⁊c. Jsai. xxix. Erit sicut sauilla pertrãsiens multitudo omniũ q̃ dimicauerunt cõtra ariel. i. altare vel tẽplũ vel sanctã ciuitatẽ hierusalẽ q̃ vocabat ariel ꝓpter altare holocaustor q̃ vocabat arietes. hec vindicta patet in exercitu sennacherib. igne diuino cõsumpto mirabiliter Jsai. xxxvij. Egressus angelus dñi percussit in castris assyriorũ centũoctogintaquinq̃ milia ⁊c. Jtẽ aliquãdo ab hostib̃ vincunt. Sicut patet. j. Mach. ij. de nichanore q̃ cõtempsit in tẽplo oñsa sacrificia. ⁊ polluit tẽplũ. ⁊ iurauit q̃ illud destrueret ⁊ succẽderet cũ victor rediret nisi iudã ei traderent. ipse autẽ nõ vicit. sed est victus ⁊ occisus. ⁊ totus eiꝰ exercitus caput eius amputatuz est. ⁊ manus quã iurans cõtra tẽplũ extẽderat. De hoc etiaz habet Mach. xv. Jtẽ i chronicis Orosij legit cũ pompeius. viginti duos reges ozien tales pugnãdo vicisset. ⁊ semp victor i omnib̃ factis suis extitisset ad vltimũ hierusalẽ veniens tẽplũ obsedit. ⁊ in eo cõfugiẽtes cepit ⁊ occidit. alibi etiã dicit q̃ in templo equos suos collocauit. Dicit etiã q̃ violato templo q̃ ante i omnib̃ factis suis victor semp erat semp postea victus est. ¶ Jtẽ eodez libro legit. q̃ crassus collega pompeij cõtra fedus q̃ habebãt romani cũ iudeis templũ auro ⁊ opib̃ spoliauit. ⁊ ide parthos inuasit. dicẽs. q̃ ad hoc volebat ipse aurũ parthicũ ⁊ fericũ. i quẽ rex parthor furenas subito irruit ⁊ romanos oẽs vicit ⁊ occidit ⁊ ipsum crassum. Legit ⁊ alibi q̃ eo capto cũ tractarẽt primo parthi cũ eo quasi volẽtes pacẽ eiꝰ q̃ dareꝰ ei de auro quãtũ deberet eiꝰ appetitui sufficere cũ captũ parthi ceperunt. ⁊ p os eius aurũ liquefactũ igne proiecerũt. dicẽtes. aurũ sitisti aurũ bibe. Satis cõueniens est q̃ vincantur ⁊ diuino iudicio occidant q̃ loca sacra inuadunt. Legit in cronicis regionis abbat. q̃ tẽpore charoli magni quidã saxones obsederũt christianos qui cõfugerũt ad castrũ q̃ dicit burgburg. ⁊ cum vicina vastassent ⁊ quãdã capellã quã dedicauerat Bonifacius martyr dicẽs ꝓphetice. q̃ nõ cõbureret. cũ laborarent intus. ⁊ extra igne in lignis appposito apparuere interioribus christianis ⁊ paganis duo iuuenes ipsaz basilicã defendẽtes. nec potuerũt eã succendere. ſz diuino pauore territi fugerũt nemine ꝑsequẽte. Unus autẽ eor inuẽtus est mortuus habens ignẽ ⁊ ligna quasi flexis genib̃ ea ecclesie applicans q̃si ignẽ sufflans. Jtẽ in eisdẽ chronicis legit q̃ cũ saxones victi charolo iurassent se fieri christianos ⁊ subiectionẽ. audiẽtes q̃ decessissẽt pacti ruperũt iuramẽta. ⁊ obsederũt castruz ⁊ ecclesiã in qua erant franci q̃ dicit beresburg. cuz autẽ eos instanter impugnarẽt. apparuit gloria dñi supra dictã ecclesiã. ⁊ tria scuta sanguineo colore flãmantia. ⁊ velut quibusdã motibus in prelio agitãtia se. Q̃ aspiciẽtes dicti pagani timore ⁊ formidine repleti fugiẽtes intãtã amentiã deuenerũt q̃ strictis gladijs armis mutuis se ꝺfoderẽt. nisi aũt ꝺ videtes deũ laudabãt. q̃ saluos faẽ sperantes in se.

Item q̃sq̃ diuino iudicio ceci fiunt. Sicut patet de heliodoro flagellato ⁊ multa caligine circũfuso. Jtẽ Greg. dial. xxx. dicit q̃ cum in spoletana vrbe epc̃s longobardor arrian venisset. ⁊ tra inhibitionẽ epi illi vrbis catholici accessissẽt sũmo mane ad ecclesiã btĩ pauli apli cũ multitudine suoz: volẽs eã frãgere vt festũ suũ in ea facẽt: repẽte eo assistẽte value subito aperte sunt: q̃s antecedẽti nocte fortiter serrauerat ⁊ lãpades extinxerat ⁊ latebat. tunc lãpades oẽs accẽse sunt: ⁊ epc̃s arrianus cecitate pcussus est subita: manib̃ alienis ad suũ habitaculũ reduct. nec ausi fuerũt vltra lõgobardi sci virtutẽ agnoscẽtes loca scã temerare. ⁊ mirũ fuit: q̃ eadẽ hora lumen est ecclesie redditũ ⁊ heretico ablatũ. Jtẽ in fine histozie karoli legit: q̃ cũ post mortẽ eiꝰ terra gallitie multi tpib̃ in pace quieuisset: attñ maior codube collectis multis milib̃ saracenor terras vsq̃ ad vrbẽ sci iacobi inuasit: ⁊ ipsam ecclesiã dicti sci spoliauit: ⁊ fine oi reuerẽtia egestionibꝰ humanis inquinauit. illico eiꝰ exercit ita a dño est percussus: q̃ alij sunt excecati: alij oĩa viscera cũ intestinis egerebãt. Cum aũt ipse in vtroq̃ affligeret videlicet cecitate ⁊ dissenteria percussus mirabili: quidã sacerdos quẽ secũ captiuũ tenebat ait ei: q̃ ista ei acciderant ⁊ suis q̃ locũ scñ ꝓphanauerũt. ⁊ consuluit ei q̃ ꝓmitteret btõ iacobo q̃ mabometũ negaret: ⁊ ablata restitueret in duplũ. Qõ ⁊ fecit: restituens ablata in duplũ ⁊ predicans magnã deivirtutẽ: cessauit ab eo ⁊ suis plaga ⁊ recessit. Cũ aũt postea ipse diu ⁊ sui vastarẽt ⁊ q̃sdã alias partes christianorũ ecclesiã quãdã btĩ romani quidã princeps saracenꝰ intrauit ⁊ spoliauit. Uidẽs aũt ibi eẽ columnas marmoreas: q̃ habebant capitella deaurata ⁊ deargẽtata: voluit eas precipitare. ⁊ tũc versus est in statuã lapideã talꝰ colozis cuiꝰ erat vestimentũ. q̃ vsq̃ hodie ibidẽ est. Dicũt aũt pegrini: q̃ si tãgat imago lapidea in quã conuersus est dictus saracenꝰ: fetorẽ maximũ emittit. Hoc audiẽs maior ait Fugiam̃ a finib̃ christianor: qz reuera magnꝰ est deus eor q̃ tales hz alumnos: qz mortui sic pñt in vinos sibi rebellãtes: qz iacobꝰ me excecauit: ⁊ romanꝰ hominẽ lapideũ fecit. Jtẽ invita sci clemẽtĩ legit q̃ fisinnius vir theodoze maxim̃ in vrbe romana cũ intrasset ecclesiã clemẽte celebrãte: volẽs scire q̃d ibi vror sua faceret: cecus mutus ⁊ surdus factus est. Sil ⁊ pueri sui: ita q̃ nõ possent hostiũ in uenire: oĩone sci clemẽtis liberatꝰ est. ⁊ cũ crederet se magicis artibus delusum: ⁊ misit seruos ad deducẽdũ sibi vinctũ scñ clementẽ: loco eiꝰ ligabãt columnã ecclesie: ita ceci facti sũt q̃ columnã eũ eẽ putabãt. hic tm̃ postea ꝓcib̃ vrozis sue conversus est. ¶ Jtẽ irreuerẽtia sacror locor mutos ⁊ surdos efficit. Greg. turoñ. in gestĩ francor. iiij. li. xvij. ca. dicit q̃ trãn Filiꝰ clotarij regis francor pessimus pessimũ habebat ꝺfiliariũ Lenonẽ noĩe ⁊ re. ad cuius instigationẽ multa mala faciebat dictus trãnus: q̃ vt spoliarentur ecclesie turoñ. ſz ⁊ limoniceñ. aliq̃n dixit marcial ⁊ martin ꝺsessores dñi nihil fisco regio addiderũt: illico amens effect vsum amisit loquẽdi pariter ⁊ audiẽdi. ⁊ ad basilicã btĩ martini vigilias faciẽs nõ est exaudit. Sed in eadẽ plaga ꝓmãsit merito sic punit: qz mala cõsilia corde tractauerat: ore dediꝛerat: aure audierat: ad factor basilicas spoliãdas. Jtẽ ꝓpter illã irreuerẽtiã sepe relinquũt hoies diabolo cruciãdi arrepti ab eo. Greg. turoñ. i gestis frãcor li. iij. c. xiiij. Cũ theodoricꝰ rex frãcor misissẽt ostra aluernos exercitũ: cũ predarent terrã: fractis seris intrauerũt basilicã btĩ iuliani martyris extrahere nitẽtes res ibidẽ depositas a paupib̃. q̃ mox a diabolo arrepti ꝓpijs se morsib̃ lacerabãt: clamãtes Cur nos martyr scẽ fic crucias. Jtẽ dial. iiij. dicit: q̃ cũ lõgobardi seuiẽtes intrassent monasteriũ sci equicij: ⁊ vellẽt inde monachos extrahẽ vt eos torq̃rẽt ⁊ monasteriũ spoliarẽt: fugerũt ad sepulchrũ scĩviri monachi. quorũ abbas ingemuit dicẽs: O scẽ equici placet ne tibi q̃ hinc extrahamur ⁊ nõ nos defendas. statim ad hãc vocẽ a spũ imũdo longobardi arrepti ad terrã precipitati sunt: ⁊ tãdiu vexati quousq̃ qui foris erãt lõgobardi cognoscerẽt q̃ loca scã temerarie accedere nõ auderẽt. Jtẽ q̃sq̃ diuersis plagis morbis ⁊ flagellis ⁊ cladib̃ affligunt qui loca sacra audẽt temerare. ij. Mach. iij. de heliodoro flagellato. Jn chronicis horosij in fine legit: q̃ quidã magnꝰ ꝓnceps astrate dict gildo interfecit duos filios frãs sui michezel volẽs cũ eis eũ occidere. q̃ nõ habẽs p quos posset impugnare dictũ gildũ: cogitãs q̃ theodosiꝰ impator imperiũ obtinuerat: ⁊ victoriã nõ virib̃ aut multitudine ſz oronib̃ ⁊ visitatiõe scor. ſ. locor ⁊ psonar adijt insulã caparia: vbi erãt multa loca scor visitãs eã cõmẽdans se ⁊ suũ negociũ scis vigilãs ⁊ orans ⁊ ieiunãs in sacris locis. Cui apparuit btus Ambro. qui nup obierat: cũ pastorali baculo ter bumũ pcutiẽs: ⁊ dicẽs ter Pic hic hic. Qui ex his intellexit ⁊ victoriã sibi deberi ⁊ locũ ⁊ tps: tã ex merito annũciantis q̃ ex trib̃ dictis et pcussionib̃. q̃ cũ q̃nq̃ militib̃ die tertia in loco sibi assignato a

sancto cōfisus in exēplo theodosij ⁊ visione sancti Ambrosij ausus est cōfligere cōtra octoginta milites hostiū. Cū aūt signifer aduersarioꝝ percussus in brachio inclinasset vexillū. credētes alij q; vexillā reddidisset. venerūt ⁊ se ⁊ signa sua michezeli reddiderūt. gildo autē hoc videns p affricā fugiens iugulatus interiit. Michezel autē ꝑdictus ex victoria elatus ⁊ ingratus loca sacra spoliās ⁊ homines inde vi extrahens. vnde ꝑmus sensit dei adiutoriū cum loca sacra venerarēt. inde sensit diuinū iudiciū. ⁊ factus sacrilegus graviter est punitus ⁊ interfectus. Itē i eodē lib. dicit q; cū augustus cesar misisset gayum nepotē suū ad partes trāsmarinas p ordinādis negociis. veniens hierusalē in tēplū ibi adorare cōtēpsit. ⁊ locū desperit qui cū redisset augustus hoc apꝛobauit ꝓuo vsus cōsilio. Nā vt dicit Orosius ex hoc secuta est diuina vltio tā grauis vt tāta fames in populo romano vt laniscar familias ⁊ suos ⁊ peregrinos in vrbe tradi ꝑciperet augustus. extremitates impij vndiq; inceperūt rebellare cōtra romanū imperiū. Templū iaz qō circa natiuitatē christi mūdo vndiq; pacificato p duodecim annos clausum fuerat in signū pacis ꝑpetue. in signum guerre ⁊ discordie apitur. Itē tēpli ꝓphanatoꝛ morte turpi ⁊ inopinata affligit ⁊ occidit. Sicut in eodē libro legit de gayo caligula tertio ipatoꝛe romano post iuliū. q; postq; fecisset post eius innumera flagitia tēplū ꝓphanari. appositis in eo idolis gentiū a suis ꝓtectoꝛib⁹ est turpiter occisus. Itē Greg. turon. in gestis francoꝝ. iiij. lib. xv. c. Cū q̄dā exercit⁹ trāni venissent ad spoliādū ecclesiā beati Martini turon. monachi clamauerūt ex vna parte fluminis. recedite barbari q; ecclesia est beati Martini quā vultis spoliare. qō nisi feceritis. scitote q; grauiter luetis. Uiginti aūt ceteris audaciozes fluuiū cū naui trāsierūt aliis timoꝛe dei discedētibus. illi vberatis monachis ⁊ factis sarcinis de vestib⁹ ecclesie spoliate redire voluerūt. Cū autem fluuiū vellent trāsire subita cōmotione facta cū nō possent se de remis iuuare. conabant lanceis ferro coꝛ a supioꝛi parte posito. tūc diuino iudicio lancea vniuscuiusq; pectus eius infixit. ⁊ ex alia pte in terra affixa sup aquā appensum ⁊ occisum tenuit vsq; quo naue sub pedib⁹ ei⁹ collapsa. monachi ad eos venientes ⁊ res suas recipientes eos mortuos inueniūt. Uno excepto q̄ alios semp arguebat. Ad hoc facit qō habet. j. Mach. vj. Quomō antiochus fecit ꝓphanari tēplū. Insedē. ix. p totū. de passione ātiochi ⁊ grani ei⁹ afflictione ⁊ ignominiosa ei⁹ morte. Itē sacra loca irreuerētes sunt merito cōfundēdi ⁊ cōfusi. pō. Confusi sunt. qui⁹ dīs spꝛeuit illos. Sicut patet. ij. Mach. iij. ⁊ vj. ⁊ ix. de antiocho quomō vict⁹ est ⁊ repulsus. ⁊ a dīo ignominiose pcussus. Ad hoc etiaz faciūt exēpla antecedētia. Itē cōfundi merito debēt eo q; creature irrationales reuerite sunt aliquādo sacra loca. Dicit Dial. iii. Cū q̄dā rustic⁹ deportasset quādā arcā in ecclesia beati Laurētij sup sepulchrū sancti Equicij. turbo celitus factus dictā arcā extulit. ⁊ longe ꝓiecit vt omnib⁹ innotesceret q; sacra loca debēt reuereri. vt pateret meritū sancti viri. Itē Greg. Dial. viij. Cū tpe regis totile. gothi venissent ad cellā cuiusdā monachi sancti iuuenis. nomine bn̄dicti. voluerunt ipsum incēdere cū cella sua ignē supponētes. oīa aūt que superāt in circuitu ei⁹ ꝓbusta sunt. dict⁹ loc⁹ celle ei⁹ ꝓburi oīno nō potuit. nec ille q̄ intus erat. Un̄ indignati gothi eū extraxerūt ⁊ in clibanū q̄ nō longe coquēdis panib⁹ paratū succēsuz viderāt intruserūt. clibanūq; clauserūt. q̄ i crastino ita illesus inuēt⁹ ē vt nec i capillis aut in vestib⁹ etiā extremis aliq̄ ignis vestigiū remaneret aut ēt apperet. Itē nō solū aer aut ignis ꝓfundē pōt irreuerētes. sz etiā ipsa aq̄ fz q; legit dial. ix. Dr. n. ibi q; iveroñ. vrbe fluui⁹ athes subito ita excreuit q; vsq; ad tanuas eccl'ie bti Zenonis martyris veniēs eas claudēs multos int⁹ itrusit. vsq; ad supioꝛes fenestras ascēdit. ⁊ q̄si in soliditatē vsa dictā arcā nō itrauit. illi aūt q̄ erāt in eccl'ia inclusi ad ianuā veniētes ⁊ ianuā aperiētes cū ꝓ necessitatib⁹ suis vt liquidā hauriebāt. ⁊ bibebāt fz vt solida aī ianuā stabat. ⁊ erat aq̄ fluida ad adiuuādū. fz solida erat ad nocumētū sacri loci cauēdū. Itē maledicti sunt q̄ sn̄az anathemati icurrūt q̄ inter penas eccl'iasticas maioꝛ ē. q; moꝛs spūalis ē sup oīa incōmoda timēda ⁊ cauēda. j. Lozin. iij. Si q̄s violauerit tēplū dei dispdet illū de⁹. Multi aūt magis timēt in bursa ledi i modica pecunia. q̄s hic gladio feriri moꝛtifero aīe ⁊ coꝛpi. q̄ i vtroq; disperdit ⁊ eternaliē pdit. Quidā epūs geronopolitan⁹ ꝑcepit suis sacerdotib⁹ ⁊ veniētes ad synodū honeste cū stolis ⁊ albis ⁊ suppellicijs venirēt. qō ipsi facere ꝓtēpserūt. tūc ꝑcepit eis sub pena suspensionis. nec tunc etiaz hoc fecerunt. tunc aggrauauit manū dicens in alia synodo q; sub pena excōicationis venirēt. Qō cū nō fecissent nisi pauci. ait. Eras venietis vt dixi sub pena quinq; solid. tunc oēs ne incurrerent penā dicte pecunie albas ⁊ suppellicia q̄fierūt vel p mutuū q̄ nō babebant. vel p ꝑciū datū. ita q; oēs venerūt sicut eis fuerat impatū. Quos de hoc epūs in synodo arguit ⁊ cōfutauit q; magis timerent amissionē dicte pecunie q̄s aīe sue. Item notādū q; dīs loca sacra sepe punit. ex eo q; ꝓphanant. qz aliq̄ inhoneſta in eis fiūt. Sicut ꝓpter mala q̄ fiebāt i tēplo dn̄i vt credit sustinuit q; a nabuzardā cōcremaret. iiij. Reg. xxv. ⁊ ab antiocho spoliaret. ij. Mach. i. Titus ciuitatē ⁊ tēplū subuertit ⁊ combussit ⁊ oīno destruxit. Sic ꝓz hozosii li. v. Itē archiepūs lugd. aliq̄n quesiuit a quodā frē ꝑdicatore vnde erat q; loca sacra plerūq; fulminib⁹ ferirent ⁊ frequēti⁹ q̄s loca ꝓphana. Et cū frater respōderet ei q; sibi occurrebat. respondit epūs q; exptus erat q; ideo loca sacra deus puniebat vel concremādo. vel alio modo ꝓpter inhonestates q̄ ibi male fiunt. Et adiū xit q; de nouo visitauerat ecclesiā btē marie podien. q̄ loc⁹ est valde venerabil. ⁊ multis diuinis miracul. ⁊ bn̄ficijs illustris. ⁊ a multis frequēt⁹. in quo dicit eē ⁊ ostēdit calciamentū btē virginis. ⁊ digit⁹ quo iobānes baptista dn̄m demōstrauit. Ibi etiā vt dicit saraceni occidētales mittūt munera. vt btā virgo eos liberet a fulgozib⁹ ⁊ tēpestatib⁹ ⁊ agros suos. Ibi parū anteq̄ veniſſet dictus archiepūs fulgur ceciderat. ⁊ etiam ipsos lapides pauimēti combusserat. qō multis fiebat in stupoꝛē. Cū aūt nō rediret ad ipsam ecclesiam dictus archiepūs sed iuisset cū podien. epō ad quēdā locū q̄ filia vocat monialiū. ad visitādā quādā sanctimonialē quā btā virgo curauerat q̄ fuerat gutta fistula ⁊ aliis mozbis ita coꝛrosa ⁊ ꝓfo rata vt interioꝛa apparerēt. Uisitata a btā virgine ⁊ curata subito hoc datū fuit ei vt singul' sabbatis in extasim rapta multas ibi revelationes accipiebat. Cū aūt dicti ꝓlati quesiuissent ab ea q̄ eēt causa dicte fulminatiōis. ait q; due ꝓsone adulter ⁊ adultera. cum non haberēt aliū locū vbi sine suspitione ꝓuenire possent. locū illū pctō suo contaminauerāt. Ideo dn̄s igne illo locū ꝓdictū voluit purgare. Et dixit dict⁹ archiepūs q; epūs podien. ei postea dixerat q; inuenerat p vtriusq; persone confessionē qui peccatū cōmiserant. ita verū esse vt eis dicta sanctimonialis dixerat. Item in quadam abbatia vt dicebat illi⁹ loci abbas. accidit q; cū monachi eēnt insul congregati in chozo. tonitruū maximū insonuit. ⁊ in dicta ecclesia fulgur cecidit comburens pauimentū ⁊ quedam loca. Quosdam autē maioꝛes monachos paruis innocentibus intactis remanentibus vulneravit ad moꝛtem. per sinum coꝛū subtiliter intrans ⁊ pilos inferioꝛes radens et vrens. Et loca illa inferioꝛa grauiter ledens. Ultimo notandū est. q; sicut deus punit ⁊ ꝓfundit loca sacra ledētes ⁊ inhonoꝛātes. ita ꝓmouet ditat ⁊ exaltat loca sacra colentes ⁊ honoꝛantes. Qō ꝓz in salomone. q̄ tēplū edificauit. q̄ fact⁹ est a dīo sapiēt⁹simū potētissim⁹ ⁊ ditissim⁹. ⁊ pacē semp in terra sua habuit q̄diu cū dīo pacē seruauit. Itē b̄ ꝓz in alexādro bono rāte tēplū ⁊ sūmū sacerdotē. cui deus dedit in bellis victoriā ⁊ mūdi monarchiā. Legit in chronic⁹ frācoꝛ. ⁊ maxime in chronicis regionis abbatis. q; clotarius fili⁹ clodonei ꝑmi regis frācoꝛ. christiana obtinuit regna q̄ttuoꝛ fratrū suoꝝ. ⁊ ea dimisit q̄ttuoꝛ filijs suis moꝛtuis. Herbertus regni sui sedē habuit paris⁹. Gontrādus aurelianis. Pypitus regnū ꝑris sui tenēs habuit sedē suessionis. Sigibertus sedem regni habuit remis. Doc fuit magni gregorij pape et mauricij impatoꝛis tpib⁹. Gontrādus aūt in parte sua tenebat burgundiā ⁊ inferioꝛes partes. Dic erat pacific⁹ ⁊ oī bonitate ornatus cultoꝛ edificatoꝛ benefactoꝛ ⁊ honoꝛatoꝛ locoꝝ sacroꝝ. Cū āt q̄dā die venaret in q̄dā silua suis huc illucq; dispīs. solus remansit cū vno fideli suo. ⁊ grauiter somno depressus obdoꝛmiuit capite suo in ei⁹ gremio inclinato. de cui⁹ doꝛmiētis oꝛe vidit ille sup cui⁹ gremiū recumbebat egredi paruū aīal albū ad modū mustele molēs trāsire quendā riuū sibi ꝓiectū. ⁊ nō valebat. tūc ille cōpassus eius conatibus. spatā suā edurit ⁊ riuo superposuit. ⁊ illud aīal statim riuū illū transijt. ⁊ post paululū rediens de cauerna quā intrauerat sup eādē spatā riuū transiens in os dicti regis regredit. statim rex excitat⁹ mirā se visionē vidisse testat. asserēs se trāsisse quendā fluuiū per pontē ferreū. ⁊ in q̄dā spelūca multū pōdus auri vidisse in terra. ⁊ p eundē fluuiū ad locū suū rediisse. Ille aūt in cui⁹ gremio doꝛmierat. q̄ viderat ⁊ fecerat refert. Tūc rex fecit effodi locū. ⁊ inuenit thesaurū inestimabilē. de cui⁹ auro fecit fieri cyphū ex auro solidū mire magnitudinis ⁊ pōderis. ⁊ sup coꝛp⁹ btī marcelli tabilonis poni fecit. nec vsquā vt dicit chronica vllū opus ex auro factuz est q̄ ei valeret compari. nec post multū tps cū thesauros oēs ecclesijs ⁊ paupib⁹ erogasset moꝛit. ⁊ in eadē btī marcelli eccl'ia sepelitur. Cuius regnū chyldebert⁹ ⁊ eius filij obtinuerūt. Itē in histo. karoli legit. q; cū ipse rediſſet de hispanijs ⁊ bello de roncevalle. et turpin⁹ archiepūs remensis pro suis vulnerib⁹ curandis remāsisset apud viennā. ⁊ cū incepisset hozas. dicendo Deus in adiutoriū ⁊c.

corā altari raptus in spū vidit infinitā multitudinē spirituū īmū dorū versus metis cū maximo exercitu decurrētiū. ⁊ post eos vnū similē ethyopi lentius incedētē quē adiurauit vt ei diceret quo festinarent. q̄ ait q̄ vsus aquisgranū ad mortē charoli festinabat eorū exercitus. vt eius animā raperēt in infernuz. quē adiurauit vt p eū rediret ⁊ ei denūciaret q̄d egissent. Cū autez vir fuisset hora decendi psalmū. ecce ijdē demones q̄ prius ante eū trāhierūt vt prius cōfusi nihil ferētes. ⁊ tunc archiepūs q̄siuit a quo prius audierat de morte q̄d egissent. q̄ rndit. q̄ nihil potuerāt pualuisse. qz galatian⁹ sine capite se eis opposuerat. ⁊ tot lapides in statera posuerat eccle siaz omniū q̄s edificauerat charolus. ⁊ tot alia bona q̄ eis fecerat. ⁊ dona q̄ eis dederat. ⁊ honores quos eisdē ipenderat. q̄ ad cōpationē eoz ea q̄ habebāt ꝺ eū erāt nullius ponderis. ⁊ dict⁹ gallacia nus cū suis animā eius eisdē abstulit. ⁊ hoc dicto. demones dispa ruerūt. Quidā aūt miles adiuratus a charolo q̄ q̄cito morte eius sciret. eā turpino denūciaret. decimaquinta autē die post obitū dicti charoli venit ad turpinū festināter ei eā annunciās. q̄ inuenit eū migrasse eadē die ⁊ hora qua p̄dixerat ei demon. Ecōtra qui sacra loca violat nō videbit gloriā dei. Isai. xxvj. In terra sanctoz ī qua gessit non videbit gloriā dei.

De sacrilegio reali. DIS. XXI.

Circa septimū. ſ. de sacrilegio reali. Sciēdū q̄ sacrilegiū reale cōmittit in rē sacrā. i. ꝺsecratā. vel sacris locis psonis. aut officijs deputatā. Videli cet ex inuasione. captiōe ⁊ detētione sacraz rerū. vel ad sancta loca siue sanctos ptinētiū. Hoc aūt potiꝰ cauēdū est multiplici rōne. Prīo qz q̄ res sacras capiūt. capiunt vel detinent psona liter. Scōo qz puniunt ⁊ flagellant vel torquent corpaliter. Tertio qz dānant eternaliter. Prīo q̄dē capiunt vel detinent psonaliter. Aug. Preda quā rapere cupis in mulcapula est. Ju histo. ecclesiastica. x. li. c. v. ⁊ in tripart. histo. similiter ꝟ legit q̄ eo tpe quo sanct⁹ Pyridion epūs cypri. cū adhuc curā mālū ouiū gerebat cū latrones venissent ad ouile suū ⁊ oues suas ligassent. vt eas secū deferrēt. ligati sunt a dño. ⁊ in mane veniēs inuenit eos ad caulas suas ligatos pēdētes quos suis oſonib⁹ soluit. ⁊ arietē eis dedit. Itē diał. ij. dicit Greg. q̄ cū q̄dā fur intrasset ouile quorundā religioſoz. ⁊ ouile esset ꝓpe ecclesiā in qua erāt dicti religiosi diuinū officiū agentes. arietē tulit ⁊ cū venisset ad locū vbi quidā sanct⁹ vir sepultus erat de loco illo nec egredi valuit nec arietē deferre. ⁊ cū vellet eū relinquere. nō valebat eū dimittere nec manū laxare. vsqz quo dicti religiosi quoz erat venerūt. q̄ vir suis oationibus ei liberationē obtinuerūt. Itē diał. iij. Cū libertin⁹ fundēsis ecclesie p̄fect⁹ pro negociis ecclesie sue equitaret. q̄dā gothi ducētes exercitū cū de caballo deposuerūt. q̄ dedit eis flagellū cū quo eū ducerēt. dum vellent aquā cuiusdā fluuij trāsire. eoz equi licet verberati ⁊ calcarib⁹ afflicti nō poterāt moueri. lz vsqz ad sanguinis effusionē eos attriuissent. Cū aūt vnus eoz diceret hoc esse ptiū equi ablati tūc ipsi redierūt ⁊ libertinū oantē ⁊ nolētē equū suū recipere. ipsi equo sup posuerūt veniā de iniuria postulātes. ⁊ statiz eoz equi velocissime p viā ⁊ fluuiū cucurrerūt. Secūdo q̄ res sacras rapiūt vel furantur plerūqz tēpaliter puniunt. ⁊ hoc multiplicit. Nā q̄qz diris plagis ⁊ cruciatib⁹ feriunt. Sicut patet. ij. Mach. iij de Helyodoro q̄ volebat vasa tēpli deferre flagellato. Eiusdē. ix. de Antiocho qui templū vasis ⁊ thesauris spoliauerat. Et de Balthasar qui in sacris vasis bibebat Dan. v. Et sicut supra ostensum est de spoliatoribus sacroz locoz. Itē q̄qz a deo cōburunt. In passione Juliani martyris inter alia eius miracula legit. q̄ cū quidā tyrannus res ecclesie sancti Juliani puasisset. nec admonit⁹ a sacerdote reddere vellet. sed clericos cū cōtumelijs repulisset cū venisset ad festū sancti ⁊ cōuiuiū magnū faceret. in mēsaq̄ sederet. fulgor cuz tonitruo de celo descēdit ⁊ cū intactis aliis cōcremauit. Itē in eadem passione dicit ⁊ hoc idē refert Greg turonī. in histo. francoz. q̄ qui dā clericus relicta ecclesia fisco adhesit regio. ⁊ cū discurreret p mōtes q̄si pro iure suo requirēdo inuenit oues ecclesie sancti Juliani. Cū autē eas q̄si ꝓprias tolleret inhibētib⁹ ei pastoribꝰ er pte sancti Juliani ne detineret. rndit Julian⁹ arietes nō comedit. Cū aūt postea puipēdens iniuriā ad villā sancti Juliani venisset. ⁊ ante se pulchrū eius staret grauissima febre corripit. ⁊ tanto ardore q̄ cadens se leuare nō potuit. nec aliquē vocare q̄ eū ad se tollēdū inuaret. Cū aūt inde fuisset delatus cepit clamare. q̄ cōbureret. ⁊ aquā sup se ꝓici fec. ⁊ tātus fum⁹ ⁊ fetoꝛ de ei⁹ corpe eruit. vt astātes sustinere nō valētes secederēt. ⁊ sic expirauit. Itē q̄qz arripiunt a demonib⁹ vel ab hoīb⁹ ocidunt. In passiōe sctoz Simplicij Fausti. ⁊ Beatricis legit. q̄ duob⁹ martyrizat⁹ Lucreti⁹ pfect⁹ ābiens

predia eoz cū nollēt idolis īmolare: fecit eos nocte prefocari. Et cū intrasset eoz possessiones epulans cū amicis: quidā infantulus lactens de gremio mris clamauit Audi Lucreti: occidisti insup. ⁊ possedisti: ecce datus es in possessionē inimici. statim Lucreti⁹ timēs et tremēs a diabolo arripit. ⁊ p tres horas ita veratus est vt in ipso ꝓuinio moreret. Et qui aderāt timētes facti sunt christiani. Itē in histo. fran. cū clodoneus rex frācoz factus eēt christian⁹ vadēs ad pugnandū ctra regē aldericū arrianū: fecit preconizari in exercitu suo ne quis tāgeret res sctoz: herbis pascualibus exceptis. Cū autē quidā accepisset fenū cuiusdā paupis de hoīb⁹ sci martini dicens q̄ fenū erat herba. cū sciret hoc clodone⁹ fecit eū necari dicēs: Ubi erit nobis spes victorie si btūs martin⁹ offendat. Qui ad placandū scīn martinū misit ad eius basilicā nūcios cū munerib⁹. Itē q̄qz morte subita rapiunt. In fine passiōis cyriaci largi ⁊ smaragdi legit: q̄ post martyriū bti cyriaci impetrauit carpasi⁹ a maximiano domū cyriaci. Et cū ad derisionē christianoz vbi baptisabat beat⁹ cyriac⁹ se balnearet cū. xix. sociis epulas celebrans oēs subito mori tui sunt. extūc clauso balneo gētiles christianos timē ceperūt. Itē inter miracula sci andree legit: q̄ ꝓpositꝰ cuiusdā ciuitatis absulit agros ecclesie sci andree. Cū aūt admonit⁹ ab epo nollet reddere: statim arripuit eū febris fortissima. Qui mādauit epo q̄ pro eo oraret ⁊ agros redderet. Qō cū fecisset: ⁊ epūs orasset: statim curat⁹ est. Qui videns se curatū occupari fecit p seruos suos agrū predictū Tūc epūs extinxit oēs lāpades q̄ erāt in domo sua dicēs Nō accendet hic lumē donec deus vindicet ecclesiā de hoste suo. Qō cū fieret ⁊ oraret: febris grauissima arripuit ꝓpositū. Et statim manda uit epo vt oraret pro eo ne moreret: ⁊ redderet ecclesie agrū similē illi adiūgentē pro emēda. Tūc remādauit epūs ei Jam oraui ⁊ erau diuit me deus: ⁊ tu me derisisti: ⁊ deū decipe credidisti. Tūc ꝓpositus ꝓcepit se ferri ad epm. Cū aūt rogaret eū p seipm vt ecclesiā intraret: ⁊ nollet: eū cōpelli fecit. Cū aūt ꝟ fecisset: q̄si cito epūs ecclesiam intrauit: ꝓpositꝰ obiit. ⁊ ecclesia rem suā recupauit. ⁊ ꝓpositus amisit ⁊ se ⁊ agrū p̄dictū. Tertio damnant eternaliter. sic ps supra de theodorico ⁊ karolo martello. pīctis in vulcanū. ⁊ de Stephano aduocato: qui abstulerat ecclesie sci laurētij p aduocationē falsam q̄ttuoz domos ꝛc. Isa. v. Ue q̄ iustitiā iusti aufertis ab eo. ꝓpter hoc sicut devorat stipulā lingua ignis: ⁊ caloz flāme exurit: sic radix eoz q̄si fauilla erit ꝛc. qz in inferno comburentur. Quia sicut ignis q̄ cōburit siluā: ⁊ sic flāma cōburēs montes. ita psequet eos de⁹ in potestate sua. ſ. inferno cū demonib⁹ in supplicio eterno.

De inobedientia. DIS .X.XII.

Deinde cōsiderādū est de inobediētia: q̄ est decima septima filia inanis glie: q̄. ſ. hō non vult iugū obediētie subire: sz oīb⁹ insupire. Et sic ex ambitione vult ꝓesse: ita p inobediētiā vult nō subesse. nec alteri⁹ puta dei vel supioris: sz suā facere volūtatē. Cū aūt ex inani glia appetat hō manifestationē excellentie sue: ex ꝟ maxime manifestari videt q̄ alteri⁹ volūtati vel obediētie nō subdat. ⁊ sic ex inani glia ozit inobediētia. ¶ Circa inobedientiā autē notanda sunt q̄ttuoz. Prīmo vtrū oīs inobediētia sit mortale ptiū. Scōo vtrū sit ptiū spāle. Tertio q̄ mouē nos debēt ad ptiū inobediētie detestandū. Quarto cōsiderādū est de volūtate ꝓpria: q̄ maxime causat in nobis inobediētiā. ¶ Circa primū sciēdū est: q̄ ptiū ideo dicit mortale: qz ꝛtrariat charitati: p quā est spūal⁹ vita. charitate aūt diligit⁹ deꝰ exprorie. Exigit aūt charitas dei vt ei⁹ mādat obediat: sicut supra dictū est. ⁊ ideo inobedientē eē diuinis ꝓceptis peccatū mortale est: q̄si diuine dilectioni ꝛtrariū. In ꝓcept⁹ aūt diuinus cōtinet: q̄ etiā supioꝛib⁹ obediat. Et ideo etiā inobediētia q̄ q̄s inobediēs est ꝓceptis supioꝛ est ptiū mortale: q̄si diuine dilectioni ꝛtrariū. Sm illud Ro. xiij. Qui potestati resistit: dei ordinationi resistit. Cōtrariat insup dilectioni ꝓximi inq̄ntū supiori ꝓximo subtrahit obediētiā quā ei debet. Ad secūdū. ſ. vtrū inobediētia sit ptiū spāle. Dicēdū: q̄ ptiū aliq̄ꝺ dicit eē spāle ptiū ꝓpter spāle rationē obiecti. Inobediētia aūt hz specialē rationē obiecti: qz licz inobediētia possit eē circa obiectū cuiuslibet peccati: tñ spāliter respicit ꝓceptū sub rōne ꝓcepti. Unū non omne ptiū ꝓprie loquēdo est inobediētia: sed solū q̄n aliquis ꝓceptū ex intentione ⁊emnit. Qñ aūt aliq̄s facit ctra ꝓceptū nō ꝓpter ꝓceptū ⁊emptū principaliter: sed ꝓpter aliq̄d aliud. tūc est inobediētia materialiter tm: sed formaliter ptinet ad aliā speciē peccati: puta fornicatiōis furti vel homicidij ⁊ hmōi. Licz aūt videat Ambro. ꝺiffinire ptiū: dicēdo Peccatū est ꝓuaricatio legis diuine: ⁊ celestiū inobediētia mandatoꝛ. Et sic omne ptiū videt eē inobediētia. tñ illa ꝺiffinitio nō datur nisi de pctō mortali: qō habet pfectā rationez pcti. ptiū etiā

ueniale nō est cōtra preceptū sed pter. nec tamē omne peccatū mortale est inobedientia. formaliter loquēdo vt dictū est. Itē licet nō omnis motus inanis glorie sit mortale peccatū. tamen ex ipsa pōt oriri inobediētia. qz nihil ꝓhibet ex veniali peccato oriri mortale. cū peccatū veniale sit dispositio ad mortale. Itē non omnis inobedientia est peccatū mortale. sed sunt gradus grauitatis in eo. Pōt enim vna inobediētia esse grauior alia dupliciter. Uno mō ex pte ꝓcipientis. Cuius enim omnē curā homo apponere debeat ad hoc q̄ cuilibet superiori obediat. tamē magis est debitū q̄ hō obediat superiori q̄z inferiori protestati. Cuius signū est qz ꝓceptū inferioris ptermittit si sit ꝓcepto superioris cōtrariū. Unde cōsequēs est q̄ quāto superior est ille q̄ precepit. tāto ei inobedientē esse sit grauius. z sic inobediētē esse deo est grauius. q̄z inobediētē esse homini. Secūdo ex pte ꝓcipientis. Nō enim ꝓcipiens equaliter vult adimpleri oīa q̄ mandat. Magis enim vnusq̄sq̄ vult finē. z id qō ē fini ꝓpinquius. z ideo tāto est inobediētia grauior quāto ꝓceptuz qō quis ꝓterit magis est de intētione illius qui ꝓcepit. Et in preceptis quidē dei manifestū est q̄ quāto ꝓceptū vat de meliori. tanto est eius inobediētia grauior. qz cū voluntas dei p se ferat ad bonū quāto aliquid est melius. tāto deus vult illud magis impleri. Uñ qui inobediens est ꝓcepto de dilectione dei grauius peccat q̄z qui inobediens est ꝓcepto de ꝓximi dilectione. Uolūtas autē hoīs nō semp magis fert in melius. z ideo vbi obligamur ex solo hoīs ꝓcepto nō est maius peccatū ex eo qz maius bonū ꝓterit. sed ex eo q̄ ꝓteritur qō est magis de intētione ꝓcipientis. Sic ergo oportet diuersos inobediētie gradus diuersis peccatoz gradib⁹ cōpare. Nā inobedientia q̄ cōtenit dei ꝓceptū ex ipsa ratione inobediētie grauius est peccatū. q̄z petrū quo peccat in hominez si secerneret inobedientia dei. Et hoc dico. qz qui cōtra ꝓximū peccat. etiā ꝺ preceptū agit. si tamē in aliquo peccatoz ꝓceptū dei ꝺtineret adhuc grauius peccatū esset. Inobediētia autē qua cōtenit ꝓceptuz hoīs. leuior est peccato quo cōtenit ipse ꝓcipiens. qz ex reuerētia ꝓcipientis ꝓcedere ꝺz reuerētia ꝓcepti. Et similiter petrū qō directe ptinet ad ꝓceptū dei. sicut blasphemia vel aliq̄d hmōi graui⁹ est. semota etiā p intellectū inobediētia q̄z petrū i quo cōtenit solū dei ꝓcept⁹.

¶ Circa tertiū. s. q̄ mouere nos debēt ad petrū inobediētie detestādū. Sciendū q̄ ad hoc nos debent mouere spāliter q̄ttuor. Prio lex nature. Secundo lex scripture. Tertio bona q̄ pdimus. Quarto mala q̄ incurrimus. Primo q̄dē petrū inobediētie detestādū ē. q̄z ondit lex nature. q̄ dictat homini q̄ deo sup oīa obediēdū ē. Bern. Infidelē vrget nālis rō. totū se debere ei a quo totū se hz. Judicat enim se totū debere deo q̄si suo creatori. totū genitori. redēptori z dño. Bern. Si fuus est timet a facie dñi. si mercenarius est mercedē sperat de manu dñi. si discipulus aurē parat magistro. si filius honorat patrē. Ex his oīb⁹ reū iudicat ius nature illū qui deo obediendo nō obtēpat vt creatura creatori a quo totuz se hz. genitura genitori a quo descēdisse seuidet. liber redēptori cui se totū ꝺz. mercenarius remuneratori. magistro discipulus. dño fuus. Et mētē i q̄ inobediētiā videt semp reprehendendo mordet ius nature. Uñ dñs ad chayn dixit Bern. iiij. Si male egeris in fozib⁹ petrū tuū adorit. reclamāte cōscietia tua ꝓpria te malū egisse. Uñ inobediēs deū cōtenit z ius nature puertit dū mēbra nolūt obediēdo subesse capiti vt creatura creatori. vroz viro. fili⁹ pri. subditus plato. fu⁹ dño imo cedūt eis q̄nq̄z ex aduerso. Per hāc cōtenit creatura creatorē. z creatoz creaturā abijcit. pō. Aduersum te testamētū disposuerūt ta. rdu. z ysma. j. Reg. xv. Dixit samuel ad saul. Scelus idolatrie ē nolle acquiescere. qz abiecisti sermonē dñi. abiecit te ne regnes sup israel. Quia filij israel abiecerūt dñz p inobediētiā. abiecit eos dñs in multā fuitutis miseriā. Osee. ix. Abijciet eos dñs de⁹ me⁹ qz nō audierūt eū. z erūt vagi i nationib⁹. Itē pp inobediētiā ꝺtenit subditus platū suū z sacerdotē suū. z p hoc cōtenit deū. j. Reg. viij. Dixit dñs ad samuel. Nō te abiecerūt sz me. ne regnē sup eos. Et eiusdē ix. Filij belial direrūt rē. De⁹ etiā pp hoc abiecit eos sic ondit dñs p figurā. Ezech. vij. Loqueris ad eos z nō audiēt te. Et post. Precepit eis tondē capillos z pijcē. dixitq̄ eis sic ꝓjciēdos inobediētes. Itē p hāc ꝺtenit vroz vix. vt vasthi assuet. Hest. j. Itē inobediētia facit fuū rebellē dño suo. Job. vi. Uir van⁹ in supbiaz erigit. z q̄si pullū onagri se libez natū putat. q̄ nullo mō sustinet iugū. ij. Reg. xix. Dixit miphyboseth. Seru⁹ me⁹ cōtēpsit me. Qz inobediētia sit ꝺria legi nature manifeste patet ex hoc q̄ oēs creature obediūt creatori. Hm illud Judith. xvi. Libi fuiat ois creatura tua. pō. Oīa seruiūt tibi. Job. ix. Qui ꝓcipit soli z nō orit rē. In solis autē hominē z demone inuenit rebellionē. ¶ Scōo hoc idē docet lex scriptura. Et ꝺ multiplicit. Uidelicet. suadendo. arguendo. promittendo. cōminādo: exempla obedientiū z penas inobedientiū describēdo. Primo quidē suadēdo Deu. x. Et nūc israel q̄d dñs deus tuus petit a te nisi vt timeas rē. Sequit. Et custodias mandata dñi rē. Et xix. Obedias voci dñi: illiq̄ adhereas. Debze. xiij. Obedite preposi tis vestris rē. Item hoc idem docet scriptura arguēdo Deu. xxxij. Deū qui te genuit dereliquisti. Piere. xxvi. Nūquid non recipietis disciplinā vt obediatis verbis meis dicit dñs. Itē ad Hal. v. Quis vos impediuit nō obedire veritati. Itē hoc idē docet scriptura cōminādo Deut. viij. Peribitis si inobedientes fueritis. Et. xvii. Qui superbierit nolēs obedire sacerdotis imperio q̄ ministrat dño deo tuo: morietur hō ille. Itē. xxj. Si genuerit hō filiū ꝺtumacē z pterui q̄ nō audit pris vel mris imperiū: z coercitus obedire ꝺtēpserit rē. Lapidib⁹ obruet eū oīs ppl's. Itē. ij. Timo. j. Qui nō obediūt euāgelio dñi nri ihesu christi: penas dabunt in interitū sempiternas. Itē hoc idē docet scriptura ꝓmittēdo. Heñ. xxii. Bñdicent in semine tuo gētes: qz obedisti voci mee. Et. xxvi. Bñdicent in ipso oēs gētes: eo q̄ obedierit abraam voci mee. Ideo dicit Piere. xlij. Obediamus vt bene sit nobis. Deniq̄ hoc idem docet scriptura exēpla obedientiū z penas inobediētiū describēdo. Obedientiū quidē vt abraam sicut dictū est. Itē christi Phil. ij. Christus factus est obediēs rē. Inobediētiū facta z exēpla recitat scriptura sāc̄ i multis locis. puta de lucifero qui noluit eē deo subditus sed filis ei. z ideo a sūmo celo eijcit: z in pfundū inferni detrudit. Adā p inobedientiā a paradiso voluptatis in hui⁹ mūdi miserias exul emittit. Heñ. iij. Uroz loth p inobediētiā in statuā salis ouertit. Heñ. xix. Pharao nolens obedire dño: dicēs Nescio dñm: q̄si lapis vel plumbum in ꝓfundū maris demergit. Exo. xxiiii. Lhoze per inobedientiā terra deglutiuit: z i inferno absorbet. Nu. xvi. Ppl's deo z moysi inobediens ab hostib⁹ suis occidit: trahit z vincit ab eis Nu. xxiiij. z in multis alijs locis. Achā inobediens mādatis dñi tollens de rebus ꝓhibitis a dño deprehēsus trāsgressoz: lapidib⁹ obruit Josue. vij. Saul dño inobediens cū filijs occidit a philisteis: corp⁹ eius decapitatū muro suspēdit: z regno cū sua ꝓgenie in perpetuū spoliat. j Reg. xlvi. Salomon mādatū dñi trāsgrediēs cū mulierib⁹ alienigenis mīrimonia ꝺtrahēs: sapiētia priuat: idolatra efficit: z amoze ardentissimo alienigenis mulierib⁹ copulat: regnū ei⁹ ab eo scindit: et ei aduersarij suscitant. iij. Regū. xj. Itē vir dei qz inobediēs fuit verbis dñi: a leone occidit. iij. Reg. xiij. Itē vasthi ꝓpter inobediētiā suā de impio eijcit. Hester. j. Tertio ad idem mouere nos debent multa z magna bona q̄ pdim⁹: z quib⁹ p inobedientiā priuamur. Que sunt duodecim: sicut sunt fructus duodecim ligni vite: quib⁹ licitū fuisset hoī vesci: si se bis p iobedētiā nō priuasset. Obedientia quippe est lignū vite: cuius fructus ducit ad vitā perpetuā Inobediētia vo lignū mortis: cui⁹ fructus ducit ad mortē. Fruct⁹ aūt duodecim sunt imortalitas corporis: vita eterna: ornamēta virtutū: meritū bonoz operū: benefaciēdi facultas: ꝓnitas viriū: aīe puritas z pspicacitas: scōz associatio: bonoz ecclesie cōiocatio: pax et cōcordia supioz: obediētia inferioz: abūdātia terrenoz z tpaliū bonoz. Dis fructib⁹ priuat hominē vitiū inobediētie. Primo q̄dē imortalitate corporis Inflicta nāq̄ est nobis necessitas moriendi ꝓpter inobedientiā. sicut dictū est ade Heñ. ij. In q̄cūq̄ die comederit eo moz. mo. Itē priuat vita spūali: q̄ deus est: q̄ ꝓpter inobediētiā relinq̄t animā quā inhabitabat p gratiā. ij. Paral. xv. Si dereliqueritis dñm p inobedientiā derelinquet vos p sublatā gr̄az. Et. j. Paral. xxviij. dixit dauid salomoni. Si dereliqueris dñm: derelinquet te z ꝓiciet in eternū. Itē inobediētia tollit z aufert ornamenta virtutū. Uñ adā z eua post inobedientiā senserūt se esse nudos: qz p inobedientiā nudant hoīes vestib⁹ virtutū quib⁹ fuerāt induti ex alto. Itē inobediētia priuat vita eterna. Heñ. iij. Uidete ne forte sumat de lignovite z viuat in eternū. Job. xij. Mādata dei vita eterna sunt: supple cū ꝓplent: z ei⁹ ꝓuatio cū nō implent. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi: serua mādata. Itē p inobedientiā priuant et spoliantur hoīes bonoz operū preciositate: q̄ erāt meritoria vite eterne. z ita adeo desperiunt q̄ nec respiciunt. Heñ. iiij. Adchayn munera nō respexit: qz deo nō placēt inobediētes: vel eoz obsequia. Nu. xv. dicit de choze z suis cōplicib⁹. Nō respicias ad sacrificia eoz. Itē priuant benefaciēdi facultate. Cū enī hō ante petrū inobediētie haberet arbitriū liberū a peccati seruitute: prius erat ad bonū volendū z faciēdū: p peccatū inobediētie facilis est hō ad male faciēdū. Itē ꝓuat aīe pspicuitate z subtilitate vt nō sint in ea q̄nta erāt ante inobediētiā. Itē priuat scōz societate: qz q̄ prius erat de grege z societate scōz: fit soci⁹ demonū p inobedientiā: qz infectus lepra spūali: ejicit a societate sanctoū ad modū leprosi. Itē sepat ab ecclesie cōione: vt ecclesie suffragia que prius ei valebāt: tam nō

valeant directe ad salutē.z maxime sacramentū corpis christi.aut ecclesiastica sepultura.Sicut patet de excōicatis.Itē p inobediētiā amittit hō pacē superiōr.vt rōnis q̄ ī pugnat z repzehēdit eū.z vel cū quo nō hz pacē sed guerrā.z cū sanctis eī⁹.Isai.lvij.Nō est pax impijs dic dñs.Itē p inobediētiā amittit inferiōr obediētiā. Ade enīz ante pctū inobediētie erāt ad nutū subiecta oīa inferiora.qz oīa mēbra corpis erāt subiecta rōni ei⁹.z oīa aīalia obediebant ei.pē.Oīa subiecisti sub pedib⁹ ei⁹ zc.Unī dixit ei dñs Heri.j. Dñamini piscib⁹ maris zc.Ultimo inobediētia aufert homini gratuitā abundātiā terrenōr.qz ante pctū inobediētie terra fine labore dabat bona sua z postea dedit spinas z tribulos.z excolit cum magno labore.Heri.iij.Maledicta terra in ope tuo.in labozib⁹ conie.zc.Spinas z tribulos germinabit tibi. ¶ Quarto pctū inobedientie detestandū ostendunt mala q̄ p illud incurrim⁹ q̄ si nō eēt. nihil noceret homini nec in h̄ seculo nec in futuro.Greg.Nulla nocebit aduersitas.si nulla dominet iniquitas.Multū esset obediēda z fugienda illa pestis a qua oīa mala eueniūt.eueniēt.z euenerunt.oīa mala q̄ facit peccatū facit inobedientia.De h̄ redre.supza de pctō in genere. Tamen causa brevitatis pūt reduci ad q̄ttuor q̄ sunt. Nāevulneratio.Iniq̄ dñatio.Multiplex maledictio.Diuīa īdignatio⁹.Prio q̄dē nāe nre lesio.q̄ p inobediētiā facta ē ita corrupta in aīa z corpe.passibilis.infecta z afflicta.Oēs infirmitates et pene q̄s caro patit fūt inflicte ex inobediētia pmi ꝓlis.q̄b⁹ ꝓfigit q̄si septē sagittis.q̄ sunt afflictiones caloris z frigoris famis z sitis lassitudinis z ifirmitatis.z mortis corpalis.q̄bus nā nostra quasi spinis cōfigit.pē. Cōuersus sum in erūna.mea dū cōfigitur spina. Et sicut sagittis cōfoditur Job.vij.Sagitte dñi in me sunt.quarū indignatio ebibit spiritū meū.pē.Sagitte tue infixe sunt mihi.Si tāta pena plectit hō pro inobediētia aliena cui volūtate ꝓpria nō cōsentit pro qua necesse hz tātas penalitates corpis z mortē etiaz sustinere.cogitare debet q̄z graviter pro sua inobediētia cui⁹ē ipse culpabilis sit plectēdus.Oēs etiā passiones z pene spūales aīe ex illa prima inobediētia ꝓueniunt.puta ignozātia.impotētia.cōcupiscētia.malicia.rebellio carnis ad spiritū.timoz.doloz.tristitia.solicitudo.augustia.z hmōi.Et breviter oīa mala q̄ patimur. vobis ꝓpter inobedientiā infligunt.Secundo mouere nos dz iniq̄ dñatio.Per hanc enim solā hz dyabolus potestatem z iurisditionē in peccatoze.Aug.Eandē iurisditionē hz dyabolus in peccatoze.quā hō hz in ꝓpzio pecoze.Per hanc solā efficit hō seruus dyaboli.vt de mēbris eius immo de corpoze suo reddat ei censum.dū in eius corde cōtēptus z inobediētia dñat.Et sicut obediētia facit hoiem filiū dei.Eccī.iij.Filij sapiētie ecclesia iustoz.z natio eoz obediētia z dilectio.sic inobediētia facit hominē filiū dyaboli.Joh.viij. Vos ex patre dyabolo estis.Aug.Qui fm seipsum z nō fm deus vult viuere.similis est dyabolo.Unī in talibus dyabolus spūalit.z q̄nq̄ etiā corpaliter ꝓmittit dñari.In vita.b.Frācisci legit⁹ q̄ cuz frater q̄dā in capitulo cozā gardiano suo nollet culpā suā recognoscere nec recipere disciplinā.beatus Frāciscus in oīone existēs vidit in spiritu dyabolū sup fratris inobedientis dorsuz q̄ talis sessoris sequebat habenas.Itē.ij.dial.xxv.dī q̄ cū q̄dā iuuenis monachus leuis moz⁹ dissuadēte beato benedicto exiret ordinez.ī via inuenit draconē ipsum deuozare volētē.Timens autē ac tremens clamare cepit.succurrite fratres succurrite.aduenientes autē fratres trementē z palpitantē ad monasteriū reduxerūt. Reductus autez ꝓmisit se nūq̄z deinceps de monasterio recessurū.Itē.iiij.dial'.xix. de theodozo puero qui in extremis draconi traditus fuit ad deuorandū sed ille fuit fratrū pcib⁹ effugatus.Tertio h̄ idē oñdit multi plex maledictio.q̄ maledicunt inobediētes. Maledicunt enim a deo z a sanctis eius Deu.xj.En ꝓpono vobis maledictionē si non custodieritis mādata dei zc.Itē.xxviij.Q⁹ si nō audieris vocē dñi dei tui zc.Ubi ponunt maledictiones multe z grauissime q̄b⁹ feriunt mandatoz dñi trāsgressores.Itē Deu.xxviij.ꝑcepit dominꝰ filijs israel vt se diuiderēt in duas ptes.z starēt sup duos montes garizim z hebal.z ser trib⁹ starent in vno monte.z ser trib⁹ ꝓponerent bñdictiones.sup obseruatozes mādatoz.secūdi maledictiōes in fine subiungerēt.Maledictus q̄ nō pmanet in smonibus legis nec eos ope pficit.z rndit oīs ppl's.amē.Sic fiet in iudicio.omnes sancti deo assistētes ꝓponēt bñdictionē eternā obediētib⁹.z econtra maledictionē ppetuā inobediētib⁹.pē.Maledicti q̄ declināt a mādatis tuis.Eccī.xlj.Ue vobis viri impij q̄ derelinquitis legē altissimi.qz si nati fueritis zc.Quarto hoc idē oñdit furoz z indignatio dei cōtra inobedientes.qua cā vehemēter z implacabiliter indignatur q̄ eos a suo regno excludit.Sicut enim obedientia christi regnuz celoz aperuit.ita inobedientia parentū illud clausit.multo fortius ergo claudit illud inobediētia ꝓpria.Psal.de inobediēti bus dicit: Juraui in ira me.si in.in re.me.Oēs enī filij israel postq̄z mare rubrū trāsierūt q̄ fuerūt inobediētes:terrā ꝓmissiōis nō itro ierūt.Itē magister Jacob⁹:Cū q̄dā monach⁹ fact⁹ fuisset archiepc z abiecisset fere oēm ordinē q̄ntū ad obediētiā z ordinis paupta tē.cū veniret aliq̄ visitare abbatiā de q̄ assumptus fuerat cū maximo apparatu equoz sūmarioz z socioz magnoz.cū in mensa in q̄ ꝓparata erāt multa ꝓciosa fercula:quendā ouersum quē vidit ibi virū simplicē z obedientē p oīa meditationi z otēplationi attētū.incepit irridere cozā aliis de hoc q̄ ipse videret q̄si alibi,rapt⁹ dicens Dñe ouerse dicite nobis quid somniatis.Et cū instaret:ait cō uersus Dñe exquo placet vobis:ego referā.Dixit videbatur q̄ raptus erā ad iudiciū dei:z q̄ ibi erat infinita multitudo assistentiuz ante deum. Cum autem supplicasset beatus benedictus ꝓ monachis suis:concessum est ei q̄ omnes p virtutē obedientie q̄ erāt de suis monachis intrarēt in regnū celoz. Uerūtn̄ multi aderāt q̄ de suis monachis se dicebant.Cū aūt regula reuolueret:z de obediētia inquireret:inuentū est q̄ regulā nō obseruabāt multi in exteriozib⁹:vt in vestimētis:equis:z huiusmodi.Et cū iudex diceret q̄ vētres eoz scinderent:z inquireret vtrū intra cibaria regularia inuenirent vt fabe z hmōi:cū apirent effundebat maxima multitudo cōmixta volatiliū:carniū punguiū:z specierū.z cum nec intus nec extra inueniretur aliq̄d de beati benedicti regula:dictū est eis a dño Nescio vos:nō intrabitis in requiē meam cū illis inter quos vos videbamini eē.Quib⁹ auditis:dictus archiepc ꝓfusus:cōuersum omisit ī pace.Aug.O q̄z detestabile est vitiū obediētie ꝓtrium:p q̄ angelus cecidit de celo:hō exclusus est a paradiso: saul amisit regnū:ppls israel gentē z locū.Itē ex ira z indignatiōe quā habet ꝓtra eos:in infernū intrudit eternaliter cruciādos. Sola enī inobediētia huiusmodi aperuit infernū:z ibi torquet cū.que si nō fuisset:infernus nō esset.Sicut enī artifex inueniēs ferrū durū fornacē succendit z martellos parat ad domandū illud.ita deus ignē z tormēta z tozmētes parauit ad ꝓtūdendā duritiā superbie z inobediētie z rebellionis.Deu.xxxij.Ignis succēsus ē in furore meo zc. Itē.xxviij.Si nō audieris vocē dñi dei tui vt facias mādata eius: ꝓponet dñs iugū ferreū sup ceruicē tuā donec te conterat.Eccī.xxix Sūt spūs ad vindictā creati:z in furore suo tormēta ꝓfirmauerūt. De his dicunt exēpla multa supza de inferno.Itē cū btūs Berñ. ouertisset oēs suos:z secuti fuissent eū:pater eius inobediens erat ei in sua duritia pseuerās.Cū aūt semel in villa sua predicaret: nec vellet ei pater suus obedire:ꝓcepit q̄ apportaret ignis. Quo facto applicauit eū ad quendā truncū veterē qui erat ante portā eccl'ie.z cū laboraret ad eū succēdendū:nō poterat accēdi sed fumabat.tūc iniūxit oīb⁹:q̄ post comestionē illuc ouenirēt ad sermonē.z q̄libet apportaret secū vnū fasciculū de malleolis sarmētoz:z proijcerent sup illū truncū. Quo facto ꝓcepit ignē apponi:z succēsis fasciculis etiā trūcus succēsus est:maximū ignem emittēs z flāmantē. Tunc btūs Berñ.incepit sermonē de tormētis z igne infernī:quō inobediētes fasciculꝰ pctoz suoz sup eos ꝓiectis torqrent in inferno.z de h̄.ita exce'lēter ꝓdicauit:q̄ ipm pr̄ suus dur⁹ z inobediēs sibi ad clausträle obediētiā est secutus.

¶ De causis inobedietie. DIS. XXIII.

DEinde ꝓsiderādū est de his q̄ principaliē inobedientiā causant in nobis.Que sunt duo ꝓncipaliē.s.volūtas ꝓpria z sensus ꝓprius. Nam hō in quo voluntas ꝓpria dñat nō vult ali s subesse: nec vult aliena seq̄ sz ꝓpriā volūtatē.Ille vo q̄ est ꝓprij sensus sic adheret sue sentētie:q̄ nō vult cedere sentētie melioꝝ. Sūt aūt multa q̄nobis ostēdunt volūtatē dei vel prelati vicarij eius.que q̄ audit deū audit:z qui spernit deū spernit:ꝓferendā eē ꝓpe volūtati.Primo qz volūtas dei est bona z irreprehensibilis.Secūdo qz est certa z imutabil'.Tertio qz beneplacēs z delectabil'.Quarto qz pfecta z honozabil'.Probetis ait Apls Ro.xij.que sit voluntas dei bona beneplacēs z pfecta.Nostra vo volūtas ꝓprias conditiones habet cōtrarias.vt infra patebit. ¶ Primo quidē volūtas dei est bona:sancta:principiū z causa totius bonitatis.Nā eoipso q̄ vult aliquid fieri:bonū z iustū z sanctū est illud fieri.z tādiu est aliquis bonus q̄diu volūtatē suā cōformat deo.Unde Augu.sup illud Psal.Mihi adherere deo bonū ē.dicit: Quid vultis ampli⁹ frēs:hoc omne bonū est:qz qui adheret deo:vnus spūs est:qz suā participat bonitatē q̄ ei adheret p volūtatis vnifozmitatē.Econtra ꝓpria volūtas est principiū oīs mali:z oīa bona inficiēs mala facit:z sine ipsa nihil malū est.Aug.Peccatū adeo est voluntariū:q̄ volūtariū nō est peccatū. ¶ Secūdo volūtas dei est certa z imuta

volūtas dei est certa ⁊ īmutabilis. Unde voluntatē dei necesse est adimpleri nō nostrā. Beñ. l. Nō dei possumus resistere voluntati. Pest. xiij. Non est qui possit tue resistere voluntati. psal. Oīa quecūq; voluit fecit ⁊c. Si autē voluntatē dei sequimur. errare nō possumus ⁊ fructu meriti nō caremus. Uolūtas autē nostra vaga ē. faciens hominē vagū ⁊ instabilē. ⁊ inducit eum ad quecūq; mala ⁊ precipicia ⁊ pericula. vt sit similis vacce percusse oestro. Osee. iiij. fm aliā translationē. Sicut vacca percussa oestro declinauit israel quasi musca canū. qua percussa currit vaga. nec regitur ad nutū pastoris. Itē fit sicut nauis ī tempestate sine remige ⁊ ancbora rationis ⁊ diuini timoris. que fertur ꝓceps ad oīa pericula. Prouer. xj. Ubi nō est gubernator corruet populus. Di sunt nubes sine aqua nebule turbinibus agitate Iud. ij. Item sunt similes lunatico quē spiritus nequā nunc in ignē ꝓiciebat. nunc in aquā Matth. xvij. Ideo Ecci. xviij. Post cōcupiscētias tuas nō eas ⁊ a volūtate tua auertere ne fic te precipitet p̄ mala multa vt equus vmbratilis ⁊ indomitus. Itē sicut sequi ꝓpriā voluntatē est periculose ⁊ male viuere. ita p̄ cōtrariū nō sequi sed abijcere est bene viuere. Aug. Illā die te bñ vixisse puta. in q̄ volūtati tue abrenūciasti. in qua desideriis tuis restitisti. quā sine vlla trāsgressione regule duxisti. ¶ Tertio volūtas dei est beneplacens ⁊ delectabilis. Joh. iiij. Meus cibus est vt faciā voluntatē patris mei. Idē. vj. Nō veni vt faciā voluntatē meā. sed voluntatē eius q̄ misit me. Unde imminēte passione dicebat. Nō mea volūtas sed tua fiat Luce. xxij. Bern̄. Logita oñi passionē ⁊ erubesce sequi ꝓpriā voluntatē hanc sequi fac̄ minister christi. ⁊ eū sequi ⁊ cōsequi. Aug. in lib. confess. Ille tuus optimus minister erit oñe q̄ nō magis intuetur hoc a te audire q̄ voluerit. sed potius hoc velle q̄ audierit a te. Unde christus nos docuit ozādo dicere. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊c. Matth. v. Et. xxj. dr̄. Qui vult venire post me abneget semetipsum. quia nec ꝓpriā voluntatē faciētes nec eor opa. nec oblationes. nec munera placēt ei. Mal. ij. Nō est voluntas mea ī vobis dicit dñs. ⁊ munus nō suscipiā de manu vestra. Sane diuina volūtas multū ē delectabilis in corde deuoto. sicut dicit Aug. vbi supra. Mibi adherere deo bonū est. Quid vultis fratres amplius ⁊c. Idē cū tibi adhesero. ex omni me nūq̄ mibi labor. nunq̄ dolor. sed vita mea tota viuet in te tota plena te. Talis itaq; adhesio facit hominē pacificū. imperturbabilē ⁊ quietu. ⁊ in p̄senti q̄si deū facit. Luce. ij. In terra pax hominib⁹ bone volūtatis. pñs. Pax multa diligentib⁹ legē tuā. ⁊ nō est illis scandalū. Nec de p̄sentibus aduersitatibus si insurgant cōtra eū cōturbab̄. q; cōformat voluntatē suā voluntati diuine a qua oīa aduersitatē fiunt. Sicut quidā bonus hō faciebat cū quedā tempestas attriuisset quandā parochiā ⁊ in ofica die cōuenissent in ecclesia parochiani mesti ⁊ afflicti de hoc q; amisissent bona sua. ⁊ contra deū murmurarent. quidā eor letus persistebat dño gratias agens. Cū autē alij quererent ab eo quare hoc faceret ait q; hoc ideo faciebat. q; in potestatē suā ita deū redegerat. q; nihil faceret deus nisi q̄ ipse vellet. Cū autē de hoc accusarent eum apud sacerdotē. q; videbat̄ heresim sapere. reddens de hoc rōnem sacerdoti ait q; hoc ideo dixerat. q; quicq̄d deus volebat. ⁊ ipse similiter. ita q; ipse nihil volebat nisi q̄ deus volebat. Et ꝓpter hoc de omnib⁹ factis eius sic gaudebat. q; de nullo turbabat̄. sed cum ipso tanq̄ amicissimo habebat idē velle ⁊ nolle. Et cū segetes suas videret attritas. de hoc gaudebat. sciens q; hoc deus ad eius vtilitatē faciebat. Itē de parabolis plōrum. cū quidā socratis discipuli recederent ab eo rogauerūt eū vt aliq̄ ꝓceptū ab eo reciperēt bñ ordinandi vitā suā qui ducens eos secū in diuersoriū suū. ⁊ ascendens superiora domus iussit vroxi sue vt vasa melle ⁊ oleo plena eiceret desup. q̄ statim parens hoc fecit. Admirātib⁹ autē discipulis. ait. Si talē in rebus ⁊ domib⁹ vestris potestatē habueritis beatam vitā ducetis. q; si voluntatē superiorꝫ fecerint iferiores nō suā tunc pacifica vita est ⁊ btā in domo. ¶ Quarto volūtas dei est pfecta ⁊ honorabilis. ideo diuine volūtatis impletio. ⁊ abdicatio ꝓprie volūtatis. ducit hominē ad pfectū. Et causam oñdit Ambro. Tantū inquit adijcies virtuti. quantū subtraxeris ꝓprie volūtati. Bern̄. Quicq̄d fit sine spiritualis patris voluntate vel cōsensu vane glorie deputabit̄ nō virtuti. Itē in Lol. pa. dicit. iiij. lib. q; q̄ veniebat in cenobio ad suscipiendū ordinis habitū. per annuꝫ morabatur in domo hospituꝫ cū seniore. ⁊ examinabatur ibi ⁊ instruebatur in seruitio hospitū. ⁊ si bene se habebat ibi. tradebat̄ alteri seniori qui erat decē iuuenib⁹ q̄bus p̄cipiebat ea que perpēdebat volūtatib⁹ eor cōtraria. ⁊ hoc faciebat vt eor frangeret voluntates quia nec humilitas nec cōcordia nec pfectio. nec perseuerātia pōt haberi in ordine ab his qui ꝓprias nō didicerint frangere volūtates. Itē in vitis patrū narrauit abbas cassian⁹ de abbate iohāne. q; cū migraturus eēt cū hilaritate maxia ⁊ ostātia frēs circūstātes rogauerūt eū vt aliq̄ verbū cōpēdiosū ad salutare q̄si loco heredi-
tis eis dimitteret p̄ q̄ posset ad pfectionē ascēdē q̄ ē in chr̄o. Ille aūt ingemiscēs ait. Nūq̄ feci ꝓpriā volūtatē. nec aliq̄ docui q̄ ꝓrius ipse nō fecerim. Reddit etiā hoiem honorabilē. q; magnus est honor seruo dñi. filio patrē. discipulo magistrū venerabilē honorare. ⁊ eius facere volūtatē. Itē tales vocat fratres ⁊ sorores. q̄ est honorificū nimis. Unde Matth. xij. Quicūq; fecerit voluntatē patris mei q̄ in celis est. ipse frater ⁊ soror ⁊ mater est. Ecōtra ꝓprīa volūtas reddit hoīez ofusibilē. sicut dicit Osee. x. In volūtate sua ofundet̄ israel. Et q̄ nutrit̄ in religione fm voluntatē suam. semper confundit eam. Prouer. xxx. Puer qui dimittit̄ voluntati sue ofundit matrē suā. In vitis pa. dicit̄ q; q̄dā iuuenis circuiens multos patres. venit ad quēdā senē causa edificatiōis. Cum aūt senex ab eo peteret q̄d ipse quereret. ait iuuenis q; aliquē senē quē videret viuere fm volūtatē suā vt cū eo morareť. Cui ait senex. Quomodo tu tot trāsiuisti bene viuētes ⁊ huc venisti. tu ergo vis inuenire senē qui viuat fm volūtatē tuam quē tu potius deberes querere vt fz eius viueres volūtatē. Vic ē ordo preposterus saluti tue ⁊ saluatori ⁊trarius. q̄ nō quesiuit facere volūtatē suā fz potius patris sui. Nec audiēs iuuenis ofusus se. pstrauit ad pedes ei⁹. Merito ofusiōe digni sunt qui sequunt̄ ꝓpriā voluntatē. q; p̄ hāc potest homo conuinci de furto vel rapina. maxime claustralis. de rapina si est violēta ⁊ aperta. de furto si est occulta. In pfessione aūt dimisit imo cōmisit eam in manu prelati vt de ea ⁊ eo faceret quic quid fm deum vellet. quam inuito eo sibi vsurpat homo ꝓprie voluntatis. Bernardus. talibus loquens dicit. Uos q̄ vos nobis semel dedistis. q̄d adhuc vos de vobis intromittit̄. similes sūt crucifixorib⁹ oñi q̄ arundinē quā primo tenebāt q̄si eū honorantes ī manu ei⁹ ꝓ sceptro ponebāt regio. ⁊ itez eā inde rapiētes. caput ei⁹ inde pcutiebāt Matth. xxviij. Itē vident̄ subsānare dñz ad modū illoz q̄ ludunt cū pila ⁊ ad modū pueroz qui modo dāt ⁊ statiz rehabere volunt. q̄ etiā si statim nō rehabent improbe repetunt. ⁊ flent nisi statim rehabeant. Ecci. xxxiij. Nō placent deo subsannationes impioz. ⁊ vota eoz nō probat altissim⁹. Deniq; qui dei faciunt voluntatē abnegādo ꝓpriā voluntatē. deus eos ad honorē perpetuū perducit. ysa. lviij. Si auerteris a sabbato pedē tuū facere voluntatē tuā. Et post. ⁊ nō inuenīē voluntas tua. tunc delectaberis sup dño. sustollaz te sup altitu. ⁊re ⁊ cibabo te hereditate patris tui. Itē Matth. vij. Qui facit volūtatē patris mei ipse intrabit in regnū celoz. Aug. Si in vita nostra laborauerimus facere nō nostram sed dei voluntatē. deus per totā vitā suā studebit nostram implere voluntatē. s. per totaz eternitatez. pñs. Uoluntatē timentiuꝫ se faciet ⁊ deprecationē eoz exaudiet ⁊ saluos faciet eos. Aug. Si hoc fecer⁹ volūtatē dei in beatitudine quicq̄d voles erit. Miser igitur est qui voluntatez dei nō vult facere ad tempus modicū. quam si faceret deus suā faceret in eternū. ¶ Scōm q̄ maxime causa in obedientiā in nobis. est sensus ꝓprius. sicut est quando aliqs nimis tenet de sensu suo. dū prelatos suos minus esse discretos iudicat. etiaz mandata eoruz contemnit. ⁊ fic inobediens efficit̄. Sicut chore cū suis complicibus iudicans mādata moysi tanq̄ irrationabilia ⁊ peruersa. vocati venire contēpserunt. dicentes. non veniꝫ nunq̄d oculos nr̄os vis eruere. De hoc reg̃re supra. de pertinacia.

De contumacia. DIS. XXIIII.

Deinde considerādū est de cōtumacia. Sciēduz autē q; cōtumacia duobus modis accipitur. Uno mō cōiter ꝓ inobedientia. Deu. xxj. Si q̄s genuerit filiū cōtumacē ⁊c. cuius pena fm legē mosayca erat mors corpis. sicut dicit ibidē. Alio modo ꝓprie ꝓ inobedientia qua cōtēnit aliquis cozā suo iudice cōparere paruipendens canonicas ⁊ ecclesiasticas sanctiones id est sententias excōicationis suspēsionis. ⁊ hmōi. Uel post̄q̄ icurrerit de eis paruipedit exire ⁊ q̄rere remedia opportuna. Istud autē peccatū est dei cōtēptiuū. cōtumaci valde nociuū. ⁊ ecclesie corruptiuū. Job. xv. Lucurrit aduersus deū erecto collo. ⁊ pingui ceruice armatus est. Cū aūt multiplex sit ecclesiastica sententia. q̄ ꝓ cōtumacia ferri solet. de sola sniа maioris excōicationis q̄ magis est pestifera dicendū est ad p̄sens. oñendo solū q̄s sollicite sit cauenda. Sciēdū aūt q; sicut dr̄ in decretis. inobediēs sacerdotib⁹ in veteri lege aut extra castra ponitus lapidabat̄ a pplo. aut gladio ceruice subiecta cōtēptū expiabat cruore. Nunc autē inobediēs eis q̄ aplico gradui succedunt. q̄ christi corpus ore sacro oficiūt. q̄ claues regni celoz habētes ante iudiciꝫ diē iudicāt. spūali animaduersione truncant̄. i. excōicatiōe.

Que licet ex intẽtione ecclesie ⁊ iudicis excõicationis sentẽtiã ꝓferentis sit medicinalis. sicut ait Iuno. extra. Cũ medicinalis. tamen ex peruersitate cõtumacis hominis claues ecclesie cõtẽnẽtis. fit sibi nociua multiplicit ⁊ dãnosa. Per sentẽtiã enĩz excõicationis ab ecclesia sepatus eijcit. bonoꝝ omniuꝫ expers efficit. hostibus suis ductus exponit. cõtagioso morbo inficit. a deo ⁊ eius ecclesia maledicit. ab eterno regno excludit. ⁊ exclusus in infernuꝫ demergit. ¶ Primo quidẽ ab ecclesia sepat. i. a cõione fidelĩũ ⁊ a consortio ouiũ christi. ⁊ est vt ouis extra ouile posita. Itẽ est vt mẽbrũ putridũ a corpore ꝑscisum. ramus excisus a radice. palmes a vite. Numeri. xv. cũ chore dathã. ⁊ abyron suiqꝫ essent sepati ab aliis. terra eos absorbuit. Aug. sup Iob. Nihil tantũ oz timere christianꝰ q̃ꝫ separi a corpe christi. a quo si se sepat iaꝫ nõ est membrũ eius. nec vegetat spũs eiꝰ. Ad hoc fat exẽplũ qõ habet. ij. dial. xxiij. de duabus monialibꝰ excõicatis a. b. Benedicto q̃ sempꝛ videbant egredi ab ecclesia qñ celebrabat missa. Similit ibidẽ habet. de puero monacho quẽ terra bumatuꝫ ex se ꝓiciebat. De his require supra de purgatorio. Augu. Grauius periclitat talis q̃ꝫ si gladio mãli pcutet. q̃ꝫ si a feris deuorabet. q̃ꝫ si flãmis cremaret. Percutit enĩ gladio spirituali qui in ꝑsenti occidit animã ⁊ in futuro occidet corꝑ ⁊ animã simul qñ pcutiendus est gladio exterioꝝ pte acuto. q̃ egredit de ore dñi Apoc. j. Quãtũ ista sentẽtia sit timẽda oñdunt etiaꝫ bruta. Nã omne aĩal maxime timet sepationẽ capitis a corpe suo. per quã priuat vita. Sic debet hõ timere excõicationẽ. ꝑ quã maxime sepatur a christi capite. ⁊ priuat vita spũali. Mẽbra enim nãliter se opponũt ne amputet caput aut ledat. ⁊ homo manũ aut brachiũ opponit cõtra ictũ vel aliud si põt. Serpens totũ corpus suuꝫ exponit scindendũ ne abscindat ei caput. ⁊ timens capiti suo toto corpe suo caput inuolunt. qz sine capite nõ est vita in mẽbris. Maxime ergo timẽda est excõicatio. q̃ est capitis absciso ⁊ vite spũalis priuatio. Itẽ in vegetabilibꝰ cũ truncus ⁊ ramus a radice sepat aquã quasi lachrymas emittit ⁊ siccat. similiter qui sepat a radice matris ecclesie per excõicationẽ. nõ sine lachrymis debet hoc sustinere. qz per hoc sepatur ab ecclesie sacramẽtis. a q̃bus ministratur nõ excisus ramis humoꝝ gratie ⁊ vita spũalis. ⁊ q̃si ramus excisus siccat arefactus a gratia. ⁊ ꝓpat ad incendiũ infernale. Itẽ sentẽtiaꝫ excõicationis docent timere ⁊ cauere animalia exẽplo ⁊ diuino miraculo hoc agẽte. Narrat qꝺ cũ Papa Greg. nonus eẽt ante papatũ legatus sedis aplice in lombardia. inuenit in quadã ciuitate quosdã maiores cõpugnãtes qui ꝓcessum eius impediebãt cuꝫ altera pars staret ad arbitriũ eius de pace reformãda. ⁊ altera cõtumax nollet cõsentire. cũ excõicasset capitaneũ illius dissensionis q̃ solus pacẽ impediebat. ⁊ ille excõicationẽ cõtẽneret. cyconie multe q̃ nidificauerãt sup turres ⁊ caminos domus eius recesserunt. ⁊ nidos suos trãstulerũt ad domũ alterius capitanei dicte guerre. q̃ paratus erat stare mãdato dicti legati. Qõ videns ille ꝺtumax bumiliauit coꝛ suũ ad absolutionẽ ꝓcurandã. ⁊ ad voluntatẽ dicti legati faciendã. Quo absoluto. dicte cyconie nidos suos sup domuꝫ suã repotauerunt. Itẽ multi passeres solebãt intrare ecclesiã ⁊ fedare ⁊ diuinũ officiũ impedire. Cũ autem nõ possent excludi. eꝑs illius loci excõicauit eos. mortẽ eis cõminans si ecclesiã ipsam vlterius intrarẽt. Qui ab ecclesia recedentes nũq̃ postea eandẽ eccliaꝫ intrauerũt. ⁊ multitudo magna earũdẽ auiculaꝝ circa eandẽ ecclesiã nidificauerũt sup eã aliquando volitantes sed nulla eaꝝ victaꝫ ecclesiã intrabat. Et dicit adhuc qꝺ si aliquis capiat aliquã earuꝫ ⁊ eã in dictã ecclesiã violenter intromittat. statim illa morit. Itẽ cuꝫ quidã eꝑs haberet piscatores in lacu. ⁊ quadã nocte misisset eos piscari ad anguillas. ꝓicientes retia sua in lacu. ceperũt �something pentes cuꝫ anguillis. Quidã autẽ eorũ capita ventibus atterebat credens anguillas esse. ne possent exire nauiculã. In mane autẽ cñ vidisset qꝺ essent serpentes ita abhorruit. qꝺ ꝓe abominatiõe mortuus ẽ. Qõ audiens dictus eꝑs excõicauit dictas angaillas. si de cetero ĩ dicto lacu morarent. omnibꝰ autẽ inde recedẽtibus. nulla eaꝝ postea in dicto lacu reperta fuit. ¶ Secũdo bonoꝝ omniũ expers efficitur. qz priuat bonis spũalibus ⁊ eternis. sacramẽtis. officijs. beneficijs ⁊ a participatione omniũ bonoꝝ fideliũ deum timentiũ. pẽ. Particeps ego sum omniũ timentiũ te ⁊c. Si dannuꝫ incompabile alicui incõmodo tẽporali est amittere participationem vnius solius misse. qz bonũ eius est ĩpreciabile. debẽt attendere excõicati quã tũ dãnificant qui amittũt nõ soluꝫ lucrũ vnius misse. sed singulis diebus tot miliũ missaꝝ lucrũ. quot ꝑ vniuersum orbẽ celebrant. ⁊ etiã fructũ omniũ ieiuniorꝝ. orationũ. peregrinationuꝫ ⁊ aliorũ bonorũ operũ que fiunt singulis diebꝰ per totũ mundũ. Vñ excõicatus est in grauissima captiuitate. qz q̃diu est in tali statu. nullũ bñficiũ absolutionis vel liberationis sue põt ad eum venire adiutorij christiani. Unde melius esset ei si esset in captiuitate saracenoꝝ. qz ab illa posset per aliqꝫ christianoꝝ beneficiũ liberari. ab ista vo ꝺ quo est in illã iuste intrusus. nõ põt aliquo christianoꝝ adiutorio liberari. s. a captiuitate dyaboli. nisi ꝑ manus eoꝝ qui eũ intruserũt. s. ꝑ platos ecclesie q̃diu p eos egredi cõtenit. Itẽ similis. est illi qui a cõmunia alicuius ciuitatis de qua fuerat. est bãnitus. qz si capit ab hostibus ciuitatis. nullũ consiliũ apponit dicta cõia ad eius liberationẽ. Similiter nec cõia ecclesie aliqꝫ adiutoriũ apponit. quomodo vel instãtia orationũ. vel ꝓcio spũaliũ bonoꝝ de manu dyaboli liberet. Job. xv. Nõ credat erroꝛe deceptus. qꝺ aliquo sit ꝓtio redimẽdus. Itẽ similis est illi qui cecidit in foueaꝫ ⁊ sub onere ꝓssus nõ habet adiutoꝛẽ. Eccli. xiiij. Ue soli qz si ceciderit. nõ habebit subleuantẽ se. ¶ Tertio ligatus hostibꝰ suis exponit. Ligat enim ꝑ sententiã ecclesie tali vinculo qõ dissolui nõ potest nisi ꝑ manus illius q̃ ligat. vel superioris eius. qz summus iudex ĩ celo ratas habet sentẽtias quas in terris ferũt officiales sui. fm cuꝛie sue iura. oẽs vies cõtumacie sue cõpulsans. ⁊ cõdẽnatus sniali ꝺtumaces Matth. xvj. Qõcuqꝫ ligaueris sup terraꝫ ⁊c. Mal. iiij. Ueniã ⁊ pcutiã terrã anathemate. Miser vo sic ligatꝰ hostibꝰ suis exponit qñqꝫ q̃dẽ mãlibꝰ. Sicut ꝑ Iosue. vij. de achã. q̃ trãsgressus mãdatũ dñi tulit de anathemate. ꝓ quo ibi dicit. Peccauit israel ⁊ ꝑuaricat ẽ. nec poterit stare añ hostes suos eosqꝫ fugiet. qz pollut ẽ anathemate. Itẽ spũalibꝰ hostibꝰ tradit: qñqꝫ. n. excõicat sathane tradit. Sic dicit. ij. Lozin. v. Tradidi hmõi sathane vt spiritus saluus sit. Augu. Omnis christianus q̃ a sacerdote suo excõicat. sathane tradit. qz extra ecclesiã ẽ dyabolus. sicut ĩ ecclesia christus. Itẽ eiectus de ecclesia rapido oꝛe demonũ discerpit. In vita beati Eligij legit. qꝺ cũ in eius dyocesi esset quidã ꝑsbyter nimis in famis ⁊ frequẽter admonitus ab eo. nollet a peccato cessare semp se excusans ipse excõmunicauit eũ. ⁊ prohibuit ei vt nullo mõ celebraret. Cũ aũt sniam paruipẽdẽs celebrare vellet. astãs altari subito cecidit a dyabolo suffocatus. ¶ Quarto excõicatus ificit. qz ex cõicatio ificit eũ in quẽ fert. aĩam eius corꝛũpẽs ⁊ denigrãs. ⁊ opa q̃ fecerat ⁊ q̃ facit. Inficit etiã ipsos cõicates. Inficit aĩam sustinẽtis. qz est lepra spũalis q̃ sup alias ifirmitates horrẽda ẽ. Figurata est aũt per leprã marie sororis moysi Numeri. xij. qz excõicatio est morbus ꝺtagiosus. ideo excõicatus est extra castra fideliũ abiciẽdus vt leprosus q̃ solus habitat extra castra. Leui. xiij. ne alios infi ceret habẽs opertũ os. Itẽ ouis morbida ab ouili eiciẽda ẽ alioꝝ inficit omnes alias. Itẽ inficit aĩas ⁊ denigrat maledictiõe vt dyabolica tinctura. Cũ quidaꝫ comes Tholosanus fautoꝛ esset hereticoꝝ ⁊ receptatoꝛ. quidã sanctus fuit missus ad eũ ammonẽdum vt ab hoc desisteret. q̃ cũ nollet sancto. viro acquiescere nec excõicationẽ timeret. sciens sanctus qꝺ coꝛ subuersuꝫ nõ erudit. verbis dixit illi. Tu ⁊ tui videatis factis q̃ꝫ infecta sit anima sniã excõicationis inmodata. Uolo mihi deportari panem album. quo sibi delato accepit eum ⁊ dixit. panis licet non meruerit tamen vt in te ostendatur veritas fidei nostre ⁊ maledictio anime excõicationẽ nõ timentis. excõico te. Quo dicto. panis qui inter manus eius erat cãdiꝰ subito factus est niger. q̃ ꝓcepit illũ in duo diuidi. ⁊ silr interius apparuit niger. muscidꝰ ⁊ corꝛuptus. Tũc subiũxit. vt etiã vos sciatis virtutẽ absolutiõis. accepto pane dixit. Absoluo te panis. Qui statim in ꝓtoẽ speciẽ ⁊ candoꝛẽ est reuersus. Itẽ in hystoria charoli dicit turpinus archiepus qꝺ cũ charolus obsideret quãdã ciuitatẽ byspanie in qua erãt saraceni in valle viridi q̃vocabat lucerna ⁊ nõ posset eaꝝ capere ꝑ spaciũ quattuoꝛ mensiũ. pstrauit se in oratione ad deũ ⁊ sanctũ iacobũ. ⁊ surgẽs maledixit ciuitati. ⁊ statim eius muri corꝛuerũt. ⁊ vbi erat ciuitas ab eiꝰ medio ater amnis erupit. ⁊ vsa est ciuitas in desertũ. ⁊ facta ihabitabilis. ĩ cui⁹ loco fact ẽ gurges teterrimꝰ cuiꝰ pisces magni ⁊ nigri sunt. Si hõ nõ sacerdos ſ dei nuncius hoc fecit in dicta ciuitate suo maledicto. intẽdi oꝛ quãta maledictiõe inficit. aĩa q̃ excõicatiõe pcutit a dei vicario Itẽ excõicatio inficit bona opa ⁊ intoxicat. imo illa q̃ sunt de se bona. facit excõicatio mala. salutifera. pestifera. bñdictionẽ. maledictionẽ. sacramẽtũ. nocumẽtũ. Et vt dicit rabanꝰ salus repit ad mortẽ qz excõicato sacramẽta salutifera. sũt mortifera. cõicatio execratio officiũ eccl'ie nihil ꝓficit: sed officit ⁊ bona ecclesiastica excõicatis. qui se in eis ingerũt nõ sunt ad ab solutionẽ sed ad pditionẽ. Itez excõicatio inficit oẽs ꝑticipãtes cũ excõicato. Uñ excõicat ẽ sic colũba dyaboli seducta ⁊ execcata quã dyabolꝰ ponit ad modũ aucupis in rete suũ ad quã alie accedẽtes capiũt ĩ reti dyaboli. cũ cõicãt ei otẽnẽdo ecclĩasticã sniaꝫ. ⁊ maxie qñ cõicãt in crimine. Itez excõicatio ẽ muscipla ⁊ sagena dyaboli. Abac. j. Totũ traxit ĩ sage

na sua. Nec sagena cū vnū capit sepe totā parochiā inuoluit. Cum Conradus apostolice sedis legatus cardinalis ⁊ albus monachus p̄dicaret in theutonia. vidit quēdā arreptū in quo demon loquebatur. q̄ iter alia multa hoc dixit. q̄ vnū erat p̄ quō in ecclesia plures' lucrabat. ꝫ nullo mō diceret illud. Ad vltimū. tū multis' cōpulsus cō iuratiōib⁹ dixit q̄ illud erat excōicatio. p̄ quā vno capto aliq̄ ꝫ maiores parochie vel oēs ei cōicāt. ecclesie sniam nō tēnētes. vel timore vel pudore. vel amore. vel nō tēptu clauiū. Calixtus papa in decretis Nullus cōicet excōicatis in oratione aut cibo vel potu. aut osculo nec aue dicat eis aliq̄s. nec vale. q̄ q̄cunq; in his aut aliis p̄hibitis sciēter eis cōicauerit. iuxta apostolor̄ īstitutionē ⁊ ipse simili excō municationi subiacebit. Y sidorus. Si quis cū excōicato aut palam aut absc̄se fuerit locutus. statim cū eo cōem excōicatiōis ꝟtrabet penā. Nō ē ergo securū coniungere se eis quor̄ ora. cib⁹. ⁊ potus. ⁊ verba plena sunt laqueis ad aīas capiēdū. ⁊ captas tradendū. ꝟa bolo ad deuorādū. ¶ Quinto excōicatus maledicit. q̄ excōicatio ē quedā maledictio. p̄s. Dilexit maledictionē ⁊ veniet ei. ⁊c. Unde excōicatus arescit ab humore gratie. siccat ⁊ sterilis efficit. Sicut palmes nō pōt ferre fructū a semetipso nisi mānserit in vite ⁊c. Johannes. xij. Et mēbrū excisuz a corpe. nec sensuz nec motuz nec vitā recipit ab aīa. ꝫ ē proꝛsus' inutile. Excōicati sūt sicut mōtes gelboe. de q̄b⁹. dicit. ij. Reg. j. Mōtes gelboe nec ros nec pluuia ⁊c. Item similes sunt illi ficulnee cui dn̄s maledixit. ⁊ statim aruit Math. xxj. In hist̄oria karoli legit karolus maledixisse aliquibus ciuitatibus que in desertū vsq; hodie sunt redacte ⁊ cūctis habitatoꝛibus desolate. Item ducissa burgundie dicit emisse a quodā sacerdote quoddā viridariū valde pulchrū ī quo erāt arbores multe pulchre ⁊ terra bona ⁊ pinguis nullus tū fruct⁹ ibi crescebat. Cū aūt ab incolis quereret rationē. dixerūt. q̄ causam huius esse credebant. q̄ cū tpe fructuū pueri fructus discerperet clausurā ⁊ arbores dissipaꝛēt. sepe monuit eos sacerdos q̄ ab istis furtis ⁊ dānis desisterēt. ꝫ videꝫ eos monitiones suas nō tēnere. excōicauit viridariū si deceꝛtero ferret fructū. Ducissa vero in plena parochia fecit absolui viridariū. Sacerdos aūt absoluēdo precepit q̄ deinceps ferret bonos fructus ⁊ vtiles. q̄ō ⁊ fecit. Ité in dyoc. beluacen. cū miles q̄dā a q̄busdā religiosis violēter ⁊ iniuste siluā vnā ⁊ stagnū adiacēs q̄ predecessoꝛes ei⁹ dederāt abstulisset. videꝫ prioꝛ loci q̄ nec vi nec placito recupare. poterat possessionē ablatā. venit ad locū dicens silue ⁊ stagno. Sicut vexatius habemus in vobis. ita sub interminatione anathematis vobis ībibeo ne de cetero fructū vel vtilitatē aliquaz feratis illis q̄ vos nobis abstulerūt iniuste. ⁊ extūc p̄ plures annos aruit illa silua. ⁊ stagnū pisces nō habuit. ¶ Sexto excōicatus a regno celoꝛ excludit. vndenō solū ab ecclesia militāte ⁊ a fidelīū cōsoꝛtio sepat. vex et ab ecclesia triūphāte ⁊ a ꝟsoꝛtio beatoꝛū. Ideo sup illud Joh⁹ xij. Accipite spiritū sanctū. quoꝛ remiseritis peccata ⁊c. dicit glo. Quib⁹ ecclesiā interdixeritis nisi satisfactionē ꝟdignā reconciliati fuerint. illis ianua regni celestis clausa erit. Apoc. xxij. Beati q̄ p̄ꝛtas ītrāt ciuitatē. foꝛis aūt canes ⁊c. Canes vocat excōicatos Ecci. xiij. Que cōicatio sanctꝰ ad canē. ¶ Septimo in īfernū demergit. igne cōcremādus eterno. ⁊ cū hoc a demonib⁹ ineternū cruciādus. p̄s. Exarsit ignis in synagoga eoꝛ ⁊c. Math. xxv. discet dn̄s excōicatis. Ité maledicti in ignē eternū ⁊c. Amos. vj. Ue q̄ sepati estis in diē malū. Apoc. xxj. Execratis erit pars illoꝛuz in stagno ardēti igne ⁊ sulphure. Dn̄s faciet excōicatis sicut fecit iudas. j. Mach. v. Qui filios Bean anathematizauit. quoꝛuz malitias recoꝛdatus ē q̄ populo erāt in laqueū ⁊ in scādala. ⁊ cepit ⁊ succēdit eos in turrib⁹ eoꝛ. Ité q̄dā miles in excōicatione moꝛtuus ⁊ extra cymiteriū posit⁹. cū ab amicis ꝓcurata fuisset eius absolutio ⁊ vellent eum sepelire. inuenerut maximū serpētē q̄ collū eius cingebat ⁊ vētrē. Cū aūt vellent serpentē amouere. ītrauit p̄ os in ventrē ei⁹. Ex his ergo potest aduerti qualiter eoꝛū anime in inferno a serpentibus infernalibus' ligentur. qui excōmunicati moꝛiuntur.

¶ De rebellione.

Deinde ꝟsiderādū' ē de rebellione. Est aūt rebellio q̄n aliq̄s nō solū senioꝛ vel superioꝛ p̄cepta nō obediēdo tēnit. verūetiā ⁊tra supioꝛes ipsos īsurgit. repugnādo. blasphemādo. cōuiciando. sanctū eoꝛ ꝓpositū ipediēdo. cōmotiōes. colligationes ⁊ ꝟspiratiōes ⁊tra eos faciēdo. ⁊tra ipsos ⁊ eoꝛ facta' murmurādo. iterdū etiā coꝛporaliter p̄sequēdo. Tales pacē nō habētes in coꝛdib⁹. pacē ⁊ ꝛcoꝛdiā alioꝛ pturbāt. cōplices aggregādo. discoꝛdias in collegijs. dissensiones in cenobijs. seditiōes in vrbib⁹. rixas in domib⁹. ⁊ guerras cōmouentes in regnis. Tales nō solū aduersus homines. verūtiam aduersus dominuz rebellare conant: Hoc detestabile crimen dissuadet moyses. dicens filijs israel Numeri xiiij. Nolite rebelles esse cōtra dn̄m. Ité Deu. ix. increpando dicit. Semp fuistis rebelles. contra dn̄m. Ité Numeri. xv. Anima que per superbiā aliquid peccati fecerit quoniā rebellis fuit cōtra dn̄z peribit de populo. Exemplū euidētissimū habemus Numeri. xvj. de chore. datha ⁊ abyron. p̄cibus synagoge. quos terra deglutiuit. ⁊ viui descēderunt in infernū. Ité cū in crastino murmurarent filij israel ꝫ moysen ⁊ aaron dicētes vos interfecistī populū domini. ignis descendēs de celo ex eis. quattuordecim milia deuorauit.

¶ De p̄sumptione. DIS. XXV.

Deinde ꝟsiderādum est de p̄sumptione. Circa quā ꝟsideranda sunt duo. Primo quid sit. ⁊ quot modis dicat. Scdo ex quib⁹ oriatur ⁊ cause tur in nobis ¶ Circa primū notandum q̄ p̄sumptio multipliciter accipit in scriptura. Uno modo ꝓprie p quā. s. aliq̄s desiderat ⁊ attentat aliquid vltra propriā facultatē de qua dicitur Ecci. xxviij. Uidit p̄sumptionez eoꝛū q̄ mala. Alio modo minus ꝓprie ponit p̄sumptio pro fiducia. Sicut dicitur Judith. vj. Nō derelinquis p̄sumentes de te id est cōfidētes. Et. ix. eiusdē. Exaudi me miserā deprecātē ⁊ de tua misericoꝛdia p̄sumentē. Alio mō impꝛoprie ꝓ attentare. Sap. vij. Mihi dedit deus dicere ex sententia ⁊ p̄sumere digna boꝛ que mihi dant. Alio modo ponit abusiue pro timere. Sicut spes abusiue dicit de malo. Sap. xvij. Semper p̄sumit seua perturbata cōscientia. De p̄sumptione p̄io mō dicta. est hic intentio. Sciēdū est aūt q̄ p̄sumptio importat immoderantiā spei. Obiectum aūt spei est bonū arduū possibile. Sz aliquid dicit possibile dupliciter. Uno mō per virtutē ꝓpriam. Alio modo p̄ virtutē diuinā. Circa vtrāq; vero p̄ immoderantiam potest esse p̄sumptio. Nā circa spem per quā aliquis de' ꝓpria virtute confidit. attenditur p̄sumptio ex hoc q̄ quis tendit in aliquid vt sibi possibile. q̄ō tamen suam facultatem excedit. Sm q̄ō dicitur Judith. vj. Presumentes de se ⁊ de sua virtute gloriātes' humilias. Circa spem autem qua quis inheret diuine potentie. potest per immoderantiaz esse p̄sumptio ex hoc q̄ tendit hoc in aliquid vt possibile per virtutē ⁊ misericoꝛdiā diuinā. q̄ō tamē possibile nō est. Sicut cū sperat quis veniā de peccatis sine pnīa ⁊ gliaz sine meritis obtinere. ⁊ hec p̄sumptio ꝓprie est species peccati in spiritū sanctū: q̄ per hanc tollit vel cōtēnitur adiutoriū spiritussancti p̄ q̄ō reuocat̄ homo a peccato. Dicit aūt p̄sumptio importare sup excessum vel īmoderantiā spei. nō quia possit homo nimis sperare de deo: sed q̄ deo imputat id q̄ deo nō cōuenit. Unde initit intellectui falso. vel estimationi false sicut ⁊ desperatio. Sicut enim falsum est q̄ deus penitētibus nō īdulgeat. vel q̄ peccatores ad penitentiā nō cōuertat. ita falsum ē q̄ in peccato perseuerātibus concedat veniā vel q̄ sine meritis. vel oīno a bono opere cessantib⁹ eternā gloriā largiat̄ ¶ Circa' scōm sciēdū q̄ p̄sumptio solet in nobis oriri ex quattuoꝛ. Est enim p̄sumptio que oꝛit ex apparētia vanitatis. Q̄nq; ex sapia vel noticia veritatis. Q̄nq; ex eminētia sanctitatis. Q̄nq; vero ex nimio confidētia diuine pietatis. Est inq̄ꝫ p̄sumptio que cōsurgit ex apparētia vanitatis q̄n. s. hō nimis ꝟfidit de rebus caducis ⁊ vanis. puta de diuitijs. foꝛtitudine. potētia. nobilitate generis. ⁊ amicis carnalibus. que omnia vana sunt. Sicut dicitur Eccs. i. Uanitas vanitatū ⁊ oia vanitas. Q. enim⁹ de diuitijs nō sit ꝟfidendū. ait p̄s. Diuitie si affluant nolite coꝛ apponere. Idē ne timueris cū diues factus fuerit hō. ⁊ cū mul. f. g. do. e. q. cū iu. nō su. omnia ⁊c. Idē de impio dicit. Uidebūt iusti ⁊ timebūt. ⁊ super. e. ri. ⁊ di. ecce hō qui nō po. de. ad. s. sed spe. in mul. di. s. ⁊ pri. ī va. s. Prouer. xj. Qui ꝟfidit in diuitijs coꝛruet. Exēplū de illo q̄ dicebat Ala mea habes multa reposita in annos plurimos. quiesce. comede. epulare. Cui dictū est. Stulte hac nocte repetēt aīaz tuā a te ⁊c. Luce. xij. Nō est q̄ p̄sumendū de opulētia tēpoꝛali. nec de potentia seculari. Sicut de antiocho dicitur. ij. Math. ix. qui tam ignominiose ⁊ dure interiit. Ité. Dañ. iiij. dicit de nabuch. qui p̄ potentiā suā totū mundū sibi voluit subiugare. ⁊ ex sua p̄sumptiōe dicebat. Nōne hec est babylon ciuitas magna ⁊c. qui tamē in bestiā mutatus ē. ⁊ ab boibus abiectus. fenūvt bos comedit ⁊c. donec cognouit potestatē celestē. sicut dicit ibidē. Ité sennacherib potētissimus erat. cui⁹ exercitus vna nocte fuit exterminatus ⁊ redactus in cinerē. Ité totū robur exercitus assyrioꝛ per iudith fuit cōfusuz interfecto holoferne. Judith. xiij. Ité panis subcinericius visus est in castra madyan descēdere. i. gedeon cū tricētis' viris. ⁊ ea penitus destruxit Judi. vij. Ité in chronicis legit de Xerse rege p̄sarū qui p̄ magnitudine exercitus p̄sumebat se posse mōtes vallib⁹ coeq̄re maria pontibus transfretare. immēsas aquaꝛ voragines meabiles facere. semper tū fuit vltim⁹ in conflictu. ⁊ in fuga p̄imus. Di-

cū iret ad expugnandū greciaz ⁊ haberet in exercitu suo septuagin/ ta milia eqtū armatoꝝ.⁊ peditū tricēta milia naues mar/ rostratas mille ducētas.onerarias tria milia.tāto exercitu dux deficiens vi/ ctus est turpiter ⁊ ofusus. Itē nō est psumēdū de nobilitate car/ nali. ¶ Scōo solet oriri p̄sumptio ex sapiētia ⁊ sciētia veritatis.cō tra qō Eccī.xxiij. Audi tacēs simul ⁊ querēs.⁊ in medio seniorū lo qui nō p̄sumas. Sūt tñ aliq̄ ita psumptuosi q̄ docēt qō nesciūt. vel p̄sumunt docere doctiores se.⁊ corripe meliores. Sicut belyu iob.eiusdē.xxxij. Itē p̄sumūt aliq̄ scrutari curiose q̄ trāscēdūt eoꝝ itelligētie facultatē.otra quos dicit Eccī.iij. Altiora te ne quesieris ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris ⁊c. De hoc reḡre supza.de curiosita te. In vitispa.legit q̄ iterrogat⁹ abbas zenon.qd ē qō dicit Job. xxv. Stelle nō sunt mūde in ospectu ei⁹. Rīdit. Reliquerūt boes peccata sua ⁊ scrutant celestia.solus autē deus mūdus ē.hoc ē qō dicit. Celi nō sunt mūdi ⁊c. Itē p̄sumūt aliq̄ adinuenire nouitates q̄ magis solēt boes admirari.nō otēti sentētijs vel opinionib⁹ alio rū.vt p b̄ subtiliores ⁊ admirabiliores hoib⁹ videant. Cōtra quos Prouer.xxij. Ne trāsgrediaris terminos antiquos quos posuerūt patres tui. Tales sūt similes athenienſib⁹ de qb⁹ dicit Act.xvij.q̄ ad nihl aliud vacabant nisi dicere aut audire aliq̄d noui. ¶ Tertio solet oriri p̄sūptio ex eminētia sactitat⁹. Nā plerūq; nimis p̄sumit hō de meritis suis.⁊ de sanctitate sua occasionaliter extollit in p̄/ sumptionē.vt nimis alta bō de se sentiat ⁊ audeat attētare. Nec ē filia q̄ cīto nasciſ occidit matrē.s.psumptio sanctitatē. Miruz quō de bono oriſ p̄sumptio.cū nullū bonū sz solū malū sit a nobis Bonū aūt ad vsurā nobis accōmodatū ē cū piculo corpis ⁊ anime si illud negligēter vel tndigne tractauerimus.⁊ ad iudiciū dei pro/ pter hoc adducēdi sumus Eccī.xxxvj. Reddet homini fz p̄sumptio nē illius. De bono enī p̄t fieri malus ⁊ de optimo pessimus. Eccī. xxxvj. O psumptio nequissima vnde creata es.q̄ nec de bono nec de malo qō solū habemus a nobis debuit oriri. Itē aliquādo ma/ le oriſ vt de signis sanctitatis ⁊ miraculis. Ideo dñs Luce.x. hanc reprimebat ī discipulis signa faciētib⁹.dicēs. Videbā sathanā ⁊c. Itē in vitispa.legit q̄ cū qdā fratres senes fatigati ex itinere veni/ sent ad visitādū quēdā iuuenē solitariū.q̄ vidēs eos fatigatos.vo/ cauit ad se onagros quos vidit trāseūtes.precipiēs eis in noīe do/ mini.vt duos senes deferrēt ad locū quo tēdebāt.q̄ statim obedie rūt ⁊ eos tulerūt quo volebāt. Qō cū relatū fuisset beato Antonio dixit. Q̄nq; nauis onerata oīb⁹ bonis.tēdit ad iteritū. Et post mo/ dicū cepit acerrime flere beatus Antonius dicēs.maria colūna ec/ clesie cecidit hodie.⁊ misit duos discipulos suos ad dictū solitariū q̄ inuenerūt eū flētē peccatū in quo ceciderat ,pter p̄sumptionē.⁊ infra q̄nq; dies mortu⁹ ē. Ad hoc facit qō habet Infra.de oratione de monacho p̄sumptuoso.q̄ cū supuenisset.⁊ ad ignē ueniret bea/ tū Pachomiū sedētē cū fratrib⁹ dixit. Ubi ē fides vestra.⁊ postq̄ stetisset sup ignē illesus.ipsuz dyabolus decepit sub specie pulcher rime mulieris.arripuit.fugauit in fornacē p̄cipitauit.⁊ occidit. Itē in vitispa.legit.de quodā q̄ cū multa miracula faceret.⁊ demones expelleret ⁊ boes ad eū fluerēt timēs spiritū p̄sumptōis ⁊ elatōis qua tētabat rogauit dīm.vt dyabolus quē expellebat ab alijs euz arriperet ⁊ vexaret.⁊ humiliaret.qō factū ē.⁊ satis cito post libera uit eū a vexatiōe ⁊ tētatiōe dyaboli. Itē ī vitispa.abbas Nesteron vidēs draconē fugit. Qō videns discipulus eius:ait. Tu times pa/ ter:⁊ Rīdit. Nō timeo fili.sz fugio vanā gloriā ⁊ p̄sumptionē. Ex hac p̄sumptiōe oriſ nimia securitas.qñ.s.homo de meritis suis p̄/ sumēs. credit esse de sua salute securus ⁊ minus timet ⁊ cauet ca/ suz. Prouer.xiiij. Sapiēs timet ⁊ declinat a malo.stultus trāsilit ⁊ ofidit. Aug. Multū effrenis ē q̄ illuc ire otēdit.vbi multos valētio res se ospicit corruisse.qs enī lucifero altior.adā innocētior samso ne fortior.dauid sanctior.salomone sapiētior:nabuchodonosor po tētior.petro feruētior.q̄ oēs ob vite p̄sumptiōez ex nimia sui ofidē tia corruerūt. Bern. Nullus locus ē securus fratres. qz angelus p supbiā cecidit de celo.adā p gulā de paradyso.iudas p cupiditatez de saluatoris osortio.Aug. Nemo securus esse dz.qz nescit vtrum fiet ex meliore deterior.qui fieri potuit ex deteriore melior. Piero. Prosperitas parit securitatē.securitas negligentiā.negligētia cōtē/ ptū.otēpt⁹ inobediētiā.inobediētia malā ruinā. Itē ex hac oriſ au dax temeritas qua.s.homo audet indignus accedere ad sacra my/ steria tractanda ⁊ agenda. Sicut osa.de quo dicit.ij. Reg.vj. Qui tāgēs arcā domini percussus est a dño super temeritate sua.⁊ hoc ideo.qz nocte precedēte cuz vxore sua dormierat. Si tantū deo dis/ plicuit q̄ iste tetigisset arcaz dñi que non erat nisi ymbza ⁊ figura dominici corpis pro eo q̄ cū vxore ,ppria dormiuisset.qd erit de il lis qui cum alienis dormiunt ⁊ sacrosanctum domini corpus tan/ gere.⁊ nephandis manib⁹ tractare.⁊ ore sacrilego cōsecrare presu/ munt. Apparet etiā hec temeritas in hoc q̄ bō dignuz se reputans vltra merita sua ⁊ supza ,ppriā facultatē p̄sumit assumere.⁊ am/ bitiose se ingerere p̄sumit ad statū nimis arduū.ac statū persone sue incompabilr trāscēdentē.puta dei ⁊ angeloꝝ officiū.s. regimē aīarū.⁊ sedere in loco dei. Sic lucifer.ysa.xiiij. Silis ero altissimo Et princeps thyri.de quo dicit Ezech.xxviij. Deus ego sum.⁊ in ca/ thedra dei sedi. De hoc supza. Ambitio. Itē apparet ista temeritas in,hoc q̄ bō audet ⁊ p̄sumit se cōpare vel p̄ferre meliorib⁹.⁊ tā tū se reputat q̄ maiores meliores ⁊ sapiētiores in sui compatione paruipēdit. Sicut maria sozor moysi p̄sūpsit se fratri suo.s. moysi incompabilr meliori se compare Numeri.xij. Et roboaz patri suo salomoni se p̄ferre p̄sumpsit.iij. Reg.xiij.dicens. Minim⁹ digit⁹ me⁹ grossior est dorso patris mei. Presumptio enī ita excecat ho/ minē vt nesciat se metiri. Sicut aliq̄n ludificant oculi boiuz vt res aliqua multo maior videat q̄ sit. Ro.j. Euanuerūt in cogitatiōib⁹ suis.⁊ obscuratū est insipiēs cor eoꝝ.dicentes enī se esse sapientes stulti facti sunt. Hoc dictū est de pbis ⁊ phariseis christū arguere ⁊ ei cōtradicere p̄sumētib⁹. Unde dicit Math.xv. Leci.sunt du ces cecoꝝ. Et ēpo Iaodicie dicit dñs Apoc.iij. Dicis.qz diues sum ⁊ locupletat⁹.⁊ nullius egeo.⁊ nescis qz tu es miser.⁊ miserabilis.⁊ pauper ⁊ cecus.⁊ nudus. Multū erat excecatus.ille de quo legit ī vitispa.q̄ cū in durissima p̄lia senuisset in heremo p̄sumēs de me/ ritis suis cepit cogitare q̄ cīcito mozeret.dignus esset angelici ma nibus in celi fastigiū deportari.qui dyabolo sibi apparente in spe/ cie angeli ⁊ suadēte.in profundū puteū se proiecit. Lū aūt fratres illum cadentē audientes accurrissent.⁊ cū magno conamine semi/ necē extraxissent.vix per triduū quo supuixit ei persuadere potue/ runt q̄ p̄sumptionē fuisset a dyabolo seductus. ¶ Quarto so/ let oriri p̄sumptio ex nimia ofidentia diuine pietatis.qñ.s. tante mīe ⁊ benignitatis credit dñs vt nō dānet delinquētes.cuius sme fuit Origenes.vt dicit Piero. Hñ eum excusat cesariensis epus in ecclesiastica historia.dicēs libros ei⁹ ab hereticis corruptos.multa magnifica dicens.⁊ scribēs de eo. Licet aūt in.ps. dicat q̄ miseri/ cors ⁊ miserator sit dñs.tñ subdit q̄ etiā est iustus.cui⁹ vniuerse vie mīa ⁊ veritas equitatis. Itez hac p̄sumptione laborat.qui vi/ uens deū impugnare nō cessat.⁊ tñ credit q̄ deus eū ad bonū finē perducat. Sed vt vulgariter dicit. Ista cauda nō est de isto vitulo nec bonus finis esse p̄t quē nō p̄cesserit bona vita. Eccī.xxix. Re/ promissio nequissima multos perdidit. Inter istas quatuor p̄sum/ ptionū species.p̄ma est mala.scōa peioꝝ.tertia pessima.quarta su/ perpessima.que est peccatū in spiritū sanctū. Dicit enī petrū in spi/ ritū sanctū per qō remouet ne contenit ab boie id per qō p̄t im/ pediri ab electione pcti. Auertit aūt homo ab electione pcti ex cōsi/ deratione diuini iudicij.qō habet iusticiā cū misericordia. Unde si cut per desperationē tollit spes que cōsurgit ex cōsideratiōe diui ne misericordie remittētis pctā ⁊ p̄miātis bona.sic per presumptio nem excludit timoꝝ qui cōsurgit ex cōsideratiōe iustitie punientis peccata.⁊ sic per p̄sumptionē homo precludit sibi viā salutis.

De superstitione. DIS. XXVII.

Deinde cōsiderandū est de superstitione. Circa quā cōsiderāda sunt duo. Primo qd sit superstitio. Scōo de speciebus eius. ¶ Circa primum sciendū q̄ superstitio est vitiū religiōi otrariū. Religio autē fm ysiō.libro ethim. dicitur a relegēdo:qz.s.ea que sunt diui ni cultus frequēter in corde legēda ⁊ renoluēda sunt. Juxta illud Prouer.iij. In oibus vijs tuis cogita illū Uel dicit religio a religē do eo q̄ nos peccatores deū debem⁹ reeligere quē negligēdo eum simus. Sicut dicit Aug.x. de ciui.dei. Uel dicit religio a religādo. Unde dicit. Aug. in lib. de vera reli. Religet vos religio vni oipotē ti deo. Sive autē religio dicat a frequēn lectiōe.sive ab iterata ele ctione.sive a relegatione.religio ,ppie importat ordinē hois ad de um.q̄tū ad cultū ei principaliter exhibendū. Ipse enī est cui p̄inci paliter alligari debemus.tanq̄ in deficienti principio ad quē etiaz nostra electio dirigi debet sicut in vltimū finez.quē etiā negligēdo amittimus.⁊ credēdo ⁊ fide protestādo recupare debemus. Huic religioni cōtariat vitium superstitionis fm excessum. Dicit enim superstitio esse religio supza modum seruata.sicut dicit glosa. sup illud Col.ij. Que sunt ratione habentia ⁊c. Dicitur autem superstitio excedere mediū religionis nō quia transcēdat faciendo plus in cultu diuino q̄ religio faciat.vel qz ad maius aliquid tēdat sed qz facit vel exhibet cultū diuinum.vel cui nō debet.vel eo modo quo non debet. Dicitur autez superstitio esse religio sicut dicitur in glo sa p̄allegata.non propzie sed transsumptiue.sicut transsumptiue

dicimus bonū latronē. ꝛ nōia virtutuz transſumptiue accipiunt in malū. Sicut prudētia aliquādo dicit ꝓ aſtutia. Luce. xvi. Filij huius ſeculi prudētiores. i. aſtutiores filijs lucis in generatiōe ſua ſc.

¶ Supſtitiōis quattuor ſūt ſpēs. Prima eſt in hoc q deo exhibetur cult⁹ indebito mō. Scōa ē idolatrie. Tertia diuinatiōis. Quarta ē obſeruātiaz. Pōt eniz diuinus cultus exhiberi cui exhibēdus ē. ſz nō debito mō. Uel ei cui non oz exhiberi. ſ. cuicūq; creature. ꝛ ſic ē aliud ſupſtitiōis genus qō in multas ſpēs diuidit ſm diuerſos fines diuini cultus. Ordinat enī diuinus cultus ad reuerētiaz deo exhibēdā. ꝛ ſm hoc prima ſpēs huius ē idolatria. q̄ reuerētiaz debitā deo exhibet creature. Scōo cultus diuinus ordinat ad hoc q hō iſtruat a deo quē colit. ꝛ ſm h̄ accipit diuinatiua ſupſtitio q̄ demones cōſulit p aliq̄ pacta cū eis inita. tacita vel expſſa. Tertio ordinat diuinus cultus ad quādā directiōez actuuz humanoz ſm dei q̄ colit iſtituta. ꝛ ad h̄ ptinet ſupſtitio quarūdā obſeruationū. ꝛ h̄ tria tāgit Aug. ij. de doct. chriſtiana. dicēs ſupſtitioſuz eſſe q̄cq̄d ē ab hoīb⁹ iſtitutū ad colēda idola. ꝛ hoc ptinet ad p̄mū. Et poſtea ſubdit. Uel ad ꝛſultatōes ꝛ pacta q̄dā cū demonib⁹ inita atq; federata. ꝛ h̄ ptinet ad ſcōm. Et poſt pauca ſubiūgit. Ad h̄ gen⁹ pti nēt oēs ligature ꝛc. ꝛ in h̄ iſinuat tertiū. ¶ De p̄ma ſpecie ſupſtitionis q̄ conſiſtit in cultu veri dei mō idebito ſciēdū ē q ſicut dicit Augu. in lib. otra mēdaciū. ℣ Mēdaciū marie pnicioſum ē in his q̄ ad chriſtianā religionē ptinēt. Eſt aūt mēdaciū cū aliq̄s exteri⁹ ſignat otrariū veritati. Sicut aūt ſignat aliq̄d verbo. ita etiā ſignat facto ꝛ in tali ſignificatiōe facti. conſiſtit exterior religiōis cult⁹. Exteriores enī actus religiōis. ſūt adoratio exterior qua corpus deo ſubijcit ꝛ offert. ꝛ oblatiōes ꝛ ſacrificia p q̄ interior deuotio deſignat. ꝛ ideo ſi p cultū exteriorē aliq̄d falſuz ſignificet. erit cult⁹ pnicioſus. Hoc aūt ptingit dupliciter. Uno mō a pte rei ſignate a qua diſcordat ſignificatio cultus. ꝛ hoc mō tpe legis noue pactis iaz chriſti myſteriis pernicioſuz eſt vti cerimonijs veteris legis. q̄bus chriſti myſteria ſignabant futura. Sicut pnicioſuz eēt ſiq̄s verbo cōfiteret chriſtū eſſe paſſurū. Alio mō pōt ptingere falſitas in exteriori cultu ex parte colētis. ꝛ hoc precipue in cultu cōi q̄ p miniſtros eccleſie exhibet in pſona totius eccleſie. Sicut enī falſarius eſſet q̄ in pſona alicuius ꝓponeret q̄ nō eſſent ei cōmiſſa. ita vitiū falſitatis ꝛcurrit q̄z ex parte eccleſie exhibet deo cultū ⁊tra modū auctoritate dei ab eccleſia ſtitutū ꝛ in eccleſia ſuetū. Unde dicit Ambro. Indignuz ē q̄ aliter celebret miniſteriū q̄z chriſtus tradidit. Et Col. ij. dicit glo. q ſupſtitioſuz eſt quādo traditioni humane nomen religionis applicatur. Poſſunt tamen in cultu diuino diuerſe cōſuetudines obſeruari quantuz ad aliqua non principalia. obſeruato principali in inſtitutione diuina. Sicut dicit Grego. ad Aug. anglozū epiſcopuz ꝓponentē q̄ ſunt diuerſe conſuetudines eccleſie in celebratione miſſe. ℣ Mihi inquit placet vt ſiue in romanis ſiue in galliarum eccleſijs ſeu in qualibet eccleſia aliquid inueniſti quod plus omnipotenti deo placere poſſit. ſollicite eligas. Sic igitur patet q̄ circa cultum deo vero ꝛ ſummo exhibituz poteſt eſſe aliquid ſupſtitioſuz.

DE idolatria videndū eſt. q̄d ſit ꝛ vnde originē habuit. q̄z grue ſit peccatū. ꝛ vtrū ſit ſpēs ſupſtitionis. Sciēduz ergo q̄ idolatrie duplex fuit cā. Una. ſ. diſpoſitiua. Alia ꝛſummatiua. Diſpoſitiua fuit ex parte hoīuz. Cōſummatiua ex pte demonū.

¶ Diſpoſitiua cā fuit triplex. Prima pceſſit ex in ordinatione affectus q̄z. ſ. hoīes aliquē aliū nimis amātes. ꝛ vltra modū honorare volētes. nō erāt ⁊tēti ipſuz ſicut aliū hoīez honorare. ꝛ ideo honorē diuinū ei ip̄ēderūt. ꝛ hec ratio tāgit Sap. xiiij. Acerbo luctu dolēs pater cito rapti ſibi filij fecit imaginē. ꝛ illū q̄ tūc quaſi hō mortuus fuerat. tāq̄ deū colere cepit. Et ibidez ſubdit. q̄ homines aut affectui aut regibus ſeruientes. incommunicabile nomen. ſ. diuini tatis lignis ꝛ lapidibus inpoſuerūt. Scōa cauſa quia homines in repreſentatiōe expreſſa rei multū dilecte naturaliter delectantur. ꝛ ideo rudes hoīes a principio videtes imagines hominis expreſſiſſime factas. eis cultū deo debituz impenderunt. Unde dicit Sap. xiij. ca. Si quis artifex de ſilua lignū rectum ſecuerit. ꝛ ſcientia ſue artis figuret illud. ꝛ aſſimulet imagini hominis. de ſubſtantia ſua. ꝛ filijs. ꝛ nuptijs votū faciēs inquirit. Et ibidē. xiij. dicit q̄ ſuperua cuitas hominum hoc id eſt idolatriā adinuenit in orbe terrarum. Tertia propter ignorantiā veri dei cuius excellentiaz homines confiderare neſcientes quibuſdā creaturis propter pulchritudinez vel virtutē cultum diuinitatis impenderunt. Unde Sap. xiij. a. Operibus attēdētes nō agnouerunt quis eſſet artifex. ſed aut ignem. aut ſpiritū. aut citatū aerem. aut gyrum ſtellarum. aut nimiam aquam aut ſolē. aut lumā. rectores orbis terraruz deos putauerunt. Sic ergo patet q̄ cauſa idolatrie diſpoſitiua fuit ex pte hominis. vel per iggnorantiā intellectus. vl̄ per deordinatiōnē affect⁹.

¶ Cauſa vo conſūmatiua fuit ex parte demonū. qui hoībus errantibus ſe colēdos exhibuerūt in idolis vādo reſpōſa. ꝛ aliqua q̄ videbant homi nibus mirabilia faciēdo. Unde in. pſ. dicit. Oēs dij gentiū demonia. Et notandū q̄ in prima mūdi etate nō fuit idolatria. ꝓpter recentē memoriā creationis mundi. in mētib⁹ hominū exiſtētē. ex q̄ adhuc vnius dei cognitio vigebat. In ſexta vo etate idolatria excluſa ē per doctrinā ꝛ virtutē chriſti. q̄ de dyabolo triumphauit. Unde Sap. xiiij. dicit q̄ nō ſemp fuit idolatria. neq; erit imperpetuū. In ſcōa vo etate legit inuēta fuiſſe. vel a nemroth. qui cogebat homines ignē adorare. vel a Nino qui patris ſui defuncti fecit imaginē adorari. Apud grecos aūt ſicut refert iſid. ꝓmethe⁹ p̄im⁹ ſimulacra hoīuz de luto finxit. Judei vo dicūt q̄ iſmael primus ſimulacra de luto fecit. Et ſic patet primū. ſ. vnde oztum habuit idolatria.

DE grauitate ꝛ enormitate hui⁹ flagitij. ſciendū q̄ alicuius pcti grauitas pōt attēdi vel ex pte ipſi⁹ pcti. vel ex pte peccātis. Si conſideret grauitas pcti idolatrie ex parte ipſi⁹ peccati. ſic ē ſup oīa grauiſſimū. Sicut enī in terrena republica grauiſſimū eſſe videt qō aliquis honorē regiū exhibeat alteri q̄z vo regi. q̄z quātū in ſe eſt totū ordinē reipublice puertit. ita inter pcta q̄ cōmittunt in deū. que tm̄ ſunt maxima grauiſſimū eſſe videt q̄ aliq̄s honorē ſoli deo debitū creature impēdat. q̄z quātū in ſe eſt aliū deum facit in mūdo. diuinum deſtruēs principatū. Alio mō pōt attēdi grauitas peccati idolatrie ex pte ipſius peccātis. ꝛ ſicut grauius eſt peccatuz ei⁹ qui ſciēter q̄z qui ignorāter peccat. ſic nihil ꝓhibet hereticos qui ſciēter corūpunt fidē quā acceperūt graui⁹ peccare q̄z idolatras q̄ ignorāter peccāt. Silr etiā aliqua alia pcta poſſunt eē maioza ꝓpter maiorē contēptum peccātis. ¶ Deniq; ſciendum q̄ ſoli ſūmo deo creatori ꝓpter ſui ſingularem excellentiaz ſingulariter debet diuinitatis cultus. Ideo ſi cuicūq; creature impēdat excedit modus diuini cultus. q̄. ſ. exhibet cui nō oz exhiberi. ꝛ iō ſupſtitionis vitiū incurrit. ideo idolatria ſpecies ē ſupſtitiōis. Sicut aūt per aliqua ſigna ſenſibilia cult⁹ exhibet deo. puta p ſacrificia. oblationes. ꝛ alia hmōi. ita etiā exhibebat creature repreſentate p aliquā formā ſenſibilē vel figurā q̄ ſimulacrū vel idolū nuncupat. Diuerſimode tm̄ exhibebat idolis cultus hmōi. Quidā. n. imagines aliquas ſtituebāt. q̄ virtute demonū aliquos certos effect⁹ habebāt. Un̄ putabāt ipſis imaginib⁹ aliquid diuinitat⁹ ineſſe. ꝛ p cōſequēs cultū diuinū eis exhiberi debere. ꝛ hec fuit opinio trimegiſti. ſicut dicit Aug. viij. de ci. dei. Alij vo nō exhibebāt cultū diuinitatis ipſis imaginib⁹: ſed creaturi quaz erāt imagines Et vtrūq; tangit aplus Ro. j. Nā q̄tū ad primū dicit. Mutauerūt gloriā incorruptibilis dei in ſilitudinē imaginis corruptibilis hoīs ꝛ volucrū. ꝛ quadrupedū. ꝛ ſerpētiū. Q̄ tū vo ad ſcōm ſubdit. Coluerunt ꝛ ſeruierūt creature potius q̄z creatori. Dox tm̄ fuit triplex opinio. Quidā enī eſtimabāt quoſdā hoīes deos fuiſſe quos p eoz imagines colebāt. Sicut ioue. mercuriū. ꝛ alios hmōi. Quidā vo eſtimabāt totū mundū eē vnū deū nō ꝓpter corpalē ſubſtantiā: ſed ꝓpē aiaz quā deū eſſe credebāt. Dicebāt enī deū nihil aliud eē q̄z aiam motu ꝛ rōne mundū gubernātē. Sicut ꝛ hō dicit ſapiens. nō ꝓpē corp⁹ ſed ꝓpter aiam. Un̄ putabāt toti mūdo ꝛ oibus eius ptibus cultū diuinitatis eſſe exhibendū. puta celo. aeri. aque. ꝛ oīb⁹ hmōi ꝛ ad hoc referebāt noia ꝛ imagines deoz ſuoz. Sicut dicit Augu. vij. de ci. dei. Alij vo. ſ. platonici. poſuerūt vnū ſūmū deū cām oiuz. poſt quē ponebāt quaſdā ſpūales ſubſtātias a ſūmo deo creatas quas deos nominabāt ptiparōe. ſ. diuinitatis. Nos aūt angelos eſſe dicimus. Sub his ponebāt demones. quos dicebāt aerea q̄dā aialia. ꝛ ſub his ponebāt aias hominū. quas p vtutis meritū dicebāt ad deoz vel demonū ſocietatē aſſumi. ꝛ his oibus cultū diuinitatis exhibebāt. Sicut narrat Aug. viij. de ci. dei. Das aūt duas vltimas opiniones dicebāt ptinere ad phicā theologiā quā phi⁹ conſiderabāt i mūdo ꝛ docebāt in ſcholis. Aliā vo de cultu hominū dicebāt ptinere ad theologiā fabularē. quā ſm figmēta poetarū repſentabāt in theatris. Aliā aūt opinionē de imaginib⁹ ptinere dicebāt ad ciuilē theologiā q̄ p pōtifices celebrabat in tēplis. Oia aūt hec ad ſupſtitionē idolatrie ptinebāt. Un̄ Aug. in de doc. chriſtiana. Supſtitioſuz eſt quicq̄d ab hoīb⁹ inſtitutū eſt ad fabricēda ꝛ colēda idola ptinēs. vel ad colēdā ſicut deū creaturā. partē ve vllam creature. Hoc aūt ſciēdū q̄ licet in veteri teſtamento fuiſſe legant imagines cherubin. Exo. xxv. ꝛ nūc in eccla ſint imagines. ſctōz beate vginis ꝛ chriſti. tm̄ nō ſtituunt vt eis cultus latrie exhibeat ſed ad quādā ſignificationē. vt p hmōi imagines ipzimat in cordibus hoīuz memoria. ꝛ ꝛfirmet fides de excellētia angelorz ꝛ ſctōz. Sec⁹ aūt ē de imagie chri cui rōe diuinitat⁹ vnite cult⁹ latrie debet.

De diuinatione. DIS. XVII.

DE superstitiõe diuinatiua videdũ est primo vtrũ sit peccatũ. Scõo de specieb⁹ ei⁹. Circa pmũ sciedũ ẽ q⁹ noĩe diuinatiõis designat q̃dã prenunciatio futuror⁹. Futura aũt dupliciter pnosci possunt. Uno mõ in causis suis. Alio mõ in seipsis. Cause aũt futuror⁹ sũt in triplici differẽtia. Quedã.n.ex necessitate ⁊ semp ꝓducũt suos effectus. ⁊ tales effectus ⁊ certitudinẽ pciri ⁊ pnũciari possũt ex suar⁹ ꝯsideratiõe causar⁹. Sicut astrologi pnũciãt eclipses futuras. Quedã vero ꝓducũt suos effect⁹ nõ ex necessitate ⁊ semp. ſz vt in plurib⁹. aliq̃n tñ deficiunt. ſz raro. ⁊ ex talib⁹ causis possunt pnosci ⁊ prenũciari euẽtus futuri. nõ p certitudinẽ. ſz p quãdã ꝺiectură. ⁊ fic astrologi p ꝯsideratiõem stellar⁹ aliqua de pluuijs ⁊ ficcitatib⁹ pscire ⁊ prenũciare possũt. ⁊ medici de sanitate vel morte. Quedã vero cause sũt q̃ si ſz se ꝯsiderent. se habẽt ad vtrũlibet. q̃ pcipue videt de potẽtijs rõnalib⁹. q̃ fm plz se habẽt ad oppoſita. Et tales effectus vel etiã si q̃ effect⁹ vt in paucio rib⁹ ⁊ casu accidũt ex naturalibus causis ex ꝯsideratiõe causar⁹ prescisi nõ possunt. qz hmõi cause nõ habẽt inclinationẽ determinatã ad illos effectus. ideo hmõi effect⁹ pciri nõ possũt nisi in seipsis cõsiderent. Poĩes aũt ꝯsiderare possunt hmõi effect⁹ in seipsis solũmõ oũ psentes sunt. sicut cũ videt hõ sortẽ currere vel sedere. Cõsiderare aũt tales effect⁹ in seipsis anteq̃ fiant. ꝓpriũ ẽ solius dei. q̃ solus in eternitate sua videt ea q̃ futura sũt q̃si psentia. Unde dicitur ysa. xlj. Annũciate q̃ vẽtura sũt in futur⁹. ⁊ sciemus q̃n dij estis vos. Si q̃s ergo hmõi futura pnoscere ⁊ pnũciare psumpserit nisi deo reuelante. manifeste vsurpat sibi q̃ dei est. ⁊ ex hoc aliq̃ dicunt diuini. Unde ysiõ.li. Ethi. dicit q⁹ diuini dicunt q̃si deo pleni. qz. s. diuinitate se plenos esse similant. ⁊ astutia quadã fraudulẽtie hominib⁹ futura pnũciãt. Diuinatio ergo nõ dicit si q̃s pnũciet ea q̃ de necessitate eueniũt vel vt in plurib⁹ q̃ bũana rõne pnosci possũt vel etiã si aliq̃s futura ꝺtingẽtia deo reuelãte pnoscat. tũc enĩ nõ ipse diuinat id est nõ q̃ diuinũ ẽ facit. ſz suscipit. Tũc aũt solũ dicit diuinare q̃n indebito mõ vsurpat sibi pnũciationẽ euẽtuũ futurorũ. Doc aũt ostat esse peccatũ. ⁊ ad supstitionis vitiũ ptinere. quoniã sicut idolatria spẽs supstitiõis ẽ ꝓ eo q⁹ cultũ deo debitũ demonib⁹ ipẽdit. oblatiões sacrificia. vel alia hmõi exhibẽdo. ita diuinatio spẽs est supstitionis diuinũ aliq̃d sibi assumẽdo. Dis enĩ diuinatio ꝓuenit ex opatiõe demonũ. vel qz demões inuocant expresse. ad futura ꝑdicẽda. vel qz demones vltro se igerũt vanis inq̃sitiõib⁹ futuror⁹. vt mẽtes hoĩz inducãt in errorẽ ꝛ ipliciẽt vanitate. Uana autẽ inq̃sitio futuror⁹ ẽ q̃n futura pnoscere tentat aliquis vnde prenosci non possunt.

Diuinatiõis tria sũt genera. Primũ ẽ p manifestã demonũ inuocationẽ. Scõm ẽ p solã ꝯsiderationẽ dispositiõis vel motus alterius rei. Tertiũ est oũ nosipsi facimus aliq̃d vt nobis manifestet aliq̃d occultũ. Sub quolibet aũt istor⁹ multi modi ꝺtinent. q̃n ois diuinatio ad ꝓgnitiõez futuror⁹ euentuũ vtit aliquo demonũ ꝯsilio ⁊ auxilio. q⁹ q̃dẽ vel exꝑsse iplorant. vel ꝑter petitiõez hoĩs demon se igerit occulte ad pnũciandũ aliqua futura q̃ hoĩb⁹ sunt ignota. Demonib⁹ aũt possũt futura esse cognita multis modis. q̃ tãgunt. ij. q. iiij. Sciẽdũ demonũ hanc esse naturã ⁊c. Ipsi aũt exꝑsse inuocati solẽt pnũciare futura multipliciter. Q̃nq̃ q̃dẽ quodã pstigio siue q̃busdã apparitiõib⁹ aspectui vel auditui hoĩum se igerẽtes ad ꝑdicẽdũ futura. ⁊ hec spẽs vocat pstigiũ. pro eo q⁹ oculi hoĩz pstringunt. Q̃nq̃ aũt p somnia. ⁊ hec vocat diuinatio somnior⁹. Q̃nq̃ vero mortuor⁹ aliquor⁹ apparitiõez ⁊ locutionẽ. ⁊ hec spẽs vocat necromantia. qz necron grece. mortuus latine. mantia diuinatio nũcupat. vt ait ysiõ. in lib. Ethi. qz q̃busdã pẽãtionib⁹ resuscitati mortui vident diuinare. ⁊ ad iterrogata rndere. Q̃nq̃ vo futura pnũciãt p hoĩes viuos. Sicut pz i areptitijs ⁊ hec est diuinatio p phytones. Phytones autez a phyton apolline dicti sunt. Sicut dicit ysiõ. q̃ apollo dicebat esse actor diuinandi. Q̃nq̃ vero futura pnũciãt p aliquas figuras vel signa q̃ in reb⁹ inanimatis apparẽt. q̃ si appareãt in aliquo corpe terrestri. puta ferro. vel lapide polito. dicit geomãtia. Si in aqua. hydromãtia. Si in aere. aeromãtia. Si in igne. piromãtia. Si aũt in viscerib⁹ aĩaliũ ĩmolatorũ in aris demonũ. aruspiciũ nũcupat. Diuinatio autez q̃ fit sine exꝑssa demonũ inuocatiõe. in duo genera diuidit. Quorũ primũ est cũ ad praecognoscẽdũ futura cõsideramus aliq̃d in dispositionibus aliar⁹ rer⁹. ⁊ si quis conet futura prenoscere ex ꝯsideratõe situs ⁊ motus syder⁹. hoc ptinet ad astrologos. Si vero p motus vel voces auiũ. seu quorũcũq̃ aĩaliũ. siue p sternutatiões. vel mẽbror⁹ saltus. hoc pertinet generaliter ad auguriũ q̃ dicit a garritu auium. Sicut aruspiciũ dicitur ab inspectiõe ararũ: quorũ primũ pertinet ad aures. scõm ad oculos. In auib⁹ aũt hoc precipue ꝯsiderari solent. Si vo hmõi cõsideratio fiat circa vba hominiũ alia intẽtiõe dicta. q̃ retorquet q̃s ad futurũ q̃ vult pnoscere. h̃ vocat omen. Si aũt ꝯsiderent alique dispositiões figurar⁹ in corpibus visui occurrentes. erit alia species diuinatõis. Nã diuinatio sumpta ex lineamentis man⁹ ꝯsideratis. chyromãtia vocat quasi diuinatio man⁹ chyros enĩ grece. dicit man⁹ latine. Ad scõm genus diuinationis q̃ est sine manifesta demonũ inuocatiõe. ptinet ꝯsideratio eor⁹ q̃ eueniũt ex quibusdã q̃ serio fiũt ab hoĩb⁹ ad inqrẽdũ aliq̃d occultũ siue ꝑ ꝓtractionẽ punctor⁹ q̃ ptinet ab artẽ geomãtie. siue p cõsiderationẽ figurarũ que ꝓueniũt ex plumbo liquefacto in aqua p iecto. siue ex quibusdã cedulis scriptis vel nõ scriptis in occulto repositis. oũ ꝯsideraũ quis quã accipiat. vel etiam ex festucis inequalibus ꝓpositis q̃s maiorẽ vel minorẽ accipiat vel etiã ex taxillorũz ꝓiectione quis plura puncta ꝓjiciat: vel etiã dum consideratur q̃d aperienti librum occurrat. que omnia sortium nomen habent.

Uso de specieb⁹ diuinatõis in generali. videndũ est de eis in speciali. Et primo de diuinatõe q̃ fit p̃ inuocationẽ demonũ vtr⁹ sit licita. Ad q̃ dicẽdũ q⁹ nõ. sicut pz deu. xviii. vbi ꝓhibet exꝑsse. Nõ inueniat in te q̃ ariolos scisciteꝝ. nec phytones diuinat. Doc aũt est illicitũ duplici rõne. Prio ex pte pncipij diuinatiõis. q̃ est pactũ exꝑsse initũ cũ demone p eius inuocationẽ. q̃ est oĩno illicitũ. Usi de quibusdã dicit ysa. xxviij. Percussimus fedus cũ morte. ⁊ cũ inferno fecim⁹ pactũ. Adhuc aũt eẽt graui⁹ si sacrificiũ offereꝝ vl reuerẽtia exhibereꝝ demõi invocato. Scõo ẽ illicitũ ex pte ipsi⁹ euẽt⁹ de quo inqrit: qz demõ q̃ semp intẽdit ꝓditionẽ hoĩz. ex rnsis suis. rn aliq̃n vera dicat. Itẽdit hoĩes assuefacere ad hoc q⁹ ei credaꝝ. ⁊ fic conaꝝ ꝓducere in aliq̃ q̃ sit bũane saluti ꝺtrariũ ⁊ nociuũ. Un athanasius exponẽs illõ Luce. iiij. Increpauit illũ dicens. obmutesce. dicit. Oportuit vera fateri⁹ demon. ꝓesse bat tñ christus eius sermonẽ. ne fil' cũ veritate etiã suã iniquitatẽ ꝓmiscet. vt nos etiã assuefaceret ne curem⁹ de talibus etiã si vera loquivideaꝝ. Nephas enĩ ẽ vt cũ assit nobis diuina scriptura. a dyabolo instruamur. q̃ nec ꝓ reb⁹ ꝓditis recupandis. nec ꝓ inquirẽdo statu defunctor⁹ seu ꝓ quacũq̃ scia vel noticia inquirẽda. sunt demones invocãdi: qz nulla tpalis vtilitas põt ꝓpari detrimẽto saluti q̃ icurrit ꝑ inuocationẽ demonũ. Etsi christ⁹ le gaꝝ interrogasse demonẽ. Q̃ tibi nomẽ est. qui respondit. Legio multi enĩ sumus. tamen hoc nõ est trabẽdum in cõsequentiam: qz sicut dicit Beda Luce. viij. Non velut inscius deus requirit: sed vt confessa peste quã colorabat virtus curantis grauior emicaret.

De diuinatione que fit p astra. sciendũ q⁹ diuinatiõi que ex opinione falsa ꝓcedit ingerit se opatio demõis vt hoĩum mẽtes ipliciet vanitati aut falsitati. Uana aũt ⁊ falsa opinione vtit. si quis ex ꝯsideratiõe stellar⁹ futura velit ꝓcognoscere q̃ per eã cognosci nõ possunt. Est igit cõsiderandũ quid p celestium corpor⁹ inspectionẽ de futur⁹ possit ꝓnosci. ⁊ de bis quidẽ ex necessitate eueniũt. manifestũ est q⁹ p ꝯsiderationẽ stellar⁹ possunt ꝓnoscit. sicut astrologi ꝓnunciãt eclipses futuras. Circa ꝓgnitionem vo futuror⁹ euẽtuũ ex ꝯsideratiõe stellar⁹ diuersi diuersa dixerunt. Fuerũt enĩ quidã qui dixerũt q⁹ stelle signãt poti⁹ q̃ faciãt ea que ex earũ ꝯsideratione ꝓnunciant. Sed h̃ irrationabiliꝝ dicit. Omne enĩ corpozale signũ vel est effect⁹ eius cui⁹ est signũ. sicut fumus signat ignẽ a quo causaꝝ. vel ꝓcedit ab ea cã. ⁊ sic oũ signat causam p̃ sequẽs signat effectũ. sicut iris q̃nq̃ signat serenitatẽ inquantũ cã eius ẽ cã serenitatis. Nõ põt aũt dici q⁹ serenitas. dispositiones corpor⁹ celestiũ. ⁊ mot⁹ sint effect⁹ futuror⁹ euentuũ. Nec iterũ pñt reduci in aliquã superiorẽ cãm cõem q̃ sit corpor⁹. Possunt aũt reduci in vnã cãm cõem q̃ ẽ in quidẽtia divina. Sed alia rõne disponunt a divina quidẽtia mot⁹ ⁊ sit⁹ celestiũ corpor⁹. ⁊ alia rõne euẽtus ꝺtingentiũ futuror⁹: qz illa disponunt fm rõnẽ necessitatis. vt semp eodẽ mõ eueniãt hec aũt fm rõnẽ ꝺtingẽtie. vt variabiliter cõtingãt. Un nõ põt esse q⁹ ex ispectiõe syderũ accipiaꝝ ꝓgnitio futuror⁹ nisi fm q⁹ ex causis ꝓnoscit effectus. Duplices aũt effect⁹ subtrabũt causalitati celestiũ corpor⁹. Primo q̃dẽ oẽs effect⁹ ꝺtingẽtes per accidẽs. siue in reb⁹ humanis. siue in reb⁹ nãlib⁹: qz vt ꝑbat in.vi. metha. Ens per accidẽs nõ hz cãm. ⁊ precipue nãle. cui⁹ ẽ ꝺtus celestiũ corpor⁹: qz q̃ per accidẽs fit. nec est ens ꝑprie. neq̃ vnũ. sicut q⁹ lapide cadẽte fiat terremot⁹. vel q⁹ hoĩe fodiẽte sepulchrũ inueniat thezaurus. Dec enĩ ⁊ hmõi nõ sunt vnũ: sed simpliciter plura. Opatio aũt nature semp terminat ad aliq̃d vnũz. sicut ⁊ procedit ab vno principio. q̃ est forma rei naturalis. Scõo subtrahuntur causalitati celestium corpor⁹ actus liberi arbitrij q̃ est fa/

cultas volūtatis ⁊ rationis. Intellectus enī siue ratio nō ē corpus nec act⁹ corporei.⁊ p ꝯsequēs nec volūtas q̄ ē in ratione. vt patet p phm in.iii.de aīa. Nullū aūt corpus pōt ipmere in rē ĩcoꝛ poreā. Unī ipossibile ē q⁹ corpa celestia directe ipmāt in itellectuz ⁊ volūtatē.hoc enī esset ponere itellectū nō differre a sensu.qō Aristoteles in libro de aīa ponit his q̄ dicebāt q⁹ talis volūtas ē in hominibus qualē in vie ducit pater viroꝛ deoꝛūq̄.s.sol vel celū. Unde corpa celestia nō possunt esse p se cā opeꝛ liberi arbitrij. possūt tñ ad hoc dispositiue inclinare inquātū impriműt in corpus humanū ⁊ p ꝯsequēs in vires sensitiuas q̄ sunt actus corporaliū organorū q̄ inclinat ad hūanos actus.cū vires sensitiue obediūt rationi.vt patet p phm in.iii.de aīa.⁊ in.i.Etbi.nulla necessitas ex hoc libero ponit. Sed ꝺtra inclinatiōē celestiū corpoꝛ hoc pōt p rōnē opari.Si q̄s ergo ꝺsideratiōe astroꝛ vtat ad pcognoscēdos casus futuros.vel fortuitos euētus.aut etiā ad cognoscendū p certitudinē futura opa hoīum. pcedet hoc ex vana ⁊ falsa opinione.⁊ sic operatio demonis se ĩmiscet. Unde erit diuinatio superstitiosa ⁊ illicita. Si vero aliq̄s vtat ꝺsideratione astroꝛ ad pcognoscenda futura q̄ ex celestibus causant corporibus.puta siccitates ⁊ alia huiusmodi.non erit illicita diuinatio nec superstitiosa.

DE diuinatiōe que fit p somnia. Sciēdū q⁹ somniorū causa dupler esse pōt interior ⁊ exterior. Interioꝛ dupler. Una s.aialis.inquātū.s.homini fantasie occurrūt in dormiēdo illa circa q̄ cogitatio ei⁹ ⁊ affectio fuit ītēta ⁊ īmorata ī vigilādo. ⁊ tal cā somnioꝛ nō ē cā futuroꝛ euētuū. Unde hmōi somnia p accidēs se habēt ad futuros euēt⁹.⁊ si q̄nq̄z simul ocurrūt erit casuale. Q̄nq̄z vo cā extrinseca somnioꝛ ē corpalis.nā ex interiori dispositiōe corpis formāt aliq̄s mot⁹ in fantasia ꝺueniēs illi dispositioni Sicut homini in quo sūt hūores frigidi occurrit in somnis q̄ sit in aq̄ vel niue.Et pp hoc medici dicūt esse somnijs ītēdēdū ad cognoscēdū iterioꝛes dispositiōes.Cā aūt somnioꝛ exterioꝛ similit ē dupler.s.corpalis ⁊ spūalis.Corpalis q̄dē inquantū imaginatio dormiētis imutat.vel ab aere ꝺtinēti.vel ex ipressione corpis celestis. vt sic appareāt dormiēti alique fantasie ꝺformes dispositiōi celestium.Spūalis aūt cā q̄nq̄z ē a deo q̄ ministerio angelorū aliq̄ reuelat in somnijs.Sicut dicit Nūeri.xij.Si q̄s fuerit ĩter vos ꝓpheta dei ī visiōe apparebo ei.aut p somnia loquar ad eū.Et Job.xxxiij. Per somniū in visiōe nocturna q̄n sopoꝛ irruit super hoīes.⁊ dormiūt in lectulo.tūc aperit aures viroꝛ.⁊ erudiēs eos instruit disciplina. Q̄nq̄z vero p opatiōez demonis apparēt dormiētib⁹ alique fantasie ex q̄b⁹ q̄nq̄z aliq̄ futura reuelāt illis q̄ cū eis habent pacta illicita. Sic ergo dicēdū.q⁹ si q̄s vtit somnijs ad pcognoscēdū futura ſm q⁹ somnia ꝓcedūt ex reuelatiōe diuina.vel ex causa naturali intrinseca siue extrinseca.quātū pōt talis virtus se extēdere.nō erit illicita diuinatio. Unde ⁊ ioseph interpretatus est somnia pincerne pharaonis ⁊ magistri pistoꝝ diuina reuelatione Heñ.xlj. Et daniel somnium regis babylonis Dañ.j.⁊.iiij. Et medici ex causa naturali coniecturant de infirmitate vel morte.vt dictū est. Si aūtē hmōi diuinatio causet ex reuelatiōe demonū.cū q̄b⁹ habent pacta exp̄ssa.q̄z ad hoc inuocant.vel tacita. q̄z hmōi diuinatio ad id extēdit ad qō nō pōt se extēdere erit diuinatio illicita ⁊ superstitiosa.Ideo dicit Deu.xviij. Nō inueniat in te q̄ obseruet somnia ⁊c.

Ad iudificationē q̄ fit in somnijs.ptinet error illaꝝ mulieꝝ q̄ dicūt se nocturnis hoꝛis cū dyana ⁊ herodyade ⁊ alijs ꝑsonis quas bonas res vocant ambulare.⁊ sup quasdā bestias eq̄tare. ⁊ multa terraꝝ spacia trāsire.⁊ certis noctib⁹ ad deaꝝ seruitiū euocari.q̄ vti nā sole in sua pfidia perissent ⁊ nō multos secum ad infidelitatem suā ptraxissent ⁊c.sicut in decretis ꝺtinet.xxvj.q.vj.Episcopi ⁊ eorū ⁊c.Et post. Nō omittendū q⁹ q̄dā scelerate mulieres retro post satbanā abeūtes.q̄ mētē quā captiuā tenet in somnijs deludit.⁊ p devia queq̄ deducit.⁊ q̄ solus patit spūs.ifideles ꝫ nō aīo ꝫ in corpe euenire opinant. Cū q̄dā vetula volēs blādire suo sacerdoti dicēt ei in ecclesia.oñe multū debetis me diligere.qz liberaui vos a morte.qz cū ego vadā cū bonis rebus.media nocte ītrauim⁹ domū vr̄am cū luminarib⁹.ego vidēs vos dormiētē ⁊ mudū cooptui vos. ne oñe nr̄e viderēt nuditatē vr̄az.quā si vidissēt ad morte vos flagellari feciss̄et.q̄ssiuit sacerdos quō ītrauerāt domū ei⁹.⁊ chameraz cū essent fortiter serata. Tūc ait illa q⁹ bene intrabāt domū ianuis clauſ.Sacerdos aūt īuocās eā ītra cācellū clauso hostio vberauit eā cū baculo crucis dicēs.Exite hinc oña fortilega.⁊ cuz nō posset exire.emisit eā sacerdos dicēs. Modo videt q̄ fatue estis q̄ somniorꝝ creditis veritatē. Item cū in quadaz parochia hoies talibus crederēt.quidā ribaldi transfiguraueruūt se in similitudinē mulierū eaꝝ assumpto habitu.⁊ domū cuiusdā diuitis rustici cum tortitijs intrātes ⁊ choreas ducētes.supḥssa voce canebāt.Gallice. Unē p̄mes cent en rēdres. Latine. Unū accipite.cētū reddite. ⁊ sic ī ocul⁹ rustici domū ei⁹ euacuauerūt oib⁹ bōis.dicētes vroꝛi sue. Tace ⁊ claude oculos.diuites erim⁹ qz bōe res sē ⁊ cētuplicabūt bōa nr̄a.

DE diuinatiōe q̄ fit p anguria ⁊ oīa ⁊ alias hmōi obseruationes exterioꝝ rerū:sciendū.q⁹ mot⁹ ⁊ garrit⁹ auiū.vel q̄cūq̄ dispōes hmōi in reb⁹ ꝺsiderate.manifestū est q⁹ nō sūt cā futuroꝝ euētuū. Unī ex eis futura cognosci nō possūt sic ex causis. Relinquit ergo q⁹ si ex eis aliqua futura cognoscant.hoc erit ī quātū sunt effect⁹ aliquaꝝ causaꝝ.q̄ etiā sūt causantes vel pcognoscētes futuros euētus.Cā aūt opationū brutoꝝ aīaliū est instinct⁹ quidā quo mouent ī motu nature.nō enī habēt dominiū sui act⁹. Hic aūt instinct⁹ ex duplici cā pōt ꝓcedere.Uno mō ex cā corpali Cū enim bruta aīalia nō habeāt nisi animā sensitiuā. cui⁹ potētie oēs sunt actus corpaliū organoꝝ.subiacet eoꝝ aīa dispōni ꝺtinētium corpoꝝ ⁊ primordialiter celestiū.⁊ ideo nihil ꝓhibet eoꝝ opationes esse futuroꝝ signa inquātū cōformant dispōnib⁹ celestiū corpoꝝ.⁊ aeris ꝺtinētis ex qua ꝓueniūt aliq̄ futuri euētus. In hoc tñ duo ꝺsiderari oꝛ. Primū quidē vt hmōi opatiōes nō extēdant ni si ad pcognoscēda futura que causant q⁹ mot⁹ celestiū corpoꝝ.vt supra dictū est Scōo vt nō extēdant nisi ad ea que eq̄liter pūt ad hmōi aīalia ptinere.ꝺsequunt enī p celestia corpa cognitionē quādā naturalē ⁊ instinctū ad ea que eoꝝ nature sunt necessaria sicut sunt imutatōes que fiūt per vētos ⁊ pluuias ⁊ alia hmōi. Alio mō instinct⁹ hmōi causant ex cā spūali s.vel ex deo vt patet in colūba sup xp̄istū descēdente.⁊ in corno q̄ pauit helyā.⁊ in ceto q̄ exoluit ⁊ eiecit ionā. Uel etiā ex demonib⁹ q̄ vtunt hmōi opationib⁹ brutoꝝ animaliū ad implicādas aīas vanis opinionib⁹. Et eadē ratio videt esse de oib⁹ aliis hmōi p̄terq̄ de hoibus: qz verba humana nō accipiunt ꝓ hoie nisi subdant dispositiōi stellaꝝ.disponunt tñ ſm diuinā prouidētiā.⁊ q̄nq̄z ſm demonū opationē.Sic igit⁹ dicēdum q⁹ ois diuinatio hmōi si extēdat vltra id ad qō pōt ptingere ſm nature vel diuine prouidētie est superstitiosa ⁊ illicita.

DE diuinatione q̄ fit p sortes videt q⁹ nō sit illicita:qz super illō.pō. In manib⁹ tuis sortes mee.dicit Glo. Aug. Sors nō est aliquid mali:sed res in humana dubitatiōe diuinā indicās volūtatē. Preterea ea q̄ in scripturis a sanct⁹ obseruata legunt.nō vident esse illicita:sed sancti viri taz in ve.q̄ in no.testamēto inueniunt sortib⁹ vsi esse. Legit enī Josue.vii.q⁹ Josue ex ꝑcepto dñi indicio sortis ꝓmisit achā q̄ de anathemate surripuerat. Saul etiā sorte filiū suū ionathaz depbēdit mel comedisse.j. Reg. xiiij. Jonas etiā a facie dñi fugiēs sorte deprehēsus est ⁊ ī mare,proiectus Jonas.j. Zacharias etiā sorte erijt vt incēsuz poneret Luce. j. Mathias etiā est ab apl̄is in apl̄m electus Actu.j.q̄ videt q⁹ diuinatio sortiū nō sit illicita. Preterea pugna pugilū q̄ monomachia dicit est singularis adcertatio.⁊ iudicia ignis ⁊ aque q̄ dicunt vulgaria vident ad sortes ptinere.cū p hmōi aliq̄ exq̄rant occulta:sed hmōi nō vident eē illicita:qz ⁊ dauid legit cuz philisteo singulare iniisse certamen.j.Reg.xviij.q̄ videt q⁹ diuinatio sortiū nō sit illicita. Sed cōtra est qō dicit in decretis.xxvj.q.v. Sortes quibus cūcta nos nostris discriminatis ꝓuincij.quas patres dānauerunt nihil aliud q̄ diuinatiōes vel maleficia decreuimus. q̄ obzē oīno illas dānari ⁊ vltra inter christianos nolum⁹ noīari.⁊ ne exerceantur anathematis īterdicto,phibemus. Rñsio.dicēdū q⁹ sortes,prie dicunt cū aliquid fit vt eius ꝺsiderato euētu aliq̄d occultū innotescat.⁊ fiq̄dē querat indicio sortiū q̄d cui sit exhibēdū siue illō sit res possessa siue honoꝛ.siue dignitas.seu pena.aut actio aliqua vocat sors diuisoria.Si aūt inquirat q̄d agere oporteat. vocatur sors ꝺsultoria.Si vo querat q̄d sit futurū.vocat sors diuinatoria. Actus aūt hominū qui req̄runt ad sortes.nō subdunt dispositiōi stellaꝝ.nec etiā euētus ipsoꝝ.Unī si quis ea intētiōe sortib⁹ vtat q̄ si hmōi actus humani q̄ requirunt ad sortes ſm dispositionē stellarū sortiant effectū.vana ⁊ falsa est opinio.⁊ p ꝯsequēs nō carēs demonū in gestiōe ex quo talis diuinatio erit superstitiosa ⁊ illicita. Hac aūt cā remota necesse est q⁹ sortialiū actuū expectet eventus. vel ex fortuna vel ex aliqua spūali cā dirigēte.Et si quidē ex fortuna q̄ locū habere pōt solū in diuisoria sorte.non videt habere nisi fortе vitiū vanitatis.Sicut si aliq̄ nō valētes aliquid cōcorditer diuidere velint sortib⁹ ad diuisionē vti.q̄si fortune exponētes. q̄s quā partem accipiat Si vero ex spūali causa expectet sortiū indicium. Q̄nq̄z quidē expectat ex demonibus. sicut legit Ezech.xxi.q⁹ rex babylonis stetit in biuio in capite duarum viarū cōmiscens sagittas interrogauit ydola ⁊ ea consuluit.Et tales sortes sunt illicite ⁊ ſm canones ꝓhibent. Q̄nq̄z vero expectatur a deo ſm illud.

Prouer.xvj. Sortes mittunt in sinu. sed a dño temperant. et talis sors ex se nō est malū. vt dicit Aug. Pōt tn̄ quadrupliciter peccatū incidere. Primo q̄dez si absq; vlla necessitate ad sortes recurrat. hoc enī videt ad dei tentationē ptinere. Unī Ambro. dicit sup Lucā. Qui sorte eligit. hūano iudicio nō p̄hēdit. Scō si quis etiā ex necessitate absq; reuerētia sortiū vtat. Unde sup act. apostolo dicit Beda. Siq necessitate aliqua cōpulsi deū putāt sortib. exēplo apostolo. ee ꝛsulēdū. videāt hocipsos apostolos nō nisi collecto fratrū cetu et p̄cib. ad deū fusis egisse. Tertio si diuina oracula ad terrena negocia ꝛuertant. Unde Aug. dicit ad inq̄sitiones ianuarij. Vis q̄ de paginis euāgelicis sorte legant. ꝛsi optandū sit vt id potius faciāt. q̄s ad demonia ꝛsulēda ꝛcurrāt. tn̄ ista mihi displicet ꝛsuetudo negocia secularia et ad vite huius vanitatez diuina oracula velle ꝛuertere. Quarto si in electionib. ecclesiasticis q̄ sanctispiritus īspiratōe fieri debēt aliq; sortib. vtant. Unde sicut Beda dicit. sup act. apostolo. Mathias ante pēthecosten ordinat. sorte querit. s. qz nōdū erat plenitudo spūssancti in ecclesia effusa. Septē aūt diaconi postea nō sorte sz electiōe discipulo. sunt ordinati. Sicut aūt ē in tpalib. dignitatib. q̄ ad terrena disponēda ordinant. in quaz electiōe plerūq; hoies sortib. vtunt. sic et in diuisione tpaliū rez. Si vero necessitas īmineat. licitū est cū debita reuerētia sortib. diuinū iudiciū īploare. Unde sicut Aug. dicit in epistola ad honoratū. Si īter dei ministros sit disceptatio q̄si eoz psecutiōis tpe q̄ eoz maneāt ne fuga oīum. et q̄ fugiāt ne morte oīum ecclesia deseraf. si hec disceptatio aliter nō poterit terminari. q̄tuz mihi videt. q̄ maneāt et q̄ fugiāt sorte eligēdi sūt. Augu. j. de doct. christia. dicit. Si tibi abūdaret aliq̄d qō oporteret dari ei q̄ nō haberet. nec duob. dari potuisset. si tibi occurrerēt duo. quoz neuter aliū vel īdigētia vel erga te aliqua necessitate superaret. nihil iustius faceres q̄s vt sorte legeres cui dandū esset qō dari vtriq; nō posset. et p hoc patet rōsio ad p̄mū et ad scōm. Ad tertiū dicēdū q̄ indiciuz ferri candētis vel aque feruentis ordinant q̄dē ad alicuius peccati occulti inq̄sitionē p aliq̄d qō ab hoie fit. et in hoc ꝛuenit cū sortib. inquātū tn̄ expectat aliq̄s miraculosus effect. a deo. excedit cōem sortiū rōnē. Unde hmōi indiciū illicitū reddit. tū. qz ordinat ad indicādū occulta q̄ diuino iudicio reseruant. tū etiā. qz hmōi indiciū non ē auctoritate diuina sanxitū. Unde. ij. q. v. in decreto stephani pape dicit. Ferri cādētis vel aque feruētis examinatiōe ꝓfessionē torqueri a quolibet. sacri nō cēsent canones. et q̄ sanctoz patrū do cumēto sanxitū nō ē. supstitiosa adinuētiōe nō ē p̄sumēdū. sponta nea enī ꝓfessiōe vel testiū approbatiōe publicata delicta habita pze oculis timoze dei ꝛcessa sunt nostro regimini iudicanda. Occulta vero et īcognita illi sunt relinquēda q̄ solus nouit cozda filioz hominū. Et eadē ratio videt esse de lege duellozū. nisi q̄ plus accedit ad cōem rationē sortiū. inquātū nō expectat ibi miraculosus effectus. nisi forte qñ pugiles sunt valde īpares vel virtute vel arte.

De superstitionibus obseruātiaz. DIS. XVIII.

Deinde ꝛsiderādū ē de supstitionib. obseruātiarū. Et p̄mo de obseruātijs q̄ tradunt in arte notoria. Scō de obseruantijs q̄ ordinant ad aliqua corpa īmutāda. Tertio de obseruātijs q̄ ordinant ad coniecturas de furtis eufortunijs vel infortunijs assumendas. Quarto de suspēsionibus sacroz verboz ad collū. De obseruantijs q̄ ordinant ad sciam acq̄rēdā in arte notoria. sciēdū q̄ ars notoria illicita est et ineffax. Illicita q̄dē ē qz vtit q̄busdā ad sciētiā acquirēdā que nō habēt fm se virtutē causandi sciam. sicut inspectione quarūdā figuraz. et platiōe quozūdā ignotozū verboz. et aliis hmōi. et ideo hmōi ars nō vtit his vt causis. sz vt signis. non aūt vt signis diuinit. īstitutis. sicut sunt sacramētalia signa. Unde relinquit q̄ supuacua signa sunt et per consequens pertinentia ad quedā significationū pacta cū demonibus placita atq; federata: ergo notoria est penitus repudiāda et fugiēda christiano. sicut et alie artes nugatorie vel noxie vel supstitionis. vt Aug. dicit. ij. de doc. christiana. Est etiaz huiusmodi ars ineffax ad sciam acquirendā. Cū enī p hmōi artē nō intendat acq̄sitio sciētie per modū hominī cōnaturalē. s. adinueniēdo vel addiscēdo. cōsequēs ē q̄ iste effect. vel expectat a deo vel a demonib. Certū est aūt aliquos a deo sapiētie et sciētie infusione habuisse. Sicut de Salomone dicitur. iij. Reg. iij. et. ij. Paral. j. Sed dominus etiā discipulis suis dicit Luce. xi. Ego dabo vobis os et sapiētiā et sciētiā cui nō poterūt resistere aduersarij vestri. Sed hoc donū nō datur quibuscunq; non cuz certa obseruatione. sed fm arbitrium spiritussancti. secūdū apostolū. Cozin. xij. Alij quidē datur per spiritū sermo sapiētie. Alij sermo scientie fm eundē spiritū. Et post subdit. Pec oia operatur. vnus. atq; idē spūs diuidēs singulis ꝓut vult. Ad demōes aūt nō ptinet illuminare intellectū. acquisitio aūt sapie et scie fit p illuminatiōez intellect. et ideo null. vnq̄ p demones sciam acquisiuit. Unī aug. dicit. in. x. de ci. dei. ad porphyriū. fateris qō etheurgic cheletis in opationib. intellectuali aīe nihil purgatōis accidit qō eā facit idonea ad videndū oīm suū. et p̄sicieda que vera sūt. q̄lia aūt oīa sunt sciētiaz theoremata. Possunt tn̄ demōes vbis hoibus colloquētes exprimere aliq̄ scīaz documēta: sz hec nō q̄runt p artē notoria. ā

De obseruātijs q̄ ordinant ad īmutationē corpoz. videt q̄ sint licite. Quia licitū est vti nālib. vtutib. corpoz ad prōprios effect. inducēdos. Res aūt nāles habēt quasdā vtutes occultas. quaz rō ab hoie assignari nō pōt. Sicut q̄ adamas trahit ferrū. et multa alia q̄ Aug. Enumerat. xxi. de ci. dei. q̄ videt q̄ vti hmōi reb. ad corpa īmutāda nō sit illicitū. Preterea. Sicut corpa nālia subdunt corpib. celestib. ita etiā corpa artificialia: sz corpa nālia sortiunt quasdā vtutes occultas speciē cōsequētes ex impssione corpoz celestiū. ergo etiā corpa artificialia. puta imagines sortiunt aliquā vtutē occultā a corpibus celestib. ad aliquos effect. causandos. q̄ vti eis et alijs hmōi nō ē illicitū. Preterea. demones etiā multipliciter possunt corpa īmutare vt dicit Aug. iij. de trini. sed eoz virtus a deo est. ergo licet vti eoz virtute ad aliquas hmōi īmutationes faciēdas. Sed cōtra est qō Aug. dicit. ij. de doct. christiana. Ad supstitionē pertinent volumina vel molimina magicarū artiū. et ligature et remedia. que medicoz vera medicina condēnat siue in precātationib. siue i quibusdā votis quas characteres vocant. siue in quibusdā reb. suspēdēdis atq; insignandis.

Rōsio dicendū q̄ in bis que fiunt ad corpales effectus inducēdos considerandū est vtrū naturaliter videant posse tales effectus causare. Sic enī nō erit illicitū. Licet enī causas naturales adhibere ad ꝓprios effect.: cū aūt nō videant tales effect. posse causare. cōsequēs ē q̄ nō adhibeant ad hos effect. causandos tāq; cause sed solū q̄si signa. et sic ptinēt ad pacta significationū cū demonib. inita. Et Aug. dicit. xxi. de ciui. dei. Alliciunt demones p creaturas q̄s nō ipi sed deus cōdidit. delectabilib. p sua diuersitate diuersis non aūt vt aīalia cibis: sed vt spūs signis que cuiusq; delectationi cōgruūt per varia genera lapidū. herbaz. lignoz. aīaliū. carminū. rituū. Ad p̄imū q̄ dicendū q̄ si simplicit adhibeant res nāles ad aliquos effect. ꝓducēdos ad quos putant habere nālē virtutē. nō est supstitiosum neq; illicituz. Si vero adiungant vel characteres aliq. vel aliq̄ noīa vel alie quecūq; obseruationes q̄s manifestū est naturaliter efficaciā nō habere. erit supstitiosum et illicitum. Ad scōm dicendū q̄ vtutes naturales corpoz naturaliū ꝛsequunt eorū formas subst̄ātiales q̄s sortiunt ex impssione celestiū corpoz. Et ideo ex eoz impssione sortiunt q̄sdā virtutes actuales. Sz corpoz artificialiū forme ꝓcedūt ex ꝛceptione artificis. et cū nihil aliō sit q̄s ꝓpositio. ordo. et figura. vt dicit in. j. Phi. nō possunt habere naturalē virtutē ad agendū. Et inde ē q̄ ex impssione celestiū corpoz nulla virtute sortiunt inquātum sunt artificialia: sed solū fm materiā naturalē. falsuz est ergo qō porphyrio videbat. vt Aug. dicit. x. de ci. dei. Herbis et lapidib. et animātib. et sonis certis q̄busdā ac vocib. et figurationib. atq; figmētis quibuscdā etiā obseruatis in celi cōuersiōe motib. syderū fabricari in terra ab hoib. ptātes idoneas syderū varijs effectib. exequēdis. q̄si effectus magica rū artiū ex vtute celestiū corpoz ꝓuenirēt. Sed sicut Aug. ibidem subdit. totū hoc ad demones ptinet ludificatores aīaz sibi subdita rū. Unī et imagines q̄s astronomicas vocāt ex opatiōe demonū habēt effectū. cui. signū ē q̄ necesse ē eis iscribi quasdā characteres q̄ nāliter ad nihil opant. nō enī ē figura actōis nālis principiū. Sz in hoc distāt astronomice imagines a nigromāticis: qz in nigromāticis fūt exp̄sse inuocatiōes et fastigia quedā. Unī ptinēt ad exp̄ssa pacta cū demonib. inita: sz in alijs imaginib. sūt q̄dā tacita p q̄dā pacta figurarū seu characterz signa. Ad tertiū dicēdū q̄ ad diuinū diuine ptātis ptinet cui demones subsūt vt eis vtat de. ad q̄cūq; voluerit: sz homi nō ē ptās sup demōes ꝛmissa. vt eis vti possit licite ad q̄cūq; voluerit: sed enī ē ɔ demōes bellū idictū. Unī nullo mō licet homini demonū auxilio vti p pacta tacita vel expressa.

De obseruātijs que ordinant ad ꝛiecturas de futuris eufortunijs vl infortunijs assumēdas. videt q̄ nō sint illicite. Inter alia enī eufortunia hoiuz sunt etiā ifirmitates. Sz ifirmitates i hoib. quedā signa ꝓcedūt que etiā medicis obseruant. ergo obseruare hmōi significationes nō videt esse illicitū. Preterea. irrationabile ē negare illud qō quasi cōiter oēs experiunt q̄ aliq̄ tempa vel loca vel verba audita. vel occursus hominū vel animaliū. aut distorti aut inordinati actus aliq̄ō p̄sagiū habēt boni

vel mali futuri. ergo obseruare ista nō videt esse illicitū. ¶ Preterea act⁹ boīuz ꝛ euēt⁹ ex diuina ꝓuidētia disponūt ꝫ ordinē quēdā ad quē ptinere vident. ergo videt ꝙ ꝓcedētia sint subsequētiū signa. Uñ ea q̄ antiq̄s patrib⁹ ꝛtigerūt signa sūt eoꝝ q̄ in nobis cō plent. vt pz ꝑ Aplm. i. Corin. x. Obseruare aūt ordinē ex diuina ꝓuidētia ꝓcedētē nō ē illicitū. ergo obseruare hmōi ꝑsagia nō videtur esse illicitū. ¶ Sz ꝛtra ē qđ dicit Aug. in. ii. de doct. christia. ꝙ ad pacta cū demonib⁹ inita ptinēt milia inaniū obseruationū. puta si mēbrū aliq̄d salierit. si iūcti ambulātib⁹ amicis lapis. aut cani. aut puer medi⁹ ꝛteruenerit. Limē calcare cū ante domuz suā aliq̄s trāsit. redire ad lectū. siq̄s cū se calciat ſternutauerit. Redire domū si ꝓcedēs offēderit. cū vestis a ſoricib⁹ rodit. plus timere ſupstitionē mali futuri q̄ ꝑsens dānū dolere. ¶ Rñsio. dicēdū ꝙ hoies oēs hmōi obseruātias esse ſupstitiosas ꝛ illicitas ꝛ vident esse q̄dā reliquie idolatrie. ꝫ quaz obseruabant auguria. ꝛ q̄dā dies fausti vel infausti. q̄ quodāmō ptinet ad diuinatiōez q̄ fit ꝑ astra ꝫ q̄ diuersificant dies. nisi ꝙ huiusmodi obseruatiōes sūt sine rōne ꝛ arte vnde sunt magis vane ꝛ ſupstitiose. ¶ Ad ꝑmū g̃ dicēdū ꝙ ifirmitatū cause ꝓcedūt i nobis ex q̄b⁹ aliq̄ signa ꝓcedūt futuroꝝ motuoꝝ q̄ licite a medicis obseruant. Uñ ꝛ siq̄s ꝑsagiū futuroꝝ euentuū ꝟsideret ex sua cā. nō erit illicitū. Sicut si seruus timeat flagella videṡ dñz iratū. ꝛ simile etiā esse posset si q̄s timeret nocumētuz alicui puero ex oculo fascināte. sic aūt nō ē in hmōi obseruatiōib⁹. ¶ Ad scōz dicēdū ꝙ h̄ qđ a ꝑncipio inistis obseruatiōib⁹ aliq̄d veri hoies ex ꝑti sūt casu accidit. ꝫ postmodū cū hoies icipiūt hmōi obseruātijs suū aīuz implicare. multa ꝫ hmōi obseruatiōes eueniūt ꝑ deceptionē demonū. vt his obseruatiōib⁹ hoies ꝟplicati curiosiores fiāt. ꝛ se magis īgerāt multiplicib⁹ laqueis pnitiosi errozis. vt Aug. dicit in. ii. de doc. christia. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ i his populo iudeoꝝ ex quo chr̃s erat nasciturus nō solū dicta. ꝫ etiā facta fuerūt ꝓhibita. vt Aug. dicit cōtra faustū. ꝛ ideo licitū ē illa facta assumere ad nostrā ĩstructionē sicut signis diuinit⁹ datis. nō aūt oīa q̄ aguntur ꝑ diuinā ꝓuidentiā sic ordinant vt sint futuroꝝ signa. vnde ratio nō sequitur.

De ſuspēſionib⁹ ſaeroꝝ verboꝝ ad collū videt ꝙ nō sint illicite. Nō. n. diuina vba minozis sūt efficacie cū ſcribunt q̄z cū ꝓferunt. ꝫ ꝫ aliq̄ ſacra vba dicere ad aliquos effect⁹ puta ad sanādū ifirmos sicut. Pater noſter. Aue maria. vel q̄libetcūq̄z nomē dñi ꝟocet. ꝫ iliū Matth. vlti. In nōie meo demonia eiicient lin. lo. ſer. tol. ergo videt ꝙ licitū sit aliq̄ ſacra ſcriptura collo ſuſpēdere in remediū ifirmitatis vel cuiuſcūq̄z nocumēti. Preterea vba ſacra nō min⁹ opant in coꝛpib⁹ boīuz q̄z in coꝛpib⁹ ſerpētū ꝛ aliorū aīaliū. ꝫ icātatiōes quādā efficaciā habēt ad repzimēdū ſerpentes. vel ad sanādū q̄dā alia aīalia. Uñ dicit in. pſ. Sicē aſpidis ſur. ꝛ ob. aur. ſu. q̄ nō ex. vo. in. ſa ergo ꝫ ſuſpēdere ſacra vba ad remediū boīuz. ¶ Preterea vbū dei nō ē minoris ſanctitatis q̄z ſanctorū reliq̄e. ꝫ ꝫ homini vbo vel ſcripto vba ſacre ſcripture ad ſuā tutelā assumere. Uñ dicit Aug. ꝙ nō minus ē vbū dei q̄z coꝛp⁹ chr̃i. ꝫ ꝫ homini reliq̄as ſanctoꝝ collo ſuſpēdere. vel qualitercūq̄z portare. ergo ſimiliter ꝫ homini verba ſacre ſcripture ad ſuā tutelā assumere. ¶ Sz ꝛtra ē qđ Cryſoſto. dicit ſup Matth. Quidā aliq̄s partē euāgelij ſcriptā circa collū portāt. ꝫ nōne quotidie euangeliū in eccleſia legit ꝛ audit ab hoīb⁹. Cui ergo in aurib⁹ poſita euāgelia nihil ꝓſunt. quō possūt eū circa collū ſuſpēſa saluare. deinde. Ubi ē virt⁹ euāgelij in figuris litteraꝝ. an in ītellectū ſenſuū. siue in figuris bene circa collū ſuſpēſis. ſi in ītellectu. g̃ melius in coꝛde hoīum ꝓſūt q̄z. circa collū ſuſpēſa. ¶ Rñsio. dicēdū ꝙ in oīb⁹ incātationibus vel ſcripturis ſuſpēſis duo cauēda vident. ¶ Primo qđe qđ sit qđ ꝓferr vel ſcribit. qz ſi ē aliq̄d ad incātatiōes demonū ptinēs manifeste ē ſupſtitioſuz ꝛ illicitū. Similiter etiā videt esse cauēdū si ꝛtineat ignota noīa ne ſub illis aliq̄d illicitū lateat. Unde Cryſo. dicit ſup Matth. ꝙ phariſeoꝝ magnificātiū fimbrias suas exēplo nūc multi aliqua noīa hebraica angeloꝝ ꝟingūt ꝛ ſcribūt ꝛ alligāt que nō ītelligētib⁹ metuēda vident. Est etiā cauēdū ne qđ falſitat ꝛtineat. qz ſic eius effectus nō pōt expectari a deo q̄ nō ē teſtis falſitatis. ¶ Deinde ſcōo cauēdū est ne cū verbis ſacris cōtineant ibi aliqua vana puta aliq̄ caracteres ĩſcripti ꝓeter ſignuz crucis. aut si ſpes habeatur in modo ſcribendi. aut ligandi. aut in quacunq̄z huiusmodi vanitate. que ad diuinaz reuerentiā non pertineat. qz hoc indicaretur ſuperſtitioſum. alias autem est illicitū. Unde in decretis dicitur. xxvj. q. vj. c. Non liceat chriſtianis ꝛc. Nec in collectionibus herbaꝝ que medicinales sunt aliq̄s obseruatiōes aut incātationes liceat attendere. niſi tm̄ cū ſymbolo diuino. aut oratione dominica. vt tm̄ creatoꝛ oīuz deus honoꝛet. ¶ Ad ꝑmū g̃ dicendū ꝙ ꝓferre diuina vba aut ſuocare diuinū nomē. ſi reſpectus habeatur ad ſolā dei reuerentiā a qua expectat effectus. licitū erit. Si vo habeat reſpectus ad aliq̄d aliud vane obseruatū. erit illicitū. ¶ Ad ſcōm dicendū. ꝙ etiā in incātatiōibus ſerpētū vel quoꝛūcūq̄z aīalium. si reſpect⁹ habeat ſolūmō ad vba ſacra ꝛ ad virtutē diuinā licitū erit. Sed plerūq̄z tales ꝓcātationes habēt illicitas obseruantias ꝛ per demones ſoꝛtiunt effectū. ꝛ ꝓcipue in ſerpētib⁹: qz ſerpens fuit ꝑmū demonis inſtrumētū ad hoīez decipiendū. Uñ dicit gloſa ibidē. Notandū est qz nō laudat a ſcriptura vndecūq̄z data tur in ſcriptura ſimilitudo vt patet de iniquo iudice qui rogantem viduā vir audiuit. ¶ Ad tertiū dicēdū. ꝙ eadē ratio est de portatione reliquiaꝝ: qz ſi portent ex fiducia dei ꝛ ſanctoꝝ quoꝝ sunt reliquie. non erit illicitū. Si aūt circa hoc attenderet aliquid aliud vanū. puta ꝙ vas esset triangulare. aut aliquid hmōi. qđ nō pertineret ad reuerentiā dei ꝛ ſanctoꝝ. esset ſuperſtitioſum ꝛ illicitum. ¶ Ad quartum dicendū. ꝙ Criſoſto. loquitur ibi quādo reſpect⁹ habetur magis ad figuras ſcriptas q̄z ad ītellectum verboꝝ.

De infidelitate. DIS. XXIX.

Deinde ꝟsiderandū est de erroꝛe ꝓcipue cōtra fidem. Circa qđ cōſiderāda sunt q̄ttuoꝛ. Primo de ifidelitate in cōi. Scōo de hereſi. Tertio de apoſtaſia a fide. Quarto de ſciſmate. Circa primum cōſideranda sunt duodecim. Primo vtrū infidelitas sit peccatum. Scōo in quo sit sicut in ſubiecto. Tertio vtrum sit maximum pctōrū. Quarto vtrū omnis actio infideliū sit pctū. Quinto de ſpecieb⁹ infidelitatis. Sexto de compatione earū adinuicē. Septimo vtruz cū infidelibus sit diſputandū de fide. Octauo vtrū sint cogendi ad fidē. Nono vtꝛ sit eis cōicandū. Decimo vtrū poſſint chriſtianis fidelib⁹ ꝓeeſſe. Undecimo vtrū ritus infideliū sint tolerādi. Duodecimo vtrū pueri infideliū sint inuitis parentibus baptizandi. ¶ Ad ꝑmū. ſ. vtrū infidelitas sit pctū. dicendū ꝙ infidelitas accipit dupliciter. Uno mō ſm purā negationez fidei. vt dicatur infidelis ex hoc ſolo ꝙ non habet fidē. Alio mō potest intelligi infidelitas ſm contrarietatē ad fidē. qz. ſ. aliq̄s repugnat auditui fidei. vel etiā cōtēnit ipſam ſm illud yſa. l. Quis credidit auditui nr̄o. ꝛ in hoc ꝓprie perficit ratio infidelitatis. ꝛ ſm hoc ifidelitas est pctū. Si autē accipiat infidelitas ſm purā negationē sicut in illis qui nihil audierūt de fide. nō hz rationē peccati: ſed magis pene: qz talis ignorantia diuinoꝝ ex pctō ꝑimi parētis est ſubſecuta. Qui aūt ſic sūt infideles dānant quidez ꝓpter alia pcta que ſine fide remitti non poſſunt. nō aūt dānant ꝓpter infidelitatis pctū. Unde dñs dicit Joh. xvj. Si nō veniſſem ꝛ eis locutus nō habuiſſez pctū nō haberēt. Qđ exponens Aug. dicit. ꝙ loquit de illo pctō quo nō crediderūt in chriſtū. Oritur aūt infidelitas ex ſuperbia. ex qua ꝛtingit ꝙ hō intellectū ſuū nō vult ſubijcere regulis fidei ꝛ ſano intellectui patruz Unde Greg. dicit. xxxj. moꝛ. ꝙ ex inani gloria oriuntur nouitatum ꝓſumptiones. q̄uis poſſet dici ꝙ ſicut virtutes theologice nō reducuntur ad virtutes cardinales: ſed ſunt ꝑioꝛes eis. ita etiā vitia oppoſita virtutib⁹ cardinalibus non reducuntur ad vitia capitalia. ¶ Ad ſcōz. ſ. in quo ſit infidelitas ſicut in ſubiecto. dicendū ꝙ peccatū dicitur esse in aliqua potentia que est ꝑncipiū actus peccati. Actus aūt peccati potest esse duplex ꝑncipiū. Unū quidē ꝓius ꝛ vniuerſale. qđ importat oēs actus peccatoꝝ. ꝛ hoc ꝑncipiū est voluntas: qz omne pctū est voluntariū. Aliud aūt ꝑncipiū peccati est ꝓximū. ꝛ ꝓximū. qđ elicit pcti actum. Sicut cōcupiſcibilis ē ꝑncipiū gule ꝛ luxurie. ꝛ ſm hoc gula ꝛ luxuria dicunt esse in cōcupiſcibili. Diſſenterie aūt qui ē ꝓprius actus infidelitatis ē actus interius ſed moti a volūtate. sicut ꝛ aſſentire ꝛ ideo ifidelitas sicut ꝛ fides est quidē in intellectu sicut in ꝓximo ſubiecto. in volūtate aūt sicut in ꝑimo motuo. ꝛ ſm hoc dicit esse omne pctū in volūtate. ¶ Ad tertiū. ſ. vtrū infidelitas sit maximū pctoꝝ. dicendū ꝙ omne pctū formaliter ꝟſiſtit in auerſione a deo. Unde tanto aliq̄s pctū est grauius. quāto ꝑ ipſum hō magis a deo ſepat. ꝑ infidelitatē aūt maxime hō a deo elōgat: qz nec verā dei cognitionē hz. per falſam aūt cognitionē ipſius non approꝑinquat ei: ſed magis ab eo elongat. nec pōt esse ꝙ q̄ſtū ad qđ deū cognoſcat. qui falſaz opiniones de ipſo hz: qz id qđ ipſe opinat nō ē de⁹. Uñ mānifeſtū est ꝙ pctū infidelitatis est maiꝰ oībus pctis que cōtingunt in puerſitate moꝛ. ſecus aūt est de pctis oppoſit⁹ aliꝰ vtutib⁹ theologicis. Licet aūt peccatū infidelitatis ſm genus ſuū sit maximū peccatoꝝ. pōt ta

men esse minus graue alio peccato ꝛ aliquas circūstantias. Unde vj.q.j. Utrū catholicū pessimū in moribus alicui heretico in cuius vita ꝓter id qđ hereticus ē nō inueniūt boies qđ reprehēdāt prepo nere debeamus. nō audeo inqt Aug. ꝓcipitare sniam ꝑpter hoc autē nō fuit ausus ꝓcipitare snīaz. qz peccatū heretici ꝛ si sit grauius sm gen⁹ suū. pōt tn ex aliqua circūstātia alleuiari. ꝛ ecōtra peccatū ca tholici ex aliq circūstātia aggrauari. Itē nota q ifidelitas hz respe ctū ad ea q sūt fidei. ꝛ ex hac pte hz rationē peccati grauissimi. Itē hz ignorātiā adiūctā. ꝛ ex hac pte hz aliquā ronē excusatiōis. maxi me qn aliqs peccat ex ignorantia nō ex malicia. Sicut fuit in apo stolo Paulo q de seipso dicit p̄mo Thim. j. prius fui blasphemus ꝛ psecutor ꝛ ꝺtumelios⁹. ꝛ miser icordiā ꝙsecutus sum qz ignorās feci in incredulitate. Dic etiā sciēdū q ifidelis ꝑ peccato ifidelitatis grauius punit q̄ alius peccator ꝑ quocūqz alio peccato. ꝙsiderato genere peccati. ꝛ ꝑ alio peccato. puta ꝑ adulterio si cōmittat ab ifi deli ꝛ a catholico ceter⁹ parib⁹ plus peccat catholicus q̄ infidelis. tū pp noticiā veritat⁹ ex fide. tū ēt pp fidei sacramēta qb⁹ ibut⁹. ē q bus peccādo ꝺtumeliā facit. Unde Heb. x. Irritauit qs faciēs legez moysi duob⁹ aut trib⁹ testib⁹ absqz vlla miseratiōe morit q̄ toma gis putatis deteriora mereri supplicia q filiū dei ꝺculcauerit. ꝛ san guinē testamēti pollutū duxerit in quo sanctificat⁹ ē. ꝛ spiritui gra tie ꝺtumeliā fecerit. Ad quartū. ſ. vtrū quelibet actio ifidelis sit peccatū. dicēdū q peccatū mortale tollit gr̄az gratū faciēte. nō aūt totaliter corrūpit bonū nature. vnde cū ifidelitas sit quoddā pecca tū mortale. ifideles qđē gr̄a carēt. remanet tn in eis aliqđ bonū na ture. Unde manifestū ē q ifideles nō pñt opari opa bona q̄ sūt ex gr̄a. ſ. opa meritoria. tn opa bōa. ad q̄ sufficit bonū nature aliq ope rari pñt. Un nō oz q in omni ope suo peccēt. ſz qñcūqz aliqđ op⁹ operāt ex ifidelitate. tūc peccāt. Sicut. n. habēs pōt aliqđ peccatuz in actu cōmittere quē nō refert ad fidei finē vel venialit vel ēt mor talit peccādo. ita ifidelis pōt aliquē bonū actū facere in eo qđ non refert ad finē infidelitatis. Nec obstat verbū ap̄li Ro. xiiij. Omne qđ nō ē ex fide peccatū ē. Glo. Oīs ifideliū vita ē peccatū. Sed taz textus q̄z glo. itelligēda sunt. vel qz vita ifideliū nō pōt esse sine fi de. cū peccata sine fide nō tollant. vel qz q̄cquid agūt ex ifidelitate peccatū ē. Unde ibidē subdit. qz oīs ifideliter viuēs vel agēs vehe mēter peccat. Ad q̄ntū. ſ. vtrū sint plures spēs ifidelitatis. dicen dū q quelibet virtus ꝙsistit in hoc q attingat aliquā regulā cogni tiōis vel opationis hūane. Attingere aūt regulā ē vno modo circa vnā materiā. Hz a regula deuiare ꝺtingit multipliciter. ꝛ vni virtu ti multa vitia opponunt. Diuersitas autē vitiorū q̄ vnicuiqz virtuti opponit pōt ꝙsiderari dupliciter. Uno mō ex diuersaz habitudinē ad virtutē. ꝛ sm hoc determinate sūt q̄dā spēs vitiorū q̄ opponunt virtuti. Sicut virtuti morali opponit vitiū ex excessuz ad virtutē. ꝛ aliud vitiū ex defectū a virtute. Alio mō pōt ꝙsiderari diuersitas vi tiorū oppositorū vni virtuti ex corruptionē diuersorū q̄ ptinēt ad vir tutē. ꝛ ex hoc vni virtuti. puta tēperantie vel fortitudini opponunt infinita vitia sm q infinitis modis ꝺtingit diuersas circūstātias vir tutis corrūpi. vt a rectitudine virtut⁹ recedat. Unde pitagorici ma lū posuerūt infinitū. Sic ergo dicēdū q si ifidelitas attēdat ex cōpa ratione ad fidē. diuerse sunt ifidelitatis spēs. ꝛ numero determina te. Cū. n. peccatū ifidelitatis ꝙsistat in renitēdo fidei hoc pōt cōtin gere dupliciter. qz aut renitit fidei nōdū suscepte. ꝛ sic ē infidelitas paganorū vel gētiliū. aut renitit fidei christiane suscepte vel in figu ra. ꝛ sic ē ifidelitas iudeorū. vel in ipsa manifestatiōe veritatis. ꝛ sic ē ifidelitas hereticorū. Unde in generali pñt assignari tres predicte species ifidelitatis. Si vō distinguant ifidelitatis spēs sm errorē i diuersis q̄ ad fidē ptinēt sic nō sūt spēs determinate ifidelitat⁹. pñt enī errores in infinitū multiplicari. vt p̄z p Aug. in libro de hereſib⁹. Et nota q sic formalis rō alicui⁹ peccati pōt attēdi dupliciter. Uno mō ex ītētione peccāt⁹. ꝛ sic id ad qđ ꝺuertit peccās ē formale obie ctū i peccato. ꝛ ex hoc diuersificat ei⁹ spēs. Alio mō ex rōne mali ꝛ sic illō bonū a quo recedit. ē formale obiectū peccati. ſz ex hac pte pec catū nō hz spēz. imo ē ꝑuatio speciei. Sic dicēdū q ifidelitat⁹ obie ctū ē veritas ꝑma. sic a qua recedit. ſz formale obiectuz sicut ad qđ ꝺuertit ē snīa falsa quā seqt. ꝛ ex hac pte eius spēs diuersificant. Unde sic charitas ē vna q̄ haberet sūmo bono. sunt aūt diuersa vitia charitati opposita q̄ ꝑ diuersiōez ad diuersa bona tpalia recedūt ab vno sūmo bono. ꝛ item ex diuersas habitudines iordinatas ad deū ita ēt fides ē vna virt⁹ ex hoc q infideles diuersas falsas snias se quunt. Sicut aūt fides ē vna qz multa credit in ordine ad vnū ita infidelitas pōt esse vna etiā si in multis erret. inquātum oīa habēt ordinē ad vnū. nihil tamē ꝓhibet hominē diuersis ifidelitatis er rare specieb⁹. sicut etiaz pōt vnus hō diuersis vitiis subiacere. ꝛ di uersis corpalib⁹ morbis. Ad sextū. ſ. de compatiōe speciez infi delitatis adinuicē. ſ. q̄ sit grauioz. vtz infidelitas iudeorū ꝛ heretico rū sit grauior infidelitate gētiliū. Dicēdū q in ifidelitate duo pūt cōsiderari. Quoz vnū ē opatio ei⁹ ad fidē. ꝛ ex hac pte aliqs grauis us ō fidē peccat q̄ fidei susceptę renitit. q̄z q renitit fidei nōdū su scepte. Sicut grau⁹ peccat q nō implet qđ ꝑmisit. quā si nō iple at qđ nūq̄z ꝑmisit. ꝛ sm hoc ifidelitas hereticorū qui ꝑfitent fidez euangelij ꝛ ei renitunt corrūpentes ipsaz grauius peccāt q̄z iudei q fidē euāgelij ꝛ chr̄i nunq̄z susceperūt. Sed qz susceperūt eius figu raz in veteri lege male ꝺinterptātes corrūpūt. ideo etiā eoz infidelis tas est grauis pctis. q̄z infidelitas gētiliū qui nullo mō fidē euāge lij susceperūt. Aliud qđ in ifidelitate ꝙsideraf est corruptio eorū q ad fidē ptinēt. ꝛ sm hoc cū in plurib⁹ errēt gētiles q̄z iudei. ꝛ iudei q̄z heretici. grauior est ifidelitas gētiliū q̄z iudeorū. ꝛ iudeorū q̄z he reticorū. nisi forte quoꝛūdā. puta manicheorū. qui etiā circa credibi lia plus errāt q̄z gentiles. Dar tn duaz grauitatuz prima ꝑponde rat scde q̄tū ad rationē culpe: qz infidelitas hz rationē culpe magi ex hoc q renitit fidei q̄z ex hoc q nō hz ea q fidei sunt. hoc enī vi det magis ad rationē pene ptinere. Unde simplr loquēdo infideli tas hereticorū est pessima. Ad septimū. ſ. vtrū cū ifidelib⁹ sit pu blice de fide disputandū. dicēdū q in disputatiōe fidei duo. ſūt cō sideranda. Unū quidē ex pte disputātis. Aliud aūt ex pte audiētiuz Ex pte quidē disputātis est ꝙsiderāda intētio. Si enī disputet tan q̄z de fide dubitās ꝛ veritatē fidei ꝑ certo nō supponēs: sed argu mētis expiri intēdēs. ꝑculdubio peccat tanq̄z dubi⁹ de fide ꝛ infi delis. Si aūt disputet q̄s de fide ad ꝙfutandā errores vel etiam ad exercitiū. laudabile est. Ex pte vō audientiū ꝙsiderandū est vtrū illi qui disputationē audiūt sint instructi ꝛ firmi in fide aut simplices ꝛ in fide titubātes. Et cozā quidē sapiētib⁹ in fide firmis nullū pe riculū est disputare de fide. Sed circa simplices est distinguendū: qz aut sunt sollicitati aut pulsati ab infidelib⁹. puta iudeis vel he reticis siue paganis intēdētib⁹ corrūpere in eis fidē. aut oīno non sunt sollicitati sup hoc. sicut in terris in qb⁹ nō sunt aliq infideles. In primo casu necesse est ꝓblice disputare de fide. dūmō inueniāt aliqui sufficiētes ꝛ idonei q̄ errores ꝙfutare possint. ꝑ hoc enī sim plices in fide firmabunt ꝛ tollet infidelib⁹ decipiēdi facultas. ꝛ ip sa tacitumitas eoꝛ qui resistere deberēt puertētib⁹ fidei veritatez. eēt erroris ꝙfirmatio. Un in scō pasto. Sicut enī incauta locutio in errorē ptrahit. ita indiscretū filētiū eos q̄ erudiri poterāt in erro rez derelinquit. In secūdo vō casu periculosuz est publice disputa re de fide cozā simplicib⁹. quoꝛ fides est firmioz. q nihil diuersum audierūt ab eis q credūt. ꝛ ideo nō expedit eis vt verbū infidelium audiāt disputātiū ꝺtra fidē. De his igit q̄ sunt fidei disputare q̄s de eis dubitādo nō licet: sed ꝑpter veritatē manifestādā ꝛ errores cōfutādos. Oportet enī ad fidei ꝙfirmationē aliqn cū infidelibus disputare. Quīqz quidē defendēdo fidē. sm illud. j. pet. iiij. Parati sumus ad satisfactionē omni poscenti nos rōnē reddere de ea q̄ in nobis est spe ꝛ fide. Quīqz aūt ad ꝺuincēdos errātes sm illō Tyt. j. Ut sis potēs exhortari in doctrina sana. et eos qui ꝺtradicūt ar guere. Ad octauū. ſ. vtz infideles sint ad fidē ꝙpellēdi. dicēdū q infideliū quidā sunt q̄ nūq̄z susceperūt fidē. sicut gētiles ꝛ iudei. ꝛ tales nullo mō sunt ad fidē ꝙpellēdi vt ipsi credāt: qz credere volū tatis est. sunt tn ꝙpellēdi a fidelib⁹ si facultas assit vt fidē nō ipedi ant. vel blasphemiis vel malis psuasiōib⁹. vel etiā aptis psecutiōi bus. ꝛ ꝑpter hoc fideles chr̄i frequēter ō infideles bellū mouēt. nō quidē vt eos ad credēdū cogant: qz si etiā eos vicissent ꝛ captiuos haberēt. in eoꝛ libertate relinquerēt an credere vellēt: sed ꝑpter hoc vt eos ꝙpellāt ne fidē chr̄i ipediāt. Alij vō sunt infideles q̄ q̄ñqz fi dē susceperūt. ꝛ eā ꝑfitent. sicut heretici vel q̄cunqz apostate. ꝛ ta les sunt etiā corpaliter ꝙpellēdi vt ipleant qđ ꝑmiserunt. ꝛ teneāt qđ semel susceperūt. Illud aūt Math. xiij. de zizaniis qđ dicit pa terfamilias nūdisse seruis suis q̄rentibus. Uis imus ꝛ colligimus ea. nō. ne forte colligētes zizaniā. eradicetis sil triticū. intellexerūt q dā. ꝓhibitā esse nō quidē excōicationē hereticoꝛ: sed occisionē eo rū. Dicit enī Crisp. Hoc dixit oīs ꝓhibēs occisionē fieri. nec enim oportet interficere hereticū: qz si eos occideritis. necesse est multos sctoꝛ submitti. Et Aug. ad vincētiū de se dicit. Nec ꝑmit⁹ snia mea erat neminē ad vnitatē chr̄i esse cogēdū. vbo esse agēdū. disputati one pugnādū. Sed hec opinio mea nō ꝺtradicētiū vbis ad euīcia dū: sed demōstrātiū sumit exēplis. Legum enī terroꝛ ita ꝑsuit. vt multi dicant gratias dño q̄ vincula nr̄a dirupit. Qđ q̄ dns dicit. si nite vtraqz crescere vsqz ad messem. qualiter ītelligēdū sit apparet ex hoc qđ subdit. Ne forte colligentes zizania eradicetis cum eis

simul triticū. Ubi satis ostendit. sicut Augu. dicit ꝺ epistolā pmentani. cū metus iste nō subest id est qñ ita cuiuscūq; crimē notuꝫ ꝫ omnib⁹ execrabile apparet. vt vel nullos prozsus vel nō tales hēat defensozes p quos possit scisma ꝛtingere. nō dozmiat seueritas ꝺi sципline. Ad nonū. ſ. vtrū cū infidelib⁹ sit cōicandū. ꝺicēdū q; cō munio alicui⁹ psone interdicit fidelib⁹ ꝛnpliciter. Uno mō i penā illi⁹ cui cōio fideliū subtrahit. Alio mō ad cautelā eozū q̄bus interdicit ne alij cōicent. Et vtraq; cā pōt accipi ex vbis apli. j. Cozin. v. Nā postq̄ sententiā excōicationis ,ptulit subdit pro rōne. Nescitis qz modicū fermētū totā massam cozrūpit. ꝫ postea rōnē subdit ex pte pene p iudiciū ecclesie illate. cū ꝺicit. Nōne ꝺe his q̄ sunt intus vos iudicatis. primo igit mō nō interdicit ecclesia fidelib⁹ cōionē infideliū q̄ nullo mō fidē christianā receperūt. ſ. paganoꝫ vl iudeoꝫ. qz nō hz ꝺe eis iudicare spūali iudicio sed tpali in casu. cū inter christianos cōmozātes aliquā culpā cōmittunt. ꝫ p fideles tpaliter puniunt. Sed isto mō. ſ. in penā interdicit ecclesia fidelib⁹ cōionē illoꝫ infideliū q̄ a fide suscepta ꝺeuiant. vel cozrūpendo fidem fideliū sicut heretici. vel etiā totaliter a fide recedēdo sicut apostate. Invtroq; eniz hoꝫ excōicationis sententiā ,pfert ecclesia. Sz q̄ tū ad secundū modū videt esse distinguendū fm diuersas cōditiōes psonaꝫ. negociozꝫ ꝫ temporꝫ. Si enim aliqui sint firmi in fide ita q; ex cōione eoꝫ cū infidelib⁹ cōuersio infideliū magis sperari possit q̄ fideliū a fide auersio. nō sunt ,phibendi infidelib⁹ cōicare q̄ fidē nō suscepērūt. ſ. paganis vel iudeis. ꝫ maxime si necessitas vrgeat. Si aūt sunt simplices ꝫ infirmi in fide ꝺe quoꝫ subuersione ,pbabiliter timeri possit. ,phibendi sunt ab infideliū cōione. ꝫ ꝓcipue ne magnā familiaritatē cū eis habeāt. vel absq; necessitate eis cōicēt.

Ad decimū. ſ. vtrū infideles possint hre ꝓlatione vel ꝺnīū aliq̄ sup fideles. ꝺicēdū q; circa hoc ꝺupliciter loqui possumus. Uno mō ꝺe ꝺnio vel ꝓlatione infideliū sup fideles de nouo instituenda ꝫ hoc nullo mō ꝓmitti ꝺebet. cedit eniz hoc in scādalū ꝫ in piculuꝫ fidei. De facili eniz illi q̄ submittunt alioꝝ iurisditioni. ūmutari pos sunt ab eis q̄b⁹ subsunt. vt sequant eoꝝ imperiū nisi q̄ subsunt fuerint magne virtutis. ꝫ similiter infideles cōtēnūt fidē si fideliū cognoscant ꝺefectus. Et iō apls ,phibuit q; fideles nō contēdāt iudicio cozā iudice infideli. ꝫ ideo nullo mō permittit ecclesia q; infideles acquirāt ꝺnium sup fideles. vel qualitercūq; ꝓficiant i aliquo officio. Alio mō possum⁹ loq̄ ꝺe ꝺnio vel ꝓlatione iā ꝓexistēte. vbi cōsiderādū q; ꝺnīuꝫ ꝫ ꝓlatio introducta sunt ex iure humano. ꝺistinctio aūt fideliū ꝫ infideliū est ex iure ꝺiuino. Jus autē ꝺiuinum q̄ est ex gratia. nō tollit ius humanū q̄ ē ex nāli rōne. Distinctio fideliū ꝫ infideliū fm se cōsiderata nō tollit ꝺnīum vel ꝓlationē in fideliū sup fideles. Pōt tamē iuste p sententiā vel ordinationē ecclesie auctozitatē ꝺei habentis tale ius ꝺnīj vel ꝓlationes tolli. qz i fideles merito sue infidelitatis merent potestatē amittere sup fideles qui trāsferunt in filios ꝺei. Sz h̄ quidē ecclesia q̄nq; facē q̄nq; nō facit. In illis eniz infidelib⁹ qui etiā tpali subiectione subiciuntur ecclesie ꝫ mēbris eius hoc ius ecclesia statuit. vt seru⁹ iudeozuꝫ statim factus christianus a fuitute libereť. nullo ꝓcio ꝺato. si fuo ritvernaculus id est in fuitute natus. Et similiē si infidelis existens fuerit emptus ad seruitiū. Si autē fuerit emptus ad mercationē. tenetur eū infra tres mēses exponere ad ꝺendēdū. nec in hoc iniuriā facit. qz cū ipsi iudei sint serui ecclesie. pōt ꝺisponere ꝺe reb⁹ eozuꝫ. Sicut ꝫ pzincipes seculares multas leges ediderūt erga suos subꝺitos in fauozē libertatis. In illis vo infidelib⁹ q̄ tpaliter ecclie vl eius mēbris nō subiacēt. ꝓdictū ius ecclesia nō statuit. q̄ posset instituere ꝺe iure. ꝫ hoc facit ad scandalū vitādū. Sicut etiā Math. xvii. ꝺns oñdit q; poterat se a tributo excusare qz liberi sunt filij q̄z tñ mādauit tributū solui ad scādalū vitādū. Jta etiā paulus cū ꝺixisset q; fui ꝺnos suos honozarēt subiūgit. ne nomē ꝺnī ꝫ doctrina blasphemet. Ad vndecimū. ſ. vtrū sint ritus infideliū tolerādi. ꝺicēdū q; humanū regimē ꝺeriuat a ꝺiuino regimine ꝫ ipsum ꝺz imitari. Deus aūt q̄uis sit omnipotēs ꝫ sūme bon⁹. ꝓmittit tñ aliq̄ mala fieri in vniuerso q̄. ,phibere posset. ne eis sublatis maiora bona extollerent. vel etiā peioza mala sequerent. Sic igit ꝫ in regimine humano illi q̄ ꝓsunt recte aliq̄ mala tolerāt ne aliq̄ bona impediant. vel ne aliq̄ mala peioza incurrant. Sic̄ Aug. ꝺic in lib. ꝺe ordine. Auser meretrices de reb⁹ humanis. turbaueris oia libiꝺinib⁹. Sic igit q̄uis infideles in suis ritib⁹ peccēt. tolerari pōt vl pp aliq̄ bonū q̄ ex eis ,puenit. vel pp aliq̄ malū q̄ vitat. Ex h̄ autē q; iudei ritus suos obseruant in q̄b⁹ olim ꝓfigurabat vitas fi ꝺei quā tenem⁹. hoc bonū ,puenit q; testimoniū fidei nr̄e habem⁹ ab hostib⁹. ꝫ q̄si in figura nobis repzesentat q̄ credim⁹. ꝫ ideo in suis ritib⁹ tolerant. Alioꝝ vo infideliū ritus q̄ nihil ꝓitatis aut vtilitatis afferūt. nō sunt aliqualit tolerādi. nisi forte ad aliq̄ malu⁹ vitandū. ſ. ad vitādū scandalū vel ꝺiscidiū q̄ ex hoc posset ,puenire. vel impedimētū salutis eoꝝ q̄ paulatim sic tolerati conuertunt ad fidē ,pter hoc etiā hereticoꝝ ꝫ paganoꝝ ritus aliquādo ecclia toleraūit. quādo erat magna ifideliū multitudo. Ad ꝺuodecimū scilicet vtrū pueri iudeoꝝ vel alioꝝ infideliū sint inuitis parētibus baptizādi. ꝺicēdū q; maximā hz auctozitatē ecclesie cōsuetudo q̄ ē semp in oibus emulāda qz ꝫ ipsa doctrina catholicoꝝ ꝺoctoꝝ ab ecclesia auctozitatē habet. Un̄ magis est standū auctozitati ecclesie. q̄z auctozitati Aug. hiero. vel cuiuscūq; doctoꝝ. Hoc aūt ecclie vsus nunq̄ habuit q; iudeoꝝ filij inuitis parentib⁹ baptizarent q̄z uis fuerint retroactis tpibus multi catholici pzincipes potentissimi. vt cōstātinus. ꝫ theodosius q̄bus familiares fuerūt sanctissimi episcopi. vt siluester cōstātino. ꝫ ambrosius theodosio. q̄ nullo mō ptermisissent hoc ab eis impetrare. si hoc eēt cōsonū rōni. Et ideo piculosum vī hanc assertionē de nouo inducere. vt ꝓter cōsuetudinē in ecclesia hactenus obseruatā filij iudeoꝝ inuitis parētib⁹ baptizent. ꝫ hui⁹ est ꝺuplex cā. Una q̄ꝺē ,pter periculū fidei. Si. n. pueri nōdū vsum rōnis habētes baptismū susciperēt postmoꝺuꝫ cū ad pfectā etatē puenirent. ꝺe facili possent a parētib⁹ induci vt relinquerēt q̄ ignorātes susceperūt q̄ vergeret in fidei ꝺetrimētū. Alia vo ratio est qz repugnat insticie naturali. filius. n. nāliter ē aliq̄ꝺ pr̄is. ꝫ primo q̄ꝺē a parentib⁹ nō ꝺistinguit fm corp⁹ q̄ꝺiu in mr̄is vtero cōtinet. postmodū vo postq̄ ab vtero egreꝺitur. anteq̄ vsuꝫ liberi arbitrij hēat ꝛtinet sub parētuꝫ cura. sicut sub quoꝺā spūali vtero. q̄ꝺiu. n. puer vsuꝫ liberi arbitrij nō hz. nō ꝺiffert ab aīali irratiōali. Un̄ sicut bos vel equus ē alicuius vt vtat eo cū voluerit fm ius ciuile sicut ,pzio instrumēto. ita ꝺe iure naturali ē q; filius anteq̄ habeat vsuꝫ ratiōis sit sub cura patris. Unde cōtra iusticiam naturalem esset si puer antequā habeat vsum rationis. a cura parentum subtrahatur vel ꝺe eo aliquid ordinetur inuitis parētibus. Postquā autē incipit habere vsum liberi arbitrij. iaꝫ incipit esse suus. ꝫ potest quātū ad ea que sunt iuris ꝺiuini vel naturalis sibipsi prouidere ꝫ tunc est inducendus ad fidem. nō occasione sed persuasione. ꝫ potest etiam inuitis parētibus consentire fidei ꝫ baptizari. nō autez antequaꝫ habeat vsum rationis. Unde ꝺe pueris antiquoꝝ patrum ꝺicit q; saluati sunt in fide parentuꝫ. per quod ꝺatur intelligi q; ad parentes pertinet prouidere filijs ꝺe sua salute ꝓcipue antequā habeant vsum rationis.

De hereſi. DIS. XXX.

Deinde ꝺsiderādū ē ꝺe hereſi. circa quā querit quattuoꝝ. Primo vtꝝ hereſis sit spēs infidelitatis. Scōo ꝺe mā circa quaꝫ habeat esse hereſis. Tertio vtrū heretici sint tolerādi. Quarto vtrū reuertentes sint recipiendi. Ad primū. ſ. vtrū hereſis sit species ifidelitatꝭ ꝺicēdū q; nomē hereſis electionē importat. sicut ꝺicit Piero. ꝫ habetur. xxiiij. q. iij. hereſis grece ab electione ꝺicit. eo scilicet q; vnus q̄sq; eā sibi eligit ꝺisciplinā. quā putat eē meliozē. Electio aūt ē eorum que sunt ad finē suppoſito fine. In credēdis aūt voluntas assentit alicui vero tanq̄z ,pzio bono. Unde qō est pzincipale veruz hz rōnē finis vltimi. q̄ aūt scōaria sunt habēt rōnē eoꝝ q̄ sunt ad finē. Quia vo quicūq; credit alicui⁹ ꝺicto assentit: pzincipale videt eē q; finis sit in vnaquaq; credulitate ille cui⁹ ꝺicto assentit. q̄si autez scōaria sunt ea q̄ quis tenēdo vult alicui assentire. Sic igit q̄ recte fidē christianā hz sua volūtate assentit chr̄o in his q̄ vere ad eius doctrinā ptinēt. A rectitudine igit fidei christiane ꝺupl̄r aliquis pōt ꝺeuiare. Uno mō qz ipsi fini nō vult assentire. ꝫ hic hz quasi malā voluntatē circa ipsuꝫ finē. ꝫ hoc ptinet ad speciē infidelitatis paganorū vel iudeoꝝ. Alio mō p hoc q; itēdit quidē chr̄o assentire: sed ꝺeficit in eligēdo ea q̄ vere sūt a chr̄o tradita: sed ea q̄ sibi ,pzia mēs suggerit. ꝫ ideo hereſis est infidelitatis species ptinēs ad eos q̄ fidē chr̄i ꝺfitent: sed eius ꝺogmata cozrūpunt. Et nota q; vitia hñt speciē ex fine ,primo: sed ex fine remoto habēt gen⁹ ꝫ causaꝫ. Sic̄ cū aliq̄s mechat vt furet. est ibi quidē species mechie ex ,pzio fine siue ex obiecto. Sed ex fine vltimo oñdit q; mechia ex furto oritur ꝫ sub eo ꝛtinet sicut effectus sub cā vel sicut species sub genere Unde ꝫ filr in ꝓpoſito. finis ,prim⁹ hereſis est adherē false sententie ,pzie. ꝫ ex hoc speciē hz sed ex fine remoto oñdit cā eius. ſ. q; ozit ex supbia vel cupiditate. Dicit eni aug. in libro ꝺe vtilitate credēdi. q; heretic⁹ est q̄ alicui⁹ tpalis cōmodi ꝫ maxime glozie pzincipatus q̄z sui gratia falsas aut nouas opiniones aut gignit aut sequitur.

Ad scōm. ſ. circa que sit hereſis. ꝺicendū q; ꝺe hereſi nūc loquimur fm q; importat cozruptionē fidei chr̄iane. Nō autē ad cozruptionē fidei chr̄iane ptinet si aliquis habeat falsaz opinionē in his

que nō sunt fidei.puta in geometralib⁹.vel etiā in alijs hmōi q̄ oīno ad fidē ptinere nō possunt.sed solū aliqs hz falsam opinionem circa ea q̄ ad fidē ptinēt. Ad quā aliqd ptinet dupliciter. Uno mō directe ⁊ p̄ncipaliter sic̄ articuli fidei. Alio mō idirecte ⁊ secūdario. sicut ea ex qb⁹ sequit corruptio alicuius articuli.⁊ circa vtraq; pōt esse heresis. Unde dicit Piero. Q; quicūq; scripturā intelligit aliter q̄z spiritussanctus sensus efflagitat a quo scripta est.hz ab ecclesia nō recesserit.tm̄ hereticus appellari pōt. Alle aūt dicit aliter exponere scripturā q̄z spiritussanctus efflagitet.qui ad hoc expositionē sacre scripture retorquet q; cōtrariaē ei qō est p spiritūsanctū reuelatuz. Unde dr Ezech.xiij.de falsis pphetis qui psenerauerūt confirmare sermonē.s.p falsas expositiones scripture sacre. Inueniunt autez quādoq; sacri doctores circa ea q̄ ad fidē ptinent dissentire.sic̄ augu.⁊ piero.circa cessationē legaliū.⁊ tm̄ hoc est absq; vitio heretice prauitatis.Quia sicut dic̄ aug.xxvij.q.iij.Si q̄ sentētiā suā quā falsam atq; puersam nulla ptinaci aīositate defendunt.q̄rūt aūt tāta sollicitudine veritatē.parati cozrigi cū inuenerint.nequaq̄z sunt inter hereticos deputādi.qz.s.nō habēt electionē cōtradicētē ecclesie doctrine.Sic igit aliq doctores dissensisse videnf vel etiaz circa ea quoz nihil ad fidē ptinet vtrū sic vel aliter teneat vel etiā in qbusdā ad fidē ptinētib⁹.q̄ nondū erant p ecclesiā determinata.post q̄z aūt essent auctoritate vniuersalis ecclesie determinata si qs tali ordinationi ptinaciter repugnaret.hereticus cēseret.Que qdē auctoritas p̄ncipaliter residet in summo pontifice.Dicit.n.iiij.q.j. Quotiens fidei rō ventilat.arbitroz oēs fratres nr̄os ⁊ coepos non nisi ad petrū.i.sui nois ⁊ bonoris auctoritatē referri debē. Cōtra cui⁹ auctoritatē nec hiero.nec Aug.nec aliqs sacroz doctoz suā sniam defendit.Unde dicit Piero. Nec est fides pape beatissime quā in cātholica vidicim⁹ ecclesia.i q̄ si minus perite aut pauz caute forte aliqd posituz est.cupim⁹a te emēdari q̄z petri fidē ⁊ sedē tenes. Si aūt hec nr̄a ofessio apl̄at⁹ tui uius iudicio oprobat.q̄cūq; me culpare voluerit se imperitū vel maliuolū.vl etiā nō catholicū sed hereticū cōprobabit. Ad tertiū.s.vtrū heretici sint tolerādi.dicēdū q; circa hereticos duo cōsiderant.Unū qdē ex parte ipsoz. Aliud q̄dez ex parte ecclesie.Ex parte quidā ipsoz est peccatū p qō meruerunt nō solū ab ecclesia p excōicationē separari.sed etiā p mortē a mundo excludi.Multo enim grauius est cozrūpe fidē p quā est aīe vita.q̄z falsare pecuniā p qua tpali vite subuenit.Unde si falsarij pecunie vel alij malefactores statim p seculares p̄ncipes iuste morti tradunt.multomagis heretici statim exquo de heresi cōuincunt̄ p̄sit nō solū excōicari.sed etiā iuste occidi.Ex parte aūt eccl̄ie est miseri cordia ad errantiū cōuersionē.Et ideo nō statim cōdēnat.sed post primā ⁊ secundā correptionē.vt apl̄s dicit.Postmodū vo si adhuc ptinax inueniat.ecclesia de ipsius cōuersione nō sperans alioz saluti puidet.eū ab ecclesia separando p excōicationis sentētiā.⁊ vlterius relinqt.eū iudicio seculari a mūdo exterminādū p mortē. Dic enz Piero.xxiiij.q.iij.Secāde sunt putride carnes,⁊ scabiosa ouis a caulis repellēda.ne tota dom⁹.massa ⁊ corp⁹ ⁊ pecora cozrūpat. ardeat.putrescat ⁊ intereat.Arrius in alexādriavna scintilla fuit.sz qm̄ nō statim oppressus est totū orbē ei⁹ flāma populata ē. Ad quartū.s.vtrū reuertētes ab heresi sint recipiēdi.dicēdū q; ecclesia sm̄ diuinā institutionē charitatē suā extēdit ad oēs.nō solū amicos.verūetiā inimicos.⁊ psequentes.sm̄ illud Matth.v. Diligite inimicos vestros.bñfacite his q̄ oderūt vos.Pertinet aūt ad charitatē vt aliqs bonū primivelit ⁊ operet.Est aūt duplex bonū.Unū qdē spūale.s.salus aīe qō p̄ncipaliter respicit charitas.hoc enim q̄ libet ex charitate oz alij velle.Unde q̄tū ad hoc heretici reuertentes ad fidē quotienscunq; relapsi fuerint ab ecclesia recipiunt̄ ad penitentiā p quā impendit eis via salutis.Aliud est bonū qō secūdario respicit charitas.s.bonū tpale.sicuti est vita corpalis.possessio mūdana.⁊ bona fama ⁊ dignitas ecclīastica siue secularis.Doc.n. nō tenemur ex charitate aliis velle nisi in ordine ad salutē eternā.⁊ eoz ⁊ alioz.Unde si aliqd de hmōi bonis existens in vno impedire posset eternā salutē in multis.nō oportet q; ex charitate hmōi bonū velim⁹ ei.sed potiꝰ q; velimus illo carere.tū qz salus eterna p̄ferenda est bono tpali.tū etiā qz bonū multoz p̄fert bono vni⁹. Si aūt reuertētes semp reciperent̄ vt cōseruarent̄ in vita ⁊ aliis tpalibus bonis.posset in p̄iudiciū saluti alioz hīe esse.tū qz si relaberent̄ alios inficerēt.tū etiā qz si sine pena euaderent.aliq securi⁹i heresi laberent̄.Dicit.n.Eccl.ix.Ex eo q; nō cito p̄fert cōtra malos sententia.absq; vllo timoze filij hominuz perpetrant mala.Et ideo ecclesia primo quidem reuertentes ad fidē ab heresi non solum recipi ad penitentiā. sed conseruat eos in vita interdum.⁊ restituit eos dispensatiue ad ecclesiasticas dignitates. quas prius habebant si videantur vere cōuersi.Et hoc pro bono pacis frequēter legit̄ eē factū.Sed qñ recepti interdū relabunt̄:videt eē signū incōstātie eoz circa fidem.⁊ ideo vlteri⁹ redeuntes recipiunt̄ quidā ad penitentiā:nō tm̄ vt liberent̄ a sentētia mortis.Unde nō est filius rō de hereticis relapsis ⁊ alijs infidelib⁹ q̄ nūq; fidē susceperūt:qz i istis apparet signū incōstātie circa fidē:i alijs aūt nō apparet. Jtē et si dns semp recipiat penitētes.sm̄ illud Ezech.xviij. Quacūq; hora ingemuerit peccator ꝛc̄. Et Dicit.iij.in psona dn̄i: Fornicata es cū amatoribus multis:tm̄ reuertere ad me ⁊ ego recipiā te dicit dns.tm̄ hoc eccl̄ia nō pōt imitari.Deus enī scrutator est corduū: ⁊ vere reuertentes cognoscit.Ecclesia vo qz nō nouit occulta corduū:sed necesse hz de his q̄ patent exteri⁹ iudicare:p̄sumit eos nō vere reuerti.Qui cū recepti fuissent iterū sunt relapsi.⁊ ideo viā salutis eis nō denegat: sz a morte piculo nō tuet. Doc etiā intelligēdū:q; Ezynus quisq; peccatū in se cōmissuz remittere teneatur.ꝑpter quod petro dictū est Matth.xviij. Nō dico tibi septies:sz vsq; septuagiesiessepties. Per qō dar intelligi sm̄ expositionē Pieronymi:q; quotiēscūq; ds peccauerit:est ei dimittēdū.tm̄ nō est ita de pctō in primū cōmissum: qō non est nisi arbitrij dimittē.sicut dicit Piero.sed in hoc est modus a lege statutus sm̄ q; cōgruit honori dei ⁊ vtilitati proximi.

De Apostasia.

Deinde cōsiderādū est de apostasia.Circa quā cōsideranda sunt duo. Primo vtrū apostasia ad infidelitatē pertineat. Secundo vtrū subditi ꝑpter apostasiā a fide absoluant̄ a dominio p̄sidentiū apostatarū. Ad primū dicēdū:q; apostasia importat retrocessionē quandā a deo. Que quidē diuersimode fit sm̄ diuersos modos qb⁹ hō deo diungit̄. Primo nāq; coniungit̄ hō deo p fidē. Scdo p debitā ⁊ subiectā volūtatē ad obediēdū p̄ceptis. Tertio p aliqua specialia ad superogationem ptinētia.sicut p religionē.⁊ clericaturā.vel sacrū ordinē. Remoto aū posteriori remanet prius.sz nō econtra. Cōtingit ergo aliquē apostatare a deo recedēdo a religiōe quā ꝑfessus est.vel ab ordine quē suscepit.⁊ h̄ dicit apostasia religiōis vel ordinis. Cōtingit etiā aliquē apostatare a deo p mētē repugnātē diuinis mādatis.qbus duabus apostasijs existētib⁹.adhuc potest remanere homo deo iunctus p fidez. Sed si a fide discedat tūc oīno a deo retrocedere videt.⁊ ideo simpliciter ⁊ absolute est apostasia p quā aliqs discedit a fide q̄ vocat apostasia p̄fidie.Et p hūc modū apostasia simpliciter dicta ad infidelitatē ptinet. Nec iportat determinatā speciē ifidelitatis.sz quādam circunstantiā aggrauantez.sm̄ illud.ij.pet.ij. Melius erat veritatem non agnoscere.q̄z post agnitā retroire.Sciendū aūt q; ad fidem pertinet nō solum credulitas cordis.sed etiaz ꝓtestatio exterioz fidei p exterioza vba vel facta.nā cōsensus est actus fidei ⁊ per hunc modū qdā exterioza vba vel opa ad infidelitatem ptinent inquātū sunt infidelitatis signa p modū quo signū sanitatis sanū dicitur. Unde illud ꝑuer.vj. Nō apostata.vir inutilis gradit̄ ore perverso.annuit oculis.terit pede.digito loquit̄.praua corde machinat̄ malū.⁊ omni tpe iurgia seminat.Et si posset intelligi de q̄libet apostasia.tm̄ verissime cōuenit in apostasia a fide.Quia.n.fides est primū fundamētū sperādaz rez.Et sine fide ipossibile est placere deo sublata fide nihil remanet in homine qō possit esse vtile ad salutez eternā.Et ꝑpter hoc p̄mo dr apostasia vir inutilis. Fides aūt est vita anime.sm̄ illud Ro.j. Justus ex fide viuit.Sicut ergo sublata vita corpali mēbra ⁊ ptes hoīs a debita dispositiōe recedūt ita sublata vita iusticie q̄ est p fidē apparet inordinatio in oīb⁹ mēbris.⁊ p̄mo qdē in ore.p qō maxime manifestat̄ cor.Scdo i oculis.Tertio in īstrumētis mot⁹.Quarto i volūtate q̄ ad malū tēdit.⁊ ex his seqt̄ q; iurgia seminet alios intēdēs separe a fide sic̄ ⁊ ipse recessit.

Ad scōm.s.vtrū princeps ꝑpter apostasiaz a fide amittat in subditis quin teneantur ei obedire.dicendū q; infidelitas sicut supra dictū est sm̄ seipsaz non repugnat dominio eo q; dominiū introductum est de iure gentiuz qō est ius humanū. Distinctio aūt fideliū ⁊ infidelium est sm̄ ius diuinū.per quod nō tollit̄ ius humanum. Sed aliquis p infidelitatem peccās pōt sententialiter ius dominij amittere sicut ⁊ qñq; ꝑpter alias culpas. Ad ecclesiam aūt non pertinet punire infidelitatē in illis qui nūq; fidē susceperūt.sz illō apl̄s.j.corin.v. Quid mihi de his q̄ foris sunt iudicare:sed infidelitatem illoz qui fidem susceperunt pōt sentētialiter punire.⁊ solenniter in hoc puniunt̄ q; subditis fidelib⁹ dn̄ari nō possunt. Doc enī stingere posset in magnā fidei corruptionē:qz vt dictū ē hō apostata suo corde machinat̄ malū.⁊ iurgia seminat ītēdens hoies separare a fide.⁊ ideo q̄z cito aliqs p sniam denunciat̄ excōicat⁹ ꝑpter apostasiā a fide.ipso facto ipsi subditi sunt absoluti a dnio eius.⁊ iura.nē to fidelitatis quo ei tenebant̄. Unde extra dicit greg.septimus. Nos

vite sanctor̄ p̄decessor̄ statuta tenētes eos q̄ excōicatis fidelitate aut sacramēto sunt astricti. auctoritate aplica absoluim⁹. ⁊ ne sibi fidelitatē obseruent modis oīb⁹ ꝓhibem⁹. quousq; ad satisfactionē veniāt. Apostate aūt sunt excōicati sicut ⁊ heretici. vt dī extra Ad abolendā. Legim⁹ tm̄ fideles obediuisse apostatis. sic dic̄ Ambrosius q̄ iulianus impator̄ ly esset apostata. habuit tm̄ sub se chr̄istianos multos q̄b⁹ cū dicebat. ꝓducite aciē ꝓ defensione reipublice. obediebāt ei. Sed illo tpe ecclesia in sui nouitate nondū habebat potestatē terrenos principes cōpescēdi. ⁊ ideo tolerauit fideles iuliano apostate obedire in his q̄. nō erāt ꝺ fidē. vt maius fidei periculū vitaret. Legim⁹ etiā multos sanctos infidelib⁹ obedisse ⁊ seruisse. Sicut ioseph pharaoni. Daniel nabuch. Et mardocheus assuero. Sed alia rō est de infidelib⁹ q̄ nunq̄ fidē susceperūt. ⁊ de apostatis vel hereticis relapsis vt dictū est.

De scismate.

Deinde cōsiderādū est de scismate. Circa q̄ō ꝺsiderāda sūt q̄ttuor. Primo vtrū scisma sit spāle pctr̄i. Secūdo vtrū sit grauius infidelitate. Tertio de ptāte scismaticor̄. Quarto de pena eor̄. Ad primū. ſ. vtrū scisma sit spāle pctr̄i. dicendū q̄ sic Ysido. dicit in lib. etb. Nomē scismatis a scissura vocatū ē. Scisio autē vnitati opponit. Unde pctr̄i scismatis dī q̄ō directe ⁊ p se opponit vnitati. Sicut enim in reb⁹ nālibus id q̄ō est p accidēs nō cōstituit speciē. ita etiā nec in reb⁹ moralib⁹ in q̄bus id q̄ō est intentū est p se. Q̄ō aūt sequit̄ ꝑter intentionē est q̄si p accidēs. Et ideo pctr̄i scismatis ꝓprie est spāle pctr̄i ex eo q̄ intēdit se ab vnitate separe quā charitas facit. q̄ nō solū alterā psonā alteri vnit spirituali dilectionis vinculo. sed etiā totā ecclesiā in vnitate spūs. Et ideo ꝓprie scismatici dicunt̄ q̄ ꝓpria sponte ⁊ intētione se ab vnitate ecclesie sepant. q̄ est vnitas p̄ncipalis. Nā vnitas particularis aliquor̄ adinuicē. ordinat̄ ad vnitatē ecclesie. sicut cōpositio singulor̄ mēbror̄ in corpe nāli ordinat̄ ad totius corpis vnitatē. Ecclesie aūt vnitas in duob⁹ attendit̄. ſ. in cōnexione mēbror̄ ecclesie ad inuicē. seu i cōicatione. ⁊ item in ordine omniū mēbror̄ ecclesie ad vnū caput. Sm illud. Col. ij. Inflatus sensu carnis sue ⁊ nō tenēs caput ex quo tot corp⁹ p nexus ⁊ cōnexiones subministratū ⁊ constructū crescit in augmētū dei. Hoc aūt caput est ipse chr̄ist⁹. cuius vicē in ecclesia gerit summus pontifex. ⁊ ideo scismatici dicunt̄ q̄ subesse renuunt summo pontifici ⁊ q̄ mēbris ecclesie eidē subiectis cōicare recusant. Per alia q̄dē peccata diuidit̄ hō a deo. sic dicitur Isai. xlix. Peccata vestra diuiserūt inter vos ⁊ deū vestrū. Sz hoc est p accidens ⁊ ꝑter intentionē peccātis. accidit ex inordinata conuersione eius ad cōmutabile bonū. ⁊ ideo nō est scisma p se loquēdo. Itē ly omne peccatū mortale fit celestiū inobediētia mādatorū sicut ait. Ambro. tm̄ nō obedire ꝓceptis ecclesie cū rebellione q̄daz cōstituit scismatis rōnē. dico aūt cū rebellione. cū ptinaciter prece pta cōtēnit. ⁊ iudicia eius subire recusat. Hoc autē nō facit q̄libet peccator̄. Unū nō omne peccatū est scisma. Est autē differētia inter scisma ⁊ heresim. q̄ sm Aug. cōtra faustū. Scisma est eadē opinā tē. atq; eodē ritu colētē quo ceteri. solo cōgregationis delectari dī scidio. Heresis vō diuersa opinat̄ ab his q̄ catholica credit eccl̄ia. Distinguūtur heresis ⁊ scisma sm ea q̄b⁹ vtrunq; p se ⁊ directe opponit̄. Nā heresis p se opponit̄ fidei. Scisma aūt p se opponit̄ vnitati ecclesiastice charitatis. Et iō sicut fides ⁊ charitas sunt diuerse virtutes q̄uis q̄cūq; careat fide careat charitate. ita etiā scisma ⁊ heresis sunt diuersa vitia. q̄uis q̄cunq; est hereticus sit etiā scismaticus. sed nō cōuertunt̄. Et hoc est q̄ō dicit Piero. in epla ad Galathas. Inter scisma ⁊ heresim hoc interesse arbitror. q̄ heresis p̄uersum dogma hz. scisma ab ecclesia sepat. ⁊ tm̄ sicut amissio charitatis est via amittēdi fidē. sm illud. j. thi. vj. a q̄busdā aberrātes. ſ. a charitate ⁊ alijs hmōi cōuersi sunt in vaniloquiū. ita etiā scisma est via ad heresim. Unū Piero. ibidē subdit q̄ scisma in p̄ncipio aliq̄ in pte pōt intelligi diuersum ab heresi. ceterū nullus scisma est nisi sibi aliquā heresim ꝺfingat. vt recte ab ecclesie vnitate recessisse videat. ¶ Ad secūdū. ſ. vtrū scisma sit grauis⁹ pctr̄i infidelitate. ꝺcendū q̄ grauitas peccati dupliciter pōt ꝺsiderari. Uno mō scōm suā speciē. Alio mō scōm circūstātias. Et q̄ circūstātie ꝓticulares sunt. ⁊ infinitis modis variari possunt. q̄ō q̄rit̄ in cōi. de duob⁹ peccatis q̄ō sit grauius intelligēda est q̄stio de grauitate q̄ attenditur sm genus aut speciē peccati genus aūt aut species peccati attēdit̄ ex obiecto. Et ideo illud peccatū q̄ō maiori bono contrariat̄. est ex suo genere grauius peccatū. sicut pctr̄i in deū. q̄z pctr̄i in ꝓximū. Manifestū est aūt q̄ infidelitas est pctr̄i cōtra ipsum deū sm q̄ ipse est veritas prima cui fides innitit̄. Scisma aūt est cōtra ecclesiasticā vnionē. q̄ est quoddā bonū ꝓticipatū ⁊ min⁹ q̄z sit ipse de⁹. Unde manifestū est q̄ peccatū infidelitatis ex suo genere ē grauis⁹ q̄z peccatū scismatis. ly possit ꝺtingere q̄ aliq̄s scismaticus grauis⁹ peccet q̄z q̄dā infidelis ꝓpter maiorē cōtēptū. vel ꝓpter maiⁿ periculū q̄ inducit. vel ꝓpter aliq̄d hmōi. Legit̄ tm̄ grauius esse punitū pctr̄i scismatis q̄z pctr̄i heresis vel idolatrie. q̄ō attestari videt grauitati peccati. Sm illud Deu. xxvj. Secūdū mēsurā delicti. erit ⁊ plagar̄ modus. Q⁹ aūt grauius punitū fuerit pctr̄i scismatis. patet Numeri. xvj. Si nouā rē fecerit dn̄s. vt aperiens terra os suum deglutiat eos. ⁊ oīa q̄ ad eos ptinēt. descenderintq; viuētes in īfernū. scietis q̄ blasphemauerūt dn̄m. Itē decē trib⁹ q̄ vitio scismatis a regno dauid recesserūt. grauissime sunt punite. sicut habetur iiij. Reg. xvij. Peccatū vō infidelitatis vel idolatrie humana manu gladio punitū est Exo. xxxij. cui⁹ rō est. q⁹ iā manifestū erat p legē fu sceptā q̄ erat vnus de⁹. ⁊ q̄ nō erant alij dij colendi. ⁊ h̄ erat apud eos p multiplicia signa cōfirmatū. ⁊ iō nō oportebat q̄ peccantes ꝺ hanc fidē punirent̄ miraculo aliq̄ sola pena. sed solū cōi. Sed nō erat sic notū apud eos q̄ moyses deberet esse semp eorū princeps. ⁊ ideo rebellātes eius p̄incipatui oportebat miraculosa ⁊ incōsueta pena puniri. Uel pōt dici q̄ pctr̄i scismatis q̄nq; grauius est punitū in pplo illo. q⁹ erat ad seditiōes ⁊ scismata ꝓmpt⁹. Dicit̄ enī Esdre. iiij. Ciuitas illa a diebus antiq̄s aduersus regē rebellat ⁊ seditiones ⁊ plia cōcitant̄ in ea. Pena aūt maior q̄nq; infligit̄ ꝓ peccato magis consueto. Naz pene sunt medicine q̄dā ad arcendū hoīes a peccato. tm̄ vbi est maior ꝓnitas ad peccandū ꝺ seuerior pena adhiberi. Decē aūt trib⁹ nō fuerūt solū punite ꝓ peccato scismatis. sed etiam ꝓ peccato idolatrie. Item sicut bonum multitudinis est maius q̄z bonum vnius qui est de multitudine. ita est minus q̄z bonū extrinsecū ad q̄ō multitudo ordinatur Sicut bonū ordinis exercitus ē minus q̄z bonū ducis. Et simliter bonū ecclesiastice. vnitatis cui opponit̄ scisma ē minus q̄z bonum veritatis diuine cui opponit̄ īfidelitas. Itē ly scisma opponat̄ charitati. ⁊ īfidelitas fidei q̄ minor ē. hoc tm̄ nō ꝓhibet q̄n īfidelitas sit grauior. q⁹ charitas hz duo obiecta. Unū p̄ncipale. ſ. bonitatē diuinā. ⁊ aliud secūdariū. ſ. bonū ꝓximi. Sic sm aūt ⁊ alia peccata q̄ sē in ꝓximū opponunt̄ charitati q̄tū ad secūdariū bonū q̄ō ē minus q̄z bonū fidei. q̄ō ē ipse deus. Et ideo ista peccata sūt minora q̄z īfidelitas. Sz odiū dei q̄ō opponit̄ charitati q̄tum ad p̄ncipale obiectū. nō est minus. tm̄ inter peccata q̄ sunt in ꝓximū peccatū scismatis videt̄ esse maximū q⁹ est contra spirituale bonū multitudinis.

Ad tertiū. ſ. vtrū scismatici habeāt aliquā ptātē. dicendū q⁹ duplex ē spūalis potestas. Una q̄dā sacramētalis. Alia iurisdictiōalis Sacramētalis q̄dē potestas ē q̄ p aliquaz ꝺsecrationē ꝺferr̄. Oēs aūt ꝺsecratiōes ecclesie sūt īmobiles manēte re q̄ ꝺsecrat̄. sicut patet etiā in rebus inanimatis. Nā altare semel ꝺsecratū. nō ꝺsecrat̄ iterū. nisi fuerit dissipatū. ⁊ ideo talis potestas sm suā essentiaz remanet q̄ per consecrationē est eam adeptus q̄diu viuit siue in scisma siue in heresim labat̄. q̄ō patet ex hoc q⁹ rediens ad ecclesiaz nō iterū consecratur. sed quia potestas inferior non debet exire in actum nisi sm q⁹ mouetur a potestate superiori. vt etiā in rebus naturalib⁹ patet. Inde est q⁹ tales vsum potestatis amittunt. ita etiam q⁹ non licet eis sua potestate vti. Si tm̄ vsi fuerint. eor̄ potestas effectū habet in sacramētalib⁹. q⁹ in his hō nō operat̄ nisi sicut instrumentū dei. Unde effectus sacramētales nō excludunt̄ ꝓpter culpā quancūq; ꝺferētis sacramētū. Potestas aūt iurisditionalis est q̄ ex simplici, iniunctiōe hoīs ꝺferr̄. ⁊ talis potestas nō īmobiliter adheret. Unde in scismaticis ⁊ hereticis nō manet. vnde nō possunt absoluere nec excōicare. nec indulgētias facere. aut aliq̄d hmōi: q⁹ si fecerint. nihil est actū Cū ergo dicit̄ tales nō habere potestatē spūalē. intelligendū est vel de ptāte scōa. vel si referat̄ ad ꝓmā potestatē nō est referēdū ad ipsaz essentiā potestatis: sed ad legitimuz vsum eius. Ad quartū. ſ. de pena scismaticor̄. dicendū q⁹ p̄ que peccat quis p ea debet puniri. vt dicit̄ Sap̄. xj. Scismaticus aūt vt ex dictis patet. in duob⁹ peccat. In vno quidē q⁹ separat se a cōione mēbror̄ ecclesie. ⁊ q̄tū ad hoc ꝺueniēs pena scismaticor̄ est vt excommunicent̄. In alio vō q⁹ subdi rec. sant capiti ecclesie ⁊ q⁹ coherceri nolūt p spūalē potestatē ecclesie. iustū est vt potestate tēporali coherceant̄. Et q⁹ pene vite p̄sentis medicinales sūt. ideo q̄ vna nō sufficit ad cohercendū hoiem supaddit̄ altera. Sicut ⁊ medici diuersas medicinas corpales apponunt. q̄ vna nō est efficax. ita etiam ecclesia q̄ aliq̄s p excōicationē sufficienter nō reprimit. adhibet cohertionē brachij secularis. Sed si vna pena fit sufficiens. nō ꝺ alia adhiberi. Quantū aūt excōicent̄ scismatici tm̄ in articulo necessitatis posset aliq̄s recipe baptismū a scismatico. sic dicit Augu. i libro ꝺ donatistas: q⁹ melⁿ est de hac vita cum signo chr̄i exire a

quocunq; detur etiam si sit iudeus vel paganus q̄ sine hoc signo qō p baptismū cōferē. Itē p excōicationē vō interdicit illa cōicatio p quā aliquis salubrib⁹ monitis diuisos reducit ad ecclesie vnitatē.cū ꝛ ipsa separatio quodāmodo eos reducit.vū de sua ſeparatione cōfusi q̄q; ad penitentiā adducunt.

De impugnatio veritatis agnite. DIS. XXI.

DEinde cōsiderādū est de impugnatione vitatis agnite.q̄.ſ.aliquis ex certa malicia veritati ꝓaciter aduersat. Est aūt triplex veritas. videlicet veritas vite.doctrine.ꝛ iusticie. ¶ Veritas vite cōsistit in humili sui reputatione.qz qui se putat aliq̄d esse cū nihil sit.ipse se seducit.ij. Lozin.vj. Superb⁹ se reputat aliq̄d esse humilis se iudicat nihil esse. Nā quāto se magis discutit ꝛ defectus suos agnoscit.tāto se min⁹ esse ꝛ minus valere cognoscit. Herñ. Humilitas ē virtus q̄ hō verissima sui cognitione ipse sibi vilescit.hec est via veritatis.sicut ait pſ. Deduc me in via tua.ſ.humilitatis.ꝛ ingrediar in veritate tua. Si hanc viā dimisisti a veritate cadendo.sic de oya bolo dns dicit Joh.iiij. Ille in veritate nō stetit.oza cū ꝓpheta dicens. Viā iniquitatis amoue a me. Quomō. Et in lege tua miserere,mei.illa.ſ.lege quā dedisti delinquētibus in via id est delinquētibus veritatē quoz vnus ego sum q̄ a veritate cecidi. Sed nunq̄d q̄ cecidit nō resurget vtiq; ꝓpter hoc viā veritatis elegi id est humilitatē cozdis.me miser sentiendo.ꝛ humilitatē ozis peccata ꝓpria cōfitendo.fm illud Eccī.iiij. Pro aīa tua nō cōfundaris dicere verū. Est enim cōfusio adducens peccatū.ꝛ est cōfusio adducens gratiā ꝛ gloziā. De cōfessione infra. ¶ Secūdo veritas vite cōsistit in fideli dilectione dei videlicet ꝛ primi. Dilectio dei facit deo deuote seruire ꝛ ipsum feruenter ꝛ fideliter adozare.fm illud Joh.iiij. Spirit⁹ est deus.ꝛ eos q̄ adozāt in spiritu ꝛ veritate oportet adozare. Dilectio ꝓximi facit vere sine fictione ipsum diligere bonū eius optare.ꝛ ei⁹ miserijs cōdolere. Ideo dr.j. Joh.iij. Nō diligam⁹ verbo neq; lingua.sed opere ꝛ vitate.vt ꝛ veritas dilectionis sit in coze.ꝛ ꝓbatio dilectionis in opere. Ideo' puer.xiiij. Misericozdia ꝛ veritas nō te deserant. Et.xvj. Misericozdia ꝛ vitate redimit iniq̄tas. ¶ Tertio veritas vite cōsistit in sancta opatione.siue in sctōrū opez actione. Isai.xxxvij. Memēto dne qūo ambulauerim coraz te in veritate.ꝛ in coze pfecto.ꝛ q̄ bonū est in oculis tuis feceriz. ¶ Quarto cōsistit in aduersoz fozti p pessione.vt.ſ.hō in aduersis a vitate nō deficiat. Sicut legim⁹ de thobia.q̄ in captiuitate posit⁹ veritatis viā nō deseruit Tho.j. ¶ Veritas vite a mūdanis multipliciter impugnat.ſupbiendo.de se inaniter ꝑsumēdo.pctā sua nō cōfitendo humilit.sed poti⁹.occultādo.vel ipzobe defendēdo.ꝓximos nō vere sed simulatozie diligēdo.eisq; in necessitate nec subueniendo.nec etiā cōpatiendo. Ideo bene dr Osee.iiij. Nō ē veritas.nō est misericozdia.nō est sciēa dei in terra. Nec mir qz spiritū veritatis mūdus nō pōt accipere Joh.xiiij. Uñ multi puersi homines legunt viros sanctos ipugnasse p2o veritate vite.p2o eo q̄ eoz vitā pessimā arguebāt. Ut ioseph vēditus fuit a fratrib⁹ qz accusauit eos apud patrē crimine pessimo Hen.xxxviij. Iratus ē rex saul ō ionathan filiū suū.qz dauid q̄vere inocēs erat excusabat.ij. reg.xx. Itē achabod erat micheā cc.reqre infra. Itē qz iobānes arguebat herodē dicēs. Nō lz tibi bre vxoze fratris tui.ad ꝑces herodiadis misit eū in carcerē ꝛ decollauit Matth.xiiij.

VEritas doctrine cōsistit in loquēdo veraciter.zach.viij. Loquimini veritatē.vnusq̄sq; cū ꝓximo suo. Idez Eph.iiij. Itē in docēdo seu exhortādo vtilit. Matth.xxij. Magist̄er scim⁹ qz verax es ꝛ viā dei in veritate doces.ij.tht.ij. Sollicite cura teipsum ꝓbabilē exhibere deo.opariū inconfusibilē.recte tractantē verbū vitatis. Itē in corripiēdo fideliter.ij.tbi.ij. Seruū dñi nō oportet litigare sed mansuetū esse ad oēs.cū modestia corripiētem eos.q̄ resistūt vitati.nequādo det eis dns penitētiā ad cognoscendū veritatē. Itē in defendēdo viriliter.vt.ſ.hō veritatē doctrine defendat ō hereticos ꝛ alios infideles sicut fecerūt sancti martyres vsq; ad mortē. Sicut dixit dns stans coraz pylato ī mīnēte passione. Joh.xviij. In hoc natus sum.ꝛ ad hoc veni in mundū vt testimoniuz perhibeā veritati. puer.xij. Labiū veritatis firmū erit in perpetuū. ¶ Ecōtra multipliciter impugnat hec veritas.qz multi veritatē odiunt. Unde Hal.iiij. Inimicus factus sum vobis veruz vobis dicens. Inde est illud vulgare ꝓuerbiū. Ueritas odiū parit. Itē veritatē nō audiunt.ij.tbi.iiij. Erit tēpus cū sanā doctrinā non sustinebunt cc. Sequit. Et a veritate q̄dē auditū auertent cc. Itē veritatē nō loquunt qm nō est in oze eoz veritas. ¶ Sciendū aūt q̄ multi veritatē nō loquunt. Alij q̄dē pze pudoze cōfusionis male retrabente. Alij pze timoze male humiliante. Alij ex amoze male inflāmante. Alij ex doloze mentē desolante. ¶ Primo quidē aliq̄ nō loquunt veritatē pze pudoze male retrabente. Sicut mulier suspecta de adulterio nō audet recognoscere ne cōfundat. Et multi nō audent cōfiteri peccata sua.vnde minoza dicunt.ꝛ subticēt turpioza.vel nō plene.vel nō plane ꝛ nude dicunt. Contra quos dicit Eccī.iiij. Pro aīa tua cc.vt supza. Itē prelatus vel p̄dicator malaz habens vitā ꝛ multoz cōscius peccatoz non audet corripere de peccatis in q̄bus se culpabilē esse sentit. Sicut sup illud pſ. Ne auferas de oze meo verbū veritatis vsq; quaq;. dic Hlo. Obmutescet eloquētia.si rea sit cōscientia.quasi diceret. Nō me ꝑmittas malā habere vitā ꝓpter quā nō audeā dicere veritatē. ¶ Alij veritatem nō loquunt pze timoze male humiliante. Sicut latro coraz iudice ne puniat ꝛ puer coraz magistro ne verberet.ꝛ multi ne pdāt pecuniā.gratiā vel amicitiā magnoz subticent veritatē. Unde multi timent magnis hominib⁹ dicere veritatē ne pdāt eoz gratiaz vel fauozem. Cōtra q̄ Hal.ij. dicit apostolus q̄ beatus petrus absentibus iudeis cū gentibus edebat.cū aūt venirent subtrahebat se timens eos qui ex circūcisione erant. Sequit. Sed cū vidisset q̄ nō recte ambularent ad veritatē euāgelii.dixi cephe coraz omnib⁹ cc. Ausus est inferioz suū superiozē arguere. Unde mirabilis fuit cōstantia libertatis in paulo.sed nō minus mirabilis sanctitas humilitatis in petro.qz veritas parit odiū.ꝛ veritas odit.ꝛ veritatē dicētes odiunt.repellunt ꝑsecutiones.dāna ꝛ iniurias patiunt.iō nō inuenit paul⁹ nec petr⁹ id est supioz būilis ꝛ patiēs inuenit. Sz ī ꝑsona ꝑstāt viri dic pſ. Ueritatē tuā ꝛ salutare tuū dixi. Nō abscōdi misericozdiā tuā ꝛ veritatez tuā a cōcilio multo.ī quo tamen solēt multi ꝛ magni homines congregari.q.d.nec ꝓpter multitudinem nec ꝓpter magnitudinē ꝑsonarū tacui veritatē. ¶ Tertio veritatē tacent aliqui.ex amoze male inflāmante. Sicut multi vendendo ꝛ emendo mendacia multa dicunt.sicut patet ex dictis supza de fraudulentia. Itez adulatoz̄es qui semp volunt dicere placentia.in omnib⁹ querunt habere gratiā ꝛ fauozē.nō audēt dicere veritatē. Unde Seneca de beneficijs. Demonstrabo cuius rei laboza penuria etiā magna fastigia quib oīa possidētib⁹ defit sz qui veruz dicat. Istud bodie satis apparet in curijs magnatoz. Itē.iij.reg.xxj. De achā rege pessimo cui iterogāti.ire.debem⁹ī ramoth galaad.resp̄o derūt quadrigēti ꝓphete q̄ credebāt ei placare.sic ei victoriā,pmittentes.sol⁹ micheas dixit ei veritatē.ꝛ ideo missus fuit ī carcerem durissime dictat⁹ pane tribulatiōis ꝛ aqua angustie. Similiter cū xerses bellū indiceret grecis cū exercitu maximo ꝛ apparatu ifinito.ꝛ oēs ꝛfiliarij sui dicerēt adulando q̄ grecia nullo mō possit ei resistere.sol⁹ demarat⁹ p̄dixit ei piculū.ꝛ quia nō est ei creditū.xerses cū toto exercitu suo ꝛfusus ē turpiter ꝛ deuict⁹. ¶ Quarto veritatē nō dicūt aliqui pze doloze mentē desolante.qz videlicet de correctiōe nō sperāt.sed magis vt auditoz̄es exasperati deteriozes fiāt.ꝑs. Obmutui ꝛ humiliat⁹ sum ꝛ silui a bōis cc. Piere.xx. Factus ē ſmo domini ī obꝓbriū ꝛ ī derisuz tota die.ꝛ dixi nō recordabor ei⁹ neq; loquar vltra ī noīe ei⁹.ꝛ fact⁹ ē in coze meo quasi ignis exestuās.claususq; ī ossib⁹ meis.ꝛ defeci ferre nō sustinens. Oz aliqui deteriozes fiāt post veritatē auditā patet ī multis exemplis iferius annotatis. Sic igit declaratū ē q̄ aliq̄ veritatē non loquūtur. Itē veritatē ꝑsequūt vel occulte detrahēdo fz illud Job. vj. Quare detraxistis ſmonib⁹ veritatis. Sicut ꝟbis amos detraxit amasias sacerdos. Amos.vij. Misit amasias sacerdos ad ieroboaz dicēs. Rebellauit otra te amos cc.nō poterit terra sustinere oēs ſmones ei⁹ cc. Uel apte cōtradicēdo. Sicut iudei verbis chri. Et sicut belymas magnus paulo. Actu.xiij. Uel ꝑsonā docētis vel corripiētis ꝑsequēdo. Sicut rex achab oderat micheā q̄a ꝓdicebat ei veritatē.iij.reg.xxij. Ego iquit odi eū q̄ nō ꝓphetat mihi bonuz sed semp malū.ꝛ misit eū ī carcerē. Itē asa rex iuda misit ananiam ꝓphetā in nerūz quia ausus fuit eum arguere sup hoc q̄ cōfisus fuerat de benadab rege syrie.ij.paral.xvj. Item ad imperiuz regis ioas lapidatus ē zacharias filius ioiade qui regē ꝛ ꝓcipes arguebat pro eo q̄ dns dereliquisset.ij.paral.xxiiij. Itē cū achioz dixisset magnalia que fecerat deus ꝓ filijs israel.irati sunt oēs magnates holofernis.ꝛ volebant eū occidere.holofernes etiā īdignatus est. Judith.v.ꝛ.vj. Itē sedechias clausit bieremiā in carcerez dicēs quare vaticinaris cc. Piere.xxxij. Itē libū ꝓphetie de captione ciuitatis bierusalez misit rex in ignez ꝛ iussit bieremiā ꝛ baruth conprehēdi Piere. xxxvj. Postmodū.vo cū ꝓphetizaret captionē ciuitatis eiusdez missus est in lacū ī quo nō erat aqua.sed lutum ꝛ descendit bieremias ī cenū Piere.xxxviij. Itē daniel ꝓ vitate miss⁹ ē ī lacū leonū Dan.xiij. Itez cuz dns de multis argueret ypocritas ꝓbariseos.ceperūt illi grauiter ifistere ꝛ os eius oppzimere demul

tis insidiantes ei Luc.xj. Itē pharisei ceco nato ⁊ illuminato male dixerunt. ⁊ extra synagogā eiecerūt pro eo q veritatē audebat asserere Joh.ix. Itē principes sacerdotū audiētes aplōꝝ ūba de doctrina christi.cessis denūciauerūt ne i nomine christi amplius loquerētur. Illi aūt ibant gaudētes a cōspectu cilij.qm ꝛc. Act.v. Itē audientes iudei ūba stephani dissecabant cordib⁹ suis ꝛc. Actu.vij.

VEritas iusticie cōsistit in q̄ttuor q̄ simul notant. Isai.xvj. Prepabit in misericordia soliū eius ⁊ iudex sedebit super illud in veritate iudicans ⁊ q̄rens iudiciū.⁊ velociter reddens qđ iustū est. ¶ Primo nāq; notat clemētia rigorē cōtēpans q; vniuerse vie dñi misericordia ⁊ veritas. Quilibet iudex sic oz eē iustus vt clemētiā nō omittat.sic clemens vt iusticiā nō relinquat. Et hoc optime dr in ps. Propter veritatē ⁊ mansuetudinē ⁊ iusticiā ꝛc. Greg. Regat discipline vigor māsuetudinez.⁊ mansuetudo ornet vigorē.⁊ sic alterꝰ cōmendet ex altero vt nec vigor sit rigidus nec māsuetudo dissoluta. Sit amor sed nō emolliens.sit vigor sed nō exasperans.sit zelus sed nō immoderate seuiens.sit pietas sz nō plusq̄ expedit patiēs. ¶ Secundo notat trāquillitas turbationis ⁊ iracundie motū sedans.⁊ hoc notat in sessione. Isai.ix. Sup solīū dauid ⁊ sup regnū eius sedebit.De summo iudice dr Sap.xv. Tu autē dñe cū tranquillitate iudicas. ¶ Tertio notat sedulitas discussionis. Unde Job.xxxj. Causam quā nescieba diligētissime inuestigabā. Qđ exponens Greg.ait. Dic docemur q; ad pferēdaz sententiā in iudicio nūq̄ pcipites esse debem⁹.ne temere idiscussa iudicemus.ne q̄libet mala audita nos moueāt.ne passim sine pbatione credam⁹. Deut.xiij. Si audieris ūmayrbū.t. diuites aliquos ꝛc. Sequit. Quere sollicite ⁊ diligēter rei veritatez pspecta.si inueneris certū esse qđ dr ⁊ abominationē opere ppetratā.statim pcuties habitatores vrbis ꝛc. ¶ Quarto notat celeritas decisiōis. Joelis.iij. Cito velociter reddā vicissitudinē ꝛc. puer.xxij. Uidisti hominē velocē i ope suo.coram regib⁹ stabit. Et Eccī.xxxj. In oīb⁹ operibus tuis esto velox ꝛc. In iudicijs tamē nō est ita festinanduz q; pcipitanter ⁊ sine debita deliberatione sententia pferat.nec tādiu differendū q; negociū interminabile videat. ¶ Quales debeāt esse iudices pulchre describit Exo.xviij. Prouide de omni plebe viros potentes ⁊ timētes deū.in q̄bus sit veritas ⁊ q̄ oderint auaritiaz.et cōstitue ex eis tribunos ꝛc.vt iudicent populū omni tpe. Prouide inquit.in quo insinuat q; nō sine magna deliberatione debēt iudices institui. De omni plebe.nō solū de patria tua domo vel familiaritate vel affinitate.t. Uiros nō muliebres.timidos.pusillanimes. negligētes.sed viriles ⁊ strēnuos. Potētes.nō potētia tpali q̄ pauperes oppzimant.sed potētia virtuali.q̄ minus potētes ptegant.et oppzimentū potestati resistant. Eccī.vij. Noli velle fieri iudex nisi virtute valeas irrūpere iniquitates. Sequit. Et timentes deū. Judex qui timet deū nō timet hominē.ita q; ppter hominē iudicet ꝰ iusticiā.q; qui timet deū nihil trepidabit. Itē iudex timens deū et sciens q; si iniuste iudicauerit.ipse iuste iudicabit. horret incidere in iudiciū dei. Propter hoc iosaphat rex dicebat iudicib⁹.ij.paral. xx. Uidete qđ faciatis.nō enim hominis exercetis iudiciū sed dei. ⁊ quodcūq; iudicaueritis.in vos redundabit.sit timor dñi vobiscū ⁊ cū diligentia cuncta facite. Sequit. In q̄bus sit vitas. Judex aūt debet veritatē diligere.veritatē inq̄rere.⁊ fm veritatē in omnib⁹ iudicare. Et q̄ oderint auaritiā.q; auaritia sepe puertit iudiciū.vt infra patebit. ¶ Ueritas iusticie multipliciter impugnat. Nā a quibusdā distrahit ⁊ venalis efficit.ꝰ id qđ dicit puer.xxiij. Uerita tem eme ⁊ noli vendere. Et.xxviij. Qui cognoscit psonaz in iudicio nō bene facit.hic enim pro bucella panis deserit veritatē. Sed heu in curijs oia venalia ponunt. locus tēpus. accessus audiētia.iusticia.cōsiliū.patrociniū.verbū silentiū.ac etiā bonus vultus ꝛc. Req̄re infra de acceptione munez. Propter veritatē ioseph ydit i egyptū. Et christus q̄ veritas est Joh.iiij. Ego sum via veritas ⁊ vita.a discipulo vendit ⁊ tradit occidēdus. Itē veritas ptrahit.nā quāq; vitati cōtradicit.qđ est ꝰ deū.rōnē ⁊ iusticiā.⁊ ꝰ illud Eccī. iiij. Nō ꝺicas ūbo vitatis nullo mō. Si vo vitas ita sit euidēs q; ei ꝺici nō possit.q̄runt diffugia.ineunt ꝺilationū tpa pscribunt.vt saltē qđ negari nō pōt.in longa tpa differat.vt vl moz⁹ interim supueniat.vl occurrat ifirmitas vel laborib⁹ ⁊ expēsis fatigatus paup.vl affect⁹ tedio.vl de sīla desperat⁹.totū dimittē.vl cū aduersario cōponē cōpellat. Itē qđa vitatē icarcerāt.⁊ h tingit multis modis.qz vl psona paupis vitatē habēs pro se.vl testes ei⁹ volentes phibere testimoniū vitati.capiunt.affligunt.⁊ carceri mādant.vel lre vitatis.vel inqueste de mādato pncipis pro vitate ꝺfecte.rapiūt.detinent.⁊ nūq̄ postea videbunt.vl munera i piudiciū vitati accepta puta vasa aurea ⁊ argētea.iocalia pciosa.⁊ alia hmōi detinent.⁊ in arcis.scrinijs ⁊ cameris icludūt. Ro.i. Ueritatē dei i iusticia ōtinēt Itē vitatē qđā dilacerāt.et h solet fieri multis modis Nā ipa psternit ⁊ pedib⁹ cōculcat:conculcata spoliat:spoliata mutilat:mutilata iugulat. Primo quidē psternit. Nā qui prius erāt diuites fiunt paupes:qui pri⁹ in equis curiā seqbant:equos suos vēdere:vēditos expēdere ⁊ peditare cogunt.⁊ plerūq; equoz pedibus conculcant.quādoq; etiā diffamant iniuste.vt sic eis tanq̄ infamib⁹ nō credat.⁊ sic veritas psternit. Ideo bene dicit ysa.lix. Cōuersum est retrorsum iudiciū.⁊ iusticia longe stetit.corruit in plateis veritas.⁊ equitas nō potuit igredi. Nota ⁊ expone. Itē Dañ. viij. Prosternet veritas in terrā. Itē veritas pstrata spoliat: qz q̄ veritatē habet.bonis suis tpalib⁹ spoliat. Uel veritas spoliat quādo p mēdaces informatiōes iudex decipitur.vt veritas mendaciuz videat.⁊ quasi veste sua denudata alienaveste ⁊ colore vestit. Un de Ro.j. Ueritatē dei ꝺmutauerūt in mēdaciū. Item veritas lacerat.⁊ mēbratim detrūcat. Multi enī vel veritatem nō dicunt.vel nō totā:sed sic diminuunt.q; vix remanet pars integra. In iudicio veritatē pauperis recitando ptez quidez referūt.que vicz minus facit ad rem.qđ aūt magis est necessariū reticent ⁊ occultant.vel veritatē diminuūt:qz corripiendo.pdicādo.exhortando.nitunt dicere qđ credunt placere auditorib⁹.⁊ sic nō totam veritatez,pferunt ne offendāt.vel vni dicunt vnū alij aliud.⁊ sic sunt psonaz acceptores Uel mēbratiz lacerant veritatē:qz oculos eius eruūt ne videat.dētes frangūt ne mordeat.manꝰ amputant ne possit ꝺtra eos aliquid opari.pedes ne possit quoq̄ pcedere nisi ad volūtatē eoz. linguaz pscidūt neloquat.os obstruūt q̄nq; tantis munerib⁹ q; loquivl clamare nō pōt. Exēplū de aduocato q̄ a duob⁹ ꝺtra seinuicē litigantib⁹ accepit munera.ab vno bouē ab alio vero vaccā. Cū essent ambo coram iudice.⁊ aduocatus tacēt.vn⁹ dixit. Bos loquere. Rīdit alius.nō faciet qz vacca nō pmittit. Sic ergo patet quō veritas lacerat. Ideo ps. Saluū me fac dñe qm defecit sanctus.qm diminute sunt veritates a filijs hoim. Itē veritas iugulat ⁊ occidit. Sicut patet q; ysaias.hieremias.oēs apli.⁊ discipuli chri. oēs etiā martyres ludibria ⁊ vbera expti.insup ⁊ vincula ⁊ carceres lapidati sunt secti sunt.tentati sunt.in occisione gladij mortui sunt. Unde caput martyrū ihs dicit Joh.viij. Quid me queritis interficere hominez qui vera locutus sum vobis.

De obstinatione.

DEinde ꝺsiderandū est de obstinatione seu obduratione. Circa quā ꝺsideranda sunt duo. Primo de causa obstinationis. Secundo de effectibus eius. ¶ Circa primū sciendū q; aliq̄s dicit obstinat⁹.vel obduratus qm ptinacē ⁊ irrenocabilē est affirmatus i malo Sicut de symeō ⁊ leui. dicit Geñ.xlix Maledictus furor eoz.qz ptinax.⁊ indignatio qz dura. Sciendū aūt q; sicut aliq̄o materialiē obdurat multipliciter.videlicet ex fortī adhesione.lōga ogelatōe.multa deficcatōe.magna malleatōe.sic coz impij obdurat i malo. ¶ Primo q̄dez fortī adhesione. Sicut res aliq̄ fragilis fortiē adherēdo alicui ouro ⁊ īmobili.fit duruz ⁊ īmobile.vt ostree fortiē adherēdo alicui saxo ouro.fiunt īmobiles ꝺtra mare.⁊ due tabule fortī glutino copulate.duriozes fiunt ⁊ minus sepabiles.q̄s si essz quelibet earꝰ p se.quāto diuti⁹ fuerint glutinate.tanto fiūt duriozes. Sic etiā ē ꝺ lapidib⁹ ⁊ cemēto. Silī mō mēs hois vehemēter adherēs culpe obdurat i culpa. Sicut de impijs cōq̄rendo dicit dñs Viere.xvij. Indurauerūt ceruicē suaz ne audirēt me.⁊ ne accipent disciplinā. Ideo dicit Deut.x. Ceruicez vestrā ne induretis amplius.ps. Nolite obdurare corda vra. ¶ Se cūdo obdurat aliq̄o lōga ogelatōe. Eccī.xliij. Frigid⁹ vētus aquilo flauit.⁊ gelauit cristallus ab aqua. Et Job.xxxviij. In silitudinē lapidis aque durant. Ita coz hois iniq̄tatū frigore ogelatuz fortiē obdurat i malicia. Sicut ꝰ vehemoth dicit Job.xli. Coz ei⁹ ogelabit q̄si lapis. Sed qz potēs ē de⁹ ꝰ lapidib⁹ suscitare filios abrahe. Pathꝫ.iiij.ideo pmittit Ezech.xj. Auferā coz lapideū de carne vra.⁊ dabo vobis cor carneū ꝛc. ¶ Itē obdurat aliq̄o fortī ōficatōe.sicut lutū ⁊ terra arefactōe.⁊ later fortī ꝺcoctōe.ps. Induret ⁊ arescat.ysa.lxiij.. Indurasti coz nostrū ne timerem⁹ te. Sicut terra sup q̄ diu nō cecidit nec ros nec pluuia arefit ⁊ idurat qz nō recipit humorē rozis nec pluuie.sic mēs hois q̄ nec humorē gratie nec pluuiā lachrymaz opūctiōis vl penitētie deficcat. Sicut ps. Que rie dicēs. Ita mea sicut terra sine aqua tibi.velociē exaudi me dñe ꝛc. ¶ Itē idurat aliq̄d fortī malleatōe.sicut inc⁹ quāto magis malleat.tāto āpli⁹ idurat. Job.xlix. Coz ei⁹ idurabit q̄si lapis.⁊ strīget.q̄si malleatoris icus Et Exo.vij. Induratū ē coz pharaonis. Quāto enī plus flagellabat a deo.tā to plus idurabat. ¶ Sciēdū aūt q; obduratio vl obstinatio duo importat. Primū est motus

volūtatis humane inherētis malo. ꝛ sic pctm̄ p̄cedens est cā obstinationis. Nā ex peccatis q̄b̄ hō vehemēter inheret. meret obstinari. Aliud est subtractio gratie ex q̄ sequit q; mens hois nō illuminat ad recte videndū. nec emollit ad recte viuendū ꝛ fm h̄ de⁹ ē cā excecationis ꝛ obstinationis. Jdeo. j. Lozin. ix. Cui vult miserē. ꝛ quē vult indurat. Et Exo. iiij. Ego indurabo coz pharaonis. De⁹. n. iusto iudicio gr̄az nō ifūdit illi i quo iuenit obstaculū ipievolūtat⁹.

¶ Circa secūdū. s. de effectib⁹ obdurationis. Sciēdū q; quāto aliq̄d est durⁱ⁹. tāto fortius retinet impressionē. Sicut p̄z in lapidib⁹ ꝛ metallis. Sic quāto mens hois i pctō magis fuerit obdurata. tāto insepabilius adheret ei pctm̄. Unde Piere. xvij. Pctm̄ iuda scriptū est stilo ferreo i vngue adamātino. Adamas vt dr̄ frāgi. nō pōt nisi byrci sanguine calido suffuso. Et coz hois obdurati nō scindit⁹ ad cōpunctionez nisi christus illud mirabiliē suo pfuderit sanguine p̄cioso. imo frequēter deū vocātē ad pniam te adducit. scōm duritiā aūt tuā ꝛ coz impenitēs thesaurizas tibi irā in die ire. ꝛ reuelatiōis iusti iudicij dei. Et ꝑ. xxviij. Qui corripiēte dura ceruice otēnit repentinus ei suꝑueniet interi⁹. Jtē quāto aliq̄d est durⁱ⁹ tāto difficilius penetrat ad noue impressionis receptionē. Jta coz hois indurati difficili⁹ imutat p gratiā. imo resistit spūisancto tāgēti. Sicut dr̄ Act. vij. Dura ceruice ꝛ incircūcisi cordib⁹ ꝛ aurib⁹ vos semp spiritui sancto restitistis. O q̄ frequēter ꝛ pie tāgit spiritussanctus corda nr̄a. ꝛ nos ei⁹ visitationes ꝛ inspirationes otēnim⁹. Jtē quāto aliq̄d est durius. tāto difficilius emollit. Sic coz hois obdurati vix emollit ad pietatē. cū habeat ipietatē in corde. Sicut de nabal dr̄. ij. reg. xxv. q; erat vir durus ꝛ pessim⁹. Unde nec p̄cib⁹ nec beneficijs receptis nec miserabili statu dauid motus est ad pietatē. Et de structione dr̄ Job. xxxix. Durat⁹ ad filios suos q̄si nō sint sui. Item habens impietatē in oze. iij. reg. xij. Rndit rex pplo dura. Et q; sermo durus suscitat furorē. Prouer. xv. ideo diuisērūt se ab eo decē trib⁹. ꝛ diuisum est regnū. Jtē habens ipietatē in ope sic patet de pharaone ꝛ egyptijs. Exo. j. Oppressērūt eos operib⁹ duris luti ꝛ lateris. Et Deut. xiiij. Dura vos oppzimūt fuitute. Jtē quāto aliq̄d ē durius. tāto est pcliuius ad cadēdū. q; videlicet ponderosius est. ꝛ mā magis cōpacta. ideo sua grauitate deorsum tendit. Greg. Peccatū q̄ p penitētiā nō diluit. mox suo pondere ad aliꝰ trahit. Jō puer. xxvij. dr̄. Qui mētis est dure corruet in malū. Jtē quāto aliq̄d est durius. tāto vehemētius malleat. Sic impius induratus. a deo nō ad emēdationē sed ad cōsumptionē tunditur. ꝛ durissime malleat. puer. xix. Parata sunt derisorib⁹ iudicia. ꝛ mallei pcutiēt⁹ stultoz corporib⁹. Piere. xxx. Plaga inimici pcussi te castigatione crudeli. ꝓpter multitudinē iniq̄tatis. t. dura facta sunt pctā. tua vba sunt dñi ad impiū in inferno damnatū. Unde sequit. Quid clamas ad me sup cōtritione tue. q. d. Si clamares. frustra clamares. q; insanabilis est dolor. t. ꝓpter multitudinē iniq̄tatis. t. ꝛ pp dura pctā. t. feci h̄ tibi. Jsai. xxvij. Uisitabit dñs in gladio suo duro ꝛ grādi ꝛ forti ꝛc. Et Eccl. iij. Cor duz male habebit in nouissimo. Unde Bern. ad eugen. Nemo duri cordis salutē vnq; adeptus ē. nisi forte misericors de⁹ abstulit ab eo iuxta ppbetā coz lapideū ꝛ dederit ei coz carneū. Quid igit⁹ coz duz. ipsum est q̄ nec cōpūctione scindit. nec pietate mollit. nec mouet p̄cib⁹. minis nō cedit flagellis durat. ingratū ad bñficia. ad consilia infidū. ad iudicia seuerū. inuerecūdū ad turpia. impauidū ad picula. inhumanū ad humana. temerariū ad diuina. ꝓteritoz oblituiscens. p̄sentia nō ordinans futura nō p̄uidēs. ꝛ vt i breui horribilis mali mala cōplectar ipsum est q̄ nec deū timet nec hominē reuerē⁹.

¶ Libri tertij Pars quarta Incipit.

¶ De inuidia. DIS .I.

Onsequenter cōsiderādū est de scōo vitio capitali. q̄ est inuidia q; sic ait Greg. xxxi. mor⁹. Pria soboles supbie est iuidia. q̄ dū oppressaz mētē corrūpit. mox inuidiā gignit. q; dū vani nois potētiā appetit ne illud alius valeat adipisci tabescit. Circa inuidiā cōsideranda sunt duo. Pzio de inuidia ꝛ secūdo de filiabus eius. ¶ Circa pzimū cōsideranda sunt duo. Pzimo quid sit inuidia. Secūdo quare sit summopere detestāda. ¶ Circa pzimū sciendū q; inuidia est tristicia de alienis bonis. vt dicit Dam. lib. ij. Obiectū aūt tristicie est malū p̄priū. Sed q̄cūq; cōtingit bonū alterius appzehendi vt p̄priū malum ꝛ sic ō alieno bono pōt esse tristicia. Et h̄ cōtingit dupliciter. Uno modo quando tristatur aliq̄s de bono alteri⁹ iquātuz sibi ūminet piculū alicuius nocumēti. Sicut q̄ tristat⁹ aliq̄s de exaltatione inimici sui. timēs ne p eū damnū. lesionē vl iniuriā patiat⁹. ꝛ talis tristicia nō ē inuidia sed magis timoris effect⁹. Alio mō bonū alteri⁹ appēdit vt malū p̄priū iquātuz ē diminutiuū p̄prie glozie. excellētie vl honoris. ꝛ ideo de bonis alioz tristat⁹ inuidus. p̄cipue de bonis illis in quib⁹ ē gloria ꝛ inquibus appetūt homines honozari. ¶ Circa scōm sciēduz q; peccatū iuidie detestāduz ē multiplici ratiōe. Primo q; inuidus ꝓ pfectu deficit. Dicit enī augu. q; inuidia est tristicia felicitatis aliene. Inuid⁹ enī de bono dolet ꝛ de malo gaudet. sicut dyabolus. Inuidi enī sunt socij dyaboli i lucro ꝛ damno. q̄ lucrat dyabolus gaudēt. q̄ pdit dolent. lucrū ei⁹ ꝛ damnū suum reputāt. Sap. j. Inuidia ~~dyaboli~~ mors ītrauit in orbē terraz. Jmitant aūt illū q̄ sunt ex parte illi⁹. Inuidia dicit⁹ de in ꝓ nō. ꝛ videre. quia nō potest videre bona alioz. Unde inuidus compat⁹ noctue vel vespertilioni. Greg. Mens inuidi duz de alieno bono affligitur. q̄si de radio solis obscurat⁹. Unde sunt multa exempla. Nostis enī callid⁹ ~~puo homi~~ inuidit. quia ad beatitudinez vñ ipe corruerat. ipm posse puenire cognouit. Cayn fratri suo abel iuidit. da sacrificium ei⁹ acceptū a deo. suo spreto sacrificio ītellerit. Unde esau ad psecutionē iacob exarsit. da ius ꝓmogeniture q̄ ō tñ ipe vēdiderat iacob p̄cepta benedictione patris obtinuit. Unde ~~ioseph fratres~~ sui vendiderūt. q; cognito reuelatiōis mysterio. ne se ipis maior ꝛ melioz fieret ei⁹ exaltationē impedire conati sunt: vñ Ben. xxxvij. dicitur Quod videtes fratres ei⁹ q; a patre plus cunctis filiis amabat⁹ oderāt eū nec poterāt ei q̄cq̄ pacifice loq̄. Jtē narrato somnio ꝑsagio futuroꝝ q; fratres ei⁹ deberēt eū adozare sup terrā. Sequitur. Nec ergo cā somnioꝝ atq; fmonū. inuidie ꝛ odij fomitē ministrauit. Saul etiā ~~dauid~~ psequit. da que quotidie magnis virtutuz successib⁹ sensit augeri. vltra se crescere formidauit. Judei ~~quo~~ q; dr̄z psequit ꝛ pmit. da ipz plusq; se honozari doluerūt. Dicit enī Joh. xj. Collegerūt pōtifices ꝛ pharisei ciliū aduersus ih̄m ꝛ dicebāt. Quid facim⁹. da hic homo multa signa facit Et ifra. xij. Pharisei dixerūt ad semetipos. Uidetis q; nihil ꝓficim⁹. ecce totus mūdus post ipz abijt. Jdeo iuidia stimulāte tradiderūt eū pylato. Sic dicit Matth. xxvij. Sciebat pylat⁹ q; p iuidiā tradidissēt eū. Ex his oīb⁹ patet q; iuid⁹ ō alteri⁹ pfectu deficit ideo pfectuz vl bonū alteri⁹ venenosuz. q̄ ō primo ipm iuidentē ificit. Deinde venenū suū circūquaq; diffundit. Sicut ~~aranee quicq̄d fugit in venenū querit. sic~~ iuid⁹ oīa bona ꝓximoꝝ i ōteriozē ptē inficiendo corrūpit. Greg. Quis ꝑ ōe vitiū q̄ ꝑpetrat⁹. virus hostis antiq̄ humano cordi infundat: i hac tñ neq̄tia serpēs tota viscera sua ostendit ꝛ imprimēde malicie pestē vomit. Unde bene dicit ꝑ. xiiij. Putredo ossiū iuidia. Sup q̄ Greg. ait. Ossa p iuidiā putrescere est. q̄daz etiā robusta de pire. Qualit⁹ iuidia sit putredo ossiū patet. da inuid⁹ ita corrupt⁹ ē vt ei fetētia redoleat ꝛ redolētia feteat. amara sunt ei dulcia ꝛ econuerso. Unde similis ē homi infirmāti. cui etiā boni cibi sunt ostrarij. da sicut mūdis oīa mūda sunt ita iuidis oīa sunt immūda. ¶ Jtē iuidia stultū efficit. Stult⁹ enī ē q̄ vestes suas dilaniat. carnē ꝓpriā lacerat alio sibi panē oāte iuadit cū dentibus alio sibi oāte alapā manū ꝓpriā amputat: oculū sibi eruit vt alij sit⁹ vn⁹ eruat⁹. Talis ē iuid⁹ q̄ alijs iuidēdo sibipi soli nocet ꝛ si alqs damnū tpale fecerit ipe sibipi ifert damnū spuale. Unde p̄sp i li. ō vita otēpla. dicit. Inuid⁹ q̄ alienū bonū suū facit iuidēdo pcm̄. nulla videt ad iuidendū occupiscētia ꝓpriū. sed tñ supbie morbo vexari. Sequit iuidi sancte viuētiū merita sua faciūt esse pcia. Jtē iuidia bonis oīb⁹ spoliat sicut docet Greg. Inuidia c mentē ta befecerit cūcta q̄ iuenerit bene gesta cōsumit. Sic. n. bō er charitate meret i ōib⁹ suis ꝛ alioꝝ opib⁹. i suis opando. i alioꝝ oplacēdo vl ogaudendo. ita inuid⁹ i oībus demeret. Jtē sicut diligētib⁹ deū oīa coopant in bonū Ro. viij. Jta inuidis oīa coopant in malum. Jtez inuidia animū cruciat. Inuid⁹ enī de leticia tabescit. de sanitate languescit. de pinguedine marcescit. O insauia ꝛ stulticia inuidia de alieno vulnere suū vult sanare vuln⁹. sanitatē q̄rit in aliena infirmitate. bonū in alieno malo. q̄ idez est ac si querēt ignem in aqua. ꝛ aquā i igne. i spinis vuas ꝛ in tribulis ficus. Aug. De aliena pena querit sibi medicamentū. ꝛ de salute acq̄rit grande tormentuz. ~~Inuidia enī est egritudo~~ animi vel tristicia de felicitate alteri⁹ Justū est vt inuid⁹ torqueat⁹ q̄ nō querit nisi malū. ꝛ malū iudicat ꝛ suspicat⁹ vbi maluz nō est. Poeta. Justius inuidia nihil est que primitus ipm. corrodit actorē excruciatq; suū. exemplū de rubigi

ne q̄ cōsumit ferruz. z de verme z tinea q̄ de ligno z veste nascētes cozzodūt illa de q̄b⁹ nascunt. Seneca. Utinā inuidi in oīb⁹ ciuitatibus. aures z oculos haberēt. vt de oīb⁹ ꝓfectib⁹ torquerent. Oī inuidi torqueant. ponit beat⁹ Greg. signa dicēs. Cū deuictū cor liuoris putredo cozzupit. ipsa quoq; exteriora indicant q̄z graniter animū instigat verse nia. color quippe palloze afficit. oculi deprimūtur. membra frigescunt. fit in cogitatione rabies. in dentibus stridor cūq; in latebris abscondit odiū. doloze ceco terebrat cōsciētiā vulnus inclusum. nil letū de ꝓximis libet. qz tabescēte mentē sua pena sautiat. quā torquet felicitas aliena. Nec solū magistrū torquet inuidia. sed etiā alios q̄b⁹ inuident. detrahēdo. diffamādo. iudicando. z qđ deterius est etiā crimina mēdaciter ꝑponēdo. Exēplum de ioseph z fratrib⁹ ei⁹. Genē. xlix. Exaspauerūt eū z iurgati sunt. inuidauerūtq; illi habētes iacula. s. lingue sue. Itē inuidia puertit iudicium. Nā malū dicit bonū. z ecōuerso. Contra tales dr̄ Isa. iij. Ue q̄ dicitis malū bonū. z bonū malū. ponētes lucē tenebras. z tenebras lucē. Tales cōuertūt aurū in cupru. z vinū in aquā. aquā in lutū. die in noctē. argētū in scoriā. oleū in amurcā. granū in paleā. mel ī absynthiū. gaudiū in merorē. rosam in spinas. balsamū in sterq̄liniū. electuariū in venenū. Itē ūuidia occidit nepharium. Job. v. Parvulū occidit inuidia. Sup qđ Greg. Paruulus est q̄ inuidia occidit. qz nisi ipse inferior exīsteret. de bono alteri⁹ nō doleret. inuidere enīz nō possum⁹. nisi eis quos in aliquo meliores esse putam⁹. Paruus ergo occidit inuidia spūaliter z eternaliter. vñ Sap. ij. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terraz. qz pusillus est q̄ terrena diligit. magn⁹ q̄ eterna cōcupiscit nō incōueniēter pusillū occidit inuidia qz huius pestis languore nō morit. nisi q̄ adhuc in desiderijs ī firmat. De malis q̄ facit inuidia loquēs Prosper. li. iij. de vita cōtēpla. ait. Inuidus q̄ alienū bonū suū facit esse suppliciuz. nulla vī cōcupiscētia. puocari. sed trīs supbie morbo vexari. sed si animi ei⁹ pestē q̄ pcipitat intensius subtiliter alteq; rememini. inuenietis eū cui⁹ obprobriū vel interitū cupit. z supbie malo teneri quo ingit in gemiscit sibi meliorē cui inuidet anteferri. Quis facile pōt hoc malū vbis exprimere. quo inuidus odio, hois psequit diuinū munus in hoie. cū poti⁹ hō amari debeat etiā pro sui meriti sanctitate. Inuidus tātos habet iuste pene tortores. quātos inuidiosus habuerit laudatores. Si q̄dē inuidiosum cā facit meriti. inuidū pena peccati. nec ei pōt ab hoie adhiberi remediū. cui⁹ est vulnus occultuz. Sequit. Inuidi q̄cq̄ boni fieri a sanctis audiūt. aut oīno nō credunt aut res bene gestas in malū male interpretādo cōuertūt. omne malū q̄ de eis mēdax fama iactauerit. statim tāq̄ si ipsi viderint. credūt. feraliter eis q̄ illud vez nō esse. pbare voluerint. contradicunt. omnia suis emulis fingunt eoz ꝓfectib⁹ deficiūt. odia ītra se abscondūt z in suos cruciatus enutriūt. pficiētib⁹ insup inuidēt peccātib⁹ fauent. de malis bonoz gaudent. de ꝓfectib⁹ lugent. inimicitijs gratuit⁹ ardēt. deprehēdi pectoris sui maliciā timēt. semp amari. semp ceci. amici diaboli. inimici etiā sui. omnib⁹ odiosi. ad gaudēda aīrii. ad plāgenda leti. vtrobiq; puersi. Denū inter amicos discordias seminat. discordātes si possunt in dissensione cōfirmant. opiniones bonoz mēdacijs decolorāt. in spūalibus carnalia laudāt. vt spūalia bona eis deesse ꝑsuadeāt. amicitias simulant vt eos q̄ se eis incaute cōmiserint q̄ possunt arte decipiāt. odioz opinionē prauis sibi suspicionib⁹ coaceruāt. demones quoz sectant facta letificāt. sanctos viros q̄b⁹ sunt noti cōtristāt. velut amici in obsequio. hostes in aīo corrupti in vbo. turpes in facto ꝓdigi secretor. tenaces malaz suspicionū. Cōsiderate q̄liter inuidos punitura sint sua mala. quos etiā bona puniūt aliena. Ubi isti fieri poterūt boni. q̄ sunt in bono mali. aut q̄n malis bene vsuri sunt q̄ male bonis vti nō desinūt. Vnusq; Prosper. Propter hec oīa bene dicit Eccl. xiiij. Nequā est oculus inuidi.

De prima filia inuidie. DIS. II.

Deinde cōsiderādū est de filiab⁹ inuidie. Et pīo de ipsis in generali. Secūdo de singulis eaz ī speciali. De pmo sciēdū q̄ inuidie filie sunt octo. Prima est exultatio in aduersis ꝓximi. Scōa est tristitia de ꝓsperis ei⁹. Tertia ē detractio. Quarta est susurratio. Quinta est derisio. Sexta temerariū iudiciū vel falsa suspitio. Septima falsum testimoniū. Octaua est odiū. Nax aūt numer⁹ sic pōt sumi. Quia in conatu inuidie est aliquid tanq̄ ꝓncipiū. aliq̄d tanq̄ medium. z aliq̄d tāq̄ termin⁹. Principiū q̄dē est vt aliq̄s diminuat in occulto gloriā alteri⁹. z sic est susurratio. Uel manifeste. z sic ē detractio. Mediū aūt est qz aliq̄s ītendēs diminuē gloriā alteri⁹. Aut pōt. z sic ē exultatio ī aduersis. Aut nō pōt. z sic ē afflictio ī ꝓspis. Termin⁹ aūt ē ī ipso odio. qz sīc bonū ꝺlectās causat amorē. ita tristicia causat odiū. Afflictio aūt ī ꝓspis ꝓximi. Uno mō ē ipsa ūuidia. iquātū aliq̄s tristat de ꝓspis alicui⁹ fz q̄ habēt aliquā gl̄iā. Alio vero mō est filia inuidie fm q̄ ꝓspera ꝓximi eueniūt ꝺtra conatuz inuidentis qui ea nititur impedire. Exultatio aūt in aduersis nō est directe idem qđ inuidia sed ex ea sequit. Quā ex tristicia ō bonis ꝓximi que est inuidia. sequit exultatio de malis eiusdem.

De filiabus inuidie in speciali.

Deinde considerandū est de filiab⁹ inuidie in speciāli. z primo de leticia vel exultatione ī alieno malo. Hoc peccatuz est ꝺtra naturā. ḋa obiectuz gaudij est bonum. z obiectuz tristicie malum omne enīz maluz naturaliter habet rationez tristabilis. z ideo ꝺtra naturaz est gaudere de malo.

Deinde considerāduz ē de dolore vel tristicia de bonis ꝓximi. Scienduz aūtē q̄ tristicia de bonis ꝓximi potest oriri quadrupliciter. Uno mō q̄n aliq̄s dolet de bono alicui⁹ inquātuz timet ex eo nocumētuz. vl̄ sibi ꝑi. vl̄ etiā alijs bonis. z talis tristicia nō est inuidia z potest esse sine peccato. Unū Greg. xxij. mor. Euenire plerūq; solet vt nō amissa charitate z inimici nos ruina letificet. rursuz ei⁹ gloria sine inuidie culpa ꝺtristet. cū z irruēte ea quosdaz bene erigi credim⁹. z pficiente illa plerosq; iniuste oppꝛimi videamus. Alio mō potest aliq̄s tristari de bono alteri⁹. nō ex eo q̄ ipe habz bonū. sed ex eo q̄ nobis deest bonū. illud qō ipe habet. z h̄ ē ꝓprie zelus. vt ꝑbs dicit in scō rethorice. z si iste zel⁹ fit ꝺtra bona honesta. laudabilis est fm illud. i. cozin. xiiij. Emulamini spūalia. Si aūt sit de bonis tēporalib⁹. potest esse cū peccato z sine peccato Tertio mō tristat aliq̄s de bono alteri⁹ inquantuz ille cui accidit bonū est eo īdignus. que q̄dez tristicia nō potest oriri ex bonis honestis ex q̄bus aliq̄s iustus efficit. Sed sicut ꝑbus dicit ī scōa rethorice. ē de vitijs z de talib⁹ q̄ possunt ꝓuenire dignis z īdignis. z h̄ tristicia fm ipm vocat venesis z ptinet ad bonos mores. Sed h̄ ideo dixit q̄a ꝺsiderabat ipa bona tpalia fm se. put possunt magna videri. nō respiciētib⁹ ad eterna. sed fm doctrinā fidei tpalia bona q̄ īdignis ꝓuenūt. ex iusta dei ordinatione disponūtur. vl̄ ad eoz correctionē. vel ad eoz damnationē. z hmōi bona q̄si nihil sūt ī compatione ad bona futura q̄ fuant bonis. z ideo hmōi tristicia ꝓhibet in scriptura. fm illud ps. Noli emulari ī cē. z alibi. Pene effusi sunt gressus cē. Quarto aliq̄s tristatur de bonis alicuius inquantū alter excedit ipz ī bonis. z h̄ ꝓprie ē īuidia. istud semp est pcauū. vt dicit ꝑbus. ij. rethorice q̄a dolet ō eo quo ē gaudēduz scz ō bonis ꝓximi. Inuidia ꝺtrariat charitati. q̄ maxia ē z optia virtuz. q̄ ī omnib⁹ lucrat. gaudēdo ō bonis z ꝓpatiēdo ō malis. Ecōtra īuidia pdit ī omnibus dolēdo ō bonis. gaudēdo de malis. imo z spiritui sancto z diuine bonitati resistit. z aduersat. Unde h̄ peccatuz vix ē remissibile. q̄a impugnat agnitā vitatē fraternā charitatē z diuinā bonitatē. Itē q̄ inuidi sint pessimi patet ex h̄ q̄ bonū nāliter ē cōmunicatiuū sui. Ideo de⁹ sūme nobilissim⁹ z optim⁹ pdicat. q̄a sūme cōmunicatiu⁹ ē sue bonitatis. z sol īter corpa celestia ignis inter elemēta: leo īter aīalia. lux īter accidētia. Ecōtra īuidus vilissim⁹ pōt dici. q̄a nō solū nō cōmunicat sua. sed etiā ō cōmunicatiōe facta ꝓximo dolet vñcūq; ꝓueniat. Unde tales miseri iā vident esse damnati. q̄b⁹ bona cedūt ī malū. z alioz gaudia ī tormentum.

De detractione. Dist. iij.

Deinde de detractione. Circa quā ꝺsideranda sunt q̄nq; Primo q̄o sit detractio. Secūdo quomō fit peccatū mortale vl̄ veniale. Tertio de compatione ei⁹ ad alia peccata q̄ cōmittunt ī ꝓximū. Quarto vtrū detractionē audire sit peccatū. Quinto que mouere nos debent ad detractionis malū detestandū. Circa ꝓximū sciendū q̄ ōtractio est aliene fame p occulta vba denigratio. Ad cui⁹ euidentiā sciendū q̄ sicut facto nocere potest aliq̄s ꝓximo duplicit scz māifeste vt ī rapina vel alia quacūq; violētia patēter illata z occulte vt ī furto vel dolosa ꝑcussione. ita etiā vbo ledit q̄s ꝓximū duplicit. manifeste vz. vt ī ꝺtumelia. z occulte. vt in detractione. Ex h̄ aūt q̄ aliq̄s manifeste ꝓfert vba cōtra ꝓximū. vī eū paruipēdere z ex hoc ipso exbo nozat. ideo ꝺtumelia detrimentū infert honori illi⁹ in quē ꝓfert. Sed q̄ vba ꝓfert cōtra aliquē ī occulto. magis vī reuereri q̄z puipēdere. vñ nō directe detrimentū ifert honori ipz fame. qz quātū ī ipo ē facit illos q̄ audiūt malā opinionē habere de illo cōtra quē loq̄tur. Unī patet q̄ ꝺtumelia differt a detractione ī duob⁹. Uno mō q̄tuz ad modū ꝓferēdi vba. q̄a ꝺtumelios⁹ loq̄tur manifeste. ōtractor occulte. Alio mō q̄tuz ad finē itentū sine nocumētū illatū. qz ꝺtumelios⁹ derogat honori detractor⁹ fame. Ideo ī descriptione ꝑdicta dicit q̄ ōtractio ē denigratio aliene fame. Qz aūt additur p occulta vba. sciendū q̄ vba detractionis dicūt occulta nō simplr ipz p ipa

tionē ad eum de quo dicunt. qz. s. eo absente z ignorante dicunt. Unde si aliqs loquat male de alio cozz multis eo absente detractio est. Si aūt eo solo p̄sente. cōtumelia est. Quis etiā si q̄sveni solī loquat male de aliquo absente cozūpit famā ei⁹ nō ī toto sed in pte. Nota etiā q⁹ pōt alicui⁹ fama diminui. z tñ nihil diminuit de vitate. qz. s. vex est qō dr. ¶ Denigrat enī fama alicui⁹ duob⁹ modis. s. directe vel indirecte. Directe q̄dē q̄druplicit. Uno mō qñ falsum ip̄onit alteri. Scōo mō qñ detractor pctīs adaugerbis suis. Tertio mō qñ occultū reuelat. Quarto qñ dic̄ mala ītētione fuisse factū. id qō bonū est in suo genere. Indirecte vo denigrat aliqs famā alteri⁹ vel negādo bonū. vel ex malicia reticēdo. ¶ Circa scōm scilicet vtrū detractio sit pctīm mortale vel veniale. Sciendū q⁹ peccata vbox maxime sunt iudicāda ex ītētione dicētis. Detractio aūt fm suā rōnē ordinat ad famā alteri⁹ denigrandā. Uñ ille ꝓprie z p se loquēdo detrahit. q̄ hac intentione de aliquo obloquit eo absente vt ei⁹ famā diminuat vel cozrūpat. Amittere aūt alicui famā suā est valde graue. qz iter res tpales fama vr eē p̄ciosior. p cui⁹ defectū bō a multis bonis agēdis obtinēdis vel acq̄rēdis ipedit. pp qō dr Eccī. xli. Cura habe de bono noīe. hoc. n. magis tibi pmanebit q̄z mille thesauri magni z p̄ciosi. Et ideo detractio p se loquendo est mortale peccatū. Cōtingit tñ q⁹ aliqs quādoqz aliq̄ vba pro fert vñ diminuit fama alicui⁹. Iz hmōi vba pferēs nō intēdat diffamare nec famā ledere. sed aliqd aliud. Uñ ꝑter intētionē dicentis sequit diminutio fame ei⁹ de quo vba dicunt. Hoc autē nō est detrahere p se z formaliter loquēdo. sed tñ materialiter z q̄si p accidens. Et si quidē verba p q̄ ledit alicuius fama. pferat aliqs ꝓpter aliqō bonū z necessariū debitis circūstātijs obseruatis. nō est peccatū. nec detractio debet dici. Si aūt verba. pferat ex animi leuitate. vel. ꝓpter aliqd nō necessarium nō est peccatū mortale nisi forte verbū qō dicit sit adeo graue q⁹ notabiliter ledat famā alterius. in his p̄cipue q̄ ad vite ptinent honestatē. qz hoc ex ipso genere vbox habet rationē peccati mortalis. z tenet homo ad restitutionē fame sicut ad restitutionē cuiuscūq; rei tēporalis ablate. Si qs ergo peccatuz vel malā cōditionē alicuius occultā reuelet nō intēdēs diffamare. sed ꝓpter eius emendationē denunciat ei q̄ ꝑdesse pōt z debet. vel ꝓpter bonū publice iusticie accusat. denūciat. vel reuelat h̄ nō est detrahere. Tum qz stultox infinitus est numerus. pauci vo sunt qui p viā salutis ambulent. Tū etiaz qz pauci vel nulli sunt q̄ nō aliquādo verba ꝓferāt ex animi leuitate. p q̄ fama alicui⁹ quo quomodo. vel saltē leuiter minozat. Ideo sup illo vbo. puer. xiiij. Cū detractozibus non cōmiscearis. dicit glo. Hoc specialiter vitio periclitat pene totuz genus humanū. ¶ Circa tertiū. s. de cōpatione detractionis ad alia peccata q̄ cōmittunt in. primū. sciēdum q⁹ huiusmodi peccata potissime sunt pensanda fm nocumēta q̄ primo inferunt. qz ex hoc habēt rationē culpe. Tanto autez maius est nocumētū. quāto maius bonū auferēt. Cū autē triplex sit bonū hominis. s. bonū anime. bonū corporis. z bonū exterioz rez. Bonum autē anime qō est maximū nō pōt ab aliquo tolli nisi occasionaliē puta p psuasionē que necessitatē nō infert. Sed z bonū corporis. z bonū exterioz rerū possunt violenter auferri. Quia vero bonū corporis ꝑminet bono exterioz rerū. ideo grauiora sunt peccata q̄b⁹ infert corporis nocumētū. q̄z ea q̄bus nocumētū exterioz ifertur. Unde inter cetera peccata q̄ cōmittunt in. primū grauius est homicidiū p qō tollit vita. primi. Cōsequenter autē adulteriū qō est cōtra debitū ordinē generationis humane. p quā puenit ad vitaz. Cōsequēter autē sunt exteriora bona inter q̄ ꝑminet fama pro eo q⁹ spiritualib⁹ bonis est. ꝓpinquior. Unde. puer. xxvj. dr. Melius ē nom̄ bonū q̄z diuitie mlte. Et Eccī. xli. Cura habe de bono noīe. hoc enim magis rē. Et ideo detractio fm suū genus grauius ē peccatū q̄z furtū tamē minus graue q̄z homicidiū vel adulteriuz. Pōt tamē inter ista esse alius ordo ꝓpter circūstantias aggrauantes vel diminuētes. Per accidens autē attendit grauitas peccati ex parte peccātis qui grauius peccat si peccet ex deliberatiōe q̄z si peccet ex surreptione. vel ex infirmitate. z fm hoc peccata locutionis q̄ ex lapsu lingue. ꝓueniunt leuitatē quandā habent respectu illoz q̄ sunt ex ꝑmeditatione. ¶ Circa quartū. s. vtruz peccet detractiones audiens nec resistens. Sciendū q⁹ dicit apostolus Ro. j. Digni sunt morte nō solū qui faciunt peccata. sed etiā qui cōsentiunt facientibus. Cōsentire autē cōtingit dupliciter. Uno modo directe. quando. s. aliquis inducit aliū ad peccāduz vel quādo placet ei peccatū. Alio modo indirecte. quando. s. nō resistit cū resistere possit. z hoc quādoqz contingit nō qz peccatū placeat. sed ꝓpter aliquē humanuz timorē. Dicendū est ergo q⁹ si aliquis detractiones audiat nec resistat. videt detractoi consentire. z ideo fit particeps peccati ei⁹. Et si quidez inducat aliuz ad detrahenduz. vel saltez placeat ei detractio pp odiū eius cui detrahit nō peccat minus q̄z detrahens z q̄nqz magis. Unī Bernī. dicit. Detrahere an detrahentē audire. q̄d horz damnabilius sit nō facile dixerim. Si vo peccatū nō placeat audiēti. sed ex timore vl negligētia. vl etiā verecūdia quādā omittit repellere detrahētez. peccat q̄dē s̄z multo min⁹ q̄z detrahēs. q̄ñ qz peccat venialit. Q̄nqz vo potest esse peccatū mortale. vl q̄a illi incumbit ex officio corripe detrahentē. vl ꝓp piculū ide seqūns. vl ꝓp radicē qua timoz human⁹ potest esse peccatū mortale. puta si ex timoze refugit aliq̄d qō ē ꝓceptū ī lege diuina. vl facit qō ē ꝓhibitū talis timoz ē peccatū mortale. Et nota q⁹ si ille cui detrahit alijs referētib⁹ audiat detractiones de seipo dictas. si patiēter sustineat. ei⁹ patiētia laudabilis ē. z merebit: nā sui arbitrij est detrimentū sue fame pati. nisi h̄ vgat ī piculū alioz sed nō ē sui arbitrij detrimētū fame alteri⁹ sustinere. imo ī culpā ei vtit si nō resistat si possit. Jn h̄ enī ei⁹ patiētia nō esset laudabilis qz q̄libet tenet famā alterius fuare z eā ledētib⁹ obuiare si potest. vl saltē de lesione dolere. Si aūt ille cui detrahit vtilitatē suā inde faciat. q̄a ꝑ patientiā acq̄rit meritū apud deū: h̄ tñ nō est de ītentione detrahentis sed ex dei ordinatione. q̄ voluit ex malis bonū elicere. z ideo nihilomin⁹ est detractozib⁹ obuiandū. sicut raptozib⁹ z oppressozib⁹ alioz. q̄uis ex h̄

Spoliatis vl oppressis quandoqz meritum augeatur.

¶ Circa q̄ntuz sc̄z que nos mouere debent ad detractionis vitiū detestandū. Sciendū ē q⁹ detractio deo sanctis z hominib⁹ ē exosa. Ro. j. Detractiones deo odibiles. puer. xviii. Abominatio hoīz detractor. Eccī. v. Deuotatio pessima sup bilinguez. Nec mirū si odibilis ē detractor. qz vz est. feculent⁹ plen⁹ ſpurcitia fraudulēt⁹ plen⁹ vſutia. virulent⁹ plen⁹ neqtia. truculent⁹ plen⁹ se uitia. ¶ Detractor inq̄ ē feculēt⁹ id ē fecib⁹ plen⁹ z immūd⁹. quia sc̄z ī immūditijs ouersat. de immūditijs loq̄tur immūditijs pascit alioz. Detractor similis ē aui honocrotalo. q̄ nescit cantare nisi cuz rostrū tenet ī luto. z tūc dat stridoꝛē ꝑ cātu. Sic detractor cū tenet os in luto vitij alieni. Similis ē muscę canine q̄ libēter tenet ī mēbro vlceroso aculeū z ide pascit sanie libenti⁹ q̄z sano membro. Similis ē muscę q̄ dicit oestrū q̄ sub cauda iumēti pascit z in posterioz b⁹ brutoz rostrū ifigit. Sunt muscę egyptij corrodētes in cruribus pharaonē z seruos ei⁹ id est ꝑlatos principes z mīstros eoz. Exo. viij. f. Uenit musca grauissima ī domo pharaōis z seruoz ei⁹ z corrupta est terra ab hmōi muscis. Jtē sunt fedi qz immūda habent ora ad modū canū z porcoz. q̄bus compat eos dns Math. vij. Nolite sanctū dare canib⁹. Jtē ī gestis romanoz pōtificū legit q⁹ scōus sergi⁹ papa ante papatū vocabat⁹ os porci. Post sergius. h̄ ostituit vt nomē pape mutaret ī bonū nomē. in quo ostēdit q⁹ ꝑlati nō debēt habere ora sordida. nec nomē male fame. Sūt similes canib⁹ de macello q̄ ifidiant sanguini mortuoz animaliū z lābūt eū. z habēt dētes z os eoz sordidos. Sic detractores habēt os sordidū peccatis mortuoz horz. Item ficut canes ō macello olfaciūt posterioza canū aduenientiū z si eos inueniūt sibi dissimiles z extraneos mordēt eos dētib⁹. z extra extraneos sibi ocurrit z lacerāt eos z a ꝑsortio suo expellūt. Si aūt sibi sūt ocurrentes eos sibi iūgunt. Sic detractores eoz diffidētes mozib⁹ ab eoz societate expellūt cū mozsib⁹ detractionis. Si vitijs eoz occurrūt. eos sibi iūgūt. Sicut legunt fecisse beato hieronymo q̄dā clerici z religiosi ecclie romane. q̄ cū esset rome ꝑ hyrē cardinalis nec maloz vitijs occurret. sed eos reꝑhēderet. licz ab oib⁹ dign⁹ iudicaret̄ sūmo sacerdotio. puersi iuidia moti ei detrahētes z eū psequntes ab vrbe expulerūt. Sūt vt canes lunatici z rabidi q̄ quos mordēt intoricāt z ī rabiē ocurrūt. Sunt canes ꝑditores similes scorpionib⁹ q̄ ante blādiūtur. retro mordēt. z pūgunt ad modū canū calcaneo ifidiantes. Sūt similes q̄busdā mōstris. ō q̄b⁹ legit ī historia tranſmarina z Anselm⁹ refert ī libro de imagine mūdi q⁹ ī q̄busdā prib⁹ orientis sunt homines habētes corpa humana z canina ora. Similit q̄daz mulieres habitātes ī quodā fluuio idie habētes caninos dentes. Deteriozes sunt canib⁹: q̄a canes diuitis Luc. xvi. Ulcera nō mordebāt sed ligebāt. Jsti ortrariū faciūt. Jsti nō comedūt solū carnes sed ossa vt lupi atterūt. Refert petr⁹ alfons⁹ q⁹ cū duo ioculatores comederēt coza rege quodā: alt volēs ostēdere sociū suū latēter remotis canib⁹ a scutella sua ꝑposuit ibi struē ossiū z dixit regi. dne fac q̄ iustū ē. Jste soci⁹ me⁹ oēs istos ōmōstratis ossib⁹ suis spoliauit vestib⁹. Cui alt respōdit. dne z iste ora nāz omisit postq̄m canib⁹ ossa spoliauit. ipa ossa vorauit z vtrisq; scutellā suā nudauit. Sic detractores aliq̄ ñ solū vitijs carnaliū ōtrahūt q̄si canes comedēdo ſz ossa duorāt dū, vtuosis eoz opib⁹ z virtutib⁹ ōtrahūt. Jtē detractores sunt canes imo peiores canib⁹ nō habētes vt alij

linguā medicinalē.ſz peſtiferā ꝛ letalē. Itē ſunt ſimiles cerbero infernali ianitori.q̄ dicit a poetis cerberus q̄ſi carnes vorās. deſcribitur ab eis ſub vno corpe habere multa capita canina. qz habēt multos modos detrahēdi. Itē ſunt ſimiles illis ſeptē canib⁹ de q̄b⁹ in miraculis ſancti Andree dicit q⁹ cū beat⁹ andreas in patras ciuitate p̄dicaret diuerunt ciues illius q⁹ ad chr̄m conuerterent ſi ab eis ſeptē demones expelleret.q̄ iuxta uiā in ſepulchris habitabāt ꝛ trāſeuntes lapidibus obuebāt quos cū adiuraſſet vt venirēt.venerūt in ſpecie ſeptē canū.quos p̄cepto ſuo expulit.ꝛ ciues crediderunt. Sic detractores ad modū canū oblatrātes ſeptē modis trāſeuntibus a mūdo pegrinis oblatrāt.q̄ ſunt abiciēdi. Ideo Phil.iij. Uidete canes.videte cōciſionē q̄ in congregationib⁹ ſe lacerāt.Similes ſunt illis canib⁹ de q̄b⁹ dicit a plurib⁹ q⁹ in cāpania francie iuxta montē hyſmū oēs canes patrie circa annū dñi Milesimū ducēteſimū quinquageſimū.ꝛ pugnātes mutuis morſib⁹ ſe occiderūt. Hal.v. Si inuicē mordetis videte ne inuicē conſūmamini. Itē deteriores canibus rabidis. In hoc enī ſimiles eis q⁹ habēt morſus venenoſos.ſz deteriores qz hi canes fugiūt notos.ꝛ maxime dños ſuos ne furia cōmoti dētes in eos figāt. Ecōtra detractores nō parcūt notis aut p̄latis. Licet dicat Deut.xxvij. Maledictus q̄ clā p̄cusſerit p̄rimū ſuū. Exo.xxxij. Dijs nō detrahes. Itē ſūt ſimiles porcis ꝛ ſcarabeis q̄ ex ore ſuo ſtercora rouoluūt ꝛ comedūt. Itē ranis q̄ in mēſa pharaonis ꝛ in cibis erāt. Exo.viij. Nō ē cōmunicādū cuz iſtis. Detractoribus nō cōmiſcearis ꝛc. Eccī.xiij. Que cōcatio ſancti ad canē. Ideo beat⁹ aug. eis cōicare nolebat.ſz ſup mēſaz ſuā ſcripſerat. Si q̄s amat dictis abſentū rodere vitā. Hāc mēſaz idignā nouerit eſſe ſibi. Et ſi aliq̄s forte in detractiōis verbū ibi ĩcidebat.dicebat ei vt ceſſaret.aut a mēſa ſurgeret ꝛ verſus deleret. Itē ora detractorum ſūt ſepulchra patētia ꝛ fetētia.p̄. Sepulchū patēs ē guttur eor. Sūt orcelli.dyabolici pleni aqua maledicta dyaboli.p̄. Quor os maledictiōe ꝛ amaritudine plenū ē. Lingua eor ē dyaboli aſp̄ſor.

¶ Scō detractor ē fraudulētus.i.plenus verſutia.mordēs retro ad modū canis ꝓditoris ꝛ ad modū ſcorpionis. Ezech.ij. Subuerſores ſunt tecū ꝛ cū ſcorpionib⁹ habitas. Diere.ix. Sagitta vulnerās lingua eor dolū locuta ē. Lingua tua cōcinnabat dolos. ſedēs aduerſus fratrē tuū ꝛc. Inſidiant fame hois vt furent eaz Eccī.xi. Multe inſidie doloſi ꝛc. Et poſt. Bona in mala conuertēs inſidiat.ꝛ in electis ponit maculā.ſ.infamie. Itē detractor tāto ē deterior furе.q̄to meliorē theſaur furari conat. Oſee.vij. Facti ſunt quaſi arcus doloſus.cadēt in gladio a furore ire.qz in arcu doloſo ſagitta emiſſa ad oppoſitū tēdit huius q̄ videt. Similiter verbū detracti onū q̄ tāquā ſagittā mittūt in alios q̄ videt alios petere in detrahētes redit.ꝛ eos p̄mo in aīa occidit. Sicut legit in paſſione ſanctor coſme ꝛ damiani. Ubi cuz lapides ꝓjcerēt in ſanctos pagani vt eos lapidarēt.dei virtute retroacti eos q̄ immittebāt petiebāt ꝛ cū applicarent currib⁹ dicti fratres.ꝛ a quattuor militib⁹ ſagitta rent.iuſſu dei retroacte multos gētū aduerſantiū p̄merūt. Detractores vtunt inſidijs vt retro mordeāt.p̄. Ipſi calcaneū meū obſeruabūt. Calcaneus ē inferior ps corpis.ꝛ q̄ ſepius ē in luto. Et detractores nō dignioꝛ nō meritoꝛ ꝛ opeꝛ ſanctoꝛ laudes conſiderāt ſed infirmioꝛa ꝛ q̄ defectuoſa vident in hoīe.vt mordeāt ad modū ſerpētis.cui dictū eſt.tu inſidiaberis calcaneo eius. Geñ.iij. Detractor ſimilis ē ſerpenti q̄ inſidiat in ſemita corpus in herba vel in arena occultās.vt dicit iſido.ꝛ comua q̄ſi pabulū extra demonſtrās.ad q̄ cū veniūt aſalia quaſi ad pabulū.retro inſilit mordet ꝛ occidit. de quo Geñ.xlix. Fiat dan coluber in via.ceraſtes in ſemita.mordens vngulas eq̄. Talis ē detractor q̄ alios iudicat retro mordens.vt canis rabidus. Deut.xxvij. Maledict⁹ q̄ clā p̄cusſerit p̄rimū ſuū ꝛc. p̄. Sedet in inſidijs cū diuitib⁹ in occultis vt interficiat innocētē. Nō faciūt q̄ accuſant pauperes apud tyrānos. ¶ Tertio detractor ē virulentus plenus nequitia venenoſa. Os enī detractoris ſimile eſt ori hidropici.leproſi.vel latrine reſpiraculo.ꝛ iferni puteo.ꝛ ori draconis a q̄b⁹ exit fetor.ꝛ flat⁹ pestiferus ꝛ venenoſus. Quidā dixit nō ē curādū vtrū detractores ab iferiori vel ſupiori fontamine intonēt. qz nō minus imo longe plus fetēt ꝛ inficiūt a ſupiori q̄z ab iferiori. Eccs.xj. ſerpēti cōparat.vbi dicit. Si mordeat ſerpēs in ſilētio nihil eo minus hz q̄ occulte detrahit.p̄. Acuerunt linguas ſuas ſicut ſerpētes ꝛc Sillis ē detractor ſerpēti.de quo Geñ.iij. Serpēs erat callidior ꝛc. Dic ſub facie virginea venenū male ſuaſiōis infundit. p q̄ tota bōna natura infecta eſt. Sic detractor primo facie virgineā oſtēdit cū bona intētiōe ꝛ pura dicere aſſerit q̄ detrahēdo dicit.talis eſt pharaos ſerpens ſicut dicit iſido.ſimilis ſibilo ſerpenti ſic dicto quia ſibilum habet infectū. Similis eſt bis ſerpentibus de quibus iſido.ſcelidro ſerpenti q̄ terraz per quā vadit fumo mortifero ꝛ peſtifero fumare facit. Eſt q̄ſi ſeps ſerpēs.qui p̄ſq̄ moꝛdeat carnē ꝛ oſſa ſumit. Sillis dipſe vel dipſadi ſerpēti.q̄ ita ſubtiliter pungit q⁹ p̄i⁹ occidit q̄z doloꝛ ſentiat. Itē ſillis ē regulo ſerpēti q̄ fontē quē tāgit inficit. puer.xxiij. Quaſi regul⁹ venena diffūdet. Ideo dicit aug. Ne accōmodes aureſ tuas ad pcipiēdū verba detrahētis.ne accipias morte in aīa tua. detrahēti enī ꝛ audienti aīa vtriuſq̄ eſca mort ē detractio. Bern.ad eugeniū papā. Uelle audire ꝛ detrahē q̄d hoꝛ dānabili⁹ ſit nō facile dixeriz. Phus. Diſcēt nō libēter detrahē cū te viderint nō libenter audire. Jō dicit Eccī. xix. Sepi aures tuas ſpinis.ꝛ ne audias linguā detrahētē. q̄n lingua detractoris aures obiectas frequēter rodit. venenū p medicamēto ꝓditioſe ĩfudit. Sic detractor ꝓditoꝛ dicit ſe opari eis q̄b⁹ in aurib⁹ venenū detractiōis effundit.cui⁹ lingua plena ē veneno mortifero.vt dicit Jac.iij. De hac mā habeē ſupza de cuſtodia audit⁹. ¶ Quarto detractor ē truculēt⁹ plen⁹ ſeuitia. Que maioꝛ ſeuitia pōt eē q̄z hō multos ūmo ĩnumerabiles occidat ac etiā ſemetipſum. detractor aūt occidit p malicia aīaz ſuam ꝛ charitatē fraternā extinguit in coꝛdib⁹ plurimoꝛ. Detractio mōſtꝛ eſt q̄ p dētib⁹ gladios hz. puer.xxx.p̄. Filij hoīum dētes eoꝛ arma ꝛ ſagitte ꝛ lingua eoꝛ gladi⁹ acut⁹. Bern. Lingua detractoris q̄ſi gladius.occidit enī vno ictu ꝛ illū q̄ detrahit.ꝛ illū q̄ detractionē libēter audit ꝛ illū q̄nq̄ cui detrahit.q̄n.ſ.ad eius noticiā pueꝛnit. Detractio eſt illō mōſtrū q̄ deſcribit Dan.vij. Q̄ō ſile erat vrſo.ꝛ ĩ pte ſterit.tres hñs ordines dētiū.ꝛ in dētib⁹ ei⁹ pncipes tres q̄ dicebāt vt comederent carnes plurimas. Urſo ſilis eſt detractoꝛ q̄ eſt obſcurū aīal.ꝛ obſcuro antro inſidiat trāſeuntibus. Sic detractor inſidiat q̄ſi leo in ſpelunca ſua ꝛc. Dec beſtia in pte ſtat.qz alia bona ꝛ cōmēdabilia dicit de p̄ſona cui detrahit vt meli⁹ ei credat. Tres pncipes in dētib⁹ eius ſunt.pncipes terreni. p̄lati eccleſiaſtici.ꝛ viri religioſi.quoꝛ carnib⁹.i.carnalib⁹ opationib⁹ ꝓſuerunt paſci. Itē eſt illud mōſtrū de quo Apoc.xij. Draco magnus ꝛ ruffus per malicia hñs ſeptē capita nitebat filū eccleſie maſculuz deuozare. Iſta ſeptē capita flāmiuomi draconis ſunt ſeptē ſpecies detractiōis.q̄ euomūt flāmā peſtifere ſuaſiōis ꝛ tētatōis dicti draconis flāmiuomi. Sūt aūt ~~hmōi~~ ſeptē ſpecies. ¶ Dzia occulta mala publicare. Scōa gudita mala cū augmēto ꝓferre. Tertia ē crimina falſa ponere. Quarta ē bona occulta negare. Quita mālfeſta bona vituparе. vl ex malicia reticē. Serta bōa ī malū conuertere. Septima bona inmiſcere malis vl mala ſua alienis addere. Ut cū ſe accuſat ꝛ defect⁹ ſuos dicit detractoꝛ vt de alijs q̄ ſubiungit meli⁹ ei credat. vel cū eū cōmēdat vt de malis q̄ iferre nitit meli⁹ ei credat. vel cū ſe ex opaſſiōe loq̄ teſtat. Detractores ſūt culices ꝛ mordaces ciniſes. Itē ſunt ſanguiſſuge dyaboli humanū ſanguinē ſitiētes ꝛ ſugētes ūmo crudeliores ſūt feris:qz leoni leo parcit.lup⁹ lupū nō comedit. fere parcūt reb⁹ ſui generis. Sil'es ſunt hyenis q̄ ſepulta cadauera exhumāt.ꝛ ipſi in peccatis latentes ꝓpalant ꝛ deuozāt. Item ſimiles ſunt dyabolo qui crudelis eſt bonis.crudelioꝛ ſuis. crudeliſſimus ſibiipſi. Bonis crudel' ē:qz quoꝛ vitā nō pōt mordere iterius aut penetrare.fedaꝛ nitit exteꝛi⁹ infamādo ſi pōt fallēz crimē ponēdo. Crudeliores ſūt malis.quoꝛ carnes.i.carnalia comedūt.puer. xxiij. Noli eē in numuijs pcōꝛ.ꝛ q̄ carnes ad veſcēdū cōferūt. Glo. Carnes ad veſcēdū ꝓferre ē vitia ꝓmoꝛ in derogationē bre vel dicere. Job.xix. Carnib⁹ meis ſaturami. Quidā nutriuit lupū.quē factū puatū poſuit ad cuſtodiā ouiliſ. Quo dormiēteuenit filueſter lup⁹ ī ouile.ꝛ oēs oues iugulauit.q̄ aduertēs dormiēs domeſtic⁹ cū eo pugnās occidit eū.ꝛ oēs oues iugulatas ſup caput ei⁹ congregauit. Sil'r detractor totū vnū ouile deuozat.religionē.ſ.aliquam cui detrahit. Greg.ibi. Qui alienevite detractōe paſcit. pculdubio alienis carnib⁹ ſatiat. Detractor aliq̄n comedit epm vnū. vel archiepz. vel vnā religionē. vl pplm q̄n eis detrahit. Itē in vitiſpatz q̄dā ſenex dixit. Meli⁹ ē comedē carnes ꝛ bibere vinū. q̄z in detractōe comedere carnes fratrū. Diere.xix. Unuſq̄z ꝓximi ſui car. comed. Ezech.v. Pres comedēt filios in medio tui. Sil'es illis de q̄b⁹ Anſelm⁹. Et pate ſibi ī cibū carnes eoꝛ reputāt pietatē. Unī. Sūt loca ſūt gētes q̄b⁹ ē mactare parētes. Eſt mos ꝛ pietas cū longa ſupuenit etas. Dec lex tenet apō detractores q̄ detrahūt tā ſpūalib⁹ patribus q̄z carnalib⁹. Unī merito puniunt in eo q⁹ peccant qz pter b⁹ q⁹ ſpūaliter occidūt frequēter ꝛ mala morte tpali plectunt. In anglia religioſus q̄dā veſte nō vita.habitu nō actu. detractoꝛib⁹ aſſuet⁹ ī extremis exiſtēs.mōit⁹ ꝛ rogat⁹ q⁹ oſiteret.ꝛ de ſalute aīe ſue ſollicite cogitaret. Rñdit q⁹ nō faceret. Interrogat⁹ cur dixit q⁹ nō pote

rat. Cū aūt multis verbis ꝛ psuasiōib⁹ moueret q⁹ in hac extrema necessitate tota mētis attētiōe ꝛ cū fiducia spei recurreret ad diuinā clemētiā explorādā. extrahens linguā digito pcussit eā. ꝛ dixit. Ista lingua pessima me dānauit. Quo dicto. lingua sic intumuit q⁹ vlterius eā reponere nō potuit in os suū. ꝛ sic horribiliē expirās oībus detractorib⁹ exēplū dānationis ondit. Itē iter miracula beati Greg. legit q⁹ cū post ei⁹ mortē inuasisset romanā ꝓuinciaz fames grauissima. pauper religiosi venerūt ad eius successorē rogātes vt eoz iopie misereret. quos papa Greg. alē solebat. eos vacuos semp dimittebat. dicēs se nō posse sufficere bis quos grego. pascebat. ad augmētū sue vane laudis. Cui cū beat⁹ greg. ter appariuisset arguēs eū de sua tenacitate ꝛ imisericordia ꝛ detractōe. nec tñ eor ad cōpassionē iflecteret. nec linguā a detractiōe cohiberet. nec manuz ad misericordiā extēderet. post tertiā apparitionē postq̄z sup h̄ eum tertio arguisset. horribiliē apparēs ꝛ cōminās eū i capite percussit. quo dolore vexat⁹ i breui vitā finiuit. Itē in vita beati beati Benedicti de turpe morte florētij monachi. Itē i vita beati Ambrosij legit q⁹ cū gloriosus miraculis dict⁹ sanct⁹ i pace ꝙuisset. q̄dā sacerdos mediolanēsiū i ꝓuincia cū alijs sctō detrahēt subito graui vulnere pcussus. ꝛ a loco ꝓuinciē deportat⁹. ꝛtinuo expirauit. Itē i charthaginēsi vrbe cū post mortē beati ambrosij tres epi simul comederēt cū multitudine psbyteroꝝ ꝛ clericoꝝ. cū q̄dā epūs audiens de factis beati ambrosij ei detrahere ꝛciperet. q̄dā retulit ibi de morte dicti psbyteri. dict⁹ aūt epūs h̄ audiēs simili vulnere pcussus ꝛ ad lectū deportatus ipsa nocte diē clausit extremuz.

De suſurratione. DIS. IIII.

Deinde ꝛsiderādū ē de suſurratiōe. Sicut autez dicit isido. in libro etby. Susurratio de sono locutiōis appellat. qz nō in facie alicui⁹ ſz i aure loquit. Sciēdū aūt q⁹ suſurratio ꝛ detractio cōueniūt in mā ꝛ in forma. i. i mō loquēdi. qz ꝛ suſurro ꝛ detractor malū dicit de ꝓximo. ꝛ pp hāc ꝙueniētiā vnū ꝓ alio qnq̄z ponit. Unde eccli. v. Nō appellet⁹ suſurro. i. detractor. Differūt enī i fine qz detractor intēdit famā ꝓximi denigrare. Unde illa vba pcipue ꝓfert de ꝓximo. ex qb⁹ infamari possit. vel saltē diminui fama eius. Suſurro aūt intēdit amicicią ſeparare. Unde patet i Glo. sup illud Ro. j. Susurrones detractores ꝛc. Susurrones sūt iter amicos discordią seminātes. detractores q̄ alioꝝ bonā famā necāt vel diminuūt. Unde p uer. xxvj. Susurrone subtracto. iurgia ꝙescunt. Et ideo suſurro talia vba ꝓfert de ꝓximo q̄ possint ꝛtra ipsuz cōmouere aīuz audientis. sm illud Eccli. xxviii. Uir peccator cōturbabit amicos. ꝛ in medio pacē habētiū ponet inimiciciā. igit sic patet q⁹ detractor nō ītēdit dicere de ꝓximo suo nisi malū. vnde. s. possit ꝓximus infamari Suſurro vō nō simpliciter ītēdit malū dicere. sed q̄d fit illud q̄ possit aīum vnius ꝛtra alīū ꝓturbare. ēt si sit bonū simpliciter. ſz tñ apparēs malū ingnātū displicet audiēti. Tales merito dei maledictionē incurrūt. Sicut dicit Eccli. xxviij. Susurro ꝛ bilinguis maledict⁹ multos enī turbauit pacē habētes. Et bene dicit bilinguis. qz duū amicicią iter duos mittit rūpere duab⁹ vtiq̄ lingnis. vni dicēs de alio vñ possit ei⁹ aīuz ad odiū ꝛcitare. Hoc ē iter septē q̄ dñs ꝓcesteris testat. ꝓuer. vj. cū. s. q̄ seminat iter frēs discordias.

De derisione.

Deinde ꝛsiderādū ē de derisione. Circa quā tria ꝛsiderāda occurrūt. Primo vtrū derisio sit peccatū. Secōo vtrū sit peccatuz mortale. ꝛ qñ vel quō sit veniale vel mortale. Tertio q̄ mouere nos debēt ad h̄ vitiū testādū. Circa ꝓmū sciēdū q⁹ cū peccata verboꝝ ꝓcipue sint pēsanda ſz ītētionē ꝓferētis. ideo ſz diuersa q̄ qs ꝛtra aliū loquēs intēdit distinguunt hmōi peccata. Sicut aūt aliqs ꝙuitiādo intēdit honorē cōuitiati deprimere. ꝛ detrahēdo famā diminuere. ꝛ suſurrādo amicicią tollere. ita etiā irridēdo intēdit aliqs derisō verecundią seu erubescētiaz generare. Unde qz finis iste distinct⁹ ē ab alijs. derisiōis peccatū distinctū ē a ꝓmis peccatis sm finē. cōicat tñ cū eis in materia. Quia sic de ope virtuoso mereꝝ aliqs apud alios reuerētią ꝛ famā. apō seipz bone cōsciētie gloziā. sm illud. ij. cozin. iij. gloria vestra hec ē testimoniū cōscientie vestre. ita ecōtrario de actu turpi. i. vitioso apud alios tollitur hois fama ꝛ honor. ꝛ per hoc cōumeliosus ꝛ detractor dicunt turpia de alio. Apud seipsuz aut ꝓ turpia q̄ dicunt pdit aliquis cōsciētie gloziā ꝛ quietē. per quandā ꝛfusionē ꝛ erubescentiam. ꝛ ad hoc ꝛ propter hoc derisor dicit turpia. Ex hoc enim aliquis erubescit quia timet vel dolet dehonorari. Sicut enī dicit Damascenus lib. ij. Erubescentia est dehonorationis timor. Differt autem derisio a predictis. quia derisio fit iocose. alia vero serio proferuntur.

Circa scōm. s. quādo vel quō derisio sit mortale vel veniale peccatū. Cōsiderandū est q⁹ nō est derisio nisi de aliquo malo vel defectu. Malū aūt si sit magnū. nō ꝓ ludo vel ioco accipit: sed serioſe. vnde si in lusuz vel risuz vertat ex quo derisiōis vel illusiōis nomē imponit. hoc est qz accipit vt paruū. Potest tñ aliqd̄ maluz accipi tanq̄z paruū dupliciter. Uno mō sm se. Alio mō ratiōe ꝓsone. Luz aūt aliqs malū vel defectū alicui⁹ ꝓsone in lusum vel risuz ponit vt sm se paruū malū est veniale ꝛ lene peccatū est sm genus suū. Luz aūt accipit quasi paruū malū rōne ꝓsone. sicut defectus pueroū ꝛ stultoꝝ parū ponderare solemus. sic aliquē deridere ꝛ eū oino pui pendere ꝛ tam vilē estimare q⁹ de eius malo nō sit curādū sed ꝓ ludo potius sit habēdū. ꝛ sic derisio est peccatū mortale ꝛ grauius q̄z cōtumelia. q̄ silr est in manifesto: qz ꝛtumeliosus videt accipe peccatū alterius serioſe. illusor aūt vel derisor in lusum. ꝛ ita videt esse maior ꝛtemptus ꝛ dehonoratio. ꝛ scōm h̄ illusio grauius est peccatū. ꝛ tanto grauius quāto maior reuerētia debet ꝓsone q̄ illuditur Unū grauissimū est irridere deū ꝛ ea que dei sunt. sm illud ysa. xxxvij. Cui exprobrasti ꝛ quē blasphemasti. ꝛ sup quē exaltasti vocez tuā. ꝛ postea subdit. Ad sanctū israel. Deinde scōm locū tenet irrisio parentū. Unde puer. xxx. dicit. Oculū qui subsānat patrē ꝛ despicit partū matris. effodiāt eū corui de torrentib⁹. ꝛ comedāt eū filij aquile. Deinde derisio iustoꝝ grauis est: qz bonor est ꝓmū vtutis. Et ꝛtra hoc dicit Job. xij. Deridet iusti simplicitas. Omōi aūt derisio valde nociua est qz p hāc hoies a bene agēdo ipediunt ꝛ retrahunt. sicut ait Greg. Qui malor actib⁹ exoriri bona cōspiciunt. mor ea manu pestifere exprobratiōis euellunt. Circa tertiū sciēduz est q⁹ derisio vitāda est ꝓpter multa. Primū est dei reuerētia. Secūdū est rea ꝛscientia. Tertiū derisi verecūdia. Quartū est pene vehemētia. Primo vitādū est peccatū derisionis ꝓpter dei reuerentiā. qui se derisuz reputat qñ deridet hō ad imaginē dei factus ꝛ suo sanguine pcioso redēptus. Ait enī Luc. xii. Qui vos spernit me spernit. Et Math. xxv. Qd̄ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. In mēbris suis esse derisuz ꝙquerit Treñ. iii. Factus sū in derisuz omni pplo meo. canticū eor tota die. Itē. ij. paral. xxxvj. Illi subsānabāt nūcios dei ꝛc. Sequit. Ascēdit furor dei in pplm ita vt nulla esset curatio. Secūdo cauendū est peccatū derisionis ꝓpter reaz ꝛscientiā. Homo nāq̄z sciens ꝛ sentiēs ꝛscientiā suā reā esse in multis nō habet vnde deberet alios deridere: sed flere potiꝰ ꝛ dolere. Ridiculū est ꝛ fatuū q⁹ eger sanū. cecus videtē. claudus recte incedentē. scabiosus sanū caput habētē deridеat. Sed lōge maiozis est fatuitatis ꝛ insanie q⁹ peccator istū ꝛ simplicē audeat deridere. Derisor simpliciū ꝛ iustoꝝ filius est homini pigro. ꝛ stulto cui⁹ ager plenus est spinis ꝛ vrticis ꝛ tribulis. ꝛ dimittit eū incultū. ꝛ videns ozt̄ ꝓximi plenū arboꝛib⁹ fructuosis ꝛ bene cultis irridet: qz in eo videt arboꝛ exteriozē corticē rugosuz. Sic multi iculti ꝛ incōpositi arboꝛib⁹ ꝛ pleni defectib⁹ ꝛ vitijs negligētes marcios defectus suos. ꝛ videtes exteriores aliquoꝝ ruditates deridēt eos. Similes sūt cuidā stulto q̄ stans in via oēs euntes ad ecclesiaz irridebat. gestus eoꝝ fingēdo ad risuz videtes. ꝓuocādo. quē tñ oēs tāq̄z fatuū ꝛ otēptibilē sup alios iudicabāt ꝛ irridebāt. Cōtra quos ꝓuer. xxiiij. Per agrū hois pigri trāsiui ꝛc. Itē derisores sūt siles latroni q̄ cū duceret a bedellis mult⁹. ad suspēdiū sup equū maximū ꝛ videret icedētes in via pedites simplr irridebat eos nō curans de ꝓpio itinere suo vilissimo. Itē siles sunt cuidā meretrici q̄ cū capta eēt in adulterio ꝛ nuda fustigaret a bedellis p ciuitatē. i. oculoꝝ cuidā matrone obuiās irridebat eā de sua min⁹ ornata ꝙpositione cult⁹. postꝙsita ꝛ neglecta sua nuditate. Sic ē de derisoꝛib⁹ bonoꝝ q̄ nō attēdūt in quāta ꝛfusiōe peccatoꝝ sūt. ꝛ quō a demōib⁹ nudi ꝛ rei ducunt ad suspēdiū iferni. ꝛ deridēt iustos de h̄ q⁹ min⁹ cōposite icedūt in via a iudicio seculi quos de⁹ ꝛ sctī ipsi demōes irridēt de temeritate sua. Jn vitispatꝛ cuidā q̄renti quō hūs ꝓpria vulnera detrahit vl irridet aliena. rīdit abbās iohes pabolā. Cū q̄dā hō bēret duas vxores nudas ꝛ vellet ire ad nūdinas. ꝛ iste secū duci peteret posuit eas i dolio ꝛ cū nauicula trāsfretauit. altera eoꝝ de vase exiliēs veterib⁹ pānis se opuit quos iuenit. Qd̄ videns alia eā irridebat dicēs viro. h̄ mētrix sic male vestita nō erubescit. Cui vir ait. Tu cū sis vndiq̄z nuda quō nō erubescis iculpare vtcūq̄z vestitā. Jn vita btī Johis euāgeliste legit de iuuene quodā quez suscitauit q⁹ retulit quō mortu⁹ viderat ridētes demōes ꝛ cachiānates de ruina illoꝝ discipuloꝝ iohis q̄ redierūt ad seculū. ꝛ quō ad h̄ suas faciebāt derisiōes. Itē derisor filius est strutioni. q̄ cū sit auis de formis ꝛ mōstruosa. sicut dicit Job. xxxix. Deridet equū ꝛ assessorem ei⁹. cū sit magn derisiōe digna. Itē similis est simie ioculatoris vel ad fenestrā diuit⁹ sedēti. q̄ cū sit maxime irrisibilis cui⁹ exteriora nuda patent. transeuntes irridet. Sic derisores sunt simie dya-

bolice. Itē fatuū est q; aliq̄s existens in periculo videat aliū simi li periculo laborātē. Talis.n. similis ē latroni siniſtro q̄ q̄si nō curās periculū mortis spūalis corpalis ⁊ eterne īminētis ⁊ crucis. ihū cru cifixū irridebat. cui dixit socius su⁹. Luc. xxiii. Neq; tu times deū cū in eadē dānatiōe sis. Itē sūt similes q̄busdā q̄ nec in periculis cō stituti dimittūt derisiones suas. De q̄b⁹ magister iacob⁹ de vitriaco duo sequētia ponit exēpla. dicēs. Nō q̄dā pincipes habebāt quēdā histrionē secū cū mare trāsfretarēt q̄ ita erat ꝺsuetus derisionibus faciēdis q; cū videret piculū īminere sibi ⁊ alijs ⁊ nauē submergen dā cū alij flerēt ⁊ dñm rogarēt ꝑ piculo euadēdo. ille īcepit irride re dñm suū dicēs. Dñe vsq; mō habuistis cyphū vestrū separatū a me. hodie aūt cōes habemus fieri. ⁊ in cypho cōi bibere cui⁹ latitu do durat a marsilia vsq; ad achon. Itē ali⁹ vidēs piclitates socios ⁊ flētes ait. vsq; mō pepcistis carnib⁹ vestris falsis. mō nō parcat⁹. ſ; satis de eis comedatis q; iaz oportet vos satis bibere. ¶ Tertio cauēdū ē ꝺ vitiū ꝑpter derisi angustiā. Oīq; enī plus affligūt ho mines irrisiōes ⁊ ludibria sepe q̄s alie afflictiōes. Multi enī pcele gerūt potius mori q̄s derisiones ⁊ ludibria sustinere. Sicut samson Iud. xvi. Moriat aīa mea cū phylistijm. occidit se ne sustineret eo rū diuti⁹ irrisiones. Siliter ⁊ saul. de quo. i. reg. xxxi. Dixit saul armi gero suo. Interfice me ne forte veniāt īcircūcisi ⁊ illudāt mihi. Itez q̄ irridet clamat ad dñm ꝺtra irrisorē ⁊ exaudiet. Job. xi. Qui deri det ab amico suo sicut ego. invocabit dñz ⁊ exaudiet eū. Sicut enī cōpati afflictis ⁊ defectib⁹ alienis ē charitatis. ita irridere videt eē magne malignitat⁹. Nec. iiii. Peccata eoꝝ cozā facie sua nō deleāt qz irriserūt edificātes Afflictio nō ē addēda afflictioni. nec amari tati amaritudo iungēda. ꝑpter qō dicit Eccī. vii. Nō irrideas ho minē ī amaritudine aīe. ¶ Quarto cauēdū ē ꝺ vitiū ꝑpter pene ve hemētia. tales enī maledictiones incurrūt. Sicut cham q̄ patrē suuz Noe derisit Ben. ix. Tales etiā in ludibriū fiūt dei. hoīum ⁊ demo nū. Illos enī q̄ hoīes dei deridēt in p̄senti. deus irridebit in futuro Et eternis irrisionibus eos tradet. pō. Qui habitat in celis irridebit eos. Sap. iiij. Illos aūt dñs irridebit. Dant etiā in ludibriū hoīem ⁊ demoniz. Sicut legit⁹ de iudeis q̄ irridebāt ꝓphetas dñi missos ad eos. fz qō legit⁹. ij. paral⁹. xxxvi. Et ideo vt habeāt ibidē capti sunt ⁊ omni ludibrio chaldeoꝝ exposīti. Idē habet⁹. j. esdre. ii. Itē idem refert factū egysippus in fine libri de cladib⁹ iudeoꝝ. de iudeis q̄ ir riserūt dñm. q̄ postq̄z fuerūt ad penitētiā diutius expectati. tādē sē omni ludibrio exposīti. vt in singulis ciuitatib⁹ romani ꝑij ante curr⁹ agerēt captiui. ⁊ oī ludibrio ī arenis pugnātes cū bestijs cru delissimis expōerēt. ⁊ ab oīb⁹ irriderent⁹ ⁊ ꝺsunderēt. De⁹ etiā q̄n qz derisores occidit mala morte ⁊ subita. qō ostēdi pōt per multa exēpla. Egyptios illudētes filijs israel Exo. xiiij. Inuoluit sup eos dñs aquas maris Itē viri sochoth ⁊ phanuel q̄ derisērūt Gedeon spinis ⁊ tribulis cōburunt⁹ Iud. viii. Itē phylistei illudentes sam soni. subito ruina oppzimunt⁹ Iud. xvi. Pueri q̄ illudebāt helyseo dicētes. ascēde calue ascēde. duob⁹ vrsis subito occidunt⁹. iiij. reg. ij. Herodes q̄ illusit dño apō lugdunū exilio relegat⁹ lōga tabe exi lij deficiēs. Pylatus sub quo dñs ludibria multa patiē ibidē in ob probriū generis sui missus semetipm manu ꝑpria iterfecit. ⁊ tamē suspēdiū nō euasit. Nō se manu sua occiderit. dicūt Hieronymus ⁊ Eusebius ī chronicis suis. In vita sancti ꝓiecti legit⁹ q; cū ipe die pasche resideret īmensa cū q̄busdā q̄ a carnibus abstinebāt. cū alij eos irriderēt q; a carnib⁹ abstinerēt. ille arguit irrisores dicens. q; eos potius deberēt honozare ꝑ abstinentia q̄s irridere. Cū aūt illi nō acq̄escerēt eius monitioni. solariuz subito cozuit. ⁊ eos oppzessit q̄ alios irridebāt. Itē in vita beati antonij legit⁹ q; cū q̄daz arria nus noīe balanus dux egypti ecclesiā īfestaret ⁊ monachos ⁊ virgi nes nudatos publice verberaret. scripsit ei beat⁹ anton⁹. Video irā dei sup te venire. desine pseqū cr̄ianos ne ira dei te occupet. q̄ pri mū tibi minat iteritū. Miser aūt ille lr̄az ei⁹ vidit ⁊ irrisit. ⁊ excreās sup lr̄as in terrā ꝓiecit. multis afficiēs iiurijs eaz portitores. ⁊ bea to antonio ominatorias lr̄as scripsit. Cū aūt dict⁹ balan⁹ equū mi tissimū eq̄taret eū ī terrā ꝓiecit. morsib⁹ eū discerpēs. ⁊ calcib⁹ ita eū attriuit. q; reportat⁹ ad vbē ifra triduū expirauit. Itē post pas sionē beati cyriaci sicut ī ei⁹ miraculis legit. Carpasi⁹ ꝓfect⁹ domū matris a maximiano obtinuit. in q̄ cū epulas cū decez ⁊ nouē ami cis suis celebraret ⁊ in loco vbi baptizabāt cr̄iani. ī derisiōe cr̄ia noz se balnearēt gentiles morte subita oēs ibidē perierūt.

De temerario iudicio. DIS. V.

Deinde ꝺsiderandu⁹ ē de temerario iudicio. Est aūt temerariū iudiciū quo quis aliuz si bi non subditum vel ad sub suam iurisditionē nō ptinē tē temere iudicare ꝓsumit. Ro. xiiij. Tu q̄s es qui iu dicas alienum seruum. dño suo stat aut cadit. Et post. Tu quid iu dicas fratrē tuū. Vel q̄n iudicat de dubijs ⁊ occultis. Vel q̄n aliq̄ que bene vel male possint fieri in deteriozē ptem interpretant⁹. Vl q̄n ex leui cā vel occasiōe modica suspicat⁹ malū. ⁊ ex leui suspicio ne iudicare ꝓsumit. Tale iudiciū ꝓhibet dñs Math. vii ⁊ Luc. vi. Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini. Et Jac. iiii. Qui iudicat fratrez detrahit legi ¶ Sunt aūt multa q̄ peccatū istud oñdunt esse vitan dū. Primū est mēs ꝺscia peccatoꝝ. Scōm est incertitudo futurozū Tertiū est ignozātia internoꝝ. Quartū est iniuria diuinoꝝ. ¶ Pri mo quidē hoc peccatū ostēdit esse cauendū ꝺscientia peccatoꝝ: qz frequenter hō iudicat aliuz de peccato in quo eque grauiter. vel fo rte grauius deliquit. vel si nō in eodē genere cōmisit forsitan in alio genere grauioza ꝺmisit. Temere iudicat ō cōscientijs alienis quas ignozat qui cōscientiā ꝓpriā indiscussam ⁊ peccata sua iniudicata dimittit. Jō dicit Math. vii. Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimi ⁊c. Quid aūt vides festucā in oculo fratris tui ⁊ trabē in oculo tuo nō vides. Hipocrita. ejice ꝓimo trabē de oculo tuo. ⁊ tūc videbis eice re festucā de oculo fratris tui. Sz quādoq; magni fures tyrānī ⁊ p positi iudicāt minozes fures ⁊ ducūt ad suspendiū. Sicut quidam phūs dixit athenīēsib⁹ cū quererēt quare rideret videns ꝓpositos ville ducentes paruū latrunculū ꝓ paruo forefacto ad suspendiū rideo inq̄t qz magni latrōes paruū ducūt ad mortē. Ro. ij. In quo iudicas aliū teipsuz ꝺdēnas. eadē enī agis que iudicas. Si les sunt illis iudeis qui rei mulierē deꝑhendaz in adulterio iudicabāt. q̄b⁹ ait dñs Joh. viii. Qui sine peccato est vestrū ꝓimus in illā lapidez mittat. Si les sunt illi phariseo de quo dicit Luce. vii. q; beatā pec catricē iam sanctā peccatricē iudicabat ⁊ dñm nō esse ꝓphetā. ⁊ se iniudicatū relinquebat. Silr ⁊ illi de quo Luce. xv. Qui publicanū iudicabat ⁊ se iustificabat cū ipse a domino recederet iustificatus ab illo. Itē si⁹ est illi hipocrite qui festucā in oculo fratris sui vi det ⁊ trabem in oculo suo nō ꝓsiderat Math. v. Sed q; homo de bet se potius ⁊ ꝓius iudicare q̄s alios. ostēdūt exēpla sequētia. In vitis patrū facta cōgregatione in scythi. dū patres de multozum vi ta loquerent⁹ abbas ꝓioz tacebat. postea egressus implevit saccuz arena. ⁊ portabat in dozsum suum. Similiter ⁊ in quodā paruulo misit arenā ante se portans illū. q̄b⁹ videntes alii requirebant quid hoc significaret exēpluz. Respondit. Saccus qui habet multā are nā peccata mea sunt. q̄ post dozsum posui nolens ea videre vt plan gam. Sed parua fratris mei ante me porto ⁊ ꝓo ipsis cruciоz ꝺdē nans fratrē. rogate dñm vt indulgeat mihi. cui rnderūt. In verita te hec est via salutis. Itē in vitis patrū legit⁹. q; cū frater quidā pec casset in ogregatione. ⁊ alij iudicassent eū expellendū. ⁊ etiā ipsum expulerunt. abbas exiuit cū eo. dicens. Si iste qz peccauit debet eij ci. ⁊ ego qz peccaui exire debeo. Itē alius. Si videris aliquē pecca re. ne mittas in eū culpā sed in illū qui ꝑpugnat illū. dicens: qz iste nolens iustus est. ve mihi: qz ego volens victus suz. plāge ⁊ q̄re dei solatiū: qz oēs decipimur. Et nota q; ~~malo ⁊ ꝺscientia temere~~ iudi cantis. aut rea est ⁊ ex corruptione sua male iudicat aut si sic iudi cās iust⁹ est in eo q; male iudicat reus efficit⁹. Primū patet: qz par uū iudiciū signū est parue ⁊ puerse mentis. Sap. xvi. Semp ꝓsu mit seua perturbata ꝺscientia. vulgariter dicit⁹. Semp credit latro q; oēs sint fratres sui. Bern. Nequaq̄z ō alio talia suspicaret⁹. nisi eū radix einsdē vitij infecisset. Itē in vitis patrū cuz duo fratres in vna mozarent⁹ cellula quidā venit ad seniozē qui curā de eis habebat. suspicādo de eis peruerse. quos vocauit senioz eos dormire sil⁹ iu bens in vna matha vno optozio eos coopiens dicēdo. Isti filij dei sunt. iniq̄tas tua docuit os tuū iudicare talia. Dixit aūt discipulo suo. būc fratrē reclude in cella deoꝝsuz. laborat. n. eadē passiōe quā ꝑponit ist⁹. Itē in vitis patrū cū senex ꝓbatissim⁹ in cenobio īcurris set grauissimā infirmitatē ⁊ lōgissimā. nec haberēt fres vñ ei subue nirēt. q̄dā ancilla bītās in ciuitate rogauit patrē mōasterij vt ei⁹ cu rā ei ꝺmitteret. Nō cū feciss⁹. ⁊ ad cellā suā deportatū reuerēter tra ctaret ⁊ necessaria ei loco chr̄i mīstraret. ⁊ b̄ p triēniū feciss⁹. hoiem corrupti mēte scōz suā corruptelā ceperūt iudicare male de sene ⁊ vgie. Senex aūt b̄ audiēs deū rogabat vgini retribuēt ⁊ suspicio nē tollēt. Cū āt ad ei⁹ obitū mlti fres ꝺuenissent. rogauit eos vt ba culū suū plātarēt sup sepulchz suū. dicēs q; si radices miserit ⁊ fru ctū fecerit scirēt ꝺsciaz suā mūdā a famula dei. Nō cū factū fuisset. eo mortuo bacul⁹ frōduit ⁊ flozuit ⁊ suo tpe fruct⁹ ptulit. Et subdit Piero. Ad b̄ miraculū mlti de vicinis ciuitatib⁹ veniētib⁹. nosipiyi dim⁹ miraculū ⁊ cū ipis glificauim⁹ deū. Silr scōz pz. s. q; male iu dicās re⁹ efficit: qz eo q; male iudicat. gr̄az dei pdit. hē pz Luc. xiij. de phariseo iudicāte publicanū q̄ tū descēdit iustificat⁹ ab illo. Itē ī vitis patrū duo fratres insimul habitabāt quoꝝ alter videbat gr̄az

dei sup alterū descēdētē ⁊ manentē in eo. Cū aūt eū semel aspiciēs eā nō videret miratus quesiuit ab eo qd fecerat ꝓpter qō dei graz amisisset. Cū aūt nō esset sibi conscius de aliquo tandē aduertit q̄ quēdā hoiem in corde suo iudicasset de hoc q̄ in sexta feria mane comederet. q̄ p hoc culpā suā cognoscēs ⁊ penitētiā agens visibiliter vt vidit dictus frater gratiā recuperauit amissam. Itē ad idē in vitispa. cū frat̄ qdā peccasset ī ꝯgregatiōe dū argueret ab alijs iuit ad abbatē antoniū. frēs aūt eū seqntes reducē volētes eū exprobrabāt ei culpā suā quā ipe negabat. Abbas patruit? talē retulit pabulā ī ꝯspectu fratrū. Vidi in ripa flumis hoiez vsqz ad genua ī limo ōmersū. Veniētes aūt qdā vt eū porrecta manu extraherēt vsqz ad collū se mersērūt. Quo cōpūcti ad cenobiū dictū fratrē reduxerunt Tūc de eo dixit beatus antonius. Ecce hō qui pōt aīas ex veritate saluare. ¶ Scō hoc peccatū diligēter esse vitandū ostēdit incertitudo futuroz. qz q̄ hodie est pessimus cras forsitan fiet optimus. ⁊ ecōuerso. iurta verbum apostoli. Qui stat videat ne cadat. Qui hodie ē pessimus. cras pōt fieri sūmus. Ut paulus q̄ subito deo operante factus est de saulo paulus de lupo agnus de psecutore predicator. Et Matheus. de publicano aplus. Et ecōtra iudas de apostolo q̄st dyabolus. Ad Ro. ix. Vasa ire apta in iteritū fecit deus. ⁊ vasa misericordie q̄ preparauit in gloriā. Nō debes iudicare de incertis ⁊ futuris. qz nullus ē adeo malus. q̄n tu deterior esse possis Itē in vitispa. quidā pater cū videbat aliquē grauiter peccantē flebat dicēs. Deu mihi dñe qz qō iste est hodie. ego forsitan cras vel deterior sum futurus. Ideo in vitispatrū legit̄ q̄ cū quidā heremita ꝓsuuisset recipere eucharistiā a quodā sacerdote ⁊ audisset eū peccatorē. cū venisset nō admisit eū nec eucharistiā recepit. factus aūt statiz ī ertasi videt puteū aureū ⁊ situlā aureā ⁊ lepzosuz aquā optimā haurientē quā maxime. desiderabat. ⁊ audiuit vocē sibi dicentē. Que est eā quare nō bibis aquā optimā. nūq̄d minus valet cū lepzosus eā nō tāgat nec inficiat. argutus sup temeritate sua. sacerdotē. reuocauit. ⁊ sacramētū ab eo recepit. Ipse enī q̄ credit̄ malus frequēter iā penituit ⁊ est dei filius. ¶ Tertio ostēdit hoc peccatū esse cauendū ignoātia internoz. s. cogitationū. affectionū. ītentionū. Itē sicut de ꝓximo qui malus est nō ēst certū iudicare vtz in futurū erit bonus. ita de seipso q̄libet incertus est vtrū q̄ bonus est hodie cras erit malus vel qui malus est hodie cras forsitan fiet bonus. Cū qz fragiles sumus nimis. Cū etiā qz status huius mundi periculosus est. sicut ostensum est supra. Homo enīz in presenti stat in lubrico. ⁊ inter laqueos ambulat. cito cadit ⁊ capit̄. ⁊ subito Sepe deterius q̄z ille quē de casu suo iudicat. Et q̄ videt cadere. oz sibi timere. cū forsitan ipse sit fragilioz q̄z ille quez viderat cecidisse. In vitispa. quidā frater reqsiuit a sene quō sibi caueret ne alijs detraheret. vel ne eos iudicaret. Qui ait. Ego ⁊ ꝓximus meus due sumus imagines. Cū mea quasi in speculo ꝓsperero ⁊ reprehēdero me. inuenit̄ imago ꝓximi mei apud me venerabilis. Cū aūt mea laudauero. fratris mei imaginē paruā respicio ⁊ despicio. Nō enīz alteri detrahā. aut aliū iudicabo. si reprehēdo meipsum. Itē in vitispatrū dicit̄ q̄ duo fratres erāt quorū vnus senioz erat mundus. nec poterat sustinere q̄ monachus haberet malā cogitationez. qui rogauit seniozē vt sustineret q̄ secū habitaret. q̄ rūdit hoc se nō posse eo q̄ peccatoz esset. ⁊ ipse abhozreret forsitan ⁊ iudicaret eū. Cuz aūt recessisset senioz ab eo in fine septimane rediit iterz rogās eū vt secū maneret tūc iunioz volēs experiri si adhuc esset suspiciosus ⁊ male iudicās ꝓmū. ait. In grandi tētatiōe incidi abba in hac septimana. qz exiens in hoztū ꝓpter necessitatem peccaui. Et dixit senex. Vis penitere. cū diceret q̄ volebat. ait senex. Et ego tecū pozto medietatē peccati illius. Tūc frater videns senē nō esse male iudicātem. s̄z cōpatientē ait. Nō possumus. insimul manere. ⁊ post vsqz ad vite exitū simul mānerūt. De abbate dixit beatus benedictus in regula sua. Laueat ne sit suspiciosus. aliter nūq̄. bene erit ei. Item qui iudicāt alios forsitan in illud de quo male iudicāt cadere ꝓmittunt̄. vel in deterius. sicut iudas iudicans magdalenā de effusione vnguenti sup caput ⁊ pedes domini. tentatus fecit ꝓmo. ꝓditiōez domini ⁊ postea homicidiū sui. Similiter ⁊ pharisеus iudicās publicanum. deterior factus est. Itē in vitispatrum quidam anachorita thymotheus nomine consuluit abbati vt quendam fratrem negligentem expelleret de cenobio. Quo facto tentatio venit super eum. cum aut̄ fleret in conspectu domini. venit vox ad eum dicēs Thymothee iccirco hoc pateris quia fratrem tuum in sua tentatione desperasti. Econtra qui se iudicat. ⁊ non alium securius euadit. In vitispatrum quidam frater requisiuit abbatem poemun. quid est pater quod dixit apostolus. Oīa sunt mūda mundis. Respondit. Qui hoc intelligit. videt se inferiorē omni creatura. ait frater. Et quō possum me iudicare minorē eo quē video homicidium ꝓpetrasse. Respondit senex. Iste semel homicidiū perpetrauit. ego aūt omni hora occido animā. Dec est eniz sola hois iusticia. vt semetipsuz reprehendat. Tūc enī iustus est cū sua peccata ꝺdemnat. Itē valde temerariū est ⁊ fatuū ex signis exterioꝛib? q̄ vt plurimuz sunt fallibilia iudicare de iterioꝛib? que nō vident̄. ⁊ dubia ꝓ certis vel falsa ꝓ veris asserere. ꝓpter qō dicit̄ Job. viij. Nolite iudicare ſm faciē. Silses sunt tales simie que inueniēs malūgranatū sentiens corticē amarū extra. iudicauit simile intra. nec gustauit de interiori dulcedine. Itē ad hoc facit qō legit̄ dyal'. iiij. Cuz totila rex gothoꝛ intraret varius ciuitatē ⁊ occurreret ei epūs eius cassianus habens ex ꝓspersione caloris rubeā faciē assidue. iudicauit eū assiduū potatoꝛē. ex quo iudicio regis spatarius coz̄ rege arripit̄ ⁊ crudeliter verat̄. hunc aūt sibi adducū. dictus cassianus oratiōe ⁊ signo crucis a demone liberauit. ⁊ sic barbarus cepit venerari coz̄ de. quē iudicabat despectū facie. Item in vitispatrū egressi fratres de cenobio ad visitandū solitarios venerūt ad quēdaz solitariū senem. qui maximo gaudio eos recepit ⁊ refecit ante horā nonam. ⁊ quicqd boni habuit eis appotuit. Ipse aūt seoꝛsum stans. audiuit eos loquentes adinuicē. quoniā isti heremite melius habēt q̄s q̄ in cenobijs sunt In mane cū recederēt. dixit eis senex. Salutate mihi illum heremitā ad quē itis. ⁊ ei dicite ex parte mea. Obserua ⁊ noli irrigare olera. qō ⁊ fecerunt. Ille aūt alius heremita hoc audiens detinuit fratres ⁊ dedit eis ad operandū. ⁊ sedens cū eis non cessabat texere sportas ⁊ vespere facto addidit psalmos ad luminaria. Quibus cōpletis ait. Nos cōsuetudinē nō habemus refici quotidie: sed ꝓpter vos oportet nos cenare. ⁊ apposuit eis panes siccos ⁊ sal. dicens ꝓpter vos oportet nos aliqd aliud accipere. ⁊ apposuit eis modicū acetū cū sale ⁊ oleo. ⁊ cū surrexissent. fecit eos psallere vsqz ꝑpe lucē. ⁊ ait. ꝓpter vos oportet nos paruz pausare. qz de itinere fatigati estis. Et cū mane vellet eos detinere ⁊ post vsqz ad tres dies de nocte fugerūt. Itē nō sunt iudicandi defacili maxime religiosi. duplici ex cā. Primo qz ipsi hominū iudices erunt cū deꝰ iudicabit populos in equitate ⁊ veritate sua. Iurta b̄ qō dixit petro Math̄. xix. Vos qui reliquistis oīa ⁊ secuti estis me. sedebitis super sedes duodecim. iudicantes duodecim tribus israel. Quia sepe id qō videt̄ bis iniquo iudicio malefactū. benefit eo iudicante. ⁊ sic instinctu spiritussancti. Sicut factū osee sumendo fornicariaz Et sampson sumēdo de filiab? phylistioꝛ. Ideo dicebat Ber̄n. Si potes excusa actionē. si nō potes actionē. excusa intentionē. si non potes intentionē. excusa tentationē. Itez in vita iohānis elemosynarij dicitur. q̄ idē iohānes nolebat recipere accusatiōes cōtra monachos dicēs. q̄ si videret eos actualiter peccātes operiret eos pallio ꝓpter monachoꝛ infamiā ⁊ scandalū. Repetebat etiā verba ⁊ facta cōstantini in nicene cōcilio dicentis cū multi porexissent accusationes ōtra monachos ⁊ epos nolens eas recipere: sed insimul proijciens in ignē. dixit. Absit vt eos hic iudicemus qui nos habēt iudicare ⁊ dei iudiciū irritemus qui eos solus habet iudicare. Pu manū sepe fallitur iudiciū. Et exemplū adducebat de seruis suis. q̄ aliquādo quendā innenientes ducentē quēdā mulierculā. quā flagellatā dimiserūt ⁊ monachū grauissime flagellantes incarcerauerunt. eū ibi diutius detinētes. Qui apparuit ei in visione ostendēs quō putruerāt vulnera dozsi eius. ⁊ quō iniuste fuerat flagellatus Mane aūtē facto vocauit dictū monachū cōpellens eū ostendere vulnera dozsi sui. Qō cū cōpulsus facere dato ei litheo quo carnes verecūdius tegeret. cadentibus pānis. apparuit eunuchus. inquirētes altius inuenerūt q̄ illa mulier erat hebrea quā ducebat. que ad eū venerat rogans vt fieret ch̄riana. quā duxit ad abbatē. qua baptizata abbas su? vt pōe secure eā ipsi tradidit vt ipsaz duceret ad cenobiū monialiū vestiendā ⁊ instituēdā. Qō cū faceret. cū ea itez captus est ⁊ flagellat? ⁊ icarcerat?. Itē idē Jobes ponebat exēplū de vitellio abbate q̄ aduertēs mala q̄ faciebāt meretrices in alexandria venit illuc cogitās quō eas deo lucrareť. cū adducebat op? sum de die. ⁊ nocte veniēs ad scorta ꝺducebat meretricē. Et cū ipsa crederet q̄ debēt cū ea iacē ibat ad angulū ꝓnoctās ī oꝛone. ⁊ ī mane et ꝓdicās vbis ⁊ exēplis eā ad pniaz ꝓuocabat. ⁊ eā iurare ꝺpelebat. ne h̄ in vita sua alicui reuelaret. ⁊ sic faciebat p singula scorta Cū aūt qdā ꝺ iuramētū suū h̄ hoib? reuelasset. arrepta fuit a dyabolo. Quidā etiā videns eū egredientē de scorto. dedit ei durā alapā dicēs. Quare tu ītras scorta nra. ⁊ scādalizas nomē monachi. Cui rūdit. Et tu accipies talē alapā. ad quā ꝰgregabit̄ tota alexandria. Cū aūt rediisset ī cellā suā. ꝺuenerūt meretrices ⁊ plures alij qb? ꝓdicabat. ⁊ eos curabat. dyabol? āt ī forma tetrimi ethyopis apparuit illi q̄ vitellio dederat alapā. dicēs. Mittit tibi vitelli? alapam

quã tibi ꝓmisit. ⁊ arripuit eũ gũissime verãs eũ. ad quẽ clamãtes. vitelli. vitelli. ꝺuẽit pplus alexãdrin⁹ ꝺucẽs eũ ad ꝺictũ viꝝ. ad cui⁹ cellã veniẽtes ĩuenerũt eũ solũ flex⁹ genib⁹ ⁊ iũct⁹ manib⁹ extremũ spũ exalãtẽ. Tũc venerũt meretrices penitẽtes ⁊ ꝺfitentes quõ se habuerat ad eas. eius merit⁹ ꝺict⁹ arreptiti⁹ liberat⁹ ẽ. Itẽ ĩ vitispatrũ cũ ꝙdã venator prædas sequeret. venit a casu vbi beatus Antonius cũ ꝺiscipulis suis ꝺuenerat cã recreationis. ꝙ vidẽs eos male iudicabat de eis. quẽ rogauit beatus Antonius trahere pluries cũ arcu quẽ ĩ manu tenebat. qõ cũ fecisset ad vltimũ chordas laxauit. Et cũ quereret causã beatus Antonius. ait ꝙ hoc fecerat ne arcus assiduo rigore frangeret. Sic ait beatus Antonius ẽ de hoĩb⁹. qꝝ assiduo rigore franguntur. Itẽ legit in vita beati Greg. Qõ cuꝺam ꝺam magnus heremita rogasset dñm ꝙ ostẽderet ei cui eẽt par in futuro. Rñsum est ꝙ Grego. pape. qõ cũ iudicaret hoc indignus cũ eẽt Greg. in tanta gloria ⁊ ꝺiuitijs papatus ꝙ ꝙbus male iudicabat de eo. ⁊ ipse ecõuerso pauper esset ⁊ afflictus ꝓpter deũ. Rñsum fuit sic. Est tibi plus cattus q̃ pape pontificat⁹. Tales errãt tã̃q̃ pisces toxibus fũme sapiẽtie ꝺissimiles. ꝙ bonos in vasa sua eligũt. ⁊ malos foras mittũt. Isti ꝺtraria faciũt qꝝ malas ĩtẽtiõe de bonis colligũt. ⁊ vt ꝺicit baculũ accipiũt ex parte ingnata. de rosario spinas colligũt. ⁊ rosas ꝺimittũt. ĩmo qõ mix ẽ mala colligũt inde vbi nõ sunt. In bonis malas ĩtẽtiões vbi nõ fũt ꝺicũt. nõ de spinis vuas colligũt. ſ; de vuis spinas. ⁊ de ficubus tribulos colligũt. ¶ Quarto hoc peccatum ostendit esse vitandum. iniuria ꝺiuinorum. Tales enim iniuriam faciunt summo iudici. cui soli reseruandum est iudicium de occultis. Sicut enim ipse solus animas creauit. ⁊ redemit. creare ⁊ recreare ⁊ iustificare potest. ita solus hz eas ad vitam vel mortẽ. ad ꝓmiũ vel suppliciũ iudicare. Iniuriã ergo sibi faciũt. ꝙ alias vel de occultis aliaꝝ iudicare ꝓsumunt. Ro. xiij. Tu qꝺ iudicas fratrẽ tuũ oẽs stabimus ante tribunal chri. j. Cozin. iiij. Nolite ante tẽpus iudicare. quoaduscq; ⁊c. In vitispatrũ. Cũ abbas ysaac visitasset cenobiũ ⁊ inuenisset ibi quẽdã fratrẽ negligẽtem expulit eũ. Cũq; regrederet ad habitaculũ suũ. angelus domini stetit ante hostiũ cellule ꝺicẽs. Nõ te ꝓmitto ĩgredi. cũq; causaꝝ quereret. respondit angelus. Deus misit me vt ꝺicerẽ tibi. Ubi vis mittam fratrẽ ꝙ peccauit. qõ audiẽs senex penituit. veniãq; petiuit. Cui angelus. caue ne de cetero quẽq; iudices. anteq; ꝺe⁹ iudicet illũ. Tulerũt hoies iudiciũ ꝺicit ꝺñs ⁊ nõ mihi ꝓmittũt illud. Tales appropriata pſonis beatissime trinitatis inſipiẽter vſurpãtes iniuriã faciũt ꝓmo deo patri. qñ ꝺe tpibus q̃ pater posuit in sua potestate sicut ꝺicit Actu. j. aliter q̃ ipse male iudicãdo ꝺisponũt. de preterito faciũt pſens. qñ illũ ꝙ aliquãdo fuit malus cuius malicia tã in oculis dei preterijt. iudicãt adhuc malũ. de presenti preteritũ. qñ quez vidẽt male agere. iudicãt in ꝓterito talẽ fuisse. Semp de pſenti faciũt ⁊ de ꝓterito esse futurũ. qñ quẽ vidẽt vel viderũt malum. iudicãt semp futurũ malũ ⁊ incorrigibilẽ. Sapiẽtiã filij sibi vſurpant. ad quã solã ꝓtinet de occultis cordiũ iudicare. Cõtra clemẽtiã sũmã siue bonitatẽ peccãt. cũ iudicãt reprobos quos ipsa saluare decreuit. Unde qui sũmo iudici iniuriant. a sũmo iudice maledicũtur. ysa. v. Ue qui ꝺicitis bonum malum ⁊ malum bonum. Et finaliter iudicati ꝺamnantur. Matth. vij. Nolite iudicare ⁊c. In quo enim iudicio iudicaueritis. iudicabimi. Et Ro ij. In quo alium iudicas. teipsum condemnas. i. pronuncias condemnandũ.

De falso testimonio. DIS. VI.

Deinde ꝺsiderãdũ ẽ de falso testimonio. Qõ aliquãdo ꝓferẽ ex malicia ⁊ inuidia. vt patet in falso testimonio quod iudei ꝺtra ihm tulerũt. Et cõgrue postq̃ egimus de falso ⁊ temerario iudicio. qõ aliqñ cõmittit solo corde. vt in solis temerarijs suspitionib⁹. aliqñ corde ⁊ ore simul. ⁊ vtrũq; ꝺtrariũ ẽ veritati ⁊ bonitati q̃bus ꝓiudicat hõ. Ueritati p falsitatẽ benignitati p malignitatẽ. falsa ꝓ veris ⁊ mala ꝓ bonis accipiẽdo. Tũc ꝺsequẽter agẽdũ ẽ de temerario vel falso testimonio qõ pstat ꝺupliciter. Uel tacẽdo veritatẽ agnitã in iniuriã primi. ⁊ in incõmodũ eius. Uel asserẽdo incertã veritatẽ. vel agnitã falsitatẽ. Uel qꝝ ꝓ agnita veritate nõ stat hõ cũ impugnatur. Uel quia veritatẽ agnitã ipugnat. cũ ꝺtra eã testat. Piero. Uterq; reus ẽ ⁊ q̃ veritatẽ tpe necessitatis occultat. ⁊ q̃ mendaciũ ꝺicit. ille quia proximo suo non vult proꝺicere. alter quia ei mẽtiendo vult nocere. Augu. ad cassulanum. Reus est qui veritatem occultat. ⁊ qui mẽdaciũ ꝺicit. quia ille prodesse nõ vult. iste obesse ꝺesiderat. Chriſ. Non solũ ille reus est qui viam veritatis transgrediens mendaciuz palam loquitur. sed etiam ille qui non libere pronunciat veritatem quã libere pronunciare tenetur. aut qui nõ libere veritatem defendit. quã libere defendere conuenit. ¶ Notandũ autem ꝙ multa sunt que peccatũ istud ostẽdunt sũmopere detestãꝺuz. ¶ Primo quiꝺẽ lex nature. que ꝺicat nõ faciendũ esse alij. qõ nõ vult homo sibi fieri. Unde cũ nullus homo vellet cõtra se falsuz testimoniũ phiberi. ex lege nature ꝺocet nõ ꝺebere cõtra primum falsum testimoniũ phibere. Ro. ij. Cũ oẽs qui legẽ nõ habẽt nãlitẽ que legis sunt faciũt. ipsi sibi sunt lex. ostẽdunt eni opus legũ scriptũ esse in cordibus suis testimoniũ illis phibente cõscientia ipsorum. ¶ Secũdo hoc idẽ ostendit lex scripture Exo. xx. Nõ falsum testimoniũ ꝺices. ⁊. xxiij. Nõ iunges manũ tuã vt pro impio ꝺicas falsum testimoniũ. ¶ Tertio hoc idẽ ostẽdit sanctoz cõstantia tã veteris. ſ. testamenti q̃z noui. Naz sancti pphete. apostoli ⁊ martyres in testimoniũ veritatis vocati. magis voluerũt oĩa tormenta sustinere. q̃z a veritate deficere. vel falsum testimoniũ ꝺare Deb. x. Sancti ludibria ⁊ verba sunt exposita ⁊c. Et ibi. Di oẽs testimonio fidei pbati inuẽti sunt ysa. xliij. Uos testes mei estis ꝺicit ꝺñs. Actu. iij. Eritis mihi testes in omni iudea ⁊c. Tales testes erant apostoli. ꝺicentes Actuũ. iiij. Nõ possumus ea q̃ audiuimus ⁊ vidimus nõ loqui Itẽ talis erat iohãnes euãgelista qui ꝺicebat domitiano iperatori ꝓmittenti ꝙ eũ in oleo bullienti frigeret nisi a testimonio chri cessaret. potius voluit frigeri q̃z hoc facere. ꝺicens. Nec chrm ꝺñz meum negabo. nec a ꝓꝺicatiõe ⁊ testimonio eius cessabo ꝺonec ipleaz cursuz ministerij qõ accepi. Ideo fuit in feruẽtis olei doliũ missus ⁊ in pathmos insula exilio relegat⁹. Cũ beat⁹ Jacob⁹ minoz. epus ꝓmus hierosolimitanus. ꝓpter mirã eius sanctitatẽ ab oĩbus ĩ magna reuerẽtia haberet. In ꝺie festo iudei populũ de circũiacentib⁹ locis ꝺuocauerunt. ⁊ rogauerũt ꝺictũ iacobũ vt a fide chri populũ reuocaret. ⁊ testimoniũ ꝺaret ꝙ ihs nõ esset de⁹. ideo ꝙ pplus crederet ꝺbis eius tãq̃ illius quẽ sanctissimũ reputabãt. statuentes eũ super pinaculũ tẽpli. minantes ei precipitiũ. nisi hoc faceret. testificatus est chrm verũ deũ. ⁊ fidei articulos ꝓꝺicauit potius eligens ꝓcipitari ⁊ excerebrari q̃z testimonio veritat⁹ deficere. Silr ⁊ i Act. iiij. legit ꝙ licet iudei cepissent ⁊ incarcerassent aplos ⁊ mortẽ cominati fuissẽt ꝓcipiẽtes ne ferrẽt testimoniũ fidei. ipsi vtute magna reddebãt testimoniũ resurrectiõis ꝺñi nostri ⁊c. ¶ Quarto hz ideo ostẽdit primoz iniuria. Quia videlicet primus ꝺtra quẽ fert falsuz testimoniũ multipliciter ꝺãnificat ⁊ leditur. qz ꝓ falsuz testimoniũ amittit causaz suaz ⁊ cõdemnat vel in rebus vel in pſona. ⁊ tenetur ei restituere ⁊ satisfacere de iniuria. qz aliter nõ ꝺimittit peccatum ei. Ledit eius ꝺscientiã iaculo odij ⁊ rãcoris vulnerãdo ⁊ occidẽdo puer. xxv. Jaculũ ⁊ gladi⁹ ⁊ sagitta acuta hõ qui loquit ꝺtra primuz suũ falsuz testimoniũ. Ledit eũ affligẽdo per penã. vexando ꝓ calũniã. tollendo pecuniã. Ledẽdo aliqñ eius famã auferẽdo possessiunculã. vulnerãdo eius ꝺscientiã. scãdalizando eius famã. ⁊ occidendo aĩaz. Itẽ nõ solũ eũ cõtra quẽ fert falsum testimoniũ ledit ĩmo seipsuz ⁊ eũ ꝓ quo fert falsuz testimoniũ. ⁊ cui aꝺiudicat ius alienũ. ⁊ iudicẽ ⁊ oẽs illos qui indebite ei credũt occidit. Et ita ptz verũ esse qõ ꝺicit Eccl. xxviij. Lingua testificãs adducet mortez. ſ. multiplicẽ. Piero. Qui falsum testimoniũ ꝓfert. tribus personis obnoxius est. Primo deo cui⁹ presentiã cõdemnit. Secũdo iudici quẽ mentiẽdo fallit. Tertio innocenti quez falso testimonio ledit. ⁊ bzeuiter oẽs ledit ⁊ interficit. qui sibi indebite credũt. ¶ Quinto hz peccatũ de chriano facit antichrz. Qui enĩ aꝺuersat veritati. aꝺuersat chro. qui ꝺe seipso ꝺicit Joh. xiiij. Ego sum via. veritas ⁊ vita. Et. j. ioh. iij. Spũs est q̃ testificat qñ chrs est veritas. ad hoc etiam venit in mũꝺũ vt testimoniũ ꝓbiberet veritati. Joh. xviij. In hz natus suz ⁊ ad hoc veni in mũꝺũ vt testimoniũ perhibeã veritati. Uñ magis mozi voluit. q̃z vel ꝺicere falsitatẽ. vel celare tpe suo veritatẽ Notã ꝙ falsi testes aut sunt files iuꝺe q̃ veritatẽ vẽꝺidit. aut latroni siniſtro q̃ eã ipugnauit. ꝺicẽꝺo ꝺtra eã falsuz. Aut iudeis qui cõtra eã in passiõe testimoniũ tulerũt in mortẽ ei⁹. Matth. xxvj. Quorebãt falsuz testimoniũ ⁊c. Itẽ. Uenerũt ꝺuo falsi testes occultatẽs veritatẽ Siles sunt custoꝺib⁹ sepulchri. qui cũ iudeis ꝺicerẽt ea q̃ facta sunt circa eos ⁊ de resurrectiõe chri. vt ꝺicit in libro ꝺe gestis saluatoris. pecunia corrupti. ipsaz veritatẽ celauerũt. ¶ Sexto hoc peccatũ facit filiũ ꝺyaboli. q̃ mẽꝺax ẽ ⁊ pat mẽꝺacij. ipe fuit ꝓmus falsus test⁹ q̃ ꝓ testimoniũ phibuit falsitati. Heñ. iij. Neq; moriemi ⁊c. Jõ oẽs falsi testes ꝺyabolũ imitãt. ⁊ ei⁹ filij fiũt. Uñ ꝺuo falsi testes ꝓducti ꝺ nabotb. iij. reg. xxj. ꝺicuntur filij belyal. Et post ꝺicit. aꝺductis ꝺuob⁹ viris filij ꝺyaboli fecerũt sedere ꝺ nabotb. q̃ vt viri ꝺyabolici ꝺixerũt ꝺtra eũ falsum testimoniũ. q̃z obrẽ lapidibus interfecerũt eũ. Siles istis fuerũt illi q̃ aꝺducti fuerũt in testimoniũ cõtra beatũ stephanũ Actu. vij. ad quoz falsum testimoniũ interfect⁹ est. ¶ Septimo ad hoc ꝺz nos mouere. qz ꝓpter predicta ꝺeus odit eos ⁊ multiplici pena punit. puer. vj. Sex sunt que odit

deus ⁊ septimū detestat aīa eius. ſ. ꝑferentē mendacia testem falacē. puer. xix. Testis falsus nō erit ipunitus ⁊ q̄ loq̄tur mendacia. non effugiet. Supra illud. puer. xij. Qui nouit qō loq̄tur. Hlo. Qui falsuz testimoniū ꝑfert ꝓtra ꝓximū. ⁊ q̄ metu peccatoꝝ veritatē celat irā dei supra se ꝓuocat. In duodecimo libro collationū legit cō tra falsi criminis ipositores. Qō cū beatus pachomius adhuc esset viuēs gratiosus sedēs in cella sua. quidā de fratribus motus inuidia libz̄ suū abscondit in lecto dicti sancti. ⁊ accedens ad locū vbi fratres ꝓuenerant missa celebrata asseruit. libz̄ suū ꝑdidisse. ⁊ illū fuisse sibi furto sublatū. missis aūt trib⁹ fratrib⁹ q̄ per cellas scruta rent̄ inuenerūt eū in lecto beati pachomij. q̄ accusat⁹ lz in nullo sibi ꝓscius. apud patres voluit humiliter suscipe ⁊ ꝑficere penitētiā de furto. Qō cū faceret. ille q̄ libz̄um in lecto suo dolose posuerat arreptus ⁊ grauiter veratus a demonio clamare cepit doluz qō fecerat de libro occultādo. ⁊ quō ꝑ ifamatiōe sancti viri hoc fecerat. ⁊ clamabat q⁹ adduceret̄ ad eū vt orationib⁹ eius liberaret̄ a demone. Qō vt ita factuz ē ꝑcib⁹ eius a demone liberat̄. Item in vita beati Nicolai legit̄ q⁹ cū quidā chr̄ianus pecuniā vellet mutuo accipere a quodā iudeo. nec haberet vadiuz vel fideiussorē accōmodauit ei iurando q⁹ factū Nicolaū q⁹ dictā pecuniā tpe assignato redderet. quā cū dictus iudeus repeteret. negauit chr̄ian⁹ dictū mutuū. Luz aūt coꝝ iudice citari eū fecisset ꝑ dicta pecunia. chr̄istian⁹ sciēs q⁹ oporteret eū iurare ꝑ dicta pecunia fecit poni in baculo ꝓcauo quē vulgarit̄ vocamus burdonē aureos quos debebat iudeo. ⁊ sic iuit ad diē assignatā. Lū aūt iudeus nec haberet litteras nec fideiussorē. petiuit iuramētū dicēs q⁹ nō habebat testē. nisi sanctū Nicolaū ꝑ quē iurauerat chr̄ianus ei se redditurū dictā pecuniā. Ille autez volēs facere iuramentū. dixit iudeo q⁹ teneret ei burdonē suū. Qō cū faceret iudeus iurauit ei chr̄ian⁹ q⁹ nihil ei debuerat qō nō reddidisset ei. Lū aūt sic ab vrbe recederet cū burdone ⁊ pecunia. occupatus somno. cū dormiret iuxta viā quadrigarius q̄dā trāsiēs sup eū cū quadriga onerata eū oppzimēs occidit. ⁊ baculū fregit. Ubi cū ꝓuenirēt boues ⁊ iudeus cū alijs ꝑpendit dolū. ꝑmittens beato Nicolao q̄ sic eū puniuerat ꝑ dolo suo q⁹ si eū suscitaret. baptizare tur cū tota familia sua. Qō cū beatus Nicolaus fecisset. baptizat⁹ ē iudeus cū familia sua tota. ⁊ ille resuscitat⁹ veritatē aperuit. Itez cū quedā mulier sanctā Eugeniā mēdaciter accusasset. q⁹ illā virū esse putabat ꝑ eo q⁹ in habitu virili iter viros religionē intrauerat ⁊ ꝓponeret ei dicta mulier q⁹ vellet eā oppzimere. ⁊ h̄ vex esse tā ꝑpria q̄ tota eius familia iuramēto firmaret. igne de celo visibilit sup eos descēdēte ꝓsumpta ē cū tota familia. ⁊ omnibus rebus suis.

De odio. DIS. VII.

Deinde ꝓsiderādū ē de odio. Circa q̄ videnda sūt tria. Primo de odio dei. Secūdo de odio peccati. Tertio de odio ꝓximi. Circa primuz. ſ. vtrū deus possit odio haberi. Sciēdum q⁹ deus pōt ab hoīe dupliciter apprehēdi. Uno mō ſm seipm vt cū p essentiā vide tur. Alio mō ꝑ effectus suos q̄n. ſ. inuisibilia dei p ea q̄ facta sūt intellecta ꝓspiciunt. Deus aūt ꝑ essentiā suā ē ipsa bonitas quā nullus odio pōt habere. qz de rōne boni ē q⁹ ametur. ⁊ ideo ipossibile ē q⁹ aliq̄s deū ꝑ essentiā suā videns. habeat eū odio. Effectū aūt dei q̄ dā sūt q̄ nullo mō possūt esse ꝓtrarij volūtati hūane. qz esse. viuere ⁊ intelligere. est appetibile ⁊ amabile oībus. q̄ sūt quidē effect⁹ dei. Unde etiā ſm q⁹ deus apprehēdit. vt actoꝝ horꝝ effectuū nō potest odio haberi. Quidam sunt effectus dei qui repugnant inordinate voluntati. sicut est inflictio pene. ⁊ cohibitio peccatoꝝ per legē diuinā. que voluntati per peccatum deprauate repugnat. ⁊ ideo in cōsideratione taliū effectuū. deus ab aliquibus odio habet̄. inquātū scilicet apprehēdit vt peccatoꝝ ꝓhibitoꝝ. ⁊ penaꝝ inflictoꝝ. Unde Joh. xv. Dicit saluator. Odio habuerūt ⁊ me ⁊ patrē meū. Et i. pō. Odio habuerunt me gratis. Idē. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. Hoc autē peccatum summe detestanduz est ⁊ horrendum. tāq̄ grauissimum omnium peccatorum. Omne enim peccatum mortale consistit in voluntaria auersiōe a deo. hec aūt auersio per se quidem importatur in odio dei in alijs peccatis p aliud. ⁊ quasi per quandam participationē. Sicut enim voluntas per se inheret ei quod amat. ita per se refugit id quod odit. Unde quando aliquis odit deum. voluntas eius secundū se auertitur a deo sed in alijs peccatis puta in fornicatione voluntas non auertitur a deo fz se sed ſm aliud inquantū scilicet appetit inordinatam delectationē que habet annexam auersionem a deo. Semper autez id quod est perse principalius est eo quod est per aliud. Unde odium dei inter alia peccata grauius est. Quia vero dictum est q⁹ deus non habetur odio nisi ratione suoꝝ effectuum inquātum repugnant voluntati. inter quos ꝓcipuum locum tenet pena. Sciendum q⁹ quicūq̄ odit penas. nō odit penarū actorē. Nā multi penas odiunt. q̄ tñ ex reuerentia diuine iusticie. eas sustinēt patiēter. Unde dicit Augu. x. ꝑfess. q⁹ mala penalia deus tolerare iubet nō amare. Sed ꝓpumpere in odiū dei puniētis. hoc est odio habere ipsam dei iusticiam. qō est peccatū grauissimū. Unde dicit Greg. xxv. mor. Sicut inq̄ grauius est peccatū nō diligere q̄ perpetrare. ita nequius est odisse iusticiā q̄ nō fecisse. Notandū est etiam q⁹ odiū dei grauius est peccatū q̄ infidelitas. qz infidelitas nō habet rationē culpe. nisi inquantū est voluntaria. ⁊ tāto grauioz est. quāto magis est volūtaria. Qz autē si voluntariū ꝓuenit ex hoc q⁹ hō odio habet veritatē Unde patet q⁹ ratio peccati in infidelitate fit ex odio dei circa cui⁹ veritatē est fides. Et ideo sicut cā potioz est effectu. ita odiū dei maius peccatū est q̄ infidelitas. Nota etiā q⁹ odiū dei nō numeratur inter species peccatoꝝ in spiritū sanctū. licet maxime sit peccatum in spiritū sanctū. Fm q⁹ peccatū in spiritū sanctū nominat aliqō genus speciale peccati ideo cū nō numeratur inter species ei⁹ qz generaliter inuenit in qualibet eius specie. Circa tcōm. ſ. de odio peccati. sciendū q⁹ nihil odiendū est nisi peccatū. vel ꝓpter peccatū. Sicut autē vnūquodq̄ diligit̄ ratione bonitatis. ⁊ illud magis amandū est in quo magis relucet ratio bonitatis. sic vnūquodq̄ odiendum est ꝓpter malū. ⁊ vbi est maioz ratio mali illud est ampli⁹ odiendum. Primo igit̄ ⁊ principaliter odire debemus peccatū. inquātum est ꝓtrariuz voluntati diuine. ⁊ inquātū per ipsuz deus ꝓtemnitur. debonorat̄ ⁊ offendit̄. Et sicut deū ⁊ eius bonorem debemus amare super omnia. peccatū inquantū est contra deū ⁊ eius bonorem super oīa debemus odire. ps̄. Qui diligitis dominū odite malum. Debemus etiā odire omnes debonorantes deuz. ps̄. Nōne q̄ oderuz te oderaz. ⁊ sup inimicos tuos tabescebam. perfecto odio oderaz illos. Hoc autē est perfectū odiū vt sic odiant̄ vitia. vt tñ diligant̄ homines. Sicut de⁹ diligit omnia que sunt. ⁊ nihil odit eorum que fecit. Sicut dicitur Sap. xj. Odit tñ peccatores. Eccl. xij. Altissimus. odio habet peccatores. nō naturā quā cōdidit. nec animam quā redemit. Ideo statim sequit̄. ⁊ misertus est penitētibus id est rationē nature quā diligit misereꝝ peccatoꝛi q̄ cito peccatuz dimittit penitēdo. Secundo peccatū debemus odire rōne qua cōtrariū est saluti nostre. ps̄. Qui diligit iniquitatē odit animā suam. Odiamus ergo peccatū ⁊ omnē hominē qui salutē nostram ⁊ nos pertrahit ad peccatū. ait enī saluator Luc. xiiij. Si quis venit ad me ⁊ nō odit patrē suū aut matrē suā ⁊ vxorem ⁊ filios. adhuc autē ⁊ animā suā non potest meus esse discipulus. Qō exponens Greg. ait. Percunctari libet quō parentes ⁊ carnaliter ꝓpinquos ꝓcipimur odisse qui iubemur ⁊ inimicos diligere. Sed si vim ꝑcepti perpendimus vtrūq̄ agere per discretionē valeamus. vt eos qui nobis carnis cognatiōe ꝓiuncti sunt ⁊ quos ꝓximos nouim⁹ diligamus. ⁊ quos aduersarios in via dei patimur odiēdo ⁊ fugendo nesciamus. Quasi enī per odiū diligit̄ qui carnaliter sapiēs dū ꝓcaua nobis ingerit nō audit̄. Sic aūt odisse debem⁹ ꝓrios ⁊ amicos sicut ⁊ animā nostrā quā tūc recte odio habem⁹. cū eius appetitū frangim⁹ iclinatiōes carnales frenamus. mor⁹ vitiosos restringim⁹. ⁊ honestos mores penit⁹ abdicam⁹. Qui sic odit aīaz suā in hoc mūdo. in vitā eternā custodit eā Joh. xij. Qō exponēs aug. ait sic. Magna ⁊ mira sūa quēadmodū sit hoīs in aīam suā amoꝛ vt pereat. odiū ne pereat. Si male amauer⁊ tūc odisti. si bene oder⁊ tūc amasti. Felices q̄ oderūt custodiēdo. vel custodiūt odiēdo ne perdāt amādo. Tertio debem⁹ odire q̄q̄ est ꝓtrariū ⁊ nociuū reipublice ⁊ bono cōi exēplo psalmiste: dicētis. A iudicijs tuis nō declinaui qz tu legē posuisti mihi. Sequit̄. A mādatis tuis itelleri. ꝑ pterea odiui omnē viā iniq̄tatis. Idē. faciētes ꝓuaricatiōes odiui. Et itez. Iniquos odio habui. Et qz cupiditas detestāda puertit iudiciū subuertit iusticiā ꝑ quā respublica cōseruat̄. Sic dicit̄. ſ. reg. viij. de filijs samuelis Declinauerūt post auaritiā. acceperūtq̄ munera. ⁊ puerterūt iudiciū. Ideo dicit Exo. xviij. Prouide de omni plebe viros potētes ⁊ timētes deū in q̄bus sit veritas. ⁊ qui oderit auaritiā. Cōtra auaros ⁊ ipios principes dicit Michee. iij. Audite ꝓncipes nunq̄d nō vestrū est scire iudiciū q̄ odio habet⁊ bonuz ⁊ diligitis malū. q̄ violēter tollitis pelles eoꝝ desup eos ⁊ carnes eoꝝ desup ossib⁹ eoꝝ. De causis odiēdi peccatū Reqre diffusius supra. vbi agit̄ de effectib⁹ ꝑcti. Circa tertiū. ſ. de odio ꝓximi. Sciēdū q⁹ aliq̄ ꝓximos odiūt ꝓp ꝓsplicētiā veritat⁊. Alij ꝓp ꝓsplicētiā bonitat⁊. Ꝓpt ꝓsplicētiā veritat⁊ qz sūt adeo puersi q⁹ odio hñt diligētes se. ⁊ diligūt odiētes. Sic falso dictū est Dauid. ij. reg. xix. Dilig⁊ odiētes te. ⁊ odio hēs diligētes te. Diligūt enī adulatores ⁊ eos q̄ eis ꝓsulūt ad sue placitū voluntatis. Odiunt vero bonos qui

eos cozipiũt.ꝛ nituñ auertere ab eis q̃ illoꝝ cozdibꝰ male placẽt. Unde oduũt illos ꝓpter ſolã diſplicẽtiã veritatis.Exẽplũ habemꝰ iij.reg.xxij.Dixit rex achab de michea ꝓphẽta.Ego odi eũ qz nõ ꝓphetat mihi bonũ.ſz ſemp malũ.Falſos ꝓphẽtas q̃ ꝓſpera nũciabãt amabat.tñ ſuis ꝓmiſſionibus vecipiebãt eũ.Sanctũ vo ꝓphẽtã q̃ veraciter ꝑdicebat ei mala q̃ vẽtura erãt ſup eũ odiebat. Cuiꝰ rõnẽ reddit ſalnatoꝛ Joh.iij.Dis q̃ male agit odit lucẽ.ꝛ nõ venit ad lucez.vt nõ arguant opa eius.De talibꝰ dicit Oſee.v.Odio habuerũt in porta cozipiẽtẽ.ꝛ loquẽtẽ ꝑfecte abominati ſunt. Alij oduũt bonos ꝓpter diſplicẽtiã bonitatis.qz eo ipſo q̃ mali ſũt. bonos videre.vel de bonis audire bona nõ poſſunt.Exẽpluz de iacob ꝛ eſau Geñ.xxxvij.Oderãt eũ fratres eius nec poterãt ei q̃cq̃ pacifice loq̃.Et Exodi.iij.Oderãt egyptij filios iſrael.Diligẽter aduerte q̃ nec iacob nocebat.nec malũ volebat eſau fratri ſuo.Nec ioſeph fratribꝰ ſuis.Nec filij iſrael egyptijs ſz ſeruiebãt eis ꝛ bona plurima faciebãt.ꝛ tñ nõ poterant eos diligere ſz neqter odiebant.Nec mirũ ſi mali bonos odiũt.qz ꝛ ipſuz deũ q̃ ſũme bonus ẽ odiũt.Sicut ipſe teſtat Joh.xv.Si mũdus vos odit.ſcitote quia me ꝑiozẽ vobis odio habuit. Eſt aũt hoc vitiũ deteſtãdũ.Primo qz ꝓximũ odiẽs deũ odit.Scõo qz odiũ hoĩs coz corrodit.Tertio qz oculũ mẽtis obſcurat.Quarto qz ꝛtra ꝓximũ coz obdurat.Quinto qz ꝛ a celo excludit ꝛ in ifernũ ĩtrudit. Primo qz qui ꝓximuz odit. deũ odit.qz videlz inuiſibilẽ imagiñẽ eius odit.j.Joh.iiij.Qui non diligit fratrẽ ſuũ quẽ videt.deũ quẽ nõ videt quõ põt diligere.vnde nec ꝓximus ſine deo nec deus ſine ꝓximo põt diligi vel odiri. Qui ꝓximũ affligit ex odio.ſimilis ẽ illis iudeis q̃ imaginẽ cℏri in eius ꝛtumeliã affligebãt.colaphis cedẽdo.cõſpuẽdo. flagellando. crucifigẽdo.ꝛ oĩa vñice paſſiõis obꝓbꝛia renouãdo.Hoc peccatũ adeo detestat vñs q̃ eius occaſiõe occidi voluit duz ꝓ inimicis ſuis ipſuz odiẽtibꝰ ꝛ actu ꝓſequẽtibus pati ꝛ mozi dignatus eſt.ꝛ ꝓ ipſis patrẽ reuerẽter ozauit. Scõo peccatũ odij coz odiẽtis dilacerat ꝛ corrodit ꝛc̃.De hoc req̃re ifra de Ira. Tertio peccatum odij detestandũ eſt.qz oculũ mentis obſcurat. Req̃re infra de Ira. Ubi dicit.Itẽ ꝓ irã gratie lumẽ amittit. Quarto detestãduz eſt qz coz odientis obdurat. Req̃re ibidẽ.vbi dicit.Itẽ ꝓ irã amittitur clemẽtia. Quinto qz regnũ celoꝝ obturat.j.Joh.iiij. Dis q̃ odit fratrẽ ſuũ homicida ẽ. Scimus.n.q̃ homicida nõ hz vitã eternaz. Math.v.Omnis qui iraſcitur fratri ſuo reus erit iudicio. q̃ autez dixerit fratri ſuo racha reus erit concilio.qui autem dixerit fatue. reus erit gehenne ignis.

Libri tertij pars quinta. Incipit.
De ira. DIS. I.

Onſequẽter oſideranda ſũt ſer. Primo videndũ ẽ q̃d ſit ira. Scõo de ſpecieb⁹ ei⁹. Tertio de gradib⁹ eius. Quarto quãtuz ꝛ quare ſit vitãda ꝛ detestanda. Quinto de remedio ei⁹. Sexto de filiab⁹ ei⁹. Primo ergo dicẽdũ ẽ q̃d ſit ira. Ira vt dicit Caſſiodorus ſup illud.pſ. Dñe ne in furoꝛe tuo.ẽ motꝰ animi ꝛcitatꝰ ad penã ꝓuocans inferendã. Alia deſcriptio glo. ſup illud Math.v. Qui iraſcitur fratri ſuo ꝛc̃. Ira eſt omnis malus motus ad nocendum. Dariſi. Ira eſt feruoꝛ eius qui contra coz eſt ſanguinis ex euapoꝛatione fellis. Augu. Ira eſt triſticia ex ĩpotentia vlciſcẽdi ſe. Aliter a magiſtris deſcribitur. Ira eſt ſubita animi tempeſtas que dum inoꝛdinate ſe concutit.coz hominis ad inſaniam trahit. Item alia. Ira eſt feruoꝛ animi ab ĩteꝛioꝛibus ad exteꝛioꝛa pꝛozumpens cum anima ob illatas ſibi iniurias vindictam excogitans adimplere deſiderat. Alia. Ira eſt ſubitus animi furoꝛ vlciſcendi ſe libidine feruens. Secundo ſciendum quod ſicut ait Gꝛego.v.moꝛ. Alia eſt ira quã ĩpatiẽtia excitat. Alia quã zelus formatilla ex vitio.hec ex virtute generatur.Si enim nulla ira ex virtute ſurgeret.vltionez diuinam pharnees per gladium non placaſſet. Ira per zelum debet in homine incipere a ſeipſo.Debet enĩ homo iraſci cõtra ſua vitia ꝛ peccata vt ea deteſtet ꝛ puniat.per penitentiam cõdecentem. De hac.pl̃.ait. Iraſcimini ꝛ nolite peccare.i.iraſcimini cõtra voſipſos ꝓpter peccata ꝓterita ꝛ nolite vlterius peccando perpetrare futura.que dicitis.i.que cogitatis in coꝛdibꝰ veſtris.ꝛ in cubilibꝰ veſtris.i.in ſecreto coꝛdiuz veſtroꝛuz cõpũgimini.p ꝛtritionẽ amarã. Itez irã per zelũ debet homo habere ꝛtra vitia ꝓximoꝝ. Alit enim Gꝛeg.Si ꝓximos ſicut nos amare ꝓcipimur.reſtat vt coꝝ errozibꝰ ſicut noſtris vitiis iraſcamur. Sicut phynees ex zelo trãſſodit gladio peccatozes Numeri.xxv.Et moyſes ex zelo illos qui vitulũ cõflatilem adozauerãt fecit occidi Exo.xxxiiij.Et mathathyas idolatraz trucidauit.Danc iraz qz belyu nõ habuit motũ ſupne vltionis cõtra ſe implacabiliter excitauit.Nã qz contravitta ſubditoꝝ cozrigenda tenuit.ideo ꝛtra euz diſtrictio eterni iudicis exarſit. De hac dicit Eccs.vij.Melioꝛ eſt ira riſu:qz ꝓtriſticiã vultus aĩus cozrigit delinquẽtis. Tertio ſciendũ eſt qõ ſicut dicit Gꝛego.v.moꝛ. diuerſi ſunt gradus in ira.ait enĩ ſic.Fit plerũq; vt vſq; ad manus ira ꝓſiliat.ꝛ quãto ratio longiꝰ recedit.tãto audacioꝛ exurgat.ſeipſum aĩus retinere nõ põt:qz factus ẽpotestatꝭ aliene.ꝛ eo foꝛtis mẽbꝛa furoꝛ ad ictus exagitat.quo ĩtus ipſaz mentẽ mẽbꝛoꝝ diſaz captiuã tenet.Aliqñ aũt manus nõ exerit ſed in maledictiõis iaculũ linguã vertit.fratris nãq; interitũ ꝑcibꝰ expoſcit.ꝛ hic deũ ꝓperare expedit.qõ ipſe ꝓuerſus hõ facere metuit vel erubeſcit. ꝛ ſic fit vt ꝛ voce ꝛ deſiderio homicidiũ pagat.etiã cũ a leſione ꝓximi manus ceſſat.Aliqñ ira ꝑturbato aĩo q̃ſi ex iudicio ſilentiuz indicit.ꝛ quo ſe foꝛtis p linguã nõ exprimit.ĩtus deteriꝰ igneſcit vt irat⁹ colocutionẽ ſuã ꝓximo ſubtrahat ꝛ nihil dicẽdo quãtũ ſit aduerſus indicat.Et aliqñ hic ſilentij ſeueritas p diſcipline diſpẽſationẽ geritur ſi cũ diſcretiõis forma in intimis teneaf. Aliqñ vo dũ accenſus aĩus a ꝛſueta locutione reſtringit.p acceſſum tpis a ꝓximi dilectiõe penitus ſepaf.ꝛ acriozes ſtimuli.careq; q̃ graui⁹ exaſpent oziunt.Sicq; in irati aĩo feſtuca ĩtrabẽ vertit.dũ ira in oduũ ꝓmutaf.Plerũq; ira p ſilentiũ clauſa intra mentez vehemẽter eſtuat.ꝛ clamoſas voces tacita forma.vba ſibi quibꝰ exaſpeꝛ obicit ꝛ q̃ſi ĩcare examĩe poſita durius exaſpata rñder.ſicq; fit vtꝑturbatꝰ aĩus maioꝛẽ ſtrepitũ ſui ſilentij ſentiat.eũq; grauꝰ vt clauſa flãma ꝛburat.Cogitatiões enĩ iracũdi ſunt q̃ſi vippe ꝓgenies q̃mentẽ cozroduñt ꝛ comedũt matrẽ ſuã.Sciendũ eſt etiã qõ nõnullos ira citius accendit ſed cito deſerit.Nõnullos vo tarde quidẽ ꝛmouet: ſz diutius ꝛ duriꝰ tenet.Alij nãq; accẽſis calamis ſilẽs dũ vocibꝰ ꝑſtrepũt quaſi quoſdã ſonitus reddũt accẽſionis ſue.Liti⁹ q̃dẽ flãmaz faciũt ſed ꝓtinus in fauillã frigeſcũt.Alij aũt lignis duriozibꝰ ſiles accẽſionẽ tarde ſuſcipiẽtes:ſed ſeꝛ accenſi.difficilius extinguunt.ꝛ qz in aſpitatẽ ſe tardius ꝛcitãt.furoꝛis ſui diuti⁹ igne ſeruant.Alij aũt qõ nequius ꝛ citius iracũdie flãmas accipiunt.ꝛ tardius deponunt. Nõnulli bas ꝛ tardius ſuſcipiũt ꝛ citius amittũt. Jn q̃b⁹ q̃t tuoꝛ modis ad trãquillitatis bonũ vltim⁹ pluſq; ꝓximus appꝛopin quat ꝛ ſcõm in malo tertius ſuperat. Circa quartũ ſciendu; qõ peccatũ ire cauẽdũ eſt multiplici rõne. Prio qz p irã turbat mẽtis tranq̃llitas.ꝛ imago diuine ſilitudinis deturpaf. Sicut docet beatus Gꝛeg.Quãta ſit iracũdie culpe pẽſem⁹ p quã dũ mãſuetudo amittit.ſupne imaginis ſilitudo vitiaf.Quotiẽs enĩ turbulentos motꝰ animi ſub mãſuetudinis vtute reſtringim⁹.ad ſilitudinẽ cõditoꝛis qui cũ tranq̃llitate iudicat redire conamur.Naz cuz tranquillitatẽ mẽtis ira diuerberat.dilaniatã quodãmõ ſciſſamq; perturbat.Jra vel odiũ aufert imaginẽ dei.ꝛ characterẽ filioꝝ dei quẽ ĩpzimit charitas.ĩpzimẽs characterez beſtie.i.dyaboli.de quo legim⁹ Apoc.xiij.hic character ĩpzimit in coꝛde.qñ mens ĩtrinſecus pturbaf.Jn frõte vo dũ per ſignũ extrinſec⁹ demõſtraf. Jn manu aũt qñ ad ꝓximi leſionẽ man⁹ exerit. Scõo p irã gratie lumen amittit:qz mentis oculos excecat.Sicut equo opiunt oculi vt circueat in molẽdino.Sicut phyliſtijm ſampſonis oculos eruerunt.ꝛ clauſuz in carcere molere fecerũt.Juꝺ.xvj.Lozu⁹ etiã ꝓximo currit ad oculos cadaueris.ꝛ piſcatoꝛ turbat aquã vt piſces nõ videntes vaſſaz ĩtrent.Gꝛego.Per irã ſapia amittit.vt quid vel quo ozdine agendũ ſit oĩno neſcit. Sicut ſcriptũ eſt.Jra in ſinu ſtulti req̃eſcit. qz intelligẽtie lumen ſubtrahit.dũ mentẽ ꝓmouendo ꝛfundit.pl̃. Turbatꝰ eſt in ira oculus me⁹.Gꝛeg.Jra p zelũ oculũ mẽtis turbat ipſe nãq; zel⁹ rectitudis qz inq̃etudie mẽtẽ agitat.ei⁹ aciẽ obſcurat nec valet pturbata ꝛſpicẽ.ad qõ vix tranq̃lla poterat ĩbꝛare qz nec ſolꝰ radi⁹ cernit cũ ꝛmote nubes celi faciẽ obducũt:nec turbatꝰ fõs imaginẽ reſpiciẽt reddit.qua tranq̃ll⁹ oñdit:qz quo ei⁹ vnda palpitat ĩ ſe ſpeciẽ ſilitudis obſcurat:ſz ide ſubtilꝰ ad alta reducit.vñ ad tpus ne videat reuerberat.ꝛ vñ mẽs turbat ne videat. ide ꝓpũ vt ad videndũ clariꝰ ꝛ veriꝰ clareſcat.Sic̃ ifirmãti oculo cũ colliriuz ũmittit.lux penitꝰ denegat:ſz ide eã poſt paulũ ũveraciẽ recipit vñ hãc ad tpus ſalubriẽ amittit.Sz ira p vitiũ oculũ mẽtꝭ excecat. Jre nãq; ſue ſtimul accẽſuz coꝛ palpitat.coꝛpꝰ tremit.lingua ſe ꝓpetit. facies igneſcit.exaſpant oculi.ꝛ neq̃q; recognoſcunt noti.oꝛe q̃dẽ clamoꝛẽ formatſz ſẽſus qõ loq̃t ignoꝛat.Jn quo itaq; ab arrepti cijs ꝺiffert.q̃ ſue nõ ẽ cõſcius actiõis.Patet g̃ ex ꝺictꝭ qõ ira red-

minē fatuū ⁊ insensatū. ꝓpter qō bene dicit Eccℓ. vij. Ira in sinu stulti requiescit. Iracundus enī multis stulticijs elaborat. Primo quidē stultus ē q illatā iniuriaꝫ appetit vindicare: qz sicut dicit Aug. de aliena pena querit sibi medicamētū q acquirit sibi grāde tormētū Simile ē quasi si in aqua quereret ignē. Scdo stultus ē qz potius vult morti corpis qlicz ⁊ aie semp ⁊ eterne se exponere vt occidat ⁊ puniat asinū inimici sui. i. corpus q̄ expectare dnz iustissimū q ita iudicabit eū de hoste ⁊ asino ifimul. qō totus mundus videns admirabit. ⁊ satiabit. nec posset etiā vindicte grauedinē excogitare. Sicut dicit ysa. vlti. Vermis eoꝝ nō morietur ⁊ ig. nō extinguet ⁊ erūt vsqz ad sa. m. oīs carnis cū dicet Math. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Tertio qz pontē misericordie dei sibi frangit ⁊ periclitat volēs impedire ꝓximū. cū nihilominus possit ꝓximus suus venire ad deū si peniteat: ipse aūt q̄ vindictā querit in piculo remaneat. Jac. v. Judiciuz sine misericordia fiet illi. qui non fecerit misericordiaz.

Quarto qz cū sit in manu creditorū crudelissimoruz ⁊ in carcere pessimo peccatoꝝ. Iracundus odit ꝓximētes sibi aurū ⁊ argētū ⁊ lapides ꝑciosos de qb⁹ pōt debita soluere. ⁊ se redimere a carcere ⁊ coronā sibi celestē fabricare. pē. Supra dorsum meuz fabricauerūt peccatores. coronā. s. ꝓpetuā. nos malleo maledictiōis ⁊ psecutionis arte vel detractiōis occulte feriēdo. Cū quedā mulier litigiosa ⁊ iracūda litigaret cū quadā bona muliere ⁊ illa aduerteret fructū ornamentoꝝ eius quas ei iferebat extēdēs palliū suū dicebat ei. charissima proijce hic satis. qz cōuitia tua argētū sūt ꝓ debitorū solutiōe meoꝝ. ⁊ ꝓ captiuitatis mee liberatiōe. aurū ⁊ lapides ꝑciosi sūt ꝓ celestis corone fabricatiōe. qō cū audiret alia qō hic magis ac magis ꝓsequeret. confusa cessauit. postea sequit. Tertio p irā amittitur clemētia vel pietas. qz nec cōdolet patiēti. nec subuenit indigēti. nec ignoscit penitēti: ꝓpter primū dicit Prouer. xxvij. Ira nō hz misericordiā nec erūpēs furor. ꝓpter scōz Eccℓ. iiij. ab īope ne auertas ꝓpter irā. ꝓpter tertiū Eccℓ. xxviij. Relinque ꝓximo nocēti te. ⁊ tūc deprecanti tibi peccata soluent. hō homini seruat irā ⁊ a deo querit medelā. in hoiem sibi similē nō hz misericordiā ⁊ de peccatis suis deprecabit. ipse cū caro sit reseruat irā ⁊ ꝓpiationē queret a deo q̄si dicēt. frustra petit. Ira facit īmitē. de būano faciēs inhumanū. de hoīe bestiā. Hz qz legit. ij. Mach. iiij. de iasone qō nihil dignuz habebat sūmo sacerdotio. sz aīos crudelis tyrānī ⁊ fere belue irā gerēs. Hoc vitiū maxime videt ꝓtra naturā cū hō sit aīal māsuetū natura qō manifeste patet ex hoc qō natura nō armauit hoīez cornib⁹ nec vnguib⁹. nec dētib⁹ sz dedit ei minores dentes ⁊ vngues q̄s alicui aīali sue q̄ntitatis nec dedit ei rictū sz risum. In vita Johānis elemosynarij legit qō dicebat angeloꝝ ē nullatenus litigare. hoīuz ē altricari. sz statim recōciliari. demonū ē litigare ⁊ iracsci ⁊ diē trāsire sine recōciliatiōe. Cū aūt dict⁹ sanctus descendisset ad fozū ꝓ negocijs pauperꝫ ꝓtigit vt litigaret ꝓtra eū patricius ꝓcses alexādrinus tēdēs ad lucra ⁊ recederet sancto irrecōciliato. Cū aūt sol diē claudēt. mādauit ei dict⁹ sanct⁹. Dñe sol iā tendit ad occasuz. Quo vbo cōpūctus veniente patriarcha occurrit ei. ⁊ mutuo se amplexi sūt. Sic viuebāt vt angeli illi duo fratres q̄ ifimul manētes multo tpe. nūq̄ litē habuerūt: vt dicit i vitispa. Cū alter quereret ab altero qd cēt lis. ⁊ quō fiebat. alter dicebat. qō qñ vn⁹ dicebat hō ē meū. ⁊ alius imo meū. ex hō surgit lis. Et ali⁹ faciam⁹ litē. dic qō vas illud tuū ē qñ accipiā illō ⁊ ego nō dimittā illud tibi i pace Nō cū faceret. ⁊ ali⁹ q̄reret q̄re vas recipet. ille rndit qō suuz erat. ⁊ ali⁹ q nō ꝓsueuerat litigare. rndit. Si tuū ē vas illud accipe ⁊ habe Silr ad hō facit exēplū supapositū de pacifica ꝓuersatiōe duaꝫ mulieꝫ vroꝝ duoꝝ fratruꝫ. q̄ p multos annos simul vixerāt ⁊ nullū vbū litigiosū vnq̄ sibi dixerāt. de qb⁹ rīsuz ē bono antonio ozāti qō nō dū puenerat ad mēsurā eaꝫ. Ité in vitispa. legit de quodā q cū eēt i cōgregatiōe litigiosus ⁊ iracūdus dixit q̄ dimissa congregatōe iret i solitudinē vbi nullus molestaret eū. nec ipse iraſceret cū alio. Qō cū fecisset irat⁹ fuit. ⁊ cepit cū poto suo litigare ita qō illō fregit ꝓe ira. Qō cū fecisz. ait vbicz ē pugna reuertar ad congregatōez vbi motus iracūdie refrenabo repugnās ire. Quarto p irā relinq̄t iusticia. Sic̄ scriptū ē Jac. j. Ira viri iusticiā dei nō operat. qz dū ꝓturbata mēs iudiciū sue rōnis exaspat. omne qō furor suggerit rectū putat. Jō sic̄ docet Greg. cū p zelū aīus monet curādū sūmopere ne hō eadē ira q̄ īstrumētū virtutis assumit mēti dominet ne qñ dña ꝓceat. sed qñ ancilla ad obsequiū parata a rōnis tergo nō recedat. Nā q̄tūlibet ira ex zelo rectitudinis surgat si īmoderata mētē vicerit. ratiōi ꝓtinus seruire ꝓtenit. Unde necesse est vt ante oīa hic attendat ne ira extra mentis dominum transeat. sed in vltione peccati tempus modumq̄ considerans surgentem animi perturbationē subtilius pertractando restringat. animositate repaimat ⁊ motus feruidos sub equitate disponat. vt eo fiat maior vltor alienus quo plus extitit victor suus ne itēpanter excitat⁹ ipso zelo rectitudinis lōge a rectitudie aberret. vnde bñ dicit Job. xxxvj. Nō te supet ira vt aliquē opprimas. ibi Greg. Dis p quē necesse est aliena vitia corrigi ꝓius dz semetipsuz intueri. nedū alioꝝ culpas vlciscit. ipse vlciscēdi furore supet. plerūq̄ enī mētē sub obtentu iusticie ire īmanitas vastat. ⁊ dū quasi seuit zelo rectitudinis. rabiē explet furoris. modūq̄ sepe trāsgredit: qz mēsura iustitie nō frenat. nō aūt tā correctio delinquētis sed magis oppressio sequit. si in vltiōe ira vltra q̄s culpa meret extendit. In correptiōe q̄ppe vitioꝝ subesse menti dz iracūdia nō ꝓesse vt executionē iusticie nō dñando pueniat. sz famulādo subsequat. Bñ g̃ dicit. Nō te supet ira vt aliquem opprimas qz vicz si his q̄ corrigēnitit ira supet. opprimit ansq̄ corrigat.

Quito per irā gratia vite socialis amittit. Sicut scriptū ē. Prouer. xxvij. Graue ē sarū ⁊ onerosa est harena: sz ira stulti vtroq̄ grauior. ⁊ Prouer. xviij. Spiritū ad iraſcēdū facilē quis poterit sustinere. Jō dicit Prouer. xxij. Noli esse amic⁹ homini iracūdo neq̄ ambules cū hoīe furioso ne forte discas semitas ei⁹ ⁊ sumas scandalū aīe tue: qz qui ex rōne nō se tēperat. necesse ē vt bestialiter solus viuat. De ira mulieris spāliter dicit. Eccℓ. xxv. Nō est caput nec qui⁹ sup caput colubri. ⁊ nō est ira sup irā mulieris. Ité Prouer. xxj. Melius ē habitare i terra deserta. q̄s cū muliere rixosa ⁊ iracunda. Nec mirz si iracūdus gratiā vite socialis amittit: qz pacē ⁊ concordia socialē destruit. Sicut dicit Prouer. xxix. Uir iracūdus ꝓuocat rixas. Et. xxvj. Sicut carbones ad prunas ⁊ ligna ad ignē. sic hō iracūdus ꝓuocat rixas. Ité Eccℓ. xxviij. Scōm ligna silue sic ignis exardescit ⁊ fm vtutē hois sic irracūdia illius erit. ⁊ fm substantiā suā exaltabit irā suā. Hō iracūdus intēdit litē. ⁊ vir pctōr ꝓturbat amicos ⁊ i medio pacē habētiū īmittit inimicitiā. Ité per irā spūs sancti splēdor excludit qz iuxta veterē trāslationē scriptuz est ysa. lxvj. Super quē requiescit spūs me⁹ nisi sup humilē ⁊ q̄tū ⁊ tremētē sermōes meos. Cū humilē diceret q̄tū ꝓtinus adiūxit. Si g̃ ira quietē mēti subtrahit. suā sancto spiritui habitationē claudit. Ité p irā aīa occidit. Sicut scriptū ē Job. v. Uirū stultū interficit iracūdia. Ira enī p zelū sapientes turbat. ira aūt p vitiū stultos trucidat: qz illa sub rōne restringit hō vcio deuicte mēti dñat. Sexto fm irā quies mētis destruit: qz ira cor hois dilacerat ⁊ corrodit. vt geminā vippaꝫ corp⁹ ⁊ latera matris vbi alunt. vermes corrodentes se ⁊ dilacerātes quos debet excutere sinu suo ibi nutrit miser hō filios illi. de quo fabulose. dicit Petr⁹ alf. q̄ cū iueniret serpētē afflictū ⁊ q̄si mortuū pre frigore ei cōpassus eū in sinu suo posuit vt illū ibi foueret q̄ calefact⁹ ibi incepit robur accipe ⁊ eū cingere stringere ⁊ mordere. Cū aūt quereret hō cur hoc facēt. rndit se non posse dimittere nām suā. Sic est de motib⁹ ire qz punguūt cor in quo foueētur. Sicut vermes lignū ⁊ tynea vestē qui tm in eis ⁊ ex eis nascuntur ⁊ alunt. Iracūdus enī vindicat hostē suū de seipso dū causas odii in seipso abscōdit qb⁹ affligit corrosus ab his hoste illeso ira cūdi q̄si sepeliūt se vinos in ifernū a vermib⁹ ifernalib⁹ ⁊ īmortalibus corrodēdi. ysa. vlti. Uermis eoꝝ nō morietur. Uermis ifernalis est ira. rācoꝝ. isania. quo iceſſanter affligunt ysa. xiij. Subē te sternet tynea ⁊ opimētū tuū erūt vmes. In vitispa. senex qdā dixit. Si de scripturis vel re aliq̄ tecū ꝓtēdere quis voluerit. nō ꝓtēdas cū eo si bñ dicat. ꝓsentias ei si male dicit. tu vide quō loquaris. hec fuās semp requiē habebis. Sequit. De q̄cūq̄ cā si cōtentiōes obseruaueris. nullomō requiē possidebis. Septimo per irā oibus malis aditus aperit. vnde sup illud Prouer. xv. Uir iracūdus ꝓuocat rixas dicit Beda. Duz vitioꝝ ianua est iracūdia. qua clausa vtutib⁹ interi⁹ dabit q̄es ⁊ ea apta. ad omne facinus armabit aīus. Prouer. xxix. Qui est ad iraſcēdū facilis erit ad pctā. pclinior. Eccℓ. xvij. ira ⁊ furor vtraq̄ execrabilia ⁊ vir peccator ꝓtinēs erit illoꝝ. i. peccatoꝝ. Octauo per irā omne bonū succēdit. aufert enī homi bona sua tpalia spūalia ⁊ eterna. Prouer. xix. Qui ipatiēs ē sustinebit dānū. Ira ē q̄si ignis subitus. qui subito occupans domū hois aufert ei se ⁊ sua oīa. Job. xxx. Ignis est vsq̄ ad cōsumationē deuoras ⁊ oīa germina eradicās. Idē. iiij. c. Uidi eos qui opant iniquitatē flāte deo piſſe ⁊ spiritu ire eius cōsumptos. Iracundia ⁊ odium ferens filius est ramno qui in radice fouet ignē qui subito erumpēs ꝓximo seipsam postvicinas arbores cōsumit. Idē. Ira ē subita animi tēpestas quo ad modū tēpestatis agros mentiū fertiles euertit ⁊ steriles facit ⁊ cultores paupes dū p eā subito irruētē amittūt labore suū ꝓteritū. Ira ignis est ꝓximo nocēs rei in q̄ nascit q̄s rebus aliis. Aug. Nemo malus q̄ nō ꝓximo sibi noceat. Iracūdus ꝓio se succēdit faciēs de se faculā qua rē ꝓximi sui ledat. se vo succēdendo animam suam occidit. sicut scriptū est Job. v. Uirum stultum

interficiat iracundia ibi Greg. Ira p zelū sapiētes turbat. Ira p vitiū stultos trucidat. ¶ Nono p irā bō vilis efficit. Magnavilitas est irasci vel cōtēdē cū fatuo. vel insano vel egro aut de talib⁹ vindicare se velle. talis aūt est q̄ tibi fecit iniuriā iniuste. Magnavilitas est pugnare cū vilib⁹ psonis. z cū lepzosis lozipedib⁹ z ꝺsimilibus quoz pugnā abhozret nobilis anim⁹ vt inquinamētū man⁹. Seneca. Quibusdā parcas a qb⁹ te vindicare fastidias. a qb⁹ reducēda est man⁹ tāq̄ ab aīalib⁹ paruis q̄busdā z inquinātib⁹. Lucan⁹ refert qō cū q̄dā vilis psona opponeret se iulio cesari ait illi tenens irasci ꝺ eā. dignū te cesaris ira null⁹ honoz faciet. Prouer. xx. Donoz est homini q̄ sepat se a cōtētionib⁹. Ecōtra vilitas est inquinare os tuū cōtumelijs z cōuitijs z quāto maioz est psona q̄ irascit. táto vilius z sibi indecētius est irasci. ¶ Decimo p iram aīa eterna morte punit: Matth. v. Dis q̄ irascit fratri suo cc. tales descēdūt in infernū cū armis suis: sicut dr Ezech. xxx. q. i. armati odio z mala volūtate mouunt. Sic dicit magister Jaco. de. quodā comite q̄ cū inungeret z moueret dicere ei ab inungēte pax tecū. cū habuisset guerrā cū quodā vicino suo. credidit q̄ rogaret de pace facienda cū eo. cū aūt totis viri⁹ reclamaret z ꝺiceret paci faciēde. i illa cōtradictione spiritū exalauit. z sic cū odio z ira armatus malicia ad inferos descēdit. Ad hoc etiā facit qō dr Matth. xvii. de illo q̄ noluit dimittere conseruo suo pcepit rex eū detrudi in carcerē cc. Et post subdit. Sic pr̄ me⁹ celestis faciet vobis nisi remiseritis cc. ¶ Circa q̄ntū sciendū q̄ multa sunt remedia ad iracūdiā mitigandā. ¶ Primū remediū est cōsideratio sctōz documētoz q̄ irā dissuadent: Eccl. xlv. Ne irascimini. i via. Ro. xii. Dis amaritudo z ira z indignatio tollat̄ a vobis. Matth. xviii. Nō dico tibi septies dimittere: sed vsq; ad septuagiessepties. Ephe. iij. Estote inuicē benigni donātes inuicē cc. ¶ Secūdum remediū est cōsideratio lucri z mercedis quā acq̄rit q̄ ppter deū tpat se vel dimittit irā vel iniuriā Matth. v. Beati q̄ psecutionē patiunt pp iusticiā qm̄ ipsoz ē regnū celoz. Et post. Beati eritis cum vos oderint hoīes cc. Et post. Gaudete z exultate qm̄ merces vr̄a copiosa est in celis. Luc. vi. Dimittemini. date. s. veniā. z dabit vobis venia. gr̄a z glozia ad mercedē regni eterni. Ad hoc facit exemplū qō legit in vitispa. Abbas Joh. referebat q̄ patiēter ferre iniurias est porta p quā intrat i regnū celoz: z supponebat hoc exēplū. Cuiusdā pbr discipulus peccauit z dū sibi indulgeri peteret dixit pbr. Nō idulgeo tibi nisi bis trib⁹ annis portaueris onus alioz. Qui cuz h̄ fecisset: ait pbr. Nec adhuc indulgeo tibi nisi alijs trib⁹ annis mercedē vederis bis q̄ in iurijs z cōtumelijs te affligent. Qō cū ille fecisset: remisit ei peccatū pbr z ait. Modo intra ciuitatē athenien̄sium vt addiscas ibi sapiam. Quidā aūt senex sedebat in porta vrbis q̄ oēs experiēdi cā intrantes ipetebat in ꝺuitijs. Qō cū dicto discipulo faceret ille dict⁹ discipulus q̄si gaudēs risit. Cū aūt senex cām q̄reret. rīdit discipulus. Ego trib⁹ annis pciū vedi pro h̄ qō mō dat mihi gratis. Tūc senex ait. Ingredere ciuitatē. qm̄ dign⁹ es. Sic q̄ patiēter portant onera alioz z iniurias inueniūt remissionē pctōz z ingressum regni celorū. Itē ibidē alter senex. cū q̄s ei detraxisset aut ꝺuitia intulisset. si erat vicinus festinabat eū remunerare. si longi⁹ manebat ei munera mittebat: cogitās q̄ sic veniā gr̄am z gloriā emebat. ¶ Tertiū ē memozia finis: q̄ mozti iā prim⁹ nō cito ifert iniuriā. quinimo pp afflictionē corpis obliuiscit iniurias sibi factas aut pp timozē mortis faciliter remittit. Itē illi q̄ prim⁹ est mozti nemo dz inferre iniurias quin poti⁹ in tali articulo est ei miserēdū. dānabiliter. n. dur⁹ē qui laborāti in extremis nō cōpatit nec indulget: nemo. n. dz alij facere qō moriēs facere nō auderet. nec alij dz facere qō moriēti nō faceret. ¶ Quartū ē facta vel exēpla sctōz. pmo valet exēplū oñi. j. Pet. ij. Christus passus ē pro nobis vobis relinquēs exēplū vt sequamini vestigia ei⁹ cc. Et post. Qui cū malediceret nō maledicebat. cū pateret nō cōminabat cc. Qui ait Luc. xxiij. Pr̄ dimitte illis q̄ nesciūt quid faciūt. Itē exēplū beati stephāi Act. vij. Ne statuas illis h̄ pctm̄. Itē exēplū btē vginis de q̄ legim⁹ q̄ aliqō signū iracūdie vel vbū nō dixerit ꝺ filij sui crucifixores de q̄ iter alias mirificas vtutes q̄s de ea scribit beat⁹ Ignaci⁹ martyr ait i epla q̄dā. Quidā nobis referūt mariā eē omniū gr̄az plenā z omniū vtutū sedē. Et post alia. Iniuriātib⁹ sibi ē grata z molesta letat̄ cc. Item exēplū btōz apl̄oz Act. v. Ibāt apl̄i gandētes a cōspectu ꝺcilij qm̄ digni habiti sūt pro noīe ihesu ꝺtumelia pati. Itē i triptica histo. xj. li. Cū quidā q̄reret a theodosio iunioze pissimo ip̄atoze qūo h̄ erat q̄ sic ꝓprias iniurias sustinebat z ledētes se nō occidebat: ait. Utinā mortuos possem⁹ advitā reuocare. nō ē magnū occidē viuētes qō pñt facē mmuta aīa. vt spētes. sz magnū ē z soli deo possibile mortuos p pniam resuscitare. ¶ Quintū remediū ē diuini iuꝺicij ꝺsideratio: de q̄ Matth. v. Dis q̄ irascit fratri suo re⁹ ē iudicio. Eccl. xviij. Memēto timoris altissimi z nō iraseeris. Qui recoꝺ dat̄ seueritat⁹ diuine ꝺ illos q̄ fuāt irā z nolūt dimittē p districtuz iudiciū moriēt̄. Itē i vitispa. q̄dā ex fratrib⁹ passus iurias ab alijs venit ad abbatē syroñ. exponēs iurias nec volēs ꝺmittē q̄n se vindicaret. tūc senex surgēs ozauit dicēs. Dñe nō est vobis necessariū vt p nobis sis sollicit⁹ qm̄ nosipsi z volum⁹ z possum⁹ nos vīdicare. ad qō vbū ille frater cōpūct⁹ cecidit ad pedes ei⁹ pmittēs se de cetero nō vindicat̄. Legit̄ lib. j. tripartite histo. qō i scilio Niceno ostantinus magnus accusationes factas p querimonijs nō admisit. sz chartas eoz ꝺgregās in ignē piecit. monēs episcopos z viros ecclesiasticos qō adinuicē recōciliarent̄. dicēs. si bas iniurias vindicaremus iam locū diuina iudicia nō haberēt. ¶ Sertū est ꝺsidera tio miseri status z periculi in quo sumus dānati capitali sñia. z in mari periculosissimo z tēpestuosissimo vbi nauigamus in naui pforata z fracta z vitro fragilioze in tempoze tempestatis z pyrate imminente periculo festināt omnes iniurias remittere. Lupus vidēs se captum per escam z in pedicam cecidisse deponit feritatē nec tāgit ouem. sic nos capti z detenti a pedica miserie quā dominus aggregauit sup nos debem⁹ māsuescere. pō. Cōuersus sum in erūna mea cc. ¶ Septimū pctā ppria. s. cū ꝺsideram⁹ q̄ plus fozsitan offendim⁹ alios vel deū q̄s ali⁹ nos z q̄ pctā nr̄a sunt grauioza q̄s p̄ximi. z necessariū ē q̄ ve⁹ remittat ea nobis. q̄ aliter nō ꝺimittit nisi dimittam⁹ alijs. Ecc. xxviij. Remitte ꝓrimo tuo nocēti te z tunc deprecāti tibi pctā soluēt̄ cc. Mta ad h̄ Matth. vj. si dimiseritis cc. Si aūt nō dimiseritis hoībus. nec pat̄ vester celestis dimittet vobis. Qō p̄ seruū a quo rex repetiuit dimissuz debitū Doc bene cogitabat iob̄es elemosynari⁹. in cui⁹ vita legit̄ qō cū pcepisset dari cui dā elemosynā z ille vituperaret eū: q̄ nō dederat ei quātū volebat quidā de seruis suis ait. Dñe nōne audis quō iste te blasphemauit cōpescuit se nec voluit se vindicare dicēs. Nōvis vt deus ꝺimittat mihi pctā mea qui tota die blasphemo deū meū. z blasphemāti se aperuit pecunie sacculū vt accipet ampliꝰ. Item debemus considerare qō mala que nobis eueniunt ꝓpter peccata nostra nobis infliguntur z ille qui infert iudex dei est nostris maleficijs. Sicut dicebat dauid de semey vt sinerent eum sibi maledicere sciens qō hoc eueniebat ei ꝓpter peccata sua. z patientia iniuriaruz miseri coꝺiam dei prouocat Augus. Unusquisq; talem indulgentiam accepturus est a deo qualē ipse dedit ꝓrimo. glo. supza pmissum verbū. Eccl. xxvij. Indignū ē illi deū esse ꝓpiciū qui crudelis ē ad ꝓximū suū. ibi glo. Frustra pro seipso quis ozat. qui fratri suo debitā charitatē negat. iiij. Reg. iiij. de oleo multiplicato mulier solvit debitū suū. ampliata z multiplicata misericoꝺia est remittere z ozare pro iferētib⁹ iniuriā. Grego. Quid est qō moyses z helyas in postulatione alijs pferunt. nisi q̄ isti tñ in serie veteris testamēti pro inimicis ozasse leguntur. Moyses a populo lapidibus impetit. z pro lapidātibus pcat̄. alter ex pricipatu eijcit z ait. absit a me vt cessem ozare pro vobis. Itē in vitispa. cuz iniuria esset illata cuidam fratri ait. Pone in cogitatiōe tua q̄ frater tuus nō pōt iniuriari tibi. sz peccata tua z semp debes dicer̄ q̄ peccata tua hec tibi fecerunt. ¶ Octauum est quia qui tibi fecit iniuriā iam forte penitet. z magis forte torquet̄ quia fecit. q̄s tu cui facta est iniuria. vel si non penitet cito penitebit vt paulus de nece Stephani Act. xvj Si penitentiam egerit frater tuus ꝺimitte illi cc. ¶ Nouuz remedium est considerare mala que ira facit. mala scilicet que infert z bona que aufert de quibus satis supza dictum est. ¶ Decimuz est cōsiderare qō mendicū facit ira hominē. q̄ ira aufert ei sapiam. se ipsum. deū. z ꝓximū. Prouer. xix. Qui ipatiēs est sustinebit dānū scilicet q̄ est i amissione pdictoz. ¶ Undecimū est ꝺsiderare q̄s stultum sit irasci qō supza oñsum est. nō enī est iracūdus solū stultus sed infan⁹ q̄z in odiū alteri⁹ se suo gladio ipetit vindicat eū de seipso z ad similitudinē lunatici sepe ꝓjcit i ignē. sepe i aquā Matth. xxvij. Graue saxum z onerosa arena sed ira stulti vtraq; grauioz. Dia. n. fere grauamina q̄ infert vn⁹ alteri ex ira ꝓcedūt. ¶ Duodecimū est cōsiderare q̄ iniquus est iracūdus qō patet in sex. q̄z ꝺ ad uersariuz suū in cā sua vult esse actoz z iudex. Scōm est q̄ vult se vindicare pendēte pemptoria iudicij. Tertiū est q̄z ipse seipsuz qui plus deliq̄t aīam suā occidēdo q̄s alius ipunitū vult relinq̄re. Quartū q̄z nō reddit iniuriāti patiētiā quā dz ei vt ali⁹ sibi innocētiam. Quinto quia cū iusticia ex iudicio debeat ꝓcedere ex iniq̄tate vult eam elicere. Sexto quia deo iniuste iudicium suum auferre vult. ¶ Tredecimū est q̄z nō ꝓsequi iniuriā illatā signū est magne pfectionis. z pfectus. In vitispa. Cū quidā frater patereť iniurias ab alijs z irrideret̄ currebat dicēs Isti sūt qui occasionē nobis p̄bēt

ad pfectū nostrū ⁊ pfectionē q̄ aūt beatificāt nos ipsi nos decipiūt. Itē ibidē q̄dā frat̄ reqsiuit senē dicēs. dic mihi vnā rē quaz custodiā ⁊ saluer p ipsaz. Rñdit ei senex. Iniuriari ⁊ affici cōuitijs ⁊ portare ⁊ tacere magna res est. h̄ ⁊ sup alia mādata. Decimūquartū ē ꝺsiderare q̄ vincē irā suā facit nobilissimū victorē. Unū. Nobile vincēdi gen⁹ est patiētia. vincit q̄ patit. sivis vincere disce pati. Per hāc beati martyres vicerūt. vincūt mūdi seuiciā ⁊ maliciā de q̄bus canit. Pi pzo te furias ⁊c. Ledunt gladijs moze bidentiū. nō murmur resonat nec q̄rimonia. Sed corde tacito mens bene cōscia cōseruat patiētiā. In vitis pa. dixit abbas macharius. Ille ē monach⁹ q̄ se in oīb⁹ vincit. Nā si aliū arguēs ad iracūdiā moueat ꝓpriam passionē iplet. neqz. n. vt aliū saluet se pdere ꝺz. ergo vicit se patiēs. Itē cū q̄dā alexādrū magnū offendisset nec p̄cib⁹ alicui⁹ posset reconciliari sibi: tñ Aristo. sic sedauit eū dicēs. O rex nobilis documētuz docebo te ceteris vtili⁹ si feceris. Quo respōdēte. ꝑsto. sum. ait. Quis est q̄ supauit oīa mūdi regna ⁊ reges. Certe nobile cor tuū ⁊ strenuū. Sz maiorē victoriā hodie acq̄ris ceteris si vincas animuz tuū: q̄ tibi dic̄ q⁹ nō remittas iniuriā. ipsum dico aliū victorez. q̄ si te ñ viceris ñ es victor sz vict⁹. ad q̄ vba placat⁹ē. Prouer. xvj. Qui dñat aīo fortior est ꝓpugnatore vrbiū. Itē nō solū vincit patiens mūdū. seipsum. sz etiā aduersarios hoies. Sic̄ pz p exēplū supzapositū de sacerdote idolor. Itē vincit etiā demones. In vitis pa. Req̄situs a quodā fratre abbas ysaac q̄re demones ita timerēt eum. rñdit. Exquo fact⁹ sum monach⁹ statiz apud me decreui vt iracūdia mea foras guttur meū nō ꝓcederet. In collocutionib⁹ patrū. xij. li. ꝺr. q̄ cū q̄dā senex vite ꝓbatissime quēdā fmonē ouz ex ira ⁊ p̄sumptione ꝺ. b. machabeū ꝓtulisset. tradit⁹ neq̄ssimo demoni bumanas egestiones p os emittebat. q̄ leuiꝺbo sancti expulsus ē. Itē q̄dā frater videns abbatē achillē sanguinē expuentez reqsiuit ab eo vñ hoc eēt. q̄ ait. Sermo erat fratris q̄ me otristauerat. sz repugnaui vt nibil ei dicerē ⁊ petiui a dño vt tolleret a me ⁊ factus est sanguis in oze meo. ⁊ expui illū ⁊ requieui. sz ⁊ ipsaz tristiciā ⁊ fmonē ipsuz oblit⁹ sum. Decimūquintū fugat hāc humilis rñsio. Prouer. xv. Rñsio mollis frangit irā. Hoc pz p exēpla anteposita de sene inuido vel de sacerdote idolor. ꝺuerso. Itē in vitis pa. dū abbas Johes inter fratres sederet. ⁊ singuli eū de suis cogitationib⁹ ingerent. atq̄ ille oīb⁹ rñsuz daret. q̄dā senex inuidia ductus dixit ei. Sic est h̄ Johānes q̄uo mulier meretrix ornat semetipsam vt cōgreget amatores. Rñdit iohānes. Uex dicis. ⁊ h̄ tibi de⁹ reuelauit. Et ille iter. q̄ vas tuū veneno plenū est. Et iohānes. Uex dicis abba. ⁊ si h̄ dicis q̄ ea q̄ deforis sunt tñ vides. q̄d diceres si ea q̄ deintus sunt videres. tūc plus haberes dicere. ⁊ alius q̄lis sum ⁊ ego deforis. sic suz deintus. Dr q̄ cū q̄dā ep̄s iracūdus q̄si furiosus cōsueuisset loq̄. quidā ei⁹ cleric⁹ cōtēpauit irā suā p hūc modū. Dñe tu scis q̄ famuli tui sum⁹ ⁊ volūtatē tuā parati facere semp sum⁹. Effunde ergo irā tuā in gētes q̄ te nō nouerūt ⁊ in regna q̄ nomen tuū nō inuocauerūt ⁊c. Decimūsextū est amor ⁊ bñficia ꝓ iniurijs exhibita. Unū Matth. v. Diligite inimicos vestros. ⁊ benefacite bis qui oderūt vos. Apl's Ro. xij. Similiter Prouer. xxvj. Si esurierit inimicus tuus ciba illū. si sitit potū da illi. hoc faciēs cōgeres carbones ignis sup caput ei⁹. s. bñficia amoris q̄ eū īflāmabūt in amorē tuū vt pugnes p cōtraria. q̄ ꝺria cōtrarijs ꝑpugnant vincunt ⁊ curant. vnde sequit. Unce in bono malū. In vitis pa. dicebat abbas. Peomē. malicia nūq̄ exuperis. Sz siquis tibi malū intulerit. tu p bonitatē vince maliciā. Itē in vitis pa. abbas muti⁹ edificauit cellā in quodā loco vbi erat quidā frater qui motus īuidia habebat irā cōtra eū sepe litigādo qui declinās irā tuit ad aliuz locū sibi edificans habitaculū. Qd audiētes alij adduxerūt secū illuz fratrē ad dictū abbatē vt illos recōciliarēt. sed aliquātulū longe ꝺi miserūt dictū fratrē ⁊ melotas suas. cūq̄ pulsantib⁹ aperuisset fenestrā cellule rogātes vt rediret ad locū ꝓriorē ⁊ querēti vbi essent melote audiēs qꝺ ꝓpe cū illo fratre dimisissent eas voluit apire. sz pre gaudio fregit hostiū cū fecuri ⁊ occurrit cū eis dicto fratri ⁊ primo pniam egit veniā petēs ⁊ amplexans eū introduxit in cellā suā ⁊ p tres dies eos secū refecit. licet nō cōsueuisset ieiuniuz soluere ⁊ rediit cū eis. Itē ibidē abbas agathon dicebat nūq̄ dormiui litem habēs. quā si aliquis mecū habuit nō dormiuiꝰq̄quo eū mihi reconciliauit. Itē interrogat⁹ senex quid esset maiorē charitatē nemo hz ⁊c. rñdit. Si quis audit verbū malū a ꝓximo suo ⁊ nō rñdet sz vincit animū suū. sic anima suā ponit ꝓ amicis suis. Item ī vita Johānis elemosynarij legit q̄ cū quidā iniuriā ītulisset cuidā ne poti suo ⁊ ipse veniret ad auūculū suū flēs ⁊ ogrēs sedauit eū sctūs dicēs q̄ talē vidictā facēt de eo q̄ tota alexādria miraret. postq̄ aūt dict⁹ nepos fuit sedat⁹ vocauit octiū nepotē ⁊ eū q̄ iniuriā ītulerat cozā populo alexādrie q̄rēs ab eo quātū debebat ei cēsuz. q̄ dixit q̄titatē. ⁊ ego talē vindictā de te facio q⁹ totū censū tibi remitto ꝓ eo q⁹ ītulisti nepoti meo qui degenerauit a me. ⁊ vocato dicto nepote dixit ei. q⁹ nō eēt nepos suus nisi esset nepos mētis sic̄ carnis vt sic̄ ipse illatas iniurias ferret. Decimūseptimū remedium q⁹ tēperat irā est virilis mens qñ homo cogitat se vir. ⁊ q⁹ ē homo aīal māsuetū nā repellere ꝺz virilr ferinas ⁊ crudeles voluntates ⁊ eis virilr dominari. Prouer. xvj. Melioz ē patiēs viro forti. ⁊ qui dñat aīo ꝓpugnatore vrbiū. Lusanō. p̄bs interrogatus cur barbā magnā libēter portaret. rñdit vt frequēter eā tangēs. me virum memineri ⁊ virilr agā. Socrates. Si virilr agis p̄sone tibi autoritatē dabis. viri boni est nescire vel pati iniuriā: pati dicit. i. patiendo frāgi ab iniuria. Itē Seneca. Si magnanim⁹ fueris nunq̄ iudicabis tibi fieri iniuriā de inimico dicēs. nō nocuit mibi iz animū nocēdi habuit. si fuerit in tua ptāte vindictā putabis iudicare potuisse. scito honestū esse ⁊ maius gen⁹ vīdicte agnoscere. Decimūoctauū q⁹ ꝺz valere'ad remittēdū irā vel odiū ē efficacia orationis ⁊ maxime dñice. Qui enim vult vt eius exaudiat⁹ oratio debet leuare puras manus in celū sine ira ⁊ disceptatione. j Thimi. ij. Eccl. xviij. Remitte ꝓrimo nocēti tē ⁊ tūc deprecāti tibi soluent⁹ pec cata tua ⁊c. Multa alr nō solunt⁹ sed potius soluta replicantur. Matth. xviij. Jussit dns seruū qui nolebat dimittē cseruo in carcerē mitti. ad hoc aūt maxime facit oratio dñica. quā videt⁹ dicere otra se qui nō remittit rancorē. tñ hāc p̄t dicē q̄libet in p̄sona ecclesie. vel itēdēs ea dicere vt de⁹ oēm irā a corde suo remoueat. In vita iohānis elemosynarij ꝺr q⁹ cū rogasset quēdā ꝓncipē vt rācorem dimittēt nec posset induci ad hoc cū in ecclesia vellet dicere oratiōnē dñicā fecit eū vocari ad se rogās vt eā secū diceret. Cum aūt dixisset vsq; ibi. dimitte nobis debita nostra. ait sanctus. vide ne q̄d vltra audeas dicē. Tūc aduertēs dictus ꝓnceps vim vbozū ꝑstratus ⁊ opunct⁹ veniā petijt. ⁊ iniuriā remisit. Decimūnonū est ꝺsideratio ūmēse pietat(Matth. v. Diligite inimicos vestros ⁊ bñfacite bis qui oderūt vos. De hac mā satis habet supra. Uigesimū ē sacra mēsa sacri altaris: ⁊ eucharistia sacra q̄ est cib⁹ charor: quē cibū non possunt participare nisi qui sunt in mutua charitate. Cātico. v. Comedite amici ⁊ bibite ⁊ inebriamini charissimi Matth. v. Si offers munus tuum ad altare ⁊c. Et post. Uade prius recōciliari fratri tuo. Bern. Nūq̄ otingat mibi accedere turba to corde ad patris sacrificiū nec tangere sacrificium per quod christus sibi mundum reconciliauit.

De filiabus ire. DIS. III.

Jrca sertū ꝺsiderādū. est de filiab⁹ ire. Ei⁹ autē filie sunt. Indignatio. Mētis tumor. Impatiētia. Clamor. Litigium. Cōtumelia. Maledictio. Blasphemia. Rixa. Crudelitas. Seuicia. Bellū hominidiū. Ira nāq; pōt ꝺsiderari triplr. Uno mō. put solū ꝺsistit ī corde. ⁊ sic ex ira nascunt duo vitia. Unū q̄dē ex pte eius otra quem irascit. quē reputat indignū vt tale q̄d sibi p̄sumpserit facere. ⁊ sic est indignatio. Aliud aūt est vitiū ex pte ipsius qui irascit. inquātū s. excogitat diuersas vias vindicte: ⁊ sic ē tumor mentis. Alio mō ꝺsideraī ira fm q⁹ est in ore. ⁊ sic ex ipsa oriē multiplex iordinatio Una q̄dē ex pmitate ꝺicēdi p̄sone loquēti. ⁊ sic est lis vel litigiuz Alia ē fm qꝺ hō est ofusa locutiōe irā suā ⁊ omotionē animi sui demōstrat. ⁊ sic ē clamor. Alia ē inordiatio fm q⁹ hō ꝓrumpit in vba iniuriosa. Et si sint vba ō deū. sic ē blasphemia. Si aūt cōtra proximū: aut ꝑferunt imprecando malū: ⁊ sic est otumelia. Aut imprecando malū: ⁊ sic est maledictio. Tertio mō ꝺsiderari pōt ira fm q⁹ puenit vel pcedit vsq; in factū: ⁊ sic ex ipsa oriunt vltima vitia supradicta quoz ōria patebit de singulis. p̄sequēdo. Prima ergo filia ire ē idignatio de qua sciēdū est q⁹ Bern. eā onumerat inter gradus sup̄bie in lib. de. xij. gradib⁹ humilitatis. Greg. vero. xxxi. mor. ponit eam inter filias ire. nā ex inordinato amore ꝓprie excellentie ꝓuenit q⁹ hō impatiēter ⁊ dure fert si ali⁹ otra suā excellentiam vel reuerētiā audeat attentare. iō Bern. ponit eā iter gradus sup̄bie. Quia vero talis idignatio ex cordis cōmotione pcedit ex ꝓpinquiori ⁊ imediatiori cā. iō Grego. rationabiliter eam ponit inter filias ire. De indignatione sufficiat. q⁹ dictū est supra cum de gradibus sup̄bie ageret. Secūda filia est tumor mentis. Sciendum est aūt q⁹ tumor mētis pōt cōsiderari duplr. Uno modo fm qꝺ homo magnū se reputans dicit habere magnū ⁊ inflatum spiritus sicut dicit Aug. exponēs illud Beati pauperes spiritu. Pauperes inquit spiritu dicunt humiles non habētes inflatez spiritū ⁊c. Uñ Deu. iij. Tumētes sup̄bia ascēdistis in montē ⁊c. Et Dest xvj. Tantū arrogātie sue tumore sublat⁹ est. s. amam vt nos regno

priuare videret. Alio mō cōsiderat tumor ꝺm qō hō turbat⁹ iram suā ruminat in corde suo ⁊ vias diuersas excogitat. qb⁹ se vindicare possit ⁊ talib⁹ cogitationib⁹ animū suū replet ꝺm Illud Job. xv. Nūquid sapiens replebit ardore stomachū suū. Uñ Juꝺ. viii. Recesserunt spirit⁹ eor⁹ quo tumebāt ꝺ eū. ſ. gedeonē. ¶ Tertia filia ire est impatiētia. qñ. ſ. hō vtutez patiētie sancte pdens nihil tolerare pōt. ⁊ impatiētiā in corde cōcipiens nō pōt eā vteri⁹ occultare. Hoc impatiētie vitiū multa nobis oīa ꝺūt esse vitanꝺa. Primo qꝛ p ipatientiā fatuitas hoīs foras erūpit. vt q̄ prius esse sapiens putabat. ex ostensis signis impatiētie fatu⁹ demonstret. Uñ Greg. Qualis q̄sq; apud se lateat. illata contumelia pbat. Ideo ꝺr Prouer. xiiij. Qui impatiēs est exaltat stulticiā suā. Scꝺo p impatiētiā nō solū in signa vel vba. verūetiā in opa fatuitatis prumpit. Sicut sapiēs Prouer. xiiij. Impatiēs opabit stulticiā. Turbat⁹ enī p impatientiā multa facit q̄ nullo mō faceret serenatus. Tertio p impatiētiaz dānificat spūaliter qꝛ tāta bona pdit p impatiētiā quanta mereri potuit p patiētiā. De qb⁹ require multa supra de patiētia. Ideo ꝺr Prouer. xix. Qui impatiēs est sustinebit dānū. Quarto p impatiētiā hō dānat eternaliter ⁊ etiā interꝺū affligit tpaliter ⁊ punit. Sicut ꝺr Judith. viij. Illi q̄ tentationes nō susceperūt cū timore ꝺñi ⁊ impatiētiā suā ⁊ impꝛoperiū murmurationis sue ꝺ ꝺñm ꝓtulerunt exterminati sunt ab exterminatore ⁊ a serpentibus perierunt. ¶ Quarta filia ire est clamor qñ. ſ. ex aīo pturbato prumpit hō in vocē cōfusam ⁊ clamosam. Sicut ait Greg. v. moꝛ. Ire sue stimulis accensum cor palpitat corpus tremit lingua se prepedit. facies igneſcit. exasperant oculi ⁊ nequaq; recognoscunt noti. ore q̄dez clamorē formal sed sensus quid loquat ignorat. Ideo dicit Apls Eph̄. iiij. Omnis clamor tollat a vobis. ¶ Quinta filia ire est litigiū sciendū est autez q⁹ litigiū cōsistit in verbis ꝺm qō aliquis verbis alterius cōtradicit. Unde ph̄s. iiij. Ethi. dicit qō illi qui cōtriātur ad oīa cā eius qō est cōtristare. neq; quēcūq; curātes discoli ⁊ litigiosi vocant. Et Prouer. xxj. dicit. Uir iracundus incendit litē. ¶ Sexta filia ire est seminatio discordie. de q̄ dicit Prouerb. vj. Ser sunt q̄ odit oīs. ⁊ septimū detestat aīa ei⁹. Oculos sublimes cē. Sequit ⁊ eū qui seminat inter fratres discordias. istū septimo loco ponit tāq; magis exosum deo inter ceteros peccatores. Nec mirū. qꝛ tales tunicā christi incōsutilē nituntur diuidere quā ꝺñs in diuisam voluit remanere. Per hanc tunicā significat charitas in q̄ ⁊ p quā vnitas ecclesie ꝺseruat. Ad quā hortat apls Eph̄. iiij. Solliciti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. Tales sunt recte cōtrarij christo. qꝛ christus venit vt dispersos cōgregaret in vnū Johā. xi. pō. dispersos israelis cōgregabit. de ꝺyabolo autē vel de impio mēbro ei⁹ dicit Joh̄. x. Lupus rapit ⁊ dispergit. Et nota q⁹ sicut nihil magis nocet humano corpori q̄ cōtinuitatis eius diuisio. sic nihil magis nocet corpori christi mystico. i. ecclesie q̄ diuisio vnitat⁹. Ex vnoꝺo qō dicit ille discordie seminator oriſ tāta dissensio qō destruunt interꝺū ciuitates ⁊ castra. dissipant bona. hoīes occiꝺūtur. capitales inimicitie subsequunt. pessimū est hoc semē ex cui⁹ vnico grano tam pestifera messis exurgit.

De cōtumelia. DIS. IIII.

Septima filia ire est ꝺtumelia. Primo ergo videndū est q̄ꝺ sit cōtumelia. ⁊ q̄ sit ꝺifferentia inter cōtumeliā cōuiciū ⁊ impꝛopiū. Secūꝺo vtrū oīs cōtumelia sit pctm̄ mortale. Tertio vtrū hō ꝺebeat illatas sibi cōtumelias sustinere. ¶ Circa primū sciendu⁹ qō cōtumelia importat ꝺehonoꝛationē alicuius. Cōtingit aūt aliquē ꝺehonoꝛare ꝺupliciter. Uno mō q̄ñ priuat eū aliq; ꝺignitate vel excellentia p quā habebat honorē. ⁊ hoc fit p pctā factoꝛū sicut infra patebit. Alio mō q̄n ꝺeducit q̄s in noticiā sui vel alioꝛ id qō est ꝺ eius honorē. ⁊ hoc ꝓprie ptinet ad cōtumeliā. qō q̄ꝺ fit p aliq; signa. Sicut aūt ait Aug. ij. ꝺe ꝺoct. christia. Uerba, inter signa obtinent significāꝺi principatū. ⁊ ideo ꝺtumelia ꝓprie loquēꝺo ꝺsistit in verbis. Uñ ꝺicit Jſi. li. ethi. qō cōtumelioſus ꝺr aliq̄s qñ ꝓnus ⁊ veloꝛ ē ⁊ tumet vbis iniurie. qꝛ tñ p aliq̄ fcta qñq; significat aliq̄ꝺ q̄ in ſ qō significāt obtinēt vim vboꝛ significātiū. Inꝺe est qō ꝺtumelia extēſo noīe aliquotiēs ē i factis. Uñ sup illud Ro. i. Lō tumelioſos supbos cē. ꝺic glo. Cōtumelioſi sunt q̄ dictis vl factis ꝺtumelias ⁊ turpia inferūt. Similiť cuiciū ⁊ impꝛoperiū iportāt ꝺehonoꝛationē in vbis ſ ꝺifferēter. qꝛ cū p ſ oīa intēꝺat q̄s repꝛtare ꝺefectū alteri⁹ i ꝺetrimētū honoꝛis ei⁹. Hmōi aūt ꝺefect⁹ pōt eē triplex. ſ. culpe vel pene vel minoꝛatiōis. p cuiciū g̃ repꝛtat⁹ ꝺefect⁹ culpe vl pene. qꝛ vitiū solet ꝺici nō solū ꝺefect⁹ aīe ſ ꝛ corpis. Uñ si q̄s iniurioſe ꝺicat alicui ipſū eē claꝺū cecū vl aliq̄ hmōi ad ꝺeformitatē vl ōfectū corpis ptinēs cuiciū ꝺic. ſ nō ꝺtumeliā. Si aūt ꝺicat ip̄m esse furē medacē vel aliq̄ꝺ aliud culpabile nō solū cuiciū ꝺicit: ſ etiā ꝺtumeliā. ⁊ sic pz qō ꝺtumelia ꝺsistit in vbis repsentibus ꝺefectū culpe in ꝺetrimētū honoꝛis alteri⁹. platis cuiciuz vo ꝺsistit tā in vbis repsentātib⁹ ꝺefectū culpabilē q̄s penalē. Uñq; etiā repsentat aliq̄s ꝺefectū minoꝛatōis siue idigētie. q̄ etiā oꝛogat honoꝛi q̄sc̄uq; excellētiā cuiti. ⁊ hoc fit p vbū impꝛopij. qō ꝓpe fit qñ aliq̄s iniurioſe reꝺucit ad memoriā alteri⁹ bñficiū vel auxilium qō ei ꝺtulit necessitatē vel idigētiā patiēti. Uñ ꝺr. Eccī. xx. Datus ſpiētis nō erit tibi vtilis. exigua ꝺabit ⁊ multa impꝛopabit. ⁊ Jac. i. De⁹ dat oīb⁹ affluēter ⁊ nō impꝛopat. Istud viciū ꝺissuadet sapiēs. Eccī. xxvi. Uerba impꝛopij nō ꝺicas. Et. xviij. Hō assuetus in vbis impꝛopij oīb⁹ ꝺieb⁹ vite sue nō erudiet. Et sic pz ꝺria istoꝛ tñ qñq; vnū pro alio poni solet. ¶ Circa scm. ſ. vtꝛ oīs ꝺtumelia sic pctm̄ mortale sciēꝺū qō vba inquātū sunt q̄ꝺā soni nō sunt innocumētū alicui⁹ nisi forte p accideſ. grauādo. ſ. auꝺitū. puta cum aliq̄s nimis clamose loq̄t. Sz inquātū sunt signa significātia aliq̄ꝺ in noticiā alioꝛ pñt multa ꝺāna iferre: iter que vnū ē ꝺetrimētum honoꝛis vel reuerētie q̄ illi cui. inferť ꝺtumelia est ſ ab aliis exhibēꝺa ⁊ io tāto maioꝛ ē ꝺtumelia: q̄nto corā pl⁹ vel maioꝛib⁹ pſonis pferť. Hmōi aūt vboꝛ significatio ex iterioꝛi pferētis effectu pcedit. ⁊ io in pctis vboꝛ marie ꝺsiderāꝺū vť ex quo affectu quis pferat illa vba. Cū ergo cuiciū vel ꝺtumelia ꝺe sui rōne importēt quāꝺā ꝺehonoꝛationē si pferētis itētio ferať ad hoc qō p vba sua auferat alicui⁹ honorē. hoc ꝓprie. ⁊ p se est ꝺicē cuiciū vel ꝺtumeliam ⁊ hoc est pctm̄ mortale nō min⁹ graue q̄s furtū vel rapina: qꝛ nō minus amat hō honorē suū q̄s rē possessā. Si vo verbū cōuicij vel cōtumelie ꝺicat aliq̄s nō aīo ꝺehonoꝛāꝺi. ſ ꝛ forte vel ꝓpter coꝛceptionē: vel ꝓpter aliq̄ꝺ hmōi. nō est cuiciū vel ꝺtumelia formaliť ⁊ p se ſ p accideſ ⁊ q̄st materialť inquātū ꝺicit id qō pōt esse cuiciū vť cōtumelia. Uñ hoc pōt eē qñq; veniale pctm̄ ⁊ qñq; abscq; oī pctō. i quo necessaria ē ꝺiscretio ⁊ cautela vt hō moꝺerate talib⁹ vbis vtatur: qꝛ posset esse ita graue cuiciū qō p incautelā platum. auferret honorē illius ꝺtra quē, pferť: ⁊ tūc posset peccare mortaliť etiaz si nō itenꝺit ꝺehonoꝛationē illi⁹. sicut si aliq̄s incaute aliū ex ludo p cutiēs grauť ledat culpa nō caret. Qō aūt sine pctō possit aliq̄s pferre cuiciuz pz. qꝛ ⁊ ꝺns Luce vl. ꝺixit ꝺiscipulis. O stulti ⁊ tardi corde ad credēꝺum. Et apls ad Gal. iij. O ſensati galathe cē. Uñ ꝺubitāter sicut licitū ē aliquē cā ꝺiscipline vel coꝛrectiōis vberare vel dānificare in reb⁹. sic etiā ⁊ cā ꝺiscipline pōt aliq̄s aliū coꝛrigēꝺo aliq̄ verbū ꝺtumelioſum ei ꝺicere. Sicut ꝺns ꝺiscipulos vocauit stultos ⁊ apls galathas ſensatos. tñ sicut Aug. ꝺicit in lib. ꝺ sermone ꝺñi in mōte. raro ⁊ ex magna necessitate obiurgatōes sūt ꝓferēꝺe in q̄bus nō nobis. sed vt ꝺño seruiať istemus. Preterea. Phs. iiij. Ethi. ꝺicit entrapeliā q̄ꝺā esse vtutē ad quā ptinet bene cuiciari. Dicēꝺo. ſ. aliq̄ꝺ leue cuiciū nō ad ꝺehonoꝛationē vel ad ꝺtristationē illi⁹ in quē, pferť: ſ magis cā ꝺelectationis ⁊ ioci. hoc enī pōt esse sine pctō. si ꝺebite circūstātie obseruent. Si vo aliquis nō formiꝺet ꝺtristare eū in quē, pfert hmōi iocosum cuiciū ꝺumodo risum excitet audiētib⁹ hoc est vicioſū. sicut ibiꝺē ꝺr. Est g̃ cuicium vel ꝺtumelia veniale pctm̄ si sit leue cuiciū nō multū hoīem ꝺehonestās: ⁊ pferať ex animi leuitate. vel ex leui ira sine firmo ꝓposito aliquē ꝺehonestāꝺi: puta qñ itenꝺit q̄s aliuz p huiusmoꝺi verbū leuiter ꝺtristare. ¶ Circa tertiū. ſ. vtꝛ ꝺebeat hō illatas sibi ꝺtumelias sustinere. Sciēꝺū qō sicut patiētia necessaria est in his que ꝺtra nos fiūt. ita etiā in bis q̄ ꝺtra nos ꝺicunt. Precepta autē patiētie in his que ꝺtra nos fiunt sunt in ꝓparatione aīe habēꝺa. sicut Aug. in libro ꝺe sermone ꝺñi in mōte exponit illud ꝓceptum ꝺñi. Si q̄s pcusserit te in vna maxilla. ꝓbe ei ⁊ aliā. Ut. ſ. homo parat⁹ sit hoc facere si opus fuerit. nō tñ hoc semp tenet facere actu. qꝛ nec ipse ꝺns hoc fecit. Sz cū susceꝓisset alapam rñdit. Quid me cedis. vt habet Jo. xviii. ⁊ io etiā circa vba ꝺtumelioſa q̄ ꝺtra nos ꝺicunt. est iꝺe itelligēꝺū Tenemur enī hēre animū paratū ad ꝺtumelias tolerāꝺas. si expediēs fuerit: qñq; tñ oꝛ vt ꝺtumeliā repellamus. marie ꝓp. duo. Prio q̄ꝺē pp bonū ei⁹ q̄ cōtumeliā ifert. vt vi delz ei⁹ audacia repꝛimat: ⁊ ꝺe cetero talia nō attētet. ꝺm illō Prouer. xxvi. Rñꝺe stulto iuxta stulticiā suā ne sibi sapiēs videat. alio mō pp bonū multoꝛ quoꝛ. pfect⁹ ipediť p ꝺtumelias nobis illatas Uñ Gre. ꝺicit sup eze. Omel. ix. Ui quoꝛ vita in exēplo imitatōis ē posita ꝺeberēt si possent ꝺetrahētiū sibi vba cōpescē ne eoꝛ pꝺicationē nō audiāt qui audire poterāt ⁊ i prauis moꝛib⁹ remanēteſ bñ viuē ꝺtenāt. Sciēꝺū tñ qō cuiciātis audaciā oꝛ hō moꝺerate repꝛimere. nō ꝓpter amoꝛē vel cupiditatē priuati honoꝛis: ſ ꝓpter officiū charitatis. Uñ Prouer. xxvj. ꝺicit. Ne rñꝺeas stulto iuxta stulticiā suā ne efficiaris ei similis. Hoc ēt sciēꝺū qō si aliq̄s cōtra

quē cōuitia ꝓferunt taceret vt tacēdo cōuiciātē ad iracūdiā ꝓuocaret.pctm̄ eēt.qz h̄ ad vindictā ptineret.Sed si aliqs taceat volēs dare locū ire vel cōtumelie.z vt ꝑstet exēplū patiētie.h̄ est laudabile.Un̄ pl̄s.Qui inquirebāt mala mihi locuti sunt vanitates tē. Se quit.Ego aūt tāq̄.surd⁹ nō audiebā z sic mut⁹ nō apiēs os suū.z Eccl̄i.viij.Ne litiges cū hoīe linguato z nō strues ī ignē illi⁹ ligna.

¶De maledictione. DIS.V.

OCtaua filia ire est maledictio circa quā ꝟsiderāda sunt tria.Primo vtrū sit licitū maledicere homini.Scō vtrū liceat maledicere irrationali creature.Tertio vtrū maledictio sit peccatum mortale.

¶Circa primū sciēdū q⁹ maledicere idē est qđ malū dicere.Differentie aūt triplicit̄ se hz ad id qđ dr.Uno mō p modū enūciatiōis.sic aliqđ exprimit mō indicatiuo.z sic maledicere nihil est aliud q̄ malū alteri⁹ referre qđ ptinet ad detractorē.Un̄ q̄q⁹ maledici detractores dicunt.Alio mō dicere se hz p modū cause ad id qđ dr.z hoc qđez primo z principaliter cōpetit deo q oīa vbo suo fecit fm illud psal.Dixit z facta sunt.Cōsequenter aūt cōpetit hoīb⁹ q vbo suo alios mouēt p impiū ad aliqđ faciēdū.z ad h̄ instituta sunt verba īperatiui modi.Tertio mō ipsum dicere hz se ad id qđ dr q̄si expressio q̄dā affect⁹ desiderātis id qđ vbo exprimit z ad h̄ instituta sunt vba optatiui modi.Pretermisso g̃ primo mō maledictiōis q̄ē p simplicē enūciationē mali.ꝟsiderādū ē de aliis duob⁹ vbi scire oz q⁹ facē aliqđ vel velle illud se ꝟsequit in bonitate z malicia.Un̄ in istis duob⁹ modis q̄bus malū dicit p modū imperātis vel p modū optantis eadē rōne est aliqđ licitus z illicitū.Si.n.aliqs impet vel optet malū alteri⁹ inq̄tū est malū q̄si ipsum malū intēdens.sic maledicere vtroq⁹ mō est illicitū.z h̄ est maledicere p se loquēdo.Si autē aliquis impet vel optet malū alterius sub rōne boni sic est licitū.nec erit maledictio p se loquēdo sed p accidēs.qz p̄ncipalis intentio dicētis nō fert ad malū sed ad bonū.Cōtingit aūt malus aliq̄ō dici impando vel optādo sub rōne duplicis boni.q̄q⁹ qđez sub rōne iusti z sic iudex licite maledicit illū cui ꝓcipit iustā penaz inferri.z sic etiā ecclesia maledicit anathematizādo.Sicut etiā ꝓphete q̄si imprecant mala peccatorib⁹ q̄si cōformātes volūtatē suā diuine iusticie.l⁹ hmōi imprecationes possint etiā p modū p̄nūciationis intelligi.Q̄q⁹ vo dr aliqđ malū sub rōne vtilis puta cū aliquis optat aliquē peccatorē pati aliquā egritudinē vel aliqđ impedimentū.vel vt ipse melior efficiat.vel saltē ab alio⁹ nocumēto cesset.vñ malū optare p se loquēdo sub rōne mali ꝓhibet apl̄s Ro.vij.Benedicite z nolite maledicere.Et Jaco.iij.dr q⁹ sic ex eodem fonte nō ꝓcedit aq̄ dulcis z amara.sic nec ex eodē oze oz ꝓcedē bñdictio dei z maledictio hoīs qui ad imaginē dei factus est.Malū tamē sub ratione boni iusti vel vtilis imprecat scriptura in multis locis.Nā Deut.xxvij.dr.Maledict⁹ q̄ nō pmanet in ſmonib⁹ legis huius.Et Helyas maledixit q̄nquagenarijs duob⁹.iiij.Reg.j.Et helyzeus pueris sibi illudētib⁹.iiij.Reg.ij.pl̄s etiā dicit:Muta fiāt labia dolosa.Idē.Erubescāt z reuereant vehemēt oēs inimici mei.Et multa talia ꝓfert q̄ oīa intelligēda sunt vel p modū p̄nūciationis vel p modū imprecationis mali sub rōne boni iusti vl vtilis.

¶Circa scōm.s.vtruz liceat maledicere irrationabili creature. Sciēdū q⁹ maledictio z bñdictio ad illā rē ptinēt cui pōt aliqđ bñ vel male ꝟtingere in ordine ad creaturā rōnalē pp quā sunt irrōnales creature.Ordinant aūt ad eā mltiplicit̄.Uno mō p modū subuentionis ī creaturis irrōnalib⁹ subuenit būane necessitati:z h̄ mō dr boi dixit Heñ.iij.Maledicta terra ī ope tuo.vt.s.p ei⁹ sterilitatē hō puniret.Et ita etiā itelligit q̄ dr Deut.xxviij.Bñdicta horrea tua.Et ifra.Maledictū horreū tuū.Sic etiaz dauid maledixit montes gelboe fm Greg.expositionē.Alio mō creatura irrōnalis ordinat ad rōnalē p modū significatiōis.z sic dr̄s maledixit ficulneā in significationē iudee.Tertio mō creatura irrōnalis ordinat ad rōnalē p modū ꝟtinētis.s.tpis vl loci.Et sic maledixit Job diei natiuitatis sue pp culpā originalē quā nascēdo ꝟxit.z pp sequētes penalitates.Et pp h̄ etiā pōt intelligi dauid maledixisse mōtib⁹ gelboe vt legit.ij.Reg.j.s.ꝓpter cedē ppli q̄ in eis ꝟtigerat.Maledicere aūt reb⁹ irrōnalib⁹ inq̄tū sunt creature dei est pctm̄ blasphemie.Maledicere aūt eis fm se ꝟsideratis.est ociosum z vanū et p ꝟsequēs illicitū.

¶Circa tertiū.s.vtrū maledictio sit pctm̄ mortale sciēdū q⁹ maledictio de q̄ nūc loquimur est p qua p̄nūciat malū ꝟ aliquē vel impando vel optādo.velle aūt vel impio mouē ad malū alteri⁹ fm se repugnat charitati q̄ diligim⁹ primū volētes bonum suū:z ita fm suū gen⁹ est pctm̄ mortale.z tāto grauius quāto psonā cui maledicim⁹ magis amar z reuereri tenemur.Exo.xxj.Qui maledixerit patri suo z matri morte moriatur.Cōtingit tamē verbuz maledictionis,platū esse pctm̄ veniale.vel ꝓpter puitatem mali qō q̄s alteri maledictio impcat vel etiā ꝓpter affectū ei⁹ cui,pfert maledictionis verba dum er leui motu.vel ex ludo aut surreptōe aliq̄ talia verba,pfert:qz peccata vboz maxie ex affectu pensanē vt supradictum est.

¶De blasphemia. DIS.VI.

NOna filia ire est blasphemia.Circa quā ꝟsiderādum est primo de blasphemia in generali Scōo de blasphemia q̄ dr̄ pctm̄ in spiritū scm̄.Circa primū videdū est primo q̄d sit blasphemia.z de ꝟuisionib⁹ eius. Scō vtrz blasphemia semp sit pctm̄ mortale.Tertio vtrz sit in dānatis.Quarto spāl̄r dicēdū est de blasphemia q̄ q̄dā pueri ex consuetudie deū negāt in ſmone cōi.Quīto de blasphemia illoz q̄ se dyabolo reddē ꝟsueuerūt.Sexto de blasphemia,ppzie dicta que ē q̄n vba ꝟtumeliosa,pfert aliqs contra deū vl sanctos.

¶Circa primum sciēdū est qō blasphemia est q̄n ꝟtumeliosa vba ꝟ dei bonitatez vel scōz reuerentiā,pferunt.Est aūt blasphemia q̄druplex.s. cordis oris scripture.z opis.

¶Prima ergo blasphemia est q̄ in corde cogitatōe ꝟsistit:de qua dr Matth.xv.De corde exeūt cogitatōes male blasphemie tē.Quicūq⁹ enī negat de deo qđ ei conuenit.vel asserit de eo qđ ei nō cōuenit.derogat diuine bonitati.Nō q̄dē pōt ꝟtingere duplr.Uno mō fm solā opinionē itellect⁹.Alio mō adiūcta q̄dā detestatōe affect⁹.Sic ecōtrario fides de deo per dilectionē ei⁹ pficit.hmōi ergo derogatio diuine bonitatis vel fm itellectū tm̄ vel etiā fm affectū si ꝟsistat tm̄ in corde est cordis blasphemia.Scōa est blasphemia oris que ex corde puerso ꝓgredit ī vba ꝟtumeliosa ꝟ deū.Un̄ biere.iij.Uerbis supbie blasphemasti Et Matth.xxviij.Blasphemabāt mouētes capita sua.Itez Luc.xxiij.Unus de bis qui pēdebāt latronibus blasphemabat eu⁹ tē.

Tertia est blasphemia scripture vt in libris hēticoz.Ut in alcorano mahumetti.z in dogmate arrij.z manicheoz:z alioz hēticorū de q̄b⁹ ysa.x.Ue qui ꝟdūt leges iniqs.Un̄ Apoc.viij.Bestia ascēdens de mari p quē hēsis significat.septē capita hēbat.in q̄b⁹ erāt scripta noīa blasphemie.p septē capita signat hēsum vniuersitas z diuersitas que scribūt z tradūt blasphemosa ꝺ deo z libris z scriptis famosis z blasphemosis.Legit in ecclesiastica hist.lib.ix.c.v. qō maximinus impator ꝟsinxit acta blasphemosa ꝺtra xp̄m q̄ fecit in tabulis ereis ꝟscribi z p singulas vrbes ferri ī ppetuā memoriā:z in eis z in agris,pmulgari z ꝓceptoz⁹ scholariū tradi.vt in eis facerēt pueros exercitari legendo.dictando meditādo.Sz hāc blasphemiā tāta vltio dei secuta est vt dr̄ in.viij.eiusdē libri.quod vbiq⁹ illesis chr̄ianis z oī,pspitate fruēt⁹ vbiq⁹ fame peste z aere corrupto z igne sacro z morbis varijs afficiebanē z moriebanē gētiles blasphemi.Ipse aūt vt dicit.x.c.impius maximin⁹ victz z cōfusus fugiēs z compulsus flagellis christum fateri deum verz z iustum tabe z miseria cōsumptus z deficcatus ozbatus luminib⁹ videns clarius que in christū cōmiserat p doloris sensum pre angustia ꝺteriozū viscez de stratu suo,pfiliēs z p̄ doloris vehemētia in terrā se allidēs sepe z christi oipotētiā recognoscēs spīn blasphemū p doloz⁹ exalauit. Quarta ē blasphemia opis qñ aliqs vsurpat sibi qō dei sol⁹ē.vt cū facit se tāq̄ deū adozari vl vsurpat sibi honozes diuinos vt nabuch.q̄ ꝓcepit holoferni vt oēs deos terre exterminaret vt ipse sol⁹ de⁹ diceret Judith.iij.z vt herodes agrippa cui acclamabāt hoīes dei voces z nō hoīs.q̄ pcussus ab angelo vermib⁹ scaturiēs expirauit Act.xij.Blasphemia ē cū aliqs alium ad idola colēda ītat aut cōpellit.vt nabuch.Dañ.iij.blasphemia tm̄ ē qñ aliqs aliqō factū facit turpe p qō alijs dat occasionē ruine z obloquēdi ꝺta deū vel ꝺta bonos.vt cū aliqs apostatat a fide vel a bonis moz⁹ p cui⁹ exēplū alij scādalizāt z ꝟ deū aut bonos obloquūt.vt dauid in casu suo de quo dr̄.ij.Reg.xij.Qñ blasphemare fecisti inimicos nomē domini,ppter verbum hoc.i.factū dignum verbo q⁹ fuit factū,pditionis z adulterij cū,bersabee z homicidij z,pditionis vrie.Sil̄r filius qui natus est tibi morte morie Item ponunt a quibusdā tres species blasphemie.Quarum prima est quando aliquid attribuitur deo qō ei non cōuenit.Secunda est quando remouet a deo q⁹ ei cōuenit.Tertia est quādo q⁹ id dei qō ē,ppriū attribuit creature.Sed fm ista tria nō possunt pro pzie loquēdo distingui diuerse species peccati blasphemie qz deo attribuere q⁹ ei nou conuenit vel ab eo remouere qō ei conuenit non differt nisi fm affirmationē z negationē.que q̄dē diuersitas speciem habitus nō distinguit:quia per eandē scientiā falsitas affirmationum z negationum z per eandem ignozātiam vtroq⁹ mō errat cum negatio,pbetur per affirmationē sicut habet.ij.posteriozum. Qō autem ea que dei sūt,ppzia creature attribuant hoc ptinere vi

detur ad id qō aliq̄d ei attribuaf quod ei nō conuenit. Quicquid enīz est deo ꝑpriū est ipse de⁹ attribuere ergo alicui creature q⁹ est dei ꝑpriū est ipsuz deū dicē idē eē creature. Itē sunt q̄ttuoz modi vulgares blasphemie nimis apud hoīes assueti. Prim⁹ est passim sine cā deū negare q̄si ad singula iurādo. Secūdus est dyabolo se reddere similiē in iurādo. Tert⁹ est turpiē ⁊ irreuerēter assumē sacra mēbra q̄ christ⁹ ꝓ nr̄a redēptione suscepit. ipsumq; q̄si mēbratim enormiē lacerare. Quart⁹ est actū illū fediss̄imuz deo attribuere qō nephādiss̄imū iuramētū multū est assuetū apud multos. Istis q̄ttuoz modis blasphemie maxīa ps christianitatis horribiliter ē corrupta. Unū. b. Joh. Apoc. xvij. dic̄ sevidisse mulierē. i. modi malicīa sedētē sup bestiā coccineā. i. dyabolū īfernalē. Et ꝟ mulier erat plena noīb⁹ blasphemie q⁹ fere tot⁹ mūd⁹ istis q̄ttuoz blasphemiis est repletus. ¶ Circa scōm. s. vtrū blasphemia semp sit pctm̄ mortale. Sciēdū q⁹ pctm̄ mortale ē ꝑ qō hō sepaf a ꝑmo ꝑncipio spūalis vite qō est charitas. Unū q̄cūq; repugnāt charitati sūt pcā mortalia. Blasphemia aūt fm gen⁹ suū repugnat charitati dei q̄a derogat diuine bonitati vt dictū est q̄ est obiectū charitatis. ⁊ ideo blasphemia ex suo genere est mortale pctm̄. Ulteri⁹ q̄ blasphemia opponif ꝟfessioni fidei. hz in se grauitatē infidelitatis. ⁊ aggranaf pctm̄ si pueniat detestatio volūtatis ⁊ adhuc magis si ꝓrūpat ī verba fīc ⁊ fidei laus augef ꝑ dilectionē ⁊ ꝟfessionē. Unū cū infidelitas sit pctm̄ grauiss̄imū. ꝺns est qō blasphemia sit pctm̄ maximum ad idē gen⁹ ptinēs ⁊ ipsam aggrauās. Pōt tm̄ ctigere qō aliq̄s absq; deliberatiōe ⁊ ex surreptiōe ꝓfert v̄ba blasphemie ⁊ ꝟ dupliciter. Uno mō q̄n nō aduertit illud qō dic̄ eē blasphemiā. puta q̄n subito ex aliq̄ passione in v̄ba imaginata ꝓrūpit nō ꝟsideras nec attendens significationē v̄boz. ⁊ tūc est veniale pctm̄. ⁊ nō hz ꝑprie nomē blasphemie. Alio mō q̄n scit ⁊ aduertit hoc esse blasphemiā significata v̄boz ꝟsideras. ⁊ tūc nō excusaf a pctō mortali. maxīe si ex ꝟsuetudine pessima īmo execrabili corruptela subito sine deliberatione ī talia v̄ba ꝓrūpit. ¶ Circa tertiū. s. vtrū blasphemia sit in dānatis. sciēdū qō dānati in īferno retinēt puersaz volūtatē auersam a dei iusticia q̄ diligūt ea ꝓ qb⁹ puniunf ⁊ vellent eis vti si possent ⁊ nibilomin⁹ odiunt penas q̄s ꝓ peccatis hmōi patiunf. dolēt ergo de peccatis q̄ miserūt nō q̄ ipsa odiāt sz q̄ ꝓ eis cruciant. Sic ergo talis detestatio diuine iusticie est in eis quedā īterioz cordis blasphemia. Et credibile est q⁹ post resurrectionē erit ī eis etiā vocalis blasphemia. Sicut ⁊ laus vocalis dei erit tūc ī beatis. Unū Apoc. xvj. dr. Estuauerūt hoīes estu magno ⁊ blasphemauerūt nomē oñi habētis potestatē sup has plagas vbi glo. dicit qō in inferno positi q̄uis sciāt se ꝓ merito puniri. dolebūt tm̄ quod de⁹ tātā habeat ptātē qō eis inferat tales plagas. videntes ergo ⁊ sentiētes se ꝓ scelerib⁹ suis cruciari ⁊ sciētes hmōi penas esse ꝑpetuas. nec se posse impetuū eas euadere tāq; despati ferunt ad omne qō eis suggerit puersa volūtas diuinaz iusticiā detestando.

De blasphemia. DIS. VII.

Circa quartū ꝟsiderādū est de blasphemia illoz qui passim in singulis fere v̄bis deū negāt. Que pestis quātū sit detestabilis ⁊ nephāda spāliē oñdunt. Baptismalis ꝑmissio. Exemplaris instructio. oñstrictū dei iudiciū. ⁊ horrēdū suppliciū. ¶ Prio q̄dē ostēdit baptismalis ꝑmissio quātū sit ꝟ vitū detestādū. oū dyabolo ⁊ pōpis eī⁹ abrenūciauim⁹ ⁊ christo nos deuouim⁹ eē suos quā sponsionem suātes christi ppli sunt ⁊ saluādi p eū Matth. j. Saluū faciet populū suū a peccatis eoz. Isai. lxiiij. dic̄ domin⁹ ppls meus est ⁊ filij nō negātes. ⁊ fact⁹ sum eis saluator. Ideo sponsionē hāc infringē est iniquitas maxīa ⁊ negatio ꝺ deū altissimū. Job. xxxj. Si maximū fuit pctm̄ petri q̄ negauit christū nō corde sz ore. nō ex leui cā. sz vt mortē euaderet. nō nisi ter. nō turpit. nō aliē nisi dicēdo trāseū tib⁹ dicētib⁹. tu ex illis es. nescio q̄d dicis. nō sum. nō noui hoīem illū. q̄stū pōt vocari pctm̄ illoz q̄ tā sepe. ⁊ tā sine cā. ⁊ tā apte ꝟsuerūt dicē nō de hoīe sz de deo tota die nego deū nisi ꝟ vel illa fabula vel nisi ꝟ ita fit. ipsa ꝑnia petri ostēdit magnitudinē culpe hui⁹ qui stati vt cognouit q̄d fecerat negādo se nō nosse hoīez illū. egressus foras flenit amare. Et dr in scholastica histo. qō intrauit spelūcaz quādā ī q̄ ptinue fleuit ꝑ triduū añ resurrectionē quousq; christus post resurrectionē suā apparuit ei ꝟfortās eū. Et dr qō fuit cōsuetudo. b. Petri: postea qō q̄n de nocte ante gallicantū recolebat factū suū. ꝓrūpebat ī fletū ⁊ in itinerario clemētis legif qō tūc surgebat ad oñonē. Ad ꝟ faē exēplū de ēpo q̄ timore mortis christū negauit ꝑ qō factū vt domin⁹ ei dimittēt fugit ad solitudinē in q̄ ꝑ xl. annos vixit nud⁹ de radicib⁹ herbaz ī oñone ⁊ lachrymis īsistēs ⁊ deū rogās vt ꝟ pctm̄ ei dimittēt. quē sīc legif ī vitis pa. cū quidā scīs pr̄ in spelūca īuenisset dixit ei. qō nec dū īuenerat apō deū qō pctm̄ illud esset ei dimissum nisi penultīo anno añ mortē suā. q̄ cū ei ꝟ dixisset egressus est foras ad oñonē fleris genib⁹ ⁊ eleuatis ad celū oculis ⁊ manib⁹ iūctis pariē facta ē facies ei⁹ splēdēs vt sol. ⁊ ī oratiōe spiritū emisit quē sanct⁹ q̄ īuenerat eū sepeliuit. Itē homines q̄nq; multū volūt oñdere se amare amicos ꝺsueuerūt eis dicere oīa facere ꝑ vobis ptergq; negare deū. ꝑ qō oñdūt oibil debere fieri ꝺ difficili⁹ q̄s negare deū. ꝑpter culpe hmōi grauedinē tales dicunt antichristi. i. Joh. ii. Nūc antichristi multi sunt. Quis est mēdax nisi q̄ negat ihesū christū. ꝟ antichrist⁹ ē pp magnitudinē hui⁹ petī vr inutiliē sacerdos orare ꝑ mortuo ī ꝟ peccato. dicit Orig. ī ꝺmendatione mortuoz. ⁊ si in te peccauerūt trī nūq; te negauerūt. q. d. si te negassent nō exaudires nos ꝑ eis nisi ꝺdignaz pnāz sup ꝟ fecisset. ¶ Scōm ꝟ idē oñdit exēplaris īstructio ad ꝟ. n. sunt exempla plurima scōz. Deb. xj. Sancti ludibria ⁊ vbera sunt expti. insup ⁊ vincula ⁊ carceres. lapidati sunt secti sunt. in occisione gladij mortui sunt. poti⁹ pati eligētes oīa tormētoz genera. q̄s semel christū negare. Ut ptz currēdo p martyria ⁊ tormenta singuloz q̄ aspecta multū possunt ꝺfundere sic de facili deū negātes q̄ ꝑ mortui vni⁹ pulicis vl⁹ muscē septies deū negāt. Cōtra quos ē qō legif ī triptita histo li. vi. Cū q̄dā martyr diuersis afflict⁹ supplicijs nollet aliq̄ten⁹ christū negare tandē semiuiuus relict⁹ ⁊ melle punct⁹ in alto patibulo eleuat⁹ ē nud⁹ ad solē vsq; ad vesp̄as. ⁊ ꝟ extorq; ret qō alia tormēta nō poterāt. q̄ nō solū chr̄m nō negabat sz ipsū laudabat ⁊ tortures tāq; īferiores ꝺtēnebat ⁊ irridebat ī alto positus ipi ī imo ad ꝺfusionē eoz q̄ ab vbere dicti sunt christiani christianoz filij ⁊ inē christianos nutriti ⁊ edocti ⁊ veterati q̄ sic deos cili deū negāt. Ponif ꝟ exēplū cuiusdā saraceni ī fide neophyti: ꝺ quo dr q⁹ qn̄ rex francie ⁊ franci ceperūt damiatā ī ꝓio impetu sine sanguis effusiōe ⁊ īsultu q̄dā saracen⁹ venit ad licias christiano ruz clamās qō recipeē q⁹ volebat fieri christian⁹ quo recepto ⁊ ꝑposito examiato cū fuisset baptizat⁹ ⁊ iret cū rege ⁊ alijs christiāis fideliē ꝺtra saracenos captis christianis ⁊ rege ludouico. capt⁹ est ⁊ ipe a saracenis. q̄ cū fuisset inē eos ꝑmo blādicijs ⁊ ꝑmissis cum nō possent eū ad chr̄z negāduz īflectere minis addiderūt fcā ducentes eū nudū flagellādo ꝑ eoz castra. cū nec sic vellet christū negare lardū ardēs ī carnē ei⁹ fundebāt. ⁊ post pluria alia tormēta eū ad stipitē ligatū totū texerūt ⁊ ꝟfixerūt sagittis. nec trī christi negationē fz laudatione extorserūt. Ad idē facit exēplū qō legif ī triptita histo. li. iij. Cū simeon eps pside q⁹ nolebat christū negare ⁊ solem adozare ī carcerē ducereē zuzades eunuch⁹ regis sabor ꝑsaz seque baf btificās eū in fcō suo. quē cū ille argueret ꝺ ꝟ q⁹ ipe cū eēt maxim⁹ ī curia dicti regis ꝑsaz simulatoie vsus fuerat christū negare. ⁊ solē adozare. ille dolēs ꝑ simulatōe facti abiecit vestīta ꝓcio sa qb⁹ erat īdut⁹ ⁊ venit ad fores regias flēs ⁊ eiulās. ⁊ cū ab eo vocato q̄reret rex sabor. ait zuzades. duplici cā o rex re⁹ suz ⁊ mozi debeo. Una ē q̄a simulatione te decepi. Alia ē q⁹ christū negare vis⁹ sui ⁊ solez adozare ⁊ populū scādalizaui figmēto meo. Cū aūt nollet christū negare nec solē adozare. capitalis sīa data ē ꝺtra eum. Rogauit aūt regē vt ꝑ oī seruitio qō ei fecerat daret ei vt ꝓco clamaret qō ꝑ nullo alio fozesco decapitabaf nisi ꝑ ꝟ q⁹ christū nolebat negare ⁊ qō ꝟ ꝑ pn̄a susceperat q⁹ populū figmēto suo scādalizauerat. qō ita factū ē Itē ibidē legif. li. vj. qō cū esset ꝺsuetudo romanoz ipatoz qō in ꝓcipuis solēnitatib⁹ āte ipatores ponereē ara ⁊ th⁹. ⁊ ꝑ honore ipiali milites supponerēt th⁹ ⁊ munera accipent. Quidā milites chr̄iani nō aduertētes dolū iuliani apostate ipatoꝭ q̄ āte se arā fecerat vt demōib⁹ sacrificarēt ꝑ honore ipiali th⁹ sup posuerūt ⁊ auri munera ab ipatore acceperūt. Cū aūt a ꝺsilijs suis chr̄uz bñdicerēt q̄dā dixerūt eis. Quō īuocaf eū quē panloāte negastis. Cū aūt ipsi q̄rerēt vbi ꝟ fecerāt ⁊ q̄n. ⁊ diceret eis qō q̄ꝺo th⁹ obtulerūt ī signū idolatrie ⁊ negatōis chr̄i aduertētes dolū ad ipatoꝛ venerūt ⁊ aurz qō acceperāt piecerūt ⁊ dextras q̄b⁹ ignoꝛantes fraudē th⁹ obtulerāt sibi āputari rogauerūt: quos capitali sīa ꝺdēnauit: post aūt edictū reuocans eos exilio ꝑpetuo ꝺdēnauit ne breui misiavitā finirēt. Tertio ad ꝟ flagitiū detestādū mouē nos dz districtū dei iudiciū: qz chr̄s se negātes negabit ī iudicio ptic̄lari. i. ī morte. ⁊ ī iudicio gnāli Math. x. Qui negauerit me coz̄ hoī b⁹ negabo ⁊ ego eū coz̄ patre meo. i. Thim. ij. Si negauerim⁹ eum ipse negabit nos. Tūc iplebif illud Sap. xij. videtes illū quē olim negabāt vez deū agnouerūt ꝑ qō ⁊ finis ꝺdēnatōis illoz veniet sup illos. ¶ Quarto mouē dz ad hoc flagitiū detestādū horrēdum suppliciū quo negātes eternal⁹ punient Sap. xvj. Negātes nosse te impij ꝑ fortitudinē brachij tui flagellati sūt nouis aquis ⁊ grandinibus ⁊c. Jude. j. sub introierūt q̄dam ⁊c. solū dn̄m nr̄m ihe-

suz chriſtū negãtes. Et de pena eoz ſequit ſicut ſodoma z gomoz ra z vicine ciuitates facte ſunt exemplũz ignis eterni penã ſuſtinẽtes. Similit z bi q̃ carnẽ maculãt oſtatione ſpernũt negãdo. ſz maieſtatẽ blaſphemant q̃ deum negant. dyabolo ſe reddunt. tradunt demonib⁹ eternaliter cruciãdi. ſic dr Piere. v. Sic dereliq̃ſtis me dic dñs. ſic fuietis dijs alienis i terra nr vra. i. i iferno. Sic iudei q̃ dereliquerũt deũ z coram pylato negauerũt pro ceſare ipatore romano traditi ſunt ipatori romanoz z ipſis romanis cruciandi. Sic refert ioſeph z egyſippus. z Dañ. ix. Occidet chriſtus z non erit eius populus qui eũ negaturus eſt ꝛc.

¶De blaſphemia. DIS. VIII.

Quinto. ſ. de blaſphemia illoz q̃ ſe dyabolo reddẽ oſueuerũt. Sciẽdũ q̃d ad hoc flagitiũ deteſtãdũ mouẽ nos debẽt. admirãda dei benignitas. oſeruãda deo fidelitas. z horrẽda hoſtĩ crudelitas.

¶Prio q̃dẽ mouẽ oz dei benignitas q̃ nos ex mera bonitate creauit. ex ineffabili nos pietate redemit. angelicã nobis cuſtodiã opꝰtauit. oſeruat. ptegit. dirigit z defendit. z hmõi innumera bñficia p̃ſtat z p̃ſtitit. iſup z regnũ eternũ nobis dare diſpoſuit. Berñ. Illi te totũ debes a quo te totũ habes. Magna g̃ ẽ infamia talẽ dñz cõtinẽ. z alij ſe reddẽ. hoies fideles z grati q̃ a dñis ſuis tpalib⁹ mnera bñficia receperũt. nullo mõvolũt eos dimittẽ z alij adherẽ. Unde Joſue. xxiij. Abſit a nobis h̃ ſcel⁹ vt recedam⁹ a dño z ei⁹ veſtigia relinquam⁹. ¶Scõo mouẽ nos oz ad h̃ idẽ. p̃miſſa fidelitas z pactuz qõ cũ ipſo fecim⁹ i baptiſmo vbi nos deo. p̃miſim⁹ fuituros. abrenũciãtes dyabolo z põpis ei⁹. Unũ grauiſſimũ ẽ pctũ z pditio peſſima alij dño ſe reddẽ. p̃miſſaz fidelitatẽ ifringẽ. z ſũmũ dñm denegare z pacta fidei violare de h̃ dr Iſai. xxiiij. Diſſipauerũt pactũ ſẽpiternũ. ſ. baptiſmi. Et. xxviij. Percuſſim⁹ fed⁹ cũ morte z cũ iferno fecim⁹ pactũ. Grauis ifidelitas ẽ q̃n legitimũ negãt deũ z dñm: granioz cũ eũ nitijs afficiũt z de poſſeſſiõeꝝ caſtro ſuo eũ eiiciũt. grauiſſima q̃n caſtrũ aduerſario dyabolo tradũt. Nec tales infideles deo iudicãdi ſunt ab hoĩb⁹ foze fideles ipſis hoĩb⁹. In triptita hiſtoria li. j. legit. qõ cũ oſtãtin⁹ ipatoz vellet expiri q̃ẽnt fideles chriſtiani vt eos ſibi i palacio retineret. nou⁹ fact⁹ chriſtian⁹ occult⁹ edidit edictũ tale q̃ oẽs chriſtiani q̃ nollẽt idola adorare de curia ei⁹ exirẽt z dignitates pderẽt z vitã ſibi dimitti pro magno munẽ reputarẽt. Tũc q̃dã relict⁹ honorib⁹ a curia receſſerũt. dicẽtes qõ magis volebãt deo fuire q̃z demonib⁹ z eterno ipatori q̃z tpali. Alij ãt eõ dixerũt amoze tpaliũ illecti qõ magis volebãt fuire ipatori pelgẽtes volũtati z ipiali edicto obedire z facẽ q̃cq̃d ipator vellet. qõ audiẽs ipator illos q̃ parauerãt chriſtũ negare z idolis imolare abiecit a ſe dicẽs. Impoſſibile ẽ illos eẽ fideles hoĩb⁹ q̃ deo ſunt infideles z ei⁹ pditores ſunt. Alios aũt q̃ deo fideles extiterãt. circa ſe vocauit z ſe z officia ſua eis omiſit z dignitates ſuas. ¶Tertio oz te ad idẽ mouẽ hoſtis maligni horrenda crudelitas cui te reddis. quẽ quãto plus te ei reddis. tãto crudeliozẽ eũz inuenis. z quanto plus ei fuis. Similis ẽ pharao Piere. vj. Crudelis eſt z nõ miſerebit. Crudelis ẽ bonis. crudelioz ſuis. crudeliſſim⁹ ſibipſi et dicẽ q̃dã glo. Crudelis ẽ ſuis i vita. crudelioz i morte. crudeliſſim⁹ poſt mortẽ Iſa. v. Rugit⁹ ei⁹ vt rugit⁹ leonis frendet z tenebit p̃dã ꝛc. h̃ faciet ſuis i morte vel poſt mortẽ. Prouer. v. Ne des alienis honorẽ tuũ z annos tuos crudeli. qõ fac q̃ ſe dyabolo reddit. De hui⁹ crudelitate Reg̃re ſupra. De iferno. Itẽ cũ q̃dã luderet ad decios i q̃dã terra vbi hoies aſſueti ſunt negare deuz z ſe p guttur dyabolo reddẽ z cũ oĩa amiſiſſet vno denario excepto dyaboli ſi corpe z aĩa ſe p guttur reddidit. z i ſignũ hui⁹ poſt multas blaſphemias eis denariũ piecit. Et cũ mane fctõ iret ſol⁹ p viã obuiauit duob⁹ demonib⁹ i ſpecie hũana q̃ dixerũt ei qõ eẽnt dñi ſui demones q̃b⁹ reddiderat ſe. z ſignũ hui⁹ denarij quẽ eis. piecerat ei oñderũt z dixerũt ei qõ iret añ eos qz venerãt ad eũ deducẽdũ ad hĩtationẽ ſuã. Qui rogauit eos q̃ pmitterẽt cũ ire ad domũ ſuã z qõ poſt duos dies ſequeret eos quocũq; irẽt vel vellẽt. Qõ cũ factũ eẽt p̃ma die mãſit i domo ſua triſtis z deſperãs nec cãm alicui pãdens. nec comedens nec bibẽs. Cũ aũt ſequẽti die q̃dã mulier añ domũ ei⁹ trãſiret paup z infantulũ inẽ brachia portãs z peteret ab eo pro deo de pane ſuo dixit illi q̃ nõ daret ei niſi recipet pro dñis ſuis cũ q̃bus erat itur⁹. ſ. demonib⁹ q̃b⁹ ſe reddiderat q̃ illa facẽ abhorruit: z iuit ad amicos illi⁹ ſuadẽs eis vt diligenẽ req̃rerẽt ab eo q̃d eẽt qõ ei dixerat z eũ cuſtodirẽt. Qõ cũ ſeciſſent z ille eis totã vitatez manifeſtaſſet. icepit clamare. Uenĩt vt me ſecũ deferãt. Sinite me ire ne violenẽ rapiãt me. Cũ aũt illi eũ detinerẽt z ad pnãm. puocarent. demões iuiſibiles ab eis eũ inẽ man⁹ pſtrauerũt z occiderũt. Magna nimis ẽ inſania ſic peccãtiũ. qz cuz ouis naturaliter horreat lupũ z fugiat mus cattũ colũba accipitrẽ. iſti ercutiũt ſe a ſinu paſtoriis pij z pijciũt ſe in os infernalis lupi qui rapit z diſpgit oues. ſic dicit Joh. x. Nõ ſufficit eis reddẽ ſe ei ſz reddũt ſe ſuos z ſua qõ frequẽter multi: de q̃bus in pſ. Immolauerũt filios ſuos z filias ſuas demoniis. Cũ q̃dã calciaret ſe z difficulter itraret in ſotulari dixit q̃ reddebat illũ dyabolo. Qui cũ vellz itrare eccleſiã ad miſſã vt ſolebat dyabolus eũ p pedẽ retinebat. Qui aduertẽs q̃d in mãe dixiſſet vocato ſacerdote ofeſſus ẽ. z remoto ſotulari a pede z pecto aſe ſine difficultate eccleſiã intrauit: ſotular aũt viſum ẽ deferri p aera. Itẽ iſti fatui ſunt q̃z ſi eſſet aliq̃s tyrãn⁹ hui⁹ mundi cui q̃ ſolũ ſemel ſe reddidiſſent nõ cozde ſz oze vellet eos ſemp hẽre ſuos ſempiternos: multo fozti⁹ hoſtis crudeliſſim⁹. Itẽ fatui ſunt q̃ hoſti ſuo crudeliſſimo z poteriſſimo man⁹ diſſoluũt z gladiũ eis tradunt: quo eos pimat cũ alr nõ poſſit. gladius hic ẽ guerra volũtas ſine qua non poſſet eos aut rape aut occidere.

¶De blaſphemia. DIS. IX.

Quinto ſertũ. ſ. de blaſphemia. ppzie dicta q̃n. ſ. h̃ba otumelioſa. pfert aliq̃s ꝺ deuz vel ſcõs ꝺſiderãda ſunt tria. Prio q̃bus modis diſſuaderi põt hoc vitiũ. Scõo quot z q̃tis crimib⁹ blaſphem⁹ inuolutur. Tertio de pena blaſphemãtiũ. ¶Enormitatẽ peccati blaſphemie oñdũt. lex nature. lex ſcripture. difficultas curatiõis: puerſitas imitatõis. ¶Prio q̃dẽ enormitatẽ hui⁹ flagitij demõſtrat nã que creaturis oĩb⁹ dictat deũ oĩuz creatoze eſſe laudãdũ z glorificãduz Unũ pſ. creaturas oẽs inuitat ad laudãdũ deũ. Et tres pueri i camino Dañ. iij. Aug. in ſmõe. Oĩa q̃cũq; fecit de⁹ laudãt dñz audiſtis in bñdictõib⁹: audiſtis in ſolẽnitate q̃n legunt⁹ q̃n oĩa laudãt deũ celeſtia terreſtria: angeli. hoies luminaria celi. arbores terre: flumina maria. hõ igit⁹ qui p̃ ceteris creaturis corpeis pla bñficia recepit a deo: p̃ ceteris creaturis deũ laudare z glorificare tenet: nõ igitur blaſphemare imo nãlr oĩs hõ debz horrere blaſphemiã audiẽdo. Eccli. xxvij. Loq̃la mltũ iurãs horripilationẽ capitis faciet ꝛſa. xviij. Populũ terribilẽ: ibi glo. Nihil ẽ horribili⁹ blaſphemia q̃ ponit os in celũ. Dicit magiſter Jacob⁹. Cũ q̃daz iude⁹ ludẽt ad aleas cũ quodã chriſtiano z multã pecuniã lucrat⁹ fuiſſet ab eo qui erat i ludo cũ dict⁹ chriſtian⁹ deũ horribilr blaſphemaret horruit iudeus opturãs aures z fugit. magis volẽs pecuniã ſuam amittere q̃z blaſphemias audire. ¶Scõo enormitatẽ hui⁹ crĩs oñdit ſcriptura. colo. iij. Deponite blaſphemiã ꝛc. Itẽ Leui. xxiiij. Qui blaſphemauerit nomẽ dñi morte moriet⁹ Job. xv. Imitaris liguã blaſphemãtiũ odẽnabit te os tuũ. Dañ. iij. Nabuch. viſo miraculo trium pueroz edidit decretũ qõ q̃cũq; locutus fuiſſet blaſphemiã ꝺ deũ eoz diſpiret z dom⁹ ei⁹ vaſtaret. Scõm canones olim blaſphem⁹ layc⁹ excõicabat clericus deponebat. xxiiij. q. iij. Si q̃s p capilluz In decretalib⁹ oſtẽdit q̃z graue ſit pctũ. vbi dr. qõ lõge graui⁹ eſt eterna q̃z tpalẽ ledẽ maieſtatẽ. vt habet⁹ ex de hẽticis. Uergentis. Itẽ iura ciuilia merito blaſphemos diuine maieſtatis pena capitali odẽnãt. Itẽ fm decretales puniẽdi ſunt fm qõ ſtatuit. Greg. ix. li. vj. Statuim⁹ q̃ſq; ꝺ deũ vel aliquẽ ſcõz ſuoz z marie ꝺ. b. vginẽ linguã in blaſphemiã publice laxare p̃ſũpſerit. p epm ſuũ pene ſtibiaceat iferi⁹ annotate ꝛc. q̃ ẽ q̃ p ſeptẽ dies dñicos blaſphem⁹ãte fozes eccleſie in miſſa debeat eẽ in mãifeſto in vltio loco ſine calcia mẽto z pallio ligatus corrigia circa collũ q̃i dignũ ſe iudicãs ſuſpẽdio z ſeptẽ ſertis ferijs debeat in pane z aq̃ ieiunare. ifra tps illud eccleſiã nullaten⁹ ingreſſurus: z duos vel tres vel ples ſi cõpeterent ei⁹ facultates reficiat paupes. Qõ ſi facẽ rẽueret. eccleſtica oz carere ſepultura. vel ſi diuites eſſẽt p tpalẽ facultatẽ z ptãtẽ puniẽdi iudicãt ſine miſicordia pena. xl. vel. xxx. vel. xx. ſol'. vel ſi nõ ſufficiat pena. v. ſol'. Tertio hoc idẽ oſtẽdit difficultas curatõis hui⁹ morbi ſiue pctĩ. qõ dr irremiſſibile: iõ qz vix dimitti põt qz ẽ iſania ꝺ illi medicũ q̃ ſol⁹ illi morbo mederi põt qz nõ hz blaſphem⁹ colorẽ excuſationis cũ peccet ex pura z certa malicia. In alijs pctis mouet hoĩem lucr tpale vel aliq̃ delectatio. In h̃ nihil lucrat⁹ ſz os ſuũ in q̃nat z deũ ꝺ ſe puocat. Jõ dr ſpũs blaſphemie nõ remitte⁹ nec i h̃ ſclo nec i futuro Matth. xij. Luc. xij. Marc. iij. ẽ pctũ ad mortẽ marie cũ trahit⁹ ad oſuetudinẽ. j. Joh. vl. Eſt pctũ ad mortẽ ñ p illo dico vt q̃s oret difficile: imo q̃ſi ipoſſibile ẽ impetrare veniã pro tali peccato. ppter eius grauitatẽ maxime q̃n tractũ eſt in oſuetudinem. Ad hoc etiã concurrũt multe circũſtantie aggrauãtes. Sicut patet ꝛſa. j. Uegẽti peccatrici populo graui iniquitatẽ ſemini neq̃ filijs ſceleratis dereliquerunt dñm blaſphemauerũt ſanctũ iſrael Itẽ ſup illud ꝛſa. xxij. Itẽ angeli veloces ad pplin poſtq̃ nõ eſt alius. dicit glo. Omne peccatũ blaſphemie comparatũ leuius ẽ. Grauitas hui⁹ peccati oſtẽdit. ſi conſiderent iſta. ſ. quis eſt cui otumelia

inferē. dꝫ ifert. ꝛ q̄lit̄ ifert. ꝛ q̄re ifert. ꝛ vbi ifert. Inferē aūt ꝟ iniuria nō garcioni. nō scutifero. nō famulo. nō solū iliti aut filio ſz regi ſūmo. ꝛ pōtifici altissimo ꝛ nobilissimo pſi potētissimo ꝛ eēno. Inferē a vniculo vilissimo. ꝛ suo neq̄ssimo. Inferē āt cotā oculis eiꝰ ꝛ ī pſētia q̄ vbiq̄ pſens ē. qō nō facerēt vni garcioni. Et loco ī quo est ī oium ptāte ꝛ ī spectaculo demonū ꝛ angelorꝫ ꝛ boūꝫ. Inferūt blasphemi deo iniuriā. nō de rebꝰ suis aut suis suis aut amicis solū. ſz ī psona ifert blasphemꝰ sine cā ei q̄ nūq̄ fecē ei nisi bonū: cū garcioni vl̄ vicino nō dicēt ꝟuitia nisi pziꝰ ipse malefecisset ei vl̄ maluz dixisset. ¶ Quarto ꝟ idē ostēdit puersitas imitatiōis q̄. s. ꝟ petrī fac̄ hoīez similē dyabolo a quo ē oīs blasphemia cui datuz ē apire os ī blasphemias ꝺ deū ꝛ sc̄os ei⁹. vt dr̄ Apoc. xiij. Et eiusdē. xviij. Bestia coccinea erat plena noīb⁹ blasphemie. ꝛc. Blasphemꝰ est fistula vl̄ os dyaboli. sic dr̄ in col'. patrū. li. xij. Nō solū demones studēt mēdaciis ſz blasphemꝰ sic̄ q̄dā testati sunt p os arrij ꝛ eunomij ꝛ alioꝝ hereticoꝝ ipiū dogma ꝓtulisse. Huius criminis reat⁹ nō soluz inuoluit ipsos blasphemos. verūetiā oēs ꝺsentientes ꝛ oēs qui cū possent ꝛ deberēt corrigere sciūt audiūt ꝛ dissimulāt. Sic̄ dr̄os qui nō corripiūt suos blasphemātes. pr̄es q̄ nō puniūt filios suos ꝛ plātos qui nō cohibēt subditos. Tales videnē eē deteriores iudeis qui auditā dei blasphemiā nō poterāt sustinē ſz blasphemos lapidib⁹ impetebāt ꝛ si nō poterāt emendare vel punire. aures obturbabāt. ꝛ vestimēta scindebāt. ī signū dolozis maximi. Itē deteriores videnē saracenis qui auditā mahumeti cōtumeliam puniunt sentētia capitali ꝛ eos q̄ blasphemiā audiūt ꝛ dissimulāt punire et accusare in eū blasphemātes. Itē qui audiūt blasphemiā ꝛ nō corrigūt videnē esse infideles generali dr̄o a quo oia q̄ habēt tenent. Nō enīz sustinerēt aliqui fideles milites qō diceret impune cōtumelia regi suo. vl̄ dr̄o tpali. q̄z sustinēt ꝺ deo. Dissimiles illi sūt militi qui cū intrasset parisius ꝛ trāsiret p magnū pōtē ꝛ filiꝰ cuiusdaz magni burgēsis blasphemaret deū nō sustinuit multū. ſz maximā dedit ei alapā. qō videtes burgēses duxerūt eū ad regē Philippū captū: accusātes eū de hoc qꝺ villā suā fregerat. ꝛ iuxta palatiū suū vnū suū burgēsem verberauerat. Cū aūt rex stupens ꝛ iratus q̄reret si vez eēt ꝛ cām tāti ausus. rn̄dit miles qō cā erat regis summi fidelitas. q̄ cū ipse iudicaret infidelis si clausis oculis trāsisset ꝺtumeliā ei⁹ sine vindicta. multo fortius debuit vlcisci ꝺtumeliā regis summi. Quo audito rex fidelitatē eiꝰ cōmēdauit ꝛ p̄cepit qō vbiq̄ in regno suo cū similia audiret puniret. Itēȳ esse generatio prauaq̄ puersa ꝛ ifideles filij ꝟ sustinētes. Qui talia sustinēt de deo vident filij adulteri nō filij legitimi: qō p hāc similitudinē. pbaē. Qui dā hō vxorē babēs suspectā de adulterio cū frequēter vocaret eaz meretricē. illa impatiēter ferens ait. qō nisi taceret tale vbū ei diceret. de quo impetuū doleret. Cū aūt ille magis ac magis īpzoparet ꝛ diceret q̄d tale posset dicere. dixit illa qō vez dicebat. q̄z adultera fuerat ꝛ de adulterio duos filios habuerat. ꝛ solus tertiꝰ erat legitimꝰ. pro cui⁹ amore duos nutriret. ꝛ bēdes in bonis suis relinqueret. Cū autē ille q̄reret q̄s de tribꝰ esset suus. nec vi nec p̄cib⁹ q̄s diu vixit voluit ei indicare. Quo defuncto cū mozeret ipse cōdens testamētū dixit qō oia bona sua vnico filio suo relinquebat. Cum aūt eo mortuo q̄libet illoz triū diceret se eē illū ꝛ pugnaret pro hēditate: cū vocati eēnt a iudice vrbis tulit talē siñaz qō q̄libet eoz ac cipet arcū ꝛ sagittā. Quo facto p̄cepit corꝑ defuncti pr̄is ad trūcū arboris applicari ꝛ qō vsus eū sagittas iaceret. ꝛ q̄ meliꝰ corꝑ eius infigeret. ille lucrareē hereditatē. Cū aūt duo eū infixissent. tertius incepit flere dicēs. q̄ nulla rōne posset eū infigere ſz si qꝺ ī eū iaceret. ipse ꝺ eū pugnaret. ꝛ pro virib⁹ pr̄em suuz vindicaret. Et iudex ait. hic est heres. ꝛ huic cōpetit hēditas. Similiē blasphemi sunt illegitimi filij ꝛ adulteri vt vr̄. legitimi videnē quoꝝ viscera audita blasphemia cōmouenē. Blasphemi aūt vt dr̄ Treñ. iij. Posuerūt me sic̄ signū ad sagittā dic̄ dr̄s. q̄z magis infestāt in festiuitatibus q̄s in diebꝰ ferialib⁹ quādo intēdūt ludis ꝛ tabernis. magis eū ipugnāt blasphemijs. pś. Filij hominū dētes eoꝝ ar. ꝛ sagit. ꝛc.

De blasphemia. DIS. X.

Arca scōz p̄incipale. s. qꝺ⁹ ꝛ quāt criminib⁹ blasphemꝰ ꝟnoluit. Sciēdū qō blasphemia figuraliē designaē p illā bestiā coccineā plenā noīb⁹ blasphemie. de q̄ dr̄ Apoc. xvj. q̄ erat armata ꝺ deū ꝛ sanctos. r. comīb⁹. i. oīb⁹ criminib⁹ q̄ sunt vel esse possunt ꝺ decalogū. ¶ Pzio q̄dē blasphemꝰ armaē ꝺ deū ingratitudine quādo de mēbzo illo de quo vel pro quo pre ceteris creaturis ꝺz esse gratꝰ. s. lingua rationali q̄ p̄cellit corꝑeas creaturas data sibi ad laudāduz deū ꝺuertit in oppositū. i. in ꝺtumeliā creatoris. Ingratꝰ ē quādo in mēbris illis q̄ assumpsit pro eo q̄ morti exposuit pro eo eū in horat cum mēbza humana que deus assumpsit. p nobiſ turpiter iurat ꝛ blasphemat. De quibus Bern̄. In nullo magis esse ingrati possunt q̄z qui tanti bñficij ingrati existunt. ¶ Scō blasphemꝰ ē rabidꝰ ꝛ īsanꝰ. magis q̄z canis rabidꝰ mozdēs portātē sibi cibū. sic blasphemi ipm deū q̄ dat eis victū ꝛ necessaria cibū ꝛ potū. Sikes illis de qb⁹ dicit Iuꝺ. ix. Inter epulas ꝛ pocula maledicebāt abymelech. Canis videſ dn̄m suū vulneratū nō mozdet ſz flet ꝛ lābit potiꝰ vulnera sua lingua mulcens. Canis rabidꝰ sentiēs se verti in rabiē domū dn̄i sui fugit ne forte rabies eū mozdē ꝛpellat dn̄m suum. vel domesticos eiꝰ isti sunt oī cane deteriores. ¶ Tertio crudelissimꝰ ē ꝛ inhumanꝰ q̄n sciunt in corꝑ xpisti mortuū ꝛ passuz. Jō licz claui q̄ infixerāt corꝑ xpisti viuū dicant dulces: Lācea q̄ vulnerauit mortuū ꝺz esse dira. Itē crudelioz videſ blasphemꝰ q̄z crucifixores dn̄i q̄n inueniētes eū mortuū cū ossa alioꝝ viuoꝝ fregiſsent. ossa eius nō cōminuerūt. nō tu nicā eius inconsutilem scinderūt. Itē sunt sicut canes de macello. corꝑ crucifixi lacerātes ꝛ dentes eiꝰ sanguine cruētatos hñtes de qb⁹ habeē in ps circūdederūt me canes multi ꝛc. hiere. xij. Nūqd q̄si leo in silua hēditas mea mihi. Alia trāslatio habz. Nūqd q̄si spelūca hyene hēditas mea mihi hyena corꝑa sepulta exhumat. ꝛ in spelūca suo deuozat. Sic isti sanctoꝝ corꝑa in tabernis. Itē inhumanū est illi iferre mala q̄ nunq̄z verbo vel facto lesit iferētē. ſz maioz rusticitas est eū ꝺuicijs afficē qui te nutriuit ꝛ oīa bona tibi fecit ꝛ maioza nisi rusticitas tua ipe diat. pmittit ꝛ faciet. Ad hoc facit q̄ legiē in histo. ecclesiastica lib. iij. ca. xij. de btō policarpo. cui cū cōminareē iudex feras ꝛ ignem ꝛ diuersa supplicia. nisi fortunā cesaris iuraret ꝛ christo malediceret rn̄dit. Quō possum ego christo meo regi ꝛ dn̄o maledicere. lxxxvj. anni sunt exquo ei seruio ꝛ in nullo vnq̄z me molestauit ſz salutem mihi dedit. ꝛ oīa bona mihi ꝺtulit: magis voluit oīa supplicioz genera pati q̄z hāc rusticitatē facē p quam posset ꝛ supplicia euadē ꝛ dona acq̄rē. Cū aūt ī foznacē ignis mitteret. ꝓpter hoc qō nolebat deū inhonozare: honozē ei ignis exhibuit nō ledēs eū. sed circa eū faciēs pulchrā testudinē. qō videſ iudex fecit eū gladio trāsuerberari de cui⁹ corꝑe tātus sanguis exiuit: q̄ totā fornacem extinxit. ꝛ corꝑ martyris ab igne intactū pmāsit. ¶ Quarto blasphemꝰ est. p phanus q̄n in patrē celestē ꝛ in sūmū ꝛ eternū pōtificē infigit dentē. Pzouer. xxx. Est generatio q̄ patri suo maledixit ꝛ q̄. p dētibus gladios hz. Isti deteriozes videē hēticis qui blasphemāt qō ignorant. isti aūt nō possunt se de ignozātia excusare. ¶ Circa tertiū. s. de pena blasphemātiū sciēdū qō blasphemꝰ ꝺ se deū. puocat vt eū diuersimode ꝛ subita mozte peutiat. Job. xxxiiij. Qui addit super petā sua blasphemiā ſmonibꝰ suis. puocat deū ad iudiciū ps. Bñdicētes ei hēditabūt terrā maledicētes āt ei diſpibūt. i. diuersimode pibūt. Nā ſz legē diuinā blasphemꝰ erat a pplo lapidād⁹. bieř. xxiiij. Educ blasphemū eẋ castra vt lapideē. Scōz leges cīles capite plectēdus est. Scōz legē mahumeti blasphēatoz mahumeti silr sñia capitali punieē. Scōm iura canonica spūali sñia. s. excōicatiōe nisi desistat p quā sñiam a deo ꝛ ab ecclesie ꝺsortio sepaē. Itē q̄ñq̄z deus blasphemos occidit hostili gladio. vt p iudith holofernez Iuꝺ. xij. per dauid goliā. j. Reg. xvij. Et p iudā machanozē. j. mach. vij. Q̄ñq̄z p sanctos angelos. vt exercitꝰ senacherib Ysa. xxxvij. dr̄ eni Tho. j. qō. ꝓpter blasphemiā ímisit in eū plagā illā dn̄s. Itez p scōs q̄ñq̄z vt iulianū apostatā p sanctū mercuriū. Sicut legiē ī miraculis. b. virginis. Itē q̄ñq̄z diuersis iudicijs punit eos dn̄s vltionum. De quodā milite dr̄ qō cum in ludo aleaꝝ oculos dei iuraret subito eiꝰ oculi in aleā ceciderūt. Itē in remēsi ꝺocesi. Cuz mīles qꝺā in die cene ludēt ad taxillos ꝛ deū enormiter blasphemaret p cussus ē morbo caduco corā oīb⁹ oīb⁹ cadēs ꝛ p totā diē sequētez se discerpēs ad terrā se allidēs ꝛ spumās ajam miserā sic euomuit Itē cū qꝺā ali⁹ silr ludēt ꝛ horribiliꝰ blasphemaret deuz: horribiliꝰ percussus cecidit spumās ꝛ euomēs vsq̄ adeo ꝺsumptꝰ ē qō cū essz magnū corꝑ eiꝰ redactū ē ad quātitatē pui pueri: ꝛ oculi eiꝰ ita liq̄facti vt reducerent ad quātitatē oculoꝝ vniꝰ passeris. Itē q̄ñq̄z arripiunē ꝛ suffocanē a demonib⁹ sicut ps de puero quinquēni blasphemo. iiij. dyal. xix. Silr ꝺ illo qui blasphemādo dyabolo se reddidit ꝛ ab eo suffocatus interijt vt dictū est supra. Itē aliq̄n fulminanē. Cōtigit semel parisius qꝺ cū qꝺā q̄drigari⁹ ducēt in q̄drigā multas psonas de parisi⁹ apud scm̄ Dyonisiū cū aliq̄d aduersi accideret ei in via ꝛ turpiter blasphemaret deū. subito fulgur de celo corruit ꝛ eum pforas occidit equis psonis ꝛ reb⁹ aliis illesis. Itē q̄dam nauta sin dyoc. caboloneñ. cū nauez ducēt ꝛ blasphemaret in aq̄ corruit ꝛ ſz sciret bñ natare cadēs nō surrexit quē frater su⁹ qui hic retulit q̄rēs ĩuenit eū mortuū toto corꝑe intacto bñtē int⁹ ī oze linguā radicit⁹ ꝛ oīno ꝺsumptā. Itē blasphemi sepe puniunē ī mē

bro de quo peccāt ⁊ ō quez peccāt. Sepe.n.ꝫ puniunt in lingua p quaz peccāt iuxta illud Sap.xj. Per q̄ peccat q̄s p ꝫ ⁊ torquet. vt diues epulo in inferno cruciat in lingua in q̄ peccauerat Luc.xvj. Ideo iudas.ij. Mach.xv. linguā ipi nichanozis q̄ deū blasphemauerat p̄cepit pticulatim auib⁹ dari. In iferno aūt blasphemi, q̄ lingua, ipi semetipsos puniēt. vt dr Apoc.xvj. Effundit angel⁹. i. chri stus phyalā iracūdie dei sup sedē bestie. i. in infernū. ⁊ factū est regnū ei⁹ tenebrosum ⁊ cōmāducauerūt linguas pre doloꝛib⁹ suis ⁊ blasphemauerūt deū celi pre doloꝛib⁹ ⁊ vulneꝛib⁹ suis. Itē ī ptib⁹ aq̄tanie dr accidisse q̄ duo macellarij vēditores carnū erāt assue ti blasphemijs ⁊ lingua maledica carnes christi lacerare. Cū aūt ī villa vbi erāt hostes irruerēt ⁊ multos occidissent eos occiderūt. q̄ mozientes linguas hozribilit emiserūt incredibili quātitate. Canes aūt ꝯgregati ō mozē eoꝝ de alioꝝ medio quos intactos reliquerūt eos mēbratim dilacerauerūt. sic ipsi vini dilacerauerāt mēbra christi. Itē de quodā alio accidit q̄ cū blasphemaret subito peussus cecidit moꝛtu⁹ linguā extrahēs ī cōsimili q̄titate ⁊ pre hoꝛꝛoꝛe ē a suis relict⁹. Punit ēt nō solū se blasphemātes. sz ēt sanctos suos. Uñ cū q̄dā blasphemaret beatā ꝛginē man⁹ei⁹ sinistra distoꝛta ē ⁊ cū pro hac plus blasphemaret. oꝛtera ei⁹ osimilis fctā ē. ⁊ cū, pre doloꝛib⁹ desperās plus ⁊ plus blasphemaret. i aliis mēbris plus ⁊ pl⁹ peutit. Cū aūt p vētre ei⁹ iuraret vētre ei⁹ inflato subito crepuit medius. In passione alexādri ⁊ euētij ⁊ theodoli legit q̄ cū aureli⁹ p fect⁹ verbis rome beatū alexādrū papā occidissēt ⁊ eo occiso ī sultaret blasphemijs subito añ pedes ei⁹ vga ignea cecidit ⁊ vor ad euz facta ē. aureli accipe brauiū meritoꝛ tuoꝛ. Cū aūt ꝫ credēs facū p maleficiū adhuc occisis martyrib⁹ ī sultaret voꝛ ad eū facta ē. aureli. Ecce istis q̄b⁹ ī sultas regnū celoꝝ aptū ē vt illud obtineāt: tibi āt infern⁹ parat ⁊ apt⁹ ē vt ibi penas sustineas sempiternas q̄ ad do mū suā duct⁹ tremefact⁹ ⁊ q̄si amēs fact⁹ ⁊ pre doloꝛib⁹ linguā suaz māducās expiravit. In triptita histo. li. vj. dr q̄ cū q̄dā dyaconus Lyrill⁹ noīe igne diuino succēsus gētiliū idola ocremasset sic ipsi ī sebaste ciuitate sepulchꝝ. b. Joh. bapti. cōfregerāt ⁊ ossa cōbussis sent ipsi eo occiso iecur ei⁹ in vindictā iniurie māducauerūt. ⁊ statī lingua eoꝝ putrefacta ē. ⁊ ipsi dētib⁹ ⁊ toto coꝛpe tabefacti ī se di uine vtutis iudiciū cognouerūt ⁊ p̄dicauerūt. Si ḡ sic puniti sūt co mestoꝛes iecoꝛis martyris. quātū puniri credunt q̄ dētib⁹ lacerant coꝛp⁹ ⁊ mēbra christi. Itē de alio accidit q̄ dū blasphemaret. ver mis in lingua ei⁹ eroꝝ⁹ eā totā coꝛrosit. Itē q̄ blasphemi ī iferno detrudunt ⁊ claudūt. vt pz Apoc.xix. Bestia plena noīb⁹ blasphe mie ⁊ oēs q̄ hēbant characterē ei⁹ ⁊ similitudinē missi sūt ī stagnū ignis ardētis. Si.n. pueri pui q̄ maledicebāt helyseo ascēdēti ī be thel traditi sunt vrsis ad deuoꝛādū. iiij. Reg.ij. quātomagis magni ⁊ puecti tradent demonib⁹ ad deuoꝛādus q̄ maledicūt eterno dei filio ⁊ in eternū cruciabunt. Itē in passione beati Sebastiani legit q⁹ zoe vroꝛ nicostrati vidit angelū libꝛū tenētē aptū in quo leg bat. b. Sebastianus qui p̄dicabat de cōtēptu mundi ⁊ penis inferni ⁊ gaudiis paradisi. ⁊ dicebat inter multa alia de inferno timen da sunt illa tozmēta infemi vbi flamma edax incredulozus animas deuoꝛat. vbi dracones linguas blasphemantiū cōmedent vbi spē tes diris mozibus incredulozū pectoza depascunt. vbi vlulatus re sonat ⁊ gemitus ⁊ clamoꝛ ofusus ⁊c. Adhuc sunt multa que habē tur supza de inferno.

De blasphemia. DIS. XI.

DEinde cōsiderandū est in speciali de blasphe mia in spiritū sanctū. ⁊ circa hec consideranda sunt tria. Primo quid sit blasphemia in spiritu sanctū. Secūdo de speciebus eius. Tertio vtrū peccatū blasphemie sit irremissibile. ¶ Circa primū sciendū q̄ de peccato siue blasphemia in spiritu sanctū tripliciter homines loquuntur. Antiqui enim doctoꝛes. s. athanasius. hylarius. ambrosius. hieroꝛ ui. ⁊ Crisost. dicunt esse peccatū in spiritū sanctū quādo ad litteraz aliq̄ blasphemū dicit cōtra spiritū sanctū: siue spiritus sanctus ac cipiat fm q̄ est nomē essentiale cōueniens toti trinitati cuius q̄li bet psona est spiritus sanctus. siue prout est nomē psonale vnius in trinitate psone. ⁊ fm hoc distinguit Matth. xii. blasphemia ī spi ritū sanctū cōtra blasphemiā in filiū. christus enim opatus est q̄dā humanitus puta comedēdo bibēdo ⁊ alia hmōi faciēdo. ⁊ q̄dā di uinitus. s. demones eiciēdo. moꝛtuos suscitando ⁊ cetera hmōi. q̄ q̄dē habebat ⁊ p vtutē ꝓprie diuinitatis ⁊ p opationē spiritus sanc ti quo fm humanitatē erat repletus. Judei autē primo quādā di xerūt blasphemiā ī filiū hois cū dicebāt eū vocaꝛe potatoꝛē vini ⁊ publicanoꝝ amatoꝛē. vt habet Matth. xi. Postmoduz autē blas phemauerūt in spiritū sanctū. dū opa q̄ ipse opabat vtute ꝓprie di uinitatis ⁊ p opationē spūs sancti. attribuebāt principi demoniox. ⁊ ꝓpter hoc dicunt in spm scm blasphemasse. Aug aūt in lib. ō ver bis dñi blasphemiā vel pctū in spūscm. dicit esse finalē impnīam q̄s. s. aliq̄s pseuerat in pctō moꝛtali vsq̄ ad moꝛtē. q̄ q̄dē nō solū vbo or⁹ fit sz ēt vbo coꝛdis ⁊ opis nō vno sz multis. Ꝫ aūt vbū sic acce ptū dr eē ō spūscm q̄ ē ō remissionē pctoꝝ q̄ fit p spūscm q̄ e cha ritas patris ⁊ filij. nec hoc dixit iudeis dns q̄si ipsi peccarēt in spm sanctū: nōdū enī erāt finalr impenitētes. sed admonuit eos ne talr loquētes ad hoc puenirēt q̄ in spūsanctū peccarēt. Et sic itelligē dū est q̄ dr Matth. xii. vbi postq̄z direrat. q̄ blasphemauerit ī spi ritū scm. ⁊c. subiūgit euāgelista q̄s dicebat: spm ūmundum hz. Alij vo alr accipiūt dicētes pctm vel blasphemiā in spūscm esse quan do aliq̄s peccat otra appꝛopꝛiatū bonū spūssancti. cui appꝛopꝛiat bonitas. sicut patri potētia: ⁊ filio sapiētia. Uñ pctm ī patrē dicūt esse q̄s peccat ex infirmitate. pctm aūt in filiū q̄s peccat ex ignoꝛā tia: pctm in spūsanctū quādo peccat ex certa malicia. i. ex ipa ele ctione mali. Qō q̄dem ōtingit dupliciter. Uno mō ex inclinatione habitus vitiosi qui malicia dicit. ⁊ sic nō est idē peccare ex malicia q̄ peccare in spiritū sanctū. Alio mō cōtingit ex eo q̄ per ꝺceptuz abijcit ⁊ remouet id q̄ delectationē peccati poterat impedire. sic spes p desperationē ⁊ timoꝛ per p̄sumptionē. ⁊ q̄dam alia hmōi. hec aūt oīa que peccati delectationē impediūt sunt effectus spirit⁹ sancti in nobis. ⁊ ideo sic ex malicia peccare: est peccare in spiritum sanctū. ¶ Circa scōm. s. de speciebus peccati seu blasphemie ī spi ritum sanctū: sciendū q̄ fm q̄ peccatū in spiritū sanctū. tertio mo do accipit ꝺuenienter p̄dicte species ei assignant que distinguunt fm remotionē vel ꝺtemptū eozum per que pōt homo a delectatio ne peccati impediri. que quidē sunt vel ex pte diuini iudicii. vel ex parte donoꝝ ipsius: vel etiā ex parte ipsius peccati. Aduertit enim homo a delectatōe pcti ex ꝺsideratōe diuini iudicij q̄ hz insti ciam cū misericordia. Et p spem que ꝺsurgit ex ꝺsideratōe remitten tis pctā ⁊ ꝺmiātis bona. ⁊ hoc tollit p desperationē. Et iterum per timoꝛē qui ꝺsurgit ex ꝺsideratione diuine iusticie puniētis pctā et hoc tollit p p̄sumptionē. dum. s. aliq̄s se p̄sumit gloriā adipisci sine meritis vl veniā sine pnīa. Dona aūt dei q̄bus retrahimur a pec cato sunt duo: quoꝝ vnum est cognitio veritatis contra q̄ ponit impugnatio veritatis agnite dum. s. aliq̄s veritatē fidei agnitā im pugnat vt licētius peccet. Aliud est auriliū interioris gratie cōtra q̄ ponit inuidētia fraterne gratie dum. s. aliq̄s nō solum inuidet psone fratris sed etiā inuidet gratie dei crescenti in mūdo. Ex par te vero peccati duo sunt que dominē a pctō retrahē possunt: quoꝝ vnū est inoꝛdinatio ⁊ turpitudo act⁹ cui⁹ ꝺsideratio iducere solet ī homine pnīam de pctō ōmisso. ⁊ otra hoc ponit impnīa nō q̄dem eo mō quo dicit pmanentiā in pctō vsq̄ ad moꝛtē: sicut supza im pnīa accipiebat. sic enim nō esset speciale pctm. sz q̄dam peccati cir cūstantia. sed accipit hic impnīa fm q̄ ꝺpoꝛtat ꝓpositū nō peni tendi. Aliud aūt est puitas ⁊ bzeuitas q̄b⁹ q̄s inpctō querit; fm illō Ro. vi. Quē fructū habuistis in q̄bus nunc erubescitis cui⁹ ꝺsidera tio inducere solet hominē ad hoc q̄ eius volūtas in pctō nō firme tur. ⁊ hoc tollit per obstinationē: q̄si. s. hō firmat ꝓpositū suū ī hoc q̄ peccato inhereat. Et de his duobus dicit Hiere. viij. Null⁹ est qui agat pnīam sup pctō suo dicēs q̄d feci. ⁊ctum ad primum: oēs ꝺuersi sunt ad cursum quasi equus impetu vadēs ad prelū ⁊ctum ad scōm. ¶ Circa tertiū. s. vtz pctm in spiritum sanctū sit irremissi bile. Sciendū q⁹ fm diuersas acceptōes peccati in spiritū sanctum diuersimode irremissibile dicit. Si enim dicat pctm in spiritūscm finalis impnīa. sic dicit irremissibile q⁹ nullo modo remittit pctm moꝛtale in quo hō pseuerat vsq̄ ad moꝛtē. q⁹ in hac vita nō remit titur p pnīam: nec etiā in futuro dimittet. Scōm aūt alios duas ac ceptiones dicit irremissibile: nō q⁹ nullo mō remittat. sed q⁹ quā tum est de se hz meritum vt nō remittat: ⁊ hoc dupliciter. vno mo do quātum ad penā. Qui enim ex ignoꝛātia vel ex infirmitate pec cat minoꝛē penā meret. qui aūt ex certa malicia peccat. nō hz aliq̄z excusationē vñ eius pena minuat. Similiter etiā qui blasphema bat in filium hois eius diuinitate nondū reuelata. poterat habere aliquā excusationē ꝓpter infirmitatē carnis quaz in eo aspiciebat ⁊ sic minoꝛē penam merebat. Sed qui ipsam diuinitatē blasphe mabat opa spūssancti dyabolo attribuēs. nullā excusationē habe bat vñ eius pena diminueret. ⁊ ideo dicit fm expositionē Crisostomi q̄ hoc pctm nō remittit neq̄z in hoc seculo neq̄z in futuro: q⁹ pro eo passi sunt penam ⁊ in pñti vita p romanos ⁊ in futura vi ta in pena iferni. ¶ Sic etiā athanasius inducit exēplū de eoꝝ pa rētibus qui ꝓmo q̄dē ō moysen otēderūt ꝓpter defectū aque ⁊ pa nis. ⁊ hoc dñs sustinuit patiēter: habebant enī excusationē ex infir

mitate carnis. Sz postmodū grauius peccauerūt qz blasphemātes in spiritūsanctuz beneficia dei qui eos de egypto ederat idolo at tribuētes cū direrūt: hi sūt dii tui israel q̄ te ederūt de terra egypti. z ideo dñs z tpaliter fecit eos puniri qz ceciderūt in die illo q̄si tria milia hoiuz. z infutuz eis penā cōminat dicēs. Ego aūt in die vltiōis visitabo h̄ peccatū eoz. Alio mō pōt intelligi q̄tū ad culpā sicut aliq̄s dicit morb⁹ icurabilis vel fm naturā morbi p quē tollitur id ex quo morb⁹ pōt curari. puta cū morb⁹ tollit virtutē nature vel inducit fastidiū cibi z medicine. Iz etiā talē morbū de⁹ possit curare. Ita etiā peccatū in spiritūsanctū dicit irremissibile fm suā naturā inquātū excludit ea p que fit remissio peccatoz. p hoc tñ nō precludit via remittēdi z sanādi omnipotentie z misericordie dei, per quā aliquādo tales quasi miraculose spiritualiter sanant.

De Rixa. DIS. XI.

Decima filia ire ē rixa. Sciēdū ē aūt q̄ sicut ōtētio iportat quādā ōtradictionē i verbis ita rixa iportat quādā ōtradictionē i factis. Unde sup illud ad gal. v. Ire rixe dissensiones ⁊c. Dicit glo. q̄ō rixe sūt q̄si ex ira se inuicē pcutiūt. z ideo rixa videt ee q̄dā pcussio bellū q̄ō iter pūatas psonas agit. nō ex aliq̄ publica auctoritate. Sz magis ex inordinata volūtate z iō rixa semp iportat peccatū z in eo q̄dē q̄ alterū inuadit iniuste ē peccatū mortale. Inferre enī nocumētū primo et ope manuali nō ē absq̄ mortali peccato. i eo aūt q̄ se defendit pōt ee sine peccato. z q̄nq̄ cū peccato veniali. z q̄nq̄ etiaz cū mortali fz diuersū motū animi z diuersū modū se defendēdi. Nā si solo aio repellēdi iniuriā illatā z cū debita moderatiōe se defendat nō ē peccatū. nec ꝓprie pōt dici rixa ex pte ei⁹. Si vo cū aio vindicte vel odij vel cū excessu debite moderatiōis se defēdat. semp ē pctū. Sz veniale q̄dē q̄si aliq̄s leuis mot⁹ odij vel vindicte se īmiscet vel cū rō multū excedit moderatā defēsiōez. Mortale aūt q̄si obfirmato aio i ipugnātē isurgit ad eū occidēdū vel graniter ledendū.

De Bello. DIS. XII.

Undecima filia ire ē bellū. Circa q̄ cōsiderāda sunt q̄ttuor. Primo, vtruz omne bellū sit illicitū z peccatū. Scōo vtrū platis z clericis sit licitū bellare. Tertio vtz i bellis liceat vti isidiis Quarto vtrū liceat bellare i festis. Circa pmū. s. vtrū omne bellū sit peccatū. Dicēdū q̄ nō. Sic exīsse dicit Aug. i fmōe de puero ce turiōis dicēs. Si chr̄iana disciplia oīa bella culparet h̄ poti⁹ osiliū salut⁹ petētib⁹ i euāgelio daret ne arma abicerēt. seq̄z militie oīno subtraheret. Dictū ē aūt eis. Neminē ꝓcutiat⁹ z ōtēti estote stipendijs vr̄is. Quib⁹ ꝓpriū stipēdiū sufficē ꝓcepit. militare negociuz nō ꝓhibuit. Sciēdū ē aūt q̄ ad h̄ q̄ aliq̄ō bellū sit licitū z iustū: tria requirunt. Primo q̄dē auctoritas ꝓncipis cui⁹ mādato bellū gerit. nō enī ptinet ad psonā pūatā bellū mouere qz pōt ius suū i iudicio superiozis ꝓsequi. Silr ēt ꝓuocare multitudinē q̄ō i bellis oz fieri nō ptinet ad pūatā psonā. Cū aūt cura reipub. cōmissa sit ꝓncipibus ad eos ptinet rēpub. ciuitatis vel regni seu ꝓuincie sibi subdite tueri z sic licite defendūt eā materiali gladio. Ō iteriozes q̄dā pturbatores dū malefactores puniūt. Fz illud Ro. xix. Nō sine cā gladio portat minister. n. dei ē vindex i ira ei q̄ male agit. ita ēt gladio bellico ad eos ptinet rēpublicā tueri ab exteriozib⁹ hostibus. Unde z ꝓncipibus dicit in. pā. Eripite paupez z egenū de manu peccatoris libera te. Unde aug. Ō faustū. Ordo naturalis moztaliū paci accōmodat⁹ hic poscit vt suscipiēdi belli auctoritas atq̄ cōciliū penes ꝓncipes sit. Scōo requirit cā iusta vt. s. illi q̄ ipugnāt ꝓpter aliquā culpaz impugnationē mereant. Unde aug. dicit i li. questionū. Iusta bella solēt diffiniri q̄ vlciscunt iniurias si gēs vel ciuitas plectēda est. q̄ vel vindicare neglexerit q̄ō a suis iprobe factū ē. Tertio requritur vt sit ītētio bellantiū recta quo. s. intendit. vel vt bonū ꝓmoueatur. vel vt malū vitet. Unde aug. in lib. de verbis dñi. Apud veros dei cultores etiā ipsi bella pacata patrati sunt q̄ nō cupiditate aut crudelitate sz pacis studio gerunt. vt mali coherceant z boni sublueant. Pōt etiā ōtingere q̄ō ēt si sit legitima auctoritas idicēt⁹ bellū z cā iusta. nihilominus pp prauā ītētionē bellū reddat illicituz. Dicit Aug. i li. Ō faustū. Nocēdi cupiditas. vlciscēdi crudelitas implacatus z implacabilis animus feritas rebellādi. libido dominandi z si q̄ sit similia. h̄ sūt q̄ in bellis iure culpant. Nec ꝓmissis obstat q̄ō dñs dicit Matth. xxvi. Oīs q̄ occepit gladiū gladio peribit qz sicut ait Aug. in. ij. li. Ō. manicheos. Gladiū accipit q̄ nulla superiozi aut legitima ptāte aut iubēte vel ꝛcedēte i sanguinē alicuius armat. Qui vero ex auctoritate ꝓncipis vel iudicis si sit psona ꝓuata vel ex zelo iusticie q̄si ex auctoritate dei si sit persona publica gladio vtit. nō ipse accipit gladiū sz ab alio sibi cōmisso vtit. Unde ei pena nō debet: nec tñ ille ēt q̄si pctō gladio vtunt semp occidunt gladio: sed ipso suo gladio semp pereūt qz p pctō gladij eternaliter puniunt nisi peniteāt. Itē ꝓmissis nō obstat q̄ō ait aplus Ro. xij. Nō vosmetipsos defendētes charissimi sed date locū ire. Et dominus Matth. v. Si q̄s te pcusserit in maxillā ꝑbe ei z alterā: qz sicut docet Aug. in li. de sermōe dñi i mōte. Dmōi ꝓcepta sūt ſuāda sēper in prepatiōe animi vt. s. semp hō sit pat⁹ nō resistē nō se defendere si opus fuerit. Sz q̄nq̄z ē aliē agēdū ꝓpē cōe bonū z ēt illoruz cū q̄bus pugnat. Un Aug. dicit i epla ad marcellinū. Agēda sunt multa ēt cū inuitis benigna q̄dā aspitate plectendis. Nā cui licentia iniq̄tatis eripit: vtilit vincit: qui nihil ē infelici⁹ felicitate peccātiū q̄ penalis nutrit impunitas z mala volūtas velut hostis interiozroborat. Itē sciēdū q̄ illi q̄ iuste bella gerūt ꝓncipaliter z finaliter pacē intendūt: z ita nō ōziant paci nisi male: quā dñs nō venit mittere in terrā vt dicit Matth. x. Un Aug. dicit ad bonifaciū. Nō q̄rit par vt bellū exerceat. sz bellū gerit vt par acquirat. Esto g̃ bellādo pacific⁹ vt eos quos expugnas: ad pacis vtilitatē vincēdo perducas. Sciēdū ꝓterea q̄ exercitationes hoiuz ad res bellicas nō sunt vniuersaliter seu totaliter ꝓhibite nisi ꝓpter inordinationes q̄ a modernis ibi geruntur: z ꝓpter pericula multa q̄ inde ꝓueniūt. puta occisiones z depredationes z alia multa mala. Apō antiquos. n. hmōi exercitationes ordinate z modeste sine hmōi periculis rerū z corpoz z sine mutilatiōe mēbroz: z sine sanguinis effusione fiebāt. Circa scōm. s. vtruz clericis z platis licitū sit bellare: dicēdū est q̄ nō. Cui⁹ rō est: qz ad bonū societatis hūane plura sunt necessaria: diuersa aūt a diuersis meli⁹ z expediti⁹ agunt q̄ ab vno vt pz p ꝑbm i sua politica: z q̄dā negocia sūt a deo sibi repugnātia: vt ꝓueniēter fil exerceri non possint. z iō illis q̄ maiorib⁹ deputant ꝓhibent mīora. Sicut fz leges hūanas militib⁹ q̄ deputant ad exercitia bellica negociatōes interdicunt. Bellica aūt exercitia maxie repugnāt illis officijs q̄b⁹ epi⁹ z clerici deputant ꝓpter duo. Prio q̄dē generali rōe: qz bellica exercitia maxias inq̄etudies habēt. Un multū ipediūt animū a ōtēplatione diuinoz z laude dei z oratiōe pro pplo. q̄ ad officiū ptinēt clericoz: z iō sicut negociationes ꝓpter hoc q̄ nimis implicant animū interdicunt clericis. ita z bellica exercitia. Fz illō. ii. Thim. ij. Nemo militās deo implicat se secularibus negocijs. Scōo propter ſpecialem rōnē. Nam oēs clericoz ordines ordinant ad altaris ministeriū in quo sub sacramēto repsentat passio christi. fm illud. j. Cozi. xij. Quotiēscūq̄ mādducaueritis panē hūc z calicē bibetis mortez dñi annūciabitis donec veniat. z iō nō cōpetit eis occidere vl effundere sanguinē fz magis esse paratos ad ꝓpriā sanguinis effusionē ꝓ christo: vt imitent ope q̄ō gerūt ministerio: z ꝓpter hoc ē institutum vt effundētes sanguinē etiaz sine pctō sint irregulares. Nulli autē q̄ deputatus est ad aliq̄ō officiū licet id p q̄ō suo officio incōgruus reddit. Un clericis oīno nō licet bella gerere q̄ ordinant ad sanguinis effusionē. Eis ergo interdicit bellare: non qz sit pctū de genere suo cū possit eē meritoziū: fz reddit eis illicitū qz sūt ad opa multo sublimioza z magis meritoria deputati. sicut act⁹ matrimonialis potest esse meritozius: z tñ his q̄ virgitatē vouerunt damnabilis reddit ꝓpter obligationē voti ad mai⁹ bonū. Debēt ꝓlati gregē suū defendere z resistē lupis nō solū illis q̄ spūaliter gregē interimūt verūetiam raptoribꝰ z tyrānis q̄ corpaliter vexant z tpaliter opprimūt z molestāt: nō aūt armis materialib⁹ eis in ꝓpriis psonis vtēdo fz spūalib⁹ fz illud. ij. cozin. ix. Arma militie nostre nō sunt carnalia fz spiritualia. que quidē arma sunt salubres admonitiones deuote oratiōes z cōtra pertinaces etiam excōmunicatiōis sentētia. Possunt etiaz ꝓlati z clerici bellis personaliter interesse: non quidē vt ipsi ꝓpria manu pugnēt sed vt iuste pugnātibus ip si spiritualiter subueniant suis exhortationibus absolutionibus z aliis huiusmodi spiritualibus fulcimētis. Sicut z in veteri lege mādabat. Deut. xx. q̄ sacerdotes in bellis clā se gerent sacris tubis: ad hoc ergo fuit primo cōcessum clericis personaliter interesse. Quod aūt aliq̄s ꝓpria manu pugnet abusio ē: nec eis ē a iure concessum.

Circa tertiū. s. vtrum in bellis liceat vti insidijs: sciendū q̄ insidie ordinantur ad fallendum hostes: dupliciter autē aliquis potest falli ex dicto vel facto alterius. Uno mō ex eo q̄ō ei dicit falsum vel nō seruat ꝓmissum z istud semp est illicitū: z hoc mō null⁹ oz hostes fallere. Sunt autē quedā iura bellozū z federa inter ipsos hostes seruāda: vt dicit Ambro. in li. de officijs. Alio mō pōt aliquis falli ex dicto vel facto nostro qz ei ꝓpositū aut intellectū nō apim⁹ hoc aūt semp facere nō tenemur. qz etiā in doctria sacra multa sūt occultāda maxime infidelib⁹ ne irrideāt. fm illud Matth. x. Nolite sanctū dare canib⁹. Un multo magis ea q̄ ad impugnādū inimicos paramus sunt eis occultāda. Un int cetera documēta rei milis

taris hoc ꝑcipue ponitur de occultandis ꝟ̃filijs ne ad hostes perue niãt vt ꝓz in libris stragomatũ frãcoꝝ. Et talis occultatio ptinet ad rõnẽ ĩsidiaꝝ q̃b⁹ licitũ ẽ vti in bellis iustis. Nec ꝑpie hmõi ĩsidie vocãt fraudes nec iustície repugnãt nec ordinate volũtati. eẽt enĩ ĩordinata volũtas si aliq̃s vellet nihil sibi ab alijs occultari. ¶ Circa q̃rtũ. s. vtrũ bellare licitũ sit in festis. Dicẽdũ q⁹ obseruatio festorũ nõ ipedit ea q̃ ordinãt ad hoĩs salutẽ et coꝛpalẽ. Unde dñs arguit iudeos dicẽs Joh. vij. Mibi idignamini qz totũ hoĩem sanũ feci in sabbato. Et ide ẽ qõ medici licite pñt medicari hoĩes in die festo. Multo aũt magis ẽ ꝟseruãda salus reipublice ꝑ quã ipediũtur occisiões multoꝝ ⁊ innumera mala ⁊ tpalia ⁊ spũalia q̃s salus coꝛpalis vni⁹ hoĩs. Et iõ ꝑ tuitiõe reipublice fideliũ licituꝝ ẽ iusta bella exercere in dieb⁹ festis si tñ ꝟ necessitas exposcat. Hoc. n. eẽt tẽtare deũ siq̃s ĩmineẽte tali necessitate a bello vellet abstinere. ſz ne cessitate cessante non est licitum bellare in diebus festis.

¶ De crudelitate.

Duodecima filia ire ẽ crudelitas. Est aũt crudelitas sic̃ ait. Sene. li. de clemẽtia attrocitas q̃dã animi ĩ exigẽdis. Nomẽ aũt crudelitatis a cruditate sumptũ esse videt. Sic̃ aũt ea q̃ sũt decocta ⁊ digesta solẽt habere saporẽ dulcẽ ⁊ suauẽ ita illa q̃ sũt cruda horribilẽ ⁊ aspez saporẽ hꝫ solẽt. Uñ sicut clemẽtia ĩportat quãdã lenitatẽ ⁊ dulcedinẽ animi ꝑ quã ẽ aliq̃s diminut⁹ penaꝝ ita directe crudelitas ĩportat quandã aspritatẽ ⁊ attrocitatẽ animi ꝑ quã ẽ exactiu⁹ ⁊ exaggeratiu⁹ penaꝝ. Est aũt sciẽdũ q⁹ misericordia ⁊ clemẽtia ꝺueniũt in ꝟ q⁹ vtraq̃ refugit miseriã alienaz ſz aliter ⁊ aliter. Nã ad misericordiã ptinet miserie subuenire ꝑ bene ficij collatiões. ad clemẽtiã aũt ptinet diminuẽ miseriã ꝑ pene subtractionẽ. Et qz crudelitas ĩportat supabũdãtiã in penis exigẽdis. ideo directi⁹ opponit crudelitas clemẽtie quã misericordie. Inter duz tñ crudelitas accipit ꝑ ĩmisericordia. Uñ Piere. vj. oſ. Crudelis ẽ ⁊ ñ miserebit. Et Prouer. xj. Qui crudelis ẽ ꝑturbat q̃nos abijcit.

¶ De Seuitia.

Tredecima filia ire ẽ seuitia siue feritas. Uidẽduz ẽ aũt q̃d sit ⁊ quõ differt a crudelitate. Sciẽduz vo q⁹ nomẽ seuitie vel feritatis accipit a similitudine siluestriũ bestiaꝝ. i. ferarũ q̃ etiã seue dicunt. Hmõi. n. aĩalia nocent hoĩbus vt ex eoꝝ corꝓoribus pascant. nõ ex aliqua iustície cã. cui⁹ ꝟsideratio ptinet ad solã rõnẽ ⁊ ideo ꝓprie loquẽdo feritas vel seuitia dicit ꝟz quã aliq̃s ĩ penis iferẽdis nõ ꝟsiderat aliquã culpã eius q̃ punit ꝟz solũ ꝟ q̃ delectat in hoĩuz cruciatu ⁊ sic ꝓz q⁹ otinet sub bestialitate. naz talis delectatio nõ ẽ hũana ꝟz bestialis ꝺueniẽs vel ex mala cõsuetudine vel ex corꝛuptiõe nature. Sicut ⁊ alie hmõi bestiales affectiones. Sz crudelitas attẽdit culpã in eo q̃ punit. ſz excedit modũ in puniendo. ⁊ ideo crudelitas differt a seuitia siue feritate sicut malicia humana a bestialitate. vt dicitur in. vij. Ethi.

¶ De mutilatione. DIS. XIII.

Deinde ꝟsiderãdũ ẽ de peccatis iniuriaꝝ q̃ ꝓmis iferunt. Et circa ꝟ queruntur q̃ttuoꝝ. Primo de mutilatiõe mẽbroꝝ. Scõo de verberatione. Tertio de incarceratiõe. Quarto de occisione. ¶ Circa primũ videndũ est. vtrũ in aliquo casu sit licitũ aliquẽ mutilare. Dicẽdũ q⁹ quelibet ꝑs hũani corꝓis ẽ ꝓpter totũ corꝓus sicut ĩperfectũ ẽ ꝓpter pfectũ. ⁊ ideo de quolibet mẽbro corꝓis disponẽdũ est ſm qõ expedit saluti ⁊ bone dispositioni totius. Mẽbrũ aũt hũani corꝓoris per se quidẽ vtile est ad bonũ totius corꝓoris. per accidẽs tñ põt ⁊tingere q⁹ sit nociuũ puta cũ mẽbrũ putridũ est totius corꝓoris corꝛuptiuũ. Si ergo mẽbrũ sanũ fuerit in sua naturali dispositiõe cõsistẽs nõ põt praescindi absq̃ totius hoĩs nocumẽto. Sz qz ipse totus homo ordinat vt ad finẽ ad totã cõitatẽ cuius ẽ pars põt ⁊tingere q⁹ absscisio mẽbri ⁊ si vergat in detrimentũ totius corꝓoris. ordinat tñ ad bonũ cõitatis q̃uãtũ alicui iferr in penã ad cohibitionẽ peccatoꝝ. ⁊ ideo sicut per publicã ptãtẽ aliq̃s licite ꝓuat totaliter vita ꝓpter aliquas maiores culpas. ita etiã priuat mẽbro ꝓpter aliquas culpas minores: hoc aũt nõ ẽ licitũ alicui ꝓuate ꝑsone etiã volẽte illo cuius ẽ mẽbrũ: qz ꝑ ꝟ fit iniuria cõitati cuius ẽ ipse hõ ⁊ oẽs ptes eius. Si vo mẽbrũ ꝓpter putredinẽ sit tot⁹ corꝓoris corꝛuptiuũ. tũc licitũ ẽ de volũtate eius cuius ẽ mẽbrũ putridũ mẽbrũ praescindere ꝓpter salutẽ totius corꝓis qz vnicuiq; commissa ẽ cura ꝓprie salutis. ⁊ eadẽ rõ ẽ si fiat voluntate eius ad quez ptinet curare de salute eius q̃ hz mẽbrũ corꝛuptũ. Aliter aũt aliquẽ mutilare oĩno est illicitũ. Sciẽdũ vero est q⁹ ꝓpter salutez totius corꝓis põt licite mẽbrũ praescindi ſz nõ ꝓpter salutẽ anime seu ꝓpter peccatũ qõcũq; vitandũ. cuius ratio ẽ. qz mẽbrũ nõ ẽ ꝑscindendũ ꝓpter coꝛpalẽ salutẽ totius nisi qñ aliter toti subueniri nõ põt. Saluti aũt ſpũali semꝑ põt aliter subueniri quã ꝑ mẽbri praescisionem: qz pctm̃ subiacet volũtati ⁊ iõ in nullo casu lz mẽbrũ praescindere ꝓpter qõcũq; pctm̃ vitandũ. Uñ Criso. exponẽs illud. Matth. xix. Sũt eunuchi q̃ seipsos castrauerũt ꝓpter regnũ celoꝝ. dicit nõ mẽbroꝝ absciſionẽ ſz malarũ cogitationũ ĩteremptionẽ. maledictione enĩ est obnoxi⁹ q̃ mẽbꝝ abscindit. Eteniĩ q̃ homicidie sunt talia ꝑsumũt. Et postea subdit. Neq; ocupia mãsuetioꝝ ita fit ſz molestioꝝ. Aliũde enĩ hz fontes ſpma qõ in nobis ẽ ⁊ ꝑcipue a ꝓposito incõtineti ⁊ mẽte negligẽte: nec ita absciſio mẽbri ꝺprimit tẽtatiões vt cogitationis frenũ. ¶ Circa scõm. s. vtrũ patrib⁹ liceat filios verberare. vel dñs seruos. Dicẽdũ q⁹ ꝑ vberationẽ quoddã nocumentũ inferr corꝓi eius q̃ vberat. aliq̃ tñ q̃s in mutilatiõe. nã mutilatio tollit corꝓis integritatẽ. vberatio vo tãtũmodo afficit sensuz doloris. Unde multominus nocumẽtũ est q̃s mutilatio ¶ Nocumentuz autez inferre alicui nõ licet nisi per modũ pene ꝓpter iusticiã. Nullus autez iuste punit aliquẽ nisi sit eius ditioni subiectus. Et iõ verberare aliquẽ non licet nisi habẽti potestatẽ sup illũ qui verberat: ⁊ qz filius subditur potestati patris ⁊ seru⁹ potestati dñi licite põt pater verberare filiũ ⁊ dominus seruuz causa coꝛrectiõis ⁊ discipline. Ideo dicit Prouer. xviij. Qui parcit virge odit filiũ suũ. Et infra xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinã. si enĩ pcusseris eum virga non morietur: tu virga pcutis eum ⁊ aĩam eius de inferno liberabis. Itẽ Heb. xij. Quis enĩz filius quẽ nõ coꝛripiat pater. Itẽ Eccĩ. xxxiij. Seruo maliuolo tortura ⁊ cõpedes. Et ibidẽ. Libaria ⁊ virga ⁊ hon⁹ asino: panis ⁊ disciplina ⁊ opus seruo. Nec obstat ꝑdictis id qõ dicit apl's Ephe. iij. Uos pres nolite ad indignationẽ ꝓuocare filios vestros. Et infra subdit. Et vos dñi eadẽ facite seruis remittẽtes minas qz ꝑ hoc q⁹ prohibent patres ne filios ad iracundiã prouocẽt nõ prohibẽt quin filios verberent causa discipline ⁊ coꝛrectionis: sed q⁹ nõ immoderate eos affligant verberibus. ¶ vero indicitur dñis q⁹ remittãt minas põt dupliciter intelligi. Uno mõ vt remisse minis vtant: qõ pertinet ad moderationẽ discipline. Alio mõ vt aliq̃s nõ semꝑ impleat qõ cõminat⁹ est qõ ptinet ad hoc q⁹ iudiciũ quo q̃s cõminatus est penam ꝑ remissionis mĩam temperetur. ¶ Circa tertiũ. s. vtz sit licitũ aliquẽ incarcerare. Dicẽdũ q⁹ ĩ bonis coꝛporis tria per ordinẽ cõsiderant. Primo quidez integritas coꝛporalis substãtie: cui detrimentũ afferr ꝑ occisionẽ vel mutilatiõez Scõo delectatio vel quies sensus cui opponit verberatio: vel qõlibet sensum doloꝛe afficiẽs. Tertio motus ⁊ vsus mẽbroꝝ qui impedit ꝑ ligationẽ ⁊ incarcerationẽ seu quãcũq; detentionẽ: ⁊ ideo incarcerare aliquem vel qualitercũq; detinere ẽ illicituz nisi fiat ſz ordinẽ iusticie aut in penã aut ad cautelã alicuius mali vitãdi. Sciendũ tñ q⁹ aliquẽ detinere ad hoz̃ ad impediẽdũ ipsum ab aliquo illicito ope ꝑpetrando licitũ ẽ cuilibet. Sicut cũ q̃s aliuz detinet ne se ꝑcipitet vel ne aliũ feriat. Sz simpliciter aliquẽ includẽ vel ligare nõ ad illũ solũ ptinet qui hz vniuersaliter disponẽ de actib⁹ ⁊ vita alterius: qz ꝑ talẽ inclusionẽ vel detẽtionẽ impedit nõ soluz a mal' sed etiã a bonis agẽdis. Cõueniẽs aũtẽ est q⁹ talis pena aliquotiẽs imponat. Nõ enĩ q̃ ꝑtate sibi data abutit meret eã amittere. Naz priuilegiũ meret amittere q̃ cõcessa sibi abutit ꝑtate. Et iõ hõ qui peccãdo abusus est libero vsu mẽbroꝝ suoꝝ: cõueniens ẽ ꝓ pena detẽtionis puniat. Sicut aũt deus ſm ordinẽ sapiẽ sue q̃q; cohibet pctoꝛes ne possint suas malas voluntates implere. ſm illũ iob. v. Qui dissipat cogitatiões maligꝺoꝝ: ne possint manus eoꝝ implere qõ ceperãt. Uñq; vero ꝑmittit eos agere quicq̃d volũt. ſm illud. pſ. Dimisi eos ſm ꝺsideria coꝛdis eoꝝ. Et Eccĩ. xv. Deus reliquit hominẽ in manu cõsilij sui. Sic ſm humanam iusticiam homines nõ ꝑ qualibet culpa incarcerant sed ꝑ aliq̃bus includunt.

¶ De homicidio. DIS. XIIII.

Circa quartuz. s. de occisione seu homicidio quẽrunt quinq̃. Primo vtrũ licituz sit occidere peccatoꝛes. Scõo vtrũ in aliquo casu liceat occidere innocentẽ. Tertio vtrũ liceat alicui occidere semetipsuz Quarto vtrũ liceat alicui occidere hominem seipsum defendendo. Quinto vtrum casualiter occidẽs hominẽ sit homicida dicendus. ¶ Primo declarãdũ est q⁹ licitũ sit peccatoꝛes occidere. ⁊ quomõ Uideam⁹ aũt q⁹ ordine naturali impfectioza sunt ꝓpter pfectioza Uñ ⁊ in via generatiõis natura ab impfectis ad pfectioza ꝓcedit. Et inde est q⁹ in generatiõe hoĩs ꝓz⁹ est viuũ. deinde sensitiuũ. postremo aũt hõ. Ita etiã illa q̃ tñ viuũt vt plante sunt ꝓpter aĩalia. aĩalia sunt ꝓpter hoĩes. Sicut aũt ordine naturali plante sunt ꝓpter vsum aĩaliũ. ⁊ aĩalia bruta ꝓpter vsum hoĩs. sic ordine naturali ps ordinat ad totũ sicut imperfectũ ad pfectuz: qz ois ps naturaliter est ꝓpter totũ. ⁊ iõ sicut ꝓpter cõseruationẽ vite aĩaliuz pre-

scindunt plãte. ꝛ ꝓpter nutrimentũ ꝛ ꝺseruatiõẽ vite hoĩs alia bruto licite occidunt. ita ſi ſaluti totius hũani copis expediat ꝑſcisio alicuius mẽbri puta cũ ẽ putridũ ꝛ alioꝝ mẽbroꝝ corpis corruptiuũ laudabiliter ꝛ ſalubriter amputat. Quelibet aũt ꝑſona ſingularis cõparat ad totã cõitatẽ ſicut pars ad totuꝫ. ꝛ ideo ſi aliq̃s homo ſit in periculũ ipſius cõitatis ꝛ corruptiuus ipſius ꝓpter aliq̃ peccatũ laudabiliter ꝛ ſalubriter occidit. vt boni cõis itegritas cõſeruet. Nã modicũ fermẽtũ totã maſſaꝫ corrũpit. i. cozin. xv. Ideo ꝓcipit Exo. xxii. Maleficos non patieris viuere. Et. pſ. In matuti no iterficiebã oẽs peccatores terre. Licet. n. hoĩes vt homo ẽ occidere ſit ꝑ ſe ꝛ ſm ſe malũ, put homo naturaliter liber ẽ ꝛ ꝓpter ſeipm exiſtẽs. q̃ tñ peccãdo ab ordine rõnis recedit ꝛ decidit a dignitate hũana incidẽs quodãmõ in ſeruitutẽ beſtiaꝝ vt. ſ. de ipſo ordinet ſm q̃ ẽ aliis vtile: ſm illud. pſ. Homo cũ in honore eẽt nõ intel. cõpa. eſt iu. inſip. ꝛ ſimilis factus ẽ illis. Ideo q̃uis hoĩes in ſua dignitate manẽtẽ occidere ſit ſm ſe malũ. tñ hoĩes peccatorẽ occidere poteſt eſſe bonũ. Sicut ꝛ occidere beſtiã. q̃ malus homo peior eſt beſtia ꝛ plus nocet vt dicit. Phs. iij. Polit. ꝛ. viii. Ethi. Sciẽdũ tñ q̃ nec oẽs ſũt ſemp nec vniuerſaliter abſcindẽdi. Sicut nãq̃ ſm ordinẽ ſapiẽtie ſue dñs q̃ñq̃ ſtatim peccatores occidit ad liberationez bonoꝝ q̃b⁹ peccatores erãt in ſcãdalũ piculũ ꝛ grauamẽ. Q̃ñq̃ vero ꝺcedit eis tẽpus pniẽ ſm q̃ ꝛ ipſis peccatorib⁹ ꝛ electis ſuis nouit dñs expedire. ſm illud yſa. xxvj. Propterea expectat dñs vt miſereat veſtri. Sic hũana iuſticia diuinã iuſticiã ꝑ poſſe cupiẽs imitari, pniciosos hoĩes vt alios ſeruet occidit. eos vo q̃ nõ grauiter nocẽt alijs ad pniam reſeruat. Perniciosos etiã nõ põt vniuerſaliter extirpare. ſ. vel q̃ mali nõ poſſunt occidi q̃n ſimul occiderent ꝛ boni. vel q̃ latẽter iter bonos. vel q̃ multos bñt ſequaces. ita q̃ ſine bonoꝝ piculo iterfici nõ poſſunt. Sicut dicit. Aug. ꝺ permenianũ. Unde dñs magr docet ſinẽdũ eſſe malos viuere ꝛ vltionẽ vſq̃ ad extremũ iudiciũ reſeruãdũ q̃s q̃ boni ſimul cũ peccatorib⁹ occidantur. ꝛ h̃ ꝑz in pabola de zizaniis Math. xiii. Q̃ñ vo ex occiſiõe maloꝝ nõ imminet bonis piculũ. ſz magis tutela ꝛ ſalus. tũc licite pñt occidi. Malos aũt occidere nõ oĩb⁹ ẽ licitũ. nulli. ſ. ſingulari ꝑſone. ſz ſolũ illis q̃b⁹ cura cõitatis ꝺ ſeruãde cõmittit. ſicut ad medicuꝫ ptinet mẽbrũ. putridũ amputare q̃ñ ſibi cura totius corpis ẽ cõmiſſa. Cura aũt cõis boni cõmiſſa ẽ ꝓncipib⁹ habẽtib⁹ publicã ptãtem. ꝛ ideo illis ſolis ſz malefactores occidere. nõ aũt ꝑticulatis ꝑſonis. Itẽ h̃ idẽ clericis nõ ſz duplici rõne. Pmo q̃dẽ q̃ ſũt electi ad altar⁹ miniſteriũ in quo chr̃i paſſio repſentat. Qui cũ malediceret nõ maledicebat. cũ pateret nõ cõminabat. vt dicit. ſ. pe. ii. Et ideo ꝺpetens ẽ q̃ clerici nõ ſint percuſſores nec occiſores q̃ miniſtros decet ſuo dño ꝺformari. ſm illud Ecci. x. Scõm iudices populi ſic ꝛ miniſtri eius. Alia rõ ẽ q̃ clericis cõmittit miniſteriũ noue legis in q̃ nulla pena occiſiõis vl mutilatiõis determinari videt. Et ideo vt ſint ido nei miniſtri noui teſtamẽti debẽt a talibus abſtinere. Licet de ſanctis aliq̃b⁹ legamus in veteri teſtamẽto q̃ occiderũt peccatores. vt moyſes a leuitis fecit occidi vigintiduo milia hoĩuꝫ, ꝓpter adoratiõnẽ vituli Exo. xxxiii. Et phinees ſacerdos iterfecit iſraelitam cum madyanitide coeũtẽ Nũeri. xxv. Et ſamuel iterfecit agag regẽ amalech. j. Reg. xv. Et helyas ſacerdotes baal. iii. Reg. xix. Et Mathathyas eũ q̃ ad ſacrificãdũ acceſſerat. j. Mach. ii. Iſti enĩ erãt miniſtri veteris legis in q̃ ꝑ quã pene corpales iſligebant. ꝛ ideo illis ꝛgruebat etiã manu ꝓpria occidere peccatores. In noua vero lege q̃ clericoꝝ officiũ ordinatũ ẽ ad melioza q̃s ſint occiſiões corpales ad ea. ſ. q̃ ptinẽt ad ſpũale ſalutẽ. ideo nõ ꝛgruit eis vt ſe igerãt in minoza. Unde ꝑlati eccleſie ſi officia ꝓncipũ terre ſuſcipiant. nõ tñ debent iudiciũ ſanguinis exercere ꝑ ſeipſos. ſed eoꝝ auctoritate ꝺz ꝑ alios exerceri. Circa ſcõz. ſ. vtrũ in aliquo caſu ſit licitũ occidere ĩnocẽtẽ. Dicẽdũ q̃ hõ põt ꝺſiderari dupliciter. Uno mõ ſm ſe. Alio mõ ꝑ cõparationẽ ad aliud. Scõm ſe q̃dẽ ꝺſiderando homẽ nullũ ſz occidere. q̃ ĩ quolibet ẽt peccatore debem⁹ amare nãz quã de⁹ ꝺdidit. q̃ ꝑ occiſionẽ cozrũpit. Sz ſicut dictũ ẽ occiſio peccatoris ſit licita ꝑ cõparationẽ ad bonũ cõe q̃ corrũpit ꝑ peccatũ. vita aũt iuſtoꝝ ẽ ꝺſeruatiua boni cõis ꝛ ꝓmotiua. q̃ ipi ſũt ꝓncipaliora ꝑs multitudinis vniuerſi. ꝛ ideo nullo mõ ſz ĩnocẽtẽ occidere. Nec tñ peccauit abrahã volẽs occidere yſaac q̃ h̃ volebat facere ex mãdato diuino. De⁹ aũt vniuerſale dñium h̃ mortis ꝛ vite. Eius. n. ordinatiõe moriũt ꝛ peccatores. ꝛ iuſti. Et ideo ille q̃ ex mãdato dei occidit hoĩes nõ peccat. ſicut nec de⁹ cui⁹ ẽ executor. Idẽ iudet ſciens aliquẽ innocentẽ q̃ tñ ꝑ falſos teſtes ꝺuincit ꝺz diligẽtius examinare teſtes vt inueniat occaſionẽ liberãdi inmoriũ. ſicut fecit Daniel. xiij. Si aũt hoc nõ poteſt aut ſubterfugiat iudiciũ mittẽdo ad ſuperiorẽ. aut cõponat iter ꝑtes ſi põt. aut differat ꝓferre ſnĩaz. aut ſi nihil horũ põt facere nõ peccat ſm allegata: ſnĩaz ꝓferẽdo: q̃ nõ ipſe occidit ĩnocẽtẽ: ſz illi q̃ ipſum aſſerũt eſſe nocẽtem. Itẽ miniſter iudicis ꝺdẽnãtis ĩnoriũ ſi ſnĩa manifeſtũ errorẽ ꝺtineat nõ ꝺz obedire alioq̃n excuſarent carnifices q̃ martyres occiderũt. Si vo nõ cõtineat iniuſticiã manifeſtã nõ peccat ꝓceptũ iudicis exequendo: q̃ ipſe nõ h̃z ſnĩam ſupioris: nec ipſe occidit ĩnocẽtẽ ſed iudex cui⁹ ꝓceptũ exequit. Circa tertiũ. ſ. vtrũ alicui liceat occidẽ ſemetipſũ Dicẽdũ q̃ ſeipſum occidẽ eſt oĩno illicitũ triplici rõne. Pmo q̃dẽ q̃ nãlit q̃libet res ſeipſam amat. ꝛ ad hoc ptinet q̃ q̃libet res nãlit⁹ ſeruat ſe in eſſe: ꝛ corrũpẽtib⁹ reſiſtit quãtũ põt: ꝛ ĩõ q̃ aliq̃s ſeipſum occidat ẽ ꝺ inclinationẽ nãlẽ: ꝛ ꝺ charitatẽ q̃ q̃libet ꝺz ſeipſum diligere. ꝛ ĩõ ſuiipſ⁹ occiſio ſemp ẽ ꝑtrũ mortale: vt pote ꝺ nãlẽ legẽ ꝛ ꝺ charitatẽ exiſtẽs. Scõo q̃ q̃libet ꝑs id q̃ õ ẽ. ẽ toti⁹. q̃libet aũt hõ ẽ ꝑs cõitatis. Uñ in hoc q̃ ſeipſum interficit iniuriã cõitati facit vt ꝑz ꝑ ꝑh̃m. v. Ethi. Tertio q̃ vita ẽ quoddã donũ diuinit⁹ homi attributũ ꝛ ei⁹ ꝑtãti ſubiectũ: q̃ occidit ꝛ viuere facit ꝛ ĩõ q̃ ſeipſum vita ꝓriuat ĩ deũ peccat. Sicut q̃ alienũ ſeruũ interficit peccat ĩ dñm cui⁹ eſt ſeru⁹: ꝛ ſicut peccat ille q̃ uſurpat ſibi iudiciũ de ſibi nõ cõmiſſa: ad ſolũ enĩ deũ ptinet iudiciũ mortis ꝛ vite ꝛ illud Deutro. xxii. Ego occidã ꝛ viuẽ faciã. Uñ nulli etiã publicã ptãtẽ bñti licitũ ẽ ſeipſum occidẽ quãtũcũq̃ ſit impi⁹ ꝛ pctõr: q̃ aliũ pctorẽ põt occidere ꝓpter h̃ q̃ põt de ipſo iudicare: null⁹ aũt ẽ iudex. ſuiipſi⁹. Licet tñ ei ſeipſum ꝺmittẽ iudicio alioꝝ. Itẽ nota q̃ ꝛ h̃z hõ ſit dñs ſuiipſius ꝛ liber arbitriũ ꝛ dñs ſuoꝝ actuũ, ꝓpter hoc licite põt diſponẽ de ſeipſo. q̃tũ ad h̃ q̃ ꝓtiet ad iſtã vitã q̃ libero arbitrio ipſi⁹ hoĩs h̃z regi: tñ trãſit⁹ de hac vita ad aliã feliciorẽ nõ ſubiacet libero arbitrio hoĩs ſz ꝓtãti diuine. ꝛ ĩõ nõ ꝛ homi ſeipſum interficẽ vt ad felicioꝛẽ trãſeat vitã. Silr ẽt nec vt miſerias pñtis vite euadat: q̃ vlti mũ maloꝝ hui⁹ vite ꝛ martie terribile ẽ moꝛs vt ꝑz ꝑ phz ĩ. iij. Ethi. ꝛ ita inferre ſibi mortẽ ad alias hui⁹ vite miſerias euadẽdas ſ̃ mai⁹ malũ aſſumẽ ad minoris mali vitationẽ. Silr etiã nõ licet ſeipſum occidẽ ꝓpter aliq̃ pctm ꝺmiſſũ. tũ. q̃ in h̃ ſibi marie nocet q̃ ſibi adimit neceſſariũ pniẽ tꝑus. tũ etiã: q̃ malefactorẽ occidẽ nõ ꝛ nihil ꝑ iudiciũ publice, ꝓtãtis. Silr etiã nõ licet mulieri ſeipſaz occidẽ ne ab alio corrũpat⁹: q̃ nõ ꝺz in ſe ꝺmittere crimẽ maximũ q̃ ẽ ſuiipſius occiſio vt vitet min⁹ crimẽ alieniuꝫ. Nõ enĩ ẽ crimẽ mulieris ꝑ violẽtiã violari ſi ꝺſenſus nõ aſſit. q̃ nõ inq̃nat corp⁹ niſi ꝺ conſenſu mẽtis vt lucia dixit. Cõſtat aũt minus eẽ ꝑtrũ fornicationẽ vel adulteriũ q̃s homicidiũ: ꝛ ꝑcipue ſuiipſi⁹: q̃ ẽ grauiſſimũ q̃ ſibiipſi nocet cui maximã dilectionẽ ꝺz. Eſt etiã piculoſiſſimũ q̃ non reſtat tꝑus vt ꝑ pniaz erpiet. Silr nulli ꝛ ſeipſum occidẽ ob timoꝛe ne cõſentiat in pctm: q̃ nõ ſũt faciẽda mala vt veniãt bona vel vt videtur mala. ꝑſertim mioza ꝛ min⁹ certa. Incertũ eſt enĩ vtrũ aliq̃s in futurũ ꝺſentiat in pctm. potẽs ẽ enĩ de⁹ quacũq̃ tẽtatiõe ſupueniẽte liberare a pctõ. Itẽ nota q̃ ſampſon q̃ ſeipſum cũ hoſtib⁹ ruinauit dom⁹ oppreſſit Iuõ. xvj. nõ aliẽ excuſat ſm aug. j. de ci. dei. niſi q̃ latenẽ ſpũſanct⁹ hoc ei iuſſerat q̃ ꝑ illũ miracula faciebat: ꝛ ipſe in cathalogo ſcõꝝ ꝺnumerat Heb. xi. Eãdẽ rõne aſſignat Aug. de q̃busdã ſanctis mulierib⁹ q̃ tꝑe ꝑſecutiõis ſeipſas occiderũt: quarum memoria in eccl̃ia celebrat. Circa q̃rtũ. ſ. vtrũ liceat alicui hoĩes occidẽ ſe defendẽdo. Dicẽdũ q̃ vni⁹ act⁹ nihil ꝓhibet duos eẽ effect⁹: quoꝝ alẽ ſolũ ſit in ĩtẽtiõe. ali⁹ vo ꝑter ĩtẽtionẽ. Morales aũt act⁹ recipiũt ſpeciẽ ſm id q̃ õ intẽdit. nõ ab eo q̃ ẽ ꝑter ĩtẽtionẽ cũ ſit ꝑ accidẽs. Ex actu ergo ſeipſum defendẽtis duplex effectus ſeqũpoteſt. Unus q̃dem cõſeruatio ꝓprie vite. alius aũt occiſio inuadẽtis. actus aũt huiuſmodi ex hoc q̃ intendit conſeruatio ꝓprie vite non habet rationez illiciti. cũ hoc ſit naturale cuilibet q̃ ſe conſeruet in eſſe quantũ poteſt. Põt autẽ aliquis actus ex bona intentione ꝓuenies illicitus reddi: ſi non ſit ꝓportionatus fini. Et ideo ſi aliquis ad defendẽdũz propriaz vitaz vtatur maiori violentia q̃s oporteat erit illicitus: ſi vero moderate violentiaz repellat erit licita defenſio. Nã ſm iura vim vi repellere licet. cuz moderamine inculpate tutele: nec eſt neceſſariuz ad ſalutez. vt actuz bono moderate tutele pretermittat ad euitandũ occiſionez alterius: q̃ plus tenetur homo vite ſue ꝓuidere q̃s vite aliene: ſed q̃ occidere hominẽ nõ licet niſi publica auctoritate ꝓpter bonuz cõmune vt ex ſupradictis patet. illicitũ eſt vt hõ intendat occidere hominẽ vt ſeipſum defendat. niſi ei q̃ h̃z publicã auctoritatẽ q̃ intendẽs occidere hominẽ ad ſui defenſionẽ refert hoc ad publicũ bonũ vt ꝑz in milite pugnante ꝺ hoſtes: ꝛ in miniſtro iudicis pugnãte ꝺ latrones: q̃uis etiã iſti peccent ſi ꝓuinata libidine moueant. Uñ ĩ eo ĩ quo intẽdit aliq̃s occidere hominẽ vt ſeipſũ a morte liberet dicit Aug. ad publicolã de occidendis hominib⁹ ne ab eis quiſq̃s occidat nõ mihi placet cõſilium niſi forte ſit miles aut publica functione teneat vt nõ ꝑ ſe hoc

faciat sz ꝑ alijs accepta legitima ptāte. si eius ogruat psone. Idē in iii. de libero. ar. dicit quō apud diuinā ꝓuidētiā a peccato liberi sē q̄ ꝑ bis reb⁹ q̄s ōtēm oz hūana cede polluti sūt. eas aūt res dicit eē ōtēnēdas q̄s hoīes possunt amittere velint nolint. de quozū numero ē vita cozpalis. ¶ Circa q̄ntū. s. vtrū casualiē occidēs hoīez īcurrat homicidij reatū. Dicēdū q⁹ fm plm in. ij. ꝓbiē. casus ē cā agēs ꝑter itētioné. z ideo ea q̄ casualia sūt simplr loquēdo nō sūt intēta neqz volūtaria. z qz omne peccatū ē volūtariū. Sz Augu. ꝓsequēs ē q⁹ casualia inqnātuz hmōi nō sunt peccata. Cōtingit tn̄ id qō nō ē actu z ꝑ se volitū vel itētū. esse ꝑ accidēs itētū z volituz. fm q⁹ cā ꝑ accidēs dicit remouēs ꝓhibēs. Unde ille q̄ nō remouet ea ex q̄b⁹ sequit homicidiū si debeat remouere erit quodāmō homicidiū volūtariū. Hoc aūt ōtingit dupliciter. Uno mō qn̄ dās operā reb⁹ illicitis q̄s vitare debebat homicidiū incurrit. Alio mō qn̄ nō adhibet debitā sollicitudinē. z ideo fm iura si aliq̄s det operaz rei licite debitā diligētiā adhibēs z ex hoc homicidiū sequat nō īcurrit homicidii reatū. Si vo det operā rei illicite. vel etiā dās operā rei licite nō adhibēs diligētiā debitā nō euadit homicidij reatū si ex eius ope mors hoīs sequat. Unde lamech q̄ credēs occidere bestiā occidit hoīez. sicut dicit Heñ. iiij. qz nō adhibuit sufficiētē diligentiā reatuz homicidij nō euasit. Itē Exo. xxj. dicit. Si q̄s ꝑcusserit mulierē ꝓgnātē z abortuz fecerit z mors eius fuerit subsecuta reddet aiaz ꝑ aīa. Quia videlz ille q̄ percutit mulierē īpregnātē dat operā rei illicite z ideo si sequat mors vel mulieris vel pueri aīati. homicidij crimē īcurrit. Itē i decretis. di. l. multi canones iducūt in q̄b⁹ casualia homicidia puniunt. qz videl⁹ fm canones puniunt illi q̄ casualiter occidunt. dantes operam rei illicite vel debitam diligentia non adhibentes.

¶ Libri tertij. Pars Sexta. Incipit.
¶ De accidia. DIS .I.

Deinde dicēdū ē de quarto vitio capitali qō est accidia. Circa qō ꝓsiderāda sūt quattuor. Primo q̄d sit accidia z vtz sit peccatū ¶ Scō vtrū sit peccatū mortale. Tertio q̄ mouere pñt ad hoc vitiū fugiēdū Quarto de filiab⁹ eius. ¶ Circa pmū sciēdū q⁹ accidia fz Dam̄. ē q̄daz tristicia aggrauās q̄. s. ita deꝑimit aīuz hominis vt nihil ei agere libeat. z ideo accidia ꝓpriat quoddā tediū bene opandi. sicut patet per glo. super illud. ps. Dēm escam abominata ē aīa eorum. accidia inquit est tediū interni boni. Huiusmodi aūtē tristicia semper est mala quādoq̄ quidē fm seipsam. quādoq̄ vero fz effectū. Tristicia quidē fz se mala est. que est de eo qō est apparēs malū z vere bonū. Sicut ecōtrario delectatio mala ē que est de eo qō est apparēs bonū z vere malū. Cū igit spirituale bonuz sit vere bonū tristicia q̄ est de spirituali bono est fm se mala. Tristicia etiā q̄ est de vere malo. mala est fm effectū sic hoīez aggrauat vt euz totaliter a bono retrahat. Unde nō vult apostolus q⁹ penitēs maiori tristicia absorbeat sicut habet. ij. Corin. vij. Quia igit accidia nominat tristiciā spiritualis boni. dupliciter mala ē. s. fm se. z fm effectū: z sic patet q⁹ accidia ē peccatū quia maluz in motibus dicimus esse peccatū. ¶ Circa scōm. s. vtrū accidia sit mortale peccatū. Sciēdū q⁹ cū accidia sit tristicia de spūali bono. si spirituale bonum accipiatur cōiter nō habebit rationē specialis vitij. qz omne vitium refugit spirituale bonuz virtutis oppositē. Similiter non potest dici qō sit speciale peccatū inquantuz refugit spirituale bonū ꝓut ē labioslez z molestū corpori vel delectationis eius impeditiuū. quia sic accidia nō distingueret a vitijs carnalib⁹ q̄bus homo redrit de lectationē corpis z quietē. z ideo sciēdū est q⁹ in spiritualib⁹ bonis est quidē ordo. nā oia spiritualia bona q̄ sunt in actibus singularibus virtutū ordinant ad vnū spirituale bonū diuinū circa qō ē specialis virtus q̄ est charitas. Unde ad quālibet virtutē ptinet gaudere de spirituali ꝓprio suo bono qō ꝓsistit in actu ꝓprio. sz ad charitatē pertinet specialiter illud gaudiū quo q̄s gaudet de bono diuino z tristicia qua tristat aliq̄s de bono spirituali qō est in actibus singularū virtutū nō ptinet ad aliqō vitiū speciale. sz ad oia vitia. sz tristari de bono diuino de quo gaudet charitas ptinet ad speciale vitiū qō est accidia. z sic patet q⁹ accidia est speciale vitiū. qz habet specialē vitij rationē. Rursus qz accidia contrariat charitati que ē specialis vita aīe manifestū est q⁹ accidia fm suuz genus est peccatū mortale. Sed cōsideratio est in omnib⁹ peccatis q̄ de genere sūt mortalia petā q⁹ nō sūt mortalia. nisi qn̄ suā perfectionē cōsequūt est aūt peccati ꝓsūmatio in ꝓsensu rōnis. Uñ si fit eius īchoatio in sensualitate z nō ꝓueniat vsqz ad ꝓsensuz rōis ꝓpē īpfectionē act⁹ est petn̄ veniale. fit aūt in genē adulterij ocupia q̄ ꝓsistit in sola sensualitate ē petn̄ veniale. Si tn̄ ꝓcedat vsqz ad ꝓsensuz rōnis ē petn̄ mortale. Ita ēt mot⁹ accidie qn̄qz est in sola sensualitate q̄. s. ꝓuenit ex repugnātia carnis ad spm̄ z tūc est petn̄ veniale. Qn̄qz vo ꝑ tingit vsqz ad ꝓsensuz rōnis q̄. s. cōsentit in fugā: horroꝛē z detestationē boni diuini carne oīno ꝺ spiritū ꝓualēte: z tūc est manifestuz qō accidia est petn̄ mortale. In viris ꝓfectis plerūqz ꝓueniunt aliq̄ mot⁹ accidie: sed nō ꝓueniūt vsqz ad ꝓsensuz rōnis. Itē nota q⁹ accidia nō est recessus mētalis in quocūqz bono spūali: sz a bono diuino cui oz mētē inherere de necessitate salutis. Uñ si tristet aliq̄s de hoc q⁹ ali⁹ cogit eū ad opa vtutis q̄ facere nō tenet nō est petn̄ accidie: sed qn̄ ōtristat in his q̄ iniūgunt ei faciēda ꝓpter deū. Itē nota qō accidia ōtrariat ꝓcepto de sanctificatōe sabbati. in quo fz q⁹ ē ꝓceptū morale ꝓcipit q̄es mētis in deo: cui ōtrariat tristicia mētis de bono diuino. ¶ Circa tertiū sciēdū q⁹ mlta nobis oñdūt accidie petn̄ esse vitādū. Pzio cōis nature ꝺditio. Scō diuine legis traditio. Tertio supne gratie fulcimētū. Quarto exēploꝛ multiplex hortamētū. Quinto multū dānū inde ꝓueniēs. Sexto eterni ꝑmij fruct⁹ alliciēs. Septio diri supplicij doloꝛ exercitiās. ¶ Pzio quidē oñdit hoc vitiū diligēter eē vitādū cōis nature ꝺditio. Oēs enī nāe tam spūales q̄s cozpales tā supioꝛes q̄s iferioꝛes tā sensibiles q̄s īsensibiles ad aliqō opus sunt nāliter īstitute. Et oēs opus illud ad qō creatoꝛ eis imposuit exequunt. Supioꝛa quidē cozpa puta sol luna. z stelle nō cessant lumen suū spargere cursus suos p agēdo die ac nocte. quib⁹ pactis p suos circulos iterū reincipiūt z sine cessatione volūtatē sui cōditoꝛis pagunt vt dicitur baruch. iij. Stelle dederūt lumen in custodijs suis vocate sunt z dixerūt assumus. z luxerūt ei cū iocūditate qui fecit eas. nec tamē expectāt talē remunerationē sui laboꝛis qualē homo. nec talē penā sue negligentie. Excitat pigrū radius solis. ad fenestram dom⁹ sue radios suos mittens z sup faciē pigri. q. d. Usqzquo piger dormis. ego iā surrexi q̄ heri z tota die tātū cucurri. Ozig. Indecēs est christiano si euz radi⁹ solis in lecto suo inueniat. Itē auicule que cant⁹ suos incipiunt ita mane. z poꝛci etiā sūmo mane de luto surgētes z p vias gradiētes ꝓlāte z arboꝛes nō cessantes folia ramos z̄c. surſuz ertēde re nisi impediant ab extrinseco. z tamē singulis ānis laboꝛe suo ꝓpriuātur nec remunerationē expectāt laboꝛis sui. Itē etiā natura bruto⁹ que est ita sollicita de victu suo acquirēdo z fetib⁹ suis ꝓpagādis. Itē dicit Petrus alfon. qō quidā pb⁹ dixit filio suo: fili mi vide ne formica sit sapiētioꝛ te. que cōgregat in estate cū tanto z tā sollicito laboꝛe vīt viuat in hyeme. Ne sit gallus te vigilantioꝛ aut foꝛtioꝛ q̄ matutinas hoꝛas ita diligēter obseruat z se alis verberando ad cātus noctumos excitat. z qui ita foꝛtis ē q⁹ decez vroꝛes iustificat. z sibi facit subditas. z tu dic⁹ q⁹ tu nō potes vincere aut subdere camē tibi. Ne sit canis te nobilioꝛ q̄ benefactoꝛib⁹ suis grat⁹ ē z eis bene seruit z būficia non oblīiscit. Itez Pzouer. vi. Uade ad formicā o piger z ꝓsidera vias eius. Ut faciebat malchus mōachus. De quo refert beatus Piero. in vitis pa. q⁹ vidit cū senē in heremo habentē vroꝛē ꝑpe eum. z cū quereret cām retulit ei q⁹ vroꝛ sua esset taliter facta cū ipse esset iuuenis relictis parētib⁹ fugit ad heremū fact⁹ ibi monachus. Qui cū post longū temp⁹ vellet visitare patriā vt de bonis paternis aliqua bona faceret. in via capt⁹ est a saracenis q̄ omiserūt ei custodiā pecudū suarū z coegerūt eū cōtrahere cū illa muliere chriana quā secū habebāt captiuā. que cū videret eū flentē ꝑ hoc q⁹ rēnueret cohabitationē eius ꝓmisit ei mulier q⁹ ipsa esset custos virginitat⁹ sue z ꝓpositi potius q̄s hostis q̄ manus saracenoꝛ⁹ ꝺ diuinū miraculū z aditoꝛiū euaserūt. z ꝓstea in perpetua castitate ꝑseuerauerūt. q̄ referebat btō Piero. quō maxiaz ꝓsolationē z eruditionē accepat in heremo ꝓsiderādo opa formicaꝛ⁹ z quō melioꝛa grana eligebāt. electa portabāt ad locū suum grana ne germinarent rodebāt. z germē remouebant ne etiane scerēt germē emittēdo. z quō per eandem viā irēt z redirēt. z quō onera maioꝛa se portarēt. s. vt dicit de plūbo z ferro vel quocunq̄ pōderoso. z quō cadētes sub onere humer⁹ suis subleuabāt. z quo mō meat⁹ aquarū factis a gregib⁹ a suis foueis vbi grana exposuerant excludebāt. z quō quasi luctu celebri defunctarū cozpa portabāt. z exeq̄as defunctis faciebāt. z quō aliqua ab agmīe nō recedebat sed vna post aliaz sequebatur. z quō in estate sibi horrea ad hyemē faciebant. in quib⁹ omnib⁹ multū pōt cōfundi humana pigricia z instrui humana industria. Pzouer. vi. Uade z̄c. que cū nō habeat ducē hominē q̄ cā exemplo suo ꝓcedat. aut ꝓceptoꝛem q̄

eā verbo iustruat ꝛ leges ei instituat. aut principes quē timeat ꝙ ei penas infligat. aut p̄mia tribuat ꝓ tāto laboze suo parat in estate cibum sibi ꝛc. Scō hoc idem ondit diuine legis editio. de⁹. n. homini p̄mo legē ipositi vt operaret. sicut dicit Heñ. ij. Posuit eū i paradyso voluptatis vt operaꝛ ꝛ custodiret illū. i. vt op⁹ custodiret illū a casu. vel vt opando custodiret padysuz ꝛ quā cito p accidiā cessaret ab ope. tā cito ꝑderet padysuz. Itē hoi post peccatū legē ipositi ḡsi ꝓ pnīa p̄mi peccati dicēs. Heñ. iij. In laboziḃ⁹ comedes ex ea cūctis diebꝫ vite tue. Seqꝛ. In sudoze vultꝫ tui vescerꝭ pane tuo. Hui⁹ legis ꝛ pnīe trāsgressozes sē accidiosi. ꝙ qz ḥ nō laborant sine fine laborabūt sz inutiliē in iferno. pñs. Laborabit ineternuz ꝛ viuet adhuc in finē. Idē. qz i laboze hoiuz nō sūt. ideo cū hoiḃ⁹ nō flagellabunt sz cū demonib⁹. Hāc legē de⁹ etiā p scripturā voluit ꝓmulgari. Eccī. vij. Subtice humerꝭ ꝛ porta illā ꝛ ne accidierꝭ in vinculis illius. Eccs. ix. Quecūqꝫ pōt manꝫ tua istāter opare. qz nec op⁹. nec ro ꝛc. Itē. xij. Uerba sapiētū ḡsi stimuli qz. s. stimulāt accidiosos ꝛ pigros ad bene ꝛ salubriꝫ opandū. Itē Joh. ix. Opamini oū venio venit nox qñ nemo pōt opari. Itē Hal. vj. Dū tps habem⁹ opemur bonū. ꝛ multa talia legim⁹ i locis inumerꝭ i scriptura. ¶ Tertio ad idē monet supne gre fulcimētū ad ḥ enī de⁹ nobis gratz suā cōfert vt nos moneat excitet ꝛ adiuuet ad salubriter opandū. Uia breuis porta apta ꝛ adminicula multa sūt. Sic diuine gre donū. sacramētales medicine. suffragia ecclesie q̄ nō sūt i vacuū suscipiēda. Ideo dicit aplus. j. Lozin. vj. Hortamur vos ne in vacuū gratz dei recipiatis. Et. j. Lozin. xv. Hra dei in me vacua nō fuit. Uacua aūt ē qñ nō opaꝛ hō p eā. vel accidiose operaꝛ. ¶ Quarto monet ad hoc fugiē dū exēploz multiplex hortamētū. p̄mo exēplū ipsius dei ꝙ sex diebus opatus ē. ꝛ septima die requeuit. Aug. Cum audis deuz ser diebus operatū fuisse ꝛ in septima quieuisse frustra sperās requiē nisi post laborē. Operaꝛ etiā deus ꝺtinue gubernādo mūdū. ordinādo ꝓuidēdo Joh. v. Pater meus vsqꝫ mō operaꝛ ꝛ ego operoꝛ. Item exēplū christi habemus. ꝙ dicit. Paup suz ego ꝛ in laboziḃ⁹a iuuētute mea. pius dñs laborare nō destitit vsqꝫ ad diē moztis sue. die bꝰ ꝙdē discurrēdo. p̄dicādo. corripiēdo. miracula faciēdo. noctibꝫ aūt in oratiōib⁹ īsistēdo ꝛ sic ꝺtinue ꝓ salute nostra penaliē laborādo. Bern. Multū ꝙdē laborauit nec in omni machina mūdiali tātū sibi fatigatiōis assumpsit actoꝛ vite q̄ carnē assumēdo. in q̄ habuit in factis obseruatozes. i ꝟbis ꝺtradictozes. i flagellis irrisozes ꝛ in morte. Idē ꝙd nō erit suaue cuz recordat⁹ fueris q̄ nobis chr̄s exhibuit in carne ifantulō necessitatū laboꝛ quos ptulit in p̄dicando. fatigationū in discurrēdo. vigiliaꝛ in oādo. tētationū i ieiunādo. ꝛ hozū similia ꝛc. Quis amplius gemet dicēs. nimiuz ieiunam⁹ nimiū vigilamus. cū nec millesime pti debitoꝛ reddere valeamus. Exēplū etiā beate virginis q̄ panē ociosa nō comedit. sz opata ē cō filio manuū suarū. vt cū acu ꝛ cū filo sibi ꝛ filio suo victū acq̄reret. De qua refert Hiero. gꝰ vsqꝫ ad horā tertiā pseuerabat in oratione a tertia vsqꝫ ad horā nonā in manuū ope. totū vo tēpus resiḋū ex pēdebat in oratiōe ꝛ in ꝺtemplatiōe. Exēplū etiā angeloꝝ ꝙ nūq̄ cessant laudare deū assistere ꝛ ministrare. De sanctis aliquibus dicit Apoc. iiij. gꝰ nō habebāt requiē die ꝛ nocte clamātia. sanct⁹ ꝛc. Exēplū patriarchaꝝ. s. ade. cui dixit dñs. In laboze comedes cūctis diebus vite tue ꝛc. Zach. xxiij. Pō agricola ego suz. adā exēplū meum ab adolescētia mea. Siliter noe ꝛ abzabā ꝛ alij ꝙ oēs fuerūt viri laboratozes agricole ꝛ pastozes ꝛ in assiduo laboze ꝛ afflictiōe. Sic dicit iacob Heñ. xxxj. Die ac nocte vzebar estu ꝛ gelu. Et post. Afflictionē meā ꝛ laborē manuū meaꝝ respexit dñs. De abzabā silr dicit Ozig. sup illō Heñ. xviij. Festinauit abzabā in tabernaculuz ꝛc. Sener currit. sara accelerat. puer festinat. nullus piger iuenit in domo sapiētis. Itē exēplū aplōꝝ quoꝝ laboz vsqꝫ i mūdi fines se extēdit. qz in oēz terrā exiuit so. eo. Exēpla multa Reqre infra. Otiū. Doc bene significatū ē Matḥ. xx. i ḥ gꝝ sūm⁹ pater familias ab hora p̄ma vsqꝫ ad horā vndecimā mittit oparios in vineā suā arguēs ociosos. ¶ Quinto oñdit ḥ vitiū vigilāter esse vitādū multiplex dānū ide ꝓueniens. vtpote tētationū. ꝛ alioꝝ multoꝝ maloꝝ occasio. Nō bene signaꝰ Matḥ. xij. Cū immūdus spūs assumit septē spūs nequiores se ꝛ ingredit domū quā iuenit vacātē. Hiero. Semp ē agē dū aliq̄d ne agri nostri pectoris malaꝝ cogitationū sentib⁹ occupentur. Greg. Cū ociosaz aiaz callidus tētatoꝛ inuenerit ad eā quibusdā allocutiōib⁹ accedit. Quoniā vt dicit Bern. Ociositas est mater oīuz vitioꝝ. ꝛ nouerca vtutū. Nō aūt si ozigo tētationū ꝛ ruina p diuersa vitia. habeꝫ ꝓ ꝟba cassiani in col. patrū. in libro de septē vitijs p̄ncipalib⁹. Patres p egyptū frēs ociosos nullo mō viuere p̄mittūt. maxie iuuenes ꝓpter custodiā cordis ꝛ pfectū virtutū. ꝛ vt de laboriḃ⁹ suis subministrēt ifirmis ꝛ peregrinis. Itē i eodē de accidia apud egyptū ab antiquis patrib⁹ est laudata sniā operā tez monachū vno demone pulsari. ociosuz inumeris demōib⁹. Itē in vitis pa. ꝙdā monach⁹ iuuenis regulā mōachi pdidit ꝛ p̄ tristicia op⁹ monachi dimisit. Cū aūt postea q̄isset a patrib⁹ mōachoꝝ sta tuta ꝛ accepisset ꝑe accidia ꝛ dissuetudine. nesciebat quō op⁹ monachi icipet: sz totū dimittebat. variis agitat⁹ tētatiōib⁹. Uenit ad senē ꝙ cognoscēs passionē suā. dixit illi. Quidā paᵉ ꝑcepit filio suo hortū suū excolē. ꝙ videꝭ ei⁹ magnitudinē. tedio affect⁹ icepit op⁹ dimittere. ꝛ sub arboze dormire. Et sic fecit p multos dies ad agruz colēdū missus. vsqꝫquo spine ꝛ male herbe totū occupauerūt. Paᵉ aūt eū visitās. inuenit totū agrū malᵗ herbis occupatū. ꝛ eū nihil fecisse. cās q̄rit q̄re nihil fecerat. Rndit. pp ei⁹ magnitudinē quā videbat tedio afficiebaꝭ ꝛ diffidebat se posse pficē. Tūc pr̄ ait. fili fac quotidie ō agricultura vsqꝫ ad quātitatē corpis tui. qō ille recepit gratanter. ꝛ i breui totū hortū excoluit. Sic ē de illᵒ q̄ se excolere negligūt. ꝛ ociosi pigrescūt. replētur sentib⁹ malaꝝ tētationū. ꝛ herbis malis malarū cogitationū ꝛ desideriorum. Et hoc ē qō dicit Prouer. xxiiij. Per agrū hois pigri trāsiui. ꝛ p vineā viri stulti. ꝛ ecce totū replenerant vrtice. ꝛ operuerāt supficiē eius spine. ꝛ maceria lapiduz eius destructa erat. ¶ Sexto dissuadet hoc vitium fructus alliciens scilicet spūale meritū ꝛ eternuz p̄mium. qui modico tempoze ꝛ non multo laboze possunt acquiri. nā quasi ꝓ nihilo lucrari pōt hō plus q̄ valeāt oēs diuitie ꝛ oīa regna mūdi. s. gratiā ꝛ gloziā. pñs. Gratiā ꝛ gloziā dabit dñs. Prouer. xxij. Sup aurū ꝛ argentū gratia bona ꝓ quā vt dicit aplus acquirit⁹ vita eterna. Greg. Amoz dei nūq̄ est ociosus. operaꝛ enī magna si est. si aūt rēnuit opari. amoz nō ē. Jō de militib⁹ alexādri legit⁹ in chrōicis. Aug. de sctō Uict. qō iō oēs puictozes indefessi erāt: qz ordinatissime in bellis ꝓcedebāt. nemo illoꝝ fugā sed victoriā cogitabat. Spes illoꝝ nō in pedib⁹ sed in lacertis erat. nō piculō belloꝝ sed diuturnaꝝ lucra memorabāt. p̄dā auri ꝑfici. ꝛ diuitias toti⁹ oziētis ante se in mēte reducebāt. Sic laborabāt indefesse ꝙ lucra laboris facti in charitate ꝛ ex charitate attēdūt. Ad hoc vehemēter ꝛ efficaciter nos excitare deberet. imo ꝑpelere labor quē. volūtarie sumūt ꝛ gaudēter sustinēt hoies mūdani oibus diebꝫ vite sue ꝓ modico lucro vel ꝺmodo tpali. sicut mercatozes vel alij negociatozes ardētissime inhiātes diuitijs tpalib⁹ cōgregandis. Denicq̄ si ꝑsiderem⁹ quātos laborez. timoꝛes. ꝛ picula quātas sollicitudines ꝛ angustias sustinēt miseri pctōres ꝓ flagitijs suis ꝛ puersis volūtatib⁹ adiplēdis. qb⁹ nō vitā: sz morte sibi mercant eternā. Aug. i lib. de patiētia. Intueamur q̄ta i doloꝛib⁹ ꝛ laboꝛib⁹ sustineāt ꝓ reb⁹ q̄s vitiose diligūt. quāta ꝓ falsis diuitijs. ꝛ quāta ꝓ vanis honoꝛib⁹. quāta ꝓ ludicrꝭ affectiōib⁹ piculosissima ꝛ molestissima patiētissime tolerant. pecunie gl'ie lasciue cupidos videm⁹. vt ad ꝺsiderata puēiāt. optatisqꝫ nō careāt soles hymbres niues. ꝛ glacies. fluct⁹ ꝛ ꝓcellosissimas tēpestates. aspa ꝛ icerta belloꝝ īmanitū. ict⁹ ꝛ vulnera horrēda plagaꝝ nō ieuitabili necessitate sz culpabili volūtate pferre. Et ꝓ aptis scelerib⁹. nō vt ea puniāt: sz vt ꝓpetrēt hoies milti guissima pferūt. Quid de latronib⁹ oicā quoꝝ oēs ꝛ singuli cū insidiant viatoꝛib⁹ nocturnas patiunt insidias. at qz vt trāseūtes excipiāt inocētes. sub q̄libet celi asperitate nocētes aiuz corpusqꝫ defigūt. Uñ bene dicit Piere. ix. Ut iniq̄ agerēt laborauerūt. ꝓpe qō amarissime sz iutiliter in iferno plāgē opellunt. Sap. v. Lassati sum⁹ in via iniq̄tatis ꝛ pditiōis ambulauim⁹ vias difficiles ꝛc. Bern. Quid ignauie ē fres. ardēti⁹ enī appetūt boies pniciosa. q̄s nosutilia. alacrius currūt ad morte. q̄s nos ad vitā. Augu. O si possem⁹ excitare hoies ꝛ cū ipsis pariē excitari. vt tales esse mus amatozes vite ꝑmanētis: q̄les sūt amatozes vite fugiētis. Itē in vitis pa. Abbas pambo vadēs in alexādriā. videꝭ ibi mulierē saltatricē. amare fleuit. Reqsit⁹ causaz. ait. due cause mouēt me. vna ē dānatio hui⁹ mulieris. alia est qz toto tpe vite mee non habui tale studiū placēdi deo. quātū ista placēdi hoiḃ⁹. Itē nota de pelagia meretrice cui⁹ oratū ꝛ curā venādi. s. aias diabolo cū videret palā eps belzopoleos. i ocilio epoꝝ alte tuspirās. demisso capite grauissime fleuit. cāz reddēs: qz vn⁹ diei mētricē hui⁹ oratᵒ. vite mee supauit idustriā seruiēdi deo. ꝛ post. i vitate dico vobis. dixit epis ipsam nobis ꝑferet de⁹ in iudicio q̄ negligētia tozpem⁹. Septio oñdit ḥ vitiū eē sūmope detestādū diri supplicij dolor excruciās q̄ debeꝭ accidiosis fiē arboꝝ infructuosis Matḥ. vij. Dis arbor q̄ nō facit fructū bonū. excidet⁹. ꝛ in ignem mittet⁹. Joha. xij. Si q̄s in me nō mānserit mittet⁹ foras sicut palmes. ꝛ arescet. ꝛ colligēt eū: ꝛ i ignē mittēt: ꝛ ardēt. Siculnea sterilis. i. que fructū nō habuit quādo dñs esuriēs venit ad eam. maledicta fuit ꝛ aruit. Joh. xxj. ꝛ tūc non erat tunc tēpus pomoꝝ: sicut dicit Aug. Seruum inutilem ꝑcepit paterfamilias proijci in tenebras exteriores. Matḥ. xv.

De filiabus accidie. DIS. II.

Circa q̃rtũ.s.de filiab⁹ accidie.Sciẽdũ q⁹ multa sunt.q̃ multis modis p accidiã peccat hõ. Eius aũt filie sẽ be.Dilatio.Segnities siue pigritia.Lepiditas.Pusillanimitas.Incõstãtia siue ipseuerãtia.ꝛ Inq̃etudo cozpis.Euagatio mẽt.Ignozãtia.ociositas.verbositas siue multiloquiũ.vaniloquiũ.murmur.taciturnitas mala.indiscretio.grauedo.somnolẽtia.negligẽtia omissio.ĩgratitudo.ĩdeuotõ.lã guoz.tediũ.ipeditio bonoz.in pnĩa.desperatio. ¶Prima igit filia accidie ẽ dilatio bonoz agẽdoz.puta ꝺuersiõis ad deũ.siue ingressus religiõis.pegrinatiõis pnĩe.ꝺfessiõis.solutiõis voti.vel ipletionis alicui⁹ boni ꝓpositi pcõcepti.Sũt aũt septez cause q̃re benefaciẽdi sit piculosa dilatio. ¶Prĩa cã ẽ ira dei.q̃ exclusus pmo blandiť vt ei apiať stans ad hostiũ ꝛ pulsans Cant.v.Uox dilecti mei pulsantis api mihi.Et.iii.En ipse stat post parietẽ nostrũ respiciẽs p fenestrã.Apo.iij.Ego sto ad hostiũ ꝛ pulso q̃ si diu extra dimittať irascať.ꝛ miať.gladiũ vibrãdo.hostiũ frãgẽdo.adulterã occidẽdo pẽ.Deꝰ iudex iustus ꝛc̃.Et post.Nisi ꝺuersi fueritis.gladiũ suũ vibrabit.ꝛc̃.Eccĩ.v.Ne tardes ꝺuerti ad dñm.subito enĩ supueniet ira illius ꝛ in tpe vindicte diſpdet te.Irascitť otra excusatiõez dicẽtiuz ysa.xxviij.Mãda remãda.expecta reexpecta ꝛc̃.Talis erat Augu. ante ꝺuersionẽ vt ipse ait.Nõ habebã quid tibi dicẽti surge q̃ doz mis rĩdẽre nisi verba somnolẽta ꝛ lẽta.sine mõ sine paululũ.ꝛ illõ mõ nõ hẽbat modũ.ꝛ illud paululũ ptẽdebať in lõgũ. Similes sẽ illis qui inuitati ad cenã patrisfamilias oẽs diuersimode se excusabãt.ꝛ venire nolebãt.Luc.xiiij.Itẽ deũ offẽdũt maxĩe.nõ solũ euz q̃ spõsus ẽ extra dimittẽdo.ꝫ adultez ꝛ adulterã iter amplexus tenẽdo spõso otẽpto.qñ ꝺyaboli delectatiões momẽtaneas ꝛ res caducas ei pponũt amãdo.Osee.ij.Auferat adulteria sua de medio vbez suoz.ne forte statuã eã nudã ꝛc̃.Itẽ differẽs cõuerti deũ offendit.disponẽs p volũtate sua de tpe q̃ pater posuit in sua ptãte Act.j.cui⁹ dispositionẽ nõ ꝺcessit apostolis aut alicui pure creature.hoc faciũt q̃ dicũt qñ fecero hẽ ꝛ illa.tũc itrabo religionẽ.vel prĩmo faciã hoc.post illud.vel ꝑmo colligã messez.post vindemiã.Sicut dicebat ille de quo Luc.xij.Pois cuiusdã diuiť.vberes fruct⁹ ager ꝓtulit.ꝛ cũ dixisset.destruã horrea mea ꝛ maioza boz faciam ꝛc̃.Rndit ei dñs.Stulte hac nocte repetẽt aĩaz tuã a te.ꝛ q̃ ꝺgrega sti cui⁹ erũt:Eccĩ.xxix.Repromissio nequissima multos perdidit.

¶Scõm ꝓpter qõ accelerãda ẽ ꝺuersio.ẽ mortis met⁹ ꝛ incertitudo.Eccĩ.ix.Nescit hõ finẽ suũ neq; tẽpus neq; locũ neq; modũ neq; statum mortis sue.Sed sicut pisces capiuntur ꝛ hamo.ꝛ aues cõprehẽdunť laqueo subito ꝛ ipzouise.sic capiunť hoĩes in tpe malo.s.mortis.Seneca.Juuenes mortẽ habẽt atergo.senes ante oculos.De hac materia supza.de morte timẽda malis.per totũ. ¶Tertiũ ꝓpter quod acceleranda ẽt conuersio:est difficultas exeundi malã consuetudinẽ.quãto diuturnioz est.fortioz est.ꝛ vehemẽtius ligat.ꝛ fortius tenet.ꝛ impedit ne homo cõuertatur.vel facit vt difficilius cõuertatur.Berñ.voluptas habita libenter repetitur.repetita blanditur.consuetudo ligat.ratio consopitur.Difficilioz est autem conuersio ꝺilata ꝓpter causas.xij.Primo ꝓpter male consuetudinis indurationez.quia res iuuenes ꝛ tenere citius accipiũt nouã formã.Secundo ꝓpter malicie occupationem que est tinctura mala.in qua cum pannus diu mansit.non potest defacili recipere aliũ contrariũ colorẽ.Tertio facit ad hoc bonozũ naturalium consumptio.Quarto vasis cordis longa infectio.Quinto peccatoz longa ꝛ assidua oneratio.Sexto elongatio a deo qui difficilius audit clamantem.difficilius potest redire ad euz.Septimo cura circa mortẽ est maxime difficilis ꝓpter sollicitudines de rez ꝛ domus dispositione.Octauo q̃ instũ est vt in fine a deo condemnetur qui eũ cõtempsit q̃diu vixit.Jurta verbũ Aug.Dac aĩa ꝺuersiõe percutitur peccatoz ꝛc̃.Nono q̃ tunc ꝺyabolus magis ei insidiať.ꝛ tũc magis paratur contra euz.Decimo amaritudo diuturne infirmitatis.que tunc maxime sentiť.s.veteris peccati.que facit bona despere.Undecimo amaritudo memorie mortis que separat a presentibus bonis.Duodecimo timenda est dilatio conuersionis vsq; ad finẽ.maxime ꝓpter maloruz diuersoũ occursionẽ.que cõcurrũt ꝛ occurrunt circa mortẽ que inducit hominez in boni obliuionẽ ꝓpter malozũ oppressionẽ.vel etiã in desperationez. ¶Quartuz ꝓpter quod est acceleranda conuersio est periculosus status peccatorũ.Est enĩ in magno piculo q̃ gladiũ ire dei hz super caput suũ quẽ vibrat vt secet eũ mediũ.pẽ.Gladiũ suũ vibrabit.Et qui vndiq; spectat multiplicis mortis gladium euaginatũ quo diuersimode feriatur.Job.xv.Qui est in domo lutea fragilioi q̃ si esset vitrea.Qui ictu lapidis satis parui potest atteri.obsessus ab infernalibus hostibus sanguinem suũ sitientib⁹.Qui etiã in cubili secũ habet plures hostes capitales spũales qui ibi eũ ligãt.ꝛ ad inferni patibulũ secũ ligatũ trabũt.Qui vsq; ad portas inferi deuct⁹.nõ distat ab eo nisi p trãsitũ corpis trãsuersuz.qui in puteũ iferni ẽ statiz ꝓiciẽdus ꝛ in pũcto descẽsur⁹ ibi ꝛ in igne ppetuo ꝺcremãdus.ꝛ a ꝺzconib⁹ deuozãdus. ¶Quintũ ẽ cura lucrãdi bona plura q̃ ꝓueniũt ex acceleratõe ꝺuersiõis q̃ sũt.x.Uñ Treñ.iij.Bonũ ẽ viro cũ portauerit iugũ dñi ab adolescẽtia.Primũ bonũ qõ inde ꝓuenit ẽ boni ꝓfunditas ꝛ tenacitas:q̃ quãto citi⁹ ĩcipit.tãto ꝓfundi⁹ ifigiť.vt radix arboris ꝛ diuti⁹ seruať:q̃ quo sẽl ẽ ibuta recẽs servabit odorẽ testa diu.Silr ꝛ vestis noua plicã.ꝛ lana colorẽ.Scõm ẽ bonitaš iocũditas acq̃sita ex ꝺsuetudine lõga.Tulli⁹.Optima vitãdi forma eligẽda est quã iocũdã reddet ꝺsuetudo.Sic ꝑz i puerꝙ cũ amaritudine ꝛ angaria ꝛ vberibus vir possunt vel volũt ad discere lras ꝛ postea p ꝺsuetudinẽ est ita delectabile vt oia postponãt vt addiscãt.Tertiũ ẽ viuẽdi securitas:q̃ secure viuit hõ.Prouer.xv.Secura mẽs q̃si iuge ꝺuiuiũ.Quartũ ẽ vite bone diuturnitas.q̃ quãto citius ĩcipit tãto põt diuturni⁹ eẽ bona.de oĩb⁹ bonis aliis vult hõ hẽ maius bonũ q̃ minus.Quintũ ẽ feruitij gratiositas:ꝓzioza enĩ bona sunt gratioza q̃ posterioza.vt fructus pmaturi vt flozes ficuũ.Numeri.xviij.Oĩa q̃ offertis ꝛc̃.in donaria dñi offeretis melioza ꝛ electioza.Mal.iij.Maledict⁹ hõ qui hz masculũ ĩ grege.ꝛ votũ faciẽs offert debile dño.Matth.xix.Sinite puulos venire ad me ꝛc̃.Sertũ est spei ꝛsolatio ex longioꝛi pnĩa.Augu.de illo qui differt vsq; ad extremũ diẽ vite pñtis dicit se ignozare vtz soluať.De illo aũt q̃ in iuuẽtute penitet spõte dicit q⁹ cert⁹ ẽ de ei⁹ salute.ꝛ ꝛcludit.tene certũ.dimitte ĩcertũ.Septimũ ẽ ignis purgatozij liberatio.j.Lozin.iij.Salu⁹ erit sic tñ quasi p ignẽ.Octauũ est ecclie cõicatio.qui citi⁹ fit penitẽti Sap.viij.Scio q⁹ cõicabit mihi in bonis suis.Nonũ est maiozis meriti accumulatio qõ ẽ ex eo q⁹ diuti⁹ fuit ĩ dei seruitio.Decimũ est maioz remuneratio. ¶Sexto piculosa est dilatio ꝺuersiõis:q̃ q̃ ꝺuerti differt iniqu⁹ est in deũ. in seipsuz.in angelũ.ꝛ in ꝓximũ.Jn deũ.Job.xxxi.Jniq̃tas maxia ꝛ negatio ꝺ deũ est ꝺsculari manũ suã.s.blãdiri sibi de ope suo malo ꝛ differre ꝺuersionẽ.Jniqu⁹ ẽ in deũ.Prio:q̃ in ei⁹ esca fel põit scz dilationẽ in bono.Scõo q̃ illud qõ maxĩe odit dñs. ante eius oculos gerit.Tertio q̃ eũ misericoꝛditervocantẽ contẽnit.Quarto q̃ patrẽ misericoꝛdẽ dies moze sue ꝺputantẽ sua tarditate affligit Tho.ix.Scis quoniã dies cõputat pater meus.ꝛ si tardauero vna die.plus ꝺtristabiť anima eius.Quito q̃ ꝺyabolo meliozẽ deo deteriozẽ partẽ vite sue tribuit.illi flozẽ.deo feces.Sexto dei misericordiã in damnationẽ suã ꝺuertit.s.hoc q⁹ sperat q⁹ eũ deus misericoditer debeat expectare.ipse ecõtra ei incessanter repugnet.Ro.ij.Ignoras q⁹ benignitas dei ad pnĩaz te adducit.tu aũt fm duritiam.t.ꝛ coz impe ꝛc̃.hoc ẽ quando de misericoꝛdia dei ꝺgregat sibi maliciã peccatoꝛ.Jn angelũ est impius quẽ de expectatiõe gaudij qõ sperat de eius ꝺuersiõe affligit.Prouer.xiij.Spes que differt affligit animã:q̃ ad monitionẽ se nõ coꝛrigit:sed eã potius contẽnit:q̃ apud euz irreuerẽter se gerit.Berñ.Quouis angulo.quouis diuersozio reuerẽtiã habe cũ angelo tuo.nec audeas coꝛã eo facere qõ facere meẽ ꝑsente nõ auderes.Itẽ inique agit otra seipsum quẽ potius vult habere maluz q̃ bonuz.infirmũ q̃ sanũ.seruũ q̃ liberꝙ mortuũ q̃ viuũ.in statu latrõis q̃ regis.pauperẽ q̃ diuitẽ.ꝛ omnium bonozũ ecclesiasticoꝛũ exptem q̃ participẽ.ꝛ cõsortẽ demonũ q̃ angeloꝛ.ꝛ inutilẽ q̃ multũ valentẽ.qõ nõ faceret de aliquo suo rũ.magis se vilipendens q̃ aliq̃d suoꝛ.Itẽ iniquus est otra ꝓximũ suũ quẽ suo malo exemplo coꝛrũpit.ꝛ q̃ ei in bello spũali adiutoziũ nõ impẽdit sed sese ei inutilẽ reddit:q̃ deus eius pctõ aliq̃ ꝓximũ punit.vt filios israel ꝓpter peccatum achoꝛ. ¶Septimo malũ est differre ꝺuersionẽ ꝓpter fatuitatẽ maximã.que apparet in hac dilatione in.x.q̃ q̃ differt quasi invitulo.i.vita lasciua ꝛ sine iugo obediẽtie.credit caudã iumentinã boni finis inuenire.vt balaam q̃ dicebat Numeri.xxiij.Moziať aĩa mea morte iustoꝛ.ꝛ fiãt nouissima mea,hoꝛ similia.cõtra quẽ versus.Uiue pi⁹.moziere pius.vitãq; bonozuz.Quere pzi⁹ si posteri⁹ mortẽ cupis bozũ. ¶Sũt autez decẽ casus in quib⁹ fatua reputať dilatio.Primus est ex vie cõditione:q̃ cõuersio vie celestis est aggressio que cito ẽ inchoãda q̃ via difficilis ꝛ longa.tẽpus breue.expectantes magni:q̃ ad magna nos expectant.s.ad cozonã regni eterni.impedimẽta vie multa ꝛ iamua cito claudenda ꝛ cõtinua nature debilitatio.ꝛ itinerãtis fatigatio.ꝛ q̃ q̃ nimis tarde incipiẽt.maluz hospitiũ habebũt scilicet infernũ vel purgatoziũ. ¶Scõs casus q̃re mala fit dilatio ẽ periculz ꝓscriptionis.timere debẽt q̃ ꝺyabolus difficulter dimittit quos diutius possedit vt dicit Beda. ¶Tertius casus q̃re dila

tio sit periculosa est rõne loci in quo hõ cecidit. qz in loco ꝑfundo vitioz ⁊ ĩmũdo. pñ. Nõ me demergat tẽpestas aque. neq; absorbeat me ꝑfundũ ⁊c. Diere. rogabat emitti de lacu ne ibi morer̃ hie re. xxxviij. Berñ. Cadit asina. ⁊ nõ ẽ q̃ subleuet. perit aĩa. ⁊ nõ est q̃ curet. Quart⁹ casus ẽ qñ aliq̃s in loco periculoso cecidit. ⁊ aliq̃s magnus manũ ei porrexit. sine quo nõ põt subleuari ⁊ ipse differt manũ accipe. Silis est peccator piger cuidã q̃drigario cui⁹ cũ q̃driga cecidisset. ⁊ ipse sedẽs in luto a trãseũtib⁹ adiutoriũ peteret. q̃dã nobilis manũ ertẽdit vt eũ iuuaret ꝛ cuz miser nec vellet surgere nec ad q̃drigã subleuãdã manũ mittere sed differret. recesit nobilis indignans ⁊ dicens. ergo tu miser non iuuas te. nec ego curo de te. Sic faciet dñs de eo q̃ differt se iuuare dimittit eũ putrescere in lacu miserie ⁊ in luto fecis. manũ gr̃e ⁊ adiutorij sui ei subtrahendo. Itẽ simile legit̃ in vitispa. q; q̃dã mũdũ relinquẽs iuit ad heremuz ⁊ fact⁹ ẽ heremita ꝑbatissim⁹ qõ audiẽs q̃dã secularis q̃ fuerat ei⁹ socius visitauit eũ ferẽs panes ei ĩ sacco suo. rogans vt ozaret ꝑ eo vt de⁹ daret ei gr̃az vt a peccato resiliret. qõ cũ ipse ꝑmisisset facere rogauit eũ vt post q̃ndenã rediret. ⁊ cuz b̃ fecisset q̃siuit ab eo si adhuc placeret ei peccatũ suuz fic̃ prius. R̃ndit q; deterius erat ei tũc peccatũ. Rogat eũ heremita q; post. xv. dies silr ad eũ redeat. ⁊ tũc fortius ꝑ eo se afflixit heremita ⁊ ozauit ꝑ eo. Cũ aũt rediisset. ⁊ sibi esse deteri⁹ diceret. attẽdẽs heremita q; ꝑpter ei⁹ negligẽtiã hoc eẽt. accepit saccũ in quo panes detulerat. ⁊ ipleuit arena. rogans vt humeris suis ꝑponeret qõ cũ ipe facere attẽtaret. heremita retrahebat iferius. qõ cũ ille videret: dixit. Non possuz onus b̃ subleuare. qz tu deorsuz trabis. Cui ille. trahe super te. ⁊ ego iuuabo te. qõ cũ vteraq; facẽt. facillime sup humeꝛ ipos ponerũt on⁹. Tũc hẽmita. Sic ego nõ possuz iuuare te. qz tu niteris ad ɔ̃triũ. ſ. trahẽ deorsuz. ſz appone manũ ⁊ iuua te. ⁊ tũc valebit tibi adiutoriũ meũ. ⁊ deus iuuabit te. qz vt dicit Aug. Qui creauit te sine te. nõ iustificabit te sine te Quinto fatua ẽ dilatio ĩ reꝛ necessariaꝝ ꝓparatiõe. qñ icerta ẽ hora qñ sũt necessaria ꝓparata. vt qñ aliq̃s nescit horã q̃ oz nauis a portu recedẽ. fatu⁹ ẽ cũ oz nauis recedẽ si tũc ꝑno icipit de necessarijs cogitare. ⁊ q̃ tũc ꝑno cũ oz spõso cũ veste nuptiali charitat̃ occurrere. tũc icipit ꝑno linũ ⁊ lanã querere. ſ. de mã cogitare ⁊ quo terat̃. ɔsuat̃ ⁊c. Nec ẽ vestis nuptialis de q̃ Math̃. xxij. Quõ huc itrasti nõ habẽs vestẽ nuptialẽ. sine q̃ idut⁹ ẽ hõ sacco nec ẽ ei licitũ itrare aulã assueri Dest. iij. Sexto fatua ẽ dilatio ĩ reb⁹ ĩ q̃b⁹ otinue depit succurrẽdũ. vt ĩ igne exercitẽdo a domo q̃ cõburit̃. subuenire vasi cui⁹ vinũ effũdit̃ Berñ. Abscõdi ignẽ ĩ finu meo. ⁊ exusto iã latere nudatis viscerib⁹ iã sanie effluẽte. adhuc ɔsulẽdũ ẽ an excutiã illũ. Octauo fatuitas ẽ differẽt̃ qñ cecidit ĩ piculo mort̃ ⁊ vult differri ne subueniat̃ ei. vt qñ cecidit ĩ mari. vult differri subuẽtiõem cũ nihil ei supsit nisi submersio. Talis ẽ q̃ cecidit ĩ ꝑfunduz vitioꝝ. pñ. Veni in altitudinẽ maris. ⁊ tẽpestas demersit me. Aliq̃n offert̃ ei tabula ꝑ quã euadit naufragiũ. ⁊ rẽnuit ludẽs ĩ vndis. ⁊ cũ offertur ⁊ accipit. credit eã nimis magnã. vel ẽt aliq̃n oblatã relinq̃t. ⁊ ĩ vndis se ꝑiscit. Diero. Scõa tabula post naufragiuz ẽ pnia. Non⁹ casus in quo piculosa ẽ dilatio ẽ nimis mozari ĩ reb⁹ eligẽdis. ĩ q̃b⁹ defacili amittẽdi piculũ iteruenit. vt ẽ ĩ illis q̃ deliberãt se religiõez itrare. ſz nimis mozãt̃ ĩ deliberatiõe quã debeãt peligẽ quouscz; piculũ iteruenit. Similes sũt cuidã latroni. de quo dicit Petr⁹ alfon. q; cũ itrasset thesauros regios vidẽs ibi multitudinẽ vasoꝝ ꝓcioso rũ. icepit libzare quod vas eẽt ꝓciosius ⁊ põderosius qõ secũ deferret. ⁊ tãtã fecit mozã ĩ deliberatiõe ⁊ ponderatiõe q; dies supuenit affuerũt custodes. ceperũt eũ ⁊ suspẽderũt. Sic aliq̃ q̃ vouerũt itrare religionẽ qñ mozanẽ ɔsiderãdo ⁊ põderãdo cõditiões diuersas diuersoꝝ quouscz; aspirat dies mortis. ⁊ ab hostibus ifernalib⁹ capiunt̃ ⁊ in patibulo ifemi suspẽdunt̃. Itẽ similes sũt cuidã cani de quo dicit q; cũ duo paria nuptiaꝝ fierẽt in villa sua ⁊ videret spõsos ⁊ spõsas trãseũtes. restitit ĩ media via cogitãs ad q̃s illaꝝ iret. ⁊ q; si ad istas iret. alias amitteret. ⁊ dũ de bonis ⁊ malis ɔditionibus vtrarũcz; cogitaret. clause sũt porte. ad quas veniẽs nõ itroiuit ſz Ribaldis ẽ repulsus cuz verberib⁹. Sic multi stulti anteq̃ religionẽ itrent. deliberãdo mussitãt quouscz; aduenieẽte morte. ianua misericordie dei ẽ eis clausa. Decio piculosa est dilatio eoꝝ qui fugant̃ ad mortẽ. insequit̃ hoiem mors a tergo. ⁊ hostes infernales Diero. Hostis meus insequit̃ me euaginato gladio vt me perimat ⁊ ego de matris lachrymis cogitabo. Ex predictis patet q̃ dampnosa ⁊ periculosa sit dilatio bene agẽdi. ⁊ ideo cũ sũma sollicitudine est vitãda. ⁊ p dñs q̃s vtilis sit ⁊ pficua festina uersio ⁊ bñfaciẽdi auida aggressio. Ad quã debẽt nos mlta mouere. Dzio enim ad hoc mouere nos dz vite pñtis brevitas. ⁊ tpis velocissime currẽtis ɔtinuitas Eccl̃. x. Noli cũctari in tpe angustie Sap̃. v Transeũt oĩa velut vmbza. ⁊ q̃si nũci⁹ ꝑcurrẽs ⁊c. Solus piger ɔ̃ cursuz naturę nitit̃ in ope ĩchoãdo tardare. Scõo piculoꝝ varietas. ſ. negocioꝝ mũdialiũ infirmitat̃ mortis ⁊ demonũ q̃ tardãtes. mltiplr impedire nituntr. Eccl̃. xxxi. In oĩbus operib⁹ tuis esto velox ⁊ oĩs infirmitas nõ occurret tibi. Tertio pctoꝝ ad mortẽ currẽtium magna velocitas. Berñ. Alacrius currunt ad mortẽ. q̃s nos ad vitam.

Quarto mũdanoꝝ ĩ negociis mũdanis ĩdefessa strẽnuitas. Poeta. Impiger extremos currit mercator ad indos. Per mare pauperiẽ fugiẽs. ꝑ saxa ꝑ ignes. Quito spũsscti ĩmẽsa mobilitas. Amb. Nescit tarda molimia spũscti gr̃a. Sexto ꝑcurrẽtis chr̃i suauitas. q̃ silis ẽ pãtbere. ô q̃ dr̃ ĩ bisto. trãsmarina. q; postq̃ dormiuit ꝑ triduũ. excitata emittit odorẽ suauissimũ. quẽ sequũt fere illecte ⁊ ipa ptic̃ eis ꝑdã suã. Silr chr̃s resurgẽs fec̃. Septio spectãtiũ ⁊ expectantiũ ⁊ ꝓuocãtiũ ad festinandũ multitudo ⁊ nobilitas. qz deus ⁊ celestis curia nos spectat ⁊ expectat. ysa. xxx. Expectat dñs ⁊ misereat̃ nr̃i. j. Cozin. iij. Spectaculũ facti sum⁹ mũdo ⁊ angelis ⁊ hoĩbus. Ideo. b. Joh̃. euãgelista cũ apparuisset ei dñs cũ discipulis suis. ⁊ diceret ei. Veni dilecte mi ad ɔuiuiũ meũ ⁊c. Incepit festinare post dñm: ſz dñs dixit ei q; vsq; ad dñica sequẽtẽ expectaret. qõ cũ fecisset. ⁊ ꝑlo q̃ ɔuenerat ꝑdicasset. descẽdit in defossum locũ sepulture. quẽ sibi ꝓparauerat. ⁊ facta ozatiõe. dixit. Dñe suscipe me cũ fratrib⁹ meis. odor tu⁹ in me eternas ɔcupias generauit. hoc dicto clamauit. Veni. venio. ⁊ statim fcõ celesti lumie sup eũ ⁊ surſuz tẽdẽte. nõ ꝓparuit vltra. b. Joh̃. nec corꝑ eius. Octauo maria ɔmoditas q̃ sequit̃ ex festinatiõe. vt ꝑz Luc̃. ij. Pastores festinãtes venerũt ⁊ iuenerũt. mariã ⁊ ioseph ⁊ infantẽ positũ in ꝓsepio Silr ⁊ magi q̃ statiz veniẽtes ab oriẽte. sup ɔmedarios ascẽderũt vt citi⁹ venirẽt Math̃. iii. Et Sap̃. xvi. Optet solẽ puenire ad bñdictionẽ. Jõ. b. Nicola⁹ qz pueniebat alios ad eccl̃iã. voce de celo delapsa. dign⁹ epatu iudicat⁹ est. q̃ insinuavit cuidã ꝑsuli q; illũ in epm accipet q̃ alios ad eccl̃iã pueniret. Prouer. xxij. Vidisti hoĩez velocẽ in ope suo cozã regib⁹ stabit. Nono future hereditat̃ felicitas ⁊ iocũditas. ad Heb. iiij. Festinem⁹ igredi ĩ illã requiẽ. Juõ. xviij. dicũt exploratores frib⁹ suis. Vidim⁹ terrã ⁊ opulẽtã ⁊ vberẽ. surgite ascẽdam⁹ ad eaz. nolite negligẽ. nolite cessare. Et post. Tradet nobis dñs eam in quo nulli⁹ rei ẽ penuria. Decio ofuſiõis ĩmẽsitas q̃ ofundent̃ tardi ĩ iudicio oleũ nõ hñtes. ⁊ ianuã clausã iuenietes. Sz tũc maxie cũ dicet eis spõsus cũ fatuis vginib⁹. Nescio vos Math̃. xxv.

De ignauia vel pigricia. DIS. III.

Deinde ɔsiderandũ est de segnitia. ignauia vl pigritia q̃ reddit hominẽ ipotentẽ ad opãduz. ⁊ ne se vertat vel moueat a malo statu. reddit eum velut ĩmobilez. Osee. vij. Effraim factus est quasi subcinericius panis. qui nõ reuersat̃: ex vna pte comburit̃ diuersis desiderijs vitioꝝ. ⁊ ex alia pte remanet in sua cruditate intactus. ſ. ab igne charitatis. ex pte bonoꝝ crudus. ex pte maloꝝ tot⁹ exust⁹. alieni. ſ. demones ⁊ vitia comederũt robur ei⁹. ⁊ ipse ignorauit. Silis est piger asino q̃ q̃si insensibilis exñs pmittit sevorari a lupo. nec recalcitrat vsq; quo dolorẽ mortis sẽtiat. cũ eũ ɔ̃ cor mordib⁹ vrget ⁊ tũc ei resistere nõ valet. Itẽ ignauia facit hoiem vt idolum qõ pulchras hz manꝰ ⁊ mẽbza. nec tñ eoꝝ hz vsuz. nec se defendit eis: ſz pmittit se ꝑcipitari ⁊ oburi. Ignauia filis ẽ adonibezeth. de quo legitur Juõ. j. q; reges quos capiebat manũ ⁊ pedũ sũmitatib⁹ amputatis. inutiles reddebat ⁊ impotẽtes. Est etiã palysis spũalis aufers vsum mẽbroꝝ. Math̃. viij. Puer me⁹ iacet ĩ domo palitic⁹ ⁊ male torquet̃. Quidã plus ait cuidã pigro. Indignareris si q̃s optaret vt inutiles manus ⁊ pedes haberes. nũc cum integra sint tibi tu nõ vis eis vti. Itẽ guill's epus parisien⁹ q̃rebat. q̃s inertioꝝ. aut cui⁹ pes igne arripit̃ ⁊ totum pmittit se cõburi cũ posset pedẽ retrahere ⁊ liberari. aut cui⁹ sup oculos iacentis stillicidiũ cadit ⁊ pmittit se excecari cũ posset caput diuertere ⁊ liberari. aut q̃ pmittit aures suas a muscis corrodi ⁊ cõsumi vsq; ad cerebruz. aut q̃ panẽ quem in ore hz dimittit muribus in os suuz corrodere ⁊ ɔsumẽ cũ posset os claudere ⁊ liberari. hec iners facit. pedẽ voluntatis non retrahit ab igne peccati. nec oculos mẽt̃ diuertit a stillicidio carnalis voluptatis. nec muscas tentationũ abigit ab auribus materialib⁹ vel spũalibus. nec claudit os ſz pmittit vt mures infernales ei panem vite auferant ab ore ne eius suauitatez ⁊ dulcedinẽ sentiat: sed totus iner-

tia ꝺsumit. Catho. Segnitiē fugito q̄ vite ignauia ferē. Nā cū ani mus lāguet. ꝺsumit inertia corpus. Itē nō solū ignauia cōsumit corpus. Iz ipsas res tpales. In collationibus patrū cassianus. Uidi mus apud egyptū nōnulla de laboꝛib⁹ fratrū pꝛioꝛ maꝛia celeritate fūdata ⁊ edificata q̄ moderni ex ignauia de facultatib⁹ patis vix fulcire sufficiūt. Itē inertes in tpe plij nō solū ad arma nō currunt. Iz aut eis nō vtunt aut ea fune renitētia ꝓiciūt. ⁊ se hostib⁹ gratis tradūt. Sicut ille q̄ vidēs cornua testudinis timoꝛe coꝛꝛeptus. spatā suā ꝓmittere cadere pingit. Cōtra tales Beꝛn. Que ē hec fatuitas iter frendētiū vndiq; hostiū fulgurātes hastas circūuolātia spicula aduersario arma ꝓicere. Quid ignauie ē socijs in sanguine ⁊ cede versantib⁹. vos aut cibos diligitis delicatos. aut somnos capitis matutinos. Alijs inquā nocte ⁊ die cura puigili festinātibus redimere tēpus. qñ ꝺies mali sunt. Uos ecōuerso ⁊ lōgas noctes dormiēdo ꝺsumit. ⁊ bꝛeues ꝺies fabulādo ducitis ociosos. ¶ Segnities seu pigritia ē receptaculū oīum vitioꝝ. q; pigri tētationes oēs recipiūt. nō reiciūt. Iz nutriūt. ex quo mala oīa generant. Luce. xj. Spūs īmūdus inueniēs domū vacātē. inhabitat in ea cuz septē spiritib⁹ neq̄oꝛib⁹ se. Qō significat in Apoc. xviij. Facta ē habitatio demonioꝝ. ⁊ custodia oīs spūs īmūdi. ⁊ custodia oīs volucꝛ īmūde ⁊ odibilis. puer. xxiiij. Per agrū hoīs pigri trāsiui. ⁊ ecce totū repleuerāt vrtice ⁊ coopuerāt faciē eius spine. s. peccatoꝝ diuersoꝝ. Beꝛn. Nec ē maledictio ade terra laboꝛis nostri. i. agro coꝛdis ⁊ coꝛpis. vt uoꝛia ⁊ inutilia gratuito passiz ꝓueniāt ⁊ eā repleāt nisi assidue extirpent. Utilia ꝺo necesse ē excolere cū laboꝛe. pē. Repleta ē malis aīa mea ⁊c. Sic ergo patet q; pigritia replet aīaz malis culpe. Itē replet aīam malis pene. s. pauptate spūali vilitate ⁊ afflictiōe. puer. xviij. Oīs piger semp in egestate ē. Et puer. xvij. Ani me effeminatoꝝ esurient. Itē puer. xx. Pꝛopter frigus piger arare noluit. mēdicabit ergo estate. ⁊ nō ꝺabit ei. Math̄ xxv. Tollite a seruo pigro talētū. ⁊ ꝺate ei q̄ hz decē. Et post. Habēti ꝺabit. ⁊ abū ꝺabit. q̄ aūt nō hz ⁊ qō videt habere. auferet ab eo. q̄ nō volūtatez hz bene opandi. amittit facultatē. Aufert tpalia bona. ¶ Quidam desidiosus rusticus ⁊ piger venit ad quandā vetulā q̄ se diuinā faciebat. querēs ab ea quō posset abūdare. q; dom⁹ sua oppressa erat maꝛia inopia. Illa aūt circūspiciēs eū. notauit eū multa oppressum pigritia ⁊ dixit q; mane surgeret ⁊ attēderet q̄d pmo diceꝛēt ei irūdines. aut coꝛnices cū pmo surgerēt. Similiē h̄ idē attēderet cū seꝛo iret cubitū ⁊ ad eā rediret. ⁊ dicta huius auiū referret. Nō cū attēdisset rediēs ait. q; voces dictaꝝ auiū audierat. sed nō itellexerat q̄d vellēt ei ꝺicere. vel q̄d garrit⁹ eaꝝ significaret. Tūc illa ait. ꝺixerūt tibi si itellexisses. cuba tarde. ⁊ surge cito. ⁊ discurre p cibo. ⁊ habebis bladū in sacco. ⁊ si nō ꝺixerūt h̄ tibi verbo. ꝺixerūt tī exēplo suo q; hmōi aues mane surgūt. ⁊ tota ꝺie discurrunt. ⁊ p multū laboꝛē sibi necessaria acq̄rūt. Uade ⁊ tu fac similiter. Itē. pigritia facit hoīez inopē ⁊ famelicū bonis foꝛtune. gratie ⁊ gloꝛie. q̄b⁹ vacuꝰ oībus sensib⁹ esurit. oculi nō possunt satiari reb⁹ curiosis vagi vbi q; aures rumoꝛib⁹ ociosis ⁊ vanis. coꝛ delectatiōib⁹ vanis ⁊ varijs voluptatib⁹ pituris. pē. Esuriētes ⁊ sitiētes aīa eoꝝ in malis tabescebat. Itē pigritia similis ē litargie q̄ facit hoīez moꝛi ꝺormiendo ⁊ nō sentire īfirmitatē suā. Itē pigritia ē gelu spūale q̄ ꝺo hoīes obrigescere facit. Exo. xv. Obꝛiguerūt oēs habitatoꝛes chanaā. Similis ē mōstro meduse. de quo fabulose dicit. q; mutauit hoīes in lapides. Theodolus. Nā q̄ viderūt lapides q̄si ꝺiriguerūt. Itez similes sūt illis militib⁹ de q̄b⁹ refert oꝛosius li. v. de cladib⁹ romanoꝝ ꝺicēs. q; cū pōpeius vicisset quādā gētē ⁊ occidisset cū eoꝝ iperatoꝛe quattuoꝛ milia viroꝝ in vno agmine ꝛglobata. ꝛfugerunt ad iugū mōtis vbi occupati sunt a gelu. ⁊ vt lapides ꝺiriguerūt. ⁊ Iz eēnt moꝛtui stabāt immobiles ac si essent viui ⁊ armati. Sicut etiā sunt multi q̄ ad altitudinē religionis ꝛfugiētes occupant a frigoꝛib⁹ aq̄lonis. vt ꝺicit Beꝛn. ⁊ fiūt ītmobiles q̄si lapis. Iz armati videant arꝛmis religiōis. adonibezeth ꝺyabolus amputatis sūmitatibus manuū ⁊ pedum tales reseruat. vt viuētes in longa miseria ꝺtabescāt. Similiter legitur feciss̄e iulius cesar quibusdā hostibus suis q̄ ꝺiu ei rebellauerant. cuz eos cepisset manus eis amputauit vt mutilati in longa miseria punirent. vt ꝺicit oꝛosius li. v. Similiē ꝺyabolus manus accidiosis amputat ꝺuz eos reddit inutiles ad omne opus bonum. pꝛouer. xix. Piger manum suam abscondit sub ascella.

De tepiditate. DIS. IIII.

Deinde ꝺsiderādū ē tepiditate q̄ ē recessus a feꝛꝛoꝛe ꝺebito charitat⁹ hec facit hoīez deo eꝛosum. ⁊ abominabilem vt cibum coꝛꝛuptum. pē. Coꝛꝛupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt. Tales pꝛouocant deū q̄si ad vomitū. vt tales secū a ꝺoloꝛe eijciāt canib⁹ infernalib⁹ qui canes e vomitu pascunt ⁊ delectant. Talis erat angelus laodicie. de quo ꝺicit Apoc. iij. Quia tepid⁹ es. incipiā te euomere ex oꝛe meo. Talis erat mōach⁹ desidiosus. de quo refert iohes abbas btō Piero. q̄ a feꝛuoꝛe tepescēs magi ac magi panē sibi a deo missuz in ueniebat magi ac magis soꝛdidū. de quo supra. Beꝛn. Lauēdū est nobis a frigoꝛe aq̄lonis. q̄ si sel' in sinū mēt⁹ lapsus fuerit. deferuescit nouiti⁹ feruoꝝ. liuoꝝ mētis extinguit. ⁊ bona ītima moꝛiuntur.

¶ Deinde ꝺsiderandū ē de pusillanimitate. q̄ est nimia sui deiectio Iuxta illud puer. xviij. Pigrū deijcit timoꝛ. qꝛ pusillaīes nimis timēt vbi ⁊ in q̄b⁹ nō ꝺeberēt. pē. Illic trepidauerūt timoꝛe vbi non erat timoꝛ. Hāc dissuadet sapiēs Eccl. vij. Noli eē pusillanimis in aīo tuo. Et ysa. xxxj. ꝺicite pusillaīes ꝺfortami ⁊ nolite timere. pē. Timoꝛ ⁊ tremoꝛ venerūt sup me ⁊c. Expectabā eū q̄ saluū me fecit a pusillanimitate spūs. ad modū melācolicoꝝ q̄ solas imaginatas fantasias trepidāt. ⁊ vana credūt vera. ⁊ ꝺeijciunt ab bis q̄ nec sunt nec fuerūt. nec erūt. Itē files sunt eās vmbraticis q̄ trāseūtes p pōtez. vmbrā suā vel aꝛboꝛ videtes. in aquā se ꝓiciūt ⁊ submergunt Itē accidiosus filis est puero cui cū nutrix fecit lebarbou. i. fictum pauoꝛē fugit. ⁊ se abscōdit. ⁊ cadere ꝓmittit. Itē filis est chain ꝺicēti. Oīs q̄ inuenerit me. occidet me. Beꝛn. iiij. puer. xxij. ꝺicit piger. leo est in via in medio plateaꝝ occidēdus fuꝛ. ligant filis araneaꝝ. imo solo timoꝛe vincunt nemine psequēte. Seneca. Illō tibi pcipue ca uēdū est ne sis miser āte tpus. cū illa q̄ velut īminētia expauisti foꝛsitan nūq̄ vēturа sūt. Itē sūt q̄ excoꝛdes pugiles q̄ cāpū ꝺimittūt anteq̄ aduersariū videāt aut sentiāt ⁊ arma ꝓiciūt ⁊ se victos ꝺicūt. Itē ꝺuris ⁊ vilib⁹ obiurgatiōib⁹ arguēdi sunt Eccl. xxij. In lapide luteo lapidabāt piger. ⁊ oēs loquent sup aspernationē eius. De stercoꝛe boū lapidabit piger. Itē maledict⁹ est. Deb. vj. Terra ꝓferens spinas ⁊ tribulos repꝛoba ē. ⁊ maledictōi pꝛīa cui⁹ ꝺsummatio in ꝺbustionē. ¶ Deinde ꝺsiderādū est de incōstātia. Ad cuius euidētiā sciendū. q; incōstātia ⁊ impseuerātia differūt sic ꝺstantia ⁊ pseuerātia. Nā cōstātia ⁊ pseuerātia ꝺueniūt i fine: qꝛ adtrā qꝛ ptinet firmiter psistere in aliquo bono difficili. Differūt aūt fm ea q̄ faciūt difficultatē ad pstētū in bono. Nā vtus pseuerātie ꝓ pꝛie facit hoīez psistere in bono ꝺ difficultatē q̄. ꝓuenit ex ipsa difficultate actꝰ. Cōstātia aūt facit firmiter psistere in bono ꝺ difficultatez q̄. ꝓuenit ex aliq̄b⁹ alijs ipedimētis exterioꝝ. Ita impseuerās ꝺicit aliquis q̄si ex ꝺiuturnitate actus fatigat⁹ ⁊ fract⁹ deficit ante finē. Incōstās ꝺo ꝺicit q̄si ex difficultate exterioꝝ impedimētoꝝ fractus desistit a bono difficili. De ꝺstātia ⁊ pseuerātia ꝺictū ē supꝛa. Incōstātia aūt est mobilitas vel ꝺstabilitas animi q̄agitant⁹ ac cidiosi. q̄ circūferunt omni vēto tētationū. nō valētes psistere i bono difficili. siue oꝛatōe. siue alio bono ope. puer. xi. Impi⁹ facit op⁹ ꝺstabile. Job. xxiiij. Leuis ē sup faciē aque. q̄ ꝺtinue ab omni vento mouet ⁊ agitat. Sic accidiosi sunt mobiles vt peluis in aq̄. gal⁹ sup pūnaculū. nebule turbinib⁹ agitate. puluis quē ꝓicit vēt⁹. ⁊ lanugo q̄ a vento mouet. ⁊ spuma q̄ a pcella disperget. nauicula in mari q̄ fluctib⁹ iactat. Jn. xij. li. coll'. legit expiētia ⁊ relatiōe senioꝝ exptū est demōes nō hr̄e tantā vimvel ferocitatē ꝺtra modernos monachos q̄s ꝺtra antiquos: qꝛ h̄ facit negligētia nr̄a q̄ ipsos reddidit lentiozes. ppter quā ꝺtenunt nos sic ipugnare. Tātus enī est toꝛpoꝛ aliquoꝝ ⁊ mētis ⁊ coꝛpis incōstātia vt necesse sit eis ꝺicere. Comedatis ⁊ bibat⁹ quātū vult⁹. ⁊ ꝺormiat⁹ ꝺūmō nō recedatis a nobis ⁊ vagi sitis ⁊ grossioꝝib⁹ culpis vos iplicetis. Itē in vitiſpa. q̄dā senex ꝺixit. q̄re nō ꝓficimus qꝛ mēsuras ꝓpꝛias ignoramus. nō habemus ꝺstātiā in bono ope q̄ō ꝛcipimus: sed fine labore vtutē adipisci volumus. leuitate accidie de loco ad locū trāsim⁹ sperātes īuenire locū vbi nō fit tētatoꝛ ꝺyabolus. Cōtra hāc ꝺstabilitatē habet ifra in pte de pnīa. ⁊ supꝛa de tentatiōib⁹. Dissuadent aūt impseuerētiā septē q̄ suadēt pseuerantiā. de q̄b⁹ habet in tractatu de pseuerātia. Ad eādē speciē ptinere videt mollicies. Cōuenit enī mollicies cū ꝓmissis in fine q̄ est desistē ab aliquo bono difficili. Sz ꝺsiffert ab eis: qꝛ laus pseuerātie ⁊ ꝺstātie ꝺsistit in hoc q; hō nō recedat a bono ꝓpter ꝺiuturnā tolerātiā difficiliū ⁊ laboꝛioꝝ. Cui directe videt opponi q; aliq̄s defacili deficiat a bono ꝓpē aliq̄ difficilia q̄ sustinere nō pōt. ⁊ hoc ptiet ad rōnē molliciei. Nā molle ꝺicit aliq̄d qꝛ facile cedit tāgēti. Non aūt ꝺicit aliq̄d molle ex hoc q; cedit foꝛtiter impelleti. naz ⁊ paries cedit machine pcutienti. ⁊ ideo nō reputat aliquis mollis si cedat aliquib⁹ valde grauiē impellentibus. Manifestū est aūt q; grauius impellit metus pīcuꝛoꝝ q̄s cupiditas delectationū. Ipsa etiaz voluptas p̄sens foꝛtius mouet attrahēdo q̄s tristicia de carētia voluptatis retrahēdo: qꝛ carētia voluptatis est pur⁹ defect⁹. Et ideo fm plm ꝓpie ꝺicit mollis q̄ recedit a bono ꝓpē tristicias causatas ex defectu delectationū

quasi cedens debili mouēti. De hac mollitie dicit puer. xviij. Qui mollis z dissolutus est in ope suo frater est sua opa dissipātis prouer. xix. Alia dissoluta esuriet. destituta a veris delicijs. omnib⁹ vanis solatijs vult pasci. Piere. l. Effusi estis sicut vituli sup herbam moll. vt later male coctus in aq̄ delitiaz cito in lutū resoluit. vt cereus ad ignē tribulationis cito liquefit. Isidoz⁹. Sapiēs nūq̄z aīo marcet. z si hz aliquādo animū remissum. nūq̄z tū solutū. ¶ Deinde ꝓsiderādū est de inquietudine corpis. Sed nota q⁹ est inquietudo ex affectus flagrātia. s. ex feruenti desiderio veniēdi ad deū. Sic dic Aug. in li. cōfess. Dñe inquietū est coz nostrū donec requiescat in te. Ideo dicebat ps. Deus mihi qz incolatus me⁹ plongatus est. Idē. Quēadmodū desiderat cerus fontes aquaz ꝛc. Itē est indetudo ex afflictionis miseria. Sicut dicit apls. ij. Corin. vij. Nullaz requiē habuit caro nostra. foris pugne int⁹ timores. Colūba emisa de arca noe cū nō inuenisset vbi requiesceret pes ei⁹. s. pp aquas reuersa est ad noe in arcaz Ben. vij. Itē est inquietudo ex accidia. qz accidiosus nec corde nec corpe requiescit. Unde de muliere fatua dicit puer. ix. Mulier garrula z vaga quietis impatiēs. necvalens in domo ꝓsistere pedib⁹ suis. De talib⁹ dicit apls. j. thes. iij. Audiuimus quosdā fratres inquiete ambulare nihil opantes sz curio seagētes. hos ꝓcipit corripi. j. thes. v. Corripite inquietos ꝛc. Tales qz nō habent in cōsciētia sua quietē. ideo querūt eā exterius z nō inueniūt. Ideo omnē locū fastidiūt. intus desideriis estuant. z extra inquietudinē patiunt. Isai. lvij. Impij quasi mare feruens qđ quiescere nō pōt. redundant fluctus eius in cōculcationē z lutum. Et post. Nō est pax impijs ꝛc. qz nō in bonis possunt quiescere accidiosi. cū sint eis amara. nec in malis. cū mordeant eos cōscientie. Similis est inquietudo muscę canine que dicit oestrū. qz animal cui insidet z qđ mordet quiescere nō ꝓmittit. Osee. iiij. Uacca lasciuiens declinauit israel. Alia littera. Uacca percussa oestro. i. musca canina. quā cū vacca habet sub cauda. nō pōt quiescere. sic nec accidiosi. ij. thes. iij. Ui ambulant inquiete nihil agentes.

Deinde cōsiderandū est de euagatione mentis circa illicita qz enim accidiosus nō fistit in seipso suā cōsciētiā excolendo. nec spiritualia meditādo. ideo euagatur coz eius. sz illud Isai. lvij. Abijt vagus in via cordis sui. filius pdigus abijt ī regionē longinquā. Quid enim est longinquius q̄z recedere a seipso. sicut ait Ambro. Lhayn a facie dei ꝓiectus ait. Ecce eijcies me a facie tua z ero vagus z pfugus. Hanc euagationē sentiunt etiā spirituales viri velint nolint. Unde cōqueritᵉ in meditationibus suis beatus Bernᵈ dicens. Nihil est fugacius corde meo. qđ quotiens me deserit z p prauas cogitationes effluit. totiens deū omnipotentem offendit. Coz meū vagū z inscrutabile nō pōt in se cōsistere. sz omni mobili mobilius z p infinita distrahit ꝛc. Sequit. vult z nō vult z nūq̄z ī eodē statu pmanet. Coz meū cogitatio amara. turbat z immūda maculat. vana inquietat. Coz meū celeste non q̄rit gaudiū. nec diuinū petit auxiliū. ab amore celestiū elongat. z in amore terrestriū occupat ꝛc. Sicz submergit vitijs vniuersis quoniam vnū deū qui ei sufficere poterat nō quesiuit. Hanc euagationē mētis maxime patiunt homines quādo lectioni orationi vel diuinis laudibus occupari deberent. z tanq̄z accidioso cordi velut apes vt musce se ingerūt importune. sed olle feruenti musce non insident. Essent enim tales musce z feruoze deuotionis z manu discretionis celeriter abigende.

De ignorātia ad salutē. DIS. V.

Deinde considerādū est dei ignorātia eoz que ptinent ad salutē. que ignorātia est peccatū quādo est crassa z supina. vel quādo est affectata. ps. Noluit intelligere vt bene ageret. qđ est quādo homines z maxime ꝓlati z animarū curati nolūt laborare quomodo scient se z alia q̄ sibi z alijs qbus tenent sunt necessaria ad animarū salutē cū possent z negligunt ꝓpter laborē. vel cū omnino scientias pietatis cōtēnunt z ignorant. Debet autē homo z maxime clericus animari cōtra hoc vitū ꝓpter hec quattuoz. Maxime ꝓpter diuinū consiliū z magisterium qđ contēnit. ꝓpter seipsum z suos quos spernit ꝓpter bona que sibi contrariū. s. scientia cōfert ꝓpter mala q̄ ignorantia infert. Primo ꝓpter hoc. qz spiritussanctus z christus docent omnē veritatē z omnē scientiā. Prouerb. ij. Dñs dat sapientiā z ex oze eius prudentia z scientia. Isai. xlviij. Ego dominus docens te vtilia. vtinā attendisses ad mādata mea. Joh. xv. Docebit vos omnez veritatē. Johā. iij. Unctio docet de omnibus. Similes sunt iudeis qui contēnunt esse discipuli veritatis. Secūdo quia cōtēnens scire ea que sunt salutis. contēnit deum scire et seipsum. z est similis gentib⁹ que ignorant deū. j. Corin. xv. Ignorantia dei q̄dā habent. Siles tyro. de quo Isa. xlv. Accinxi te z nō cognouisti me. Siles sunt ceco nato qui nō cognoscebat illuminatozem suū. Joh. ix. lz ei loqref. Itē sunt multi qui multa sciūt. z seipsos nesciūt. Siles sunt oculo qui alia videt z indicat. z seipz nō videt nec consideret. ps. Nescierūt neq̄z itellexerūt qui in tenebris ambulāt. ideo aūt est cognitio sui. Ideo hāc petebat ab eo augo. ozādo sic Dñe noueri te: noueri me. ph⁹ ō celo descēdit vot⁹ litos. Seneca. initiū salutis est noticia sui. Greg. Hoc primū nobis gra dei otulit qđ penā nostrā cognoscibilē nobis fecit. Idē eoipso hō vehemētius desipit. quo semetipm nescit. Idē. Uerba dei eo mēs vnius intelligit. quo in eis seipam q̄rit. Idē bene possum⁹ seruare qđ sumus. si nō negligim⁹ pēsare quid fuim⁹. Idez de vite eterne dispensatōe cōquereris. qui sub manu artificis te nō ignozare teneris. Tertio notandū q⁹ sunt bona plurima que sciētia ofert que ōrio mō ignozātia aufert. Mala aūt que ignozātia iferi sunt decē ¶ Primū est insensibilitas. puer. xxiij. Eris q̄si dormiēs in medio maris. z q̄si sopit⁹ gubernator amisso clauo z dices. Uerberaueri me: z ego nō dolui. traxerūt me. z ego nō sensi. Similis est asino. Osee. vij. Alieni comederūt robur eius. Ecōtra scientia facit vt homo sentiat mala in quib⁹ē. Eccl. iij. Qui addit sciētiam. addit z dolozem. ¶ Scōm malū quod infert ignozātia est. qz aufert homini censum siue thesaurum cordis qui ē vtus z sciētia puer. iij. Melioz est acq̄sitio eius acq̄sitōe auri z argēti. Eiusdē. iiij. Melioz est cunctis opib⁹ pciosissimis. Sap. xvj. Ubi nō est sciētia anime: nō est bonum. Sap. viij. Si diuitie appetunt in hac vita: qđ sapiētia locupletiuſ. Ibidē. xij. Uani sunt omnes hoies in qbus nō est sciētia ī. Isa. xxxiij. Diuitie salutis sapiētia z sciētia. Sapiēs Sciētia est nobilis animi possessio: que distributa incrementū suscipit q̄si anaz dedignata possessoz. si non distribuit elabit. Hoc thesauro aīam euacuat ignozātia. ¶ Tertiū malum qđ infert ignozātia est qz a deo qui est vera lux sepat. Osee. iiij. Quia sciētiam repulisti. repellā te ne sacerdotio fungaris mihi. Eph. iiij. Alienati sunt a vero deo ꝓpter ignozātiā que in eis est z ꝓpter cecitatē cordis eoz. Job. xxi. Dicūt deo recede a nobis: scientiam viaz tuaz nolumus ¶ Quartū est: qz ignozātia facit hominē quasi irrōnabile pec⁹ ps. Nolite fieri sicut equus z mulus Bern. Nihil bestiali⁹ hoie qui ē rōne vigens z nō rōne vtens. ij. pet. ij. Ui velut irrōnabilia pecora que ignozāt blasphemāt. ¶ Quintū est: qz ignozātia excecat oculū rōnis vel ecclesie ꝓlatum in quo turpissima z periculosissima est ignozātia: vt macula cecitatis in oculo materiali: ysa. lvi. Oēs bestie agri venite ad deuozādū ꝛc. Et post speculatozes tui ceci oēs: nescierūt vniuersi. Bern. Irridēdus est speculatoz cecus: duz clamdus. pco mutus medicus cure ignarus. puer. xxx. Stultissim⁹ homin̄ sum. z sapiētia non est mecū. Et reddit cām. Nō noui scientiam sanctoz. Piero. Uas nescit qui sacras lras ignozat. illa illuminat aīam dans veram sciam. ij. cozin. iiij. Deus illuxit in cordib⁹ nostris ad illuminationē sciētie. ¶ Sextū est qz ignozatia ꝓcipitat hoiem in mala plurima culpe z pene. Osee. iiij. Nō est sciētia dei ī terra. Piero. Maledictū ꝛc. mala inundauerunt sup terraz. puer. xxvij. Qui euntat discere incidet in mala. ysido. Nihil stulticia pe⁹ nihil insipiētia deterius: nihil ignozātia turpius z ignominiosius. Ignozātia mater est z nutrix oīum vitioz. qđ sic damnū culpe nō sentit insipiens assidue peccat: idoctus facile decipit: stultus in vitium cito labit. Ecōtra sapiētia mater est omniū bonoz. Sap. vij. Proposui pro luce hēre illā venerūt mihi oīa bona pariter cū illa Et post omniū bonoz mater est sapiētia. ¶ Septimū est qz ignozantia facit ignorari a deo. j. cozin. xiiij. Ignozās ignorabit: qz dicet eis deus eos a regno z a suo z sanctoz ꝛsortio excludēdo. Nescio vos Matth. xxv. ¶ Octauū est: qz homo per ignozātiā capit z captus tenet. Ecōtra p sciam liberat. z seruat a captiuitate. ysa. v. Captiu⁹ ductus est ppls meus: qz nō habuit sciētiā. Ecōtra pro uer. iij. Justi liberabunt sciētia puer. ij. si sciētia anime tue placuerit ꝛsiliuz custodiet te: z prudētia seruabit te. ¶ Nonū est qz ignorantia ducit ad pditionē: z pire facit Job. iiij. Quia nullus intelligit ineternū pibūt. Job. xviij. Expellēt eū de luce in tenebras. z de orbe trāsferēt eū ꝛc. Et post hec sunt tabernacula iniqui. z iste loc⁹ eius qui ignozat deum. Ecōtra scientia dei ducit z dirigit ad salutem. Luc. j. Ad dandā scientiā salutis plebi eius in remissionē pec catoz eoz Sap. x. Sapiētia eos qui se obseruāt a doloꝛib⁹ liberabit. ¶ Decimum est qz ignorantia occidit. iiij. reg. xvij. Leones occiderunt eos qui ignozabāt cultum dei puer. viij. Oēs qui me oderunt diligunt mortē. Econtra aūt. Qui me inuenerit. inueniet vitā z hauriet salutem a dño. ysa. xi. Non nocebunt neq̄z occident. qa repleta est terra sciētia dñi.

De ociositate. DIS.VI.

Deinde cõsiderãdũ est de ociositate.quã oñdũt multa diligẽter essevitandã.s.ordinatio naturalis.obligatio spãlis.exẽplor inspectio.malorũ occasio.bonor amissio.supernũ auxiliũ.eternus supplicium. ¶Primo q̃dã ostendit ociositatẽ esse vitandã ordinatio naturalis.Sic enim deꝰ naturã oĩus rex instituit q̃ nihil in eis pmittit esse ociosum.Sic ꝓ in beatis spiritibꝰ in corporibꝰ supra celestibꝰ. in plãtis ⁊ vegetabilibꝰ.⁊ hmõi.Multomagis hõ rõnalis existẽs nõ or ociosus esse.Alioq̃n omnẽ nãm deordinat.qõ nõ faciũt alie creature.De hoc reqre supra Accidia. Secũdo hoc idẽ oñdit obligatio spãlis.q̃ videlicet deꝰ hoĩem astrinxit cui laborẽ imposuit,in ꝓcepto q̃si ꝓo penitẽtia pcume trãsgressionis.Heñ.iij. In laboribꝰ comedes ex ea ⁊c.Sequit.In sudore vultus tui vesceris pane tuo. De hoc supra Accidia. Tertio demõstrat ociũ eẽ vitãdũ exẽplor inspectio.ꝑmo dei q̃ ser dieꝰ opatus est.⁊ in.vij.requit. De hoc supra Accidia.Legit de beato Bernõ.q̃ semp occupatꝰ inuenieba tur.aut legẽdo.aut scribẽdo.aut orãdo.aut psallẽdo.aut meditando.vt pre labore ĩtemo sẽsus ad exteriora clausi redderent.Ad idẽ est qõ habeꝫ supra de accidia.De beato Antonio legit q̃ cũ orasset dñm q̃ ostenderet ei qũo saluareꝫ.vidit angelũ sibi similẽ orationi incũbentẽ.⁊ post ad opus manuũ surgẽtẽ.⁊ hoc successiue faciẽtẽ.⁊ dicẽtẽ.hoc fac.⁊ saluaberis.Itẽ in vitispa.q̃dã frater extrane visitauit abbatẽ siluanũ.qui videns fratres opantes ait. Opamini nõ cibũ q̃ perit ⁊c.qz maria optimã partẽ elegit ⁊c.quẽ abbas ĩ cella recluſit.libzũ ei tradẽs vt legeret.Cũ aũt vsq; ad nonã ieiunasset expectãs si q̃s eũ ad refectionẽ vocaret.ad vltimũ q̃siuit ab abbate si nõ comedissent fratres.Rñdit tu spũalis nõ indiges hoc cibo tẽporali.nos carnales indigemꝰ⁊ comedimꝰ.⁊ ideo laborare necesse habemꝰ.Quo cõpuncto abbas intulit.ergo necessaria est martha marie.Itẽ abbas iohãnes dixit fratri suo maiori volens semp esse securꝰ.fic angeli nibil opantes ſz sine intermissione deuz laudãtes. quo dicto.reiecto pallio iuit ad interiorẽ beremũ ⁊ post octo dies redijt pulsãs ad celle hostiũ.a quo cũ q̃siuisset frat q̃s eẽt.⁊ dicẽt q̃ iohãnes.Rñdit frater.Johãnes ãgelus factꝰ ẽ.⁊ int boes iã nõ ẽ. Qui cũ diu pmisisset eũ extra affligi.instãti pulsando aputt.dicẽs. Si hõ es.necesse hẽs opari vtviuas.Si angelꝰ q̃d q̃ris ĩtrare cellã. Ad qõ vbũ penituit. ¶Quarto oñdit hꝫ vitiũ diligẽtẽ eẽ vitãdũ malor occasio.i.tẽtationũ ⁊ oĩus vitior.ẽ.n.vt ait Bernõ.mr oĩus vitiorũ.nouerca vtutũ.⁊ occasio tentationũ ſic dictũ ẽ supra de tẽtatione. Bernõ.Oĩus tentationũ ⁊ cogitationũ malar ⁊ inutiliũ sentina est ociũ.Hoc dauid ptraxit adulteriũ.ꝑditionẽ⁊ homicidiũ. Hoc salomonẽ eiꝰ filiũ irretiuit in amorẽ mulierũ alienigenarũ.vt coleret idola earũ.Hoc significat Matthꝫ.xij.Spũs ũmũdꝰ assumẽs septẽ spũs neqores se.i.vniuersa vitia.habitat cũ eis ĩ domo quã vacãtẽ inuenit.In buiꝰ sentine pfundũ ociosus sepe cadit.nec surgit a limo ꝑfũdi.Seneca.Stulticiã nemo emergit nisi manũ porrigat ad laborẽ.Jõ dr Ecci.xxiiij.Seruo maliuolo tortura ⁊ ꝓpedes.mitte tllũ ĩ opationẽ ne vacet:multã.n.maliciã docuit ociositas.Nota q̃ ſic paterfamilias oparios misit ĩ vineã suã.⁊ quos iuenit ociosos. arguẽs misit ĩ vineã Matthꝫ.xx.Sic dyabolꝰ oparios suos mittit ad opus ⁊ occupat.⁊ si quẽ ĩ diuino ope nõ occupatũ inuenerit occupat eũ ĩ suo. ¶Exẽplũ de molẽdino qõ ĩcessanẽ voluit.ĩ quo si frumẽtũ ĩmittit ad molẽdũ multũ fructũ affert patrifamil.ſz emulus eiꝰ ꝓicit ĩ illud vel lutũ ad inq̃nãdũ.vl picẽ ad ũnſcãdũ vel paleas ad illud inutiliẽ occupãdũ.vel lapides ad frangẽdũ.Molẽdinũ ẽ cor humanũ qõ incessanẽ voluit de vna cogitatiõe ĩ aliaz.nec pot ee penitꝰ ociosus q̃n semp circa aliq̃d bonũ vel malũ occupet. Qõ si circa bonũ ĩtẽtũ fit.bonũ fructũ dño suo reddit.Sz dyabolꝰ invidẽs bono nro ĩmittit corde vel cogitatiões ĩmũdas ad iq̃nãdũ vel picẽ.i.amorẽ terrenor q̃ sunt visꝰ aie ad inuiscãdũ.vl paleas.i. cogitatiões vanas ⁊ friuolas.saltẽ tps pdẽdũ ⁊ bonũ ꝓediẽdũ.vl lapides.i.motꝰ ire ⁊ ĩpatiẽtie ad frangendũ. ¶Quinto ad vitãdus ociũ mouere nos or bonor amissio.Ociosus enim pdit tps suũ bona sua spiritualia tpalia ⁊ eterna.ꝑmo q̃dẽ tps amittit.cuiꝰ amissio inestimabiliẽ est dãnosa.⁊ ideo studiose valde cauẽdũ est ne p ociũ amittat.Ecci.iiij.Fili oserua tẽpus ⁊ dec lina a malo.Ecci.iij. Omnia tps habẽt ⁊c.⁊ tu habe ⁊ nõ pdas illõ qz suis spaciis trãseunt vniversa. tps aũt seruãdũ est vt erpẽdat totũ ĩ dei fuitio.ne amittat p abusum vel nõ vsus.ꝓpter hec octo q̃ sequunt. Dec aũt sunt tẽporis breuitas.velocitas vel labilitas eiꝰ.irremediabilitas. ꝓciositas.qz est multũ debitũ vite nre ĩsepabiliẽ cõiunctũ qz ẽ nostrũ siue nobis ꝓpriũ.qz est rõnis reddẽde obligatoriũ. Qõ breue fit.ꝓ Job.xiiij.Breues dies hois sunt.põ. Mille anni ante oculos tuos tanq̃ dies hesterna ⁊c.Aug.Omnia tpa eternitati cõparata quasi pũctꝰ sunt.De velocitate ⁊ leuitate.Seneca.Infinita est velocitas tpis.punctũ est in quo viuimꝰ⁊ pũcto minus.Job.xx.in puncto ad iferna descẽdũt.De irremediabilitate Bernõ.Nemo parum estimet tps:cũ in verbis ociosis vel factis volat vbum irrevocabile:nec aduertit insipiẽs q̃d amittat. ¶Cũ q̃dã diues clericus vigilaret parisius ad fenestrã studẽs.⁊ q̃dam cãtaret in vico quãdã cantilenã.que dicebat gallice:tps vadit.⁊ ego nihil feci.tẽpus venit.⁊ ego nihil opor.incepit ꝑmo cogitare circa dulcedinem cantus:⁊ post circa verbi sñaz cogitans q̃ sibi vbũ competeret q̃si sermonẽ a deo sibi missum illud accipiẽs:in mane oĩa relinquẽs: ordinẽ fratr predicatorũ intrauit. ¶Sexto mouere or ad ociuz vitandum supnũ auxiliũ.i.adiutorium diuine gratie.Reqre supra de Accidia. ¶Septimo mouere debet eternum supplicium.Require supra accidia

De vaniloquio. DIS.VII.

Deinde ꝺsiderãdũ est de verbositate vel multiloquio dicit puer.x.In multiloqo non deerit pctꝫ.Ecci.xx.Qui multis vtit verbis ledet aiaz suã.Et leui.xv.Uir q̃ patit flurũ sanguis.ĩmũdus erit Item est signũ stulticie.Eccs.v.in multis ſmonibꝰ stulticia inuenit Jdẽ.x.stultus vba multiplicat.Et.xxix.sicut vzbs patẽs absq; murorr ambitu.sic homo qui nõ pot in loquẽdo cohibere spũ suum. De hoc reqre multa supra de silentio.

Deinde ꝺsiderãdũ est de vaniloqo siue de vbis ociosis.Nota ſm Greg.q̃ ociosum vbũ est q̃ aut rõne iuste necessitatis.vel intẽtione pie vtilitatis caret.Scõm Piero.vbum ociosum est q̃ absq; loquẽtis.vel audiẽtis vtilitate pferẽ.A vbis ociosis abstinere or hõ multiplici rõne. Primo q̃ vir iustus sit celum:ſm illud.Aia iusti sedes est sapiẽtie.os eiꝰ est porta celi.celuz nunq̃ aptũ fuisse legit sine magna ⁊ vtili cã:sicut ꝓ vbiq;. Item hõ est velut castr obsessum vndiq; ſm illud ps. Inimici mei aiaz meã circũdederũt.os aũt hois est porta huiꝰ castri p quã castr istõ frequẽter apit.Ideo nõ sine magna vtilitate or apiri:sed cum magna diligẽtia custodiri.Item qui thesaur aie non vult amittẽ:or portã ozis sollicite custodire.Itẽ vno verbo pot hõ mereri gratiã. Unde rephendit Bernõ.eos qui nõ timẽt tps amittere in ꝺfabulatiõibus suis dicẽs.Lõfabulari aiũt licet donec ptrãseat.quam sibi ad agẽdã pniam.ad obtinendã veniã:ad acq̃rendã gr̃am:ad pmerendam gloriã misatio ꝺditoris indulserat:nec solũ sibi:sed ⁊ multis alijs pot hõ esse salutis occasio vno vbo.Unde ex magna coruptione puenit q̃ hõ ita passim vba inutilia loqui velit.Itẽ lingua hois est calamꝰ spũssancti.ps.Lingua mea calamus scribe.ve.scri. Irreverentiã ergo facit spũsancto qui linguã suaz ad inutilia vba laxat.Itẽ loq̃la in solis rõnẽ habẽtibus inuenit.⁊ lingua est rõnis interpres.⁊ ideo nunq̃ or homo sine rõne,pferre ſmonẽ.Itẽ,p verbis ociosis ad examẽ diuini iudicij ptrahemur.Sicut dr sup illud Job.xxxj.Nõne ipse vias meas ꝺsiderat sic gressus dinumerat.vt nec minutissime cogitatões:nec tenuissima vba que apud nos vsu viluerũt indiscussa remaneãt.Et Matthꝫ.xij.de omni vbo ociosoq̃ locuti fuerint hoies reddent rõez in die iudicij.Sed heu q̃ rõ poterit reddi de vbis ociosis:cum sine rõne dicanr.Unde Bernõ.Si ꝓptereavbum ociosum est q̃ nullã rõnabilẽ cãm hz q̃ rõnẽ reddere poterimus de eo quod est ꝑter rõnem.

Deinde ꝺsiderandũ est de murmure.qõ ad accidiã ptinet: qz ꝓuenit ex interne victionis ⁊ exteriozis ꝺsolatiõis defectu.Et pot dici murmur oblocutio indebita otra deum vel alium.hoc aũt generat sepe accidia ⁊ vite tediũ:vt filij isrl. Numeri.xj.quasi dolentiũ,p laboze otra dñm.Ortũ est murmur populi ⁊c.Et post vulgus q̃ppe,pmiscuũ ⁊c.Et post aia nostra arida est sup cibo isto leuissimo:oculi nri nihil respiciũt nisi mã.⁊.xiiij.Uti nam mortui essemus in egypto.Sunt aũt multa q̃ nos a pctõ murmuris cohibere debẽt.⁊ ostẽdũt hꝫ vitiũ sollicite fugiẽdus. ¶Dzimum qõ oz ꝓhibere pctm murmuris ẽ sacra scriptura.Sap.j.Custodite vos a murmuratõe.i.cozi.x.Ne murmuraveritꝫ ⁊c.Phyl. ij.oĩa facite sine murmuratiõibus.vt sitis sine q̃rela simplices filij dei. Non murmurat qui se filiũ dei cogitat.⁊ q̃ ex amore flagellatur.Apoc.iij.Ego quos amo arguo ⁊ castigo.Greg.Ille solus de flagello murmurat.qui cãm pcussoris ignorat. ¶Scõo cohibet murmur pia cura sũmi medici cũ cogitat hõ q̃ tribulatio daf hoi a sũmo medico q̃si medicina:q̃ vulnerat ptẽ ignobiliorẽ homis.i. corpus ad sanandũ digniorẽ.i.aiam.Job.v.Ipse vulnerat ⁊ medet:pcutit ⁊ manꝰ eiꝰ sanabũt.Ecci.x.Puerẽs ⁊ disciplinat filiũ murmurabit corepꝰ.In vitispa.cũ q̃dã petẽt ab abbate ioãne vt roga

ret pro eo vt curaret. ait. Nē tibi necessariā cupis abicere. qz vt coz pora purgāt medicinis amaris. ita aīe lāguozib⁹ z tñ vedit ei oleū bñdictū. z sanat⁹ē. Dic magister iacob⁹ q qdā miles erat ī frācia. Cū aūt qdā cleric⁹ paup aquā bñdictā ad domū suā portaret dict⁹ miles nihil ei dabat. nec dari pmittebat. sed cōuitijs afficiebat eum. Cū aūt dict⁹ miles egzotaret. z dict⁹ cleric⁹ ad domū ei⁹ veniss et. pcepit ei aliqd dari. rogās vt ozaret vt de⁹ curaret eū. q ꝯsiuit ab eo in quo statu magis timebat deū. z meli⁹ se haberet. q ñdit q ī ifirmitate magis eū timebat z corde inuocabat. tunc cleric⁹ ait. Et ego rogo deū vt in illo statu vos custodiat in quo meli⁹ ei valetis. Itez fatu⁹ est q de pauptate murmurat. cū paupes eligat de⁹ ad regnuz. Jac. ij. Nōne paupes elegit de⁹ in hoc mūdo. diuites in fide. heredes regni. Ut patet p exēplū lazari Luc. xvi. z supza prima pte de aīa paupis peregrini ad celū sine dolore deducta. z invita pauli primi heremite pauperis quē beatus anton⁹ vidit cū sanctoꝝ chozis deduci ad celū. Similiter de beato martino q paup hic z modicus diues celū ingredit. z a chozis sanctoꝝ recipit z inuitat. mane nobiscū ineternū. Itē fatuus est q murmurat de intēperie. cū ipse qui eū dat scit qd expediat. In vitispa. cū qdā heremita seminasset olera. z tps siccū esset. visum fuit ei q pluuia indigerēt z rogauit pro ea. z obtinuit. visum est ei vt serenitate indigerēt. petijt z obtinuit. z illo anno oīno nullū venit olus. z credens q illo anno esset olez sterilitas patiēter tulit. Cū aūt venisset ad domū alteri⁹ vidit ea ibi pulcherrima. Cuz aūt dixisset illi heremite qd ei acciderat. Rñdit merito hoc ei accidisse. eo q se deo sapiētiozē fecerat qsi sciret qd meli⁹ expediret. Ad hoc fac qō supza positū est exēplū de obedientia de illo q dicebat q de⁹ nihil faciebat nisi qō ipse volebat. qz ipe volebat qcqd de⁹ faciebat. De maloꝝ psperitate z bonoꝝ aduersitate multi murmurāt qz causaz ignozant. Piere. xii. in psona talū. Quare via impioꝝ psperat. z bñ ē eis q male faciūt. pē. Usqquo peccatozes dñe. vsqquo peccatozes gloziabunt. Et soluit Piere. xij. Cōgrega eos sic gregē ad victimā. Greg. Cōtinu⁹ successus tēporaliū eterne dānationis est iudiciū. Aug. Scit celestis medicus qd nobis datur⁹ sit ad ꝺsolationē. qd subtractur⁹ sit ad exercitationē. nō. n. sine cā subtrahit. iumēto pabulū. nō ergo murmurāduz est de pauptate. Cū qdā heremita mirarēt ī corde suo murmurās de diuersis iudicijs dei. de hꝰ q hi q male viuebāt in psenti bñ habebāt sepe. Et eō frequēter bñ viuētes multas habebāt aduersitates. z aliqñ illi q bonā vitā duxerāt ī fine videbant hīe finez abiectū. z mali finē pulchū z boni amittebāt frequenter tpalia. malis bñ succedebat in istis. Cū hꝰ in oꝝone revolueret rogauit deuz vt ei oñderet ꝛe hꝰ faceret affuit angelus dicēs ei. q missus erat vt ei oñderet q petierat a dño z q sequerēt se in forma hēmite apparētē. Qō cū faceret venerūt ad domū cuiusdā heremite. cui⁹ ꝺom⁹ supza sarū altissimū erat fita supza mare. Qui pdicāte angelo de tētationib⁹ z ꝺ impseuerātia. ꝺfessus est cū multis lachrymis q cū fuisset ibi in magna afflictione penitētie p. xl. annos. adēltimū ita erat victus a cogitationib⁹ suis. q volebat oīa bona dimittere z ad seculū redire. quē cū videret vere penitētē. angelus ꝑcipitauit eū subito z moztu⁹ est. Cū aūt ad hꝰ factū terreret heremita soci⁹ suus z fugeret vocauit eū dicēs. Noli timē. oñdit tibi de⁹ vnū de iudicijs suis. Cōsequēter venerūt ad domū alteri⁹ heremite. q cū recepisset eos cū magno gaudio ꝓpinauit eis potū cū cypho argēteo quē habebat. quē occulte arripiēs angelus in sinu suo occultās secū deportauit. veniētes aūt in nocte ī domo cuiusdā ꝑdonis militis. vir sūt in ea recepti. z valde male tractati z conuitijs affecti tñ aliq pauca sunt eis data z lecti parati. licet viliter. In mane noluit angelus recedere nisi prius loqueret cū hospite z extrahēs cyphū de sinu suo vedit ei. qō videns heremita mirat⁹ est. z murmurauit in corde suo de hoc qō viderat. Alia nocte venerūt ad domū alteri⁹ militis q satis vir recepit eos. tñ mediocriter tractauit eos. In mane cū vellēt recedere. rogatus ab angelo dixit cuidā filio suo vnigenito q eos cōduceret. z eis viā monstraret. Qō cū puer faceret. subito eū angelus arripuit. occidit. z in fossatū ꝓiecit. Qō cū vidisset heremita fugiebat eū. dicēs eū nō esse angelū sed ꝺyabolū. Ecce dic angel⁹ oña sunt tibi occulta dei iudicia quoꝝ causam scire volebas. Salutē illius prioris heremite quē ꝑcipitauim⁹. ꝓcurauim⁹. q de sua tentatione cōpunctus. ad dñm iuit. nō habens aliā penā nisi moztē abiectā. Qui si suppiuisset redeūte tētatione malū qō ꝺcepat adipleuisset. Ali⁹ heremita hō ꝺtēplatiuus est z magnaꝝ oꝝonū ꝺyabol⁹ aūt ꝓcurat suis ipedimētū oꝝonib⁹. qdā eniz diues cyphū argēteū quē sustulim⁹ ei dederat vt pro eo ozaret. cū aūt ozare vellet. veniebat ei cogitatio qd de cypho illo facere posset. vel ne furaret eū alijs. ita q coz suū z oꝝones cyphus ille ei auferebat ideo salutē eius ꝓcurauim⁹ cyphū auferēdo: redibit enī ad solitas ozōes sine ipedimēto illo. Alius aūt ad quē post venim⁹ mal⁹hō est nec ē dignus celesti remuneratōe. ꝓ hoc qō fecit nobis: ideo tpalez ei dedimus mercedē. Alius homo fuit hospitalis z multa z elemosynaꝝ z cuz nō bēret plē rogauit viros religiosos q rogarēt dñm vt daret ei plem. qō z fecerūt z dedit ei filiū quē vidisti submergi a nobis: quo habito cepit opa misericordie que facere ꝺsueuerat ꝺimittere: z multa mala facere vt multa bona filio acqreret: puero moztuo in ꝺocētia salutē ꝓcurauim⁹: qui si supuixisset: multa mala fecisset. Similiter z patris pueri qui eo moztuo ad ꝺsueta bona opa reuertetur. Ad hoc etiā facit qō habeē supza de ifemo in fine. de illa que vidit patrē qui bonā vitā duxerat: z sepulturā vilē: z finē sine honore pñti būerat ī sūmo gaudio: z matrē q ꝺriū būerat ī sūma pena.

¶ Tertio dissuadet murmur ius iusticie. Triplici enim iure exigit iusticia q toti simus dei. z vt de nobis faciat sicut z de re ꝓpria voluntatē suā. scz rōne creatōis. redēptionis iustificatōis. Bern. Totū te debes ꝛc. Idē in fidelē nālis vrget rō totū se debere a quo se totū hz. ysa. xlv. Ue qui ꝺicit factozi suo: nūqd dicit lutum figulo cur ita facis. Et. xxix. Peruersa ē ista vestra cogitatio: qsi si lutū ꝺ figulū cogitet z dicat opus factozi suo nō me feciſti. Dñi sum⁹ rōe emptōis. j. cozin. vi. Empti estis pcio magno. Ro. xiv. siue mozimur siue viuimus dñi sum⁹ qui pro nobis dedit vitā suā z moztē sustinuit. iuste sibi vēdicat vitā nostrā q ꝓ nobis dedit suā rōne iustificationis in q dedit nobis spūsscñ. ¶ Quarto dissuadet murmur multa cōmoda que pueniūt eis qui patiēter ferūt aduersa: acqrūt enī qui patiēter portāt pctoꝝ veniā: gr̄am z gloziam: z euadunt penam eternā. Greg. Sancti tpalē vitā lucꝝ putāt. qz p hāc eternam euadere nō formidāt. Eccī. x. Pudēs, disciplinatus nō murmurabit cozzect⁹. Ne. s. attēdēs z multa alia bona que facit patiētia de q̄bus ifra in tractatu pne multa ponunt exēpla. ¶ Quito dissuadet murmur z cōpzimit gr̄a siue vnctio spūssancti Joh. ij. Unctio nem hētis a scō. Signū est q ꝺficit hec vnctio qui ē murmuratio Eccī. xxxiij. Quasi rota carri pcordia fatui: z qsi axis vsatilis cogitatus illius. Rota male vncta semp murmurat: z vulgariē dr. Rota carri deterior: est qrulosior. Canonica iude. Hi sunt murmuratores z qrulosi: ambulantes sm desideria sua: pmittit penā eoꝝ qb⁹ caligo tenebraꝝ in eternū seruata est. ¶ Sexto dissuadet hoc vitiū multiplex pena siue radix. vñ pcedit. Hoc vitium videt generari a quolibet. vij. capitaliuz vitioꝝ. A supbia vt numeri. xij. Murmur aaron z marie. Symōis pharisei. Luc. vi.. Dic si eēt ppha ꝛc. Silr Luc. v. de hoc q dixīt madūcabat cū matheo: murmurabāt scribe z pharisei. Silr Luc. xi. z. xv. z. xix. ō hoc pharisei murmurabāt ꝺ deū qz pctoꝝes recipet: z cū eis manducaret: z ad eos declinaret Ex iuidia nascit Matth. xx: Murmurabāt aduersus patrēfamil. Itē ex ira nūeri. xvi. Murmurauit oīs multitudo ꝛc. z. xx. Itē ex accidia nūeri. xi. oztū est murmur ppli qsi dolētiū ꝓ laboze ꝛc. Itē ex auaritia ozit vt iude dicētis Joh. ij. Quare vnguētū hꝰ nō venūdat. ccc. denarijs. Hoc dicebat nō qz curaret de paupib⁹. sz qz fur erat z loculos hīs ea que mittebant portabat. Itē qñq ozit a luxuria: ysa. xxvi: In tribulatōe murmuris doctrīa tua eis. i. luxuriosis: qñ eis pdicat fornicatio esse mortale pctū: vl cū pdicat momētaneū ee qō delectat: eternū z sine fine qō cruciat. Piero. Momētanea est fornicationis delectatio: z eterna pena fornicātis. Itē cum dr in euāgelio scriptū q solo ꝺsensu fornicatōis ineternū dānant luxuriosi. Matth. v. Qui viderit mulierē ad ꝺcupiscēdū eam iam mechat⁹ est in corde suo: cū hoc audiūt murmurādo iferūt: ergo oēs in pditionē ibūt. Itē ozit ex gula: sicut sepe murmur filioꝝ ꝺ deū z moysen dicentiū. Utinā moztui essem⁹ in egypto qñ sedebamus sup ollas carniū: z hoc faciebāt fere quoties cibo vel potu egebāt: vt hr exo. xvi. Nūeri. xi. z. xx. Silēs sunt claustrales multi q lz sint moztui: tñ comedūt illos detrahēdo q eis mīstrāt necessaria qñ aliq eis deficiūt. ¶ Septio dissuadet hoc vitiū vis vel obligatio voti z ꝺditio religiōis: vbi q se ītromittit rapinā facit: nā alij curā sui vederat: z eo iuito cui dedit reaccipit. Bern. Uos q curaz nobis sel vestri ꝺmisistis qd adhuc vos de vobis ītromittitis. Jō dñs arguit petz ioh. vlti. dicēs. Quid ad te. tu me seqre. Item claustralis murmurās eripit secū dispēsans ꝺ oē ius de cruce obediētie. ad libitū carnalis prudētie q est mors. Bern. Suspecta ē mihi fateoz tua dispēsatio: z vereoz tibi illudi sub regimīe z noīe discretionis a prudētia carnis. Itē claustralis mutmurans ꝺtepta disciplina christi vult esse discipulus nō moysi aut iobānis aut pauli: ñ bñdicti aut bernardi: sz galiēi: ꝺ eos qui nimis medicinalia sequūtur: z q̄rūt in religiōe: ait Bern. Chre docet alas. i: alalitates ī hoc mūdo pdē z in futuro saluare: Hallen⁹ z Ypocras hic saluare z ine-

termū pdere:cui⁹ ꝺsilio acquiescēs:aut cui⁹ vis eē discipulus. Idē. Puta te eē monachū nō medicū:nec de cōplerione iudicādū ſz de ꝓfessione. Filii israel nō habuerūt in deserto aliud medicamētuz niſi aſpectū ſpētis enei ꝓ speculo sibi ꝺati Numeri.xxj. Similiē Joh̄.iij. Sicut moyses exaltauit ſpentē in deserto.ita exaltari o�portet filiū hoīs:vt oīs q̄ credit in eū nō pereat ꝛc. Medicina pauli. Ro. xiiij. Qui infirm⁹ est olus māducet:hos q̄ in religione medicinalia sequunt frequēter refugit diuina ꝺsolatio ꝛ medicina. Bern̄. Delicata est diuina ꝺsolatio:ꝛ nō ꝺat admittētib⁹ alienā. Dicit q⁹ q̄dā ordinē intrauit q̄ nouerat carnalē medicinaz q̄ cūvellet philosophi ceagere viuere ꝛ abstinē a fabis ꝛ aliis grossis cibarijs dicēs q⁹ sue nō cōpeteret cōplexioni. Cū alij viriliē laborarēt in ope dīi.ipse sepe languens in ifirmaria recūbebat multis medicinis coꝛp⁹ suū attenuans:ꝛ semp deteri⁹ habebat. Cū aūt semel venisset in cuentū in refectorio comedēs.vidit beatā vginē cuētū circūeūtē cū puella speciosissima i manu sua pixidē electuarij ꝓciosissimi tenētē.ꝛ beatā vginē cū cocleari in ore oīum cibaria cōia comedētiū.electuariū ponētē:ex quo erāt eis oīa sapida ꝛ sana. Cū aūt ad euz veniret.ꝛ ipse os ei apiret ipa retraxit manū dicēs:q; tu tuā medicinā sequeris meā nō habebis. Qui penitēs ꝛ cōi⁹ vtens recepit pariē ꝛ sanitatē ꝛ cibarioꝛ omniū sapidā ꝺgustationē. Itē ꝺdam⁹ rex bzagmānoꝛ alexādro ꝛ suis h̄ scripsit cū arguēs cū suis his vbis. Audito q⁹ plurima comedētes digerē nō potestis.ꝛ more puerso nām imutatis.vt ex ea parte ex q̄ escas capitis egeratis capite nō pedibus ambulātes.ita nām ciboꝛ nimietate distēdis.vt arte medicoꝝ vos euacuare debeatis.ꝛ p h̄ maximā turpitudinē atq; egritudinē vobis acq̄ritis.ꝛ sic vos insani tali curatione ipsam nām euertitis.fiñē habētes vozacitatis ī modice suppliciū nō salutē. Danda mus alexādro. Medicine remediū nobis ꝓmonia est.q̄ nō solū illapsos pōt curare languoꝛes.sed etiā ꝓcurare neveniāt. Si sic de h̄ arguit diuites ꝛ potestates seculares ac gentiles.quātū arguēdi sunt paupes regulares. Itē ō murmurātes est exēplū supza positū ti.de vbo dei.de fratre q̄vidit ī eadē mēsa quosdā comedētes mel: alios panē:tertios stercus.ꝛ p revelationē audiuit ꝓmos esse illos qui i mēsa semp oꝛāt:alios q̄ gras agūt:tertios q̄ murmurāt de cibis dicētes:h̄ malū est vel male paratuz:vel nihil valet:bi dei iudicio sterc⁹ comedūt. Itē oꝛ q⁹ cū q̄dā q̄reret a beato Bern̄.q̄uo eēt bonus monach⁹. Rūdit si esset de ordine asinoꝛ nō q⁹ asinos equitaret vt faciūt illi q̄ de illo ordine se dicūt:sed ad modū asini se haberet vt nō murmuraret de potu vel cibo vel onere sibi ꝓposito. Jō oꝛ in pś. Ut iumētū factꝰ iuz apud te q̄ nō murmurat ō sessoꝛē sz regiē ad iuunctū opus. Claustrales murmurātes siles sunt asine balaā sub calcarib⁹ murmurāti Numeri.xxij. Sz multi assueti mōstris de murmure taliū vt balaā nō mirant. Claustrales q̄si mozui in christo nō debēt murmurare de cibo vel vestitu siē nec mozuus de sudario. Octauo dissuadet h̄ vitiū exēplū christi ꝛ sctōrū. Jsai.liij. Quasi ouis ad occisionē,duceſ.s.christus ꝛ q̄si agn⁹ coram tondēte se obmutescet:ꝛ nō apit os suū. Augu. Oīa aduersa sustinuit hō de⁹.vt sustinēda doceret. Itē exēplū Job.j. In oīb⁹ his nō peccauit Job labijs suis:nec stultū q̄d ō deū locut⁹ é. De aaron Sap̄.xviij.oꝛ. Properās hō sine q̄rela. Et post. Restitit ire. De zacharia ꝛ elizabeth legit. Erāt iusti ante deū incedētes in oīb⁹ mandatis dñi sine q̄rela. De beata vginē scribit beat⁹ ignati⁹. Mariaz ihesū noti referūt eē oīum gr̄az abūdātē ꝛ vtutib⁹ fecūdā.in pſecutionib⁹ ꝛ afflictionib⁹ est hylaris.in penurijs indigētijsq; nō q̄rula iniuriātib⁹ grata.ꝛ molestata letaē ꝛc. Itē exēpla beatoꝛ martyrū de q̄b⁹ in pś.oꝛ. Propter te mortificamur tota die estimati sum⁹ sic oues occisionis. De q̄b⁹ ait ecclesia:fuerūt sine q̄rela. Et iteꝝ. Cecidunt gladijs more bidētiū nō murmur resonat nec q̄rimonia ꝛc.

Nono dissuadet h̄ vitiū pena q̄ murmuratoꝛes puniunt a deo. Quādoq; n. puniunt pena tpali sic maria sozoꝛ Moysi ꝓpter peccatū murmuris pcussa est lepza . Numeri.xij. Itē cū ppl⁹ murmurasset ꝓ aq̄ penuria. Exo.xvij.dic moyses. Quid iurgamini ō me: q̄re tētatis dñz. Jdeo stati affuit amalech pugnās ō eos. Itē Exo xvj. Nō ō nos est murmur vestrū ſz ō dīm. Scdo q̄q; punit eos de morte coꝛpali. Cū.n. murmurasset ppl⁹ ō deū īmisit in eos ſpētes ignitos quoꝛ moꝛsib⁹ moziebant Numeri.xxj. Item Judith. viij. Qui ꝓpoſū murmuratiōis sue portauerint:exterminati sunt ab exterminatoꝛe ꝛ a ſpentib⁹ perierūt. Jdeo dicit apl⁹.ij.cozin.x. Neq; murmuraueritis sicut quidā eoꝛ murmurauerūt:ꝛ a ſpentibus perierūt. Itē Numeri.xj. Factū est murmur ppl⁹i ꝛc. Sequit: accessus est ignis dñi in eos ꝛ deuozauit extremā castroꝝ ptē. Tertio a regno celoꝝ excludit. Greg. Nullus murmurās regnū celoꝝ ītrabit. Nūeri.xiij. Qui murmurastis ō me nō itrabitis in terrā sup quā leuaui manū meā vt darē eā vobis. Sicut āt tūc exclusit murmur filios isrl̄a terra ꝓmissionis:sic ꝛ nouos israelitas a tra ꝓmisse britudinis. Ad h̄ facit q̄ habet nūeri.xx. Cōuenerūt aduersus moysen. Quarto in pfundū iferni detrudit. Sicut figuratū é nūeri xvj. Locut⁹ est moyses ad choze ꝛ ad oēm multitudinē ꝛc.ꝛ post. Quid é aaron vt murmureris ō eū. Et post ibidē:disrupta est terra sub pedib⁹ eoꝝ:ꝛ aperiēs os suū deuozauit eos cū tabernaculis eorum:ꝛ vniuersa substātia:descēderūtq; viui in ifernū opti humo ꝛ pierūt de medio multitudinis. Et post ignis egressus a dño interfecit.ccl.viros qui offerre debebāt sacrificiuz.

DEinde ꝺsiderādū é de taciturnitate. Sciēdū est igit⁹ q⁹ sic vitiosa est nimia loq̄tas:ita vitiosa é q̄q; nimia taciturnitas. Est enī tps tacēdi ꝛ tps loquēdi.eccs.iij. Jsido. Seruāda est ligua nō idissolubil⁹ alligāda:est enī vitiosum in electiōibus ꝛ ꝓmotiōib⁹ ad officia dignitatis officij vel honoris.si tacēdo ꝓmittas idignū vel min⁹ idoneū,ꝓmoueri:vel dignū ꝓmittas amittere dignitatē būficiū vel honoꝛē. Itē in ꝺsilijs si alijs ex ignoꝛātia vel malitia male ꝺsulētib⁹ reticeas vtatē. Itē in iudicijs si videas aliquē neq̄ter accusari:vel iniuste ꝺdēnari tacēdo peccas. Itē i colloquijs si alijs detrabētib⁹ alicui nō arguis detrabētes:vel nō excusas aut ꝺmēdas pſonā cui detrahit:tacēdo peccas. Itē si q̄s ꝓdesse vbū edificatōis istructōis exhoꝛtatōis vel coꝛreptiōis retines vbū salutis tacēdo delinq̄s. Unū ysa.vj. Ue mihi q̄ tacui.ꝛ iō oꝛ ecci.iij. Ne retineas vbū tpe salutis. Ad hoc spāl⁹ tenent plati:ꝛ oēs h̄tes curā ꝛ regimē aiaꝝ. Hoc bñ figuratum est exo.xxviij. Ubi ꝓcipit vt in extremis ptib⁹ vestiuz sacerdotaliū fierēt tintinnabula aurea cū malagranatis vt audiret sonit⁹ q̄n sacerdos īgredē tur ꝛ egrederet sanctuariū:ꝛ nō moreret. Qō exponēs Greg. ait sacerdos ingrediēs moziē si de eo sonit⁹ nō audit:q; ō se irā interni iudicis ꝓuocat.si de eo sonit⁹ ꝓdicatōis nō ꝓcedit. Itē Ezec.xxiij. Si ſpiculator viderit gladiū venientē ꝛ nō īsonuerit bucina:ꝛ ppl⁹ nō custodierit se:veneritq; gladius ꝛ tulerit de eis aīam:ille q̄dem in iniq̄tate sua capt⁹ est:sanguinē aūt eius de mānu ſpiculatoris requiram. De taciturnitate laudabili:reqre infra silentiū.

DIS. VIII.

DE indiscretione.

DEinde ꝺsiderādū est de īdiscretōe. Notādū āt q⁹ aliq̄n īdiscretio accidiam generat:aliq̄n eā pit aliq̄n aūt nimia festinātia vl nimi⁹ feruoꝛ hāc parit. Jō de nimia festinantia vel feruoꝛe q̄ facit h̄ vitiū dicemus. Et post quō ex accidia multiplr̄ puenit indiscretio. Si q̄dez oē q̄ est nimiū vtiē in vitium:plūs arbitoꝛ ꝓmo esse vtile in vita:ne q̄d nimis. Festinātiā nimiā inhibēt scripture. Silr rex nature:ꝛ creature:ꝛ exēpla diuersa:.puer.xix. Qui festin⁹ ē pedib⁹ offēdit cito in uenit offendicula p que cadit:.puer.xiij. Substātia festinata mīuetur:.puer.xx. Hereditas ad quam festinaē in ꝓncipio in nouissimo bñdictōe carebit. Itē nā rex. Arboꝛes enī q̄ nimis se fructib⁹ onerant cū adhuc sint tenelle vgule ꝺsueuerunt fieri steriles:ꝛ q̄ nimis cito flozēt cito ledunt ꝛ fiūt steriles:ysa.xviij.aī messem efflozunt tot⁹ īmatura pfectio germiabit. Poeta cuidā nimis ꝓperāti ait.tu nimis ꝓperas ꝛ adhuc tua messis in herba est:plūs. Nā nō patitur repetinas īmutatōes. Itē exēpla etiā nālia:festinātes sunt nimis cito defistētes.siles sunt leopdis:de q̄b⁹ oꝛ in historia trāsmarina q⁹ venant bestias:ſz salt⁹ magnos post eas faciēdo si in cto saltu ꝑdā nō cepint:eā postea dimittūt ꝛ defistūt.sic multi dū nimiū festināt si statim nō accipiūt defistūt. Cōtra quos bern̄. Nemo repē te fit sūm⁹ ascēdēdo nō volādo apꝑhēdit sūmitas scale.s.stat⁹ pfectionis. Auicule dū sunt nimis tenē aīaꝝ pēnaꝝ soliditatē habuerint cū volare attentāt cito obstupescūt:ꝛ euanescūt:cadunt ꝛ atterunt. Ut petrus q̄ dicebat. Si oportuerit me moꝛi tecū nō te negabo Matb.xxvij.vbi dicit glosa. Auis volare nitit sine pēnis. Itē in vitiſpa.dixit q̄dā. Si videris iuuenē ad celū volātē retrahe eum p pedē. Ad hoc facit q̄ supza dictū est de tentatōe quō antonius vidit demonē ipedientē volare ad celū. Silr de nouitio br̄ ibidem. Itē nimis festinātes fructificare.siles sūt leēis.ō q̄b⁹ i historia trāsmarina oꝛ.q⁹ ꝑma vice tot fer⁹ pariunt q⁹ post hoc steriles fiunt impotentes ad vltimū ferre fetus ꝓmo pariūt sil.v.ver⁹:post.iiij.post iij.post.ij.post.j.post nullū:q; oīo steriles fiūt. Itē si les sunt cuidā rustico:de quo dicit magist⁹ iacob⁹.q⁹ cū bēret gallinam q̄ quotidie faceret ei vnū ouū multa lucrabat oua ꝛgregando ꝛ vendēdo cogitās ꝛ volēs totū lucꝝ bere insimul:cū exirēt oua de ea cogitauit q⁹ oua multa pōsset īuenīri intra eā q̄bus posset ditari:ꝛ tūc scidit eam ꝛ nō īueniēs oua:pdidit totū vt oꝛ vulgariter ꝛ oua ꝛ gallinam. Sic qui indiscrete nimis festināt vt totū simul faciant ꝛ cumulum pfectionis acquirāt:aliq̄n ꝛ se ꝛ fructū quem debent facē

amittūt. Itē ad hoc facē qō idē refert q cū beatus martin⁹ veniret parisi⁹ pedes etiā moderato gressu. q̄dā q̄drigari⁹ obuiauit eiviā rectiozē q̄rēs cursu cōcito currēs ꝛ ꝓperās. Cui sanct⁹ dixit. Via q̄ p go longioz est q̄z semita q̄z pze oculis habes: sz mecū pgēs ad vrbē citius puenies: qui eū irridēs ꝛ p semitā vadens: dum nimis festinaret q̄driga ei⁹ fracta est ꝛ ipse lesus a casu. Itē arabs pbs dixit filio suo: sequere calles q̄uis appareāt semitis longiozes: qz cū multi irem⁹ ad vrbē venim⁹ ad diuiū ꝛ senē interrogauim⁹: qui ait: strata est longioz semita: sed p eā citius ꝛ securi⁹ ad vrbem puenietis. Quidā aūt senē irridētes semitā tenuerint: ꝛ inuenientes fluuiū ciuitati intermediū trāsire nitētes: alii in eo submersi perierūt: ꝛ se ꝛ sua pdiderūt: alij equis ꝛ reb⁹ amissis vix euaserūt. Nos aūt senis ꝟilio acquiescētes inuenim⁹ i strata pontē: ꝛ post iuxta littus eos qui euaserūt sua ꝛ suos piscātes ꝛ lugētes: quib⁹ dixim⁹. Si sano ꝟilio acquieuissetis iā sine periculo vrbē nobiscuz intraretis. Itez cū hostes armati insidiarent q̄busdā trāseuntib⁹ p viā vt eos caperent: quēdā trāseūtē iurare cōpulerūt: vt si eos quos expectabāt inueniret: ne sibi paratas insidias reuelaret. Cū aūt obuios eos hꝛet: ꝛ q̄reret ab eis quo irent: ait eis p illud deuiū qō est strata q̄ itis citius quo itis puenietis: hō dixit vt eos ab hostib⁹ saluaret: ꝛ iuramē tū fuaret. Illi aūt religionē attēdētes dicētis ei crediderūt ꝛ euaserunt: ꝛ post insidias sibi invia positas nouerūt. Similiē piclitant q̄ in via penitētie indiscrete ambulāt: nec ꝟilio senū obtēpant: nec nimiā festinātiā moderant: ꝛ fit vt cito pereāt. Indiscret⁹ feruoz generat frequēter accidiā. Cant. j. Adolescētule noue aīe vt nouitij oi lexerūt te nimis: qō fit qñ trā indiscrete se onerāt q postea fiūt sibi ꝛ alijs onerosi. Volūt subito ad celū volare ꝛ cito ad infernū descendūt. pō. Ascēdūt vsq ad celos: ꝛ descēdūt vsq ad abyssos ꝛc. Adeo se supza se in religione onerāt: q postea a religione se erorant ꝛ apostatāt: ō quos. i. Pet. iiij. Charissimi nolite pegtinari in feruoze q̄ ad cōtentationē nobis fit. Bern. Si q̄d sine volūtate vel cōsensu pr̄is spūalis fit: iputabit vane laudi. nō mercedi tales eniz sunt vnitatis diuisozes: pacis inimici ꝛ casus vni⁹ multos exterret.

De grauedine ꝛ de somnolentia. DIS. IX.

Deinde cōsiderādū est de grauedine q̄ est qñ hō sibipsi grauis ē: iuxta illud Job. vii. Factus suz mihimetipsi grauis: quā grauedinē plāgit i se apl's in pson̄a humani generis dicēs Ro. vii. Nō qđvolo bonū h̄ ago: sed qō malū odi illō facio. Et infra. Scio eniz q nō habitat in me: h̄ est in carne mea bonū. Et infra. Video aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mētis mee: ꝛ captiuantem me in lege peccati q̄ est i mēbris meis. Un̄ tāde cogit exclamare. Infelix ego hō q̄s me liberabit de coꝛpe mortis hui⁹. Est ēt h̄ grauedo qñ q̄s q̄d ad fuitiū dei vel ad salutē ꝓpriā ptinet reputat oneroſuz ꝛ grauē: cū nō dicat saluato⁹ Math. xi. Tollite iugū meū sup vos ꝛc. sequit. Jugū. n. meū suaue est. ꝛ onus meū leue. Et. j. Joh. v. Mādata ei⁹ grauia nō sunt. Jō pō. Nūq̄d adheret tibi sedes iniq̄tatis q̄ fingis laborē in p̄cepto. Itē oñdit h̄ grauedo qñ grauamē se reddit ꝛ difficilē ad illud incboandū ꝛ cōsummādū. Job. vii. fact⁹ suz mihimetipsi grauis qñ p h̄ hō efficit turbulētus ꝛ grauis ad pceptū. Prouer. xvii. Graue sarcū ꝛ onerosa arena: ira stultivtraq gravioz. Exo. xvii. Man⁹ morsi erāt graues: sz has sustētabāt: aaron: montanus. i. spes ꝑmit: ꝛ hur. incēdiū amoris. Quia vt dicit Greg. Omnia seua ꝛ grauia: facilia ꝛ ꝓpe nulla facit amoz.

Deinde ꝟsiderādū est de somnolētia quā generat pigredo. Sicut oī Prouer. xix. Pigredo imittit sopoꝛē. Circa somnolentiā ꝟsiderāda sunt duo. Prio q̄ ꝛ quot mala facē. Secundo q̄liē excitet hō a somnolētia. ¶ Circa primū sciēdū q somnolentia vitāda est multiplici rōne. Prio q̄dē qz generat egestatē. Secūdo cecitatē. Tertio qz tollit facultatē opandi. Quarto qz aufert potestatē se tuendi. ¶ Prio itaq vitāda est somnolētia qz generat egestatē: videm⁹. n. cōiter q boies somnoleti ꝛ pigri ad opādū bonū sunt paupes tpaliē: vel si multa possident fiūt nihilomin⁹ indigētes. Jō oī Prouer. xx. Noli diligere somnum: ne te egestas oppꝛimat. Et. xxiiii. Usq quo piger dormis ꝛc. Sequit. Paululuz dormies vt reꝛescas. ꝛ veniet tibi q̄si viatoꝛ egestas ꝛc. pō. Dormierunt somnū suū ꝛ nihil inue. o. vi. di. in ma. suis. Jō monet apl's. ij. thess. iiij. Nō dormiam⁹ sicut ceteri sz vigilem⁹ ꝛ sobrij sim⁹. ¶ Exē plū de duab⁹ vicinis quoꝛ vn⁹ multas possessiones habēs paup erat ꝛ indigēs: ali⁹ vo pauca possidēs sz vigil ꝛ diligēs circa negocia sua: agros ꝛ vineas diligenē excolēs: suāq familiā visitās: sēp in oib⁹ abūdabat: magnū hospitiū tenēs multosq curialiē ꝛ gaudēter recipiēs: multa iugiē erpēdebat. ꝓmo igit̄ inquirēti cām boꝛ. i. q̄re ipse semp egeret ali⁹ vo pauca possidens abundaret: rñ sum est ē q h̄ erat ꝓp ei⁹ al's somnolētiā ꝛ illi⁹ vigilātiā. ¶ Scō somnolentia generat cecitatem: thobyas dormiēdo visuz pdidit. ꝛ hō peccādo dei ꝛ sui cognitionē amittit. Jonas sopoꝛe depressus q̄litatē tpis ꝛ q̄titatē piculi nō aduertit. Sic dormiēs i pctō tps suū auittit. ꝛ in quātis sit piculis nō attēdit: q̄si cognoscēs aduerteret nullo mō in peccatis ꝛ piculis dormitaret sz p sua liberatione deū poti⁹ exoraret. Itē petrus dormiēs iter milites: vinctus cathenis in carcere iminētis sibi piculū mortis de primo nō aduertit. Loth dormiēs nō sensit qñ cū filiabus suis ꝟcubuit. Gen. xix. Noe dormiēs non sensit se inuerecūde nudarū. Gen. ix. Sic dormiēs in pctō nō vidit ignominiā status sui. Tertio somnolētia tollit facultatē opandi. Unde meretrix dormiēdo filiū suū oppressit. iij. reg. ij. Ita dormiens in pctō bonū opus q̄ fecerat añ pctm̄. Hysboseth dormiens regnū ꝛ vitā pdidit. ij. reg. iiij. Ideo dicit puer. xxiiij. Usq quo piger dormis ꝛc. Dormiēs nec manū nec pedē mouere pōt: nihil opatur: ꝛ iō nihil lucrat. Sic dormiēs in peccatis nihil meritoziū opatur. ¶ Quarto somnolētia tollit ptātē se tuēdi. Sysare dormiētis caput cū clauo terre infigit. Jud. v. Sampson dormiēs crine simul ꝛ fortitudine spoliat. Judith. xv. Holofernes dormiēdo capite trūcatur. Judith. xiij. Saul dormiēs amisit cyphū ꝟsolationis: ꝛ hastam defensionis. j. reg. xxiiij. ¶ Circa scōm. s. per que ꝛ quō quis excitat a somno. Sciēdum q sicut alīqs corpal'r excitat a somno timoꝛe sollicitāte: amoꝛe stimulāte. doloꝛe purgāte: tumultuatiōe clamoꝛis ꝛ illustratione splēdoꝛis: sic homo spūal'r excitat a somnolētia sollicitatione timoꝛis. Multa vero sunt pp q̄ merito timē debemus: qz sumus in loco piculoso multis piculis exposito. i. in mūdo qui est q̄si mare tēpestuosum: carcer ꝛ lacus leonū ꝛ hmōi. de q̄bus redre supza. Sed multi sunt sunt sicut ionas dormiēs in tēpestate: qui alijs vigilantib⁹ ꝛ orātib⁹: sopoꝛe grauissimo depmūtur. Et sicut petrus dormiēs in carcere iter milites ꝛ cathenas. Ac. xii. Itē sumus vndiq circūdati hostib⁹ nos hostil'r obsidētib⁹ ꝑs. Inimici mei animā meā circūdederūt ꝛc. Luc. xix. Circundabunt te inimici tui vallo ꝛc. Poies qui sunt vndiq obsessi nō sunt libēter somnoleti: sz put possunt somnū a se excutiūt: ne hostes irruāt in dormientes: hec aūt pfecte obsessa est ciuitas coꝛdis nostri a diuersis demonib⁹ tētatib⁹ ꝛ malis hoib⁹ ꝛ reb⁹ ocupiscibilib⁹ q̄ō significat Eccs. ix. Ciuitas parua ꝛc. venit ō eā rex magnus: ꝛ vallauit ꝛtra eam: ꝛ extruxit munitōes p gyꝛ ꝛ pfecta est obsidio. Hāc obsidionē ꝓcepit dns Ezech. iiij. describēdam sup laterē quō. s. diuerse tentatōes obsident hierusalē internā. Quō aūt hostes obsident portas sensuū: habet Piere. iij. Cōgregabo oēs ogregatiōes regnoz aq̄lonis: ꝛ ponēt vnusq̄sq soliū in introitu portaz ꝛc. Ab hāc obsidionē ptinet q̄ habet supza de tētatiōe. De multitudine demonū obsidentiū bonos. Silr ibidē de diuersis tētationib⁹ demonū ꝛc. ¶ Debem⁹ etiā timere pp icertitudinem mortis qz nescimus qñ vel quō moriemur. Math. xiij. Uigilate nescitis eniz qñ tps fit. tūc hēbim⁹ de omissis reddē rōnē. De q̄b⁹ aūt sit exigēda ꝛ reddēda rō. Redre supza de iudicio. Scō excitat q̄s a somno stimulatione feruētis amoris. ysa. xxij. Dñe nomē tuū ꝛ memoriale tuū in desiderio aīe: aīa mea desiderabit te in nocte: sz ꝛ spū meo in ꝓcordijs meis de mane vigilabo a te Jacob p rachel seruiēs ex amoꝛe dicebat. Gen. xxx. fugiebat somn⁹ ab oculis meis: ex amoꝛe debemus esse vigiles in oꝛōne. j. pet. iiij. Uigilate in oꝛationibus. Eccī. xxxix. Justus coꝛ suum tradet ad vigilandū diluculo ꝛc. ysa. xxvi. exprgiscimini ꝛ laudate vos qui estis in pulueꝛe Job. xxxviii. Ubi eras cū laudarēt astra matutina ꝛc. Astra matutina sunt viri alti meditatione clari cognitōe mūdi coꝛde ꝛ coꝛpoꝛe q̄ surgūt ad matutinas ad laudādū deū. Tertio excitat aliqs a somnolētia afflictione doloꝛis. Sicut q̄nq cū virgis pueri excitant ꝛ ifirmi sic excitant acerbitate doloꝛis q dormire nō possunt. Sic malefactores in carcere diuersis cruciatib⁹ affligunt. ij. math. vj. dicit antiochus recessit somnus ab oculis ꝛc. In quantā tristiciā deueni ꝛc. De auaro dī Eccs. viij. Est hō qui in dieb⁹ ꝛ noctib⁹ somnū nō capit oculis. Silr a somnolētia excitat doloꝛ ꝟpunctōis ꝑs. Laborauī in gemitu meo. la. p fin. no. lec. m. ꝛc. Jdē. Renuit ꝟsolari aīa ꝛc. Anticipa. iugi. o. mei ꝛc. Quarto excitat aliqs a somno tumultuatione clamoꝛis. Unde serui holofernis tumultū arte moliebantur vt excitarēt eum quem dormire putabāt. qui tamen mortuus erat Math. xxv. Dormitauerūt oēs ꝛ dormierūt. media aūt nocte clamoꝛ fact⁹ ē. ecce spōsus ꝛc. Math. xxvj. Quid dormitis vigilate ꝛ orate ne itretis i tētationē. Nota quō apostoli grauati sōno iminēte piculo dormiebāt nec ad clamoꝛē christi pluries excitātis experrgefieri poterant. Judas vero cum suis vigilabat vt suam impleret pessimam voluntatē. Unde apostoli sic oppressi somnolētia de

fecerūt in tentatione:⁊ xp̃m relinquẽtes fugierūt. Itẽ aliq̃ sunt similes eutitio q̃ qd clamozẽ ꝑdicationis pauli nõ fuit excitatus:ſz dozmiẽs cecidit de tertio cenaculo. Uñ ⁊ fructũ ꝑdicationis amisit ⁊ vitã. Quinto excitaf aliq̃s a somnolẽtia illustratione splẽdozis. Ro.xiij. Hora est iaz nos de somno surgere. Sequit. Nor ꝑcessit dies aũt appzopinquauit. Act.xii. Erat petrus dozmiẽs ⁊c. Sequitur. Et ecce angelus dñi astitit ⁊ lumẽ refulsit. Eph̃s.v. Surge q̃ dozmis:⁊ exurge a mortuis:⁊ illuminabit xp̃s.

De negligentia. DIS.X.

Deinde cõsiderãdũ est de negligẽtia. Circa quã q̃ttuoz cõsiderãda occurrũt. Pzio vtruz negligẽtia sit petiñ spãle. Secũdo vtrũ sit petiñ mortale. Tertio q̃ ⁊ quãta mala fac̃ in hoĩe. Quarto q̃b⁹ modis excitaf ⁊ expellit. Circa pmũ sciẽdũ est q⁹ negligẽtia ꝑportat defectũ debite sollicitudinis circa actũ ꝓpziũ exhibende. Ois autẽ defectus debiti actus est petiñ. Uñ manifestũ est q⁹ negligẽtia ꝑportat ⁊ habet rationẽ peccati:⁊ eo mõ quo sollicitudo ẽ specialis vtutis actus:necesse est q⁹ negligẽtia sit speciale peccatũ. Est autez notãdũ q⁹ quedã sunt peccata specialia q̃ sunt circa aliquã mãm: sicut luxuria est circa venerea:quedã vo sunt specialia ꝓpter spãlitatẽ actus ad omnẽ se mãm extẽdẽtis:⁊ hmõi sunt oĩa vitia q̃ sũt circa actus rõnis. Nã q̃libet actus rõnis extendit se ad oẽm mãm mozalẽ:⁊ ideo cũ sollicitudo sit q̃dã actus rõnis:cõsequens est q⁹ negligẽtia q̃ ꝑportat defectũ debite sollicitudinis sit speciale petiñ. Et sicut ꝑcipitatio est speciale peccatũ ꝓpter specialẽ actuz rõnis q̃ ꝑtermittit̃.ſ.cõsiliũ:q̃uis inueniri possit in quolibet genere peccatoz:ita negligẽtia est spãle petiñ ꝓpter defectũ spãlis actus rõnis qui ẽ sollicitudo:q̃uis inueniat aliqualiẽ ĩ oĩb⁹ peccatis. Opponit aũt negligẽtia sollicitudini:sollicitudo autẽ ad rõnẽ ptinet:rectitudo vero sollicitudinis ad ꝓudẽtiã. Uñ ꝑ oppositũ negligentia ad imꝓudẽtiã ptinet. Et hoc etiã apparet ex ipso noie. Sicut enim dic̃ Isido.lib.etbi.negligens dr̃ q̃si nec eligens. Electio aũt recta eoz q̃ sunt ad finẽ ad ꝓudẽtiã ptinet. Differũt aũt negligẽtia:tozpoz:pigritia:⁊ omissio:q̃ negligẽtia dicit defectũ ĩteriozis actus:ad quẽ ptinet etiã electio:pigritia aũt ⁊ tozpoz magis ptinent ad executionẽ:ita tamẽ q⁹ pigritia ꝑportat tarditatẽ ad exequẽdũ:tozpoz aũt quãdã remissionẽ in ipsa executione:omissio aũt ad exteriozẽ actũ ptinet. Est.n. omissio q̃n ꝑmittit̃ aliquis actus debitus:⁊ est effectus negligẽtie. Circa secundũ.ſ.vtrũ negligẽtia sit petiñ mortale:sciendũ q⁹ negligẽtia ꝓuenit ex q̃dã remissione volũtatis:ꝑ quã fit q⁹ ratio nõ ꝑcipiat ea q̃ debet:vel eo modo quo debet. Põt ergo dupliciter ꝓtingere q⁹ negligentia sit peccatũ mortale. Uno modo ex parte eius qõ ꝑ negligentiã ꝑtermittit̃:qõ quidẽ si sit de necessitate salutis:siue sit actus siue circũstãtia:erit peccatũ mortale. Alio mõ ex parte cause:q̃ si volũtas circa ea q̃ dei sunt adeo sit remissa vt a charitate dei totaliter deficiat:talis negligẽtia est petiñ. Si vero negligentia cõsistat in ꝑtermissione alicuius actus vel circũstantie que nõ sit de necessitate salutis:nec hoc fiat ex cõtẽptu:ſz ex aliquo defectu feruozis q̃ interdũ impedit̃ ꝑ aliq̃ veniale peccatum tunc negligẽtia ẽ peccatũ veniale. Circa tertiũ.ſ.quãta mala facit peccatũ negligẽtie. Sciendũ q⁹ homines negligẽtes lapsuz culpe nõ fugiunt:opus legis nõ faciũt:cultũ dei fastidiunt:terrenis se irretiunt:curã regis abijciunt. Primo quidẽ lapsum culpe nõ fugiunt:quia in via dei nõ ꝓficere:deficere est:⁊ nõ ꝓgredi regredi. Isti oũ leuioza peccata puipendũt:plerũq̃ decidũt in maiora. Iuxta illud Eccl̃i.xix. Qui spernit modica paulatiz decidit Aug. Uitasti grãdia caue ne obzuaris arena. Itẽ. Noli cõtẽnere minora peccata q̃ parua:sed time q̃ multa. Interdũ minute bestiole q̃ multe sunt oppzimunt ⁊ affligunt hominẽ magnũ:vt si q̃s ꝓiicitur in lectũ plenũ pulicibus aut formicis. Secundo negligentes opus penale nõ faciunt:q̃ quicq̃d est laboziosum coꝓoz vel penale refugiũt:⁊ si quid opant lente faciunt ⁊ remisse sed ⁊ tepide ꝓsequunt. Unde q̃ in vineã dñi venerunt hora prima ⁊ ex tunc laborare ceperunt nõ nisi diurnũ denariũ receperunt:sicut ⁊ illi qui vndecima hora venerũt. Matth̃.xx.q̃ videlicet qui tardius incipiunt sed feruẽtius opant modico tẽpoze plus merent q̃z illi q̃ citius inchoantes lentius vel remissius opant. Unde maius est gaudiũ sup vno peccatoze penitentiã agente ⁊ feruentius opante:q̃z super nonagintanouẽ iustis qui nõ indigent penitentia:q̃ videlicet remissius opant. Immo tãta potest esse remissio negligẽtie q⁹ nõ solũ nõ acquirũt:sed etiã diuinã indignationẽ ꝓuocant ⁊ maledictionẽ incurrũt. Iere.xlviij. Maledictus q̃ facit opus dñi fraudulenter:alia lr̃a habet negligenter. Isti q̃ tepidi sunt nauseaz ꝓ nocaut:⁊ ex oze dñi tanq̃z abominabiles euomunt. Apoc̃.iij. Utinam calidus esses aut frigidus:ſz q̃ nec calidus nec frigid⁹ſz tepidus:incipiã te euomere de oze meo. Tertio negligẽtes cultũ dei fastidiũt ⁊ diuinũ offiñ ideuotissime reddũt vl̃ audiũt. Cõsiderare ỏ berẽt oẽs catholici ꝑcipue mistri ecclesie quãta sit dignitas huius officii in quo deus ipse ꝓncipaliṫ honoraf:in quo vba sua sancta laudes ⁊ facta mirabilia nobisq̃ collata bñficia recitanf:eiusq̃ sacrameta:ꝑces oblationes:⁊ sacrificia celebrant ꝑs. Imola deo sacrificiũ laudis honozifi.me.ꝑs Repleaf os meũ laude vt cantẽ gloriam t.ⁿ. Dor defectus nõ negligit dyabolus colligere in accusationẽ negligẽtiũ. Uñ magister Iacob⁹ dicebat q⁹ q̃dã sanctus vidit dyabolũ portãtẽ saccũ plenũ:adiurat⁹ q̃d portaret:rñdit se portare plenũ saccũ illũ quẽ collegerat in q̃dã ecclesia quã noĩauit de mũtiis vsuũ ⁊ syllabaz ⁊ dictionũ ⁊ psalmoz q̃ omiserãt ⁊ dimiserãt clerici in psalmodia ⁊ laude dei:vsus syllabicãdo ⁊ detrũcando:q̃ fuaret ad eoz accusationẽ. Multi irreuerẽter ⁊ ideuote.i.sine coz dis attẽtione sincopãdo ĩterrũpẽdo detrũcãdo dicẽdo diuinũ officium male reddũt. Uñ.ii.paral'.xxiiij. Leuite egere negligẽti⁹.ſ.diuinũ offiñ exoluẽdo.ecclesias:altaria:calices coꝛpalia:vestimẽta.⁊ oĩa alia ad diuinũ offiñ ptinẽtia immũde tenẽdo ac sine reuerẽtia:⁊ deuotõe tractãdo. Uñ.i°:macb̃.iiij. Erat aũt icremẽtũ ⁊ ꝑfect⁹ gẽtiles ⁊ alienigene ouersatõis:vt sacerdotes iam nõ circa altaris officia dediti eẽnt.ſz ỏtẽto templo ⁊ sacrificijs neglectis festinarent ꝓcipes fieri palestre ⁊c. Talib⁹ dr̃. Amos.vj. aufer a me tumultuz carminum tuoz:⁊ cãtica lyre tue nõ audiã.xxxiiij. Cõgregari sunt milui alter ad alteruz clamabit inarticulariter ⁊ intelligibiliṫ. Item ibidẽ. Populus hic labijs me honozat:coꝛ aũt eoz lõge est a me. Hanfridus de bleuer dicebat q⁹ in dyocesi senonen̄.q̃dã sacerdos cũ seruaret q̃si recẽter mortu⁹ subito fuit a morte euocat⁹:⁊ inter alia maloz supplicia que dixit se vidisse vidit maximã multitudinem ferẽtiũ sarcinas magnas ⁊ grauissimas ad ferendũ nimis sub onere laborãtiũ ⁊ sudantiũ:de q̃b⁹ quesiuit ab angelo ductoze:qui essent:⁊ cur sic affligerent. Qui rñdit. Isti sunt mistri ecclesie ĩ ei⁹ offõ quõdã negligẽtes:qui poꝛtãt in illis sarcinis vsus psalmos ⁊ syllabas q̃s sincopauerũt:⁊ detrũcauerũt ⁊ sub eoz onerib⁹ grau.ſ sime puniunt oppzimunt ⁊ affligunt. Cõtra negligẽtiã officij ecclesie ⁊ ad diligentiã ei⁹ facit qõ dr̃ ifra de oratiõe. Quarto mũdanis se reb⁹ irretiũt:q̃ enī spũalia eis nõ sapiũt:ió ad mũdialia ĩcra recurrũt:q̃to aũt se terrenis amplius ꝑplicãt:tãto minus sũt habiles ad diuina. Eccl̃i.xxvj. Difficile exuit negociãs a negligẽtia sui ſ.⁊ salutis ꝓprie ⁊ subditoz. Ideo dicit aplus.i.thy.ij. Nemo militans deo implicat se secularib⁹ negocijs vt ei placeat cui se ꝑbauit Quinto ponder⁹ cure refugiũt:⁊ curã gregis abijciũt:ex quo enī salutẽ ꝓpriã negligũt.ſ.dei cultũ:honorẽ ⁊ gloriã puipendũf. non est miz si cãm ⁊ regimẽ negligãt ꝓmoz:quoz negligentia multipliciter repbendit in scriptura:⁊ diligẽtia ꝓmẽdaf:Primo q̃dem si ꝓsideref ꝑciositas aiaz:ꝑcioso xp̃i sanguine redemptaz. Act. xx. Attẽdite vobis ⁊ vniuerso gregi in quo posuit vos de⁹ regẽ ecclesiam quã acq̃siuit sanguine suo. Ue mihi si negligẽter seruauero talẽtum mihi traditũ.ꝑcioso sanguine agni ĩmaculati appzeciatum. Si enī stillas dñici sanguis ꝑciosi in aliquo vase haberẽ.ꝓ culdubio diligẽs custos existerem. Itẽ si ꝓsideref seueritas diuini iudicij quo trãsibũt greges ad manũ numerãtis. Iere.xxxiij. quãdo dicet ꝓceꝑ pastoz:illud Iere. Ubi est grex qui dat⁹ est tibi. Tũc enī exiget de singulis rõnẽ:sicut dr̃ Ezech̃.xxxiiij. Ecce ego super pastozes req̃rã gregẽ meũ. Et ifra:ecce ego ipse req̃ram oues meas ⁊c. Itẽ si ꝓsideref diligẽtia butoz animaliũ vt canũ qui cuz tãta diligẽtia custodiũt oule aut gregẽ:aut domũ dñi sui. Similr exẽplũ gruũ. Illa enī que regit alias ordine lr̃ato ducit eas:fiq̃ exit ab ordine ỏ eam clamat:alijs dormiẽtib⁹ ipsa vigilat vno pede elevato in quo lapidẽ tz.vt si dormire ĩcepit cadente lapide excitef.⁊ tozpoze exeutiat a se. Itẽ exẽpla mãliũ pastoz:qui:cũ tãta diligentia ⁊ ꝓ tã modico lucro custodiũt oues suas. Luc̃.ii. Pastozes in regiõe bethleẽ custodiebãt vigilias noctis sup gregẽ suũ. Heñ.xxxi. Diligẽs erat Iacob dicẽs ad labã:captũ a bestia:nõ ostẽdiṫ tibi ⁊c. Et post die ac nocte estu ⁊ gelu vrebar ⁊ fugiebat somn⁹ ab oculis meis ⁊c. Exẽplo bonoz angeloz qui tam sollicite custodiũt vnum pauperẽ quẽcũq̃ bonũ pusillũ modicũ aut leꝓsum die ac nocte. Exẽplo bonoz ꝓpositoz qui añcesserũt:de q̃b⁹ Deb.xiii. Ipsi pervigilabãt q̃si reddituri rõnẽ ꝓ nobis. Sicut faciebat ille de quo seqtur. Cũ Iohãnes quondã archiepus lugd̃.nauigãs ꝑ mare applicuisset in q̃dã insulã.vrgẽte tẽpestate cũ solo cantoze eccl̃e sue alijs socijs suis amissis venit ad quãdã villulã.vbi hoĩes nõ intelligebat ⁊ vidẽs quãdam hoĩez senẽ sedẽtẽ in q̃dã domũcula subterranea

scribentē in tabula ⁊ legentē: gauisus est: q̄rens lingua latina quis esset. Rn̄dit q̄ erat ep̄s illius ciuitatis: ⁊ cū quereret q̄d legeret ⁊ q̄ esset illa ciuitas. Rn̄dit q̄ ipsa villa in qua erāt: ⁊ q̄ respiciebat nomina numer̄: ⁊ acta parrochianor̄ suor̄ p̄ quibus tenebāt reddere rōnē. Jurta q̄ scriptū est in ℙrouer. xij. Nouit iustus numer̄ iumētor̄ suor̄: uiscera impior̄ crudelia. Cumq̄ q̄stuisset archiep̄s si sciret numer̄: rn̄dit q̄ sic: ⁊ dixit numer̄ valde modicū. Et cū p̄dict⁹ archiep̄s stuperet: q̄stuit alter q̄s ⁊ un̄ esset: ⁊ q̄re miraret. Q̄ cum dixisset ei: q̄stuit quot animas habebat in cura sua. Cui cū dixisset q̄ innumerabiles quar̄ nec noūa nec facta sciebat: rn̄dit ille. p̄ deū ⁊ innumerabilia patieris tormēta. Jtē erēpla speculator̄: qui cū tanta sollicitudine vigilant in excubijs castror̄ obsessor̄. Jtē p̄lati negligentes sunt sicut formidines siue expauētalia auiū ⁊ ferar̄ q̄ ponunt ī hortis aut vineis ad terrendū eas: q̄ cū primo vident credūt esse hominē armatū: ⁊ sagittariū timent. Sed cū nō pcipiunt ī eis motū paulatim secure accedunt: ⁊ aduertentes figmētū totū dissipant: ⁊ circa huius figmētū ⁊ supra insidētes stercorib⁹ suis inquinant illud. Canē. iij. ℙosuerūt me custodē in vineis: vineā meā nō custodiui. De q̄b⁹ Baruc. in fine. Sunt hi. i. negligētes p̄lati sic̄ fœmido in cucumerario q̄ nihil custodit ⁊ sicut ī horto alba spina sup quā oīs auis sedet. Similiter ⁊ mortuo p̄iecto in tenebris similes. Sunt sicut ficulnea sucscindenda: q̄ nō facit nisi terraz occupare: et sterilē reddere. Di nō solū loca bonor̄ occupant: imo inertias suas q̄si rationib⁹ excusant. Cōtra quos magister iacob⁹ ponit tale fabulosum exēplū. Fabulose dr̄ q̄ alaude cōuenerūt insimul cōquerētes adinuicē de dāno q̄b sepe faciebat nisus vel alietus in gregeza rū rapiendo ⁊ vozādo: ⁊ deplumādo eas: ⁊ cōuenerūt vt facerēt sibi regē qui eas defenderet. Cū aūt de multis auib⁹ tractassent: tandē cōuenerunt in bubonē: quē dicebant magnā auē ⁊ fortē ⁊ terribilē quē sibi p̄fecerunt. Qui fact⁹ rex eaz nō curauit eas sequi vel p̄cedere: sed in cauernis ⁊ vmbrosis q̄escere. Cū aūt nisus rapuisset vnā illaz q̄ erat in fronte aciei alias p̄cedēs ꝺuenerūt ad bubonem clamozē faciētes de niso: q̄ q̄stuit vbi erat quādo capta fuit: dixerūt in frōte agminis: ait. Nimis erat p̄sumptuosa alias p̄cedēs. ℙost rapuit vltimā agminis: q̄b audiēs bubo ait. Merito illa misera perijt: q̄re nō se tenebat in mēdio. Cū aūt rapuisset vnā de mediis nisus: ⁊ defereꝫ buboni clamor̄ nūq̄z voluit exire de latibulo suo ad eā liberādū: sed ait. Cōsuetudo nisor̄ semp fuit vsq̄z mō de rapina viuere: ⁊ oportet q̄ de aliquo viuāt. Sic faciūt miseri aliq̄ curā aīarū suscipiētes: ⁊ cuz eas a demonib⁹ vident diuersimode diripi negligunt nec occurrūt: loca magna ⁊ magnor̄ dānabiliē occupātes. Jdeo p̄lati debent esse solliciti circa curā ⁊ regimē animar̄: marie qui gratiā habēt q̄ sciūt ⁊ p̄nt p̄dicare: cōsulere: ⁊ hmōi. ℙ. Thi. iiij. Attēde lectioni exhortationi ⁊ doctrine: noli negligere gr̄am q̄ est in te: q̄ data est tibi: supple nō solū ꝓpter te: sz ꝓpter salutē plurium alior̄. ¶ Circa q̄rtū sciendū q̄ q̄tuor sunt q̄ pcipue valēt ad negligentiā excludēdā a nobis ⁊ funditus expellēdā. ¶ ℙrimū ē amoris fidelitas. Qui enīz fideliter diligit: nec faciliē obliuiscit dilectū: nec negligit implere beneplacitū voluntatis eius. Un̄ vbi puus est amor ibi frequēter inuenit negligētia. Ubi magn⁹ amor: ibi paruz est de negligētia. Ubi pfectus amor: ibi nulla negligētia. Quia igitur deo summū ⁊ pfectū amorē exhibere debem⁹ ideo nullo modo debem⁹ negligere q̄cq̄d p̄cipit: q̄cq̄d ei placere nouerim⁹: ꝓpter q̄ dicit ꝺeut. viij. Caue ne obliuiscaris dn̄ii dei tui: ⁊ negligas mandata eius. Unde ergo in nobis tāta negligētia nisi ex defectu amoris. Unde cōquerēdo de multis dicit sicut recitat apl's ℙhe. viij. Qui nō pmanserūt in testamēto meo: videlicet federis ⁊ amoris: ⁊ ego neglexi eos dicit dn̄s. ¶ Secūdo nos excitat ad negligētiā excludendā honoris eminētia. Qui. n. magnos honores ⁊ munera receperūt a dn̄is suis tpalib⁹ nō negligenter eis obediunt: nec debēt negligere dignitates honoris impensi. Alioq̄n nimis essent ingrati. Unde sacerdotib⁹ ⁊ p̄latis qui receperunt a deo maximā dignitatē. dicit. ij. ℙaral'. xxix. Nolite negligere quoniā vos elegit deus vt stetis coza eo tāq̄z videlicet eius speciales amici: sed multi negligunt hunc honorē: imo ⁊ ipsum deū tante dignitatis ⁊ excellentie largitorē. Un̄ similes sunt ozie regi iuda: de quo dr̄. ij. ℙaral'. xxvj. Elatū est coz ei⁹ in supbiā: ⁊ neglexit dn̄m: q̄ tū multa bn̄ficia sibi p̄stiterat: multos honores cōtulerat: ⁊ ꝓpter crebras victorias q̄s ei de hostib⁹ suis dederat: gloriosum fecerat ⁊ famosuz: iste nimis elatus ī supbiā voluit sacerdotiū vsurpare q̄si nō otent⁹ p̄ncipatu tpali nisi etiā spūalē assumeret: bn̄ signans illos q̄ iā adeptis honorib⁹ nūq̄z possunt esse cōtenti: sed semp anhelāt ad alios altiores. Tertio nos excitare dr̄ ad negligētiā depellēdā dulcoris imm̄ēitas. ſ. retributionis eterne. Si. n. semp pre oculis haberem⁹ eā: null⁹ ī nobis locus negligētie remaneret. Sic excitāt exploratores lachis filios dan. Jud. xviij. Uidimus terrā valde opulentā ⁊ vberem ⁊c. Sequit. Nolite negligere. nolite cessare: eamus ⁊ possideam⁹ eam nullus erit labor ⁊c. Heb. ij. Quō nos effugiemus si tantā neglexerimus salutē: tn̄ de inuitatis ad nuptias dr̄ ℳath. xxii. Illi autez neglexerūt ⁊ abierūt: alius in villā suā: alius in negociationē suam ¶ Quarto nos excitare dr̄ timoris vehemētia qui enī multū timet dn̄m suū nō negligit eius obedire mādatis. Eccl. vii. Qui timet do minū nihil negligit. Qui diligēter attēderet ⁊ pfundi⁹ cogitaret seueritatē diuine iusticie ⁊ acerbitatē punitōis negligentiū: nec maiora peccata ꝺmitteret: nec minora negligeret: q̄ manifeste videret q̄ nullū pctn̄ q̄tūcūq̄ vēiale dr̄ modicū reputari: q̄ dr̄. ꝓuer. xix. Qui negligit vias suas mortificabit. i. ex venialib⁹ occasionaliter ad mortalia disponet. Jurta illud eccl. xix. Qui negligit modica paulatim decidet. ſ. in maiora: vel mortificabit: q̄ opa sua sic erūt lēta ⁊ tepida q̄ nō erūt meritoria: que tn̄ essent meritoria si fierēt ex feruore. De pena negligentium dr̄. ꝓuer. j. Uocaui ⁊ renuistis: extendi manus meas: ⁊ nō fui q̄ aspiceret: despexistis omne ꝯsiliū meū. Et increpatōes meas neglexistis: ego quoq̄ in ꝛteritu vestro ridebo: ⁊ subsānabo cū vobis illud q̄ timebatis aduenerit: cū irruerit repentina calamitas ⁊ iterit⁹ quasi tempestas ingruerit cum venerit sup vos tribulatio ⁊ angustia.

De omissione. DIS. XI.

Deinde ꝯsiderādū ē de omissiōe q̄ solet esse effect⁹ negligētie. Circa quā ꝯsiderāda sūt duo. ℙrimo vtz omissio sit spāle pctn̄. Scōo vtz peccatū omissionis sit graui⁹ pctō trāsgressiōis: vel ecōuerso. ¶ Circa primū sciēdū q̄ sicut trāsgressio cui opponit omissio est spāle pctn̄: ita ⁊ omissio. Jdeo vidēdum est quō trāsgressio sit spāle pctn̄. Sciēdū ergo q̄ nomē trāsgressiōis a cozpalib⁹ motib⁹ ad morales act⁹ deriuatū esse videt. Dicit aūt aliqs transgredi fm motū cozpalē ex eo q̄ transit terminū sibi p̄fixū: termin⁹ aūt p̄figit homini vt vltra nō trāseat in moralib⁹ p̄ceptū negatiuū: ⁊ iō trāsgressio, ꝑprie dr̄ ex eo q̄ aliqs ꝺtra p̄ceptū negatiuū agit. Q̄ō q̄dez materialr̄ p̄t esse cōe oīb⁹ spēb⁹ pctōr̄: q̄ p quālibet spēm peccati mortalis trāsgredit hō aliq̄ p̄ceptū diuinū: ſz si accipiat̄ formalr̄ ſ. fm hāc spālem rōnē que est facere ꝺtra p̄ceptū negatiuū sic ē speciale pctn̄. ſ. fm q̄ distinguit̄ ab omissiōe: que ꝺtrariat̄ p̄cepto affirmatiuo. Omissio enī ꝑportat p̄missionē boni debiti bonū aūt sub rōne debiti ptinet ad iusticiā. Et iō eo modo quo iusticia ē spēcialis vt⁹ z omissio est spāle pctn̄: ⁊ eo mō quo facē bonū cui opponitur omissio est quedā spālis pars iusticie distincta a declinatōe mali cui opponit trāsgressio: etiā omissio a trāsgressione, distinguit̄ Hoc aūt sciēdū est q̄ q̄ omissio non est nisi boni debiti: ad q̄ō aliquis tenet̄: nullus aūt tenet̄ ad impossibile: iō nullus p omissionē peccare dicēdus est si facere nō p̄t. Unde mulier q̄ vginitatē vouit si cozrupta fuerit violenter nō omittit vginitatē nō bn̄do. Silr̄ si aliq̄s tenet̄ ad restitutionē nō est dicēdus teneri nisi supposita facultate. Unde si nō hz nec bēre p̄t nō omittit: dūmō faciat id q̄ō p̄t. Et idē in alijs est dicendū. Jtē sciēdū q̄ sicut pctn̄ trāsgressionis opponit̄ p̄ceptis negatiuis que ptinent ad declinādū a malo: ita pctn̄ omissionis opponit̄ p̄ceptis affirmatiuis que ptinent ad faciēdum bonū: ℙrecepta aūt affirmatiue nō obligāt ad semp sed ad tp̄s determinatū: ⁊ p̄z illo tpe omissio ꝯcipit esse pctn̄: p̄t tamē ꝺtingere q̄ aliq̄s tūc sit ip̄otēs ad faciēdū id q̄ dr̄: q̄ō q̄dem si sit p̄ter eius culpā nō omittit vt dictū est. Si vō sit impotēs ꝓpter ei⁹ culpā p̄cedētem: puta cū aliq̄s inebriauit se in sero: ⁊ nō p̄t surgere ad matutinas vt dr̄: tūc dicūt q̄dam q̄ tūc ꝯcepit esse pctn̄ omissionis q̄n applicat se ad actū illicitū: nō cōpossibilē cū illo actu ad quē tenet̄. Sed hoc nō videt esse ver̄: q̄z dato q̄ p violētiā excitatus iret ad matutinas: non ꝺmitteret. Un̄ patz q̄ iebziatio nō fuit omissio: sz omissiōis cā. Unde dicēdū est q̄ tūc ꝯcipit eē omissio ⁊ ei imputari ad culpā q̄n fuit tp̄s opandi. tn̄ ꝓpter cām p̄cedētem omissio sequēs reddet̄ volūtaria. ¶ Circa scōm. ſ. vtz pctn̄ omissionis sit grauius pctō trāsgressiōis vel ecōuerso. Sciēdū q̄ omne pctn̄ intantū est inquātū distat a vtute. Cōtrarietas aūt est maxia distātia. vt dr̄. x. metha. Unde ꝺriū plus distat a suo ꝺrio: q̄z simplex eius negatio. Sicut nigrū plus distat ab albo: q̄z simplr̄ nō album: omne enī nigrū est nō albū: sz nō ꝛuertit̄. Manifestū aūt est q̄ō trāsgressio ꝺriat̄ actui virtutū. omissio aūt importat negationē eius puta pctn̄ omissiōis est siqs parētib⁹ debitā reuerētiā nō exhibet: pctn̄ vero trāsgressionis si ꝺtumeliā vel quācūq̄ iniuriā ifert Unde manifestum est q̄ simpliciter ⁊ absolute loquendo trāgressio est grauius peccatum q̄z omissio. licet aliqua omissio possit esse

grauior aliq̃ trãsgressione: puta omissio vel delictũ: qõ generaliter signat quãtũcũq; omissionem: qñq; tamẽ stricte accipit pro eo q; omittit aliqd de bis q̃ ptinent ad deũ: vel quãdo scienter ⁊ ex quodã cõtemptu derelinquit hõ id qõ facere tenet: ⁊ sic habet quãdã grauitatẽ: vel ratione materie vel rõne cõtemptus.

¶ De ingratitudine. DIS.XII.

DEinde cõsiderandus est de ingratitudine: de q̃ cõsiderãda sunt quinq;. Primo vtrum ingratitudo sit peccatũ. Secũdo vtrũ sit speciale petrñ. Tertio vtrũ sit mortale. Quarto vtrũ ingrato sint beneficia subtrahenda. Quinto q̃ mouere nos debent ad ingratitudinis vitiũ detestandũ. ¶ Circa primũ sciendũ q; sicut gratitudo virtutis est: ita ingratitudo ei opposita est petrñ: q; debitũ gratitudinis est debitũ honestatis: qõ requirit virtus. Ex hoc enim aliqd est petrñ q; repugnat virtuti: vnde manifestũ est omnẽ ingratitudinẽ habere rationẽ peccati. Et q; ad debitũ gratitudinis reddendus sufficit sola volũtas: si desit facultas: ideo ꝓpter impotẽtiaz reddendi nullus ab ingratitudine excusat. Itẽ p obliuionẽ beneficij nõ excusat aliquis ab ingratitudine maxime si illa obliuio ꝓuenit ex negligẽtia. Sicut enim dicit Seneca in. iii. de beneficijs. Apparet illũ non sepe de reddẽdo cogitasse: cui obtexit obliuio. Itẽ sciendus q; si q̃s auxiliũ ꝑstitit ad peccandũ nõ tenet adiutus illũ iuuare similiter ad peccandũ. quia qui iuuat ad peccãdũ nõ ꝑstat beneficiũ: sed potiꝰ nocumentũ. Ideo illi nõ debet gratiaz actio: vel alterius beneficij redditio: nisi forte ꝓpter voluntatẽ: q; deceptus credidit iuuare ad bonũ cũ adiuuit ad peccãdũ ꝓter intentionẽ: ⁊ tunc nõ debet ei recõpensatio talis vt iuuet similiter ad peccandũ: q; nõ esset reddere bonũ sed malũ: qõ cõtrariat gratitudini. ¶ Circa scõm. s. vtrũ ingratitudo sit speciale petrñ: sciẽdũ q; ingratitudo ꝓprie ex defectu gratitudinis noiat. Dis aũt defectꝰ seu priuatio sortit speciez frm habitũ oppositũ: sicut cecitas ⁊ surditas differũt frm differẽtiã visus ⁊ auditus. Unde sicut gratitudo est quedã specialis virtus: ita etiã ingratitudo est speciale peccatũ. Sciendũ tamẽ q; in omni peccato aliqualiter inuenit ratio ingratitudinis ad deũ loquẽdo materialiter: inquãtũ. s. omnis q̃ peccat facit aliquid qõ põt ad ingratitudinẽ ptinere. Formalis aũt ingratitudo ẽ quãdo actualit ⁊ ex intentione beneficiũ cõtẽnit: ⁊ hoc est speciale peccatum. Itẽ nihil ꝓhibet formalẽ rationẽ alicuius specialis peccati materialiter inueniri in plurib⁹ generib⁹ peccatoꝝ. Unde ingratitudo potest inueniri in multis peccatoꝝ generib⁹: puta si quis benefactori detrahat: si furet aliquid de suo vel aliquid aliud cõmittat cõtra eum: hic tamẽ nõ tollit quin ingratitudo formaliter sit speciale peccatũ. ¶ Circa tertiũ scilicet vtrũ ingratitudo omnis sit peccatũ mortale: dicendũ q; nõ: qõ declaratur hoc modo. Sicut enim patet ex prędictis: ingratus dicit aliquis dupliciter. Uno modo p̃ solã omissionem: puta q; nõ recognoscit vel nõ laudat vel nõ tribuit vices ꝓ beneficio accepto: ⁊ hoc modo nõ semp est peccatum mortale: q; vt supra dictũ est debitũ gratitudinis est: vt homo aliqd etiã liberaliter tribuat ad qõ nõ tenetur ⁊ ideo si illud ꝓtermittit nõ peccat mortaliter est tamẽ peccatũ veniale: q; hoc ꝓuenit ex negligentia quadaz aut ex aliqua indispositione hominis ad virtutẽ. Potest tamẽ cõtingere q; etiaz talis ingratitudo sit peccatũ mortale ꝓpter interiorem cõtemptũ vel etiaz ꝓpter conditionez eius qõ subtrahitur: qõ ex necessitate debet beneficio: siue simpliciter: siue in alio necessitatis casu. Alio modo dicit aliquis ingratus quia nõ solũ prętermittit implere gratitudinis debitũ: sed etiam cõtrariũ agit: ⁊ hoc etiaz frm cõditionẽ eius qõ agitur quãdoq; est peccatũ mortale: quandoq; veniale. Sciendũ tamẽ q; ingratitudo que ꝓuenit ex peccato mortali habet perfectã ingratitudinis rationẽ. Illa vero q̃ ꝓuenit ex peccato veniali imperfectã. ¶ Circa quartũ. s. vtrũ ingrato sint beneficia subtrahẽda. ¶ Sciẽdũ q; circa ingratũ duo cõsiderãda occurrũt. Primo qdẽ qd ipse dignus sit pati: ⁊ sic certũ est q; mereat beneficij subtractionẽ. Secũdo cõsiderandũ est qd oporteat beneficiũ facere. Prio nãq; debet esse nõ facilis ad ingratitudinẽ iudicandã: quia frequẽter aliquis vt Seneca dicit q̃ nõ reddidit gratus est: q; forte nõ occurrit ei facultas: aut debita opportunitas reddẽdi. Secũdo oz tendere ad hoc q; de ingrato gratũ faciat: qõ si nõ põt primo beneficio facere forte faciet secũdo. Si vo ex bñficiis multiplicatis ingratitudinẽ augeat ⁊ peior fiat: debet a bñficioꝝ exhibitione cessare. ¶ Circa quintũ sciendũ q; ingratitudinẽ detestãdũ esse ostendunt multa exẽpla scripture sacre: tã in nouo q̃ in veteri testamẽto. Ingrati fuerũt filij israel deo qui post multa bñficia q̃ fecerat eis ⁊ in egypto ⁊ in deserto q̃si oĩuz obliti petierũt ab aaron fieri sibi deos qui precederent eos. Exo. xxxij. Item angelus dñi imprꝓpauit filijs isrl bñficia dei ⁊ increpauit eos q; dñm reliq̃sent Iud. ii. Itẽ sublimauit dñs Pieroboã in regnũ sup. x. trib⁹. q̃ libidine dñandi succẽsus auertit ppl'm a cultu dei. iij. reg. xii. Itẽ amasyas rex iuda. diuino fret⁹ auxilio vicerat idumeos ⁊ filios seyr: ⁊ tñ deos eoꝝ auferẽs adorauit: ad quẽ missus dñi ꝓpha dixit. Cur adorasti deos qui nõ liberauerunt ppl'm suũ de manu tua. ij. paral'. xxv. Cõquerẽdo dñs de ꝓpl'o iudeoꝝ dicit ysa. j. Filios enu triui ⁊ exaltaui: ipsi aũt spreuerũt me. ⁊ ostendit eos min⁹ esse gratos bestijs dicẽs. Cognouit bos possessorẽ suũ ⁊ asin⁹ ꝓsepe dñi sui: isrl aũt me nõ cognouit ⁊c. Itẽ de. x. leprosis mundatis a dño vnus tñ regressus est ad gras agẽdũ Luc. xvii. Itẽ dñs ingratitudinem ciuitatũ in qb⁹ ꝓdicauerat ⁊ multa fecerat miracula reprehendens dicit Matth. xi. Ue tibi corozayn. ve tibi bethsayda: q; si in tyro ⁊ sydone facte fuissent vtutes que facte sunt in vobis olim penitentiã egissent ⁊c. Itẽ Job. iij. Multa bona opa ostendi vobis ex patre meo ꝓpter qõ boꝝ opus me lapidatis. Bern̄. Ue tibi si vitijs ⁊ peccatis pnitiola fuerit ingratitudo. qd enĩ tam euidẽter gẽre aduersat. Tepescim⁹ ꝓcessu tpis a feruore uersationis nostre. paulatim frigescit charitas abũdat iniq̃tas vt ꝛsumemur ĩ carne q̃ spũ cepamus. Idem nihil ita displicet deo ꝓesertim in filijs gratie: in hoĩbus uersionis quẽadmodũ ingratitudo. Uias enĩ obstruit gratie: ⁊ vbi illa fuerit: gratia accessum nõ hz: locũ nõ inuenit ⁊c. Et in fra nõne iure pditũ reputat q̃cq̃d ingrato donatum est aut dedisse non penitet quod perisse videt. Oportet ꝓinde gratũ esse hoĩem ⁊ deuotũ: qui ꝓcepta gratie munera nõ trãsmodo sibi manere desiderat: sed ⁊ multiplicari. Idem felix qui ad singula dona gratie redit ad eum in quo plenitudo omniũ gratiarũ cui dum post acceptũ beneficium nõ ingratos nos exhibemus locũ in nobis facim⁹ gratie: vt maiora adhuc recipe mereamur: oĩo enĩ a ꝓfectu uersionis impedit ingratitudo nostra dum quodãmõ amissum reputans dat⁹ qõ ingrat⁹ accepit. cauet sibi decetero ne tãto plura amitteret. quanto plura conferret ingrato. Idem fluminis aliqua si stare ꝓperit ⁊ ipsa putrescit: ⁊ inundatione facta superueniens expellitur Sic plane gratiaz cessat decursus vbi recursus non fuerit: nec mõ nihil augẽt ingrato: sꝫ qõ accepta eĩ⁹ vertit in perniciem: fidelis autem in modico censẽt dignus munere ampliori. De hac mã require multa supra de gratitudine.

De indeuotione. DIS.XIII.

DEinde cõsiderãdũ est de ideuotõe. Sicut autez deuotio est ꝓmptitudo volũtatis totuz se tradendi ad ea que pertinent ad dei famulatum. Unde dicitur exo. xxxv. Multitudo filioꝝ isrl obtulit mẽte ꝓmptissima atq; deuota primitias: dño sic defect⁹ huius ꝓmpte volũtatis est ideuotio: ⁊ sicut deuotõe aĩa delectat in dño ⁊ spirituali impinguat: sic p̃ ideuotionẽ aĩa sterilis ⁊ arida efficit. Un̄ numeri. xi. Aĩa nr̃a arida est ⁊c. Unde aũt ariditatis sũt cause septẽ Aliq̃n enĩ ꝓuenit ex bonoꝝ fastidio. vel accidia vt in ꝓdicto exemplo nũeri. xi. Un̄ subdit. Oculi nostri nihil videt nisi mã. Aliq̃n accidit ex carnalis ꝛsolatõis abundãtia: q; q̃nto magis caro impinguatur tãto magis est spũs macilẽt⁹. Sicut quãto pinguior efficit canseus tãto minus reliquitur de substãtia butyri: de qua Job. xxix. Lauabã pedes meos butyro. i. affect⁹ pinguedie deuotiõis. Bern̄. Delicata ẽ diuina ꝛsolatio: nec ocedit admittẽtib⁹ alienã. Tertio causat ex ſupbia: q; sup mõtes gelboe: ros nec pluuia vẽit: nec ros gre nec pluuia pietatis. ij. reg. j. Bern̄. in psona deuoti ait. Veri ⁊ nudius tertiꝰ inuasit me lãgueo anie: ⁊ inde bebetudo ĩsolita. post inertia qdã: ſupbia inuẽta est in me: ⁊ de⁹ declinauit in ira a seruo suo lachrymas nõ opungit. Quarto oritꝰ ideuotio ex cordis duritia ex antiq̃ malitia. Bern̄. Ipsũ est cor duz qõ nec cõpunctõe scidit nec pietate mollit: nec deuotõe mouet. Idẽ quõ ẽ tãta duritia cordis q; ei nõ sapit psalmodiatio: non legere libet: nec orare delectat: meditatões solitas nõ inuenit ꝓpter qõ ad vigilias solitas est hõ somnolẽtus: ad op⁹ manuũ piger: ad irã ꝓceps: ad odiũ ptinax. lingue ⁊ gule indulgẽtior ⁊ securior ꝓsumptõe: obtusior a ꝓdicatione. Oẽs mõtes in circuitu ei⁹ visitat dñs. ad eam aũt nõ appropinquat. Quinto oritꝰ ex ingratitudie que est vt dicit Bern̄. vẽt⁹ vres sicans venas pietatis: rorem gre ⁊ fluẽta misericordie. Sexto oritꝰ ex negligẽtia bene opandi: ⁊ inde fit aĩa arida. Econtrario p̃ assiduitatem boni opis impinguat ꝓpter. xiij. Aĩa laborantiũ ipinguabit. Septimo ꝓ impatientia fit aĩa arida. ps. Aruit tanq̃ testa virt⁹ mea que cito frangit. Domo impatiẽs est: sicut lignũ aridũ qõ modico vbo frangit: ⁊ igne tribulatõis appositꝰ: cito in iram succendit ad modicũ flatum tentatõis. Ad hoc faciũt multa que habẽtur vbi agitur de oratione infra de deuotione orationis.

De languore.

Deinde ꝯsiderādū ē de languore. Est autē languor spiritualis grauis infirmitas ⁊ periculosa. qz aufert oēm sapozē diuine dulcedinis. ⁊ oīum spūaliū ificiēs palatū cordis. vt oīa sibi videant amara. ps. Oēm escā abominata ē aīa eoz. dulcia fuit ei amara. Aug. Palato nō bene sano pena ē panis q̄ sano ē suauis ps. O magna mltitudo dulcedis tue dne quā abscōdisti timētib⁹ te Hlo. Hāc dulcedinē nō sentiūt q̄ palatū habēt infectū a febze iūc/tatis. Ad h̄ facit exēplū de illo monacho cui oīa fiebāt amara p acc/idiā. p confessionē liberato. infra de confessiōe. Itē de illo cui oīa verte/bant in stercus. infra de penitētia. Item de pane sozdidato. infra de confessiōe. Itē grauis ē h̄ infirmitas pp insensibilitatē. Aufert. n. sensū ⁊ vitā spūalē ⁊ motū. Bern̄. Scio lōge a salute esse mēbzuz qō ob/stupuit. ⁊ egrū sese nō sentientē periculosū? laborare. Grauis ē. qz aufert benefaciēdi ptātē. ē enī palysis spūalis. Math̄. viij. Puer me⁹ iacet in domo paly⁹. ⁊ male torquef. Eiusdem. xi. Offerebāt ei paly⁹ iacētē i lecto. Itē Luc. v. portātes in lecto hoīez q̄ erat paraliti/cus. Accidia ē sil'is adonibezeth q̄ pscindebat eis quos capiebat sū mitates manuū ⁊ pedū. vt dicit Juō. j. math̄. xij. Homo manū ha/bēs aridā. s. dexterā signat accidiosuz. qz ē inutilis in eis q̄ pertinēt ad dexterā boni opis. Sil'r Marc. iij. zach̄. xj. de pastore cōdolo di cit. Brachiū eius ariditate siccabit. ⁊ oculus ei⁹ dexter obtenebre/scet. Itē grauis est ꝓpter diuersitatez. qz est febzis lenta ⁊ languor spiritualibus. Eccī. x. Languor plixior grauat medicum.

De impeditione bonozum. DIS. XIIII.

Deinde ꝯsiderādū ē de ipeditiōe bonozū Ex eo nāq; q̄ accidioso bona sunt insipida vt amara displicet ei in alijs videre qō ipse facere negligit vel ꝓtēnit. ⁊ ideo ne fiāt nitit ipedire. Hoc vitiū dissua/dēt multa ⁊ ostēdūt esse summope fugiēdū. ¶ Primū quare debe mus h̄ vitiū vitare est. qz facit hoīem dyabolo similē qui aduersat omni bono. Unde sathana dicit aduersator vel aduersari⁹. j. thess. ij. Impediuit nos sathā. zach̄. iij. Sathan stabat a dextr⁹ ibu vt ad uersare⁹ ei. Unde apparuit beato martino ꝓperanti ad patriā suaz dicēs q̄ ei semp aduersare⁹ quocūq; iret. Quo rīdente. dns mihi aditor nō tīebo ⁊c. q̄si fum⁹ euanuit. Dic ipedit maxie semē bonū Math̄. xiij. Uenit malus ⁊ rapit semē. Luc. viij. Uenit dyabolus ⁊ tollit ⁊c. Huic similes sūt q̄ ꝓdicatione vel semē boni ꝓpositi im pediūt. Unde dns dixit petro volenti ipedire bonū ꝓpositū eundi ad passiōez Matthei. xvj. Uade post me sathana scādalū es mihi.

¶ Scōo qz ipedientes bonū sūt rethe dyaboli. p qō retrahit ad bo/nū ꝓcedentes. Treñ. iij. Expādit rethe pedib⁹ meis. ⁊ cōuertit me re trozsum. Osee. v. Audite h̄ sacerdotes. Et post. Laqueus facti estis speculatiōi ⁊ q̄si rethe exp̄sus sup mōtē thabor victimas declina/stis in ꝓfundū ⁊c. Tale rethe erat antiochus oīa bona impediens ⁊ fieri ibibēs. ij. mach̄. j. Scripsit rex antiochus omni regno suo vt oēs relinquerēt legē. ⁊ ꝯsenserūt oēs. Et post. Misit p oēs ciuita/tes iude q̄ ꝓhiberēt holocausta ⁊ sacrificia ⁊ placatiōes fieri in tē/plo dñi. ⁊ sabbatuz ⁊ dies solemnes celebzari. ⁊ filios circūcidi ⁊c.

¶ Tertio sūt aucupes diaboli venātes sibi aīas. Hiere. v. Inuenti sūt in populo meo viri aucupes ⁊c. iij. regū. xij. Hieroboā cogitans quō filios israel reuocaret a cultu dei duos vitulos posuit. alterz in bethel q̄ domus dei dicitur. alterū in dan. qz per aspitatis timorez q̄ in religione est alios reuocat. Alios p ostēsionē ⁊ amorē mūdane ꝓspitatis. qz sūt similes scribis ⁊ phariseis q̄ ap̄los volebāt ipedi/re ne fructū faceret. ⁊ populū ne dñz sequeret. de qb⁹ Math̄. xiiij. Ue vobis scribe ⁊ pharisei q̄ claudit regnū celoz āte hoīes. nec ītra t⁹ nec ītrare ꝓmittit. ¶ Quarto qz sūt similes illis maledict⁹ gētib⁹ q̄ impediebant ne filij israel irent ad terrā ꝓmissiōis. Ut amalech populo. Exo. xxvij. Et seon. ⁊ og. Numeri. xxj. Uia regia incedemus ⁊c. Similiter illis hostibus dauid q̄ impediebant ne veniret ad re gnū. Similiter illis qui impediebāt ne filij israel edificarēt tēplū. j. esdre. iij. ⁊ iiij. ¶ Quinto dissuadet hoc vitiū damnū qō homo im pediens cōsequit ex hoc. qz impeditur a gratia ⁊ gloria vel amittit habitā gratiā ⁊ gloriā. Numeri. xiij. Quare subuertit populū oīs dns deus eis ē daturus. sicut fecerāt patres vestri ⁊c. Quib⁹ irat⁹ deus iurauit ne intrarēt terrā. ⁊c. ¶ Sexto hoc dissuadet scriptura puer. iij. Noli ꝓhibere benefacere eū q̄ pōt. s. si vales ipse benefac. Eccī. vij. A mortuo. i. peccatore ne ꝓhibeas grām. Exo. xviij. Non impediaris ozare semper. ¶ Septimo exempla vt moysi. Numeri x. dixit quidam ad moysen. Dne mi ꝓhibe eos ne ꝓphetēt. Et moy ses. Quis mihi det vt oīs populus ꝓphetet. ⁊ det illis de⁹ spūz suū Math̄. xix. impedientibus dixit chr's. Sinite paruulos venire ad me. ⁊ nolite vetare. Beata virgo nullū verbū legit dixisse per quod impediret passionem filij. Sed vxoz pylati illusa a dyabolo dixit. Nihil tibi ⁊ iusto illi. Joh̄. xij. de magdalena dixit. Sinite illam.

¶ Octauo debet dissuadere hoc ira dei. ⁊ vindicta grauis que seq̄ tur ex hoc q̄ sepe impedientes ꝓcessuz bonoz ꝑmit grauiter infir/mitatibus ⁊ flagellis. ⁊ morte subita ⁊ iopinata. Sicut fecit egypti os detinētes ⁊ impedientes israel. qz post multa flagella curr⁹ pharao nis ⁊ exercitū eius ꝓiecit in mare. Exo. xiiij. ¶ Inter miracula bea ti Andree legit q̄ cū quidā inuenis nobilis eū sequeret. nec parē/tes eius possent eū reuocare. voluerūt domū in qua erat succēdere igne appositō quē inuenis extinxit aqua plurima supiecta cū ozati one. ⁊ cū vellent domū cū scalis ascendere. excecati sunt. ⁊ cū pseue rarēt in sua duritia post breue tp̄us subita morte sunt simul occisi.

¶ Nono dissuadet h̄ grauis culpa que est in h̄ peccato. ⁊ mltiplex de qua sunt dānādi ⁊ iudicandi. Imponet enīz deus ⁊ in pena ⁊ in culpa oīa mala q̄ facturi sunt qui ipediūt ne dīm seqnant ⁊ bo/na que ipi vel fecissent vel facisse potuissent si uersi fuissent. ⁊ mor tez eoz quos a bono retrahūt. Un̄ dicit iosue eis quos credebat i/pedire ꝓfectū filioz israel. ⁊ terrere ne auderēt ꝓgredi. Ira dei in seui et sup eos. ⁊ derelinquet eos in solitudine. ⁊ vos cā necis oīuz eozū eritis. ¶ Decimo dissuadet h̄ nocumētū multiplex. qz h̄ peccatū fa cit. Primo qui alios ipediūt bñfacere cito ab hostib⁹ vincunt ⁊ oc cidunt ⁊ fugant. vt patet Exo. xvij. Amalech vincit fugat ⁊ delet. Sil'r. Numeri. xxj. Seon rex amoreoz. ⁊ og rex basan ipedientes israel ne irent p viā regiā ad terrā ꝓmissionis maledicti sunt a dño.

Deinde dicendū est de tedio vite. qō ꝓuenit ex longa tabe/factiōe tristicie. Sciendū tm̄ q̄ est tediū vtuosuz ⁊ tediū vi tiosuz. Uirtuosuz quidē multipl'r. Uno mō fm q̄ ꝓuenit ex amoze dei ⁊ desiderio celestis patrie. ps. Heu mihi incolat⁹ me⁹ ꝓlongat⁹ est. Greg. Sācti grauiter tolerāt quicq̄d non sonat id qō amant. De augustino dicit q̄ displicebat ei q̄cq̄d agebat in seculo ꝓ dilectiōe dei ⁊ decoze dom⁹ ei⁹ quā dilexit. Itē aliq̄ ꝓuenit ex cōsideratōe ꝓsentiū malozū. ⁊ ex defectu bonoz. Eccs. ij. Teduit me vite mee videtē oīa mala q̄ fiūt sub sole ⁊ cuncta vanitatē ⁊ afflicti onē spūs. Idē. iiij. Uidi calūnias q̄ sub sole geruntur. ⁊ lachrymas i/nocētiū. ⁊ neminē cōsolatoz ⁊c. Itē q̄nq; ꝓuenit ex vehemētia tri/bulatiōis. vt Job. x. Tedet aīaz meā vite mee. ij. cozin. j. Supza mo dū grauati sum⁹. ita vt tederet nos viuere. Itē accidit aliq̄n ex ma/loz occurrētiū ⁊ irruētiū pturbatione bona. vt mathatie. j. mach̄. ij. Ut q̄d adhuc nobis viuē. Septio ꝓuenit ex diuine cōsolatiōis dila tiōe. tediū vitiosuz fit multipl'r. ꝓuenit enī aliq̄n ex irruētiū maloz despatiōe. vt herodis aschalōite q̄ se gladio suo volebat occidē oc/currētib⁹ sibi suis flagitijs ⁊ irruētib⁹ infirmitatū angustijs. fz q̄ vi cit ioseph⁹ ⁊ egysipp⁹ li. v. de cladib⁹ indeoz i fine. Sil'r saul irruēs sup gladiū suū. j. reg. vlt. i fine. ij. reg. j. Interfice me. qm̄ āgustie me tenēt ⁊c. Sil'r pylat⁹ q̄ ꝺ dñm sniaz mort⁹ ꝓtulit. apō gayū accusa tus de scelerib⁹ suis. ⁊ apō lugdunū missus. ne lōgiozib⁹ afficere⁹ malis ꝓpria manu se occidit. vt dicit Ozosi. li. vj. Itē q̄nq; ex diui ni seruitij longa afflictione. qō maxime pertinet ad accidiaz. ad qō potest referri qō dicit. iij. reg. xix. de belya qui petiit subumbza iu niperi anime sue vt mozeretur.

Deinde ꝯsiderādū est de ipenitētia. dicit aūt ipenitētia duo bus modis. Uno mō dicit aliq̄s ipenitēs q̄n actu nō peni tet de pctis suis ⁊ differt. vel negligit penitere. Alio mō di cit aliq̄s ipenitēs q̄n nō ꝓponit penitere. vel ꝓponit nō penitē. vel claudit dies suos cū finali ipenitētia ipenitēs morieṡ. Est autē hec ipenitētia vitioz receptaculū. vtutū ⁊ gratiaz obstaculū. dei ⁊ ange loz offendiculū. spūsci repugnaculū. malignoz spiritui bītaculū ⁊ pabulū. pditiōis vinculū. mortifere dānatiōis venenatissimū pocu lū. Hec aīe misere celū claudit. ⁊ eaz ab omni spe salutis excludit. ⁊ demonib⁹ exponit. Hec a ꝯsortio dei ⁊ ecclesie ejicit. ⁊ in sternū ꝓij cit. ⁊ tormētis ꝓpetuis subijcit cruciādā. Hec eoz bois ad modum dyaboli obturat. ad modum cristallini lapidis aut incudis idurat. Job. xli. Indurabit cor eius q̄si lapis ⁊ stringet q̄si malleatoris in cus. Hec irā diuinā sup caput bois exaggerat. Ro. ij. Tu aūtez fm duritiā tuā ⁊ cor impenitēs thesaurizas tibi iraz in die ire ⁊c. Ideo dicit Eccī. iij. Cor duruz male habebit in nouissimo suo. De corde duro dicit Bern̄. Nemo duri cordis salutē vnq̄ adeptus est. nisi a quo de⁹ abstulerit cor lapideū. ⁊ dederit cor carneū. Ipsuz cor du rū ē qō nec ꝓpunctiōe scindit. nec deuotiōe mollit. nec mouet pcs/bus. nec minis cedit. idurat ad flagella. īgratū est ad bñficia. infidū ad ofilia. suū ad ludicra. inuēcūdū ad turpia. ipauidū ad piculosa. ī humanū ad būana. ꝓteritoz obliuiscēs. ꝓsentiū negligēs. futura nō ꝓuidēs. Et vt breuiter oīa ꝺcludā in ipsuz. nec deum timet. nec ho/minē vereť. Hec hominē morte subita ꝓoccupat. vt q̄si vinēs ⁊ vi,

dēs in ifernū descēdat.pē.z descendāt in ifernū viuentes.Apoc.ii. Dedi illi tēpus vt pniam ageret z nō vult penitere. Ecce ego ponaz eā in lectū mortis.z oēs q̄ mechant cū ea.Sepe enī fit vt cū bō nō ꝓponit penitere vel ꝓponit non penitere morte subita ꝓoccupet.z aliqñ ante eius exitū ei reuelet cui dānatiōi sit obnoxius.Sicut de quodā refert beda de gestis anglox li.v.ca.xv.dicēs. Noui quēdā qui vtinā nō nouisses q̄ in monasterio nobili ignobiliter viuēs.cuz aliq̄ iret ad ecclesiā ad audiēdū officiū z sermonē.cū ipe esset faber optimus pp officiū suaz alijs vtile ab alijs tolerabat in fabrica sua remanens.vacās ebrietati z alijs illecebris carnis.q̄ subita ifirmita te occupat⁹ cū a fratrib⁹ moneret ad pniaz.merēs z clamās z desperās.cepit clamare se nō posse.qz sicut beat⁹ stephanus vidit mo riēs sibi celū aptū.ita ꝓtrariū viderat sibi ifernū.aptū.z ibi locū si bi paratū ꝑpe sathanā z caypbā z alios q̄ deū occiderūt.z videbat z dicebat iudiciū suū istare nec sibi spem salutis supesse.z h̄ dicēs mortu⁹ ē lōge ab alioz sepultura posit⁹.nec aliqs fratrū aliqō suf fragiū ecclesie ꝓ eo facere ausus ē. Itē beda eodē li.c.xiiij.refert ac cidisse in anglia mertioz tpib⁹ oderedi regis de milite ifolēti.q̄ q̄ dē vidit in ifirmitate sua duos angelos libzū pulcherrimū deferen tes.z post duos demones subintrātes aliū libzū maximū deferen tes z post tres demones subintrātes aliū libzū maximū deferentes ꝛc.vt supza. Itē cū q̄dā diues mozeret z ad penitentiā z ꝛofessionē moneret.dicebat se nō posse penitere.qz ipse ibat ad ifernū cū ma gno cursu.dicēs gallice. Je me vois en enfer les grās galos.z cū nō posset deficiēte virtute totū dicere dicebat sepe repetēdo z desperā do.galos.galos.z post los.los. Ad hāc māz ptinet qō habet supza de impseuerātia.z multa q̄ habent supza.de timoze ifemi z iudicij z mortis.Et ifra de bonis que facit penitētia.Que impenitētia au fert z mala ꝛtraria infert.Et infra de desperatione.

De desperatione. DIS. XV.

Deinde ꝛsiderādū ē de despatiōe. Circa quā ꝛsi derāda sūt q̄ttuoz. Pzio vtz desperatio sit peccatū. Scdo vtrū possit esse sine ifidelitate. Tertio vtrū sit maximū peccatoz. Quarto q̄ dissuadēt hoc boz rēdū flagitiū esse summope detestādū. ¶ Circa pzimū sciendū sm pl̄m.vj.eth.qō in itellectu ē affirmatio z negatio.h̄ est in appetitu ꝓsecutio vel fuga.z qō in itellectu ē vez vel falsuz.h̄ in appetitu est bonū vel malū.z ió motus appetitiu⁹ ꝛsoznit se habēs intellectui vero sm se ē bon⁹. Dis aūt mot⁹ appetitiu⁹,ꝛsomiter se habēs in telletui falso fz se ē malus z peccatū. Circa deū aūt vera estimatio itellect⁹ ē p quā ꝑuent homini salus.z venia peccatoz ib⁹ daf.fz il lud Ezech.xviij. Viuo ego dicit dñs.nolo mortē peccatoris fz vt cō uertat z viuat. Falsa aūt opinio ē q̄ deus peccatoz penitēti veniā deneget.vel q̄ peccatores nō ꝛuertat ad se p gr̄az iustificātez. Et ió sicut motus spei q̄ ꝛsomiter se hz ad estimationē verā est laudabi lis z virtuosus.ita motus oppositus desperatiōis ꝛsomiter se ha bēs estimatiōi false de deo ē vitiosus z peccatū. Est aūt itelligēdū z q̄ ī omni peccato mortali ē ꝛuersio ad bonū cōmutabile z auersio a bono incōmutabili.fz differēter. Nā peccata q̄ virtutibus theolo gicis opponūt ꝑncipaliter cōsistūt in auersiōe a bono icōmutabili. sicut odiū dei.desperatio z ifidelitas.qz virtutes theologice habēt deū ꝓ obiecto.ex ꝛsequēti aūt ipoztāt ꝛuersiōez ad bonū cōmuta bile.inquātū aīa deserēs deū ꝛsequēter necesse ē q̄ ad alia ꝛuerta tur.alia vero peccata ꝑncipaliter ꝛsistūt in ꝛuersiōe ad bonū ꝛmu tabile.ex ꝛsequēti aūt in auersiōe ab icōmutabili bono. Qui.n.fo/ nicat nō intēdit recedere a deo.sed carnali delectatiōe frui. ex quo sequit q̄ a deo recedat. In peccato aūt desperatiōis ꝑncipaliter re cedit homo a deo.ex ꝛsequēti aūt ad aliqō bonū cōmutabile se cō uertit.s.ad motū ꝓprie volūtatis sequēdū z in peccato suo manere Itē nota q̄ fz desperatio ex radice bona videat ꝓcedere.s.ex timo re dei.z ex horroze magnitudinis peccatoz suoz.qō autē ex radice bona videt esse bonū. Jurta illud Math.vij. Arbor bona fructus bonos facit. Et Ro.xj. Si radix sancta z rami sancti.tamē desperatio mala est. Nam ex radice virtutis potest aliquid ꝓcedere dupliciter. Uno mō directe z ex pte ipsius virtut⁹.Sicut actus ꝓcedit ex habitu.z hoc mō ex virtuosa radice nō pōt aliqō peccatū ꝓcedere Hoc enī dicit Aug.in libzo de libero arbi.q̄ virtute nemo male vti tur. Alio modo ꝓcedit aliquid ex virtute īdirecte z occasionaliter. z sic nihil prohibet aliquod peccatū ex aliqua virtutis radice proce dere.Sicut interdū supbiunt aliqui de virtute.sm illud augu.Su perbia bonis operibus ifidiat vt pereant.Et hoc mō ex timoze dei z horroze ꝓprioz peccatoz cōtingit desperatio. Inquantū his bo nis aliquis male vtitur.ab eis occasionē accipiens desperādi. Item sciēdū q̄ in damnatis est desperatio. Nouerūt enī impossibilitatez reditus sui ad beatitudinē:vel ad veniā vnde iam nō sunt in statu sperandi:q̄ aūt nō sperant vel desperāt:nō imputaf eis ad culpam sed ad sue dānationis cumulū z penā.Sicut z in statu vie si quis desperet de hoc q̄ nō est natus adipisci:vl̄ q̄ nō esset debitū adipi sci nō esset peccatū:puta si medicus desperet de curatiōe alicui⁹ in firmi:vel si desperet se fore papatū vel magnas diuitias adepturū. ¶ Circa scōm.s.vtrū peccatū desperationis possit esse sine infidelita te.Sciendū q̄ fides z infidelitas ptinēt ad itellectū. Spes z despe ratio ad appetitū. Cōtingit aūt habentē rectā estimationē itellect⁹ in vniuersali circa motū appetitiuū nō recte se habere corrupta ei⁹ estimatōe ꝑticulari.sicut habef.iij.de aīa.z inde est q̄ aliquis hīs rectā fidē in vniuersali deficit in modo appetitus circa ꝑticularia. corrupta eius estimatiōe ꝑticulari p habitū vel passionē.Sicut ille qui fornicat eligēdo fornicationē vt sibi bonū vt nūc corruptā ha bet estimationē in ꝑticulari.cū tñ in eo remaneat vera estimatio fz fidē.s.q̄ fornicatio sit mortale peccatū. Similiter aliquis retinēdo in vniuersali verā estimatiōnē fidei.s.q̄ vere est in ecclesia remissio peccatoz potest pati motū desperationis.s.q̄ sibi in tali statu existēs ti nō sit de venia ꝛsequēda sperandū:corrupta eius estimatione cir ca ꝑticulare:z p hunc modū pōt esse desperatio sine infidelitate sicut z alia peccata mortalia. ¶ Circa tertiū.s.vtrū desperatio sit maximū peccatoz oiuz.Sciendū q̄ pctā que opponunt vtutib⁹ theologicis sm genus suū sunt oībus peccatis alijs grauioza:qz cum virtutes theologice habeāt deū ꝓ obiecto:peccata eis opposita directe z ꝑn cipaliter importāt auersionē a deo. In quolibet aūt peccato morta li ꝑncipaliter ratio mali z grauitas est ex hoc q̄ auertit a deo. Si enī posset esse ꝛuersio ad bonū ꝛmutabile sine auersione a deo q̄s uis esset inordinata nō esset peccatū mortale.z ideo illud qō ꝓmo z ꝓ se hz auersionē a deo est grauissimū inter pctā mortalia. Uirtu tibus aūt theologicis opponunt infidelitas.desperatio:z odiū dei.i/ ter que odiū dei z infidelitas desperatiōi ꝛparent:inuenient fz se quidē.i.sm rationē ꝓprie speciei grauioza. Infidelitas enī ꝓuenit ex hoc q̄ ipsaz dei veritatē homo nō credit. Odiū vō dei ꝓuenit ex hoc q̄ voluntas hoīs ipsi diuine bonitati ꝛtrariat. Desperatio aūt ex hoc q̄ bō nō se sperat bonitatē dei ꝑticipare.de quo patet q̄ in/ fidelitas z odiū dei sunt ꝛtra deū sm qō in se est: desperatio aūt sm qō eius bonū ꝑticipat a nobis. Uñ maius peccatū est sm se loquē do nō credere deiveritatē:vel odire deū:q̄s desperare ꝛsequi gloriā ab ipso.Sed si cōpetur desperatio ad alia duo peccata ex pte nr̄a. sic desperatio est pernicioz:qz p spem reuocamur a malo:z ītrodu cimur in bona ꝓsequenda.Et ideo sublata spe irrefrenate hoīes la bunt in vitia:z a bonis labozib⁹ retrahunt. Uñ sup illud pzouer. xxiiij. Si desperaueris lapsus ī die angustie minuet fortitudo tua. dicit glo. Nihil est execrabili⁹ desperatiōe:quā qui hz in generali/ bus hui⁹ vite labozib⁹ z qō peius est in fidei certamine cōstātiā p/ dit.Et ysiō.in libzo de sūmo bono dicit.ꝑpetrare flagitiū aliqō est moꝛs aīe:sed desperare est descēdere ad infernū. Ulteri⁹ notādū q̄ despatio ꝑncipalit̄ z specialiter ozit ex accidia:pōt tñ aliquo mō oziri ex luxuria:qō declarat hoc mō.Obiectū enī spei est bonū ar/ duū possibile vel p se vel p aliū acquiri. Spes g̃ de beatitudie obti nenda pōt in aliquo deficere dupliciter.Uno mō qz nō reputat vt bonū arduū. Alio mō qz nō reputat eam vt possibilē adipisci:vel p se vel p aliū.ad h̄ aūt q̄ bona spūalia nō sapiunt nobis q̄si bona vl̄ nō videant nobis magna bona ꝓpue deducimur p h̄ q̄ affectus noster est infectus amoze delectationū corpozaliuz.inter quas ꝑci/ pue sunt delectationes veneree. Nā ex affectu harū delectationuz cōtingit q̄ hō fastidit bona spūalia z nō sperat ea q̄si bona quedā ardua:z sm h̄ desperatio causat ex luxuria. Ad hoc aūt q̄ hō bonū arduuz nō estimet vt possibile sibi adipisci p se vel per aliū ꝓducit ex nimia delectione:q̄ quādo in affectu hominis dominat.videt ei q̄ nunq̄ possit ad bonum relenari. Et quia accidia est tristicia que dam abiectiua spiritus. Ideo p hunc modū desperatio ex accidia generat. Nā bonū z arduū etiā ad alias passiones ptinent.vñ spe/ cialius ozit ex accidia.potest tñ oziri ex luxuria ratione iam dicta. ¶ Circa quartū sciēdū q̄ mlta sunt q̄ nos debēt mouere ad despe ratiōis flagitiū detestādū. Pzio quidē exēpla pietatis z mie diui ne circa pctores volētes penitere:vt dauid.ij.reg.xij. Manasses.ij. pal.in fine. Math.sic pz de vocatōe ei⁹. Math.ix. Marie magd. Luc.vij. Latrōis. Luc.xxiiij. Pauli.act.ix. De hac mā nota supza de gradib⁹ z effectib⁹ mie dei. Silr infra de penitētia. Itē infra de cōtritōe. Silr de ꝛfessione. Scdz est mie dei īmēsitas.pē. Miseri cordie eius nō est numerus. Hen.xxxiij. Minoz sum cūctis misera tionib⁹ tuis. Ben. Maioz est dei pietas q̄s queuis iniquitas. Eco tra dicebat chaym Hen.iiij.augu. Deus noster misericors est para

tus saluare/clemẽtia quos nõ põt saluare iusticia. Idẽ. Quasi scintilla ī mari sic oĩa peccata cõparata misericordie dei. De hac mã supra de gradib⁹ misericordie dei. ¶Tertiũ ē beate marie ĩmẽsa misericordia q̃ ē aduocata nr̃a ⁊ spes nr̃a. Mater gr̃e ⁊ misericordie. Eccĩ. xxiiii. Mater pulcher dilectiõis ⁊ timoris ⁊ agnitionis ⁊ sancte spei. In me oĩs gr̃a vie ⁊ veritat⁹. in me oĩs spes vite ⁊ virtutis. ¶Quartũ q̃ suadet spes ⁊ dissuadet desperationem sc̃ verba sacra. pſ. Sperẽt ī te oẽs q̃ nouerũt nomẽ tuũ. Spate ī eo oĩs congregatio populi. puer. xxij. ad amicũ. Si pdureris gladiũ non despes. q̃n ē regressio ad amicũ. s. chr̃m. Uerba ligni vite vel folia sunt ī medicinã desperantiũ. Quintũ remediũ ⁊tra desperatiõez sũt vngueta mãsuetudinis ⁊ misericordie chr̃i. canc̃. i. Currem⁹ ī odore vngueton tuorũ. Jbi Berñ. Oĩno pp mãsuetudinẽ ⁊ misericordiã q̃ pdicat ⁊ ē ī te o bone iĥu currem⁹ post te. sciẽte q⁹ nõ spinas pauperẽ. nec bozreas peccatozẽ ⁊c̃. Nõ bozuisti ꝯfitẽtẽ ī cruce latronẽ. ſ lachrimã tẽ peccatricẽ. nõ chananeã supplicãtẽ. Idẽ. Crede mihi inueni chr̃z carẽtẽ cauterio nõ vngueto. ¶Sertũ q̃ suadet spez ⁊ ē remediuz ⁊tra desperatiõez ē icarnatio chr̃i. tỹc̃. ti. Apparuit gr̃a dei saluatoris nostri ꝓuocãs ad spez. Unde sequit̃. vt abnegãtes ꝑietatẽ ⁊ secularia desideria ⁊c̃. ¶Septimũ remediũ ⁊tra desperatões ē chr̃i passio ⁊ mozs. Treñ. iij. Recozdare pauperat⁹ mee ⁊ trãsgres. mee absinthij ⁊ fellis. Memozie memoz ⁊c̃. Et post. Nec recolẽs in cozde meo in deo spabo. Ad h̃ ptinẽt q̃ habent supza de passiõe dñi. Itẽ Berñ. Peccatũ peccaui grãde turbat̃ ꝺsciẽtia ⁊ nõ perturbat̃. q⁹ vulnerũ dñi recozdaboz. q̃d tã ad mozte q̃ nõ p chr̃i mozte saluet̃. Si ī me venerit tã potẽs tã efficax medicamẽtũ nulla iã possiz malignitate terreri. Idẽ. Quid miz ſi caput nostrũ p mẽbris accepit curationez quãtũ ī ipo fuit nõ habuit hui⁹ ĩdigẽtiã. ſz voluit caput vulnerari p mẽbris. vt ea curaren̄t. ſz nos ecõtrario cauterũ facimus in mẽbro ignobiliozi p curatiõe mẽbri nobiliozis. vt cũ dolet caput vulneratur brachiũ. dolẽt renes ī tybia fit cauteriũ. Ecõtra ãt nobile caput nr̃m vulnerat̃ ꝓcuratiõe mẽbroz. ¶Octauũ remediũ ⁊tra desperationẽ sũt chr̃i sacramẽta. vt sũt baptism⁹ ꝑcipue ⁊ pnia q̃ mũdãt ⁊ curãt ab oĩb⁹ ifirmitatib⁹ ⁊ inq̃namẽtis spũalib⁹. vt pz Act. ij. Luz pdicasset petrus crucifixoz⁹ dñi iudeis. ⁊ quererẽt ab aplis q̃d facerẽt. petrus ait. Pniaz agite ⁊ baptizet vnusq̃sq̃ vestrũ ī remissionẽ peccatoz vestrozuz. ⁊ accipietis donũ spũs̃ancti. q̃ vsq̃ ad triamilia fecerũt. Alios vt dicit Sap̃. iij. Excecauit eos malitia eoz ⁊ nescierũt sacramẽta dei neq̃ mercedẽ spauerũt iusticie. nec iudicauerũt bonozẽ aiaz sanctaz. ¶Nonũ remediũ ē liberalitas dñi q̃ dat penitẽtib⁹ ⁊ petẽtib⁹ veniã. ī signũ hui⁹ se vel donũ spũs̃ancti. Unde accipiet⁹ donũ spũs̃ancti. act. ij. Aug. Sũma liberalitas dñi dat donũ equale sibi. Q̃d ꝓbat dñs Luc̃. vj. Petite ⁊ accipiet⁹. Et post. Pater noster celestis dabit spiritũ bonũ petẽtib⁹ se. Itẽ nõ solũ restituit ablata p petrũ ſz auget gr̃am ⁊ ꝺfert maioza. sic̃ dicit Ezech̃. xxxvj. Habitare nos faciã sicut a principio. bonisq̃ donabo maioribus q̃ habuistis ab initio. Eccĩ. xx. Est q̃ multa redimat modico p̃cio ⁊ restituit ea in septuplũ. ¶Decimũ remediũ sunt diuersa diuine bonitatis erpimẽta. q̃ exp̃ti sũt spantes de misericordia dei. quibus multa beneficia virtute spei pstat. q̃ sũt multa. Primũ ē q⁹ eos inhabitat ⁊ lecificat q̃si sensibiliter ⁊ ꝺfortat. pſ. Letent oẽs q̃ sperãt in te ī eternũ. exultabũt ⁊ habitabis in eis. Itez sperẽt ī te oẽs q̃ nouerũt nomẽ tuũ. Spes ē q̃ ꝺfortat. aplus. Spe gaudẽtes. Jõ dicit dñs Math̃. v. Gaudete ⁊ exultate q⁹ merces vr̃a copiosa ē ī celis. Luc̃. x. Gaudete ⁊ exultate q⁹ noia vr̃a scripta sũt in celis. Diere. xxxj. Quiescat vox tua a ploratu. ⁊ oculi tui a lachrymis. q⁹ merces ē opi tuo. Scõo spes adiuuat. pſ. Adiutor ī oportunitatib⁹ ī tribulatiõe. sperẽt ī te q̃ nouerũt nomẽ tuũ ⁊c̃. Itẽ spare ī eo oĩs congregatio populi ⁊c̃. Silr. In ipo spauit cor meũ. ⁊ adiut⁹ sum. pſ. Reuela dño viã tuã. ⁊ spa ī eo. ⁊ ipe faciet. Eccĩ. ij. Respicite filij natiões bominũ ⁊ scitote q̃ĩ nullus spauit ī dño ⁊ ꝺfusus ē. pmãnit ī mãdat⁹ ei⁹ ⁊ derelict⁹ ē. aut ĩuocauit deũ ⁊ desperit illũ. Tertio mia pstat pſ. Spantẽ ī dño mia circũdabit. Eccĩ. ij. Spate ī dño ⁊ veniet vobis mia in oblectatiõe. Quarto firmat ⁊tra aduersa vt anchoza naue. arma militẽ. j. thes. iiij. Galea ē spes saluti. Heb. vj. Cõfugiam⁹ ad ꝓpositã spez. quã sicut anchozã habem⁹ aĩe tutã ⁊ firmã. Silis ē cuidã pisci de quo habet̃ in hist̃oria trãsmar̃. q̃ vocat̃ ethmus. q⁹ cũ sit vir q̃titat⁹ vnius pedis q̃si nauis ꝺuct⁹ adheret ꝺ pcellas reddit eã stabilẽ. Quinto liberat ⁊ saluat. pſ. In te dñe spaui ⁊c̃. Silr. In te spauerũt pres nostri ⁊c̃. Ad te clamauerũt ⁊ salui facti sũt. p uer. xxviij. Qui spat ī dño saluabit̃. Sexto beatificat. pſ. Beat⁹ vir q̃ sperat in eo. Item. Beati oẽs qui confidunt in dño. prouer. xvj. Qui sperat in dño beatus est. Septimo fouet ⁊ ꝺseruat. pſ. Oculi omniuz in te sperant dñe. ⁊ tu das escam illoruz in tempore oportuno. Item. Oculi dñi super metuẽtes eum: ⁊ in eis qui sperãt supmĩa eius: vt eruat a morte aĩas eoz ⁊ alat eos ī fame. ¶Undecimũ q̃ suadet spem ⁊ dissuadet desperationẽ est gaudiũ ⁊ meritũ celestiuz: gaudet enĩ de⁹ ⁊ angeli ⁊ sancti de pctõz ꝺuersiõe ⁊ reuersione ad pacẽ dei. sic̃ dicit: ⁊ ꝓbat dñs Luc̃. xv. Magnũ gaudiũ ē deo ⁊ angelis ei⁹ sup vno pctõre pniaz agẽte. Et h̃ ꝓbat p exẽplũ ouis reducte: dragme repte: filij pdigi redeũtes cum gaudio recepti. De hac mã satis habet̃ supra de gradib⁹ mie dei. In pſona sctõz dicitur Ro. v. Gloziamur in spe glie filioz dei. Cõsideratio meritoz filij dei ⁊ sctõz maximũ ē remediũ ꝺ desperationẽ: q̃ si ꝓparent̃ hominib⁹ ⁊ ozarẽt ꝓ pctõrib⁹: cũ essent hic cũ eis: vt dicit Berñ. multo fortius cũ ante faciẽ dei sui ꝺsistũt. i. fontẽ pietatis ⁊ mie. Illa enĩz beata patria charitatẽ eoz nõ ĩmutauit sed augmẽtauit. Eccĩ. xliij. Isti sunt viri mie quoz pietates nõ defuerũt. Job. iiij. Uoca si ē q̃ tibi rñdeat: ⁊ ad aliquẽ sctõz ꝺuertere. Marie aũt ad spez ꝓuocat meritũ chr̃i ⁊ passio. Utinã appẽderen̄t pctã mea q̃b⁹ irã merui: ⁊ calamitas quã patioz in statera ⁊c̃. In vita bti Berñ. clareuallis legit̃ q⁹ cũ visuz esset ei q⁹ rapt⁹ in spũ eẽt ante sũmũ iudicẽ ⁊ dyabolus eũ de mult⁹ accusaret q̃rẽti dyabolo vñ crederet hr̃e regnũ eternũ. rñdit. Scio q⁹ merita mea ad hoc nõ sufficiũt: sed dñs me⁹ ihs chr̃s est ꝺsubstãtialis dei fili⁹. cui ꝺpetit iure hẽditario. Itẽ ꝺpetit ei iure emptiõis: q⁹ emit illud sanguine suo altero iure sibi ꝺtẽt⁹. altero iure de mia sua illud mihi donat. Q̃ audiẽs dyabol⁹ ꝺfusus recessit. ¶Duodecimũ q̃ dissuadet desperationẽ est multiplex nocumẽtũ q̃ facit desperatio. Primũ ē q⁹ desperatio ē piculosa ifirmitas: spemẽs oẽz ꝺsolationẽ: refectionẽ ⁊ remediũ. Lõtẽnit etiaz desperãs seipsuz excutẽ a faucib⁹ draconis ifernalis. Lõtẽnit etiam exigere se a pfundo vitioz: ⁊ ĩuocare dei adiutoriũ. pſ. Oẽz escam abominata est aĩa eoz: ⁊ appropiauit vsq̃ ad portas mozt⁹. ij. reg. ij. An ignoras q⁹ piculosa sit desperatio. Diere. xxv. fact⁹ est dolor me⁹ ppetu⁹ ⁊ plaga desperabil⁹ renuit curari. Et. xxx. In sanabilis ē factura tua ⁊ pessima plaga tua. puer. xviij. Impi⁹ cũ in pfundũ venerit pctoz cõtẽnit ⁊ sequit̃ eũ obprobriũ ⁊ ignominia. Ecõtra spes clamat ad sũmũ medicũ sperãs ei⁹ adiutoriũ. Mich̃. vij. Ego aũt ad dñm aspiciã ⁊ expectabo deũ saluatorẽ meũ. Et. pſ. De pfundis clamaui ad te dñe. Scõz nocumẽtũ est: q⁹ desperatio facit hoiem excordẽ ⁊ ifirmũ q̃si mortuũ in tenebris ꝓ pctis. pſ. Sic̃ vulnerati dormiẽtes in sepulchris ⁊c̃. Epla biere. Sũt sic̃ mortui piecti in tenebris. Job. xv. Nõ credit q⁹ reuerti possit de tenebris ad lucẽ: circũspectãs vndiq⁹ gladiũ diuine. s. vltiõis. Et post. Nõ credat frustra erroze decepta q⁹ aliquo ꝓcio redimẽdus sit. Ecõtra spes facit hoiez fortẽ ⁊ magnanimũ. ysa. xl. Qui sperãt in dño mutabũt fortitudinem. pſ. In dño sperãs nõ ifirmabo. Tertiũ nocumẽtũ ē: q⁹ desperatio facit hoiez exosuz ⁊ displicẽ deo: q⁹ tractat ei⁹ bonitatẽ ⁊ mĩam. Sic̃ chaym q̃ dicebat. Maioz ē iniq̃tas mea q̃ vt veniaz merar. Ben̄. iiij. Diero. sup. pſ. ciiij. dicit q⁹ iudas plus peccauit q⁹ le suspẽdit desperans ⁊ mag⁹ deũ offendit: q̃ q⁹ eũ tradidit. Ecõtra spes facit deo placẽtẽ. Un̄. pſ. Bñplacitũ ē dño sup timentes eũ: ⁊ in eis q̃ sperãt super mĩa. Quartũ q⁹ desperãs est sordidus oĩ vitio expositus. Eph̃. iij. Propẽ cecitatẽ cordis ipsoz desperãtes semetipsos tradiderũt ĩpudicitie in operationẽ oĩs imũditie in auaritiã. Ecõtra spes ꝑetrat absolutionẽ remissiõis. Heb. x. Abluti aq̃ mũda teneam⁹ spei nr̃e cõfessionẽ. pſ. Saluauit eos q⁹ sperauerũt in eo. Quintũ est q⁹ desperatio aliq̃n ducit hoiez ad occisionẽ sui. Ut dicit Job. vij. Desperaui nequaq̃ vltra viuã. Et. x. Tedet aiaz meã vite mee. Ut achitophel q̃ disposita domo sua suspẽdio suiipi⁹ iterijt. ij. reg. xvij. Et Math̃. xxvij. Judas q̃ abiẽs laqueo se suspẽdit. Et vt herodes aschalonita q̃ voluit se occidere. Et pylat⁹ ⁊ nero desperantes q̃ manu ꝓpria sese occiderũt. spes adducit advitã glozie. plongat vitã nature. pſ. Sperent in te oẽs qui nouerũt nomẽ tuũ ⁊c̃. Sap̃. iij. Spes illoz ĩmortalitate plena est. Sertũ est q⁹ desperatio euellit hoiez ab omni bono spũali ⁊ eterno. ꝓs. Deus destruet te ⁊ euellet te de tabernaculo tuo ⁊ radicẽ tuã de terra viuẽtiũ. Job. xix. Quasi auulsa arbor ab stulit a me spem meam. Ecõtra spes plãtat ⁊ solidat ⁊ vuisicat in bono. Diere. xvij. Benedict⁹ qui ꝺfidit in dño: ⁊ erit dñs fiducia ipsius: ⁊ erit tanq̃ lignũ q̃ trãsplãtatũ est iuxta ꝑfluẽtes aquas ad humozẽ nutrit radices suas ⁊c̃. Et post. Nec aliq̃n desinet facere fructũ. Job. iij. Etiã si occiderit me sperabo in eũ. Et. xiiij. Lignũ habz spem q̃ si pscisuz fuerit rursuz virescit: ⁊ rami eius pullulãt. Septimuz nocumẽtũ est q⁹ desperatio ī infernũ impellit. ꝓs. Ascendũt vsq̃ ad celos ꝑsumendo: ⁊ descendunt vsq̃ ad abyssos desperando Job. xvij. In profundissimum abyssi descendẽt omnia mea. Econtra spes eleuat vsq̃ ineternũ. pſ. Letentur omnes qui sperãt in te ineternum exultabunt ⁊c̃. Sap̃. iij. Spes illoruz ĩmortalitate plena

est ysa.xxvj. Speraſtis in domino in ſeculis eternis.

¶Liber tertij. Pars ſeptima. Incipit.

¶De auaricia. DIS. I.

¶Onſequēter ꝯſiderādus ē de ḡnto vitio capitali qđ eſt auaricia. Et ꝓmo vicēdū de auaricia. Scđo de ꝓdigalitate. De auaritia vo ꝓmo vicēdū ē in generali. Scđo in ſpeciali. De auaricia ī gñali ꝯſiderāda ſt̄.v. Prio videdū eſt qđ ſit. ⁊ vñ dicaſ. ⁊ vtr̄ ſit petiñ. Scđo vtr̄ ſp ſit petiñ mortale. Tertio vtr̄ ſit petiñ carnale vl̄ ſpuale. Quarto de filiab⁹ ei⁹. Quinto q̄ mouere debēt ad h̄ vitiū deteſtādū. ¶Circa ꝓmū ſciēdū q⁹ auaricia ſm tullīū eſt īmoderatus amor habēdi. vel īmoderatus amor pecunie. Itē ſz al duinū. Auaricia ē nimia acquirēdi. habēdi. retinēdiq; cupiditas. Dicit aūt auaricia q̄ſi auiditas auri ⁊ auarus q̄ſi auri auidus. Uel dicit auaricia ab aueo aues. qđ ē cupio cupis. vnde dicit auaricia q̄ſi auiditas eris. Ex his ꝑz vtr̄ auaricia ſit peccatū. In q̄buſcunq; enī bonū ꝯſiſtit in debita mēſura. neceſſe ē q⁹ ꝑ exceſſum vel diminutionē illius mēſure malū ꝓueniat. In oīb⁹ aūt q̄ ſunt pp finē bonū ꝯſiſtit in quadā mēſura. Nā ea q̄ ſūt ad finē neceſſe ē cōmēſurari ſuni. ſicut medicina ſanitati. Sic̄ ꝑz ꝑ ꝓbz in.j.polit. Bona aūt exteriora habēt rationē vtiliū ad finē. Unde neceſſe ē q⁹ bonū hominis circa ea ꝯſiſtat in quadā mēſura. dū. ſ. hō ꝑz aliquā mēſuraz querit habere diuitias exteriores ꝓut ſunt neceſſarie ad vitā eius ſm ſuam conditionem. Ideo in exceſſu huiuſmodi menſure conſiſtit peccatum. dum ſcilicet aliquis ſupra debitum moduz vult eas vel acquirere vel retinere quod ꝑtinet ad rationē auaricie. que diffinit eſſe īmoderatus amor habendi. vnde patet q⁹ auaricia eſt peccatū. Sciendum autē q⁹ auaricia poteſt ꝓpriare īmoderantiā circa res exteriores dupliciter. Uno modo immediate quātū ad acceptionē vel ꝺſeruationez ipſaꝝ vt. ſ. homo plus debito eas acquirat vel cōſeruet. ⁊ ſm hoc eſt directe peccatū in ꝓrimū. qz in exteriozibus diuitijs nō poteſt vnus homo ſuperabundare niſi alter deficiat. qz bona temporalia non poſſunt ſimul poſſideri a multis. Alio modo pōt ꝓpriare īmoderantiā circa interiores affectiones quas quis ad diuitias hz.puta q⁹ īmoderate aliqs diuitias amet aut deſideret aut delectet in eis. ⁊ ſic auaricia eſt peccatū hoīs in ſeipſum qz per hoc deordinat eius affectus. licet nō deordinet corpus. ſicut per vitia carnalia. Ex conſequēti autē eſt peccatū in deū ſicut ⁊ oīa peccata mortalia inquātū homo ꝓpter bonū tēporale cōtēnit eterna. Item ſciendum q⁹ auaricia ſm ꝓpriaz rationē habet obiectuz ſpeciale. alia eniz eſt ratio boni vtilis. ⁊ alia boni delectabilis. diuitie aūt ſm ſe habēt rationē vtilis. appetunt enī inquātuz in hominis vſum cadunt. ⁊ ideo ſm hanc ꝯſiderationē eius ꝓpriā auaritia eſt ſpeciale peccatū. inquātū. ſ. auaricia dicitur īmoderatus appetitus habendi poſſeſſiones que nomine eris vel pecunie deſignatur. Uerū quia verbū habendi ſm primā ipoſitionē ad poſſeſſiones ptinere videt. quarū totaliter ſumus domini. ⁊ inde ad multa alia derivat. Sicut dicit homo habere ſanitatē. ẏrozem. veſtimentū. ⁊ alia huiuſmodi ſicut dicit in ꝓdicamētis per conſequēs etiā nomē auaricie ampliatū ē ad omnē inordinatū appetitū habēdi quācūq; rē. Sicut dicit Brego. in quadā homel. q⁹ auaricia ē nō ſoluz pecunie. ſed etiaz ſcientie ⁊ altitudinis. cum ſupza modum ſublimitas ambitur. Augu. in libzo de libero arbi. Auaricia que grece phylargiria dicit nō in ſolo argento ſed in omnibus rebus que inordinate appetunt intelligenda eſt. Item ſciendū q⁹ auaricia importat īmoderantiā quandam circa diuitias dupliciter. Uno modo īmediate circa ipſaz acceptionē ⁊ cōſeruationē diuitiarum. inquantuz ſcilicet aliquis inquirit pecuniaz vltra debitum aliena ſurripiendo vel retinendo. ⁊ ſic opponit iuſticie. ⁊ hoc modo accipit auaricia. Ezech.xxij. vbi dicit. Principes eius ī medio eius quaſi lupi rapiētes ꝓdā ad effundēdū ſanguinē. ⁊ auare lucra ſectando. Alio mō importat īmoderantiā circa interiores affectiones diuitiaruz. puta cum quis nimis amat vel deſiderat diuitias. aut nimis delectatur in eis etiā ſi non velit rapere aliena. ⁊ hoc modo auaricia opponit liberalitati que moderat huiuſmodi affectiones vt dictū eſt. ⁊ ſic accipitur auaricia. ij. cozin. ix. Preparāt repromiſſaz benedictiones hāc eſſe ſic q̄ſi benedictionē non q̄ſi auaricia glo. vt. ſ. ſoleant ꝑ dato ⁊ paz ſit qđ vaſ. ¶Circa ſcđz. ſ. vtrū auaricia ſemp ſit peccatū mortale. dicēdū q⁹ auaricia dicit dupliciter. Uno modo ſm q⁹ opponitur iuſticie. ⁊ ſic ex genere ſuo eſt peccatū mortalē. ⁊ ſic ad auaritiā ptinet q⁹ aliqs iniuſte capiat vel retineat res alienas: qō ptinet ad rapinā ⁊ furtū q̄ ſunt petā mortalia. vt infra dicet. In hoc tñ auaritie genere ōtingit eſſe veniale petiñ ꝓpter impfectionē actus. vt dicet ibidē. Alio mō pōt accipi auaritia ſm q⁹ opponit liberalitati. ⁊ ſm hoc ipoztat inordinatū amoꝛē diuitiarū. Si ergo intātuz amoz diuitiaꝝ creſcat q⁹ ꝓferat charitati. vt ſi ꝓpter diuitiaꝝ amorem aliquis nō vereat facere cōtra amoꝛē dei ⁊ ꝓximi. ſic auaritia erit peccatū mortale. Si aūt inordinatio amoris īfra hoc ſiſtat. vt. ſ. hō q̄uis ſupſtue diuitias amet nō tñ ꝓfert earū amoꝛē amori diuino vt. ſ. ꝓpter diuitias nō velit aliqđ facere ōtra deū vl̄ ꝓximū. ſic auaritia eſt peccatū veniale. Unde ſup illud. j. cozin. iij. Si quis ſupedificat ſup hoc fundamētū lignū fenū ſtipulā ⁊c. dicit glo. q⁹ lignū ſenū ⁊ ſtipulā edificat ille qui cogitat que mūdi ſūt quō placeat mūdo: qō ptinet ad peccatū auaritie: ſed iſte nō peccat mortaliter: ſed venialiter. De eo nāq; dicit hic cū ſalu⁹ erit. ſic tamē quaſi p ignē. ¶Circa tertiū vtrū auaritia ſit peccatū carnale vel ſpirituale dicēdū q⁹ ſpirituale peccatū eſt. Qđ declarat ſic. Petā nempe in affectione ꝯſiſtūt. oēs aūt affectiones aīe ſiue paſſiones terminant ad delectatiōes ⁊ triſticias: vt patet ꝑ ꝓbm in.ij. ethy. Delectationū autē q̄dā ſūt carnales quedā ſpuales. Carnales q̄dē delectatōes dicunt que in ſenſu carnis cōpleni. ſicut delectationes ciboꝝ ⁊ venereoꝝ. Delectationes vero ſpuales que cōpleni in ſola anime apprehēſione. Illa vero peccata dicunt carnalia: q̄ pficiunt in carnalibus delectationib⁹. Illa vero dicunt ſpualia que pficiunt in ſpiritualibus delectatiōib⁹ abſq; carnali delectatōe ⁊ hmōi ē auaritia. Delectat enī auarus in h̄ q⁹ ꝯſiderat ſe poſſeſſoꝛē diuitiaꝝ. ⁊ ideo auaritia ē peccatū ſpuale. Sciēdū enī q⁹ qz auaritia eſt circa obiectū corpale. tñ in eo q⁹ nō querit delectationē corpalē: ſed ſolū animalē. ꝓout ſcz homo delectat in hoc q⁹ diuitias poſſideat. ⁊ ideo nō eſt peccatū carnale: rōne tñ obiecti mediū eſt inter petā pure ſpiritualia que querūt delectationē ſpuālē circa obiecta ſpualia. ſicut ſuꝑbia ē circa excellentiā. ⁊ vitia pure carnalia q̄ querūt delectationē pure corpalē circa obiectū corpale. ¶Circa quartū. ſ. de filiab⁹ auaritie. Sciendū q⁹ Greg. xxxj. moꝛ. Aſſignat ꝓditionē fraudē. fallatiaz. piuriū. inquietudinē. violentiā. ⁊ cōtra miſericordiā. obdurationē cordis. Quarū numerus ſic apparet. Nā filie auaritie dicunt vitia que ex ipſa oriunt: ⁊ ꝓcipue ſm appetitū finis. Quia vero auaritia eſt ſuꝑfluus amoꝛ habendi diuitias. ideo in duob⁹ excedit. Primo enī ſuꝑabundat in retinendo: ⁊ ex hac parte oritur ex auaritia. obduratio cōtra miſericordiā quia. ſ. coꝛ eius per miſericordiā nō emollitur vt de diuitijs ſubueniat miſer. Secūdo ad auaritiā ptinet ſuꝑabundare in accipiendo: ⁊ ſm hoc auaritia poteſt cōſiderare dupliciter. Uno modo ſm q⁹ eſt in affectu ⁊ ſic ex auaritia oriť inquietudo: īquātū ingerit homini ſollicitudinē ⁊ curas ſuꝑfluas. Auarus enī non impleť pecunia: vt dicitur Eccls.v. Alio modo poteſt cōſiderari in effectu: ⁊ ſic in acquirendo aliena vtitur aliquādo vi. quod ꝑtinet ad violentias: quādoq; autē dolo: qui quidē ſi fiat in verbo erit fallacia q̄tū ad ſimpler: verbū. piuriū autē ſi addat cō firmatio iuramēti. Si aūt dolus ꝓmittatur in opere. ſic q̄tū ad res erit fraus. q̄tū ad ꝑſonas ꝓditio: vt patet de iuda qui ex auaritia ꝑdidit cbm. Nec mireris ſi iſte ponunt eē filie auaritie. cū tñ ꝓditio. fraus. ⁊ fallacia opponunt ꝓdētie. piuriū religioni. inquietudo ſpei vel charitati. que ḡſcit in amato. violētia opponit iuſticie obduratio cordis mīe: ⁊ ſic hec oīa nō videnť ad auaritiā ptinere. Sed ſciēdū eſt q⁹ nō oportet filias alicui⁹ vitij capitalis ad idē genus ptinere: qz ad finē vnius vitij poſſunt ordiari petā alteri⁹ generis. Aliud eſt enī aliqō vitiū hr̄e filias ⁊ hr̄e ſpecies. Itē nota q⁹ iſido. ponit. ix. filias auaritie: q̄ ſunt mēdaciū. fraus. furtū. piuriū. turpis lucri appetit⁹. falſa teſtimonia. violētie. ibūanitas: ⁊ rapacitas. Sed iſte noue reducunt ad ꝓdictas. Nā mēdaciū ⁊ falſuz teſtimoniū ōtinent ſub fallacia. falſuz enī teſtimoniū eſt q̄daz ſpecificatio mēdacij. Sicut furtū eſt q̄dā ſpecificatio fraudis. Uñ ſub fraude cōtinet. Appetit⁹ aūt turpis lucri ptinet ad īquietudinez. Rapacitas autem pertinet ad violentiam cum ſit ſpecies eius. Inhumanitas autem eſt idem qō obduratio contra miſericordiam.

¶De deteſtatione auaritie. DIS. II.

¶Circa quintū ſciendū q⁹ multa nobis ſuadēt ⁊ cuidēter oſtendūt peiñ auaritie ſūmope fugiēdū Primo quidē hoc oſtendit nature ꝺditio. Secūdo exemploꝝ inſtructio. Tertio mortis meditatio. Quarto dānorū incurſio. ¶Prio inq̄ h̄ oſtendit nāe ꝺditio duobus modis. Uno mō terrenis celeſtia ⁊ tpalib⁹ ſpualia ꝓponēda. Sicut ꝑz q⁹ nā ſuꝑponit terram omnib⁹ elementis ⁊ eam vedit cōculcandaz: ſed aua-

ricia terrena celestibus. & temporalia spiritualibus anteponit. Diui
tias supponēdas & calcādas notat hoc q̄ p̄mittui fideles ad pedes
aplōr̄ diuitias ꝓiiciebāt. Act. iiij. de ioseph cyprio ī fine. c. Ibi glo.
Calcādū esse docet natura q̄ pedib⁹ subdit aplōr̄. Alia rationis se
des dei est. terra scabellū pedū eius. Mirū q̄ h̄ celū q̄ē materiali
ter dignius terre supponit auaricia. de quo celo vt dicit Bern̄. non
solū dixit vt faceret. sz pugnauit vt acq̄reret. occubuit vt redimeret.
Natura gressibiliū q̄ terrā calcat. volatiliū q̄ a terra se eleuat. vege
tabiliū. seminū. plantaꝝ & arbor̄. que itrusa in terra ab ea egredium
tur. & rursuz erigunt & extēdunt. germināt. frondēt. flozent. fructifi
cāt. & ramos dilatāt. natura humana quā nā erexit ad sydera. Alio
mō hoc oñdit naturalis ꝺditio ex nobilitate sue cōicatiōis. natura
liter enī supiozes creature bonitatē cōicant iferiozib⁹. Sicut sol lu
cē suā cōicat lune & stellis. & sol luna & stelle lucē suaz & virtutē cō
municāt istis iferiozib⁹. Ignis claritatē suā & calozē. & aer lumen a
sole receptū. & lucerna splēdozē circūquaq̄ diffundūt. Unde domi
nus Math⁹. v. Nemo accēdit lucernaz & ponit sub modio. sz super
cādelabrū vt luceat oībus q̄ in domo sunt. Fons nobilis quo plus
haurit̄. tāto melioz & sapidioz efficit̄ ei⁹ aqua. pythagoras. Et vna
face si plura lumina succēderis: nullū dānū p̄incipali materie gene
rabis. q̄ facultatē accipit plus lucēdi. quotiēs causas inuenit plus
p̄stādi. Silr sciētia quāto plus fuerit distributa. tāto maius recipit
incremētū. Est. n. sciētia nobilis aīe possessio. q̄ distributa p partes
suscipit incremētū. & auaꝝ ꝺdignata posse fozē si nō distribuit̄ ela
bit̄. hec igit̄ antedicta sua cōicabilitate & liberabilitate detestantur
auaritiā. qz bona q̄ possidet nō cōicat sz retinendo ꝺgregat & coar
tat. Aug. Ois res q̄ cū dat nō minuit̄ sz augef si non dat cū habeat
nōdū habeat quō habēda ē. Scō peccatū auaricie detestādum
oñdit exēplor̄ instructio. h̄ chr̄s verbis & exēplis docuit & monuit
esse vitādū. Luc̄. xij. Uidete & cauete vobis ab omni auaricia. Ma
thei. v. Nolite possidē aur̄ neq̄ argētū neq̄ pecuniā &c. Qui cū eēt
diꝰ oīuz & a deo ostitut⁹ hēs vniuersoz voluit pauptatē extremaz
& mēdicitatē assumere. adeo vt aquā cuius cōis ē vsus mēdicaret.
Joh⁹. iiij. & nō bret vbi caput reclinaret. Math⁹. viij. Oō & sui fecerūt
& docuerūt facē discipuli vbis parie & exēplis sicut ab ipso fuerunt
edocti. Unde oīa arbitrati sunt vt stercora. phyl. iij. Et Math⁹. xix.
Ecce nos relinq̄m⁹ oīa &c. Dñs ēt p̄cepit morsi vt eligeret viros po
tētes & timētes deū. & q̄ odirēt auariciā Exo. xviij. Jtē h̄ idez docet
sapiētia pr̄oz. ait enī plato. Nō ē dign⁹ deo q̄ opes nō cōtēpserit.
Ideo pr̄bi vt sapiētiā acq̄rerēt. cui⁹ melioz ē acquisitio negociatiōe
auri & argēti diuitias & occupatiōes terrenas ꝺtēpserūt vt sapiētie
liberius vacarēt. Ut pz in bzagmānis. q̄ fuerūt nudi sapiētes vten
tes gramine ꝓ lecto. siluis ꝓ tecto herbis & radicib⁹ ꝓ alimēto. aq̄
fluminis ꝓ sitis medicamento. Jtē Piero. de quodā pbo refert. q̄
cū ad philosophandū ꝓficisceret athenas. magnū pōdus auri secū
ferēs ꝺsideras q̄ nō posset simul possidere aurū & vtutes. illud a se
ꝓiecit dicēs. O diuitie abite ꝓcul a nobis. Aliud exēplū de dyoge
ne q̄ in dolio degēs locupletē ducebat pauptatē. ad quē q̄daz aulī
cus cū mūdaret olera sua accedēs ait. Tu cū sapiēs pbs sis si mihi
credidisses & regib⁹ seruire voluisses nō olera tua lauares. sz ī aula
la sūm⁹ princeps mecū maneres. Cui rndēs ait. Et si mihi credidisses
& pauptate mediocrē vti voluisses. nō oporteret te regib⁹ adulādo
mētiri. Dic ēt cū vidisset quēdā cū manib⁹ hauriētē aquā & bibere
ad fontē ait. Nesciebā nāz dedisse mihi cyphū. & puulū vas cū quo
aquā bibē solebat ad lapidē fregit. Tertiū q̄ dissuadet auariciā
ē mort⁹ meditatio. q̄ subito oīa aufert. Luc̄. xij. Ponit exēplum de
diuite q̄ dicebat. Aia mea multa bōa habes &c. Cui rndit dñs. Stul
te hac nocte aīaz tuā repetēt a te. nullas tibi dātes ꝺducias. & q̄ ꝺgre
gasti cui⁹ erūt. puer. xj. Nul pderūt diuitie in die vltiōis &c. Docta
defūctūq̄z leues nō comitāt opes. Eccl. xlj. O mors q̄z amara ē me
moria tua boi iniusto pacē habēti ī substātijs suis. Bern̄. Mūd⁹
inexorabilē ostituit ianitozē. s. mortē. q̄ de oīb⁹ reb⁹ nihil asportā
ri ꝑmittit. sz peccatū. nihil ē q̄ nūlla mort⁹ angustia poterit retine
ri. Aug. Auaricie morb⁹ nūq̄z melius cōpescit q̄z cū dies mort⁹ me
ditat̄. Piero. Facile ꝺtēnit oīa q̄ se semp cogitat moritur. Jtē Pie
ro. Si hēas sapiētiā salomōis & pulchritudinē absalonis. si fortitu
dinē samsonis. lōgeuitatē enoch. diuitias cresy. ptātē octauiani. fe
cūditatē in sobole gedeonis. agilitatē azael. strenuitatē iulij. succes
suz alexādri. delitias assueri. grāz tyti. q̄d tibi ꝓdest si caro deū vmi
b⁹ aīa demonib⁹ eū diuite epulone ꝺeternū cruciāda & cōcremāda.
Diuitie ēt reliquūt crudelib⁹ successozib⁹. Ad h̄ multa habēt exēpla
supra ō morte. Nota q̄ ī morte. oīa vt sōnū euanescūt. pō. Dormie
runt somniū su. &c. Quarto detestandā oñdunt auariciā dānozū
occasio vel incursio. Innumerabilia nāq̄z mala oriunt ex auaritia
in qua cā brevitatis possunt sub istis quattuoz ꝺprehēdi: q̄ sūt. In
firmitas abscīdēda. Fatuitas irridēda. Iniq̄tas detestanda. Cala
mitas formidāda. Primo quidē ex auaritia nascit̄ vel potius ipsa
est ifirmitas valde grauis & piculosa multas ꝺditiōes & circūstātias
malas habēs. Eccs. v. Est ifirmitas pessima quā vidi sub sole diui
tie ꝺgregate in malū dñi sui. Periculosa quidē est: qz ducit in mul
ta picula. sicut piclitātes in mari vehemēter adherēt bis q̄ possunt
apprehēdere. sic auari amoze fortissimo tpalib⁹ adherētes peūt cuz
eis. Eccl. iij. Qui amat piculū pibit in illo. Auari etiā sunt in p̄senti
in piculis fluminū latronū & genere ex gēte &c. vt dicit. ij. cozin. xj.
qz p ignē & aquā & fures & alia multa piclitant istis cū ipsis reb⁹. &
ptinēt oia ista. Seneca. Uidet pauper & suspicat furē: videt diuitē
& suspicat pdonem &c. Poeta. Impiger extremos curris mercator
ad indos. Per mare pauꝑē fugiēs p saxa p ignes. In vitiispa. Sic
nemo pōt nocere eū qui iurta impatozē est. sic nec dyabol⁹ aīam q̄
appropinq̄t deo: cui⁹ aūt sensus huc atq̄ illuc diuersus est & vtē fa
cillime: aīaz illi⁹ inimic⁹ in diuersas passiōes ducit. Jtē piculosa ē:
qz multi hac laborāt qui nesciūt. iō remediū nō q̄rūt. Seneca. Ini
tiū salutis ē noticia pcti: qz qui se peccare ignorat coꝛrigi non vult.
Seneca. Nemo se auaꝝ itelligit nemo cupidū ideo ad sanitatē dif
ficile ꝓuenim⁹ qz nos egrotare nescim⁹. Jtē piculosa: qz multos in
uolut: oēs vez hēdes & successozes ad quos hmōi diuitie deuoluū
tur. Jtē piculosa: qz ꝓcessu tpis nō mīuit̄ sed augef. Seneca. Ava
ritia mōstro silis est q̄ in senib⁹ inuenescit. Jtē hec ifirmitas nō so
lū est piculosa: sed etiā valde grauis multiplici rōne. Primo qz red
dit boiez grauē nimis ad bene agēdū: vel grauē. i. pōderosum ad se
surſuz erigēdū & celestia iudicādū pō. Filij boiuz vsq̄quo gīui coz
de. Abac. ij. Jniq̄tas sup talētū plūbi. Cū enī tpalia sint terrena & iō
pōderosa nō est mirū si reddūt boiez ponderosuz. Abac. ij. Ue q̄ cō
gregat nō sua. Usq̄quo & aggrauat ō se dēsum lutū. Hoc est p̄mū
signū ifirmitatis qū hō se sentit plus debito pōderosuz. Adeo aūt
reddit boiez grauē q̄ sui ponder⁹ grauitate ipsuz ad inferioza defle
ctit: & quē de⁹ creauit erectū ad sydera ipsuz ad modū bestie incur
uat ad ifima: vt nihil velit cogitare: diligere: loqui: vl sapere nisi terre
na. Seneca. Cetera aīalia de⁹ piecit ad pastū boiez erexit ad sydē
ra. Ouidi⁹. Pronaq̄z cū spectēt aīalia cetera terrā. os hominī subli
me dedit. ysa. lj. Dixerūt aīe tue. īcuruaꝛ vt trāseam⁹. posuist⁹ vt ter
rā corp⁹ tuū q̄si viā trāseūtib⁹. s. adherēdo terrenis. Glo. Nisi te in
curuauer⁹ dyabol⁹ sup te ptātē nō habebit. Dyabol⁹ facit de boie
sicut lup⁹ de puero quē nutrit in spelunca qui cū fm nām ꝺditiōis
humane vult se erigere sup pedes suos surſuz ad sydera lup⁹ nutri
tor ei⁹ cauda pcutit eū in capite vt ad terraz more bestiali se ꝓster
nat. pō. Oculos suos statuerūt declinare in terrā. Eccl. x. Proiecit ī
terrā intima sua. cordis. i. amoris & affectōis sue: qz vbi ē thesaur⁹
tu⁹ ibi est & cor tuū. Sic igit̄ patet q̄ auaritia est ifirmitatū grauis
q̄ reddit boiez grauē. i. sūmope incuruat eū ad infima. Jtē dicit̄ in
firmitas grauis: qz difficilis ad curādū: qz quāto medicamētū ma
ius apponit̄. tāto magis ifirmitas augmentat̄: quia quo plus ad
dunt diuine tēporales cordi cupido: eo magis cupiditas adaugeꝛ.
Sicut quāto plura ligna igni apponunt̄. tanto in maiozē flāmam
erigit̄. Poeta. Crescit amor nūmi quātū ipsa pecunia crescat. Item
grauis est eius curatio: qz materia nimis adheret subiecto. sic quā
to materia morbi forti⁹ adheret mēbris vitalib⁹. tanto difficilioz ē
curatio morbi tēporales aūt diuitie nimis vehemēter adherēt cor
di auaro. & ideo vix ab eo possunt auelli. Sicut q̄ periclitant in ma
ri vel aq̄s currētib⁹ q̄cq̄d apprehēderint ita fortiter tenēt q⁹ nō pūt
eis auferri. Un̄ auari vix redeūt ad pn̄az. Eccl. Qui aurū diligit nō
iustificabit̄. Piere. viij. Apprehēderūt mēdaciū & nolierunt reuer
ti. Sunt enī similes accipitri impinguato: qui nō vult redire ad ma
nū reuocātis. licet ostēdat ei carnes rubeas. Jtē similes sunt gallī
nis que dicunt esse surde in augusto qz pastū inueniunt abundan
tem. Piere. xxij. Locutus sum tibi in abūdātia tua & dixisti nō audi
am. Jtē grauis est eius curatio: qz materia morbi nimis est veneno
sa. Cū enī tēporalia male acquirunt oībus scienter vtēnt⁹ sunt ve
nenū: vel qui nimis amant: vel qui eis boies abutunt. Unde cū con
stantinus imperator ditasset ecclesias q̄ prius in tribulatōe fuerant &
maxima pauptate audita est vox dicēs. Hodie effusum est venenū
in ecclesia dei. Un̄ sicut cyconia nutrit pullos suos venenosis. sic
auar⁹ filios & vxoꝛ. Deut. xxxij. Fel draconū vinū eoꝝ &c. Silis ē
auar⁹ mitridati regi pōti q̄ obsessus a filio suo famatē se cū tota fa
milia dat⁹ epulis copiosis itoxicauit. Jtē grauis ē hui⁹ morbi cura
tio: qz ꝺtinua. Eccs. iiij. Un⁹ ē: & secōm nō hz: & tri labozare nō ceſsat
In die laborat cozpaliter operando In nocte vero mentaliter me
ditando & frequenter etiā somniando. Jtē hec infirmitas nō solu

ē ōtinua. ſz etiā pcuta. coz. n. auari ardet vt ignis. qz auaricia ignis eſt de quo pdouer. xxx. Ignis nūq̄z dicit ſufficit. Mich. vj. Adhuc ignis in domo ipij. z theſauri iniq̄tatis ꝛc. Ex h̄ ardoze ſequit ſitis inexplebilis z iſatiabilis. hic ē ſerpēs ſtatu adurēs q̄ quos percutie bat ardoze inextinguibili z ſiti inſatiabili occidebat. De auaro dici tur ꝑuer. xiij. Uēter ipioꝝ iſaturabilis. Et. xxvij. Infernus z pditio nūq̄z ſatiant. Sic oculi ipioꝝ inſatiabiles. De bufone dicit q̄ reſpi ciēs terrā z timēs q̄ nō poſſit ei ſufficere ītrat foueā ſuā. z cū pede pōderat terrā quā comedit. Eccī. xiiij. Inſatiabilis ē oculus cupidi Berñ. Nō plus ſatiabit oculus auari auro q̄ coꝛpus aura. Unde ſm Gregō. Auarus p̄ hidropicū dēſignat. Itē hec īfirmitas ē gra uis ꝑpter diuerſas curas ſollicitudinū q̄b⁹ pungit affligit z quaſi cozrodit coz auari. Eccs. ij. Peccatoꝛi dedit deus afflictiōez z curā ſuperfluā vt addat z ogreget. Eodē. v. Lūctis dieb⁹ vite ſue comedit in tenebris z in cura multa atq̄z triſticia. pbs. Pecunia auaro ſup pliciū ē. pfuſo deus. patricidiū. pditoꝛi. Matth. xiij. luc. viij. dicun tur diuitie ſpine Greg. Profecto ſpine ſūt qz aculeis ſollicitudinuz mēte lacerāt z pūgūt coꝛda auaroꝝ. Sūt vt nuces vmiculoſe a ver mib⁹ cozroſe. vt quedā nuces Indie de q̄b⁹ in hiſto. trāſmarina di cit. q̄ ſūt ad modū capitis būam groſſe. z apte inueniunt plene ſer pentib⁹ mozdacib⁹. i. curis malis. Sūt vt poma ſodomoꝝ plena fa uilla. Hec cure nō ſinūt eos dormire. Eccī. ij. Lūcti dies eius laboꝛi bus z erumnis pleni ſūt. nec ꝑ noctē q̄eſcit. ¶ Ad hoc facit exēpluz dꝛogenis pbi. q̄ cū in via poꝛtaret pecuniā z eā ſuppoſuiſſet capiti ſuo vt dormiret aduertit furē ſollicitū quō eā furaretur dormiēti. Lū aūt ipſe ꝓe ſollicitudine ſomniū amiſiſſet ſciēs appꝛopinquā tē furē ꝓiecit ei pecuniā. dicēs. Tolle miſer pecuniaz z ꝑmitte me dormire. Lū q̄dā dines maneret iuxta cuiuſdā pauperis domuz. z poſt cenā ſue delitias ītraret lectū ſuū delicatū z molē vt q̄ſceret. occupatus diuerſis curis irruētib⁹ diuerſoꝝ bonoꝝ ſuoruz q̄ habe bat in diuerſis locis. cū nō poſſet dormire audiebat pauperez poſt cenā parcā z laboꝛē diurnū in lecto duro ſuauiſſime q̄eſcētē z ſola tiū q̄ habebat cuz puero ſuo z vxoꝛe. Qui inuidēs eius q̄eti ſurre xit ante diē z apto hoſtio paupis ſuſpēdit in eo burſaz plenaz pecu nia q̄ excitatus in mane cū vellet egredi domū cadētē pecuniā rece pit. z cū diu deliberaſſet q̄d inde faceret. timēs ne vel vxoꝛ vel alius ipam furaret ei. finxit ſe pati in renib⁹ occultās eā ſub lecto ſuo z iacēs ſupza. nō valebat dormire de nocte ꝓe ſollicitudine q̄d de ea faceret. Lūt aūt dines quereret ab vxoꝛe pauperis q̄d vir ſu⁹ habe ret q̄ nō audiebat vltra cantās. z illa aſſereret q̄ pateret in renibus ait. Ego veniā z curabo eū. Et accedēs z pecuniā ſuā repetēs ipam ſecū depoꝛtauit. z reſtituta ē pauperi quies ꝓiſtina ſanitas z iocū ditas cū ſomno. Bene igit⁹ diuitie dicunt ſpine. ꝑuer. xxiiij. ꝑ agrū pigri boſs trāſiui z ecce totū repleuerāt vrtice. coopuerāt ſuꝑficiez eius ſpine ꝛc. tū vt dicit Job. xxx. Filij ſtultoꝝ z ignobiliū eſſe ſub ſentib⁹ delitias reputabāt. Sūt cōtrarij auib⁹ lucis q̄ in nidis ſuis ſpinas habēt exteri⁹. mollicie iteri⁹ vt ibi ſuauiter q̄eſcāt. Econtra ipſi hñt mollicie veſtiū extra cū diuite epulone. ītra ſpinas remoꝛ ſionū z tñ ſūt vt ruſtici q̄ neſciūt quieſcere in molli lecto ꝛſciētie. ſz in aſperitate remoꝛſionū q̄uis ꝑpter ꝛſuetudinē z mozā in pecca to auaricie nō ſentiūt. Piero. Supflua cura ē in his reb⁹ coz appo nere q̄ cū anguſtia redeūt z obrēta paruo tpe ſubſiſtūt. ſubſiſtētes ſollicitudinē īgerūt. in q̄b⁹ eſt ſita coꝛꝛuptio. falſa delectatio. vā de ceptio. poſſeſſe onerāt. amate inq̄nāt. amiſſe excruciāt. Berñ. Deſi dera bonuz tempoꝛale ſemp ex ipſo deſiderio toꝛqueberis. Omne bonum tempoꝛale oꝛiginem habet a pena. Idem. Sicut ſpine de generant que non pungunt. ſic diuitie que non affligunt. Item gra uis eſt. qz inoꝛdinatū efficit appetitū. qz auarus appetit nociua. ſi cut febꝛicitans appetit vinū. carnes z huiuſmodi que ſibi ſunt con traria: ꝑuer. i. Uſq̄ quo paruuli diligetis infantiā. z ſtulti ea q̄ ſibi noꝛia ſunt cupient. appetūt laqueos quibus capiunt. j. thi. vj. Qui volūt diuites fieri incidunt in tentationē z in laqueuz dyaboli z in deſideria multa inutilia z nociua. Berñ. Uidi ego q̄nq̄z viros quo rū ꝓmus buccis tumētibus marinā maſticabat arenam. Secūdus ſulphureo aſtans lacui exalantē teterrimuz fetidiſſimūq̄z geſtiebat haurire vapoꝛē. Tertius fornaci incubans vehemēter accēſe mican tes ſcintillas dyantibus ex opere faucibus ſetabat. Quartus ſupza pinnaculū tēpli reſidens leuioꝛis aure ſpiritū aperto attrahebat oꝛe z in quo minus influere videret ipſe ſibi flagello ventū faciebat. ac ſi totū ſperaret aerē deglutire. Quintus ſeoꝛſum poſitus irridebat ceteros. Ipſe quoq̄z irridēdus maxime. ꝓꝓrias eniz carnes incre dibili quodā ſtudio ſugere laboꝛabat. nūc manū. nunc brachium. nūc alias applicās oꝛi ſuo. Miratus cauſam ſciſcitans a ſingulis. vnā inquio eſſe repio. vtiq̄z validiſſimā famē. Tūc macilētiſſimas eoꝝ facies ōtemplatus recoꝛdabar. ꝓpt̄ie genētis miſerabiliter z vicētis. Aruit coꝛ meū q̄ oblitus ſuz comedere panē meū. Quid ꝑſunt vobis hec inquio: qz nō ſunt nāles cibi. famē magis ꝓuocāt q̄ extinguant. Per iſtos quinq̄ viros auari ogrue deſignant. ꝑ a renā vo fumū. vētū: z ſcintillas tpalia figurant: auarus q̄ ioꝛdinatū appetitū hz: qz deſiderat nociua. Itē qz faſtidit z refugit ꝑficua. i. cibū aīe q̄ eſt iuſticia. Job. iiij. Meus cibus eſt vt faciā voluntatē ei⁹ q̄ miſit me. Berñ. Panis aīe iuſticia ē z ſoli bñ q̄ eſuriūt illam q̄n ipſi ſaturabunt. Itē cib⁹ aīe ē vbū dei. Deut. viij. Nō i ſolo pa ne vivit hō: ſed in omni vbo ꝛc. Itē cib⁹ aīe eſt euchariſtie ſacramē tū. Joh. vj. Caro mea vere eſt cib⁹ ꝛc. Itē cib⁹ aīe eſt ōtēplatio di uine dulcedinis z eterne beatitudinis. yſa. lviij. Libabo te heredita te p̄ris tui Iacob. Iſtas delitias nō guſtat auar⁹ nec appetit: qz pa latū hz inſectū. Greg. Spūales delitie cū nō hñtur in faſtidio ſūt: cū vo habent in deſiderio. tātoq̄z a comedēte ampli⁹ appetunt: quāto ab eſuriēte ampli⁹ comedunt. Itē grauiſſima ē h̄ īfirmitas: qz coꝛ auari dilacerat z diuidit diuerſis cur̄ z anguſtijs: z facit triformez diuiſionē: qz ꝓmo diuidit coꝛ a deo q̄ ē vita aīe. yſa. lix. Iniq̄tates veſtre diuiſerūt inē vos z deū. Itē diuidit a ſeipſo: qz cū ſcriptū ſit Matth. vj. Ubi ē theſaur⁹ tu⁹ ibi ē z coꝛ tuū: q̄ theſaurꝝ ſuū hz hō in diuerſis locis: neceſſe eſt q̄ vna ꝑs eius ſit in vno loco: z ꝑs alia ī alio loco qz nō ꝑt totū eē ſil in plurib⁹ locis. Osee. x. Diuiſuz ē coꝛ eoꝝ nūc interibūt. Et. j. coꝛin. vj. Qui cū vxoꝛe eſt ſollicit⁹ ē q̄ ſūt mū di. quō placeat vxoꝛi: z diuiſus eſt. Itē diuidit coꝛ a ſubiecto. ꝓpio pō. Coꝛ meū dereliquit me. q̄diu egrotus bene ſentit coꝛ ſuū z hz ſecū coꝛ ſuū ſpes eſt de ꝑualeſcentia. q̄n vero coꝛ deficit deſperat: qz coꝛ eſt principiū vite cū deo. qui coꝛ perdidit: z vitā perdidit. De coꝛde auari facit dyabol⁹ ſicut fecit eiulmaddab de coꝛpe nabuch. patris ſui. In ſcholaſtica hiſtoꝛia dicit q̄ qz pater ſuus de beſtiali ſtatu redierat ad regnū: poſt mortē patris timēs filius ne rurſus re ſurgeret de ꝓfilio maleficoꝝ. diuiſit coꝛp⁹ p̄ris in q̄dringētas ꝑticu las z dedit totidē vulturib⁹: qz dixerunt ei malefici q̄ pater nunq̄z rediret quouſq̄z oēs illi vultures inſimul ꝑuenirent. In vitiſpatruz dixit quidā ſenex. Sicut nemo p̄t nocere eū q̄ eſt iuxta imperato rem. ſic nec dyabolus qui eſt ꝓpinqu⁹ deo: cui⁹ aūt ſenſus huc at q̄z illuc vertit facillime aīaz illius dyabolus in diuerſas paſſiones inducit. Diuidit auaritia mūdū filijs ſuis quattuoꝛ. ſicut q̄dā ruſti cus diuiſit pyrū. vnā quā ſolam habeat ī hoꝛtulo ſuo q̄ttuoꝛ filijs: quoꝝ q̄libet poſt mortē p̄ris totā volebat hr̄e: cuilibet enī totā lega uit. Primogenito dixit: lego tibi de piro mea qō ē ī ea viuū ac moꝛ tuum. Et alteri dixit: z tibi do viride z ſiccū. Tertio rectū z toꝛtum. Quarto gracile z groſſuz. Sic auaritia ꝓpt̄ie mūdū. Symoniaci hñt de mūdo vivos z moꝛtuos a quib⁹ z ꝓo quib⁹ recipiūt ſymonia cas exto: ſiōes. Predones z tyrāni accipiūt exactiones ab arentib⁹ pauperib⁹ z virētib⁹ locupletib⁹. Tertio aduocati vel iudices iniq̄ ob iniuſtas cauſas z iuſtas habētib⁹ quos ſeducūt z a quib⁹ dona accipiūt. Uſurarij accipiunt a magnis z paruis. groſſis z gracilib⁹ clericis z laycis. ruſtic⁹ z militib⁹. Secūdo auaritia eſt valde ma gna ſtulticia: z auar⁹ manifeſte ſtult⁹ apparet in mult⁹: ꝓmo q̄dem noria cupiēdo: nā moꝛte febꝛicitantis appetit ſibi ꝛꝛaria z nociua ꝑuer. j. Stulti ea q̄ ſibi ſunt noria cupiēt. ſ. laqueos q̄bus capti z li gati trahunt in ſemū ab infernalib⁹ ſaracenis. Sicut duct⁹ fuit ad alexādrū cyrus rex perſaꝝ: de quo dicit Oroſi⁹ q⁹ cū alexāder vicis ſet pſas: nec vellet eos ad pacē recipe niſi adduceret ei cyrū oīm ſu um vt de eo faceret q̄cquid vellet. Amici ſui fecerūt cathenas de au ro ſuo: quib⁹ vinct⁹ honoꝛabilit̄ duceret ad mortē. Itē auarus ac cēdit ignē quo oburat. yſa. l. Ambulate in igne quē ſuccēdiſtis vo bis. Itē ſpinas q̄b⁹ ſuccēdat. yſa. xxxiij. Spine ogregate igni ſuc cēdent. Itē fatuus eſt auarus in acq̄rendo: acq̄rit enī ſibi miſeriaz. inopiā. cecitatē. nuditatē. i. diuitias quib⁹ efficit miſer z paup⁹ z ce cus z nudus. Apoc. iij. Angelo laodicie dices: qz dines ſum z locu pletatus z null⁹ egeo: z tu neſcis qz tu es miſer z miſerabilis z pau per z cecus z nudus. Uere miſer eſt qz vt dicit pbs. Nihil infelici⁹ inſipiēte. fortunato. Jn p̄ſenti quidē miſer eſt: qz oēs miſerie turbi nū tempeſtatū z oīuz malox que rebus ſuis accidūt trāſeunt ꝑ coꝛ eius: vnde dicit ſe obruſtū grandinarū. tempeſtate ꝛuulſuz ſubmer ſuz: moꝛtuū z hmōi. In oīb⁹ iſtis miſerijs ipſe ſolus ē miſer: qz oī bus iſtis miſerijs ſil affligit: z ſibi ſoli nō miſereꝛ: nec ſuaz miſeriā recognoſcit. Aug. Quid miſeri⁹ miſero nō miſerāte ſe. pſ. in ꝑſona taliū. Miſer factus ſuz z curuat⁹ ſuz vſq̄ in finē tota die ōtriſtat⁹ ingrediebar. In futuro vo fiet incōpabiliter miſerioꝛ. Jac. v. Agite nūc diuites. plozate. vlulātes in miſerijs q̄ aduenient vobis. ꝑuer. xiiij. Miſeros facit pp̄los peccatū. Nota q⁹ ſicut beatus eſt qui hz quicq̄d vult: z nihil vult male. ſm aug. ita miſer eſt qui non habet

quicq̃d vult ⁊ multa vult male. talis est auarus. non hꝫ nec habere pōt q̃cq̃d vult. qz cupiditas ei⁹ ē ifinita. ⁊ multa ⁊tra volūtatē eius eueniūt. ⁊ quanto plura possidet. tāto plura ⁊tra coꝛ suū eueniūt. ⁊ ideo tāto miserioꝛ ⁊ tristioꝛ. ⁊ iō bene ⁊tristatus ⁊grediebar. Eccs. v. Lūctis diebꝰ vite sue comedit in tenebꝛis ⁊ in curis multis. ⁊ in erumna atq; tristicia. Eccī. xiiij. Nō satiabit oculus cupidi. ⁊ post Nō satiabit pane indigēs. ⁊ in tristicia erit sup mēsam suaz. vbi. s. sua ⁊sumunt. videt ei q⁹ ipse ⁊sumat. ⁊ q⁹ oēs comedētes sua co⁊medant eū totū. Itē miser est qz semp in laboꝛe supuacuo. Eccs. v. Laboꝛare nō cessat. nō satiant oculi eius diuitijs. Et idē. Quid p⁊dest ei q⁹ laboꝛauit in vētū. Itē miser ē qz semper in timoꝛe. Deut. xviij. Dabit tibi deꝰ coꝛ pauidū. tiebis nocte ⁊ die latrōes ⁊ pdōes. Beñ. Diues videt regē ⁊ suspicat pdonē: videt paupez suspicat eū latrōez. Job. xv. Sonit⁹ terroꝛ semp ī aurib⁹ ei⁹. ⁊ cū pax sit ifidias suspicat. Leuit. xxvij. Dabo pauoꝛē ī coꝛdib⁹ eoꝛ. terrebit eos sonit⁹ folij volāt. ysa. xxiiij. formido fouea ⁊ laque⁹ sup te q̃ habitatoꝛ es terre. Greg. Magna securitas nihil hꝫ ⁊cupiscētie secularis. nā dū ad terrā cōcupiscēdā coꝛ inhꝫat secuꝛ trāquillūq; esse non pōt. qz aut nō habita cōcupiscit vt bēat. aut habita mutuit ne amittat. ⁊ dū in aduersis sperat ꝓspa in ꝓsperis formidat aduersa. Am bro. Pauper in pecunia diues in ⁊sciētia. securius doꝛmit in palea q̃ diues in auro ⁊ purpura. Alexāder de seipso loquēs ait. Ego inter tumultus ⁊ formidines viuo. plurimos ex ipsis q̃ me custodiūt timeo: maioꝛ aūt ab amicis semp mihi metus ē q̃ ab hostib⁹ quos vereoꝛ coꝛ ⁊stipatione custodioꝛ. vieb⁹ totis varias gētes ꝓsequoꝛ ⁊ fatigo. noctib⁹ me somnus turbat ⁊ fatigat timeo enī ne q̃s inimicus repētinus ipetū in me faciat ⁊c. Itē stultus ē auarus in acq̃rendo qz acq̃rit inopiā. Job. xvi. Apprehēdet eū q̃si aqua inopia. ē enī inops multipliciter. primo q̃dē inops fine ope dei ⁊ fine deo ē. Augu. in libꝛo ⁊fes. Oīs copia q̃ deus meus nō ē mihi inopia est. qz vt dicit anselꝰ. Aīaz dei capacē nihil minus deo īplere pōt. ergo inops est qz fine deo ē. vel qz fine ope dei. qz ⁊fidit nō in deo. pō. Ecce homo q̃ nō posuit deū adiutoꝛē suū ſ sperauit in multitudine diuitiaꝝ suaꝝ. vnde cū dicet in moꝛte. Deꝰ adiuua me. rīdebunt ei demones irridētes eū. sicut rīdeūt illi de quo legit in vitis pa. Cū quidā heremita ītraret ciuitatē vt vēderet vasa. vidit diuitē laboꝛātē ī extremis in domo sua iacētē ⁊ dicētē ⁊. Deus adiuua me. ⁊ maximā multitudinē demonū ante ianuā eius accurrētiū ⁊ dicētiū ⁊ irridētiū. Nūc vis esse memoꝛ dei ꝑmo cū deficit tibi dies. nō ē tibi poꝛtio spei in hꝫ ⁊c. sicut posita sūt exēpla supꝛa de īferno. Est ēt inops fine ope pauper q̃b⁹ nec cōpatiē nec opitulat. vt diues epulo. Luce. xvi. ſz potius abominat eos. Eccī. xiij. Sicut abominatio ē superbo humilitas. sit execratio diuitis paup. Itez inops fine ope sui. q̃a diuitijs suis non iuuat se. nec ꝓuertit eas in vtilitatē suā. Eccī. xiij. Oculus cupidi īsatiabilis. Et post. Nō satiabit panez indigēs ⁊ in tristicia erit sup mēsaz suā. Pytagoꝛas phs. Bꝛeuis etatis ē nihil auaros de suo vti licere. Idē cuidam locupleti dixit. Stulte diuitie tue in te peūt pauꝓtiq; tibi sūt similes. cū bis esuris. sitis ⁊ algeS Fulgētius. Midas rex apollonie petijt vt q̃cq̃d tāgeret aur̃ fieret Quod cū obtinuisset munus in vltionē ꝓuersum est cū cibus ⁊ potus in auri naturā obꝛigescꝛet. Phs. auarus pecunie cūcta deputat. ⁊ se fami destinat. ⁊ tā stultus est vt sibi pdesse nō nouit. Itē inops est sine opibus materialibus quas nō possidet vt dñs. sed possidetur vt seruus. sicut supꝛa dictū est. vel qz cū bis eaz inopiā pati tur. vt supꝛa ꝓmo monstratū est īmediate ꝓ verba phoꝛ. Piero. Auaro tā deest q̃ habet q̃s q̃ non habet inops est in bis qz pecunia finita. cupiditas infinita. Seneca. Si vis te diuitē facere nō est pecunie adijciendū. sed cupiditati detrahendū. Itē in bistoꝛia bꝛagmānoꝝ legit q⁹ cū alexāder venisset latēter cū paucis ad siluā dandami bꝛagmānoꝝ dyascali vt videret ⁊ audiret nudi hoīs moꝛes ⁊ sapientiā. ⁊ inuenisset eū sup berbaz iacentez sub aꝛboꝛe inter alia multa q̃ dixit alexandro digna memoꝛie ait. Ferocissima pestis est cupiditas que solet egenos quos capit efficere. dū finē acq̃rendi nō inuenit sed magis quo fuerit locupletata mēdicat. Boetius. Permultis indigēt qui permulta possident. Seneca. Altera cupiditatū ex fine alterius trabit. cū habet messem quā cupiuit cupit habere vbi hoꝛreū reponat. ⁊ multa alia habita vindemia cupit habere vasa. ⁊ celaria. habito auro cupit habere arcam. ⁊ seraz. Sic ex vna cupiditate nascunt multe. Itē inops ē opibus spūalib⁹ q̃ sunt virtutes. ⁊ scientie. Sicut dicit dñs ep̃o laodicie. Apoc. iij. Dicis q⁹ q⁹ diues es. ⁊c. ⁊ nescis qz es pauꝑ ⁊ nudus. ⁊ est causa quia cupiditas pecunie est in aīa quā nō pōt replere res coꝛpalis. cū ipsa sit res spūalis. sicut nec rē coꝛporalē res spūalis vt non pōt replere arcam gr̃a aut sciētia. Ad hoc facit q̃ respōdit p̃dictus dādamus alexādro dicenti. Doce nos aliquid sapientie plenuz ait dandamus. Si ego volo acceptū a dño tibi offerre censuz: ipse non habes vbi tale munus capias. Impleuerunt enī animā tuā auide ac īmodice cupiditates. quō desiderio tuo satisfacere possiz: q⁹ totus mundus tibi seruiens explere nō potuit aut frenare. Et si oīa velis possidere tantūdē necesse est vt sola ad vltimū habeas quātū vides me iacentē occupare. Itē inops est qz fine opib⁹: qz vt dicit. Beñ. Cū opa bonoꝝ sequunt illos: opera maloꝝ sequunt illo: q⁹ ab operib⁹ mīe va cui sunt. Itē fatuus est in acq̃rendo: qz acq̃rit vnde efficiat cecus. Interponit enī terrā inter coꝛ suū ⁊ verū solē chr̃m. Aug. in ꝑsona auari. Desiderat ad tēporalia ⁊ obscuratus suz. pō. Repleti sunt q̃ obscurati sunt terre do. iniq̃ter. Thobias stercoꝛe hyrūdinuz excecat⁹ est: ⁊ auarus ex acquisitiōe tpalium que stercoꝛa sunt iudicio apli Phyl. iij. Oīa arbitratus suz vt stercoꝛa. j. mach. ij. Gloria hoīs stercus ⁊ vmis. Auarus filius est sedechie qui nabuch. ercecauit in reblata q̃ ītexetat. multa hec: ⁊ significat multitudinē bonoꝝ temꝓaliū: in qua excecant diuites vt nō videāt quid agendū. ¶ Qui daz magnus magister in lr̃atura habuit discipulū nobilē genere q̃ dicebat sepe coꝛā magistro suo q⁹ ēpi francie ceci erāt qui magistꝛ tātū clericū nō vocabant ad beneficia p̃bendaz. qui cū factus esset ep̃us: vocauit nepotes suos ad beneficia ecclesiastica magistro contēpto. Unde cū in quadā ꝓcessione clara luce esset: occurrit ei dict⁹ magister suus cū duob⁹ tꝛocijs succensis ⁊ cū causam hmōi facti requireret ait. Dñe hec ideo feci vt repellā a vobis cecitatē quā videbatis in alijs qui me nō vocabāt quā contraxistis ex acquisitiōe honoꝛis ⁊ diuitiarū: vt nō videatis in vobis diues q̃ō in alijs videbatis pauper ante ep̃atuz. Itē auarus nudus efficit: qz ſpoliatur oībus spūalibus bonis. ſ. veste gratie. gēmis virtutū: ⁊ thesauro glorie. Job. xxiij. Nudus est infernus coꝛā eo. i. coꝛ auari q̃ō ꝓparatur inferno qz satiari nō potest. Itē auarus stultus est in estimādo: qz tēporales diuitias esse veras estimat q̃ vere diuitie nō sunt: sed magis sophistice: ꝓpter q̃ō in scriptura sacra dicunt esse ventus fumꝰ vmbza somniū. Ecclesia. xxxiij. Somnia extollūt ipꝛudentes: sicut qui apꝛehendit vmbrā: ⁊ sequit ventū. sic qui attēdit ad visa mēdacia. Aug. Nōne oīa fum⁹ ⁊ vētus. nōne omnia trāseūt ⁊ currūt. Ue illis qui adherēt trāseuntib⁹: quoniā cū illis sit trāsibūt. Nōne oīa q̃si fumus ꝓeceps currēs in mare. Ue illis qui in bis ceciderūt quoniā cū bis in mare trabunt qz fꝛ Greg. Qui labēti ūnitit necesse est vt cū labēte labat. Sōniū dū somniat ⁊ verū esse putat ⁊ teneri manib⁹. statim deficit ⁊ nō inuenit. Dañ. ij. Nabuch. vidit somniū ⁊ sōniū fugit ab eo. sic ⁊ diuitie euanescūt vt somnia ꝓvelut vmbza fugiūt. Hoc bñ recognoscūt ipij in īferno. Sicut dicit Sap. v. Quid nobis ꝓfuit supbia ⁊ diuitiarū iactātia: q̃d ꝓtulit nobis: trāsierūt hec oīa tāq̃ vmbza ⁊c. pō. Dormierūt sōnū suū: ⁊ nihil inuenerunt. vi. di. ī mani. ſ. Petr⁹ alfon. dicit q⁹ diuitib⁹ accidit ī moꝛte sua sicut cuidā opiliōi q̃ habebat mille oues vt videbat ei in sōnio q̃s cū vellet vēdē: ⁊ quidā emptoꝛ vellet eas emē volebat ei ꝓ eis dare duo milia solidoꝝ. Cū aūt venditoꝛ nollet eas dare nisi ali⁹ ꝓ q̃libet oue denariū supadderet: ⁊ emptoꝛ asserēt nūmū vltra duos solidos se nō daturū: dū hoc mō litigarēt excitat⁹ vēditoꝛ vidit sōniū euanescē: ⁊ se oues dictas amittē ⁊ tūc clamauit accipe quālibz ꝓ duob⁹ solidis: ⁊ nihil ei valuit. ouibus euanescētib⁹ ⁊ emptoꝛe Sic diuites in moꝛte q̃ in vita nolūt dimittē paupibus vel deo tpalia ꝑ eternis nisi assit lucrū tpale: in moꝛte amittūt tpalia ⁊ eterna. Itē ad hoc ē exēplū de quodā cui p icātationē alteri⁹ videbat factē impatoꝛ. Cū aūt incātatoꝛ rogaret eū q⁹ de dignitatib⁹ suis aliquā ei daret: noluit ille aliq̃d sibi dare. ꝓp q̃ō icātatoꝛ offēsus exuflauit: ⁊ sic totū euanuit ac ꝑ hoc ille delusus īperiū ⁊ oīa de q̃b⁹ extollebat amisit. Itē auar⁹ stult⁹ ē in eligēdo: qz ꝑfert tpalia spūalibus. ⁊tēnēs spūalia ⁊ eterna ꝓ terrenis. Eccs. iiij. Unꝰ ē: ⁊ scōm nō hꝫ. nō filiū. nō fratrē. ⁊ tñ laboꝛare nō cessat: nō satiant oculi eiꝰ dicēs. cui laboꝛo ⁊ fraudo aīaz meā bonis. ſ. spūalib⁹ ⁊ eēnis: qz vt dicit Beñ. Stulti estimatoꝛes de mīmis maxīmā ⁊ de maximis mīnimā curā gerūt: plāgūt. n. amissionē tpaliū nō spūaliuz bonoꝝ aut eternoꝝ: ⁊ ad ea q̃ ad deū ptinēt tergū vtūt. Sūt mulieres plāgētes Adonidis moꝛtē q̃ fm gētiles oꝛ fuisse amic⁹ veneꝛ: ⁊ significabat pñtez ꝓspitatē quā amat luxuria ⁊ voluptas. Ezech. viij. Sūt siles vigintiq̃nq; viris q̃ adoꝛabāt ad oꝛtū solis. i. pñtis ꝓsperitatis vbis doꝛsis ad tēplū: qz auaritia pñtē rerū ꝓsperitatē ⁊ ad oziētē adorat deo ⁊ ecclesia ⁊ptis. ¶ Ad hoc fac q̃ō refert magister Herua⁹ius in libꝛo de mirabilib⁹ terraꝝ vbi dicit: q⁹ tpibus suis accidit q⁹ in ecclesia beati Ruffi valētinēsis oꝛoč. fuit q̃dā cellerarius q̃ adeo sollicitus erat curꝛ terrenis q⁹ frequēter omittebat officiū diuinū: ⁊ maxīe cū alij dicerēt post cibū. Miserē mei deꝰ. Ipe loco ei⁹ solit⁹

erat dicere. Laudate dñm oēs gētes. vt citius se expediret. ꝛ curis intēderet. Qui mox nus post multū tēpus apparuit cuidā fratri mirabiliter afflictus. ꝛ dixit cām esse sue gramissime ꝛ diutissime afflictiōis ea q̄ p̄dicta sunt. ſ. q̄ ꝓpter curas tales dei officiū ꝺtēnebat ſz dixit q̄ si p anni spaciū fratres sui eū iuuarēt oratiōnib⁹ ꝛ maxie missis ꝛ alijs beneficijs cōfidebat q̄ liberaret. ꝛ hoc intimaret ei si posset. Cū aūt frater ille intimasset alijs. ꝛ illi ei in supradictis p anni spaciū subuenissent. apparuit i fine anni dicto fratri cui ꝓius cū letu. vultu asserēs se eē liberatū a pena p suffragia dictoꝝ fratꝝ. Jſ qō lōge peius ē tpalia p̄fert deo. quē ꝓpter illa offēdere nō vereꝝ. ſi cut ifra patebit. Jtē tpalia p̄ponit sibi. q̄ sua tpalia vult hre bona. ꝛ de hoc totā curā gerit. Aug. Adeo cecitas mētis cōualuit ꝛ adeo obſurduit hō interius. vt oīa velit bona habere p̄ter seipſum. Quid ē qō nihil oīno rex tuaꝝ malū vis habere. nō vxorē. nō filiū. nō ſeruū. nō tunicā. nō caligā. ꝛ tu vis habere vitā malā. rogo te p̄pone vitā tuā calige tue. De pditiōe suoꝝ magis dolet auarus q̄ de pditiōe dei. ꝛ oēs passiōes rex suaꝝ pertrāſeūt p cor eius tāq̄ p clypeū De vestib⁹ suis mūdādis ꝛ curādis frequēter curā gerit. ac de ſotularibus sepe emēdandis. de aīa sua emēdanda per ꝺfessionē nō curat. Jtē ſtultus ē diſponēdo que nō sunt in sua ptāte. ſ. de tpib⁹ futuris ꝛ actionib⁹. Unde illi q̄ dicebat: Luce. xij. Aīa mea multa bona habes ꝛc. Destruā horrea ꝛc ait dñs. Stulte repetēt ꝛc. Jtē ſtultus est in reponēdo acq̄sita nō in loco tuto ꝺtra ꝺſiliū dñi Math. vj. Thesaurizate vobis thesauros in celo. nō i periculoſo. vbi fures ꝛ p̄dones ꝛ pericula sunt ifinita: p q̄ amittere cōgregata ibi necesse est. Bernardus. Nō ē tutū imo ſtultuz ibi thesauros reponere vbi cū indigueris non possis eos habere. Similis est auarus galline q̄ ibi ouā sua deponit vnde quotidie tolluntꝝ. Sic auarus diuitias suas ꝺgregat in hoc mūdo. Est vt dicit Osee ḡnto. Ut colūba seducta nō habēs cor sapiens q̄ ibi nidificat. ꝛ pullos suos collocat vbi amittit eos. Similiter auarus diuitias in hoc mūdo. Nō sic faciebat q̄dā sapiēs. q̄ quecūq̄ in hoc mūdo ꝺgregauerat. amissuz reputabat ꝛ nō suū. Unde cū dñs suus queri fecisset ab eo quātū haberet in redditibus rñdit: q̄ tantā summā quātū in singulis annis dare ꝺsueuerat ꝓ deo. Cū aūt ille argueret eū de maiori. rñdit q̄ illa nō erāt sua q̄ fortuna babebat i sua ptāte. q̄. ſ. cōgregauerat i b̄ mūdo q̄ pōtius erāt in ptāte dñi sui aut p̄donū q̄ sua. Sz illa vere sua erāt q̄ p manus paupeꝝ posuerat i loco tuto celi. ꝓ qb⁹ nec timebat fures nec raptozes nisi ꝓpriā culpā. Tertio ex auaricia oritꝝ imo ipsa ē grauis iniqtas. sicut dicit Eccl. x. Auaro nihil est sceleſtius. Et post. Nihil ē iniquius q̄s amare pecunias. q. ſ. ex ipsa oritꝝ ꝺtēptꝰ dei ꝛ oīum diuinoꝝ. hec enī facit q̄ auaro plus sit nūmus q̄s deus q̄s aīa ꝓpria. q̄s gra vel gloria. q̄s veritas vel castitas. q̄s iusticia vel misericordia q̄ ꝓ nūmo sepe vēdunt aut deserunt. Et qō iudas se mel vēdidit triginta argēteis. auaricia ꝓ denario vel obolo sepe vēdit. Peccatū auaricie grauissimū ē. q. radix oīum malorꝝ. j. Thim. vj. Radix oīuz malorū ē cupiditas. Unde cor auari ē sicut pātheon id est tēplū ꝛ habitaculū oīuz demoniorꝝ. ꝛ ideo sicut in exercitu cōtra illū q̄ est capitaneus ꝓncipaliter est pugnāduz. q. illo victo vel occiſo oēs alij faciliter deuincūt. sic ꝺtra auariciaz q̄ caput ē oīuz vitioꝝ. Sciēdū aūt q̄ ex ipsa oritꝝ ſuperbia. Eccl. xl. Facultates ꝛ virtutes exaltāt cor. Et Prouer. viij. dicit opes ſuperbe q̄ sunt occaſio superbie Augu. Uermis diuitiarum est superbia. quia sicut vermis oritur ex ligno vel pāno. ꝛ illud corrodit. sic superbia oritur ex diuitijs ꝛ illas ꝺsumit. Jtē ex ipsa oritꝝ inobediētia. ꝓcipuū signū reprobationis saul videt fuisse cupiditas quā habuit ad p̄dā amalech. j. Reg. xi. Uñ dixit ei samuel. Quare nō audisti vocē domini sed cōuertis ad p̄edam es. Jtē achab cupiditate seductus furatus est de anathemate hiericho. Josue. vij. sed ꝓ illo lucro damnuz terribile reportauit. Jtē ex ipsa oritꝝ contemptus dei sicut dictum est. Jtē cō temptus p̄dicationis. Unde pharisei audientes christum q̄ erant auari contra auariciam p̄dicantem deridebant eum Luce. xvj. Jtē auaricia generat irreuerētiā templi. ꝛ eorum que ad templum pertinent. Unde sacerdotes videoꝝ quia volebāt q̄ homines frequēter offerrēt permittebant vendi in templo illa que lege prohibebātur Math. xxj. ꝛ Mar. xj. Luce. xix. Joh. ij. Jtez contemptū glorie Uñ inuitati ad cenā excusauerūt se emptores bouꝝ ꝛ villaꝝ Luce. xiiij. Jtē auarus generat inuidiā. Prouer. xxviij. Qui festinat ditari ꝛ alijs inuidet. ignorat q̄ egestas supueniet ei. Greg. Qui nihil appetit i terris alioꝝ pfectib⁹ nescit inuidere. Jtē generat pditiōes. exēplū ō iuda Math. xxvj. Quid vult mihi dare ꝛc. Jtē ō dalida. q̄ pp pecuniā a philisteis ꝓmissaz samsonē tradidit Jud. xvj. Jtē de symone de tribu beniamin qui ꝺtra onyam sacerdotez concitauit apollonium ꝛ regē antiochū: dicens erariū pecunijs innumerabilibus esse plenū. ij. Machab. x. Jtē ex auaricia oritꝝ ingratitudo. Auarus enī ingrat⁹ ē deo multiplr. Pro qz deo de b̄ficijs ab eo receptis gratias nō exoluit: nec ad b̄factoꝛē attēdit. Uñ silis est porco cui ꝓiciunt glandes: q̄ nec pisciētē respicit: nec vñ sibi ꝓueniāt cogitat nec attēdit sed ꝓiectas comedit sine b̄dictōe ꝛ ḡnaꝝ actōe. Ingratus ē qz dei b̄ficia nō recognoscit. Ozee. xiij. Adimpleti sūt: satura ti sūt: ꝛ eleuauerūt ceruicē suā: ꝛ obliti sūt mei: ꝛ quāto plura bona facit eidē tātomag⁹ dat eū obliuioni. min⁹ reducit eū ad memoriā: ꝛ sic quāto plus de⁹ b̄ficia sua sup eū multiplicat tāto pl⁹ ingrat⁹ efficit. Greg. Qui felicitatē q̄sitā in terris iuenit: actorē q̄ eā tribuit nō recōrit. Ingrat⁹ est: qz de bonis sibi dat⁹ abūdāter a deo nō vult dare datori suo petēti p pauperē: vel si dat iuite eū tedio ꝛ frequenter cū vituperijs ꝛ otumelijs paupi irrogat⁹ nec soluz dare recusat. verūetiā ad vsurā cētuplā mutuare. Aug. Da mihi de eo qō dedi tibi: de meo qro da ꝛ reddā: habuisti me largitorē habeā te fenerato rē: pauca mihi das: plurima tibi reddā: tpalia das: eterna retribuā. Bern. Quid ifanie ē q̄ cūctanꝝ boies simpla relinquē ꝓ cētuplis. vbi ē cupid⁹: vbi ē auar⁹: vbi ambitiosus: vbi ꝺquisitor hui⁹ seculi. Ingrat⁹ ē: qz quāto plura bona fecerit ei de⁹. tātomin⁹ timet eū offendē. ꝛ min⁹ ei reputat se teneri: ꝛ de b̄ficijs dei mag⁹ eū ꝓpugnat Deut. xxxij. Incrassat⁹ ē dilectus ꝛ recalcitrauit. Jtē auaricia generat irā ꝺtētiones: seditiones: ꝛ guerras. Reg. xiij. Erat substātia eoꝝ. i. abrahā ꝛ loth multa ꝛ nō q̄bāt cōiter habitare: facta est autem contentio inter pastores eorum. Jtem Genesis. xxvj. Postq̄ Ysaac locupletat⁹ est pastores ei⁹: ꝛ vicinoꝝ suoꝝ iurgari ceperūt. Seneca. Quietissime viuerēt boies si ista duo ꝓnomina de medio tolerētur. meū. tuū. Jtē in chronicis. Alexāder cū paucis inuasit q̄si totuz mundū: qz hi habebāt ꝓe oculis aurū: ꝓptiq̄ sunt diuitias totius oriētis q̄ ꝓuocabāt eos ad p̄lia. Jtē cupiditas auri ꝛ argēti acq̄rendi ꝓuocat guerras. Legit in chronicis q̄ tpibus quarti Henrici im patoris Guill⁹ duꝝ normānie cum Richardo ꝛ guichardo occupauit ſyciliā ꝛ calabriā ꝛ apuliā: q̄ cū esset duꝝ ꝓbus ꝛ paup per hāc viā ꝓuocauit sibi auxiliarios. Fecit enī equos suos ꝛ suoꝝ ferrari clauis argenteis: ūuētes terrā illā opulētissimā ꝛ abūdāte in argēto. Qō videtes normāni. frācigene: ꝛ burgūdi ꝓuocati sunt ad sequēdū eū ꝓpter lucrū. Cū aūt duxisset eos in apuliā fecit fieri denarios de cozio qb⁹ vtebaꝝ exercit⁹ ei⁹ ꝓ argēteis cū eis expugnās danos. grecos: ꝛ ꝓthos. de quoꝝ ſpolijs larga dedit stipēdia de argento: ꝛ ꝓ coziatis denarijs fecit argenteos. Jtē generat tristiciā Math. xix. Adolescēs audiens. Uade ꝛ vende oīa q̄ hēs ꝛ da pauperib⁹: abijt tristis: multas enī habebat possessiones. Aug. in Encl. Sine doloze res nō amittit q̄ cū amoze possessa est. Jtē facit boies nimis tenaces. Sic enī dicit Bern. Auari siles sunt illis q̄ piclitantur in mari: q̄ reb⁹ q̄s apprehēdūt ita vehemēter adherēt q̄ ab eis separari nō possunt: sed piclitant cū eis. Eccl. xiiij. Auro cupido ꝛ tenaci sine rōne est substātia. Siles sunt tygridib⁹: de qb⁹ in hiſtoria trāſmarina dicit: q̄ aurū custodiūt: ꝛ eo nō vtunt. Sūt etiā siles canis sup fascē feni: q̄ nec ex eo comedit: nec aīalia de eo comedē sinit. Siles sunt auari lilio ꝓtinaci impatori: de quo dicit in chronicis q̄ cū eēt invita ꝓuata ita tenax erat ꝛ parcus q̄ dimidiā lactucā in mēsa sua apponebat. Jtē ō cupidos ꝛ tenaces dicebat magister Jacob⁹ de vitriaco q̄ q̄dā tātū quēdā pastillū seruauit q̄ cū aperiret exiuerūt inde mures cozā hospitib⁹ suis. Quidā poti⁹ dimittūt res putrescē: ꝛ dāt poti⁹ meliorē ptē cāib⁹ ꝛ gallinis q̄s paupib⁹. Job. xx. Nihil remāsit de cibo ei⁹. ꝓpterea nihil remanebit de bonis ei⁹ Jtē q̄dā tamdiu retinēt vestimēta sua q̄ nulli vsui apta sunt. ꝛ ita defraudāt paupes: ꝛ faciūt de capavsitata tunicā. post caligas post soccos. ita q̄ nihil cedit in vsus pauperū. De quodā tali dicebat idē qō cū esset i ꝺgregatiōe militū ꝛ dicēt seruiēti suo. affer mihi capaz meā forata: ꝛ ille nō ueniret tā cito iter multas vestes de qb⁹ ptica erat onerata. ait dñs. fili meretricis non cognoscis tu eā. Cui rñdit iratus. ita dñe trāſacti sunt septē anni. Qō audiētes alij riserūt. Jtē generat iniusticiā. vñ iudices ꝛ ꝓlati sūme deberēt eā odire. ꝓpt qō signāter dicit Jethro. Exo. xviij. Prouide de oī plebe viros ꝛc. in q̄bus sit veritas ꝛ q̄ oderint auariciā: ꝛ de filijs samuel dicit. j. Reg. viij. Declinauerūt post auariciā: acceperūtq̄ munera ꝛ peruerterunt iudiciū. Jtē menela⁹ ꝓ pecunias q̄s ꝓmisit antyocho obtinuit sum mū sacerdotiū: deide pvasa de tēplo furtiue sublata q̄ dedit andronico fecit oīa occidi. tādē apud regē antyochū accusatus corrupit eū pecunia ꝛ ō accusatores fecit ꝓferri mort⁹ ſuam. ij. Mach. iiij. Jtē nequā ille menelaus ꝓpter eoꝝ qui in potētia erāt auariciā ꝓmanebat in ptāte: crescēs i malicia: ꝛ ad iſidias ciuiū. ij. Mach. iij Jtē cū quidā iudei de mādato machabei obsiderēt duas turres. in quib⁹ erāt inimici gētiles: accepta pecunia quosdā effugē ꝓmiserūt

qnos machabeus tãq̃ p̃ditores ⁊ fratrũ venditores interfecit.ij. Mach̃.xj. Itẽ nõ solũ nõ reddit auarus vel restituit alienũ: immo diripit alienũ. Auaricia enim generat furta: rapinas: fraudes: iniurias: ⁊ homicidia. Mich̃.vj. N̄ũquid iustificabo stateraz impiã: ⁊ saccelli diuersa pondera dolosa in q̃bus diuites ei⁹ repleti sunt iniquitate. De rapinis dicit Eccl̃i.xiij. Venatio leonis onager in heremo: sic pascua diuitũ sunt pauperes: ideo semp esuriũt ⁊ macilẽti sunt: q⁹ de rapina viuũt. vt mergi ⁊ milui ⁊ lupi. Dicitur q⁹ omne animal viuens de rapina macilentũ est. Prouer.xj. Alij diuidunt ꝓpria ⁊ ditiores fiunt: alij rapiunt aliena ⁊ semp in egestate sũt ⁊c. Itẽ ꝓpter adherentiã cũ tpalibus ⁊ tenacitatez vix induci pñt homines ad reddẽdũ: vel restituẽdũ alienũ: licet dicat Matth̃.xviij. Redde q̃ debes: ideo q⁹ nõvult tradet tortoribꝰ. Jac̃.v. Ecce merces operiorꝫ vestrorꝫ qui messuerunt regiones vestras: q̃ fraudate sũt a vobis clamãt: ⁊ clamor eorꝫ i aures dñi sabaoth itroiuit. Sũt vasa dyaboli ⁊ os vel puteus inferni que defacili recipiunt: sed nõ defacili emittũt. Itẽ sunt sicut quoddã vas testeũ: q̃ gallice dicit tyrelire: q̃ ꝑ paruã apturã recipit defacili monetã: sed nõ emittit aut reddit nisi ꝑ fracturã. Sic auari cũ sentiunt fracturã mortis p̃cipiũt clamores pacificari nõ ante. Multi ꝑ auariciã sic vehemẽter emungũt diuersis iniurijs calũnijs: ⁊ fallacijs necessariũ victuz paupeꝝ q⁹ eliciunt sanguinẽ. i. vitã: q⁹ sicut dr̃ Prouer.xxx. Qui vehemẽter emũgit elicit sanguinẽ. Eccl̃i.xxxiij. Panis egentium vita pauperꝫ est: q̃ defraudat illũ homo sanguinis est: q̃ aufert in studore suo panẽ q̃si q̃ occidit ꝓximũ suũ. Tales sunt similes scyniphibus ⁊ muscis egypti: q̃ pungunt vsq̃ ad haustũ sanguinis: q̃ quãto veniũt nouiores tãto sunt molestiores: ⁊ crudelius affligentes. Sic est de ꝓpositis balliuis ⁊ alijs officialibꝰ cupidis ⁊ auaris. Itẽ auaritia generat sepe gulã. Luc̃.xvj. Homo q̃dã erat diues q̃ idue bat purpura ⁊ bysso: ⁊ epulabat quotidie splẽdide. Itẽ generat luxuriã Eccl̃i.xlviij. dr̃ de salomone. Congregasti q̃si auricalcũ aurꝫ vt plumbũ argẽtũ: ⁊ inclinasti femora tua mulieribꝰ. Et in legẽda beate magdalene: dr̃. Rex: affluẽtiũ voluptas comitari solet. De sodomitis quoq̃ dr̃. Esai.xiij. ⁊ Ezech̃.xvi. Nec fuit iniq̃tas sodome sauritas panis ⁊ ociũ. De criminibꝰ q̃ solet auaritia generare dic̃ Aug. Que est ista auiditas cõcupiscẽtie cũ ipse bestie modũ teneãt tũc enim rapiũt cũ esuriũt: parcũt ꝑde cũ saturitatẽ sentiũt sola auaritia diuitiaꝝ insatiabilis: nec deũ timet: nec boies reuereꝝ: nec pr̃i obedit: nec matrẽ agnoscit: nec fratri obtẽperat: nec amico fidẽ seruat: viduã opprimit pupillũ inuadit: liberos in fuitutẽ revocat: falsum testimoniũ ꝓfert: res miseroꝝ occupat q̃si si nũq̃ moreremr̃ auari. Quarto ex auaritia sequit horrẽda calamitas. Primo q̃dẽ i morte: q⁹ morte diutissima moriunt auari. In dolore maximo ꝺsuetum runt mori diuites: q⁹ violẽter ⁊ oino cõtra volũtatẽ eoꝝ auellent a rebꝰ nimis ardẽter amatis. Eccl̃i.xj. O mors q̃ amara est memoria tua homini iniusto: ⁊ pacẽ habẽti in substãtijs suis. Si memoria mortis est amara: multomagis eius p̃sentia. Achor q⁹ ꝓpter auaritiã tulit de anathemate ⁊ a pplo lapidatus interijt. Achã vineã naboth cõcupiuit ipsum occidit ⁊ ipse turpe morte peccussus ẽ. Judas dñm vẽdidit ⁊ ipse laqueo se suspẽdit. Ananiã ⁊ saphirã mors subita ⁊ improuisa extinxit. Secũdo auaris maior erit calamitas in iudicio quãdo de omnibꝰ opoztebit eos reddere rationẽ ⁊ dñs irã suã ostendet ei pñs. Tunc loquetur ad eos in ira sua ⁊c. Matth̃.xxv. Esuriui ⁊ nõ dedistis mihi manducare ⁊c. Zach̃.j. Ira magna irascar sup gentes opulẽtas. Jaco.v. Agite nũ diuites plozate vlulantes i miserijs q̃ aduenient vobis. Glo. Nescis miser cũ thesauro the saurꝫ iracũdie dei pariter tibi accumulari. Bern̄. Quid tibi ꝑspies delicie sapiunt: q̃d diuitie cecos oblectant oculos q̃bꝰ tã graue tibi mercaris iudiciũ: tã dure te obligas rationi. Uniuersa siquidẽ vsq̃ ad quadrãtẽ nouissimũ exigeris. Tertia sequitur calamitas longe maior q⁹ finaliter excludunt a regno q⁹ gloria futura nõ admittit auaros. j. Lozin.vj. Auari regnũ dei nõ possidebũt Eph̃.v. Auarus nõ habet hereditatem in regno christi ⁊ dei. Matth̃.xix. Mar.x. Difficile est cõfidẽtes in diuitijs regnũ dei intrare. Facilius est camelũ intrare p foramẽ acus: q̃ diuitẽ in regnũ celoꝝ. Similiter idẽ Luc̃.xviij. Foramẽ acus erat porta in hierusalẽ que dicebat porta acus p quã nõ intrabãt cameli nisi inclinati ⁊ exonerati a sarcinis onerosis. Sic nec diuites p angustã portã celestis patrie nisi exonerati ab illicite possessis: ⁊ humiliati p penitẽtiã. Bern̄. Quid cameli gibbũ: q̃d pecunios iude ꝓditoris loculos tollis ⁊ sarcinas. Nõ sic impij: nõ sic angustũ est foramẽ acus q̃ tales ingredi nõ ꝑmittit. Itẽ gloria celestis patrie detestat auaritiã q̃ est vt dicit Grego. omnibꝰ vna ⁊ singulis tota: ibi nullus auarus cũ cõis omnibus sit deꝰ ⁊ singulis totus. Itẽ q⁹ celestes diuitie ibi sunt appetẽde: vt dr̃ Matth̃.vj. vbi neq̃ erugo demolitur neq̃ sures effodiũt ⁊c. Grego. Si diuitie appetant ibi seruent vbi pire nõ possint: boues ibi appetant vbi nulli indigni honorant: salus si diligit: ibi desideret vbi de eius amissiõe nõ timet: vita si diligit ibi acquirat vbi mori te nõ sinit. Quarta calamitas horrẽda nimis est: q⁹ detrudunt in infernũ: tpales enim diuitie sua grauitate deprimũt eos ⁊ demergunt in ꝓfundum. j. Thim.vj. Qui volunt diuites fieri ⁊c. que mergunt hoiem in ĩteritũ ⁊ pditionẽ. Deu.xvij. Nõ habebit rex auri ⁊ argẽti imẽsa pondera. Glo. ad ifernum mergentia. Quidam ꝑbus periclitari timens in aqua aurum vel pecuniam quam habebat obuiaticum piecit in aquã dicens. Ite pessime diuitie malo vos submergere q̃ submergi a vobis. Nec tñ submergũt diuitie: sed etiã ꝓpter eas grauissime puniunt auari in igne inferni cuz diuite epulone vbi dicere potuerunt eis demones quod parthi dixerũt crasso ꝓncipi romanorum qui impugnabat eos. Cui cum ꝓmisissent q⁹ si dimitteret impugnare eos darent ei tantum de auro q⁹ deberet sibi sufficere. Quod cum eis iurassent ⁊ ipsi eum tenerent in munitione sua ceperunt eum. aurum buliens per os eius ꝓiciẽtes. vbi sibi modicum aurum suffecit. ⁊ dicebant ei. Aurum sitisti aurꝫ bibe Jacob.v. Diuitie vre putrefacte sunt: argentum ⁊ aurum vestrum eruginauerunt: ⁊ erugo eorum in testimonium vobis erit. q̃ comedet carnes vestras. tanq̃ ignis thesaurizastis vobis iram in nouissimis diebus. Quedam vetula sub specie sanctitatis acquisiuit multas pecunias: q⁹ qui volebant elemosynas facere dabãt ei ad erogãdũ paupibus. ipsa aũt implebat ollas subterraneas quas morte subita ꝓuẽt, intactas reliquit. Cum aũt inuente essent: ⁊ immotuisset epus noluit dictam pecuniam retinere dicens pecunia tua tecum sit in pditionẽ. De nocte autem vox de ei⁹ tumulo audita est: ardeo ardeo. Quo apto de licẽtia sacerdotis inuenerunt de ore vetule q̃si metallum ebulire: ⁊ flãmã fetidissimã inde exire. Illa autem recoopta. ⁊ oratione facta tam a sacerdote q̃ a populo: non est vlterius vox audita.

¶ De sollicitudine. DIS. III.

Dicto de auaritia in genere: nũc ꝺsiderãdũ est de filiabꝰ ei⁹ in spãli. Primo de inq̃etudine: siue sollicitudĩe tpalium. Scõo de astutia. Tertio de dolo. Quarto de fraude: Quinto de ꝓditõe. Sexto de mẽdacio. Septimo de piurio. Octauo de furto. Nono de rapina. Decimo de vsura. Undecimo de acceptione munerꝫ. Duodecimo de auaritia aduocatorꝫ. Tredecimo de symõia. Decimoq̃rto de ꝓpzietate claustraliũ. ¶ Primo itaq⁹ dicẽdũ de inq̃etudine q̃ oriẽ ex auaricia. in quãtũ ingerit hoi tpaliũ rez sollicitudinẽ ⁊ curas supfluas. Sciendum aũt q⁹ multiplex ẽ sollicitudo. Est enĩ sollicitudo ꝺmẽdãda: ⁊ ẽ sollicitudo moderãda. Sollicitudo ꝺmẽdãda quedã ẽ respectu sui q̃dã respectu dei: ⁊ quedam respectu ꝓximi. Sollicitudo respectu sui ẽ vehemẽs studiuz circa salutẽ, ꝓpriã: q̃ñ. s. hõ studiũ applicat ad agẽdũ pniam. Sicut dicit apostolus. ij. Lozin. vij. Que sm deũ est tristicia pniam in salutẽ stabilẽ opat. Ecce enĩ hoc ipsũ q⁹ ꝺtristaui vos q̃tã sollicitudinẽ opat in vobis. s. de agẽda pnia ꝑ peccatis ꝑteritis. Itẽ ista sollicitudo facit in hoie cautele vigilãtiã qua videz sollicite sibi cauet ne ĩcidat in pctñ: ꝓpter q̃ dr̃ Deut. iiij. Custodi temetipm ⁊ animã tuã sollicite. Multũ ꝺz hõ sollicitus esse circa custodiã aĩe sue ad imaginẽ dei create christi sanguine p̃cioso redẽpte. Itẽ q⁹ aĩa est patris eterni filia. christi spõsa ⁊ spũssancti templũ facta. Uñ sicut pr̃ hñs filiã charissimã sibi diligẽter ⁊ sollicite custodit eã ⁊ multũ ꝛelat ꝑ ea: sic animã dei filiam custodie nostre cõmissam sollicite custodire debemus. Eccl̃i.xlij. filia patris absc̃odita est: vigilia ⁊ sollicitudo ei⁹ aufert somnũ: ne forte in adolescẽtia sua adultera efficiat ⁊c. Item ista sollicitudo dat hoi bene opandi: ⁊ merita ꝺquerẽdi diligẽtiã: sicut exemplũ nobis ꝑbẽt artifices mũdiales. Eccl̃i.xxxviij. Dis faber ⁊ archytect⁹ q̃ nocte tanq̃ diẽ trãsigit ⁊c Et infra sic faber ferrarius sedẽs iuxta incudem ⁊c. Sic figulus sedẽs ad opus suũ: ⁊ vtens pedibꝰ suis rotam in sollicitudĩe posit⁹ est semp ꝓpter opꝰ. Reuera oẽs isti negligentiam nostrã ꝺsundũt: q⁹ magis sunt solliciti de suis opibꝰ ꝓpter vitã corpis acq̃rẽdũ: q̃s nos ꝺ meritis acq̃rẽdis pp salutẽ aĩe: ⁊ cẽsũ ꝑmiũ assequẽdũ. Itẽ debem⁹ esse solliciti de his que ptinẽt ad deũ Ad hãc aũt sollicitudinẽ ĩducit nos timor diuine eq̃tatis. Uñ Job xxiij. ꝺsiderãs timore sollicitor. Itẽ amor diuine bonitatis. Mich. vj. Judicabo tibi hõ q̃d sit bonũ: ⁊ q̃d dñs req̃rat a te: vtiq̃ facere iudiciũ. ⁊ diligẽ misericordiã: ⁊ sollicitũ ambulare cũ deo tuo: cum deo enĩ ambulat hõ ꝑ amorẽ. Itẽ Ro.xij. Sollicitudine nõ pigri spiritu feruẽtes dño seruiẽtes. Itẽ honor diuine maiestatis. ꝺz enĩ homo sollicitꝰ esse de his q̃ ad honorẽ dei ꝑtinẽt. j. Lozin. vij. Qui

sine vroze est cogitat que dei sunt quō placeat deo. Et Josue. xxiij Estote solliciti vt custodiatis cuncta q̄ scripta sunt ⁊c. Itē debem⁹ esse solliciti de his q̄ ptinent ad primū vt videlicet exhibeam⁹ ⁊ sollicite cōseruem⁹ cōnexionē cōiuentib⁹: subuentionē indigētib⁹ cō passionē patiētib⁹: directionē oberrātib⁹. De primo Eph. iiij. Solliciti fuare vnitatē spiritus in vinculo pacis: huius cōnexionē pacis ⁊ cōcordie q̄ dz esse in corpe christi mystico ostit Apost. j. Corin. xij. exēplo corpis humani dicēs. Nō pōt oculus dicere manui: opa tua nō idigeo: aut iterꝝ caput pedib⁹: nō estis mihi necessarij ⁊c. Sequit. Nō sit scisma in corpe: sz pro inuicē sollicita sint membra: ⁊ siq̄ dē patit vnū membrū cōpatiunt oia membra: siue si gloriat vnū membrū cōgaudēt oia membra. De scō Luc. x. dō marthe dño ⁊ aplis tā q̄ pauperib⁹ ministrāti. Martha martha sollicita es: ⁊ turbaris erga plurima ⁊c. Et Tho. j. Pergebat p omnē cognationē suā ⁊ monita salutis dabat eis: dabatq̄ vnicuiq̄ put poterat de facultatib⁹ suis: esuriētes alebat: nudis q̄ vestimēta p̄bebat: ⁊ mortuis atq̄ oc cisis sepulturā sollicit⁹ exhibebat. De tertio. ij. Macb. xv. Erat eis pro vrozib⁹ ⁊ filijs: itēq̄ pro fratrib⁹ ⁊ cognatis minor sollicitudo: maxim⁹ vo ⁊ p̄m⁹ pro sanctitate timor erat tēpli. Et Luc. vij. Centurionis cuiusdā seruus male habēs erat moriturꝰ ⁊c. Sequit. Mi sit ad ihesum seniores iudeoꝝ. At illi cū venissent rogabāt eū sollicite: dicētes ei: q̄ dign⁹ē vt h̄ illi p̄stes ⁊c. De q̄rto. Ro. xij. Qui p̄est in sollicitudine: ad hoc enim p̄cipue tenent̄ p̄lati ex officio: ideo dicebat Apls. ij. Corin. xj. Preter illa q̄ extrinsecus sunt instantia mea quotidiana sollicitudo oīum ecclesiaꝝ. Itē est sollicitudo moderāda. s. sollicitudo rex tpaliū: moderāda dico: q̄ sz dns videat ea omnino ⁊ fundit⁹ inhibere: dicēs Matth. vj. Nolite solliciti eē aieve dicētes. Quid mādūcabim⁹: aut q̄d bibem⁹: aut quo operiemur: q̄ tamē vident̄ esse maxīe necessaria. Et Apls. j. Corin. vij. Volo vos sine solicitudie eē: tamē nec dns nec apls interdicūt omnē p̄uisionē rex tpaliū necessariū sustentationi humane: q̄ videlicet est p laboritū vel p artificiū: vel p iustū lucrū. Sed sicut dic dns Matth. vj. Ego dico vobis nō iurare oīno: nō q̄ iuramētū oīno ⁊ in omni casu sit illicitū: sed p̄pter abusum: ⁊ periuria q̄ passim incurrūt homes ⁊ p̄pter irreuerētiā q̄ sine necessitate vel cā diuinū nomē assumūt p̄bibet dns iurādi cōsuetudinē vel potius corruptelā. Ita sollicitudinē tpaliū rex videt dns generaliter p̄bibere. Sed sic dic Piero. Labor exercēdus est: sollicitudo tolleda. s. superflua animū inq̄etās. Un sciēdū q̄ sollicitudo rex tpaliū tripliciter pōt esse illicita. Uno quidē modo ex parte eius de quo sollicitamur: sc. s. tpalia tā q̄ finē queram⁹. Un ⁊ Aug. dicit in lib. de opibus monachoꝝ cū dns dic. Nolite soliciti eē in crastinū: hoc dicit vt nō ita moueam⁹ vt p̄pter ista faciāt q̄cq̄ in euāgelij p̄dicatione facere iubem⁹. Alio mō pōt esse tpaliū sollicitudo illicita p̄pter superfluū studiū q̄ apponit ad tpalia p̄curāda p̄pter q̄ homo a spiritualib⁹ q̄bus p̄cipali⁹ inseruire dz retrahit. Et ideo Matth. iij. dr q̄ sollicitudo seculi suffocat vbū. Tertio mō ex parte timoris superflui: quādo aliq̄s timet ne faciēdo q̄ dz necessaria sibi deficiāt. Nō dns tripliciter excludit. Prio p̄pter maiora beneficia homini p̄stita diuinitus p̄ter suā sollicitudinē. s. corp⁹ ⁊ animā. Secūdo p̄pter subuentionē q̄ deus animalib⁹ ⁊ plātis subuenit absq̄ opere humano sm p̄portiones sue nature. Tertio ex diuina p̄uidētia p̄pter cuius ignorantiā gentilis circa tpalia bona q̄renda p̄cipalius solicitant: ⁊ ideo excludit q⁹ p̄cipalis nostra solicitudo dz esse de spiritualib⁹ bonis sperantes q⁹. s. tpalia nobis p̄ueniēt ad necessitatē si fecerim⁹ q̄ debem⁹. Est ergo hmōi solicitudo moderāda ⁊ ois cura superflua excludenda: q̄ solicitudinis huius ardor facit in hoīe cordis afflictionē: sic dr Eccs. ij. Peccatoꝝ dedit de⁹ affliction ē ⁊ curā superfluā vt addat ⁊ cōgreget ⁊c. Sequit. Sed h̄ vanitas ⁊ cassa so licitudo mentis. Et ibidē pax ante. Oēs dies eius. s. cupidi laborib⁹ ⁊ erūnis pleni sunt: nec p̄ noctē mēte requiescit. Et Piere. xlix. Pre sollicitudine requiescere nō potuit. Secūdo facit in corde diuisionē: ⁊ circa spiritualia vel diuina distractionē. j. Corin. vij. Qui cū vroze est solicitus est q̄ sunt mūdi quō placeat vrori ⁊ diuisus est. Un aūs hois quātomagis est terrenis rebus solicitus tāto fit circa spūalia minus aptus. Tertio causat in corde diuini verbi q̄si spūalis seminis suffocationē Matth. xiij. Solicitudo seculi istius ⁊ fallacia diuitiaꝝ suffocat verbū: ⁊ sine fructu efficit. Quarto causat in corde turbationē: q̄ nō semp obtinēt soliciti q̄ intēdunt: sed sepe decidūt a spe sua. Sicut dicit Prouer. xi. Expectatio solicitoꝝ peribit. Et Piere. xlij. Fames pro q̄ soliciti estis adhēbit vobis. Un. j. Mac. vj. dr de antiocho. Expauit ⁊ cōmotus est valde ⁊ decidit in lectū: ⁊ incidit in languoꝛē p̄e tristicia: q̄ nō est factū sic cogitabat. Et sequit. Recessit somn⁹ ab oculis meis. ⁊ dixi ⁊ corrui in corde solli citudie. Quinto inducit eternam damnationem. Unde baruch. iij. Ubi sunt p̄ncipes gentiū q̄ argētū thesaurizāt ⁊ aur⁹ in quo confidunt homes ⁊ nō est finis acq̄sitōis eoꝝ qui argētū fabricāt: ⁊ solliciti sunt exterminati sunt: ⁊ ad inferos descenderūt.

¶ De astutia. DIS. IIII.

Deinde cōsiderādū est de astutia. Uidēdū est ergo q̄d sit: ⁊ vtr sit pctm̄. Sciēdū ē autē q⁹ sicut prudētia est recta rō agibiliū: ita scia ē recta rō scibiliū. Cōtingit aūt dupl̄r peccare circa rectitudinem sciētie in speculatiuis. Uno mō q̄n rō inducit ad aliquā cōclusionē falsam que appet esse va. Alio mō ex eo q⁹ rō p̄cedit ex aliq̄b⁹ falsis que vident̄ esse va: siue sint ad cōclusionē verā siue ad falsam: ita etiā aliq̄o pctm̄ dupl̄r pōt esse circa p̄udētiā hīs aliquam silitudinem cū ea. Uno mō q⁹ studiū rōnis ordinat ad finē qui nō est ve bonus sed apparēs: ⁊ hoc ptinet ad p̄udētiā carnis: de qua inferi⁹ dicē. Alio mō inquātū aliq̄s ad finē aliquē cōsequēdū vel bonum vel malū vtile vijs nō veris sed simulatis ⁊ apparētibus: ⁊ hoc ptinet ad astutiā. Unde patz q⁹ astutia ē quoddā pctm̄ oppositū p̄udētie distinctū a p̄udētia carnis. Sciēdū tm̄ q⁹ sicut Aug: dicit in iiij. lib: contra iulianū. Sicut p̄udētia q̄q̄ in malo accipit abusiue Luce. xv. Filij hui⁹ seculi p̄udētiores filijs lucis in gnātōe sua sūt Ita q̄q̄ ponit astutia in bono cōparatiue, puer. i. Parabole salomonis ⁊c. vt det̄ paruulis astutia. Et puer. xiiij. Astut⁹ omnia agit cū consilio. Sed vtrobiq̄ ponitur p̄ prudentia: ⁊ astutus' ponitur p̄ prudente.

Deinde cōsiderādū est de dolo. Uidēdum est ergo q̄d sit dolus. Et sciendū q⁹ sicut pz ex dictis ad astutiā ptinet assumere vias nō vas sed falsas. simulatas: ⁊ apparētes ad aliquē finē cōsequēdū siue bonū siue malū. Assumptio aūt huiusmōi viaꝝ pōt cōsiderari dupl̄r. Uno mō in ipsa cogitatōe hmōi viarum ⁊ hoc p̄cise ptinet ad astutiā sicut ⁊ excogitatio rectaꝝ viaꝝ ad debitū finē ⁊ ptinet ad p̄udētiā: Alio mō pōt cōsiderari hmōi viaruꝫ assumptio sm executionē: ⁊ hoc p̄cise ptinet ad dolū. ⁊ iō dol⁹ importat executionē astutie. Et sicut astutia p̄cise accipit i malo: abusiue aūt ponit in bono. ita ⁊ dolus qui ē executio astutie: sm illud ij. Corin. xij. Cum essem astutus dolo vos cepi: Sciendū aūt q⁹ dolus p̄cipue cōsistit in verbis: sm illud psalmi. Linguis suis dolose agebāt: q̄ executio astutie ad decipiendū aliquē primo ⁊ p̄cipalr fit p verba que p̄cipuū locū obtinēt iter signa q̄b⁹ hō aliq̄d significat alteri. Sicut dicat Aug. in libro de doct. christia. ⁊ iō dolus maxime attribuit locutōi. Cōtingit tm̄ dolū esse in factis sm illud. ps. vt dolum facerēt in seruos ei⁹. Est etiā dolus in corde: sm illō ecclī xix. Interiora eius plena sunt dolo. Et puer. xii. Dolus corde cogitantium mala: sed hoc est sm q⁹ aliq̄s dolos excogitat: sm illō ps Dolus tota die meditabant̄.

¶ De fraude. DiS. V.

Deinde cōsiderādū est. de fraude. Est aūt fraus p̄cise p̄ceptio alteri⁹ p factū. Un fraus est executio astutie sicut ⁊ dolus. Sz in hoc differre vident̄ q⁹ dolus importat executionē astutie vniuersalr siue fiat p verba: siue p facta: lz primo ⁊ p̄cipalr importet deceptionem que fit p verba: fraus aūt magis p̄cise ptinet ad executionem astutie sm q⁹ fit p facta. Hoc viso dicēdū est spāl̄r de fraudulentia que omittit in emptionib⁹ ⁊ venditionib⁹ ⁊ circa hoc querunt̄ q̄nq̄ Primo vtr licitū sit homini rez suā vendere plus q̄ valeat. Scōm vtr venditio reddat iniusta ⁊ illicita p̄pter defectū rei venditē. Tertio vtr venditor teneat dicē vitiū rei venditē. Quarto vtr negociādo liceat alicui rem vendere quā emit. Quinto que mouent ad fraudis vitiū detestādum. Primo ergo videndum est vtr liceat alicui rē suā vendere plus q̄ valeat. Dicēdum q⁹ sciēter adhibere fraudē ad hoc q⁹ aliq̄d plus iusto p̄cio vendat: omnino pctm̄ est inquātū aliquis decipit primum in damnū ipsius. vnde ⁊ Tulius dicit in libro de offi. Tollendū est ex rebus vendis omne mēdaciū: nō licita tozem vēditor. nō qui cōtra se licitē emptor apponet. Si aūt fraus deficit: tūc de venditione ⁊ emptione dupliciter loqui possumus. Uno modo sm se: ⁊ sm hoc emptio ⁊ vēditio videt̄ esse introducta p cōi vtilitate vtriusq̄: dum. s. vnus indiget alterius ⁊ ecōuerso. Sicut patet per ph̄m in. j. Polit. Quod autem p cōmuni vtilitate est inductum: nō debet esse magis in grauamē vnius q̄ alteri⁹. ⁊ ideo debet sm equalitatem rei inter eos cōtractus institui. Quātitas autem rerum que in vsum hominis venūt mensurat̄ sz p̄cium datum ad q̄ est inuentū nūmisma: vt dicit in. v. Ethi. Et iō si vel p̄ciū excedat quātitatē valoris rei vel ecōuerso res excedat p̄ciū tollet iusticie equalitas. Et ideo carius vēdere vel vili⁹ eme-

re rē q̄ valeat est ſm ſe iniuſtū ⁊ illicitū. Alio modo poſſum⁹ loqui de emptione ⁊ vēditione ſm q̄ p accidens trāſit in vtilitatē vnius ⁊ detrimētū alterius: puta cū aliquis multū indiget hr̄e rē aliquā: ⁊ alius ledit ſi careat illa: ⁊ in tali caſu iuſtū p̄ciū erit vt nō ſolū reſpiciat ad rē q̄ vendit: ſed ad dānū q̄ venditor ex vēditione incurrit: ⁊ ſic licite poterit aliq̄d vendi plus q̄ valeat habenti. Si vo aliquis multū iuuet ex re alterius quā accepit: ille vo q̄ vendidit non dānificat carendo re illa nō oz ſupuendere eā: q⁊ vtilitas que alteri accreſcit nō eſt ex vendēte ſed ex cōditione emētis: nullus autē oz vendere alteri q̄ ſuū nō eſt: lz poſſit ei vendere dānū q̄ patit: ille tamē q̄ ex re alterius accepta multū iuuat p̄ōt ꝓpria ſponte aliq̄d vendēti ſuperogare q̄ ptinet ad eius honeſtatē. Notādū autez q⁹ ſm leges humanas vel ciuiles licitū eē videt q⁹ venditor ⁊ emptor inuicē ſe decipiāt q̄ quidē fit inquātū venditor plus intēdit vendere rē ſuā q̄ valeat: emptor vo minus emere. Sed leges humane nō ſolū hominib⁹ virtuoſis date ſunt ſed pplo in quo ſunt multi q̄ deficiūt a vtute. Ideo lex humana nō potuit ꝓhibere q̄cq̄d eſt cōtra virtutez: ſed ſufficit vt inhibeat q̄ deſtruunt hominū cōuictum alia vero habeat q̄ſi licita: nō q⁊ ea approbet ſz q⁊ ea nō punit. Sic igit habet q̄ſi licitū penā nō inducens ſi abſq; fraude venditor rez ſuā ſupuendat: emptor autē vilius emat: niſi ſit nimius exceſſus: q⁊ tunc etiā lex humana cogit ad reſtituendū: puta ſi aliq̄s ſit decept⁹ vltra mediā iuſti p̄cij quātitatē. Sed lex diuina nihil ipunitū relin quit q̄ ſit virtuti cōtrariū. Unde ſm diuinā legē illicitū reputat ſi in emptione ⁊ vēditione nō ſit equalitas iuſticie obſeruata: ⁊ tenet ille q̄ plus hz recōpenſare ei q̄ plus dānificatus ē ſi ſit notabile dānū: qō ideo dico q⁊ iuſtū p̄ciū rei quādoq; nō eſt punctualit determinatū: ſed magis in quadā exiſtimatione cōſiſtit: ita q⁹ modica additio vel minutio nō videt tollere equalitatē iuſticie. Sic autē refert Aug. xiiij. de trini. dictū cuiuſdā mimi fuit ab omnibus acceptatū. ſ. vile emere: ⁊ care vendere: cui cōſonat illud ꝓuer. xx. Malū eſt malū eſt dicit oīs emptor ⁊ cū receſſerit tūc gloriat. Sz Aug. dicit ibidē: min⁹ ille vel ſeipſum intuēdo vel alios experiēdo: vilius velle emere ⁊ care vēdere oīb⁹ credidit eſſe cōe. Sed quoniā reuera vitiū eſt: pōt q̄ſq; huiuſmodi iuſticiā adipiſci qua huic reſiſtat ⁊ vincat: ⁊ ponit exēplū de quodā q̄ modicū p̄ciū de quodā libro pp ignorātiā poſtulanti iuſtū dedit p̄ciū. Unū patet q⁹ illud cōe deſiderium nō eſt nature ſed vitij: ⁊ ideo cōe eſt multis q̄ p latā vitioꝝ viaz incedūt. Circa ſcdm videndū eſt vtrū venditio reddat illicita pp vitiū rei vendite. Et dicendū q⁹ circa rē q̄ vendit defectus duplicit pōt cōſiderari. Unus q̄dē defectus ſm ſpeciē rei: ⁊ hunc etiā defectuz ſi vēditor cognoſcat in re quā vendit fraudē cōmittit in vendi tione. Unū vēditio illicita reddit: ⁊ h̄ eſt qō oz cōtra quoſdā Iſa. j. Argētū tuū verſum eſt in ſcoriā. Uinū tuū mixtū eſt aq̄ qō enim⁹ p̄ mixtū eſt patit defectū q̄tū ad ſpeciē. Alius autē defectus eſt ſm quātitatē q̄ p mēſurā cognoſcit: ⁊ ideo ſi q̄s ſciēter vtat deficienti mēſura in vēdēdo fraudē cōmittit: ⁊ eſt illicita vēditio. Unū dicit. Deut. xxv. Nō habebis in ſacculo diuerſa pondera: maius ⁊ min⁹ nec erit in domo tua modius maior ⁊ minor. Et poſtea ſubdit: abominat enim oīs eū q̄ facit hoc: ⁊ aduerſat omnez iniuſticiā. Tertius defectus eſt ex parte q̄litatis: puta ſi aliq̄ō infirmū vendit q̄ſi ſanū: qō ſi q̄s ſcienter fecerit fraudē cōmittit in vēditione. Unū eſt illicita vēditio. Et in oīb⁹ talib⁹ nō ſolū aliquis peccat iniuſtā vēditionē faciēdo: ſed etiā ad reſtitutionē tenet. Si vo eo ignorāte aliquis p̄dictoꝝ defectuū fuerit in re vendita: venditor quidē nō peccat: ſed facit iniuſtū materialiter. Nō tñ eius opatio eſt iniuſta: tenet tamē cū ad eius noticiā puenerit dānū recōpēſare emptori. Et qō dictū eſt de vēditore eſt intelligēdū ex parte emptoris. Contingit enim venditorē credere rē ſuā eſſe minus p̄cioſam q̄tū ad ſpeciē. Sic ſi aliq̄s vēdit aurz loco auricalci: emptor ſi illud cognoſcat iniuſte emit: ⁊ ad reſtitutionē tenet. Et eadē ratio eſt de defectu q̄litatis ⁊ quātitatis. Sciēdū autē q⁹ aurū ⁊ argētū nō ſolū cara ſūt ꝓpter vtilitatē vaſoꝝ q̄ ex eis fabricant: aut alioꝝ hmōi: ſed etiam ꝓpter oignitatē ⁊ purgationē ſubſtātie ipſoꝝ. Et ideo ſi aurz vel argentū: vel ab alchimicis factū verā ſpeciē nō habeat auri ⁊ argenti eſt fraudulēta ⁊ iniuſta vēditio: p̄ſertim cū ſint aliq̄ vtilitates auri ⁊ argēti veri ſm naturalē opationē ipſoꝝ q̄ non cōueniunt auro p alchimiā ſophiſticato. Sicut qō hz ꝓprietatē letificandi: ⁊ ꝫ q̄ſdā infirmitates medicinaliter iuuat: frequētius etiā pōt poni in opatione: ⁊ diutius in ſua puritate ꝑmanet aurū veruz q̄ ſophiſticatū. Si autē per alchimiam fieret aurum veruz non eſſet illicitum ipſum ꝓ vero vendere: quia nihil p̄hibet artē vti aliquibus naturalibus cauſis ad p̄ducenduz naturales ⁊ veros effectus. Sicut dicit Augnſti. in. iij. de trinitate de his que arte demonum fiunt.

Circa tertiū videndū ē vtz vēditor teneat dicē vitiū rei vēdēde. Dicēdum q⁹ dare alicui occaſionē piculi vel dāmni ſemp eſt illicitum: q̄uis non ſit neceſſariū q⁹ homo alteri ſemp det ꝛſilium ⁊ auxilium ptinens ad ei⁹ qualēcūq; ꝓuocationē: ſed hoc ſolū eſt neceſſarium in aliquo caſu determinato: puta cum alius eius cure ſubdatur: vel tantuz non p̄ōt ei p alium ſubueniri. Uēditor autem qui rem vendendā ꝓponit ex hocipſo dat emptori dāmni vel piculi occaſionē q⁹ rem vitioſam ſibi offert ſi ex eius vitio dāmnū vel piculum incurrere poſſit: dāmnū q̄dē ſi ꝓpter eius vitiū huiuſmodi res que vendenda ꝓponit minoris ſit p̄cii: ipſe vero ꝓpter hmōi vitiū nihil de p̄cio ſubtrahat. piculū autē puta ꝓpter hmōi vitiū vſus rei reddat impedit⁹ vel noxi⁹: puta ſi aliq̄s alicui vendat equū claudicantē ꝓ veloci: vel ruinoſam domū ꝓ firma: vel cibū corruptuz ſiue venenoſum ꝓ bono. Unū ſi huiuſmodi vitia ſcit ⁊ nō deteget: erit illicita ⁊ doloſa venditio. Et tenet vēditor ad dāni reſtitutionē Si vo vitiū ſit manifeſtū: puta cū equus eſt monoculus vel cū vſ⁹ rei ⁊ ſi non cōpetat vēditori pōt tamē eſſe ꝺueniēs alijs: ⁊ ſi ꝓpter huiuſmodi vitiū. ipſe ſubtrahat q̄ntum oportet de p̄cio nō tenetur ad manifeſtādum vitiū rei: q⁊ ꝓpter huiuſmōi vitiū emptor vellet plus ſubtrahi de p̄cio q̄ de iure eſſet ſubtrahēdū. Unde pōt licite vēditor indēnitati ſue ꝛſulere vitiū rei reticēdo. Notanduz aūt q⁹ non oportet q⁹ emptor vel venditor per p̄coniē vitiū rei vendende p̄nuncier: quia ſi p̄dicēt: vitiū exterreret emptores rei ab emendo dū ignorarēt alīs ꝛditiones rei in quas eſt bona ⁊ vtilis: ſz ſingulr eſt dicēdum vitiū rei ei qui ad emēdū accedit: qui non pōt ſimul oēs cōditōes ꝛdinate compare bonos ⁊ malas nihil enim⁹ ꝓ hibet rem in aliquo vitioſaz in multis alijs vtilē eſſe. Circa q̄rtū ſ. vtz liceat alicui rem ſuā carius vēdere q̄ emit. Dicēdū q⁹ ad negociatores ptinet cōmutationē b⁹ rez inſiſtere: vt aūt ꝓh̄s dicit in. j. Polit. duplex eſt rez ꝛmutatio. Una q̄dē q̄ſi nālis ⁊ neceſſaria: ꝓ quā. ſ. fit cōmutatio rei. vel rez ⁊ denarioꝝ ꝓpter neceſſitatē vite. ⁊ talis ꝛmutatio nō ꝓprie ptinet ad negociatores: ſz magis ad ꝛconomos vel politicos qui hñt ꝓuidere. vel domui vel ciuitati: vel de rebus neceſſarijs ad vitā. Alia vo cōmutationis ſpēs eſt: vel denariorum ad denarios vel quarūcūq; rez ad denarios nō ꝓpter res neceſſarias vite: ſ. ꝓpter lucz q̄rendū: ⁊ hec q̄dē negociatio ꝓprio vī ad negociatores ptinere. Scōm ꝓh̄z aūt p̄ma cōmutatio laudabil eſt q⁊ deſeruit nāli neceſſitati. Scōa aūt iuſte vitupat: q⁊ ꝗtuz eſt de ſe deſeruit cupiditati lucri: que terminū neſcit ſed in infinitum tendit: ⁊ ideo negociatio ſm ſe ꝛſiderata quādā turpitudinē habz inquantū nō importat de ſui rōne finē honeſtū vel neceſſariū. Lucrum tñ qō eſt negotiationis finis: ⁊ ſi in ſui rōne nō ipoztat aliq̄d honeſtū vel neceſſariū: nihil tñ ipoztat in ſui rōne vitioſuz vl̄ vtuti ꝺriū. Unde nihil ꝓhibet lucz ordinari ad aliquē finē neceſſariū vl̄ honeſtū: ⁊ ſic negociatio reddet licita. Sicut cū aliq̄s lucrū īmoderatū qō negociatio q̄rit: ordinat ad dom⁹ ſue ſuſtentationē: vel ad ſubueniēdū indigētibus: vel etiā cū aliq̄s negociatōi intēdit ꝓpter publicā vtilitatē ne. ſ. res ad vitā patrie deſint: lucz etiā expetit nō q̄ſi finē ſz q̄ſi ſtipēdiū laboris. Cū aūt dicat Chriſto. ſup Math. Quicūq; rem cōparat integrā vt īmutatā vēdēdo lucret: ille ē mercator q̄ ō tēplo dei eijcit. Et caſſiodorus ſup illud ps. Cui non cognouī litteraturā: vel negociationē ſm aliā litterā. Quid eſt aliud negociatio niſi vilius compare ⁊ cari⁹ vendere: vl̄ diſtrahere. ⁊ ſubdit. Negociatores tales eiecit oīs de tēplo. Sciendū q⁹ vbū Criſoſto. itelligēdū eſt de negociatōe ſm q⁹ vltimū finē in lucro ſtituit qō p̄cipue vī qui aliq̄s rem nō īmutatā carius vēdit. Si enī rez immutatā carius vēdat. videt p̄miū ſui laboris accipe: q̄uis ⁊ ipſuz lucz poſſit licite intēdi nō ſicut vltimus finis: ſz ꝓpter aliū finez neceſſarium vt dictū eſt. Hoc etiā aduertēdū q⁹ nō quicūq; cari⁹ vendit q̄ emerit: negociat: ſed ſolū q̄ ad h̄ emit vt cari⁹ vēdat. Si aūt emit rem nō vt vēdat ſz vt teneat. ⁊ poſtmodū ꝓpter aliquā cāz eā vēdere velit. nō eſt negociatio: q̄uis carius vēdat: pōt enī hoc licite facē: vel q⁊ in aliquo rē meliorauit: vel q⁊ p̄ciū rei eſt īmutatū ſz diuerſitatē rei vel tp̄is: vel ꝓpter piculum cui ſe ſe exponit trāſferēdo rem de loco ad locū: vel eam fieri faciēdo: ⁊ ſm hoc nec emptio nec vēditio eſt iniuſta. Item ſciēdū q⁹ clericis iterdicit negociatio q⁊ clerici nō ſolū debēt abſtinere ab his que ſunt ſz ſe mala: ſz etiā ab his que hñt ſpēm mali: qō q̄dē in negociatōe ꝛtingit: tū ꝓpter h̄ q⁹ eſt ordinata ad lucz terrenū cui⁹ clerici ꝺbēt eſſe ꝛtēptores. tū etiā ꝓpter frequētia negociatoꝝ vitia. q⁊ difficulter exuit negociator a peccatis labioꝝ: vt oz ecc̄i. xxvj. Et alia cā eſt q⁊ negociatio nimis ꝛplicat animū ſecularib⁹ curis ⁊ ecōuerſo a ſpūalib⁹ retrahitur Unū apl̄s dicit. j. thimo. ij. Nemo militās deo ꝛplicat ſe negocijs ſecularibus. licet tñ clericis vti p̄ma cōmutationis ſpecie que ordina

tur ad necessitatem vite emendo vel vendendo.

De fraudulentia. DIS.VI

Dicendum autē q; fraus ē multiplex. Est.n. fraus q̄dā cōmēdāda. Quedā excusabilis. Quedā tolerāda. Et q̄dā dānabilis. ¶ Fraus q̄dē cōmēdāda est qñ q̄s ꝓmi vtilitatē intēdens faē aliq̄d ipso nesciēte qō forsitā credit illi ꝑna facie nō placē. tñ placē deberet. Sicut vroz quādo clanculo facit elemosynas moderatas: q̄ viro suo forsitā nō placerent ante factū: nec ipse daret licentiā faciendi: tamē post factū placet illi qō ipa fecerit: qz illa bec faciēdo ꝓcurat spirituale cōmodū viri sui. Unde etsi fraus est: pia tamē ē. Itē si q̄s frenetico furet gladiū ne ipse semetipsū ledat vl aliū: pia fraus est. Itē si seru⁹ devotus deo z dño suo fidelis vtilitatez dñi sui ꝓcuret illo nesciēte vel etiā cōtradicēte in dānū suū vituperiuz vel grauamē facit dño suo fraudē: tñ pia vtilis ē dño. Ad Titū. ii. Seruos hortare dñis suis subditos esse in oīb⁹ placētes. s. licitis z honestis: nō dicētes i bis. s. q̄ sunt ſm deū nō fraudātes. i. nō fraudē malā z noxiā faciētes: ſz in oīb⁹ fidē bonā ostēdētes. ¶ Itē fraus est excusabilis: qñ. s. homo bonū suū ꝓcurat sine ꝓmi detrimēto. Sicut fecerūt gabaonite Josue. ix. q̄ callide cogitantes venerūt ad Josue z filios israel dicētes de terra longinq̄ venim⁹ pacē vobiscū facere cupiētes: quoz fraude ꝓcepta dixit eis Josue. Cur nos deci pere fraude voluistis ꝛc̄. Similiter iacob ex ꝛsilio mr̄is sue rebecce fraudauit fratrē suū benedictionē paternā surripiendo Geñ. xxvij. Uenit germanus tuus fraudulēter: z accepit benedictionē tuā. Excusat iacob: qz hoc fecit ex ꝓcepto sancte mr̄is: vel ex cōsilio spūssancti. ¶ Itē est fraus tolerāda puta si fiat alicui iniuria vel dānū de bonis tpalib⁹: z nō possit illa sine scādalo repetē magis est talis fraus vel iniuria tolerāda: q̄z scādalū oriat: vñ. i. Lozin. vi. Jaz q̄dē oīno delictū in vobis: qz iudicia habetis inter vos: q̄re nō magis iniuriā accipitis: q̄re nō magis fraudē patimini. ¶ Itez est fraus culpabilis: z de hac dr̄. i. Lozin. ij. Nolite fraudare inuicē. Et Mar. x. Ne fraudē feceritis. Fraus autē culpabilis multiplex est: z cōmittitur multis modis. Est.n. fraus quā inducit ambitio ī satiabilis. In acq̄rendis enim honorib⁹ magnus est labor: magna cordis anxietas añ q̄s ambitiosi possint ad eos ꝓuenire seruiūt: tribuūt: amicitias simulant: mentiunt: adulant: ꝑces multiplicāt: intercessores ꝓcurāt: maturatē ꝓtendunt: iactāt sciētiā: simulāt sanctitatē. Un Dan. xj. de ambitioso dr̄. Regnū obtinebit in fraudulentia. Secūdo est fraus quā inducit carnalitas: siue q̄stū ad gustū: siue q̄stū ad tactū. Q̄tuz ad gustū q̄dē: qz guloſi z ebriosi post q̄s sua turpiter expēderūt multas fraudes cōmittūt in tabernis z ludis illicitis: z cōuiuijs z symbolis ꝓcurādis: vomētes esuriūt: inebriati sitiunt. Similes sunt filijs israel q̄ petierūt escas aīab⁹ suis: fiē dr̄ in ps. Pluit sup eos fiē pulueē carnes ꝛc̄. Sequit. Māducauerunt z sa. sunt. ni. z deside. eoz attulit eis: nō sunt fraudati a desiderio suo. Sz nota qō sequitur. Adhuc esce eoz erāt in oze ipsoz: z ira dei ascē. sup eos ꝛc̄. Itē de carnalitate q̄stū ad tactū nō est dubiū q̄ luxuriosi multas faciūt fraudes vt iuuēculas z simplices mulieres alliciāt z seducāt: z cuz eas seduxerint: multa cōmittūt vt eas pascāt: induāt: iocalia ꝓbeāt z in sua detineāt feditate. Un. ij. Esdre. viij. Accepit bō gladiū z vadit in via facere furta z homicidia ꝛc̄. Sequit: z cū furtū fecerit et fraudes z rapinas amabili sue affert. Tertia est fraus quoniā induc it malignitas: z hoc cōmittit multis modis. Uidelicet: in ꝛsortijs in cōsilijs: in iudicijs: z in seruitijs. In consortijs q̄dē inter amicos amoz̄ z amicitiā simulādo z sub amicitie specie seducēdo. Die. ix. Unusquisq; se a ꝓmo custodiat z in omni fratre suo nō habeat fiduciā: qz omnis frater supplātans supplantabit: z omnis amicus fraudulēter incedet: fraudulēter incedit q̄ fallaciter adulādo seducit: vel qō deterius z periculosius est: q̄ rancoz̄ z odiū tenens ī coz de dissimilat: z adulando amoz̄ simulat. Prouer. xxvij. Melioza sunt vulnera diligētis q̄ fraudulēta odientis oscula. Et. xxvj. Sic noxius est q̄ immittit lanceas z sagittas in mortē: ita vir q̄ fraudulenter nocet amico. Itē in cōsilijs fraus cōmittit. Sicut dr̄ ꝓuer. xij. Cōsilia impioz fraudulēta. Cōsulūt enim quādoq; cōtra deuz z iusticiā ob amoz̄: odiū vel rancoz̄: vel lucrū suū z cōmodū tpale. Hester. xvj. Multi bonitate ꝓncipū z honore q̄ in eos collatus est abusi sunt in supbia ꝛc̄. Sequit: aures ꝓncipū simplices callida fraude decipiunt. Item fraus ista cōmittit in iudicijs: ab actore fraudulenter agēdo: a reo fraudē fraude ꝓpellendo. Sicut dr̄. j. Lozin. vii. omnino delictū est in vobis qz iudicia habetis īter vos. Sequit. Uos iniuriā facitis z fraudatis: id est fraudē fraude vultis repellere: z iniuriā iniuria vindicare: qō illicitū est. Quia siē dic Seneca: nō est vitiū vitio vindicandū: vnde z actoz iniquus est iniuriā faciēdo: z reus iniquus ꝓ fraudulētiā se defendendo: z iniuriā cōtra iniuriā inferēdo. Ideo sequitur ibidē. An, nescitis qz iniqui regnū dei nō possidebūt. Itē fraus ista cōmittit in seruitijs vl qz fui dñis suis seruiūt fraudulēter. Uel ecōuerso: serui q̄dē dñis suis solēt fraudes cōmittere multis modis quos cā brevitat⁹ omitto: Ad Tytum. ij. dicit apl's: seruos hortare dñis suis subditos esse in oībus placentes: nō ꝛdicētes: nō fraudātes: sed bonā fidē ostēdentes. Dñi vo seruis suis. i. illis qui faciunt eoz opa fraudes faciunt non soluēdo. Jacobi. v. agite nunc diuites: plozate vlulate ī mi serijs que aduenient vobis ꝛc̄. Sequit ecce merces opariop vroz qui messuerūt regiōes vras: q̄ fraudata ē a vobis clamat: z clamor eoz aures dñi sabaoth introiuit. Uel male z tarde z nō ītegre ꝓsoluendo. Eccl. xxxiiij. Panis egētiū vita pauper est qui defraudat illum bō sanguis ꝛc̄. Qui aufert in fudore panē ꝛsi q̄ occidit ꝓximū suū: qui effundit sanguinē z qui fraudes facit mercēnario fratres sunt. Magna igit iniqtas diuitū defraudare paupes: z eoz stipēdia detinere. Sup hoc Jacob cōqueri de labā. Geñ. xxxj. Mutauit mercedē meā decē vicib⁹. Sed longe maioz est iniqtas quā ali qui seruit: neq̄ ꝛ sūmū dñm opant defraudādo qō ei ꝓmiserāt vel vouerāt. Sicut pz Act. v. ō anania z saphyra. Un ananie dixit beatus Petrus. Cur tentauit sathanas coz tuū mētiri te spūscō: z fraudare de ꝓcio agri. Sequit nō es mētit⁹ hoib⁹ ſz deo: ananias autē audiēs hec vba cecidit z expirauit. Silr z saphyra vroz ei⁹. Et Jere. xlviij. Maledict⁹ qui facit op⁹ dei fraudulēter. Op⁹ dñi fac fraudulenter qui in eo nō dei ſz suā gliā q̄rit: vel qui tarde lente z tepido corde facit: de tali dr̄ ysa. xxxij. Loquef ad dñm fraudulenter. ¶ Quarta ē fraus vel fraudis spēs quā īducit cupiditas q̄ ꝛsistit ī cōmertijs siue ꝛctib⁹ exercēdis Aug. Studiū auaricie siue fraudis ꝓpriū solet esse negociātiū. ¶ Dec aūt detestāda est multiplici rōne. Primo, ꝓpter pctoz multitudinē. Scdo, ꝓpter damnoz magnitudinē. Tertio, ꝓpē necessitatē redditōis. Et pp eternitatē dānationis. ¶ Primo q̄dē, ꝓpter multitudinē pctoz̄ ꝺcomitantiū Leo papa Difficile est inter vendētiū z emētiū ꝺmertiū non ītervenire pctī ūmo ūnumera sunt pctā que solēt ꝺmittere: puta mēdacia iuramēta piuria vba sophistica qb⁹ decipiūt hoies ꝓferēdo. Itez de facto mala ꝓ bonis corrupta ꝓ sanis vendendo: numerando: mensurando: ponderando: z huiusmōi. Ideo dr̄ Leui. xix. Non decipiat vnusq̄sq; ꝓximū ꝛc̄. Sequit. Justa z eq̄ sint pōdera: iust⁹ modius z equ⁹ sextari⁹: z añ. Nolite facē iniquū q̄d in iudicio in regula in pōdere z mēsura. Deutro. xxv. Non habebis in sacculo diuersa pōdera maī⁹ z minus ꝛc̄. abominat de⁹ eū qui facit hec. Mich. vj. Nūq̄d iustificabo stateram ꝑuersa ꝑ saccelli diuersa pōdera. ysa. xxxij. Fraudulēti vasa sunt pessima qz hūt vasa ire dei. Scdo detestanda est fraus in ꝺmertijs, ꝓpter dānoz magnitudinē. Nā, ꝓpter lucra tpalia pdūt spūalia. Prouer. j. Ipsi ꝛ sanguinē suū insidiant z moliunt fraudes ꝛ alas suas. Eccs. iij. Un⁹ est: z scōm nō hz. filiuz non fratrē: z tñ laborare nō cessat: nec satiant oculi ei⁹ diuitijs: nec recogitat: dicēs: cui laboro z fraudo animā meā bonis spūalib⁹. s. z eternis. Negligunt enim missas ꝑdicationes: locis sacris nō exhibent reuerētiā: nec tpab⁹. i. diebus dñicis z festiuis. ¶ Tertio detestāda est fraus in ꝺmertijs, ꝓpter restituēdi necessitatē. Insanuz est velle multa pdē lucrari pauca: que tñ reddē sit de necessitate salutis. Leui. vj. Reddet oīa que per fraudē voluit obtinere: qō tamē eis ē valde difficile: vel forsitan ꝓsibile: Pauci sunt hodie q̄ possent ad hoc induci vt in q̄druplū redderēt oīa: sicut dixit zache⁹ de seipso: Luce. xix. Si quē defraudaui reddo q̄druplū. Absq; dubio in multis casib⁹ nō sufficit reddē solū simplū. puta qñ ille cui debz fieri restitutio dānificac⁹ est in vsuris: vēditione bēditatis. vel aliquz bonoz z granat⁹ laborib⁹ z expēsis. Quarto detestāda ē fraus in cōmertijs, ꝓpē acerbitatē dānatiōis: ps. Tota die iniusticiā cogitauit lingua tua: sicut no. acu. fe. dolū. Sequit, ꝓpterea de⁹ destruet te ꝛc̄. Prouer. xxj. Qui congregat thesauros lingua mēdacij ꝓpingue tur ad laqueos mortis. Et apost. xiij. Quicūq; accepit characterez bestie siue quo. s. nemo poterit vēdere vel emere hic bibet de vino ire dei mixto in calice eius: z cruciabit igne z sulphure: z ascendet fumus tormētoz in, secula seculoz.

De mēdacio. DIS. VII.

Deinde ꝛsiderādū est de mēdacio: circa q̄ ꝛsiderāda sunt q̄tuor. Primo q̄d sit. z vtz opponat vitati q̄si semp otinēs falsitatē. Scdo de mendacij spēb⁹. Tertio vtz omne mēdaciū sit petñ. Quarto vtz sit peccatū mortale. ¶ Circa primū sciēdū q̄ mēdaciū ē falsa vocis enūciatio cum ītētione fallēdi. Et hec descriptio sumit ex verbis Aug. in libro otra mēdaciū, dicētis. Nemo dubitet eū mēti

rī q̄ falsum enūciat cā fallendi. Quapꝛoter enunciationē falsi cū voluntate fallēdi ꝓtatā manifestū est esse mendaciū. Sciēdū ergo q̄ ad pfectā mēdacij rationē tria cōcurrūt. ſ. q̄ id q̄ enunciat̄ sit falsum ⁊ q̄ sit volūtas falsum enunciādi: ⁊ itez intētio fallēdi. Tunc est falsitas materialiter q̄ falsum dicit̄: ⁊ formaliť ꝓpter volūtatez falsum dicēdi: ⁊ effectiue ꝓpter voluntatē falsitatē imprimēdi. Sz tamē ratio mendacij nō sumit̄ a formali falsitate: sz ex hoc. ſ. q̄ aliquis habet voluntatē falsum enunciandi. Unde ⁊ mēdaciū nominatur ex eo q̄ cōtra mentē dicit̄. Et ideo si q̄s falsum enunciet credens illud esse verū est quidē falsum materialiter: sed nō formaliť: q̄ falsitas est ꝓter intentionē dicētis. Unde nō hz p factā rationez mendacij. Jd enim q̄ sit ꝓter intentionē p accidens est. Unde nō pōt esse specifica differētia. Si vero formaliter aliquis falsum dicat habet voluntatē falsum dicendi: hz sit verū id q̄ dicit̄: inquātū tamē huius actus est volūtarius ⁊ mozalis habet p se falsitatē: ⁊ p accidēs veritatē. Unde ad speciē mēdacij ptingit. Qz autē aliquis intendat falsitatē in opinione alterius cōstituere fallēdo ipsum nō ptinet ad speciē mēdacij. sed ad quādā perfectionē ipsius. Sicut et in rebus naturalib⁹ aliquis speciē sortit̄ si formā habeat: etiā si defit forme effectus. Sicut patet in graui q̄ violēter surſum detinet̄ ne descendat fm exigentiā sue forme. Sic ergo pz q̄ mendaciū directe ⁊ formaliter opponit̄ virtuti veritatis. ¶ Circa scōz. ſ. de speciebus mēdacij. Sciendū q̄ mendaciū tripliciter diuidi pōt. Uno modo fm ipsam mēdacij rationē q̄ est ꝓpria ⁊ per se mēdacij diuisio. Et fm hoc mēdaciū in duo diuidit̄. ſ. in mēdaciū q̄ trāscendit veritatē in maius: q̄ ptinet ad iactantiā: ⁊ in mēdaciū q̄ definit a veritate in min⁹: q̄ ptinet ad ironiā: vt patet p plm. iiij. Etl̄. Ꝟ aūt p se est ipsius mēdacij diuisio: q̄ mēdaciū inquātū hmōi opponit̄ vtuti vitatis: vt dictū est. Ueritas autem equalitas q̄dā est cui p se opponit̄ maius ⁊ min⁹. ¶ Alio mō pōt diuidi mēdaciū inquātuz hz rationē culpe fm ea q̄ aggrauant vel diminuūt culpā mendacij ex parte finis intenti. Aggrauāt aūt culpā mēdacij si aliquis p mēdaciū intendat alterius nocumētū: q̄ vocat̄ mēdaciū ꝓnicioſum. Diminuit̄ aūt culpa mēdacij si ordinet̄ ad aliq̄ bonū: vel delectabile: ⁊ sic est mendaciū iocosum: vel vtile: ⁊ sic ē mēdaciū officioſuz siue quo intendat̄ iuuamētū alterius vel remotio nocumēti: ⁊ fm hoc diuidit̄ mēdaciū in tria ꝑdicta. Tertio mō diuidit̄ mēdacium vniuersalius fm ordinē: siue ex hoc addat̄ aut diminuat̄ ad culpā mendacij siue nō. Er fm hoc est diuisio octo membroꝝ q̄ dicta est. In qua tria ꝓprima quidē mēbza continent̄ sub mēdacio ꝓnicioſo: q̄ quidē sit vel cōtra deū: ⁊ ad hoc ꝓtinet ꝓmū mēdaciuz q̄ ē in doctrina relig. Uel est cōtra hominē sine sola intētione nocēdi alicui: ⁊ sic est secūdū mēdaciū: q̄. ſ. nulli ꝑdest: ⁊ obest alicui: siue ēt intendat in nocumēto vnius vtilitas alterius ⁊ hoc est tertiū mendaciū: q̄ vni' ꝑdest ⁊ alteri obest. Inter q̄ ꝓmū est grauissimū: q̄ semp peccata cōtra deū sunt grauioza: vt supza dictū est. Secūduz aūt est grauius tertio q̄ diminuit̄ ex intētione vtilitatis alterius. Post hec autē tria q̄ supaddūt ad grauitatē mendacij culpe ponit̄ quartū q̄ hz ꝓpriā quantitatē sine additione vel diminutione: ⁊ h̄ est mēdaciū q̄ sit ex sola mētiēdi libidine: q̄ ꝓcedit ex habitu. Unū ⁊ plm: dicit in. iiij. Etl̄. q̄ mēdax eo q̄ talis est fm habitū ipo mēdacio gaudet. Quattuoꝝ vo subsequētes modi diminuūt de culpa mēdacij. Nā q̄ntū est mēdaciū iocosum: q̄ sit placēdi cupidita te. Alia aūt tria ꝓtinent̄ sub mēdacio officioso in quo intēdit̄ q̄ est alteri vtile: vel q̄tū ad res exteriozes: ⁊ sic ē sertū mendaciū q̄ ꝓdest alicui ad pecuniā cōseruādā. Uel est vtile cozpi: ⁊ sic ē septimū mēdaciū quo ipedit̄ mozs hoīs. Uel est vtile ēt ad honestatez vtutis: ⁊ h̄ est octauū mendaciū: in quo ipedit̄ illicita pollutio cozporalis. Patet aūt q̄ quāto bonū intētū est meli⁹: tāto magis minuit̄ culpa mēdacij: ⁊ io si q̄s diligenť ꝓsideret scōm ordinē ꝑdicte enūciationis attēdit̄ ordo grauitatis culpe i istis mēdacijs. Nā bonū vtile ꝑfert̄ delectabili ⁊ vita cozpis ꝑfert̄ pecunie: honestas etiā ipsi cozpali vite. Circa tertiū. ſ. vtrū omne mēdaciū sit petrī. Sciēduz q̄ illud q̄ fm se malū ē ex genere suo nullo mō pōt eē bonuz vel licitū: q̄ ad h̄ q̄ aliq̄d sit bonū reḡit̄ q̄ oīa recte ꝺcurrāt: q̄ bonū causat̄ ex ītegra cā: malū aūt ex singularib⁹ defectib⁹ vt dic̄ dyonisius. iiij. c. de di. no. Mēdaciū aūt ē malū fm se. ē. n. act⁹ sup ide bitā mām cadēs. Cū. n. voces nāliť sint signa intellectū: innaturale ⁊ indebitū est q̄ aliq̄s oze vel voce significet q̄ nō hz i mēte. vnde plm dicit. iiij. Etl̄. q̄ mēdaciū est ꝓ se ꝓnauū ⁊ fugiēdū. Uerū aūt ē bonū ⁊ laudabile. Unū manifestū est q̄ omne mēdaciū est peccatū. Sicut enim dicit Aug. in libro contra mendaciū. Jdeo dicit̄ Ecci. vii. Noli velle mētiri omne mendaciū. Nō est ergo aliqualiter esti mandū in scriptura sacra: vel aliqua scriptura canonica asseri q̄cq̄ falsum vel scriptozes eozum falsuz aliquid asserendo dixisse: quis tota piret fidei certitudo que auctī scripture sacre innitit̄. Jn hoc aūt q̄ in euāgelio ⁊ in aliis scripturis sacris vba vel facta aliquoꝝ doctoꝝ diuersimode recitant̄ Non est mēdaciū. Unū dicit Aug. in lib. de ꝺsensu euāgelistaꝝ. Nullo mō laboꝛandū esse iudicat q̄ pau ḋeter itelligit ipsas sūas esse necessarias agnoscēde vtati: q̄busli bet vbis fuerīt īdicate. Et in hoc appet sicut subiūgit ibidē nō ōbere nos arbitrari mētiri quēq̄ si plīb⁹ rem quā audierūt vel viderūt reminiscētib⁹ res eadē nō eodē modo atq̄ eisdē vbis fuerit īdicata. Hoc etiā est sciēdū q̄ in scriptura sacra: ficuc Aug. dicit īducuntur aliquoꝝ gesta exempla pfecte vtutis: de q̄b⁹ nō est estimādum eos fuisse mētitos. Siq̄ tñ in eoꝝ dictis appareāt que mēdacia videant̄. Intelligēdū est ea figuraliť ⁊ ꝓphetice dicta esse. Unū Aug. dicit in libro ꝺ mēdaciū. Credēdū est illos hoīes qui ꝓphetiis tpi bus digni aucte fuisse cōmemoꝛant̄: oīa que scripta sunt de illis ꝓphetice gessisse atq̄ dixisse. Abzahā tñ vt Aug. dicit in q̄nib⁹ geñ. dicēs sarā esse sozoꝛ suā vitatē voluit celari. nō mēdaciū dici. Sozoꝛ enī dr̄: q̄ filia fratris erat Unū ⁊ ipse abzahā dicit. geñ. xx. Uere sozoꝛ mea est filia patris mei ⁊ nō matris mee filia: q̄. ſ. ex parte patris ei attinebat. Jacob vo mystice dixit se esse esau ꝓmogenitum ysaac. q̄ videl⁹ ꝓmogenita illi⁹ de iure debebant ei: vsus autē est hoc modo loquēdi p sprīm ꝓphetie ad designādū mysteriū: q̄ videlicet iunioz ppls. ſ. gētiliū substituēdus erat in locū ꝓmogeniti. ſ. in loco iudeoꝝ. Quidā vo cōmēdabant̄ in sacra scriptura nō ꝓpter pfectā vtutē: sz ꝓpē quādā vtutis indolē. q̄. ſ. apparebat i eis aliq̄s laudabilis affect⁹ ex quo mouebant̄ ad q̄dā debita faciēda Et hoc mō iudith laudat̄ nō q̄ mētita ē holoferni: sz ꝓpter affectū quē habuit ad salutē ppli: ꝓ quo piculis se exposuit: q̄uis ēt dici possit q̄ vba ei⁹ vitatē hñt fm aliquē mysticū itellectū. Rurs⁹ aduerte q̄ ille qui aliq̄d ꝓmittit si animū hēat faciēdi q̄ ꝓmittit nō mentit̄: q̄ nō loq̄tur cōtra illud q̄ gerit in mēte. Si vo non faciat q̄ ꝓmisit tūc videt̄ ifidelr agē p hoc q̄ animū mutat: pōt tamē excusari ex duob⁹. Uno mō si ꝓmisit id q̄ est manifeste illicitū q̄ ꝓmittēdo peccauit: mutādo aūt ꝓpositum: bñ facit. Alio mō si sint mutate ꝺditōes psonaꝝ vel negotioꝝ. Ut enī Seneca dicit i libro de bñficijs. Ad hoc q̄ teneat̄ facere q̄ ꝓmisit requirit̄ q̄ oīa īmutata ꝓmaneāt. Alioq̄n nec fuit mendax ꝓmittedo: q̄ ꝓmisit q̄ habebat in mēte. subitellectis debitis ꝺditiōib⁹: nec etiā est infidelis ꝓmissū q̄ ꝓmisit: q̄ cetere ꝺditōes non extant. Unde ⁊ apls nō implēdo q̄ ꝓmisit: q̄ cetere ꝺditōes non extant. Unde ⁊ apls non est mentitus qui non iuit cozinthū quo se ituꝝ esse ꝓmiserat. vt dicit̄. ij. cozin. j. hoc ꝓpter impedimēta que supuenerāt. Itē notandum q̄ mēdaciū nō solū hz rōnē peccati ex dāno q̄ infert ꝓximo si ex sua ꝺordinatōe vt dictū ē fit. nō est aūt licitū alicui illicita inordinatione vti ad impedientū nocumētū vel damnū alioꝝ. sic̄ non licet alicui furari vt elemosynā faciat: nisi forte in necessitatis articulo in quo sunt oīa cōia. io nō est licitū mēdaciū dicē ad hoc q̄ aliū a quocūq̄z piculo cozpali vel spūali liberet. Unū nō licet hoī mētiri vt vnū liberet vel ꝓseruet ab homicidio ⁊ aliū a mozte: vel vt virginē a cozruptiōe: ⁊ aliū ab incestu ꝓseruet. Licet tñ vitatem occultare ꝓudēter sub aliqua dissimulatōe: vt dicit Aug. in lib. cōtra mēdaciū. Circa q̄rtū. ſ. vtrꝝ omne mēdaciū sit petrī mozale. Sciendū q̄ petrī mozale ꝓprie est q̄ repugnat charitati p quam aīa viuit deo ꝺiuncta vt dictū est. Pōt aūt mēdaciū ꝺriari charitati tripliciter. Uno modo fm se. Alio modo secūdm̄ finem intentuz Tertio mō p accidēs: Scōm se q̄dē ꝺriat̄ charitati ex ipsa falsa significatione: que q̄dem si sit circa res diuinas ꝺriat̄ charitati: ⁊ ei cui⁹ vitatē aliq̄s tali mēdacio occultat vel cozrūpit. Unū hmōi mendaciū nō solū opponit̄ vtuti vitatis: sz etiā vtuti fidei ⁊ religionis. ⁊ ideo hoc mēdaciū est grauissimū ⁊ mozale. Si vo falsa significatio sit circa aliq̄d cui⁹ cognitio ptineat ad homīs bonum puta que ptinent ad pfectionē sciētie ⁊ informationū moꝝ vite: sic tale mendacium inquātū infert damnū falsē opinionis ꝓximo ꝺriat̄ charitati q̄tum ad dilectionē ꝓximi. vnde est petrī mozale. Si vero sit falsa opinio ex mendacio generata circa aliquid de quo nō referat vtz sic vel aliter cognoscat̄: tūc ex tali mendacio nō damnificatur ꝓximus. Scut si aliq̄s fallat̄ in aliq̄b⁹ ꝓticularib⁹ ꝺtingētib⁹ ad se nō ptinētib⁹. Unde tale mēdaciū fm se nō est petrī. rōne vo finis intenti aliq̄ō mēdaciū cōtrariat̄ charitati: puta quod dicit̄ in iniuriam dei: quod semp est petrī mozale: vt pote religioni ꝺtrarium aūt in uocumētum ꝓximi q̄tum ad psonam: diuitias vl̄ famā ⁊ h̄ etiam est peccatū mozale: cum nocere ꝓximo sit peccatum mozale. Ex sola autem intentione peccati mozalis aliquis mozaliter peccat. Si vero finis intentus non sit contrarius charitati: nec mēdacium sz hanc rationez erit petrī mozale. Sicut apparet in men

dacio iocoso: in quo intendit aliqua leuis delectatio: z in mẽdacio officioso in quo intendit etiã vtilitas ꝓmi. Per accidens autẽ q̃ põt cõtrariari charitati ratione scandali vel cuiuscũq; damni cõsequentis: z sic erit etiã peccatum mortale: dum. s. aliquis nõ veretur ꝓpter scandalũ publice mentiri.

¶ De periurio. DIS. VIII.

DEinde cõsiderãdũ est de periurio. Circa q̃ cõsideranda sunt duo. Primo vtrũ omne periurium sit peccatũ mortale. Secũdo q̃ possint nos mouere ad periurium detestãdũ. ¶ Circa primũ sciẽdũ q; qz de ratione periurij est falsitas seu mẽdaciũ: omne autẽ mẽdaciũ ẽ petñ vt dictũ est patet manifeste periurium esse petñ. Q; aũt falsitas sit de rõne piurii declarat sic. Act⁹. n. mozales ex fine speciẽ sortiũtur: finis autẽ in iuramẽto est humani dicti cõfirmatio: cui ofirmationi falsitas opponit: z p̃ hoc ofirmat aliq̃ dictũ q̃ ostendit firmiter esse verũ. Uñ falsitas directe euacuat finẽ iuramẽti q̃ piuriũ dr z ꝓpter hoc a falsitate ꝓcipue specificat̃ puersitas iuramẽti q̃ piuriũ dr: z ideo falsitas est de piurij rõne. Est aũt sciẽdũ fm Hieronymũ sup illud. Hiere. iiij. Jurabis in vitate: iudicio: z iustitia: q; q̃ cũq; istoz triũ defuerit piuriũ est: nõ tñ eodẽ ordine. Sed primo et ꝑncipaliter est piuriũ qñ deest veritas in fmone rõne iã dicta. Secundario aũt cũ deest iustitia: qz q̃cũq; iurat aliq̃d illicitũ ex hoc ipso falsitatẽ incurrit: qz obligat⁹ est ad hoc q̃ ꝺrũ faciet. Tertio vo mõ qñ deest iudiciũ: qz cũ indiscrete iurat ex hocipso periculo se cõmittit falsitatẽ incurrẽdi: z sic patet piuriũ esse petñ pro eo q; de rõne ei⁹ est falsitas. Jtẽ hoc idẽ pz ex ei⁹ ꝓpria rõe: q̃ iurare est testẽ deum inuocare. Q; aũt aliq̃s deũ inuocet testẽ falsitatis ad irreuerẽtiam ei⁹ pertinet qz p hoc dat intelligere vel q; de⁹ veritatẽ nõ cognoscat: vel q; falsitatẽ testificari velit z ideo piuriũ est petñ religioni ꝺrũ: cui⁹ est deo reuerẽtiã exhibere. Ex hoc vlteri⁹ clare patet q; omne piurium sit mortale qz etsi illa q̃ de se sunt petã venialia vel etiã bona ex genere si in cõtẽptũ dei fiunt sunt petã mortalia: multomagis q̃cũq; ẽ q̃ de sui rõne ptinet ad cõtẽptũ dei est petñ mortale: periuriũ aũt de sui rõne importat cõtẽptũ dei: ex hoc enim hz rõnẽ culpe vt dictũ est: qz ad irreuerentiã dei ptinet. Uñ manifestũ est q; piuriũ ex suo genere est petñ mortale. Unde si q̃s etiã iocose piuret: sic̃ non euitat irreuerẽtiã sed q̃tũ ad aliq̃d magis auget ita nõ excusatur a peccato mortali: sicut nec a dei cõtẽptu. Jlle etiã q̃ ex lapsu lingue falsum iurat: si aduertat se iurare z falsum esse q̃ iurat: nõ excusat a peccato mortali: sicut nec a cõtẽptu dei. Si aũt nõ aduertat nõ videf hr̃e intẽtionẽ iurãdi: z ideo a crimine piurij aliqualiẽ excusat. ¶ Circa scõm sciẽdũ q; crimẽ piurij oñdunt multa esse summope detestandũ. Primũ est qz qui peierat: fur: raptoz: z sacrilegus efficitur. Fur q̃dẽ z raptor: qz nomẽ sanctũ dei ipso inuito z ꝓhibẽte in testimoniũ falsitatis assumit. Exo. xx. Nõ assumes nomẽ dei tui inuanũ. Sacrilegus vo qz res sacras inuadit: vt sup eas petñ sumz faciat sicut nomẽ oñi z cozp⁹ eius z altaria z reliquias sanctoz q̃ refugiũt alij peccatores z ipsi demones q̃b⁹ sanctũ z terribile nomẽ eius: ad cuius inuocationẽ ipsi fugiũt ab obsessis. Leui. xix. Nõ piurabis in noie meo. ¶ Scõm est q; piurus homagiũ diabolo facit z se cũ manu ꝓpria diabolo tradit. Prouer. vj. Defixisti apud extraneũ manũ tuã. ¶ Tertiũ est qz sigillũ summi regis z pape falsificat: z iõ excõicat⁹: z sacrilegus est in ꝑpetuũ carcerẽ detrudẽdus: qz nomẽ oñi q̃ datũ est in testimoniũ vitatis assumit in testimoniũ falsitatis z cõfirmationẽ ei⁹. Ezech. xiij. Violabãt me ad pplm meũ ꝓpter pugillũ ordei: z fragmẽ panis mentiẽtes pplo meo credenti mẽdacijs. Et Jsai. lij. Tota die nomẽ meum blasphematur. ¶ Quartũ qz periurus quãtũ in se est deũ inuoluit in malicia sua qz ipsum in testimoniũ falsitatis adducit: z ideo cõtra ipsos in iudicio testis erit. Mal. iij. Ero testis velox maledicis z periuris. ¶ Quintũ est qz periurus excludit⁹ a protectione diuini nominis in q̃ peccat: qz frustra inuocat legis auxiliũ qui cõmittit in legẽ. Unde periurus a deo ꝓtegi nõ meret⁹: adiutoziũ enim nostrũ i nomine oñi. Prouer. xviij. Turris fortissima nomẽ oñi ad ipsum currit iustus z exaltabit⁹. ¶ Sertũ est qz piurus replef malis culpe et malis pene. Culpe q̃dẽ malis replef: sicut dicit Eccl. xxiij. Uir multũ iurãs replebit iniquitate. Et ibidẽ. Nõ assuescat iuratiõi os tuũ multi eniz casus sunt in illa: videlicet ꝓpter periuriũ q̃ sepe subsequit. De malis vero pene q̃bus de⁹ punit specialiter hoc peccatum dicit Zach. v. Uidi volumẽ volans ꝛc. z dixit oñs. Hec est maledictio q̃ egredit sup faciẽ omnis terre. Sequit: qz omnis iurãs ex hoc iudicabit⁹ z cetera: z venit ad domũ furis z ad domum iurantis in noie meo mẽdaciter z cõmozabit⁹ in medio dom⁹ eius: z consumet ligna eius z lapides ei⁹. Unde piuri aliquãdo necant⁹ a demone aliq̃s veranf. Sic legit⁹ in vita. b. Pancracij. sic refert Greg. turoñ. q; si q̃s piurare volẽs ad sepulchrũ victi sancti accedẽs voluerit añ q̃ cãcellũ chori itrauerit: aut arrept⁹ veraf a demone: aut otiuno cadens in pauimẽtũ vitã pdit. Jtẽ ecclesiastice histo. li. vj. ca. x. legit⁹ de narciso hierosolymitano epo q; cũ esset iustus: z rigoziz tenaf: q̃dẽ hoies nequã timẽtes ne eos suis flagitijs inueniret sciẽtes eis nõ pceret: ꝺueniẽtes coz̃ auditozib⁹ crimẽ ifamie ei imponunt iurãdo z impcando ita eẽ. ꝓim⁹ cũ iuramẽto impcaf q; igne pereat nisi ita sit. Scõs q; quodã morbo regio. cti⁹ q; oculos amittat. Sancto aũt sedẽte ad heremũ vt vacaret ꝺteplationi: hz deũ timẽtes nõ crederẽt eis ꝺ scm, Primus falsus testis a scintilla cũ oi ꝓgenie sua reb⁹ z domo z familia exurif. Scõs ab imis pedib⁹ vs q; ad caput morbo regio ꝺsumit. Tertiꝰ hoc videf secretũ pãdit. z sera pnia lugẽs oculos amisit: Narcissus aũt post tres successores rediẽs: honorifice suscept⁹ est. Jtẽ ad idẽ de retẽtozib⁹ legatoz q̃b⁹ silr accidit silr impzecãtib⁹. Cũ quidã vsurari⁹ morere⁹ penitẽs vocauit duos amicos suos rogãs eos vt ipsi essent executores sui fideles z veloces: z q; restitueret q̃ habuerat de alieno: exigens ab eis iuramẽtũ qui illud fecerũt cum impcatõe. Alꝰ impcatus est q; igne sacro qui dr gebẽnalis succẽderef nisi hoc faceret aliq; mala lepza ferief. Cũ aũt eo mortuo pecuniã retinerẽt nec vt ꝓmiserãt facerẽt vt impcati fuerãt factũ est eis: z tozmẽto vzgẽte hoc sunt cõfessi q̃ accidit. ¶ Septimo dissuadẽt hoc vitiũ etiã irrõnales creature: armat enim de⁹ creaturã otra insensatos Sap. v. Dr in histo. trãsmaf. q; sunt quedã fontes fures arguentes: fic si suspecti iurauerũt: z piurauerũt bibẽtes ex eis excecant. Si ãt ũmunes sint clarius videt. Jtẽ legit⁹ in gestis romanoz vt refert Ozosi⁹ in libro. v. q; cum romãi misissent legatos ad pfes gẽtes quos ipse nolauit z ipsi recepissent eos in pace: z fide data pacẽ firmassent subito ꝓditiose in eos irruẽtes in ciuitate Escuio occiderũt eos: z oẽs romanos quotquot iuenerũt: z factũ est in detestatõe piurij z violatões fidei q; panis fract⁹ apud aliquos per fracturas sanguinaret: aialia domestica z iter hoies viuere assueta eũ balatu hynnitu z mugitu miserabili fugiẽtes ad siluas z mõtes ab hominibus discesserũt: carus cũ lachzemosis latratib⁹ idẽ fecerũt oberrãtes ad modũ lupoz dicti aũt ppli qui dictã ꝓditionẽ cõmiserãt victi sunt oẽs in cãpo a lucio pompeio z occisi cum impatoze eoz exceptis q̃tuoz milib⁹ qui iugũ mõtis petẽtes vindictã dei non euaserũt: qz congelati ad modũ lapidũ obziguerũt. Jmobiles facti qui stãtes videbanf viui iam eoz oculis z dentibus ab eis cadentibus.

¶ De ꝓditione. DIS. IX.

DEinde ꝺsiderãdũ est de ꝓditõe. Est aũt ꝓditio occulta z malitiosa machiatio ꝺ psonã aliquã. Sic enĩ fraus ẽ deceptio circa res ita ꝓditio ẽ circa psonã. Sic pz de iuda qui ex auaricia ꝓdidit christũ Math. xxiiij. Judas abiit ad sumos sacerdotes vt ꝓderet eũ illis. Sic cayn i fratrem suũ abel ꝓditiose surrexit. Reñ. iiij. Sic symeon z leui filij Jacob seuiẽtes stupzũ sozoris sue Dyne irruẽtes in sychem z pplm ciuitatis occiderũt Reñ. xxxiiij. Saul pluries nisus est ꝓditiose petere dauid z lãcea ꝺfodẽ cũ pariete. j. Reg. xviij. Dauid ꝓditiose occidi fecit vriam. ij. Reg. xi. Absalon volẽs vindicare iniuriã sozoris sue quẽ vi oppẽsserat ãmon frater su⁹ ꝓditiose fecit eũ occidi. Joab ꝓditiose amasan iterfecit. ij. Reg. xx. dixit ioab ad amasan. Salue mi frater salue mi frater: z tenuit manu dextra mẽtum Amase q̃si osculãs eũ: z percussit eũ i latere. ij. Reg. xx. hysmabel filiꝰ nathanie ꝺ octoginta viris ꝓditiose occidit septuaginta in medio ciuitatis bieremi. xlj.

¶ De furto.

DEinde ꝺsiderãdum de furto: circa q̃ ꝺsiderãda sunt tria. Primo vtr furtũ sit petñ. Scõ vtr semp sit petñ mortale. Tertio vtr liceat furari in necessitate. Ad euidentiã ꝓmi ꝓmo declarãdũ est vtr rez exterioz possessio sit hoi nãlis. Secũdo vtr licitũ sit q; aliquis aliquã rem possideat q̃si suã. Tertio vtrum furtũ sit occulta acceptio rei aliene. Quarto declarabit⁹ vtr furtum sit petñ. ¶ Ad primũ dicẽdũ est q; res exterioz põt dupliꝛ ꝺsiderari. Uno mõ q̃tum ad ei⁹ nãm que non subiacet humane ptãti: hz solum diuine cui omnia ad nutũ obediunt. Alio modo q̃tum ad vsum ipsius rei: z sic hz homo nãle dñium exterioz rerum: qz per rationẽ z voluntatẽ potest vti rebus exterioribus quãtum ad suaz vtilitatẽ quasi ꝓpter se factis: semper enim impfectioza sunt ꝓpter pfectioza: z ex hac rõne pbat. Phs. j. Pol. q; possessio rerum exteriozum est homini naturalis. hoc autem naturale dominiuz super ceteras creaturas quod competit homini fm rationez in qua imago dei consistit manifestat⁹ in ipsa hominis factione. geñ. j. vbi dr

Faciamus hominē ad imaginē ⁊ similitudinē nostrā: ⁊ p̄sit piscibus maris ⁊c. ¶Ad secūdū dicēdū q̄ circa rē exteriorē duo cōpetunt homini: quor vnū est potestas ꝓcurandi ⁊ dispēsandi: ⁊ q̄tū ad hoc licitū est q̄ homo ꝓpria possideat: ⁊ est etiā necessarium ad humanā vitā ꝓpter tria. Primo q̄dē: q̄ magis sollicitus est vnusquisq; ad ꝓcurandū aliq̄d q̄ sibi soli cōpetit: q̄ illud q̄ est cōmune omniū vel multoꝝ: q̄ vnusquisq; laborez fugiens relinq̄t alteri id q̄ ptinet ad cōe sicut accidit in multitudine ministroꝝ. Alio mō q̄ ordinatius res humane tractant si singulis imineat ꝓpria cura alicuius rei ꝓcurande: esset autē cōfusio si quilibet indistincte que libet ꝓcuraret. Tertio q̄ p̄ hoc magis pacificatus status hominuꝫ cōseruat: dū vnusquisq; re sua cōtentus est. Unde videm⁹ q̄ iter eos q̄ cōiter ex idiuiso aliq̄d possident frequētius iurgia oriunt. Aliud vero q̄ cōpetit homini circa res exteriores est visus ipsaꝝ: ⁊ q̄tuz ad hoc nō debet hō habere res exteriores vt ꝓprias: sed vt cōes: vt scilicet facili aliq̄s ea cōicet in necessitate alioꝝ. Unde apls dicit. j. Thi. vlti. Diuitib⁹ huius seculi p̄cipe facile tribuere cōicare. Et nota q̄ cōitas rez attribuit iuri naturali: nō q̄ ius nāle dictet oīa eē possidenda cōiter: ⁊ nihil esse quasi ꝓpriū possidēdū: sed q̄ fm ius naturale nō est distinctio possessionū sed magis fm humanū ordinē: q̄ ptinet ad ius positiuū. Unde ꝓprietas possessionū nō ē ius naturale: s̄z iuri naturali supaddit p̄ adinuentionē rōnis humane.

¶Ad tertiū dicēdū q̄ ad rationē furti tria cōcurrunt: quoꝝ ꝑmuz cōuenit sibi fm q̄ cōtrariat iusticie q̄ vnicuiq; tribuit q̄ suū est: ⁊ ex hoc cōpetit ei q̄ vsurpat alienū. Secūdū vero ptinet ad rationez furti ꝓut distinguit a peccatis q̄ sunt cōtra psonā: sicut ab homicidio ⁊ adulterio: ⁊ fm hoc cōpetit furto q̄ fit circa rē possessaz. Si q̄s enim accipiat id q̄ est alterius nō q̄si possessio: sed q̄si pars: ſic si amputet membrū: vel sit in psona cōiuncta: vt si auferat filiā vel vxorē: nō habet rationē furti. Tertia differētia est que cōplet rōnē furti. s. vt occulte vsurpet alienū: ⁊ secūdū hoc ꝓpria ratio furti est vt sit occulta acceptio rei aliene. Et nota q̄ occultatio quādoq; quidem est causa peccati: puta cū q̄s vtit occultatione ad peccādū: ſic accidit in fraude ⁊ dolo ⁊ hoc modo nō diminuit peccatū sed cōstituit speciē peccati: ⁊ ita est in furto. Alio mō occultatio est simplex circūstantia peccati: ⁊ tunc diminuit peccatū: tuz: q̄ est signū verecundie tum etiā q̄ tollit scandalū. ¶Ad quartū dicēdū q̄ si quis cōsideret furti rationē duas rōnes peccati in eo inueniet. ꝑmo quidē ꝓpter cōtrarietatē ad iusticiā que reddit vnicuiq; q̄ suū est: et sic furtū iusticie opponit: inquātū furtū est acceptio rei aliene. Secundo rōne doli seu fraudis quā fur ꝺmittit occulte ⁊ quasi ex insidijs rem alienā vsurpādo. Unde manifestū est q̄ omne furtuz est ꝑcatū. Notādū aūt q̄ accipere rē alienam vel occulte vel manifeste auctoritate iudicis hoc decemētis nō est furtū: q̄ iā fit sibi debitū p̄ hoc q̄ sentētialiter sibi est adiudicatū. Unde multomin⁹ furtū fuit q̄ filij israel tulerūt ſpolia egyptioꝝ de ꝓcepto dñi hoc decemētis ꝓ afflictionib⁹ q̄b⁹ egyptij eos sine cā afflixerāt: ⁊ ideo signanter dr Sap. x. Justi tulerūt ſpolia impioꝝ. Itē sciēdū q̄ circa res inuētas est distinguēdū. Quedā enim sunt q̄ nūq̄s fuerunt in bonis alicui⁹: sicut lapilli ⁊ gēme q̄ inueniunt in litore maris: ⁊ talia occupāti cōcedunt: ⁊ eadē ratio est de thesauris antiquo tpe sub terra occultatis: quoꝝ nō est aliq̄s possessor nisi q̄ fm leges ciuiles teneāt inuentor medietatē dare dño agri si in alieno agro inuenerit: ꝓpter q̄ in parabola euāgelij dr Math. xiij. de inuentore thesauri absc̄diti in agro: q̄ emit agrū quasi vt haberet ius possidēdi totū thesaurum. Quedā vero res inuente fuerūt de ꝓpinquo in alicui⁹ bonis: ⁊ tūc si quis eas accipiat nō animo retinēdi sed animo restituēdi dño q̄ eas ꝓ derelictis nō habet: nō cōmittit furtū. Et similiter si ꝓ derelictis habeātur: ⁊ hoc credat inuentor: licet sibi retineat nō cōmittit furtū: alias autē cōmittit peccatū furti. Unde Aug. dicit i q̄dam homelia: ⁊ habet. xiiij. q. v. Si q̄d inuenisti ⁊ nō reddidisti: rapuisti. Itē sciendū q̄ si quis rē suā ab alio detentā vel apud aliū depositā accipiat occulte peccat: q̄ grauat depositariū ⁊ tenet ad restituēdum: vel ad osēndū se esse innoxiū. Unde manifestū est q̄ peccat ⁊ tenet ad reuelandū grauamē depositarij. Qui vero furtuz accipit rem suā apud aliū detentā: peccat quidē: nō q̄ grauat eū qui detinet: ⁊ ideo nō tenet ad restituendū vel ad recōpensandū: sed peccat cōtra cōmunē iusticiaz dum ipse sibi vsurpat sue rei iudiciuz iuris ordine ꝓtermisso: ⁊ ideo tenetur deo satisfacere: ⁊ dare operam vt scandalum ꝓximoruz si inde exortuz fuerit sedetur. ¶Circa secundū principale scilicet vtruz furtum sit peccatū mortale: dicendum q̄ sicut habitū est supra: peccatuz mortale est quod contrariatur charitati: fm quam est spiritualis anime vita. Charitas autez principaliter ꝺsistit in dilectione dei. Secūdario vo in dilectōe ꝓximi ad quā ptinet vt ꝓmo bonū velim⁹ ⁊ opemur: p furtū aūt hō ifert nocumētū ꝓmo in suis reb⁹: ⁊ si passim hoīes sibi inuicē furarentur: piret humana societas. Unde furtū tanq̄z ꝺriū charitati ē peccatum mortale. Unde Zach. Nec est maledictio que egredit sup faciem oīs terre: q̄ omnis fur sicut ibi ſcriptum est iudicabit. s. ad mortē. Nullus aūt fm iudiciū diuinū ꝺdēnat ad mortē nisi ꝑ peccato mortali. Pōt tn furtū ꝺmitti in reb⁹ paruis modiciq; valoris illud aūt q̄ minimū est appzebēdit rō quasi nihil: ⁊ ideo in hmōi que minima sunt homo nō reputat sibi nocumētū inferri. ⁊ iō ille qui accipit pōt p̄sumē hoc nō esse ꝺ voluntatē eius cui⁹ est res. ⁊ p tāto si q̄s furtiue accipit hmōi res minimas: p̄t excusari a peccato mortali. Si tn bēat animū furādi ⁊ iferēdi nocumētū ꝓmo: etiā in talib⁹ minimis pōt esse ꝑctn mortale. sicut ⁊ in solo cogitatu p̄ osēsum. Itē sciēdum q̄ puer. vj. furtū dr nō esse grādis culpe vt plici rōne. Primo q̄dē ꝓpter necessitatē iducētē ad furādū que diminuit vel totalr tollit culpā vt infra patebit. Unde subdit furatur enim vt esurientē impleat animā. Alio mō dicit furtū non esse grādis culpe p̄ comparationē ad reatū adulterij q̄ punit⁹ morte. Unde subdit de fure q̄ dupḗsus reddet septuplū: qui aūt adulter ē perdet animā suā. Itē sciēdum q̄ in lege nō infligit⁹ pena mortis ꝓ furto: s̄z solū pena dāni. Exo. xxij. Si q̄s furat⁹ fuerit bouē aut ouē q̄nq; boues ꝓ vno boue restituet: ⁊ q̄tuor oues ꝓ vna oue: q̄re pene p̄ntis vite magis medicinales q̄z retributiue: retributio enī reseruat⁹ diuino iudicio q̄ est fm vitatē in peccātes. ⁊ iō s̄z iudiciū p̄ntis vite nō ꝓ quolibet pctō mortali infligit⁹ pena mortis: s̄z solum ꝓ illis que inferūt irrepabile nocumētū: vel etiā ꝓ illis que hñt aliquā horribilē deformitatē: ⁊ iō ꝓ furto q̄ reparabile dānū infert non infligit⁹ fm p̄sens iudiciū pena mortis: nisi vel furtū aggraueť per aliq̄z grauē circūstantiā. Sicut ꝑz de sacrilegio quod ē furtū res sacre ⁊ de peculatu q̄ est furtū rei cōis: vt ꝑz per Aug. super Joh. ⁊ de plagio q̄ est furtū ꝓ quo q̄s morte punit⁹: vt patet Exo. xxj. ¶Circa tertiū. s. vtz in necessitate licitū sit furari. dicendū q̄ illa que sunt iuris humani non possint derogare iuri nāli vt diuino iuri. Sc̄om aūt nālem ordinē ex diuina ꝓuidētia est statutū q̄ res inferiores sunt ordinate ad hoc vt ex his subueniat hominū necessitati: ⁊ iō p rez diuisionē ⁊ appzopziationē ō iure būano ꝑcedentē non impedit⁹ quin hoīs necessitati sit subueniēduz ex hmōi reb⁹. Et ideo res q̄s aliqui supabundāter hñt ex nāli iure debētur pauper sustētationi. Unde Amb. dicit. ⁊ habet⁹ in decretis distin. xlvij. Esurientiū panis est quē tu detines: nudoꝝ indumētū est q̄d tu recludis: miseroꝝ redemptio ⁊ absolutio est: pecunia quā tu in terra defodis. Sed q̄ multi sunt patiētes: ⁊ nō pōt ex eadē re oib⁹ subueniri: cōmittit⁹ arbitrio vniuscuiusq; dispēsatio ꝓpriaꝝ rerum vt ex eis subueniat necessitatē patiētib⁹. Si tn adeo fit⁹ vrgēs ⁊ euidens necessitas vt necessariū sit instanti necessitati de reb⁹ occurrētibus esse subueniēdum: puta cū iminet p̄sone piculū: ⁊ alr subueniri non pōt: tunc licite pōt aliquis ex rebus alienis sue necessitati subuenire: siue manifeste siue occulte. Nec hoc ꝓpzie habet rationem furti vel rapine.

¶De rapina. DIS. X:

Deinde ꝺsiderādū est de rapina. Circa quā cōsiderāda sūt quattuoꝝ. Primo vtz sit peccatum specie distinctū a furto. Scōo vtz rapina sit peccatū mortale. Tertio vtz sit ꝑctn grauiⁿ q̄z furtū. Quarto de motiuis que diſſuadēt tā rapinā q̄z furtū. ¶Circa ꝓmū sciēdum q̄ furta ⁊ rapina sunt pctā specie distincta siue dña. Qđ declaratur hoc mō. Furtū enī ⁊ rapina sunt pctā iusticie opposita: iquātum aliq̄s alteri facit iniustū. Nullus aūt patit iniustū volēs: vt ꝓ hac in. v. Eth. Et ideo furtū ⁊ rapina ex hoc hñt rōnē peccati q̄ acceptio est inuoluntaria ex parte eius cui aliq̄d subtrahit. Inuoluntarium aūt duplr dr. s. per ignorātiā ⁊ violentiam vt habet in. iij. Eth. ⁊ ideo aliā rōnē peccati habet rapina ⁊ aliā furtum. ⁊ ꝓpter hoc differunt specie. In alijs aūt generibus peccatoꝝ nō attendit ratio peccati ex aliquo inuolūtario: ficut accidit in peccatis oppositis iusticie. ⁊ ideo vbi non occurrit diuersa ratio inuolūtarij: nō est diuersa species peccati. Item raptus mulieris nō ꝺstituit diuersas species peccati: siue fiat occulte siue manifeste: q̄ raptus mlieris nō pōt esse occultus ex parte mulieris que rapit⁹: ⁊ ideo etiā si sit occultus q̄z tum ad alios quibus rapitur: adhuc remanet ratio rapine ex parte mulieris cui violētia infert⁹. ¶Circa scōz vtz rapina sit ꝑctn mortale: dicēdum q̄ rapina quādā violētiā ⁊ coactionē importat per quā ecōtra iusticiā alicui aufert⁹ quod suū est. In societate autem hominū nullus habet coactionē nisi per publicam potestatez. ⁊ ideo quicūq; per violētiā aliq̄d alteri aufert si sit ꝓuata ꝑsona

nō vtens publica potestate: illicite agit: ⁊ rapinam cōmittit: sicut ꝓz in latronib⁹. ¶ Principibus vō publica potestas cōmittit ad hoc q̄ sint iusticie custodes ⁊ ideo nō licet eis violētia ⁊ coactione vt nisi fm iusticie tenorē: ⁊ hoc vel cōtra hostes pugnādo: vel cōtra ciues malefactores puniēdo: ⁊ q̄ p talē violentiā auferē nō habet rōnem rapine cū nō sit cōtra iusticiā. Si vero cōtra iusticiā aliqui p publicam potestatē violenter abstulerint res alioꝝ illicite agunt: ⁊ rapinā cōmittunt: ad restitutionē tenent. De his vero q̄ ꝑdas rapiūt ab hostibus sciēdū ē q̄ si illi qui depredant hostes habēt bellū iustum ea q̄ per violentiā in bello acquirunt eoꝝ efficiunt: ⁊ hoc nō ꝺz rōnez rapine. Unde nec ad restitutionē tenent: q̄uis possint in acceptatione ꝑde iustū bellū habētes peccare p cupiditatē ex prava intentione: si scilicet nō ꝓpter iusticiā sed ꝓpter ꝑdā principaliter pugnent. Dicit n. Aug. in libro de verbis dñi q̄ ꝓpter ꝑdam militare peccatū est. Si vero illi q̄ prēdā accipiunt habeant bellū iniustū rapinā cōmittunt: ⁊ ad restitutionē tenent. De his aūt q̄ res infideliū rapiunt sciēdū q̄ in terra aliqui infideles iniuste res suas possidēt: inquātū eas fm leges terrenoꝝ principū amittere iussi sunt. Et iō ab eis possunt p violentiaz subtrahi nō priuata auctoritate: sed publica. De his vero q̄ principes extorquent a subditis sciēdū: q̄ si ꝑn cipes a subditis exigūt q̄ō eis fm iusticiā debeāt ꝓpter bonum cōe cōseruādū: ⁊ si violētia adhibeat nō est rapina. Si vō aliqui principes indebita extorqueāt p violentiā: rapina est: sicut ⁊ latrocinium. Unde dicit Aug. in. iiij. de ciuitate dei. Remota iusticia: q̄d sunt regna nisi magna latrocinia q̄ latrocinia q̄d sūt nisi parua regna. Et Ezechl. xxij. dr. ¶ Principes eius i medio eius q̄si lupi rapiētes ꝑdaz. Ulī ⁊ ad restitutionē tenent: sicut ⁊ latrones: ⁊ tāto grauiꝰ peccant q̄s latrones quāto piculosius ⁊ cōius cōtra publicā iusticiā agunt: cuius custodes sunt positi. ¶ Circa tertiū. s. vtrū rapina sit grauius peccatū q̄s furtū: dicēdū q̄ rapina ⁊ furtū habent rationem peccati sicut supra dictū est: ꝓpter inuoluntariū q̄d est ex pte eiꝰ cui aliq̄d auferē ita tamē q̄ in furto est inuoluntariū per ignorantiā: in rapina aūt est inuoluntariū per violentiā. Magis est autē inuolūtariū per violētiā: q̄ violētia directius opponit volūtati q̄s ignorātia: ⁊ ideo rapina est grauius pctū q̄s furtū. Est etiā alia ratio: q̄ p rapinā nō solū inferē alicui dānū in reb⁹ sed etiā vergit in quādā pſone ignominiā siue iniuriā: ⁊ hoc ꝓponderat fraudi vel dolo q̄ ptinent ad furtū. ¶ Circa q̄rtū. s. que dissuadēt furtū ⁊ rapinaz: vere multa sunt. Specialiter ad p̄sens accipiam⁹. vi⁹. ¶ Primū est vehemētia timoris. Secūdū est ignominia pudoris. Tertiū ē amoris fidelitas. Quartū est clamoris anxietas. Quintū ē criminis enormitas. Sextū est actoris rusticitas. Septimū est penaꝝ diuersitas. ¶ Primo q̄dē furtū ⁊ rapinā dissuadet vehementia timoris. Et hic timoꝛ est multipler videlicet timoꝛ ꝑalis dñi: timoꝛ diuini seu finalis iudicii: ⁊ timoꝛ gehēnalis supplicii. ¶ De primo dr Luce. xiij. Uis non timere potestatē benefac. ⁊ habēbis laudē ex illa. Si autē malefeceris time. ¶ Nō enim sine cā gladiū portat dei enim minister est vindex in irā ei qui malefacit. Dic timoꝛ furto ⁊ rapine inſepabiliē est annexus: semp enim timēt deprehendi ⁊ occidi. Quidā latro cōfitebatur cuidā frātri in quadā silua dicens q̄ p septēniū habitauerat in siluis sine tecto: ſpoliās trāseuntes: ⁊ oēs eū timebant: ipse autez adeo oēs timebat q̄ vix somnū modicū ad momētū capiebat. Socios etiā suos tantū timebat q̄ nō sustinebat q̄ appꝛopinquarent ei vel iacerēt ꝓpe eū: semp vestitus ⁊ cū armis ibat: ⁊ tot ⁊ tanta sustinebat pro scelere suo q̄ vix vnq̄ aliqs martyr tāto spacio pro pter deū sustinuit tāta. Cū autē frater multū laborasset circa eū cō uertendū: ⁊ ad terrā transmarinā mittēdū solus cū eo quia nec patiebatur sociū fratris accedere: dicebat q̄ hoc nō faceret nisi quidā qui ei iniuriā fecerant: prius emendarent ei. ¶ Cū autez ipse nobilis marim⁹ ⁊ robustus corpe videreť: cito post insiliens vt spoliaret quendā paruulū hominē merces portātē: ita meticulosus ⁊ exꝛs inuent⁹ est q̄ ab illo ꝓuentus deiectus est captus ⁊ ligatus et ductus: a seculari iusticia distract⁹ ⁊ suspēsus. Ideo de cayn q̄ fuit caput ⁊ initiū ꝑdonū ⁊ latronū suos docuit: ⁊ ad hoc ciuitatez murauit vt esset eoꝝ refugiū: fm q̄ dicit iosephus dicit q̄ pcussus tremore capitis dixit dño. Quicūq; inueniet me occidet me. Genē. iiij. Ego ero vagus ⁊ ꝓfugus sup terrā q̄ inuenit me occidet me. Job. xxiij. Perfodiunt in tenebris domos ꝛc. Et post. Si subito apparuerit auroza arbitranť vmbrā mortis: semp tales timere ⁊ maxime in die deprehendi. Legiť in libro de vita bzagmannoꝝ: q̄ alexāder qui innaserat ⁊ diripiebat totū mundū: confessus est dādamo dydascalo eoꝝ q̄ oēs timebat: ⁊ in nullos magis q̄z domesticos ⁊ ꝓpinquos: ⁊ eos q̄ cū ꝓstipabāt ⁊ fuabant: a q̄b⁹ oīb⁹ sibi subiect⁹ veneno ē occisus. Scōm ē timoꝛ diuini iudicij. Durissimū nāq; iudiciū contra fures ⁊ raptoꝛes erīt. Sicut erit. Sicut dr Zach. v. oīs fur sicut scriptū est indicabiť. ysa. iij. Dñs ad iudiciū veniet cū senatoꝛib⁹ ꝓpli sui: vos depasti estis vineā meā: ⁊ rapina pauperꝝ in domo vestra. Graue ⁊ duꝛ erit iudiciū taliū: q̄ō ꝓz Math. xxv: Si domino damnat eos qui sua nō dederūt egenis: q̄ir dānabit illos q̄ eis abstulerūt sua. Math. xxv. Esuriui: ⁊ nō dedistis mihi māducare ꝛc. Luce. xviij. de diuite epulone dicit glosa. Si sic torqueť diues q̄z non dedit sua quō dānabiť qui abstulit aliena. Erit autē iudiciū eis: q̄z q̄ō fit vni de minimis suis reputat sibi factū siue bonum siue malu⁊. Math. xxv. Q̄ō vni ex mīmis meis fecistis mihi fecistis ꝛc. q̄z paupib⁹ quos iudicāt iudiciū dať. vñ ipsi iudicabūt ⁊ dānabūt suos depꝛdatoꝛes. ysa. xxxiij. Subijciēt exactoꝛes suos Dec meditatio. s. ouri iudicij vel manifestatio ouertit latronem: de quo in vitis pa. legiť. Cū dñs misisset ad ouertēdū egyptū abbatez appollōiū ⁊ duo viri adiuuicē pugnarēt nō poterat alteram ptē flectere ad pacē: q̄z ꝛfidebat de quodā latrone robusto pugnatoꝛe capitaneo eoꝝ quē cum rogaret vt paci ꝛsentiret, pmittētes ei q̄ ꝓ eo rogaret dñm vt dimitteret ei pctā sua: ſtati, pstrauit se ꝛsentiēs paci: ⁊ alij silr post eum. Cum aūt abbas appollonius ꝓ eo rogaret dñm vt pmiserat: vtriq; visum est q̄ rapeť cozā summo iudice vbi a dño ⁊ angelis sanctis viderūt discuti ⁊ accusari facta latrōis ⁊ damnationē sibi adiudicari fm exigentiā culpaꝝ suaꝝ: ꝓ quo cū oꝛaret appolloni⁹ rīndit: lz nulla sit pticipatio lucis ad tenebras ⁊ christi ad belyal: tū ille ꝺcediť tibi: qui rediens a visione nō solū cauit a furtis: sed etiā fact⁹ solitari⁹ artissimā vitā duxit. ⁊ asperam egit penitētiā. Tertiū est timoꝛ eūi supplicij. Apoc. ix. Occisi sunt ab equestri exercitu. s. dyaboli qui nō egerūt pniam a maleficiis ⁊ furtis suis occidēdi sunt a deo in iudicio. Sicut dauid occidi fecit duos principes latronū. ij. Reg. iiij. q̄b⁹ ⁊ serui dauid amputauerūt ⁊ sumitatē manuū ⁊ pedū ⁊ suspēderūt sup piscinā in ebron. Silr angeli suspēdēt fures in infernū vbi nec poterūt aliq̄d boni agere: nec effugere. Scōm q̄ dissuadet h̄ vitiū ē pudoꝛ: ⁊ ꝛfusio quā hz q̄s q̄ in furto deprehēdiť q̄ sit: ⁊ ipsi furi: ⁊ suo generi. Eccī. v. Sup furē est ꝛfusio eccī. xli. Magnā verecūdiā hz fur quincť inter vicinos. Dr etiā q̄ lupus volēs capē ⁊ furari quē que ponit in pedica vel fouea ad capiēdū lupū: q̄n cecidit in eā: adeo verecundať se ita captū ⁊ deprehēsum in furto: q̄ hz esuriat ⁊ secū sit ouis in fouea nō tangit eam: sed erubescit deprehēsus in furto hūanos aspect⁹. nō audens ad ituēdū boies caput erigē: vel oculos leuare: q̄stomagis homines debēt erubescē faciētes furta: dei intuitū ⁊ scōz cozā q̄b⁹ faciunt furta que faciūt ⁊ alia mala. ¶ Itē in vitis pa. legiť q̄ q̄dā lupa ꝛsueuerat visitare cellā solitarij hoza cene: qui dabat ei de reliq̄is mēse sue: ⁊ labebat ei man⁹. ⁊ inclinās cū māsuetudine ad siluā redibat. Cū aūt q̄dā die iuissz solitari⁹ dict⁹ ad visitādos frēs quosdam. venit lupa hoza solita expectās vt solitari⁹ cibū solitū sibi daret. Cū aūt nō veniret coacta fame accepit panē q̄ erat in sporta ⁊ recessit: ⁊ aduertēs dicti viri būficiū ⁊ furtū suū pze verecūdia non est ausa redire hoza solita. Rediēs aūt solitarius ⁊ nō inueniēs panem suū mirať: cogitās q̄ si lupa hec fecerat coacta fame fecerat. Magis aūt ꝺtristat⁹ de hoc q̄ nō rediebat vt solebat: rogauit dñz post moza diutinā vt eā redire faceret: ad cui⁹ ꝑces venit oculis demissis ⁊ capite ĩclinato se ante eū verecūda, pstemēs q̄si veniā petens de accepto pane sine licētia. Ipse aūt eā blāde manu tractans i duplo postea dedit ei q̄s añ ꝛsueuerat. ¶ Tertiū q̄ō dissuadet h̄ vitium est amoꝛ dei qui primū ꝑcipit sicut scīpm diligē nō spoliare sed bona cōicare: esse misericordē nō raptoꝛē. Luce. vj. Estote misericordes sicut ⁊ pr̄ vester misericors est. Charitas ē hostiū p q̄ō i trať in ouile ouiū christi. qui p h̄ nō ītrat fur ē ⁊ latro Joh. x. spāl⁹ a tpe aduēt⁹ christi: qui nō venit p rapinis exercēdis: s⁹ soluendis. ꝑs. Que nō rapui tūc exoluebā. Lepus aduētus eius est tps gratie ⁊ misericordie: ꝛferēdi bōa nō auferēdi. Sicut ostēdit apls Eph. iiij. Imbuti doctrina ⁊ sacramētis christi nō debēt viuere sicut gētes que ignorāt deū: lz depōere veterē ꝛuersationē ⁊ iduere nouū hominē. Et subinfert. Qui furabať iam nō fureť laboꝛet ꝛc. q̄z tps gratie, est tēpus largiēdi ⁊ nō auferēdi. ¶ Quartū q̄ō dissuadet h̄ vitiū est clamoꝛ ⁊ gemitus oppꝛessoꝝ ⁊ spoliatoꝛum: ⁊ imprecationes quas exaudire dñs consueuit. Job: xxiij. Alij terminos sustulerunt: diripuerūt greges aīaliū pupillozꝝ: ⁊ abegerūt ⁊ abstulerunt bouē vidue. Et post aḡz nō solū demetunt: ⁊ vineā ei⁹ q̄ vi oppꝛssorunt vindemiā: nudos dimittūt boies vestimēta tollētes quibus nō est opimētū i frigoꝛe quos hymbres montiū rigāt ⁊ nō hūtes velamē ãpleχāť lapideť. Et mlta alia mala subūgit q̄ faciūt ꝑdōes ⁊ fures. Et post seqť. De citatib⁹ feceť boies genē ⁊ aīe vulnerato rū clamabūt ⁊ dño mltū abire ñ patiť. Ja. v. ecce clamoꝛ opariozꝝ q̄

fraudati sunt a vobis in aures dñi sabaoth introiuit ꝛc. Exo. xxiij. Si clamauerūt ad me. s. spoliati exaudiā eos. q̄ misericors sū. Sic exaudiuit filios israel oppressos ab egyptijs. ⁊ eos liberauit ⁊ egyptios submersit. Eccī. xxxv. Deprecationē lesi exaudiet dñs nō despiciet p̄ces pupilli. nec vidue se effundat loquelā gemit⁹ ꝛc. Ad h̄ facit exēplum quod habet Luce. xviij. de vidua que venit ad iudicē q̄ nec deū timebat. nec hoīez verberat. q̄ cū assidue ist̄aret ait iudex. Si deū nō timeo nec hoīez reuereor tñ illā vindicabo vt petit. dicēs. Vindica me de aduersarijs meis ꝛc. Et subūgit. Dñs de⁹ nō faciet vindictā elector⁹ suor⁹ clamātiū ad se die ac nocte. dico vobis q̄ cito faciet vindictā illor⁹. ¶ Quintus q̄ dissuadet hoc vitiuz est enormitas culpe. q̄ q̄dē est tū ꝓpter crudelitatē tū ꝓpter culpar⁹ cō comitātiū diuersitatē tū etiā ꝓpter emēde difficultatē. Primo qui dē ꝓpter crudelitatē in aīo ⁊ in facto. Unde fures ⁊ raptores i scriptura sacra feris crudelissimis cōparant. Videlz lupis. ⁊ leonibus vltis. ⁊ draconib⁹. Soph. iij. Principes eius in medio eius q̄si leones rugientes. Judices eius lupi vespe ꝛc. Prouer. viij. Leo rugiēs ⁊ vrsus esuriēs. princeps ipius sup populū pauperē. Ezech. xiij. Leo factus ē dicit⁹q; p̄dā cape ⁊ hoīes deuorare. Fures etiā ⁊ raptores dicūt eē similes dyabolo. q̄ tāq̄ leo rugiēs circuit querēs quez deuoret. j. pe. v. Sic ⁊ isti. Itē peiores sūt dyabolo q̄ztū ad h̄ q; dyabolus in furto solū torquet malos s̄z fm merita. bi aūt bonos sepe. ⁊ q̄ nihil mali meruerūt. ysa. lxj. Qui recessit a malo p̄de patuit. Isti nō deferūt angelis bonis. affligūt eos q̄ in eor⁹ custodia sūt. q̄b nō faciūt demones. Uident de hoībus facere in hoc mūdo q̄ demōes legunt de aīabus facere in inferno. Dicit enī eos scriptura hoīes ex coriare. atterere. ⁊ molere. ⁊ comedere ⁊ vorare eos quasi excoriant q̄n eos vestib⁹ suis spoliāt. Mich. iij. Violēter tollis pelles eoruz desup eos. ⁊ carnē eor⁹ desup ossib⁹ eor⁹. q̄b faciūt cū macie eos afficiūt. ysa. iij. Quare atteris populū meū flagellādo. ⁊ facies pauperū demolitis bona vnde debēt viuere rapiēdo ⁊ consumēdo. Isti bene sūt crudeliores q̄z fere. q̄ s̄z a feritate dicant. tñ q̄si feritatis oblite in factis suis oñdūt q; furta vel rapine nō debēt fieri ꝛa bonos vel in bonis eor⁹. Lorus auis rapax res belue nō rapuit. sed eū pauit. Silr ⁊ Paulū primū heremitā. Columba pauit sanctā Katheri nā. Lorus beati Uincētij sibi expositū nō diripuit. s̄z a feris defendit. Leones danielē in lacu sibi expositū nō solū nō tetigerūt. s̄z defenderūt. ⁊ de p̄secutorib⁹ suis eū vindicaueruūt. Silr crisantū ⁊ dariā. Duo vrsi res belysei nō rapuerūt. s̄z eius derisores vorauerunt. In vitis pa. legit⁹ q; leena ad beatū machariū cecos deportauit catulos suos quos illuminauit. q̄ domū eius nō spoliauit. s̄z ipsa cū catulis de p̄dis quas accipiebāt ad eū iduēdū pelles ei deportabant. Nota q; crudeliores sunt serpētibus ⁊ draconib⁹. qui res beatorū legunt ꝛa fures custodiuisse. vt in vitis pa. pbauit sanctus amon latronib⁹. vbi legit⁹ q; cū latrones ꝛsueuissent cellā eius itrare. ⁊ panē suū ei furari. vadēs ad beremū inueniēs duos dracones. p̄cepit eis in noīe dñi vt eū sequerent. ⁊ eius cellā custodirēt a latronibus q̄ eū sequētes stabāt ad hostiū celle. Latrones aūt venientes nocte vt ꝛsueuerāt visis draconibus ceciderūt p̄ timore q̄si exanimes. Mane aūt facto inuenit eos sanctus. arguēs ⁊ liberās eos de h̄ q; crudeliores eēnt dracōib⁹ q̄ res seruor⁹ dei custodiebāt. h̄ dracōes remisit latrones refecit q̄ uersi sūt ad dñm. Silr fere dicit. j. Dyal. v. In fundē i monasterio cū q̄dā frat̄ hortulanus hortū coleret fur ꝛsueuerat p sepē itrare ⁊ olera surripe ⁊ alia. q̄ inueniēs ibi serpētē p̄cepit ei vt eū sequeret ⁊ custodiret fossamē ⁊ viā p quā latro intrabat. q̄ ei secutus hoc fecit. Cū aūt fur veniret in meridie. dormiēt ib⁹ fratrib⁹ intrās p sepē ⁊ vidēs serpētē cecidit pēdēs. pede remanēte infixo in palo. quē sic inuenies frater liberauit. serpētē licētiauit. furē arguit ⁊ datis olerib⁹ emisit eū liber. In vitis pa. quedā vidua venit ad sanctū Innocētiū abbatē. p furata sibi oue flens q̄ fecit se duci ad locū vbi eā amiserat. latrones aūt q̄ eā acceperāt eam interfecerāt in vicina vinea. Ubi cū ossaret. coruus ⁊ canis q̄ de ea rapuerāt sancto detulerūt. ⁊ eū vsq; ad ouez ⁊ fures peeserūt. Qui deprehensi ab eo p̄ciū vidue reddiderunt. Itē apparet enormitas culpe furti vel rapine. qz multe alie culpe graues comitari solēt. frequēter. n. ex furtu vel rapina generat̄ homicidiū. Occidit aliq̄s fur vel p̄do hoīez vt res habeat. Aliq̄s p̄ h̄ periurio incurrit. ⁊ mēdaciz ⁊ excōicatiōez. ⁊ multa alia peccata grauia. Sap. xiiij. Oia cōmixta sūt. sanguis. homicidiū. furtū fictio. corruptio. infidelitas. periurium ꝛc. Osee. iiij. Maledictū. mēdaciū. furtū. homicidiū. adulteriū. inundauerūt sup terrā ꝛc. Generat periuriū. Prouer. xxx. Ne forte paupertate cōpulsus furer. ⁊ periurē nomē dei mei. Q̄b faciūt multi cū furati ⁊ suspecti habent. iurāt ⁊ piurāt se talia nō fecisse. Itē isti sc̄ pessimi ꝓditores ad deū cui⁹ filiū iniuste spoliāt. ⁊ frēm suū chr̄ia num: q̄b reputat dominus sibi factuz. Prouer. xxiij. Ne facias violentiā paupi qz paup est: nec oteras in porta qz dñs iudicabit euz ⁊ cōfringet qui ꝛfodiūt aīaz eius. Itē frequēter ꝛsueuerūt esse ꝓdito res ꝛra dominos suos seruiētes q̄ furant eis sua edēdo ⁊ bibēdo cū eis ⁊ de suo: cū ipse eis se ⁊ sua ꝛmittāt. Sicut iudas qz fur erat ꝓditor fuit: ⁊ multi ꝓditiose dominos suos occidūt vt res eor⁹ rapiant ⁊ furent. Itē enormitas hui⁹ pcti furti vcz ⁊ rapine oīdit ex difficultate emēde. multos tñ inuoluit qui tñ male nō bñ nec libenter restituūt: qz aut nimis differūt ⁊ moza est i piculo. aut obliuiōi trādūt. aut reddē otēnūt. aut nō integre. Hec culpa nimis inuoluit multos. puos ⁊ magnos: q̄ vel fruct⁹ furant. aut rapiunt. aut aues. aut alia maioza vel minoza dū aliq̄s ꝛfitent in q̄drageſima: ⁊ restituere ꝓmittūt: ⁊ ita ꝛglutinate sūt manib⁹ eor⁹ res quasi viscose q; nō possunt ab eis separi: sed poti⁹ sepe in idipsuz relabunt. ⁊ in ꝛfessione restitutio eis iniūgit. ⁊ ipsi facē ꝓmittūt ⁊ nō faciūt: ⁊ sic fiūt dupliciter trāsgressores. Itē aliq̄s qui cauēt a minoz⁹ nō cauent a maioz⁹ violētijs aut rapinis. vñ in Prouer. pbor legit. q; quidā pbs videns ꝓpositos athenienses ducētes pauperē depbēsuz in furto ridens ⁊ deridēs ait. Ecce res ridiculosa: magni fures paruū ducūt ad suspēdiū. ¶ Sextū q̄b dissuadet hoc vitiū est magna rusticitas Fur enī ⁊ raptor rustic⁹ est. sicut milu⁹ ⁊ bubo iter aues. alter rapit violēter pullos gallinē. alter rapit de nocte latēter odiēdo lucē. Sic enī magne nobilitat̄ ⁊ liberalitat̄ est dare. ūno sūme. ⁊ ptinēs maxime ad sūmū largitorē qui oīa fecit: vt haberet q̄d ⁊ q̄b⁹ daret qui marie gaudet dare maria si inuenerit idoneos acceptores: ⁊ marie reddēs hoīez liberalē sibi simile. Sic ecōtra magne ignobilitatis ē ⁊ rusticitatis furari vel rape. Magister alan⁹ pbauit militibus q; erāt marie rustici. ipo enī apud mōtē pessulanū icipiēte legē i theologia. itrātes milites scholas cū q̄stionē primo ab eis solui: q̄. s. eēt maior nobilitas ⁊ curialitas de mūdo. illi q̄rētes inducias p noctē i mane rnderūt: q; dare liberaliter. quor⁹ sentētie ꝛsensit: ⁊ eos p oppositū cōclusit: q; maior rusticitat̄ de mūdo est auferre alienū ab iuito: ⁊ tñ hoc facit̄ de bis q̄ rapitis inuit̄: sup oēs estis marie ignobiles rustici. Date sunt enī am imis: qz ꝓponētes terrena celestib⁹. ima sūmis: vt dati sūt imis factis ⁊ vilib⁹ officijs. Q̄b q̄dā frater ipropauit poptime q̄busdam militib⁹ q̄ ducebāt p̄das pauperū ante se bouz. s. ⁊ vaccarū. Cū aūt q̄rerēt a fratrib⁹ p̄dicatorib⁹ q̄n primo igrediebant burgondiaz q̄ essent: ⁊ illi rndissent q; p̄dicatores. Quidā ex fratrib⁹ aduertēs q; essent p̄dones q̄stuit cuiusmodi hoīes essent. rnderūt. Nōne videt̄ q; milites sum⁹. Rndit frater. Nō. Sed videt̄ q; bubulci ⁊ caprarij ⁊ vaccarij estis: qz eqtes ducūt equos: ⁊ caprarij capras. ⁊ bubulci boues. vaccarij vaccas. q̄les estis q̄ talia ducitis. Q̄b est vilissimuz. nō erubescitis ducē pecora rusticor⁹ ⁊ pauperū aliena. q̄ erubescere tis ducē ꝓpria. Sed tñ vt verius dicā. ducūt vos poti⁹ dicta iumēta ad iferni patibulū: q̄z vos ipsa ad vestrā domū. sic fur cū iumēto furato: q̄b durerat ad ꝓpriā domū ptrabit ad patibulū cū q̄incit̄ feciſſe furtū. Sic fur q; rē furatā ad iferni patibulū. Piere. ij. Sic fur depbēsus i furto. ita ⁊ tu ꝛfūder. ¶ Septimū q̄b dissuadet h̄ vitiuz ē pene diuersitas. Pria ē dei ⁊ ecclie maledictio Zach. v. Uidit volumē volēs ꝛc. Sequit̄. h̄ ē maledictio q̄ egredit̄ sup faciē ois tre. qz ois fur sic supza scriptū ē iudicabit̄: ⁊ educā volumē. ⁊ veniet ad domū fur⁹ ⁊ iurāt̄ mēdacit̄: ⁊ omorabit̄ in medio dom⁹ ei⁹ ⁊ ꝛsumet eū ⁊ ligna ⁊ lapides. Tales enī ꝛsueuerūt i ecclia excōicari ⁊ a pplo maledici: ⁊ dom⁹ ⁊ familia eor⁹ pauptate cōsumi. Job. xxiiij. In tenebris sic i die ambulant. leuis ē sup faciē aque maledicta sit ps ei⁹ i terra. Scōa ē: qz q̄ncq; a dyabolo capiunt ⁊ detinent cū fur to vt rapia. Uñ rapie sc̄ q̄si bam⁹ dyaboli: q̄s q̄ capit ⁊ eū dyabol⁹ trabit ad se tāq; bamo piscē suū. Prouer. xxj. Rapie eor⁹ detrahēt eos qz nouerūt facē iudiciū. Muscipula etiā sūt vt dicit̄ Sap. iiij. Creature dei facte sc̄ in tētatione aīe hoīuz: ⁊ in muscipulā pedib⁹ ipiētiū. Aug. O lucra dānosa. inuenisti pecūiā. p dis iusticiā. p dis fidē. p dis aīaz. Preda quā rape cupis muscipula ē. deties alienū detinet̄ a dyabolo. ysa. xxxiij. Ue q̄ p̄dar̄ nōne ⁊ ipse p̄daberis. De h̄ habet̄ exēplū. iiij. Reg. xxiij. ⁊. xxiiij. Joachim spoliabat pplm terre ad dādū pharaoni nechao. ⁊ imittebat in eū dñs diuersos latrūculos chaldeor⁹ ⁊ syrie ⁊ moab ⁊ amon q̄ diripiebāt eū: s̄z ⁊ regi babylonis fact⁹ ē seru⁹. Sic ē de ꝓpositis malis ⁊ militib⁹ q̄ diripiūt res subditor⁹ ⁊ subripiūt. Multi enī seruiētes ⁊ baiuli eor⁹ bona furant̄ ⁊ rapiūt: ⁊ ipsi fiūt serui maior⁹ dñor⁹. in quor⁹ seruitio oīa capta ex pēdūt: ⁊ sc̄ etiā serui demonū. Quō aūt res male capte capiūt capiētes. habet supza. de Sacrilegio. rerū sacrarum. Ubi multa ponuntur miracula ⁊ exempla de hist̄oria tripartita. ⁊ francozum ⁊ dyal. Grego. Itē Dyal. xiiij. de ysaac. seruo dei legitur. q; cum secessit ad

desertū locū inter alia que alij multi offerebant p̄o monasterijs cō
struēdis:cū discipuli sui eū rogarēt vt acciperēt necessarias posses
siōes ꝑ vsu monasterij.ille solicitus pauptatis sue custos fortē sen
tētiā tenebat.dicēs monachus q̄ in terra possessiōes ḡrit mōachus
nō ē:sic ergo metuebat pauptat sue securitatē pdere.sicut auari di
uites solēt pituras diuitias custodire.ibi magis ceteris claruit mi
raculis.Quodā sero p̄cepit discipulo suo ī horto ꝓjcere vangas.
postea p̄cepit hora matutinali pulmētū parari oparijs. fures.n.tot
īgressi sūt hortū quot vāgas ibi ꝓjci fecerat ꝑ ꝓspiritū mutati to
ta nocte in cultura illius horti laborauerūt.ꝑ q̄cta illius horti spa
cia coluerūt.veniēs aūt mane ad eos salutauit eos dicēs. Gaudete
frēs multū laborastis ꝑ reficiēs eos monuit vt cessarēt a furtis.ꝑ si
q̄d vellēt de horto suo ab eo peterēt ꝑ acciperent trāquille. Jtez q⁹
furtū capit furē.ī vitiospa.legit q⁹ cū multi accederēt ad sanctū The
onē pp miracula ꝑ curas ifirmor. venerūt fures ad hostiū celle sue
nocte credētes se inuenire aur. cui⁹ oratiōib⁹ capti ꝑ ad hostiū cel
le ligati sūt virtutē dei vsq; mane.quos p̄cib⁹ suis soluit.nec susti
nuit q⁹ aduenientes q̄ volebāt eos occidere lederēt eos dicēs.q⁹ si h̄
facerēt amitterēt gr̄az curationū. Tertia ē.qz q̄nqz se ꝑ sua pdūt.i.
corpa sua ꝑ suor. q̄ occidunt in hui⁹ peccati executiōe. Res tpales
q̄ rapiunt cito trāseūt. Eccl̄i.xj. Substātie ꝑiorū q̄si fluuius ficcabū
tur.i.torrēs q̄ raptī trāsit de pluuialib⁹ aq̄s ogregatis semp pdunt
bona spūalia ꝑ aīas suas. Eccl̄i.xx. Fur ꝑ mēdax assidue pditionez
vterq; hēditabit. De hac mā habes supra de sacrilegio rex sacrar.
Jtē q̄nqz īsaniunt ꝑ accipiunt a dyabolo.vel ipsi vel filij eor. vt su
pra p̄z p exēplū eor. q̄ furati sūt bouē vidue.fil⁹ eor. in rabiē uer
sus ē.ꝑ curat⁹ a sancto Amone facta restitutiōe. Jtē supra de sacri
legio rex sacrar. de lucretio arrepto. Jtē ꝓ h̄ peccato pn̄qz vincun
tur ab hostib⁹. vt legit de pōpeio. q̄ post q̄ spoliauit hierl̄z semper
vict⁹ ē cū ante semp victor eēt. Josue.vij. ꝓ furto actor vict⁹ ē exer
citus filior. israel. Un̄ dicit ibi. Nō poterit israel stare coraz hosti
bus suis donec deleat q̄ h̄ scelere reus ē. Jtē qz aliq̄n excecant pp
hāc culpā.iiij. Regu.ij. De latrūculis syrie cecatis p̄cibus helyſei.ij.
Mach.iij. de helyodoro q̄ venerat ad spoliādū tēplū. pcusso cecita
te mētis ꝑ caligine. Jtē Dyal.ij. legit q⁹ cū frāci venissent ad spolian
dū tēplū vel monasteriū serui dei libertini pcussi sunt cecitate. ꝑ cū
ad eū clamarēt vbi eēt.in eū ipinguebāt ꝑ eū videre non poterāt. ꝑ
sic vacui recesserūt eo oráte. Jtē fur punit sepe diuersis ictib⁹. Si
cut p̄z de sacrilegio rex. Sicut dauid ifectus latrūculos q̄ spolia
uerāt sycelech. pcussit ꝑ occidit.ꝑ p̄das eripuit. Sic chr̄s in iudicio
hmōi psequet. percutiet.ꝑ p̄dā eripiet ab eis. Job.xxix. Lōterebaz
molas iniqui.ꝑ de dētib⁹ eius auferebā p̄dā. Jtē dicebat magister
Jacob⁹ q⁹ cū in anglia eēt q̄dā imago beate virginis q̄ erat argen
tea valde pulchra. q̄dā fur veniēs ad furādū eā cū nō posset eaz hr̄e
qz nimis fortē clauis erat affixa.nec secū ferre pp nimiū p̄dus.cū
vellet ei surripere puer. suū.imago ita pcussit eū manu q⁹ cecidit ad
terrā exanimis. q̄ in mane inuētus q̄si semimortuus h̄ ita fuisse fa
ctū recognouit. Jtez punit fur.vel raptor p̄senti pauptate.sicut aīa
lia q̄ viuūt de rapina q̄ naturaliter sūt macilēta magis q̄z alia.que
alio mō sibi ꝓcurāt.vt p̄z in lupis ꝑ vulpib⁹ ꝑ leonib⁹ q̄ sunt maci
lēteores porcis aut bobus.ꝑ aues venatice similit.vt mergi.milui ꝑ
accipitres sūt macilēteores anserib⁹ ꝑ gallinis. Sic ē de furib⁹ ꝑ ra
ptoribus. Prouer.ix. Alij diuidūt ꝓpria ꝑ diuites fiūt.alij rapiūt alie
na ꝑ semp in egestate sūt. Et merito.qz relicto deo q̄ ē fons bonoz
oium volūt repleri de indigētiis pauper. iusto iudicio vt diripiunt
ꝑ surripiūt bona alior. ita sūt q̄ rapiūt bona eor. Abac.ij. Quia tu
spoliasti gētes multas. spoliabūt te. Est quasi in myrmicoleon aīal
q̄ ē leo formicar. quibus dū ifidiat ꝑ venat eas. leo materialis in
fidiat ꝑ capit illud aīal. ꝑ ita dū vult capere.capit. Un̄ captio quā
absc̄odit capiat cū. ꝑ in laqueū cadat in ipsum. Jtē punit sterilita
te heredū quos aufert eis deus q̄ aliena auferūt. Eccl̄i.xl. Nepotes
impiorū nō multiplicabūt ramos. Jtē qz necat eos cito mors mala
ꝑ vil. Prouer.iij. Impij de terra perdent. ꝑ qui inique agunt. aufe
rentur ex ea. Sepe gladio occidunt. ꝑ sepultura carēt suspēsi. Dic
re.xxij. Ue q̄ edificat domū suā non in iustitia. Et post. Sepultura
asini sepelietur putrefactus. ꝑ piectus rc̄. Supra de sacrilegio rex
De occisis a demonib⁹. a fulgure. ꝑ igne ꝑ alio modo per totū. Jtez
punitur mendicitate filiorū suorū. p̄s. Nutantes transferantur filij
eius ꝑ mendicēt ꝑ eijciant de habitationibus suis vc̄. Morte etiā
mala periuntur. Nau.ij. Leo cepit sufficienter p̄dā catulis suis
ꝑ impleuit speluncas suas. Et post. Leunculos suos comedet gla
dius. ꝑ exterminabo de terra p̄dam suam. Job.xxij. Si multipli
cati fuerint filij violentoz in gladio erunt. ꝑ nepotes eorū nō satu
rabunt pane. Legit in primo libro egyssippi de cladibus iudeor. q⁹
cum herodes factus esset rex iudee ab augusto extirpauit oēs latro
nes de terra: ꝑ inueniēs speluncā cuiusdā senis latrōis in q̄ latebāt
septē filij eius latrones.eos euocatus occidit:pat aūt eos occisos ī
ueniēs. vocās suaz vxorē ꝑ ea occisa super filios suos.occidit se sus
per eos nolēs supuiuere. Jn furto aūt ab oppressis opprimēt. ꝓsa
xxxiij. Subiiciēt exactores suos. Malac. ī fine.calcabit ipios sicut
cinis sub plāta pedū vestror. Jtē a rapinis detrahent. Prouer.xxj.
Rapine ipiorū detrahēt eos. Jtē demōes eos suspēdēt Amos.iiij.
Qui calūniā facitis egenis: ꝑ ofringitis paupes. Et post. Leuabunt
vos in cōpedis: ꝑ reliq̄as vestras in ollis feruētib⁹: ꝑ ꝓjciemini in
armon. Os aūt p̄dones ꝑ heredes eor. depauperent: ꝑ hēditate pri
uent. p̄z p hoc q̄ accidit ī dyoc. matiscon. circa annū dñi. M. cxc.
Quidā vicecomes erat in victa dyoc. habens castra plura ꝑ fortia:
quor. fortitudie ofisus stratas spoliabat aliq̄n querere aliquas oc
casiōes ꝓpē quas diuites trāseūtes spoliaret: viuēs de rapinis suo
rū hoūz ꝑ alior. Dic aūt vel opulsus timore regis francor. velvolū
tarius. cū cruce signatis iter arripuit trāsmarinū ꝑ dimisit terrā su
am ꝑ castra comiti gerardo matiscon. expoliās se suis: q̄ ꝓmisit ei
q⁹ filiā suā daret filio suo comiti Guillo q̄ pactū nō seruās terrā si
bi retinuit. Cuidā aūt militi suo victā filiā dedit:cui⁹ hēdes sat la
borauerūt p̄o victa terra habēda apud regē ꝑ nō sunt auditi. dict⁹
aūt vicecomes anteq̄s mare trāsiret ad tātā pauperatē deuenit ver
sus ianuā: q⁹ pre fame ꝑ mēdicitate moriēs intrās quādā nauē ice
pit clamare oibus in portu existētib⁹ dei iudiciū iustū eē circa se q̄
qui alios fame oppressérat ꝑ spoliauerat ī terra sua. in aliena fame
moriebat. ꝑ cū ꝑpatiētes ei cibos deportarēt. ipe dicebat se nō pos
se vti eis. ꝑ sic fame mortu⁹ est: ꝑ hēdes sui oibus bonis suis spolia
ti sūt vsq; hodie. ¶ Jtē Petr⁹ cluniacēn. in libro suo refert quēdā
fuisse comitē apud matiscon. q̄ ꝓsuetus erat rape marie res eccl̄ie
q̄ multa loca religiosa vastauerat. hic iudicior dei oblit⁹ de die in
die deteriora efficiebat. Cum aūt in quadam solennitate ī palatio
suo residēt mult⁹ ꝓstipat⁹ militib⁹ ꝑ aliis diuersi ordinis: itrauit per
hostiū palatij q̄dā q̄si hō in equo residēs: ꝑ venit ad dictū comitem
dicēs q⁹ hēbat ei loq̄: quo surgēte ille suppo fuit eū equo: ꝑ exuit p
hostiū palatij p̄dictū clamās coz̄ā suis oib⁹ iuuate me. militib⁹ ꝑ ci
uib⁹ iuuare nō valētib⁹. p aera deportatus ē: nec vltra cōparuit. In
cui⁹ facti detestatōe mutauerūt hostiū p q̄ educt⁹ est. Cū aūt q̄dā
ꝓposit⁹. Roger⁹ nolle ꝓtēporanens dicti petri q̄ hoc refert aperiret
victū hostiū q̄si necessariū domui dñi cū ipse eēt maxim⁹ p̄do rerū
eccl̄iar. ꝑ hoūz: ꝑ ifidiator. ꝑ spoliator. paupez. Aliq̄bus lapidib⁹ re
mot⁹ rapt⁹ ē a dyabolo ꝑ p aera deportat⁹ dimissus ē cadē: ꝑ fracto
brachio ꝑ alijs mēbris ꝓcussis vir semiuiu⁹ euasit. Quidā aūt ī fa
cto p̄dicti comit⁹ hāc cāz cū aliis addūt: ipse.n. quēdā militē iniuste
occiderat: ꝑ bona ei⁹ iniuste occupauerat: ꝑ hēdes ei⁹ iniuste ex hēda
bat q̄ appuit ei ēribilit admonēs vt saltē restituēt hēdib⁹ suis abla
ta: q̄ cū h̄ dixisset aliq̄b⁹ suis h̄ sōniū ꝑ friuolū reputauerūt: tūc ēia
vice terribili⁹ otinuās assignauit ei diē: q⁹ oportebat q⁹ vellet nollet
traherēt alibi rūsur⁹. tūc ērit⁹ illa die vocauit maximā mltitudinē
armator. aliq̄b⁹ amic⁹ suis exponēs visa ꝑ rogās vt si aliquē violē
tia viderēt sibi fieri subuenirēt: seq̄ntia referūt ō raptu ei⁹. Jtē aliō
accidit ibidē: fuit ibi q̄dā ꝓpositꝰ tpe comit⁹ Berardi. p̄dis ihr̄ās ra
ptor. malicios⁹. Cū aūt freq̄nt p̄das accipet hoūz ꝑ eccl̄iar. ātecq̄s
rex comitatū illū emēt a comite Jolde ꝑ vxore ei⁹ ad quā iure hēdi
tario ptiebat. erāt enī guerre assidue iter eps matiscon. ꝑ clericos ꝑ
ciues ex vna pte ꝑ comitē ꝑ suos milites ꝑ alios ex alia pte. Cū aūt
victus ꝓpositus sel⁹ p̄das accepisset ꝑ ducēt: q̄dā vacca remanebat
alicui⁹ forsitan vidue vel paupis ꝑ dicēs cuidā gersiōi tāge vaccā.
dei iudicio pcussus tali flagello fuit. ita q⁹ postea nihil aliud loq̄ po
tuit: Ez cū postea tētaret loq̄ alia. semp hoc solū dicebat: ꝑ hoc no
tissimū fuit toti terre. Jtē ī eadē dyoc. accidit vt asserebat sacerdos
q̄dā ī q̄dā synodo ī q̄ portauit plumas cuiusdā gallie quā surripue
rat quidā a quadā vidua paupe. cū aūt deplumasset eā ꝑ coxisset ꝑ
comedisset carnes eius: ꝑ plumas seorsuz retinuisset: ꝑ diuino iudi
cio pcussus plumas q̄s nō comederat euomebat peccatū suū coraz
oibus ofitens. ¶ Jtē refert petr⁹ cluniac⁹ q⁹ quidā princes Bziuar
dus grossus noie. hūs municiūculas ꝓpe cluniacū edificauit q̄dā
castrū oiseles noie in dānū vicinor. de quo sepe exibāt p̄dātes vici
nos ꝑ res ecclesiar. hic tñ penitēs venit ad abbatē hugo. cluniac. oi
cēs se velle visitare limina apostolor. Petri ꝑ Pauli. ꝑ post fieri mo
nachū cluniac. Cū ergo apud romā mansisset p quadragenā cū ora
tionib⁹ ꝑ elemosynis visitās corpa sanctor. ꝑ cū rediret in ciuitate
satis ꝓpinqua moztuus infirmitate sepultus est. Cū autē non post
multos annos quidam prepositus cuiusdā ville ꝓpe cluniac. equi
taret per nemus iuxta oiseles in meridie occurrit ei victus Bziuar

dus sedens sup mulū. vestitus pellibus vulpinis. cui timenti qz eū agnouerat dixit sibi esse ocessuz qz penituerat venire ⁊ apparere. qz lz securus esset q̄ euaserat penā inferni. tñ multa mala patiebat pp edificationē dicti castri. rogās vt rogaret abbatē cluniac. q̄ faceret sibi remitti iniurias ⁊ ei subueniret. in cuius comitatu ipse cōparu erat. apud ausaz cū familia sua veniēs. pelles aūt ille noue magnuz refrigeriū p̄stabant ei. qz eas dederat pauperi die qua primo eas induerat: ⁊ his dictis disparuit.

¶ De Usura. DIS. XI.

DEinde ꝺsiderādū ē de vsura circa quā ꝺsiderā da sūt q̄ncq. Primo vtrū accipe pecuniā in p̄ciū qđ ē accipe vsurā p pecunia mutuata sit peccatū. Scōo vtrū liceat p eodē accipe quācūq; cōmoditatē q̄si in recōpēsationē mutui. Tertio vtrū teneat ꝺs restituere q̄cq̄ de pecunia vsuraria quocūq; iusto titulo lucratus ē. Quarto vtruz liceat accipe pecuniā mutuo sub vsura. Quinto q̄ mouent ad detestādū vitiū vsure. ¶ Circa p̄mū. s. vtrū accipe vsurā p pecunia mutuata sit peccatū. dicēdū q̄ vsura dupliciť accipiť ī scriptura. Uno mō ꝓprie p superexcrescētia quā accipit aliq̄s vltra sortē in p̄ciū pecunie mutuate. Alio mō accipiť nomē vsure metaphorice p superexcrescētia quā acq̄rit de⁹ a nobis p bōis spūalib⁹ nobis collat⁹. volēs q̄ ī bōis accept⁹ ab eo sp ꝓficiam⁹. Uñ Luc. xix. de seipo dicit Quare nō dedisti pecuniā meā nūmularijs. ⁊ ego veniēs cū vsuris exegissez eā. i. de spūalib⁹ bonis tibi collatis exigā rationē nō soluz de collatis beneficijs ⁊ gratijs. verūetiā de superexcrescētia quā acq̄ re debuisti. Accipiēdo vsurā ꝓprie. s. p eo qđ vltra sortē accipiť p pecunia mutuata. dicēdū q̄ pecuniā accipe fm se simpliciť est iniustū. qz vēdere id qđ nō ē p qđ manifeste inequalitas ꝺstituiť q̄ iusticie ꝺtrariaťpeccatū ē. ¶ Ad cui⁹ euidētiā sciēdū q̄ q̄dā res sūt quaz vsus ē ipsaz rez ꝺsūptio. sicut vinū ꝺsumimus eo vtendo ad potū. ⁊ triticū ꝺsumimus eo vtēdo ad cibū. Unde in talib⁹ nō ꝺz separi cōputari vsus rei a re ipsa. ſz cuicūq; ꝺcediť vsus ex hocipso ꝺcediť res. ⁊ ideo in talib⁹ p mutuū trāsferť ꝺminiuz. Si q̄s ergo seꝺsuz vellet vēdere vinū ⁊ seꝺsuz vellet vēdere vsuz vini. vēderet eādē rē bis. vel vēderet id qđ nō ē. Uñ manifestū ē. q̄ p iniusticiaz peccaret. Et sili rōne iniusticiā cōmittit q̄ mutuat vinū aut triticuz petēs sibi duas recōpēsatiōes. vnā qđē restitutionē equalis rei aliam ad p̄ciū qđ dicit vsura. ¶ Quedā vo sūt quoz vsus nō est ipsa rei ꝺsumptio. siē vsus domus ē ihabitatio nō aūt dissipatio. ⁊ ideo in talib⁹ pōt seꝺsuz vtrūq; ꝺcedi. puta cū q̄s tradit alteri ꝺminz domus. reseruato sibi vsu ad aliq̄d tēpus. vl' ecōuerso cū q̄s ꝺcedit alicui vsuz domus reseruato sibi ꝺminio. ⁊ pp hoc licite pōt hoc accipe p̄ciū p vsu rei dom⁹ ⁊ pōt petere domū accōmodatā. sicut patet in ꝺductiōe ⁊ locatiōe dom⁹. Pecunia aūt fm phm in. v. Ethi. ⁊ in. j. Politi. p̄incipaliter ē inuēta ad cōmutatiōes faciēdas. ⁊ ita ꝓprius ⁊ p̄incipalis pecunie vsus ē ipsius ꝺsumptio siue distractio fz q̄ in cōmutatiōes expēdiť. ⁊ pp hoc fz se ē illicitū p vsu pecunie mutuate accipe p̄ciū. qđ dicit vsura. ⁊ sicut alia iniuste acq̄sita teneť hō restituere pecuniā quā p vsurā accepit. ⁊ nota q̄ fm leges hūanas cōcedunť vel potius p̄mittunť vsure. qz leges hūane dimittūt aliqua peccata ꝑpunita ꝓpter ꝺditiones hoīz ipfectoz in qb⁹ iuste vtilitates impedirentur. si omnia peccata distincte prohiberentur penis adhibitis. ⁊ ideo vsuras lex humana concessit non quasi estimans eas esse fm iusticiam. sed ne impedirentur vtilitates multorum. Unde in ipso iure ciuili dicitur. q̄ res que vsu consumuntur neq; ratione naturali neq; ciuili recipiunt vsumfructum. ⁊ quia senatus non fecit erarium rerum ipsarum vsumfructuz. non enim poterat. fm quid vsumfructum constituit. concedens scilicet vsuras. Et philosophus naturali ratione ductus dicit in. j. Polit. q̄ vsuaria acquisitio pecuniarum est p̄cipue contra naturā. Secundū legez vero diuinā simpliciter prohibentur. Naz licet dicat Deutro. xxiii. Non fenerabis fratri tuo ad vsurā pecuniā. nec fruges. nec quācūq; aliam rem. sed alieno. intelligendū est simpliciter q̄ eis sit prohibitū vsurā accipere a fratribus suis. s. iudeis. Per quod datur ītelligi q̄ vsurā accipere a quocūq; homine est simpliciter malū. debemus enī hominē habere quasi ꝓximū ⁊ fratrem. p̄cipue in statu euāgelij ad qđ oēs vocant. Unde absolute in. pō. dicit. Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā. Et Ezech. xxxviij. q̄ vsurā non accepe rit. Qđ aūt ab extraneis vsurā acciperēt. nō fuit eis ocessum quasi licitū. ſz permissuz ad maius malum vitandū. s. ne a iudeis deū colentibus vsuras acciperent ꝓpter auariciā cui dediti erant. vt habeť ysa. lvj. Qđ aūt p̄mittitur q̄si in ꝓmiuz ꝓ lege seruata. Deut. xxiij. Fenerabis multis gētibus. ⁊ ipse a nullo fenus accipies. fenus ibi large accipiť ꝓ mutuo. sicut ⁊ Eccl. xxix. Multi nō causa nequicie nō fenerati sunt. i. nō mutuauerūt. p̄mittiť ergo eis in p̄emiū. s. iudei abūdantia diuitiaz. Ex quo ꝺtingit q̄ possint alijs mutuare. ¶ Itē nota q̄ lz argētū monetatū: ⁊ in vasa formatū nō differat: tñ qz p̄incipalis vsus vasoz nō est ipsa eoz ꝺsumptio. ideo vsus eoz pōt vendi licite. seruato dominio rei. Usus aūt p̄incipalis pecunie argēte est distractio pecunie in ꝺmutatiōes. Uñ nō licet eius vsus vendē cū hoc q̄ aliq̄s velit eius restitutionē q̄ mutuo dedit. Scien dū tñ q̄ secūdarius vsus vasoz argenteoz pōt eē ꝺmutatio: ⁊ talez vsuz eoz vendē nō liceret. Et silr pōt esse aliq̄s ali⁹ secūdarius vsus pecunie argētee. vtputa si q̄s accipet pecuniā signatā vel ad ostatione: vel ad ponēdū loco pignoris: ⁊ talē vsuz pecunie hō licite vendē potest. ¶ Circa secōz. s. vtrū possit aliq̄s p pecunia mutuata aliquā vtilitatē accipe: dicēdū fm phm. iiij. Ethi. q̄ omne illud p pecunia habeť cui⁹ p̄ciū pōt pecunia mēsurari. ⁊ ideo sicut si aliq̄s p pecunia mutuata vel quacūq; alia re q̄ ex ipso vsu cōsumiť pecuniā accipit ex pacto tacito vel expresso peccat ꝺtra iusticiā: vt dictū est. ita etiā quicūq; ex pacto tacito vel expresso qōcūq; aliud accipit cui⁹ pecium pecunia mēsurari pōt simile peccatū ꝺcurrit. Si vo accipiat aliquid hmōi nō q̄si exigēs: nec q̄si ex aliqua obligatiōe tacita vel expressa: sed sicut gratuitū donū nec peccat: qz etiā anteq̄s pecūiā mutuasset licite poterat aliq̄d donū grat⁹ accipe: nec peiozis ꝺditionis efficiť per hoc qđ mutuauit. recōpēsationē vo eoz q̄ pecunia nō mensurant licet p mutuo exigere. puta beniuolētiā ⁊ amoze ei⁹ cui mutuauit: vel aliq̄d hmōi. Sciēdū aūt q̄ recōpensatio alicuius būficij dupliciter pōt ꝺsiderari. Primo quidē ex debito mō iusticie ad qđ aliq̄s ex certo pacto ōbligari pōt: ⁊ hoc debitū attendiť fm quātitatē būficij qđ q̄s accepit mutuū pecunie. vel cuiuscūq; silis rei cuius vsus ē eius ꝺsumptio nō teneť ad plus recōpensandū q̄s mutuo accepit. Uñ ꝺtra iusticiā ē si ad plus reddēdū obligeť. Alio mō teneť aliquis ad recōpensandū būficiū ex debito amicitie. in quo magis cōsideraťaffect⁹ ex quo aliq̄s būficiū ꝺtulit: q̄s etiā quātitas ei⁹ qđ fecit: ⁊ tali debito nō ꝺpetit ciuilis obligatio p quā inducit quedaz necessitas vt nō spōtanea recōpensatio fiat. Itē sciēdū q̄ ille q̄ dat mutuū pōt absq; petō in pactū reducē cū eo q̄ mutuū accipit recōpensationē dāni. per qđ subtrahiť sibi aliq̄d qđ ꝺz habere. Hoc tñ nō ē vendē vsus pecunie: sed dānū vitare: ⁊ pōt esse q̄ accipiēs mutuū maius dānū euitet: ⁊ cū sua vtilitate dānū alterius recōpensat recōpensationē vo dāni qđ ꝺsideraťin hoc q̄ de pecunia nō lucrať nō pōt in pactū deducere: qz nō ꝺvendē id qđ nō ꝺz. ⁊ potest impedi ri multipliciter ab habēdo. Itē cū sit triplex munus. s. a manu. a lingua: ⁊ ab obsequio si q̄s ex pecunia mutuata expectet vl' exigat q̄si per obligationē pacti taciti vel expressi recōpēsationē muneris ab obsequio vel a lingua. idē ē ac si expectaret vel exigeret mun⁹ a manu: qz vtrūq; pecunia estimari pōt vt patet in illis q̄ locāt opas suas quas manu vel lingua exercēt. Si vo munus ab obsequio vel a lingua nō quasi ex obligatiōe rei exigenť: sed de beniuolētia q̄ sub estimatiōe pecunie nō cadit licet accipe ⁊ expectare. Itē nota q̄ ille qui pecuniā ꝺmittit mercatori vel artifici pōt inde aliquid exigere. nō tñ p pecunia mutuata. cui⁹ est ratio: qz ille qui mutat pecuniaz transfert dñiuz pecunie ī cū cui mutuat. Unde ille cui pecunia mutuať sub suo periculo tenet eam: ⁊ teneť integre restituere. vnde nō debet amplius exigere ille qui mutuauit. Sed ille qui cōmittit pecuniā suam vel mercatori vel artifici per modū societatis cuiusdaz nō transfert dominiuz pecunie sue in illū: sed remanet eius. ita q̄ cū periculo ipsius mercatoz de ea negociať vel artifex operatur. ⁊ ideo sic licite potest partem lucri inde prouenientis expetere tanq̄s de re sua. ¶ Circa tertiū. s. vtrū teneatur aliquis restituere quicquid de pecunia vsuraria lucratus est. dicendū q̄ sicut supra dictuz est: res quedā sunt quarū vsus est ipsa earuz consumptio. que nō habent vsumfructū fm iura. ⁊ ideo si talia fuerūt per vsuram extorta puta denarij. triticū. vinū. aut aliquid hmōi. nō tenetur hō ad restituendum nisi id qđ accepit: qz id qđ de talī re est acquisitū non est fructus hui⁹ rei: sed humane industrie nisi forte per detentionez hui⁹ rei sit dānificatus amittendo aliquid de bonis suis. tūc enim tenetur ad recōpensandū nocumentū. Quedā vero sunt quarū vsus nō est earū consumptio: ⁊ talia habēt vsumfructū. sicut domus ⁊ ager ⁊ alia hmōi. ⁊ ideo si quis domū alterius vel agrū per vsuraz extoz fisset nō solū teneť restituere domū vel agrū sed etiaz fructus inde perceptos: quia sunt fructus rerū quarū alius est dominus. ⁊ iō ei debent. ¶ Circa quartū. s. vtrū licet pecuniaz accipe mutuo sub vsura. dicendū q̄ inducere hominē ad peccandū nullo modo licet tamen vti pctō alterius ad bonū licitū est: qz deus vtitur omnibus peccatis: vt dicit in ench. ex quolibet enim malo elicit aliq̄d bonuz ⁊ ideo Augu. publicole queréti vtrū liceret vti iuramento eius qui

per falsos deos iurat.in quo manifeste peccat.eis reuerentiã diuinã exhibẽdo. Rñdit q; q̃ vtiq; fide illius q̃ per falsos deos iurat nõ ad malũ ſz ad bonũ.nõ peccato illius ſe ſociat quo p demonia iurauit.ſz bono pacto eius quo fidẽ ſeruauit.Si tñ ĩduceret eũ ad iurãdũ p falsos deos peccaret. Ita in ꝓpoſito dicendũ ẽ q; nullo mõ lz ĩducere aliquẽ ad mutuãdũ ſub vſuris.lz tñ ab eo q̃ paratus ẽ facere.z vſuras exercet mutuũ accipe ſub vſuris.ꝓpter aliq̃ bonũ q̃ ẽ ſubuẽtio ſue neceſſitatis vel alterius.Sicut ẽt lz ei q̃ incidit in latrones manifeſtare bona q̃ hz q̃ latrones diripiẽdo peccãt. ad hoc q̃ nõ occidãt.exẽplo.x.viroꝝ q̃ dixerũt ad hyſmael. Noli occidẽ nos.q; habemus thelauꝝ magnũ in agro.vt dicit Piere.xli.Unde ille q̃ pecuniã accipit ſub vſura.nõ conſentit peccato vſurarij.ſed vtit ea.nec placet ei vſurariũ acceptio ſz mutuatio q̃ ẽ bona.nec oat vſurario occaſiõez vſuras accipiẽdi.ſz mutuãdi. Ipſe aũt vſurarius ſumit occaſionẽ peccãdi ex malicia cordis ſui.Unde ſcãdalũ paſſiuũ ẽ ex pte ſua.nõ aũt actiuũ ex pte petẽtis mutuũ.tñ pp hmõi ſcãdalũ paſſiuũ nõ dz alius a mutuo petẽdo deſiſtere ſi idigeat.q; huiuſmõi ſcãdalũ paſſiuũ nõ ꝓuenit ex infirmitate vel ignorãtia ſz malicia. Itẽ nota q; ſi q̃s omitteret pecuniã ſuã vſurario nõ habẽti alꝫ vnde vſuras exerceret.vel ac itẽtiõe cõmitteret vt inde copioſius p vſurã lucrareť oaret ei materiã peccãdi.Unde z ipſe eſſet ꝓticeps culpe.Si aũt aliq̃s vſurario alias habẽti vnde vſuras exerceat pecuniã ſuã cõmittat vt tuti⁹ ſeruet.nõ peccat.ſz vtiq; hoie peccatoze ad bonũ. ¶ Circa q̃ntũ ſciẽdũ q; multa ſũt ꝓpter q̃ peſtis vſure deteſtabilis eſſe oñdit q̃ tñ reduci ꝓſit ad quattuoꝝ. Primũ ẽ fenerãtis fatuitas.Scõm ẽ cordis eius ĩpietas.Tertia ẽ peſtis huⁱ ĩmanitas.Quartũ ẽ vltiõis atrocitas. ¶ Circa ꝑmũ ſciẽdũ q; multe ſũt fatuitates vſurarij. Pria fatuitas eius ẽ q; magis vult pecuniã homini tradere ad vſurã cũ maximo peccato.q̃ deo in paupe cũ maximo lucro z ſine peccato.Aug. Miroz hõ cur feneraris homini.fenerare deo z cẽtuplũ accipies.z vitã eternã habebis.Scõo ſtultus eſt.q; cũ ad vſurã tradit z vſurã accipit illud q̃ de lucro vſurario hz accipit ad vſurã ſup melius pignus.ſ.ſup aiaz ꝓpriã.q̃ pdiť niſi reddanť vſure.pene.z culpe ſatiſfaciendo p̃traq;.a q̃b⁹ oportuit vt dei filiⁱ nos redimeret.pñ. Ex vſuris z iniq̃tate redimet aias eoꝝ. Tertio ſtultus ẽ.q; aut parcus ẽ.aut ꝓdigus.q; largus eſſe nõ põt.ſz pcus ẽ de diuitiis quas ogregat iceſſanter.nõ audet expẽde re.nec neceſſitates ſuas aſſumere.ſz coz eius otinuis curis affligiť. corpus eius inedia cruciať.z aĩa dãnatiõez mereť.Si vo ꝓdigus ẽ large accipit z expẽdit ſup aiaz ſuã.ſicut aĩal q̃ ipinguať ad occiſionẽ Piere.xii. Cõgrega eos tãq̃ gregẽ ad victimã ꝛc. Piero.cui dã diuiti ait. Impinguabit te de⁹ q̃ſi bouẽ ad victimã. z p amena ꝓata ducit te ad occaſiõez.Eccĩ.xxvj.De⁹ parauit illũ ad rũpheaz. Quarto ſtultus ẽ.q; vt ſanguiſſuga dyaboli ſanguinẽ venenoſum fugit.z ſitis male acq̃ſite pecunie q̃ ẽ ſibi mortis occaſio z crepati onus.q̃ſq; ne pecunia ſua nõ remanẽt ſibi niſi manⁱ maculate.opa ĩfecta z peccata.tales enĩ moziunť nihil ſecuz niſi peccata portãtes. Quinto vias dei z paradiſi obſtruit.q̃ ſũt vt dicit in.pſ. Uniuerſe vie dñi miſericordia z veritas. Ueritatez.cũ enĩ ꝓcuz exoriat z oſumit dicit ſe ei facere bonitatẽ. Similiter miſericordiã cũ vult ſibi dari ab eo cui potius dãdũ eẽt. Sexto in nouiſſimo ſuo erit inſipiẽs.q; de pecunia de qua facta ſũt ſibi vulnera deberet facere medicamẽta reſtituẽdo z penitẽdo.ipſe ãt adauget ſibi vulnera z moꝛtẽ ſuã z filioꝝ ſuoꝝ q̃ eã eis dimittit. Septimo ſtultus ẽ.q; diuitie quas acq̃rit pereũt z trãſeũt vt fum⁹ z ſomniũ z eius aĩa dãnabiť in eternũ.aut enĩ igne ſuccẽdunť.aut aquis ſubmergunť.aut a furib⁹ auferunť.aut a ꝑdonib⁹ rapiunť.aut heredũ ꝓdigalitate vt ſtultitia cõſumunť.q; deus vindicat huiuſmõi peſtẽ vſq; in tertiã vel quartã generationẽ.vir enĩ tñ durãt res vſurarie.q; vt dicit i pſ. Nutãtes trãſferunť filij eius.z mẽdicẽt.z eijciant de habitationib⁹ ſuis. Scruteť fenerator alius oẽz ſubſtãtiã ei⁹ ꝛc. Eccĩ.viij. Si feneraueris q̃ſi ꝓdigũ habe Piere.xviij. Perdix fouit q̃ nõ peperit ꝛc.dicit q; ꝓdix dicit a ꝑdẽdo.q; aliena ova ſurripit.z ea cũ nutriẽdo aliquãdiu ſeruauit amittit.q; dimittũt eã z vadũt ad matrẽ ꝓpriorẽ. Sic diuitie dimittũt vſurarios marie in morte.z redeũt ad mũdũ.ſicut fit puero q̃ panẽ tenet in manu.ſepe enĩ canis vt habeat panẽ apprehẽdit manũ pueri.z ſic acquirit panẽ. Sic ſepe ꝓinci pes apprehẽdũt vſurarios vt habeãt eoꝝ denarios.z ſic ammittũt z corꝑa ſepe z pecunias. Octauo ſtultus eſt q; curis z ſollicitudinibus z anguſtijs ſemetipꝰ affligit q̃ coz eius vzũt affligũt iterius z corrodunt.vt ſit ſimilis nuci vermiculoſe que nihil valet niſi ad frãgendũz z ꝓiiciendũz in ignẽ.hec cura anfert homini ſeipſum. bona ſpiritualia orationes.z attẽtiones ad bonuz z ad deũ. Bernũ.ad Eugeniũ papam. Quo te trabunt occupationes iſte maledicte.ſi tamen peragis ita te dare illis vt nihil tui tibi relinquas:perdis tẽpus in bis in quib⁹ non eſt niſi labor z vana ſollicitudo z afflictio ſpũs.cuiſceratio mẽtis.euacuatio gratie. Nã quis eſt fruct⁹ earuz niſi aranearũ telẽ:dies diei eructat lites:z nox nocti indicat malicia. Jdẽ cũ oẽs te habeãt eſto de habẽtib⁹ te:vnus claudet hoſtiũ cordis tui. Nota hmõi ſollicitudies multiplicanť:z ſerpũt z boiez p extranagationẽ de domo ſua eijciũt. Siles ſunt iſte ſollicitudies z cure vt dicebat magiſter iacob⁹ cuidã ſerpẽti.de quo fabuloſe dicit:.ꝺ cũ quidã hõ ſuenieſſet eũ moziẽtẽ in frigore ei cõpaſſus portauit eũ in domũ ſuã fouẽs z nutriẽs eũ lacte.qui cũ conualuiſſet.ĩtoricabat totã domũ:nec ꝓcez:nec ꝓcio volebat exire:ſed hoſpitẽ veneno occidit. Nono ſtult⁹ eſt q; cũ plene z itegre teneať reſtituere q̃c q̃d habuit vltra ſorteˢ qz ſm Aug. Nõ dimittiť pctũ niſi reſtituať ablatũ:z ille a quo accepit ius habeat in iudicio repetẽdi.fatu⁹ ẽ q; rez alienã accipiat:z apud ſe detineat:z totũ periculũ cuſtodie trãſferat in ſeipſuz. Uñ cũ miles q̃dẽ vſurariũ quendã curialiter z prudẽter argueret de hoc q; exercebat vſuras z ille rñdẽs diceret q; ante moꝛtẽ oĩa plene reſtituere ꝓpõebat:cur g̃ ait miles nos alienis opibus z pctis onerat z in periculo cuſtodie pecunie aliene vos ponit. cũ aliã vtilitatẽ hr̃e nõ ꝓponitis niſi q; man⁹ inq̃natis:ex ꝓputatione accipiẽdi z reddẽdi cũ ſciatis q; opteat reddere aut pẽdẽ:q̃re nõ ceſſatis z reddit dũ poteſt.at ille ad hoc obmutuit. Itẽ alij in fine marie obſtinati ſunt q̃ſi ſi iã eſſent in ĩferno. Pariſi⁹ hõ quidã ad eccliã.b.virginis die ſabbati fuit depoꝛtat⁹ in lecto q̃ in aliquo mẽ boꝛ ſuoꝝ patiebat habẽs in eo ignẽ illũ q̃ ſacer vel iferni ſolet appellari z vallat⁹ erat multitudine. Cũq; teſtarent vicini ſui q; eſſet vſurari⁹ monebãt eũ ſacerdotes z clerici q; ꝺtaret z reddẽ ꝓmitteret vſuras:vt eũ beata vgo liberaret ab illo morbo.q̃ eos aliquatenus audire nolebat:nec vitupijs nec blãdimentis:z cũ finite eſſent veſpe in ea obſtinatia ꝓſeuerabat cũ vo iaz ille ignis totũ coꝛp⁹ ei⁹ occupaſſet:z vſus eſſet in nigredinẽ z iflationẽ z oculi eius de capite illius defluerẽt.inde tãq̃ canis ab eccliа deiectus:z ibi ĩ illa obſtinatia ab illo igne in ipſa veſpertina hoza ẽ oſumpt⁹. Põ dici bñ vſurario q̃ dixit Theoderic⁹ rex francoꝝ cuidã baillino ſuo q̃ male tractauerat res ſuas. Serpẽs iueniẽs ampullã vino plenã itrauit per os eius artũ z hauſit:z iflatus exire nõ potuit:ꝛveniẽs oñs ampulle ait. Miſer euome q̃ hauſiſti:z ſic poteris exire z moꝛtẽ euadere. Sic vſurari⁹ ſi vult euadere dãnationez.oportet q; euomat p reſtitutionẽ pecuniã male acquiſitã:z p ofeſſionẽ culpã: alioquin enacuabit ꝑ penã ĩ gehẽnã. Job.xx. diuitias q̃s deuozauit euomet z de vẽtre eius extrahet eas deus. Decimo ſtult⁹ ẽ z vilis exercẽdo officiũ q̃ ipſe nõ audet coꝛã boibus ꝓfiteri:nec dicẽ ſe eſſe illi⁹ of ficij q̃ exercet. Cum enĩz oẽs clerici.milites. ſacerdotes.oẽſq; mechanici oparij libere ꝓfiteant artiũ ſuaꝝ.nomina. ſolus vſurarius nõ audit ſuũ officiũ nomiare. Uñ filius eſt catto q̃ nomine ſuoꝝ vocatus fugit:z ſolus iter aĩalia ſuũ nomẽ abhoꝛret. Undecimo ſtult⁹ eſt:qz ſepe ogregat diuitia z ſeruat alijs z nõ ſibi:z plerũq; deuoluunť ad manus inimicoꝝ ſuoꝝ. Luce.xij. Que cõgregaſti cui⁹ erũt Et Eccĩ.iiij. Unus ẽ:z ſcõm nõ hz.nõ filiũ.nõ fratrẽ.z tñ ogregare nõ ceſſat:nec recogitat dicẽs.cui laboꝛo ꝛc. Rñdet.pſ. dicẽs. Relinquit alienis diuitias ſuas z ſepul.e.do.ꝛc. Piere.vj. Trãſibũt domus eoꝝ ad alteros.z agri z vꝛozes pariter . Sicut accidit vt dicit magiſter Jaco. Quidã feneratoꝛ bona oĩa cuiuſdã militis ꝓſuras abſoꝛbuerat nec ei nec ſuis volebat reſtituere aliq̃d nec ĩdutias dare:ſed p oñm ſuũ faciebat eũ captũ detineri. Interi moꝛtuo vſurario ſua vꝛoz cito poſt ꝛxit cũ milite.q̃ liberat⁹ a debito fact⁹ ẽ oiuz oñs q̃ habebat vſurari⁹. Joculatoꝛ in nuptijs cãtabat:z vſurarius in iferno eiulabat.Eccĩ.xiij. In bonis ei⁹ luxuriabiť alien⁹. Uſurarius ẽ q̃ſi burſa vſitata q̃ iutilis z denigrata:pecunia remota ꝓiciť in lutũ z cõculcať.ſic vſurair⁹ a demõib⁹. Jdẽ magiſter Jaco.dicebat:q; cũ quidã oñs iuuenis z nou⁹ miles obuiaret turbis monachoꝝ funus cuiuſdã ſui vſurarij portãtiũ.ait. Lõcedo vobis cadauer aranee mee q̃ portatis.dyabol⁹ aũt habeat ſibi aĩaz ego autez telã diuitiaꝝ ſi potero mibi reſeruabo. Cũ quidã vſurari⁹ byſuntinẽſis ĩ extremis nolẽs facẽ aliq̃ teſtamẽtũ vel elemoſynã: ſed oĩa dimiſit in diſpoſitõe vꝛoris ſue.cũ aũt ipſe eẽt ſic moꝛtu⁹.vꝛoz ſua videns quẽdã inimicũ ei⁹ ꝺtraxit cũ eo cito poſt moꝛtẽ viri ſui.quã cũ argueret q̃dã ꝓba mulier dicẽs q; vir ſu⁹ erat adhuc calidus in ſepulchꝛo. Rñdit. Si calidus ẽ ſufflate eũ.be ſẽ elemoſine q̃s fecit ꝓ aĩa eius. Duodecimo ĩ fine ſpãliter apparet eẽ ſtult⁹. Sicut dicit Piere.xviij. In nouiſſimo ſuo erit inſipiẽs:qz de pecũia de q̃ ſibi facta ſẽ vulnera deberet ſibi facẽ medicamẽta.penitẽdo.ſ. z reſtituẽdo.ipſe aũt relinq̃ndo eas vꝛozi ſue z liberi.culpã ſuã z cu mulꝰ ſue dãnatõis augmẽtat. Sic igr̃ declarata ẽ fenerãti fatuitas.

Circa scōz sciēdū q; i multis silr apparet cozdis ei⁹ iniqtas Est enī iniquus vel īpius ad deū.ad se ꝛ ad proximū. Oēs tū ad deū q̄dē iniquus ē ꝛ īpius in multis. Primo q; tēpus qō cōe fecit deus oībus sibi appropriās vēdidit.ideo iusto dei iudicio auferē ei tēpus.pō. Viri sanguinū ꝛ dolosi nō dimidiabūt dies suos. Vult ō deus aut naturā de denariis facere denarios. Impius euacuat dei sniam cō tra primū parētē. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo. Heū.iij.pō. Qui ponit laborē in pcepto. Usurarij plus ꝛ melius alijs volūt comedere ꝛ bibere.ꝛ minus laborare.pō. In laboze boīum nō sūt cū. assidue ꝛ icessanē deū offendūt icessanē peccādo.ꝛ dyabolo die ac nocte seruiēdo.festa dei ꝛ sanctoꝝ violādo.sacra loca exercati īgre diēdo.ꝛ sacra sacrificia ꝛ officia aggrediēdo.ysa.lxv. Populus ad iracūdiā me ꝓuocās ante faciē meā semp. Itē īpius ē sibi ꝛ iniquus aīaz suā pcioso sanguine agni imaculati appreciatā venalē p vili pcio exponēdo.ꝛ ītima cozdis sui ī terra ꝓiciēdo. Eccī.x. Auaro nihil ē sceleſtius. h enī aīaz suā venalē hz.i terra ꝓiecit ītima sua Itē īpius ī filios q̄b⁹ nō cōpatiē.nec suos reputat q̄diu videt eos simplices ꝛ innocētes.vt cozuus q̄ pullis suis nō puidet nec cōpatiē eis q̄diu videt eos albescere ꝑmo pilo donec nigrescāt.ꝛ fiāt sibi fi miles.vt dicit Grego.sup illud Job.xxxvij. Qui ꝑparat cozuo escā q̄ pulli ei⁹ clamāt ad dñm. qz q̄diu nō ꝓuidēt dictis pullis pres eoz.pascit eos dñs roze celi. Itē īpij sunt filijs quos īmolāt demoniis.pō. Et īmolauerūt filios suos ꝛ filias suas demonijs.adducūt eos ibi occidēdos. Osee.ix. Effraym ducit ad interfectoē filios suos. Itē iniquus ē alijs ꝓximis suis qz vēdit eis qō suū nō ē. s.tps ꝛ mutuū qō eis iure nāli ꝛ euāgelico oz. Luc.v. Mutuū date nihil inde sperātes.cū mutuū sit de meo tuū.vendit ei rē mutuatā p mutuū iā suā factā. ꝓmū suū vinū comedit icessanē sine ventib⁹ aut faucib⁹ cū denariis suis. Job.xxx. Qui me comedūt nō dormiunt zc. Circa tertiū.s.q̄sta sit pestis hui⁹ īmanitas.sciēdū q; h flagitiū ꝛtrariaē legi nature q̄ in corde būano naturaliē ē ipressa. Luce.vj. Quecūq; vultis vt faciāt vobis boīes ꝛ vos facite illis. Usurarius autem si esset indigens sicut ille qui pecuniam eius accipit vellet gratis sibi pecuniam mutuari. Item omnis creatura ꝓpter hominem facta gratis subuenit indiganti.puta sol. luna. stelle gratis cōicāt suā lucē.ether rozē.nubes pluuiā.aer flatū.aqua potū ꝛ laua crū.terra fructū.ꝛ sic de alijs nec hoī beneficia sua vēdūt. Itē cū solū vegetabilia ꝛ viuētia se multiplicēt p generatiōez.vult vsurarius ꝛtra naturā vt denarij sibi generēt denarios sine laboze suo. ꝛ sine sui piculo capitalis.vult q; frumētū iā ꝛsumptū a recipiente pariat aliud frumentū.vult q; res sua quā cōmodat pariat sibi aliā semel in anno vel mēse vel septimana ꝛtra naturā cōmodati.qz cōmoda tū ē idē qō ad cōmodū tuū tibi datū.qō vult vsurari⁹ vēdere. Itez ꝛtrariaē legi diuine. Exo.xxij. Usuris pauperē nō oppzimēs. Leui. xxv. Pecuniā tuā nō dabis ad vsurā. Itē Deutro.xv. Nō ages ꝺp piā callide in fratris necessitatib⁹. Ibidē.xxiij. Nō fenerabis fratri tuo. Et post. Fratri tuo id quo īdiget cōmodabis absq; vsura. Itē Luce.vj. Mutuū date nihil ide sperātes. Itē ꝛtrariaē pietati fratrē.qz qñ videt aliq̄s fratrē vel ꝓximū idigētē.ꝛ ꝓpter indigentiaz perentē mutuū.dictat enī pietas naturalis q; ab eo q̄ idiget nō est aliq̄d extorquēdū.sz potius in dono vel mutuo succurrēdū.nec amplius expetēdū.q̄ qō petijt mutuādū.j. Jo.iij. Qui habuerit substātiā huius mūdi ꝛ viderit fratrē suū necessitatē hr̄e.ꝛ clauserit viscera sua ab eo.quō charitas patris ē in eo Miser aūt vsurarius multū cōtēnit deū cui nō dat pecuniā quā petit paup.ꝑ qua mutuata ꝓmittit cētuplū ꝛ vitā eternaz.magis aūt credit ꝛ citius tradit ei q̄ ꝓmittit simplū.vt q̄nq; ꝑ quattuoz.cū modico lucro ꝛ magno pec cato. Fenerat aūt dño q̄ miserē pauperis. Propter īmanitatē bu ius peccati vsurarius,in scriptura cōparat leoni.q venatiōi insidiat semp Eccī.xxvij. Itē latroni sm sniam dñi q̄ tēplū īgredies mēsas nūmulariox subuertit.ꝛ es eoꝝ effudit. Joh.ij. Matth.xxj. Vocās domū dñi spelūcā latronū ꝑ eos q̄ habebant ibi pecunias qs mutuo tradebāt nō ꝑ pecunia nūerata.sz ꝑ q̄busdā munusculis. Nūq̄ legit fecisse violētiā manualē q̄diu fuit in hoc mūdo.nisi cōtra istos ꝛ colūbas vēdētes.istos aūt facto flagello de funiculis cū violēta manu eiecit.ꝛ mēsas eoꝝ subuertit.ꝛ es effudit. Usurari⁹ ē in ecclesia sicut vulpecula ī domo cuiusdā q̄ eā nutrierat iter gallinas cū aūt ꝓpter fozefactū suū eā expulisset de domo die ac nocte gallinas rapiebat.ꝛ deplumabat occulte. Sic vsurarij in ecclesia nutriti ꝓpter peccatū suū ab ea excluſi fideles rapiūt ꝛ depauperāt ꝛ exhe redāt. Deteriozes sunt vsurarij q̄ alij fures.quia non solū spoliant de nocte.sz etiā de die aperte ꝛ occulte potētes ꝛ debiles. magnos ꝛ paruos. Item ꝓditoꝛ est comedendo ꝛ bibendo cum homine ꝛ cum fratre ꝓpzio mutuando ꝛ pecuniam tradendo.intendit eum exheredare ꝛ spoliare suis. Similis iude ꝓditoꝛi q̄ comedendo ꝛ bibendo cū dño eū intēdebat ꝑdere. Deterioz ē eo q̄tū ad hoc qz penituit ꝛ ductus pnīa restituit ante mortē suā:qō nō facit vsurarius. Itē est homicida q̄tū ad paupes q̄b⁹ accōmodat:q̄bus auferendo victū aufert vitā Eccī.xxxiij. Panis egentiū vita pauperū ē: q̄ defraudat eū hō sanguinū est. Se ꝛ suos spūaliter occidit. Osee. ix. Effraim ad īterfectoē ducit filios suos:dū eos in vsuris īstruit: vel de capitale eis ad hoc tradit vt sic lucrent:vel dū vsuras eis dimittit. Itē filijs ē iferno:qz insatiabilis.ꝛ semp hz os aptū ad suscipiendū:ꝛ deterioz eo videt:qz iſernus vtute passionis christi q̄ male habebat restituit. Itē filijs est morti nulli parcēs nec clericis nec militib⁹ nulli tpi.nulli loco parcit:sz oēs spoliare intēdit. Deterioz est morte:q̄ solū sel̄ percutit. Itē filijs est dyabolo. Sicut enī dyabolus peccat icessanter.sic vsurari⁹ cui⁹ pctiū nō dormit. Sic officiū dyaboli ē peccare.ita officiū vsurarij est purū pctm. Sicut dyabol⁹ blā de ītrat ꝛ patiēter expectat vsq; ad finē ꝑ modico capitali: qō quāto plus tenuit hō.tāto plura exigit.sic vsurari⁹ vult q; diu teneaē capitale suū qō icessanter boīez ꝛsumit. Itē hoc pctm aggrauat diffi cultas curatiōis:qz cū in alijs peccaē sufficiat penitere.in h tm pctō nō sufficit:qz fm Aug. Nō dimittiē peccatū nisi restituaē ablatuz. Hoc aūt ē vsurarijs valde graue:qz libēti⁹ oarēt multa q̄ redderēt pauca:cui⁹ ratio multiplex est. Pria quidē qz cū ex cupiditate cepe rit q̄s vsuras exercere:cupiditas aūt semp crescit.sic ignis ex apposi tione lignoz nō extinguiē:nec minuiē:sed augeē. Juxta illud. Cresscit amoz nūmi q̄tū ipsa pecunia crescit. Uñ si in ꝓncipio difficile fuit ei restituē:augmētata cupiditate difficili⁹ erit ei. Scōa qz quāto,quis fozti⁹ radicat⁹ est ī aliquo habitu vitioso.tāto difficili⁹ lepatur ab illo. Tertio ratio est:qz quāto diuti⁹ tenet diuitias.tāto diuitiaz amoz in ei⁹ corde ītimaē ꝓfundi⁹ ꝛ ideo difficilius separi pōt ab eis. Quarta ratio qz quāto diuti⁹ fuit diues ꝛ ꝛsueuit abūdare in delitijs ꝛ honozib⁹ bui⁹ mūdi:tāto vehemētius horreret īdigere ꝛ paup inter ceteros apparere. Quinta ratio:qz quāto ꝓseuerat diutius in pctō.tāto magis elongaē a deo ꝛ ei⁹ gratia fine qua nō pōt restituēdi volūtatē habere. Sexta ratio est imoderat⁹ amoz quem hz ad vxoꝛē ꝛ filios quos vix indigere ꝓmittit:quos in abūdantijs enutriuit. Ad oñendū etiā hui⁹ sceleris grauitatē valēt q̄ supza dicta sunt:quō vsurari⁹ ipius ē deo sibi ꝛ ꝓximo. Circa quartū.s. quanta sit punitiōis hui⁹ pestis attrocitas sciēdū q; vsurarius puniē multiplr.tā in ꝑsenti vita q̄ etiā in futura. In ꝑsenti quidē puniē.i.puniēdus est ꝓsecutōe iuris ecclesiastici: q; ꝛpellanē tam ipse q̄ heredes eius ad cessationē ꝛ restitutionē vsurarū. Scōa pena ē timoz ꝛtinu⁹ amittēdi sic acq̄sita. Tertia pena est pudoꝛ qué hz de fama sua ꝛ noie.naz etsi ab hoibus honoraē ꝛ ei reuerētia exhibeē exterius.tñ testaē ei ꝛscia sua q; indignus ē honoꝛe:ꝛ q; ipsimet q̄ eū honorant reputant eū vilē ꝛ indignū honoꝛe.sicut bene solebāt antiquit⁹ tales honozari. Adeo nāq; vitiū detestabaē vsure q; vix in vna ciuitate poterat vnus vsurarius inueniri. Dic si veniebaē ad eū nō dabat pecuniā ad vsurā nisi pr⁹ data fide q; nō publicareē. De quo si oriebaē suspicio.dom⁹ ei⁹ dicebaē dom⁹ dyaboli.vinea: ꝛ sic de alijs reb⁹ ei⁹:pac̄ ei oscul̄ū nō dabaē:nec ignis ī domo eius accipiebaē.ab oībus digito mōstrabaē.hui⁹ occursum expauescebāt pueri.ipsumq; demonstrātes adinuicē fugiebāt. Quarta pena est:qz sepe vel ꝑ le caret. Juxta illud. Osee.ix. Da illis vuluā sine liberis ꝛ vbera arētia. Uel filios hz inutiles:stultos ꝛ ꝓdigos:q̄ cito dissipant oīa que multo tēpore ꝛ cū multis laboribus acq̄siuit.pō. Nutantes trāsferuntē filijs eius:ꝛ mēdicent. Quinta pena est:qz ꝑpter res quas acquisiuit iniuste ipse iuste vl iniuste capiē:tenet:ou re tractaē:ꝛ reb⁹ suis spoliaē.ysa.xxxiij. Ue qui ꝑdaris.nōne ꝛ ipe ꝓdaberis. Sexta pena est:qz nō restituit nec permittit restitui res male acquisitas:sed sicut fur cū re furtiua deprehensus in morte cū ea ꝛ ꝓ ea suspēdiē in inferno. Ratio aūt quare nō restituit est:qz nō potest.si est ꝓdigus qz non habet vnde vel nō vult si est auar⁹ vel si vult nō nisi in morte.ad similitudinē vasis terrei in quo cōgregant denarij:sed inde nō possunt extrahi nisi frangaē:vel si vult ante mortez aliter vult q̄ debet.cū cōditionibus ꝛ circūstātijs indebitis ꝛ iniustis:vel potius vult dare q̄ restituere. Septima pena est: quia res vsuriox⁹ post mortem subito euanescunt:ꝛ inueniri non possunt quia qui potest capere capit.qui debet negat si potest:vel qz sepe nescitur vbi occultauerit res suas. Octaua pena ē:quia priuatur bonis spūalibus que,sunt vita anime sz gratia ꝛ virtutibus ꝛ merito priuatur gratia quam contēnit. Si enim suaz pecuniā gratis mutuaret ꝓpter deum meretur apud deum. Super aurum ꝛ argentum gratia bona. Prouer.xxij. Usurarius autem pecuniam suam pzefert gratie.ideo deus iuste nō dat ei gratiam tanq̄ gratie

rēptori. Itē gra tpis nobis gratis exhibiti phibet venalitatē eius Luce.vi. Gratis accepistis gratis date. Sz vsurarius tēpus vendit Item gra quā dns nobis exhibuit. in multis z diuersis beneficijs exigit vt p eo gratis beneficia pbeamus. Luce.vi. Si mutuū datis eis a qb⁹ spatis. q̄ vobis ē gra. Itē gra fraterne dnistianitatis hoc idē exigit. Deut.xxiij. Nō fenerabis fratri tuo. In h̄ igit vsurarius dnistianus deterior ē iudeo. qz iudeus iudeo nō cōmodat ad vsurā ppter hec oia iuste priuat gra. Itē priuat virtutib⁹ Ezech.xviij. Si vir fuerit iustus z fecerit iudiciū z iusticiā rē. Sequit. ad vsurā nō cōmodauerit vita viuet. Qō si genuerit filiū rē. ad vsurā dātē z amplius accipientē. nūquid viuet Augu. O lucra dānosa. inuenis pecuniā. pdis iusticiā pdis aiaz. pdā quā rape cupis muscipula ē in qua sicut mus volēs capere lardū. caperis. detinēs alienū a dyabolo detineris. Nona pena ē. qz pdit oblatiōes z elemosynas quas facit de vsuris. in qb⁹ videt deū plus ad iracūdiā prouocare q̄ placare. Eccī.xxxiiij. Imolantis ex iniquo oblatio eius maculata. z nō sūt beneplacite substantiōes ipioz. Sūt similes illis q̄ in passiōe deū crucifigebāt z arūdinē de quo eū verberabāt in manu ei⁹ ponebāt z eū illudēdo adorabāt. Et post. Qui offert sacrificiū de substantia pauperū q̄si q̄ victimat filiū in ꝺspectu patris. tale exēnū facit deo patri q̄ offert de substātia ablata paupi p vsurā vel rapinaz. Sicut legit in ꝺrosio z scholastica historia fecisse hastiages rex persaz ar pello principi militie sue. q̄ offenderat eū p euasiōe z nutritiōe cyri nepotis dicti que hastiages poeperat paruulū occidi. cui cū nō obe diuisset. dictus hastiages fecit capi clā filiū dicti arpelli vnigenitū paruulū z occidi z parari diuersimode z ppinari patri p venatiōe. de quo cū satis comedisset z bonitatē carnū cōmēdasset fecit ei de portari cruda mēbra q̄ retinuerat. s. caput z manus. z pedes pueri. dicēs illa esse extrema dicte venatiōis. q̄ cognoscēs vidit. dolnit. z dissimulauit captās hostā qua posset vindicare factū. p quo laborauit tpe suo q̄ ipse hastiages amitteret regnū psaz. z illud trāsferet ad medos. Sic vsurarius imolat filiū pauperē in conspectu dei patris. z cū affligit cū vsuris de qb⁹ deo oblatiōes facit. Decīa pena ē. qz priuat suffragiis z oratiōe ecclesie z cōione z ꝺsortio populoz dei caret. z cōione sacre eucharistie. Unde Apoc.xxij. Beati qui p portas intrāt ciuitatē rē. foris canes venefici z idolatre rē. quales sē ipsi. canes sūt. qz vt canes famē insatiabilē patiunt emboliſmū. Uenefici. qz alios veneno so exēplo del pecunia. vel ꝺsilio iniciunt. Idolatre. qz pecuniā vt deū colūt. z sup oia eā diligūt. Hi excludēdi sūt ab ecclesia militāte. z excludent a triūphante. Ideo vt refert magister Jacob⁹. Quidā ꝓbus sacerdos monens patrē suū vsurariū vt restitueret cū nollet acq̄escere eo mortuo cū faceret absolutiōes p mortuis in ecclesia sua dicebat. Nolite orare p aīa patris mei q̄ restituere ꝺtēpsit. qz sepultus ē in ifernū z facit dei decetero nō videbit. Quidā vsurarius ꝺtz sacerdos apportaret in calice cōionē. ait. de eis q̄ sūt intus nō curo. sz sup calicē si vultis mutuū bene vobis accōmodabo. Alius accōmodauerat quattuoz libras de quib⁹ debebat habere. xij. vsq̄ ad quattuoz annos. aduenīente sacerdote nihil extorqueri potuit ab eo nisi hec duodecim libras quas talis debet p quattuoz reddat. Undecima pena ē. qz p̄uādus ē ecclesiastica sepultura. qz ei si habeat potiuū nocet q̄ pſit. Greg. Dyal'.li.iiij. ca.l. Quos peccata grauia deprimūt. nō ad absolutionē sed potius admaiozis dānatiōis cumulū ē. q̄ eoz corpora in ecclesia ponunt. Idē post. lv. Dis quos peccata grauia deprimūt. si in sacro loco sepeliri se faciūt restat vt etiā de sua psumptiōe iudicent. Qō ꝑbat ibidē plurib⁹ exēplis. In ciuitate by suntina accidit. q̄ cuz quidam vsurarius magnus q̄ valde iocundus erat sederet ad mēsaz suā vt comederet. subitanea morte in ipsa mēsa pcussus cecidit. qō videntes eius filij quos habebat de duab⁹ cōiugib⁹. ad gladios cucurrerūt patre dimisso sup arcas de eis cōpugnātes. custodiendis z saluādis. de aīa patris vel corpore paruz curātes. Cū aūt fuisset sepultus. iūctus parieti ecclesie parrochialis sancti Johānis. z facta fuisset ibi ꝓminēs sepultura iuncta parieti z inserta. in mane a pariete repulsa z lōge depulsa inuenit q̄si p hoc innueret q̄ nō haberet cōmunionē in ecclesia. Qualitē aūt sepeliēdi sūt vsurarij notat Dicre.xij. Oculi tui z cor ad auaritiā z ad sanguinē fundēdū innocētē. z ad calūniā z ꝺsummationē mali operis. Et post de tali. ꝓpterea hec dicit dns. Nō plangēt eū z nō ocrepabūt eū. ve dne. ve inclyte oēs plangūt seipsos nullus eū vel eius infortuniū in corpore z anima. Sequit. Sepultura asini sepelief putrefactus. z ꝓiectus extra portas hierusalem. ecce sicut asinus sic sepelietur. asino mortuo dominus eum excoriat sibi pellem retinens. z cadauer ad fossata trahere faciēs. vbi vermes z cozui pugnant de carnibus. canes de ossibus. Similiter vsurarius extra ecclesiā proiiciēdus est in fossatis z locis imūdis: vbi retinēt sibi pellem temporaliū. demones pugnāt de aīa corrodēda: vermes de cadauere. Itē magister Jaco. Cū qui daz benedictus sacerdos corp⁹ publici vsurarii qui noluerat restituere nolle tradere ecclesiastice sepulture: instātiā violētiā amicoz nō ferens ait. Uideamus de hoc q̄d vult deus. Ponam⁹ corpus eius sup asinū suuz: z vbicūq̄z in ecclesia vl' alibi eū tulerit. ibi sepeliatur. Cū ꝺcordassent huic sentētie tulit eū asinus ad furcas recto itinere vbi eū inter latronū cadauera sacerdos dimisit. Cū dicat de sanctis Eccī.xliiij. Corpora eoz in pace sepulta sunt: ipsi cū eis nō habēt cōsortiū. ysa.xiiij. Quasi cadauer putridū nō habebis ꝺsortiū. ysa.xiij. Et si alij aliq̄s in inferno quiescāt. tu nūq̄. Unde idē magister Jaco. dicebat: q̄ cū quidam fenerator mortuus eēt nihil restituere volens: quidā monachi ꝓece amicoz z ꝓecio inducti sepelierūt eū in claustro suo: z videbat eis q̄ singulis noctibus surgeret de sepulchro suo cādelabris z noctis nocturnis vberādo monachos fugabat dicēs. Isti dei inimici salutē quā mihi ꝓmittebāt cōferre non possunt: z pecuniā meā habuerunt. Cū hoc sepe fieret inierunt cōsiliū cū ꝓbo viro z sapiēte. qui ꝺsuluit q̄ adiurarent vt quiesceret: qui respondit: q̄ quiescē nō poterat: nec eos quiscere dimittēt q̄diu eū in terra sancta detinerēt: qm̄ ibi q̄scere nō poterat q̄ officiū exercuerat qō nec die nec nocte q̄scit: quo ejecto ō sacro loco q̄scebāt ab eius vexatiōe. Duodecima pena: qz sepe mala morte z subita z improuisa moriunt: alii blasphemādo deo z ꝺabolo se reddēdo. alijs tuz lingue z memorie pdendo: alij etiā qui morte suaz ꝓuident tantum habēt facere ō alijs disponēdis q̄ magis fuerūt eis cordi q̄s de restitutiōib⁹ faciēdis de qbus nō curauerūt. Alij tātū bñt facere de carnis afflictiōe z infirmitate quā sentiūt: q̄ de periculo aīe nolūt cogitare qō nō sentiūt. Alij etiā si vellēt nō habēt restituēdi spaciū: sed relinquūt disꝑositōi alioz qui si ipsi vinētes parū curauerūt ipi minus curabūt. De mala morte exēplū de illo q̄ laborans in extremis loq̄bat aīe sue dicēs. Aīa mea mlta bona tibi acq̄siui: q̄d tibi deest mane mecū: z cū mag⁹ ac magis vrgeret ad morte fecit ante se apportari vasa aurea z argētea z iocalia ꝓciosa. in quoz delectat⁹ aspectu dicebat itez aīa mea vides h̄ oīa. Si h̄ tibi nō sufficiūt adhuc ꝓmitto tibi maioza si mecū volueris remanē. q̄ mori se sētiēs z desperās ait aīa mea exquo mihi nō vis acq̄escē. oib⁹ demonib⁹ te cōmendo: quo dicto miserā aīaz exalauit. Itē pisi⁹ vsurari⁹ q̄dā ad eccl'iā b. virgis deportat⁹ in lecto: ꝓ eo q̄ in aliquo sui mēbro illo igne q̄ sacer dicit' affligebat a sacerdotibus z clericis monebat q̄ vsuras z male acq̄sita restitui ꝓcipet vt. b. virgo ipsuz liberaret ab illo duriſſimo cruciatu: q̄ cū nec blādis sermonib⁹: nec minis: nec vituꝑijs acq̄esceret. ac ipsis videtib⁹ ignis ille totū corp⁹ cōcremās deuoraret iflatūq̄z i nigredinē vsus eēt: oculiq̄ de capite suo defluerēt. eiect⁹ ē de eccl'ia q̄si canis vilis z fetidus: z sic in ipsa hora ꝺsupt⁹ ab igne in sua obstinatiōe ꝑmanēs exꝑirauit. Quia enī fenerator aīaz suaz dyabolo venalē exbibet p vsuras. iō dyabol⁹ eā in morte tāq̄ sibi vēditā rapit etiā nolentē: z de corpe violēter auellit. Exēplū de illo quē vidit beremita morientē: q̄ cū diceret: de⁹ adiuua me. rūsuz ē sibi. Nō est tibi spes neq̄ ꝑs in deo: z sic demōes cū tridētib⁹ aīam auulserūt. Ad idē est exēplū de crisaurio. iiij. Dyal'.xl.c.q̄ cū eēt plenus vitijs in acq̄rēdis reb⁹: auaricie facib⁹ insatiabilit succēsus erat q̄ infirmitate pcussus eadē hora q̄ erat de corpe exitur⁹ vidit terribiles spūs volētes eū rape: quos vbicūq̄z se vteret videbat: z vocare filiū maximū noīe qui fact⁹ ē monach⁹: nihil valebat ei: z cū peteret indutias nec exaudirēt: cū clamaret indutias vsq̄z mane: in ipso clamore de tabernaculo carnis euulsus ē. Usurari⁹ nō dz bre induti as q̄s alijs vēdidit. Quidā aūt ali⁹ in gui infirmitate posit⁹ cū admoneret q̄ restitueret z testrū ꝺderet. ait sacerdoti suo. Uos est sacerdos me⁹. Uos ꝑmū lego dyabolo: q̄ ꝓpter exēnia mea q̄ recipiebatis me in pctō fouistis. Itē vroꝛē meā z pueros ꝓ qb⁹ vsuras feci Pecunia aūt mea sit dñi mei: q̄ meli⁹ poterit eā defendē. Adhuc āt aīaz meā reddo dyabolo cui diu seruiui. at illā statim dyabol⁹ accepit. Itē de subita morte dicit in. pā. Uiri sanguinū z dolosi non dimidiabūt dies suos: bi sunt vsurarij q̄ de fraudib⁹ z vsur sugūt vt sanguisuge victū pauperū. Eccī.xxxiiij. Panis egētiū vita pauper est. q̄ defraudat eū bō sanguis est. Aliq̄ i ipsa mēsa comedēdo z bibēdo morte subita pcutiunt: vt ille by suntin⁹ de quo supradictū ē Silis ē vsurari⁹ cocodrillo q̄ sup oīa bz exosuz hydrū serpētē. quez si veniētē sentit eū sub pedibus ita atterit. q̄ q̄si mortuū derelinq̄t. Hydrus āt resurgēs occupat herbas qb⁹ pascit cocodrill⁹ pulchriores z in eis se inuoluit. cocodrillus aūt cū ingluuie herbas glutiens. glutit hydrū. q̄ eū int⁹ pforat intoricat subito z occidit. Cocodrill⁹ q̄ de rapina viuit eoz q̄ venat in aq̄ z terra. ipenetrabilē bñs pellē. significat vsurariū. q̄ acquirit rapiendo iniuste z p aquas z per ter/

ram q̃ est ipenetrabilis diuitiis.hidrus est mor oĩa penetrãs quã si aduertit vsurarius in tactu alicui⁹ ifirmitatis tot medicinis opprimit eã q⁹ eã extraxisse videt.cũ aũt credit esse securus de ea. alius latet anguis in herba vũ comedit aliquẽ cibũ delitiosum mors ibi latet.Vidi aliquẽ q̃ surrexit de mẽsa vbi satis comederat in medio vom⁹ sue.q̃ subito mortu⁹ cecidit.Ali⁹ ĩ nuptijs pcussus morte subita ꝓuẽtus ẽ.Alius cũ in die pẽthecostes magnũ festũ fecisset. ꝛ ĩ mane disposuisset comedere nouos pullos anser.iter vxoris vbera iuxta eã iacẽs subito pcussus.amisit ꝛ sensus ꝛ motũ ꝛ vitã.Itẽ alius de quo refert Greg.Dyal'.li.oũ somni vehemẽter attenderet.ꝛ p somniũ lõga vite spacia ꝓmissa sibi fuissent multas diuitias ꝯgregãs quasi ad lõgiozis vite spacia subito mortu⁹ eas ĩactas reliq̃t. Itẽ cũ q̃dã vsurarius paꝛ timeret dei iudiciũ.ꝛ quadã nocte satis cenasset.ꝛ cũ vxore iaceret subito tremens exilijt.ꝛ reꝯsit⁹ ab vxore q̃d haberet.ait.Ego mõ fui rapt⁹ ad dei iudiciũ.vbi tot ꝛ tãtas querimonias ꝛ accusatiões audiui ꝋtra me q⁹ nesciui q̃d agerem.ꝛ cuꝛ diu fueriꝫ ad pnĩam expectat⁹.audiui sũmũ iudicẽ sniam dãnationis ꝋtra me tulisse.ꝛ me demõib⁹ exposuisse.q̃ hodie debẽt ad me venire ꝛ me secũ deferre.Et cuꝫ ꝫ dixisset induit quãdam vestẽ cuiusdã vilis vadij q̃ pẽdebat ad pticã suã ꝛ exiuit domũ inuita vxore sua.Sui aũt sequẽtes eũ iuenerũt eũ q̃si amentẽ in q̃dã ecclesia monachoꝝ q̃ dicebãt matutinas suas.ꝛ ibi eũ custodierũt vsq; circa sextã.q̃ nec aliq̃ admonitiõe volebat vel ꝋfiteri peccata. vel restituere.vel pnĩe signũ facere.Cũ aũt post missaꝫ sui eũ ad domũ reducerẽt ꝛ irẽt,iuxta fluuiũ.apparuit eis nauis cursu rapidissimo ascẽdẽs ꝋtra cursuꝫ aque.q̃ a nullo videbat duci.tñ ꝑdictus vsurarius dicebat eã esse plenã demonib⁹ a q̃b⁹ erat rapiẽdus ꝛ deportãdus Quo dicto rapiẽ ab eis in naui ponit.q̃ subito cursu retroacta cuꝫ ꝑda sua disparuit.Ecõtrario mõ vident angeli vsurarios deportare post mortẽ vt dicebat magister Jaco.Cũ q̃dã miles mare trãsisset ifirmus cognoscẽs vanitatẽ seculi vt accipet habitũ tẽplariozũ. ꝛ ꝓfiteret regulã portaret a q̃busdã similib⁹ mauris.ꝛ sui de terra sua dicerẽt ei q̃d amicis suis mãdaret ait.Dicat eis q⁹ vidistis me deportari a quattuoꝝ demonib⁹ in padysum.h̃ dicebat ꝓ mauros portãtes eũ ad religionẽ.Cõtrariũ põt dici de feneratoribus quos aliq̃ portãt monachi vel clerici ĩduti albis vestib⁹ ꝓfessionaliꝫ ad ecclesiasticã sepulturã.quoꝝ aĩe q̃si ipenitẽtes decedũt sepeliunt ĩ ifernũ.Itẽ dicebat idẽ iacob⁹.q⁹ cũ q̃daꝫ vsurarius deberet ferri a bonis viris.ad sepeliẽdũ.ĩmobilis erat. q̃ sapiẽter aduertẽs sacerdos ait.Scitis q⁹ consuetudo ẽ q̃si aliq̃s moꝛit cõueniũt ad eũ deportãdũ boies q̃ fuerũt sui artificij.vt pelliparij pelliparios.mercatoꝛes.clerici clericos ꝛ sic de alijs.Si vultis q⁹ iste portet queratis quattuoꝝ vsurarios.q̃ inuẽti ꝛ adducti eũ facillime deportabãt.sed ad ifernũ quo incessanter ibãt illi coꝛpus ad sepulchꝛũ.demões aĩaꝫ in ifernũ. Itẽ puniunt vsurarij multiplicit ĩ futuro.Primo q̃dẽ de multis accusabunt in iudicio.Impꝛoperabit enĩ eis quõ tpa sibi data ad pniaꝫ vẽdiderũt.festa violauerũt.paupes ꝛ alios spoliauerũt.snias ecclesie ꝛtẽpserũt.opa misericoꝛdie facere noluerũt.iudiciũ dei nõ timuerũt.rurſuꝫ chriſtꝫ quãtũ in ipsis fuit moꝛtuũ ꝓ vsuris soluẽdis crucifixerũt.ꝛ de multis aliis accusabunt ibi. Quia liberat q̃ miserẽt ꝛ cõmodat ꝛc̃.Maledict⁹ ẽ ꝓ ꝋtrariũ q̃ nõ misereꝛ tur nec cõmodat gratis.nec sermones ei⁹ excusatiõis audient in iudicio.qꝛ vt dicit beat⁹ iacob⁹.Judiciũ sine misericoꝛdia fiet illi qui nõ fecerit misericoꝛdiã.qꝛ vt dicit ꝓpha.sophꝫ.j.Argẽtũ ꝛ aurũ eoꝝ nõ valebit liberare eos in die furoꝛis dñi.Nõ est ꝋtra tentationẽ ꝛ fraudẽ cuiusdã de quo loq̃t ma.iacob⁹.de vir.ait enĩ q⁹ cũ q̃dã fenerator nõ posset induci a sacerdote suo q⁹ restitueret totũ.vocauit vxorẽ ꝛ filios ꝛ amicos suos ꝛ ait eis.Sacerdos dicit q⁹ nõ possuꝫ saluari nisi restituã totũ fm volũtatẽ eoꝝ a q̃b⁹ habui.Sꝫ q̃cq̃d dicat cũ deo faciã pacẽ fecit ergo tale testamẽtum.Diuisit pecuniã in tres ptes.Unã dimisit vxori.Aliã pueris suis.tertiũ reponi fecit in sacco faciẽs suos iurare q⁹ secũ eã in sepulchꝛo suo reponerẽt.vt cũ teneret iudiciũ si ipeteret eũ de aliquo haberet vnde posset ei placari offerẽdo ei.Eo aũt mortuo ꝛ facto vt ꝑceperat.pedissequa dom⁹ facti ꝛscia dixit cuidã quẽ amabat. q⁹ si eã ĩ ꝛiugẽ duceret.doceret eũ quõ dues fieret.ꝛ cũ illo pacto secretũ ei reuelauit.Cũ autez ille venisset de nocte ꝛ apuisset sepulchꝛũ inuenit intus buffones dicte pecunie denarios ardẽtes ꝓ os eius ꝓiciẽtes ꝛ de vẽtre itez extrabẽtes.ꝛ itez reponẽtes.q̃ eo viso timuit.ꝛ clauso sepulchꝛo fugit facti denũciãs.Jn h̃ ꝑdit qualiter demones eius aiam in inferno torquerent cũ pecunia sua.Job.xv.Diuitias quas deuoꝛauit euomet ꝛc̃.Itẽ ab eterno hereditario turpiter excludunt.pũ.Dñe quis habitat ꝛc̃.sequit q̃ pecuniã suã nõ dedit ad vsuraꝫ.In vitispa.legitur q⁹ cũ quidã discipulus seruiret cuidam solitario fame magne ꝛ iuisset ad ciuitatẽ ꝓ quibusdã necessitatibus explẽdis:vidit ibi quẽdã feneratorẽ diuitẽ cũ magno honoꝛe sepeliri cũ oĩbus ꝓcessionib⁹ ville:rediẽs aũt ad heremũ inuenit magistrũ suum bestia deꝛozatũ.Cogitãs aũt de pnĩa magistri sui ꝛ fine.ꝛ de diuitijs ꝛ delitijs vsurarij ꝛ morte ꝛ sepultura.honozabili desperãs volebat redire ad seculũ:iudicãs vanũ eẽ dei seruitiũ.Cui reuelatũ ẽ ne ita seꝛtiret:qꝛ magister su⁹ lꝫ multas penitẽtias fecisset ꝛ multa bona de q̃b⁹ maꝛia merces debebat ei in celis.tñ aliq̃d erat in eo purgãdũ qõ dñs'er maꝛia mĩa volebat potius hic punire q̃ꝫ ĩ futuro:qõ puniit p mortis ignominioſe penã:ꝛ nihil post in eo restat purgãdũ sed leticia sempiterna aderat ei:ꝛ merces maꝛia:ꝛ moꝛs ignominiosa ꝛuersa in gloriã.Ecõtraꝛꝫ diues ĩeternũ crucie ꝓpt̃ pctã suã:aliquid tñ boni fecerat:de quo solutionẽ suã habuerat in p̃senti ꝛ in honozabili morte ꝛ sepultura nec futura merces ei restabat.Itẽ cũ re vsuraria trahit ad patibulũ ifernale:Sicut dicit ysa.xiiij.Ad infernũ detraberis vsq; ad pfundũ laci.Itẽ idẽ magister iacob⁹ dicẽ q⁹ cũ quidã p̃dicasset in quadã villa in qua erãt mlti vsurarij q⁹ demões deportabãt oẽs vsurarios ad ifernũ:quidã goliardus cũ ipsi vsurarij sup hoc essent mltũ ofusi.ait.q⁹ si darẽt ei vnã tunicã:ꝓbaret sacerdoti coꝛã oĩbus q⁹ demones ad ifernũ nullũ oĩno deportarent vsurariũ:quã sibi gaudẽter dederũt.Tũc dixit q⁹ cũ vsurarius sit fur ꝛ ꝑditoꝛ vt ꝓmonstratũ est:de tã vili aĩa nõ oneraret se tãt⁹ ꝓnceps:sed post se legatũ vt ꝋsueuit fieri de ꝑditoꝛib⁹ eũ trahent ad furcas inferni. Cũ quidã vsurari⁹ grauiter ifirmaret ꝛ nihil vellet restituere ꝓcepit plenũ boꝛreũ de frumẽto paupib⁹ erogare: qõ cũ serui sui vellẽt facere ꝛ frumẽtũ accipe:inuenerũt illud ouersum in serpẽtes:qõ audiẽs dictus vsurari⁹ ꝓuinct⁹ oĩa restituit:ꝛ ꝓcepit q⁹ moꝛtu⁹ ꝓiceret nudus in medio serpẽtũ:vt coꝛpus sic voraret a serpẽtib⁹ in p̃senti ne aĩa voꝛaret in futuro. Qõ factũ fuit: cui⁹ coꝛp⁹ ita voꝛauerũt serpẽtes:q⁹ nõ dimiserũt ibi nisi ossa alba. Quidã addũt q⁹ euanuerũt serpentes ꝛ remanserũt ossa alba ꝛ nuda cũ lumine.Quid q̃ erit miseris q̃ nõ restituũt.Deut.xxxij.Deuorabũt eos aues moꝛsu amarissimo:dẽtes bestiaꝝ ĩmittã in eos cuꝫ furoꝛe.trahẽtiũ atq; serpẽtiũ. Itẽ accusant a demõib⁹:subsanant:irridẽt fiẽ lup⁹ captus in fouea.dicẽtib⁹.ecce hõ q̃ nõ posuit deũ adiutoꝛẽ sibi ꝛc̃. Itẽ toꝛq̃nt a demõib⁹ sine cessatiõe cũ filijs suis:qꝛ pcñ eoꝝ semp ascẽdit nec q̃scit die ac nocte. Ideo nec cessabit toꝛmẽtũ eoꝝ.Apoc.xiiij.Cruciabunt igne ꝛ sulphure ꝛ ascẽdet fum⁹ toꝛmẽtoꝝ in secla seculoꝝ:nec hẽbũt requiẽ die ac nocte ꝛc̃. Qui dã in q̃dã visiõe vidit vsuriaꝝũ filios patrib⁹ suis maledicẽtes:ꝛ cõquerẽtes de eis dicẽtes:paꝛ maledict⁹ fis tu:qꝛ ꝓpter te cruciorꝛ veni in hũc locũ toꝛmẽtoꝝ:q̃ nõ docuisti aliqõ artificiũ vnde viuerẽ nisi fenerari:q̃ coꝛrupisti me vbo ꝛ exẽplo ꝛ pecunia tua.Ecõtra paꝛ replicabat maledicẽs filio dicẽs:q⁹ ꝓpter eũ ꝛ alios vsuras exercuerat nec restituerat.Unde ꝓpter hoc penã eternã acquisierat Itẽ alius vidit in inferni fundo in icẽdio ꝑfundissimoꝝ vsurarios q̃ fuerunt ꝓmi trunci in vsuris crucian:ꝛ de ventre eoꝝ q̃si arboꝛez maximã ascẽdentẽ vbi toꝛquebant ꝓ ramos filij qui ab ipso exierant ꝓ diuersas generatiões.sibi adinuicẽ maledicẽtes:ꝛ de se adinicem ꝛquerentes.maledicta creatura eoꝝ:vt dicit in libꝛo Sap.

De collatione munerum. DIS. XII.

Deinde ꝛsiderandũ est de acceptiõe munerum. Sed ꝓius videndũ est de collatõe munerũ.Scõo de acceptione eoꝝ. Circa ꝓmũ sciendũ q⁹ est quedã collatio munerũ laudabilis ꝛ quedã culpabilis.Collatio munerũ laudabilis est mltiplex.Donant enĩ q̃q; munera ꝓpter iracũdiã mitigãdaꝫ.Sicut iacob audiẽs esau fratrẽ suũ venire sibi obuiã de mesopotamia reuertẽti timuit . Sicut dicitur Gen.xxxij.Ideo vt ei⁹ iracundiã mitigaret ꝓmisit ei munera dicẽs placabo eũ munerib⁹.Sic filij israel miserũt eglon regi moab qꝛ ipugnabat eos vt ab ipugnatiõe cessaret Jud.iij.Sic rex achas misit regi assyrioꝝ munera credẽs q̃ h̃ furoꝛẽ ei⁹ placare.ij. paꝛ.xxviij. Dicit enĩ ꝓuer.xxj.Mun⁹ absconditũ extinguit iras:ꝛ donũ in sinu indignationẽ maximã.Silr debet peccator offerre deo munera vere penitẽtie ad placãdã eius iracũdiã:ꝛ veniã ipetrandã. Sicut dicit ysa.xix.Percutiet dñs egyptũ.i.aĩaꝫ peccatricẽ plenã tenebris vitioꝝ ꝛ sanabit eã ꝓ pnĩam salutarẽ.Sequit.Et reuertent egyptij ad dñm ꝛ placabit eis:ꝛ sanabit eos.ideo colẽt eũ in hostijs ꝛ muneribus.Et vota vouebũt dño ꝛ soluent. Nã exẽplo triũ magnoꝝ dꝫ peccatoꝛ offerre mirrã mortificationis.tbus deuote oratiõis: ꝛ auꝛ id ẽ elemosynas pie erogatiõis.Secũdo dant munera ꝓpter amicitiã ꝓcurãdã:qꝛ multi colũt psonã potentis:ꝛ amici dona tribuẽtis.ꝓuer.xix.Unde ionathas abijt ptholomaydam:ꝛ dedit ptolemeo ꝛ alexãdro regib⁹ argentũ ꝛ aurũ ꝛ dona:ꝛ ĩuenit gratiã in gõ

spectu eor. j. mach. xj. Itē. ij. pal. xxvj. Impendebāt ammonite mu nera ozie vt. s. pacez z amicicia cū eo haberet. qz adiuuit eaz contra phyliſtijm z otra arabes z otra āmonitas. z diuulgatū ē nomē ei⁹ pp crebras victorias. Itē Osee. viij. c. munera vederūt amatoribus qz medici boies diuitib⁹ z potētib⁹ dāt munera vt amozē acq̄rant vel foueāt acq̄ſitū. Sic boies iuſti deo debēt offerre mūera vt amo rē z gr̄az obtineāt apud eū. pō. Tibi offerēt reges mūera. Idē. Re ges tharſis z īſule mūera offerēt. Idē. filie thyri in munerib⁹. Hoc exēplū habemus Heſt. xliij. dixit Iacob filijs ſuis. Sumite de opti mis terre fructib⁹. z deferte viro munera. Et īfra. Obtulerūt ei. i. io ſeph mūera tenētes in manib⁹ z adozauerūt pni in terrā. Tertio ſo lēt dari mūera pp excellētiā honozādā. iij. reg. x. Dedit regine ſaba regi ſalomoni zc. deditq; regine oīa que voluit z petiuit ab eo. ex ceptis his q̄ obtulit ei mūere regio. z īfra: magnificat⁹ ē rex ſalomō ſup oēs reges terre diuitijs z ſapiētia zc. z ſinguli deferebāt ei mu nera. Sic filij iſrael dederūt mūera mira deuotōe p tabernaculo fa ciēdo in tāta copia q; artifices venire cōpulſi dixerunt moyſi. plus offert pplus q̄z neceſſariū ē. Juſſit ergo moyſes p̄conis voce cātari nec vir nec mulier plus offerat in opere ſanctuarij. Sicq; ceſſatuz ē a munerib⁹ offerēdis. In hoc facto duo mirāda fuerūt. vnū q; plus offerret pplus q̄z peteret. ſecūdū q; artifices vel ſacerdotes munera recuſarēt z facerēt p̄clamari. ne vlterius offerret. Quarto de bēt dari munera ꝓpter īdigētiā releuādā. ſicut pauperib⁹ erogant munera ꝓpter deū. ij. Eſdre. ix. Mittite bis q̄ nō habēt. z Neh. ix. ſtituerunt iudei vt in memoriā leticie quā habuerāt de ſua libera tiōe mitterēt ſibi inuicē ciboz ptes z paupib⁹ munuſcula largiren tur. Itē Piere. xl. legit q; magiſter militie regis babyl. dedit piere. cibaria z munuſcula. Sciēdū ꝓterea q; munera reꝓbāt a deo vel rōne largiētis. vel rōne mūeris collati. vel rōne recipiētis. vel rō ne finis ītēti. ¶ Primo q̄dē mūera reꝓbāt a deo rōne largitoris qz plus pēſat de⁹ dātē q̄z datū z affectū q̄z cēſuz. vij Heſt. iij. dicit Reſpexit de⁹ ad abel. z ad munera ei⁹. Ad cayn vo z ad mūera ei⁹ nō reſpexit. De abel etiā dicit Heb. xj. Abel ꝛecut⁹ ē eſſe iuſtus te ſtimoniū ꝓhibēte munerib⁹ ei⁹ deo. ecōtra dicit Eccl. xxxiiij. Dona iniquoz nō ꝓbat altiſſim⁹. z eiuſdē. vij. ne dicat i multitudine mu nez meoz reſpiciet de⁹. z offerēte me deo altiſſimo mūera mea ſuſ cipiet. z Math. v. Si offers mun⁹ tuuz ante altare z ibi recozdat⁹ fuer. qz frater tu⁹ hz aliq̄d aduerſuz te. relinque ibi munus tuū zc. ¶ Scōo reꝓbat mun⁹ rōne ipſi⁹ muneris oblati. puta qz p furtū rapinā. vſurā. ſymoniā vel fraudulentiā acq̄ſitū. Eccl. xxxiiij. Imo lātis ex iniquo oblatio ē maculata zc. z. xxxv. Noli offerre munera ꝓaua nō enī ſuſcipiet illa de⁹. Ꝓaua ſūt munera. vel qz iniuſto ti tulo poſſeſſa vel qz diuine maieſtati nō cōpetētia. vt ſi de iuſte poſ ſeſſis offeras putrida. cozrupta vel veterioza. ſic cōquerit⁹ dñs ma lach. j. ſi offeratis cecū ad imolādū. nōne malū ē. ſi offeratis claudū vel languidū nōne malū ē. offer illud duci tuo ſi placuerit ei zc. Se quit. nō ē mihi volūtas in vobis dicit dñs. z mun⁹ nō ſuſcipiaz de manu vra. Ideo otra diuites q̄ tādiu cuſtodiūt veſtes ſuas. z alia q; putrefiūt. z dū bone ſūt nō habēt coz dādi paupib⁹. dicit Jac. v. Agite nūc diuites. plozate vlulātes in miſeriis q̄ adueniēt vobis. di uitie veſtre putrefacte ſūt. Veſtimēta vra a tineis cōmeſta ſūt zc. ¶ Tertio reꝓbat munus rōne receptoris. Idē dicit Eccl. xij. Si benefeceris ſcito cui feceris. benefac iuſto zc. da bono z ne recepet peccatoꝛē. Qō ē otra illos q̄ dāt pſonis īfamib⁹. vel ꝛlanguineis. z amicis carnis īdignis dāt beneficia eccleſiaſtica. vel diuitib⁹ abun dātib⁹. z nihil paupib⁹. Cū iacob miſiſſet munera eſau fratri ſuo. dixit eſau. habeo plurima fraē mi. ſint tua tibi Heſt. xxxiij. Quar to reꝛobat munus rōne finis ītēti vl optati. puta qīt dat ꝓpter va nā gloriā. multa nāq; dant vt iniq̄tas cōpleat. vel vt datoz in mali tia defendat. Sic minozes latrūculi ſeruitozes regū z ꝓncipū dāt magnis latromb⁹ vt ſuis iniq̄tatib⁹ defendāt. Alij dāt munera. pa cē z amicicia ſilantes vt icautos decipiāt. ſic. aotb obtulit munera eglon regi moab. z ſic ſub ſpecie pacis ſecretō loquēs cū eo pcutiēs iterfec. Juō. iij. Itē triphō videſ ionathā veniſſe ad eū cū exercitu magno timuit. z excepit eū cū honoze. z ꝛmēdauit eū oīb⁹ amic⁹ ſu is. z dedit ei mūera. z p̄cepit exercitib⁹ ſuis vt obedirēt ei i oīb⁹ ſic ſibi. z ſic eū decepit. nā remiſſis militib⁹ ipz cū pauc⁹ retinuit z occi dit. j. mach. xij. Phyliſtei ꝓmiſerūt dalile pecuniā z mūera vt ſam ſonē ōcipēt. z tradēt eis victū Juō. xvj. Alij dāt mūera vt obtineāt dignitates. ſic iaſon ābitioſus pp mūera q̄ dedit ātiocho regi obti nuit ſūmū ſacerdotiū. ſz cū p menelaū miſiſſz pecuniā ille ſupplāta uit eū. z obtinuit ꝓmatū. iſup z iaſoni īpoſuit argēti talēta tricētuz ij. mach. iiij. Itē menelaus fr̄ liſimachi p pecuniā quā ꝓmiſit ātio cho obtinuit ſūmū ſacerdotiū. deide ōdit ādrōico q̄dā vaſa aurea q̄ furtī abſtūlerat ō tēplo: z feē oniā occidi. ij. mach. iiij. Poſtmodū apō ptoleme⁹ accuſatus: p pecūias q̄s ei ꝓmiſit feē accuſatozes ſu os morte dānari. ibidē. Itē alchim⁹ ꝓditoz īpi⁹ z ōtractoz cupiēs ſūmū ſacerdotiū obtinere obtulit ōmetrio regi cozonā auream zc. ij. mach. xiiij. Circa ſecūdū ꝓncipale. ſ. imoderatā acceptionē mūe rū quantū ſit deteſtabilis z quāta mala faciat. lz ex pte iam appare at ex p̄dictis. Sciēdū q; per acceptionē munerū īpedit cognitio ve ritatis puertit affectio bonitat⁹: amittit oditio libertatis: ſubuertit executio eq̄tatis: amittit eterna retributio: icurrit eterna dānatio. ¶ Dzio quidē ex acceptōe munerū īpedit cognitio veritat⁹: qz mu nera excecāt oculos mētis: z īmutāt iudiciū rōis. Ideo dicit Exo. xxiij. nō accipies pſonā: nec munera q̄ excecant etiā prudētes z mu tāt ꝛba iuſtoz: ſtulti z mali mercatozes ſunt qui ſciēter z gaudēter accipiūt: vnde nō coꝛpalis oculus quē habem⁹ ꝛmunē cū brutis: ſz ſpūalis quo vidēdū eſt debeat excecari. Aduocat⁹ q̄dā cāz cuius dā pauperis aſſumēs in iudicio defendēdā otra quēdā militē illū iniuſte vexantē: excogitauit z ſcripſit rōnes p cā paupis q̄ ſibi val de valide videbunt. Uidēs aūt miles iniuſtā cauſaz habēs: z debi lez aduocatū ſe eē in piculo ꝛfuſiōis: rogauit p̄dictū aduocatū vt p ipſo ſtare vellet. Quo tātū facin⁹ abhozrēte: z oblatā a milite pecu niā recuſante. miles cyphū argēteū clam dimiſit in ei⁹ camera: illo penit⁹ ignozāte: quē inuētū inſpiciēs. eiuſq; ꝓcio z pulchritudine allect⁹: in magna fuit altricatione poſit⁹ vtrū retineret vel remittēt illū cyphū. Interiz cū diligēter inquirens an aliquas rōnes ꝓo cā militis inueniret: plures leges z rōnes p milite inuenit: q̄s ꝓius p paupe iueniſſet: q̄ etiā efficaces valde z q̄ſi irrefragabiles videbant Quo viſo rediēs ad coz ſuū: z aduertēs ſe cupiditate cecatū: atq; in ſe eſſe ſubuerſuz iudiciū rōnis: donū z dantē execrans donū cū fe ſtinatōe remiſit. ¶ Secūdo ex acceptione munerū puertit affectio bonitat⁹. multi nāq; poſt accepta munera laudāt illos quos pri⁹ vi tuperare ſolebāt: ſuſtinēt z excuſant: illos vo quos ꝓus amabāt z iudicabāt amādos: pſequunt z neq̄ter aduerſant. Sic iudas amo re pecunie dñz ſuū vēdidit: z oſculo tradidit. Cuſtodes dñici ſepul chri munerib⁹ coꝛrupti occultauerūt: z falſitatē in teſtimonio dixe runt. Dalila muneribus allecta ꝓdidit: z tradidit phyliſteis ſamſo nez Juō. xvij. Itē in hiſtoria charoli magni q̄ aſcribit turpino legit q; guenelon vn⁹ de ꝓncipib⁹ francoꝛ coꝛrupt⁹ munerib⁹ mar ſini belligādi regū ſaracenoꝛ q̄ regnabāt otra ceſareos poꝛt. vēdi dit ꝓo. xx. ſūmarijs oneraī auro z argēto z pallijs ſericis oēs pa res francoꝛ cū exercitu chriſtianoꝛ: q̄ tū ad vltimū de. p̄ditiōe dui ctus ꝓdidit nō ſolū aīaz ſed etiā omnē terrenā ſubſtātiā z vitā diſ tractus per quattuoꝛ climata cū ōttuoꝛ eq̄s. ¶ Tertio ex acceptio ne munerū amittit oditio libertat⁹ q̄ maxima z nobiliſſima res ē: p munera nāq; obligat accipiēs. Jurta illud munera ſumpta ligāt adeo. ſ. q; in ſeruitutē redigit ofērētis: vt ei ſeruire: reuerentiā exbi bere: eq̄lia vel minoza ofērre: laboꝛare: negociari: vel apud magnos intercedere teneat: z ſeipſuz nō audeat recuſare: amittit etiā liber tas loquēdi: veritatē dicendi: teſtificādi otra illū: coꝛripiēdi vel libe re arguēdi ꝓpter qō dicit Eccl. xxx. exēnia z dona excecāt oculos iudiciū: z quaſi mut⁹ in oze auertit eoꝛ coꝛreptōes: vult qui a latro nib⁹ pijcit in os canis aufert ei latratū: ꝓpter hec z alia multi ne li bertatē amitterēt ne ſe ſeruos efficerēt: munera recuſabāt. ſic abra ham reuerſus a cede quattuoꝛ regū recuſauit munera q̄ ſibi obtu lit rex ſodome. lz optime meruiſſet Heſt. xiiij. Sic ſamuel. j. reg. xij. loq̄mini inq̄t de me coꝛā dño: z coꝛā chriſto eius. vtrū boue cuius q̄z. aut aſinū tulerim. Si quēpiā calūniat⁹ ſuz z oppſſi aliquē. ſi de manu cuiuſq̄z mun⁹ accepi. Sic belyſe⁹ poſtq̄z mūdauerat naamā a lepza eius munera recuſauit z greꝛi qz accipit maledicendo lepza dānauit. iiij. reg. v. Refert beat⁹ berñ. j. ad eugeniū: q; martin⁹ pſby ter cardinalis legatōe funct⁹ in dacia tā paup ide redijt q; eq̄s z ex pēſis pene deficiētib⁹: cū pueniſſet floꝛētiā epus loci dedit ei equū quo vberet vſq; romā. Secut⁹ aūt eū epus. erat enī ei cā cū aduer ſario: z agēdi erat dies. cepit req̄rere ſuffragiū amicoꝛ. Cūq; ſollici tarent p ſingulos: ad martinū ventū eſt: in quo fiducia maioꝛ erat qui nō poſſz eē ímemoꝛ recentis beneficij. Cui martinus: decepiſti me inq̄t. neſciebā enī tibi īminē negociū: tolle equū tuū. ecce. in ſta bulo eſt: z eadē hora illi reddidit equū ſuū. Nōne res alteri⁹ ſeculi videt eē rediſſe legatū de terra auri ſine auro: trāſiſſe p terrā argēti z argētū neſcire: domū iſup q̄ poterat eē ſuſpectū illico repeitiſſe.

Idē ibidē. Hanfredus charnotēſis epus legationē in ptib⁹ acq̄ tanie p plures ānos ſuis ſumptib⁹ adm̄ſtrās piſcē q̄vulgo ſturgio nomiāt a quodā ſibi p̄ſbytero p̄ſentatū recipe recuſauit. niſi prius inq̄ſito p̄cio z ſoluto. Itē eidem dña quedā ex deuotiōe duas pul chras pabſ: des ligneas cū manutergio p̄ſentauit: q̄s diu ītuēs hō

cōscientie scrupulose laudauit eas: sed nō acquieuit accipe: quādo argēteas accepisset qui ligneas recusauit. ¶ Nō fuerūt q̄ dicere possent de legato: ditauim⁹ abrahā: ipse vero cū samuele cōtionabitur ad oēs. Loquimini de me coꝝ dño ⁊ christo eius ⁊c. ¶ Ad h̄ idē exēpla multa ponunt. In vitis pa. Uenerūt quidā grecoꝝ vt darēt elemosynā in ciuitate ostracine: ⁊ cū iconomi ecclesie ostenderent eis inter magnas egentes quendā leprosum: cū vellent ei dare noluit accipe: dicens. Ecce de modicis palmis facio plectas de q̄bus viuo. Et post oīdūt cellā cuiusdā vidue pauprime: ad quā pulsantes aperuit filia quasi nuda cui volebāt dare vestes ⁊ nūmos: ⁊ illa nolebat accipere nisi mater sua veniret: ⁊ ꝓciperet ei: q̄ erat cādidatrix tela⁹: que cū venisset noluit accipere: dicēs. Ecce vos vultis auferre a me ꝓuratorē meū deū qui inuenit nobis hoc opus q̄ō facianus ⁊ habeam⁹ inde victū nostrū de opere manuū nr̄aꝝ. ¶ Itē alius cuidā pauperi seni ⁊ leproso obtulit pecunias: dicēs: habe h̄ ad expēsas tuas q⁹ paup es ⁊ ifirm⁹: ⁊ senuisti. Qui rñdit. Ecce. xl. annos habeo: in infirmitate mea nihil idigui: dño tribuēte ⁊ pascēte me: ⁊ tu venisti auferre nutritorē meū: ⁊ nō acq̄uit aliq̄d accipe. ¶ Itē ibidē de vbis patrū tytulo de voluntaria pauptate: vir q̄dā magnus venit in scyti portans secū aur⁹ ⁊ rogabat p̄sbyter⁹ beremi vt fratrib⁹ erogaret illud. Qui rñdit eos opus nō habere. Ad cuius instātiā posuit solidos in petra: ad portā ecclesie dicēs si q̄s habet opus accipiat: ⁊ nemo pecuniā illā tetigit: multi aūt nec eā aspexerunt. Tunc ait p̄sbyter: accepit deus oblationē tuā: tolle pecuniam tuā: ⁊ da eā paupib⁹. De hac mā habeē supra de timore mundano p totū. Sed si viros sanctos miramur munera recusasse: longe amplius est mirādū q⁹ gentiles antiqui ea recusasse legunt. Sic in gestis romanoꝝ dr̄: q⁹ tyneas missus roinā a pyrrho cū donis ingēti bus ad pacē ⁊ amicitiā cōfirmādā: neminē iuenit cui⁹ domus munerib⁹ apiret: q⁹ quādo munera deferebāt oēs clauserūt hostia: ne cū munerib⁹ introirent Ita legit de multis q̄ munera respuunt ne maculā ponerēt in glozia sua: iudicātes indignū: q⁹ acceptione munera ꝑderent vel minuerent sue libertatis ⁊ vtut bonorē. ¶ Quarto ex acceptione munerꝝ subuertit executio equitatis. Istud clare patet in curijs: vbi ꝓcipue regnat hoc vitiū: nam sine munerib⁹ vix pōt hō intrare: vix cū aliquo loqui: vel accessum aut audiētiā obtinere. Impzobitas curialiū eouscq; innotuit: vt de testimonio cōscie tie: de odore opinionis: de sinceritate cause: de tozente eloquentie nisi ꝓcio interueniēte q̄s frustra cōfidat. Multi curialiū sunt sic cares q̄ cibo obiecto mansuescunt: acres enim sunt in ꝓncipio duri ⁊ asperi anteq̄ videāt munera: q̄b⁹ visis mānsuescūt: nec pōt ꝓmissio aures mulcere: nisi viderint donū ꝓsens. Orpheus dicit leones ⁊ tygrides lenisse cythara suo sono. Sed apud curiales nihil efficies: nisi plūbea cozda coꝝ malleo aureo vel argenteo emolliris. Hydra dr̄ esse q̄dā serpens multa habēs capita: cui⁹ cū vnū abscindit: ꝓo abscisō alia crescūt: sicut dr̄ Piero. Sic est de curialib⁹ q̄n vni satisfactū est: ⁊ vnius vozacitas est aliquātulus mitigata: tūc alij acrius petūt. Tales subuertūt iusticiā: ⁊ puertūt iudicia ⁊ euacuāt pietatē Impossibile est enim suare iusticiā ⁊ sequi pecuniā. Un̄ in lib. regū dicit de filijs samuelis: declinauerūt post auaritiā: acceperūtq; munera: ⁊ iudiciū puerterūt. Deu q̄s amaꝝ est videre q⁹ curia q̄ oꝝ ⁊ solet esse recursus paupeꝝ refugiū afflictoꝝ locus iudicij libra iusticie: nūc fit paupeꝝ spoliatio: afflictoꝝ desperatio: subuersio iudicij: locus iniurie: ⁊ omniū bonoꝝ desolatio: vñ dns p ꝓphām conquerit dicens. Quomō facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicij: iusticia habitauit in ea: nūc aūt homicide. Sequit: ꝓncipes tui infideles socij furꝝ: oēs diligūt munera. Sequunt retributiones: pupillo nō iudicāt: ⁊ cā vidue non ingredit ad eos. Nota q̄ dr̄: cuitas meretrix: q⁹ venalis exponit. Uendunt enim in ea: iusticia: audientia: tēpus. i. tarda vel festina expeditio locus: imo ingressus ad locū: patrociniū: testimoniū: cōsiliū: fauoꝝ ⁊ silentiū. Sequit. Principes tui infideles: nec mix: nō enim pōt fidelis esse dño tpali q̄ infidelis est ⁊ dño creatori: nec solū sunt infideles subditis: sed etiaꝫ dño suo q⁹ nec fideliter diligunt: nec fideliter cōsulunt: nec fideliter eius bona vel iura custodiūt: nā vt modicū lucrū acquirant sibi: vel alicui suoꝝ vel alij dātis sibi munera: in multo suū dānificare dñm nō verent. Sequit. Socij furꝝ. Nā senescallos: ballinos: ꝓpositos: iudices collectoꝝ: ⁊ alios hmōi sciūt ⁊ pmittūt esse fures ⁊ raptores: eosq; tales instituūt sciēter: fouent eos in furtis ⁊ defendūt vt furtis eoꝝ participēt. Exēplū cuiusdā regis collaterales q̄dā quorū fidelitati se totū ⁊ regnū cōmiserat: ⁊ de infimo statu ꝓuexerat vltra modū ⁊ merita psonaꝝ: insatiabili cupiditate cecati cui termi nū ponē nescientes in oib⁹ officijs ⁊stituebāt ꝓlices suos et ifames fures vsurarios ⁊ raptoꝝ. Oēs ist⁹ ⁊ maioꝝes q̄s mediocres q̄s minoꝝes a pplo pecūias extorquētes mutuo se fouebāt: minoꝝes mediocrib⁹ mediocres maioꝝib⁹: ⁊ maioꝝes illis collateralib⁹ regis dabāt munera: ⁊ h̄ erat cathena diaboli q̄ sibi erāt iuicē colligati. Uñ si q̄nq; ꝺ vnū coꝝ clamoꝝ ꝛsonuit alij ipm ꝓtin⁹ defendebāt: ne si facta ei⁹ mala detegi ꝺtigisset: ipsoꝝ p ꝺsequēs iniq̄tas apparet et: ac p hūc modū ⁊numerabilia mala fiebāt: ⁊ post nō audebat ꝺqueri. Uel si vellēt ꝺqueri. nō audiebant repellebant: ꝺfundebant: ⁊ taꝫ coꝝpoꝝ q̄s rex piculū ⁊currebāt. Cū aūt rex ad clamorē ⁊ ipoztunā instātiā plurimoꝝ viros bonos ⁊ ifidelitate pbatos inq̄sitoꝝes mi fisset in ptē aliquā regni sui: vt sup factis ballini. ꝓpositoꝝ ⁊ alioꝝ officialiū regis inq̄rerēt. multaq; nephāda facinoꝛa repirēt in eis. ꝓpter que supplicioꝝ ⁊ moꝛtis iudiciū erat ⁊ eis. ceperūt miꝛoes ac cusare mediocres. ⁊ illi supioꝛes. adeo vt vsq; ad illos collaꝛales regis pueniret h̄ noxa. q⁹ in bis essent ꝺsentanei vel actoꝛes. Quo audito collaterales illi ꝓcurauerūt apud regē inq̄sitoꝛes ab hmōi inq̄ sitione desistere: ⁊ a iudice executionē cessare. Qnāobrē malefactoꝛes illi in officijs ꝑstinis dimissi securioꝛes effecti: deterioꝛa ꝓioꝛibus cōmiserūt in desolationē ppli destructionē terre: ⁊ ꝓiudicium eqtatis. Sic faciebāt de inquestis oīb⁹. ipsos vel aliquē suoꝝ tangentibus cum illas recepissent vel regi delata essent sopiebāt oīa. ita vt nec executio iusticie: nec vbi inde fieret: ac si nihil inde peniꝛus fuisset qua ꝓpter illi quicquid volebant in diuersis regni partibus faciebāt. Fiebāt aūt hec oīa virtute munerꝝ que illi larga manu ꝑstabāt. Dixit q̄nq; vnus coꝝ: quare nō raperē secure aut furarer: cum q̄ttuoꝝ vel quinq; milia libraꝝ ꝛc habuero. si accusat⁹ vedero magistris mēis mille: iustus ero. ⁊ melioꝛ de tota terra. ⁊ totum mihi resīduū remanebit in pace. Ideo tales merito dei maledictionem incurrūt. Deut. xxvii. Maledict⁹ qui accipit munera vt ꝓcutiat aiam innocētis. ⁊ ysa. v. Ue qui iustificatis impiū ꝓ muneribus ⁊ iusticiaꝫ iusti auferis ab eo. ¶ Quinto de acceptōe munerum amittit diuina retributio. nam ꝓpter tpalia iuste pdūt eterna christi munera. Et hoc bene fuit figurat⁹ ꝓsignatū. Gen. xxv. vbi dicit q⁹ abraham cuncta que possiderat dedit ysaac filio suo: filijs aūt ocubinaꝝ largitus est munera. q⁹ deus summus omniū patriarcha filijs ꝓmissionis eterne dat hereditatē. beatitudinez que est stat⁹ omniū bonoꝝ aggregatione ꝓfectus: mūdanis vero qui sunt quasi adulterini filij largit munera tpaliū facultatū. ꝑs. Quis ascēdet in montē dñi ⁊c. Idez Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo Sequit Qui munera sup ⁊nocētē nō accepit. ⁊ ysa. xxiii. Qui excutit manus suas ab omni munere iste in excelsis habitabit. ⁊ ꝓuer. xv. Qui odit munera viuet. videlicet vita gratie i ꝓsenti: ⁊ vita gloꝛie in futuro. ¶ Sexto ex acceptione munerum incurritur eterna damnatio. Job. xv. Ignis deuozabit tabernacula coꝝ qui libēter munera accipiunt. Ignis inquā cupiditatis animas cupidoꝝ tempozalr̄ inflāmātis. ⁊ ignis inferni animas ⁊ coꝝpoꝛa eternaliter cruciantis. Et sicut qui odit munera viuet ita qui diligit ⁊ accipit munera, moꝛietur.

De auaritia aduocatoꝝ DIS. XIII.

Deinde ꝓcialr̄ est dicēdū de auaritia aduocatoꝝ. Circa q̄ sciēdū est q⁹ aduocatiōis offīn fz se licitū est. ⁊ bonū ꝓ declaratōe iuris: discussiōe cāꝛ. ꝓ defēsiōe simpliciū ꝺsolatōe ⁊ ꝓicinio mirabiliū ꝓsonaꝝ. hūt. n. aduocati i republica offīn ligue q⁹ sic ligna expimit necessitates coꝛpis. ⁊ p ligua ꝺcept⁹ nostros alijs explicamus. sic aduocati cās eligiūū. i. simpliciū qui iuris apices nō nouerunt. Hūt in iudicio deꝛomere ⁊ defēdē ⁊ iuris ostendere rōnes. ¶ Aduocatōis tñ offō multi multiplr̄ abutunt. Nā in eis regnat arrogātia fastuosa: ptiacia ceruicosa cupidital⁹ effrenata iniq̄tas effrenata strepitus, pcellosus: ⁊ exit⁹ doloꝛosus. ¶ Pzio q̄dē regnat in eis arrogātia fastuosa. vt enī nomē acq̄rāt ac p hoc multi ꝛfluāt ad coꝝ patrociniū req̄rēdū dilatāt pbilateria sua. ⁊ magificāt fimbzias suas: sic ō demostene dr̄ q⁹ añq; vtus eloquētie ei⁹ inotuissz impiosiozis cult⁹ dr̄ appetisse nitoꝛē. sciēs q⁹ purpura causidicū vēdit: ac postq̄ noticiā ⁊ famā assecut⁹ est eloquētie. toga ꝺtetus est dicēs se velle a se potiꝛa nitoꝛe vestiū aut cultu exq̄sito ꝺstare gliaq̄ enī ei⁹ ꝓpr⁹ attollit honoꝛ: vilitas nō depmit emēdicatū. Mēdicatū laudis vr̄ esse suffragiū q̄ ab extrinsecis pēdet. hō enī vtuous ⁊ sapiēs ꝺz dedignari ostēdē se ab exterioꝛib⁹ ornamentis vestiū. pōpa gressuū ⁊ arrogātia vboꝝ se sic inanit ostētare. ¶ Scōo regnat in eis ptinacia ceruicosa: q̄n videlz cepit aliq̄s aliq̄s cām defendere: postq̄ aduertit eā nō esse iustā: nō vult desistē ne succūbē videat sz semp vult videri vicere: ⁊ ad sensum suū puertit leges ⁊ iura vt victoziā obtinē dicat: de ptinacia reqre supza. ¶ Tertio regnat in eis cupiditas effrenata: q̄ō satis euidēter appet q̄n istō oꝛ

ficiū exerceat psona cui est a iure phibitū: vel qñ sciēter louet cām in iustā: vel desperatā: vl qñ agit ꝺ psonā ꝺ quā nō oz: cui potꝰ teneꝫ pstare patrociniū: vel qñ ī rpe vel loco vel mō quo nō oz: vel qñ accipit iniustū solariū vel īmoderatū: qō nō cōpetit psone sue: aut laborī: aut sciētie: aut facūdie: aut ꝺsuetudini regionis: aut psone cui pstat patrociniū. Ex cupiditatis ardore cozrupti sunt: ⁊ abominabiles facti sunt in studiis suis: vix enim aliquis inuenīt q̄ studeat ī iure pp iusticiā exequēdā vel tenēdā: nisi pp lucra. Vix aliqs studet nisi qūo ꝺ ius dicere vel allegare sciat pro vtraq; pte ꝺdictiōis. Itē vix est aliq̄ cā ita iniusta ⁊ iniq̄ q̄ nō inueniat pro pecunia defensorē. Dī q; cū q̄dā paup rogaret aduocatū quēdā vt pstaret ei patrociniū. Rñdit. Cā tua iusta siue iusta siue iniusta ē bona ī manu mea: dūmō tōtā summā pecunie ponas in bursa mea. Nō inuenīt medicus q̄ se offerat pro q̄cūq; infirmitate curāda: sed dīt ⁊ iudicat aliquā infirmitatē incurabilē: de q̄ se nō vellet pro p̄cio intromittere quoqūo. Ex cupiditatis ardore seruales exhibēt admoduz meretricū ⁊ pugilū: qō vilissimū est. In Ъ aūt sunt meretricibꝰ viliores: q; meretrices vilissimā sui ptē venalē exhibēt. Aduocati vo nobilissimā. i. linguā. Aug. ex quo me p̄cioso sanguine christi redēptuz intelleri: nūq̄ me venalē exhibui: aduocati vendūt q̄cq̄ habēt suū vbū: ꝺsiliū patrociniū ⁊ fauoꝛē: suos gressus: suos gestus: suū cōparere: q̄ oī est mirabiliꝰ suū tacere: qō tū est pura p̄uatio vñ vēdunt qō nihil est ⁊ qō nō est in rez nā. De demostene narrat: q; cū quēdā fabulaꝝ actoꝛē ī terrogasset quātū mercedis ab īpatoꝛe accepisset: ⁊ ille rīderet talētū: plus inquit demostenes accepi vt tacerez.

Itē ex cupiditatis ardore sunt insatiabiles munez acceptoꝛes q̄ multū excecāt oculos cordis eoꝝ in p̄iudiciū vītatis: exēplū de aduocato: q̄ pp cyphū argēteū sibi datū mutauit iudiciū. de cā paupis ⁊ diuitis. Regre supra de acceptione munez. Itē ex cupiditatis ardoze cās ꝓtrabūt in tps longissimū vt plus lucrent: vñ multū dānificāt litigātes: ⁊ p̄ pliritates litiū multa monasteria magnis dotata redditibus ad inopiā deducunt: qñq; etiā accipiūt ab vtraq; pte. i. ab actoꝛe ⁊ reo qō est neq̄ssimū. Exēplū de illo q̄ ab actoꝛe bouē: ⁊ a reo vaccā accepit: cū aūt cozā iudice taceret: ⁊ ille q̄ dedit bouē diceret: bos loquere. Rñdit ali⁹: nō faciet: q; vacca nō p̄mittit.

Quarto regnat in eis iniq̄tas: multi nāq; sunt aduersarij vītat⁹: ꝑpugnatoꝛes iusticie: iniquitatis falsitatis: ⁊ iniusticie defensoꝛes. Agūt. n. iniuste causas iniustas: ⁊ desp̄atissimas assumēdo: vl si in p̄ncipio credūt cām aliquā eē iustā: in ꝓcessu tū cognoscētes illaz nō esse iustā nō desistūt vel dimicādo vel suadēdo illi cui⁹ defensoꝛ esse ꝺz q; ptē q̄rele accipiat: ⁊ ptē ꝺimittat aduersario cui⁹ totā nouit eē debere. In Ъ. n. ꝺsulūt alienū accipe: vel ab vtroq; litigātium accipiēdo: vt q̄ iustā cām hz desistat: vl alio mō ledat. Itē circa modū ꝓcedēdi in cā falsas allegationes ꝓponēdo leges ⁊ iura īptinētia vel puerse exponēdo vel falsa instrumēta vel falsos testes ꝓducendo vel mēdacia fallaciter asserēdo vel dilationes frīuolas malitiose q̄rēdo: vñ lingua eoꝝ ē arcus: dolosus gladius: ⁊ sagitta. pō. gladius in labijs eoꝝ. Idē lingua eoꝝ gladius acutus. Dicere. ix. extenderūt linguā suā q̄si arcū mēdacij: ⁊ nō vītatis: ibidē: sagittavulnerans: lingua eoꝝ doluz locuta est. pō. q̄d gloriaris in malitia ꝛc. tota die iniusticiā cogi. lin. t. ficut no. acu. fe. dolum: dilexisti malig. sup be. iniquitatē mag. q̄z loq̄ eq̄. Dilexisti oīa vba p̄ci. l. do. Bern. j. lib. ad eugeniū: bi sunt q̄ docuerūt linguas suas loq̄ mēdaciuz: diserti aduersus iusticiā: eruditi pro falsitate sapiētis sunt vt faciant mala: eloquētes vt impugnēt. Uez bi sunt q̄ instruūt a q̄b⁹ fuerant instructi: astruūt nō cōpta sed sua: struunt de ꝓpio calūnias inno centie: destruunt simplicitatē vītatis: obstruunt iudicij vias. Sydonius. Di sunt q̄ emunt lites: vendūt pacē ⁊ intercessiones: iudicanda dictāt: dictata cōuellūt: attrahunt litigātes: ꝓtrahunt audiētes: trahūt adductos retrahunt trāsigentes: retractāt trāsactiones: docuerūt linguas suas loq̄ grādia cū openī exigua: largissimi, pmissores: parcissimi adulatoꝛes: mozdacissimi detractoꝛes: simplicissimi simulatoꝛes: ⁊ malignissimi, pditoꝛes. Dicebat magister Jac. de vitriaco: q; q̄dā aduocat⁹ magnus q̄ dicebat obtinere fere in omni cā: cū intrasset ordinē ⁊ ibi fuisset, pfessus: ceperunt eū mittere pro causis suis agēdis: ⁊ cū ipse succūberet fere in oīb⁹ repzehēsus: ī capitulo rñdit: in seculo obtinebā: q̄z si veritas mihi nō suffragabat: p mēdacia obtinebā: vel q̄litercūq; Ъ aūt fm ordinē nō est mihi licitū mētiri aut decipe sciēter: q; veni huc nō ad pdendū aīam meā. Quo audito: in pace eū dimiserūt: nec ipsuz postea emiserūt ad causas vt vez diceret. Itē idē ꝺ quoꝺā qui credunt. q; sit eis licitū mētiri pro faciēda vtilitate domus sue: dicebat: q; cū quidā miles strenuus intrasset eundē ordinē miserūt eū ad nūdinas pro asinis ⁊ asinab⁹ vēdēdis: ⁊ cū q̄rerent ementes si essent, aīalia bona: rñdebant creditis q; ad tantā inopiam venerit domus nostra q; de melioribus velit se expedire: ⁊ cū quereret quare haberent ita caudas depilatas dixit q; vt aīalia debilia sepe cadunt sub onere: ⁊ cum erīguntur p caudas depilantur. Et cum quidam cōuersus qui secum erat sup hoc eum argueret. Rñdit cum ego plures asinos ⁊ asinas pro saluāda aīa mea dimiserim: creditis q; pter asinos vros veliz eā pdere abīt. Quinto abusum hui⁹ officij vitare suadet dānoꝝ īmēsitas: ⁊ dānoꝝ videlz que incurrūt ⁊ ⁊ dannoꝝ que iferūt. Dāna incurrūt maxima: q; si q̄s p malitiā: negligētiā vel ignozātiā ad uocati cām suā amittat: aduocat⁹ teneꝫ ei reddere oīa damna sua. Itē si, pter ꝓtinaciā suā ille ꝺra quē agit cām suā amittit: aduocatus teneꝫ ei restituere: q̄ntq; pro cētū solidis quos habuit: centū vel mille marchas. Itē vitādus est abusus hui⁹, ppter dāna que iferūt deo: ecclie: ⁊ mēbris eius: deo q̄dē: q; q̄ntq; deū effugāt de ecclesia vel impediūt: ecclesie q̄ñ s. ꝓcurāt amunotionē boni p̄lati: vl q̄ñ impediūt, pmotionē ei⁹. Itē idolū abominatōis ꝺstituūt in ecclesia q̄ñ, ꝓcurāt, pmotionē mali p̄lati. vñ aduocat⁹ aliq̄n plus nocet vni epo vel abbati q̄z possent oēs latrones vel p̄dones vni⁹ terre: auferēdo ei epatū suū: vel abbatiā. Uel magis nocet aliq̄n mutus aduocat⁹ ecclesie dei q̄z possent cētū demones: q; cū eo faciēte subdit archiepat⁹ vnus vel epat⁹ vel abbatia seruo dyaboli q̄ē, procurat vel facit ibi epm vel abbatē p q̄ō subdunt oñio dyaboli. Itē nocet ad modū heretici qui oī lupus in ouili ecclesie: q; vt ille ē falsarius fidei: aduocat⁹ est falsari⁹ iusticie: ille facit errare in fide aduocatus in ope: dū suadet iudici agere q̄ō non est agēdū: ⁊ q̄ō scit vel credit nō esse agēdū: q̄ō non facit hereticus. Uñ ī hoc deterior est heretico q; p eos qui sunt cozruptoꝛes ⁊ hostes iusticie vītatis ⁊ eq̄tatis impleꝫ illud q̄ oī ysa. lix. Conuersum est retroꝛsū iudicium ⁊ iusticia lōge stetit: cozruit in plateis vītas ⁊ eq̄tas nō potuit ingredi. Cōuertit retroꝛsum iudiciū qñ ītꝛponit a ꝑplo vbi iusticie sniа erat ferēda. Tūc iusticia lōge stat que erat, ppinq̄: cuz oz vt pro iusticia eaī romā: vbi nec habeꝫ: ꝫ solū iudices cozā q̄b⁹ litigatur. Cozruit vītas in plateis cū crimē manifestū vel vez p aduocatū otegit vel defendit vel vā bonitas repzobat vl falsitas obstruitur. Eq̄tas nō pōt ingredi cū ingsitio vel cozruptio faciēda īpedit p aduocatos ꝑs. Tota die iusticiā cogita sicut nouacula acuta facit dolum quando iugulat iusticiaz quā deberet defendē fīē, pfitet.

Sexto dissuadet Ъ offiñ mētalis molestia: sunt enī in otinua in quietudie mētis. i. in otinua sollicitudie: in studēdo quō vincāt ⁊ obtineāt ne vincāt: quō appeāt ne ꝺfundāt in litigādo audiēdo lites ⁊ diffiniēdo. Itē in otinuo clamoze strepitu ⁊ tumultu causaꝝ Aug. in li. de ope monachoꝝ: deū īuoco testē q; malleꝫ p singulos dies manib⁹ aliq̄d opari: q̄z tumultuosas cāz pliritates pati. Item Amb. li. de offō ecclesie disp̄dio litis carere nō mediocre lucrū est Itē Bern. ad eugeniū papā vbi lex dñi deberet audiri sacro palatio leges pstrepūt seculares: mixt si plerūq; dicē nō cogaris. Narrauerūt mihi iniq̄ fabulatōes: ꝫ nō vt lex tue. Idē añ qno te trahere bīt iste maledicte occupatōes. s. eī te regionē longiquā. si tū te totū eis dederis. nihil tui tibi relīquēs ad ouritiā cordis: paulati enī ex occupatōib⁹ varijs sibi succedēt ib⁹ ī ouritiā cordis iē. Itē ī bis stulto laboze ꝺsumeris que nō sunt nisi afflictio spūs: euisceratio mētis euacuatio grē: q̄so te q̄le est illud de mane vsq; ad vesp̄a litigare vel litigātes audire. ⁊ nūc sufficēt dei malitia sua. nō sūt libē noctes vir relinq̄t necessitati nāe qō cozpusculi pansationē suffici at: ⁊ rursum ad iurgia surgit. Dies dei eructat lites: ⁊ nox nocti indicat malitiā. Sed multi sic sunt in talib⁹ obdurati vt doloꝛē nō sētiant nec miseriā suā cognoscāt filēs effecti molēdiari⁹ q̄ sinuius q̄escūt in assueto strepitu molēdini q̄z in silētio ⁊ q̄ete: sic illi in strepitu cāz qui sonat eis melle dulci⁹, ppē lucrū filēs sunt cuidā aduocato cuiusdā epi qui cū bret quādā māsionē iurta aquā ī qua erat molēdina: ad quā aliqn ꝫ raro veniebat p̄dict⁹ epūs. ꝺquerebaī dicet⁹ aduocat⁹ dicēs q; nō poīat ibi vel q̄escē vel dormire pp strepitū ⁊ tumultū molēdini ⁊ aq̄ vituperās epo bitationē manerij: cū aūt eps dedisset dicto aduocato maneriū p̄dictū tāq; ieptū ipse amplians molēdina dulcius reqescebat ibi q̄z alibi: ⁊ videbaī ei strepit⁹ dulcissimus ex quo facta fuerāt sua molēdina p̄dicta, ppē lucz. fic est cāz strepit⁹ aduocātis. ꝫ sit de se amarus ⁊ inq̄et⁹.

Septimo dissuadet Ъ vitiū finalis miseria. i. pena qua puniūt in p̄nti pariē ⁊ futuro. In p̄senti q̄dē sepe puniunt in eo in quo peccauerunt: ⁊ q; frequēter peccāt ꝺ rōnē. iō iuste pcutiunt subito. ⁊ vsū rōnis amittunt ⁊ frequēter ēt vsu ligue p̄iuāt. p mltos ānos vsq; ad vltimū exitū. Luidā vt dicit in suma de vitiis. ligua in, morte visa ē veloci us moueri arūdine. alēi labiū iferi⁹ visū est veloti⁹ me ueri labio cocodrilli. Lingua alterius exiuit eī os. De alio legit q; ita crenit post

morte ⁊ itumuit q videbat pfozādo sudariū late ptēsus:ali⁹ cum amici sui rogarent eū vt cōfiteret ⁊ acciperet eucharistiā dilationē petebat:cū aūt amici instarēt ampli⁹ ppter instās mortis periculū appellans a manifesto grauamine expirauit. Alius cū offeret ei eu charistia ait:iudicemus prius vtrū rectū sit q accipiā:⁊ cū dicerent astantes rectū est:ait nō e⁹ rectū:qz vos cū sitis pares nō habetis me recte de hoc iudicare. ¶ Itē magister Jac. dicit q cū q̄dā aduocatus moziens linguā enormiter extraxisset:q̄dā volens opire ignominiā eius ait. Ideo istā linguā extraxit iste vt sciatis nō eē verū qō dr q aduocati in morte linguas amittūt:cū hoc itelligat cū dr: linguas amittūt de vsu vel officio linguaz. Quidā de infimo genere laborabat grauissima infirmitate:q cū fuisset aduocatus acutus factus erat officialis cuiusdā magni ep̄i:cū aūt iaceret in lecto seriis ornato:⁊ moneret ad penitentiā:ait. Ego egrediens de infimo genere p peritiā aduocationis quā in scholis acquisierā volui exaltare totū genus meū infimū:⁊ ecce h̄ sum deperessus:⁊ cūvrgeret eū infirmitas q̄si desperans abiecit ornamēta sua a se:nudatuq; dixit mō de⁹ mō diabole pugnatis de me:mō videbit q̄s vestrū fortior p̄ualebit:⁊ post hec vba mortu⁹ est. Itē in futuro puniunt marie i eo in quo deliquerūt. s. in lingua. Apoc. ix. Potestas eoz erat ī oze ipsoz p̄cedit ignis:fum⁹ ⁊ sulphur. Et. xvj. Manducabūt linguas suas pze dolozib⁹ suis:post morte aūt puniunt in auro ⁊ argēto q̄ sup oīa dilexerūt. In his balneabunt:⁊ dicet eis vt victū est crasso apertis. Aur⁹ fitisti:aur⁹ bibe bulliens. Legit in q̄dā tragedia senece q q̄dā vidit visionē quādā vbi videbat ei q videbat neronem apud inferos se balneantē:⁊ ministros inferni aur⁹ bulliens infundentes circa eū:⁊ cū videret choz aduocatoz circa se dicebat. Venite huc venale genus hominū:aduocati:amici mei venite huc vt ī h̄ vase balneamini. Adhuc.n. supest locus ī eo quē vobis fuaui.

De symonia. DIS. XIIII.

DEinde cōsiderādū est de symonia:circa quā cōsideranda sunt octo. Prio q̄d sit symonia. Sc̄o vtrū liceat pro sacramentis pecuniā accipere. Tertio vtrū liceat pecuniā accipe pro spūalib⁹ actibus. Quarto vtrū liceat vendere ea q̄ sunt annexa spiritualib⁹. Quinto vtrū solū man⁹a manu faciat symoniacū:aut etiā mun⁹ a lingua et ab obsequio. Sexto de pena symoniaci. Septimo de his q̄ dissuadent symoniacā p̄sumptionē. Octauo de speciebus eius. ¶ Circa p̄mū sciendū q symonia est studiosa voluntas vendēdi vel emēdi spūale vel spirituali annexū. Conuenienter aūt ponit esse in voluntate:qz iustitia ⁊ oēs ptes eius:⁊ p̄ consequens oīa vitia opposita sunt in voluntate:sicut in subiecto. Et ideo p voluntatē diffinit. Addit aūt studiosa ad designādū electionē q̄ principaliter ptinet ad virtutē ⁊ vitiū:nō aūt oīs q̄ peccat ex electione peccat peccato in spiritū sanctū:q̄ soluz ille q̄ peccatū eligit p cōtemptū eoz p q̄ solent boies retrahi a peccato. Itē nota q cū dr vendēdi vel emēdi:noīe emptionis ⁊ venditionis intelligit oīs actus nō gratuitus:vñ nec p̄mutatio p̄bendarū vl ecclīastica⁹ bñficio⁹ fieri p̄t auctozitate p̄tiū absq; p̄iculo symonie:sicut nec trāsactio:vt iura determinant. P̄t tñ plat⁹ ex officio suo h̄ facere p mutationes hmōi pro cā vtili vel necessaria. Itez dr spūale:sed nōne regnū celoz emit:ait. n. Greg. Regnū celoz tñ valet quātū habes. Idē nihil vili⁹ cū emit:nihil charius cū possidetur:⁊ tñ regnū celoz est res marie spūalis. Et dicēdū q regnū celorū dr emi large sumpto noīe emptionis:fm q accipit pro merito: q̄ tñ nō ptingit ad p̄fectā rōnē emptionis:tum qz nō sunt odigne passiones bui⁹ tp̄is:nec aliq; dona vel opa ad futurā gloriā q̄ reuelabit in nobis:vt dr Ro. viij. tū etiā qz meritū nō cōsistit p̄cipaliter in exteriozi domo vel actu vel passione:sed in interiozi affectu. Dr aūt symonia a symone mago q̄ ad hoc voluit emere spirituale protestatē:vt eā postea vēderet:dr. n. j. q. iij. q symon mag⁹ oīū spūs sancti emere voluit:vt ex vēditione signoz q̄ p eū fierēt multiplicatā pecuniā lucraret:⁊ sic illi q̄ spūalia vēdūt:ofozmant symoni magoin intētione:in actu vo illi q̄ emere volūt. Illi aūt q̄ emūt vel vēdunt in actu imitant gezi discipulū helyse:de quo legit. iiij. Regū. v. q accepit pecuniā a lepzoso mūdato. Vñ vēditozes spūaliuz p̄t dici nō solū symoniaci:s̄z et gezite. ¶ Itē nota q̄ l̄z dicāt aliq; q papa vēdēdo spūalia nō inde cōmittit symoniā:dicēdū tñ q vere papa p̄t cōmittē vitiū symonie sic⁊ q̄libet ali⁹ hō:pctiū. n. i aliq; p̄sona est grauio⁹ quāto maioze obtinet le cū:q̄uis. n. res ecclie sint ei⁹ vt p̄ncipalis dispēsatozis:nō tñ sunt ei⁹ vt dñi ⁊ possessozis:⁊ ideo si reciper pro aliq; re spūali pecuniam vel redditib⁹ alicui ecclie:nō careret vitio symonie:⁊ alit et posset symoniā cōmittē recipiēdo pecuniā ab aliquo laico nō de bōis ecclie s̄z laici. ¶ Circa sc̄oz. s. vtrum pro sacrament̄ liceat pecūiā accipe:dicēdū q sacra noue legis sunt marie spūalia iquātū sunt spūalis gre cā:q̄ p̄cio estimari nō p̄t et ei⁹ rōi repugnat q ñ gratuito det. Dispēsant aūt sacramēta p ecclesie ministros quos oportet a pplo sustētari:h̄z illud. j. cozin. ix. Nescitis qui in sacramētis operant:que de sacro sunt edunt. ⁊ q̄ altari deseruiūt:de altario ptic̄ipant. Sic ergo dicēdū q accipe pecuniā pro spāli sacro⁹ gra. est crimē symonie:qō nulla cōsuetudie p̄t ex cusari:qz cōsuetudo nō p̄iudicat iuri nāli:nec diuino p pecuniā aūt itelligit omne illud cui⁹ p̄ciū p̄t pecunia estimari. vt dicit phs in iiij. eth. Accipe aūt aliq; ad sustētationē eoz qui sacra ministrāt h̄z ordinationem ecclesie ⁊ consuetudines approbata non est symonia:neq; pctm. Nō enim accipit tanq; p̄ciū mercedis:sed tanq; stipendiū necessitatis. Vñ sup illud. j. thy. v. Qui bene p̄sunt p̄s biteri ⁊c. dicit glo. Aug. Accipiant sustētationē a populo mercedem dispēsationis a dño. Quid ergo si sacerdos aliquē veniēt ad baptismū nollet sine pecunia baptizare:dicēdū q in cāu necessitatis p̄t q̄libet baptizare:⁊ qz nullo mō est peccādū:pro eodē est hñdū si sacerdos absq; p̄cio baptizare nō velit:ac si nō eēt qui baptizaret. vñ ille qui gerit curā pueri in tali casu licite posset eum baptizare:vl a quocūq; alio facē baptizari. posset tñ licite aquā benedictā a sacerdote emere que est pure elemētū corpale. Si aūt eēt adult⁹ qui baptismū desideraret ⁊ īmieret mortis p̄iculū:nec sacerdos vellet eū sine p̄cio baptizare deberet si posset p aliū baptizari. Q. si non posset ad aliū hēre recursum. nullo mō deberet p̄ciū pro baptismo dare:s. potiabsq; baptismo decedere. Supplet enī ei ex baptismo flamis qō ex sacramēto deest. Itē sacerdos accipiēs pecuniaz pro missa dicēda:accipit eā q̄si stipendiū sue sustētatōis:non pro actu eukaristie misse dicēde. hoc enī eēt symoniacū. Itē ab eo qui absoluit ab excōicatiōe accipit ⁊ exigit pecunia:nō q̄si p̄ciū absolutōis qz hoc esset symoniacū:h̄z q̄si pena culpe p̄cedentis pro qua fuit excōicatus. Itē apud quosdā est cōsuetudo q in cōsecrationib⁹ epoz benedictiōib⁹ abbatū. ⁊ ordinib⁹ clericoz pro crismate ⁊ oleo scō ⁊ alijs hmōi aliq̄d det. Sed dicēdū q cōsuetudo nō p̄iudicat nāli iuri vel diuino quo symonia, p̄hibet ⁊ iō si aliq; ex cōsuetudie exigāt q̄si p̄ciū rei spūal⁹ cū ītētiōe vēdēdi vel emēdi:ē mālefite symōia:⁊ p̄cipue si ab iuito exigāt. Si vo accipiāt q̄si q̄dā stipēdia p cōsuetudinē approbatā nō est symōia:si tñ desit ītētio emēdi vl vēdēdi:h̄z ītētio referat ad solā cōsuetudis obseruātiā. ⁊ p̄cipue q̄n aliq; volūtarie soluit. In his tñ oīb⁹ solicite cauēdū est ne h̄z spēz symōie vl cupiditatis:fm illud apli Thess. vlti Ab omni spē mala abstinete vos. Itē q̄d si aliq; malitiose īpediat aliuz ab epatu obtinēdo. vel ab aliq; alia dignitate:nūq̄d licet vnicuiq; vexationē suā redimere dicēdū q anteq; alicui acquirat ius in epatu:vel quacūq; dignitate vel p̄benda p electionē vel, p̄uisionē seu collationē symoniacum esset aduersantiū obstacula redimē. Sic enī p pecuniā pararet sibi viā ad rem spūalē obtinēdā. Sed post̄q; alicui ius acq̄situ est. licet p pecunia iniusta impedimēta remouē. Itē q̄nq; dat pecunia pro matrimonio:⁊ tñ matrimoniū est quoddā sacrz ecclesie:dicūt quidam q p matrimonio l̄z pecuniā dare qz in eo non offert gra. S̄z hoc nō est vsq; quaq; ver. ⁊ iō dicēdū est q matrimoniū nō soluz est sacrm. sed etiā nature offiū. ⁊ iō dare pecuniā pro matrimonio inquātū est nature offiū licitū est:inq̄tū vo ecclie sacrm illicitū. ⁊ ideo fm iura, p̄hibet ne pro bñdictōe nuptiaz aliq̄d exigat. ¶ Circa tertiū. s. vtz licitū sit dare ⁊ accipe pecuniā pro spūalib⁹ actibus. dicēdū q sic sacra dicunt spūalia:qz spūalē offerūt gram:ita etiaz q̄dā alia dicunt spūalia:qz ex spūali, p̄cedūt gra:⁊ ad eā disponūt que tñ per misteriū hominū exhibent:q oportet a pplo sustētari cui spūalia admīstrat:fm illud. j. cozin. ix. Quis militat suis stipendijs vnq̄. Quis pascit gregē:⁊ delate gregis nō māducat. Et iō vedere q̄ spūale est in hmōi actib⁹ aut emere symōiacū est:h̄z accipe aut dare aliq̄d ad sustētationē ministātiū spūalia fm ordinationez ecclesie ⁊ cōsuetudinē approbatā licitū est:⁊ q ab vnitis nō exigit p subtractionē spūaliū q̄ sunt exhibēda. hec enī hēret q̄dā vēditionis spēm. gratis aūt spūalib⁹ exhibitis licite p̄t statute ⁊ cōsuete oblatōes aut q̄cūq; alij, puet⁹ exigi a volētib⁹ ⁊ valētib⁹ soluere autoritate supiozis uteruenīete. Vñ sic dic Piero. sup Math. Munera q̄dā spōte exhibebāt bonis, pphis ad sustētationē ipsoz. non q̄si ad emēdū, pphie vsum:quē tñ pseudo, pphe retozq̄bat ad q̄stū Sil⁹ illi qui dant paupib⁹ elemosynas vt oronē suffragia ab ipsis īpetrēt. nō eo tenore dant q̄si ītēdētes ozōnes emē:h̄z p gratuitā bñficiētiā paupez alos, puocāt:ad h̄ q p eis gratis ex charitate ozēt. Predicātib⁹ etiā tpalia debent ad sustētationē pdicātiū. nō autē ad emēdū p̄dicatōis vbū. Unde sup illud. j. thy. v. Qui bñ p̄sūt p̄sbyteri ⁊c. dicit glo. necessitatis est accipe vñ viuit. charitatis ē pbē nō in venale est euāgeliū vt pro bis p̄diceт. Si enī sic vēdunt ma-

gnā rē vilipendūt p̄cio: ſz q̄ſi ſuſtētationis ſtipēdiū: ꝛ eo ēt tenoze ī ꝓceſſionib⁹ faciēdis in aliquo funere aliq̄ elemoſyne recipiunt. Si aūt hmōi pacto interueniēte fiant: aut etiā cū intētione emptionis vel vēditionis ſymoniacū eſſet. Unī illicita eſſet ordinatio ſi in aliq̄ eccleſia ſtatueret q; nō fieret ꝓceſſio in funere alicui⁹ niſi ſolueret certā pecunie quātitatē: q2 p tale ſtatutū p̄cluderet via gratis officiū pietatis aliquib⁹ impēdēdi. Magis aūt eſſet licita ordinatio ſi ſtatueret q; oib⁹ certā elemoſynā dāt⁹ q; talis honoꝛ exhibet: q2 p hoc nō p̄cluderet via alijs exhibēdi: ꝛ ꝓterea p̄ma ordinatio hz ſpeciē exactionis: ſecūda vo hz ſpeciē gratuite recōpēſationis. Itē ille cui cōmittit ſpūalis poteſtas ex officio obligat ad vſum poteſtatis ſibi cōmiſſe in ſpūaliū diſpēſatione ꝛ ēt ſuſtētatione: ſtatuta ſtipēdia hz ex redditib⁹ eccl'aſticis: ꝛ iō ſi aliq̄d accipet ꝓ vſu ſpiritualis poteſtatis: non intelligeret locare opas ſuas q̄s ex debito ſuſcepti officij oz ipēdere: ſz intelligeret vēdere ipſum ſpūalis gr̄e vſum: ꝛ pp hoc nō hz ꝓ q̄cūq; diſpēſatione aliq̄d accipere: nec ēt p b̄ q; ſuas vices cōmittāt: nec ēt p b̄ q; ſuos ſubditos coꝛrigāt: vel a coꝛrigēdo deſiſtāt: hz tñ eis accipe ꝓcurationes q̄ſ ſubditos viſitant: nō q̄ſi p̄ciū coꝛrectionis: ſed q̄ſi ſtipēdiū debitum: ille aūt q̄ hz ſciētiā nō ſuſcipit cū b̄ officiū ex quo obligeē alijs vſum ſciētie impendere ꝛ iō licite p̄t p̄ciū ſue doctrine vel ꝓfeſſionis accipe: nō q̄ſi vita tē: aut ſciētiā vēdēs: ſed q̄ſi opas ſuas locans. Si aūt ex officio ad hoc teneret intelligeret ipſaz vēdere veritatē: vñ grauiter peccaret. Sicut pz in illis q̄ inſtituunt ī aliquib⁹ eccleſijs ad docēdū clericos eccleſie: ꝛ alios paupes ꝓ quo ab eccleſia b̄ficiū recipiūt: a q̄bus nō hz eis aliq̄d accipe: nec ad b̄ q; doceant: nec ad b̄ q; aliq̄ feſta faciant vel ꝓtermittāt. Itē ꝓpter ingreſſuz monaſterij nō hz aliq̄d exigere: vel accipe q̄ſi p̄ciū: hz tñ ſi monaſteriū ſit tenue q; non ſufficiat ad tot p̄ſonas nutriēdas quātū q̄dē ad ingreſſum monaſterij erbi bere aliq̄d ꝓ victu p̄ſone q̄ in monaſterio fuerit recipiēda: ſi ad b̄ monaſterij nō ſufficiāt opes. Silr etiā licitū eſt ſi pp deuotionem quā aliq̄s ad monaſteriū oñdit largas elemoſynas faciēdo facili⁹ in monaſterio recipiat: ſicut ēt licitū eſt ecōuerſo aliquē ꝓuocare ad deuotionē monaſterij p tpalia b̄ficia: vt ex hoc inclineē ad monaſterij ingreſſum. ¶ Circa q̄rtū. ſ. vtrū licitū ſit vēdere vel emere ſpūalib⁹ annexa: dicēdū q; aliq̄d p̄t eſſe ſpūalib⁹ annexū duplicit. Uno mō ſic ex ſpūalib⁹ dependens: ſicut hr̄e b̄ficia eccl'aſtica oꝛ ſpūalib⁹ ānexū: q2 nō cōperit niſi habēti officiū clericale. Uñ hmōi nullo mō p̄t eſſe ſine ſpūalib⁹: ꝛ pp b̄ ea nullo mō vēdere hz: q2 eis vēditis intelligit etiā ſpūalia vēditioni ſubijci. Quedā aūt ſunt ſpiritualib⁹ annexa inquātū ad ſpūalia ordinant: ſic ius ꝓponat⁹: q̄ ordinat ad ꝓſentādū clericos ad eccl'aſtica b̄ficia: ꝛ vaſa ſacra: q̄ ordinant ad ſacramētoꝛ vſum: vñ hmōi nō p̄ſupponūt ſpūalia: ſz magis ea ordine tpis p̄cedūt: ꝛ iō aliquo mō vēdi p̄t: nō aūt īquā tū ſunt ſpūalib⁹ annexa. Uñ q2 vaſa ſacra ſunt ſpūalib⁹ annexa ſic ſim. iō eoꝛ ꝓſecratio vēdi nō p̄t: tñ ꝓ neceſſitate eccleſie ꝛ pauperū mā eoꝛ vēdi p̄t: dūmō p̄miſſa oꝛone p⁹ oꝛfringant: q2 poſt cō fractionē nō intelligunt eſſe vaſa ſacra: ſed puꝛ metallū. Uñ ſi ex eadē mā ſimilia vaſa reintegrarent indigerent etiā cōſecrari. Item⁹ ius ſepulture: ꝛ ius patronatus: ꝛ ius p̄mogeniture ſm antiquos q2 p̄mogeniti ante legē ſacerdotis officio fungebant: ꝛ ius accipiendi decimas ſpiritualib⁹ annexa videnť: ꝛ ideo vēdi vel emi nō debent q̄tū ad illud q̄ ſpūale eſt. Abrahā aūt emēdo ſpelūcā duplicē in ſepulturā: ſicut oꝛ Geñ. xxiij. nō peccauit: q2 nō habeē q; illa ſpelunca duplex eſſet terra cōſecrata ad ſepeliendū: ꝛ ideo licebat abrahe terrā illā emere ad vſum ſepulture vt ibi inſtitueret ſepulchꝛū ſicut etiā nūc liceret emere aliquē agrū cōem ad inſtituendus cymiteriū vel etiā eccleſiā: q2 tamē apud gētiles loca ſepulture deputata religioſa putabant: ſi ephꝛon ꝓ iure ſepulture p̄ciū intendit accipere peccauit vēdens: licet abrahā nō peccauerit emens: q2 nō intendebat emere niſi cōmunem terrā: licet etiā nunc terrā vbi quondā fuit eccleſia vendere aut emere in caſu neceſſitatis: ſicut de materia vaſoꝛ ſacroꝛ victū eſt: vel excuſat abrahā: q2 in hoc redemit ſuā verationē: q̄uis ephꝛon gratis ei ſepulturā offerret: ꝓpendit tamē abrahā q; gratis accipere ſine eius offenſa nō poſſet. Jus autem p̄mogeniture debebat iacob ex diuina electione: ſm illud Mal. j. Jacob dilexi. eſau autem odio habui: ꝛ ideo eſau peccauit p̄mogenita vēdens. Jacob autē nō peccauit emendo: q2 intelligitur ſuā verationē redemiſſe. Jus autē patronatus p ſe vendi non p̄t: nec in feudū dari: ſed tranſit cum villa que vendit vel cōcedi tur. Jus autē ſpirituale accipiendi decimas nō cōcedit laicis: ſz tñ modo res tempales que nomine decime dant: vt ſupra dictuz eſt. Circa collationē vero beneficioꝛ ſciēdū q; ſi eps antēq̄ debitū beneficium offerret ob aliquā cām ordinauerit aliquid ſubtrahendū de fructib⁹ b̄ficij ꝓ ferēdi: ꝛ in pios vſus exp̄dēdi nō eſt illicitum Si vo ab eo tibi beneficiū offert reḡat aliq̄d ſibi exhiberi de fructibus illi⁹ b̄ficij. idē eſt ac ſi aliud munus ab eo exigeret. ꝛ iō nō caret vitio ſymonie. ¶ Circa q̄rtū. ſ. vtrū liceat dare ſpūalia ꝓ munē ab obſeq̄o vel a lingua. dicēdū q; noīe pecunie ītelligit oē illud cui⁹ p̄ciū pecunia p̄t mēſurari. Manifeſtū ē q; obſequiū hoīs ad aliquā vtilitatē ordinat que p̄t p̄cio pecunie eſtimari vñ ꝛ pecuniaria mercede miſtri ꝺducunt. Et iō idē eſt dicēdū q; aliq̄s det rē ſpūalē ꝓ aliquo obſeq̄o tpali exhibito vel exhibēdo: ac ſi daret ꝓ pecunia data vel ꝓmiſſa q̄ illud obſequiuz eſtimari poſſit. Silr etiā q; aliq̄s ſatiſſacit p̄cib⁹ alicui⁹ ad tpalē gr̄am q̄rēdā ordinatur ad aliquā vtilitatē q̄p̄t pecunie p̄cio eſtimari. Et iō ſic ꝺbit ſymonia accipiēdo pecuniā vel quālibet rem exteriorē: qō ptinet ad munus a manu. ita etiā ꝺbit ꝓ mun⁹a lingua vel ab obſeq̄o. Uñ ſi aliquis cleric⁹ alicui ꝓlato ipēdat obſequiū honeſtuz: ꝛ ad ſpūalia ordinatū puta ad vtilitatē eccleſie ꝛ miſtroꝛ ei⁹ auxiliū. ex ipſa deuotione obſequij reddit dign⁹ eccl'aſtico b̄ficio. Sic dicit Greg. in regiſtro. Eccleſiaſticis vtilitatib⁹ deſeruientes: eccleſiaſtica dignū ē adm̄ſtratōe gaudē. Si vo ſit obſequiū honeſtū ꝛ ad carnalia ordinatū puta q2 ſeruiuit ꝓlato ad vtilitatē ꝺſanguineoꝛ ſuoꝛ: vl' patrimonij: vel ad aliq̄d aliud hmōi. ēēt mun⁹ ab obſeq̄o ꝛ ſymoniacū. Itē ſi q̄s aliq̄d ſpūale alicui ꝺfert gratis pp ꝺſanguineitatē vel quācūq; carnalē affectionē: q̄dē illicita' ē ꝛ carnalis collatio nō tñ ſymoniaca: q2 nihil ibi accipit. vñ b̄ nō ptinet ad ꝺctū emptiōis ꝛ vēditōis in quo fundat ſymonia. Si tñ aliq̄s det alicui beneficiuz eccl'aſticū b̄ pacto vel ītētōe vt inde ſuis ꝺſanguineis ꝓuideat: eſt manifeſta ſymonia. Itē ſciēdū q; mun⁹a lingua oꝛ vl' ipſa laus ꝓtinēs ad fauoꝛē humanū qui ſub p̄cio cadit: vel etiā p̄ces ex q̄b⁹ ac quirit fauoꝛ human⁹: vt ꝺriuz euiteē. ꝛ iō ſi aliquis p̄incipal' ad b̄ ītēdat: ſymoniā ꝺmittit. Ad b̄ aūt vī p̄incipal' intēdere qui p̄ces ꝓ indigno poꝛrectas exaudit: vnde ipm factū eſt ſymoniacū. Si autē p̄ces ꝓ digno poꝛrigant: ipm factū nō eſt ſymoiacū: q2 ſubeſt debita cā ex qua illi ꝓ quo p̄ces poꝛriguntť ſpūale aliq̄d cōferat: tñ p̄t eſſe ſymonia in intētione ſi non attendat ad dignitatē p̄ſone: ſed ad fauoꝛē humanū. ſi vo aliquis ꝓ ſe rogat vt obtineat curā animaꝝ ex ipſa p̄ſumptione reddit indignus ꝛ ſic p̄ces ſunt p̄ digno. licite tñ p̄t aliq̄s ſi ſit indigēs ꝓ ſe eccleſiaſticū beneficium petere ſine cura animaꝝ.

De pena ſymoniaci. DIS. XV.

Q Irca ſertū ſciēdū q; pena ſymoniaci eſt vt p̄uet eo q̄ p ſymoniā acq̄ſiuit. vnde. j. q. j. ca. ſi quis eps. Qui ordinat⁹ eſt nihil ex ordinatōe vel ꝓmotione que eſt p negatione facta ſibi p̄ticiat: ſz ſit alienus a dignitatē ꝛ ſolicitudine quā per pecuniā acq̄ſiuit. Null⁹ enī p̄t licite retinē id q̄ ꝺtra volūtatē dñi acquiſiuit: puta ſi aliq̄s diſpēſatoꝛ de reb⁹ dñi ſui daret alicui ꝺ volūtatē ꝛ ordinationē dñi ſui. ille q̄ recipet licite retinē nō poſſz. dñs aūt cui⁹ eccleſiaꝝ ꝓlati ſūt diſpēſatores ꝛ miſtri ordiauitvt ſpūalia grat' darent. Ez illō Math. x. gratis accepiſtis. gratis date. ꝛ iō qui muneris ūteruētu ſpūalia q̄cūq; aſſequūť ea licite retinē nō p̄nt. Inſup aūt ſymoniaci tā vendentes q̄ emētes ſpūalia aut etiā mediatoꝛes alijs penis puniunť ſ. ifamia depoſitione ſi ſint clerici: ꝛ excōicatōe ſi ſint layci vt habeť ifra. q. j. ca. Si quis eps. Unde ſciēdū q; ille qui ſymōiace ſuſcipit ſacꝝ ordinē recipit quidē characterē ordis ꝓpter efficaciā ſacri. nō tñ recipit gr̄az neq; ordis executionē. ꝛ q2 q̄ſi furtiue recipit characteꝛē ꝺtra p̄incipalē dñi volūtatē. iō eſt ipſo iure ſuſpenſus: ꝛ quo ad ſe. ſ. de executione ſui ordinis nō ſe intromittat ꝛ quo ad alios vt. ſ. nullus ei coīcet in ordinis executione: ſiue ſit pctīs eius publicum ſiue occultū: nec p̄t repetere pecuniā quā turpiter vēdidit. licet alius iniuſte retineat. Si vo ſit ſymoniac⁹ q2 ꝺtulit ordinē ſymoniace: vel q2 vedit vel recepit beneficiū ſymoniace: vel fuerit media toꝛ ſymonie ſi eſt publicū eſt ipſo iure ſuſpēſus ꝛ quo ad ſe, ꝛ quo ad alios: ſi eſt occultū eſt ipſo iure ſuſpēſus quo ad ſe tñ. nō autez quo ad alios. ¶ Itē nota q; ſi ille, qui ep̄atū ſymoniace adept⁹ eſt p̄cipiat clerico ſibi ſubdito q; ab eo recipiat ordines. nō tenet̄ur ei obedire imo nec ꝓpter p̄ceptū eius: nec ꝓpter excōicationem pape ꝺz ordines recipe ab eo quē ſcit ſymoniace ꝓmotū ꝛ ſi recipit ordinem nō recipit ordinis executionē etiā ſi ignoraret eum eſſe ſymoniacum. ſz indiget diſpēſatiōe. q̄uis dicā ꝛ q; ſi non poteſt ꝓbare eum eſſe ſymoniacū debet obedire recipiēdo ordinē ſed non debz exequi abſq; diſpenſatione ſed hoc abſq; ratiōe dicit: q2 nullus debet obedire alicui ad cōmunicādum ſibi in facto illicito. Ille autez qui eſt ipſo iure ſuſpenſus ꝛ quo ad ſe. ꝛ quo ad alios illicite confert ordinem. Unde nullus debet ſibi cōmunicare recipiendo ab

eo quacūq; ex cā. Si aūt nō ꝺstat ei nō ꝺz peccatū credere alterius ꝛ ita cū bona ꝺsciētia ꝺz ab eo ordinē recipere. Si aūt ep̄s sit ſymoniacus alio mō q̄ꝫ p̄ ꝓmotionē ſue ſymoniace factā: pōt ab eo recipere ordinē ſi ſit occultū q; nō eſt ſuſpenſus quo ad alios: ſ; ſolum quo ad ſeipſum: vt dictū ē. Itē ſi q̄s aliq̄d ſpirituale ſymoniace adeptus eſt ꝓcurātib⁹ alijs ipſo nec volēte nec ſciēte nihilomin⁹ ꝓuaſ illo ſic ſymoniace ꝓcurato: cui⁹ ratio eſt: q; q; aliquis ꝓmouet eo q̄ accipit nō ſolū eſt pena peccati: ſed etiā quādoq; effectus acq̄ſitionis iniuſte: puta cū aliq̄s emit rem aliquā ab eo qui vēdere nō pōt: ꝛ ideo ſi aliq̄s ſciēter ꝛ ꝓpria ſponte accipiat ſymoniace ordinē vl̄ eccleſiaſticū beneficiū nō ſolū ꝓmouaſ eo q̄ accepit: vt ſ. careat exercutione ordinis: ꝛ bñficiū reſignet cū fructib⁹ inde ꝓceptis: ſed etiā vlterius puniſ: q; notaſ infamia: ꝛ teneſ ad reſtituēdos fruct⁹: nō ſolū inde ꝓceptos: ſed etiā eos q̄ ꝓcipi potuerūt a poſſeſſore diligēti: q̄ tñ intelligēdū eſt de fructib⁹ q̄ ſupſunt deductis expēſis factꝫ cā fructuū: exceptis fructib⁹ illis q̄ alias expenſi ſunt in vtilitatē eccleſie. Si vo eo nec volēte nec ſciēte ꝑ alios alicui⁹ ꝓmotio ſymoniace ꝓcuraſ caret q̄dē ordinis executione: ꝛ teneſ reſignare bñficiū q̄ eſt ꝺſecutus cū fructib⁹ exſtātib⁹: nō aūt teneſ reſtituere fructus cōſumptos: q; bona fide poſſedit: niſi forte inimic⁹ ei⁹ fraudulenter pecuniā daret ꝓ alicui⁹ ꝓmotione: vel niſi ipſe expreſſe ꝺdixerit: tūc. n. nō teneſ ad renūciādū niſi forte poſtmodū pacto ꝺſenſerit ſoluēdo q̄ fuit ꝓmiſſum. Itē ſi quis bñficiū eccl'aſticū ꝑ ſymoniā eſt adeptus: ſi ꝑlatus ꝛ aliquis de collegio in ſymoniā ꝺſenſerūt cui reſtituēdi ſunt fruct⁹ inde ꝓcepti: nō ꝑlato nec collegio illius eccleſie: vt vr̄: q; nō debēt inde vtilitatē aliquā ꝺſequi qui fuerunt ſymonie ꝓticipes. Et dicēdū q; pecunia vel poſſeſſio vel fruct⁹ ſymoniace recepti debēt reſtitui eccleſie: ī cui⁹ iniuria data ſunt nō obſtāte q; ꝑlatus vel aliquis de collegio illi⁹ eccleſie fuit in culpa: q; eoꝝ peccata nō debēt alijs nocere: ita tamē q; quātū fieri pōt ipi qui peccauerūt inde cōmodū nō ꝺſequant. Si vo ꝑlatus ꝛ totum collegiū ſunt in culpa ꝺz eū auctoritate ſupioris pauperib⁹ vel alteri eccleſie erogare. Itē ſi aliq̄ ſymoniace in aliquo monaſterio ſunt recepti debēt renūciare: ꝛ ſi eis ſciētib⁹ cōmiſſa eſt ſymonia poſt cō ciliū generale ſine ſpe reſtitutionis de monaſterio repellunt: ꝛ ad agēdā ꝓpetuā pn̄iam ſunt in artioꝛ regula ponendi vel in aliquo eiuſdē ordinis ſi artioꝛ ordo nō inueniret. Si vo hoc fuit añ concilīū: debēt in alijs locis eiuſdē ordinis collocari: ꝛ ſi hoc fieri nō pōt diſpēſatiue debēt in eiſdē monaſterijs recipi: ne in ſeculo euagent mutatis tñ ꝓioꝛib⁹ locis ꝛ inferioꝛib⁹ aſſignatis. Si vo ipſis ignorantib⁹ ſiue ante ꝓciliū ſiue poſt ſint ſymoniace recepti: poſtq̄ renūcianerunt poſſunt de nouo recipi locis mutatis vt dictū eſt. Itez ſi aliq̄s ex ſola volūtate vel intētione ſit ſymoniacus: iſte quo ad deū tñ ſymoniac⁹ eſt cui⁹ ſolius eſt de interioꝛib⁹ cordis motib⁹ iudicare. Sz quo ad exterioꝛē penā eccleſiaſticā nō punit vt ſymoniacus vt renūciare beneficio teneaſ: ſed ſolū de mala intētione vel volūtate penitere teneſ. Itē nota q; cū eo qui ſcienter eſt ſymoniace bñficiatus ſolus papa diſpenſare pōt. In alijs aūt caſib⁹ pōt ēt ep̄s diſpenſare: ita tamē q; ꝓius abrenūciet q̄ ſymoniace acq̄ſiuit: et tūc diſpēſationē ꝺſequat: vel paruā vt habeat laycā cōionē: vl̄ magnā vt poſt penitētiā in alia eccleſia in ſuo ordine remaneat: vl̄ maioꝛē vt remaneat in eadē: ſed in minoꝛib⁹ ordinib⁹: vel maximā in eadē eccleſia etiā maioꝛes ordines exequaſ: nō tamē ꝑlationē acciꝑat. ¶ Itē multe ſunt alie pene q̄b⁹ ſymoniaci iuſto dei iudicio dei iudicio puniunt. ¶ Primo quidē q; puniunt granibus ꝛ ſubitis infirmitatib⁹: ꝛ iudicijs dei: ſicut patet de alchimio qui intruſus in ſummū ſacerdotiū ꝑ demetriū. ij. Mach. vij. poſt multa eius flagitia ꝓuſſus eſt paliſi: ꝛ obſtruſum eſt os eius ne. ij. Mach. ix. Itē iaſon emens ſacerdotiū ab antiocho vt legit. ii. Mach. iiij. de cui⁹ cladibus ꝛ infoꝛtunio habet. ij. Mach. iiij. ꝛ. v. quomodo vagus ꝛ ꝓfugus de ciuitate in ciuitatē inſepultus ꝛ inlamētatus abiſcitur. De cladib⁹ aūtē ātiochi quiv̄ēdidit ei ꝛ menelao habet. ij. Mach. ix. ¶ Colliſus eſt toto coꝛpe de curru cadens: ꝛ quomodo carnes ei⁹ ſcaturiebant vermib⁹ ꝛ ſanie: ita q; eius ſanie totus exercitus grauaret. Item. iiij. Regū. v. gyezi vendens domū ſuauitatis naamā lepra ꝓuſſus eſt. ¶ Secunda pena eſt q; vincuntur turpiter: ꝛ ad infoꝛtuniū magnū reducunt: vt patet de dicto antiocho. Mach. viij. ꝛ. ix. Item. xi. lyſias ꝓcuratoꝛ ꝛ ꝓpoſitus negociorum antiochi venit cōtra hieruſalē exiſtimans ſe facturum eā habitaculū gētium ꝛ tēplū ſibi cōuertere in pecuniaruꝫ queſtū: ꝛ per ſingulos annos conſtituere venale ſacerdotiū: quem confuſum in multitudine peditum ꝛ equitū ꝛ elephantoꝝ vicit iudas machabeus: equite celeſti ſibi ꝛ ſuis apparente ꝓſternens de ſuis mille ſexcētos equites: ꝛ peditum. xj. milia. lyſias aūt vict⁹ cum reſiduis turpiter fugit

¶ Tertio ſunt maledicti. vt gyezi ab helyſeo qui maledictionē incurrit. De depoſitione eoꝝ ab offō ꝛ bñficio ꝛ excōicatōe ꝛ reſtitutione acq̄ſiti ꝑ ſymoniā. ꝛ qui debet trudi in monaſterijs. ꝛ de iſamia ſymoniacoꝝ habeſ in ſūma de caſib⁹ ꝑmi libri. ꝑmo titulo de pena ſymoniacoꝝ: ꝛ in decretis cā. j. q. j. in plurib⁹ locis. Dozi etiā ꝺſueuerūt morte deteſtabili: ꝛ ꝓcuti plagis ignominioſis: q̄ꝫ ꝑz in veteri ꝛ nouo teſtō in eis qui h̄ fuerūt vitio denotati. iiij. reg. iiij. ꝛ ꝛ. v. gyezi cū obꝓbꝛio lepre mozit plage ſue heredes ſuos ſucceſſores reliquit. Itē. ij. mach. xiiij. Alchimus offerēs demetrio coronam aureā ꝛ palmā obtinuit ſacerdotiū: qui poſt multa flagitia ſua paraliſi ꝓuſſus obmutuit īteſtat⁹ mozt⁹. ij. mach. vij. Demetrius aūt cum exercitu ſuo qui eū per munera ītruſerat in ſūmū ſacerdotium: ab alexādro cū exercitu ſuo vict⁹ ē. ꝛ occiſus gladio. ij mach. x. Itē. ij. mach. iiij. Jaſon emens ſacerdotiū ſūmū ab ātiocho: poſt multa ſua flagitia fugaſ in alienā terrā ꝓuatus ſacerdotio ꝓfugus inlamētat⁹ mozit turpit̄ vt legit. ij. mach. v. Itē. ij. mach. iiij. Menelaus ſupplātans iaſonē ꝛ emēs ab antiocho ſacerdotiū: qui ꝓp flagitia ſua accuſaſ ꝑcipitat⁹ eſt de ſummo turris in cineres. vt legit. ij. mach. xiij. Et dr̄ ibi. Qui multa otra araz dei ꝺmiſerat cui⁹ ignis ꝛ cinis erat ſanct⁹. ipſe in cineris morte damnat⁹ eſt. In nouo etiā teſtō: iudas vendēs dñm manib⁹ ꝓpriis ſe ſuſpendens creꝓuit medius. Symon etiā magus vt dr̄ in paſſione beati petri a demonibus ozōne aplox ꝑcipitat⁹ ꝛ attrit⁹ eſt: ꝛ vt dicit egyſippus ī libꝛo de cladib⁹ iudeoꝝ. in iſta moꝛtu⁹ eſt. q; cum adhuc viueret fractis crurib⁹ ꝛ cozpoze ꝛrit⁹ ꝛ vellēt eum ꝑncipes romani occidē impediuit ⁹ petr⁹ dicēs: Sinite magum vt ꝺtabeſcēs videat aliquandiu regnū dei creſcere. eo iuito. Dic vt ibi dr̄ extra vrbē deꝓortatus in agello aliquādiu ꝛ vixit ꝺtabeſcēs iuidia: ꝛ dolorib⁹ ſil̄ languoze ꝛ malitia. ¶ Itē in vita ſancti ꝓiecti legit: q; cum moꝛtuo aliuozum ep̄o eligereſ ſanct⁹ ꝓiect⁹ ab oīb⁹. q̄dā archidyacon⁹ datis muneribus ītruſus eſt ꝑ violētiā maioꝝ: ꝛ. xl. die turpit̄ eſt defūct⁹. Item vyal. li. iij. dicit greg. q; ep̄s bꝛixie valerianū patritiū ſepeliuit ꝓcio accepto in eccleſia beati fauſtini martyris: qui appartit cuſtodi ecclēſie ſue. dicēs q; iret ad ep̄m ꝑdictū dicēs q; de eccleſia ſua remoueret carnes fetentes q̄s ibi poſuerat: q̄ꝫ ſi nō fecerit die. xxx. moꝛiet qui h̄ timuit ep̄o reuelare. Admonit⁹ ſcō cum dict⁹ ep̄s ſan⁹ ꝛ incolumis intraſſet lectum ſubita ꝛ inopinata morte die. xxx. moꝛtuus eſt. Q̄ꝫ graue ſit vitium ſymonie patet ex ſupza dictis exꝑlis veteris teſtamēti de pena cōmutantiū: tūc cum nō eſſet trāſpctū vēdere vel emere figurā in qua nō dabaſ ſpūſſanct⁹ vt eſt vēdere veꝝ ſacr̄m tpe gratie: antiquū enī ſacerdotiū figura fuit ſacerdotij noue legis. ꝛ ſacramēta veteris legis ſolū vmbza nouoꝝ. Itē in eccleſiaſtica hyſtoꝛia ca. xxx. legit de quodā natali noīe: q̄ poſtq̄ multa ſuſtinuiſſ; tozmēta ꝓ fidei ꝓfeſſione: decept⁹ ab hereticis chriſtū purā credidit creaturā. emitq; dato ꝑcio vt fieret eozu ep̄s: qui admonit⁹ a dño ſepe vt deſiſteret ab illa ꝓnitioſa ambitione ꝛ nolleꝛ. flagellat⁹ eſt ab angelis vſq; ad moꝛtē grauib⁹ plagis: in mane induit ſe cilitio cinē ꝺſpergēs: ad pedes ſepherini pape ꝓuolutus: ꝛ clericoꝝ ꝛ laycoꝝ: oſtēdēs etiā cicatrices q̄s ꝓ fide ꝑtulerat: vix eſt tādē ad cognitionē receptū. ¶ Ultimo aūt puniēt pena eēna iuxta q; dictū eſt ſymoni: Act. viij. Pecunia tua tecū ſit in ꝑditionē. De his habenē exempla ſupza de pena ꝛ acerbitate infernī: de ſacerdote quē demones ponebāt in morte ad frigēdū in ſartagine. Item de pena purgatoꝛij de milite qui accepit pecuniaz a clerico ꝓ ecclesia. Item de abbate in fonte. ꝛ de acerbitate pene purgatoꝛie.

C Dē deteſtandum ſit crimen ſymonie. DiS. XVI.

Circa ſeptimū ſciēdū q; crimē ſymonie deteſtādum eſt multiplici rōne. Primo q; culpa grauiſſima. Scō. ꝓpter damna ꝓmaxima. Tertio q̄a cura difficilis. Quarto q; finis ḥoꝛribilis. ¶ Primo q̄dē deteſtādū eſt crimē ſymonie q̄ſi culpa grauiſſima: hoc enim flagitium ꝺa ꝓtā videſ excedere: ait enim paſchalis papa: ꝺa ꝓtā ſiue crimina ad comparationē ſymoniace hereſis ꝓ nihilo cōputātus: ecce q; ſymonia hereſis appellaſ: ꝛ ſymoniac⁹ a ſanctis hereticus reputaſ: q; etſi deū ſūme bonū fateſ vbo. tñ viliſſimū reputat eū facto. ꝺſtituēs eū venalē vili ꝑcio. Itē Greg. in regiſtro. Preſbyter ſi per pecuniā eccleſiā obtinuerit: nō ſolū eccleſia: ſ; honoꝛe ſacerdotali ꝓmouebſ. q; altare decimas ꝛ ſpiritū ſanctū vendere vl̄ emere: ſymoniacā hereſ; eſſe nullus fideliū ignoꝛat. Recte aūt omnia peccata ſymonie comparata ꝓ nihilo computanē ꝓpter multiplicem contumeliā ꝛ ꝺtemptum quē ſymoniacus infert deo. ¶ Primo q; ſpiritū ſcm̄ patri ꝛ filio coequalem venalē exponit quaſi ſeruum vel iumentū viliſſimū. vnde ſuper illud Joh. ij. cathedras vē-

dentiū columbas: dicit glo. q̄ p columbā intelligit̄ spiritussanct⁹.
Itē corpus christi vēdunt cū iuda nō solū semel sed q̄ q̄ millesies nō mortale ⁊ humle: sed in statu imortalitatis ⁊ glorie existēs: nō in terris ambulātē vendunt christū: nō in statu serui sed regis. Judas penitētia ductus restituit: isti nō possunt ad hoc induci. ¶ Se cūdū dedecus est q̄ deū largissimū ⁊ liberalissimū datorē estimāt reuēditorē: q̄ō est magnū dedecus summo regi. Act. viii. Existimasti donū dei cū pecunia possideri: dixit petr⁹ symoni mago. ¶ Tertiū ē: q̄ donū dei cōtēnūt: q̄ vilissimo p̄cio exp̄e nūt illud quo pōt emi regnū eternū pozci sunt qui margaritas conculcant ⁊ cōtēnūt. ¶ Quartū est q̄ officiū ecclesie occupant ne aliquis ingrediat nisi p eos: ⁊ se faciunt q̄si hostia ecclesie: vt iā nō sit christus hostiarius sed symon magus: nō symon petrus cui christus claues ecclesie tradidit. ¶ Quinto p̄curat symonia vt sponsa christi grauida fit de adulterio nō babēs ī vtero de spūsancto cū maria Math. j. ¶ Sexto hec species auaritie nō solū de idolo facit deū suū: sed deū suū īmolat idolo auaritie: q̄ō fit cū missam celebrat cā auaritie. ¶ Septimo q̄ istud vitiū nulli loco: nulli psone p̄cit. Alia pctā sanctitati deferūt vt fornicatio ⁊ adulteriū q̄ abhorrēt altaria ⁊ ecclesias: hoc iurta filiū vginis ponit idolū cupiditatis: hoc nō defert deo nec angelis nec diuinis officiis ⁊ sacrificijs quoz p̄sentiā demones timēt ⁊ tremūt. Itē sacramēta q̄ christus statuit in sanctificationē cōuertit symonia in execrationē. Itē symoniacus bona dei manib⁹ sacri legis tāq̄ fur cōtrectat inuito dño: de q̄bus deberent refici ei⁹ filij. Enormitatē hui⁹ flagitij satis euidenter ondit feruēdissimus zelus christi: ⁊ sanctoz̄ ꝺ hoc vitiū. Legit̄ n. Joh. ij. q̄ dñs facto flagello de funiculis cū violētia ⁊ verberib⁹ euertēdo mensas nūmulariorū: ⁊ es effundēdo: ⁊ cathedras vendētiū ⁊ emētiū subuertendo eiecit eos de tēplo. Lōtra nullos alios vī dñs ꝺuersans in terris tātāvio lentiā manuū exercuisse: vocans tēplū ab eis factū speluncaz latronū. Bern̄. ad eugeniū papā. Nō parat dñs aures vt audiat sed flagellū quo feriat: nec. n. sedet iudicans: sed īsequit vindicās: nec cāz tacet: ſz exhibet: dicēs: vos fecistis domū p̄ris mei domū negociationis ⁊ speluncā latronū: tu ergo fac similiter. Erubescāt vultū tuū bmōi negociatores timeāt te nūmularij bmōi: ⁊ in nūmis suis nō ofidāt sed diffidāt ⁊ abscōdētes sūū a te: sciētes te effundere parationē q̄ accipe: zelū magnū ꝺ symoniā ostēdit se bñe habuisse ma ledicēdo gyezi. iiij. reg. v. ⁊ petrus maledicēdo symoni mago Act. viij. zelus ecclesie ⁊ sctoz̄ patrū ꝺ hoc vitiū p̄ scīēti iura canonica: q̄ maxime inuebūt ꝺ hoc vitiū. Dec. greg. Quisq̄s ꝺ symoniacoz̄ neophitoz̄ crimē p̄o officij sui loco vehemēter nō arserit: cū eo se non dubitet habituz̄ portionē: q̄ p̄ius cōmisit h̄ piaculare flagitiū: cā. j. q. j. ¶ Scōo symonie crimē detestādū ostēdūt dāna p maxia q̄ īfert: tā subiecto p̄p̄io q̄z deo ⁊ ecclesie dei: subiecto q̄dē p̄p̄io: q̄a symoniacū p̄cipitat in multa ⁊ horrēda flagitia. Est. n. symoniacus fur ⁊ latro. Joh. x. Qui nō intrat p hostiū sed ascēdit aliūde: ille fur est ⁊ latro. Sup illud Math. xxi. Vos fecistis eā speluncā latronū dicit glo. Latro est q̄ lucra sectat̄ q̄ nō dātes corpaliter p̄sequit̄: ⁊ dātes spūaliter necat ⁊ dū lesionē p̄rimi cogitat: q̄si latro sedet in spelūca. Sacrilegus etiā est: q̄ circa sacra latrociniū suum exercet. Si sacrilegus dr̄ q̄ furat̄ ⁊ male capit calicē: multo fortius q̄ totaz ecclesiā cū alijs q̄ ad eā p̄tinēt: p̄z p alchimū q̄ sacrilegus sit symoniacus q̄ pyolētiā demetrij rapuit summū sacerdotiū q̄ intrusus p bachidē in hierusalē maximā stragē sanctoz̄ fecit: sicut scriptū est. Carnes scōz̄ ⁊ sanguinē effuderūt ī circuitu hierusalē ⁊c. ij. mach. vij. Itē eiusdē. ix. cū alchim⁹ p̄cepisset destrui murū dom⁹ sancte et opa p̄phetaz̄ p̄cussus est paliſi: ⁊ obstructuz est os ei⁹: ⁊ mortu⁹ est. Itē ad quāta facinora adducat symonia: p̄z. ij. Mach. iiij. p exēplū iasonis: q̄ cū emisset ab antiocho summū sacerdotiū intrusus p eū in illud cepit trahere statiz̄ tribules suos ad ritus gētiles ⁊ iura legitima destituens p̄ua instituta sanxiebat sub ipsa arte gymnasiū ostituit: ⁊ optimos ephebos in lupanarib⁹ posuit: de cui⁹ scelerib⁹ multa legunt̄. ij. mach. iiij. ⁊. v. Silr ⁊ de ambitione menelai ⁊ emptione sūmi sacerdotij ⁊ scelerib⁹ ei⁹. ij. mach. iiij. ⁊. v. Itē iudas vēdēs p̄cio dñz ex h̄ cecidit ī crimē furti: sacrilegij p̄ditionis: despationis: suspēsionis ⁊ occisionis suipsius. Symō mag⁹ vt dr̄ Act. viij. Qui credēs baptizat⁹ adherebat ap̄lis: ex quo obtulit pecuniā p̄o miraculis faciēdis: ⁊ vt ad ip̄positionē manuū suaz̄ daret̄ spūssact⁹ maledictionē petri suscipiēs ī ifinita cecidit scelera: ⁊ de christiano fact⁹ ē maxim⁹ christi ⁊ suoz̄ p̄secutor: ⁊ sat̄ vī q̄ nō debeat aliq̄ō scelus ad ppetrādū abhorrere q̄ spūsancti vel donoz̄ ei⁹ negociatoz̄ sacrilegus fieri nō abhorret. Itē dānū infert symoniaco: q̄ nec oblatiōes nec p̄ces: nec ēt sacra sunt ei salutifera: nec grām ofert. ſz poti⁹ mortē: ⁊ oīb⁹ sciēter ea recipiētib⁹ ab eodē. Ecci. xxxiiij. do na iniquoz̄ nō p̄bat altissimus. ⁊ Greg. j. q. ij. nō est putāda elemosyna que ex illicitis reb⁹ acq̄rit̄: q̄ qui male accipit vt bene dispenset: grauat̄ poti⁹ q̄z iuuat̄ ⁊c. Et post. Perpēdamus quātus dolor patri sit cū in ospectu eius filius victimat̄: ⁊ agnoscim⁹ quāt⁹ apud deū dolor exaspat̄ q̄si ei sacrificiū ex rapina tribuit̄ nimis declinā dum sub obtētu elemosyne pctā symoniace hereseos ppetrare. Itē eccl'ie dei infert damna pmarie: p̄mo q̄z a patrimōio christi filios suos exheredat: ⁊ in ea filios dyaboli heredes īstituit. Excludit ab ouili vel nō admittit pastores bonos ⁊ canes p̄dicatores introducit lupos ouiū christi p emptores ⁊ exco riatores. Itē eis vtit̄ symōia ad hominū inq̄nationē ⁊ pditionē que christe īstituit ad hoīm mā dationē ⁊ salutē. Itē ad cubile sponse chr̄i introducit corruptores qui filios spurios generāt quos filios sponsi nosiant: ⁊ eos faciūt spōso nutrire ⁊ hēdes esse in bonis. Itē symōiaci donū dei faciūt spelunca latronū quos destruūt p̄incipes seculares deteriozes here de aschalonita: de quo dicit egysippus li. j. de cladib⁹ iudeoz̄: q̄ factus rex spelūcas latronū p̄scrutabat̄ ⁊ eos ab eis ejiciens extirpabat: in quo multū eum ꝺmēdat. Itē domū dei nō solū faciūt spelū caz latronū. imo dolū idolatrie. Osee. viij. Ipsi regnauerūt ⁊ nō ex me p̄incipes extiterūt: ⁊ nō cognoui: argētū suū ⁊ aurz̄ sibi idola fecerunt. cū vt dr̄ ysa. xxxiiij. Erit cubile draconū cū flamiuomi ⁊ venenosi mediāte pecunia introducunt̄: pascua struthionū vt hipocrite ibi foueā bñt ⁊c. monstra que sequunt̄ habitāt ibi. cū auari luxuriosi negligētes ⁊ īmisericordes p̄cio ⁊ violētia introducunt̄ in ecclesia dei qui bene foderet cū ezechiele tēpli parietē: vidē posset tēplū plenū animalib⁹ īmūdis reptilib⁹ ⁊ idolis: q̄les sunt illi qui bñt symoniacū ingressuz. Sunt enim aīalia īmunda p luxuriā: reptilia p auaritiā ad terrā pectoze ⁊ vētre reptādo: idola sculpti ⁊ ornati per supbiā ⁊ ceci p ignorātiā. Itē symoniaci spīn vite vel vitalē eccl'ie auferunt̄ dum emūt eū ad vēdēdū. filēs symoni mago de quo dicit glo supza. Act. vii. Symon spīn̄scn̄ volebat emere vt eum alijs plus posset vēdere. Itē infidel'r agūt ꝺ christū. Bern̄. Qui infidel'r intrat ⁊ nō per christū q̄d nisi infidel'r agit ⁊ ꝺ christū chr̄s nūc ꝺdncit eū: nec ipse cognoscit eū. Silis petro qui introduct⁹ in atriū p̄cipis sacerdotū p ancillā hostiariū dicit se nō cognouisse chr̄z. hos ancilla introducit quos carnalitas introducit. Itē damnificat ecclīā quā part⁹ mōstruosos parere facit p̄o filijs legitimis. generat mōstra. talpas: q̄si auaros in terris cecos. qui nihil sciunt aut loq̄ aut amare nisi terrena: afinos corruptos ⁊ fine sensu: q̄si epos rudes ⁊ inscios: serpētes: q̄si dolosos ⁊ malitiosos. ¶ Tertio symōiaca pestis est summopere detestāda: q̄ cura eius nimis est difficilis. vix enim curari pōt mozb⁹ iste pestifer. p̄mo ꝓpter magnitudinē peccati. q̄z abutit̄ spūscō ⁊ ei⁹ gr̄a p quā fit curatio pctōz̄. Scōo q̄z oportet bñficia resignari: ⁊ oīa p symoniā acq̄sita restitui. q̄ō est q̄si im possibile cupido possessori. Simoniaci sunt q̄si piscis capt⁹ in nassa diaboli: q̄si vnū pedē bñtes in ifemo: nisi caueāt sibi cito cadēt in ifernū. Ecci. iiij. Custodi pedē tuū ingrediēs in domū dñi attēde ad itroitū ⁊ exitū tuū: ad hoc p̄tinet q̄ō dicit Piere. xvij. Petrū iuda. i. clericoz̄ symoniacoz̄ qui deberēt laudare deū scriptū est stilo ferreo in vngue adamātino: q̄z est q̄si indelebile. Item Act. viij. Dixit Petrus symōi mago. Penitētiā age ab hac nequitia tua ſi forte remittat̄ tibi ⁊c. Video enī te in felle amaritudinis ⁊ obligatiōe iniquitatis. ¶ Quarto symoniā detestandam ostendit finis eius horribilis. q̄z symōiaci cōmuniter morte pessima moriunt̄. sicut satis patet ex supza dictis.

De speciebus symonie. DIS. XVII.

Circa octauū. ſ. de aliq̄b⁹ symōie spēb⁹: sciēdū q̄ septē sunt spāl'r p que spūalia male acq̄runtur. ¶ Primo male acq̄runt̄ mediāte pecunia vt voluit facere symon magus. Act. viij. Videns symon q̄ p imp̄positionē manuū dar̄et̄ sanctusspūs obtulit pecuniā dicens. Date mihi hāc ptātē vt cuicūq̄ man⁹ posuero: recipiat spūscn̄. Cui petrus ait pecunia tua tecū sit in pditionē: q̄z existimasti donū dei pecunia possideri. Itē. iij. re. xiij. Quicūq̄ volebat implebat manum suam ⁊ fiebat p̄sbyter excelsoz̄: ꝓpter hoc peccauit hyeroboam ⁊ dom⁹ eius ⁊ euersa est ⁊ deleta de superficie terre. O maculata ⁊ respuēda sit pecunia oblata p̄o emēdis spiritualibus: patet per q̄ō dā exemplū q̄ō legit̄ in vita beati iohānis elemosynarij vbi dicit Cum maxima multudo pauperum persas fugiens venisset apud alexandriam ⁊ dictus iohannes summā curam haberet de eis pascendus: cuz esset ibi maxia caristia alimentoz̄: ⁊ ꝓpter defectum Nyli qui non irrigauerat terrā more solito: ⁊ ipe q̄cq̄d hēre potat eis erogasset. ⁊ mutuo accepisset multas pecunias ⁊ ānona: nec altius mutuū inueniret. videns afflictionē sui ppli: cleric⁹ q̄dē bigam⁹

offerens ei pro nutritione pauper frumenti ducenta milia modia: et auri centum libras et octoginta: tantumodo ut eum diaconum ordinare[t] et ministras ei mereret[ur] suorum remissionem consequi pctorum: ait ei oblationem immundam non esse recipiendam in sacrificio. Non enim ut dixit petrus symoni Act. viii. est tibi portio neque hereditas in parte hac: pauperes autem suos post pascere debet quod fecit illos. Qui cum abisset confusus: venit ei nuncius dicens quod due naues maxime venerant ei de cecilia onerate frumento pro quo magnifice domino gratias referebat. ¶ Sedo male acquirunt per lingue adulationis. pessimum. Oleum peccatoris non impinguet caput meum: dicit ecclesia de platone: quia caput ei[us]. Hoc oleum maledictum penetrat ossa eorum quando dant ea adulationis: vel acquirunt spuma lia cum quo oleo intrat in eis dei maledictio. Ordinatus symoniace induit maledictione sicut vestimentum. i. cum sacrum indumentum induit cum quo ordinat vel celebrat. Sic intrauit absalon in regnum in quo male successit ei: acquirens ibi sustinendum. iii. Reg. xiiii. Stabat iuxta itroitum porte ciuitatis: et omni viro qui habebat iudicium ad regem: vocabat ad se querens quare veneratur: et unde erat: et dicebat. Uident mihi fratres tui boni et iusti: sed non est qui audiat te. Quis me constituat iudicem super terram et iuste iudicem: et cum aliquis salutaret eum extendebat manum suam et apprehendens osculabat eum. Sic faciebat omni israeli qui veniebat ad regem ad iudicium: et per blandicias corda virorum patrem suum: promotus est in regnum. Item alii promouent lingua. i. pecunialiter interuenientes. Ad detestationem hui[us] dixit dominus matri non admittes carnales ei[us] preces de vino faciendo. Quid mihi et tibi est mulier. Jo. ii. Item Math. xx. non admisit dominus preces dum mori pro filijs et sanguineis suis quod petebat: dic ut sedeant duo filij mei unus ad dexteram tuam: et alius ad sinistram in regno tuo quibus ait: nescitis quid petatis. etc. sedere ad dexteram et sinistram non est meum dare vobis nisi pecunialiter. ¶ Tertium cum male acquirutur est in debitum obsequium: vel ad hoc facit optus idebitum vel obsequium manuale: vel alio modo quod est inhonestum. Bern. Circuit sedulus explorator: sequitur: obsequitur: blandit: mentitur: simulat: dissimulat: manibus et pedibus repens si modo quo se ingerat in patrocinium crucifixi.

¶ Quarto acquirunt male spualia: quia habent oculos ad carnalem amorem cum dant parentibus: quae attinent: vel cum conant vel laborant vt ea obtineant: non habito respectu ad merita persone. Qui hoc faciunt similes sunt de quo Judicum. xvii. Impleuit michas manum vnius filiorum suorum: et factus est ei sacerdos: caro et sanguis reuelat eis: et idolo maledicti sunt. Sicut symon bariona ecotrario dominum dicit[ur] cui caro et sanguis non reuelauit: sed spus patris celestis. Math. xvii. idem dominus Habacuc. ii. Ue qui edificat ciuitatem in sanguinibus: et parat vrbem in iniquitate: quod faciunt qui in caplis nepotes suos ponunt vt suam faciat de eis voluntatem. Dicebat episcopus guillelmus parisiensis. quidam alii qui veniunt ad capla veniunt quasi gallina pullis naria: quae ad modum pullorum currunt post eos eorum nepotuli: et clamant post eos voces et volutates sequendo quocunque se vertat. Silr et alij consanguinei. Item dicebat idem quidam viri spuales itrates capla secularium intrant quasi carneria mortuorum vbi non sunt ossa. i. viri ossei: sed caro corrupta. i. carnales: quia ibi habet ingressum per carnem. i. carnis consanguinei tatem: qui vnus consentit in promotione consanguinei alteri[us]. Isai. xxxiiij. ibi foueam habuit herici[us] bonus asper et porcinus: viues in deliciis et onerans se vt herici[us] pomis bonis. s. ecclasticis: ibi nutriuit catulos suos: et circumfodit in vmbra eius: quo fit qui sub vmbra eorum consanguinei obtinent beneficia ecclastica et terrena bona: ibi congregati sunt milui molles carne: alter ad alterum clamabit in promotione sibi similis. Quidam episcopus quod nepotulo suo dederat magnum archidiaconatum: cum deportat[us] esset dicto episcopo calat[us] pirorum: et de eis dedisset circumstatibus quisquis quod bonum fuaret ei residuum obtulit se ad hoc dict[us] archidiacon[us] rndit episcopus. Tu facere mihi malum custodiam: sic cattus fac de caseo: ea. n. comederes: et dixit quidam magister quod comedebat cum eo. O miser quo ausus fuisti ei omittere tantam mitritudinem animarum cui non es ausus committere paucitatem pirorum quos et quos dominus non omisit iohannem iter ceteros magis dilecto tali et tanto curam ecclie generalem: sed petro quod nihil ei proficiebat: quod plus ceteris deum amabat: dicens ei. Joh. xxij. in fine. Pasce oues meas: et agnos: et Math. xvii. tibi dabo claues regni celorum: sed matre sua dimisit Jobi carnem carni. Item act. i. pelegit matthiam ad apostatum. Joseph consanguineo suo. Item sepe accidit quod promouet amicos carnales intuitu carnis eligunt sibi flagellum deo procurante vt accidit viris sychen quod elegerunt et promouerunt abymelech in regem. Jud. ix. Considerate ait: quia os vestrum sum et caro vestra: ipsi autem ad hoc inclinati eum regem constituerunt quod conuersus est eis in rammum iuxta parabolam quam proposuit eis, jotham frater ei[us]: quod cum detestarent scelera ei[us] et ponerent ei insidias: ipse ciuitatem eorum destruxit: sal in ea seminans: et habitatores occidit: turrem eorum cum eis succendit. Ad vltimum ipse a muliere alteri[us] turris fragmine mole prussius excerebrat[us] turpiter occisus est. ¶ Quinto male acquirunt quia per vim vel preces aut minas magnatum acquiruntur. Ab hoc peccato debet cohibere grauis culpa que est sic intrando. quia tales intrat violenter cum hostio fracto ecclesie et sponsam christi violenter prostituat et spiritualem qui benignus custos spose est expellit a domo. Item summum regem grauem offendit: quia filiam ei[us] eo inuito capiunt. i. ecclesiam. Sichen filium emorrodinam rapiendo. offendit iacob patrem et filios israhel. quos ei et suis fuit causa mortis. Heu. xxxiiij. Item ex maxima huius peccati pena appet quam grauis sit et gradis culpa. Aug. Quis dubitat grauius esse commissum: quo grauius est punitum. Punit autem hoc peccatum exustione et fere absoptione. vt patet numeri. xvi. de choze et suis Item leprae percussione et eiectione: vt patet de Ozia. iij. Reg. xvi. qui violenter intrabat templum volens usurpare summum sacerdotum offm. punit[ur] paralisis percussione. vt patet de alchimo. ij. Mach. viii. qui per violentiam demetrij obtinuit summum sacerdotium. Item menelaus precipitatione quia itrusus per violentiam antiochi: de quo dr. ij. Mach. iiij. Acceptis a rege mandatis venit nihil dignum bonis sacerdotio. ioh dr Deb. vi. Nemo assumat sibi honorem: nisi qui vocat a deo tanquam aaron. quia eligit[ur] in testimonio virge florentis: frondentis: fructificantis. s. iusticie: quod est qui vocatur per miraculum voce lapsa de celo. vt paul[us] Act. xvii. et dominus Math. iij. et Jo. i. hic est filius me[us] dilect[us]. Et Jo. xxvii. vel per columbam vt fabianus papa. vel per sanctum spus. vel dei denotationem. vt apli Mathei. xij. vel per inspirationem: vt dauid a samuele dicente sibi deo. Iste est surge vnge eum. ii. Reg. xvi. Item alius modus est eligendi per sortes. Act. i. sic electus est Mathias. Item alia electio et canonica per comem inspiratio nem vel scrutinium: vel compromissionem. Plurime electiones sunt hodie diabolice magis quam canonice. qui in pluribus locis sunt plures viri diabolici quam canonici. i. regulares: facientes pl[us] voluntatem diaboli quam dei. Ideo plus inspirat eis comiter diabol[us] quam de[us]: qui mali pl[us] communiter promittunt in sibi conuenientes et sentiunt in eis quam in alijs. Eccl. xiij. Omne animal diligit sibi simile. ysa. vij. Apprehendet vir fratrem suum dominum sticum prius sui dicens: vestimentum tibi est esto princeps noster. ¶ Sexto modo male acquirunt spualia qui propter fauorem magnatum dantur indignis. eis procurantibus. Eccl. vij. Noli querere ab hoc ducatum: neque a principe: neque a rege cathedram honoris. Sicut fecerunt alchim[us] iason et menelaus qui ob fauorem regum et violentiam sunt introducti in hierusalem qui ob fauorem populi vel timorem indignos promouet. Silr sunt aaron qui vel timore vel fauore populi fecit eis vitulum flatile quod adorarent. quod faciunt qui fauore vano hominem carnale insciuz et lasciuum et superbum promouent ad dignitates ecclesie homines animales spm dei non habentes. ¶ Septimo male acquirunt spualia qui acquirunt ea per dolum et fraudulentiam. ij. Mach. viij. alchimus de quo dicebat venit vir de semine aaron non decipiet vos. locut[us] est verba pacifica cum dolo et crediderunt et receperunt eum in summum sacerdotem. qui tm receptus cito occidit eos. Silr abimelech sychimite. Jud. ix. quos occidit vt dictum est. ¶ Sciendum est autem quod decem sunt que vendunt aut emunt symoniaci. ¶ Primum autem quod vendunt aut emunt est ordo religiose et regularis societatis. Qui enim symoniace intrant religionem scienter: aut beneficium canonicum se diabolo obligat. et mortem animab[us] suis emunt nisi resignet faciunt otumeliam deo et oib[us] sanctis: et oib[us] bonis eorum iniuriam: et ecclesie dei qui emunt hanc societatem vel vendunt: cum ipsa sit coniuncta sororum quam oib[us] sanctis coicat bona spualia que sunt communia toti scorum communicati. Qui autem societatem bonorum vendit vel emit cum sit communis omnes offendit: quia quod suum est eis inuitis emit. Act. ij. et qui offendit in vno fact[us] est omnium re[us]. Item cum spualis societas. sunt omnes sancti quod emit societatem spualem vel vendit quantum in se est: non solum vt iudas proditor et iudei vendit christum vel emit. sed quod longe pl[us] est christum et omnes scos et totam ecclesiam et bona eorum que sibi vendit appropriare qui ea vendit vel emit. ioh quia communio scorum est communicari debent gratis: nec pnt esse nisi communia spualia bona. Sicut dicit in ps. Inquirentes dum non minuent omni bono. Item vt legit. eccs. x. Qui offendit in vno multa bona pdet. ideo qui hoc facit videt pl[us] deum offendere et scos quam iudas vel iudei quod solum christum emerunt quem iudas vendidit. Item cum communio ecclesie sit sicut charitas cementum et vinculum: et omnia bona simul iungit videt quantum in se est omnia bona dissoluere: et ecclesiam precipitare dissoluto cemento. Col. iij. Charitas est vinculum perfectionis. Item qui emit societatem ecclesie emit fraternitatem que est charitas. que est impreciabilis: que vt dicit Sap. vij. preciosior est cunctis opibus etc. Lm. viij. Si dederit homo substantiam domus sue pro dilectione quasi nihil despiciet eam in comparatione dilectionis nihil est quod dari potest. et qui ponit eam sub precio. despiciet eam quasi nihil quicquid temporale potest dari ad eius comparationem. ¶ Scom quod male vendit est sepultura mortuorum: quam qui vendit: requiem eorum vendit. Contra quod scriptum est Corpora sanctorum in pace sepulta sunt etc. Unde requie eterne debet priuari. iuxta Ezech. vij. Qui vendiderit: ad id quod vendidit non reuertet. Sacerdoti cantati pro tali missam et requiem eternam: potest

dicere dñs:requiē nō habebit:q; eā vendidit. Itē iniuriā facit dño ⁊ eis q̄b⁹ vendidit q̄ emit p̄cio passionis siue sepulturā pegrinoz. Crudeliores videt iudeis ⁊ crucifixorib⁹ dñi:q̄ de p̄cio venditionis emerūt agrū in sepulturā peregrinor vbi gratis sepelirent. Itē vēdunt eis q̄ suū est:q̄ pater eor christus eis emit. Extorquēt aliq̄ sacerdotes a mortuis p̄ciū q̄ iudas reddidit de vēditione de q̄b⁹ ē acheldemach emptus:i hoc crudeliores iuda ⁊ iudeis. Itē hmōi sunt crudeliores prelato:q̄ corp⁹ viuū tradidit crucifigēdū:mortuū libere tradidit sepeliendū ioseph. Itē sunt similes lamijs q̄ seniunt in sepultis corpib⁹:crudeliores sunt filijs heth ⁊ magis immiseri cordes q̄ dixerūt abrahe in electis sepulchris nostris sepeli mortuū nullus te ꝓhibere poterit Heñ.xxj. Ad sugillationē malicie exigen tiū ꝓ sepulturis. Dicebat magister Jacob⁹ q; cū mr̄ cuiusdā pau peris lotharingici:iacobi nomine mortua esset nolebat eā sacerdos suus sepelire nisi daret ei pecuniā quā nō habebat. Ille aūt corpus matris in sacco ponēs portauit ad domū sacerdotis:ponēs eū sup lectū⁹ei⁹:dicēs sacerdoti q; apportauerat ei ꝓ vadio telā in sacco: ⁊ filū in globo q̄b ipsa neuerat:ille palpans caput ei⁹ credēs eē glo bū fili grossū:dixit:mō bonū vadiū habeo. Et statiz iuit ad domū dicti paupis cū cruce ⁊ prochianis vt eā deportaret:cui ille:non oz vos laborare ꝓ ea deportāda q; iā est in domo vr̄a in sacco sup lectū ꝓ vadio:mō ponatis eā vel in terra vel in sale si vultis. Itez q̄dā alius pauper reb⁹ sed habūdans in pueris:vno eor defuncto: cū nollet eū sacerdos suus sepelire nisi data pecunia quā nō habe bat:ille aūt corp⁹ filij sui ad renaldū archiēp̄m lugd. apud ruppē in cisam deportauit in sacco:dicens portario q; exēuiū venatiōis erat q̄ dño suo deportabat. Qui introduct⁹ ante eū posuit puer añ pe des ei⁹ exponēs ei factū:dictus aūt archiēps puer honorifice sepe liuit:vocansq; sacerdotē dixit ei:q; solueret ei p̄ciū de hoc q; fuerat ei⁹ vicari⁹ ꝓ quo magnā pecuniā extorsit ab eo. ¶ Tertiū q̄ ma le vendit est ius siue iusticia quā debēt facere subditis gratis q̄ p̄ sunt vt iudices:de quo sciēdū q; q̄ vendūt iusticiā:iniusti sūt ⁊ vtu tē amittūt iusticie:quā si haberēt:vnicuiq; q̄ suū est redderēt:illā eniz iusticiā quā debent eis:vendunt sibi:q̄ est magna iniusticia. ¶ Quartū q̄ male vendit sunt benedictiones q̄ ꝓ eis dandis extorquef aliq̄ vt faciūt in benedictionib⁹ maxime nubētiū q̄ cōuertunt in maledictionē eor q̄ ꝓ eis aliq̄d exigūt nisi q; gratis cōferr. ¶ Quintū q̄ male vendit est cura siue gratia curationis cor por siue aīar q̄ miraculose fit. Medic⁹ aūt corpalis ꝓ peritia sua ⁊ labore pōt accipe remunerationē. De medicis aūt spūalib⁹ q̄ mi raculose corpora curabāt:⁊ aīas ministerio:dicit dñs Math.x. in firmos curate ⁊c.gratis accepistis gratis date. Itē q̄ curas eccliar vel aīar dant mediāte p̄cio vel indebito fruitio vel q̄ emūt:ꝺsimilē ꝺtumeliā faciūt regi summi:sic facerēt regi tpali nutrix vl ꝺfiliatrix turpitudinis q̄ filiā eius quā oz custodire vendit cozumpēdā leno nib⁹:vel qui emūt sunt vt lenones corruptores quib⁹ nō parcet chri stus frater ⁊ sponsus:sed occidet:vt absalon amon corruptorē, tha mar siue sororis.ij. Reg.xiij. Itē tales sunt tonsores gregis:non pa stores:ſz mercēnarij timidi nō defensores:ſz destructores. Joh.x. Mercenari⁹ videt lupū ⁊c. Aug. Mercenarius si ouis deuiat nō revocat:si infirmet:nō medet:si deuorat nō lachrymat:si fugiunt tpalia q̄ ipse amauit:fugit animas quas ipse se amare dissimulauit Sūt aūt sic anicule q̄ tpe messis agros visitāt:⁊ tpe vindemie vine as ⁊ ibi cantāt. Silr ⁊ custodes:sed post collectis fructib⁹ recedūt. Isai.j. Derelinquet fi.syon vt vmbraculū in vinea ⁊c. ¶ Multuz aūt retrahit hoīes ab emptione curaz vel eccliaz si attēdūt septem ad q̄ se obligāt:q̄ tāgunt in sūma de vitijs. ¶ Pzio se obligant ad amissa reddēda. Heñ.xxxiij. Omne dānū reddebaz tibi:si q̄d furto pierat:requirebas a me. puer.xxij. Noli esse cū bis q̄ defigūt manus suas:q̄ vadas se offerūt ꝓ debitis:nō enī habes vñ restituas:q̄d cause est vt tollat operimētū vtutū de cubili tuo. ⁊c. Itē obligāt se ad agrum ecclesie excolēdum. Piere.j. Ecce ꝺstitui te vt euellas ⁊c. ¶ Tertio ad liberādū. Pzouer.xxiiij. eruе eos q̄ ducunt ad mortē ⁊c. ¶ Quarto ad curādū infirmitates spūales. Eze.xxxiiij. Nō ifir mū fuit nō cōsolidastis q̄ egrotū nō sanastis. Quid de his q̄ curā filiaz regis accipiūt ⁊ nihil de ea sciūt ⁊ si sciūt negligūt:⁊ salariuz accipiūt:vel q̄ ꝓ medicamēto venenū ifundūt. ¶ Quinto se obli gāt ad ducatū p̄bēdū:q̄d de cecis q̄ eos in foueā p̄cipitāt bon⁹ pa stor añ ouesvadit. Joh.x. ¶ Sexto se obligāt ad puidēdū necessa ria. Math.xxiij. Quisputas ē fidelis seruus ⁊ puidēs. Et post:vt de illis cibū in tpe. Ecōtra mali. Eze.xxxiiij. ve pasto.israel qui pascūt semetipsos. ¶ Septimo se obligāt ad intercedēdū ⁊ placādum:vt aaron qui vt ꝺ Sap.xviij. stans inter sanos ⁊ mortuos:restitit ire dei:ergo oz placere aliter nō placabit. Greg. Luz is qui displicet ad interpellandu mittit irati animus ad deteriora puocat. puer.vi. Si spondēris ꝓ amico ⁊c. discurre festia suscita amicū tuū ⁊c. ¶ Sextū q̄ male ⁊ symoniace vēdit est spūssact⁹ in signo suo vt dono ppbie. Hoc videt fecisse balaā accipiēs ab his q̄b⁹ ppbetiza uerat. Jud.ij. ve illi qui in erroze balaaz mercede est effusus. Silr peccāt qui alia ei⁹ dona vēdūt vel emūt. vel signa vt symon magus qui voluit emere vt ad impositionē manuū suaz cuz signo visibili posset ,eum dare. Act.viij. ¶ Septimum quod male vendit sunt sacramēta per q̄ spūssanctus administrat vt est baptismus: ꝺfirma tio:eukaristia. pñia sacer ꝺdo:sacra vnctio:matrimōiū. Math.x. Gratis accepistis:gratis date:cau.i.q.j. Leo papa. Gratia si nō gra tis dat vel accipit:gratia nō est. Et infra:qz si spirit⁹ testāte ipsa ve ritate de qua ,pcedit gratis non dat. spūs mēdacij esse ꝺuincit qui nō gratis accipit. Itē Greg. Syagrio epo augustuduneñ. Quicum q; studet sacz ꝺdinē p̄cij donatiōe pcipe sacerdos nō esse:ſz inani ter dici ꝺcupiscit. Item idē in registro:prelyter si ecclesiam per pe cuniā obtinuerit:nō solū ecclesia priuet:sed etiā sacerdotij honore spolief qz altare vel decimas ⁊ spūiscū emere vel vendere:symōia cam heresim nullus fidelium ignorat. Itē benedictio illi in maledi ctionem conuertit:qui ad hoc vt fiat hereticus ꝓmouet. Itē Am. in lib.pastorali:nos quoq; huic morbo cancroso ignitū q̄ supest ferrū inicimus :declarātes oīno quicūq; deinceps ꝓ accipienda diuini doni dignitate quodlibet p̄ciuz decretus fuerit obtulisse. er eodē tpe se nouerit anathematis obprobrio ꝺdemnatū:atq; a pticipatione sanguinis ⁊ corpis christi esse alienū:quo illūconstat execrabile christo ppetrasse flagitiū:q; si aliq̄s eius accusatoz exti terit:ille qui hunc ꝺdinē inuentus numez denotatione lucraf:⁊ susceptо honoris gradu priuet:⁊ in monasterio sub pbēni penitē tia detrudaf. ¶ Octauū q̄ male vendit est sacra doctrina q̄ dat gratiā digne ⁊ deuote suscipiēti prouer.xiij. Doctrina bona dabit grām. puer.j. Audi fili disciplinā patris tui. Et post vt addaf gra tia capiti tuo. ¶ Nonū ⁊ vltimū q̄ male vendit est spūali anne xum. Spūale stricte sumpto vocabulo ꝺ quo habito habef spūs sanctus:vt gratia ⁊ virtus gratuite. vel in quo daf:vt sacramenta. vel quo haberi signaf vt miracula donū ppbie. Spirituali annexū large sumpto vocabulo q̄ antecedit sacramentū. vt iuspatronat⁹ p̄sentationem:vel quod sequif vt potestas percipiendi decimas ⁊ oblationes.

De auaritia claustralium. DiS.XVIII.

Deinde ꝺsiderādū est de auaritia claustraliuz. i. de vitio pprietatis eor. h aūt petrū mul tū impugnat ecclesiā:q; pulchriorē ⁊ nobiliorē ⁊ altio rem ptē ei⁹ deiscit vsq; ad feces terre. angelos in talpas cōmutādo ⁊ volatilia celi in reptilia humi:qz viros angelicos ⁊ ce lestes in terrā sepelit ad modū talpaz:⁊ volatilia celi. i. viros spūa les in reptilia humi cōmutat:⁊ q̄si reptilia facit eos repe sup terraz q̄ terrenis adherēt mēte: contemptis bonis spūalib⁹ ⁊ etnis. fūt aūt multa que detestādū vitiū pprietatis ostēdūt. Primo regula ris pfessio. Scōo diuina puisio. Tertio enormitas huius flagitij. Quarto acerbitas diri supplicij. ¶ Primo q̄dē ostēdit detestāduz esse vitiū pprietatis regularis pfessio. viuē enī sine pprietate ē essē tia cuiuslibet religiōis. sic ꝺtinēter ⁊ obedienter. Ad ista enī tria bō ex voto ligaf in ꝺdis pfessiōe ad ꝺtinētia:obedientiam:⁊ pauper tatē volūtariā. Et sic vnū nō recipit dispēsationez:ita nec alter ꝑs Vouete ⁊ reddite. Vñ cū q̄dā abbatia fuiſz fact⁹ nouus abbas p̄ cepit oīb⁹ monachis suis q; redderēt ei ppria sua ad solutionē de bitoz dom⁹:cū tali ꝺditōe q; dabat eis licentiā retinendi ⁊ faciēdi ppriū decetero vsq; ad. xl. soli. pro faciēdis voluntatib⁹ suis. Quo audito q̄dā monachus senex ⁊ literat⁹ ⁊ bone fame surrexit coram oīb⁹. ⁊ petēs q; daret ei abbas licētiā ꝺbēdi ⁊ cū alij rideret:⁊ ab bas diceret q; hoc nō posset:intulit senex q; sicut nō poterat quod erat ꝺ votū:ita nec poterat dispēsare q; monach⁹ bēret pprium. Se cūdo dissuadet hoc vitiū diuina puisio quā hz de his qui nullā p uisionē sibi retinēt:sed oēm solicitudinē suā ponunt in eū. i. pe. iiij. Oēm solicitudinē nostrā pijcientes in eum:qm ipsi est cura de no bis. Math.xxij. quando misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamē tis numq̄d aliquid defuit vobis. dicūt discipuli:nihil ꝑs. Tibi de relictus est paup. Idē:Ego medicus sum ⁊ paup. ⁊ dñs solicit⁹ est mei. Qui dat iumētis escā ipsoz:⁊ pullis corvoz inuocātib⁹ euz. qz vt dicit Greg. corui pullis suis nō puidēt q̄diu habēt pinas plu mas que fatue dicunt:nisi qm videt eos nigrescē. sed interim deus pascit eos roze celi. Sic nec mūdāi curāt de his qui dimissis curis ⁊ diuitijs tpalib⁹ nō se cōmittunt:tamen deus gratia sua prouidet eis pastū corporalē ⁊ spūalem. ꝑs. Parasti cibum in conspectu.t.

pauperi deus. Ad hoc faciũt plura exempla posita supra in fine de acceptiõe munerũ. de leproso. & filia & cãdidatrice q̃ noluerũt accipere ab yconomis. ne dei ꝓuisiõez amitterẽt. q̃ eis herbas in dulcedinẽ ꝑuertit. Ad h̃ etiã faciũt plura exẽpla q̃ habenẽ supra de timore mũdano ꝑ totũ. & de epo apostata. pñe. & supra de effectib⁹ miseri cordie dei. quo mĩa dei ꝓuidet necessaria suis. ꝓuidet enĩ eis nõ solũ alimẽtũ & vestimẽtũ. sz ẽt medicamẽtũ. In vitispa. Ty. De pauptate legit. q̃ ꝙdã frat̃ hortulan⁹ ꝙcq̃d de laboze horti sui acq̃rebat totũ. ꝑ deo dabat: cogitabat postea q̃ bursã plenã ỗ nũmis congregaret. vt sibi si egrotaret. subueniret. qỗ fecit. Cõtigit aũt vt putrescente pede suo totũ qỗ habuit ĩ medicos ⁊ sumpsit nec ꝓfuit. & cũ dixissent oportere pedẽ incidere ne residuũ corꝑi putrefieret. Qỗ cũ deberet in mane fieri. fleti apparuit dñs ĩꝓperãs ei de nũmis congregatis. & tacto pede penitẽt̃ curauit eũ. medicus aũt apportãs ferramẽta inuenit eũ laborãtẽ in horto sanatũ. Itez li. v. de collationib⁹ patrũ dixit ꝙdã senex. triplex ẽ mozb⁹ in religiõe. ꝙdã eoꝝ q̃ nõ habuerũt in seculo. volũt in religiõe congregare. Alij ꝓius abiecta resumere. Tertij ex diffidẽtia dei aliq̃d in religiõis ĩtroitu retinere. Primi sunt & puniunt̃ vt gyezi. secundi vt iudas. tertij vt ananias & saphyra. ¶ Tertio dissuadet h̃ idẽ imanitas hui⁹ flagitii. Josue. vij. Cauete ne de his q̃ ꝓcepta sunt vobis aliq̃d ottingatis. & fitis prevaricatiõis rei. hec culpa facit hoiez fimilẽ dyabolo q̃ fuit ꝓimus ꝓꝓrietarius. Primo approprians sibi locũ dicẽs. ysa. xiiij. ponã sedẽ meã ad aq̃lonẽ. sup astra celi eraltabo soliũ meũ. h̃ aũt de lucifero fecit tenebrifer. de angelo dyabolũ. & de celo ꝓcipitauit eũ in ifernũ Luce. xij. videbã sathanã q̃si fulgur de celo cadẽtez. hic de aplo fecit dyabolũ vnde iudã ꝑditorẽ q̃ loculos habebat vocauit christus dyabolũ dicẽs. Joh. vj. Nõne. xij. vos elegi & vn⁹ ex vobis dyabolus ẽ. Itẽ est fur ĩter filios israel. vt achoz q̃ vt dicit Josue. vii. furatus est de anathemate hierico. Itẽ vt iudas ĩter aplos q̃ fur erat & loculos habebat. Joh. xij. Religio ꝓprietariox ẽ potiꝰ derisio ỗmonũ & spelũca latronũ. q̃ religio. Joh. ij. & Matḥ. xxi. vos fecist̃ domũ oratiõis speluncã latronũ. furant̃ enĩ q̃cq̃d possunt vt ibidẽ de cõi ꝓpriũ faciãt. Piere. vii. Nũq̃d spelũca latronũ facta ẽ dom⁹. in qua inuocatũ ẽ nomẽ meũ. Est etiã ꝓprietarius sacrilegus. q̃ sepe furtũ suũ in locis sacris. & de reb⁹ sacris. & extra psonas sacras committit. res ẽt pauperib⁹ osecratas. vel sacris locis furat̃. Piero. ps sacrilegij ẽ res pauꝑ nõ dare pauperib⁹. qỗ facit qui eas retinet. Itẽ Greg. sabino epo in decretis. xviij. q. iiij. Sacrilegiũ. Et extra legẽ ẽ. si q̃s qỗ venerabilib⁹ locis relinquit̃ ꝓaue voluntatis studijs tẽtauerit suis stipẽdijs vsurpare. Itẽ ibidẽ lutius papa. oẽs faculatũ ecclesie alienatores a liminib⁹ ecclesie anathematizamus aplica auctoritate pellimus dãnamus atq; sacrilegos esse iudicam⁹. & nõ solũ eos. sz etiã eis osentiẽtes. Itẽ ẽ retrogradus vt canis reuersus ad vomitũ ad ea q̃ vomiserat. vt dicit. ij. pe. ij. Itẽ Luce. ix. Nemo mittẽs manũ ad aratr̃ & respiciẽs retro aptus ẽ regno dei. Itẽ simlis ẽ vxori loth q̃ respiciẽs retro. versa ẽ in salis statuã. Heñ. ix. Luce. xvij. Meliores estote vxoris loth. lambũt aĩalia cutem. i. aĩales monachi delectãt̃ imitari eã. Itẽ ꝓprietarius nequã ẽ ĩ deũ. cuius cõmodũ nõ curat dũ suũ ꝓpriũ querit. ad Philł. ij. Oẽs q̃ sua sũt querũt nõ q̃ ihu chri. Itẽ nequã ẽ nõ equaliẽ se habẽs ad ꝓximuz cui⁹ portiõez sibi vsurpat cui nõ eq̃liẽ odiuidit. Iz dictũ sit Ezech. lvij. possidebitis terrã singuli eque vt frater su⁹. i. Locz. xj. Cõueniẽtib⁹ vobis in vnũ iã nõ ẽ dominicã cenã mãducare. vnusq̃sq; ei suam cenã ꝑsumit ad mãducãdũ. Et alius q̃dã esurit. alius aũt ebri⁹ ẽ. Nũq̃d domus nõ habetis ad mãducãdũ bibẽdũ aut ecclesiã dei otẽnitis & ofunditis eos q̃ nõ habẽt. Itẽ ẽ fict⁹ siue hipocrita. qui sub habitu religioso aĩuz gerit seculare. extra ẽ aureus. ĩtra luteus. vt statua quã erexit nabuch. Dañ. iij. Tales sũt in claustris eleuati in dignitatib⁹. pleni ĩtus luto tpaliũ curaz & ꝓpioz. sz exẽ ꝓtẽdãt habitũ religiõis. Itẽ similes sũt bel. de quo Dañ. xiiij. q̃ tñ comedebat & bibebat. nõ ipe. sz familia sua intra luteus exẽ aureus. Itẽ est homicidia Eccl̃i. xxxiiij. Qui defraudat pauperẽ bõ sanguinis est. q̃ aufert in sudore panẽ. q̃si q̃ occidit ꝓximũ suũ. ibidẽ. q̃ effundit sanguinẽ & q̃ fraudẽ facit mercenario fratres sũt. Nec sat̃ possũt exponi de ꝓprietarijs q̃ defraudãt eos q̃ seruiũt deo ꝑ mercede eterna & tpali sustẽtatiõe. q̃ sunt claustrales quozũ victũ ꝓprietarij sibi ac cumulãt. & in supfluis expendũt excessibus. Itẽ ꝓditor est in oñz quẽ ꝓprijs stipẽdijs impugnat. & cuius bona eo inuito sibi retinet. Itẽ in fratres de quozũ cõi sibi facit ꝓprium. Itẽ est excõicatus & euitãdus Josue. vij. ꝓuaricati sunt mandatũ & vsurpauerunt de anathemate. Et post. anathema in medio tui israel. ¶ Multi possent dicere quod dicit̃ Act. x. nũq̃ cõe intrauit in os meũ. sed potius excõicatio. quod possunt dicere monachi viuentes de ꝓprio in cameris: merito ꝓprietarius excõicatus iudicãdus est: q̃ quasi excõicatos reputat alios quib⁹ nõ cõicat que sibi appropriauit. Itẽ ẽ mendax deo cui ꝓmisit viuere sine ꝓprio. cui posset dici qỗ dixit Petr⁹ ananie: cur tẽtauit sathanas coz tuũ mẽtiri deo & spiritui sancto. nõ es mẽtitus hoib⁹ solũ. s. sed deo &c. Itẽ ꝓprietari⁹ multiplr ẽ stultus. Prio q̃ fm qỗ dicit Matḥ. xiij. Silis fuit negociatori querẽti bonas margaritas inuẽta vna ꝑciosa margarita. i. pauptate christi. ꝑ qua habet regnũ celoz vedit oĩa que habuit & ꝓparauit eam. postea in lutũ. pisciẽs eã ꝛculcat pedib⁹. otẽnẽdo. Scõo q̃ cũ dñs de maris. i. mũdi naufragio eũ eripuerit in tuto nauis religiõis ponens ipse se suffocat in modica aqua diuitiaz quã furtiue rapit de mari. De quo põt dici qỗ dixerũt barbari. Act. xxviij. de paulo cui⁹ manui cũ euasisset de naufragio vipera adheserat. homicida est hõ iste: qñ cũ euaserit de mari vltio diuina non sinit eũ viuere. Tertio stultus est: q̃ cũ ipse sit mortu⁹ mũdo: iuxta illud Col. iij. Mortui estis & vita vestra abscõdita est cũ christo ĩ deo. Timẽs mozi fame fur fit vt suspẽdat̃ in furto: & amittat vitã eternã: & ĩcurrat mortem eternã. In vitispa. legit̃ q̃ cũ quidã diues moriẽs heredẽ ostituisset quẽdã patrũ. Rñdit. Ego ꝓius diu mortu⁹ fui q̃ iste: & quo mortuum me sibi heredẽ instituit: & remisit nũcios nihil retinẽs. Quarto stultus ẽ: q̃ de loco saluatiõis cũ iuda ꝑditore facit sibi locũ ꝑditionis. Job. xvij. Nemo periit nisi solus fili⁹ ꝑditiõis. Quito: q̃ in loco vbi boies scelerati studẽt scelera nõ cõmittẽ sed delere: ipse scelera multa facit. Piere. xj. Quid ẽ q̃ dilect⁹ me⁹ ĩ domo mea facit multa scelera. Serto: q̃ irã dei sibi accumulat quã de⁹ ab eo remouerat. Apoc. vj. Angelus effudit phyalã iracundie dei sup flu. mag. eufraten. q̃ ĩterꝑetat̃ frugifer. Jac. v. Thesaurizast̃ vobis o diuites iraz in nouissimis dieb⁹. glo. nescit miser thesaurẽ ire cũ thesauro pecunie sibi pie cumulari. Septio q̃ ꝓpria negligit dũ aliena colligit. iõ iusto dei iudicio oĩa ꝓpria bona amittit. Aliena sunt tpalia bona. Ambro. Nõ sũt bona bois q̃ secũ ferre nõ põt. Amittit enĩ ꝓpriuz dei qỗ est misereri. curã sui: & seipsuz & bona spũalia parie & eterna. Octauo: q̃ cũ se deo vedit. ius nãe & oĩa q̃ habebat vel hr̃e poterat deo vedit & etiã curaz sui sibi reliq̃t hoc aufert in ꝓprietate. Berñ. vos q̃ vos nobis loco dei sel̃ vedistis. q̃d adhuc vos de nobis iterũ ĩtromittitis. Nono: q̃ de scala celi & porta facit sibi scalã & portã in feri. Scala hoc & porta ẽ religio. Heñ. xxxiiij. Decimo q̃ laqueũ tpalitũ & molã asinariã a q̃b⁹ se explicuerat collo suo apponit: & cũ iuda ꝑditore cui filis ẽ se suspẽdit. Act. ij. viscera ei⁹ effundunt̃ cũ ĩteriora sua ponit in amorẽ pecunie. Eccl̃i. x. Jn terra piecit ĩtima sua ĩ vita sua. ¶ Quarto dissuadet h̃ idẽ pena q̃ multiplr puniunt̃ ꝓprietarij tã in pñti q̃m etiã in futuro. Jn pñti q̃dẽ puniunt̃ & pena dãni & pena. sensus. Pena dãni: q̃ ꝓiuant̃ miltis bonis q̃ possent h̃re si ꝑ priũ nõ haberẽt. Priuant̃ prio ꝓuidẽtia tpali: ex quo enĩ ꝓuidẽt sibi: de⁹ nõ ꝓuidet eis tpalia: & cũ volũt eẽ ꝓuisores sui amittũt ꝓuisionẽ dei vt oñsuz ẽ supra. Itẽ amittũt ꝓpriũ dei qỗ est misereri & ꝑcere. Itẽ amittũt seipsos q̃m̃tũ ad valorẽ: q̃ fm Berñ. & fm q̃ vulgariter dicit̃. Monach⁹ hñs obolũ nõ valet obuluz. j. Lozin. xiij. si charitatẽ nõ habuero nihil suz. Proꝓrietario mõacho plus ẽ nummus q̃ de⁹. Itẽ amittit spũalia bona & meritũ Matḥ. ix. vos q̃ reliq̃stis oĩa & secuti estis me: sedebit̃ sup sedes iudicãtes duodecim trib⁹ isrl̃ &c. hoc merito ꝓiuant̃ ꝓprietarij. Itẽ puniunt̃ pena sensus: puta lapidatõe. Josue. vij. Lapidauit oẽs isrl̃ achoz q̃ tulit de anathemate hierico. sic ꝓprietarij lapidãdi sũt duris icrepatõib⁹ & in futuro iudicio a sanctoꝝ oĩuz maledictiõib⁹. Itẽ a demonib⁹ laceranẽ. In vitispa. cũ q̃dã abrenũciãs seculo aliq̃d ꝓprietat̃ sibi retinuisset ꝓcepit ei. b. Antoni⁹ vt emptis carnib⁹ in ciuitate ei eas in beremo deportaret. Qỗ cũ faceret. tã canes q̃s aues vt eas ab eo raperẽt cũ lacerabãt. Cui veniẽti dixit sanct⁹ sic q̃ abrenũciãs seclo & pecuniã retinuerit lacerabit̃ a demonib⁹. Itẽ punit̃ ꝓprietari⁹ pene obustiõis q̃ maxia est: in quo notat̃ q̃ hec culpa fit maxia. Josue. vij. q̃ hoc scelere depẽdẽtus fuerit oburat̃ ipse igni cũ omni substãtia sua. Itẽ vincunt̃ a dyabolo cito iã victi sunt a mũdo & ꝑstrati in terra. Josue. vij. Nõ poterit stare isrl̃ coz hostib⁹ suis donec deleat̃ q̃ h̃ scelẽ otaminat⁹ ẽ. Vincto⁹. n. & opeditos ducit & tradit demõib⁹ occidẽdos: vincti vo fine retinẽtia vincunt̃ & occidũt. Mlti. n. traduntur dyabolo victi cathenis aureis & argẽteis q̃b⁹ ita adherẽt ꝑ amorẽ: q̃ poti⁹ sustinẽt excõicationẽ q̃ abijciãt ꝓprietatẽ auri & argẽti. vl̃ alteri⁹ rei. Siles sũt dario quẽ vt dicit chronica victũ ab alexãdro addurẽt eũ sui occidẽdũ. victũ cathenis aureis. Jovt dic̃ Greg. Nudi cũ nudo luctari debem⁹. Itẽ q̃nq; a dyabolo suffocant̃ & morte subita moriunt̃. sic ꝑ Act. v. de anania & saphyra. Itẽ in futuro puniunt̃ ꝓprietarij: q̃ regnũ etnũ amittũt. Sic ꝑ ꝑ exẽpluz de saul. qui q̃ contra precepta domini retinuit sibi de prę-

da amalech meliora.i. Reg.xv. seipsum occidens gladio vitā perdidit. & regnū tēporale pariter & eternū.i. Regū.vlti.

De prodigalitate. DIS. XIX.

DEinde ꝯsiderandū ē de ꝓdigalitate. Circa quā ꝯsiderāda sūt duo. Primo vtrū ꝓdigalitas sit peccatū. Scōo vtrū sit grauius peccatuz q̄z auaritia. ¶ Circa ꝑmū sciēdū q̄ ꝓdigalitas & auaritia differūt fm supabūdātiā & defectū diuersimode. Nā in affectiōe diuitiarū auarus supabūdat plus debito eas diligēs. ꝓdigus aūt deficit minus debito ea⁹ solicitudinē gerēs. Circa exteriora vero ad ꝓdigalitatē ptinet excedere q̄dē in dādo. deficere aūt in retinēdo & acq̄rēdo. Ad auaritiā aūt ptinet ecōtrario deficere quidē in dādo. supabūdare aūt i acq̄rēdo & retinēdo. Unde pz q̄ ꝓdigalitas auaritie opponit. Mediū aūt virtutis p vtrūq; hoz.i. p supabūdātiā & defectū corrūpit. ex hoc aūt q̄ vitiosum ē & peccatū. corrūpit bonuz virtutis. Unde pz q̄ ꝓdigalitas ē peccatū. Uñ filius ꝓdigus vituperat de sua prodigalitate Luce.xv. Nec obstat vbū apli.i. Thim. vj. Radix oīum maloz ē cupiditas nō aūt ꝓdigalitas. sed magis ei opponit. Nā illud vbū apli q̄dā exponūt nō de cupiditate actuali. sz ēt de quadā habituali cupiditate q̄ ē ꝯcupiscētia fomitis. ex qua oīa peccata oriunt. Alij vo dicūt q̄ loq̄t de cupiditate actuali generali respectu cuiuscūq; bōi. & sic māifestū ē q̄ ꝓdigalitas ex cupiditate oriť. Prodigus enī aliq̄ bonū tpale cupit ꝯsequi inordinate vl placere alijs vel faltē satisfacere sue volūtati i dādo. Si q̄s recte cōsideret aplūs ibi loq̄t ad lr̄az de cupiditate diuitiaz. nā supza p̄mi ferat. q̄ volūt diuites fieri &c. & sic dicit auaritia esse radix oīuz maloz. nō q̄ oīa mala semp ex auaritia oriant. sz q̄ nullū malū est q̄ō ñ iterdū ex auaritia nascat. vñ & ꝓdigalitas q̄nq; ex auaritia nascitur. sicut cū aliq̄s ꝓdige multa ꝯsumit ītētione captādi fauorē aliquoz a q̄b⁹ diuitias accipit. Itē q̄ apls admonet.ii. Thim.vj. diuitib⁹ huj⁹ seculi vt facile tribuāt & sua cōmunicēt. h̄ ad ꝓdigos nō ptinet. q̄ h̄ monet aplūs q̄ diuites h̄ faciāt bona ītētiōe. sz fm q̄ō oportet. Q̄ō nō faciūt ꝓdigi. q̄ vt plūs dicit in.iiij. Eth. datiōes nō sūt bone. nisi q̄ bona gr̄a. nō q̄ sz q̄ō oportet dāt. sz q̄nq; dāt multa illis q̄ oportet paupes esse. s. histrionib⁹ & adulatoribus bonis āt nihil darēt. Itē ꝓdigus supabūdat in dādo. & deficit in solicitudine diuitiaz. sz hic multo plus faciūt viri pfecti. Magis enī abūdāt in datiōe q̄ dāt vel relinquūt oīa pp deū. Itē magis accipiunt abiciūt oēm solicitudinē diuitiaz q̄ desiderāt iplere illud Math. vj. Nolite soliciti esse in crastinū. & tū ista sūt comēdabilia in chr̄i veris pauperib⁹ & in ꝓdigis reputabant. q̄ superceſſus nō attēdit pn cipaliter fm q̄titatē dati: sz magis inquātū excedit id q̄ō fieri oportet. vnde q̄nq; liberalis maiora dat q̄ ꝓdigus si necessariū sit. Sic ergo dicēdū. q̄ illi q̄ ītētiōe sequēdi chr̄m oīa sua dāt. & ab aīo suo oēm tpaliuz solicitudinē remouēt nō sūt ꝓdigi. sz pfecte liberales. ¶ Circa scōm. s. vtz ꝓdigalitas sit grauius peccatū. q̄z auaritia. vel ecōuerso: dicēdū q̄ ꝓdigalitas fm se ꝯsiderata minus peccatū ē q̄z auaritia. & hoc triplici ratione. Primo quidē. q̄ auaritia magis differt a virtute opposita. Magis enī ad liberalem ptinet dare in quo superabundat ꝓdigus. q̄z accipere vel tenere in quo superabundat auarus. Secūdo q̄ ꝓdigus est multū vtilis quibus dat. auarus autē nulli. sed nec sibiipsi vt dicitur i.iiij. Eth. Tertio q̄ prodigalitas est facile sanabilis. & p hoc q̄ declinat ad etatē senectutis q̄ est contrariū ꝓdigalitati. & p hoc q̄ puenit ad egestatē defacili dū multū inutiliter ꝯsumit. & sic pauper factus nō pōt in dādo supabūdare. & etiā q̄ defacili ꝓducit ad virtutē ꝓpter similitudinē quā hz ad ipsam. sz auarus nō defacili sanat ratione supza dicta. Differētia aūt auari & prodigi non attenditur p̄incipaliter in hoc quod est peccare in seipsum vel in aliū. nā prodigus peccat in seipsum dum bona sua ꝯsumit vnde viuere debet. peccat etiā in alterꝫ consumendo bona quibus alijs deberet prouidere. & p̄cipue. hoc apparet in clericis qui sunt dispensatores bonoū ecclesie que sunt paupez quos defraudant prodige expēdēdo. Similiter & auarus peccat in alios inquantū deficit in dationibus. peccat in seipsum inquantū deficit in sumptibus. vnde dicit Eccēs.vj. Uir cui deus dedit diuitias nec tribuit potestatē vt comedat ex eis. sed tamē in hoc superabundat prodigus. q̄z sic sibi & quibusdā alijs nocet q̄ō tamen aliquibus ꝓdest. Auarus autē nec sibi nec alijs ꝓdest. quia nō audet vti etiam ad suam vtilitatē bonis suis. Item cum de vitijs loquimur cōmuniter iudicamus de ipsis fm propzias rationes eoū. sicut circa prodigalitatē attendimus q̄ superflue cōsumit diuitias. circa auaritiā vero. quia supflue eas retinet. Q̄ autē aliquis propter intēperātiā supflue consumat. hoc iā nōīat simul multa peccata. Unde tales ꝓdigi sī peiozes. vt dicit in.iiij. Eth. Q̄ō autē illiberalis siue auarus

abstineat ab accipiendis alienis: & si in se laudabile videatur. tamē ex causa propter quam vituperabile est dum id nonvult ab alijs accipere ne cogatur alijs dare.

Libri Tertij. Pars Octaua. Incipit.

De Iula. DIS. I.

DEinde cōsiderādū de sexto capitalivitō. s. gula. Circa q̄ō ꝯsiderāda sunt septē. Primo vtrū gula sit pctū mortale. Scōo de specieb⁹ eius. Tertio de filiab⁹ eius. Quarto de bis q̄ hoc vitiū ꝯsuēuit esse vitādū. Quinto spāliter de ebrietate. Sexto de frequētatiōe tabernarū. Septio de ludis honestis vel ihonestis. ¶ Circa primū. s. sciēdū q̄ gula dicit cē inordinat⁹ appetit⁹ cibi & pot⁹. Appetit⁹ aūt dicit ioordinat⁹ ex eo q̄ recedit ab ordine rōnis. in quo ꝯsistit bonū cuiusliber vtutis moralis: ex hoc aūt dicit aliq̄d esse pctū q̄ō ꝓtrariat vtuti. Uñ manifestū est gula esse pctū. Est āt sciendū q̄ō duplex ē appetitus cibi vel potus. Unus q̄dē nālis qui ptinet ad vires vegetabiles: in quib⁹ nō pōt esse vt & vitiū: q̄ nō possunt subici rōi: & vis appetitiua diuidit ꝓtra retentiuā digestiuā: & expulsiuā: & ad talez appetitū ptinet esuries & sitis. Alius ē appetit⁹. s. sensitiu⁹ in cuius cōcupia vitiū gule ꝯsistit: nec ꝯsistit hoc vitiū in substātia vel nā cibi vel pot⁹: q̄ sicut dicit saluator Math. xv. Nō q̄ō intrat in os h̄ coinq̄nat hoīez spūaliter: sed inordinata ciboz ꝯcupia nō regulata rōne coinquinat hoīez. Et ideo si aliquis excedat in quātitate cibi nō ꝓpter cibi ꝯcupiam: sed estimās illud sibi necessariū esse: nō ꝑtinet hoc ad gulā: sed ad aliquā iperitiā. Sed q̄ aliquis excedat sciēter mensurā in edēdo ꝓpter ꝯcupiaz cibi delectabilis hoc ptinet ad vitiū gule. Sic igit patet q̄ gula est pctū. & qualiter ē pctū. Ulteri⁹ ad videndū vtruz & quō sit pctū mortale vel veniale. Sciendū q̄ cū gule vitiū ꝓprie ꝯsistat in cōcupia inordinata: vt dictū est. ordo rōnis ꝯcupiscentiā ordinātis dupliciter tolli pōt. Uno mō q̄tū ad ea que sunt ad finē. put. s. nō sunt ꝺmēsurata vt sint ꝓporcionata fini. Alio mō q̄tū ad ipsum finē. put. s. ꝯcupia hominē auertit a fine vltimo debito. Si ergo inordinatio cōcupie accipiat in gula fz auersionē a fine vltimo. Sic gula erit pctū mortale. Q̄ō quidē contingit quādo delectatiōi inheret hō tantū q̄ ꝓpter eā deū cōtēnit. patus. s. ꝯtra precepta dei agere: vt delectatiōes hmōi assequat. Si vero in vitio gule intelligat inordinatio ꝯcupie tū fm ea q̄ sunt ad finē: vtpote q̄ nimis ꝯcupiscit delectatiōes ciboū: nō tū ita q̄ ꝓpē hoc aliq̄d faceret ꝯtra legē dei: est pctū veniale. ¶ Circa scōz. s. de specieb⁹ gule: sciēdū q̄ sicut dicit Greg. xxxj. mor. q̄nq; modis nos gule vitiū tētat. Aliq̄n indigētie tpa ꝓuenit. Aliq̄n lautos cibos q̄rit. Aliq̄n q̄ sūmēda sunt accuratius ꝓparari appetit. Aliq̄n in ipsa q̄ātitate sumēdi mēsurā excedit. Aliq̄n in ipso estu īmēsi desiderij aliq̄s peccat. Iula enī importat inordinatā cōcupiam edēdi. Inesu aūt duo ꝯsideranť. s. ipse cibus q̄ comedit: & ei⁹ comestio. Pōt ergo inordinatio ꝯcupie attēdi dupliciter. Uno quidē mō q̄tū ad ipsum cibū qui sumit: & sic q̄tū ad substātiā vel speciē cibi querit aliq̄s cibos lautos. s. ꝑciosos: q̄tū ad qualitatē q̄rit cibos nimis accurate ꝓparatos: q̄ō est studiose. Q̄tū aūt ad quantitatē excedit in nimis edēdo. Alio mō dicit inordinatio ꝯcupiscētie q̄tū ad ipsam sumptionē cibi: vel q̄ ꝓuenit tpus debitū in edēdo: q̄ō ei ꝓpere: vel q̄ nō seruat modū debitū in edēdo: q̄ō é ardēter. Isidor⁹ apprehēdit ꝓmū & secūdū sub vno dicens: q̄ gulosus excedit i cibo fm q̄d. quātū. quō & q̄n. ¶ Circa tertiū. s. de filiabus gule sciendū q̄ Greg. xxxi. mor. assignat quinq; filias gule q̄ sūt. iepta leticia. scurrilitas: īmūdicia. stultiloquiū: hebetudo mētis circa ītelligētiā Quarū numer⁹ & rō declarat sic. Iula sicut dictū est ꝓprie cōsistit circa īmoderatā delectationē q̄ est in cibis & potib⁹. Et iō alia vitia inter filias gule computant que ex īmoderata delectatione cibi & potus cōsequunt. Que q̄dē possunt accipi ex pte aīe vel ex pte corporis. Ex parte aūt aīe q̄dripliciter. Primo q̄dē q̄tum ad rōnem cuius acies habetat ex immoderantia cibi & potus: & q̄tuz ad hoc ponit filia gule hebetudo sensus circa intelligentiam. ꝓpter fumositates ciboū perturbantes caput. sicut ecōtrario abstinētia confert ad sapie perceptionez. fm illud Eccēs.ij. Cogitaui in corde meo abstrahere a vino carnem meā vt animū meuz transferrē ad sapientiam. Scōo q̄tum ad appetitum qui multipliciter deordinat per immoderantiam cibi & potus quasi sopito gubernaculo rationis: & q̄tuz ad hoc ponit inepta leticia: q̄ omnes alie inordinate passiones ad

leticiã ꝛ triſticiã ordinanꝫ. vt dicit in .ii. Eth. Et hoc eſt qđ dicitur. iij. Eſdre. iij. q vinũ oẽz mẽtẽ ꝺuertit ĩ ſecuritatẽ ꝛ iocũditatẽ. Tertio q̃tũ ad inordinatũ vbũ. ꝛ ſic ponit multiloquiũ qz ſic Greg. dicit in paſtorali. niſi gule ꝺeditos ĩmoderate loquacitas raperet. ꝺicunes ille q̃ epulabat quotidie ſplẽdide in lingua grauius nõ arderet Quarto q̃tũ ad inordinatũ actũ ꝛ ſic ponit ſcurrilitas. i. iocũditas q̃dã p̃uenẽs ex ꝺefectu rõnis. q̃ ſicut nõ põt cohibere verba. ita nõ põt cohibere exteriores actꝰ. vnde Eph. v. ſup illũ. aut ſtultiloquiũ aut ſcurrilitas. ꝺicit glo. q ꝛ a ſtultis curialitas ꝺicit iocunditas q̃ ri ſuꝫ mouere ſolet. Q: nis poſſit vtrũq; referri ad vba in qb⁹ ꝺctingit peccare. vel rõne ſupfluitatis qõ ptinet ad multiloquiũ. vel rõne in honeſtatis qõ ptinet ad ſcurrilitatẽ. Ex pte aũt corꝑis ponit ĩmundicia. q̃ põt attẽdi ſiue fm inordinatã emiſſionẽ quarũcũq; ſupfluitatũ. vel ſpãliter q̃tũ ad emiſſionẽ ſeminis. vnde ſup illud Eph. v. fornicatiões autẽ ꝛ oĩs ĩmũdicia ꝛc. ꝺicit glo. i. incõtinẽtia ptinens ad libidinẽ quocũq; mõ.¶ Circa quartũ ſciẽdũ q multa mouere debẽt ad gule vitiũ deteſtãdũ. videlz nature ꝺditio. Inſtructio ſcripturaꝝ. Exemploꝝ iſpectio. Incurſio iacturaꝝ.¶ Primo q̃dẽ mouere nos ꝺz nature ꝺditio. qz fm pho⁹ ꝛ medicos. nã paucis ꝛ mu nimis ẽ ꝺtẽta. Unde tẽperãtia amica ẽ nature. ꝛ p eã ſaluat. ꝛ bõa nature ꝺſiſtẽtia ꝺſeruat. ſupfluitas autẽ inimica p quã grauat. In ſignũ huius nã paruũ os homini ꝺedit. nã iter aĩalia magne corꝑ lẽtie bõ min⁹os ꝺz fz corꝑis ſui quãtatẽz. Itẽ nã cetera aĩalia ꝺeiecit ad paſtũ boẽz erexit ad ſydera vt erigat ad ſupnas ꝺelectatões ꝛ delicias appetẽdas. nõ ad inferiores querẽdas.¶ Scõ mouere ꝺz iſtructio ſcripturaruꝫ. ſapĩa nãq; ꝺocet ſobrietatẽ. Sic oꝝ Sap. viii. Et Ro. xiij. ꝺicit aplus. nõ in cõueſſationib⁹ ꝛ ebrietatib⁹ ꝛc. Itẽ ad Thim. ii. ſobrie ꝛ iuſte ꝛ pie viuamus ĩ hoc ſeculo: ii. Tim. iiii. Sobrius eſto. j. Theſ. v. nos q̃ ꝺei ſumus ſobrij ſum⁹. i. Thim. iiij. mulieres ſilr ꝺocet pudicas eſſe. ſobrias. fideles in oĩb⁹ ad Thim. ii. ſenes vt ſobrij ſint. Et ifra. adoleſcẽtulas vt viros ſuos amẽt pu dẽtes. ſobrias. caſtas. Ibidẽ. Iuuenes ſimilĩ hortare vt ſobrij ſint Itẽ. i. pe. v. Sobrij eſtote. ꝛ vigil. ꝛc. In figurã bui⁹ cũ peccaſſz adã p gulã. eiecit eũ ꝺns ꝺe p̃adiſo voluptatis ꝺocẽt eũ ꝺictã quã tene ret in hoc exilio. ꝺicens ei. Heñ. iij. Comedes herbas terre. ĩ ſudore vultus tui veſceris pane tuo. In quo figuraliĩ ꝺeſignat q nõ delicias ſz vite neceſſarijs vtẽdũ ẽ ad vtite ſuſtẽtatiõnẽ nõ ad gule dele ctatiõnẽ. Rurſus ne redire poſſet hõ ad eſum voluptatis oppoſuit ꝺeus cherubin. ꝛ flãmeũ gladiũ. in quo figuraliĩ oſtẽdit ꝺeus gulã eſſe cauẽdã ne mortẽ ignis ifernalis incurramus. Itẽ pauit ꝺns he lyã p angelũ panẽ ſubcinneritiũ. ꝛ vas aque propinãs. iii. Reg. xvij Itẽ p mulierẽ viduã ſarepta nã pane ſolũ ꝛ aqua. Itẽ filios iſrael in ꝺeſerto. qñ vo ꝺelicias petierũt iratus ẽ ꝺns furore ĩ populũ ꝛc. Adhuc eſce eoꝝ erãt in oꝛe ipſoꝝ. ꝛ ira ꝺei aſcẽdit ſup eos ꝛc. Item qñ ꝺns ihesus q̃nq; milia hoĩum ſatiauit ꝺe q̃nq; panib⁹ ꝺeodeace ĩs ꝛ duobus piſcib⁹. eque facile fuiſſet ei parare illis oẽs mũdi deli cias ſicut illos panes ꝺeodeaceos multiplicare. Item de vino nõ au ꝺio ibi fieri mentionẽ. Sed quia in hoc exilio non ꝺecet nos vti de licijs. ſed cibis ꝺuris ꝛ aſperis. Ideo ꝺns tale cõuiuiũ p̃eparauit. Non ſolũ ſcriptura ſacra ꝺocet gule vitiũ cauere. verũetiã ꝺocumẽ ta ſanctoꝝ ꝛ philiſophoꝝ. Require ſupra Tẽperantia. Itẽ abſtinẽ tia.¶ Tertio vitiũ gule cauere ꝺocet exemplorum inſpectio. primo exemplus chriſti. qz ſicut ꝺicit Bernñ. nõ ꝺecet delicatũ eſſe mẽbruz ſub ſpinato capite. Hiero. Delectatus es miles chariſſime Si vis ꝺelectari in mũdo ꝛ regnare cuz chriſto. chriſtus enim ꝺimiſit celeſtes ꝺiuitias ꝓpter te. ꝛ venit ad p̃ſentes miſerias quas ꝓo te ſuſ cepit. vt tu hoc ad memoriã reducas. ꝛ in eo hoc exemplus accipi as. Treñ. iij. Recoꝛdare paupertatis tranſ. mee. ab. ꝛ felle. Itẽ exem plũ patriarcharũ ꝛ prophetarũ. ꝛ p̃ecipue exemplus Johannis ba ptiſte. qui ſanctiſſimus ꝛ innocẽtiſſimus tanta abſtinentia corꝑus ſuũ macerabat. vt cib⁹ eius eſſet locuſte ꝛ mel ſilueſtre. vinũ ꝛ ſycerã nõ bibẽs. Itẽ exẽpla apoſtoloꝝ ꝛ ſanctoꝝ de quib⁹ ꝺicit Heb. xi. Egentes anguſtiati. afflicti. ꝛ. ij. Cozin. xi. In fame ꝛ ſiti. ꝛ fri. ꝛc. Exemplus beati Nicolai q̃ ab vbere ꝛ lacte matris ſe temperabat. ab ea ſexta ꝛ quarta feria abſtinens. Exemplũ ſanctoruz patrum ꝛ anachoritarũ. de quoꝝ ſobrietate ꝛ abſtinentia multa leguntur in vitiſpa. exẽpla. De quibus. Infra multa ponemus ꝺe ieiunio ꝛ effe ctu eius.¶ Itẽ gule vitiũ ꝺocent eſſe vitandũ exempla infirmoꝝ. qui cũ ꝓpter gulã infirmitates incurrerint abſtinent tam arte ꝓo recuperãda corꝑis ſanitate ꝛ vite ꝺuratione ꝛ ꝓ morte euitanda Quãto ergo nos fortius ꝺebemus abſtinere vt curemur ab infirmi tatibus animaꝝ. ꝛ euitemus earũ mortez. ꝛ eternaz ꝺamnationem. Exempla naturalia vt ſerpentis. cerui. ꝛ accipitris. ꝛ aquile. que ani malia ieiunãt vt renouent. Itẽ vitiũ gule ꝺiſſuadent exempla ſcho larũ qui poſſint ſibi acquirere ſapĩam abſtinent a delicijs ꝛ cibis lautioꝛib⁹: maxime in p̃ãdijs. ſciẽtes q in pergameno pingui ꝛ hu mido nõ foꝛmatur vel impꝛimit bene littera: qz ꝺiffundit: nec reti net ꝺebitã impreſſurã: ſed in ſicco ꝛ tenui bene impꝛimit ꝛ retinet. Sic homo ĩbutus delicijs nõ bene retinet ſapĩaz. que vt ꝺicit Job. xxviii. nõ inuenit in terra ſuauiter viuentiũ. Dan. i. Tres pueri qui fuerũt pre ceteris abſtinẽtioꝛes. inuenti ſunt ſapiẽtioꝛes alijs. Itez cũ ſocrates vt legit in Prouer. phoꝝ hoſpitibus ſuis tenuẽ paraſ ſet cenã: ꝛ quidã amicus ſuus eũ ſup hoc redargueret. ait. Si ſapiẽ tes ſunt: talis cena ꝺocet ſapĩam. Si boni ſunt equaminiter ferent. Si mali: nõ eſt curãdũ. Si inſipiẽtes. hoc ſit eis ꝺocumẽtuz. Si res tua tibi nõ ſufficit tu parcẽdo rei fac vt ſufficiat ei.¶ Exẽpla diſſua dẽt gulã. ſ. vt alios exẽplo veſtro ad abſtinentiã ꝓuocemus. Sicut legit feciſſe Dauid. ij. Reg. xviij. Cũ ꝺauid pugnaret ctra phyliſtẽ os: ꝛ ſitiens ꝺeſideraret ꝛ peteret potũ ꝺe aqua cyſterne q̃ erat in be thleez. vbi erat ſtatio phyliſtinoꝝ. ꝛ fuiſſet ei ꝺe ea potus ꝺelat⁹. no luit eã bibere: ſz libauit eã ꝺño: ꝛ hic vt alijs eſſet in exẽplũ vt abſti neret in ſiti. Sic'e legit feciſſe Theodoſius impator in p̃incipio hi ſtorie tryptite: qui cũ eſſet in quadã expeditione in qua nõ inuenie bat eius exercitus ad potãdũ ſiti laborãs: quidã ꝺidẽs ꝺictũ Theo doſiuz eſtuantẽ: ꝛ ſiti mirabiliter laboꝛantẽ. ꝓtulit ei potũ limpidiſ ſimũ. cõfectũ aromatib⁹ aqua frigida ſupfuſa: qui intuẽs ꝺictũ po tũ vincẽs animũ noluit recipe: ſed ait offerenti q offerret euz alteri vellet: ꝛ hec fecit ne coꝛda intuẽtiũ emolliꝛent vt aĩarent ad tolerã tiã ſitis. Simile vel legit ibidẽ fecit alexander cũ eſſet in loco arido ꝛ ſitiret mirabiliter: quidã querẽs inuenit modicã aquã ꝛ ei obtu lit: qui vidẽs exercitũ ſiti laboꝛantẽ noluit bibere: ſz ſup coꝛp⁹ ſuũ ef fudit eã vt eos ad ſitis tolerantiã aĩaret exẽplo ſuo.¶ Quarto mo uere ꝺebet ad hoc incurſio iacturaꝝ: multa nãq; ꝺãna p̃ouenĩut ꝛ oꝛiunt ex gula.¶ Ipſa quippe cenſuz annihilat: ꝛ obruit ſanitatez. ſenſuz obnubilat. ꝺeſtruit honeſtatẽ. amittit ꝺelicias meliores. im mittit anguſtias ꝛ ꝺolores: iducit vile ſeruitiũ: ꝓducit ad graue ſup pliciũ. Primo cauẽdũ eſt gule vitiũ: qz cẽſuz annihilat: cõſumit. n. bona tpalia: ꝛ ꝺeſtruit ſpũalia. Multi nãq; ꝓpter ingluuiẽ ſuã fre quẽter ꝺeueniũt ad maximã egeſtatẽ. Prouer. xxi. q ꝺiligit epulas in egeſtate erit. q̃ amat vinũ ꝛ pinguia: nõ ꝺitabit. Prouer. xxiij. va cãtes potib⁹ ꝛ vãtes ſymbola cõſument. Eccs. vi. Oĩs laboꝛ boĩs ĩ oꝛe eius nõ iplebit bonis qz multi ſunt q̃ q̃cq̃ laboꝛãt ponũt in os ſuũ comedẽdo: ꝛ remanẽt in coꝛpe nudi ꝛ aĩa. Eſt ignis conſumẽs ſpũalia: ſuccẽdẽdo aĩaz mal' ꝺeſiderijs.¶ In vitiſpa. ij. ꝺixit abbas poemon. niſi nabuzardã p̃nceps coquoꝝ veniſſet in hieruſalẽ: tẽplũ ꝺei nõ arſiſſet igne: ꝛ ẽ niſi ꝺeſideriũ caſtrimagie in aĩa venit: coꝛ ꝛ ſenſus boĩs nõ ſuccẽdit ipugnatiõe ꝺyaboli. Ideo caſtrimagia ꝺi cit quaſi caſtitatẽ mergẽs: vel qz oĩa in caſtris vẽtris mergunt ſpa lia ꝛ ſpũalia. Eſt enĩ ꝺiluuiũ abſoꝛbẽs oĩa. Quidã apparuit q̃dã cũ magno laboꝛe edificãs turrim ſup riuũ puulũ: ꝛ in ꝺũca ꝺie cũ q̃eſ ceret a laboꝛe mũdabat ꝺiluuiũ: ꝛ q̃cq̃ p totã ſeptimanã ille ꝺgeſ ſerat: totũ rapiebat. Sic ẽ ꝺe guloſis laboꝛãtib⁹: qz q̃cq̃ laboꝛãdo cõgregãt p totã ſeptimanã in ꝺũica ꝺie ꝺſumit ꝺiluuiũ gule. marꝛ me in tabernis. Aliq̃ guloſus totũ exp̃ẽdit p̃ſimoniũ: exhẽdãs filiꝰ os ꝛ vxoꝛẽ ꝛ cũ ad egeſtatẽ ꝺeuenerit: furaꝛ vel rapit. ſic faciũt vſu rarij vel raptoꝛes. Prouer. xxx. generatio q̃ p ꝺẽtib⁹ gladios ꝺz vt cõedat iopes ꝺe terra: ꝛ paupes ex hoĩb⁹. Aliq̃ ſ ſi nõ eos ſpoliãt. ſubtrahũt paupib⁹ ea q̃ eis ꝺe iure nãe ꝺebẽt. Aliq̃ vn guloſus ex pẽdit in ſupfluitate vñ ꝺecẽ vl plures paupes refici poſſent. Bernñ. Noli putare gratuitũ qõ exp̃ẽdis p chriſto in paupes: velis nolis ꝺe bitoꝛes. Scõm alios ſcãdalizãt eos q̃ vidẽtes ꝺiuitũ ꝛ eploꝛ de licias ꝛ ſupflua nõ hũt neceſſaria ꝛ triſtant. Seneca. vicinus ꝺiues cupiditatẽ irritat ꝺuictoꝛi. Ad Ro. xiiij. Si pp cibũ tuũ frater tu⁹ cõ triſtet. iã nõ fm charitatẽ ambulas: noli cibo tuo illũ pdere p quo chriſt⁹ moꝛtu⁹ ẽ. Silis ẽ guloſus eſau q̃ ꝓp̃ modicã ꝺelectationẽ lẽticule vẽꝺidit ius p̃mogeniture ſic legit Heñ. xxv. Abijt gupen ꝺẽs q ꝓmogenita vendidiſſet.¶ Scõ gula obruit ſanitatẽ. Senñ. Impone ꝺcupie tue frenũ: oĩa q̃ ſunt blãdimẽta reiice ede cũ erudi tiõe: bibe citra ebrietatẽ: nec p̃ntib⁹ ꝺelicijs ihẽbis: nec ꝺeſiderabis abſentes: victꝰ cibi ex facili fit: palatũ tuũ fames: excitet nõ ſapoꝛes ꝓo fames oſtat: magno faſtidiũ: nõ ĩ reb⁹ vitiũ ẽ: ſz in aĩo: nihil eq̃ ſanitatẽ ipedit q̃s remedioꝝ crebra mutatio: faſtidietis ſtomachi ẽ mlta ꝺeguſtare: q̃ vbi nimia ſũt inq̃nãt: ꝛ nõ alunt. Eccl. xxxvij. In mltis eſcis erit ifirmitas: ꝛ auiditas appꝛopinq̃bit vſq; ad colerã. p pter crapulã mlti pierũt. Eccl. xxxj. Ecõtra vita in ſobrietate ꝛc. Se neca. Quis hoſtis in quẽq̃z ſic ꝺtẽlioſus fuit q̃tũ in quoſdã volu ptates ſue: q̃ nõ ſolũ eos excecãt coꝛpalr: ſz faciũt eos mutos paliti cos: ꝛ ẽctos: ꝛ ꝺiuerſis ifirmitatib⁹ coꝛpaliter ꝛ ſpũaliter obligatos

Similis est gula squinantie que p gule inflationē cito ⁊ subito homine suffocat. Sobrietas ecōtra vitā ꝓlōgat. Eccī. xxxvij. Qui abstinēs ē adi ciet vitaz. Seneca. Pōt nra ꝓuidētia huic corpusculo lōgiorē ꝓlōgare moꝛā si voluptates quaꝛ maioꝛ pars pit poterim⁹ regere ⁊ coercere. Silis ē cuidā ifirmitati q̄ dicit bolismus. i. appetitus caninus, puer. xiij. vēter ipioꝛ ꝛsatiabilis. piculosa ē h̄ ifirmitas. cui medicamētū vertit in nocumētū ⁊ augmētū. Greg. in moꝛ. Quot solatia q̄si ad viuēdi vsuz q̄rimus. q̄si tot nre ifirmitatis medicamētis obuiamus. qz bociꝫ medicamētū i vulnus vertit. qz ex q̄sito remedio paulo diutius iberētes ex eo grauius deficim⁹ q̄d p uide ad refectionē paramus. Hec ifirmitas q̄n venit vsqz ad senectutē in senibus. magis crescit quo vita plus decrescit. In hiſtoria trāsmarina scribūt bzagmāni alexādro. Mensas nras delicijs nō iplemus. ⁊ ideo nobis nec nocēt nec ifirmitates generāt. apud nos enī illicita ē vētris extēsio. pinde sum⁹ sine aliqua egritudine. ⁊ diu viuim⁹. ⁊ q̄diu viuim⁹ sani sum⁹. Dedicias nullas facim⁹ qz nāz nr̄az nullis supfluitatib⁹ grauam⁹. Jtē dādam⁹ magister bzagmā noꝛ ad alexādrū dicēs. tātis ⁊ tā incōueniētib⁹ reb⁹ tāq̄ cōtrarijs vestrū, cozp⁹ repletis. qō cū ipis ꝓpugnantib⁹ cozrūpit. ⁊ post arte medicoꝛ cozpa vra euacuatis. ⁊ turpitudinē maximā atqz egritudinē p h̄ vobis acq̄rētes. ipaz quoqz euertere tali curatiōe cupitis habētes vozacitat⁹ suppliciū nō salutē. Jn decret⁹ de cōse. di. v. Joh. crīs. Nihil sic pōderosuz ē sicut cib⁹ bene digestus aut decoct⁹. nihil sic salutis aut sensuū acumē opaī. nihil sic egritudinē fugat sīc moderata refectio. Sufficiētia nutrimēti sospitatē ꝓcreat simul ⁊ voluptatē. exuberātia vo ꝓmozbū facit. ⁊ molestias ꝑgerit ⁊ egritudines generat ⁊ facit. fames vo paucis diēb⁹ liberat hoiez ab hac penali vita. excessus cibi subito occidit. vl' diuturna egritudine afficit ⁊ occidit. Piero. Libos regios sequūt mozbi regij vt lupus ⁊ gutta q̄ nō libēter reꝺescūt i hoib⁹ pcis ⁊ laboziosis. Fabulose ponit exē plū de gutta ⁊ publice. obzuit igit sanitatē. ⁊ varias ifirmitates generat. frequēter etiā iducit moztē. mozbo subito crudeli ⁊ ipzouiso Job. xx. Cū satiat⁹ fuerit estuabit ⁊ artabit. Dis doloꝛ irruet sup eū. ps. Adhuc esce coꝛ erāt i oze ipoꝛ. ⁊ ira dei irruit sup eos. Job. ij. Dū filij iob comederēt ⁊ biberēt i domo fratris sui ꝓmogeniti vētus vehemēs irruit a regiōe deserti ⁊ oppressit oēs. Nota q⁹ demones ipinguāt gulosos sīc pozci ipinguāt i pascuis glādiū q̄s auide sumūt. nec eū q̄ excutit ⁊ dat eis reꝑiciūt. ⁊ dū attēdūt glādib⁹ comedendis. lanista pcutit eos securi. ⁊ subito occidit incautos. Silr dyabolus hoiez sīc bouē lanista. Faciūt demōes de gulosis. sīc faciebāt arelatēses tpe gētilitatis. vt dicit magister gerualius li. ij. de mirabilib⁹ terraꝛ. Di uuenes tres emebāt quos p totū annū delicioſe pascebāt ⁊ in fine āni eos ipinguatos occidebāt. ⁊ sup arā lata crectā sup colūnas altas singulis āris eos demōib⁹ imolabant. Jō arelatū dicebaī q̄si ara lata. Sāguine aūt illoꝛ iuuenū inocēter occisoꝛ se oꝛpgebāt q̄si p eā purgarēt. Quos arguit sanct⁹ crosini⁹ ꝓdicās eis fidē. ⁊ q⁹ purgādi erāt p sanguinē chr̄i inocēt⁹. Silr dyabolus gulosos postq̄ diu pauit ⁊ ipinguauit male occidit. Piero. cuidā diuiti pingui ait. Impinguat⁹ es ad victimā. ⁊ q̄si bos p ame na pascua duceris ad occisiōez. Jtē ad h̄ facit qō legit dyal. xl. ca. de monacho. q̄ cū crederet ieiunare comedebat occulte. q̄ ifirmitate ad extrema pduct⁹ dixit h̄ fratrib⁹ q⁹ ꝺiaconi ꝺat⁹ erat ad deuo rādū pp dictā cām q̄ iā cauda sua cū ligauerat. ⁊ eius spūz absorbebat os suū tenēs in oze eius. ⁊ cū h̄ dixisset. defunct⁹ ē. Tertio gula sensū obnubilat. Job. xxviij. nō iueniť sapia i terra suauit⁹ viuentiū. Dañ. j. Tres pueri qz p ceteris fuerūt sobrij iueniūt sapiētiores ceteris. cibis nutriti regijs. Seneca copia ciboꝛuz subtilitas ipedit. Piero. pinguis vēter nō generat tenuē. i. subtilē sensuz. Et tulius. Mēte recta vti nō pōt multo cibo ⁊ potu repleti. Un p ígluuiē nō auertit nec ꝓuidet picula. Un amon ꝓmogenit⁹ regi ꝺauid occisus ē i, ꝓuinio. ij. reg. xiij. Per gulā vicit cyr⁹ rex ꝑsaꝛ scithas ⁊ exercitū thamaris regine. Hz q⁹ legit in ozosio li. iij. q̄ misit filiū suū cū tertia pte gēt⁹ sue. Nō audiēs cyrus fecit apponi mēsas ⁊ vinū iuxta fluuiū cū maxio apparatu ciboꝛū ⁊ fugā sil'auit q̄si territ⁹. barbari aūt mēsas patas inuenientes sederūt comedētes ⁊ bibētes ⁊ cū repleti essent cibi ⁊ iebriati. cyrus rediēs defacili supauit eos. ⁊ occidit oēs. iiij. reg. xx. Sic benadab temulent⁹ cibis. ⁊ vino repletus cū viginti ꝺuob⁹ regib⁹ q̄ erāt cū eo victus ē p pedites ꝓncipū ꝓuinciaꝛ. Sic etiā extremis tēpoꝛibus vacātes cōmessationibus. ⁊ potationibus nō aduertēt, moztē sibi subito imminentē nec vēturū iudiciuz. sicut nec homines diluuiū subito super eos irruens aduerterunt. Luce. xvij. sicut in diebus Noe edebant ⁊ bibebāt ⁊c. venit diluuiū ⁊ perdidit oēs. Similiter sicut factū est in dieb⁹ Loth. edebāt ⁊ bibebāt ⁊c. Sequit pluit ignem ⁊ sulphur de celo. ⁊ pdidit oēs ⁊c. Jn tantum gula sensuz obnubilat q⁹ reddit hominē bzutalē. vt nihil spūa lem nihil ad salutē ptinēs. nihil q̄ sit rōnis intelligat aut cogiter. sīc nec bzutū. Sicut de q̄busdā dicit. ij. pe. ij. Di velut irratiōabilia pecora in captionē ⁊ pniciē in coꝛruptiōe sua pibunt. Et post. Delicijs affluētes in uiuijs suis: ⁊ magis etiā sūt irrationabiles bzut. q̄ nō incidūt in laqueos ⁊ pedicas q̄s vident. Piero. bzuta aīalia ⁊ vage aues in easdē pedicas ⁊ laq̄os ⁊ retia nō icidūt. Seneca. Limitata est nā a bzutis aīalibus. hōo cū liberū arbitriū habeat a nā euagatur. Q̄ō enī ꝓpria facim⁹ auctoꝛitate ad nature referim⁹ necessitatē Jdē. Quosdā ventri obediētes loco aīaliū numerem⁹. nō hominū. Jdē. Qui post carnē ambulant in desiderijs pzoni. quasi irrationabilia iumēta reputant. ¶ Quarto gula destruit honestatē. s. cōuer satiōis ⁊ moꝛ. Treū. j. Egressa est a filia syon oīs decoꝛ eius. facit enī hoiez ꝓnū ad multa mala q̄ generat in gulosis. sicut sup illud. pō. q̄ peussit egyptū ⁊c. dicit glo. Luxuria ⁊ supbia ⁊ ꝺcupia sūt ea q̄ venter generat. Doc nō facit nisi p gulā. Piero. Duo sunt vitia ex oībus q̄ maxīe decipiūt hoiez in suis voluptatib⁹. gula. s. ⁊ libido. q̄ ꝺeponere eo est difficilius quo eis vti dulcius. ¶ Pzio gula generat luxuriā qz venter sit? ē supza genitalia quasi oñiū babēs i eis. superfluitas illi⁹ vt humoꝛ coꝛrupt⁹ cito trāsit ad genitalia. Dieao. Uēter mero ⁊ cibis estuās cito despumat i libidinē. Piere. v. Saturaui eos ⁊ mechati sunt ⁊c. Jtē auariciaz generat. Piero. Delicie ⁊ epularū varietas auaritie fomēta sunt. tolle epularū ⁊ lidiōis luxuriā. nemo q̄rit diuitias nisi quarū vsus in vētre ⁊ sub vētre sunt. Jtē generat īmisericoꝛdiā. Luce. xvj. pz h̄ de diuite epulone. Amos vj. Bibētes vinū in phyal'. ⁊ optimo vnguēto delibati. nihil ꝓpatie bant sup otritionē ioseph. Jtē generat loquacitatē. sicut ait Greg. abūdare in uiuijs loquacitas solet: vcz de deo ⁊ sctis blasphemādo: vel de ꝓximis detrahēdo. Pzouer. xiij. noli eē in uiuijs eoꝛ q̄ carnes adveſcēdū ꝺferunt. Nō faciūt aliq̄ñ qui in uiuijs suis blasphemant: vel bonis detrabūt. Aliq̄ñ in uiuijs suis abstinēt a carnib⁹ aīaliū: ⁊ deuoꝛāt carnes ēpoꝛ ⁊ sacerdotū. ⁊ alioꝛ. Cōtra quos b. Aug. in mēsa sua fecerat scribi hos vsus. Si quis amat dictis absentū rodē vitā. Dāc mensaz indignā nouerit esse sibi. Jtē generat ineptā leticiā. i. iocos, cātus. lasciuias. dissolutōes q̄bus effundunt hoies sicut vituli sup herbā Piere. xxxj. vsqz quo delicijs dissolueris filia vaga. Greg. Cū coꝛpus i refectiōis delectatōe coꝛ ad inane gaudiū relaxat. pene semp epulas loquacitas comitat: cuiqz vēter refisciť lingua defrenat. Pzia male uiuūatib⁹ famulat culpa loq̄citat⁹ postmodū ludendi leuitas sequit. sicut fecerūt filij israel. de q̄b⁹ dicit Exo. xxxij. Sedit pp̄lus māducare ⁊ bibere: ⁊ surrexerunt ludere. s. cantare ⁊ cboꝛos ducere circa vitulū ꝺflatilem: ⁊ eum adozare. Breuiter loquēdo gula oīa mala generat: qz gulosus est seru⁹ oīuz vitioꝛū. Hula est enī bostiaria dyaboli introducēs eum cū tota familia sua. i. vniuersitate vitioꝛū: qō signat Luce. xj. īmūdus enī spiritus nō inueniens requiē in locis aridis querit loca humida cibis ⁊ potib⁹: ⁊ intrat domū vacantē gule: introducēs secuz septez alios spiritus neq̄oꝛes se: ⁊ ingressi habitāt ibi. ¶ Quito gula imittit coꝛ pales anguſtias ⁊ doloꝛes īmo gule vitiū fuit in adā cā oīuz maloꝛ ꝓsentiū famis. frigoꝛis. caloꝛi. pauptatis ⁊ miserie quā sustinem⁹ ⁊ quā chr̄istus sustinuit: ⁊ sustinet in mēbris suis. multū debemus hr̄e eā exosam q̄ tot mala fecit nobis ⁊ anteceſſoꝛib⁹ nostris ⁊ facit nobis ⁊ succeſſoꝛibus nr̄is quos occidet sīc occidit anteceſſoꝛes. Dis enī creatura visibilis videť multū lesa in pctō primi hois qui peccauit p gulā. Et si tantū nobis nocuit gula aliena. possumus aduertē, q̄tū nobis nocebit peccatū gule in iudicio iusti iudic⁹: qō nos ipsi volūtarie ꝓpetram⁹. Propter culpā enī alieni gule cecidim⁹ de pctō voluptat⁹ in vallē miserie. ⁊ foueā ꝓfundā. in exilium: ⁊ deser tū. Apoc. iij. Memoꝛ esto vñ exciderīs ⁊ age pniaz lup⁹ cadēs i foueā ⁊ īueniēs in ea ouē q̄ in ea posita erat ad eū decipiēdū: ⁊ capt⁹ in pedica erubescit se captū pp gulā: ⁊ non gustat de oue lz esuriat: nec auis capta p gulā laq̄o gustat granū pp qō capta ē: sed abstiet cōsideras se captā cibo. Sic nos debemus abstinere a vitijs gule, pter quas hic cecidimus ⁊ capti detinemur. Jtē gula ꝓpria grauat coꝛ ⁊ animā multipliciter. Job. xx. Cū saturatus fuerit artabitur ⁊ estuabit: ⁊ omnis doloꝛ irruet super eum. vtinā impleat venter eius. Luc. xxj. Uidete ne grauent coꝛda vestra crapula ⁊ ebrietate. Eccī. v. Saturitas diuitis nō sinit eū dormire. Berñ. Infelix stomach⁹ dū oculi coloꝛib⁹: ⁊ palatū saporib⁹ alliciunť. cui nec coloꝛes lucēt: nec sapoꝛes demulcēt dū oīa suscipe cogit magi ide q̄uaī ⁊ obruit q̄z reficit. ¶ Sexto gula iducit in graue oñiuz ⁊ vile seruitiū. eius enī seruit⁹ est grauissima. vilissima. neq̄ssima. Ei⁹ inq̄z seruitus ē laboꝛiosa. sua grauitate ītolerabil'. ignominiosa. sua vilitate abomīabilis. pnitiosa. sua ꝓuitate detestabilis. Eius inq̄z seruit⁹ est labo

riosa sua grauitate intolerabilis. vēter enī est grauissimus exactor. cui difficile nimis ē fuire. quotidianū. n. ꝛ cōtinuū tributū exigit. ꝛ eū q̄ plus ei fuit. grauī⁹ oppzimit ꝛ cū pluries ꝛ de plurib⁹ ei seruiē frequētiozē ꝛ maiozē exigit exactozē. Cui⁹ vocē sancti audiūt. ſz nō exaudiūt. qz ei⁹ tētatiōi nō ꝺsentiūt. Job. iij. nō exaudierūt vocē exactozis. Audiūt inq̄ ſz nō exaudiūt qz clamāt ad dn̄z oū tētationez carnis, ppzie ꝺ spiritū sentiūt. De h̄ exactoze dicit alchuin⁹. Nullus hō tā ipotum⁹ exactoz ē q̄z vēter q̄ quotidiana refectiōe vult ipleri fame exigēte. Itē Señ. ad idē. Uēt pcepta ñ audit. poscit. appellat. ñ ēt tā ipotum⁹ creditoz. ñ puo ſz magno oes ei q̄stū debes nō q̄stū potes Grauis ē h̄ exactoz q̄ i elemēt⁹ vult hr̄e dīnū. ꝛ de oīb⁹ exigit tributū. Piero. thauri multi paucoꝝ iugeꝝ pascuis alunt. filua vna plurib⁹ elephātib⁹ sufficit. mare sufficit piscib⁹ ꝛ aqua terra q̄drupedib⁹. vētri aūt nō sufficit vnū elemētū cū suis aīalib⁹ ſz vult hr̄e volucres celi ꝛ pisces maris. ꝛ bestias terre. qz vt dicit Innocētius papa. gulosis nō sufficit fruct⁹ arboꝝ. grana leguminū. radices herbaꝝ. pisces maris. bestie terre. volucres celi. ſz querūt pigmēta. ꝺpa rāt aromata. nutriunt altilia. capiunt obesa. Tot. n. exigit vēter mi nistros ad h̄ faciēdū. quoꝝ ali⁹ ercoziat. ali⁹ lacerat. alius coq̄t. ali⁹ assat. alius frigit. alius ꝺtūdit. alius. colat. alius ꝺfundit ꝛ cōficit. ꝛ substātiā ꝺuertit in accidēs. ꝛ nām in artē. ꝛ saturitas trāsit in esuriē. ꝛ fastidiū in appetitū. De his multa leguntᵉ exēpla de exactione vētris. In collationib⁹ patrū li. xij. Quidā heremita dixit cuidā phi losopho. Pater meus dimisit me mult⁹ debitoꝝ⁹ obligatū. ceteris ad integrū soluī. vni eoꝝ quotidie oz me soluere. ꝛ satisfacere ei nō possum. qz p dei gr̄az mūdū ꝺtēpsi. ꝛ oīa reliq̄ ꝛ ab oīb⁹ q̄ in mūdo obligatū me tenebant liberatus. a castrimargie stimulis cauere nō possum. Idē loq̄ᵉ de sancto serapione. q̄ appares. i. ipassibilis dicebaᵗ q̄ nihil vnq̄ possidere curauit. nec cellā. nec aliō. sola syndone ꝺtētus qua tegebaᵗ. semp quocūq̄ iret. sciētia pitissimus. p mūdū discurrēs mēte ꝛ coꝛpe diuinaꝝ scripturaꝝ. ꝛ rez ꝺtēplatiōe absoꝛptus ferebaᵗ. Cū aūt apō athenas venisset. ꝛ p triduū fine cibo mā sisset. quarta die stetit super colliculū vbis vbi primates eius ad ꝺciliū ꝺsueuerāt ꝺuenire ibi manus pcutiēs clamauit. Uiri atheni enses occurrite. Uim patior succurrite. Quib⁹ ꝺueniētib⁹ ꝛ querētib⁹ q̄ eēt. vis illa quā patereᵗ. ait. De egypto huc monachus descēdi. ¶ In triū feneratoꝝ manus ꝛcurri. duob⁹ debitū soluēs ab eis me expediui. eoꝝ ipzobitatē effugiēs. tertius me vꝛget nec habeo vñ satisfaciā ei. Tūc viri atheniēses ei adiutoziū ꝓmittētes rogauerunt eū vt exhiberet victos feneratozes. q̄ ait. Ui tres feneratozes q̄ me a pzincipio iuuētutis molestabāt. sūt mūdi cupiditas. carnis voluptas. vētris vozacitas. Duos ꝑmos euasi. nec vltra mihi molesti sē. Tertiū vero. s. vētris vozacitatē post triduanū ieiuniū ferre nō possum ſz mozte mihi minaᵗ nisi tributū soluā. Quidā aūt ei ꝓassus vnū solidū obtulit ei. quē ꝓ vno pane dās abiit. Bene oz huius exactoris seruit⁹ reputari grauissima. qz q̄si ꝓ nihilo labozes solicitudines ꝛ erpēsas, inūeras ꝛ īmēsas iponit. bñ dico ꝓ nihilo īmo minus q̄z ꝓ nihilo. qz ꝓ delectatiōe q̄ cito trāsit. ꝛ in putredinē ꝺuertitur. Greg. i voluptate carnis cito ꝑterit qō delectat. eternū aūt ē ꝛ sine fine qō cruciat. Uix. n. durat i trāsitu suo ꝓ spaciū duoꝝ digitoꝝ rū voluptas q̄ tāti estimaᵗ ꝛ emiᵗ. vix duoꝝ latitudinē ꝺtinet digitoꝝ sua delectatio q̄ cito ꝺuertiᵗ i. putredinē ꝛ abominatiōez. ita vt exquo cib⁹ q̄stūcūq̄ delectabilis ꝛ ꝑciosus fuerit ūmissus in vētrē. ita reddiᵗ abominabilis q̄ si ꝓ eādē ꝑtē fuerit emissus ꝓ quā fuerit i vētrē missus maiozē doloꝛē ꝛ afflictiōez i emittēdo faᵗ q̄z delectatiōez i ūtromittēdo. ꝛ ita fit emissus fed⁹ ꝛ abomīabilis. qz nullus ē tā famelic⁹ q̄ nō bozzeret resumē emissū vl a se vel ab alio cibū. J ō fatu⁹ ē q̄ mlto ꝑcio emit ꝑciosa vt pōat ea i vase. ó quo scit q̄ ē talis ꝺditiōis q̄ oīa q̄ ūtromittūᵗ fiūt statī feda ꝛ abominabilia. tale vas ē vēter. vñ Piero. nō ē curādū vñ ꝺficiāᵗ. stercoza. Innocētius pa. Gula tributū exigit ꝛ coꝛruptū reddit. qz q̄sto delicatioza. ꝛ ꝑcio siora fuerit cibaria. fetidioza sē stercoza. turpiꝰ igeriᵗ. qō turpi⁹ egeriᵗ. Pzo re tā breui ꝛ ūtili ipōit gula labozes. curas. īq̄etudinē mētⁱ. ꝛ sūpt⁹ maximos. sic pz ex dictis. Et Piero. pp brevez voluptatez terre lustrāᵗ ꝛ maria. ꝛ vt ꝑciosus cib⁹ fauces nr̄as trāseat toti⁹ vite nr̄e tpe desudam⁹. Idē. Eoꝝ caue appetitū q̄ maiozē br̄t penā ac q̄rēdo. q̄z voluptatē i abutēdo. Itē h̄ fuit⁹ ē vilissima. Uile q̄dē ē fuire pecozib⁹. puta pozcis ꝛ canib⁹. sic fili⁹ ꝓdig⁹ q̄ pascebat pozcos Luc. xv. Uili⁹ ēfuire stercozib⁹. vilissimū fuire demōib⁹. vilis ē h̄ fuit⁹. qz dn̄z. i. spūz subijcit coꝛpi. asinū asinario. equū militi. an cillā dñe suppōit. puer. xix. Nō decēt stultū delicie. nec fuū ōnari ꝓncipib⁹. puer. xxx. p tria mouet̄ ẽra ꝛc. s. p fuū cū regnauerit. Seneca. Mult⁹ fuuet q̄ coꝛpi seruit. h̄ pz q̄ seruit dñe gule. s. cū multo sumptu ꝛ labore. que quācito tetigerit qō ei sic paraᵗ. statiz mittit illud⁹ in locū coꝛruptionis ꝛ ꝓditionis: cui⁹cum plus seruiᵗ grauioꝛi seruitute deꝑmit. Itē vilioꝛ ē h̄ seruit⁹: qz facit seruire stercozib⁹. i. cōfectionē stercoꝝ replere vas ꝛ saccū stercoꝝ: ꝛ latrinas cuꝝ vilissimi reputenᵗ q̄ eas euacuāt. Uilissima seruit⁹ est intēdere refectiōi vermiū: ꝛ eē cocū eoꝝ: ꝛ seruū ꝛ ipīguare eoꝝ p̄dā: ꝛ seruire illi dñe q̄ totū tp̄us ꝛ laborē hoīs req̄rit. Eccs. vj. Oīs labor hoīs in oze ei⁹. Itē vilissima ē hec seruit⁹: qz subijcit demonib⁹ q̄ habitāt in locis humētib⁹: nō inuenit dyabol⁹ requiē i locis aridis: sed in pozc⁹. Uñ legio clamauit ad deū vt eos mitteret in pozcos: ꝛ h̄ obtinuit. de q̄bus glo. Nisi q̄s moze pozci vixerit. in eo dyabol⁹ ptātē nō hēbit. Pozci sūt q̄ mō pozcino viuūt: ꝛ ita gule ꝛ luxurie īmūditijs dediti ꝓ hoc demōib⁹ sūt subiecti. Dyabol⁹ enī p gulā capit. tenet ꝛ alligat: gaudet ꝛ ridet. sic letant aucupes qñ vidēt aues p gulā captas laqueo: ꝛ piscatozes qñ vident pisces captos p gulā hamo. Eccs. ix. Sicut aues laqueo ꝛ pisces hamo sic capiunt hoīes in malo tēpe. Eccī. xviij. Si p̄stes aīe tue ocupīas suas dabit te in gaudiū inimicis tuis aīa sumiᵗ ibi ꝓ aīali appetitu ꝛ sensuali. In vita sctī phyliberti legiᵗ: q̄ cū selᵉ plus solito comedisset: ꝛ vēter eius intumereᵗ. accessit ad eū dyabol⁹ palpās vētrē manib⁹ suis dicēs applaudendo ꝛ gaudēdo. mō bene bic. mō bene. Capit dyabol⁹ peccatoꝛ per gulā. sic latro capit hoīes vt iugulet. Señ. voluptates iter res vilissimas reputa: ꝛ pcipue extirpa ne moze latronū nos ꝛplectāᵗ vt iugulēt. Uitiū gule ē frenū ꝛ capistrū dyaboli: ꝛ ponit ad os ꝛ collū gulosi vt circūducat eū quocūq̄ vult. Hule vitiū ē laqueᵒ dyaboli quē dyabol⁹ q̄si auceps ponit in via: p quā necesse habem⁹ trāsire. sicut faᵗ venator fere. ꝑs. Invia hac qua ambulabā absc̄derūt supbi laqueū mihi Hoc laqueo cepit⁹ ꝑmos parētes: ꝛ attentauit cape. chr̄z p gulā cū tētauit de gula. Grego. ibi de necessitatib⁹ ꝛneis erue me. Necessitates coꝛpales hoc br̄t piculosuz: qz in eis sepe minime dignoscit q̄d ꝺtra eas vitio vel vtilitaᵗ studio agaᵗ. Aug. Sumenda sūt alimēta q̄si medicamēta. Sed dū ad q̄tē satietatis ab idigētia trāsit. in ipso trāsitu laqueᵒ ocupīe insidiaᵗ. Et post. gaudet infelix aīa vt obtentu salutis obūbret negociū voluptatis. Grego. in nicea: dyabolus ꝓmū hoīez nō in carne sed in pomo sibi subdidit seruum adā: chr̄z nō de carne sed de pane tētauit: vtiq̄ sumēda sunt q̄ nature necessitas q̄rit nō q̄ libido suggerit. Sz magnus discretiōis labor est necessari⁹ hunc exactoꝛi ventri aliq̄d ipēdere: ꝛ aliq̄d denegare: ꝛ in dādo gulā restringere: ꝛ dando nāz nutrire: qz voluptas sub necessitate se palliat vt eā vix quisq̄ pfectus discernat. Itē grego. Omnes vitijs suis fauent: ꝛ qō ob carnis voluptatē faciūt ad necessitatis referūt occasiōes: ꝛ sub necessitat⁹ velamēto vitiū voluptatis exercent. Capit aūt dyabolus gulosos sicut rusticus capit vrsos limēs ramos arboris melle: ꝛ cū gradatim ascēdit ꝓ ramos arboris credēs attingere ad examē ꝛ fauū quē credit inuenire i arbore. subito cadēs rapiᵗ in fouea quā rusticᵘ sibᵗ ei parauit. Sic gulosus de lectationē q̄rit ꝓ diuersa fercula. q̄b⁹ repletᵘ incidit in foueā dyaboli. s. in peccatū luxurie. vel aliud. ꝛ tādē in īfernuz. Sic igiᵗ patet ex dictis q̄ gule seruit⁹ est laboziosa ꝛ sua grauitate ītolerabilis. Est etiaz seruitus ignominiosa sua feditate abomīabilis. Est nibilominus ꝑnitiosa seu flagitiosa sua ꝓnitate detestabilis. Hula quippe reddit hoīez deo abomīabilē ꝛ exosum: qz creaturā vilissimā deifiᵗ, ꝑferens eā deo. Phyl. iiij. De gulosis dicit⁹ quoꝝ deus vēter ē. Hlo. qō pꝛe ceteris diligiᵗ ꝛ colit hoc vnicuiq̄ deus ē. Odit deus qz tēpluz suū ꝺuertit in phanū dyaboli: ꝛ in latrinā seu vas stercoꝝ ꝛ sentinā omniū vitioꝝ. hac habitaculū demonū. imaginem dei de turpat ꝛ denigrat. dei quoq̄ maiestatē blasphemat. Uñ sup illō. j. cozin. x. siue comediᵗ siue bibitis siue aliō q̄d facitis. omnia in gl̄iā dei facite. Hl. si vētris sit nimia vozacitas. si te vino īgurgites quāᵗ licet laudes lingua resonet: vita blasphemat. ¶ Septio gula vel gulosus amittit, delitias meliozes. ītemas. s. ꝛ eternas. De spūalib⁹, ꝛ ītemis dicit Bernᵘ. ad fulconē: quō ignis ꝛ aqua sit ēē nō possunt. sic nec spūales delicie ꝛ carnales. īmo sic aqua extinguit ignē. sic gula extinguit spūssancti gratiā. Hoc signaᵗ in h̄ q̄ iobes q̄ gratia interptaᵗ: ꝛ luceria chr̄i dicit⁹ in quinto herodis occiditur. Et ecōtra spūssāct⁹ aplis ieiunātib⁹ ꝛ ozātib⁹ ꝺaᵗ. Qui seruare vult buc ignē seruet eū in ficco sobrietaᵗ. nō i humido voluptaᵗ. Ro. viij. q̄ i carne sūt deo placere nō pñt. In carne dicunt ēē qui carnalitati: ꝛ pzudētie carnis q̄ est moꝛs ilepabilē sic adherēt: q̄ ab ea separi nō pñt cōtēpta pzudētia spūs q̄ est vita ꝛ pax. heb. xiij. optimū ē gratia stabilire coꝛ nō escis ꝛc. gulosi vo neglecta aia sic curant pascere vētrē suū q̄ eam bonis spūalibus vacuā esse ꝺimittūt. Cōtra tales dicit Job. xxiiij. obliuiscat ei⁹. i. gulosi. mīa. pauit enī sterilem que nō parit. i. carnem: ꝛ vidue non bene fecit. i. anime. Bernᵘ. stulti estimatores de mūnis maximā. i. de coꝛporalibus: ꝛ de maximis. i. aīab⁹ mini

mā curā gerūt. Siles illi ꝓposito q̄ canē suū tñ ipinguauit q̄ regis filiā sibi ad nutriēdū cōmissaz ei ꝓualēs iugulauit. Sic caro nimis ipinguata spūm deiicit ⁊ occidit. vt asinus nimis ipinguat⁹ lepzosū dūm q̄ ꝓsidet ei. Ecōtra sancti dei vt dicit Greg. carnē domāt spūz robozāt. Halien⁹. ciboz ocupiscētie aīe sūt detrimenta. ⁊ q̄to plus vēter iplet. aīa minozat in iteriozib⁹ virtutib⁹ ⁊ in exteriozib⁹ mozib⁹. Bern̄. Quid dicitis obseruatozes ciboz ⁊ neglectozes mozuz. hipocras ⁊ sequaces eius docuerūt aīas saluas facere in h̄ mūdo. ch̄s ⁊ ei⁹ discipuli eas ꝑdere. quē e duob⁹ magistrū seq̄ eligat. At ꝓfecto manifestū se facit q̄ sic disputat. h̄ oculis vel capiti. illud sto macho vel vētri nocet. Pozro vnusq̄sq̄ q̄ a magistro suo didicit illud ꝓfert in mediū. Legit̄ i miraculis beate virginis. q⁹ beata vir go curā h̄z eoz q̄ nō curāt de vētris īgluuie. In q̄dā religiōe cū qui dā medicus ītrasset. ⁊ respueret cibos cōes dicēs: h̄ nocet capiti. h̄ oculis. h̄ stomacho. cū eēt i refectorio semel ⁊ cibaria cōia fastidis set vt solebat. vidit beatā virginē trāseūtē p refectoriū babētē vnaz piridē in manu vna. ⁊ i alia coclear. ⁊ cū cocleari in oze singulos de electuario suo ponētē. ⁊ ita cibaria dura eis sapidissima reddebāt. Cū aūt ad eū veniret. ⁊ hec visiōe letificatus os apiret. beata virgo manū retraxit dicēs. tu tibi tua electuaria habeas. q⁹ de meo nō gu stabis. Sicut videt delicatis auferre sapozē a cibis deliciosis deus ita videt de⁹ ꝑ otrariū excitare ⁊ purgare appetitū pauperū vt sint eis sapida ⁊ delectabilia grossa cibaria. Ad q̄ ponit exēplū magi ster Jac. de vitriaco dicēs. q⁹ in dyoceſi remēſ fuit q̄dā plat⁹ diues ⁊ delicatus ⁊ fastidiosus ita delicijs. q⁹ ita amiserat appetitū q⁹ di uersis delicijs nō poterat recreari. aut sustētari. sz q̄si moriebat lan guēs iter delicias. Qui desperās ō salute cozpis ordinē ītrauit. vbi q̄ multos habebat ꝓleos cepit ire nudato capite. ⁊ vti pce aspis ci bis ⁊ raris. ⁊ appetitū recupare ⁊ auide comedē. Q̄ō audiēs archie piscopus remēſis visitauit eū. q⁹ familiaris ei valde fuerat. ⁊ fecit ei pitātiā. ⁊ comedit i refectorio cū eo. ⁊ ituēs cū q̄ ꝓius erat langui dus ꝓe delicijs vidit eū viuidū ⁊ sanū. ⁊ comedētē auide plenā scu tellā de fabis. post aliā de olerib⁹. Q̄ō cū videret accepit scutellā su am dicēs seruitori cozā oib⁹. vade porta ei scutellā meā. ⁊ dicas ei q⁹ mādo sibi q⁹ si nō sufficiāt ei ea q̄ itus sūt. comedat scutellā ⁊ to tū. ⁊ benedixit deū in mirabilib⁹ suis q̄ esuriētes replet bonis. ⁊ di uites dimittit inanes. Nō solū vacuā facit aīam delicijs spūalibus ⁊ internis. verūetiā celestib⁹ ⁊ eternis de q̄b⁹ in. ps̄. dicit̄ satiabor cū apparuerit gloria tua. Uñ hic faciā vigiliā. vt in festo gaudeā. in vigilia abstinebo. in festiuitate me satiabo. Bern̄. totū tps ꝑsentis vite vigilia ē solēnitatis future. nec curaueris vigilie aspitatē. si cō sideres solēnitatis eternitatē ⁊ ūmēsitatē. ps̄. Expectabūt onagri in siti sua. q̄ lz vehemēter sitiāt. nolūt tñ bibere aquas turbidas. sz ex pectāt vsq̄quo pueniāt ad limpidissimū fontē. Aque turbide ⁊ de fluētes sunt tales delicie. fons limpidissimus delicie eterni gaudij ꝑmanētes. ps̄. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū ⁊c. Dicūt natura les q⁹ salmones de mari in quo nutriunt aquas dulces sitientes p fluuiū ascēdētes nō q̄escūt nec retrocedūt vsq̄quo venerint si pos sunt ad fontē viuū. Hic inuitati sumus ad cenā. s. agni ꝓuidi deli catissimā. Qui ad cenā delicatissimā inuitat. abstinet libēter in prā dio a grossis ⁊ asperis cibis prādii. vt possit postea delicatozibus q̄ parant in cena se replere. de quib⁹ nō gustabūt ꝓpter alias delici as istius contēptozes. vt legit̄ Luc. xiij. Impossibile ē eniz vt dicit Piero. tpalib⁹ simul ⁊ eternis delicijs p frui. hic vētrē ⁊ ibi mētē re plere. Seneca. Si vis in ꝑpetua voluptate esse. nō voluptatib⁹ adij ciēdū est. sz cupiditatib⁹ subtrahēdū. Cū q̄dā claustralis in quodā monasterio durā ⁊ asperā vitā gerēs cū alijs claustralib⁹ attēderet q⁹ officiales multis frequēter delicijs fruerent in cameris. bona ab batie ꝓsumētes murmurabat i corde suo. Cū aūt quadā die multi ꝓuenissent ꝓiozes ⁊ abbates eūtes ad capitulū. abbas illius abba tie fecit eis multa delicata ⁊ diuersa fercula ꝑparari. ⁊ dat⁹ ē dictus claustralis eis seruitor. Cū aūt sederēt ad mēsas cū dict⁹ officialib⁹ ⁊ deportasset dict⁹ claustralis ferculū ꝑmū ⁊ grossius. ait. Accipite h̄ ⁊ nihil vltra. Q̄ō audiētes comederūt multū de dicto ferculo nō sperātes de alijs. Idē dixit cū apponeret scōm ferculū ⁊ tertiū. ⁊ sic de alijs. ⁊ tñ comederūt de ꝑmis q⁹ nō potuerūt de delicatozib⁹ vl timis aliq̄d comedē. Uñ finito ꝓuinio ꝓquesti sūt abbati de dicto monacho. quē vocauit abbas su⁹ volēs scire q̄re h̄ dicēt. ⁊ cōpulit eū dicē. q̄ ait. vos oñi magni bōa abbatiaz voluptuose expedit⁹ de q̄b⁹ claustrales ieiumāt. ⁊ de loco ꝓne claustri facit⁹ vobis padisuz voluptatis. ⁊ qz ptē h̄ accipitis. ⁊ deteriozē eā facitis. cū nō sit trāsi tus a delicijs ad delicias. q̄ ꝑsentes delicias ꝑ parte accipitis. nihil deliciaz vltra hanc vitā vos habituros ꝓfidat⁹. Sm q̄ dicit dñs di niti epuloni. Recordare fili. qz recepisti bona in vita tua ⁊ lazarus similiter mala. nūc vero hic consolat⁹ tu vero cruciaris. Item in vi tispa. cū quidā quereret a quodā patre cur tāta abstinētia se affice ret. ait. Omnes labozes vite mee nihil sunt ad cōparationez vnius diei labozis futuri aut vnius hoze refectiōis eterne. in qua nec ocu lus vidit: nec auris audiuit: nec in coz hoīs ascendit: que ꝓparauit deus diligentib⁹ se: ⁊ expectātibus implere se: ⁊ delectari amoze il lius refectiōis que exupat omnē sensuz ⁊ desideriū. ¶ Octauo gu la perducit ad tremendū iudiciū ⁊ horendū suppliciū. Ad tremen duz inq̄ iudiciū: q⁹ tam de excessibus gule q̄ de sumptib⁹ superfluis oportebit reddere rōnē: nā ꝓ vno ventre pascēdo: vel de h̄ q̄ō gu losus vnus expēdit in vno prādio: possent multi paupes refici. qui aliq̄n ex eo q̄ō superflue expendit̄. spoliant̄. Eccs. xij. Letare iuuenis in adolescētia tua ⁊ in bonis sit coz tuū: ⁊ scito q⁹ ꝓ oībus his ad ducet te dñs ad iudiciū. Bern̄. Letare iuuenis in adolescētia tua ⁊ scito: q⁹ cito veniet q̄ te ꝑ hoc absorbebit subito eēna tristicia. Qui dā comes pictauēsis scire voluit quis status esset in hoibus delica tioz. Et cū transfigurasset habitū suū ⁊ diuersos exptus fuisset mo res. status ⁊ societates diuersoz hoīuz. redijt ad pristinū statuz di cens: q⁹ delicatissima erat vita mercatoz in nūdinis: qui ītrāt taber nas in q̄b⁹ inueniūt ꝓmptas ⁊ patas q̄s volūt delicias. nisi vnuz obsisteret. s. finalis ratio quā h̄sūt reddere de oībus sumptib⁹ factl. plene soluere oīa. etiā minuta q̄ tā hylariter expēderūt. Sic in egres su mundi oportet reddere rōnē de oībus expēsis. Ad hoc facit exēplū de quodā monacho q̄ fact⁹ eps satis reiecit q̄tū ad victū ⁊ ha bitū ea q̄ ad monachū ptinebāt. cū aūt venisset ad abbatiā de q̄ fue rat assumptus: ⁊ monachi facerēt ei magnū festū. q̄dā frater cōuer sus vir vtiq⁹ valde religiosus ⁊ otēplatiuus astans ei in cogitatiōi bus suis tot⁹ videbat absorpt⁹. Quē intuens eps irrisozie dixit ei. frater. dicas nobis q̄d in raptu tuo vidisti. cui vehemēter instāti fra ter ille rñdit. dñe ex quo me ꝓpellis dicā vobis. videbat mihi q⁹ dū essez ante ianuā padisi veniebat: ⁊ vos illuc rogās portariū vt vos intrare ꝑmitteret. Inq̄rēti illi q̄re deberetis ītrare: ⁊ q̄ eēt ꝓditio ve stra vel ꝓfessio. rñdistis vos eē monachi sci bñdicti. Uocat⁹ aūt sanct⁹ bñdict⁹: ⁊ req̄situs an vos recognosceret monachū eē suum ait. q⁹ vix apparebat in habitu: sz rec̄rereť i victu. Inq̄rēti portario quō posset h̄ cognoscere. dixit apiat vēter eius: ⁊ videam⁹ si plen⁹ est fabis refectorij: quo apto. nulla faba vel cib⁹ refectorij ibi est īuē tus: sed coze caponū gallinaz: ⁊ anserū ac volatiliū alioz ꝓpter q̄ō iudicatū est vos nō debere illuc ītrare cū obseruatozib⁹ regule san cti bñdicti. Ro. xiiij. Caro ⁊ sanguis regnum dei nō possidebūt nec coz rupto icorruptionē. Piero. ipossibile est vt ꝑsentib⁹ ⁊ futur⁹ q̄s fruat bonis. vt h̄ vētrē: ⁊ ibi mētē repleat: vt de delicijs transeat ad delicias: vt in vtroq⁹ seculo ꝓmus sit: vt in celo sil⁹ ⁊ i terra appareat glozios⁹: vt hic cū h̄ seculo gaudeat: ⁊ in celo cū ch̄o regnet. Ex q̄ bus sequit⁹ q⁹ gula ꝓducit ad horrēdū suppliciū. sic māifeste docet Luc. xvj. mortu⁹ ē diues ⁊ sepult⁹ i ifernū. Et post crucioz ait i hac flāma. ysa. lxv. Qui comedūt suillā ⁊ ius ꝓphanū in vasis suis. isti fum⁹ in furoze meo: ⁊ ignis ardēs tota die. Nauz. j. Sic spine seiui cē oplectunt. sic ouiuiū parit ptātiū q̄si stipula ariditate plena con sument ab igne. s. ifernali. Job. xx. Utinā ipleat eius vēter vt emit tat in eū dñs iraz furoris sui: ⁊ pluat sup cū bellū. Dicebat magister Jaco. q⁹ diuites epulōes sunt siles accipitri q̄ viuit de rapina. auis rapax ⁊ vnguib⁹ tenax: q̄ delicate in vita sua carnib⁹ pascit. bonozi fice tractat. portat. ⁊ palpat: sed q̄s cito mortuus est: ⁊ pluma est ei ablata in lutū. piscit carnib⁹ ⁊ auib⁹ deuozādus. Ecōtra gallina cuz magna mēdacitate acq̄rēs sibi victū. in vita sua abiscit: mortua aūt honozifice tractat ⁊ pat. ⁊ sup mēsam regis apponit. Sic diuites epulōes spoliati bonis oīb⁹ in morte piciunt canib⁹ ifernalib⁹ de uozādi. Ecōtra paupes honozifice pati reg̃ eterni mēse apponunt. Doc pz de diuite ⁊ lazaro Luc. xvj. ¶ Itē i vita spa. cū abbas Xenō iret de beremo i palestinā ⁊ fatigat⁹ laboze sedēt iurta agrū plenuz cucumerib⁹. cepit esuriēs cogitare q⁹ surgēt. accipet ⁊ comedēt ō cu cumerib⁹ cogitās q⁹ nō eēt grāde pctm tollē ad refectionē suā. q̄ co gitatiōi sue sic ait: qz fures i tormēta mittunt oz q̄ pz⁹ sustinere q̄z furer. Et quō potero sustinē tormēta fur: ⁊ surgēs stetit i estu: p dm q⁹ dies affligēs ⁊ oburēs cozp⁹ suū: ⁊ dixit cogitatōi sue: qz nō pos suz sustinē tormēta. iō oz me furtū nō facere sed magi abstinē: ⁊ de laboze manuū victū acquirere anteq̄z tormenta furum incurram.

¶ De ebrietate. DIS. II.

Dicto de peccato gule in generali: dicēdū est spā liter de ebrietate. Sz qz ebrietas multiplr accipit in scriptura. Ideo primo videndus est quot mo dis accipitur. Scōo dicendum erit de ebrietate que est species gule. In primis igit̄ est sciēdū q⁹ sicut legimus in scriptura

sacra.q̄dā ē ebrietas laudabilis ⁊ optāda.q̄dā culpabilis ⁊ vitāda.

¶ Ebrietas laudabilis ⁊ optāda q̄drupler iuenit̄.Est.n.ebrietas q̄dā anagogica.q̄dā theologica.q̄dā excatica.⁊ q̄dā deifica.Primaz ebrietatē facit vinū diuine dulcedinis sacramētalit̄ ministratū.Se cūdā vinū hui⁹ ocionalit̄ ꝓclamatū.Tertiā facit vinū bmōi inuisibilit̄ istillatū.Quartā facit idē vinū ineffabilit̄ degustatū. Pria q̄dē ebrietas ē anagogica.i.sursuz ductiua.in q̄ vinū diuine dulcedinis ꝓpinat̄ fidelib⁹.circūuelatū spēb⁹ visibilis sacramēti.s.panis ⁊ vini i sacro altaris.i quo p sensibiles spēs panis ⁊ vini manuducimur.⁊ sursū agitamur ad aliq̄lit̄ degustādū diuine dulcedinis bonitatē.i.chr̄z verū deū ⁊ hoiez quē credim⁹ ibi vere pfecte ⁊ integre ꝺtineri.De hac dr̄ i psal.Parasti i ꝺspe.me.mēsaz aduersus eos q̄ tribulāt me.Impinguasti i oleo caput meuz ⁊ calix meus inebriās q̄ pclar⁹ ē.Nota.⁊ expone qz paucis explicari nō pōt.iō subtiliori lectori relinq̄m⁹ exponēduz.De hac ēt ebrietate dicit apl's.j.cor.xj. q⁹ i cena dñi.i.i sacramēto q̄ dns in cena instituit.ali⁹ q̄dē esurit. alius aūt ebrius ē.qz lz multi frequēter celebrēt.vel istud recipiant sacramētū.tñ nō oēs eq̄liter hui⁹ sacramēti pcipiūt spūalē effectuz Nā aliq̄ remanēt ideuoti.aridi.⁊ vacui.Alii vo diuino inebriant̄. amore.Sic dr̄ Piere.xxxj.Inebriabo aīas sacerdotū pinguedie. s. deuotiōis.⁊ ppl's meus iplebit̄ bonis meis.Scōa ebrietas ē theologica.q̄ fit p vbū diuinū ocionalit̄ ꝓclamatū in ꝓdicatiōe.vel litteraliter exaratū i studio vel meditatiōe qz tāta ē virt⁹ diuini ſmonis i ꝓdicatiōe.q⁹ hoiez audiētē inebriat vino cōpūctiōis.sicut dicit in ps.potasti nos vino cōpūctiōis vel isolite deuotiōis. sic dr̄ ysa.lv. Queadmodū descēdit bimber ⁊ nix ꝺ celo.⁊ illuc vltra nō reuertit sz inebriat terrā ifūdit eā.⁊ germinare eā facit ⁊c.Sic erit vbū meū qđ egredi⁹ de ore meo.nō reuertet̄ ad me vacuuz ⁊c.A studio vo vel meditatiōe vbū diuinū inebriat feruido zelo salut⁹ aīaz ⁊ bonoris diuini.qz qñ studet q̄s vel meditat vba scripture sacre.⁊ ex alia pte ꝺsiderat horrēda flagitia q̄ fiūt.p q̄ deus dehonorat̄.⁊ cōtinue blasphemat̄.gr̄a spūssancti ꝺtēnit̄.sanguis chr̄i ꝺculcat̄ ⁊ vilipēdit̄.Itē ꝺsiderat q⁹ aīe chr̄i sanguine ꝓcioso redēpte currūt ad morte dānationis eterne.feruet spūs:accēdit̄ zelus ⁊ amicus dei velut ebrius cōmouet̄.Sicut ebrū⁹ se fatet̄.Piere.zelo dei feruens. cū dicit.xxiij.fact⁹ suz q̄si vir ebrius.⁊ q̄si hō madidus vino a facie dñi.i. ex ꝺsideratiōe ⁊ zelo honoris dñi.⁊ a facie sctō⁹ vbo⁹ eius.i.qñ ex ꝺsideratiōe sctō⁹ vbo⁹ ppēdo dānatiōez inumerabiliū aīaz.Secǀtur.n.qz adulter⁹ repleta ē terra ⁊c.factus ē curſus eo⁹ malus.⁊ fortitudo dissimilis.Tertia ē ebrietas excatica.qñ.s.hō i ētēplatōe diuina supra se diuinit⁹ eleuat̄.illustrat̄.inflāmat̄.ac supna tact⁹ dulcedine inebriat̄ sicut dicit ipse dns Piere.xxxj.inebriaui aīaz lassaz Et in.ps.Visitasti terrā ⁊ inebriasti eā ⁊c.Quarta ebrietas beatifica.i q̄ diuine dulcedis vinū meracissimū.⁊ i sua plenitudis īmēsita te potat̄.Ad quā ebrietatē spūssāct⁹ inuitat Cāt.v.comedite. bibite ⁊ inebriamini charissimi.Psalmista loq̄ns de beat⁹ ait.Inebriabūtur ab vbertate dom⁹ tue.⁊ torrēte voluptat⁹ tue potabis eos. qñ apō te ē fōs vite.⁊ i lumīe tuo videbim⁹ lumē.nota ⁊ expōe.he sūt igit̄ ebrietates laudabiles.⁊ optāde. Silr ebrietates multiplices sē vitāde.Pria ē ītēpata gust⁹ auiditas.Scda ꝺcoctiata carnis ꝓcacitas.Tertia īmoderata mūdi cupiditat̄.Quāta quā parit feralis crudelitas.Quarta quā parit penalis acerbitas.Pria dico ē quā causat ītēpata pot⁹ cupiditas.q̄ vsitatiori vocabulo vocat̄ ebrietas . Alie vo metaphorice sic vocant̄.De pma dicit Heñ.ix.bibit Noe vinuz ⁊ inebriat⁹ ē.⁊ Eccl̄.xxxj.vinū i iocūditate creatū ē.⁊ nō i ebrietate ⁊c.j.Reg.xxv.Lo⁊nabal iocūdū.erat.n.ebrius nimis.Scda ē ebrietas quā causat inordinata carnis ꝓcacitas de q̄ dr̄ Prouer.vij.vbi mulier libidinosa ꝓuocat iuuenē ad libidinē dicēs.iebriemur vberib⁹ ⁊ fruamur cupitis amplexib⁹.Tertia est quā parit inordinata mūdi cupiditas.de q̄ dr̄ ysa.xxviij.sacerdos ⁊ ꝓpha nescierūt pre ebrietate cupiditatis.s.⁊ ambitiōis.absorpti sūt a vino. errauerūt i ebrietate.nescierūt videtē ignorauerūt iudiciū.nota ⁊ expōe. Et q̄s plurimū ex diuitijs oriť supbia ⁊ elatio cordis.vtriſq̄ cōminat̄ do minus maledictiōez suā dicens.ysa.xxviij.ve corone supbie. ebrijs effraym.effraym iterātat̄ crescēs vel fertilitas.p qđ designant̄ cupidiqui semp volūt crescere ⁊ augere possessiōes.⁊ in terrenis fertilitatem habere ex quibus ebrietas mentis.⁊ alienatio rationis.⁊ ob liuio dei ⁊ sui causat̄. Quarta est ebrietas quā parit feralis crudelitas.qua videlz hō sitit penā.angustiā.⁊ sanguinē innocētū.De qua iniqtate dicit Apoc̄.xvij.vidi mulierē ebriā de sanguine sanctoz⁹. Hec mulier est iniquitas.sicut patet in textu.De hac dicitur in pncipio eiusdē.cū ea fornicati sunt reges terre.⁊ inebriati sunt qui inhabitant terram de vino prostitutionis eius.Multi adeo inebriati sunt hoc vino.q⁹ viduas ⁊ orphanos ⁊ alias personas miserabiles sine misericordia ꝓsequunt̄.Quinta est ebrietas quā parit penalis acerbitas de q̄ Treñ.iij.Repleuit me amaritudinib⁹.inebriauit me absynthio:h pōt dicere vel penitēs quē dns replet amaritudine cōpūctiōis:vel hō q̄ ꝓ pctis suis tpalit̄ affligit̄.Sz ipis obdurat⁹ dicit̄ Piere.xxv.bibite ⁊ iebriamini.⁊ vomite ⁊ cadite ⁊ nolite ꝺsurgere a facie gladij quē ego mittā iter vos.⁊ Deut̄.xxxij.reddā vltionē hostib⁹ meis ⁊c.iebriabo sagittas meas sanguine ⁊c . Itē Piere.xlvj.dies vltiōis dñi exercituū:vt sumat vindictā de inimicis suis deuorabit gladi⁹ ⁊ saturabit̄:iebriabit̄ sanguine eor⁹.Itē Piere.lj. Inebriabo eos vt sopiant̄:⁊ dormiāt sōnū sempiternū ⁊ nō cōsurgant.Et ifra.iebriabo ꝓncipes eius sapientes ei⁹ ⁊ duces ⁊ magistratus ei⁹:⁊ fortes:⁊ dormiēt sōnū sempiternū:⁊ nō expgiscent̄.sommus iste nō est q̄tis:sz detētiōis:⁊ dānationis eterne. Quattuor vltimis ebrietatib⁹ ꝓternissīs:de pma q̄ est species gule spāliter est dicēdū.Et circa hāc ꝺsiderāda sē q̄ttuor.Pria vtrū ebrietas sit peccatū.Scdo vtruz sit peccatū mortale.Tertio vtrū ebrietas excuset a pctō.De istis trib⁹ req̄re in fine libri.Quarto de his q̄ hoc vitiū oīs dūt detestandū. Circa qđ sciēdū q⁹ hoc ebrietas euacuat oēm cē suz:⁊ vtutē debilitat ifatuat omnē sensum.multis modis ꝓcipitat.

¶ Primo q̄dē ebrietas euacuat oēm cēsum.ebriosi nāq̄ cōsumūt omne bonū tpale:⁊ fiūt paupes ⁊ egeni:.ppē qđ dicit̄ Eccl̄.xix.oparius ebriosus nō locupletabit̄:qz q̄cq̄d opādo pōt acq̄rē vel lucrari totū expēdit:⁊ frequēter ampli⁹ i ebrietatib⁹ societatib⁹ ⁊ tabernis. Itē oē bonū spūale dissipāt ebriosi:qz ebrietas ē mors oīuz vtutū ⁊ morū. Criso.ebrietate fit iactura fere oīuz bonoz.Si habeat hō humilitatē.māsuetudinē:prudētiā ⁊ cetera hmōi.oīa ꝓijcit in pelag⁹ iniqtatis.Et sicut ebriosi sepe vestib⁹ suis mālib⁹ spoliant̄.sic eoz aīe vtutib⁹ denudant̄.Un̄ dicit̄ Treñ.iiij.Inebriaberis atq; nudaberis.Et Nauz.iij.Inebriaberis ⁊ eris despecta. Itē ebriosi pdunt bona celestia ⁊ eterna qz fiē dicit̄.j.Lozin.vj.neq; ebriosi.neq; maledici.neq; rapaces regnū dei possidebūt:⁊ Hal'.v.Manifesta sunt opa carnis q̄ sūt ebrietates.ꝺmessatiōes.Sequit̄.q̄ talia agunt regnū dei nō ꝺsequētur.Itē sup illud Joh̄.ij.Lepit eijcere vendētes ⁊ emētes de tēplo dicit glo.qđ si ibi ebriosos inuenisset ⁊ bmōi.q.d. multosorti⁹ eiecisset.Ad h magis excludent̄ a regno ne ingrediant̄ ebrij sedi:vbi sancti iebriant̄ ab vbertate dom⁹ dei. ¶ Scdo ebrietas oēs vires debilitat tam spūales q̄ corpales.Uidem⁹ ad lr̄az q⁹ ebri⁹ nutat corpe toto:⁊ pedib⁹ ceſpitat:nec mēbra sua pōt sustinē: sz vires spūales mltomag⁹ amittit.Bern̄.Ebrietas multiplicat vba obliquat lumina.gradū facit errātē.capitis operat̄ vtiginē.stomachi efficit tormēta:⁊ viscera ipsa distēdit.Aug.Ebrietas inuolut linguā:corrūpit sanguinē:⁊ oīa mēbra debilitat:vitā diminuit:⁊ oēm salutē exterminat:cōplexionē imutat:⁊ totuz corpus deficcat. Qui enī nimis bibunt in sero.sitiunt ⁊ aridi sunt in mane. Un̄ in ps̄ona ebriosi dicit̄.Prouer.xxiij.Quādo euigilabo ⁊ rursus vina reperiā Nauz.j.Sicut spine se inuicē cōplectunt̄.sic cōuiuiū pariter potantiū quasi stipula ariditate plena.Et sicut aridi sunt a vino materiali ita īmo longe magis a vino spūalis gratie:⁊ sicut debilitat ⁊ enumerat⁹ vires corpales.ita ⁊ vires spūales.Un̄ q̄ in sobrietate sunt inuincibiles.in ebrietate vincunt̄.sicut patet de senadab rege Syrie.iiij. Reg.xxj.Qui dū biberet cū triginta regib⁹ iebriatus victus est p pedissequos ꝓncipū ꝓuinciaz cū mirabili exercitu suo. Silr Judith iiij.Polofernes inuincibilis sobri⁹.ebri⁹ a muliere vincit̄ ⁊ occidit̄ qz vino prius fuerat supatus. In hist̄oria Charoli legit̄ q⁹ cum franci essent in supabiles a saracenis:⁊ semp eos vincerent duo reges saracenoz ꝓmittentes q⁹ baptizarent̄ miserūt eis vinū fortissimū ⁊ mulieres saracenas:quoz multi inebriati ⁊ victi a vino incidērūt in fornicationē:⁊ victi sunt ⁊ occisi a saracenis:victi primo spūaliter ⁊ postea corpaliter.ij.Esdre.iij.Uinū prenalet oībus q̄ bibunt illud. ¶ Tertio ebrietas insatuat oēm sensum.aufert enī vel impedit ⁊ sensus exteriozes ⁊ sensus interiozes.exteriozes quidē vt sint aliquādo ebriosi sicut idola:de quib⁹ dicit̄ in.ps̄. Os habēt ⁊ non loquent̄ ⁊ oculos habēt ⁊ nō videbūt ⁊c.De oculis specialiter dicit̄ Prouer.xxiij.Cui ve.cui⁹ patrie ve.⁊c.cui suffossio oculoruz.nōne bis qui morant̄ in vino:⁊ studēt calicib⁹ epotādis. Aug. Ebrietas ita hominē excecat vt vbi sit nesciat:oculus ita cecus ē vt vnuz pro alio accipiat:⁊ de vno duo vel tria videant̄.Itē sensus interiozes ligat ⁊ impedit:sic dicit Aug.Ebrietas aufert memoriā : dissipat sensum.ꝺfundit intellectū.Blāde enī seducit.sicut dicit̄ Prouer.xxiij. ne intuearis vinū quādo flauescit:⁊ cū splēduerit in vitro color ei⁹ ingredit̄ blāde:⁊ in nouissimo mordebit vt coluber:⁊ q̄si regul⁹ venena diffundet.ij.Esdre.iij.Uinum seducit mentem. Item Grego. Ebrietas est blandus demon.suaue peccatū. dulce venenum quaz qui habet se nō habet:quā q̄ facit pctm nō facit:sed tot⁹ est pecca-

tum. Ebrietas sic infatuat hoiem q facit eū fatuū. yaboli vt cito faciat & loquat stulta quecūq; yabolus ei suggesserit. Prouer. xx. Quicūq; his. i. vino & ebrietate delectat nō erit sapiens. Sic ꝑ de Nabal q stultus iterꝑtat. q stultis verbis suis puocauit ira se & uid & seruos eius vt vellēt occidere tā eū q̄ oīa q habebat. nisi obstitisset abygail q erat ebrius nimis vt legit. i. Regu. xx. v. Sepelit enī ebrietas hoīs rōnē vt nō discernat q̄d dicat vel agat. vt legitur ibidē de eodē Nabal. q cū diceret ei uxor sua in mane cū digessiss vinū q̄d dixerat vel egerat cū eēt ebrius & offensa dauid. emoz tuū ē cor eius & factus ē q̄si lapis. Ebrietas sic infatuat hoiez q reddit cū brutalē. imo bruto viliorez & min⁹ rationabilē. Iurta illud. Bern. Nihil bestialius hoīe. q ē rōne vigēs & nō rōne vtēs. qz ebrius nō hz vsuz rōnis. De his ēt dicit Criso. Melior ē ebriosus asin⁹ rationabilior videt his canis. vēter enī eoz vltra sufficientiā nō bibit. & si multi sint cogētes. multo enī deterior ē q̄ sine coactōe se inebriat & trāsit mēsurā quā nouit sibi suffice. Jō ebri⁹ dr q̄si eē briā i. eē mēsurā quā trāsgredit. Jtē nō solū reddit hoiez fatuū. sz ēt īsanū & q̄si demoniacū & mēte alienatū. Osee. vii. Leperūt pncipes furere a vino. Seneca. Nihil aliud diffinio ebrietatē q̄s volūtariā īsania. Jtē Criso. Nihil differt a demoniacis ebriosus. Silr. n. nō verecūdat & īsanit & demoniaco q̄dē miseremur. hūc autē auertim⁹ & odim⁹. qz volūtarie reddit se ipotētē. qō nō facit demōiacus. Phs Sic ī pcipitō stātē leuis mot⁹ ipellit ī ruinā. ita vio ifusū pu⁹ dolor icitat ī furorē. Bern. Ebrietas ē mēt aliēatio. vtutū depdatio. ima go mort. silitudo furozis. & ipaz vecūdiā iterimit: mēt & otis custodiā expellit. pudor charactere eiicit. castitat signaculū frāgit. Damus ad alexādrū rex & doctoz bragmānoz. Uos emitis vī insaniatis & vī vos inebriādo sepeliatis. Et post. Nos magi mortez q̄s ebrietatē nobis ipzecamur. p quā necesse ē hoīez totis corpib⁹ & sen sib⁹ iterire. Oz tū ad sapiaz ptinet. ebrius mortu⁹ ē. pdit. n. ipaz quā de⁹ hoīb⁹ dedit sūmā mētē suā. Ad h autē q̄ dicit q ebrietas facit hoiez bestialē. facit exēplū de ceruo quodā domestico cuiusdaz dixitis q̄ bibēs vinū inebriat ē & pz ebrietate saliēs. & discurrens babuit crus fractū. de quo dolēs & verecūdat⁹ noluit postea vinuz bibere qnoquō. Simile dicit de pica. q̄ inebriata discurrebat & saliebat p mēsas. q̄ fracta tibia pz ebrietate. nūq̄ postea vinuz bibit. Jtē q̄dā honestus bō vadēs in normāniā curialit ē recept⁹ & inuitatus ad potus eḡles fm morē illius terre coact⁹ a patrefamil. vxore & filia & alijs tū bibēs (sz inuit⁹) & inebriat⁹ q vix ascēdere potuit equū suū. in sero aūt adaquās equū illū post q̄s sufficienter biberat inuitabat ad bibēdū amplius. sz cū equus nec minis nec ꝑcib⁹ nec etiā calcarib⁹ stimulat⁹ vellet vltra bibere. dixit ille. Deu miser ego plus bibi q̄s debui. & q̄s potui sustinere. & tu nō vis amoze mei nec timoze minaz. nec etiā doloze penali plus bibere q̄s tibi sufficiant. in h facto ꝺuincor eē bestialior q̄s sit equus. Quarto ebrietas in multa mala ꝓcipitat. Prō q̄dē ꝓcipitat in multa flagitia. qz sopit hoiez & sopore sepelit. & aufert totū vsum oīuz & īducit obliuionē. vñ Prouer. xxiij. Eris q̄si dormiēs in medio mari. & q̄si sopitus gubernator amisso clauo. i. anchora. Sicut. n. nauis dū gubernator dormit & anchora amissa ē ducit & ꝺferē a quolibet flatu venti. sic mēs ebrij cui⁹ rō ꝺsopita ē. & sine anchora timoris dei defacili ducitur ad omne peccatū. leui flatu tēptatiōis. Eccī. xxxi. Uinū multū potatū irritatiōez & irā & ruinas multas facit. yfiō. Uinū virus ē & pz ualet aīe. vinū luxuriā excitat. pocula fométa sē luxurie. & igni igne adiecto maius crescit icēdiū. Poeta. Et venus in vinis ignis ī. gne fuit. Aug. Ebrietas multos subuertit. sensuz minuit. egritudinē īgerit. alienat mētē. iflāmat ad libidinē. ipellit ad vbera. Halien⁹ medicus. Multi peccatoz vinculis captiuant. q multo mero se inebriāt Nullus. n. peccato pōt resistē. q̄ se nō pōt gubernare. Spālic ebrietas ipellit ad luxuriā. sicut pz de Loth. Beñ. xix. Uñ due filie ei⁹ cō dixerūt īuicē. Inebriem⁹ eū vino & cū. vñ absorpt⁹ a vino ꝺcubuit cū eis. & nō sensit qñ itrauerūt vl exierūt ab eo. Jtē exēplū ō mōachis q̄busdā q̄ venientes ad Soldanū iceperūt eū mouē ad uersiōez. ille aūt q̄situit de religione eoz. de victu & abstinentia. & si abstineret a carnib⁹. & a mulierib⁹. dixerūt q sic. si abstinebāt a vino dixerunt q nō. Qui recepit eos honozifice. & fecit parari delicata sz morē eo rū sine vino. & cū dormirēt misit eis mulieres ad solicitādū eos. ipi āt eas a se viriliē abegerūt. P⁹ aliquātulū tpis cū abstinuisset a vino fecit eis ꝓpiari vinū fortissimū. illi āt q̄ a vino diu abstinuerūt. auidi⁹ biberūt. ñ tēpātes vinū vt optuisz nec tēpauerūt se a vino. & cū eēnt iebriati. & q̄si ꝺsopiti misit ad eos dictas mulieres ī q̄b⁹ sol citātib⁹ īcurrerūt absorpt⁹ a vino. Uñ dict⁹ saracen⁹ ꝺfutauit eos. Jō bñ dic aplus Eph. v. Nolite iebriari vino ī quo ē luxuria. Benerat ēt iras rixas. otētiōes vbera. otumelias. blasphemias. ac ēt homicidia: vnde defacili mouetur vir contra vxorez. pater contra filiū vel amicū quēcūq; Eccī. xxxi. In ꝺuinio vini nō arguas ꝓximū. ij. Esdre. iij. Regis & ozphani facit mentē vanā. Et post. Cū inebriati fuerint nō meminerūt amicitiā nec fraternitatē: sed sumūt gladios & c. Sequit. & cū surrexerint a vino nō meminerūt q̄d egerint. ysa. xxviii. Di quoq; pz vino nescierūt: & pz ebrietate absorpti sc̄a vino. Piero. Qui luxuriat viuēs mortu⁹ est: & q̄ inebriat mortu⁹ & sepultus ē: rōnis enī vile sepulchr ē ebrietas. Sicut. n. dña dom⁹ doctor miēte pstrepit tota familia. sic rōne crapula & ebrietate sopita & sepulta pstrepit turba oīuz vitioz. Dragmānoz rex Alexādro. Uos in cōmessatiōibus vestris nō ante finē ponitis q̄s furere incipiatis. & illud q̄ō aliquātulū sape videbamini. bibēdo pdatis. Uos emitis quō insaniatis: & vnde vos inebriādo sepeliatis. Jtē nō celat secretū cōsiliū. nec pfert discretū iudiciū. Unde Prouer. xxxi. Noli o lamuel vinū dare regib⁹. Et post. Ne forte obliuiscant iudicioz & mutēt cām filioz pauperis. ij. Esdre. iij. Ebrius nō meminit iusticiam aut debitū. ysa. xxxviij. Sacerdos & ppheta pz ebrietate errauerūt nescierūt videtē. ignozauerūt iudiciū vt supra. Eph. v. Nolite iebriari vino. Glo. nihil ē ita indecēs ī eo q̄ hz iudicare sicut ebrietas. Jtē ebrietas ꝓcipitat in multa picula. Nec mirū: qz facit hoiez insanū & demoniacū: vt dictū ē: vnde sepe facit hoiez mori mala & inopinata morte. sicut patet. ij. Reg. xiij. Cū temulēt⁹ fuerit amon. pcutite eū: & interficite: & fecerūt pueri absalon ei⁹ ꝓcepta. Ad idē Judith. xiij. De holoferne. quē ebriū occidit iudith. Et. j. Mach. xvj. Occidit symon ebrius ipzouise. Dañ. v. Balthasar potādo vidit manū scribētez in pariete. mane. tetbel. phares & in nocte occisus est. Ad idē facit q̄ legit in chronicis multis. Cū gens bunoz & Uuandali & alemāni egressi de meothidis paludib⁹ locis: & accessis expulissent gothos de sedib⁹ suis: & victi gothi timoze eoz ofugissent ad exercitū romanū. imperāte valente arriano: & facti essent p eū arriani: insurgentes cōtra romanū exercituz qui nolebat eis dare victualia. licet ei militarēt. interfecerūt victū valentē & exercitū romanū. facto sibi rege Theoderico. cū occupassent romani & italiā & greciā & alias diuersas mundi ptes. attila rex bunoz cū Uuandalis insecut⁹ ē eos. occiso. Theoderico rege gothoz cū exercitu suo: & cuticiū & patricium romanoz cū exercitu suo vicisset & spoliasset oīa. victor rediens ad terrā suā. a vino victus est p hūc modū. oū in nuptijs esset adeo inebriatus est q pz vini calefactiōe absorptus tantū p nares sanguinē effudit q̄si insensibiliter mortu⁹ expirauit. a vino & sanguine subito suffocatus. De quo scribit. Hic est attila metus orbis: tremor hoiuz. flagellū dei: amator belli & c. Et post. Qui cū vicisset oēs a vino vict⁹ ē: & occisus. Multi enī ꝓpter nimiā potationē ab ipsa potus supfluitate suffocant. Eccī. xxxvii. Prop̄t crapulā multi obierunt. Luce. xxi. Attēdite ne corda vestra grauent crapula & ebrietate. Sicut pz de illo aurifabro. de quo refert. Petrus cluniacen. quē liberauit. b. Nicola⁹ a demonib⁹ & dānatiōe iferni: qz ei deuot⁹ fuerat q̄ bon⁹ ī aliis erat. nisi q aliq̄n ꝺsueuerat nimis bibere: quē aliq̄n nimis īgurgitatū dyabolus suffocauit sub specie buffonis. cor ei⁹ oppzimēs: & eū subito extinguēs. ad iferni trahebat torquēdū: & liberat⁹ p. b. Nicolaū vt pdictū est de pena purgatorij grauit⁹ torquebat. Uñ Leui. x. ꝓcipit sacerdotib⁹ ne vinū: vel aliq̄d q̄ ebriare posset biberēt: in quo dabat intelligi q nō est deo gratū ministerium ebrioz. Jtē nazareis ꝓcipit Leui. vj. q. qz sctificati: & cōsecrati erāt dño nō biberēt vinū: nec omne qō iebriare posset. Jtē ad exēplū filioz rechab mittit dñs iudeos. Piere. xxxv. Qui cū ppinarent eis vinū vt biberēt direxerūt. nō bibem⁹ vinū: qz ionadab pat noster fili⁹ rechab ꝓcepit nobis ne biberem⁹ vinū. Exēplū saracenoz. qui abstinēt ad ꝓceptuz mabumeti. nisi in q̄busdā festiuitatib⁹ suis in quib⁹ ebrietate insaniūt. Jtē ebrietas ꝓcipitat in iferni supplicia. sicut dicit Luce. xii. Si dixerit seru⁹ in corde suo. morat facit dñs meus venire: & cepit ꝑcutere seruos & ancillas. edē & bibē: & iebriari veniet dñs serui illi⁹ in die qua nō sperat: & hora qua nescit: & diuidet eū. partēq; ei⁹ cū ifidelibus ponet. Exēplū de fabro de quo refert Beda in gestis anglor q̄ ī mōasterio nobili ignobiliter viuēs dieb⁹ fest⁹ magi volebat in fabrica residere: & ebrietati ceteris q̄z illecebris vacare. q̄s ad ecclīa venire: q cū corripet nolebat se corrigere hic ꝑcussus lāguore: & ad extrema ꝺduct⁹ vocauit fres mltū merēs & desperās. dicēs q̄ viderat iferni aptū: & sathanā in pfundū mersum cū caypha: & ceteris crucifixorib⁹ oñi eterno icēdio traditū. in quoz intimo viderat sibi locū deputatū: & cū moneret ad pniaz: & p mitteret ei venia si peniteret q̄diu viuebat. dicebat q̄ videbat ista re sibi iudiciū: nec eē sibi vltra spē salutis: & hec dicēs expirauit sine viatico: & alijs signis saluti: & est ab alioz sepultura lōge posit⁹: nec pro eo aliquis aliquod ecclesie suffragium facere ausus est.

De frequentatione tabernar. DIS. .III.

Qrca sertū. s. de frequētatione tabernar: sciēdū q; qz in tabernis solēt fieri multa: ideo de tabernis specialiter ē dicēdū. Sunt aūt multa q̄ dissuadent frequētationes ear. Primo quidē: qz sunt habitacula cauponū. Scōo qz sunt receptacula latronū. Tertio qz sunt latibula draconū. Quarto qz sunt tabernacula demonū. ¶ Prīo taberne sunt habitacula cauponū: illic enim cōueniūt lecatores: gluttones: z ebriosi vacātes comessationib⁹ z ebrietatib⁹: z symbolis: z sepe simplices qui sani intrāt inebriant: z īsaniūt ibi. Sicut supra dictū est de ebrietate. ¶ Secūdo taberne sunt receptacula latronū illuc. n. latrones z raptores: z hmōi refugiūt: ibi receptant z abscōdunt z ipsi z eoz deprædationes z furta: ibi spoliant z spoliāt. Unī de tabernis dici pōt: illud Job. xxxiiij. Nudos dimittūt hoīes vestimenta tollētes &c. ita crudeliter eos spoliāt q; nullū dimittūt eis vestimētū comedēdo z bibēdo cū eis: z de suo: qō non facerēt alij latrones q̄ ꝓditores reputāt illos q̄ eadē die q̄ comederint cuz eis eos spoliāt. Unī taberna pōt dici decipula vel muscipula dyaboli: i q̄ capiunt z decipiunt simplices diuersis deceptionum laqueis. Et tabernarij: z tabernas frequētantes sunt aucupes laqueos ponentes: z pedicas id est fraudes diuersas ad simplices capiendos. Unī Piere. v. Inuēti sunt in populo meo insidiātes q̄si aucupes laqos ponētes z pedicas ad capiēdos viros: sicut decipula plena auibus: sic dom⁹ eoz plene sunt dolo. ¶ Tertio taberne sunt latibula draconū. i. hominū q̄ sunt flāmiuomi z venenosi. Unī de taberna pōt dici illud Isai. xxxiiij. Erit babilon cubile draconum ibi nāq; post ebrietatē fiunt pugne: rixe: dissensiones: ibi se mordēt z lacerāt vitupijs z rixis ad modū canū. Phil. iij. Uidete canes malos operarios. Uidete ocisiones. pō. Circūdederūt me canes multi. Similes sunt canib⁹ de quib⁹ narrat a multis illi⁹ patrie: q; circa pedē castri moysmeri comitis cāpanie cōuenerūt canes de diuersis partib⁹ illi⁹ terre: circa annū dñi. M. cc. xxx. Qui se ibi diuersis morsib⁹ īpetentes lacerātes z cōpugnātes occiderūt. ¶ Quarto taberne sunt tabernacula demonū: siue phanū vel tēplū dyaboli ad q̄ cōueniūt parrochiāi dyaboli: idola vana colētes. Phil. iiij. Quoz de⁹ vēter ē. Unī sunt sicut babilonij colētes Bel. extrinsecus aureū: intus vo luteū. Dañ. xiiij. Et sicut filij israel vitulū conflatilē adorantes. j. Lozin. x. Neq; idolatre efficiamini: sicut q̄dā de quib⁹ scriptū est: sedit ppls mādūcare z bibere: z surrexerūt ludē. Ibi lusores adorāt ossa canina pro deo. s. taxillos. Huius tēpli cultores sunt potatores z taxillatores: pro laudib⁹ habēt deī z sāctoꝝ blasphemias: pro thure assa turas: pro altari aleas vel tabulas ad ludēdū: z mēsas ad edēdū et bibēdū. Huius tēpli sacerdos est caupo: nō oīās s; spolians suos ministros. Similes sunt hmōi sychimitis de q̄b⁹ legit iudicū. ix. q; factis cantātiū chorīs: ingressi sunt phanū dei sui: baal. s. z signat tabernā in q̄ colit vēter q̄ est baal vorator: z iter epulas z pocula maledicebāt abymelech regi suo: postea vt dr̄ in eodē tēplo vbi fedus cū deo suo inierāt: z cōglobati erāt eos succēdit z igne z fumo eos occidit. Similiter christus cū sanctis in iudicio potatores maledicentes christo in tabernis succēdet in inferno: vbi ascēdet fum⁹ tormentoꝝ eoz in secula seculoz vt dr̄ Apoc. xiiij. z. iiij. Regū. x. Percussit iesu cū suis militibus ministros baalin oze gladij: z occidit: statuā ei⁹ z cōbusserūt z cōminuerūt: z phanū ei⁹ in latrinā cōmutauerūt. Ibi pp vanitatē z lenitatē cōueniētes dicunt stuppa collecta. Eccī. xxj. Stuppa collecta synagoga peccātiū: z cōsumatio illoꝝ flāmā ignis. s. inferni. Ibi dicit dyabolus potatores ad oīa mala. Ibi pro nihilo vocāt blasphemare: iurare: peierare: decipe: rapere: z furari: z q̄ nō facerēt extra: faciūt ibi. Nota ꝟ exēplū de filio q̄ cū duceret ad suspendiū patris sui nasuz z labia dentib⁹ amputauit.

De ludis inhonestis. DIS. .IIII.

Qrca septimū de ludis. s. inhonestis sciēdum: q; multa ludoꝝ genera legim⁹ī scripturis. Est enīz ludus cōsciētie seipsaz salubriter excitātes. Ludus deuotionis: deū humiliter honorātis. Ludus innocentie: simpliciter exultātis. Ludus ꝓbationis: seipsum viriliter exercētis. Ludus amicitie: hilariter ꝯgaudentis. Ludus derisionis: primū irridētis. Ludus insolētie: z ludus ꝛfusionis. ¶ Est inq̄z ludus ꝛsciētie seipsā salubriter excitātis: q̄n. s. hō ꝛsciētiā suā discutit ne forte aliq̄d in ea lateat q̄ oculos diuine maiestatis offendat ac diligenter inspicit vtrū ꝓficiat vel deficiat. De tali ludo dr̄ Eccī. xxxij. Precurre prior in domū tuā. s. in domū cōsciētie: prior inq̄z anteq̄z mors occurrat z añq̄z iudex te ꝓueniat. Et illic aduocare. i. ad ītima cordis tui reuoca oēs sensus exteriores ne inaniter euagent: sic religiosi uocāt ad capl̄z: ne foris ptermissa religiōe vagēt. Uel aduocare. i. sis aduocat⁹ ꝯtra te acriter allegādo: ne iudex aduenies cōtra te testes z aduocatos adducat: vel ne ipsemet ꝯtra te iudex z testis existat. sicut ipse dicit Piere. xxix. Ego sum iudex z testis dicit dñs. Et si tu fueris aduocat⁹ ꝯtra te iuste z acrit allegando de⁹ erit aduocat⁹ pro te. Sicut de. b. Magdalena dicit Aug ipse ei⁹ factus est aduocat⁹ qui iudex fuerat īterpellat⁹. aduocatū enim hēm⁹ apō patrē ihesum christū iustū z ipse ꝓpiciatio ꝓ pctis nostris. j. Joh. ij. Sequit z illic lude: i. ad ludū tuū attēde vtz. s. ꝓficias vel deficias vtz lucreris vel pdas. Uel lude. i. aliquā ꝛsolationē recipe sicut pfamilias in secreto thalami sui ludit cū filijs suis. z si videat eos bñ obedientes z mozigeratos delectat in eis. Sequit. Et age ꝺceptiones tuas. i. q̄cq̄d boni ꝺcepis te factuz ope exerce. qō est cōtra multos q̄ ad īteriora sua nō redeūt: s; semp exterius euagant: z sic semp eoz ꝛsciētie incōposite remanēt z inculte: plene spinis pūgētibus: z vrticis vrētib⁹ fetoꝝ⁹ z serpētib⁹ vel si qñ ꝛsciās suas discutiāt: z aliq̄ bona ꝺcipiant se facturos: ꝺcept⁹ hmōi nō pducunt ad effectū. s; patiunt abozsum. Jō bñ dicit. Age ꝺceptiones tuas. ysa. xxvj. A facie tua dñe ꝺcepimus. z q̄si parturiuim⁹ z pepim⁹ spiritum salutis. ¶ Scōs est lud⁹ deuotōis deū humil⁹ honorātis: sic̄ dauid coram arca dñi ludebat. j. Reg. vj. Dauid z oīs isr̄l ludebat coā dño. Et einsdē. vij. Ludā ante deū z vilior fiā. z ero humil⁹ coram oculis meis plus q̄ fact⁹ sum. Sz michol vidēs dauid saltatē atq; ludētē desperit: qz deuotos z hūiles despiciūt ideuoti. ¶ Tertius est lud⁹ īnocētie simpl⁹ exultātis: sicut dicit Job. xxj. Pueri eoz exultāt lusib⁹. Et Zach. viij. Platee ciuitatis implebunt pueris z puellis ludētibus. Sic viri sancti per laborē z fatigationē ludunt innocēter adinuicē. vt postmodū fiāt in diuino seruitio ꝓmptiores. sicut legit fecisse. b. Joh. euāgelista. z. b. Ant. ¶ Quart⁹ ē ludus ꝓbationis: vires suas exercētis. iste est ludus exercitij: sicut tyrones vires suas exercitāt saltādo luctādo lapides iaciēdo eqtando: z tyrocinijs. z hastiludijs addiscēdo. Sz taceo de multis iniurijs fraudibus: z maleficijs exp̄ssis inutilibus. īmo potius excessiuis ostentationibus: pompis. z alijs innumeris que ludū licitum: quātum est de se multipliciter deboneſtāt. De tali ludo dicit Eccī xlvij. Dauid cum leonibus lusit quasi cum agnis. ij. Regū. ij. Dixit Joab ad abner. surgāt pueri z ludant coā nobis. Et sequit ibi q; vnusq̄sq; gladiū suū īfixit in lat⁹ cōparis sui. z ortū est bellū duꝝ satis. Quint⁹ est ludus amicitie hilariter congaudentis. sic̄ hō placitus curialis z affabilis ludit coā amicis suis ad letificandū eos: z sicut ꝓcinebāt mulieres ludētes z dicētes ꝓcussit saul mille. z z dauid. x. milia. j. reg. xviij. Sext⁹ ē ludus illusionis ꝓ primū irridētis: sicut philistei sampsonē irridebāt z coā se ludē compellebant. Jud. xvj. Preceperūt vt vocaret sampson: z añ eos luderet. Sic filij isr̄l illudebāt ppl̄s. ij. Paral. xxxvj. Sic pueri pui egressi illudebant helyseo. iiij. reg. ij. Sic iudei illudebāt christo: z milites pre fidis exuētes eū clamidē coccineā circūdederūt ei. z plectētes coronam de spinis posuerūt sup caput eius: z arundinē in dextera eius z genu flexo ante eū illudebāt illi. Et Luce. xxij. Illudebāt ei cedētes eū. Unde increpās eos dñs ait ysa. lvij. Sup quē illusistis sup quē dilatastis os eiecistis linguā: nōne vos filij scelesti. semē mendax. Septimus est lud⁹ in solētie: sicut est ludus chorear. Reqre infra de choreis. Exo. xxxij. Sedit ppl̄s māducare z bibere. z surrexerūt ludere. Sub hoc ludo ꝺtinent venatiōes z aucupia: de quibus dicit Baruch. iij. Ubi sunt ꝓncipes gentiū: z qui dñant sup bestias que sunt sup terrā: qui in auibus celi ludūt. Sequit exterminati sunt z ad inferos descēderūt. Aliqui sic ex toto corde huic ludo inseruiūt q; nihil aliud cogitare vel desiderare vident. z tempus diuino cultui impēsum vilipēdere: ac sibi esse tediosum ostendunt. Unde de ipsis pōt dici illud: Sap. xv. estimauerūt ludum eē vitā nostrā. Octau⁹ est ludus cōfusionis: sicut est ludus taxillorum aleaz: z hmōi. Iste merito dicit ludus confusionis: qz ꝛfundit hominē z confusione dignuz reddit, ꝓpter multa crimina que cōiter sunt in lusoꝝ⁹. Et in fine p̄cipue ad ꝛfusionis obꝓbriū adducū tur. ꝓmo q̄dem lusor est, ꝓditor: qz illū cuz quo comedit z bibit spoliare intēdit. cui⁹ amicū vel consanguineū q̄z se fingit. Piere. ix. Unusq̄sq; a ꝓximo suo se custodiat: z in omni fratre suo nō bēat fiduciā &c. Piere. ix. Loquūt pacē cum ꝓximo suo: z in occulto ponit ei īsidias. Itē in ps. Loquent cū ꝓximo suo. mala aūt in cordibus eoz. Imitat eū aliq̄s ad taberne potū gratuitū: vt sic eū iebrietate z infatuet z spoliet crapulatū. Sunt files illis ꝓditoꝝ⁹ latronibus qui simulāt se esse peregrinos: z euntib⁹ in hierusalē se iūgūt z dum ad hospitia cū eis venerint cōedūt cū eis z bibūt z in pocu lo admiscēt aliq̄d p q̄ eos ita ꝛsopiūt q; q̄si si eēnt mortui dormiunt. z sic spoliatos dicti fures eos nudos dimittūt. Habac. ij. Ue q̄

potū dat amico suo miscens fel. Itē lusor est cupidus ⁊ auar⁹ adeo q⁹ vellet quācūq; psonā secū ludētē spoliare: ⁊ ad hoc laborat p⁹ viri⁹: hic intendit: ⁊ ad hoc tēdit. Est crudelior ceteris raptoribus aut spoliatorib⁹: ⁊ magis inhuman⁹: q⁹ aliqñ spoliāt eos camisijs suis ⁊ bracchis: qō nō faciūt q̄ spoliāt hoies in nemoribꝫ. Peccat in ingratitudine: q⁹ tpe sibi dato ad salutis opationē abutif ō salutez suā expendens illud in ociosis ⁊ pniciosis factis. Job. xxiiij. Dedit ei locū pnie in pśenti. ſ. tp̄s ⁊ ipse abutif eo ī supbiā. Itē vsurarios facit: illi enim in modico tpe dant ⁊ accipiūt graues vsuras tradentes: ⁊ dātes vndecim p⁹ duodecim in mométo tpis vel grauiores vsuras. Itē fallit ⁊ fallere intēdit vbis: factis: ⁊ instrumētis: vt deijs falsis: ⁊ fallacib⁹ vbis: instrumētis: signis: ⁊ testib⁹. Itē cozrupit vicinos astātes in ludo vbis: exēplis ⁊ munerib⁹ ⁊ signis: adeo vt ferant p⁹ eo ibi falsum testimoniū p⁹ nullo vl' modico lucro: qō nō facerēt extra ludū p⁹ centū marchis argenti: p⁹ quo⁹ testimonio amittūt q̄ fm cōditionē ludi fuerāt lucrati: q̄b⁹ cozrupti testes p̄cio vel amore vel timore tenent restituere qō amiserūt eo⁹ falso testimonio. Itē lusor nō seruat fedus alicui pśone cū q̄ ludat: ſz frequēter frangit fedus nature ꝺsanguineitatis: vel nupciaꝝ: vel societat⁹: decipiēdo eos q̄ sunt ibi federe aliquo iuncti eo⁹ bona pdēdo: vel male tractādo: vel male acquirēdo. Sepe iurat p⁹ nihilo. sepe peierat ⁊ mētif. Hoc facit in ludo p⁹ nihilo qō nō faceret extra ludū p⁹ magno p̄cio: iurādo se lucratū fuisse qō amisit. Itē est ꝺceptor sacro⁹ tēpo⁹. i. festo⁹ q̄ violat: ⁊ expēdit in blasphemijs dei ⁊ sctō⁹ rū: ⁊ vituperijs eo⁹: cōtēnit eos ꝺtumelijs eis inferēdo: plus defert honozis trib⁹ ossib⁹ caninis ideſt decijs q̄ ossib⁹ dei ⁊ sctō⁹ quos dinumerat blasphemādo. pē. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt oia ossa mea. Itē lusor facilis est ad ira scēdū ⁊ cōminādū: ⁊ ad inferēdū vba ⁊ vbera acerba. Facilis est ad ,primuz occidēdū: ante cuius oculos est effusio humani sanguinis ⁊ ꝺmittere pcā q̄cūq;. Itē est trāsgressor decalogi mādato⁹ omniū: pmū mandatū trāsgredit. Exo. xx. Non habebit deos alienos cozā me: ipse tribus ossib⁹ caninis obedit. i. decijs: ⁊ colit ea p⁹ deo: faciens eo⁹ voluntatē: q⁹ ducūt loco trinitatis. Assumit nomē dei inuanuz iurans p⁹ nihilo. festa frangit: parētes inhonozat: primū factor⁹ exēplo occidit: cū deū negat spiritualiter mechat. Alienū inuito eo cuius est subzipit: fert falsum testimoniū vt dictū est: ⁊ rē ,primi cō cupiscit. Deterior idolatria est q̄ iudei aut saraceni: illi vitulū aureū coluerūt: saraceni mahumeto homini tāq̄ deo obedierūt: isti deteriozi creature ossib⁹ caninis: in quo⁹ fuitio expēdūt qñq; camisiaz ⁊ braccas: ⁊ q̄cq̄d habēt. Itē sicut deus cultozib⁹ suis tradidit. xxj. Iram quib⁹ tota sacra scriptura scripta est ⁊ nobis dei insinuat voluntatē ad faciēdū eā: ita in decio sunt. xxj. puncta p q̄ lusor ꝺsinuatur volūtas dei: dei sui vt eā faciat. Itē si lusor est filiuſ familias: sequt̄ ira ⁊ afflictio parētū: ⁊ maledictiones eo⁹ q̄b⁹ maledicit vel maledicūt. Si paterſ familias: afflictio vxozis ⁊ familie: vt rixe: pugne vbera: odia: exheredationes filioꝝ: pstitutiones filiaꝝ: depauperationes: furta sacrilegia: q⁹ calefactus a ludo nō ferek aliquādo accipere sup altare: sequent etiam suspendia ⁊ alia multa mala: vt pdictū est. Ideo fugiendus est talis ludus: ⁊ societas ludentium detestanda. Unde Tho. iij. dicebat sara. nūq̄ ludentib⁹ miscui me ne cū his qui in leuitate ambulant particip̄ me p̄bui. Et Piere. xv. Non sedi in cōsilio ludentiū.

Libri tertij. Pars nona. Incipit.
De luxuria. DIS. I.

ULtimo inter capitalia vitia dicendus est de luxuria. Circa quam cōsiderāda sunt septem. Primo vtrū luxuria sit pctū. Secundo de filiab⁹ eius. Tertio de diuisione partiū ei⁹. Quarto de his q̄ suadent et ostendunt luxuriā esse vitandā. Quinto de his q̄ nutriūt ⁊ augent eam. Sexto de familiaritate mulier. Septimo de choreis. Circa primū videndū est vtruz luxuria sic peccatū. Ad qō dr q⁹ luxuria dr eē libidinosus voluptatis appetitus. Voluptas aūt libidinosa pncipal' ꝺsistit ī actu venereo: siue delectatōib⁹ venereis: ī q̄b⁹ ēt libido specialit esse dr: quāuis ⁊ in alijs possit esse voluptas: tm̄ hoc nomē sibi vēdicāt veneree voluptates. Luxuriosus aūt dr q̄si solutus in voluptates. Maxime aūt animū hoīs soluunt voluptates veneree: ideo circa hmōi voluptates luxuria maxime cōsideratur. Unde sicut tēperantia principaliter ⁊ ꝓprie est circa delectationes tactus: dicit autē ex cōsequenti: ⁊ per quandā similitudinē in quibusdā aliis materijs: ita ⁊ luxuria pncipaliter q̄dē ꝺsistit circa venereas voluptates que maxime animū hoīs soluunt. Secūdario aūt dr esse in q̄buscūq; aliis ad excessum ptinētib⁹. Un̄ gal'. v. Dicit gl. q⁹ luxuria est q̄libet supfluitas. Un̄ ⁊ vinū dr esse res luxuriosa: vt eo mō quo in q̄libet mā supabūdantia vel excessus refert ad luxuriam: vel q⁹ supfluus vsus vini p̄bet incētiuz veneree voluptatis. Ex his patere p̄t quō: ⁊ q̄re luxuria sit pctm̄: q⁹ q̄sto aliq̄d est magis necessarium. tātomagis oportet vt circa illud rōnis ordo seruetur vnde p ꝺsequēs magis est vitiosum. si ordo rōnis p̄termittat. Usus aūt venereo⁹ sicut dictū est valde necessari⁹ est ad bonū cōe q̄ est ꝺseruatio humani generis. ⁊ iō circa hoc maxime attēdi dz rōnis ordo: ⁊ p ꝺsequens si q̄d circa hoc fiat p̄ter id q̄ ordo rōnis hz vitiosum erit. Hoc aūt ptinet ad rōnē luxurie vt ordinē ⁊ modū rōnis excedat circa venerea. ⁊ ideo absq; dubio luxuria est peccatū Licet aūt semē generatōis humane sit supfluū alimēti: sicut dicit pl̄s in libro de generatiōe aīaliū: cū fm eundē pl̄m semē est supfluū quo indiget. Dr enim supfluū ex eo q̄ est residuum opatōis vtutis nutritiue: tm̄ indiget eo ad op⁹ vtutis generatiue. Sz alie supfluitates cozporis humani sunt tales q̄b⁹ nō indiget. ⁊ ideo nō refert qual'cūq; emittant salua decētia ꝺuictus humani. ⁊ iō licet in emissione hmōi supfluitatū non sit pctm̄. tam̄ in emissiōe seminis q̄ est mā generatōis humane p̄t esse pctm̄: nisi sic fiat q⁹ ꝺuenire possit ad finē quo eo indiget. P̄t aūt huius seminis emissio fieri sine pctō: obseruatis circūstantijs que in hmōi requirunt. Q̄ declarat sic: pctm̄ enim est in actib⁹ humanis q̄ est extra ordinē rationis habet autem ordo rationis vt q̄libet ꝺueniēter ordinet in suuz finē. Et iō nō est pctm̄ si per rōnē homo vtat aliq̄b⁹ reb⁹ ad finem ad quē sunt mō ⁊ ordine ꝺueniēti dummodo ille finis sit aliquō ve bonū sicut autē est vere bonum quod ꝺseruet cozpalis nā vni⁹ ꝺuidui. ita etiā est quoddā bonū excellēs q⁹ ꝺseruet nā speciei: humane. Sicut aūt ad ꝺseruationē vite vni⁹ hoīs ordinat⁹ vsus ciboꝝ ita etiā ꝺseruationē toti⁹ humani generis ordinat⁹ vsus venereoꝝ Unde Aug. dicit in libro de bono ꝺiugali: q̄ō est cib⁹ ad salutē homin̄is. hoc est ꝺcubitus ad salutē humani generis. Et iō sicut vsus ciboꝝ p̄t esse sine pctō si fiat debito mō ⁊ ordine ſz q⁹ cōperit salu ti cozporis. ita etiam ⁊ vsus venereoꝝ p̄t esse sine omni pctō si fiat debito modo ⁊ ordine fm q⁹ est conueniēs ad finē generatiōis humane. Nec obstat q⁹ act⁹ venereus impedit actū vtutis: sicut dicit Aug. in ꝑmo soliloq̄oꝝ. Nihil esse sentio q̄ ab arce magis deiciat animū virilē q̄ blandimēta femīe. cozpoꝝq; ille ꝺtact⁹. Quia vtutē p̄t aliq̄s impedire dupl'r. Uno mō q̄tū ad circūstātiaz siue quātū ad cōem statū virtutū. ⁊ sic non impedit virtus nisi p pctm̄. Alio mō quātū ad pfectū virtutū statum. ⁊ sic p̄t impediri virtus p aliq̄d q̄ non est pctm̄: ſz est minus bonū. ⁊ hoc mō vsus femine deiicit nō a vtute: sed ab arce. i. a pfectōe vtutis. Unde Augu. dicit in libro de bono ꝺiugali. Sicut bonū erat q̄ martha faciebat occupata circa ministerū scōꝝ: ſz melι⁹ q̄ maria audiēs vbū dei. ita etiā bonū susanne in castitate ꝺiugali laudam⁹ ſz bonū vidue anne ⁊ magis vginis marie añ posuim⁹. Itē ly in omni actu venereo sit supfluitas delectatōis que intātū absorbet rōnē q⁹ in ipsa impossibile est aliq̄d intelligere sicut pl̄s dicit in. vj. etl̄. tm̄ abundātia delectationis que est in illo actu fm rōnē ordinato non ꝺriat medio vtutis: q⁹ mediū virtutis nō attēdit fm q̄titatē ſz fm q⁹ ꝺuenit rōni recte. Et pterea ad vtutē nō ptinet quātū sensus exterior⁹ delectet q⁹ ꝺsequat cozpis ꝺispositionē. ſz quātum appetit⁹ interior⁹ ad hmōi delectatōes afficiat. Nec hoc etiā q⁹ rō nō p̄t libere actū rōnis ad spūalia ꝺsiderāda sil' cum illa delectatōē hēre: ostendit q⁹ actus ille sit ꝺrius vtuti. nō enī est ꝺriū vtuti. si rōis act⁹ aliq̄n intermittat aliquo. q̄ō fm rōnē fit. Alioq̄n q⁹ aliquis se somno tradit. esset cōtra virtutē. Hoc tm̄ q⁹ ocupiscētia ⁊ delectatio venereoꝝ non subiacet impio ⁊ moderatōi rōnis. ꝓuenit ex pena ꝑmi peccati: inquātū. ſ. ratio rebellis deo meruit habere suā carnem rebellez. vt patet per Aug. xxij. de ciui. dei. Circa scōm. ſ. de filiab⁹ luxurie. Sciendū q⁹ Greg. xxxj. mo. ponit eas septē que sunt cecitas mētis incōsideratio: p̄cipitatio: incōstantia: amor⁹ sui: odiū dei: affect⁹ p̄sentis seculi: horroz ⁊ desperatio futuri. Quaꝝ ratio ⁊ numer⁹ sic apparet. Qm̄ enim inferiores potētie vehemēter afficiuntur ad sua obiecta: ꝺsequēs est q⁹ supiores vires impediunt ⁊ deordinantur: in suis actib⁹. Per vitiū aūt luxurie maxime appetitus inferior. ſ. cōcupiscibilis vehemēter incēdit suo obiecto. ſ. delectabili ,pter vehemētiā delectationis. ⁊ ideo ꝺsequēs est q⁹ per luxuriā maxime superiores vires deordinent. ſ. ratio ⁊ voluntas. Sunt autē rōnis quattuoz actus in agēdis. Primo quidē simplex intelligentia que appꝛehēdit aliquē finē. vt bonum: ⁊ hic actus impedit per lu-

xuriam: fm illud dañ. xiii. Species decepit te. ⁊ concupiscētia subuertit cor tuū: ⁊ ḡtuz ad h̄ ponit cecitas mētis. Secūdus actus est cōsiliū de his q̄ sunt agēda ꝓpter finē: ⁊ hoc etiā impedit p cōcupiscentiā luxurie. Un Terentius dicit in eunucho: loquēs de amore libidinoso: q̄ res in se neq; cōsiliū neq; modū hz vllū: eā ꝺ filio regere nō potes: ⁊ ḡtū ad hoc ponit ꝓcipitatio q̄ ꝺportat subtractionē cōsilij. Tertius aūt est iudiciū de agēdis ⁊ hic etiā ꝟpedit p luxuriā: ꝺr. n. Dañ. xiij. de senib⁹ luxuriosis. Auerterūt sensuz suū vt nō recoꝺarent iudicioꝝ iustoꝝ: ⁊ ḡtū ad h̄ ponit ꝺsideratio. Quart⁹ aūt act⁹ est ꝓceptū rōnis ꝺ agēdis: qō etiā ꝟpedit q̄ntū. s. hō ipe dit ex ipetu cōcupiscētie ne exequat illud qō decernit eē faciendū. Un Terenti⁹ dic̄ i eunucho de quoꝺā q̄ ꝺicebat se recessuz ab amica: h̄ vba: vna falsa lachrymula restringet. Ex pte aūt volūtatis ꝺse quit duplex act⁹ ꝺordinat⁹: quoꝝ vnus est appetit⁹ finis: ⁊ ḡtū ad ad h̄ ponit amoz sui: ḡtū. s. ad delectationē quā ꝺordinate appetit: ⁊ p oppositū ponit ꝺdiū dei: inquātū. s. ꝟpbibet delectationē cōcupiscētie. Alius aūt est appetit⁹ eoꝝ q̄ sunt ad finē ⁊ ḡtū ad h̄ ponit appetit⁹ ꝓsentis seculi in quo aliq̄s vult frui voluptate. Et p oppositū ponit ꝺsperatio futuri seculi q: ꝺ nimis retinet carnalib⁹ ꝺlectationib⁹: nō curat puenire ad cōcupiscentias spūales: ſz fastiꝺit eas. Ponunt aūt cecitas mētis: ꝺsideratio: ⁊ ꝓcipitatio eē filie luxurie: q: intēpantia maxīe ꝺzūpit pudētiā: ⁊ ꝺ vitia opposita pudētie maxīe ozīunt ex luxuria q̄ est ꝓcipua species intēpātie. Ité sciēdū q⁹ ꝺstātia in arduis ⁊ terribilib⁹ ponit pars fortitudinis sed ꝺstātiā hꝺe in abstinēdo a ꝺlectabilib⁹ ꝓtinet ad ꝺtinētiā q̄ ponit pars tēperātie: ⁊ ꝺ incōstātia q̄ ei opponit ponit filia luxurie: ⁊ tñ etiā ꝓma icōstātia ex luxuria causat: inquātū emollit cor hoīs ⁊ effeminatū reddit: fm illud Osee. v. Fornicatio ⁊ vinū ⁊ ebrietas aufert cor. Et Uegetius dic̄ in libꝛo de re militari q⁹ min⁹ morte metuit q̄ min⁹ ꝺliciare nouit in vita: nec oꝫ q⁹ filie vitij capitalis cū ea in mā ꝺueniāt. Ité amoz sui ḡtū ad q̄cūq; bona q̄ sibi aliq̄s appetit est cōe ꝓncipiū pctōꝝ: sed ḡtū ad h̄ q⁹ aliq̄s appetit sibi ꝺlectabilia carnis ponit specialiter amoz sui filia luxurie. Ité Ysiꝺoꝛ⁹ ponit q̄ttuoꝝ species luxurie. s. turpiloquia: scurrilia: ludicra ⁊ stultiloquia: ſz ista sunt q̄dā act⁹ ꝺordinati exterioꝛes ꝓcipue ad locutionē ptinētes in q̄ est aliq̄d ꝺordinatū q̄drupliciter. Uno mō ꝓpter mām: ⁊ sic ponunt turpiloquia: qz. n. ex supabūdātia cozdis os loquit: vt ꝺr Matℏ. xij. Luxuriosi quoꝝ cor turpib⁹ ꝺcupiscētijs plenū est: ꝺfacili ad turpia vba ꝓrumpunt. Scō ex pte cause: qz enī luxuria incōsideratiōnē ⁊ ꝓcipitationē causat: ꝺñs est q⁹ fac̄ ꝓrupe in vba leuiter ⁊ incōsiderate ꝺicta: q̄ ꝺicunt scurrilia. Tertio ḡtuz ad finē: qz enim luxuriosus ꝺlectationē q̄rit: etiā vba sua ad ꝺlectationē ꝺordinat: ⁊ sic ꝓrupit in vba ludicra. Quarto ḡtū ad snāz vboꝝ quā puertit luxuria p cecitatē mētis quā causat: ⁊ sic ꝓrupit in stultiloquia vt pote cū suis vbis ꝑfert ꝺlectationes q̄s appetit quibuscunq; alijs rebus.

¶ De speciebus luxurie. DIS. II.

Deinde cōsiderādū est ꝺ diuisione ptiū vel specieꝝ luxurie. Circa quā ꝺsiderāda sunt decim. Primo ꝺ diuisione partiū i generali. Scō ꝺ fornicatione simplici: vtrū sit pctm̄ mortale. Tertio vtrū in tactib⁹ ⁊ osculis sit pctm̄ mortale. Quarto vtrū nocturna pollutio sit pctm̄. Quinto vtrū stupꝛū sit species luxurie. Sexto vtrū raptus sit species luxurie. Septimo vtrū adulteriū sit species luxurie. Octauo vtrū incestus sit species luxurie. Nono vtrū sacrilegiuz sit species luxurie. Decimo vtrū vitiū ꝺ nām sit species luxurie. Undecimo vtrū vitiū ꝺ nām sit grauissimū oīum pctoꝝ iter species luxurie. ¶ Circa primū. s. ꝺ diuisione ptiū vel specieꝝ luxurie: sciēdū q⁹ in ꝺcretis ꝺi. xxxvj. q. j. assignant sex species luxurie q̄ sunt: fornicatio simplex: adulteriū: incestus: stupꝛū: raptus ⁊ vitiū ꝺ naturā. Quia sicut ꝺctū est peccatū luxurie consistit in hoc q⁹ aliquis vtit ꝺlectatione venerea: nō fm rectā rationē. Qō q̄dē ꝺtingit ꝺuplicit̄. Uno mō fm mām in q̄ hmōi ꝺlectationē q̄rit. Alio mō fm q⁹ mā ꝺbita exīstēte nō obseruant alie ꝺbite ꝺditiōes. Et qz circūstātia q̄ntū hmōi nō ꝺat speciē actui moꝛali: ſz ei⁹ species sumit ab obiecto qō ē mā act⁹: iō oportuit species luxurie assignari ex pte materie vl obiecti. Que q̄dē pōt nō ꝺuenire rōni recte ꝺupliciter. ¶ Uno mō qz hz repugnātiā ad finē venerei act⁹: ⁊ sic inquātū impedit generario ꝓlis est vitiū ꝺ nām qō est in omni actu venereo ex quo generatio sequi nō pōt. Inquātū aūt ꝟpedit ꝺbita educatio ⁊ ꝓmotio ꝓlis nate: est fornicatio simplex q̄ ē ꝺsoluti cū ꝺsoluta. ¶ Alio modo materia in qua exercet act⁹ venereus: pōt esse nō cōueniēs rōni recte per cōparationē ad alios homines. ⁊ h̄ q̄druplr. Primo q̄dē ex pte ipsi⁹ femine cui aliq̄s ꝺmiscet: qz ei ꝺbit⁹ honoꝛ nō seruat. ⁊ sic est icestus q̄ ꝺsistit in abusu mulieꝝ ꝺ sanguinei⁹ate vl affinitate iunctaꝝ. Scō ex pte ei⁹ in cui⁹ ptāte est femia: qz si est in ptāte viri est adulteriū. Si aūt est in ptāte patris est stupꝛū. si nō inferat violētia. Rapt⁹ aūt si inferat. Diuersificant aūt iste spēs magis ex pte femine q̄z viri: qz in actu venereo femina se hz fic̄ patiēs p modū materie: vir aūt p modū agētis: ꝺctū est aūt q⁹ ꝓdicte spēs fm ꝺsiam mafie assignant. Et nota q⁹ adulteriū sub luxuria ꝺtinet ⁊ etiā sub iniusticia. nihil enī ꝓhibet diuersoꝝ vitioꝝ ꝺfoꝛmitates ꝺcurrere in vno actu. nec ꝺformitas iniusticie oīno se hz p accidēs ad luxuriā: sed ostēdit esse luxuria grauioꝛ. q̄ intātū seq̄tur ꝺcupiam q⁹ etiā ducit ad iniusticiā. Ité nota q⁹ sup illud. j. Lo rin. iij. Ne iterꝫ cum venero humiliet me ꝺ⁹ apud vos. ⁊ lugeā mlt̄os ex his qui añ peccauerūt ⁊ nō egerūt pniaz sup īmūdicia ⁊ foꝛnicatōe. ⁊ impudicitia quā egerūt. Immūdicia fm glo. ponit ꝓ vitio ꝺ nām impudicitia aūt ad stupꝛū ptinē ꝺr. ¶ Circa scām. s. vtꝝ fornicatio simplex sit pctm̄ mortale: ꝺcēdū q⁹ absq; oī ꝺubio tenendū est q⁹ sic: ⁊ hoc ꝓmo ꝺclarat p auctātē iuris diuini. Secūdo p auctātē iuris canonici. Tertio p rōnē. Ꝓmo q̄dē ꝓbat h̄ p auctātē iuris diuini. ꝺr Tho. iiij. Attēde tibi fili mi ab oī fornicatione. ⁊ ꝓter vxoꝛē tuā nō patieris crimē scire. Ité Hal. v. Ꝓcemissa fornicatōe ⁊ q̄busꝑā alijs vitijs subdit: q̄ talia agūt regnū dei nō possidebūt. Nihil aūt excludit a regno dei nisi pctm̄ mortale. Nec obstat qō ꝺr Deut. xxiij. sup illud. Non erit meretrix ⁊c. ꝺcit glo. Ad eas ꝓhibet accedē quare est venialis turpitudo. uō enī ꝺz ꝺici venialis: ſz venalis. qō est ꝓprie meretricuz. Ité nec illud qō Act. xv. ꝺnumerat q̄busdā que nō sunt pcta mortalia abstineatis vos inq̄t ab īmolatis simulacroꝝ: ⁊ sanguine suffocato ⁊ fornicatiōe illoꝝ autē vsus nō est pctm̄ mortale. fm illud. j. Thy. iiij. Nihil reijciendū est qō cū gratiaz actōe pcipit. Fornicatio aūt nō ꝺnumerātur illis. qz eandē hēat rōnē culpe cū alijs. ſz ḡtū ad h̄ q⁹ ex his q̄ ibi ponunt filr ꝓcat iter iudeos ⁊ gētiles seruari vna vni⁹ ꝺsensū vel etiā impediri: qz apud gētiles fornicatio simplex nō reputabat illicita ꝓp corꝛuptionē rōnis in eis: iudei aūt p legē instructi eā illicitam reputabāt. Alia vō que ibi ponunt iudei abominant ꝓpter ꝺsuetudinē legalis obseruātie. Unde apli ea interdixerunt gētib⁹ nō quali fm se illicita: ſz q̄si iudeis abominabilia. Ité nō obstat factum ꝺsee qui sumpsit vxoꝛē fornicationū Osee. j. Quia illud fecit obediēs deo cui⁹ vol̄tas est regula sūme recta. ¶ Ité hoc idē ostēdit per ius canonicū. ꝺr enim in ꝺcretis. xxiiij. cā. q. j. Dicūt talem de piurio pñiam imponi ꝺbere qualē de adulterio fornicatiōe ⁊ homicidio spōte ꝺmisso: ⁊ de ceteris criminalib⁹ vitijs. Ad hui⁹ autem euidentiā considerādū est q⁹ pctm̄ mortale est omne pctm̄ qō cōmittit ꝺrecte ꝺtra vitā hoīs. Fornicatio aūt simplex importat ꝺordinationē que ꝟgit in nocumētū vite eius qui est ex tali cōcubitu nasciturus. Uidem⁹ enī in oībus aīalib⁹ in quib⁹. s. ad educationē ꝓlis requirit cura maris ⁊ femine q⁹ in eis nō est vagus cōcubitus: ſz maris ad certā feminā vnā vel plures: sicut pz in oīb⁹ auibus. Sec⁹ aūt est in aīalibus in q̄bus sola femina sufficit ad educationem fetus in quibus est vagus cōcubitus: vt patet in canibus ⁊ alijs huiusmodi aīalib⁹. Manifestū est aūt q⁹ ad educationē hominis non solū requirit cura matris a qua nutrit: ſz multomagis cura patris a quo est instruēdus ⁊ docēdus: ⁊ in bonis tam īterioꝛibus q̄z exterioꝛibus ꝓmouēdus. ⁊ ideo cōtra nām hominis ē q⁹ vtat vago cōcubitu: sed oportet q⁹ sit maris ad determinatā feminam cum qua ꝑmaneat nō p modicū tp̄s: ſz ꝺiu vel p totā vitaz. ⁊ inde est q⁹ naturalr est in marib⁹ in spē humana solicitudo de certitudine ꝓlis: qz eis īminet educato ꝓlis: hec aūt certitudo tolleret si esset vagus ꝺcubitus: hec aūt ꝺterminatio certe femine mātrimonium vocat. Et iō ꝺcit esse de iure naturali. Sed qz cōcubitus ꝺdinat ad bonū cōe totius humani generis. bona autē cōia cadunt sub ꝺterminatiōe legis vt supra habitum est: ꝺsequēs est q⁹ ī ista ꝺiunctio maris ad feminā que matrimoniū ꝺcit lege aliqua ꝺtermineť: Unde cū fornicatio sit ꝺcubitus vagus vtpote ꝓter mātrimonium exīstens. est ꝺtra bonū ꝓlis educāde. ⁊ ideo est pctm̄ mortale Nec obstat si aliq̄s fornicādo aliquā cognoscēs sufficiēter ꝓuideat ꝓli de educatōe: qz illud qō cadit sub legis ꝺterminatōe iudicatur fm illud qō cōiter accidit: ⁊ nō fm id qō in aliquo casu pōt accidere. ¶ Circa ctiū. s. vtꝝ ī tactib⁹ ⁊ osculis sit pctm̄ mortale. ꝺcēdum q⁹ aliquid ꝺcit esse pctm̄ mortale ꝺupliciter. Uno modo fm suā spēm ⁊ hoc mō osculū ⁊ amplexus vel tactus fm suam rationem nō ꝺminēt pctō mortale. Possunt enim absq; libidine fieri: vel ꝓpter consuetudinē patrie vel ꝓpter aliquā necessitatē aut ꝓpter rationabilē cām. Alio modo ꝺcit aliq̄d esse peccatum mortale ex sua causa: sicut ille qui dat suā elemosynā vt aliquē ꝺucat in

heresim:peccat mortaliter ꝓpter intentionē cozruptā dictū est aūt supra q cōsensus in delectatione peccati mortalis est peccatū mortale:ꝛ nō solū cōsensus in actū:ꝛ ideo cū fornicatio sit peccatū mortale:ꝛ multomagis alie luxurie species:ms est q cōsensus in delectatione talis peccati sit peccatū mortale:ꝛ nō solū cōsensus i actū:ꝛ ideo cū oscula ꝛ amplexus ꝛ hmōi ꝓpter delectationē fiant:cōsequens est q sint peccata mortalia:ꝛ sic solū dicunt libidinosa. Uñ hmōi fm q libidinosa:sunt peccata mortalia. ¶ Circa q̄rtū.ſ.vtrū nocturna pollutio sit peccatū:dicēdū q nocturna pollutio dupliciter cōsiderari pōt. Uno mō fm se:ꝛ hoc mō nō hz rationē peccati. Omne enim peccatū dependet ex iudicio rōnis q etiā ꝑmus motus sensualitatis nō hz q sit peccatū nisi inquātū iudicio rōnis reꝑimi pōt:ꝛ ideo sublato iudicio rōnis:tollit rō peccatoꝝ. In dormiendo autē ratio nō hz liberū iudiciū. Nullus enim est dormiēs q̄ nō intēdat aliquib⁹ similitudinib⁹ fantasmatū velut rebus ipsis. Et ideo id qō agit homo dormiēs q̄ nō hz liberū iudiciū rōnis non imputat ei ad culpā sīc nec illud qō agit furiosus aut amens. Alio mō pōt cōsiderari nocturna pollutio ꝑ cōpationē ad suā causam q̄ pōt esse duplex. Una quidē cozpalis. Cum enim humoꝛ seminalis supabundat in cozpe:vel cū facta est humoris resolutio:vel per nimiā calefactionē cozpis:vel ꝑ quācūq; aliā cōmotionem somniat dormiens ea q̄ ptinent ad expulsionē hmōi humoris abundātis vꝛ resoluti:sicut etiā accidit quādo natura grauat ex aliq alia supfluitate:ita q quādoq; formant in imaginatione fantasmata ptinentia ad emissionē taliū supfluitatuꝝ. Sic igit superabūdātia talis sit ex causa culpabili:puta cū est ex supfluitate cibi vel potus:tūc nocturna pollutio habet rationē culpe ex cā sua. Si autē supabundātia vel resolutio talis humoris nō sit ex aliqua cā culpabili:tūc nocturna pollutio nō est culpabilis:nec in se:nec in cā sua. Alia vo cā nocturne pollutionis pōt est animalis interioꝛ:puta cū ex cogitatione ꝑcedenti cōtingit aliquē dormientē pollui. Cogitatio autem q̄ in vigilia ꝑcessit quādoq; est pure speculatiua:puta cū aliquis cā disputationis cogitat de peccatis carnalib⁹:qnq; autē est cuꝝ aliq affectione vel cōcupiscentie vel horroris. Cōtingit autē magis nocturna pollutio ex cogitatione carnaliū vitioꝝ que fiunt q̄ aliaruꝝ delectationū:qz ex hoc remanet quoddā vestigiū ex inclinatione in anima:ita q dormiēs faciliꝰ inducit in sua imaginatione ad assentiēdū actib⁹ ex qb⁹ seq̄t pollutio:fz hoc plꝰ dicit in.j.Ethi.q̄ iquātuꝝ paulatim ꝓtrāseunt quidā motus a vigilātibus ad dormiētes melioꝛa fiūt fantasmata studiosioꝝ q̄ quozūlibet. Aet.etiā dic.iij. sup Ḣeñ.ad litterā q ꝓpter bonā anime affectionē quedā ei⁹ meritā etiā in somnijs clarent:ꝛ sic patet q nocturna pollutio hz rōnem culpe ex parte sue cause. Quādoq; tamē cōtingit q ex ꝑcedēti cogitatione carnaliū actuū etiā speculatiua:vel si sit cū horroꝛe sequit ī somnijs pollutio tamē non hz rationē culpe nec in se nec in sua cā. ¶ Tertia vo cā est spiritualis extrinseca:puta cū ex operatione demonis cōmouent fantasmata dormiētis in ordine ad talē effectuꝝ ꝛ hoc quidē quādoq; est cū peccato ꝑcedenti.ſ.negligentia ꝓparādi se cōtra demonis illusiones. Unde ꝛ in sero cantat:bostēq; nostrū cōpzime ne polluant cozpora:quādoq; vo absq; omni culpa hominis ex sola nequitia demonis:sicut in collationib⁹ patrū dicitur de quodā:q semp in vieb⁹ festis pollutionē nocturnā patiebatur hoc dyabolo ꝓcurante:vt impediret a sacra cōione. Sic igitur pz q nocturna pollutio nūq̄ est peccatū:tamē quādoq; est sequela peccati ꝑcedētis. ¶ Circa quintū.ſ.vtrū stupꝝ sit species luxurie:dicēdū q,vbi circa materiā alicuius vitij occurrit aliq specialis deformitas:ibi oz poni determinata species illius vitij:luxuria aūt est peccatū circa venerea existēs:vt supradictū est. In vgine autem sub custodia patris existente:quedā deformitas specialis occurrit si cozrūpatur:tū primo ex parte puelle:q̄ ex hoc q violata nulla pactione cōiugali ꝑcedenti impedit a legitimo matrimonio cōtrahēdo ꝛ ponitur in via meretricādi:a quo retrahebat ne signaculū virginitatis amitteret:tum etiā ex parte patris:qui de ei⁹ custodia solicitudinez gerit:fm illud Eccī.xlij. Sup filiā luxuriosam cōfirma custodiā:nequādo faciat te in obꝓbriū venire inimicis:ꝛ iō manifestū est q stupꝝ:qō ipoꝛtat illicitā vginū defloratione sub cura parētū existētiū est determinata species luxurie. ¶ Circa sextuꝝ.ſ. vtrū raptꝰ sit species luxurie:dicēdū q raptꝰ,put hūc de eo loq̄mur est spēs luxurie:ꝛ q̄nq; q̄dē in idē ocurrit cū stupoꝛ:q̄nq; aūt inuenit raptꝰ sine stupoꝛ:q̄nq; vo stupꝝ sine raptu. Cōcurrūt q̄dē ī idē q̄n aliq violētia infert ad vginē illicite defloꝛādā:q̄ q̄dē violentia q̄nq; infert tā vgini q̄ patri:quādoq; aūt infert patri:sed nō vgini:puta cū ipsa cōsentit vt ꝑ violentiā de domo patris abstrahat. Differt etiā violētia raptus alio mō:qz q̄nq; puella a domo parētū violēter abducit ꝛ violēter cozrūpit:q̄nq; aūt ꝛ si violenꝰ abducit nō tū violēter cozrūpit:sed de voluntate virginis siue cozrumpat fornicario ocubitu:siue matrimoniali:qualīcūq; enim violētia adsit:saltē ratio raptꝰ. Inuenit aūt raptꝰ sine stupoꝛ:puta si aliquis rapiat viduā vel puellā cozruptā. Uñ ſmach⁹ papa dicit. Raptores viduaꝝ vel virginū ob īmanitatē tāti facioris ōtestamur. Stupꝝ vo sine raptu inuenit q̄n aliq sine violētia vginē illicite deflorat. ¶ Circa septimū.ſ.vtꝛ adulteriū sit spēs luxurie:dicēdū q adulteriū sicut ipm nomē sonat ē accessus ad alienū thoꝛ. In quo q̄dē duplex otra castitatē humane generatōis boꝰ aliq delinquit Primo q̄dē inq̄tū accedit ad mulierē nō sibi matrimonio copulatam.qō req̄rit ad bonū ꝓlis ꝓprie educāde. Alio mō qz accedit ad mulierē alteri ꝑ mr̄imōiū copulatā:ꝛ sic impedit bonū ꝓlis aliene eadē est rō de muliere otugata que per adulteriū cozrūpit. Uñ oꝛ Eccī.xxvij. Oīs mulier relinquēs virꝝ peccabit. Primo enī in lege altissimi īcredibilis fuit in qua.ſ.ꝓcipit nō mechaberis. Secōo viruꝝ suū relinq̄t in quo facit otra certitudinē ꝓlis ei⁹. Tertio in adulterio fornicata est.ꝛ ex alio viro filios statuit sibi:qō est otra bonum ꝓprie ꝓlis. Sed ꝑmū est cōe in oīb⁹ peccatis mortalib⁹. Alia vero duo spāliter ptinēt ad deformitatē adulterij. Uñ manifestū est q est determinata spēs luxurie.vtpote specialē deformitatem hīs circa venereos act⁹. ¶ Circa octauū.ſ.vtꝛ incestus sit spēs luxurie:dicēdum q sicut dictū est.ibi est necesse īueniri determinatā spēm luxurie:vbi inuenit aliquid repugnās debito vsui venereoꝝ. In vsu aūt ocsanguineaꝝ ꝛ affiniū inuenit aliq̄d incōgruū ocmixtioni veneree triplici rōne.ꝑmo q̄dē qz nāliter homo oz quādā honozificētiam parētib⁹:ꝛ per ocsequēs aliis ocsanguineis qui ex eisdē parētib⁹ deꝓpinquo oziginē trabūt:ītātū q apud antiquos vt Maxim⁹ Ualerianus refert non erat fas fil filiū cuꝝ ꝑ balneari:ne sese fil innūcem nudos ocspicerent. Manifestū est autē fm ꝑdicta q in actib⁹ venereis maxime consistit quedā turpitudo honozifícētie otraria. Unde de his hoīes verecundant ꝛ ideo īcōgruū est q ocunctio venerea fiat talium ꝑsonaꝝ adinuicē ꝛ hꝰ cā vꝰ exꝑimi Leui.xviij.vbi dicit mater tua est nō revelabis turpitudinē eius:ꝛ idē postea subdit in alijs. Secūda rō est:qz personas sanguine ocunctas necesse est adinuicem simul conuersari. Unde si homines non arcerentur a cōmixtione venerea.nimia opportunitas dareꝰ hominibus veneree cōmixtionis.ꝛ sic animi hominū nimis emollescerent per luxuriam.ꝛ ideo in veteri lege ille persone spāliter vident esse ꝓhibite quas necesse est simul cōmozari. Tertia rō est:qz per hoc impedire tur multiplicatio amicoꝝ:oum enim homo extraneā vxoꝛem accipit ocunguntur sibi quadā spāli amicitia oēs cōsanguinei vxoris: ac si essent ocsanguinei sui.vt Aug.dicit.xv.de ciui.dei. Habita ē ratio rectissima charitatis.vt hoīes q̄bus esset vtilis atq; honesta cōcordia diuersaꝝ vicissitudinū vinculis necterent:nec vnus in vno multas hēret:sed singule spargerent in singulos. Addit aūt Arist. rōnē q̄rtā in.ij.pol.qz cum nāliter homo ocsanguineā diligat.si adderetur amoꝛ qui est ex cōmixtiōe venerea fieret nimiꝰ ardoꝛ amoꝛis ꝛ maximū libidinis incentiuū quod castitati repugnat:Uñ manifestū est q incestus est determinata spēs luxurie. ¶ Circa nonū.ſ. vtrū sacrilegiū sit spēs luxurie:dicēdū q sicut dictū est q̄n actꝰ vnius vtutis vel vitij ordinat ad finē alteriꝰ assumit spēm illius.sicut furtū q̄ ꝓpter adulteriū cōmittit:trāsit in spēm adulterij. Manifestū est aūt q obseruatio castitatis fm q ordinat ad cultū dei fit actus religionis in illis que vouēt ꝛ seruāt vginitatē vt pz ꝑ Aug. in libro de vginitate. Uñ manifestū est q luxuria fm q violat aliquid ad diuinū cultū ptinēs:ptinet ad spēm sacrilegij:ꝛ fm hoc sacrilegiū pōt poni spēs luxurie. ¶ Et nota q sacrilegiū est spēs irreligiositatis:ꝛ etiā luxurie:qz luxuria fm q ordinat ad finē alteriꝰ vitij efficit illius vitij spēs:ꝛ sic aliqua spēs luxurie pōt etiam esse spēs irreligiositatis:sicut cuiusdā supioris generis. Unde.xxxij.q. j.sacrilegiū nō ꝺnumerat iter spēs luxurie. Cuiꝰ rō est qz ibi nō ponunt nisi illa que sunt spēs luxurie fm seipsam:sacrilegiū aūt est species luxurie spēbus luxurie fm q ordinat ad finē alterius vitij ꝛ pōt ocurrere cum diuersis spēbus luxurie. Si enim aliqs abutat ꝓsona ocuncta sibi fm spirituālē cognitionē cōmittit sacrilegiū ad modū incestus. Si aūt abutat vgine deo sacrata inquantū ē sponsa christi cōmittit sacrilegiū per modū adulterij:inquantū vero est sub spiritualis patris cura ocstituta:erit quoddā spūale stupꝝ. ꝛ si violētia iferat erit spūalis raptus qui ēt fm leges ciuiles grauiꝰ punitur q̄ aliꝰ raptꝰ. Unde Justinianus impator dicit. Si q̄d nō dicam rapere:sed attentare:tātūmō matrimonij ocungēdi cā sacratissimas virgines ausus fuerit capitali pena feriat. ¶ Circa decimuꝝ ſ.vtꝛ vitium contra naturam sit species luxurie.dicendum q sicut

supradictū est:ibi est determinata species luxurie:vbi spālis rō de formitatis occurrit q̄ facit indecētē actū venereū. Nō q̄dē pōt esse duplicit̄. ¶Uno q̄dē modo qz repugnat rōni recte:cōe in omni vitio luxurie. Alio mō qz super hoc repugnat ipsi ordini nāli venerei actus q̄ cōuenit humane speciei:qō dr̄ vitiū ꝺ nām. Nō q̄dē potest plurib⁹ modis cōtingere. Uno q̄dē mō si absq; omni concubitu cā delectatōis veneree pollutio ꝓcurēt qō ptinet ad pctm̄ īmundicie: quā q̄dē mollicie vocāt. Alio mō si fiat ꝑ cōcubitū ad rē nō eiusdē speciei qō vocāt bestialitas. Tertio mō si fiat ꝑ cōcubitū ad nō debitū sexū:puta masculi ad masculū:vel femine ad femīā:vt Apls dicit Ro.i.qō dr̄ sodomiticū vitiū. Quarto si nō seruet nālis modus cōcūbēdi:aut q̄tū ad instrumētū aut ad alios monstruosos & bestiales cōcūbēdi modos. ¶Circa vndecimū.s.vtrū vitiū ꝺ natura sit grauissimū peccatoz inter species luxurie:dicēdū q⁹ in quolibet genere corruptio ꝓncipij est pessima ex q̄ dependēt:ꝓncipia aūt rōnis sunt ea q̄ sunt fm nām:nā ratio ꝓsuppositis his q̄ sunt a nā determinata disponit alia fm q⁹ cōuenit:& ꝫ apparet tā in speculatiuis q̄ in opatiuis. Et ideo sic in speculatiuis erroz circa ea quoz cognitio est homini nāliter indita est grauissim⁹ & turpissim⁹:ita in agēdis agere ꝺ ea q̄ sunt fm nām determinata ē grauissimū & turpissimū:qz ergo in vitijs q̄ sunt ꝺ nām trāsgredi hō id qō est fm nām determinatā circa vsum venereū:inde est q⁹ in tali mā ꝫ peccatū est grauissimū postq̄ est incestus:q̄ sicut dictū est:est ꝺ nālez reuerentiā quā psonis cōiunctis debem⁹. Per alias aūt luxurie species ꝓterit solū id qō est fm rōnē rectā determinatū ex ꝓsuppositione cōnaturaliū ꝓncipioz. Magis aūt repugnat rōni q⁹ aliq̄s venereis vtat nō solū ꝺ id qō cōuenit ꝑli generande sed etiā cū iniuria alterius:& iō fornicatio simplex q̄ cōmittit sine iniuria alteri⁹ psone,minima ē iter species luxurie. Maioz aūt iniuria ē si q̄s abutat muliere alteri⁹ ptāti subdita advsuz generatōis q̄s ad solā custodiā & iō adulteriū ē grauⁱ⁹ pctm̄ q̄s stupū:& vtrūq; aggrauat ꝑ violētiā:pp qō raptⁱ⁹ v̄ginis ē grauⁱ⁹ pctm̄ q̄s stupū:& raptus vroris q̄s adulteriū:& hec oīa aggrauant fm rationē sacrilegij vt supra dictū est. Et nota q⁹ sicut ordo rōnis recte est ad hoies:ita ordo nature ē ab ipso deo:& ideo in peccatis cōtra naturā in q̄bus ipse ordo nature violat fit iniuria ipsi deo ordinatori nature. Unde Augu.dicit.iij. cōfessionū:flagitia q̄ sunt cōtra naturā sunt semp detestanda atq; puniēda:q̄lia sodomitar fuerūt:q̄ si oēs gentes facerēt:eodē crimi nis reatu diuina lege tenerent:q̄ nō sic fecit hoies vt se illo vterent modo. Uiolat quippe ipsa societas q̄ cū deo nobis esse ꝺz cū eadē materia cuius ille actor est:libidinis puerfitate polluit. Et iō iniuria q̄ fit ipsi deo grauioz est q̄s illa q̄ fit ꝓximo:ita vitiū cōtra naturā grauius est q̄s adulteriū. Stuproū. Raptus vel etiā sacrilegiuz. In quo & si fit iniuria ipsi deo tñ ibi fuat ordo nature. Itē inter vitia ꝺ nām minus est graue peccatū qō est ex omissione debitiuatis qz in peccatis magis attendit grauitas ex abusu alicuius rei q̄s ex omissione:grauissimū aūt est peccatū bestialitatis:vbi nō fuatur debita species. Unde sup illud Reg̃.xxxvij. Accusauit fratres suos crimine pessimo dicit glo.q⁹ cū pecozib⁹ miscebant. Post hoc aūt est vitiū sodomiticū:vbi nō fuat debitus sexus. Post hoc aūt est peccatū ex eo q⁹ nō fuat debitus mod⁹ ꝺcubēdi:magis aūt si nō sit debitū vas:q̄s si sit inordinatio fm alia ptinētia ad modū ꝺcubit⁹.

¶De detestatione luxurie. DIS. .III.

Circa quartū ꝓncipale.s.de bis q̄ suadent & oī dūt pctm̄ luxurie detestādū:sciēdū q⁹ multa mouere oūt ad hoc:videlicet. Labozis penalitas. Ardoris īmēsitas. Fetoz abominabilis. Pudoz intolerabilis. ¶Primo q̄dē detestabilē esse luxuriā oīdit labozis penalitas q̄ ꝓcedit & cōcomitat hoc vitiū. Quis.n.enarrare sufficiat quot labozes & inedias:quot dietas malas:quot vigilias:qz frequenter noctes omino ducūt insomnes:quot timozes & pericula:quot solicitudines & angustias:quot aeris intēperies id est estus & frigoza hymbzes niues & glacies:& multa hmōi sustinēt miseri ꝓ brevissima & vilissima delectatione cōpleda:q̄ si ꝓ deo & animaz salute sustinerent:essent vere martyres apud deū. Unde manifestū est q⁹ excecauit eos malicia eoz:vt id qō vere ē turpe:videat eis pulchū & qō molestū est:delectabile videat iuxta illud:ois amoz cecus nō est amoz arbiter equus:nā deforme pecus iudicat esse decus. Unde Job.xxx.esse sub sentib⁹ delitias reputabāt:sentes iste sunt cure:solicitudines:vigilie:& labozes & afflictiones q̄ antecedunt vel cōcomitant hoc peccatū. Illudit aūt eis dyabolus sic:vt in spinis querant ficus:& ꝓ melle eas lambāt:& sic merito lecatozes dicant:spine.n.voluptatis solicitudines vocant Math.xiij.& Luce.viij. Similes sunt cuidā q̄ cū iret ꝑ siluaz quandā boza vespertina inuenit quandā domū pulchrā in qua receptus est. Dña aūt dom⁹ que vidēbat pulchra & ornata inuitauit eū ad amoz sui⁹ & ocubitū:cui cū ꝺsensisset.videbat ei q⁹ in cubili ꝓciosissimo cū ea iaceret:& mane aūt excitat⁹ inuenit se amplectētē facē de spinis:& sic cognouit se a dyabolo ludificatū ꝓ delitijs inueniēs spinas:hec aūt arrietas & illicito amoze facit oīa dura ferre tanq̄ leuia. ¶Iuxta qō de bono amoze.dicit Aug. Oia seua & īmania:facilia & ꝓpe nulla facit amoz vt ꝑz Reg̃.xxix.seruiuit ꝓ rachel septē annis iacob.& videbat ei dies pauci ꝓe amoris magnitudīe. Sic erat illi q̄ dicebat,p amoze suo. Sic nabā ꝑ gelidas bzumal' gurgitis vndas:nec mihi solsticiū nec graue frigus erat. Sic igit amoz illicitus vilis & fedus sic eos allicit vt oīa molesta & grauia videant eis delectabilia ꝑ amoze detestabili & dānabili. q̄tomagis amoz dei qui valde dulcis est delectabilis & suauis & magis nature ꝺsonus & efficatioz ad viuēdū de beremos allicē ad oza dura & aspa sustinendū. Si tñ alicui misero pctōi talis īmo longe minoz pena vel labor iniungeret in pñiam. diceret se sustinere nō posse:nec velle tāta sustinē ꝓ deo quanta sustinet ꝓ diabolo nec ꝓ salute aīe sue quāta ꝑ dānatiōe sustinet delectabilr ex mproba volūtate. ¶Scōo detestādā esse luxuriam ostēdit ardoris īmēsitas.i.feruoz libidinose ocupīe q̄ est in ꝫ pctō. Dūc ignē iflāmat ꝺct⁹ mulieris:aspectus siue corpozalis siue imaginarius & ꝺsortiū & colloquiū. ¶De ꝓmo dr̄. ꝓuer.vj. Nūq̄d pōt homo abscōdē ignē in sinu suo vt vestimēta ei⁹ nō ardeāt aut ambulare sup prunas.& nō comburant plāte ei⁹:sic hō qui īgredit tur ad vroꝛē primi sui.nō erit mūdus cū tetigerit eam. De scōo.i. aspectu dr̄ Eccl.ix. Noli circūspicere &c. Sedē pp spēm mulieris. multi pierūt:& ex hoc ocupia q̄si ignis exardescit. De ttio & q̄rto.i. ꝺsortio & colloqo ibidē spēm mulier aliene mlti adiurati reprobi facti sunt &c. Job.xxxj. Ignis est vsq; ad ꝺsumptionē deuorans.& Eccl.xxiij. Alia calida quasi ignis exardescit. De īmēsitate huius ardoris redre īfra. ¶Tertio detestabilē esse luxuriam ostendit fetoz abominabilis.qui q̄q; sentit ab his etiā qui faciūt. Aliq̄n enī fetet eis suū pctm̄.& tñ nō dimittūt illud. Amos.iiij. Ascēdē feci fetoꝛez tētoriozꝫ vestroz ad nares vestras:& nō estis ꝺuersi ad me dicit dns Tētoria corpora sunt fetētia. Unde luxuriosi vocant hyrci fetentes. Zach.x. Uisitabo sup hyrcos fetētes mulieres meretrices. Aliqui etiā sentiūt fetoz sui⁹ pctī q̄n fit in domo sua. Quidā archidyaconus fetoz cognoscebat q̄n seru⁹ ei⁹ peccauerat. Ad ꝫ facit exēplū qō babet supra de tētatōe. quō spūs fornicatiōis apparuit pachamio in specie ethyopisse teterrime:& de fetoze ei⁹ fetebat man⁹ qua eam tetigerat. Itē de verbis patz. Cum q̄dā veniss̄et ad beremū.& secū adduxisset filiū suū nuper ablactatū.cum creuisset tētabāt eū demones de peccato carnis:qui ait patri q⁹ volebat ire ad seculuz nō valens impetus tentationū ferre. Et,cum non posset eum pater retinere.obtinuit tamē q⁹ ꝓius iret & faceret quadragenā vnam in remotioꝛi beremo portās secū panes:& faciēs plectas de palmarū folijs. Qō cum faceret.post.xx.dies apparuit ei opus diaboli qua si mulier ethyopissa fetida.& turpis aspectu.ita vt eius fetoꝛē non posset sustinere:ſz abijciebat eam a se:cui ait:ego sum que in cordibus hoīm dulcis appareo:ſz ꝓpter obediētiā tuā & labozē nō ꝓmisit me deus decipe te:ſz inotuit tibi fetoꝛē meū:qui surgēs & gras agēs ad patrē rediit.& factū retulit dicens:iā nolo redire ad seculū cui pater si perseuerares in mandato meo vsq; ad.xl.dies maioza videre haberes. Dicūt phi.q⁹ ciconie fibiinuicē fidē custodiunt vt neutra viuēte compare alteri misceat. Unde ꝛigisse dicit q⁹ ciconia quedā absēte masculo altez masculū recipiebat in nido.& post coitū statim lauabat se in flumine ne masculus suus veniēs factuz suum cognosceret per fetoꝛez.semel autē pcuēta est.& anteq̄ lauari posset veniēs masculus eius & adulteriū deprehēdēs:,ptinus eā dimisit:nec postea declinauit ad eam:donec magna ciconiaz multitudine ꝺgregata in planicie:eisq; in duas ptes diuisis altrinsecus. illa tanq̄ iudicāda stetit in medio. Factoq; quasi cōcilio quid de illa iudicaret agēdum. Primo masculus eius aggressus est eā cū rostro. Postmodum oēs alie discerpētes eam in frusta minima diuiserūt in vltionē sceleris perpetrati. Fetoz huius flagitij multū est abominabilis sanctis angelis.& eis summe displicet multiplici rōne. Primo facit cozā eis qō nō facēt cozā aliquo ribaldo.nec eis reuerētiā exhibet qui nos custodiūt in oīb⁹ vijs nostris. Berñ. In quouis angulo.in quouis diuersorio reuerētiā habe cum angelo tuo nec cozā eo facias qō cozā me facē nō auderes. Itē ꝺtumeliaz facit angelis qui cum sit eis similis ſz animā & ītelligentiā magis vult assimulari iumentis q̄s eis.ps.homo cum in honoze esset nō intellexit &c.qz vt dicit glo.supra illud.j.Corin.vj.Qui fornicat in ꝓpriū corpus peccat. In fornicationis ope totus homo absorbet

a carne ita vt dici nō possit animus suus esse sed totus hō dici possit caro. Itē cōtumeliā facit angelo suo qz eo cōtempto ludit ⁊ delectat cū spiritu turpissimo fornicationis quem amplexat: a bono angelo se auertens: ⁊ cōsilia eius spernens. In vitis patrē quidā tētatus a spiritu fornicationis rogauit quendā sanctū patruz vt oraret pro eo. Qō cū fecisset assidue ⁊ sepe ⁊ ille diceret se a tētatione illa nō esse alleniatū: cū cōtristaret senex se nō exaudiri vidit illū monachū quez tentabat dyabolus sedentē: ⁊ spiritū fornicationis añ illū ludentē ⁊ ipsum cū eo delectari ⁊ angelū dei astātē ⁊ graviter indignātē cōtra eū: qz nō cōsurgebat nec orabat iuxta cōsiliū suuz sed magis delectabat in cogitationib⁹ suis ⁊ imaginationib⁹ qs ei dyabolus imittebat: quē arguit senex de negligentia dicens. Impossibile est alienis orationib⁹ hunc spiritū a te repellere: nisi ⁊ tu labore assumas orationū: ieiuniox: vigiliaz ⁊ hmōi. Sicut eniz ī medicinis corpalibus nihil pficit cura medicox nisi infirmi a noxijs se abstineāt: sic nec orationes sanctox negligētib⁹ ⁊ remissis ⁊ resolutis corde. Itē odit eā bonus angelus: qz eius narib⁹ fetorē abominabilē ingerit. De vbis pa. legit qꝫ mortuo peregrino in silua: angelus apparuit heremite dicens: qꝫ iret secū ad sepeliendū dictū peregrinū. Qō cū fecisset: ⁊ vellet euz sepelire: heremita nares suas sibi obturabat: nō valens ferre fetorē cadaueris: angelus nō: quo sepulto: obuiauerūt cuidā iuueni cōpto ⁊ ornato: ad quē appropinquātes: angelus nares suas obturabat: dicens: qꝫ fetor luxurie ei⁹ erat ei grauissim⁹ ad tolerandū: ⁊ cadauer peregrini suauissimi odoris. Itē luxuriosum odit angelus ⁊ eius luxuriā: qz filiā summi regis eius custodie deputatū in oculis: ⁊ etiā in cōtumeliā custodis tāti corrūpit: de qꝫ dicit in pſ. Angelis suis mādauit de te. vt custodiāt te in oībus vijs tuis. Itē qō grauius est: fetor iste ascendit vsqz ad nares dei. Unde dicit Ansel. nō tantū fetet canis putridus coza hominibus quātū peccati spurcitia coza deo: luxuriosus autē est sicut cadauer putriō. pſ. Putruerūt ⁊ corrupte sunt ⁊c. ⁊ Michee. ij. pp immundiciā corrūpet putredine pessima: ⁊ Joel'. ij. Putruerūt iumēta ī stercore suo. Greg. Jumēta ī stercore suo ꝺputrescē: ē hoies carnales ī fetore luxurie vitā venare. Postremo ī narib⁹ hoiuz fetet ꝺ flagitiū: qñ fetor ifamie vsqz ad eoz noticiā dilatat. Uñ de Salomone dr Eccī. xlvii. Inclinasti femoza tua mulieribus: ⁊ posuisti maculā ī gloria tua, puer. vj. de adultero dr. Turpitudinē ⁊ ignominiā ꝺgregat sibi: ⁊ obprobriū illi⁹ nō ꝺlebit. Eccī. xxiii. Vic ī plateis ciuitat⁹ iudicabit: qz ibi male loquunt⁹ hoies de eo. Et post. Et erit dedecus oīb⁹: qz nō intellexit timorē dñi. Jō. Ro. j. pctā luxurie dicunt passiones ignominie: qz auferūt nomē fame. Piero. Detrahētiū morib⁹ te tradidisti si agapetaz ꝺsortia nō euitas. De talib⁹ ēt in pſ. dispierūt in endox: facti sunt vt stercus terre: endox interpretat fons generationis: hoc est luxuria ⁊ Eccī. ix. Mulier fornicaria qsi sterc⁹ ī via ꝺculcabit. Itē luxuriosi adeo fetēt sanctis qꝫ nō pnit tūt eos secū hr̄e ecclīastica sepulturā: fic dr. iiii. Dial'. iiii. c. de Valeriano patricio quē posuit eps brixie pcio sibi dato in ecclīa beati Faustini martyris qꝫ apparuit custodi ecclie sue monēs eū ter vt diceret epo qꝫ carnes fetētes dicti Valeriāi remoueret ab ecclīa sua. Qō si nō faceret die. xxx. morerer. Qō qz nō fecē. die. xxx. morte subita: ⁊ ꝺpositā mortu⁹ ē. Dict⁹ aūt Valerian⁹ vsqz ad etatē decrepitā fuerat lenis ⁊ lubricus. Itē in eodē libro legit de Valeriano mediolanen. ecclie defensore: qꝫ lubric⁹ ⁊ cūctis leuitatib⁹ occupat⁹: defunct⁹ posit⁹ est ī ecclīa Syri martyris: quē custodes ecclie viderūt nocte media trahi a duob⁹ teterrimis spiritib⁹ ligatis pedib⁹ vociferātē nimis extra ecclīā: vbi in mane inuētus ē. Ibi dic Grego. bi quos pctā grauia pmūt si in sacro loco sepeliri se faciūt: restat ēt vt de sua psumptiōe iudicent. Itē. lvij. de tinctore sepulto ī ecclīa brī Januarii qꝫ sequēti nocte visus ē ⁊ audit⁹ a custode clamare: ardeo ardeo: mane aūt apto suo sepulchro: sui corp⁹ ei⁹ nō inuenerūt: Sz sola vestimēta ei⁹ integra ⁊ intacta ex qꝫ re vt dic Greg. colligit qꝫ ltione aīa sit dānata cui⁹ caro ē ab ecclīa plecta. Quarto luxuriā oñdit eē detestabilē: pudor ītolerabilis. Pudor. n. vl' erubescentia ē fuga rei idecētis. Magna. n. erubescētia signū ē magne idecētie: pp qō ꝺ petrus latebras appetit: ⁊ velamē qrit ⁊ tenebras diligit. iob. xxiiij. Oculꝰ adulteri obseruat caliginē. Itē ī libro devbis pa. trāseūte abbate effrē. qdā pstituta īmissa ē ad eū vt icitaret ipsuz ad turpē coitū: vel ad iracūdiā: qz eū nullus viderat irascētē: cui icitāti eū ad ꝺ ait: sequere me: ⁊ duxit eā ad locū populosuz ⁊ ait: ꝺ para te: ⁊ ait: qūo possuz cozā tot boib⁹ ꝺ facere: ⁊ ille: ⁊ qūo nō erubescis oculos dei ⁊ sctōz: qꝫ ofusa recessit. Ad idē ē exēplū supra de thayde meretrice. Itē in chronicis godofredi dr: qꝫ cū paulia neptis tyberij cesaris amaret a quodā milite: nec aliquo mō posset eā habere: cū ipsa frequentabat templū Jsidoꝛ ipse fecit pactuz cū sacerdote Jsido. qꝫ pmitteret eum in templo in habitu ysidi. quo facto intrauit simulacz: ⁊ paulina soli petēti rīsum suasit: ⁊ ꝺsentiret deo. ⁊ de ei⁹ concubitu gl'iosa fieret: qua ꝺsentiēte. vsus est ea ad votū: que cū rediret ille mānifestauit se ei imꝺperās ei factū: pro quo deposita querimonia apud Tyberiū idolū cōbustū est: tēplū destructū: sacerdotes occisi miles, pscript⁹ ab vrbe ipsa paulina p̄ verecundia amisse pudicitie gladio se occidit. Uel dicas qꝫ luxuria detestabilis ostēdit ⁊ cauēda. qz blādit vt capiat: ⁊ vīculat captiuatū: vīculatū spoliat: ⁊ iugulat spoliatū. ¶ Primo qdē, hoiez vecordē ⁊ fatuū blādiendo seducit vt capiet. Capit enī aspectu risu colloqꝺ ⁊ tactu. ideo monet sapiēs, puer. vj. Non ꝺcupiscat pulchritudinē mulieris corpꝰ tuū ne capiaris in nutib⁹ ei⁹. Et post mulier pciosam aīam viri capit. Judit. x. Aspectu suo cepit holofernē. ⁊. xxv. sandalia ei⁹ rapuerūt oculos eius. pulchritudo ei⁹ captiuā fecit aiam ei⁹. Piero. Libido pciosas hostium aīas capit. ⁊ adoloscentiū facit aduolare cozda Itē greg. Quē luxuria semel cepit nihil aliud cogitare pmittit. ita tenet captiuū in luto. Itē Beda. meretrix sermonū suauitatē: ⁊ corporis formositatē qrit ad capiēdas aīas viroꝛ. Sic legit ī vita btē marie egyptiace: qꝫ cū esset iuuenis ⁊ speciosissima. vt ipsa ofessa ē zosime circuibat ciuitates ⁊ nūdias ⁊ p mare ⁊ terrā quō aīas ꝺa bolo venaret. ¶ Scōo luxuria vīculat captiuatū sic bñ docet. sap. puer. vij. de meretrice loquēs. Appbēsum deosculat⁹ iuuenē: ⁊ pro caci vultu blādit ⁊c. Intexui funib⁹ lectulū meū: straui tapetib⁹ pictis de egypto: aspsi cubile meū mirrha ⁊ aloe ⁊ cinamomo. Veni iebriemur vberib⁹: ⁊ fruamur cupitis amplexib⁹ ⁊c. Seqt. Irretiuit cū multis sermōib⁹: ⁊ blāditijs labioꝛ suoꝛ ptraxit illū statim eam sequit quasi bos duct⁹ ad victimā. ⁊ qsi agnus lasciuiēs ⁊ nescit qꝫ ad vincula stultus trahat ⁊c. Jte⁹ ecclesiasticus. vij. Juueni amarioꝛē morte mulierē que languēs venatoꝛ est. sagena coz eius vīcula sunt man⁹ illi⁹ iudi. xvj. Dalila sampsonē tradidit philisteis. qꝫ vinctū cathenis duxerūt ī gazā. Bern̄. Voluptas babita cito repetit: repetita blandit ꝺsuetudo ligat. rō ꝺsopit. Uinculat enī mulier ⁊ iuuscat aīas mltis modis: qz oīa que sunt ī ea viscosa sūt gen̄. xiiii. Uallis illustris bēbat pnteos multos bitumīs. i. mūdus mlte res multas bitumine vinciētes. de tali puteo dr. puer. xxii. Fouea pfunda est meretrix. ⁊ vt pute⁹ angustus aliēa. Piero. Si iuuenes cū mulierib⁹ bitēt nō deerit viscariū diaboli. Doc visco aliqñ inuiscant aues. i. viri spūales qñ appropīquādo tāgūt illū: sic aucupes cū visco capiūt aues vgas eo liniēdo. Silr demōes hoies p mulierum signa ⁊ gestus attractōes faciēdo. Sic āt iuuscādo virilē emollit cōstātiā: ⁊ calefacit: qz nō alr iuuscaret nisi calefaciēdo ⁊ emolliēdo. Piero. ferreas mētes libido domat. In vginib⁹ maioꝛē parit fame. qz qō ignoraī dulci⁹ putat. Jdē adamas ītr malleū ⁊ icudez nō frāgit hyrcino trī sanguine dissipat. Sic vir fortis ꝺ tribulatōe nō frangit fornace libidis resoluit. Itē pſi. Juxta serpētē posit⁹ nō diu eris illesus. Cū igne posit⁹ ⁊ fi sis ferre⁹ aliqñ dissolueris. Proximus piculo diu tut⁹ nō eris iob. xiiij. Mons cadēs defluit. qō ē qñ aliqs de magno statu subito p tētatione cadēs a gra defluit p sordes luxurie ad modū aq̄. vt Ruben de quo Ben̄. xlix. Ruben primogenit⁹ me⁹ ꝺ in donis maioꝛ impio: effusus ē sic aq̄ ⁊c. Sicut david ad aspectū bersabee cito cecidit. ii. Reg. xj. Et sarū transferē de loco suo. i. hō durus ⁊ qui videbat⁹ iflexibilis de statu ⁊nocētie vel dei cultu ad apostasiā. Ut salomon amoze mulieꝛ de cultu dei ad idolatriā. Qui ꝑmo deo fabricauerat tēplū. post fabricauit pharna demōib⁹. iii. Reg. xi. Lapides excauāt aque. i. cozda fortia assidue tētatōes frequētes collocutōes mulieꝛ ⁊ hmōi. Poeta Gutta cauat lapidē nō vi. sz sepe cadēdo. duraq̄ cū molli saxa cauant⁹ aq̄ Aque sunt mulieꝛ blāditie ⁊ delitie luxurie ⁊ alluuione paulatī cōsumit⁹ ēra. Alluuio latēs cremētū aq̄. p aquā signat latēs tentatio luxurie que paulatī emollit hoiez. Legit in chrōicis qꝫ ninias fuit fili⁹ nini: ⁊ semiramis mr̄ sua: que ne bēret vigorē regiū fec̄ nutriri ītr mlieres. ⁊ opa muliebria facē regnās p eo. vt resolut⁹ mollitie vigorē virilē ⁊ regimē, regni tenē nō valēt. Qualr aūt luxuria emolliat ⁊ resoluat animū virilē ⁊ regimē: ꝑz p sardanapalū ī quo ītimatum est regnū assyrioꝛ. qui circa tps iosie regis iuda rex fuit assyrioꝛ. xxxj. post Belū patrē nini: Dic ītr mulieres ouersabat⁹ omni muliere mollioꝛ in opib⁹ muliebrib⁹ gestu ⁊ habitu. Ad quē cū venissent multi de diuersis ptibus regni sui pro rōne ⁊ negocijs officioꝛ suoꝛ miserūt ei arbatē principem medoꝛ qui inuenit eos ītr scortoꝛ greges ⁊ muliebri habitu purpurā colo nentē: pēlas inter ygines diuidentē qui reuersus ad alios: refert visa dicēs se nō posse parere vlla ratione illi qui magis se velit gerere mulierē qꝫ viruz fit coniuratio cōtra eum. qui se non posse resistere videns. accenso igne se cum suis diuitijs ꝺcremauit: Dec legunt⁹ in diuersis chrōi-

cis:z sic trāflatū est regnū assyrioꝝ ad medos in q̄b⁹ primus regnauit arbates. Hic aūt dictus sardanapal⁹ legit̄ p̄m⁹ culcitras z pului naria fecisse z puluerib⁹ ipleuisse ad mollitiē corpis. Tertio luxuria vinculatū despoliat id est oīb⁹ bonis p̄uat. s. tpalib⁹ spūalib⁹ z eternis. Eccī. ix. Ne des animā tuā fornicarijs i nullo:ne pdas te z animā tuā z hereditatē tuā. Eripit tpalia bona Prouer. xxix. Qui nutrit scortū:pdit substantiā:vt p̄z Luce. xv. de filio ꝓdigo q̄ dissipauit omnē substātiā suā viuēdo luxuriose. Itē aufert bona spūalia: vtutes z dona. Job. xxxi. Si deceptum est cor meū sup mulierē ꝛc. Et post. Ignis est vsq; ad cōsumptionē deuorans:z oīa genimina eradicās: genimina omniū bonoꝝ sunt dona z vtutes. ¶ Itez magnū thesauꝝ aufert q̄ cōtinētiā eripit:q̄ est tū bonū q⁹ nō recipit re cōpensationē. Legit̄ in vita beati Bernī. clareuallis:q⁹ cū esset adhuc iuuenis in seculo:pulcher z gratiosus z virgo:q̄dā hospita euꝝ cōcupiuit:z de nocte ad lectū eius surrexit:quā sentiens clamauit: latrones:latrones:z hoc fecit ter in nocte:i mane autē cū recessisset quesierūt ab eo sc̄i sui:q̄re ita clamauerat:ait. Uere latronē inuenerā q̄ volebat mihi furari thesauꝝ incōpabilē z irrecupabilē vginitatis. Priuat etiā gratia diuini beneficij. Ad qō facit qō legitur Dial. xxxij. Ubi refert Greg. q⁹ cū q̄dā epi affricani ꝺ arrianos pro defensione fidei fortiter insisterēt: cū exhibiti essent regi eoꝝ uada lo:nec posset eos inflectere ad errorē suū: fecit eis linguas radicitus amputari q̄b⁹ diuino miraculo datū ē vt ita bñ z plēe vt p̄⁹ loq̄rent. Si aūt pfugi a vuādalis euadētes z cōstātinopolim veniētes ora vacua monstrātes: fidē z dei grāz sibi factā p̄dicādo oñdebāt. Quidā aūt illoꝝ i luxuriā ibi lapsus statim p̄uat⁹ est grā z dono miraculi: z recto dei iudicio vt dicit ibi Greg. factū est vt q̄ fuare noluit cōtinētiā carnis sine lingua carnea nō haberet vba vtutis. Itez eripit bonū eternū. Aug. O q̄z breuis est ꝺcubitus hora pro q̄ amittit vita eterna. Excludit etiā a regno celoꝝ. Apoc. xxi. Nō intrabit in illā ciuitatē summā aliq̄d inquinatū aut abominationē faciens. Et post. xxij. Foris canes z ipudici ꝛc. j. Corin. vj. Neq; fornicatores neq; molles regnū dei possidebunt ꝛc. Gal. v. Manifesta sunt opa carnis q̄ sunt fornicationes: imūdicia: ipudicitia: luxuria ꝛc. q̄ talia agūt regnū dei nō cōsequent. ¶ Quarto luxuria iugulat spoliatuꝝ Prouer. vij. Multos vulneratos deiecit fortissimiq; interfecti sunt ab ea: vie inferi dom⁹ eius ꝛc. Deutro. xxij. Moriet̄ q⁹ fecit nefas vt fornicaret. Similis ē meretrix vipe q̄ cōpationē osculādo adeo libidine insanit:q⁹ caput ei⁹ in ore suo glutiēs cū cū dentib⁹ suis iugulat. Sic oū meretrix osculat̄ hominē caput rōnis ei⁹ cito absorbet p illicitū cōsensum:z p coitū eū in aīa occidit. Itē similis est meretrix busyri de quo legit̄ Orosii. lib. j. q⁹ fuit tyrānus egyptiac⁹, q̄ i sero honorifice z letāter boues recipiebat: z nocte eos demonijs immolabat: demonib⁹ īmolat: quos ad coitū ꝺsiliat̄ z inclinat. Similis est semirami regine babilonis de q̄ refert Orosius lib. j. q⁹ iuuenes libidinose cōcubitos: regie accersitos meretrice habitos: suo cō cubitu delectatos: occidebat. Similis ē illi de q̄ oī Ezech. xxiij. Insaniuit libidine sup ꝺcubitū eoꝝ quoꝝ carnes sunt vt carnes asinoꝝ ꝛc. Itē similis ē meretrix srrenū⁹ marinis: q̄s oiē Piero. i chronicis suis policratū scripsisse in p̄mo incredibilū libro fuisse meretrices in insula maris habitātes: q̄ suauitate vboꝝ z cantuuꝝ attrahērent z decipetēt nauigātes. ¶ Uel dicas q⁹ luxuria detestabilis esse monstrat: q⁹ sua feditate cōtaminat: z deturpat imaginē z iflāmat libidinē: totū hominē deordinat: z mergit in voraginē. ¶ Primo si q̄dē luxuria cōtaminat: feda eniz est: imo feditas: z totū boiez reddit fedū z sordidū. ¶ Uñ q̄ fornicat̄ multiplicē iniuriā fac̄ deo. Primo q⁹ filiā summi regis corrūpit z pstituit: z imaginē p̄is in ea maculat z deturpat: fedādo pulchritudinē ei⁹: tā illā quā hz ex creatione: q̄z ex gratie infusione q̄z ex redēptione. Pulchritudinē. n. hz ex creatione: q⁹ ad imaginē dei fact⁹ est hō: fm aīaz Bern̄. j. faciam⁹ hominē ad imaginē z similitudinē nostrā: fm hanc est dignissima creaturaꝝ. Hāc imaginē dei viuā z verā ꝓicit luxuriosus in lutū z in sterquilinū luxurie. Si reus censeret̄ ab oīb⁹ ille q̄ imaginē christi vel beate vginis traheret p lutū vel ꝓiceret in latrinā: quātomagis q̄ viuā imaginē beatissime trinitatis fedat p luxuriā omni sterquilino fediorē. Hanc aīe dignitatē attēdebat q̄dā phs: q̄ cū tentaret̄ de luxuria oīrit. Erubesce celū intrare cenū: z p hō refilit a peccato. Itē invitis pa. h attēdebat puella q̄dā noīe alexādra: de q̄ sctā melana retulit beato Piero: q⁹ cuiusdā iuuenis eā leserat animus: q̄ se inclusit in quodā sepulchro viuā p decēniū: vbi nullus poterat eā videre: q̄ cōtra accidiā sic pugnabat q⁹ a p̄ima vsq; ad nonā oratioꝝ vacabat p singulas horas aliq̄d opis lini faciens a nona vsq; ad vesperā cogitationes p sanctos angelos patriarchas z pphetas aplos z martyres z sanctos cibo sumpto quiescebat cum dño: glorificans eū: z finē patiēter exp̄ectās. Hec aūt magis voluit tāto tēpore sic ꝺcludi sicut sancte Juliane p foramen paruū qō erat in sepulchro retulit adiurata: q̄z pdē vel ledē aīam suā. vel aliā ad imaginē dei factā: cui⁹ sepulchrū cū inde nullus daret rīsum aperuit. z corp⁹ defuncte reperit. b. Piero. ¶ Itē pulchritudinē quam hz aīa ex grē infusione fedat luxuriosus. fiē ōr in canonica inde grām dei trāsferētes in luxuriā z dñm nostr̄ ihesum christū negātes. Item pulchritudinē quā hz aīa ex redēptione fedat luxuriosus. Uñ magnā iniuriā facit chr̄o. Jō. j. Loci. vi. fugite fornicationē ꝛc. Et post Non estis vestri. empti enī estis ꝓcio magno ꝛc. Hoc ꝓciū est sanguis christi: z corp⁹ eius data pro redēptiōe nr̄a. Corp⁹ enī z sāguine, piicit q̄si in lutū plateaꝝ qui aīam suā hoc ꝓcio redēptā i feces luxurie imergit. Bern̄. Ue mihi si talentū mihi traditū negligēter tractauero ꝓcioso sanguine agni incōtaminati magis appciatum. Si enī stillas oñici sanguis in vase aliquo haberē diligēs custos ,pculdubio eristeret: quātomagis diligēter debeo tractare z seruare animā christi sanguine magis appciatā quē dedit pro ei⁹ redemptione. ¶ Itē cū luto sit vilior vita luxuriosi: vt, dr Sap. xv. Cū corpus z sanguinē christi in petō luxurie recipit ꝓciosum ꝓciū mundi adeo vilipēdit q⁹ in lutū plateaꝝ ꝓicit. Bern̄. Sacerdos luxuria inquinat⁹ iuxta filiū vginis ponit idolū veneris. z oū ore suo polluto carnē sacratissimā christi recipit q̄si in lutū plateaꝝ ꝓicit. Et oum ore suo polluto ei bñdicit. q̄si in faciē saluatoris spuit. Et idez ē de alio qui idē facit. ¶ Itē luxuriosus aīam dei spōsam violandā exponit cozā oculis spōsi sui: z nullus adulter impune faceret videte spōso. puer. vi. Zelus z furoz viri nō parcet ꝛc. Itē luxuriosꝰ spiritum scm̄ a templo suo expellit: z spiū imundū introducit. j. Corin. vj. Nescitis q⁹ mēbra vestra templū sunt spūssancti qui habitat in vobis. z nō estis vestri. Empti enī estis ꝓcio magno. ¶ Itē hoc tēplum violat z polluit luxuriosus faciēs de eo latrinā. ps. Deus venerūt gētes ꝛc. polluerūt templū scm̄ ꝛc. j. Corin. iij. Nescitis quia templū dei estis vos. z spūs dei habitat in vobis. Si q̄s violauerit tēplum dei dispdet illum deus. ¶ Itē illud succēdit: ps. Incēderunt igni sanctuariū tuū ꝛc. polluerūt tab. no. t. In loco filij vginis ponit luxuriosus idolū veneris. Ezech. viij. In introitu templi vidi idolū zeli: ad ꝓuocādū emulationē. Faciūt luxuriosi ꝺtumeliā talē filio virginis qualē legunt̄ in hist̄oria tripartita li. ij. Gentiles feciss̄e templo salomōis. Legit̄ ibi q⁹ cum helyus adrianus reedificasset hierusalē: z locus sepulchri oñi in magna veneratiōe haberet a filib⁹. z visitaret̄. gētiles illum hoc vitio compleuerūt: z dum templum veneris edificauerūt. vt qui ibi adorare videret idolū veneris adorare q̄ ibi positū erat vt locus sepulchri abominaret̄ z obliuioni a catholicis traderet̄. vbi cum venisset Helena constantini mater templū destruxit: idolū subuertit z combussit: sepulchr̄ purgauit: maximū pulchrū z ꝓciosum sacrariū ibi ꝺstruxit. Itē legitur in kalendario bede de inuētione sancte crucis. q⁹ adrianus vidēcimus cesar locoꝝ sanctoꝝ iniuria se credēs fidē catholicā extinguē. in loco passionis dñice edificauit templū Jouis. z idolū eiusdem adoꝛādū ꝺsecrauit ibidē. Itē in bethleē loco natiuitatis dñice. p balnum z idolū adonitis vbi meretrices cōueniebāt adonidē plāgentes z turpia agētes. Similia faciunt luxuriosi in corꝺib⁹ z corꝺcoꝛibus suis: que sunt loca dei que ꝺtaminat. ¶ Itē luxuriosi faciunt de tēplo dei sicut fecerūt iehu z serui ei⁹ de phano baal iiij. Reg. x. Destruxerūt edē baal. z fecerūt ꝓ ea latrinas. De babilone dicit Apoc. xvij. Facta est habitatio oīs spūs imūdi. z oīs volucris immunde. sic faciūt luxuriosi de corde suo qō deberet esse tēplū z habitaculū summi dei. ¶ Scdo luxuria iflāmat libidinē. Hā feruorem fomitis qui in carne nostra ē ex corrūptōe nature: fiē ait apl's Ro. vij. Uideo aliā legē in membris meis repugnātem legi mētis mee ꝛc. non extinguit luxuria: iz augmētat. z ipsa luxuria ꝺsatiabil' est. puer. xxx. Sanguissuge due sunt filie. s. gula z luxuria: sūt due filie carnalis voluptatis dicētes: affer. affer. Ose. iiij. Comedent z nō saturabunt̄. fornicati sūt z nō cessauerūt. Piero. Ubi voluptas ꝺsatiabilis est hita: famē nō saturitatē parit. Ulires deficiūt fornicātiū: iz desiderū iardescit. Itē Piero. Amoꝛ mulieꝝ ꝺsatiabil' est. Extict⁹ reaccēdit. z post copiā rursus iops ē. animūq; virilē effemiat z ꝓter passionē quā sustiet nō finit aliō cogitare. Itē Aug. luxuria p̄sens non satiat. p̄terita non delectat: futura excruciat. Piero. Nō tā delectatōe q̄z nūero meretricū gaudet luxuriosus. In hō ē lupo filius q̄ veniēs i ouili oēs oues iugulat: nī putās alr̄ famē suā extīguē posse: cū trī vna ouicula sufficēt ei. Legit̄ in chr̄oicis q⁹ semiramis ꝺsatiabil'. libidīe oēs quos pulchꝛos videbat libidinose cupiebat regie acersiebat meretricie habebat z insatiabilis sanguis humani effusiōe meretricie habitos occidebat. Itē m'ti sē similes

mahumeto falso ꝓphete saracenoꝝ q̄ gloziabaꝫ de ꝺ̄o q̄ potēs erat in ope illo luxurie: dicēs in alchozano suo accepisse se munꝰ a ꝺ̄no q̄ p̄ aliis potētioꝝ eēt ī generatiua iudicās illos religiosoꝛes q̄ p̄nt hr̄e vxoꝛes plures. Intātū crescit ardoꝛ libidinis in q̄busdaꝫ q̄ mr̄ insanit in filiū: p̄r̄ in filiā: vir in duas sozoꝛes: vl' in matr̄ē ꝛ filiā: de talibꝰ Ezech̄. xxiij. Insaniuit libidine sup cōcubitū eoꝝ ꝛc̄. In miraculis beati Andree legit̄ q̄ eo p̄dicāte q̄dā iuuenis eū audiēs factus est christianus: quē mr̄ sua de stupꝛo interpellabat. Quē cum nō posset ad ꝺsensū inclinare: retoꝛsit in eū crimē: ardoꝛe libidinis agitata accusans eū iudici. Iuuenis hoc dixit beato Andree dicēs: q̄ magis volebat occidi sine culpa q̄z accusare matrē. Cū aūt beatꝰ Andreas eū secutus esset ad iudicē: ꝛ mr̄ eū accusaret: ꝛ iuuenis taceret: ait Andreas. O misera quo ꝓpter ardoꝛē libidinis tue vis p̄dere vnigenitū tuuꝫ. Illa ait iudici: q̄ ex quo iuuenis ei adheserat: eā interpellauerat de stupꝛo factꝰ christianꝰ. Iudex iuuenē tacentē p̄cepit poni in sacco pleno pice ꝛ bitumine: apostolūq̄z incarcerari. Quo oz̄āte: facta sunt tonitrua: ꝛ terremotus: ꝛ iudex ꝛ accessoꝛes ꝓstrati timoꝛe mulier fulgure ꝺsumiḱ: tñ assistētes rogauerūt apostolū vt oz̄aret pro eis: quo oz̄āte cessauerūt tonitrua: ꝛ iuder cū assistentibꝰ sunt ad christū uersi. Ité Nero vt legit̄ Ozosi li. vj. Tā ta'exarsit libidine vt nec abstinuerit a ꝺsanguineis: aut ab vlla sozore: aut ab ipsa matre: volens experiri oīa flagitia libidinis. Uirū duxit in vxoꝛē ꝛ ipse vt mulier in vxoꝛē acceptus ē: frigidis ꝛ calidis huabaꝫ vnguētis vt libidini fortꝰ deseruiret. Tāte malignitatis ēt fuit vt senatoꝛ plurimos mr̄es fratr̄ē ꝛ sozoꝛē ꝛ cognatos ceteroscz ꝓpinquos: vt ibidē legit̄ ꝓstrauerit. Effrenatissima ꝛ ardētissima est libido in illis q̄ nālē vsum īmutāt: masculi ī masculos īuicē turpitudinē op̄ātes: vel q̄ cocūt cū iumētis. Tertio luxuria totū boīez deoꝛdinat: nā libido ex carne ꝓgrediēs ꝓmo coꝛ īuadit p fedas cogitatiōes: deinde fꝓit in illicitas ꝛ īpudicas affectiōes. i. delectationes ꝛ ꝺsensuz ipsi⁹ delectatiōis: postmodū ꝓrūpit etiā ī desideriuz delectationis ī ope: deinde totū boīem ꝛ oēs sensus occupat ꝛ iflā mat: videlicet os ad turpia: feda ꝛ īpudica v̄ba loquendū: aures ad audiēdū: oculos ad feminas intuēdū: manꝰ ad īpudice tāgēdū: ꝛ sic de alijs: nō solū aūt sensus exteriozes occupat ꝛ corrūpit: verūetiaz interiozes. s. intellectū abstrahens vt nihil aliud ei libeat cogitare: sic ait Greg. Quē luxuria semel cepit: nihil aliud cogitare pmittit. Occupat etiā memoziā ita q̄ nō recoꝛdat̄ dei būficia: īmo deū ipugnat būficijs suis. Deu. xxxj. Incrassat̄ē dilectꝰ: ꝛ recalcitrauit ꝛc̄. dereliq̄t deū factoꝛē suū ꝛc̄. Piere. v. Saturaui eos ꝛ mechati sunt ꝛ ī domibꝰ meretricū luxuriabant nec ꝺsiderat diuina iudicia: sicut oꝝ Dañ. xiij. De senibꝰ īpudicis: auerterūt oculos suos ne viderent celū: nec recoꝛdarent iudicioꝝ iustoꝝ. Non ꝺsideraī etiā sua dāna: nec ignominiā nec īfamiā: nec flagitijs vilitatē. ité nō ꝺsideraī q̄ mometaneū ē q̄ delectat: eternū q̄ cruciat fm Greg. Ité nō ꝺderāt q̄ bmōi laberintbi facilis ē īgressus: ſz difficilis ē egressus. Uñ de meretrice loquēs ait sapiēs. Oēs q̄ īgrediunt̄ ad eā nō reuertent̄: nō ipossibilitatē: ſz difficultatē ꝛ raritatē designat: q̄. n. īuiscati sūt vix p̄nt euolare: sic nec aūs īuiscata. Etiā viri sancti pugnāt quotidie ꝺ eā: ꝛ vix victoziā p̄nt obtinere q̄n aliq̄s capiant̄: sic ait Aug. Inter oīa christianoꝝ certamina: duriora sunt p̄lia castitatis: vbi quotidiana ē pugna ſz rata victoꝛia: nec miꝛ si a ꝺsideratiōe oīuz p̄dictoꝝ luxuriosi deficiūt: q̄z sup illud. ſ. Cozi. vj. Fugite fornicatōez dic̄ glosa: ardoꝛe libidinis quo null⁹ē maioꝛ: voluptas corpis aīuz suū tz: ī b̄. n. ope rō q̄si p̄it⁹ abstoꝛbet̄. Ité luxuria totū ordinē puertit. Pzio q̄dē ordinē carnis ad spūz: q̄z spūz subiicit carni: īmo vilissime pti ei⁹. ſ. genitalibꝰ mēbzis q̄b⁹ obedit ꝺ deū. Hoc aūt ē ꝺ ordinē rōnis ancillā dñari: ꝛ dñaz ancillari. Ité vir subiicit fuituti miserabili mulieris: sic pz de samsone qui p dalilā philistinoꝝ subdit̄ miserabili fuituti captus ꝛ ligatꝰ: ꝛ cecatus q̄ ludibzio datus. Ité Jacob pp amoꝛē rachel' fuus labā: factꝰ est. Osee. xij. fuiuit iacob ī vxoꝛe: ꝛ ī vxoꝛe fuauit pecoza. Ité. ij. Esdre. iiij. Dic̄ zozobabel. multi demētes facti sūt pp suas vxoꝛes: ꝛ fui facti sūt. Et ponit exēplū regis q̄ē intātā fuitutē posuerat amoꝛ apemen beatis filie vt de capite regis ꝺademā auferret: ꝛ suo īponeret: ꝛ palmis regē cederet: ꝛ cū ea rideēte ipse rideret: ea indignata blādiebaī ei vt eā placaret. Tulli⁹. Illū ne libeꝛ dicā cui mulier impat: leges īponit: vocat ꝛ veniēdū ē: minaī ꝛ timēdū ē: būc nō solū fuū sed etiā vilissimuz seruū eū ego iudico. Ideo quotidie mechoꝝ sanguis fungit̄ adulteria dānant̄: ꝛ inter ipsas leges ac secures ac tribunalia flagrās libido dñaī. Piero. nihil vili⁹ q̄s a carne vinci: nihilq̄z glozios⁹ q̄s carnē vincē. Dāc aūt fuitutē attēdebat q̄dā p̄r̄ de quo legit̄ ī vitis pa. titulo de fornicatione vltāda: q̄ cū esset figulus ꝛ tentareī de fornicatione ꝛ habenda vxoꝛe finxit sibi vxoꝛem de luto: ꝛ duplicauit sibi laboꝛē pro se ꝛ vxoꝛe sua: dicēs cogitatōi sue. mō hēs vxoꝛem necesse ḡ hēs generare filiā ꝛ triplicare laboꝛē vt habeas vnde pascas te vxoꝛē ꝛ filiā ꝛ vestias. Cum ḡ videreī ei ista seruitꝰ ipoztabilis ꝛ laboꝛ quē exigit: cogitatiom sue dixit: ne ergo tanto laboꝛi succūbas: nō habes necesse vt vxoꝛē hēas: cuiꝰ ꝓpositū feruēs videns deꝰ. abstulit ab eo passionē ꝛ tentationē fornicatōis. Simile legit̄ fecisse btūs Frāciscꝰ qui cum aliq̄tulū carnis motꝰ sensisset ꝓiecit se nudū in niue: vbi plies se volutās cōpinxit septē massas de ninibꝰ: dicēs frāciscе hec est vxoꝛ tua: iste one sūt filij tui. ꝛ iste due filie. Alie vo due sunt seruus: ꝛ ancilla nūc ḡ festina oēs illos induere. qz frigoze moziunt̄: ꝛ esto solicitus de cunctis necessarijs ꝓuidere. Si aūt videī tibi laboꝛ impoztabilis: elige vni deo seruire. Cū āt mozificatꝰ esset ꝓe frigoze: nō solū tūc ſz toto tpe postea fuit a carnis tētatōe liberatꝰ oio. Ité luxuria intātū puertit ordinē rōnis q̄ coꝛpozalia ꝓfert spūalibꝰ. eīnis trāsitoꝛia: honestis feda, vilia p̄ciosis: carnē miserā ꝓfert deo ꝛ delectationē vilissimā viliū mē bzoꝝ ꝛ turpiū ꝓponit delitijs que in deo sunt. ij. pe. ij. Uoluptatem estimātes delitias coidianis ꝛ macule. Uñ merito luxurie dꝰ hoīem facere bestialē. sicut pozcū ꝛ diaboli iumētū. Joel. ij. Putruerūt iumēta in stercoze suo. Greg. Iumēta ī stercoze putrescere est carnales boīes in fetoze luxurie vitā finire. ꝓs. Nolite fieri sicut equus ꝛ mulus. Piero. qui post carnem in desideriis ambulant in ventrē ꝛ libidinē. pni. q̄si irrōnalia aīalia computant̄. Dier. v. Equi amatoꝛs in feminas: ꝛ emissarij facti sunt: inter quos sunt nō ꝺiugia nec tēperies rōnis. Ité sunt onocētauri. asini ꝛ thauri ꝛ luxurioſi ꝛ laboꝛioſi. Ité sunt files cētauro mixto ex boīe ꝛ equo. quale erat illud monstrum cui obuiauit btūs Anto. vt legit̄ in vita pauli p̄mi beremite. Ité sunt files capzicozno illi monstro de quo ibidē qui bomūculus coīnutā bēbat faciē: īferioꝛē partē capzi. qz sub forma humana est vita luxurioſa ꝛ hyrcina: facies coīnuta mētis est ptinacia ꝛ inobediētia. Ité luxurioſus est sicut pozcus in luto. ij. pe. j. Cōtingit illis illud. puerbiū canis reuersus ad vomituz. ꝛ sus lota in volutabzo luti. Ité filius est vpupe que nidificat in stercoze. Sunt sicut sus qui libēti⁹ hz nares in stercoziḃ q̄z in flozibus ꝓuer. i. Circulus aure⁹ in narib⁹ suis mulier pulchra ꝛ fatua. Sus ꝓpter circuili aurei speciositatē ꝛ p̄ciositatē nō dimittit q̄n nares suas īmergat in sterc⁹. Sic nec mulier fatua dimittit se īmergere ī fetoꝛē luxurie: aut ꝓpter bona nature q̄ hz aut gratie libēti⁹ oblit vt sus in luto. q̄z in flozido loco. Legit̄ in puerbijs pḧoꝝ. q cū quidam diceret audiēte pythagoza q̄ libētius mozareī in mulieꝝ cōsortio q̄z in pḧoꝝ ꝺtubernio. Rndit pythagoꝛas. ꝛ sus libētius in luto q̄z in aqua clara. ¶ Quarto luxuria mergit in vozaginē ōmergit' enī miseꝝ peccatoꝝ in vozaginē vitioꝝ: piculoꝝ ꝛ supplicioꝝ Jn vozaginē q̄dē vitioꝝ ꝺuoluit. Dꝰ nanq̄z luxuria lubzicū: ꝛ luxurioſus lubzicus. qz de facili de vitio in vitiū labit̄ ꝓs. via illoꝝ tene bze ꝛ lubzicū: ꝛ angelus dñi ꝛc̄. Uia luxurie tenebzoſa: lubzicoſa: ꝛ piculoſa. ꝛ angelus dñi malus est cū eis. vt aſmari⁹ cū asino stimulans luxurioſos ad malū. Piere. xxiij. Uia illoꝝ q̄si lubzicū in tenebzis impellent̄ ꝛ cozuēt in ea. Piere. xxxviij. Demersūt in sceno ꝛ in lubzico pedes tuos. Luxurioſi nēpe ꝓpter mulieres sepe furta rapinas ꝛ homicidia cōmittūt ꝛ multa talia: īmo q̄nq̄z apostatā a fide negātes deū ꝛ demōib⁹ īmolātes. Ecci. ix. spēm mulieris alie ne multi admirati repzobi facti sunt. ꝛ. xix. Uinum ꝛ mulieres apostatare faciūt ēt sapiētes: Hoc ps. iij. Reg. xj. Mulieres certissime auertēt coꝛda vr̄a vt seq̄mini deos eaꝝ. Dis copulatꝰ rex Salomō ardētissīo amoꝛe auerterūt coꝛ eiꝰ vt seq̄reī deos alienos ꝛc̄. Ad hꝰ facit exēplū q̄ hr̄ de vbis patrū titulo de fornicatōe: de solitario q̄ ꝓp filiā sacerdotis idoloꝝ hñdā negauit deū ꝛ fidē ꝛ baptismuz: ꝛ ꝓpositū monachi de colūba ab eo recedēte ꝛ redeūte p pniaz. Ité luxuria nō solū p̄cipitat hoīem in multa flagitia. verūetiā multos alios secū trahit ꝛ allicit ad pctm̄. Unꝰ enī luxurioſus ex cohabitatione multos alios ific̄it ꝛ occidit. sic vna ouis morbida alia: ꝛ vnū pomū putridū alia. ꝛ lepzosus sanū. Luxuria enī ē morbꝰ cōtagiosus. occidit enī vnus aliū ex ꝺsortio. Piero. Nemo iurta viperā se curos capit somnos: q̄ si nō pcutit. tñ solicitat ꝓne pungat ꝛ pimat Dicebat Guil. parisieñ. eps: q̄ duo luxurioſi amoꝛe fatuo se diligētes: erāt sicut duo titiōes ardētes ꝺiuncti quoꝝ vnꝰ succēdit ꝛ cōsumit aliū ꝺisiuncti ab iunicē extingnūt̄. Ité dicebat q̄ potius dicēdi erāt se odiētes q̄z diligētes: cū alter alteꝝ amplexādo trahat ad p̄cipitiū putei infernalis: sicut duo ribaldi ebzii ꝛ pugnātes se amplectunt̄. ꝛ se amplexando trahūt ad p̄cipitiū. vbi vnus submergit̄ alium: nō ex amoꝛe sed ex odio hoc facere dicūt̄. Sic isti vn⁹ aliū amplexat̄ vt ad moꝛtē eternā eū trahat. Ité alios perimit per consensum. Ité eos qui dant eis in facto suo cōsiliū auxiliuꝫ ꝛ fauoꝛez.

Itē alios p negligētiā eos s.q̄ tenent eos corrigere. ⁊ negligūt. Juxta qō dixit Symachus Papa. Error cui nō resistit. approbat nec caret scrupulo societat occulte. q̄ manifesto facinori desinit obuiare. Deinde qō veterius est eligit seruire ⁊ obedire dyabolo plus q̄z deo. In ℔. n. fuit dyabolo. q̄z tēplū dei facit phanū dyaboli. Apoc. xvij. Facta ē babilon habitatio dīs spirit⁹ īmūdi. ⁊ volucris īmūde de vehemoth legit Job. xli. Sub vmbra dormit. ⁊ in locis humēti bus gula ⁊ luxuria reḡescit vt sus in luto. Itē ℔ peccatū compatiue dyabolū i iudicio iustificabit. q̄ se ibi mūdū a peccato luxurie q̄tuz ad actū īmūdū exhibebit. Itē q̄z i petō illo de se ⁊ de suo sanguine q̄ vt dicūt plēi ope illo ꝺsumit. sacrificiū facit bō dyabolo. īmo ci bū ⁊ potū ei de se ꝑparat. ⁊ cibū integrū seipz offert ei. īmūdū sacrifi ciū īmolātes aliq̄n ēt filios ⁊ filias suas demonijs. Leuit. xix. ⁊ xx. De semine tuo nō dabis vt ꝺsecret idolo moloch. i. dyabolo. Luc. xv. Filius ꝑdigus viuēdo luxurioſe pauit porcos. i. demões. q̄daz glo. dicit. Ebrietas ⁊ luxuria ⁊ cetera vitia cib⁹ sūt demonū. Itē ꝑ pter ℔ vitiū ocitāt dormiētes. ⁊ vigilātes boies ludificāt p formas varias quas assumūt. ⁊ cū nō bēat māz. assumit eā alibi p quā illu dat boibus. vt patet in incubis demonib⁹ q̄ assumūt formas, mulie rū in q̄bus appareāt boibus cōcūbētib⁹ illudūt vt legit in vitispa. Itē de verbis patrū tytulo de cognatiōe fornicationis. q̄daz frater tentatus est a spiritu fornicatiōis neq̄ssime. ⁊ cuz viriliter resisteret cogitatiōib⁹ īmissis quattuor demões in specie quattuor mulieruz pulchraz trāsformati ingiter p. xl. dies pseuerauerūt pugnātes con tra eū. vt eū traherēt ad turpē cōmixtionē. Illo aūt viriliter reluctā te. donauit ei de⁹ vt postea nō sentiret calorē carnalis ꝺcupiscentie. Itē magister Jac. de vitriaco dicit se audiuisse q̄ cū dyabolus ten taret diu quēdā heremitā inuisibiliter. nec prevalere posset: trāsfor mauit se in similitudinē cuiusdā seruiētis. offerēs se obsequio eius ⁊ cū ꝑposuisset ꝓmo nullū aīal possidere. nec posset bene distingue re bonas. suasit ei dyabolus vt bībet gallū ad cui⁹ cātū posset bonas discernere. quo habito, pcurauit ne posset cātare. cui ait. dñe gallus vester nō pōt cātare q̄z infirmat. nō enī pōt viuere sine gallina. q̄ ba bita fecit eū cātare. ⁊ cū gallus ascēderet sup gallinā venit in mentē her emite coitus muliebris ⁊ dyabolo instigāte iterius ⁊ pcurāte exterius cepit grauissime tētari. ⁊ post infirmari. ⁊ cū cōualuisset de infirmitate aliquātulū cepit acrius in ista re tētare eū. ⁊ pcurauit q̄ filia cuiusdā nobilis cepit visitare eū. ⁊ habere familiaritatē cū eo. ⁊ ait heremite dyabolus. dñe magnū damnū erit si vos moriamini q̄ multa bona potestis facere. Sicut enī gallus nō pōt esse sanus nec viuē sine gallina. sic nec vos curari sine muliere. ecce q̄cito gallinaz ascēdit gallus. curatus fuit ⁊ cātauit. Eo aūt cū tētāte iteri⁹ ⁊ exte rius de dicta puella. heremita tētauit eā ⁊ hēmita eā cognouit. Ipse aūt dyabolus statim denūciauit ℔ patri puelle. q̄ affuit redrēs fi liā quā occultauerat. pcurrēs aūt dyabolus ait hēmite. ecce pr̄ puel le vēit ⁊ extorq̄bit ab illa factū vr̄z ⁊ occidet vos. ⁊ ifamabit nomē heremitaz. vbiq̄z. sz meli⁹ ē vt eā occidatis ⁊ nō poterit probari fa ctū ⁊ pnīaz agetis quo istigāte eā occidit ⁊ relinquēs desolatū eua fit. ⁊ sic deceptionē suā manifestauit. Heremita autem accessit ante beatā virginē cōpunctus cū multa effusiōe lachrymaz ⁊ oratiōib⁹ obtinuit q̄ eā dñs suscitauit carne reintegrata. ⁊ reddita est patri. Itē placet dyabolo q̄z ℔ vitiū multos attrahit ⁊ absorbet. binos ⁊ binos vel plures. Unū dyabolus ē q̄si cetus in mari q̄ aperiēs os suū emittit flatū suū suauissimū. ad cui⁹ odorē pisces attrahit. ⁊ ei approꝑinquātes suauiter glutiunt. Sic dyabolus p suauē tētatio nē quā emittit boies ⁊ mulieres attrahit. ⁊ p libidinē blāde glutit ⁊ absorbet tot ifimul quot sūt petō ꝺsentientes quos postea deuo rat in inferno p penā quos hic absorbet p culpam. Piere. li. Absor buit me sicut draco. repleuit vēt̄re suū teneritudine mea. Ad ℔ facit qō legit in vitispa. Sāctus abbacuncus cui⁹ vita mirabilis ibi legit in religiōe ⁊ morib⁹ nutriebat vnigenitā sororis sue parētib⁹ mor tuis septēnē faciēs eā habitare in cella iuxta cellā suaz in qua erat paruā fenestra p quā eā litteras docebat. ⁊ in morib⁹ īstruebat. q̄ cū p triginta annos māsisset cū auūculo angelicā ⁊ deuotissimaz vitaz ducēs. Quidā ꝑfessiōe mōachus frequētās auūculū vtilitatis ani me sue cā icepit habere colloquiū cū nepte sua. ꝓmo de spiritualib⁹ post icepit notare ei⁹ pulchritudinē ⁊ exardescēs eā cepit alloq̄ de aliis ⁊ ita p paruū cor eius emolliuit q̄ exiēs ad eū apta fenestra cor rupta ē ab eo. Que supra modū dolēs ⁊ despans. ⁊ nō ferēs dolorē auūculi si ℔ ei ĩnotesceret. recessit fugiēs in vnā ciuitatē ⁊ ī stabulo mutato pstino habitu se collocauit. vbi facta est publica meretrix. auūculo aūt suo casus eius sic reuelatus ē. Uidebat in somnis ora conē maximū ⁊ terribilē cū fetidissimo anbelitu sibilātē venisse vs q̄z ad cellā suam ⁊ ibi inuenisse columbam niueam quā absorbuit ⁊ in suam foueam redisse: cuius casum ⁊ fugaz comperiens annun cius mactans se cū lachrymis ⁊ oratione pro ea post duos ānos pro certo sciens vbi erat. assūpto militari habitu ⁊ solido cū equo illuc venit. dans pecuniā stabulario vt eā sibi adducat ⁊ cenā paret. Cū q̄z cenasset: ⁊ introduct⁹ eēt cū ea in cubiculū secretū seratis hostijs accipiens eaz per manū: sedens iuxta eā remouit operimentū faciei sue: ⁊ cū fletu multo hincinde veniā ꝑmittens: sūmo mane reduxit eā includēs eā in loco vbi prius erat in ĩteriori cella: ipsa aūt p decē niū faciente pnīaz in cilitio ⁊ ieiunijs ⁊ fletu ꝺtinuo: cū per tātū tpis gauisus fuisset de vera eius pnīa beatissimo⁹ fine quieuit auunculus eius: ad cuius trāsitū ꝺuenit tota ciuitas: ⁊ oēs infirmi q̄ tāgebant aliq̄d de vestibus eius curati sūt. Beata Martha nepti ei⁹ in ama rissima pnīa per quinq̄ ānos superuixit. Oēs aūt quotquot ad ei⁹ trāsitū venerūt viderūt claritatē vultus eius: deuz glorificauerunt. Itēm filis est vita luxurioſi arbori cui innitit stultus colligēs vul cia poma volens iplere sinū suū nō timēs periculū suū nec recedere volens suasiōibus a periculo donec arbor corrosa a duob⁹ murib⁹ albo ⁊ nigro corruit: ⁊ stultus caderet in os draconis qui arborē in fra cinxerat ⁊ deuorauit eū ferēs in soueā suā de quo legit in barla am. Scō luxuria mergit boiez ī voraginē periculoz. Uidelicet in lites: otētiōes. pugnas. minas ⁊ mortē. hoc vitiū sansonē excecauit salomonē infatuauit. dauid supauit. ruben bñdictionez in maledi ctionē ꝺuertit siue cōmutauit. filiū ꝑdigū pascere porcos coegit. di luuiū inundare fecit: illū qui vxorē duxerat a cena exclusit. Amon p incestu gladiū absalonis sensit. iezabel pro meretricio mortis ruinā sumpsit. Sambri intrās scortū gladio phynees occubuit: pplus is rabel fornicās cū alienigenis irā dñi ptulit: herodes pro incestu hero diadis iohānē decapitauit. De pctis sil⁹ ⁊ periculis in que icidit bō per mulieres dicit. ii. Esdre. iij. Mulieres dominant vestri. nonne voletis: accipit homo gladiū ⁊ vadit in via facere furta ⁊ homicidia ⁊ mare nauigare ⁊ flumina ⁊ leonē videt: ⁊ in tenebris igredit: ⁊ cū furtū fecerit ⁊ fraudes ⁊ rapinas amabili sueaffert. Et multi demē tes facti sūt ꝑpter illas ⁊ multi perierūt: ⁊ iugulati sūt ⁊ peccauerūt ꝑpter mulieres. Aug. quid sansone fort⁹: q̄d salomone sapiētius: quid dauid sanct⁹: ⁊ tñ hi oēs p luxuriā supati sunt. Tertio luxu ria demergit in voraginē supplicioz: quandoq̄z quidē tpaliter: tan dē eternaliter. In presenti eteni vita quādoq̄z a deo grauiter puniū tur q̄ eoz infernus hic videt incipe: q̄z fīē dicit Piere. xvij. Pisces qui sunt in flumine. i. luxurioſi libidinose viuētes in aquis volupta tis morient: de quibus in. pō. ꝺuertit aquas eoz in sanguinē: ⁊ oc cidit pisces eoz. ⁊ Prouer. v. Nouissima eius ducunt ad mortē tur pissimā. amarissimā: ⁊ acerbissimā etiā in pīsenti. Exēplū. Quidam qui multū luxurioſe vixerat in fine niger fact⁹ vt carbo torquebat a dyabolo: maxie in mēbris genitalib⁹. ita fortiter q̄ nulla pena tor mento suo vt asserebat posset compari: ⁊ petebat rasoriū vt illa mē bra amputaret ne dyabolus in eis haberet materiā vexādi eū: ⁊ cuz nō dare⁹: volebat surgere: sed nō valebat: ⁊ in illo dolore mortuus est. De quodā magno comite dicit q̄ cū ipse inter alia flagitia sua fuisset enormiter luxurioſus. arripuit eū grauis infirmitas: ⁊ intu muerūt eius genitalia ad modū olle grādis in q̄b⁹ grauissime aflī ctus deū pro doloribus blasphemabat: ⁊ aliq̄n dicebat se ideo talia ī talib⁹ locis pati: q̄z de mēbris illis enormia egerat: nectū de ℔ peni tēs veniā petebat: sed blasphemās forti⁹ īmūdū spīm emisit sine ali quo ecclie remedio. De alio aūt maxio ꝓncipe q̄ pdicto fuit cōtēpo raneus ⁊ familiar⁹ dicit q̄ ipse in vita sua se effudisset in omne ge nus luxurie. cū cecidisset in lāguoz graue. in tabefactionē ⁊ despa tionē ⁊ fetoz ītolerabilē. cecidit. cui⁹ sui fetor magnitudie ferre nō valētes pro ꝺfusiōe in cameris suis eū claudebāt ⁊ occultabāt: nul lū ĩgredi ad eū pmitētes. Quedā aūt psona mlt⁹ familiaritate ⁊ af finitate ei ꝺiuncta cui nō ausi fuerūt custodes resistē trāsiēs hostia ⁊ custodias. ait. ego volo scire quō est dño meo: ⁊ itrās cameraī inue nit reū solū sup cubile suū q̄si sup q̄ttuor pedes, pcūbētē: ⁊ oia ĩterio ra cū testinis ⁊ fecib⁹ ⁊ fetoze maxio emittentē: ⁊ sine aliq̄b⁹ signis pnie aīaz exalantē. Qō sui occultātes alia finxerūt. Hoc aūt terribi le genus mort⁹ vidit ⁊ sciuit illa psona q̄ sic eū inuenit deū timēs di uino iudicio pterrita aliq̄b⁹ deū timentib⁹ reuelauit. Duo aūt pdi cti principes sicut fuerūt otēporanei in vita ⁊ ꝺformes in moribus. ita otemporanei fuerūt in morte ⁊ credit q̄ in pena. Tādē luxurio si puniunt in īferno. Prouer. ij. Inclinata est ad mortē dom⁹ eius: ⁊ ad inferos semite illi⁹. oēs qui ingrediunt ad eā nō reuertent: nec apprehendēt semitas vite. Ibidē q̄nto. Pedes ei⁹ festināt ad mor tez: ⁊ ad inferos gressus illi⁹ penetrāt. Eoz aūt penas esse graues ostendunt extra multa superius posita. lib. ij. De inferno. De capite loquente. De reprobato ⁊ tyburtio. Item de ponte ⁊ nebula feto/

ris ⁊ lapsu Stephani. Itē ibidē de mulierib⁹ iduſt pice ⁊ ſulphure ⁊ ſerpētibus. Itē de ꝓncipe cito oblito ⁊ tozmētſ ei⁹. Itſ ō aleydia ne. Itē ibidē ō ſacerdote ⁊ frixura ſartagis. Itē de hēmita ɔburēte vigitos ſuos. Itē de pena ꝓncipis in catbedra ignea ſedētis. Item de balneatiōe adulteri ⁊ adultere. Itē de matre ſacerdotis q̄ appa rebat ſuccēſa. Itē de valerio ⁊ carnibus eius fetidis. Silr ibidē de valētino ⁊ tincturario. Itē de ea q̄ viſa patris gloria ⁊ matris adul tere pena ɔuerſa ē ſequēs veſtigia patris. Et dicit in vitiſpa. q⁹ an gelus ductoz eius duxit eā ad domū q̄ erat plena tenebris ⁊ obſcu ritate ⁊ ꝓturbatiōe ⁊ ſtridoze. ⁊ oſtdit ei fornacē igne ⁊ pice feruētē ⁊ quoſdā terribiles ſup fornacē. deozſuz aſpiciēs vidit matrē ſuaz demerſaz vſq; ad collū ſtridētē. ⁊ multū vermiū in pectoze ferētem cū vlulatu clamātē. Deu mihi filia. ecce ꝓpter paruā libidinē ⁊ exi guas delicias q̄ta exoluo tozmēta. Itē refert ⁹Per⁹ cluniac. in li. ij. de viſiōe cuiuſdā monachi a cozpe educti ⁊ reuocati ad vitaz. q̄ iter alia q̄ vidit ⁊ retulit de ſupplicijs peccatoz cū duceret ab angelo au diuit ſonitū demonū cachinnātiū ⁊ trabētiū ſecū quandā aiam de mūdo ſublatā quaſi ꝓjcientes ad alterutrū. ⁊ cū furcis igneis diſtra bētes ⁊ diſcerpētes eā ad iferū rapiebāt cū ipzoperio factozū ſuo rū. Nec fuerat meretrix. tandē ɔfeſſa ſerā pniam accepat de qua pa rū fecerat. Cū bec itaq; ageret. ſubito lux de celo deſcendit mini ſtros tenebraz terrens cū qua deſcēdit chozus virginū cū mirabili decoze ornat⁹ ⁊ cozpis. iter quas beata Margarita apparuit quā ipſa ſpeciali deuotiōe dilexerat cozā altari ſuo luminaria exhibens de ſuo ſingulis dieb⁹ ſabbati. ad quā cū clamaret ei⁹ petēs adiuto riū ad ꝓcē beate Margarite oib⁹ virginib⁹ ozātib⁹ ꝓ ea. ɔcelſuz ē eis vt in fouea q̄ ilico aperuit in loco tozmentoz pniam conſuma ret beata Margarita cū manu demones abigēs. ait illi. hic pniam tuā cōplebis p me receptura plura beneficia. ⁊ tādē ħ purgata ve nies ad ɔſortiū beatoz. Quo dicto. ipſa letātiſſime aquā bulientez ſubijt. virgines aūt beate ſunt in celū recepte. ¶Itez in eodē libzo dictus petrus cluniac. dicit q⁹ vidit in penis ſuprad. ſtres ēpos ſu binotos cathenis igneis ɔſtrictos iter globos igniū ⁊ ꝓcellas niui uz ⁊ grādinū ⁊ turbines vētoz ⁊ fluētis ſtagni fetoꝛes miſerabiliē ⁊ nō multū diſſimiliē tozqueri. quoz vnus ꝓe ceteris in lingua toz quebaſ. ⁊ hyanti oze eā extrahebat flāmis ɔtinue ſuccēſaz. ⁊ crucia batur nunc igne nunc in niuiuz algoze. nonc in grandine furenti vi ciſſim ɔtinue ɔcremabaſ. cuius afflictionē maxie plāgebat. ⁊ ħ iō q⁹ in placitis inter iudices ſeculares delectari ɔſueuerat. ⁊ multos ɔtra iuſticiā ibi oppreſſerat. Alius q̄ ɔtinētie cingulo negligentius vſus fuerat creba putēt ſtagni demerſiōe vbi eſtus ⁊ frigoza iter iacebāt tozquebaſ. ꝓfuit tñ ei multū q⁹ ante finē ſuū calcato ꝓela tiōis ambitu in cozde ɔtrito ſumpſit habitū humilez monachoruz. Tertius aūt i flāmis imergebaſ. ⁊ a flāmis cū fumo eleuabaſ. ⁊ ſe rebaſ ad ꝓtes algētes. rurſus ad alia tozmēta trāſferebaſ ſucceſſi ue. Dic fuerat vane glozie amator. ⁊ oze oſtum iſtoꝛ fuit vitiū aiarū in curia. diuitiaꝛ ĩmoderata cura. pauperꝫ deſpectio. ꝓncipū adula tio. parētū ⁊ ꝓpinquoꝝ imoderata ⁊ illicita curatio. ⁹Prozpie com moditatis queſitoꝛes. eoꝝ q̄ chriſti ſūt neglectoꝛes. amatoꝛes hono ris. diſſimilatoꝛes oneris. ſui officij neglectoꝛes. Cui⁹ abuſuz iceſſa bili luctu plāgebāt. Doꝛ pene p oies augebanē ſm q⁹ minuebanē ſuoꝝ ſuffragia. ⁊ augebanē peccata eoꝝ quos idebite ꝓmouerant. ¶Itē in eodē li. Petri cluniac. refert ꝓdictus monachus ſe vidiſ ſe reuocatus ad vitā. q⁹ viderat in dictis tozmētis ſacerdotes mira bilie. ⁊ miſerabiliē tozqueri. ⁊ imēſis ardoꝛib⁹ ɔficī. q̄ de peccat⁹ in cōtinētie ſue fuerāt ɔtriti ⁊ ɔfeſſi. ⁊ ea reliquerāt ⁊ cū cogitaret eos ibi paucos ad cōpatiōez toti⁹ multitudis q̄ de mūdo exit. ait ei duc toz ſu⁹ q⁹ iō pauci erāt q̄ pauci ꝛe penitebāt ĩ tota mltitudie de ĩ mūditijs ⁊ foznicatiōib⁹ ſuis. ⁊ iō ifern⁹ eos abſozbebat vbi ieſtia bilie diuerſis ⁊ eternis ſupplicijs tozquebaſ. Itē. iiij. Dyal. c. xxxiiij Quidā noie curialis filiolā ſuā quā ſacro ſabbato paſce tenuit ine briat⁹ nocte cozrupit: ĩ mane timēs ĩtrare portas eccleſie balneo ſe lauit p⁹ verecūdās nō ĩtrare cū ꝓoze ĩtrauit die ſeptia. iā fact⁹ ſecu rus ſubita morte defūct⁹ ⁊ ſepult⁹ ē. p⁹ lōgū tps de ſepulchzo ei⁹ flā ma erupit. ⁊ cūct⁹ videtib⁹ oſſa ei⁹ ⁊ ſepulchzū ɔſūpſit. ⁊ totā terrā ſup ei⁹ tumulū ɔgregatā. ex q̄ vt ait Greg. ɔſideratōe colligim⁹. q̄d ꝓo reatu ſuo patitur. cuius oſſa inſenſibilia ſic cremantur.

De generantibus luxuriam. DIS. IIII.

Orca q̄ntū. ſ. ō bis q̄ ſolēt gñaſ. fouē. augē. ⁊ ſua re luxuriā. Sciēdū q⁹ vinū ſupflue ſūptū ⁊ oīs alia ſupfluitas generāt luxuriā. ⁹Prouer. xx. Luxu riosa res ē vinū Eph̄. v. Nolite ebriari vino ĩ quo ē lu xuria. Dier. vēt mero eſtuās cito deſpūat ĩ libidinē. Poeta. Vina parāt aīos faciūtq; caloꝛib⁹ aptos. Et ven⁹ ĩ vinis ignis ĩ igne fuit. Piero. per luxū ⁊ abundantiā ciboꝛuz anime fortitudo molleſcit ⁊ eius pudicitia ɔſtupzat. Idē. Fruſtra ſimilant ſe quidā ſalua fide ⁊ pudicitia mētis integritat⁹ voluptatibus abuti: cū ō nāz ſit copia voluptatū ſine voluptate perfrui. Exo. xxxiij. Sedit populus meus māducare ⁊ bibē: ⁊ ſurrexerūt ludere. In vitiſpa. fuit Eroꝫ vir ma xime vtutis ⁊ abſtinētie: vt aliq̄ abſtineret p tres mēſes ſola ſan ctoꝛ miniſterioꝛ cōmuniōe cōtētus: herbas ⁊ radices ſi quas inue niebat comedēs Dic aūt ſic cecidit: primo ſe a cōſortio ⁊ colloquio ſctoꝛ ſeparauit cōtēnens doctrinā alioꝛ: dicens iuxta illud verbuz chriſti. Magiſter veſter vnus ē chriſt⁹: eo abuteus q⁹ nullū oporte ret aliū hre magiſtrū: q̄ a dyabolo ſtimulat⁹ a cella recedēs venit ad alexādriā ⁊ cū leuib⁹ pſonis ſe admiſcēs cepit frequētare theatra. ſpectacula ⁊ tabernas: vocacitati ⁊ ebzietati vacās incidit in cenuz feminee ɔcupie: ⁊ cū locutus fuiſſet cū quadā vt ei cōſentiret: ⁊ pec care vellet puſella quedā noie carbūculus in ei⁹ verēdis nata p ſex mēſes ita eū afflixit. vt die ac nocte miro doloze affligeret. ita vt ei⁹ genitalia putrefacta oūo ei caderēt: curat⁹ ad heremū redijt: petiit ſuū ſanctis patrib⁹ ɔfitēs: pniam de eo accipiēs: ſed nō ɔplens: q⁹ poſt paucos dies debito fine ꝙcuit. ¶Scōo luxuria q̄rit latebras. lucē odit: tenebras diligit: in quo ſat⁹ apparet deformitas hui⁹ vitij q̄ ꝓe ceteris timet videri. Berñ. Luxuria lucē odit: tenebras ap petit. velamē querit. Joh̄. iij. Oīs q̄ male agit odit lucē. Job. xxiiij. Ocul⁹ adulteri ſeruabit caliginē: dicēs: nō videbit me oculus: ⁊ co operiet vultū meū. Et poſt. Si ſubito apparuerit auroza arbitrane vmbram mortis: ⁊ ſic in tenebris quaſi in luce ambulāt. Eccl. xxiij. Oīs hō qui trāſgredit lectū ſuū ɔtēnit aīaz ſuā. dicēs. q̄s me videt tenebre circūdāt me parietes opiunt me ⁊c. Ad hoc facit exēplum thaydis ⁊ pafnucij: ſupza titulo de timoze initiali. ¶Tertio dat oc caſionē luxurie ocioſitas. Ouidius. Quātuz Platan⁹ riuo gaudet: q̄ populus vnda: tā ven⁹ ocio amat. Idē. Ocia ſi tollas pire cupidi nis arcus. Lucan⁹ variā dant ocia mētē. Vulgariter dicit Man⁹ ocioſi ſunt ſcabioſe. De hoc ſat⁹ habetur in tractatu de accidia. De ocio Ezech̄. xvj. Nec fuit iniq̄tas ſodome ſoꝛoꝛis tue ſaturitas pa nis ⁊ abundātia ⁊ ociū ⁊c. ¶Quarto dat occaſionē huic mollities ẏboꝝ. lectoꝝ. veſtimētoꝝ. ⁊ mēbroꝝ turpiū. que qui idebite tractat cōtra dei ꝓceptū molles ſunt. de q̄b⁹. j. Lozin. vj. Molles regnuz dei nō poſſidebūt Math̄. xj. Jobes ɔmēdat de h̄ q⁹ nō erat mol lis aut leuis vt arūdo: ⁊ de dura ⁊ aſpera veſte cibo ⁊ lecto: ⁊ victu. ¶Quinto dāt occaſionē luxurie vetule ɔfiliatrices turpitudinis. q̄ pñt dici dyabole: q̄ offiū dyaboli exercēt. pē. Lingua tua ɔcinabat doloſ. Efficatioꝛes ſt̄ muliēs ad ſubuertēdū q̄s demōes q̄ demōes vl̄ lecatoꝛes nō pñt facē mlt⁹ ānis p ſe q̄ō faciūt p hmōi vetulas ali q̄ vna hoza: ⁊ ſicut dyabolus volēs decipe Euā aſſumpſit ſerpētē fil̄z mulieri in loquela ⁊ facie: q̄ erat erect⁹ tūc: ⁊ hīs faciē ỽgineā vt dicit Beda. quale genus ſerpētis dicit pbareas. mouēdo linguā eius decepit Euā. Itē tales videnſ deteriozes iuda quivēdidit deū tradidit ſanguinē ĩnocentē Math̄. xxvij. Ipſe aīas ſanguine chri pcioſo redēptas vendūt viliſſimo ꝓcio: nō ad mortē coꝛpis ſed aīe Joelis. iij. puellā vendiderūt ꝓo vino: ⁊ iō vt dicit Deut. xxxij. Fel ɔaconū vinū eoꝝ ⁊ venenū aſpidū inſanabile. Itē deteriozes ſt̄ iferno q̄ nō nocet niſi nocētib⁹. Jpe āt p dulces ſmōes coꝛda ſub uertūt ĩnocētiū. pē. Acuerūt vt gladiū linguas ſuas. Et p⁹: vt ſagit tēt in occult⁹ ĩmaculatū ⁊c. Nec ē lingua ttia. Eſt q̄ ligua ꝓia dya boli ſuggerētis. Scōa lecatoꝛis petētis. Tertia vetule ſueducētis. Eccl. xxviij. Lingua tertia mulieres viritas vel virata. i. viriles ⁊ cō iugatas deijcit: ⁊ ꝓuauit laboꝛib⁹ ſuis. Et poſt. Et vtilis poti⁹ iſer⁹ q̄s illa. Itē hmōi vetule deteriozes ſunt herode. q̄ occidit ĩnocētes a bimatu ⁊ infra iſte ſupioꝛibus nō parcūt: ſed i aīa occidūt: ⁊ occiſo ribus aiarū vēdūt virgines ⁊ ɔiugatas ⁊ viduas. Itē herodes occi dit filios ſuos: ſed eos demonib⁹ nō ĩmolauit. multe aūt talū ĩmo lant filios ſuos ⁊ filias ſuas demōijs: vt dicit in. pē. ⁊ h̄ q̄ñ filijs ſu is ɔcubinas tenēt ⁊ ꝓcurāt: ⁊ filias ꝓſtituūt. Itē deteriozes ſūt ta les iudeis q̄ chriſtū crucifixerūt: ⁊ eū poſt mortē in pace dimiſerūt. cuſtodiri fecerūt a violētia: ⁊ mūde ĩuolui ⁊ ſepeliri ꝓmiſerunt. iſte aūt iaz occiſas ꝓcio exponūt lenōib⁹ ⁊ ĩmūditijs. Itē hmōi ſūt os dyaboli ⁊ gutt⁹ de quo balit⁹ coꝛrupt⁹ ⁊ coꝛrūpēs ꝓcedit. pē. Se pulchz patēs ē gutt⁹ eoꝝ ⁊c. Job. xlj. De oze ei⁹. i. vehemoth dyabo li lāpades ꝓcedūt. ſicut tede ignis ſuccēſe. Dilat⁹ eius ꝓpunas ardē facit ⁊ flāma de oze ei⁹ egredieť. Itē ſūt folles dyaboli ⁊ antichriſti: qz ſicut chriſt⁹ igne padiſi venit mittē in terrā quē voluit vehe mēter accēdi. ſic iſte ꝓ otrariū ſuccēdūt igne inferni fetētis ⁊ vrētis luxurie. Et ſic boni ꝓdicatoꝛes ⁊ chr̄s marie dicunt os dei: qz ſepāt ꝓcioſaz aīaz a vili pctō ⁊ dyabolo: vt dicit Piere. xv. ita p ōriū poſ ſunt dici os ĩmūdiſſimū dyaboli qui ſepant aīaz ꝓcioſam a chri

sto. ꝛ cõiungunt eã dyabolo. Itẽ sunt lingua de qua dicit Jac. iij. Uniuersitas iniqtat̃ ẽ ligua plena veneno mortifero iflãmata a ge hẽna. p quã dyabolus vt faber p follẽ sufflat ignẽ. ysa. lxiij. Creaui fabrũ sufflãtẽ pumas i igne. Itẽ sẽ exploratores q̃ explorãtes quõ castra dei capiãt ꝛ deiciãt. qõ nõ ẽ sine magna pditiõe eaꝝ ꝛ offen sa dei. Itẽ sũt retia ꝛ laquei ꝛ canes venatici ꝛ furones dyaboli. ad venãdũ ipsas aĩas dyabolo ꝛ surripiẽdũ deo q̃ eas tam care emit. Itẽ si magnũ lucrũ reputat chr̃s lucruz vnius aĩe pro quo tot susti nuit in cruce. in q̃ moriẽs nõ nisi vnius latronis aĩaz acq̃siuit. patet q̃tũ offendit eũ q̃ vnicã aĩaz ei surripit tã care acq̃sitã. q̃ pualet toti mũdo. Itẽ deteriores sẽ latronib⁹. iugulatoribꝰ ꝛ spoliatoribꝰ stra taꝝ publicaꝝ. q̃ illa die nõ occidũt cũ q̃bus comedũt. nec eos pdũt. aut vẽdũt. aut pdũt. aut. Omõi vetule comedẽdo ꝛ bibendo cũ eis eas pdũt ꝛ vẽdũt p toto vini. In quo pz q̃ta ẽ pditio in eis. Itẽ si miles sunt Busyrij q̃ fuit tyrãnus egypti. q̃ aduenientes honorifice recipiebat. vt dicit. Piero. i chronic. ꝛ postq̃ comederat cũ eis eos demõib⁹ pditiose imolabat. Sic vetula ad hospitiũ vocat quã p pditiõe vẽditã tradit corruptori. Itẽ nullũ sacrificiũ ẽ vt dicit Greg. qõ plus placet deo q̃ zelus aĩaꝝ. ꝛ uersio eaꝝ ad deũ. ꝛ nullũ offi ciũ magis placet ei. Ad hoc venit in mundũ ꝛ misit ad hoc apl̃os ꝛ pdicatores vt eẽnt venatores ꝛ piscatores aĩaꝝ. Er hoc patet quãtũ displicet ei officiũ taliũ vetulaꝝ q̃ venant aĩas ad pdedũ. Itẽ occul ti incẽdiarij tẽploꝝ vl domoꝝ vel aceruoꝝ peiores aliis peccatoribꝰ ꝛ magis pditores iudicant ab hoib⁹. quãtomagis ille q̃ succẽdit in corde hoĩs mulieꝝ ignẽ q̃ ẽ vsq; ad pditionẽ deuozãs. Itez deus si gno visibili linguaꝝ igneaꝝ in q̃b⁹ apparuit spiritussanctus sup di scipulos descẽdẽs reprobauit officiũ illaꝝ vetulaꝝ q̃ habẽt linguas iflãmatas igne ifernali. ¶ Sexto dant occasionẽ luxurie tactus il liciti mulieꝝ. de quib⁹ supra dictũ ẽ. vbi agit̃ de tactu ꝛ visu illicito ꝛ de stulto actu. ꝛ corrupto exẽplo. Itẽ de his q̃ luxurioso dant oc casionẽ peccãdi. ꝛ luxuriã generãt in corde hoĩs⁹ habeẽ supra vbi agit̃ de his q̃ dãt demonib⁹ occasionẽ tẽtãdi nos. Itẽ verbula creba ꝛ colloquia mulieꝝ sunt occasio cadendi in luxuriã. vt dicit in sũma de vitijs. Dicunt etiã retia ꝛ laquei Prouer. vij. Irretiuit eũ sermo nib⁹ multis. vt de fatua muliere ꝛ iuuene dicit. Itẽ cõparant igni Eccĩ. ix. Colloquiũ eius quasi ignis exardescit. Itez gladio bicipiti Prouer. v. Fauus distillans labia meretricis ꝛc. Et post. Et acuta quasi gladius biceps. Colloq̃a exteriora sunt interioꝝ affectionũ in dicia. iuxta verbũ aristo. Uoces sũt eaꝝ q̃ sunt in aĩa passionũ note Piero. verboꝝ signus animus libidinosus ostenditur. ꝛ per exterio rẽ hominẽ interioris hominis animus declaratur.

De fugienda societate mulierũ. DIS. V.

Quarta sertũ. s. q̃periculosa sit familiaritas mulie rũ ꝛ societas fugiẽda ondit auctoritatibus rationib⁹. ꝛ exẽplis Numeri. xxxj. c. Cur feminas reser uastis. nõne ipe sunt q̃ deceperũt filios israel ad fugge stionẽ balaã. ꝛ puaricari fecerũt. ꝛ peussus ẽ popul⁹. Ecce qualiter decipiũt. deiciũt ꝛ iterficiũt. Itẽ Prouer. v. Lõge fac ab ea viã tuã ꝛ ne appropinquas foribꝰ domus eius. ne des alienis honorẽ tuũ. Ecce quõ demonibus tradũt ꝛ osumũt. Itẽ. vij. Ne trahaĩ in vijs eius mẽs tua ꝛc. Ubi ostẽdit quõ vulnerãt deiciũt ꝛ interficiũt. ꝛ ad inferos ducũt. Itẽ Eccĩ. ix. Lustraui ꝛc. Et post. Inueni mulie rẽ morte amariorẽ q̃ laqueus venatorez ẽ. sagena cor eius vincula sunt manus illius q̃ placet deo effugiet illã qui aũt peccator ẽ capie tur ab ea. Ecce quõ capit ꝛ illaqueat. Eccĩ. xxvj. Qui tenet eaz q̃si q̃ apprehẽdit scorpionẽ. Eodẽ. xlij. In medio mulieꝝ noli cõmoari. De vestimẽt̃ pcedit tynea. ꝛ a muliere iniq̃tas viri. j. Thim. v. Ado lescẽtiores viduas denita. Auctoritatibꝰ sanctoꝝ pz q̃ sunt vitãde Aug. circẽsi archiẽ. Grauẽ inimicũ cũ sortita ẽ castitas. cui nõ solũ resistẽdũ. sed potius amisso equo vt dicit̃ ab eo lõge fugiẽdũ. Bre uis igit̃ sermo ꝛ rigidus cũ huiusmodi ẽ habẽdus. nec minus cauẽ de qz bone indolis sunt. vel qz pie uersationis sunt. vel esse cõpro bant. Quãto enĩ mulieres meliozis fame sũt. citius alliciũt. qz sub affectu pietatis se supponit viscus libidinis. Impie pniciosum q̃d suũ ẽ mortis venenũ. ppinans. Expto crede. Fateor. Eps en loquor cozã deo nõ mentiẽs cedros libani ꝛ gregũ arietes sub hac peste ce cidisse repperi. de quoꝝ certe casu nõ magi suspectus erã q̃s de bie ronymi vel Ambrosij impudica libidine. Itẽ Aug. Nolle discedere ab inuicẽ suisq; collocutionib⁹ osiliari desiderãtes se absentes gau dere ad presentiã. Amor iste tartareus ẽ. viscũ hz quo deiiciat in in femũ. nõ pẽnas quib⁹ volet in celũ. Itẽ Greg. Nazanzenus. Quãti epi cleri simul ꝛ layci post ofessionez fidei glorioſas victorias. post calcata certamina. post magna signa ꝛ mirabilia vsq; quaq; mõstra ta noscunt̃ cũ his omnibus per feminas naufragasse. Idez. Nemo se stulta securitate deiiciat: nemo de viribꝰ suis periculose p̃sumat quia sine vlla dubietate qui nõ vult vitare mulieꝝ familiaritatẽ: ci to labit̃ in ruinã. Piero. Nemo iuxta viperã securꝰ capit somnũ: q̃ si nõ pertiat. tñ solicitat. Itẽ Berñ. Latus tuũ ad latus iuuencule in mẽsa. lectus tuꝰ ad lectũ eius in camera. manꝰ tua ad manũ eius in ope oculus tuꝰ ad oculũ eius in colloquio: ꝛ otinens vis putari: esto q̃ sis: tñ suspitiõe nõ cares. Scãdalũ times: tolle scãdalũ ꝛ eiꝰ cãm. Idẽ. Tu bone vir q̃ nã est hec femina nũquid vxor aut filia. so ror tua. aut neptis aut affinis. nunq̃d. quõ ergo tuta ẽ otinẽtia tua: si nõ vis scãdalizare ecclesiã. eijce. a te feminã. Itẽ tales iurta sniaz Ezech⁹. viij. Idolũ zeli statuũt iurta introitũ porte hierusalẽ. i. femi nas ocubinas in domibus ecclie iunctas ad puocãdũ emulatio nẽ diuine vindicte. Berñ. Sacerdos luxurie iq̃natus otz ore suo polluto corpus dñicũ recipit: quasi in lutũ platearũ proiicit: ꝛ dum carnẽ sacratissimã bñdicit quasi in faciẽ saluatoris spuit: ꝛ dũ sacr̃ altaribꝰ imũdus assistit iurta filiũ vginis ponit idolũ veneris. se. s. vel ocubinã quã tenet iurta ecclesiã. filiã. s. veneris iurta filiũ vgis. Phs ondit quare sit mulier fugiẽda. sic eã describẽs. dicens. Quid est mulier. hoĩs cõfusio: bestia insaturabilis: otinua solicitudo: ide ficiẽs pugna: quotidianũ dãnũ: domus tẽpestatis: solitudinis ipe dimentũ: hoĩs etiã otinentis naufragiũ. Itẽ alius. Femina faz sa thane. rosa fetens: dulce venenũ. Semp prona rei q̃ pbibeꝛ ei. Itẽ isidorus. Cũ serpente positus nõ diu eris illesus: ante ignẽ positus: etiã si ferreus sis: aliq̃n dissolueris. prim⁹ periculo diu tut⁹ nõ eris. Piero. hospiciolũ tuũ aut raro aut nũq̃ mulierũ pedes terãt: qz nõ potest toto corde cũ deo habitare qui feminarũ accessibus copulat̃ femina cõscientiã secũ pariter habitantiũ exurit. Nunq̃ de mulie rũ formis disputes: si bene videris eam cõuersantẽ mente dilige nõ corporali frequentia: qz si bonũ est mulierẽ nõ tangere: ergo maluz est eaz tãgere. ¶ Ratoibus etiã potest ostẽdi q̃ sit earũ nimia fami liaritas fugienda ꝛ proximitas. Primo: qz est pedica sine decipula dyaboli: plena laqueis in quibus capiunt̃ aues appropinquãtes: q̃ laquei sunt ornatus. visus. gestus ꝛc. Prouer. xj. Qui cauet laque os securꝰ erit. Prouer. vij. Mulier occurrit iuueni in ornatu mere trico: preparata ad capiẽdas aĩas. Scõo qz est ignis ꝛ fornaz babi lonis: qui succẽdit quos repperit iurta fornacẽ Dañ. ij. Eccĩ. ix. Lõ cupiscentia eius quasi ignis exardescit: bõ est stuppa: fenuz ꝛ palea que cito succẽdunt̃. Eccĩ. xxj. Stuppa collecta synagoga peccantiũ. ysa. xl. Dis caro fenũ. Tertio qz mulier est viscus ꝛ otagiũ: ꝛ pestis inficiẽs appropiquãtes vt supra ostẽsuz ẽ p vba Aug. Piero. Si cũ viris habitẽt mulieres nõ deerit viscariũ dyaboli. Eccĩ. xiij. Qui tã git picẽ inquinabit̃ ab ea. Est morbo otagioso plena: cui qui magi appropinquant magis inficiunt̃ ab eo. Corruptio est basilisco qui aues volãtes occidit flatu. aĩalia visu: mulier aũt plurib⁹ aliis mo dis aĩas occidit. Itẽ fugiẽda ẽ quasi fera nociua. Eccĩ. xxv. Lõmo rari leoni ꝛ draconi placebit magis q̃s habitare cũ muliere nequaz. Itẽ est fugiẽda: qz hostis est otra quẽ si pugnare volueris appropi quans domestici tui derelinquẽt te: ꝛ expugnabũt te. s. sensus tui ꝛ cor tuũ. Mich⁹. vij. Inimici hoĩs domestici ei⁹. Hũc magi cito vin cũt vt lepores fugiẽtes: q̃s vt leones ifistẽtes ꝛ isequẽtes. j. Corĩ. vj. Fugite fornicationẽ. Itẽ fugiẽde sũt mulieres pl⁹ q̃s demões sedu ctores: p mulierẽ. n. dyabol⁹ seduxit Adã. Piero. Memẽto sp q̃ co lonũ padisi mulier de possessiõe sua eiecerit. Idẽ. Pria tẽtamenta clericoꝝ sẽ frequẽs accessus mulierũ. Isti sũt vt dicit in barlaã de mões q̃ seducũt hoies. Uñ dicit ibi q̃ cũ filiꝰ cuinsdã regis fuisset nutrit⁹ i obscurissimo loco vbi nõ videbat rerũ species: ꝛ educt⁹ eẽt ad lucẽ iã adult⁹ ꝛ osideren ei res ꝛ earũ noia: cũ videt mulieres ꝛ q̃reret cuiusmõi res essent: ait ispatariꝰ regis iocãdo q̃ erãt demo nes q̃ seducebãt hoies. Cũ aũt diceret ei pater q̃ de oĩbus reb⁹ vi sis eligeret qõ sibi plus placeret. ait ille. Eligo demões qui seducũt hoies. ¶ Itẽ fugiẽda est mulier qz est ianua dyaboli: via pditiõis ꝛ infernⁱ: p illã enĩ oes morimur. Prouer. ij. Inclinata est ad mortẽ dom⁹ eius ꝛ ad iferos semite eiꝰ ꝛc. Piero. Janua dyabolivia iniq̃ tatis: scorpiõis pcussio: nociuũ genꝰ ẽ femiarũ. ¶ Mltis etiã exẽ plis pz q̃ fugiẽda ꝛ cauẽda sẽ mulieꝝ osortia: cohabitatões ꝛ fami liaritates: ꝛ ofabulatões frequẽtes ꝛ visitatões crebre. Occasiones enĩ hoꝝ osueuerũt dare aliq̃n osanguineitaſ ꝛ solitudo. Sic thamar a fre corrumpit̃ cui sola mistrabat. Josephꝰ solus absq; arbitrⁱ ab egyptia ipetit̃. Aliq̃n ofidẽtia scitat̃. Sz q̃s Dauid sãctioꝝ q̃ pp ber sabee tam enormẽ passꝰ ẽ ruinaz. Aliq̃n ofidẽtia sapiẽ ꝛ abstinentie. Lõtra qõ fac exẽplũ ruine salomõis: q̃ sup oẽs monuit hmõi fugiẽ da q̃ tñ enormiẽ corruit vsq; i apostasiã. Itẽ aliq̃n ofidẽtia fortitu dis aut diuturne castitat̃. Sãson ofiſ⁹ de fortitudie ꝛ freq̃nti victo ria quã bũerat ꝺ phylisteis p dalilã decept⁹ ẽ. Piero. Si pudicitiã q̃

ris mulierē quā videris bene ꝺuersantē.mente ꝺilige.non coꝛpoꝛa li frequētatiõe.ꝛ nũq̃ in ꝓterita castitate ꝺesidas.Fuit quidā sacer dos secular⁹ habitu.q̃ religiosaz vitā a puericia sua duxerat.Mul tũ viuẽs caste ꝛ inocẽter ꝛ sancte.cuius testimoniuz habebat.ꝛ no mẽ ꝓe ceteris cõmoꝛātib⁹ in terra sua.q̃ audiẽs de quadaz nobili muliere ꝛ pulcha valde q̃ relicta patria sua curiã cuiusdaz magni ꝑncipis sequereꝝ facta meretrix ꝥipẽdiaria eaz q̃ dicunt solitarie. Uolẽs eã si posset reuocare a mult⁹ malis q̃ faciebat ibi se exponẽs oĩb⁹ ꝑ pecunia.accessit ad eã cõpassus monẽs eã q̃ ꝺesisteret a tot ꝛ tãtis malis.ꝑmittẽs q̃ ei nõ deficeret.ſz ꝑcuraret ei necessaria vi te ꝛ saluti.ad cui⁹ vba illa cõpũcta crines ꝛ habitũ imutauit.Dz cũ illa ire romã affectaret ꝛ pniaz accipe de cõmissis.ille timẽs ne redi ret ad vomitũ eã fecit⁹ duxit ꝛ reduxit.tãtoq̃ zelo eã custoꝺiẽs q̃ ne alij eã ꝑeterẽt.cũ ea i lecto aliq̃ iacebat.nec eã aliquaten⁹ ꝑete bat.nec videbaꝝ moueri in carne.eã ẽt iclusit visitãs eã frequenter ꝺsolãꝺo ꝛ necessaria q̃tũ poterat ꝑcurãꝺo.Luz aũt diuti⁹ iã fuiſ set iclusa securioꝛ iã fact⁹ ꝺe ea cõpatiẽs ei securi⁹ ꝛ familiarius lo quebaꝝ cũ ea.Et post vba ꝛ signa multa cepit inarꝺescẽ i eo q̃ nõ fuerat exptus ꝛ faciẽtes sibi occultũ itroitũ peccauerũt ifimul ꝛ ba buerũt plures pueros.q̃b⁹ ne factũ publicareꝝ mater fuit cã ꝛ pem ptiõis ꝛ ꝺditiõis.Itẽ ꝺe beato Aug.legiꝝ in vita ei⁹ q̃ nulla femi na itra domũ suã mãsit.aut ꝺuersata est nec soꝛoꝛ germana.nec ne ptis q̃ tñ erant ancille ꝺei.ne eẽnt vt ꝺicebat alijs secuz manẽtibus vel scãdalũ vel suspicio vel occasio trabẽꝺi in ꝺsequẽtiam feminas admittẽꝺi.ꝛ ne ꝑ exẽplũ suũ ꝛ occasiõe illaz alie mulieres itrarẽt q̃ possent esse occasio tẽtatiõis alijs.ſ.ifirmioꝛib⁹.vel ẽt ifamatiõis. Itẽ in vita beati Brictij legiꝝ q̃ cũ ageret post beatũ martinũ pon tificatus sui annũ.xxx.q̃ꝺã mulier habẽs religiosũz habitũ ꝛ spẽm q̃ ꝑp hoc erat ei familiaris q̃ lauabat pãnos eius ꝺcepit ꝛ peperit. turoneñ.populus ꝺposuit ei q̃ suus esset puer.petẽs eũ cũ lapiꝺib⁹ ipse aũt sup hoc ifamat⁹ aꝺiurauit puez in noie ꝺñi vt ꝺiceret si es ſet pater ei⁹.puer aũt triginta ꝺiez. Rñꝺit.nos es tu paṫ me⁹. Luz autẽ populus ꝺiceret beato Brictio q̃ quereret q̃s eẽt pater suus. ait.nõ ẽ hoc meũ.Quẽ cũ aꝺhuc vellẽt lapiꝺare.accipiẽs ꝑunas ar ꝺẽtes tulit vsq̃ ad tũbã beati.Martini vestes illesas ostẽꝺẽs.ꝛ ꝺi cẽs se esse imunẽ ab omni tactu mulier⁹ vt vestes sue ab igne.Que cũ ꝺicerẽt magice facta.expulerũt euz.q̃ ꝺũ diu fuisset rome exul.ꝛ alius eẽt ei ſubſtitutus.cũ ipse rediret cũ mãꝺato ꝛ auctoꝛitate apo ſtolica ad sedẽ suã ꝛ eẽt ꝑpe vbẽ turoneñ.reuelata ẽ ei moꝛa illi⁹ q̃ sedẽ suã occupauerat.ꝛ ait ſocijs.eamus ad sepeliẽꝺũ eꝑz turoñ. Quo itrãte ꝑ vnã portã.alius moꝛtuus efferebaꝝ ꝑ aliã.quo sepul to.Brictius in sede sua recept⁹ ẽ.Itẽ Petrus alfõſ.ꝺicit pñz ꝺixiſ se.leonẽ ꝺraconẽ ꝛ scoꝛpionẽ potius sequaris q̃s mulierẽ.Cũ q̃ꝺaz pñs videret mulierẽ iocãtẽ cũ quoꝺã aucupe in loco vbi laqueos ꝛ retia tetẽꝺerat.ait illi.tu q̃ aues ꝺecipis.vide ne vt auicula ꝺecipia ris.ꝛ cũ hoc vilius q̃s ipsa auicula capiaris.Itẽ in collatiõib⁹ pa.xj. li.ſnia patrũ fuit monachos ꝺebere fugere familiaritates mulier ꝛ eꝑoꝛ.Neuſ.n.bonoꝛ finit eũ quẽ sua familiaritate ꝺeuinxerit.vel q̃ti celle operã ꝺare.vel ꝺiuine theologie puriſſimis oculis iherere Ad hõ q̃ fugiẽꝺa sit a viris spũalib⁹ mulier familiaritas faciũt mul ta exẽpla añ posita titulo ꝺe ifemo.ꝺe sacerꝺote quẽ ꝺyabolus vo luit ꝺecipe sub specie pulchre mulieris.quẽ liberauit beat⁹ Barto tome⁹.Itẽ titulo ꝺe effectib⁹ mĩe ꝺei.ꝺe eo q̃ familiaris erat sacre virgini.ꝛ icidit i ea.q̃ p⁹ fugit i ꝺesertũ cũ bubalis.ꝛ ꝺe epate ei⁹cu rato.Itẽ ibiꝺẽ p⁹ ꝺe Andrea fũꝺane ecclesie eꝑo ꝛ mõiali ꝛ iudeo. Itẽ ifra ꝺe pnia ꝺe genebaldi eꝑi casu cũ vroꝛe sua ꝛ filio genito la trũculo.ꝛ filia vulpecula.Itẽ ꝺe tẽtatiõe Bñꝺicti.Itẽ ꝺ Josaphat ꝛ reg⁹ filia.Itẽ ꝺe sacrista.ꝛ ꝺiugata.Itẽ ꝺe coquo fugiẽte.Itẽ ꝺe cogitatiõib⁹ ꝛ tẽtatiõib⁹ euagrij.Itẽ ꝺe ꝺemõib⁹ q̃ seꝺucũt boes. Itẽ ꝺ illis q̃ clauserũt hostia sua ꝛ ocꝺos mrib⁹ suis.Itẽ ꝺe illa cui ꝺictũ ẽ noli me tãgere.ꝛ ꝺe Iuliãte man⁹ ꝑ mre sua.Itẽ ꝺe here mita q̃ voluit coꝛrũpe virginẽ quã nutrierat.Itẽ ꝺe illo q̃ clama uit pſbytere sue.tolle paleã aꝺhuc ignis ẽ.Itẽ i isto tractatu ꝺe lu xuria supza ꝺ nobili mulier ꝛ aꝺuocato.Itẽ ꝺe mõacho ludificato. Itẽ ꝺe muliere vsa i spẽte:sub cui⁹specie ludificauit ꝺyabol⁹milis tẽ.Itẽ ꝺe mõacho ꝺecepto ꝑ mulierẽ sui gener⁹:ꝛ grilone subuertẽ te se.Itẽ ibi ponunt exẽpla mlta ꝺe gaudio ꝺemonũ ꝑ ruina mo nachoꝝ.ꝛ ꝺe ꝺemõib⁹ tẽtãtib⁹ i specie mulieꝝ.Itẽ ꝺ beremita ten tato ꝑ gallũ.Itẽ ꝺe cãu sãcte Marthe nept⁹ sãcti Abbemij.Itẽ ꝺe mõacho sene.ꝛ ifirmo.ꝛ filio ꝺobediẽtie quẽ hũit ꝺe virgine q̃ sibi mĩstrabat.Itẽ ꝺe ꝺeceptiõe Aristotelis per reginã. Itẽ ꝺe falla cia ꝛ malicia mulier⁹ ꝺiẽ Criſo.i ꝺecollatiõe beati iohãnis baptiste sup illõ.herodes apphẽsuz Johãnẽ posuit i carcerẽ.Nulla bestia i hũ mũꝺo simili ẽ mulieri male.Quid leoni iter quaꝺrupedia seui⁹ quid serpentibus aut ꝺraconibus attrocius:ꝛ hec animalia in ma lo inferioꝛa sunt ei.Qõ ꝛ indicat scriptura ꝛ mõstrat experiẽtia.Iu stuz ꝺanielẽ in lacu leones reueriti sunt:iustuzvo Naboth Jezabel interfecit.Cetus Jonã in ventre suo custoꝺiuit.Dalila Sanſonem circũuentũ illecebris raſo capite ꝺeformatũ phylisteis alienigenis tradiꝺit.Draconeſ ꝛ aspides surꝺe ꝛ cornices Johãnẽ baptistã vi uentẽ ꝛ in ꝺeserto subꝺita feritate timuerũt.Herodias vo Johãnis caput abscidit:ꝛ tãti viri caput in ꝓcio saltatiõis accepit. Delyaz cozui pauerũt ꝛ Jezabel post reꝺditã terris pluuiã ꝛ fame ꝺepulsa ab humano genẽ p ipsuz.cuius etiã bñficio ipsa lz indigna viuebat ipsuz perſequebaꝝ:vt penã moꝛtis ei redderet. Jꝺẽ.O maluz omni malo pei⁹ mulier mala:itolerabilis vipera:ĩmedicabile venenũ.Si iniuriã patiꝝ.insanit.Si honoꝛẽ accipit:extolliꝝ.Si potẽt⁹ sit vroꝛ nõ ceſſat ꝺie ac nocte virũ suũ callidis ſtimulare ſermonib⁹ blãda nequiter ipoꝛtuna violẽter ad ꝺsenſuz sui furoꝛis:vt silez sibi faciat maritũ.Si pauperẽ virũ habeat ipsuz quoq̃ ad iracunꝺias ꝛ rixas incitare nõ ꝺefinit:nihil est ei virũ suũ tradere ad moꝛtẽ:vt patet in illa q̃ beato Job ꝺicebat.Dic verbũ in ꝺeũ ꝛ mozere.Exẽplis etiã multis alijs oñdiꝝ mulierũ malitia ꝛ ꝺolus.supza.ꝺe fredegũꝺi re gina q̃ fecit occiꝺi virũ suũ.Item quõ viros suos ꝺecipiant Petr⁹ alfonſ.Cũ vir quiꝺã iuiſset in vineã:ꝛ vroꝛ eius vocasset aꝺulterũ ꝛ esset secũ in camera.rediit vir eius ita grauiter ꝑcussus a palmite in vno oculo q̃ nihil ꝺe eo viꝺebat:qõ ꝑsentiens mulier occurrit aꝺ hostiũ:ꝛ cum ꝺiceret q̃ vellet quiescere in lecto suo in quo erat aꝺulter:rogat illa vt ꝺicat sibi serĩe quõ acciꝺerat hoc ei.Quo auꝺi to.ait.Dñe nisi ꝺsiliũ cito apponaꝝ.lesio occupabit bonũ oculuz ita q̃ nihil viꝺebitis:sed ego eũ carminabo vobis ita q̃ vltra infirmi tas nõ ascẽꝺet.clauso q̃ ei oculo bono.ac si manu ei carminaret.in nuit lecatoꝛi ꝛ exiuit nõ vltus a viro suo:quo facto.ait viro.mõ se curus sitis ꝺe isto:ꝛ manũ remouit ab eo. Itẽ Jꝺẽ Alius vaꝺẽs pe gre:socio cõmisit vroꝛẽ seruãꝺã:cũ aũt ea ꝑcurãte peccaret cũ alte ro.Et viro veniẽte esset in camera:occurrit ei nurus ꝛ vroꝛ volẽti i trare cameraꝝ:ꝛ ait nurus ei.state hic vsq̃quo viꝺeatis lintheamia que fecimus in abseñtia vestra:ꝛ q̃si oñdẽtes lintheamina quedaz ante oculos ei⁹ emiserũt aꝺulterũ. Itẽ iꝺẽ.Luz filr alius feciſset:ꝛ aꝺulter comeꝺẽt cũ nuru ꝛ vroꝛe:ꝛ vir pulsans intraret aꝺulter ex tracto gladio retro hostiũ se occultauit:cũ aũt vir intrans clauſiſſet hostiũ ꝛ viꝺẽt eũ q̃ſiuit q̃s esſz:illo tacẽte: rñꝺit q̃ hõ erat quẽ tres hostes sui sequebanꝝ aꝺ moꝛtẽ:qui ibi occultauit se credens ꝺe eo q̃ esset aliq̃s ꝺe illis trib⁹.ideoq̃s tacebat.Qõ auꝺiẽs vir inuitauit eũ vt comeꝺẽt cũ eo:ꝛ occultauit eũ in ꝺomo secũ. Jꝺẽ refert q̃ qui ꝺã vir vaꝺẽs romã reliq̃t vroꝛi sue castiſſime ꝛ pulcherrime ꝺomũ suã:quã cũ pꝛuꝺẽter regẽt:viꝺẽs eã iuuenis quiꝺã egreꝺiẽtẽ exar ſit in amoꝛẽ eius:ꝛ ꝑ ſe ꝛ ꝑ alios eã ſolicitãs otẽm̃:ꝛ ꝺona eius reſpuunt ab ea.Cũ aũt viꝺeret eũ quẽꝺã vetula ꝓpter hoc languẽ tez ꝛ flentẽ:ertoꝛsit ab eo causaz:ꝛ ꝑmisit q̃ tãtũ faceret q̃ eã habe ret.Que caniculã quã habebat fecit ieiunare plurib⁹ ꝺiebus ꝺãs ei tandẽ panẽ ꝺfectũ cũ ſympio:ꝛ accedẽs aꝺ ꝺomũ ꝺicte iuuencule honoꝛifice ẽ ab ea recepta ꝓpter ſpeciẽ religiõis quã ꝑtẽꝺebat.Cũ aũt videret flentez caniculã quã vetula aꝺꝺuxeraꝝ:ꝛ q̃rẽt cãm. ince pit flere vetula ꝺicens:q̃ canicula fuerat filia sua castiſſima ꝛ pul cherrima quã ꝺe⁹ in canẽ mutauerat:ꝛ aꝺ ꝓpriũ fletũ ꝺãnauerat eo q̃ amoꝛe suo ꝺimisit moꝛi quẽꝺã iuuenẽ q̃ amoꝛe eius langue baꝝ.Aꝺ hec vba ꝛ alia iuuẽcula pãꝺit vetule ꝺ amoꝛe iuuenis q̃ cã impetebaꝝ:ꝛ ꝑcurãte vetula ꝺsenſit in amoꝛẽ eius ꝛ peccanũ.Item iꝺẽ refert:q̃ quẽꝺã ꝺe nocte relicto mariti ꝺoꝛmiẽtis thoꝛo eꝛibat aꝺ aꝺulterũ extra ꝺomũ:qõ aꝺuertẽs vir itra firmauit poꝛtã:q̃ re ꝺeũte noluit ei apire:ꝺicẽs q̃ in mane oñꝺeret eã ꝛ factũ suũ oĩbus amicis suis ꝛ vicinis.illa aũt ꝺixit q̃ nisi apiret ei.piccẽt se i puteuz q̃ erat ante ꝺomũ.Cũ aũt nõ apiret ei vir.accepit lapiꝺẽ maximum ꝑiciẽs itra puteũ.Ille aũt auꝺiẽs sonitũ creꝺiꝺit eã se ꝓcipitasse: ipsa abscõꝺita retro hostiũ cũ vir exiret vt succurrẽt ei⁹ ꝓcipitio:in trauit ꝺomũ firmãs post se hostiũ:retoꝛquẽs crimẽ in virũ suũ:ꝺi cẽs q̃ ꝑpẽ aꝺulteriũ ꝓpetrãꝺũ ꝺimisisset eã. Itẽ magister Jac. Quiꝺã tãto zelo vroꝛẽ suã custoꝺiebat q̃ semp cũ ea ire volebat:q̃ mãꝺauit lecatoꝛi q̃ ꝺomo q̃ꝺã añ quã erat lutũ ꝛ plãta expectaz eã ꝺie tali ꝛ boza.Cũ aũt illa ꝺie ꝛ boza iret aꝺ eccliã ꝛ vir su⁹cũ ea cũ trãsiret ante ꝺomũ illã:ꝺimisit se caꝺẽ i lutũ q̃ surgẽs ꝺixit viro suo q̃ ꝺomũ illã itrare volebat aꝺ lauãꝺũ se:ꝛ q̃ fuaret hostiũ ne aliq̃s itraret ãteq̃ eẽt lota:ꝛ cũ illa ꝺiu fuisset cũ lecatoꝛe suo exiuit magi inq̃nata q̃s itrauerat. Jꝺẽ ꝺicit q̃ q̃ꝺã ꝺsueuerat se inebriare aꝺeo q̃ q̃si insensibilis viꝺebaꝝ:q̃ oꝺiosus vroꝛi sue iebriabaꝝ ab ea.ita q̃ abſoꝛpt⁹ est a vino:q̃ vocãs monachos ꝺixit eũ laboꝛare in extremis:ꝛ q̃ vestirẽt eũ habitum:ꝛ faceret eum monachuz:qõ

ipse petiuerat compos mentis: qō ipsi libēter fecerunt amoze pecunie. quē tōsuz z vestitū deportauerūt ad abbatiā. ipse aūt in mane vino digesto inuenit se monachū. z pze verecūdia remāsit ibi amittens vxozē domū z pecuniā. Itē cū quidaz vir ebriosus inuenisset adulterū cū vxoze sua. ille relicto pallio fugit. z in argumētū facti in arca sua palliū adulteri serrauit. Quidā aūt arcā reserās dictū palli tum tulit z viri palliū intus serrauit. Cū aūt amicos z vicinos vocasset z vxozē accusasset. z illa crimē negaret. ille vo in argumētū facti ꝓmitteret se oſdere adulteri palliū. inuenit suū. vnde illa crimē rotozsit in virū dicēs q ita inebziaret sepe q nesciret qd faceret. Itez idē magister Jaco. cū quedā mulier sepelisset vir suū nolebat recedere a sepulchzo in fletu pseuerās. Quidā aūt magnoz parētū iusticia exigēte suspēsus fuerat ꝓpe. quē sub piculo vite rex cuidā ꝑcepit custodire ne parētes eū raperēt. Sz cū iuisset ad potādū. z rediret inuenit eū sublatū. z cū flēs timoze regi trāsiret p cymiteriū vbi erat ꝑdictus vir sepultus in tūba lapidea. mulier ibi lugens querit cām tāti luctus z vidēs eū elegātē aspectu querit qd faceret ꝓ eo q eū a regis ptāte eriperet. z diuitē faceret. rñdet ille q ille facere qc qd posset. Et illa. Jura mihi q me duces in vxozē si h̄ fecero quo facietē tradidit ei coꝛpus viri suspēdēdū ꝓ alio. z ducēs eā in vxozē oīa bona viri illius possedit. In quo pz. quātus dolus sit z mobilitas mulieris. Pzouer. v. Uagi sūt gressus eius z inscrutabiles. Itē idē. Cū qdā alia vellet ire ad lecatozez suuz. dicebat viro suo. video te ifirmū intra in camerā z cooperiā te. z sudabis. Cū rediſſet dicebat. Surge curat⁹ es. nō expedit te plus sudare. Itē cū quedā diceret lecatozi q magis amaret eū q̄s vir suū. Ille ait. nō credā tibi de hoc nisi attuleris mihi vnū de meliozib⁹ dētib⁹ quos vir tuus bz in oze suo q reuersa fleuit iuxta virū suū. q cū causam quereret. ait. q dētē habebat in oze suo adeo fetidū q non poterat eū tolerare nec poterat curari nisi ipse vnū de dētib⁹ suis daret sibi ꝓ illo. q fecit illi extrabere meliozē quē habebat in oze. z detulit lecatozi suo. Itez in cōfusionē malaz mulieꝛ dicebat idē magister Jaco. q qdā erat meretrix pulchza z inuenis. q cū nullo volebat ꝓ pecunia accūbere nisi daret ei cū ꝑcio cultellū vnū. quos sibi datos ꝑseruabat. Cū aūt facta eēt vetula z otenerēt eā amatozes. dabat eis cultellos sibi ꝓius datos. Uñ de talib⁹ dicit q dāt ꝑciū amatozibus suis. q red dūt cultellos. Itē idē magister Jaco. Cū qdē ꝓceps visitaſſ quādā abbatiā. z vidisset ibi quādā monialē. voluit eā bre. cū aūt ad h̄ nec ꝑcib⁹ nec munerib⁹ abbatissam posset ⁊clinare. venit vt eā vi raperet. Cū aūt eā occultasset abbatissa ita vt nō posset eā inuenire. z ipse iaz recederet. illa q occultata erat hoc videns clamauit de loco latibuli vt sciretur ibi esse. cu cu cu. cu cu. Quod aduertens dictus miles eam vilissimam reputans despexit z dimisit.

De choreis. DIS. VI.

Circa septimū. s. de choreis. sciēdū q choree vitā sūt multiplici rōne. Uidelz ꝓpter statuz periculosum z lamentabilē. ꝓpter cultū pernicioſuz z detestabilē. ꝓpter culpas q cōcurrunt. ꝓpter penas quas incurrūt. ¶ Primo qdē choreas esse vitandas. Suadet status periculosus z lamētabilis. sumus enī in exilio in valle miserie z lachzymaz. z in carcere. Aug. Nescimus quo fine claudimur ī exilio isto quō cātabimus canticū dñi in terra aliena. ergo si nō cantabimus canticū dñi. quō canticū dyaboli. Filij israel tpe captiuitatis babylonie nō cātabāt alleluia. sz sup flumina babylonis flebāt redncētes patriā suā ad memoriā. z exiliū in quo erāt. Itē Augu. In valle lachzymaz sumus in qua magis flēdum ē quo min⁹ flemus. In hac valle quedā nos ꝑpugnāt. vt turbines. vēti. z tēpestates. bimbzes z frigoza. z ardozes. z hmōi. Quedā nos infestāt nec ꝺescere sinūt. vt publices. culices. cymphes z muſce. Quedā nobis repugnāt q nos occidere attentāt. vt lupi. vrsi. leones. serpētes. Beat⁹ q ascēsiones in corde suo disponit in valle lachzymaz. Ostēdūt mūdū. ea q sūt ibi flēda. quocūq vertit se hō. videt causas flēdi. Si sursuz respicit. videt celū a quo exul ē. Infra sepulchzū suū terrā. Ad sinistrā aduersitatis cadentes mille. Ad dexterā decē milia. A tergo. i. in occulto multo plures. Quis locus debet esse cantādi inter tot dei iniurias. primoz miserias. inter tot inimicoz nostroz insidias. inter tot periculoz nostroz vulnera. inter tot fratrū nostroz funera. que iacent in feretro coꝛpoꝛuz Piere. ix. Quis dabit capiti meo aquā. z oculis meis fontē lachzymazū. z plozabo die ac nocte iterfectos filie populi mei. Dic ipse deus nos ꝓuocat ad flendū verbo z exēplo. Uidēs ciuitatē. z flens sup illud Luce. xix. in tāto luctu vt dicit Eccl. xxii. Musica in luctu importuna narratio est. hic plozandū nō cantādū docēt puuli q nō sūt vnius diei. Aug. Puer a plozatu incipit ꝓpbeta calamitatis sue. lachzyme sue sunt testes miserie. nondum loquitur z iā ꝓpbat. Itē in regione vmbze mortis habitamus ysa. ix. Dicitur hec regio mūdus ꝓpter mortis ꝓpinquitatē. Latho. Quocūq igrederis sequit mors coꝛpis vmbzā. Huic vmbze subsūt boies Undecūq assunt laquei z arma mort⁹. z inimici amētes. pō. Inimici mei aiaz meā circūdederūt. Job. xxi. Tenēt tympanū z cē. Ducūt ī bonis dies suos. z in pūcto ad iferna descēdūt. Itē vmbza mortis q mors vt vmbza sequit fugiētes. z cū sequit subito atterēs non aduertētes. z vt ꝑdictū est gaudētes ad sonitū ozgani in pūcto ad īferna deiiciet mors subita. vt ps Drak. xix. Cū fortunat⁹ nobilis obtinuisset a sctō Bōifacio vt officiū diuinū ageret ī festo pculi martyris. expleto officio anteq̄z in mēsa sedēs comedisset. histrio cū symia ludens ad hostiū cū tybula pulsauit. cui⁹ vocē audiēs sanctus clamauit. heu. heu. mozte⁹ ē miser iste. ego enī ad mēsaz veniēs nō dū in laudē dei os apui. z iste cū tybula veniēs peussit. Cui cū pro charitate feciſſet dari panē z vinū asserēs eū mozteū. quz ide exiret lapis de tecto cadēs sup caput ei⁹ eū ꝓstrauit. Itē debem⁹ potius eē ī plāctu q̄s in cātu q̄ in carcē hui⁹ mūdi sum⁹. vt latro in carcē capitali sniā ꝺēnat⁹. Sene. Oēs capitali sniā dānati sum⁹. Item sumus vt latro ī via duct⁹ ad furcas. Aug. Nihil ē aliō tēpus huius vite q̄s cursus ad mortē. in quo nemo vel paululū stare vel tardius ire ꝓmittit sz oēs pari motu vgent. Uñ tā vbis q̄s exēplis oſdunt nobis chr̄s z scti q ꝓ h̄ exilio nō cātare. nec choreas ducē. sed magis flere debem⁹. Chr̄s enī nō cātasse legit. sz plurīes fleuisse. z ad fletū ꝓuocasse. Matth. v. Bti q lugēt cē. Itē exēplū. b. virginis Luce j. Ingressus angel⁹ cē. nō inuenit eā vt dicit glo. in Arepitu ꝓpli. sz in secreto oclaui. Nō ī choꝛea vel ī platea cātātē aut vagātē. sz ī camera ozantē. Itē exēplū. Thobie. i. Cū eēt iuuenoz oīb⁹ nihil tñ puerile gessit in ope. Eodē. iij. Nūq̄z cū ludētib⁹ me miscui. neq̄z cū his q ī leuitate ambulāt ꝓticipē me ꝓbui. Itē Piere. xv. Nō sed ī ꝓfilio luꝺētiū. sol⁹ sedebā. q. amaritudie repleſti me. Itē marie Magdalene. Joh. xi. Maria domi sedebat. iō meruit petitiōis sue exauditio nē z frīs sui resuscitationē. Eodē. xx. Maria stabat ad monumētū ī die pasche foris plozās ideo meruit angeloꝝ visionē z christi apparitionē. ¶ Scōo vitādas eē choreas euidēter oſndit. cult⁹ ꝓnicius z detestabilis. Dic enī cult⁹ dyaboli q fuit hmōi choreaz iuentoꝛ. z choꝛizantiū ē stimulatoꝛ. ꝓuocatoꝛ. z ductoꝛ. vt dicit Apoc. ix. De fumo putei dyabolice ispiratiōis exierūt locuste. z bēbāt supra se regē angelū abyssi q latīe oꝛ exmināt. diſcerpit. n. eos z disipat ī oīb⁹ mēbzis suis agitās eos z regens. Legit cuidā sctō viro dyabolū apparuisse ī specie pui ethyopis stātē sup quādā mulierē q ducebat choreas z circūducētē eā vt volebat z ſpzingātē sup caput ei⁹. Dātie aūt z spzingatōes q̄s faciūt chorizātes: vident habuisse oziginē a dyabolo decipiēte egyptios in filitudie cuiusdā thauri brōtis ī humero signū q̄si lune cozniculate albe quē vocabāt abusiue seraphim: quē asserit Plini⁹ se vidisse. vt legit ī scholastica historia: q egrediēs de flumīe ī quo submerserūt egyptij pueros filioꝝ isr̄l in quodā die q assignat⁹ erat eis: occurrentib⁹ egyptijs ad euz cū omni genere musicoꝝ eleuabat ī aere sup eos mouēs se z saltās z faciēs gest⁹ z mot⁹ q̄b⁹ ipsi in terra se ꝺformabāt cātātes z psallētes cū cytharis z tympanis. z omni genere instrumētoꝝ musicoꝝ. Ubi credit eos docuisse dātiarū z spzigationū gestus. Qui post q̄z se fic exercitauerat ab ocul⁹ eoꝝ enanescebat. Inuētoꝝ q̄ barū fuit sathanas. Bens duces ibi varia sē vt lanugo q̄ a vēto tollit. z pulueꝛis: quē proicit ventus a facie terre: vt nubes sine aqua: nebule turbinibus agitate. Chorizantes autem appellantur locuste ꝓpter leuitatez: quia saltando cantando. Dicuntur autez exire de fumo putei: quia conueniunt ex inspiratione dyaboli. Uel fumus putei est fetoz z ardoz luxurie mouens ad choreas habent quas facies hominuz. Nō dicuntur habere vere facies: sed similitudines facierū ꝓpter depictiones eaꝝ: sunt autē quasi locustarū similitudines quasi equi parati ad ꝓeliū ꝓpter discursuz: z ornatuz coꝛpoꝛū super capita eaꝝ quasi coꝛone ꝓpter ornatū capituz z facies earuz. z capillos dicūtur habere quasi capillos mulierū ꝓpter alienos capillos nō deferrent mortuazū camisias nec sudaria: sed valde horrerēt: z mirū ē q capillos eaꝝ nō horrent: dentes ideoꝝ leones habebāt ꝓpter animarū rapacitatē z tenacitatē. loꝛicas ferreas habebāt ꝓpter icorrigibilitatē z insepabilitatē: q̄z adherent adinuicē vt anuli in loꝛica: voꝛ alarū ꝓpter diuersitatē cantātiū aculei in caudis: moꝛs in fine z cruciatus z potestas earū vocē hoibus mensibus q̄nq̄z. s. a pasca vsq̄z ad festū beati Michaelis: q̄z tpe estiuo maxime ꝺueniūt ad festa: z choreas ibi ducunt. Nō aūt ibi colaf dyabolus maxime patet Exo. xxxiiij. Sed populus māducare z bibere: z surrexerunt ludere id est choreas ducere z cantare. Uñ infra: dixit moyses: voces cantātium ego audio z in tātam insaniam ꝓruperunt vt vitu

lum adorarent. Moyses autez licet esset mitissimus inter oēs homines q̄ versabant in terra sicut legit. Nūeri. xij. Cū vehemēti zelo cōmot tabulas ofregit scriptas digito dei viui. Obsssit vitulū t in puluerē redegit. t dedit bibere filijs israel: t dicit in hystoria miraculose factū fuisse. q̄ q̄ chorzeas durerāt t vitulū adorauerūt habuerūt barbas aureas. t ait moyses leuitis. q̄ oñi ē iungat mecū t trāseūtes deporta ad portā vt dixerat moyses. occidat vnusq̄sq̄ p ximū suū t fratrē q̄ hui sceleris rei apparebāt. ita q̄ occiderūt tria milia populi. Alia littera hz viginti tria milia. Et dixit dñs. in die vltionis visitabo h̄ peccatū. Et dicit hebrei q̄ ante h̄ peccatū deus ip se erat custos hebreoz. Et post dedit eis custodē aliū. s. Michaelē. Si ergo tātū zelauerūt isti quātū doleret q̄ h̄ret zelū dei cū videret ecclesias dei fieri stabula iumētoū luxuriosoz. t relicto dei officio imo ipedito t otēpto hoies t mulieres ibi chorizātes in festis t in cymiterijs t ecclesijs quasi adorare nō vitulū statilē. sz vituli mortui pellē. t cātare ibi cātiōes luxurie vbi deberēt cātari dei cātica. t beate virginis. t nō deberēt dei cultū t sanctoz dimittere ppter vitulū lasciue. Legit in vitispa. t in triptita hystoria q̄ beatus Antonius flebat amarissime. t q̄sit a fratrib quare fleret sic. ait sibi fuisse reuelatū q̄ multi t burdones deberēt oculare loca sancta. vt ecclesias t cymiteria. Nō hz intelligat de oculatiōe locoz sanctoū q̄ facta ē p arianos t saracenos. quātū deberet q̄ videt nō futurā. sed presentē cōculationē ecclesiaz. t cymiterioz a chorizātib q̄ sūt sicut equus t mulus q̄b nō ē itellect. Letez in chorzeis nō soluz exhibet cultus dyabolo. vez etiā excessus i cultu. Sicut. n. legit Luce. ix. Moyses t helyas passionē vocabāt excessuz quē cōpleturus erat ihesus in hierlz ppter excessuz amoris. q̄ oia mēbra sua obtulit victimāda p nobis t imolāda i obsequiū. Sic tales quodāmō excedūt alios peccatores i h̄ q̄ oia mēbra sua victimāt in obsequiū dyaboli in chorzeis. t sicut q̄ est in ostio t hz diuidē pira eis vndiq̄ porrigit ea. isti vnū. alij aliud. t sic de alijs. Ita tales vident diuidere mēbra sua singulis demonib agitātes ea t ptēdētes vndiq̄ illic pedē. alibi manū. alibi caput. t sic de alijs mēbris. In vitispa. t in triptita hystoria legit li. vij. q̄ cū abbas pābo venisset apud alexādriā. t videret ibi mulierē in theatro psallētē. icepit flere. Rediit us q̄re fleret. ait due cause mouēt me. vna est. q̄ toto tpe vite mee nō sic studui. nec tātū laboraui placere deo meo vt ista studet placere mūdo. Scōa cā ē pditio ipsius. Tertio vitāde sunt chorzee pp multa peccata ocurrētia. Fit enī ibi voti emissi trāsgressio. nā votū q̄ō ,pmisimus in baptismo dicētes. abrenūcio dyabolo t pompis eius frangūt q̄ chorzeas ducūt vel sequunt. Sicut enī in armēti vacca ē vna alijs elegātior q̄ alias p̄cedit habēs cāpanā ad collum ad cuius sonitū alie incitant ad sequēdū p̄cedētē. Sic in chorzea vna ,p cāpana hz cantionē ad quā incitate alie sequūt vocē eius. t gressus t motus. Aliq̄n ē ogregatio thauroz in vaccis populoz. q̄n sūt ibi t viri t mulieres lasciui t luxuriosi ducētes chorzeas. Mulier ē ibi abbatissa dyaboli quā alie sequunt t cui nūdēt inchoāti t obediūt. Berū. vt q̄d o christiane habes resumere q̄b renūciasti. vt q̄d claudicas ambob genibus. q̄d tibi cū pompis dyaboli q̄b refigna sti. amatoz christi noli falli. Odit enim deus tales. nec ītер suos cognoscit ,pfessores. quos vie sue ospicit desertores. Pōt dicere deo illi q̄ sequit chorzeas q̄d dixit angelus balaā. Numeri. xxij. Peruersa ē h̄ via tua mihiq̄ otraria. Dec est enī processio dyaboli q̄ semp ad sinistrā tendit sicut domini processio ad dexteraz paradisi. Pzo ner. iiij. Alias que a dextris sūt nouit dñs. puerse autē q̄a sinistris. Eis q̄a sinistris vadūt dicet deus. Ite maledicti in ignē eternū. Eis aūt q̄a dextris erūt dicet. Venite benedicti pcipite regnū ꝛc. Item chorizātes talē otumeliā faciūt christo t matri ei qualē fecit quondā Adrianus imperatoz. t meretrices olim faciebant. vt dicit Beda in kalendario suo de inuentiōe sancte crucis. Dicit enī q̄ Adrianus imperatoz in loco natiuitatis christi edificauit idoluz t phana vbi ueniebāt meretrices cantantes cantationes luxurie de amore veneris t adonidis. amasij sui t suoz. Sic faciūt chorizantes in locis sacris. Ite in chorzeis multiplex sacrilegiū perpetrat. Primo sacrilegiū sacroz tēpoz vt festoz. Dixerūt enī. Quiescere faciam oēs dies festos dei a terra. Si enī sacrilegiū cōmittit q̄ festa frangit fodiēdo. nēdo vel arādo q̄ sūt als licita t necessaria. t pnt fieri ad honorē dei. cū fodere nere t arare sint actiōes bone. chorzeas vero ducere t cantiōes lenocinij sint deo otumeliose t ,primo iniuriose. foztius videt festa frāgere q̄ hmōi chorzeas agit q̄s q̄ arat vel net in festis vt dicit Aug. Melius ē arare vel fodere in dñicis dieb. q̄s chorzeas ducere. ysa. j. Solēnitates vestras odiuit aīa mea ꝛc. Ite ē aliquādo sacrilegiū locoū. quia sacra loca aliquādo vt ecclesias t cymiteria cōculcāt t in suis fedis cātibus fedāt. t aliquādo etiā illicitis actib: nec merent habere requiem: vel q̄ optet eis qui tpe q̄eti deputato quiescere noluerūt. Ite sacrilegiū psonale cōmittūt in sacras psonas quas suis cātib ledunt: vel a diuino officio ipediunt. Ite otra sacramētū baptismi vident agere in quo pompis dyaboli abrenūciauerūt t patrini eoz pro eis: q̄ sibi possūt timere nisi dissuadeāt eis. Ite otra sacramētū ordinis cū sint ibi quasi symie clericoz ducētes ,pcessiōes dyaboli t chorzeas. Ite otra matrimoniū vt cantat ibi q̄ ,p marito nō dimittat mulier facere amicū t alia q̄ cantant ibi ,puocātia ad fidei diugalis fractionē. Ite otra ofirmationē: q̄z reiecto signo chri q̄ō impssuz fuit in eoz fronte: portant signa dyaboli venalitat. s. lenocinij t ipudicitie. Ite actū pñe ōdragesimalis frangūt. Ite sacramēto eucharistie otumeliā faciunt q̄ō susceperūt in signū pacis t recōciliatiōis a tēplo suo expellūt. Itez aliq̄n fiunt ibi rapt t stupra frequēter: q̄z alique accedūt illuc vgines. alique cōiugate q̄ inde redeūt meretrices. Sicut pz in dina que egressa a domo pris vt videret mulieres regiōis illi: rapta est t deflorata ab emoz. Geñ. xxxiiij. Ite in chorzeis de oībus mēbris suis peccāt t lasciuie imolāt. Ite arma supbie vanoz ornatuū ibi oñdūt de quib supbiūt: t alias q̄ nō habēt siles offendūt t q̄ruloſas virj suis reddūt: t vt ofilia habeāt alijs se exponunt. Ite cātu suo peccant: q̄z de eo supbiūt: t in eo gloriant. Ite q̄z iugatas cōtra volūtatē maritoz t filiasfamilias otra volūtatē patruz t inhibitionem cātu suo ad chorzeas attrahunt: t eas male tractari t vberari ab eis faciūt. Ite q̄z luxuriosa canūt t sordida. siles vlulis auib q̄ rostro demerso in luto cantāt. Ite iuuenes t leues cātu suo decipiūt: t in periculū trahūt vt syrene maris. Syrene sz poetas pisces maris sē ex pte inferiozi: t mulieres in supiozi: q̄ hoies nauigātes dulcedine cātu sui attrahūt: t ad picula ducūt. ysa. xiij. Rūdebūt vlule in edibus suis t syrene in delubzis voluptat. Delubza sunt loca vel tēpla que luxurie t voluptati deseruiebant. Ite cantus eaz corda bonoz t ĩnocentiū quasi sagitta: vl telū igneū penetrat: vulnerat t ifl̄amat sicut enī cantus ecclesiasticus inflāmat ad deuotionē. sic cātus eaz ad libidinē. Ite corda audientiū inebriat ad ineptā leticiā seculi q̄ vsuz rōnis amittūt. sic vt nesciāt quid agāt: t facta brutalia t irrationabilia faciāt. Ite qui nō pñt h̄re mutua colloquia alibi: ad cant tales ueniūt: t se mutuo icitāt vbis. signis t contractibus malis.

¶ Quarto chorzee sunt vitāde ,ppter multa mala subsequētia id ē multe pene q̄b chorizātes a dño puniunt. Aliq̄n enī sathanas vexat eos q̄ chorzeas ducūt in ope illo: cui q̄ seruiūt ibi de oībus mēbris suis torq̄bit eos in iferno de oīb mēbris suis. Sap. vj. Per q̄ peccat quis p hec t torquet. Aliq̄n mulieres q̄ueniūt ad vigilias festoū t sanctoz nō cā deuotiōis ibi inter chorizantes arripiunt a dyabolo q̄s agitare osueuit in tota nocte vsq̄ ad diē vel gallicantū cātātes t saltātes: de quib pōt dicere mat ecclia q̄ dicit Matth. xv. Filia mea male a demonio vexat. q̄ mulieres arrepte vocāt se ancillas. Ite verat hoies deo sibi pmittēte ,ppter pctm chorzeaz. aliq̄n tēpestate subita: t ire sue furoze exercēs. Accidit in dyocesi sues sionē. cū in quadā ecclia in q̄ facte fuerāt chorzee: in mane celebraret sacerdos: fact est subito magn turbo: t motio magna: t fulgur cedit in ecclia t vestimēta altaris obssit: sacerdote cū hostia illeso pmanēte t mltos in ecclia occidit: molēdinū etiā subuertit q̄ttuor boibus ibi occisis: vn inde fugiēs vidit mltos demones sup fossa tū q̄dā springātes t spallētes t chorzeas repsentātes a quib vberat q̄si ad mortē: facto signo crucis vir euasit: quo idignati t territi fugerūt: quidā aūt ex eis indignat momordit maximū lapidē q̄ erat in muro: magnā partē inde ferēs: ipsi dētib manētib ibi ipesis: quē viri loci illius plurib oñderūt in testimoniū. Dictus aūt h̄o a demonib vberatus q̄ hec viderat: ea postmodū retulit cōā mltis. Ite chorizantes sepe ferit dñs morte mala t subita morte aie t corpis. Siles sunt pueris de quib legit. ij. Reg. xij. Surgāt pueri t laudant: qui surgētes t ludētes: t occidit vnusq̄sq̄ oparē suū. Sic chorizātes faciūt dū vnus alterū ,puocat ad illicitū osensum occidit eū in aīa: dū cōsentit: t se pzio dū h̄ intēdit. Ite Ezech. xxv. Pro eo q̄ plausisti mānu t peussisti pedez gaudisa es toto affectu: extendā manū meā sup te t interficiā te. Ad hoc facit exēplū de histrione pcusso qui pcutiebat tybulā. Ite. ij. dyal. ix. de flozētio monacho. qui cū nō posset coap beati benedicti extinguere veneno: laborauit aīas discipuloz pimē ad libidinē ,puocādo: mittens septem puellas nudas i hozto celle in q̄ habitabat beatus bñdict cū discipulis suis q̄ tenētes se adinuicē cū manib diuti ante oculos eoū ludebāt t psallebant. Cū aūt beat bñdictus a loco illo recessisset declinās eius inuidiā t dict flozētius ,ppē hoc in suo solario erulta ret. solariū subito totū corruit: t dictū flozētiū oterēs extinxit. Ite de filia herodiadis q̄ saltu suo caput iohānis ipetrauit dicit Hugo

de sancto victore q̄ a terra absorpta sit. De herode dicit egysippus li.ij. de cladib⁹ iudeor⁹ q̄ in hyspaniā figatus cū meroe animi ꝯsūptus ē ibi cū herodiade. Alique chronice, habēt q̄ apō viēnā. Josephus dicit q̄ veniēs romā vt familiaritatē acq̄reret gaij z herodis aggrippe. relegatus ē vt dicit iosephus apō lugdunū. Greg. turon. in li. de gestis francor⁹ idē dicit. Herodias autē noluit eū dimittere dicēs q̄ volebat esse socia aduersitatis. vt fuerat ꝓsperitatis. ibiq̄ in illo exilio miserabiliter mortui supra ripā fluuij sepulti sunt. Adhuc apud lugdunū ostdit antiq̄tas locū sup montē sup capellā magdalene. vbi dicit fuisse palatiū Herodis q̄ dicit antipas q̄ decollauit iohānē. sub quo dñs passus ē. q̄ ei illusit z ipse exul dat⁹ ē iudicio eterno. ¶ In passiōe sanctor⁹ nerei z achillei legit q̄ cū ipi essent baptizati a beato petro apl̄o z cubiculārij eēnt domicelle virgines q̄ erat neptes. Domiciani īpatoris. q̄ erat spōsa aureliani filij ꝑsulis romanor⁹ ꝑdicauerūt ei sic de fide z bono virginitatis. q̄ eā conuertūt. postea p beatū clemētē virgo dño ꝯsecrata ē. cū post passionē victor⁹ sanctor⁹ ꝓseuerās nō posset a ꝓposito reuocari. fecit eam dictus aurelianus īcludi in camera pulcherrima cū trib⁹ ioculatorib⁹. z ipse erat cū eis. vt ipi saltādo z cantādo cū musicis īstrumētis cor virgis emollirēt ad aureliani ꝯsensū. Qō si nō posset. eā ibi violēter opprimeret. Cū virgo īmobilis esset z orāret. tres mimi tādiu saltauerūt ibi z cātauerūt q̄ h̄ inceſſanter faciēdo defecerunt. Ipe aūt aurelian⁹ p duos dies salt⁹ z cātus ꝯtinuās h̄ īceſſanē agēdo expirauit. Virgo aūt cū nollet ꝯsentire idolatrie. z eēt clausa in cubiculo suo cū duab⁹ ꝯsodalib⁹ virginib⁹ orās. de ꝑcepto domiciani imperatoris ignis ē ibi appositus. succēsoq̄ cubiculo virgines ꝓstrate in faciē spūs dño orātes reddiderūt. corpa aūt eaꝝ illesa ab igne sūt repta. Itē fluct⁹ aduersi q̄ sequunt hmōi dissuadēt chorēas z ineptā z īmoderatā leticiā. Sapiētes naute videtes delphynes pisces ludētes z saliētes ī mari. statī deph̄dūt ꝓximā tēpestatē. sic sapiētes videtes īmoderatā leticiā chorizantiū. futuraꝝ z ꝓximā timēt tribulationē. sic dñs Luc. xix. Videns ciuitatē exultantē fleuit sup illā dicēs. Si cognouisses tribulationē tibi in ꝓximo vēturā. z tu fleres. Accidit in dyoc. lugdunē. cū comes florentius z niuernen. guido deberēt trāsfretare. vocauerūt magnā curiā z festū magnuz tenuerūt. z cū post officiū dei multū vacassent in ducēdis chorēis. z venissent in gōdā castrū q̄ dicit surriacū comitale. z filiis dicti comitis vocasset iuuenes scutiferos in quadā aula in solario. z cantādo ducerēt chorēas. volūtēdo se cecidit solariū sub pedib⁹ eoꝝ. z oēs pariter ceciderūt. Aliq̄ sūt ibi statim mortui. Aliq̄ ofracti. Aliq̄ fere suffocati. vt possent dicere. Uersa ē i luctū cythara nr̄a. z organū in vocē flentiū Job. xxx. Itē hmōi similes sūt cygno q̄ cātat otra mortē ꝓpinquā. Itē chorizantes aliq̄n puniunt cōfusiōe vel hic. vel in futuro. ysa. iii. Pro eo q̄ eleuate sūt filie syon⁹ saltus faciēdo z ambulauerūt collo extēso caput huc illucq̄ vertēdo. z nutib⁹ oculor⁹ ibāt z plaudebāt cū gestu manuū z motu ambulabāt pedibus suis tripudiādo. decaluabit dñs verticē filiaꝝ syon. z crinē earū nudabit. Et post. Et erit ꝓ suaui odore fetor. z ꝓ zona funiculus rē. Sic apparatus hoꝝ ornamētor⁹ quē volūt oīdere ī chorēis vertēt in obprobriū z ꝯfusionē eor⁹ q̄ hoc agūt. Itē puniunt aliq̄n flāma ignis. vel in ꝑsenti vt patet ifra de peregrinatiōe de illo q̄ armatus armis leuitatis intrauit ecclesiā. vt orātes i vigilia cuiusdā sancti ad cantus z chorēas incitaret. q̄ iudicio diuino igne ibi consumptus ē. Itē ibidē de illis q̄ deuenerāt ad festū cuiusdā sancti. cū chorēas duxissent in cymiterio in auroza cū missa cantaret. fulgure cadēte in ecclesia. aliq̄ sūt igne ꝯsumati. aliq̄ extincti. aliq̄ vulnerati. Eccī. xxv. Stuppa collecta synagoga peccātū. Quia vt stuppe desacili succēdunt ad malū. z sūt vani fleues sūt synagoga. i. congregatio irrationaliū aīaliū. q̄ non ducunt motu rationis. Synagoga peccātiū dicūt. q̄ cū alia peccata habeāt singlaria mēbra q̄ eis ꝺserui unt. vt gula z ebrietas gulā z vētrē. luxuria genitalia. auaritia manus. ira cor. supbia caput. z sic de alijs. Chorizantes dicunt generaliter peccātes. q̄ peccāt de oīb⁹ mēbris. caput ornāt z agitant. oculis īnuūt. aurib⁹ cantus dyaboli audiūt pedetērūt. ore canūt. manib⁹ plaudūt. totū corpus ꝺcutiūt. Sequit ꝯsūmatio eor⁹ ignis. quia cito vt stuppa sunt in cinerē ꝺuertēdi. ysa. j. Erit fortitudo vestra vt fauilla stuppe. Si se cognoscerēt vt xerses plāgerēt. q̄ cū videret ante se maximū exercitū suū vertit gaudiū in planctū. dicēs. Dicūt me homines regē huius maximi exercitus cū sim rex cineris. Oēs enuz isti vsq̄ ad cētū annos sūt in cinerē ꝺuertēdi. z ego cū eis. Itē punit eos fletus eternus. Math. xxij. Ligatis manib⁹ z pedib⁹ ꝓicite in te. ex. Ligata habebunt mēbra. quia dissoluta habuerūt tenebras habebūt. quia lucē exteriorīs ꝯsolatiōnis z vani gaudij amauerunt. fletum ꝓpter risuz z cantuz. Nota q̄ quidā sanctus inter alia supplicia inferni vidit z audiuit mulieres flentes z quasi chorēas ducētes: z dicentes. ve. ve. ve. quāte sunt iste tenebre. De fletu miseror⁹ in iferno habet supra li. ij. de iferni luctu. Silr oñdunt eē vitande chorēe p straniū: q̄ sicut chorizātes angelicos cātus z diuinas ꝯsolatiōes amittūt z varias penas incurrūt. sic q̄ fugiūt eas habēt ꝯsolatia paradisi. Quia vt dicit Bern̄. delicata ē diuina ꝯsolatio z nō dat admittētib⁹ aliena. Sepe enī legunt visitati a dño: z audiuisse angelicos cātus z habuisse angelicas visitatiōes z allocutiones fugiētes mūdanos cātus z ꝯsolatōes z visitatiōes. Ut btā maria quā īuenit angelus vt dicit glo. nō in strepitu pl̄i sed in secreto cōclaui. Pastorib⁹ custodiētib⁹ nō chorizātib⁹ appuit angelus z audierūt melodiā celest̄ militie. Itē iohānes ī solitudine pathmos audiuit frequēter cātus angelicos. Itē de btā cecilia legit q̄ cū alij cū organis cātarēt in nuptiis: ipsa soli deo decātabat dicens. Fiat dñe cor meū: z corp⁹ meū īmaculatū: z nō confund⁹ nec noctib⁹ cessabat a colloquijs dei diuinis z oratiōib⁹. De btā agnete legit q̄ videbat. amo chr̄m rē. cui⁹ mihi organa modulatis vocib⁹ cātāt: z q̄ respuisse legunt fatuos cātus z ꝯsortia z solatia visitate legunt z cōsolate ab angelis. Cecilie z spōso eius nō cātāt⁹ sed orāt⁹ attulit angelus coronas de rosis z liliis padisi. Ad q̄rū odorē Tyburtius frat̄ valeriani spōsi cecilie ē ad dñm ꝺuersus: z ambo martyrium suscepērūt. Itē angel⁹ btē agnet⁹ fact⁹ ē custos z soci⁹ in passionis agone. Ipa aūt etiā appuit parētib⁹ suis octaua die post passionē suā in choro vginū celestiū mirabili ornatu z decore fulgētiū oculis eis q̄ ea nō plāgerēt vt mortuā: sz ait. Cōgaudete mecū z congratulami: q̄z cū his oīb⁹ lucidas sedes accepi: z his dict⁹ recepte sc̄i celi. Itē in passiōe viti z modesti legit q̄ cū vit⁹ puer duodeciz ānor⁹ in lucana ciuitate nō posset īclinari ad idolatriā: nec ꝑis verberibus nec supplicijs diuersis sibi illat⁹ p valerianū ꝑfectū: reduxit eū pr̄ in domo icludēs ī talāo: exhibēs ei diuersas delicias z puellas chorēas cozā eo ducētes cū musicis īstrumēt⁹: vt p cāt⁹ z gest⁹ eaꝝ cor pueri emolliret. Sed cū nihil ꝓficeret relict⁹ est ibi puer sol⁹ cū duodecim lāpadib⁹ ardētib⁹. Cū aūt erupisset inde odor⁹ iestimabil⁹. itavt familia clamaret dij itrauerūt domū: etiā pat̄ respiceret p hostiū camere: vidit circa puerū septē angelos: ad quor⁹ aspectū excecat⁹ est vbi cū etiā venisset tota lucana ciuitas: dixit eis dij itrauerūt cameraā filij mei: hūtes facies igneas ad quor⁹ aspectū cec⁹ fact⁹ suz. Oratiōib⁹ aūt btī viti liberat⁹ est. Beat⁹ aūt vitus post mltos agones z victorias multotiēs z de multis supplicijs p angelos liberatus. tādē cū modesto socio suo in oratione emisit spiritū. Itē in gestis angelor⁹. Beda li. iiij. c. xxv. dicit q̄ in monasterio bilde sancte abbatis fuit puer custos pecoz̄. qui oīno nullā cantilenā sciebat nec addiscere volebat: nec cātare: vnde cū alij custodes aīaliū z familia haberēt bonū ꝺuiniū: z leti essent. cuiq̄ dicerēt q̄ libet cantaret cuz cythara z hoc faceret dictus puer dimisso ꝺuinio aliis cantāt⁹ fugit in stabulū intrās lectū. Cū autē ille nocte dormiret. astitit ei quidam vocās eū nomine suo z dicens: canta mihi. Cū aūt ille rñderet nescio cantare. ꝓpter hoc enī incenat⁹ dormiui. Rñdit mihi bēs cātare: q̄ ait: quid cātabo tibi. Rñdit. Canta mihi ꝓncipiū creaturarū qui statim incepit cātare optimo carmine: z suauissimo modulamine in laude creatoris q̄ nūq̄ audierat ī anglico optie ꝓpositos: q̄ ī latino idē sonant: q̄ laudare debemus actor̄ regni celestis. potētiā creatoris z regnū ipsi⁹ z ꝯsiliū patris glozie: q̄ cū sit etern⁹ de⁹. oīuz actor extitit: q̄ filijs hoīuz celū ꝓtecti culmine: debinc terraz custos būani generis creauit. Nec aūt vba dormiēs ꝺcinebat ī anglico optimo dictamie ꝓposita: quor⁹ sensuz dixim⁹: nec tñ decor aut metruz in trāslatiōe latine seruari potuit. Qui excitat⁹ eadē cātabat: z ductus ad abbatissaz cozā ea z mltis pitis dicta vba ꝺcinebat: z donū sibi datū idicauit: z vba sacre histozie sibi ꝓposita reddebat optimo carmie ꝓposita in modulatiōe. Hic totā histoziā veter⁹ z noui testamēti fact⁹ frater religiosissim⁹ optio carmine ꝓpositā reddidit: nec aliqua ociosa vel ipertinēcia ad deū cātare sciebat vl̄ poterat: z cuz multi piti attētarēt fil̄ia cātare vel ꝓponere ad exēplū eius: nulli⁹ q̄z tūcūq̄ perit⁹ in hoc ei potuit ꝓparari. Cū aūt dict⁹ frater diuti⁹ religiosissime z sanctissime deo seruisset: tact⁹ modica īfirmitate: de qua nullus crederet q̄ aliq̄s debēt mori: rogauit vt pareꝝ sibi lect⁹ in loco vbi fratres morientes solebāt poni. Qui facto: hylarit ibi diutius loquēs cū fratrib⁹ ibi ꝺuocat⁹: rogauit eos vt si aliquē aliquo mō offenderat: vel aliq̄d ꝺ eū haberēt ei remitterēt. Cū aūt oēs mirarent: z nihil otra eū se bñe dicerent: ipse eucharistiā petens z accipiēs: eos dño ꝺmendauit. dicēs se migraturz ad dñm illa hora q̄ fratres surgerēt ad laudādū deū. Ipse aūt illam horā cū deuotōe z oratiōe expectauit: z cū fratres incepissent laudare deū: ipse dispositi se quasi ad dormiēdū: z quasi dormiēs suauit̄ in pace quieuit.

Libri tertij. Pars decima. Incipit.
De penitentia. DIS. I.

DOstquã adiuuante deo ꝯsideratione fecimus de peccatis. ꝯsequẽter sũmo dirigente magistro ꝯsiderãdũ ẽ de pnĩa. q̃ ẽ antidotũ medicinale ⁊ salubre remediu diuinit? ĩstitutũ ad maculas abluẽdas ⁊ sanãda mortifera vulnera peccatoꝝ vt q̃cq̃d p peccatũ amisimus. recuperemus p pniam. ⁊ in nouũ hoiem reformemur. Circa pniaz aũt duo ꝯsiderãda sunt. Primo de pnĩa in generali. Scõo de ptib? ei? Circa pmũ ꝯsiderãda sũt nouẽ. Primo videndũ ẽ q̃d sit pnĩa. Scõo de eius ozigine. Tertio de eius ꝯtinuatione ⁊ iterabilitate. Quarto de pnĩa mortaliũ. Quinto de pnĩa venialiũ. Sexto de effectu pnĩe. Septio de pnĩa solẽni. Octauo de bis q̃ mouere debẽt ad pniaz faciẽdã. Nono qualis esse debeat. Circa pmũ ꝯsiderãda sũt q̃ttuoꝛ. Primo q̃d sit pnĩa fm diffinitiõez. Scõo q̃d sit fm rẽ. ſ. vtrũ sit sacr̃m vel virtus. Tertio vtrũ sit virtus theologica vl̃ cardinalis seu mozalis. Quarto vtrũ ꝯtineaẽ sub iusticia.

Ad primũ dicẽdũ q̃ fz ambroſiũ. Pnĩa ẽ pterita mala plãgere. ⁊ plãgẽda itez nõ cõmittere. Scõm magistrũ sñiaz. Penitẽtia est gr̃a vel virtus qua cõmiſſa mala cũ emẽdatiõis ꝓpoſito plãgimus ⁊ odim?. ⁊ plãgẽda itez cõmittẽ nolum?. Scõz Greg. Pnĩa ẽ ante acta peccata flere. ⁊ defleda itez nõ cõmittere. Aduerte q̃ oẽs diffinitiões nõ sũt ꝓprie diffinitiões date p essentialia. sicut ẽ ista. hõ ẽ aĩal rõnale mortale. fz p cãm. sicut dicit q̃ dies ẽ sol lucẽs. vel latio solis sup terrã. Uel nõ sũt diffinitiões ꝓprie loquẽdo. fz quedã descriptiões. Describit aũt pnĩa p duplicẽ actũ. vnũ q̃ ẽ respectu peccati ꝓteriti. ſ. ꝓterita flere vel plãgere. Alter respectu futuri. ſ. plãgẽda nõ cõmittere. Primus actus ẽ in re. Scõs oportet q̃ sit in re vl̃ in ꝓposito. Fletus aũt ⁊ plãctus hic accipiunt large. siue p ĩteriozi siue p exteriozi. Põt enĩ aliq̃s vere esse penitẽs sine fletu vel planctu exteriozi. Itẽ ẽ luctus vel fletus p peccatis ꝓprijs. ⁊ h̃ est pnĩe. Et ẽ luctus p miseriis alienis. ⁊ h̃ ẽ misericordie. Et ẽ luct? p bonis eternis. ⁊ hic luctus beatitudinis. Matth. v. Beati q̃ lugẽt. ⁊ Luc. vi. Beati q̃ nũc fletis.

Ad scõs. ſ. vtrũ pnĩa fm rẽ sit sacr̃m vel virtus. dicẽdũ q̃ pnĩa quattuoꝛ modis põt cõsiderari. Uno mõ p remedio ꝯtra peccatuz actuale p ministros ecclesie ministrãdo ⁊ sic ẽ sacr̃m. Alio mõ p habitu habilitãte hoiem ad penitẽdũ sub debitis circũstãtijs. ⁊ sic ẽ virt?. Alio mõ accipit p actu penitẽdi. ⁊ sic nõ ẽ virtus fz actus virtutis. Quarto mõ accipit ꝓ doloꝛe sensibili de peccato cõmisso. ⁊ si doloꝛ iste p̃cedat actũ penitẽdi ꝓmouet ipsuz ⁊ intẽsioꝛẽ reddit. Si vo sequat actũ penitẽdi tãq̃ causat? ex illo. sic itẽsionẽ eius ⁊ pfectionẽ ꝯdit. ⁊ sic pnĩa ẽ passio. Et nota q̃ penitẽtia ĩteriozi ẽ de iure naturali q̃tũ ad debitũ. i. q̃ hõ q̃ deum offendit p peccatũ de iure naturali penitere tenet. tñ q̃tũ ad actuz est ex ĩfusiõe diuina. sicut ifra patebit. Pnĩa vero exterioꝛ nõ ẽ ex iure naturali. fz ex institutiõe diuina sub aliqua re sensibili ⁊ forma debita verboꝝ. Sz cũ sacramẽta sint quedã medicinespũales sicut in coꝛpalib? medicinis quedã ꝯsistũt in sola passiõe seu receptiõe curãdi. sicut ẽ adustio vel sectio vulneris ⁊ hmõi. q̃dã vero in actione eiusdẽ. sic ẽ exercitatio coꝛpis. ita ĩ sacr̃is: q̃dã ꝯsistũt ĩ sola passiõe ei? q̃ sanctificat: nec req̃rit actũ ei? nisi p accidẽs iquãtũ remouet p hibẽs. ſ. ĩdispositõez ad suscipiẽdũ. sic baptiſm? ꝯfirmatio ⁊ hmõi: q̃dã vo ꝯsistũt ĩ actu illi? q̃ suscipit sacr̃m. ita q̃ actũ illũ req̃rit essentialiter vt pnĩa ⁊ matrimoniũ. Jn pnĩis igit sacramẽtis q̃ sine actu nr̃o opanẽ. ẽ mã exterioꝛ q̃ signat ⁊ causat. ⁊ talia sũt sacramẽta in noua lege instituta. Jn aliis vero ipse actus noster est ꝓ mã sensibili. ⁊ talia sunt duo sacramẽta in noua lege approbata. Jn penitẽtia igit mã sensibilis accipit large. p omni re sensibili cũ sit exterioꝛ substãtia siue actio hũana. Ubi ẽt sũt verba. ſ. in ꝯfessiõe ⁊ absolutiõe. fz nõ req̃rit ibi tãta determinatio verboꝝ. marie ex pte penitẽtis. fz in absolutiõe q̃ a sacerdote ꝓferẽt bene req̃rit forma verboꝝ. lz nõ ita p̃cise sicut in aliis. q̃ nõ ẽ ibi aliqua materia sanctificanda. Lõferẽt etiã hoc sacramẽtũ a ministris ecclesie. q̃ pnĩa p se susceptа ꝓprie nõ dicit ecclesie sacramẽtũ. cũ talis etiã ante baptiſmũ fieri possit. fz a ministris ecclesie susceptа vel iniũcta. dr̃. esse sacramẽtũ. Sic igit pz q̃ inquãtũ hõ se hz vt recipiẽs. i. inquãtũ mediãte exteriozi pnĩa recipit veniã p ministros ecclesie. sic pnĩa ẽ sacramẽtũ. Jnquãtũ aũt hõ se hz aliquo modo sicut agẽs. i. inquãtũ mediãte interiozi pnĩa intẽdit emẽdare peccatũ q̃ fecit. sic triplici ter accipi potest ꝯtra tria que sunt in peccato. nã ad eius emẽdã cõ currit habitus mouẽs ꝯtra maculã vel habitũ vitij. ⁊ actus eius cõtra actuz peccati: ⁊ materia de qua fit emenda seu recõpẽsatio. ſ. doloꝛ annexus ꝯtra delectationẽ que fuit in pctõ. Prio mõ virtus est. Secũdo mõ act? ẽ tutis. Tertio mõ passio. Et sic delebratũ ẽ q̃ pnĩa ⁊ est sacramentũ: ⁊ est virtus.

Ad tertiũ. ſ. vtrũ pnĩa sit vtus theologica vel mozalis: dicendũ q̃ est virtus mozalis. Debemus. n. supponere: q̃ pnĩa sit virtus infusa diuinit?: qz sicut dicit Aug. in liꝛo de fide ad petrũ. Hoc deus disposuit vt si q̃s bonitatẽ mẽtis p deret: nunq̃z eaz sine diuino munere reparet. Uirtutes aũt ifuse tripliciter se habẽt ad deũ: quedã enĩ habẽt deũ pro obiecto ⁊ fine: vt tres theologice. p fine ꝓximo: nõ tñ. p obiecto: vt alique mozales que respiciũt deũ. sicut latria ⁊ pnĩa. Quedã pro fine vltimo sed nõ pro fine. primo nec p obiecto: vt ille mozales que respiciũt vel se vl̃ primũ: vt tẽperantia. cui? obiectũ sunt passiões delectationũ. finis primus puritas coꝛdis. finis vltim? videre deũ. Dico ergo q̃ virtutes theologice dicunt. ꝓprie que habẽt deũ pro fine ⁊ obiecto: pnĩa vero hz deũ. p fine. primo: qz homo deo intẽdit se recõciliare: non aũt. p obiecto: sed offensa dei. ideo nõ ẽ vtus theologica: sed ad virtutẽ cardinalẽ reducibilis.

Ad quartũ. ſ. dato q̃ pnĩa sit vt? mozalis vtrũ ꝯtineaẽ sub iusticia: dicẽdũ q̃ iusticia simpl̃r respicit eq̃litatẽ. sicut patet tam de iusticia ꝯmutatiua q̃ est in ꝯtractib? q̃z de iusticia vindicatiua q̃ ꝯsistit in emẽdandis delictis. Utraq̃z enĩ intendit facere: vt q̃tũ quis habuit de alieno. tãtũ restituat de suo. ⁊ sic fiat adequatio: vbi vo põt esse simpl̃r equalitas vt in debito filij q̃ est ad parẽtẽ: serui ad dñm: ibi nõ est iusticia simpl̃r: sed q̃dã: qz est ibi quidã modus iusticie. Uñ inter dñm ⁊ seruũ fm ꝓm nõ ẽ iustũ simpl̃r: fz dñatiuũ iustũ: ptes g̃ ille iusticie ĩ q̃b? seruat eq̃litas simpl̃r sunt ptes insticie subiectiue. ille vo ptes iusticie ĩ q̃b? nõ seruat eq̃litas simpl̃r: sunt q̃si ptes potentiales. Luz ergo debitoꝛ fiat hõ deo simpl̃r sicut homini. ſ. rõne accepti vt in cõtractib? vel rõne cõmissi vt in delictis. hois vo ad hoiem possit esse equalis recõpensatio: hois vo ad deũ nõ. ideo in vtutib? q̃ faciũt recõpensationem ad hoiez est iusticia simpl̃r. in his vo q̃ ad deũ iusticia quedaz. Sic ergo religio ad iusticiã reducit: vt pars potẽtialis magis q̃z subiectiua: qz facit recõpensationẽ deo in debito beneficij accepti. ita penitẽtia qz facit recõpẽsationẽ deo in debito peccati omissi.

Circa scõm pncipale. ſ. de ozigine pnĩe ꝯsiderãda sũt duo. Prio de eius ozigine. Scõo de ordine eius ad alias vtutes.

Circa primũ sciendũ q̃ ozigo pnĩe dupler est: vez efficiẽs in deo ⁊ disponẽs in subiecto: qz deus ly infundat habitũ pnĩe: nõ tñ infundit in adulto sine p paratiõe. sic ait augu. Qui creauit te sine te. nõ iustificabit te sine te. Quia vo dispositio ex pte nr̃a volũtaria est. ideo nõ põt accipi vn? modus desponẽdi determinat? vt semp: sed vt in plurib?. Nã oẽs sermões morales. fm pl̃m in libꝛis etb. vt in plurib? sunt intelligẽdi semp. Pnĩa vo est reuersio hois in pctõ existẽtis ad deũ. Uñ oportet p̃cedẽ aliq̃d illuminãs ad cognitionẽ pcti ⁊ dei: ⁊ hoc est fides informis. Aliq̃d vo retrabẽs ab amoze pcti: ⁊ h̃ est timoꝛ pene q̃ sequt pctñ. Aliq̃d vo inchoãs in amoze dei: ⁊ h̃ est spes informis Quia q̃ p timoꝛẽ inchoat motus recedẽdi a pctõ ad deũ. ideo ei attribuit pnĩe ꝯceptio: nõ generatio: ⁊ p̃mũ initiũ: sed imperfectũ occultũ. ſ. nõ manifestũ: passiuũ magis q̃z actiuũ. Preterea magister sñiarũ. li. iiij. dis. xiiij. ꝯceptionẽ pnĩe attribuit timoꝛi. Et ysa. xxvj. A timoꝛe tuo dñe ꝯcepim? ⁊ parturiuim? spũ saluti. Et Eccli. j. Timoꝛ dñi expellit pctñ. Lõstat aũt q̃ nõ expellit. nisi pnĩa mediãte. Loci pit q̃ pnĩa timoꝛe sed nõ mũdano nec hũano: qz vterq̃z pniaz refugit: nõ filiali vel casto: qz isti pniaz nõ p̃cedũt: sed seruili tãq̃z initio extrinseco nõ ĩtrinseco: nec tñ sũt fil̃: qz cã ei? est in fieri: nõ ĩ eẽ. Sicut aũt ꝯcipiẽs fil̃ ẽ cũ ꝯcepto: nõ fm ei? eẽ ꝯpletũ: fz ĩchoatũ ⁊ mãle. sic timoꝛ seruilis fil̃ ẽ cũ pnĩa quo ad ꝯtritionẽ.

Circa scõm. ſ. de ordine pnĩe ad alias vtutes. sciẽdũ q̃ oẽs vtutes formate fil̃ ifũdunt. vñ in eis nõ ẽ ꝓzitas fm tpus sed tñ fz ordinẽ nãe in cõpationе ad actũ ẽ in eis ꝓzitas. Pnĩa enĩ est reuersio ad deũ. in motu vo reuersiõis p̃cedit cognitio: sequit spes de possibilitate pueniẽdi cõsequit mot? in recessu a termio a quo: ꝯsequit approꝑinq̃tio ad terminũ ad quẽ. Hic ẽ q̃ in iustificatiõe prioꝛ ẽ mot? fidei: de hinc mot? spei. debic mot? timoꝛis. debic mot? pnĩe ad deũ redeũtis: ⁊ vtutes alias q̃si introducẽtis: fz qz fides ⁊ spes nõ hñt rõnẽ pfectã vtutis nisi fz q̃ sũt ifozmate charitate. iõ pnĩa p̃cedit nã oẽs vtutes fm eẽ ꝯpletuz vtutis. Nõ ẽ itelligẽdũ in via reformatiõis imagis: qz p pniaz fit remotio ꝓbibẽtis. Jn via vo pme formationis fides prioꝛ est.

Circa tertiũ pncipale. ſ. de ꝯtinuatiõe pnĩe ꝯsiderãda sũ duo. Prio vtrũ pniaz opoꝛteat eẽ ꝓpetuã de quolibet pctõ. Scõo dato q̃ discõtinuata sit pnĩa p pctm̃ sequẽs. vtrũ possit hõ resurgẽ

per penitētiā plusq̄ semel. ¶ Ad primū dicēdū q̄ sic dictū ē supra duplex est penitētia. s. interior et exterior. Exterior ē pnīam nō oportet eē ppetuā: vñ sm canones p̄o certis peccatis determinat certa penitētia: q̄ expleta nō tenet hō amplius iterare vel ꝯtinuere agē. Penitētia vo interior duplex est. s. in actu: et sic nō oportet ipsaz eē ppetuā. vel in habitu: et sic oz esse ppetua dicit. n. Aug. Penitētia ē q̄dā dolētis vindicta semp puniēs in se qđ dolet cōmisisse. Idē de peccatore loquens: semp doleat: et de dolore gaudeat: vbi. n. finitur penitētia: nihil relinquit de venia. Peccator ergo q̄cunq; et quotiēscūq; actu cogitat de peccato cōmisso: tenet dolere: et de hoc q̄ deū offendit. Non. n. fideliter fuat repatū fedus amicitie: cui actu nō displicet: q̄n actu recogitat illud q̄ inter deū et ipsum cā fuit inimicitie: nec pōt hō dimittere habitū penitētie nisi ruendo in pctā mortale. ¶ Ad secūdū. s. vtrū possit hō resurgere p pnīam plusq̄ semel: dicēdū q̄ sic sicut oñdit de pnīa di. iii. multis auctoritatib⁹ et exēplis. Qđ etiā patet rōne: qz penitētia est in subiecto vtibili. s. in volūtate vt cōtinuatio in futuz est de ei⁹ essentia: qz cuz esse vtutis fit simplex: et totū sit simul in instāti: de essentia nihil pōt eē qđ nō possit totū esse in p̄senti. Vñ de esse vere penitētie nō est ꝯtinuatio futuri tpis: sz in ꝓpositū p̄sens ꝯtinuādi in futuz: et sic pz q̄ a vera pnīa pōt q̄s excidere. Itē a vera pnīa excidēs pōt verā pnīam recuperare: et q̄diu hō est in via pōt facere qđ in se est vt det sibi a deo vera pnīa: sed omnī facienti qđ in se est deus dat pnīaz verā: et alias nō pulsaret hoiem mutādo vt faciat qđ in se est. Apoc. iij. Ego sto ad hostiū et pulso ꝛc. vera etiā pnīa numq̄ caret remissione peccati: sicut patet p hoc qđ dr de pe. di. iij. Quo penitet. Cōstat enīz multa peccata displicere qui semp ē pōto ea destruere.

De penitētia mortaliū peccatoꝝ. DIS. .II.

Circa quartū p̄incipale. s. de pnīa mortaliū peccatoꝝ ꝟsiderāda sunt duo. Primo vtrum necessaria sit pnīa de peccatis mortalib⁹ añ baptismuz. Secōo vtrū sit necessaria de oīb⁹ mortalib⁹ post baptismū. ¶ Ad primū dicēdū q̄ pnīa pōt accipi dupliciter: vl inquātū est sacramētū et sic nō est necessaria. Vñ Ro. xj. Sine pctā sunt dona ꝛc. ibi dicit glo. q̄ gr̄a dei in baptismo non requirit gemitū nec planctū nisi solā fidē et cordis cōtritionē: extēdēdo. s. cōtritionē ad penitētiā informē vel formatā. Vel pōt accipi pnīa inquātū est virtus: et hoc dupliciter: vel inquātū est formata: et sic non est necessaria de p̄cedētib⁹ baptismū: qz cū talis pnīa nō possit simul esse cuz peccato: nūq̄ p actualē susceptionē baptismi remitteret pctm mortale actuale: qz p pnīam esset ante remissuz: aut susciperēs baptismū esset indispositus ad remissionis pctoꝝ mortaliū susceptionē. Vel inquātū ē informis. i. qđā peccati detestatio cū ꝓposito emēdādi: q̄ uis nō oīno sufficiēs ad expulsionē pcti: et hō ad min⁹ est necessaria de oīb⁹ pctis actualib⁹ mortalib⁹ p̄cedētib⁹ baptismū tāq̄ cā removens ꝓhibens susceptionē diuine gratie: q̄ in baptismo dat illis in q̄bus remota sunt impedimēta ꝓhibētia susceptionem gratie dei. ¶ Ad scōm. s. vtrū pnīa sit necessaria de oīb⁹ peccatis mortalibus post baptismū sequētib⁹: dicēdū q̄ peccata mortalia aut sunt habenti nota: aut ignota: de notis necessaria est pnīa ad hoc vt remittāt de lege cōmuni: nō tm̄ in cōi sed etiā in spāli: si ad cogitādū de quolibet in spāli assit opportunitas ꝓportionata infirmitati humane. Qđ iō dico: qz posset ꝟtingere q̄ peccator esset i tali periculo q̄ q̄uis posset recogitare de quolibet in speciali: nō tm̄ adhuc habet opportunitatē humane fragilitati ꝓportionatam. Ignota aūt aut sunt ignota q̄tū ad ius nō q̄tū ad factū: vt cū peccator scit se fecisse aliq̄d qđ nō credit esse mortale pctm̄: et tm̄ est: aut sunt ignota q̄tū ad vtrūq;. Et quocūq; istoꝝ modoꝝ accipiat ignorātia: subdisti guendū est: qz aut est inuincibilis: et de peccatis sic ignorātis nō est pnīa necessaria i spāli: sz sufficit q̄ de illis poeniteat in cōi iquātū de oīb⁹ mortalib⁹. Si aūt ignota sunt sibi ignorātia affectata q̄ est q̄n hō vult ignorare: vel crassa: q̄ ē quādo ignorās vellet scire: nō tm̄ vult ita efficaciter q̄ ꝓput humana patit vel pnittit fragilitas velit facē qđ in se est ad hoc vt sciat. De mortalib⁹ istis duob⁹ modis ignorātis necessaria ē pnīa i spāli: nec tm̄ sic ignorās ꝓplexus ē: qz pōt facē qđ in se ē ad hoc vt sciat: qđ si fecerit: aut de⁹ ea sibi manifestabit: aut indulgebit. ¶ Circa q̄ntū p̄ncipale. s. de pnīa venialiū pctoꝝ ꝟsiderāda sunt tria. Primo vtrū de peccatis venialib⁹ necessaria sit pnīa. Secūdo vtrū veniale pctm̄ remitti possit sine mortali. Tertio vtruz vnū veniale possit remitti sine alio. ¶ Ad primū dicēdū q̄ de pctis venialib⁹ pnīam eē necessariā dupliciter pōt itelligi. s. aut q̄ sit necessaria ad eoꝝ remissionē: aut q̄ sit necessaria ad salutē. ¶ Dño mō dico q̄ de lege cōi pnīa necessaria est de pctis venialib⁹ iplicite vel explicite i spāli vel i cōi: q̄diu. n. volūtas inordinationi actualiē inheret: oportet eā inordinatā esse. vnde ad remissionē venialis peccati necessariū est q̄ volūtas defignat inordinatōi ihērere: nec tm̄ h̄ sufficit de lege cōi: sz etiā requirit q̄ inordinationē ꝓteritam actualr detestet explicite vel implicite. vt illa detestatio sit totiꝰ emēde solutio vel radix seu fundamētū solutōis totiꝰ. Aliq̄ enī emēda p q̄cūq; volūtaria inordinatōe deo debet. ¶ Scōo mō nō est necessaria de venialib⁹ peccatis pnīa p se in hac vita. qz sil stare pōt cū gratia. in cuiꝰ vtute cū ea volūtas detestat. post mortē i purgatorio remittit. Per accidēs tm̄ est necessaria pnīa de illis in hac vita. s. aut rōne dubij pbabilis: q̄n vehementer dubitat hō vtz sit veniale vel mortale. tūc enī si de illo nō penitet: exponit se discrimini tanq̄ cōtemptoꝝ sue salutis. Aut rōne piculi: cū. s. ppēdit hō aliquā affectōnem deordinatā: venialē tm̄ ita in ipso ꝟcēdi. q̄ pbabilr ꝟiecturat. qđ nisi ipsam p pnīam abiiciat. trabet ipm in pctm̄ mortale: aut rōne statuti q̄n. s. hō nō hz nisi veniale pctm̄ cū teneat sel in anno ofiteri p statutū ecclesie: sz h̄ vltimū nō ꝟcludit q̄ sit necessaria pnīa interior. Si enī hō nō h̄is nisi peccata venialia esto q̄ de illis iteriꝰ nō peniteat. tm̄ si ea ofiteat suo sacerdoti nō est ecclesiastici statuti trāsgressor. De quolibet tm̄ veniali iplicite vel explicite ē necessaria pnīa in hac vita. vel in alia ad h̄ q̄ hō ꝟsequat vitā eternā: qz nullū pctm̄ quātūcūq; leue fil pōt esse cū gloria. ¶ Ad scōm. s. vtz veniale remitti possit sine remissiōe mortalis. dicēdū q̄ gr̄a sm se opponit mortali pctō. veniali aūt nō opponit nisi mediāte aliquo actu suo ꝓposito veniali pctō. et qz habit⁹ pōt esse sine actu. et vnus act⁹ sine alio iō mortale remitti pt sine vēiali: et vnū vēiale sine alio act⁹ aūt gratie pctō veniali oppositꝰ p quā veniale remittit nō pōt esse sine habitu gr̄e que pctō mortali sm se opponit. vt dictū est: et ideo sine mortali pctō nō pōt veniale remitti. Nec pōt dici q̄ vēia le posset remitti p pnīam sine gr̄a: qz talis pnīa ē informis non accepta de illa acceptōe que requirit ad remissionē peccati. ¶ Ad tertiū s. vtz vnū veniale possit remitti sine alio. dicēdum q̄ sic. qz veniale pōt se cōpati cū charitate p quā acceptat pnīa. et ideo qñ homo peniteat de vno veniali nō dolēdo vel nō recordādo de alio. pnīa eius vtute charitatis acceptat a deo absq; hoc q̄ aliud remittat. Non sic est de mortalib⁹: qz nullū pctm̄ mortale pōt sil esse cū charitate p quā hō fit amicꝰ dei: et nullū pctm̄ remitti pōt nisi p charitatez. et ideo si vnum posset remitti sine alio. posset homo simul esse amicꝰ dei et inimicus: qđ est impossibile.

De effectu penitētie. DiS. III.

Circa sertū. s. de effectu penitētie ꝟsiderāda sunt duo. Primo de eius effectu q̄tū ad amotionē mali. Secūdo quātum ad collationē boni. ¶ Quātum ad amotionē mali sciēdū q̄ penitētia pōt accipi p pnīa formata per gr̄am vel p̄o pnīa informi: et vtroq; mō potest accipi p̄o habitu vel actu interiori vel exteriori. Dico ergo per pnīaz formatā gratia deleri potest omne peccatū existens in aīa vel spiritu cui vnito. Est enim differētia spūs vniti carni et sepati a carne quia spūs carni ꝺiunctus susceptibilis est penitētie: non aūt sepatus: sicut dicit. dam̄. Dinc est q̄ de omni peccato perpetrato a spū in carne existēte: pōt agi pnīa. sed post sepationē a carne nō potest Quedā tm̄ sunt peccata de q̄b⁹ difficilius pōt hō penitere: q̄. s. non cōmittunt ex fragilitate carnis: vel ignorātia rationis obnubilate a carne: sicut peccata spiritus sepati vel etiā spiritus cōiuncti p malicia ꝓpauati: sicut est pctm̄ in spiritū sanctū. De his difficilius agitur pnīa q̄ de alijs: vñ illud Matth. xij. Qui blasphemauerit in spiritū sanctū nō remittet ei ꝛc. intelligēdū est. i. vix remittet: similiter illud ꝟbū Augu. dicētis. Tāta est labes huiꝰ peccati: vt deprecandi humilitatē subire nō possit. i. vix possit. Si aūt arguat de finali impnīa: dicēdū q̄ finalis impnīa dupliciter pōt intelligi. Uno mō ꝓpositū nūq̄ penitēdi: et sic ē pctm̄ in spiritū sanctū: et sic de illo pōt hō penitere: lz hoc sit difficile. Alio mō pōt dici finalis impnīa finalis ꝓpriatio pnīe: et sic dicit ꝺditionē cuiuslibet peccati finalis: et sic de eo nō pōt esse pnīa: qz nihil aliud est q̄ ꝓpriatio pnīe. Per pnīaz ꝟo informē siue accipiat p̄o habitu: siue p̄o actu interiori vel exteriori: siue p̄o oīb⁹ simul: nō pōt remitti pctm̄ nisi ꝺpositiue: inquātū p ipsam disponit hō ad suscipiēdū gratiā dei p quā formaliter remittit pctm̄: specialius tm̄ disponit et directius ad peccati remissionē q̄s q̄cūq; alia virtus informis: qz oīa peccata in h̄ cōueniunt q̄ vnūquodq; est qđā iniusticia ꝺ iusticiā legis diuine: et pnīa spāliē et directe disponit hoiem ad h̄ vt possit et velit p̄o illa iniuria debitā emēdā facere cū adiutorio dei. Quo aūt se habeat ad remissionē culpe pnīa formata: inferius declarabit. Sic ergo pz quo p pnīam remitti possit omne pctm̄: et quo nō. Secūdo etiā sciēdū q̄ p pnīaz rōne sui actus interioris et exterioris simul possit remitti tota pena

pctō debita:vel vt melius dicā exoluit:tāta etiā pōt esse intētio actꝰ interiozis:q; p eiꝰ pfectionē ⁊ dolozē sensibilē causatum ex pfectione actus:mereꝫ penitens remissionē totius pene peccato debite:vl̄ p equiualētiā soluit totā penā peccato debitā:ita q; si post cōpletū illius cōtritionis motū decederet:nullā penā in purgatozio sustinere:hoc aūt nō cōuenit cuilibet cōtritioni:qz nō semp cū remittitur offensa:remittit satisfactozia emēda. Tamē sciēdū q; post quātūcūq; cōtritionē necessaria est cōfessio:⁊ alicuius opis exteriozis impletio:si facultas affuerit:hoc est ꝓpter obligationē ꝑcepti:qz recōciliari debet peccatoz nō tm̄ fm̄ iudiciū dei:sed etiā fm̄ iudiciū militantis ecclesie. Vñ actus penitēdi nec pctm̄ nec penā remittit:nisi sit cū ꝓposito cōfitendi:⁊ iudiciū ecclesie subeūdi:si facultas affuerit:qz aliter actus ille nō esset sufficiens:nec esset cōtritio:qz contritio est actus penitēdi formatus gratia. De effectu vō penitentie q̄stū ad collationē boni sciēdū q; ⁊ oēs virtutes p peccatū pdite reparant̄ seu restituunt̄:⁊ opa mortificata viuificant̄. Primū sic declarari pōt:p penitētiā remittunt̄ oīa peccata vt dictū ē:q̄ remissio esse nō pōt sine charitate:ergo p pnīaz restituit charitas. Charitas aūt nō pōt esse in aīa cū carentia alicuius vtutis necessarie ad rectitudinē vite spūalis:ex quo sequit̄ q; p pnīam restituunt̄ oēs vtutes necessarie ad rectitudinē vite spūalis. Vñ sup illud Isai.lij. Solue vincla colli tui captiua filia syon:gloſa:vt graui onere liberata:⁊ recipiens ornamēta pristina cesses esse captiua. Ornamēta aūt pristina sunt vtutes q̄ p pctm̄ amisse erāt. Itē sup illud Isai.lij. Non adijciet vltra ⁊c̄.dicit glo. Aīa si p pnīam pristinū robur recepit:vocabit habitaculū spiritussancti:⁊ fiet tēplū dei. Sed pristinū robur nō reciperet aīa:nisi p pnīam oēs vtutes amisse restituerent̄:qz robur anime in vtute cōsistit. Itē p pnīam iustificat̄ hō penitens:sed generalis iusticia p quā dr̄ aliquis iustus in cōspectu dei:comprehendit omnē vtutē. Et sic declaratū est primū. ſ.q; p pnīam oēs virtutes pius pdite reparant̄. Secūdū aūt q;.ſ.p pnīam opa pius per pctm̄ mortificata reuiuiscunt:declarat sic. Opa viua dicunt̄ q̄ fiūt ex radice spūalis vite q̄ est charitas:ꝓpter q̄ opans remunerandus est in vita eterna. Nec tm̄ p sequens mortale pctm̄ mortificant̄:non p se nec absolute:sed p accidēs ⁊ in relatione ad peccatozē:qz durāte peccati mortalis obstaculo:hō ptingere nō pōt ad efficaciā illoz opez:qz cū peccato mortali remunerari nō pōt in vita eterna. Bona opa dicunt̄ mortua q̄ nō fiunt ex radice spūalis vite q̄ est charitas:⁊ talia sunt bona:cōpa immortali peccato facta. Dico ergo q; bona opa mortificata p sequētē pnīam viuificant̄:iquātū p eā tollit pcti obstaculū quo erat hō indignꝰ ꝺsequi efficaciā illoz opez ꝛvita eterna. Sz opa mortua nūq̄ viuificant̄:qz p se ⁊ absolute mortua sunt qz nō ꝓceſerūt ex radice spūalis vite. Circa septimū.ſ. de pnīa soleni ꝺsiderāda sunt duo. Primo vtrū pnīa solēnis sit iterabilis:⁊ q̄bꝰ psonis debeat iponi. Secdo q̄ sunt illa q̄ ad ritū illiꝰ pnie reqrunt. Ad primū dicēdū q; ē pnīa secreta:publica:⁊ solēnis:⁊ ē ois sc̄ lēnis publica:sz nō ouertit̄. Solēnis aūt non iterat̄ ne ex sui iteratiōe vilescat:⁊ qz rememoratio ē expulsionis ꝑmoz parētū de paradiso terrestri:q̄ semel tm̄ facta ē sic̄ dic̄ magister i sentētijs lib. iiij.di.xiiij.vltra mediū. Nec pro grauiozibꝰ horrēdisq; ac manifestis delictis tm̄ iponit̄. De hac dr̄ decretoz di.l. Si q̄s post remissionē. L. Pōt. Est q̄dā pnīa q̄ solēnis appellat̄:q̄ semel tm̄ i ecclesia ꝺcedit̄:h̄ clericis iponēda nō ē. Vñ eadē di.i capite. L. Hāc aūt dr̄ q; hāc pnīam nulli nūq̄ clericoz agē ꝺcedit̄:atq; iō huiuscemodi penitētes ad clez admitti ꝓhibent̄. Nō ēt ꝓbat̄ p illud q̄ habet̄ eadē dis. Cōfirmatū:⁊ duobꝰ capitulis sequētibꝰ. Nisi sint clerici depositi:tūc.n.eis pōt solēnis pnīa iponi. Et qz h̄ statutū est pp clericatus dignitatē:vī posse ꝺcludi q; nec laicis psonis insignib⁹ nec religiosis debeat iponi pp dignitatē statuū. Iuuenibꝰ etiā nō est faciliter iponēda ꝓpter etatis fragilitatē:vt habet̄ eadē di.penitentes. Personis aūt aljs a ꝑdictis tā viris q̄ mulieribꝰ pōt imponi.

Ad scdm dicēdū q; sic̄ habet̄ in sentētijs dis.xiiij. In capite. In capite q̄dragesime oēs penitētes q̄ publicā suscipiūt vl̄ susceperūt penitētiā ante fores ecclesie se repzesentent epo ciuitatis:sacco ꝺduti nudis pedibꝰ:vultibꝰ in terra demissis:reos se esse ipso habitu et vultu ptestāt̄. Ibi adesse debēt decani.i.archidyaconi ⁊ archipzesbyteri parrochiaz:⁊ psbyteri penitētiū q̄ eoz ouersationē diligenē inspicere debēt. Post hoc eos in ecclesiā introducāt:⁊ cū omni clero septē pnie psalmos in terra pontifex ꝓstratus cū lachzymis pro eoz absolutiōe decātet. Tūc surgēs ab oꝛone:sz q; canones inbēt manꝰ eis iponat:aquā bñdictā sup eos spergat:cinerē pius mittat deinde cilitio capita eoz coopiat:⁊ cum gemitu crebzis ⁊ suspirijs denūciet eis:q; sic̄ adā ꝓiectꝰ est de paradiso:ita etiā ipsi pro pctis ab ecclia abijciūt:postea iubeat mīstris vt eos extra ianuā ecclie expellant.clerici vero psequant̄ eos cū rñ sozio. In sudoze vultus tui vescris pane tuo ⁊c̄.vt videtes sanctā ecclesiā ꝓ facinozibus suis tre mefactā atq; cōmotā nō paruipēdāt pnīam. In sacra aūt dñi cena rursus ab eoz decanis:⁊ eoz psbyteris ecclesie liminibꝰ repsentēt Et sicut dicit glo.ibidē:ita fit quolibet anno.vt tali mō mittant̄ in ecclesiā. Et lz stent in ecclesia.nō tm̄ cōicabunt cū aljs in eukaristia vel in osculo.⁊ sic erūt vsq; ad octauā pasche.⁊ tūc iterꝫ exibunt de ecclesia.⁊ erūt extra ecclesiā vsq; ad talē diē sequētis anni.⁊ hoc si et vsq; ad finē penitētie.⁊ si bene penitēt scdo anno vel tertio:pōt eis reddi ingressus ecclesie.

¶ De motiuis ad penitētiā. DIS.IIII.

Circa octauū.ſ. de his q̄ mouē debēt ad pnīaz faciēdā.sciēdū q; ad hꝰ puocare nos debent auctas impātis. Hoc enī deus districte ꝑcipit p pphas suos ī locis inumeris:spāl̄ exechꝰ.xviij. Pmissis multis psuasiōibꝰ sic ifert: Cōuertimini ⁊ agite pnīam. Joel.ij. Cōuertimini ad me in toto coꝛde vro ⁊c̄. Apoc.ij. Memoz esto vñ excidis.⁊ age pnīam ⁊c̄. Et ifra pnīam age.si quo minus veniā tibi ⁊c̄.

Scdo mouere dz benignitas iuitātis:q̄stū enī pnīam nostrā desideret ⁊ q̄z dulciter ⁊ efficaciē nos iuitet:appet ex hꝰ q; cēnus ⁊ sūmus venit ad nostras mīsias:ō diuitijs ad penurias:de sūmis homoz̄ ad ymumelias vt hō factꝰ filis nobis hoīb⁹ magis attraberet ⁊ nō p nūcios suos quoscūq;:sz p seipm̄ psonalr.nec p lras ⁊ scripturas:sz viua voce nec tā vbis q̄ exēplis rōnibꝰ ⁊ parabolis ⁊ miraculis ad pnīam puocaret. Vñ Luc̄.xv. Nō veni vocare iustos sz pctōzes ad pnīam. Propē q̄ duritiā iudeoz qui psonaz ei⁹ ⁊ opa miracu losa viderāt ꝑdicatōes audierāt nec tm̄ ouerti volebāt:icrepat Mathꝫ.xj.dicēs. Ue tibi corozaym. Ue tibi bethsayda:qz si in tyro ⁊ sydone facte fuissent vtutes q̄ facte sunt in vobis:olī in cilicio ⁊ cinre pnīam egissent.⁊ Mathꝫ.xij. Viri niniuite surgēt in iudicio cum gnātiōe ista.⁊ ꝺdēnabunt eā:qz pnīam egerūt ad ꝑdicationē ione.⁊ ecce plusq̄ ionas hic. Per hꝰ seipm̄ designās. Sic aūt tūc ꝛquerebat de ꝑsidia iudeoz.ita nūc ꝛqueri pōt de duritia christianoz:q̄ sūt solo noīe chriāi. Ait.n. Greg.j.pte euāgelicaz homel. xiij. Quāta nos ei⁹ miraculavidim⁹ quot flagellis atterimur.q̄stis aspitatibꝰ deterremur:⁊ cū seq̄ vocātē ꝺtēnim⁹ in celo iam sedet q̄ de ouersiōe nos admonet. Ro.ij. Ad diuitias bōitatis ⁊ patiētie ⁊ longanimitatis ei⁹ ꝺtēnis:an ignoras qm̄ benignitas dei ad pnīaz te adducit:fm̄ duritiā aūt tuā.⁊ coz ipenitēs thesaurizas tibi iram in die reuelatōis iusti iudicij dei. Itē Piere.viij.nō est q̄ agat pnīaz sup pctō suo:dicēs q̄d feci. Et.ij. Pro vbis pnie vbis supbie blasphemasti. Tertio mouē dz longanimitas expectātis.magna dei mia qm̄ nō statim se vindicat.nō ꝺtinno ꝺtra pctōzes fulmiat nec ꝑcipitat in gehēnā:sed ex mira bonitate expectat q; ad pnīam conuertamur. Sic dicit ysa.xxx. ꝓpterea expectat deꝰ vt misereat vrī. Sap̄.xj. Nihil odisti eoz que fecisti dissimulās pctā hominū ꝓpē pnīam.⁊.ij.petri.iij. Non tardat deus ꝓmissis sicut quidam existimant.sed patiēter agit ꝓpter vos:nolēs aliquos perire.sed oēs ad pnīam reuerti. Greg.ij.pte euāg.homel.xiiij. Pensem⁹ sup nos diuitias ꝺditozis nostri.peccare nos videt:⁊ ptulit qui nos añ cpas peccare ꝓhibuit:⁊ iam post culpā expectare ad veniā nō desistit ecce ipse quē desperim⁹ vocat. Auersi ab illo sum⁹:⁊ tm̄ nō auertitur Vñ bñ p ysa.dr̄ erūt oculi tui videtes ꝑceptozē tuum:⁊ aures tue audiēt vocē post tergū monētis. Quasi in faciē est hō monitus qm̄ ad iusticiā ꝺdit⁹ ꝑcepta rectitudis accepit:sz cū hic eadē ꝑcepta cōtempsit:q̄sī ꝺditoi suo tergū mētis in faciē dedit:Sed ecce adhuc post tergū sequit̄ ⁊ monet:qz iam est a nobis ꝺtēpt⁹.⁊ tm̄ nos adhuc vocare nō cessat:q̄ fidozum ei in faciē dedim⁹ cui⁹ vba despicimus:ꝑcepta calcam⁹:sed stans post tergū nos auersos reuocat:q̄ ⁊ videt q̄ despicit̄.⁊ tm̄ per ꝑcepta clamat ⁊ per patiētiā expectat Pensate ergo frēs karissimi si cuilibet vestꝝ loquēti famulus suꝰ supbiret subito terga in faciē mitteret:nunq̄d ꝺtemptus dñs ei⁹ su perbiam non feriret vulnera districte aīaduersionis infligeret.ecce nos peccando actoi nostro terga in faciem dedimus.⁊ tm̄ sustinemur supbe:auersos reuocat ⁊ qui ferire nos auersos potuit:vt reuertamur munera ꝓmittit. Tanta gratia ꝺditozis nostri duritiam nostri reatus emolliat:⁊ homo qui malū q̄ fecit expiri percussus poterat saltē expectatus erubescat.

Quarto mouere dz fidelitas adiuuātis:qz non solū dulciter vocat:admonet ⁊ inuitat:verūetiaz efficaciter adiuuat penitere volētes:sicut dicit Eccl̄i.xvij. Penitentibus dedit viam iusticie.i.iuste ⁊ ꝺdigne penitētie faciēde:⁊ ꝛfirmauit deficiētes sustinere.qz fm̄ august.hortatur pigros.consolatur afflictos.docet studiosos:adiuuat dimicantes.neminē desinit laborantē exclamantē ad se:donat vnde sibi sacrificet.ipse tribuit

vnde placeā. ¶Quinto mouere nos dz liberalitas ꝑmittētis. Saluator noster nō solū nos auersos reuocat ⁊ ad penitētiā nos expectat: verūetiā veniā: misericordiā: sed qō incōparabiliter maius est regnū celoꝝ ꝑmittit: dicēs Matḥ.iiij. Penitētiā agite appropinq̄bit.n.regnū celoꝝ. Quis ad tāte ꝑmissionis auditū nō festinet surgere: q̄s tā in sceleribꝰ obduratus: q̄s tā in criminibꝰ irretitus q̄ iniquitatis vincula ⁊ prauę ꝺsuetudinis cathenas etiā ferreas nō corrumpat. Ecce ꝓ re minima ad quā etiā ex debito iuris nālis astringimur: remunerationē immēsaz ⁊ prozsus ineſtimabilē pollicetur.

¶Sexto mouere nos dz seueritas cōminātis. Post tātas sue pietatis gratias nobis oblatas: ⁊ post tāte remunerationis ꝑmissionē videns se cōtēni: nō imerito ꝺminat penas dānationis eterne. pō. Nisi cōuersi fueritis gladiū suū vibrabit ⁊c. Luc.xiij. Nisi pniam egeritis oēs similiter peribitis. Eccī.ij. Si pniam non egerim⁹: incidemus in manꝰ dei ⁊ nō in manꝰ hominū. Jn manus inīq̄ dei vindicantis ⁊ ineffabiliter puniētis. Debe.x. Horrēdū est incidere in manus dei viuētis. ¶Septimo mouere dz ad pniam faciēdā vtilitas penitētis. i. multiplex vtilitas ꝓueniens ex pnia: q⁹ multiplex ē effectꝰ pnie: Quos si diligenē cōsideraret hō: multū moueri deberet ad pniam faciēdā. Primo q̄dē pnia pctōꝝ vinificat. Sicut enim pctm̄ mortificat aīam. Ezech.xviij. Aīa q̄ peccauerit morieſ: ita penitētia mortuū vinificat. Unū Act.xxiij. Hentibꝰ dedit deꝰ pniaz ad vitā. i. deꝰ ex misericordia sua dedit hoībꝰ pnias gentiliter viuentibus in peccato gr̄am penitēdi: ꝑ quā spiritualiter viuāt: ꝑ quā etiā vitā ꝑiteritā corrigant ⁊ vitā cōsequanē eternā. Ezechꝫ.xviij. Si egerit impius pniam ab oīb⁹ peccatis suis: vita viuet. ſ. gratie ⁊ glorie Osee.vj. vinificabit nos post duos dies: ⁊ tertia die suscitabit nos. Cū q̄dā magnus hō in peccatū mortale ⁊ graue lapsus fuisset: attendens mortē anime sue romā iuit: vt summo pontifici illud cōfitere tur. Cū aūt nō posset pape libere: loqui: clamauit coā oīb⁹ dicens: pater miserere mei. Cū aūt q̄reret papa q̄d haberet: ⁊ cur ita fleret: dicebat se esse mortuū: cui papa ꝑ surreptionē rīdit. Si tu es mortuus vade cū mortuis. Tūc ille hoc ꝓ pnia accipiēs itrauit hortū rome: in cui⁹ parte erat cripta subterranea: in q̄ positi erant mortui cōditi aromatibꝰ cū q̄b⁹ de die habitabat: ⁊ orationi ⁊ fletui vacabat: ⁊ de nocte eribat ⁊ ad modū bestie de collectis olerib⁹ se reficiebat. Cū aūt dñs horti olera collecta ī uenisset: inuigilans vt furez deprehenderet: vidit dictū hominē de dicta cripta egredientē: ⁊ olera colligentē. Quē cū cepisset: ⁊ veritatē fateri cōpulsus esset: iudicauit eū papa inter viuos potius deputādū. Penitētia.n.est fons vite in quo peccatrix aīa renouat vt aḋla. Unū penites dz accipe nouā vitā: sic docet apl̄s. Sicut christus resurrexit a mortuis: ita ⁊ nos ꝑ pniam resurgētes a morte culpe in nouitate vite ambulem⁹: vt iam nō sit penitēs ille q̄ fuit: sicut dicit apl̄s de seipso Gal.ii. Uiuo ego iā nō ego: vnū cū q̄dā clericꝰ amore turpi amaret quādā ad scholas iuit: vbi assumpta pnia cū rediſſet dicta meretrix solicitabat eū dicens. Ego sum illa amasia tua. Et ille rīdit: ⁊ si tu es illa: ego iā nō sum ille: ⁊ sic eā repellebat. Per hanc saul ad vocē psalterij ⁊ ꝓphetaz mutatꝰ est in virū alterū. j. Reg.x. Nota si esset aliq̄s fons mālis in quo possent boues corꝑaliter renouari: a multis ⁊ a remotis partib⁹ cū multis laboribꝰ ⁊ expēsis requireret ⁊ visitaret. Quāto magis requirendus est fons in quo pñt anime renouari ad vitam gratie: ideo pō. Queadmodū ꝺsiderat ceruus ad fontes aquaz ita ꝺsiderat aīa mea ad te deus. Situit aīa mea ad deū fontez viuū: sicut dicit ibi glo. ceruus q̄n vult renouari ⁊ cornua sua ponderosa deponere: q̄rit in nido formicaz serpētē quē. deglutiens: ⁊ veneno estuās currit ad fontē: de quo post q̄ multū biberit: venenū expelli tur: cornua deponunt: sic peccatoz pondere peccati ꝑssus ⁊ veneno plenus: festinare dz ad fontē: vbi ab omni veneno peccati penitus expurget: ⁊ depositis cornib⁹ superbie ceruicositatis ⁊ inobediētie renouet. ¶Secūdo pnia pctōꝝ deo pacificat: q⁹ quātūcūq⁹ deus fuerit ꝓpter pctm̄ offensus ⁊ odiat peccatorē: ꝛ illud pō. Jniquos odio habui: ꝑ pniam tamē omnis offensa remittit: ⁊ penitēs recipit in gratiā ⁊ amorē: sicut exꝑesse dr Eccī.xij. Altissimus odio hz peccatores ⁊ misertus est penitētib⁹. Exēplū ponit Piere.iij. Si ꝺ miserit hō vxorē suā ⁊ recedens ab eo duxerit virū alterū: nūq̄d non polluta ⁊ cōtaminata erit mulier illa: tu aūt fornicata es cū amatoribꝰ multis: tm̄ reuertere ad me dicit dñs. Hac de cā christus requirebat peccatores: mādicabat ⁊ bibebat cū illis: vocabat: attrahebat veniētes ad se recipiebat: sicut dr Luc.xv. Dic peccatores recipit ⁊ mādicat cū illis. Predicationē suā a pnia legit inchoasse. Matḥ. iiij. Ad hoc asserit se venisse. Luc.v. Hocipsum per exēpla mōstrabat. Exēplū de magdalena Luc.vij. de Matḥ.eiusdē.ix. de zacheo Luc.xix. de petro Luc.xxij. Jtē hoc i dē ostendebat ꝑ similitudines q̄s ponebat de oue q̄ pist in deserto: de dragma quā mulier ꝑdidit in domo: de filio ꝑdigo quē pr̄ reputabat mortuū ⁊ postea suscitatum Luc.xvj. Jn signū recōciliationis ⁊ pacis pr̄ filium recepit ad osculū: sic dr ibidē. Jtē in signū pacis pr̄ restituit ei oīa: etiā anulū posuit in manu eius: q⁹ pnia recupat ꝺpdita ꝑ pctm̄ nā opa bona facta in charitate: ⁊ ꝑ pctm̄ sequēs mortificata: ꝑ pniam reuiuiscūt recupant ⁊ reparant. Unū Eccī.xx. Est qui multa redimat modico pcio. Per pniam recupant amissa: hēm⁹ exemplū de manasse qui post multa flagitia que cōmiserat ductꝰ fuit in babylone vinctꝰ cathenis: sicut dicitur. ij. paral. xxxiij. Qui postq̄ coangustatus ē ora uit dñm deū suū: ⁊ egit pniam coraz deo. Sequit. Exaudiu t oratione eius ⁊ reduxit in hierusalē in regnū suū. Jtē exemplū elegās Dan. iiij. Jn regno meo restitutꝰ sum dicit nabuch⁹. ⁊ magnificētia amplior reddita ē mihi. De cui⁹ imutatōe legit in scholastica historia in tertia visione Daniel. ⁊ dicit magister ſm epiphaniuz q⁹ illa mutatio nō fuit corporalis qua dr q⁹ ꝓpter pctm̄ suū subito mutatus est in bestiā: sed fuit mētis alienatio talis vt sibi videret q⁹ eēt bos in anteriori pte. ⁊ leo ī posteriori pte: ⁊ viueret ad modum bestie: sed dr q⁹ ꝑcibꝰ daniel septē anni mutati sunt sibi in septē mensēs. in q̄bus q̄draginta dies patiebat mētis insaniaz: ⁊ ꝑ alios. rl sensu sibi reddito flebat peccata sua: pniam agēs ſm ꝓfiliū daniel. nō comedēs carnes nec bibēs vinū: ſz legumina ⁊ herbas: ⁊ pacta pnia plene est suo sensui ⁊ regno ⁊ dignitati amisse restitutus. Sic peccatoz ꝑ pctm̄ mutat⁹ ꝺus ad modū thauri cornut⁹. ⁊ cervicosus contra deū per superbiam ⁊ inobediētiā. ⁊ laboriosus ad peccatum ꝺsumādū: ⁊ fortis ⁊ firmus ad pctm̄ tolerādū: ⁊ idomabilis ad cōuertēdum. donec deꝰ reddat sibi sensum ⁊ cognitionē sui statꝰ. per q̄ō peniteat ⁊ amissa ꝑ peccatū suum recupet bona: ⁊ recipiat per operātē dilectionē ⁊ meritū charitatis maiora q̄s ꝓius habuerat.

¶Ad hoc etiā valet q̄ō legit in vita beati iohānis euangeliste de gēmis reparatis sicut dictū est supra li.ij. de iudicio. Et dr in dicta vita q⁹ cum ad ꝑdicationē beati iohānis duo diuites fuissent ꝺuersi. vēditis oībꝰ suis ⁊ erogatis ꝑ deo pauperib⁹ aplm̄ sunt secuti. Cū aūt postea viderēt se paupes: ⁊ suos suoſq̄ōs diuites ⁊ ornatos. penitēt de bono q̄ō fecerāt: q̄ō agnoscēs btūs iohānes virgas abeis delatas ꝓcibꝰ mutauit in auz: ⁊ maris sabulū in gēmas ꝓciosissimas. tradēs eis vt emerēt sibi ꝑdia ⁊ alia: dicēs q⁹ se ꝓmouerant dei ⁊ gr̄a ⁊ gloria ⁊ alijs bonis spūalibꝰ: ⁊ ptāte miracula faciendi quā hēbāt: ⁊ facti erāt serui diaboli ꝑ pniam qui ꝑus erāt ipsi⁹ oñi Cū aūt ad instātiā multoꝝ iuuenē qui efferebat mortuꝰ btūs iohānes ī eoꝝ oculis suscitasset. dictꝰ iuuenis durit eos arguit. ostēdēs eis quāta gratia ⁊ glia se ꝓmouerāt: ⁊ quō de eoꝝ ruina sancti angeli dolebāt vt viderat cū esset mortuus ⁊ demōes exultabāt: q̄bꝰ iniunxit vt per triginta dies orationē ꝺtinuarēt: ⁊ pniaz facerēt vsq⁹quo auz ⁊ gēme in priorē spēm mutarent. Q̄ō ⁊ fecerūt ⁊ iussu apl̄i eis in priorē spēm mutatis ⁊ deportatis ad locū vbi eas acceperant oēm gr̄am quā ꝑus amiserāt recupauerūt. Jtē reconciliati deo per pniam: restituūt ad ecclesie sacra ⁊ vniuersa suffragia ⁊ fiunt ꝑticipes omniū bonoꝝ que fiunt in ecclesia. Jtē scribunt in libro vite ī nūero electoꝝ. Matḥ.v.. Gaudete ⁊ exultate. q⁹ noīa vestra scripta sunt in celis. ysa.iiij. Sanctꝰ vocabit oīs qui scriptꝰ est in vita in hierusalē. si ablauerit dñs sordes filiaz syon ī spū iudicij ⁊ spiritu ardoris. Per hāc alieni a deo fiunt de ꝛfraternia dñi. Et p solutionē istoꝝ triū denarioꝝ. ꝺritionis. ꝛfessiōis: ⁊ satisfactionis quos qui nō ꝓponit soluere: ad ꝛfraternia dñi non recipit. q̄ facit bona cōia. Jtē in vitispa. legit q⁹ cum scūs Piamon celebraret. vidit angelum dñi aliquos in libro suo scribētē ꝑ pniam aliquos nō Uocans aut inscriptos: inuenit eos assumptisse pniam alios non. sed esse in peccato mortali. Cum aūt pniam suscepissent, cum offerret vidit eos ab eodē scribi. Tertio pnia letificat. Magnum est gaudiū homicide. vel furi: vel reo lese maiestatis q̄n pōt ei⁹ recōciliatio, pcurari. ⁊ oīa damna ⁊ amissa restitui. quātū ergo dr eē gaudium penitēti ex quo per pniaz bona ꝑdicta ꝓueniūt. Gaudet eger de sua sanatōe: captiu⁹ de sua liberatōe: obligat⁹ ō bitis de sua acq̄tatione: famelicꝰ de sua refectōe: exul de sua reuocatione. exhereditus de sua hereditatis recupatiōe ⁊ sic de alijs: de pnia nr̄a gaudet deus: q⁹ ipsa est sacrificiū deo gratū. ps. Sacrificiū deo. spūs ꝛtribulatus. Jtē. Acceptabis sacrificiū iusticie. Ideo dicit fidem. Sacrificate sacrificiū iusticie ⁊c. Jtez ipsa est sibi grata refectio. Apoc. iij. Si quis aperuerit mihi ianuam intrabo ad eum: cenabo cum eo: ⁊ ipse mecum. Jstud gaudiū ipse cōicat volens q⁹ tota militans ecclesia colleteſ. Luc.xv. Epulari ⁊ gaudere oportebat: q⁹ frat tuꝰ hic mortuus fuerat ⁊c. Uult etiam q⁹ tota triūphans ecclesia gaudeat. Ibidem cōgratulamini mihi quia inueni ⁊c. Ibidem. Hau

dium est in celo.i.in tota celesti curia super vno peccatore pniam agente. Q3 etiã angeli gaudeãt dr ibidẽ. Haudiũ erit corã angelis dei sup vno peccatore pniam agente. Sicut militib⁹ est gaudiũ qñ recuperãt castrũ qõ amiserãt: qõ hostes eor̃ sibi fraudulẽter subri puerant: qõ sub eor̃ custodia dñs suus rex commiserat. Qõ ꝓbat dñs Luc.xv. Triplici exẽplo. Exẽplo ouis & dragme pdite & inuẽte & filij pditi redeuntis. Vñ subiũgit. Oportet te gaudere fili: qz frat̃ tuus pierat & inuẽtus est. Vel gaudẽt comẽsales dei de exẽnio sibi facto vini mire suauitatis & fragrãtie quo potant̃. Hoc vinũ sunt lachrymę pcor̃ penitẽtiũ quo de⁹ inebriat̃. Isai.xvj. Inebriabo te lachrymа mea. Vñ Hern̄. sup cant̃. Smone.xxx. dicit. Haudent angeli de cõuersione pcor̃: salutẽ hoium sitiẽtes: lachrymę enī penitentiũ vinũ est eor̃: eo q3 in illis sit odor vite: sapor gr̃e: indulgentie gustus: recõciliationis iocũditas: sanitas innocẽtie redeũtis: & sere nate suauitatis cõsciẽtie. Ad hoc q3 angeli gaudent de cõuersione peccatoris: fac̃ exẽplũ qõ habeb̃ supra de effectib⁹ peccati: de nebulone cõuerso cui cõgaudebãt angeli: qõ vidit & dixit paul⁹ simplex.

¶ Quarto pnia aĩam pulchrificat & reformat: q3 p pctm̃ fuerat maculata. Vñ Act.ij. Penitentiã agite & baptizet̃ vnusquisq3 vestrũ. Penitẽtia enim est baptismus quidaz vel lotoriũ in quo oẽs sordes aĩe diluunt̃ & peccator̃ macule delent̃: vñ sequit̃: vt deleantur vestra pcta. ps. Laboraui in gemitu meo: lauabo p singulas noctes lect.me. &c. In vitis pa. legit̃ q3 dã sanctus videbat sup baptizatos virtutẽ dei descendere supra omne lumẽ ornãtẽ eos: tandẽ gr̃az videbat descẽdere sup illos q̃ habitũ pnie suscipiebãt in religionis ingressu.

¶ Quinto pnia a malo liberat: videlz a reatu & pena debita pro pctõ. Qñ. n. diuina offensa remittit̃: & macula culpe delet̃ pnia eterna cõmutat̃ i tpalẽ solnẽdã i purgatorio. Postmodũ a virtute cõfessionis & absolutionis sacerdotalis soluit̃ vel in toto vel in pte ergo pnia liberat a debito. Itẽ liberat ab inferni supplicio: & a pena debita in purgatorio: vel in toto vel in parte. Liberat etiã ab horrore diuini iudicij. Vñ beatus Jobes baptista dicebat iudeis. Hemina vipar̃ qs docebit vos fugere a ventura ira. Grego. Ventura ira est animaduersio vltionis extreme: qñ peccator fugere tũc non valet: q̃ nunc ad lamẽta pnie non recurrit. Sequit̃. Facite ergo dignos fructus pnie. Greg. Aliud est fruct⁹ pnie facere: aliud dignos pnie fruct⁹ facere: neq3 enī par fruct⁹ boni opis esse debet eius q̃ minus: & ei⁹ q̃ amplius deliquit: aut ei⁹ q̃ in nullis: & ei⁹ q̃ in q̃busdam facinorib⁹ cecidit. Per hoc qõ dr: facite dignos fruct⁹ pnie vniuscuiusq3 cõsciẽtia cõuenit̃: vt tãto maiora bonor̃ opera ꝗrat lucra p pniam: quãto grauiora sibi intulit dãna p culpã. Liberat etiã pnia a tpali morte vel flagello sicut patet de manasse.ij. paral̃. xxxiij. Qui pniam agens de scelerib⁹ innumeris liberat⁹ est de carcere regis babylonis. Et de ezechia q̃ flendo & orãdo auertit debellationẽ ciuitatis & populi. iiij. Reg. xx. Et. ij. Paral̃. xxix. & Isai. xxxvij. Etiã sentẽtiaz vel reuocat: sicut ꝓ3 de niniuitis Joñ. iij. Jonas enim sniaz dei ꝓtulerat & publice ꝓmulgauerat dicens: adhuc. xl. dies & niniue subuertet̃: & cũ penitentiã egerunt deus suã sniam reuocauit. Ambro. Nouit de⁹ mutare sniaz si tu noueris emẽdare delictũ. Hiere. xviii. Si pniam egerit gens illa a malo suo qõ locutus sum aduersus eã: & agã & ego pniam sup malo qõ cogitaui vt facerẽ ei: & Ezechiel̃. xxxiij. Si dixero ĩpio morte morieris: & egerit pniam de pctõ suo &c. vita viuet & nõ morie. ¶ Sexto pnie fruct⁹ exuberat & magnũ thesaur̃ generat. Propter qõ pluraliter dr Math. iij. Facite dignos fructus pnie. Qui sunt digni fruct⁹ pnie. s. misericordie i reuelatione miserie: inferni: iudicij: purgatorii: & peccati & fruitur̃ dyaboli &c. de q̃ Jac. iij. Sapiẽtia primũ q̃dem pudica &c. & post plena misericordia & fructib⁹ bonis. Di fruct⁹ sunt digni peccator̃ venia & recõciliatione diuina. Viere. xj. Oliua vberẽ & fructiferã &c. Fructificat etiã pnia in hoie fructus meliores & digniores. s. gratie: de qb⁹ puer. viij. Melior est fruct⁹ meus auro & omni lapide ꝑcioso. Ro. vj. Habetis fructũ in sanctificationẽ &c. Eph̃. v. Fructus lucis est in omni bonitate. Hal̃. v. de duodecim fructib⁹ gratie: vbi dicit̃. Fruct⁹ aũt species sunt gaudiũ: charitas: pax: patiẽtia: benignitas: bonitas: longanimitas mãsuetudo: fides: modestia: cõtinẽtia: castitas. Vel duodecim fruct⁹ sunt duodecim pnie effect⁹ p gratiã. De quib⁹ Criso. in originali sup illud Math. iij. Pniaz agite: ait. Penitentia cor mũdat sensus illuminat: aĩas sanctificat: ad susceptionem christi humana ꝓcordia ꝓpat. Et q̃dã addit. Naturalia repat: gratuita recuperat: deo recõciliat: angelos letificat: merita amplificat: demonẽ fugat: camẽ domat: spiritũ roborat: bona spũalia fuat regnũ celor̃ ĩpetrat. Itẽ fert fructus optimos glorie. Sap. vi. Bonor̃ labor gloriosus est fruct⁹. puer. iij. Primi & purissimi fructus eius. Debe. xij. Dis disciplina &c. Dec est arbor vite ferens duodecim fruct⁹. Apoc. xxij. s. glorie q̃ possunt elici ex vbis Job. xxii. Acquiesce deo & habeto pacẽ cũ eo: & p hẽ habebis fruct⁹ optimos. Et post. Si cõuersus fueris ad omnipotẽtẽ edificaberis in celi susceptione & dei ꝑpetua vite mãsione: longe facies inq̃t iniqui. a tab. t. ĩ plena peccati & tẽtatõis liberatõe. dabit tibi p terra silicẽ in fragilitatis tue ꝺsolidatiõe: & ꝑo silice torrentes aureos in corporis & aĩe illumiatiõe & glificatõe &c. Itẽ no. q3 pnia est vitis fructifera quaz vidit pincerna pharaõis. Hen̄. xl. Videbã corã me vitẽ: cui⁹ tres ꝑpagines sunt tres pnie ptes. s. ↄtritio: ↄfessio & satisfactio: que ferũt dictũ fructũ. s. mie bonũ & dignũ: gr̃e melius & dignius: glie dignissimũ & optimũ q̃ & nobis de⁹ ↄcedat.

¶ Septio p pniam vtutes alie ↄseruant̃ q̃s oportet custodiri cũ armis. Pnia ẽ armatura dei ideo ciuis & ciliciũ arma sunt penitẽtiũ. Eph̃. vj. Induite vos arma turã dei. vt possitis stare aduersus isidias diaboli. Ro. xiij. Abijcia mus opa tenebraꝝ: & induamur arma lucis. ij. cozin. vj. Per arma iusticie a dextris & sinistris vt nõ deponam⁹ arma ne sim⁹ ĩermes a dextris, ꝑsperitatis vel a sinistris aduersitatis. Et nota q3 diabol⁹ multũ timet arripe marie in morte quos ĩuenit ĩuolutos aspitate pnie: sicut lupi timẽt canes qui hñt coliria circa colla vbi sũt ferra mẽta vel claui acuti. Itẽ luti⁹ pisces dictos pscas timet mordẽ aut arripe, ꝓpter aspitatẽ squamaꝝ & aculeos pẽnulaꝝ. Silr canes bericios, ꝓpter aculeos q̃b⁹ circũuoluũtur. Silr cozin ostreas marinas qñ eas ĩueniũt ex̃ testã durã rapiũt & deuorãt. qñ aũt eas ĩueniunt intra ꝺchã vel testã durã tangẽ nõ audẽt. Silr castaneã quã ĩueniunt ĩuolutã in pelle pungẽti aculeata & hyrsuta. Silr demões in morte aĩas q̃s sine aspitate pnie ĩueniũt. rapiũt & deuorãt: quos in ueniũt aspitate pnie ĩuolutos. glutire aut mordere nõ audẽt. Ideo btũs Martinus cũ deberet egredi a carne q̃n ↄ diabolũ pugnaturus: & rogarẽt eũ discipuli q3 saltem in tãta ifirmitate corpis sui ciliciũ & cinerẽ in q̃b⁹ iacebat deponẽt. dicebat nõ decet filij christianũ nisi in cinẽ & cilicio mori: qz q̃ cũ his armis mortu⁹ fuit diabol⁹ in exitu suo eũ detinẽ vel ipedire nõ potuit. Iz ↄ multũ vellet: vt reuelatuꝝ fuit btõ seuerino coloñ. archiepo. Sepes spinosa custodit agr̃ vel vineã ne subintrẽt bestie. Ecc̃i. xxxvj. Ubi nõ est sepes diripiet̃ possessio. Propẽ ↄ iudith ad custodiã castitatis ĩ supiozibus dom⁹ sue cubiculũ secretũ sibi fecerat: in quo cũ puellis clausa morabat̃: & ↄs sup lũbos suos ciliciũ. Jeiunabat oĩbus dieb⁹ &c. Judith. viij. Silr anna, ꝓphetissa filia phanuel. Luc. ij. btũs Joh. baptista sc̃ificat⁹ ex vtero idut⁹ erat pilis cameloꝝ. Esca aũt ei⁹ erat locuste & mel siluestre: vinũ & ficeꝝ nõ bibit &c. & hec oĩa ꝓ sua sanctitate seruãda. Btũs aũt Franciscus cui reuelata fuerat suor̃ remissio pcor̃: austeritatẽ nimiã seruabat in cibo. potu vestitu & lecto: corpusq3 suũ durissime macerabat: dicebat enī malignos spũs duris & asperis in fugã uerti. delicatis vo mollibus ad tẽtãdum fort⁹ aĩari.

¶ Octauo p pniam, primi, puocant̃: sic̃ ꝓ3 Jone. iij. de rege niniue: ad cui⁹ pniam alij sunt ad silẽ, puocati. De btõ Francisco dr q3 corpori suo penas renouabat & onera: lz iaz plene mortificatũ esset p pnias: lz q3 sciebat se datũ alijs in exẽplũ: custodiebat pp alios vias duras: missus enī erat ad pniam ꝑdicãdã. vt pniam ꝑdicãdo nõ tã vbo q̃s exẽplo chro lucraret̃ aĩas q̃s diabolus conabat̃ auferre. Ad idẽ offm̃ missus fuit iol⁹. bap. Vñ Luc. iij. Venit Johãnes ꝑdicãs baptismũ pnie i remissionẽ pcor̃. Vñ super illo Math. iij. Joh. idut⁹ erat pilis cameloꝝ. dicit glo. Qui pniam ꝑdicat: necesse est vt pnie habitũ ꝑtẽdat. Ad idẽ offm̃ christ⁹ asserit se venisse. Ad h̃ idẽ misit aplos suos & discipulos. Unde. Marc. vj. Predicabãt vt pniam agerẽt. & Luc. xxiiij. Oportebat chr̃m pati &c. & ꝑdicari in noĩe ei⁹ pniam: lz añq̃ eos ad ꝑdicãdũ mitteret: scripsit formã viuẽdi: & ptãtẽ dedit eis miracla faciẽdi. Nono penitẽs semetipsũ deo sacrificat: aĩam q̃dem p icẽdiũ dilectõis cum amaritudine cordis & tristicia, p pctis: sic̃ ait apls: de q̃busdã. ij. cozin. vij. Que sm deũ est tristicia pniam in salutẽ stabilẽ opat̃. corp⁹ vo per afflictionẽ mortificatiõis: sm illud. Ro. xij. Exhibeatis corpa vra hostiã viuẽtẽ: sanctã deo placẽtẽ. Job. xlij. Jpe me rephẽdo: & ago pniam in fauilla & cinẽ: nihil aliud est q̃s fauilla & cinerẽ se esse cognoscẽ. Jn fauilla fragilitas designat̃: & dr a fos q̃ est ignis: qz ex igne nasci t̃: & igne fouet. Vñ faulla a foueo: qz. s. fouet ignẽ sic cõsideratio nr̃e fragilitatis fouet in nobis ignẽ charitatis quã fouet humilitas. Jn cinere vo ↄsideratio mortis & resolutiõis extreme & amaritudo pnie & mortis. ꝑs. Cinerẽ tanq̃ panem manducabam & poc̃. me: cum fletu miscebã. Exẽplũ de pnia btĩ Martini & beati Hermani.

¶ Decio pnia glisicat. Dec est arta via & angusta porta que ducit ad vitã Math. vij. Intrate p angustã portã: qz lata est porta: & spaciosa via q̃ ducit ad pditionẽ. & multi sunt q̃ itrãt p eã ↄ angusta porta & arta via que ducit ad vitã: & pauci sunt qui in-

ueniunt eā. Hec est scala quā vidit Jacob. Heñ. xxiiij. Que stabat ī terra ⁊ summitas ei⁹ tangēs celū: ⁊ vidit angelos ascēdētes ⁊ descē dentes p eā: ⁊ dñm innixū scale. Jn terra q̄dē stabat scala: q̄ peni tens stat in tera corporaliter: sed summitas eius celos tāgit: q̄ ī ce lum ascēdit mētaliter: ⁊ q̄ ipsa scala introducit in celū finaliter: p hanc angeli ascēdūt offerētes deo ⁊ preces ⁊ vota penitētiū: descē dunt vero ad cōsolādū: animandū: dirigendū: tandē in morte ad de ducendū in regnū. Bene ergo dicit dñs Math. iiij. Penitentiam agite appropinquabit enim regnū celor.

De qualitate penitentie. DIS. V.

Circa nonū. ſ. qualis debeat esse pnīa: sciēdum q̄ ad hoc q̄ sit salutifera requirit. Prio q̄ sit fidelis idest facta in fidei cognitione: vt nō sit peni tentia pfidor. ſ. hereticor: aut alior infidelium: q̄ sicut ait apls Hebr. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Math. j. Penitemini ⁊ credite euāgelio: ⁊ Act. xx. Vos scitis quō nihil sub traxerim vobis vtiliū: quo min⁹ docerē vos testificans iudeis atq; gentib⁹ pnīaz ⁊ fidē. Legit q̄ cū quidā heretici in terra obligensū iactarent se cozā suis credentib⁹ de exteriori afflictione: affuit q̄dā ioculator q̄ dixit q̄ pparet runcinū suū meliorē ipsis: q̄ si ipsi non comederēt carnes: nec ipse nec vinū biberet nec etiā panē comede ret: si male iacerent ⁊ ipse peius. Sed hec oīa plus deberēt pficere equo ⁊ oīa alia dura ⁊ aspera q̄ eis: q̄ ipsi nō credebant: sed fidei articulos diſcredebāt. Lū aūt sine fide nihil posset deo placere: ni hil q̄ ipsi facerēt deo placere poterat: sed facta rūcini sui deo plus placere poterāt: q̄ etsi nō credebat: trī in nullo diſcredebat: ⁊ ita ⁊ ī factis ⁊ in fide meliozis ꝺditionis erat eis. Jtē in dioc. cathalaneñ. versus mōrē hyſmer fuit q̄daz vetula alberea noīe: manichea re. q̄ ꝓpter errorē suū nō comedebat carnes: nō ouа: nō caseū ⁊ a mult⁹ fm secte sue doctrinā abstinebat non pp deū: trī tante fame erat q̄ oēs incole ex hoc eā sanctissimā iudicabāt: q̄ etiā ad ntegēdū erro rē suū singulis dieb⁹ oñicis cōicabat: nec trī in corp⁹ oñicū fidē aut deuotionē habebat. Jtē fidelis. i. fideliter facta sine fictione vt non sit pnīa hipocritar q̄ exterminat facies suas vt appareāt hoīb⁹ ieiu nantes. Āmē dico vobis receperūt mercedē suā. Jtē fidelis eē dz. i. integra sine diminutione: vt hō fideliter de oīb⁹ peniteat: ꝺ illos q̄ nō de oīb⁹: sed sic de vno penitēt q̄ in alijs pseuerant: sic q̄ plures infirmitates habēs in corpe: de vna q̄rit remediū nō de aliis aut ꝺ aliquē plures inimicitie causas habēs. De vna vult recōciliari non de oīb⁹: sic q̄ de vno penitet nō de oīb⁹: de vno vult recōciliari deo: ſz pro aliis remanet inimicus. Unī Greg. p̄ma pte euāgelij. Pomeſ. xx. Qui sic alia pctā deplorat: vt cū alia cōmittat: adhuc pnīam age re aut ignorat aut diſſimulat. Quid. n. pdest si pctā q̄s luxurie de fleat: adhuc trī auaritie estib⁹ ambelat ⁊. Aliq̄ volūt eē sic illa gens q̄ simul dñm ⁊ idola colebat. iiij. Reg. xvij. Samaritani cū dñm co lerent nihilomin⁹ trī diis imolabāt. Jtē in passione beati Sebastia in legit: q̄ cū roman⁹ maxim⁹ ⁊ ditissim⁹ egrotaret grauissime, pmi sit beato Sebastiano q̄ duerēt ad fidē si doceret eū medicamē, tū quo cū raret: ⁊ ipse dixit q̄ si ofringeret oīa idola ⁊ baptizaret: curaret: q̄ō ⁊ ipse fecit: vno retento. ſ. solis ⁊ lune ⁊ stellar: q̄ō erat aureū ⁊ speciosissimū baptizat ⁊ nō curat. Postq̄ aūt penitens ⁊ cōfessus ē ⁊ destruxit ymulachrū q̄ō retinuerat apparuit ei angel⁹ dñi pfecte curās eū. Sīr nō curat ī aīa penitens: nisi de oīb⁹ pctis peniteat. Unī dr Ezech. xviij. Cōuertimini ⁊ agite pnīaz ab oīb⁹ ini quitatib⁹ vr̄is: ⁊ nō erit vobis iniq̄tas ī ruinā. Jtē dz eē itegra vt intus ī corde peniteat: ⁊ extra opa pnīe faciet. Joel. ij. Cōuertimini ad me ī toto corde vr̄o ī ieiunio ⁊ fletu ⁊c. ne sit vt hystrio q̄ signa solū exteri⁹ repzesentat. Jtē integra vt ea q̄ sibi iniungunt integre cō pleat: vel cōplemētū in firmo ꝓposito habeat. Ne sit vt maledicti iudei q̄ legē dñi gratāter susceperūt: ⁊ cito de via quā pmiserāt re cesserūt vitulū aureū adorātes. Exo. xxxij. Jtē dz eē festina vt nō sit pnīa pigror: q̄ trī procrastināt q̄ penitere nō p̄t: tū q̄ semp pec cādo magis ac magis irretiunt in criminib⁹: intātū q̄ ꝺsuetudinis cathenā ferreā nō p̄t irrūpe: tū etiā q̄ de⁹ iusto iudicio eis tp̄s nec gr̄am penitēdi ꝺcedit. Apoc. ij. Pnīam age: si quo min⁹ veniā tibi cito ⁊c. Qui sic diceret: tarde ⁊ inutiliē penitēt in iferno. Sap. v. In tra se pnīam agētes: ⁊ pre augustia spūs gemētes ⁊c. Nota exēplū de Chrisaurio. Jn vitis pa. dr q̄ cū diceret cuidā sua cogitatio: cras penite. Rīdebat ei: nō cras q̄ crastina dies nō est nr̄a: ſz hodierna p̄sens ad hoc nobis est data cras dei volūtas fiet: puer. xxvj. Dicēpi ger: leo est ī via ⁊c. Vult dyabolus ipedire ⁊ retardare hoīem sicut venator tigridē cū insequit raptos catulos: hz enim speculā vt dr, q̄ ante eā ꝓicit: in q̄b⁹ cū videt similitudinē suā: retardatur p illa cre dens intrā esse fetus suos. Uno speculo fracto videns se deceptā currēdo post venatorē inuenit aliud speculū: ⁊ in eo silr retardat: ⁊ ita p diuersa specula successiue iuēta sic ipedit vt nō possit ꝺsequi q̄ō insequit. Sic diabolus venator aīar satagit impedire volētes p pnīam amissa recupare obijcit eni tot ⁊ tam diuersa obstacula ⁊ ipedimēta varia q̄ hoīem ipediunt: ne p pnīam recupet q̄ō p pctm amiserat. Jō dicit apls. j. corin. ix. Sic currite vt ꝓhēdatis ⁊c. Jō ꝺ pigros ⁊ desistentes dr Hiere. xlvj. Quō vidi eos pauidos terga vtētes q̄b⁹ facit diabol⁹ vt fit puero illud q̄ō gallice dr barbo: vt re trocedāt ad modū pueri. Lū cogitāt q̄ ītrabūt ozdinē. opponit dia bolus eis illius ozdis aspitatē vel difficultatē: cū cogitāt trāffreta re obijcit ei picula vie: cū cogitāt aliā pnīam facere: obijcit eis ea q̄ sunt in eis difficilia monēdo vt ab ea retrocedāt. Jō fit eis sic dcm fuit cuidā furi iudicato ad mortē qui rogauit iudicē vt suspēderet eū in quercu quā peligēt: ⁊ cū cōcessisset ei vuct⁹ in siluā de oī grcu qui ostēdebat ei dicebat: nec hāc eligo vt suspēdar in ea. Jō redu ctus ad iudiciū iudicis iudicat q̄ puniret oī genere tormētor. Sic erit de hoīe qui in p̄senti nō vult facē aliquā pnīaz: in futuro omni genere tormētor puniet. Jō btūs Bern. ꝺ pigros dicit. Debes pro perare o peccator ad angelor societatē debes suspirare ad amissaz bēditatē. debes aspirare ad pmissam felicitatē debes excutē remis sam volūtatē: debes flere ꝺmissam iniq̄tatē. Tertio dz esse humi lis: q̄ dz se reputare maximū peccatorē: q̄ quāto corā deo se plus humilianerit tāto maiorē apud deū gr̄az obtinebit. Exēplus Luc. xviij. De phariseo ⁊ publicano qui se iustificabat. ⁊ de hōis opib⁹ iactabat: dicēs de⁹ gr̄as ago tibi: q̄ nō sum sicut ceteri hoīum ieiu no bis in sabbato ⁊c. Quarto pnīa dz esse volūtaria ⁊ spōtanea nō coacta vel iuita vt est pnīa incarceratoz vel violēter suspēsoz. i. pen. iij. Nemo vestr patiat vt fur aut homicida: vt patiebat latro si nister Luc. xxiij. Et sīmō cyrene⁹: de quo ibidē habet qui nō volū tarie. ſz coact⁹ portauit crucē dñi. Ecōtra cant. vj. Surrexi vt api rem dilecto meo: man⁹ mee distillauerūt mirrhā p̄mā. Prima mir rha est q̄ nō egredit p aliquā violētiā iciliōis alicui⁹. vl p aliā viz hec est pnīa spontanea. Nō est talis pnīa pyrrhathaz qui p violen tiā ⁊ timorē tēpestatis penitēt ⁊ ꝺfitēt seruitute reddita deterio res fūt, q̄z ante talis fuit penitentia antiochi. ij. math. ix. Ubi vba pnīe vident ptēdere ſz in fine dr, hic orabat scelestus ad dñm a quo nō eēt mīam ꝺsecuturus. Quinto pnīa dz esse amara in corde ⁊ dura seu aspa in corpe. Amara q̄dē ⁊ gemens dz esse. vt doleat hō pctō ꝺmisso: ⁊ de bono amisso: ⁊ deo offēso. ysa. lix. Rugiem⁹ q̄si vrsi. ⁊ q̄si colūbe meditātes gemem⁹. Tal erat pnīa. Ezc. regis ysa. xxxiiij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee Et dauid dicētis. Laborauī in gemitu meo: iō aflict⁹ sum ⁊ humi liat⁹ sum nimis rugiebā ⁊c. Nō dz esse pnīa frenetico qui ridet q̄i debēt flere de vinculis ⁊ ifirmitatib⁹ suis. Eccs. ij. Risum reputaui errorē ⁊c. De exēplis hui⁹ amaritudis nota ifra de ptritiōe. Dura vo ⁊ aspera dz esse corpi: ſz sit it⁹ suauis mēti amāti. Math. xj. Ju gum meū suaue est. q̄ vt ait Augu. de vbis dñi. oīa seua ⁊ īmania facilia ⁊ ppe nulla facit amor. Pnīa est vt nidus auis qui ē hyspi dus ⁊ spinosus exteri⁹ in carnis penalitate. ītra mollis ⁊ suauis in mētis suauitate. Ecōtra mali sunt albe spine files: q̄ hūt ex carnis suauitatē ⁊ mūdi florē: intra spinas ꝺsciētie remordētis. Baruch. iij. Sunt albe spine files ⁊c. Ecōtra aīa sancta vt dr Cant. ij. est sic liliū iter spinas. Dis est ꝺria pnīa voluptuosoz. Sunt eni aliq̄ files muri qui elegit nidificare vt dr in lardo: ſz scindētis cultellū ⁊ den tes cattor nō cuasit. Sic sunt aliq̄ qui loca eligūt ad pniam agēdū vbi delicias nō amittāt: ſz poti⁹ inueniāt. ſz isti nō euadēt gladiū sen tētie diuine: nec dētes ifernaliū cattor. Jtē sunt files morbo regio qui vt dicit Hiero: seq̄tur cibos regios: qui aūt sunt de genere chr̄i vt Joh. bap. assueti duris ⁊ aspis effugiēt vēturā irā. De his oīb⁹ p̄dictis dr Job. xlij. Ipse me reph̄dō: ipse inq̄z nō ali⁹. ecce q̄ evo lūtaria ⁊ ago pniam: ecce q̄ est festina: q̄ō signat ago q̄i est p̄sētis tpis in familia: ecce q̄ est humilis: ⁊ cinere: ecce q̄ est amara corde ⁊ dura corpi. Sexto dz fieri rōne diuine offense. nō ꝓpter dānum tpale: sicut Esau qui ꝓpter amissionē iuris plāgebat: de quo dicit. Heb. xij. Esau ꝓpter vnā escā vēdidit p̄mogenita sua. Scitote eni q̄i postea cupiēs hereditare benedictionē reprobat⁹ est: nō eni in uenit locū pnīe q̄uāq̄z cū lachrymis inq̄sisset eaz: nō ꝓpter afflictio nē corā vt ārioch⁹: nō pp timorē gehēne vel pp tiorē ofuniōis ⁊ ig minie: sicut latro qui ꝓpter timorē suspēdij vel oph̄sionis dimit tit furari: talis eni fm vitatē est homicida vel fur ⁊ dānabilis apō deū. Eccī. v. Sup furē est ofusio ⁊ pnīa. Peccator eni p̄cipalr pe nitere debet de hoc q̄ offendit deū. Secūdario dolere potest ⁊ de bet q̄ meruit infernū suppliciū: ⁊ de omnibus damnis alijs que in currit. Septimo debet homo penitere in spe venie vt non sit sic

penitẽtia inde: de quo dicit Math. xxvj. Videns iudas q̃ damnatus esset penitẽtia ductus retulit triginta argenteos: ꝛ abiens laqueo se suspẽdit. ¶ Octauo pnia dz esse de peccatis secretis secreta ad occultãdũ pro manifestis vo manifesta ad scãdalũ vel infamiaz extinguẽdũ. Secreta q̃dẽ sicut fuit pnia beate Cecilie q̃ sub vestibus aureis ciliciũ habebat. Ut beati Nicolai q̃ dando aurꝫ q̃rebat tenebras: vt beati Thome cantuari. q̃ sub p̃ciosis vestib⁹ ciliciat⁹ totus erat ꝛ q̃ i secreto cõclaui pedes pauper lauabat. Itẽ vt Judith. viij. Que inclusa in cubiculo secreto domus sue ciliciũ ad lumbos suos habebat ꝛ ieiunabat ꝛc. Itẽ Hester. xv. Que sub coloze roseo ꝛ habitu regio celabat tristẽ animũ nimio timoze ꝛ doloꝛ ⁊ctũ. De hac pnia in vitis pa. ponunt duo exẽpla. ¶ Primũ est: qz sancti pres inuenerũt in heremo mulierẽ post mortẽ ei⁹ q̃ in habitu viri ꝛ monachi artissimã vitã ꝛ secretã longo tpe egerat. Itẽ cũ duo fratres rogarẽt oñm in heremo vt oñderet eis ad quã mensurã puenerãt. Rñsum est eis q̃ nõdũ puenerant ad mẽsuram Eucharij pastoris ouiũ ꝛ vxoris ei⁹ require supza. ¶ Pzo manifestis aũt ꝛ enormib⁹ dz esse manifesta ad scãdalũ: vel infamiã extinguẽdũ. Illi nãq; qui nõ erubuerũt ꝛ vulnus incurrere: ꝛ alios exẽplo suo scãdalizare: nõ debẽt erubescere vulneris medicinã. Vulnus corruptũ ꝛ corrumpens est pctũ euidẽs: medicina vulneris manifesta pnia. Hãc fecit rex niniue cũ suis Jon. iij. Talis fuit pnia achab. iij. Regũ. xxj. Qui post v̄ba helie indut⁹ ẽ sacco: ieiunauit ꝛ ambulauit demisso capite. Talis fuit pnia theodosij ĩpatozis in triptita histozia lib. ix. Qui ꝓpter quoddã delictũ thessalonicẽsiũ fecit occidi nocẽtes cũ multis innocẽtib⁹: q̃ cũ veniss̃et apud mediolanũ a beato ambzosio ab ecclesia ejectus est: ꝛ publicã humiliter egit pniam. ¶ Nono pnia dz esse pseueras: ꝛ firma: vt p̃ pzo nulla aduersitate vel ꝓsperitate dimittat. Hebr. xij. In disciplina pseuerate filij. Math. x. Qui pseuerauerit vsq; in finẽ saluus erit. Talis fuit pnia beati martini q̃ nec in infirmitate grauissima nec in morte voluit ciliciũ deponere: nec de cõsueta pnia aliq̃d relaxare. Hoc exẽplũ oñdit nobis dñs: q̃ nec pp doloꝛes corpis nec pp delicias aũtiũ: nec pp ꝓmissionẽ dicentiũ. Si rex israel ẽ descẽdat nũc de cruce ꝛ credim⁹ ei: nec pp lachrymas amicoꝝ voluit de cruce descẽdere: vt exẽplo suo edocti inchoata pniam nullaten⁹ deseram⁹. Bernꝰ. Nos q̃cũq; seq̃mur caput nostrũ: nõ cessem⁹ agere pniam: nõ cessem⁹ tollere crucẽ nostrã pseuerantes in ea: sicut christus pseuerauit donec dicat spũs: vt req̃scamus a laboꝛib⁹ nr̃is. Nemine audiam⁹ fratres: nõ carnẽ ꝛ sanguinẽ: nõ spũm quẽlibet descẽsum de cruce suadẽtẽ: pfistam⁹ ĩ cruce: moziamur ĩ cruce deponamur alioꝝ manib⁹ nõ nr̃a lenitate: caput nostrũ deposuerũt viri iusti: nos vo dignatiõe angeli scti deponãt.

¶ De cõtritione. DIS. VI.

POst quã dictũ est de pnia ĩ generali: ꝺsequẽter ꝺsiderãdũ ẽ de ptib⁹ ei⁹: circa q̃ ꝺsiderãda sunt duo. Primũ vtrũ ꝺtritio cordis: ꝺfessio oris: satisfactio opis sint ptes pnie. Scõo de singulis earũ. ¶ Circa primũ sciẽdũ: q̃ pnia q̃druplicit̃ põt accipi: vel pro pnia q̃ est vtus: vel pro actu talis vtutis: vl̃ pro passione q̃nq; ꝺcomitãte actu vel p̃cedẽte vel sequẽte tãq; effect⁹ cãm: vel pro pnia q̃ ẽ sacr̃z. Pzio mõ tria p̃dicta nõ sunt ptes ei⁹: qz sic ẽ forma simpler. Scõo mõ sunt ptes pnie q̃si subiective: qz de q̃libet eaꝝ põt dici: q̃ ẽ act⁹ pnie: nõ tñ ad plenũ ptes sunt subiective: qz eẽ actũ pnie nõ ꝺuenit equalit̃ cuilibet illaꝝ: qz p̃incipalit̃ ꝺuenit ꝺpunctionẽ cordis: ꝺfessioni aũt ꝛ satisfactioni exteriori ꝺuenit inc̃tũ, p̃cedũt ex cõp̃ctiõe interiori. Tertio mõ nõ sunt partes pnie: sz q̃rto mõ sunt ptes pnie integrales. Sacramẽtũ enĩ pnie sine trib⁹ p̃dictis nõ integrat. Luz enĩz ĩ sacramẽto pnie fiat emẽda volũtaria p viã iudicij voluntarie suscepti requirit ibi q̃dã citatio ad volũtarie subeũdũ illud iudiciũ ꝛ hec est cordis cõpunctio: ꝛ cozã iudice vitatis ꝺfessio: ꝛ fm arbitriũ iudicis satisfactio: vel in revel saltẽ in ꝓpositio: si ĩ ope exteriori ꝑleri nõ p̃t. Nec oz q̃ oẽs ptes pnie sacramẽti ministrẽt ab alio: qz nõ est necesse q̃libet sacrm fm totũ q̃ est ab alio ministrari: sz fm aliq̃d ei⁹. Al sacerdote aũt ministrat absolutio. Jn sacramẽtis aũt in q̃b⁹ act⁹ hois nõ est mã sacramẽti sic̃ est in baptismo ꝛ ꝺfirmatione: oẽs ptes sacramẽti ministrant a ministris ecclesie. ¶ Dei de cõsiderandũ est de singulis ptibus penitẽtie in speciali: ꝛ Primo de cõtritione. Secũdo de confessione. Tertio de satisfactione. Circa primũ scilicet de cõtritione cõsiderãda sunt octo. Primo q̃d sit contritio. Secundo vtrũ attritio possit fieri contritio. Tertio de quibus debet esse. Quarto quãtus debet esse doloꝛ contritionis. Quinto quãtũ dz durare. Sexto de his que mouere debent ad cõtritionẽ. Septimo qualis debet esse contritio. Octauo de vtilitate ꝛ effectu ꝺtritõis. ¶ Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ diffinit̃ ꝺtritio sic. Cõtritio ẽ doloꝛ volũtarie assumpt⁹ p pctis cũ ꝓposito ꝺfitẽdi ꝛ satisfaciendi. Ad cui⁹ euidẽtiã nota q̃ sic in mãlib⁹ ouꝫ dr̃ q̃ nõ cedit ratui. ꝛ fm pl̃m. iiij. methеoꝛ. Frangi dr̃ q̃ diuidit̃ in ptes magnas: ꝛ cõmiui q̃ redigit̃ ĩ quas ptes. ita p q̃dã filitudinẽ ĩ spũalibus. dr̃ coꝛ hois ouꝫ q̃ diuine inspiratõis se tãgẽti nõ cedit: sz obuiat pfistẽdo in affectu peccati. Frãgi vo dicit̃ q̃ñ a peccato recedere incipit. q̃uis nõdum plene ad deũ ꝺuersum sit: ꝺteri vo dr̃ q̃ñ in eo totalr̃ destruit̃ affect⁹ pcti q̃ est resilire plene a pctõ. hec aũt resilitio q̃dã doloꝛ est. nõ passio appetit⁹ sensibilis: sz fm q̃ doloꝛ accipit̃ pro displicẽtia volũtatis. Et qz hec displicẽtia fm q̃ est genus ꝺtritõis est meritoria: ꝛ nullũ bonũ ẽ meritoriũ nisi sit volũtariũ: iõ addit̃ hic. q̃ est volũtarie assumpt⁹ tanc̃ dr̃ia determinãs displicẽtiã ad gen⁹ moꝛis: ꝛ qz volũtaria displicẽtia esset mala si esset de bono. iõ dr̃ de pctis: ꝛ p̃ illa displicẽtia determinat̃ ad bonum moꝛis. Et qz p̃dicta diffinitio dat̃ de ꝺtritõe nõ vt est actus vtutis tñ. sz vt est pars sacr̃i. Jõ subiũgit̃ cũ ꝓposito ꝺfitẽdi ꝛ satisfaciẽdi. Alia diffinitionẽ ponit ysiõ. scõo libro de sũmo bono dicens q̃ cõpunctio cordis est humilitas mẽtis cũ lachrymis ꝓueniens ex recordatõe pcti ꝛ timoꝛe iudicij. Nec aũt diffinitio differt a p̃ma dat̃ de ꝺtritõe q̃tum ad esse. Nec aũt est ꝺtritõis diffinitio q̃tũ ad bene esse in qua describit̃ p cõpationẽ ad ẽminũ a quo: cũ dr̃ cõpunctio. s. ꝺtra delectationẽ que fuit in ꝺuersione. ꝛ p compationẽ ad terminũ ad quẽ: cũ dr̃: humilitas mẽtis ꝺ inobedientiã q̃ fuit in auersiõe. ꝛ quo ad effectũ dr̃: cũ lachrymis: ꝛ quo ad duplex motiuũ: quoꝝ vnũ est offense ꝺsideratio q̃ itelligit̃ in peccati recordatiõe: alter est timoꝛ pene qui itelligit̃ in timoꝛe iudicij. ¶ Circa scõm. s. vtr̃ attritio possit fieri ꝺtritio: dicẽdũ q̃ ꝺtritio dupl̃r põt accipi. Uno mõ ꝓ actu pnie elicito a vtute pnie formata charitate Alio mõ pro actu formato penitẽdi elicito nõ mediãte aliquo habitu pnie: vel a pnia informi. que postea charitate format̃ illo actu adhuc durãte. Primo mõ loquẽdo de ꝺtritõe attritio nõ põt fieri ꝺtritio: qz idẽ act⁹ in numero elici nõ põt a pnia informi: ꝛ post h̃ elici a pnia formata: qz voluntas mouẽs vt formata vicẽ tenet duorum motoꝝ: a q̃b⁹ nõ põt esse idẽ mot⁹ in numero. Preterea actus elicit⁹ a pnia formata est eadẽ ordine nature posterior. Act⁹ autem elicitus a pnia informi est ordine tpis vel nature ꝓiuſq; pnia illa fit formata. Secũdo mõ loquẽdo de ꝺtritõe attritio fieri põt cõtritio. qz q̃uis mot⁹ volũtatis fit simplex ꝛ in ĩstãti q̃tuꝫ ad suũ esse. põt tñ tamdiu manere vnũ idem in numero quouſq; pnia a q̃ elicitus est charitate formet̃. per cui⁹ formationẽ act⁹ ille efficit̃ ꝺtritio q̃uis elicitus fuerit a pnia existẽte informi. ¶ Circa tertiũ. s. de q̃bus dz esse ꝺtritio ꝺsiderãda sunt tria. Primo vtr̃ de oibus peccatis debeat esse. Scõo vtr̃ de oibus simul. ¶ Tertio vtr̃ requirat̃ de singul⁹ ꝺtritio spãlis. ¶ Ad primũ dicẽdũ q̃ in omni pctõ mortali est actualis auersio a deo. ꝛ ꝺuersio ad pctũ. Jõ cũ ꝺria curẽtur cõtrarijs oportet q̃ in omni remissiõe peccati mortalis: fit actualis auersio a pctõ ꝛ ꝺuersio ad deũ. hec aũt auersio appellat̃ ꝺtritio duritia enĩ volũtatis manẽtis in pctõ nõ tollit̃ nisi p volũtatis oĩmodã fractionẽ que appellat̃ ꝺtritio. Sed quõ põt hẽri doloꝛ contritionis de oblitis. Dic q̃ q̃ñ hõ totalr̃ ẽ oblit⁹: sufficit ꝺtritio generalis. q̃ñ vo recordat̃ in pte: dz conari ad recordandũ ꝛ doledũ in spãli. Quid si nõ sufficit ꝺtritio generalis. Silr̃ dic de his que p ignorãtiã fiũt. Duplex est ignorãtia: q̃dã que tollit oĩno volũtariũ sicut in furioso ꝛ dormiẽte. talis excusat a toto: iõ de talib⁹ nõ req̃ritur ꝺtritio spãlis. Alia est ignorãtia que nõ oĩo tollit volũtariũ. ꝛ talis nõ excusat a toto q̃uis excuset a tãto. Eodẽ mõ dic̃ de his que p coactionẽ fiunt̃ cũ displicẽtia volũtatis. Est enĩ coactio q̃dã violẽta oĩo. ita q̃ nullo mõ est ibi aliq̃s volũtatis assensus. sic̃ si ds violẽter cõpellat̃ idolis ĩmolare. Alia est coactio inducẽs. ꝛ talia lz sint ĩuolũtaria simpl̃r sunt tñ volũtaria fz q̃d volũtate compatiua nõ absoluta. ¶ Ad scõm. s. vtr̃ req̃rat̃ ꝺtritio de oĩb⁹ fil̃: dicẽdũ q̃ duplex ẽ ꝺtritio: q̃dã spãlis: q̃dã generalis de oĩb⁹. Prima est dispositio remota ad gr̃am: qz q̃diu hõ de vno pctõ cõteritꝫ sine alijs nõdũ meret̃ iustificationẽ. Scõa vo est dispositio imediate ad iustificationẽ ꝛ hec req̃rit̃ fil̃ de oĩb⁹ in eodẽ instãti. Alia non. ¶ Ad tertiũ. s. vtr̃ de singulis peccatis req̃rat̃ ꝺtritio spãlis: dicẽdũ q̃ de us non req̃rit ab hoie impossibile: sz solũ q̃ hominꝰ est possibile. Unde si põt hẽri ꝺtritio spãlis siue ante siue post: tũc req̃rit̃. si aũt non põt hẽri tũc sufficit generalis ꝛnã in momẽto põt hõ ꝺteri: sed in momẽto nõ põt ꝺteri de singulis figillatim sed postea si dz tẽp⁹ dz ꝺteri de eis. ¶ Circa q̃rtũ. s. quãtus dz esse doloꝛ ꝺtritionis tria videnda sunt. Primo vtrũ requirat̃ doloꝛ sensibilis. Scõo vtr̃ dz esse maximus. Tertio vtrum debet esse maioꝛ de maiori peccato.

¶ Ad primũ dicendũ q̃ sicut dicit Crisoꝰ. vñquodq; p q̃s causas

nascit: p easdē dissoluit. Ergo cū pctīs sufficiēter p solū actū volūtatis possit nasci: sufficiēter p solū actū voluntatis a pte nīa cū dei gratia pōt dissolui. Cū ergo hīe dolorē voluntariū. i. peccati displicentiā semp sit in hoīs potestate: hīe vo dolorē sensibilē nō semp: ideo deus nō requirit dolorē sensibilē de ctritionis necessitate sed de ei⁹ pfectione. ¶ Ad scōm dicēdū q̄ in ctritione duplex ē dolor unus in volūtate q̄ nō est aliud q̄ peccati displicētia: z in hoc consistit essentia ctritionis. Alius in sensualitate q̄ causat ex p̄mo dolore: vel fm necessitatē nature ex motu superiox viriuz quē sequunt inferiores: vel fm electionē put volūtas excitat dolorē illū. Prim⁹ ergo dolor dz esse maxim⁹ in genere. s. cōpatione alioz dolox: quia quāto aliq̄d magis dz placere: tāto eius oppositū magis dz displicere: nō tū oportet q̄ sit maxim⁹ in specie huius doloris sīc q̄libet amor charitatis est maxim⁹ in genere: sed nō in sua specie. Secundus vo dolor nō oportet q̄ sit maxim⁹. Cum q̄ vires iferiores magis mouent ex apprehēsione obiectox ꝓpriox: q̄ꝫ ex redūdātia superiox viriū: tū etiā: q̄ nō requirit ad cōtritionē de necessitate sed de pfectione. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ duplex est dolor ctritionis q̄dā generalis q̄ est ūmediata dispositio ad iustificationē: q̄ est de oībus peccatis inquātū sunt offensa dei: hoc dolore volet q̄s magis de maiori peccato habitualiter: nō actualiter. Alius est dolor spālis: z hic est duplex: q̄dā spūalis: hic dz esse maior de maiori peccato eo q̄ habet maiorē rationē dolendi: alter sensibilis: hic etiā cōueniēs est vt sit maior: q̄ maiori offense maior pena etiā sensibilis debet: sed tū non est necesse q̄ sit maior: q̄ sine ea pōt esse vera ctritio. ¶ Circa quintū. s. quātū dz durare dolor ctritionis dsiderāda sūt duo. Primo vtrū post remissionē peccati debeat in hoīe esse cōtritio. Secūdo vtrū post hanc vitā sit cōtritio in his q̄ sunt in purgatorio. ¶ Ad primū dicēdum q̄ sicut dicit Hugo de sancto victore deus quādo absoluit hoīem a vinculo peccati: ligat eū vinculo perpetue detestationis eius: sed detestatio ppetua duplex est: q̄dā habitu. Ad hāc tenet semp hō: etiā post peccati pfectā remissionē. Quedā in actu: ad hanc nō. ¶ Ad secūdū dicēdum q̄ in cōtritione tria sunt. s. actus doloris: forma gratie actū elicentis: z effect⁹ meriti satisfactiōis. In beatis nō est dolor: in dānatis non est gratia in his qui sunt in purgatorio nō est meritū. Ideo in his tribus generibus ꝓprie nō est cōtritio: sed in solis viuentibus.

¶ De motiuis ad cōtritionē. DIS. VII.

Qrca sertū. s. de his q̄ mouere debēt ad cōtritionē: sciēdū q̄ de⁹ homini dolorē cōtritiōis immittēs facit eū in sui status dsideratione: in pctōrum suox inqsitione: in totius vite sue discussione: diligētissime circūspectū. Unū facit eū simile sanctis aīalib⁹: de q̄b⁹ dicitur Ezech⁹. i. q̄ corpus eox plenū erat oculis in circuitu: z p totum. Et Apoc. iiij. Dicit q̄ plena erāt oculis intus z in circuitu p totū. Itez facit eū simile paulo quē in sue uersionis exordio circumfulsit lux de celo Act. ix. Itē dz penitens esse similis agno habenti septē oculos Apoc. v. Itē lapidi: de quo zach⁹. iii. dr q̄ erāt septē oculi i lapide vno: q̄ de⁹ p gratiā suā penitētē illuminans dat ei septē dsiderationes: vt. s. supra se. intra se. infra se. ante se. post se. ad dexteram suā respiciat z sinistrā. Nā ad ista septē se cōuertens: vndiq; videt z inuenit mām dolēdi: z de peccatis suis ꝓteritis penitēdi. ¶ Primo q̄dē si supra respiciat videt se eterna hereditate priuatū: a sctōrū omniū dsortio exclusum: a dei glorioſa visione: z icōprehensibili suauitate fruitionis abiectū: a gemina corpis z aīe glorificatione frustratū: z multa talia: q̄ si diligēter z pfunde respiciat: meditet: z ruminet inuenit occasionē z mām amarissime penitēdi. ¶ Scōo si intra semetipsum inspiciat: videt se donis diuine gratie spoliatū: virtutib⁹ nudatū: peccatox spurcitijs fedatū: z fetidū horrēdis maculis deturpatū: z abominabilē eē factū. Cōmunicatione spūssancti z oīb⁹ ecclesie sancte suffragijs priuatū: in bonis nālib⁹ vulnerātū. Uidet i se rōnalē p ignorātiā obfuscatā: cōcupiscibilē sīc equū sine freno vndiq; ad illicita relaxatā: irascibilē p malicia deprauatam. Uidet i tēplo cordis sui abominabilia z horrēda idola. s. imagines abominabiliū peccatox. Uidet se bonis oīb⁹ destitutū: z i vitiox pfunda voragine iacētē: z exire siue resurgere penit⁹ impotētem nisi de⁹ misericors manū ei porrigat adiutricē: z summ⁹ medic⁹ aīarū a suis languorib⁹ z desperatis vulneribus ipsum sanet. Ad hō multum valent illa q̄ superius dicta sunt de pctō in generali vbi oīum est quāta mala faciat in aīa: q̄ diligēter inspecta mouē debēt ad omne pctm detestādū. Tertio si peccatox ira se respiciat videt sibi patū eternū iferni suppliciū nisi digne peniteat. Regre de hō multa supra de iferno. Et si pēitet videt nihilomin⁹ sibi patā purgatorij penā nisi pniaz ꝺdignā hō ꝓpleat: ō hō regre supra ō purgatorio: videt ēt sub se corp⁹ suū q̄ nimis diligēdo: fouēdo: ipinguādo miserā ei aiam subiugauit: z ei⁹ occasiōe ad penas ppetuas obligauit. ¶ Quarto si retro se respiciat. videt vite sue ꝓterite prauitatē. tpis amissi pcio sitatē z irrecuperabilitatē mox acq̄sitox assuetā puersitatē. z multa talia. ¶ Quinto si añ se respiciat videt mortis exitū: ppinquātē: z multa talia. De hoc regre supra de morte. Dz etiā añ oculos suos ponē dīm ihm chm ꝓ pctis suis morte dānatū: īmēsis iniuriis ꝺtumelijs z supplicijs afflictū ꝺsputū colaphis cesum: irrisum crucifixū z mortuū. Dz inspicere diuinū z horrendū iudicium zc. De hoc regre supra de iudicio timēdo. ¶ Sexto si respiciat ad sinistrā: videt hostes iquisibiles īsidiātes incessantes tētare: deijcere mactare. iugulare z ad infernū trahere cupientes: a sinistris etiā sunt hoīes puersi iusticie oppssores. Alios suis prauis exēplis z moribus corrūpentes. Sūt etiā in hoc mūdo oppssiones īnocētiū: gemit⁹ z afflictōes paupex: psperitas malignātiū: sunt etiā ibi īfirmitates corpales z spūales zc. De hoc regre supra de mūdi periculis. Septio si respiciat ad dexterā videt bona tam corpalia q̄ spūalia q̄bus abusus est. z eox largitorē de suis beneficijs ipugnauit dei misericordiā ꝺtēpsit sanctos omnes ꝺtra se, puocauit.

Ualent etiā ad ctritionē ꝓ pctis acq̄rēdā duodecī que se quunt. Primo est cogitare frequēter que z quāta sunt q̄ p pctm amisit. s. regnū eternū: deū: seipm ecclesie pticipiuz scox ꝺsortiū: q̄ō ante fecit bonū meritoriū: tps suū: op⁹ z laborē suum zc. multa. Scōo mouet ad hāc cogitare que z q̄lia q̄ enormia z turpia z vilia z magna sunt que cōmisit. Tertio cogitare q̄ omisit que facē debuit: vel q̄ ea q̄ fecit nō fecit vt debuit. Quarto cogitare in quot z quāta mala p pctm deuenit z quot dāna z incōmoda peccādo incurrit. Qō ꝓ supra de effectib⁹ pcti q̄ pctm hoī sup oia nocet. Quinto mouet ad hāc cogitare quos offēdit: videlz deū z angelos: z oēs scōs quos peccādo magis videt lesisse q̄ regē, frācie si ei regnū suū abstulisset: cū de eius glia plus gauderēt in celo q̄ aliq̄s rex posset gaudere de aliquo regno terreno. Sexto cogitare que mala pp peccata sua ꝓmeruit. s. exheredationē. spoliationez fustigationē eternā damnationē dei iudiciū eternū suppliciū. Septimo cogitare quātū z q̄lr. z ꝓ quo ꝓmio: z in quo seruitio. z q̄ bus. s. vitijs z ōmōib⁹ seruiuit. Octauo q̄ z quāta z q̄lia ꝓ pctis suis chr̄s sustinuit. Nono mouet ad hūc spes recupandi p pniaz qō pdidit pculpā. s. gr̄am z veniā z gloriā. Decimo mouet ad hō fletus mūdanox pax vtilis: vl oīno ūtilis: īmo aliqñ noxi⁹: quē peccatox ꝺcipit nā videt mūdanos tū flētes ꝓ rex ūtiliū amissiōe: z ꝓ quorum incōmodox icursiōe. Undecio mouē dz ad hō lesio z corruptio in se diuine imagis. Duodecimo dsideratio diuine brīficētie z sue ītatitudis. ¶ Circa septimū. s. q̄lis debeat esse ctritio: sciendū q̄ hō vē ctrit⁹ dolore dz lugere ad modū ista: q̄ttuordeci pfonarum. Primo ad modū exhēdati vt filij isr̄l: sup flumīa babylōis sue patrie: q̄ exhēditati erāt recordātes: vt esau puat⁹ pma bndictōe genī. xxvij. vt dauid expulsus a regno: fugat⁹ ab absalō. ij. reg. xv. Scōo dz dolere ad modū spoliati. Michee. j. Plāgā z vlulabo: vadā spoliatus z nudus. A q̄b⁹ spoliamur bonis: ps. ō. de effectib⁹ pcti. quū pctm spoliat. Tertio dz dolere ad modū viduati a sponso chr̄o. ij. reg. xxiij. Lugere te simla z iduere veste lugubri: z esto q̄si mulier luges virū suū zc. Joel. j. plāge q̄si vgo amicta sacco sup virū puber tatis tue. Quarto ad modū orbati a pr̄e z ple z pctō dz dolere: q̄ amisit patrē, dīm: z matrē ecclīaz. vt nō sit eox filij⁹. Merito Luc. xv. Jam nō sum dign⁹ vocari filius tuus. Deut. xxj. Puella gētilis in matrimoniū assumēda debebat vno mēse patrē z matrē flē quos amiserat in captiuitate añq̄ despōsaret. Itē orbat⁹ ple bonox operum: q̄ tanq̄ filij ei moriunt q̄n peccat. Sic noemi lugebat filios suos Ruth. j. dicēs. Nolite vocare me Noemi. i. pulchram: sz vocate me mara. i. amarā. q̄ amaritudie repleuit me oīpotēs: egressa sum plena: z vacuā me reduxit. Math. iij. Rachel ploras filios suos noluit ꝺsolari q̄ nō sunt. Thren. vj. Luge vnige: fac. ē. zc. Quito dz flē z dolere ad modū vulnerati. De hō supra quō pctm vulnerat. Nec aūt vulnera sanat amara potio ctritōis. Dicit ysi. q̄ ceruus īfirmus sagittis multis recurrit ad pabulū herbe que dr dytamus. cui⁹ vt⁹ repellit sagittas: z curat vulnera ei⁹. Sic ctritio tētatōes diaboli amaritudie sua repellit: z curat vlnera pcti. Sexto dz flere paccatox ad modū captiuitati. vt thobias. Thob. iij. Cūc thobias īgemuit. z cū lachrymis dixit: q̄ nō obediuim⁹ pceptis tuis oñe traditi sum⁹ in deiectionē z direptionē z captiuitatē zc. Septio ad modū ꝺfusi z vituperati vt sara. Thob. iij. Que trib⁹ dieb⁹ z noctib⁹ orabat cū lachrymis vt de⁹ eā a vitupio liberaret. Octauo ad modū obsidiōe vallati. Nau. iij. Haurit tibi aquā ppter obsidionē. Octauo ca. Judith ꝺsuluit pplo obsesso dicens. Indulgentiam domini fusis la-

chrymis postulem⁹ ꝛc. Sic ceruus obsessus a canibus cū nō videt quo effugiat: vt dicit: lachrymat. Nono ad modū incarcerati. Sic dolebat monasses. ij. Paral. xxiij. Postq̄ coangustat⁹ ē monasses ceauit dñm: ⁊ egit pniam valde ꝛc. Decimo ad modū obligati debet dolere vt mulier clamās ad bely seū: venit creditor ꝛc. iiij. Re gū. iii. Vel. j. reg. xxij. Cōuenerūt ad dauid oppressi ere aliēo ⁊ amaro aīo ꝛc. Undecimo dz dolere ad modū grauissimo iugo ⁊ onere oppressi. Baruch. ij. Anima q̄ tristis est sup magnitudine mali ⁊ incedit curua. De hoc supra de pondere peccati. Duodecimo ad modū pturiētis. Nō est mir si doleat q̄ simul habet parere tot fet⁹ dyabolicos quot peccata cōmisit. Mich. iiij. Dolere satage filia syon quasi pturiēs ꝛc. Itē iobānis. xvj. Mulier cū parit tristiciā habet. Tredecimo ad modū iudicati mortē expectātis. Dirit quidā q⁹ fures iudicati docent homines penitere ⁊ orare qui cū lachrymis pro mittunt emēdā. Dan. xiij. Flens susanna suspexit ad celū. Et post. Exclamauit magna voce ꝛc. Quartodecimo ad modū periclitātis. Jon. j. Timuerūt naute ⁊ clamauerūt ad dñm: eodē. ij. Cū āgustia ret aīa mea i me dñi recordat⁹ sum. Dec dirit ionas in ventre ceti.

De effectu cōtritionis. DIS. VIII.

Orca octauum. s. de effectu ⁊ vtilitate ctritionis: sciēdū q⁹ diligēda est ⁊ optāda penitētialis cōtritio ꝓpter effectū renouationis: expiationis: placationis: sanationis: cōsolationis: expugnationis: illustrationis: ⁊ retributionis. ¶ Primo q̄dē ꝓpter effectū renouationis: q⁹ cōtritio renouat ⁊ viuificat aīam q̄ mortua fuerat p pctm: sic exp̄esse dr Luc. xv. de filio ꝓdigo penitēte. Mortu⁹ fuerat. s. p culpam ⁊ reuixit p pniam. Q⁹ aūt aīa mortua reuiuiscat: nō pōt fieri nisi p vtutē omnipotētis dei: q⁹ sicut dicit Augu. Maius est iustificare impiū: q̄ creare celū ⁊ terrā: deus aūt omnipotēs in cor ctritū descendit ad aīaz viuificādū ⁊ renouādū: sicut dr Isai. lvij. Dñs habitat in cōrito ⁊ humili spiritu vt viuificet spiritū humiliū: ⁊ viuificet cor ctritor. Doc bene fuit figuratū in ezechia. Isai. xxxviij. Cui cū dñs mādasset p Isai. q⁹ moreretur: fleuit ⁊ dñs lachrymas ei⁹ vidit: ⁊ curās eū ab infirmitate sua vitā ei⁹ p annos q̄decim pro longauit. Itē ad fletū vidue christus ei⁹ vnigenitū suscitauit. Luc. vij. Itē ad fletū marie ⁊ marthe dñs fratr̄ eaz lazarum suscitauit. Joh. xi. Si igit̄ tāte vtutis sunt lachryme apud deū vt vitā possint alijs impetrare: quāto magis bō vere contritus vitā sibipsi poterit ꝑpetrare. Cur. n. apud deū nō magis valeat fides ꝓpria: si tñ apud eū fuit valens aliena. Dui⁹ renouationis ⁊ viuificationis exēplum habem⁹ euidēs in fenice: de q̄ dic plbs q⁹ est auis sine pari: viuens trecētis vel q̄ngētis annis q̄b⁹ cōpletis cū sentit se deficere: fac sibi nidū de lignis aromaticis valde siccis q̄ i estate ex feruore solis flāte fauonio accendunt: q̄b⁹ accensis sponte nidū ingredit: ⁊ ibidē in ter ligna ardētia incinerat. Ex quo cinere infra triduū nascit q̄daz vmicul⁹ q̄ paulatiz plumas recipiēs involucrē reformat. Jdē dicit Ambro. i hexameron. Que forma ē penitēs vere ctriti q̄ defectus suos ꝺsideās dz sibi nidū ꝓponē de lignis aromaticis. i. de būficijs dei simul collect: iter q̄ non dz omitti lignū viuifice crucis. Exēplo illi⁹ vidue sareptane dicētis. iij. Reg. xvij. En colligo duo ligna vt i grediar: ⁊ faciā mihi ⁊ filio meo panez vt comedam⁹ ⁊ moriamur: q̄b⁹ collectis ex feruore solis iusticie accendit ignis ꝓpctiōis yrēs ꝺsciētiā: ⁊ aīaz totā icinerās. i. humiliās vsq; quo cognoscat se nihil eē nisi cinerē: seq; dignā eē igne ifernali cruciādā ⁊ i nihilū redigēdā vsq; ad cinerē. Istū dz accēdē ver⁹ penitēs ⁊ laborare ad h⁹ q⁹ vehemētius accēdat. Duc ignē accēsuz igrediēs icinerat. i. humiliatur oīno. Ex quo cinere ifra triduū pniale nascit q̄dā vmicul⁹. i. aīa renouata recognoscēs se puulā nudā omni bono spūali: ⁊ vilē ⁊ debilē: vt possit dicere illud ps. Ego aūt sum vmis ⁊ nō hō ꝛc. In bu militatis sue cinerib⁹ nutriri dz iste vermicul⁹ donec crescat i meritis ⁊ opibus bonis: donec sumptis virib⁹ actionis ⁊ pēnis ofonis ⁊ deuotionis fiat auis pfecta volās p otēplationē i deū. ¶ Secunda vtilitas ctritionis ē effect⁹ expiatiōis: purgat. n. aīam ⁊ expiat a peccatis. Cū. n. in ctritione sit ardor q̄dā spūalis: vtute ei⁹ aīa icinerat ⁊ renouat vt dcm ē. Dic ardor aquā generat lachrymaz: quia sicut ignis ex interioꝛib⁹ lignoꝛ viridiū facē aquā erūpe ita q⁹ ligna q̄si lachrymari vident. Ita ardor ignite ctritiōis ex pfūdo cordis aquā facē erūpe vsq; ad oculos. In ctritione ergo simul ē ⁊ ardor ignite cōpunctiōis: ⁊ aq̄ lachrymose diffusionis. Utruq; āt boꝛ tā ignis q̄z aq̄ vtutē obtinet emūdādi. De igne q̄dē dr mal. iij. Ipse. n. s. dñs q̄si ignis ꝺflās ⁊ emūdās argētū: ⁊ purgabit filios leui. De aq̄ vo dr Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mūdā: ⁊ mūdabimini ab oīb⁹ inq̄nam⁹ vr̄is. Ista duo simul sūt i aīa pēitēte: ⁊ motōez magnā faciūt in ea. Q̄d bñ figuratū ē Exo. ix. Ubi iter ceteras plagas egypti dr dedit dñs tonitrua: grādinē: ⁊ discurrētia fulgura sup ēram ⁊ grādo ⁊ ignis mixta parit̄ ferebāt. Dec tria signāt ominationes mortis: iudicij ⁊ inferni: ex q̄bus in aīa penitēte magna terroꝛis cōmotio generat. De h⁹ etiā dr Sap. xvj. Q̄d enī mirabile erat in aq̄ que oīa extīguit plus ignis valebat. Aq̄ enī lachrymaz nō extīguit ignē cōpūctōis: ꝛ magis nutrit ⁊ auget. Nec ille ignis spūalis ꝺsumit aquā lachrymaz: sed puocat ⁊ exire cōpellit. Uere aqua ctriti cordis est aq̄ valde mirabilis: q⁹ extinguit ignē iferni ⁊ pcti: ⁊ succēdit ignē celi ⁊ ardoꝛē charitatis ⁊ spūssancti. Silis est cuidā fonti mirabili qui dr esse in egypto. Un⁹ etiā talis dr esse ꝓpe gratino polim. de quo loquit̄ august. xxj. de ci. dei in quo faces ardētes extinguūt: ⁊ extincte succēdunt. Sic in ctritōe corda succensa igne pcti extinguūt. Ignis aūt spūssci extict⁹ succēdit hac aq̄ ⁊ cor inflammat vt fluat sic cera q̄ fluit a facie ignis. ps. Factū cor meū si. ce. li. in me. vē. m. Et Piere. xxiij. Cōtritū est cor meū in medio mei Dec aq̄ facit hoiem silem calci viue. ⁊ frigide q̄ ꝺsperſa aq̄ accēdit ⁊ resolui⁹ ⁊ a sua duritia lapidea emollit. Silr cor būanū pfusū lachrymis ctritōis. Unde q⁹ iudeis pnūciauit dñs in vltionē, pmittit penitētib⁹ in salutē. Leui. xxvj. Cōterā supbiā duritie vr̄e. Itez fumus calcis aq̄ ꝺsperſe signū est ignis int⁹ icluſi. Silr fum⁹ oculorum signū est ignis spūssci int⁹ icluſi. Berñ. fumāt pctā vndis lachrymaz extincta Itē fum⁹ oculoꝛ est signū magni bosꝑitis vt fum⁹ in camio signū est ignis. Itē lapis cristalli in aq̄ mersus vl irrigat⁹: ⁊ sol⁹ radio appositꝰ flāmā sol⁹ attrahit vtute aq̄ sine qua h⁹ nō faceret. ita q⁹ rei apte succēsiōi flāmā a sole receptā imutat ⁊ eā succēdit: sic de⁹ aq̄ ctritōis mediāte corda cōgelata ad modū chrystalli igne celesti succēdit. vt ps in magdalena ⁊ paulo ⁊ augustio. Itē mediātib⁹ lachrymis cor ctritū deo offert ⁊ succēdit i holocaustū piguissimū ⁊ deo acceptissimū: ps. Sacrifi. de. f. cō. Istis duob⁹ sit agēdū aīa purgat̄ a sordib⁹ pctoꝛ. Itē sic maioꝛis mūdi due sunt purgatōes: vna. s. p aquā diluuij ꝓterita. alia futura est p ignez: sic mioꝛ mūd⁹. i. bō ad instar pmi iudicij purgat̄ p aquam lachrymaz Ad istar vo futuri iudicij purgat̄ p ignē. Ad similitudinē igit̄ pmi iudicij oꝛ penitēs aq̄s diluuii. i. lachrymaz abūdātiā ꝓcurare. Unde Heñ. vii. Rupti sunt oēs fōtes abyssi magne. ⁊ catharacte celi apte sunt. ⁊ facta ē pluuia sup ērā. Et ita factū ē diluuiū sup ērā: ⁊ multiplicate sūt aq̄. Abyssus magna ē ifern⁹: in quo sūt diuersa gnā toꝛ mētoꝛ. Qñ q̄ pctoꝛ ꝺsiderat q⁹ oīa vl pl'a coꝛ meruit: ex ꝺsideratōe ⁊ horroꝛe cuuslibet vn⁹ fons ozit̄. ⁊ cū ipetu fac erūpe lachrymas Jō dū dr rupti sūt oēs fōtes abyssi magne. Seq̄t. Et catharacte celi apte sūt. Dui⁹ catharacte sūt ꝺsideratōes gaudioꝛ padisi q̄ pctō cognoscit se oīa pdidisse. vñ sibi doloꝛis ⁊ luct⁹ mā generat. Ex cō sideratōe istoꝛ gnāt diluuiū sup terrā cordis. ⁊ multiplicant aq̄ lachrymaz: ⁊ sic delent oīa de sup̄ficie terre i. deleat pctā de corde ⁊ eleuat arca. i. aīa in sublimia: ērā. p desiderū cēnoꝛ ⁊ otemptum oīuz terrenoꝛ. Itē ex ꝺsideratōe futuri iudicij purgat̄ aīa qñ ꝺsiderat ignes purgatorij ⁊ iferni quos meruit. ⁊ ignē charitatis quē extinxit in se: ⁊ incēdiū ꝺsumate dilectōis in celo quo se ꝓuunit. Quibus sil' ocurrētib⁹ in meditatōe tali exardescet ignis. ⁊ fit q̄si ꝺfla gratio ignium ⁊ purgatio aīe ac omnium ꝺbultio pctoꝛ. Unius ignis vtute ꝺbusta ⁊ purgata fuerūt pctā btē magdalene. Luc. vij. dicēte dño: remittunt̄ ei peccata multa qm dilexit mltū. Inter miracula sancti iacobi legit̄: q⁹ cū q̄dā ꝺfiteret pctr̄ enorme suo epo cum crederet eps eū nō esse ve compunctū misit eum ad scm Jacobum cū cedula in qua erāt peccata scripta clausa ⁊ sigillata inimgens ei q⁹ illud faceret q̄b archiepus illi⁹ loci ei iniūgeret. cū aūt illuc venisset nec cū dicto archiepo loq̄ posset: in festo sci iacobi posuit lras clausas sup altare sancti Jacobi flens amare pctm. Cū aūt venisset dict⁹ archiepus ad celebrādū missam: ⁊ iueniret illas lras sup altare ⁊ quereret q̄s eas ibi posuisset: ⁊ dict⁹ homo flens vitatem fateret. inuenit eas aptas: ⁊ q̄si lachrymis intus recenter deletas. Item in vita iobānis elemosynarij legit̄: q⁹ quedā mulier quoddā pctm valde enorme cōmiserat: q̄b pre turpitudine nulli ꝺfiteri audebat. Cum aūt ad eum veniſſet. ⁊ pre verecūdia confiteri illud nō posset. dixit ei q⁹ illud scriberet ⁊ sigillaret: ⁊ ei clausum deportaret ꝓmisitq; ei q⁹ illud nūq̄ reuelaret: q̄d illa fecit. Cū aūt ille occupatus bullatū pctm in bursa sua posuisset. assignās ei diē in qua ad eum veniēs accipet penitētiā iniunctā: interim sanct⁹ mortu⁹ est ⁊ sepult⁹. Mulier aūt ꝓdicta quasi amens facta timēs ne pctm suū fuisset inuentū ⁊ publicatū. venit ad sepulchr sancti. Ad quod cū fleret per triduū. tertia die visum fuit ei q⁹ sanctus iobānes ⁊ duo epi qui iuxta eum iacebāt exirēt de sepulchris suis: induti pontificalibus: qui tradebat ei lras quas ei tradiderat integras ⁊ bullatas: dicens q⁹ peccatū suū erat ei dimissum ⁊ deletū: ⁊ q⁹ non pote

rant sustinere tãtã lachrymaꝝ irrigatiõez quin ad eas surgerẽt qui bus p triduũ irrigauerat stolas suas. Quib⁹ victis itrauerũt sepul chra ea vidẽte. ipa ãt lras clausas aperiẽs iuenit eas iutus deletas. ¶ Huic aũt simile ẽ qõ legit de beato Basilio ꝛ q̃dã vidua. Que dã vidua nobilis ꝛ diues viro suo mortuo dedit se omni castrimar gie ꝛ libidini. q̃ cognoscẽs ꝛ cõmemorãs culpã incepit grauit flere cõmissaz iniq̃tatẽ ꝛ ꝟsuptã male iuuẽtutẽ. ꝛ scripsit oĩa peccata sua ꝛ in fine vnũ ceteris enormi⁹ ꝛ figillauit ꝛ detulit basilio vbi ꝓstra tus orabat. ꝛ ipa ibi ꝓstrauit se flẽs amare. ꝛ petẽs a sancto vt ora ret ꝓ peccato suo delẽdo ꝛ sibi remittẽdo. Cũ ãt sanct⁹ visa charta orasset ipa nocte. ꝛ i mane sibi clausaz mississet mulier eã aperiẽs in uenit oĩa deleta. excepto illo enormi qõ erat i fine: de aliis gaudẽs. de illo amarissime dolẽs redit ad sanctũ. q̃ opassius ei⁹ lachrymis ait. Vade mulier ad heremũ ad sanctũ Effren q̃ ipetret hui⁹ crimi nis tibi veniã. qz ego peccator sum. Que cũ multa difficultate iuit. clamãs ꝛ pulsans cãm pandit sancto effren q̃ ait. reuertere mulier. qz ego peccator hõ suꝫ. q̃ obtinuit ꝓ aliis peccatis tuis põt obtine re ꝓ isto. ꝛ reddidit ei chartã. ꝛ clausit dicẽs. ꝓccupa cito redire an teq̃ egrediar de corpe. q̃ cito rediẽs iuenit i porta ciuitatis iã mor tui corpus qõ ferebãt hoies ad sepulchrũ. q̃ amarissime eiulãs ꝛ au xiliũ sancti iuocãs. ꝓiecit lraz sup feretrũ. Quã q̃dã clericoꝝ leuãs ꝛ legere volẽs. iueniẽs totã deletã. reddidit eã mulieri. q̃ videns oĩa deleta. gauisa supza modũ. ꝛ gras agẽs veritatẽ ꝛ sibi factaz gr̃az ꝛ miam sancti ꝑcib⁹ ꝛ meritis oĩb⁹ q̃ aderãt ẽtimauit. Itẽ apud san ctũ victorẽ parisius cũ venisset q̃dã scholaris. nec valeret suũ pecca tũ ꝟfiteri pre verecũdia ꝛ doloze. monuit eũ ꝟfessor vt illud sibi de ferret scriptũ. qõ fecit. Et cũ itez ꝟfiteri nõ valẽt �

fleret. apiẽs char tã ꝟfessor iuenit eã subito oĩno deletã in signũ plenarie remissiõis pecatoꝝ suoꝝ. Itẽ i vita beati Egidij legit q̃ cuz karolus ipetrasset ab eo vt visitaret eum. cũ loquereꝰ ei rex dixit q̃ quoddaz facinus fecerat ita enorme q̃ nec ei nec alteri aliquo mõ ꝟfiteret. Sz roga uit eũ vt oraret deũ ꝓ eo vt ei dimitteret. Cũ aũt in sequẽti dñica sanct⁹ egidius missaz celebraret ꝑsente rege. ꝛ ꝓ eo rogaret angelus dñi apparuit ei. illud peccatũ in q̃dã cedula deportãs scriptũ ꝛ qõ ꝑcib⁹ sancti egidij erat ei dimissuz. si tu ab eo cessaret. ꝛ digne peni teret. Et erat in dicta cedula additũ. q̃ quicũq; ꝓ quocũq; cõmisso sanctũ Egidiũ iuocaret. sciret illud sibi dimissuz si penitẽs dimitte ret illud. Doc ẽt sciẽdũ ẽ q̃ si nõ põt hõ ꝓferre vba. nõ dimittit de⁹ peccatũ in otritiõe. nisi hẽat hõ ꝓpositũ ꝟfitẽdi. vel vbo. vel signo. vel scripto. vnde i. pẽ. Dixi ꝟfitebor. ꝛ tu. re. ipi. pec. m. Quia q̃cito otert ꝓponẽs ꝟfiteri. statĩ ei peccatũ suũ dimittit q̃tũ ad culpaz. Et q̃ dicit Ambro. Lachryme lauãt delictũ qõ pudor ẽ ꝟfiteri. itel ligit q̃ qñ pudor ẽ in ꝟfitẽdo. ¶ Itẽ dicit q̃ q̃dã vetula ꝟscia sibi cuiusdã enormis peccati qõ i sua iuuẽtute cõmiserat. ꝟsueuerat in eccleſia quadã multas lachrymas fundere nõ ꝓponẽs illud aliquã do ꝟfiteri. tũc q̃dã demoniacus q̃ ibi ligatus detinebat. icepit vehe mẽtissime ridere. Et cũ adiuratus eẽt. quare sic rideret. Rñdit q̃ iõ qz viderat sociũ demonẽ quẽdã ridẽtẽ. ꝛ lachrymas illi⁹ vetule in utiles irridẽtẽ. q̃ credebat q̃ pp lachrymas suas dimitteret ei pec catũ suũ fine ꝟfessiõe facta. vel in ꝓposito habita. In feruida autez otritiõe q̃ ẽ cũ ꝓposito ꝟfitẽdi. vt dicit Eccĩ. iij. In die tribulatiõis de⁹ cõmemorabit tui. ꝛ q̃si glacies i sereno sic soluent peccata tua. Ad hoc facit qõ habet supza de pnia de emiliano. ꝛ de pane sozi do. Itẽ qõ habet supza de mĩa dei. Itẽ de effectu passiõis chr̃i de illa q̃ occidit patrẽ ꝛ matrẽ. Itẽ. iij. dyal. xlix. dicit. Greg. q̃ i mona sterio suo fuit q̃daz frater antonius noĩe. q̃ quotidianis lachrymis ad paradisi gaudia anhelabat. q̃ in scripturis nõ verba sciẽtie. ſz cõ punctiõis gr̃am inq̃rebat. cui ꝓ visionẽ nocturnã dictũ est. paratus esto. qz dñs iussit te migrare. Qui cũ diceret se nõ bñe sumptus ad migrãdũ. respõsuz ẽ ei. Si de peccatis tuis agit. dimissa sunt. q̃ cuz adhuc trepidaret. nocte sequẽti eiusdẽ verbis itez est admonitus. Qui post q̃nq; dies febre cozrept⁹. cũctis fratrib⁹ flẽtib⁹ ꝛ orãtib⁹ ẽ defunctus. Itẽ ad hoc facit qõ habet supza de peccato deformi bus ĩmutatis vbi dicit quomõ otritio lauat. ĩmutat. ꝛ decozat ani mas. ¶ Tertia otritiõis vtilitas ẽ effectus placatiõis. Cõtritio nã qz est sacrificiũ deo gratissimũ. sicut. pẽ. dicitur. Sacrificiuz deo spi ritus cõtribulatus. coz contritum nõ. Et Dañ. iij. Dicunt tres pueri in camino. peccauimus. inique egimus recedentes a te. ꝛ deliqui mus in omnib⁹. ſz in aĩa cõtrita ꝛ spiritu humilitatis suscipiamur sicut in holocausta arietũ ꝛ thaurozuꝫ. ꝛ sicut in milib⁹ agnozũ pin guiũ sic fiat sacrificiũ nostrũ in ꝟspectu tuo vt placeat tibi. Sane lõ ge plus placet deo spirituale sacrificiũ otritionis. q̃z vile sacrificiuz brutozũ animaliũ. qz hic mactat in holocaustũ caro ꝛ mens ꝓpria ibi vero caro aliena. Nec illud vnq̃ deo placuit sine isto. immo il lud signũ erat istius: vt. ſ. illud materiale sacrificiũ offerẽs intellige ret q̃ sicut aĩalia bruta occidebant: cõcidebant in frusta: ꝛ igne cre mebant. sic offerens peccãdo meruerat occidi: mẽbratĩ diuidi. igne cõburi ꝛ omni tormẽtoꝝ genere cruciari. Omni igit penitẽtis tota debet otritiõis ardoze ꝛremari in holocaustũ. Sicut ait Greg. Po locaustum totum succẽdit cũ tota mens igne ꝓpunctiõis accẽdit. ꝛ in ara amoris ꝛ cogitatiõis deo offert. Idẽ. Qui oĩa ꝓpter deũ re liquerũt: ꝛ tũ se lachrymis cõpunctiõis nõ accẽdũt. ficcũ est ꝛ non pingue sacrificiũ eoꝝ. Itẽ in vitispa. dixit sancta sincletice. In bis q̃ cõuertunt ad dñm labor est primum ꝛ certamẽ: ꝛ postea ineffabile gaudiũ. Sicut enĩ qui volũt igne accẽdere. primo fumat ꝛ ex fumi molestia lachrymat. sic qz obtinẽt qõ volebant. Itaq; oportet nos cũ lachrymis ꝛ laboꝛib⁹ in nobis diuinũ ignẽ succẽdere vt a deo q̃ ignis ꝟsumens est qõ volum⁹ valeam⁹ obtinere. Oꝛ aũt hac aqua iste ignis succẽdat: ꝛ coz in holocaustũ totũ accendat signatuz fuit ij. machꝫ. j. cũ aqua aũt crassa ꝟsperſuz essz sacrificiũ ꝛ ligna. sole ful gente accẽsus est ignis magn⁹. ita vt ꝟsumeret sacrificiũ ꝛ lignaꝝ in otritiõe igne celesti ꝟsumunt pctã. Idẽ signat. iij. reg. xviij. Cuz iussisset belyas q̃ cũ quattuoꝛ bidrijs supefferet aqua. sacrificiũ igne diuino cũ tota materia succensuz ẽ ꝛ ꝟsumptũ. Quattuoꝛ bidrie significant q̃ttuoꝛ a quib⁹ maxie lachryme ꝓcedũt: qz aut ꝓcedũt ex timoze maloꝝ: vel ex pudoze omissoꝝ: vl ex doloze bonoꝝ amissoꝝ: vl ex recozdatiõe diuinoꝝ beneficioꝝ. De sĩ q̃ttuoꝛ bydrie ter effũ dende sup sacrificiũ ꝓpter tria genera pctõrũ. ſ. male cogitatiõis: ꝛ opationis: ꝛ omissiõis. ¶ Quarta otritiõis vtilitas est effectus sa natõis. Est enĩ otritio antidotũ medicatiuũ. pẽ. Cõmouisti dñe ter rã ꝛ oturbasti eã. ꝛc. Nota solent medici curare volẽtes hoiez reple tũ coꝛruptis humoꝛib⁹. primo dare aliqua alteratiua q̃ ꝛmoueant humozes: digerãt ꝛ ꝓparẽt ad expulsionẽ. post modũ dant medici nã laxatiuã ꝛ toti⁹ egritudinis expulsiuã. Sic sũm⁹ medicus aiarũ coz penitent cõmouit oñendo vilitatẽ culpe. grauitatẽ offense: se ueritatẽ diuine iusticie: terroꝛes moꝛt: hoꝛoꝛẽ iudicij. penas iferni ꝛ hmõi. ꝛ ꝫ oĩa faciũt magnã ꝛmotiõez ꝛ turbationẽ i cozde: ꝓ quã cõmotionẽ fit dispositio ad expulsionẽ humoꝝ. Ideo sequit. sana cõtritiões qz cõmota est. Nota ꝛterunt herbe vt inde fiat succ⁹me dicinalis: sed hoc est mirabile qz in medicina coꝛpali ex herbis me dicinalib⁹ cõficit coꝛpoꝝ medicina: ꝛ ex⁹venenosis ꝟficit venenum moꝛtiferũ. Dic aũt ex venenosis pctis fil tritus in coꝛde ꝟficit medi cina salutaris. Dũ aũt coz pctã ꝛtinẽs cõterit ꝛ sanat: peccata q̃ cõ tinent in eo cõterunt: ꝛ ex otritiõe delent. vnde. puer. xxvij. Cõte ret cũ delinquẽte delictũ. sicut ex cõmotiõe coꝛpis cõmouent hu mozes. Sed coꝛpus ex hmõi motiõe sanat: ꝛ expellunt humozes. pẽ. Sanat otritos coꝛde ꝛ alligat otritões eoꝝ. Nota ꝙ sicut ex eo dẽ serpẽte tyro dicto cõficit venenũ moꝛtalissimũ: ꝛ tyriaca ꝫ vene nũ. sic ex eodẽ coꝛde moꝛs aie ozit ꝓ pctã cõsensuz ꝛ delectationẽ: ꝛ tyriaca salutifera ꝓ pctã detestationẽ ꝛ cõtritionẽ coꝛdis. Debet hõ penitẽs esse filis cerno: de quo dicit ꝙ fiũ. q̃ cuz vulnerat⁹ mult⁹ ve nenatoꝝ sagitt⁹: currit ad mõtes ꝛ q̃rit ibi pabula amara herbe oypta mi: cui⁹ vtute tela a vulnerib⁹ repellunt: ꝛ vulnera curant. Sic vtu te otritõis ꝛ tẽtatões ꝛ pctã a coꝛde sauciato repellunt: vñ oꝛ. Vul nera oũ sanas doloz ẽ medicĩa dolor⁹. ¶ Quita otritiõis vtilitas ẽ effect⁹ ꝟsolatõis ẽ enĩ refrigeriũ mitigatiuũ. Dictũ ẽ enĩ q̃ in otriti one sil sũt ignis ꝛ aq̃: quoꝝ vnũ generat ex altero: nec vnũ destruit alterũ: ſz poti⁹ fouet ꝛ auget: tũ aq̃ lachrymaꝝ sic hz vim mũdatiuã sic vtutẽ hz refrigeratiuã. facit. n. refrigeriũ i cozde: vt ardoꝛẽ possit leui⁹ sustinẽ: tũ ardoꝛẽ nõ extiguit nec minuit: ſz augmentat. Eccĩ. xviij. Nõne ardoꝛẽ refrigerabit ros. Idẽ. xliij. obuiãs eis ab ardoze veniẽti bũlẽ efficiet illũ. Vñ pñt dicẽ penitẽtes illõ. pẽ. Trãsiuim⁹ ꝓ ignẽ ꝛ aquã: ꝛ iduxisti nos in refrigeriũ. Istõ ẽ refrigeriũ ꝟsolati onis: de quo. yſa. lxj. Spũs dñi misit me vt mederer otrit⁹ coꝛde vt ꝓdicarẽ captiuis idulgẽtiã: ꝛ clausis aptionẽ vt ꝟsolarer oẽs lugen tes: ꝛ ponerẽ ꝟsolationẽ lugẽtib⁹ ſyõ. Itẽ istõ ẽ refrigeriũ repsiõis fomit⁹: nã in otritiõe fomes repimit: vñ postq̃ dixerũt tres pueri i aĩa otrita ꝛ i spũ bũilitat⁹ suscipiamur. fecit dñs mediũ fornacis q̃ si ventũ roꝛis flãtẽ. ¶ Sexta otritiõis vtilitas est effect⁹ expugna tiõis: nã in otritiõe ofert dñs vtutẽ expugnãdi hostes. sic dicit Ju dith. xiiij. Dñs oteret eos. ſ. assyrios aduersantes: q̃ iterptant depri mẽtes vel ouincẽtes sub pedib⁹ vestris. Et Ro. xvj. ait aplus. Deus pacis oterat sathan sub pedib⁹ vestris. Itẽ iudith. viij. Indulgẽtiã eius cũ lachrymis postulemus. Sequit. Per voluntatẽ suã faciat nobiscũ miaz suaz. Sequit ꝛ humiliabit omnes qui insurgunt con tra nos. ¶ Septima vtilitas cõtritionis est effectus illustrationis. Est enim collirium illuminatiuũ ꝛ clarificatiuũ oculoꝝ mentaliuꝝ qz licet primo turbet oculos interioꝛes: tamen turbando eos clarifi

erat. ꝛ aĩaz illuminat. Apoc. iij. dicit dñs eꝑos Laodicie q̃ credebat se esse diuitẽ ꝛ clare videtẽ. ꝛ tñ iudicio dñi erat pauꝑ ꝛ nudus ꝛ ce cus. Collirio inunge oculos tuos. vt videas Joh. xx. Maria flens ad monumẽtũ ſ fletu nõ cognouit dñz. ſz poſt fletũ. Greg. Qui com pũctiõis luce eſt pfusus. noctẽ humanã deſerit ꝛ ad verã lucẽ ocu los aperit. Supra de pnĩa vbi habeꝯ exẽplũ de Emiliano illumina to. Joh. ix. Laui ꝛ vidi. Laui inq̃z p ꝺtritionẽ lachrymãdo. ꝛ vidi di uine gr̃e lumine radiãte oſciẽtiã ituẽdo. ¶ Octaua vtilitas ꝺtritio nis ẽ effectus retributiõis. Facit enĩ igreſſuz in vitã eternã. Joſue xv. Initiũ aſcẽſus terre ꝓmiſſiõis ĩcipit a ſ̃mitate maris ſaliſſimi ſ. ꝺtritiõis. Luc. xxiij. Latroni ꝺtrito ꝓmittit dñs paradiſuz di cẽs. Hodie mecũ eris in paradiſo. Ibidẽ Joſeph q̃ vnrit corꝑ ibu maria ꝛ aloe. p q̃ ꝺtritiõis amaritudo ſignaꝯ. erat expectãs regnuz dei. Joh. iij. dicit. fons ſaliẽs. i. ſalire faciẽs in vitã eternã. Jn vitiſ pa. dicit abbas paſtor fratri cuidã querẽti q̃d agẽt Abrahã: qñ ve nit in terrã repromiſſiõis hoſpes emit ſibi ſepulchrũ. ꝛ poſt terrã in hereditate ꝓcepit. ſic nos debemus facere. ꝛ cũ frater quereret quõ h̃ ait dixit ſenex ſepulchrũ ẽ locus lugẽdi ꝛ plãgẽdi. Sic q̃ vult be reditatẽ obtinere. ꝺz h̃ ꝓmo lugere ꝛ plangere. Itẽ legit q̃ q̃dã mi les habuit filiã de vxore ſua valde pulchrã. quã iſtigãte ꝺyabolo il licito amore amauit ꝛ corrupit. quẽ zelũ mater p ſigna nimis euidẽ tia aduertit ꝛ deꝑhẽdit. ꝛ cũ ꝓe ꝺfuſione ſua ꝛ filie ſtupẽs nollet fa ctũ ꝓpalare. filia ꝓpẽdẽs q̃ res eẽt mĩ cognita. ꝺfilio cuiuſdã vetu le dedit matri venenũ de cui⁹ hauſtu mortua ẽ. Qõ cũ pater aduer tẽs horreret. ꝛ filiã dimitteret ꝛ refugẽt ipſo eodẽ veneno quo mor tẽ ĩtulit matri ĩtulit ꝛ patri. Quibus ſic occiſis. diu deſpata pmãſit quouſq̃z a quodã ꝓdicatore crucis audiuit q̃ oĩa peccata q̃ poſſẽt fieri q̃ſi nihil erãt ad cõparatiõez mĩe dei. Ad quẽ accedens. cũ nec ꝓe dolore ꝺfiteri valeret. tñ eã ꝺſolatꝰ ẽ q̃ ei vix loq̃ valẽs ꝓe la chrymis. peccatũ ſuũ ẽ ꝺfeſſa iudicãs ſe dignã omni pena ꝛ ꝺfuſio ne. Que ẽt ſtatĩ vt ab eo receſſit cũ q̃dã ancilla ſua ad eccleſiã iuit. ꝛ ibi in oꝛone ſe ꝓſternẽs. ꝛ lachrymis laxãs habenas. ꝓe eaꝛ inũda tiõe ꝛ doloꝛe ꝓfocata mortua ĩuẽta ẽ. Cũ aũt ille q̃ ꝺfeſſionẽ ei⁹ au dierat in ſermõe ad populũ faceret ꝓ ea rogari. audiuit vocẽ ſibi di cẽtẽ q̃ poti⁹ erat neceſſariũ q̃ ipſa oꝛaret ꝓ eo. q̃ in lachrymaꝯ inũ datiõe quaſi itez baptizata euolauerat ad celeſtẽ patriaz ſine omni pena purgatoria.

¶ De ꝺfeſſione. DIS. IX.

Deinde dicẽdũ ẽ de ꝺfeſſiõe circa quã conſideran da ſũt decẽ. Primo q̃d ſit ꝺfeſſio. Scõo vtrũ oẽs teneanꝯ ꝺfiteri. ꝛ quo iure. Tertio cui ſit ꝺfitẽ dũ. Quarto de q̃b⁹. Quinto q̃n. Sexto qualis ꝺz eſſe cõ feſſio. Septio de his q̃ mouere debẽt ad ꝺfeſſiõez libẽter ꝛ fideliter faciẽdã. Octauo de vtilitate ꝺfeſſiõis ꝛ ei⁹ effectu multiplici. No no de ꝺfeſſiõe inutili. Decimo de ĩpedimẽtis vere ꝺfeſſiõis. ¶ Cir ca pmũ ſciẽdũ q̃ eã ſic diffinit aug. Cõfeſſio ẽ p quã morbꝰ latẽs ſpe venie aperit. Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽdũ q̃ ꝺfeſſio ſit triplicit. aut in foro oſciẽtie cozã deo. aut in foro pnĩe cozã dei vicario aut in fo ro ꝺtẽtioſo cozã iudice. Jn pma peccatũ latẽs nõ aperit. qz aptuz. erat. Jn tertia vo nõ apit ſpe venie. Jn media vero peccatuz latens ſpe venie apit. Unde ꝺfeſſio ſacramẽtalis q̃ ẽ pars pnĩe ibi ꝺueniẽ ter deſcribit. ꝛ p mãm q̃ eſt peccatũ. ꝛ p. actũ q̃ ẽ apire. ꝛ p finẽ q̃ eſt ſpes venie. Bene aũt dicit peccatũ latens. qz ſi ante ꝺfeſſionez erat peccatũ apertũ ꝺfeſſori vel alij cuicũq̃z vt homini. nõ tñ vt dei vica rio. Itẽ dicit aperiri. qz ꝛ ſi aperiaꝯ dei vicario claudit tñ ſub ſigil lo. ꝛ ipi ꝺfeſſori vt homini ꝛ oĩb⁹ alijs. Itẽ dicit ſpe venie. qz timoꝛ aliq̃n ſit motiuũ ad ꝺfitẽdũ. nõ tñ mouet vt finis. ¶ Circa ſcõm. ſ. vtrũ omnes teneanꝯ ad ꝺfeſſionẽ. dicendũ eſt q̃ duplex ẽ cõfeſſio. quedã mẽtalis que fit ſoli deo. quedã vocalis. Itẽ vocalis duplex quedaz generalis ꝛ indiſtincta. Et quedã ſpecialis ꝛ diſtincta. Cõ feſſio mentalis que fit ſoli deo eſt de iure naturali. ꝛ ad illã tenebã tur oẽs homines ante oẽm legẽ ſcriptã. Confeſſio vero vocalis ge neralis ꝛ indiſtincta. aliquo modo erat de lege moſayca. ſ. p deter minationẽ ſacrificiozuz. ſicut patet in leuit. vbi dicitur. Anima que p̃ignoꝛãtiã peccauit. ſic offeret. ꝛc. anima q̃ꝑ ſuꝑbiã ꝛc. vel ſi pecca uerit ꝓnceps ꝛc. Unde ſm genera peccatoꝝ erãt determinata gene ra ſacrificiozũ. ꝛ ſic in offerẽdo quodãmodo cõfitebanꝯ peccatum ſuum. Jtem in emiſſione hyrci emiſſarij ſacerdos confitebaꝯ pec cata totius populi dño in vniuerſali. nõ ſingulariũ ſonaꝯ in ꝑticu lari. Cõfeſſio vero mẽtalis diſtincta ꝛ determinata ſacerdoti faciẽ da ẽ de iure diuino. in lege euãgelica ꝓmulgato. qz in omni iudicio bene ordinato oportet alterꝯ eſſe reũ. alterũ iudicẽ. Jn pnĩa vero qõ dam iudiciũ eſt. ideo decet ibi eſſe aliũ reum aliũ iudicez. Judiciuz autẽ ꝺtra reum ꝓcedit. aut p ꝓbationes ꝺtra inimicũ. aut p ꝺfeſſio nes ꝓꝑias ſponte factas. Cum ergo indiciũ pnĩe ſit ſpontaneum oportet ꝓcedere ex cõfeſſionib⁹ rei: nõ ex alijs ꝓbatiõib⁹: in iudicio vo nõ oz eſſe iudex principalis: niſi qui põt abſoluere ꝛ condẽnare. Et ideo iudiciũ illud ſoli deo ꝑncipaliter ꝛpetit qui ſolus põt pctã relaxare: ipſe vo qz deus erat ꝛ nõ hõ ſufficiebat ei mẽtalis ꝺfeſſio vſq̃z ad ſuſceptionẽ humane nature: ex tũc aũt etiã vocalẽ ꝺfeſſio nẽ q̃ ſit homini req̃rit ab hoĩe ꝛ qz ipſe in forma hũana nobiſcũ ꝓe ſens eſſe nõ põt vicarios ꝺſtituit hoĩes quib⁹ debem⁹ ꝺfeſſionẽ fa cere. Jn hoc aũt q̃ eis ꝓtẽt iudiciariã ligãdi ꝛ ſoluẽdi dedit cõfeſ ſionẽ eis tanq̃z iudicib⁹ debere fieri ĩſtituit. Oẽs ergo hoĩes tenẽ tur ꝺfiteri pctã ſua explicite ſacerdoti: qz chr̃s h̃ ꝓcepit ĩplicite in ſi gura: cũ dixit lepꝛoſo mũdato: vade oſtẽde te ſacerdotibus Math. viij. Et etiã ſine figura in hoc nõ tñ ꝓtẽt iudicãdi in foro exteriori dedit diſcipulis accipiẽdã ab alijs mediãte petro cui eã ꝓmiſit ante paſſionẽ. cũ ſibi dixit illud q̃ ſcriptũ eſt Math. xvj. Tibi dabo cla ues ꝛc. Et dedit poſt reſurrectionẽ cũ dixit ei. Paſce ꝛc. Joh. xxij. Sed etiã dedit eis ꝓtẽt iudicãdi in foro cõſcie: nõ tñ aplis quoꝝ ſunt epi ſucceſſoꝛes: ſed etiã alijs diſcipulis quoꝝ ſũt ſucceſſoꝛes i feriores ſacerdotes: ꝛ illã poteſtatẽ oĩb⁹ ĩmediate dedit ꝑ ſeipſum. cũ poſt reſurrectionẽ dixit eis. Accipite ſpm̃ ſanctũ: quoꝝ remiſeri tis pctã remittunt eis: ꝛ quoꝝ retinueritꝯ retẽta ſunt. Joh. xx. Qui bus aũt daꝯ ꝓtãs iudicãdi de aliqua eã implicite: datur eis ꝓtãs co gnoſcẽdi de illa. Nullus enĩ põt eſſe bon⁹ iudex de his q̃ ignoꝛat. Sacerdos aũt cognoſcere nõ põt ſufficiẽter foꝛefacta ꝺſcie peccato ris: niſi peccatoꝝ ei ꝺſcientiã ſuã p ꝺfeſſionẽ aperiat. Sz forte dices q̃ ex dictis nõ ſequit q̃ pctoꝛ teneaꝯ de neceſſitate ꝺfiteri: ſed q̃ ſi cõfiteꝯ: ſacerdos põt ipſuz iudicare de ꝺfeſſi: Sed hec euaſio friuo la eſt. Null⁹. n. ẽ iudex me⁹ ꝓ quo non teneoꝛ facere niſi q̃tũ volo. Cũ ergo chr̃s ſacerdotes ꝺſtituerit iudices alioꝝ in foro ꝺſciẽtie: te nenť peccatoꝛes de neceſſitate ſalutꝭ cõfiteri pctã ſua ſacerdoti. Et ideo bene dixit ſapiẽs ꝓuer. xxviij. q̃ abſcõdit ſcelera ſua nõ diri get. Auctoꝛitas etiã aplica hoc ꝓceptũ ꝓmulgauit. Unã iacob⁹ in ca nonica ſua poſtq̃z dixit: ĩfirmaꝯ q̃s ex vobis iducat ꝓſbyteros eccle ſie ꝛc. Cito poſt ſubiũgit. Cõfitemini alterutrũ pctã veſtra: ꝛ oꝛate ꝓ inuicẽ vt ſaluemini. Jn quo pz q̃ ĩtellexit cõfeſſionẽ eẽ faciẽdaz ſacerdotib⁹: ꝛ eã eẽ neceſſariã ad ſalutẽ. Per hoc q̃ dixit vt ſalue mini: qõ nõ tñ referẽdũ eſt ad h̃ q̃ dixit. oꝛate ꝓ inuicem: ſz etiam ad hoc q̃ dixit. ꝺfitemini. Preceptũ etiã de ꝺfitẽdo ſacerdoti. eccle ſia circũſtãtiauit q̃tũ ad illũ cui ꝺfitẽdũ ẽ ꝛ q̃tũ ad tp̃us ꝺfitẽdi: ꝛ q̃tũ ad modũ: extra de pe. ꝛ re. Oĩs vtriuſq̃z ſexus fidelis poſtq̃z ad ãnos diſcretõis puenerit: oĩa ſua ſolus pctã ſaltẽ ſel'in ãno fideliẽ cõfiteaꝯ ꝓꝑio ſacerdoti: ꝛ iniũctã ſibi pnĩaz ꝓ viribꝰ ſtudeat adim plere. Ex ꝓdictis pz ꝓ ꝺtritionẽ mortale peccatũ nõ remitti ſine ꝺfeſ ſione in re vel in ꝓpoſito: explicite vel ĩplicite. Et ſic debet intelligi illud q̃ dicit de penitẽtia diſ. j. ca. Si cui. L. Ex his. Nullus aũt ꝓ cõfeſſionem oꝛis ꝛ ſatiſfactionem operis peccati abolet culpam.

¶ De confitendo ꝓꝓrio ſacerdoti. DIS. X.

Circa tertiũ. ſ. cui ſit ꝺfitẽdũ: cõſiderãda ſũt q̃nq̃z ꝓꝓrio vtrũ ſit neceſſe ꝺfiteri ꝓꝓrio ſacerdo ti. Scõo vtrũ ex ꝑuilegio vel mãdato ſupioꝛis poſſit alt q̃s cõfiteri alij q̃ꝑ ꝓꝓrio ſacerdoti. Tertio vtrũ illi q̃ cõfi teneť alicui ꝓtẽt ſupioꝛis habẽti teneanť eodẽ ãno ꝺfiteri ſuo pro chiali ſacerdoti. Quarto vtrũ in caſu neceſſitatꝭ ſufficiat ꝺfiteri lay co. Quito vtrũ cõfeſſori nõ ſacerdoti quẽ prochialis ſacerdos poſu it loco ſui teneanť eadẽ peccata iterũ cõfiteri: poſtq̃z eis conſtiterit illũ cui cõfeſſi ſunt ſacerdotẽ nõ eſſe. ¶ Ad pmũ. ſ. vtrũ neceſſe ſit cuilibet cõfiteri ꝓꝓrio ſacerdoti. Dicẽdũ q̃ ꝓꝓrius ſacerdos q̃dru pliciter põt accipi. Uno modo eſt ꝓꝓrius ſacerdos alicui⁹ habens ſup ipſuz iuriſditionẽ ordinariã in foro penitẽtie. modo tamẽ infe rioꝛi: ꝛ ſic ꝓꝓrius ſacerdos eſt ille qui ꝛmuniter vocať ꝑſbyter ꝓo chialis. Alio mõ habens iuriſditionẽ ordinariã vel mõ ꝓncipali: ꝛ ſic eꝑs eſt ꝓꝓrius ſacerdos omniũ exiſtẽtiũ in ſuo epatu. Uel mõ ꝓncipaliſſimo: ꝛ ſic papa eſt ꝓꝓrius ſacerdos oĩuz chr̃ianoꝝ. Tertio mõ habẽs iuriſditionẽ delegatã ab aliquo iſto: vel a legato vnĩ pa pe. Quarto mõ habẽs iuriſditionẽ vl' ex ꝛmuni cõceſſiõe: vel ꝓmiſ ſione iuris: ꝛ ſic ſunt ꝓꝓrij ſacerdotes illi quos epi vel abbates exẽ pti eligũt in ꝺfeſſoꝛes. Talib⁹ enĩ ꝓmittit ex iure cõi eligere ſibi diſ cretũ ꝛ ꝓuidũ cõfeſſoꝛẽ. extra de pe. ꝛ re. ne ꝓ dilatiõe. Sic etiã eſt ꝓꝓrius ſacerdos ꝑſbyter q̃cũq̃z illius quẽ audiuit ꝺſtitutũ in arti culo neceſſitatꝭ. ſi ꝓꝓriũ ſacerdotẽ aliquo ꝑdictoꝝ triũ modoꝝ non poteſt habere. Hoc etiã quarto mõ eſt ꝓꝓrius ſacerdos vagabũdo rum quicũq̃z ꝑſbyter ꝓchialis. in cui⁹ ꝓchia voluerint confiteri quia tales nuſq̃z habent domiciliũ ꝓriuz. ff. ad municipia. l. labeo. Similiter dico de illis qui domicilio relicto nauigãt vel iter faciũt

querētes quo se ꝯferāt. ff. ad municipales. l. eius. C. Si ꝙs domicilio. Sic etiā ē ꝓpriꝰ sacerdos pegrinoꝝ ad sancta loca. ꝙcūqꝫ parrochialis ꝑsbyter cui noluerūt ꝯfiteri de cōmissis postqꝫ recesserūt a iurisditiōe illiꝰ in cuiꝰ ptāte habēt domiciliū. Accipiēdo aūt ꝓpriū sacerdotē ꝓ sacerdote habēte iurisditiōez aliquo ꝑdictoꝝ modoꝝ. nō ē faciēda ꝯfessio nisi ꝓprio sacerdoti. ad hoc vt hō nō trāsgrediaf ꝑceptū. ꝯsequaturqꝫ ꝯfessiōis effectū. Quia sicut i nālibus ad aliquē effectū reqrit potētia actiua i agēte ⁊ mā debita i suscipiēte sic ad effectū ligādi ⁊ soluēdi i foro ꝯsciētie reqrit potestas clauiū q̄ habf sacerdoti i sua ordinatiōe ⁊ mā debita. i. subdit⁹ q̄ habef ex iurisditiōe aliquoꝝ ꝑdictoꝝ modoꝝ. Sz accipiēdo ꝓpriū sacerdotē ꝓmo mō vel scōo ꝙuis sit eis ꝯfessio regularis faciēda. i multis

festina dz esse confessio. Prima ē ex peccati ⁊ confessiōis ipsius qualitate. qz peccatū ignis infernalis ē nec alia aq̄ pōt extingui nisi lachrymosa confessiōe. q̄ q̄cito itrauerit domū. ⁊ occurrēdū ē vt extinguat. Bern. Absc̄di igne ī sinu meo exusto iā latere nudatis visceribus sanie defluēte. ꝯfulēdū ē an ipz excutiā. Itē peccatū est morb⁹ grauissim⁹. confessio medicina. Hiero. velox confessio velocē facit medicinā. Augu. de latrone dextro. qz cito ꝯuertit cito eis ignoscit. Psal mista. cito anticipēt nos mīe. t. qz pau. fa. ſ. nimis. spoliati p peccatū Peccatū ē īmūditia a q̄ dz se iacēs cito erigere. Quis nō cito festinat asinū suū eruere vel eleuare quē videt ī lutū cecidisse. Bern. cadit asina. ⁊ ē q̄ subleuet. perit aīa. ⁊ nō ē q̄ curet. Qui ī peccato iacet vī⁹ se diligere ⁊ de se curare q̄z de aliquo suo⁹. Quis. n. ē tā negligēs q̄ videt domū suā succēdi q̄ ea extinguē nō festinet. ifirmuz ad mortē ⁊ curari cito non affectet. spoliari ⁊ sua depdari. ⁊ adiutoriū nō aduocet. aliq̄d suo⁹ in lutū cadere ⁊ statim nō eleuet. Scōo dz mouere hoiez ad cito confitēdū mortis ꝓpinq̄tas. ⁊ hore mortis ī certitudo. qz peccatoꝝ mors in omni loco ifidiat. ⁊ cū nō ꝓuidet. cito irruit. Seneca. Mors ī omni loco te expectat ⁊ tu ī omni loco secur⁹ expecta. subito rapit hoiez ip̄ouisuz. ysa. xxviij. Dū adhuc oz direr succidit me Eccl. v. ca. Ne tardes cōuerti ad dīm. ⁊ ne dif. de die ī die. supne. vē. ira. il. ⁊ ī tpe vindicte diſpdet te. Greg. Si q̄s sciret quo tpe a p̄senti seculo exiret. separare p confessionez nō differret sz q̄ ꝓmittit venīā penitēti. die crastinū nō spopōdit. De hac materia habet supra li. ij. de subita ⁊ veloci morte maloꝝ. Tertio piculi ī quo ē peccatoꝝ īmēſitas de quo satis habet supra. Quarto misera captiuitas. qz ē ī carcere peccati. ī ore dyaboli leonis ⁊ lupi. ⁊ draconis infernalis. ī vētre ceti a q̄b⁹ liberat anteq̄z absorbeat veloci clamore confessiōis. Clamat canis. ouis. porcus. cū se videt ī os lupi. vt p occursuz pastoꝝ eruant. Magis ē his fatu⁹ peccatoꝝ. q̄ cito ꝓnon clamat p confessionē cū dicat glo. sup illō. pō. Neq̄z absor. m. pro. ne. vz. ſ. m. pu. os suū. Nō vzgebit puteus sup te os suū. nisi tu clauserī os tuū. Quinto dz mouere ad cito cōfitēdū amissi ꝑciositas. qz bōa eterna ⁊ spūalia ⁊ tps suū ⁊ seip̄z amisit. ⁊ bōa infinita tādiu amittit q̄diu deberet confiteri. q̄ oīa recupat virtute confessiōis. Sexto memorie labilitas ⁊ rōnis reddēde necessitas. Bern. rō dilata facit obliui sci multa. Septīo expectātis dei īmēſitas. q̄ stat ad hostiū ⁊ pulsat Apoc. iij. Spāliē aūt piculosuz ē differre confessionē vsq̄z ad mortez. qz sicut dicit ī. pō. Nō ē in morte q̄ memoz sit tui. o dñe. Eccl. xvij. Ante mortē confitere. a mortuo q̄si nihil parit confessio viuus ⁊ san⁹ cōfiteberis. Hoc bene vidit ezechias infirm⁹. q̄ dicebat ysa. xxxviij. Uiuēs viuēs ipe confitebit t. e. Aug. Qui deberēt penitere vsq̄z ad finē vīr aut nūq̄z bene penitēt. qz qō credit ee vā contritio. mortis īstātis ē exaspatio. Itē q̄ differt penitē vsq̄z ī mortis articulo sicut ī certa ē ei⁹ dānatio. ita ī dubio est peccatoꝝ suoꝝ remissio. Itē q̄ vult g̃ saluus ee penitear dū san⁹ ē. Greg. cū egritudine oppriminer. nihil aliō cogitare poteris. qz ibi dirigit tota itētio mētis. vbi sentit vis doloris. Augu. Hac aīaduersiōe pentit peccatoꝝ vt moriēs obliuiscat sui. q̄ dū viueret oblitus ē dei. Quarto confessio dz ee vā. pō. Ecce enī veritatē dilexisti. Jo. viij. Ueritas liberabit vos. Necesse ē vt generaliē se peccatoꝝ semp hō confiteat. lz in se aliq̄ō peccatū mortale nō recordet. Leui. xiij. Leprosus ptaminatū ⁊ īmūdū semp se clamabat. Jo. j. Si dixerim⁹ qz peccatū nō habem⁹ ⁊c. Sit g̃ vā vt peccatū q̄ cōmisit nō taceat. ne cā humilitat⁹ peccatū suū augeat mētiēdo. ⁊ q̄ nō fecit dicendo se fecisse. Act. v. dixit petrus saphyre ⁊ ananie. cur tētauit sath. cor tuū mētiri te spūi sancto. Aug. cū ī confessiōe cā hūilitatis mētiris. ⁊ si nō eras ante peccatoꝝ. efficieris. Itez vera vt de vo corde ⁊ nō ficto ꝓcedat. Jo. xij. Maria accepit libraz nardi pistici p̄cios. ⁊ vnxit pedes ihu ⁊c. Quinto dz ee nuda nō palliata. nō vbis obscuris vel dubijs obuoluta. sz aptis ⁊monib⁹ declarata. pō. Reuela do. vi. t. Job. xxxj. Si absc̄di q̄si bō pctīi. m. ⁊ celaui iniq̄tatē in sinu meo. ⁊c. Prouer. xxviij. Qui absc̄dit scelera sua nō dirigēt. q̄ āt ea confessus fuerit ⁊ reliq̄rit. miaz ꝯsequt. Boeti⁹ Si medicinas expectas. necesse ē vt vuln⁹ detegas q̄ hō peccata detegat h̄ req̄rit nā medēdi. Aug. q̄diu ferrū ē ī vulnē. nō ē malagma ponere. Greg. Uulnera occulta magis excruciāt. qz cū putredo qō interius feruet foris eiicit. dolor ad salutē apit. ⁊ contritio apostema pūgit. confessio apit. satisfactio cataplasma apponit. Itē debem⁹ nudare ad ꝓuocādū diuinā pietatē ⁊ largitatē ad similitudinē trutanoꝝ. q̄ vt possint citius obtinere a pijs hoīb⁹ suā oñdūt infirmitatē feditatez. deformitatē. paupertatem. Sic debet facere confitens vt vt magis possit cōmouere viscera pietatis ⁊ obtinere largioza munera diuine largitatis. ysa. lvij. Descende sede m puluere virgo. ⁊c. Et post. Reuela crus. denuda turpitudinez tuam. discooperi. bu. t. Itē debemus denudare ad prouocādū diuinā curialitatē q̄ coopit ostendentē sibi suā nuditatē. Eze. xvj. Uidi te nudā ⁊ cōfusione plenā. ⁊ expādi amictū meū sup te. ⁊ operui ignominiā. t. Aug. Si bō tegit. deus detegit. ⁊ si bō detegit. deus tegit. vt patet p exēplū mulieris q̄ clamauit peccata sua in mari. Itē ꝓpter diuinā seueritatez q̄ denudabit coza oīb⁹ q̄ noluerūt peccatores salubriter apire spūali patri in confessione. ysa. lvij. Reuelabit ignominia tua ⁊ videbit ob prohibitū tuū. Octo aūt sūt q̄ obturāt os peccatoris ne nudā faciat cōfessionē. ⁊ q̄ retrahūt ab ea. Primū ē desperatio venie ꝯsequēde Secūdū est p̄sumptio mīe. p quā credit peccatū nō puniēdū. Tertium est spes longe vite. p quā confidit vt post longā vitā in peccato cō sumptā peniteat. Quartū est timor vel horror pne. Quintū ē ignorātia culpe aut iusticie. Sextū est amor peti sui aut nocumētuz sui. Septimū ē nimia verecūdia. Octauū est nimia pigritia q̄ differt hō de die in die. Sexto dz esse accusans. vt hō nō excuset se. nec peccatū suū defendat. nec diminuat. sed poti⁹ exaggeret pēsando gen⁹ peccati ⁊ oēs circūstātias aggrauātes. Job. vii. nō parcā ori meo. loquar in tribulatiōe spūs mei ꝯfabulabor cū amaritudine aīe. m. di cēdo oēs circūstantias. Aug. Ignoscam⁹ dicit dñs. qz agnoscit. parcam⁹. qz sibi nō parcit. Idē Job. x. dimittā aduer. m. elo. m. ⁊c. Seneca. Malus hō q̄cq̄d ab hoīb⁹ sciri nonvult. deo narrat. Si hō se accusat bene os dyaboli obstruit. pō. Uias meas. enū. Glo. Si hō sufficiēter se accusauerit. vocē accusatoris pati excludit. ⁊ os ei⁹ obstruit. pō. Iniusticiā meā nō absc̄ō. puer. xviij. Just⁹ in ꝓncipio accusator est sui. venit amic⁹ eius ⁊ īuestigabit eū. nisi bene se accuset Jn dyoc. remēsi cū quidā sacerdos haberet quādā parrochianam quā sciebat valde peccatricē. sed occultā. ⁊ ipsa eēt cozā eo se iustificās. nec aliq̄ō peccatū posset ō ea extorquere. firmato cācello ī quo erat. dixit q⁹ de⁹ dederat ei maximas reliq̄as. q̄ nō fuerāt inuēte de aliqua muliere. excepta mīe dei. q̄ nō peccasset. Cū aūt pulsaret cāpanas. ⁊ faceret prochianos vocari. dicēs q⁹ eā reponeret in capsa argētea. illa confusa multa petā ⁊ enormia est confessa. Accusando aūt se cauere dz ne accuset alios. vel eis īponat peccatū suū sic fecit adā ⁊ eua ⁊ multi silēs eis obstitent alioꝝ petā. sicut vir vxoris ⁊ ecōuerso ⁊ socij socioꝝ. Alij generaliē dicūt petā omniū dicēdo. sic facim⁹. sic loquimur. vel sic faciūt hoies. Alij dicūt. sic feci. ꝓpter socios q̄bus me negare nō poterā. vel socij traxerūt me. vel socij sic faciebāt. ⁊ ve recūdū erat mihi nō facere sicut alij faciebāt. contra tales dixit. pō. Reuela cōfo viā tuā. Idē. vitā meā annūciaui tibi. nō aliena. Idez. delictū meū cog. ē. fe. ⁊ iniusticiā meā nō absc̄ōdi. dixi confitebor aduer. me. ⁊c. Alienū ergo peccatū confiteri nō dz nisi forte peccatū suuz nō possit aliter cōfiteri. Septimo dz esse integra. vt oīa peccata maioza ⁊ minoza ⁊ circūstantias peccatorū a se abradat ⁊ abijciat. Leui. xiiij. Leprosus qui mūdabat radebat oēs pilos carnis sue. ⁊ lauabat aqua. vt oīa idola mortaliū a finib⁹ nr̄is eiiciamus sicut fecerūt filij isr̄l. Judic. x. Peccauim⁹. tu redde nobis. Et hec dicentes eiecerūt oīa idola de finib⁹ suis. ⁊ sic placat⁹ ē dñs. Eccl. xxviij. Ab oīb⁹ delicto emūda coz tuū. nō vt fecit Lromati⁹ de quo legit ī vita sancti sebastiani. q⁹ mlta cominuit idola. vt recipet sanitatē. ⁊ nobilius. ſ. solis ⁊ lune retinuit. nec tñ sanari potuit quousq̄z illud destruxit. ⁊ tūc sanat⁹ ē a lepra. Itē integra vt oēs circūstātias aggrauantes dicat. ⁊ marīe trahētes pctīi in aliud gen⁹ vel speciē. ⁊ cās pctōrū nō omittat. Itē sit integra. vt eā nō diuidat p diuersos sacerdotes ptē confitēs vni. ⁊ ptē alteri. sed totū dicat illi cui bz confiteri. Itē ī libro petri cluniac. dicit q⁹ q̄dā miles ītrauit ordinē cluniac. cui grauissime egrotāti videbat p totā quadragesimā q⁹ habeat runcinū suū cedentē facie eius cū calcib⁹ posteriozib⁹. ⁊ nō. cessabat clamare. remouete a me runcinū istū q̄ me occidit. Cū aūt in fine q̄dragesime venisse abbas. monuit eū ad confessionē faciendā. quā cū fecisset negligēter. ⁊ iterrūpēdo eā clamozib⁹ ⁊ aliq̄ dimittēdo sciēter. ⁊ sic cū quieuit q̄dā apparuit ei ad caput lecti sui. in manu ferēs libz ī quo erāt scripta oīa eius petā ⁊ dixit ei. Uides hec oīa aut tu hic dices hec oīa. aut ego alibi dicā. Qui ad hoc mot⁹ fec vocari abbatē ⁊ facta confessione plenaria. a dyabolo ⁊ corpis ⁊ aīe piculo liberat. Itez in eodē libro dicit. q⁹ apud rodoliū monasteriū eiusdē ordinis q̄dā monach⁹ confitēs. aliq̄ retiniuit sciēter petā. ⁊ vidit ante se eodem tpe maximā mltitudinē nigroꝝ. ⁊ duas lāceas. in q̄rū altera vidit aīaz suā. in altera oīa petā sua eū accusantia. tūc vidit quēdā formosissimū ō demōes clamātē q̄d vult facere. iste nō erit vester. q. confessus est ecōtra illi dicebāt q⁹ nō fuerat itegre confessus. Ille mot⁹ mīa eū eripuit ab ei suadēs illi vt itegre confiteret. q̄ ipse fecit. ⁊ liberat⁹ est a piculo corpis ⁊ aīe. ⁊ a demonib⁹. Et merito dz confessio esse itegra de oīb⁹ peccat⁹ generaliter. qz de oīb⁹ generale iudiciū req̄ret. Eccl. xij. Lucta q̄ fiūt adducet dñs ad iudiciū. p omni errato. Itez diuisionē remissiōis nō patit vnitas charitat⁹. qz nō potest alic⁹ si

nul esse amicus dei ⁊ inimic⁹:nec vnitas gratie que simul ⁊trariaꝫ omni peccato.vñ aut oĩa delet.aut nullũ nec ẽt ſũma dei bonitas q̃ ꝺonat oĩa.vel nullũ. Uersus. Larga dei pietas veniã nõ ꝺimidia bit. Aut nihil aut totũ gr̃a larga ꝺabit. ¶ Octauo ꝺfessio ꝺz eẽ simplex.i.sine duplicitate bipocrisis.vt nõ sit sicut ꝺfessio illius hereticj q̃ ꝺfitebaꝫ vt ꝺfessorẽ querteret:nec sicut filius q̃ cõfitebaꝫ vt de bursa ꝺfessoris pecuniã furaret.nec ẽt sicut illi⁹ q̃ ꝓ lucro vel fauore vel alia de cã.nisi ꝓ ꝺsequẽda venia peccator. Ecci.j.ne accesseris ad deũ duplici corde.⁊ ne fueris bipocrita ĩ ꝺspectu hoĩuz.⁊ ne scãdalizeris labijs tuis ⁊ reuelet de⁹ abscõdita.t.⁊ in ꝺspectu synagoge ĩ iudicio generali elidat te.q̃n accessisti maligne ad deũ.⁊ corꝫ tuũ plenũ ẽ dolo ⁊ fallacia. Et.ij.ca.ve duplici corde ⁊c. Hoc timeãt illi q̃ ad b̃ ꝺfitent̃ solũ ne heretici suspicent̃.vl̃ vt boni reputẽt̃. vel ne a suis sacerdotib⁹ molestẽt̃.vel q̃ ĩ ꝺfessiõe sua se iustificãt vt vl̃ ne mali appareãt.vel vt boni iudicent̃ vel videãt̃. ¶ Nono ꝺz esse verecũda. Ecci.vij.gr̃a verecũdie ẽ sup auruz ꝺ ipudẽtes. Piere.iij. frons mulier meretricis facta ẽ tibi.noluisti erubescere ¶ Debet ãt erubescẽtia in ꝺfessiõe seruire nõ oñari.vt nõ claudat os cõfitẽtis. Ecci.iij. Est.n.ꝺfusio adducẽs gloriã.⁊ illa q̃ seruit ꝺfessiõi.adducit aũt ignominiã illa q̃ oñaꝫ.⁊ claudit os vt sit mutus ĩ ore. Debet ãt erubescere peccator ꝓ septẽ. Prio q⁹ in p̃sentia dei ⁊ celestis curie ⁊ corã eoꝝ oclis fecit ipꝛudẽter q̃ corã vilissimo rustico facere nõ ausus fuisset.j.cozin.iiij. Spectaculuz facti sumus mũdo.angelis ⁊ hoĩb⁹. Luc.xv. Pater peccaui ĩ celũ ⁊ corã te. Scõo ꝓ nobilitat̃ diuine ꝺecẽtiã ꝺtra quã ꝺmisit.vt fornicaria nobilis ꝺtra pr̃ez suũ ⁊ gen⁹. Plbs. Erubesce celũ intrare in cenũ. Berñ. O aĩa illustrata dei imagine.decorata simili tudine ⁊c. Et ꝓ⁹. q̃d tibi cũ carne. Ecci. xli. Erubescere a pr̃e ⁊ matre de fornicatiõe. Tertio ꝓ peccati vilitatẽ ⁊ ignominiã ĩ quo ꝺpbẽtius ẽ.⁊ q̃ oĩb⁹ palã fiet.nisi b̃ ꝓ cõfessiõez ⁊ pniaz ꝺtegaꝫ. Piere.ij. Sicut ꝺfundit̃ fur in furto suo ⁊c. Quãto ꝓ vilissimi fozi ipꝛudẽtiã. Pier.xxxj. Postq̃ oñdisti mihi pcussi femur meũ. ꝺfusus suz.⁊ erubui. Femur ꝺsueuit pcuti de vili.⁊ malo fozo q̃n res ꝓciosa ꝺaꝫ ꝓ nihilo. Quinto ꝓ deiectiõis vehemẽtiã q⁹ filj⁹ ⁊ hẽs dei sit seru⁹ ꝺyabolj ꝓ peccatũ. Mẽbũ chr̃i fit mẽbrũ ꝺyaboli. Piere.ij. Ubi nõ ꝓstrata es. Sexto ꝓ ĩgratitudinẽ diuine mĩe. Greg. Erubescere dei mĩaz saltẽ deberem⁹.si eius iusticiã formidare nollem⁹. Septimo ꝓ satisfactiõis ad quã tenemur suppletõez. Aug. Erubescẽtia maxĩa ps ẽ satisfactõis. Mich. iiij. Ueniẽs ĩ babylonẽ liberaberis.i.ĩ ꝺfusiõez ꝺfessiõis. Babylon enĩ ꝺfusio iterp̃taꝫ.sup illud Job.xxix. Nõ erubui.ꝺicit Greg. Uideaꝫ cuilibet ille vir magn⁹ ĩ virtutib⁹ suis mihi certe sublimis apparet ĩ peccatis. Ego nõ min⁹ admiroz ꝺfessiõez humillimaz.q̃ tot sublimia gesta virtutũ. Scio q⁹ ꝓ infirmitatis verecũdiã plurimis grauiozis solet esse criminis ⁊ grauioza ꝺmissa ꝓdere q̃s nõ admissa vitare. ¶ Decio ꝺz eẽ amara ⁊ lachrymosa. Treñ.ij. Effũde sicut aquã coꝝ tuũ vt peccata lugeas ⁊ oĩno effũdas.de b̃ satis habeẽ ſn pza de ꝺtritiõe. Joh.xv.mulier cũ parit tristiciã hz ⁊c. ¶ Undecio ꝺz esse discreta.vt sciat hõ discernere ĩter mortale ⁊ veniale.⁊ ꝺfitẽdo discernat. Itẽ discreta vt discretũ sacerdotez querat sicut medicũ in spãli medicina peritũ. Augu. Idẽ ꝺz facere ꝓ euitanda morte aĩe.q̃ facerꝫ ꝓ euitãda corꝑis morte.ꝓ q̃ euadẽda quẽcũq⁹ discretiozẽ posset medicũ q̃reret vt euaderet. Aug. Qui vult ꝺfiteri peccata vt ĩueniat gr̃az.querat discretũ sacerdotẽ q̃ sciat ligare ⁊ solnere ne cũ negligẽs extiterit.negligat̃ ab eo q̃ eũ misericordit̃ monet. Itez ꝺz esse discreta vt sit ordinata ⁊ distincta vt ꝓ singula peccata currat.⁊ ꝓmo grossioza ⁊ piculosioza ꝺicat.⁊ vbi circũstantias aggrauãtes inuenit.⁊ in aliud gen⁹ trabẽtes nõ ꝺmittat. Itẽ vt bõa taceat ⁊ deo ꝺmittat. Leui.ij. In omni sacrificio sal erat apponendũ. Quia ĩ omni facto suo ⁊ maxĩe ĩ ꝺfessiõe ꝺz se mature bõ ⁊ discrete bĩe. Ita q⁹ ꝓ ĩ cautelã suã peccata sua non augeat. ſz se de eis potius expediat. ¶ Duodecio ꝺz esse fida.vt de dei bonitate ꝺfidat. nõ sicut iudas q̃ iniq̃tatẽ suã ꝺfessus ẽ ꝺicẽs. Peccaui tradẽs sanguinẽ iustũ. Math.xxvj.⁊ tñ de dei mĩa desꝑauit. Ipse siq̃dẽ ihs nazarenus rex iudeoꝝ. Et ẽ ĩ ipso ꝺfidẽdũ.q⁹ ẽ saluator. sanctificator ⁊ gubernator ꝺfitẽtiũ. Heb.x. Accedamus cũ vo corde ĩ plenitudine fidei aspersi corda a ꝺsciẽtia mala.⁊ teneamus fidei nr̃e ꝺfessionẽ ĩdeclinabilẽ. Fidelis.n.ẽ q̃ repromisit. Ulgarit ꝺicit̃.q̃ indulgẽtiã nõ credit.remissionẽ nõ recipit. Unde dñs ꝺicit mulieri chananee Math.xv. O mulier magna est fides tua.fiat tibi sic vis ⁊c. Luc.vij.ꝺicit de maria magdalena.fides.t.te sal.fecit ⁊c. Eccl.iiij. Presbytero humilia aĩaz tuã. Math.viij. Et Luc..xvij. Precepit dñs leprosi vt oñderẽt se sacerdotib⁹.⁊ dũ irẽt mũdati sũt. Et illi q̃ rediit ꝺixit.fides tua te saluum fecit. Quia eis dictum est Luc.xvj. quodcũq⁹ liga.sup ter.⁊c. Leo papa. Multiplex misericordia dei que lapsibus humanis subuenit vt ꝓ penitentiã spes vite repareꝫ. Diuine voluntatis p̃sidijs taliter ordinatis vt indulgentiaz dei nisi supplicantib⁹ sacerdotib⁹ penitentes nequeant obtinere ⁊ cetera. ¶ Tredecimo debet esse frequẽs:vt ꝺicam⁹ cũ xp̃o Joh.xi. Eam⁹ in iudeã iterũ cruci. Aug.quãto plurib⁹ ꝺfiteris sub spe venie. tãto citi⁹ veniã ꝺseq̃ris. Sũt ãt mlte rões q̃re ꝺfessio fit iterãda. ſ.angeli magni ꝺsilij suasio. Itẽ spũsci aduocatio ad mltiplicẽ gemitũ.ysa. lix. Quasi colũbe meditates gemem⁹.pś.ꝺfitebimur.tibi de⁹ ꝺfitebimur. Itẽ petĩ remissio ⁊ pene debite ꝓ eo:q⁹ ibi pene debite aliq̃d dimittit̃ in ꝺfusiõe. Itẽ vberioꝝ sanctitat̃ acquisitio ⁊ mũditie. vt tela cruda frequẽti ablutiõe cãdidaꝫ. Itẽ ꝓpter viscerũ dei ꝺmotionẽ. Piero.paterna viscera iterpellatiõe sedula molliunt̃. Itẽ ꝓpter demonũ infestationẽ ⁊ fugationẽ:vt auis elõgat nidũ in quo sepe molestaꝫ:⁊ in quo ova eius sepe rapiunt̃. Itẽ ꝓpter pctoꝝ iugez in surreptionẽ:vt nauis sepe hauriẽ q̃n sepe ĩtrat aqua. Itẽ ꝓpter sciẽtiã bene ꝺfitẽdi acq̃rendã q̃ acquiriẽ ex ei⁹ frequẽtatiõe:vt alie artes ex frequẽti agẽ doctos efficiũt. Itẽ ꝓpter memorie oblitionez frequẽter ꝺputãdũ. Itẽ ꝓpter gr̃e ⁊ meriti accumulationẽ. Itẽ ꝓpẽ suffragioꝝ sacerdotaliũ:⁊ ecclie acq̃sitionẽ. Itẽ ꝓpter ꝺscie dubitationẽ:q⁹ semp trepidat hõ ne sufficiẽter fuerit ꝺfessus. Mlte picte valent obolũ ⁊ plures denarij solidũ. Itẽ ꝓpẽ maiozẽ humiliatõez Cũ queret̃ a quodã abbate q̃re ita frequẽter ꝺfiteret̃. Rñdit q⁹ iõ q⁹ semp timeo me nõ bene eẽ ꝺfessũ ⁊ sepe aliq̃d ad memoriã reduco qõ nõ direrã:⁊ q⁹ a ꝺfessiõe hũlioꝝ semp surgo ¶ Itẽ abbas Syson ꝺixit cuidã fratri ꝺqueréti defrequẽti lapsu. Si cecidisti surge. si nõ cessas cadere:nõ cessa surgẽ:q⁹ vbi inuẽtus fueris:ibi iudicaberis. ¶ Decimo q̃rto ꝺz esse obediẽs vt ꝺicat parat⁹ ſuz ⁊ nõ sum turbat⁹ Act.ix. Dñe q̃d me vis facẽ. Aug. Ponat se penitẽs in iudicio sacerdoti sibi de seipso nihil retinẽs:vt parat⁹ sit facẽ ꝓ recipiẽda vite aie:qõ parat⁹ esset facẽ ꝓ euitãda corꝑis morte:vt sic ꝓ modica febre vel ifirmitate mult⁹ dieb⁹ abstinet a vino.ita faciat ꝓ aie salute:ꝓ ꝺsilio medicine abstiet a carnib⁹ amputat sibi crines. Alĩ q̃n sedet ĩ domo.abstiet a vano gaudio ⁊ vino:vadit extra regiõez suã:ꝺimittit sua ⁊ suos. Sic ꝺz facẽ ꝓ aie salute. ¶ Decioq̃nto ꝺz eẽ satisfactoria:vt sit fz q̃litatẽ ⁊ quãtitatẽ pctoꝝ:q⁹ sic ꝺicit̃ Sap.xj. p q̃ peccat p hec ⁊ torquet̃.in quo q̃s se peccasse cognouerit: ĩ eo se puniat.apponẽdo remedia ꝺ morbũ:q⁹ ꝺria ꝺriis curanꝺ:⁊ quãto se grauiꝝ memĩt deliq̃sse:tãto se ꝺz duriꝝ satisfaciẽdo punire:de btã magdalena ꝺicẽ greg.quot in se hũit oblectameta.tot de se inuenit holocausta:ꝺuertit ad vtutes nũerũ criminũ vt totũ deo seruiret in pnia.d̃cq̃d ex se deũ otẽpserat in culpa. Itẽ Pesꝫ.xiij. Dũ deposuisset vestes regias.luctui apta ĩdumẽta suscepit:⁊ ꝓ vniquẽtis variis cinẽ ⁊ stercore ipleuit caput suũ:⁊ corꝑ suũ hũiliauit ieiunijs:⁊ oĩa loca in q̃b⁹ letari ꝺsueuerat.impleuit criminũ laceratiõe:⁊ depcabaꝫ dñm. Joel.ij. Cõuertimĩ in ieiunio ꝺ carnis ꝺcupis.in fletu. ꝺ ocupis.ocu.⁊ plãctu.ꝺ vite supbiã. Aug. Ad agẽdã dignã pniaz ñ sufficit mozes in meli⁹ ꝺmutare nec a malefactis recedẽ.nisi de his q̃ facta sũt malis satisfaciat dño ꝓ pnie dolorẽ ⁊ ꝓ hũilitatis gemitũ.ꝓ cõtriti cordis sacrificiũ coopantib⁹elemosynis. ¶ Decimoserto ꝺz eẽ fortis ⁊ firma:vt ꝓponat pugnare fortit̃ ꝺ tẽtatiões. Et ꝓponat pseuerare fortit̃:vt sit penitẽs silis iude machabeo de quo ꝺicit̃.j. Mach.ij. Judas machabe⁹ fort⁹ virib⁹ sit nobis princeps militie. Uersus. Sit simplex.hũilis.ꝺfessio.pura.fideꝫ.Atq⁹ frequẽs.nuda discreta.libẽs.verecũda. Integra.secreta.lachrymabilis.accelerata Fortis ⁊ accusãs ⁊ sit pere pata. Judas ĩterp̃taꝫ ꝺfitẽs. Machabeus penitẽs vel ꝓtegẽs:q⁹ verus ꝺfitens ꝺyabolũ repcutit:⁊ a tẽtatiõib⁹ ꝓ ꝺfessionẽ se ꝓtegit. Itẽ de iuda ꝺicit̃.j.mach.iij. Silis factus est leoni in venatione sua.audat.fortis ⁊ psistẽs:⁊ securus.

De motiuis ad confessionem. DIS. XIII.

Circa septimũ sciẽdũ q⁹ ad ꝺfitendũ libẽter ⁊ de uote mlta nos mouere debẽt. Prio nature magisteriũ. Scõo culture laboritiũ. Tertio benignitas cõꝺonatis. Quarto seueritas iudicatis. Quinto ꝺfessiõis necessitas. Sexto ꝺfitẽtis vtilitas. ¶ Prio q̃dẽ mouere ꝺz nature magisteriũ:nã enĩ q̃ sagacissima ẽ in opatione sua manifeste docet hoiem q⁹ debeat confitendo purgari. Primo nã ꝓpzij cordis:q⁹ si hõ comedat aliq̃ nociuũ.statiz coꝝ dolet ⁊ euomit. Itẽ si hz hõ aliq̃ ĩmũdũ ĩ ore nũq̃ cessat excreare quousq⁹ tota ĩmũdicia expellat̃. Itẽ si hz man⁹ ĩmũdas:nũq̃ cõedit añq̃ mũdet eas. Sz mix cũ nullũvenenũ sit pctõ mortali⁹.nec aliq̃ ĩmũdicia pctõ ĩmũdioꝝ:quõ potest retineri q̃n coꝝ doleat ⁊ euomat. De hac ĩmũdicia supza de timoze peccandi:quidã ait. Coꝝ dolet.ergo vome. Lava dentes oza manũq⁹ Exeat vt musca tondaꝫ foztiter olla. Jaco.iiij. Emundate manus vestras peccatores:⁊ purificate corda vestra. Item natura

aliū vt serpētis q̄ euomit venenū bibēs ad fontē intrās artū foꝛa mē. similit ceruus ad fontē innouat deponit vetustatē. similit aq̄la. Sic in fonte ꝓfessiōis aīe inouant. Itē mare purgat se naturaliter qz nō cessat expellere feces. z marīe cadauera. vinuz nō cessat se purificare z defecare. nec olla buliēs spūare. Itē ocul⁹ si hz aliq̄z impuritatē. nūq̄z cessat flere z laboꝛare ad purgandū se. Aures silr nō sē ī pace. si habēt ipuritatē aliq̄z donec se purificauerīt. Itē isid. dicit q⁹ ibiꝛ rostro se purgat alit mozit. ozē ēt parit. Sic tu debes fetus dyabolicos parere ofitendo. pē. Cōcepit dolozē z pepit iniq̄tatē. Itē crgn⁹ vt dicūt naturales. dicit naturalit praesentire mozte. z pcinere lugubze. Sic tu debes psentire mozte eternā. o pctōꝛ. z pcinere carmē lugubze ofessiōis. pē. Precinite dño in ofessiōe Ezech. xxviij. Assumēt sup tyz carmē lugubze ꝛc. ¶ Scōo mouere dz ad ofitēdū cultuꝝ laboꝛtiū. i. cura z diligētia hoiuz circa clturas agroꝝ. hoꝛtoꝛ. z vineaꝛ. marīe tpe q̄dragesimali. Noies enī q̄ negleꝛerūt vineas suas. agros z hoꝛtos. tūc icipiūt putare. fodē. arare. claudere. z excolere q̄ ante ī hyeme ĉulta dimiserūt. Canē. ij. tps putationis aduenit. Eccī. iij. tps seminandi ꝛc. vī q⁹ ille q̄ nō hz curā de se marīe tpe illo. z q̄ se nō excolit p pñaz z ofessionē min⁹ diligat se q̄z aliq̄d suoꝛ cū oīa velit bñe culta. mūda z bōa. z p virib⁹ suis ad hoc laboꝛet. Seneca. Nihil ē cuiq̄z vilius se. q̄ laboꝛat. z vult bñe oīa sua bōa. z nō laboꝛat vt sit bon⁹. Augu. q̄d ē o hō q⁹ te velis malū bñe. nō aūt aliq̄d tuoꝛ. nō vxoꝛē. nō filios. nō seruū. nō vestē. nō caligā. z tī vis bñe malā vitā. Rogo te postponē caligaz tuā vite tue.

¶ Tertio mouē dz benignitas dei circa ofitētes q̄ multiplex ē. Prima qz reus ī curia misericordie dei reatū ofitēs. nō dānat hz libera tur z saluat. Prouer. xxviij. Qui abscōdit scelera nō dirigeť. q̄ aūt ea ofessus fuerit. misericordia osequeť. pē. Iniusti. m. nō absc̄di. Hl. Si hō agnoscit. de⁹ ignoscit. Scōa ē qz reo ē iudex pī su⁹. z frater eiusdē oditiōis. z fozte magi reus. sacerdos. s. z ad arbitriū matris sue ecclesie in fozo mīe iudicat z punit. Tertia qz egro p moꝛbo grauissimo z multiplici peccati. leuissima medicina vbi ī oñsiōe moꝛbi a medico spūali pstat. ps. Dixi ofi. z tu. re. ꝛc. j. Jo. j. Si cōfiteamur pctā nr̄a remittet nobis ea ꝛc. Quarta qz ex cōpūctiōe a debito liberat. Matb. xviij. Omne debitū dimisi tibi qm̄ rogasti me Quinta mīa qz ex recognitiōe sue turpitudis adultera recōciliat. z ex accusatiōe sua iustificat. ysa. xliij. Dic tu iniq̄tates tuas. vt iusti ficeris. Sexta qz ex sui vilificatiōe appciat. Piere. xvj. Si sepauer pciosum a vili. q̄si os meū eris ꝛc. Septīa mīa. qz culpā suā cognoscēs in b̄ iudicio nō spoliat suis vel exheredat. hz poti⁹ ab ea q̄ amisserat restituit recognitōe sue culpe regno padisi cōpat. z acq̄rit Luce. xxiij. Dixit deus latroni ofitēti. hodie mecū eris in padiso. Aug. Misericordia attulit. q̄ miseria distulit. ¶ Quarto mouere dz veritas iudicātis dei. s. q̄ tenēs cuaginatū gladiū eternā mortē minat nō ofitēti⁹. dicēs ī. ps. Nisi puer. fu. gla. su. vi. ꝛc. mortis. s. subite. z dānatiōis eterne. Ezech. xvij. Judicabo te iudicio adulteranti ū. z effundentiū sanguinē. z dabo te in sanguinē furoꝛis z zeli ꝛc. Nmōi tū sniam reuocat dei mīa p ofessiōez. qz cū ofitet hō. z se iudicat. z dānat in pñti. nō dānabit ī futuro. ps. Nō dānabit de⁹ cōfessuz. s. b cū iudicabit illi. Hz Dicet dñs vt ait Aug. Ignoscam⁹ ei qz agnoscit. parcam⁹ ei. qz sibi nō parcit. Cōfessio pctōꝛ ī pñti plus posse vī ī iudicio futuro q̄z oēs sancti q̄ ibi peccatoꝛē vere ofessuz a dānatiōe liberat. z deū imutat. q̄ ibi nō possent facere oēs sancti. Bern̄. O beata spes ofitētū quo vīcis iuincibile. q̄z potēs es apō oipotētē. q̄cito tremēdū iudicē vertis ī clemētissimū pez. In iudicio vbi tremēt angeli. z sancti cōstātissima fides aduocata erit b ve re penitētiū cōfessio. Hoc signať Beñ. xliij. Ubi alijs nō audētib⁹ loq̄ p beniamin liberatiōe ante Joseph. Judas q̄ iterpťat ofitens ꝓpius accedēs ofidēt allegauit. z ad pietatē ioseph viscera cōcitauit. ps. Ne tradas bestijs. s. ifernalib⁹ aīas ofitētiū tibi. z aīas pauperꝛ ꝛc. Jō de iudicio quo soli ofessi pctōres saluanť. oī Eccī. xviij. ante iudiciū pcepa iustīcia ꝛc. Quito mouē dz ofessiōis necessitas qz sine hac nō ē salus pctōi. Jaco. v. ofitemini alterutrū pctā vra. z oꝛate p iuicē vt saluemini. Abzo. Nō pōt q̄sq̄z iustificari a pctō. ni si fuerit illō aī ofessus. Jdē. ofessio aīaz a moꝛte liberat. ofessio aperit padisū. ofessio spez salut⁹ tribuit. qz nō mereť iustificari. q̄ ī vita sua nō vult pctā suū ofiteri. Legiť q⁹ filia cuiusdā magni pncipis visitās curiā cū eēt virgo degēs sāctissime. osuluit papā vtrū religiōez itraret. q̄ attēdēs ei⁹ sāctitatē. osuluit q⁹ ī statu suo pmaneret. Et cū iniecissz oc̄los ī quēdā suū ei⁹ corrupta ab eo. plē būit. z p didit. z religionē itrauit. z tū b pctā ofiteri erubuit. multū se p eo affligēs ī religiōe. Cū aūt mozereť z sancta crederet. ab abbatissa adiurata q⁹ eā certificaret de merito suo. apparuit ei p⁹ moꝛtē horribilis dicēs se dānatā qz illud peccatū q̄ cōmiserat nō fuit ofessa.

De confessionis effectu. DIS. XIIII.

Exto mouere debet ofitētis vtilitas quā. s. hō cō sequit ex ofessiōe. Utilitas enī cōfessiōis ē multiplex. Nā ofessio aīaz inq̄natā purificat: deturpatā pulchrificat: obscuratā clarificat: pturbatā letificat: liberat ipugnatā: viā vite reserat obseruatā. ¶ Dzio q̄dā ofessio aīam p pctā inq̄natā purificat. Cōfessio enī est lotoziū in quo oēs pctōꝛ macule diluunť: q̄s oēs aque mūdi delere non possent. Bern̄. Oīa pctā in ofessiōe lauanť Hoc bñ figuraliter designat. iiij. Reg. v. de Naamā lepzoso cui dixit Helyse⁹: vade lauare septies ī iozdāe ꝛc. Si rē grandē pciper de⁹ p deletiōe oīuz pctōꝛ: p emundatiōe a lepza certe facē deberem⁹: quāto magi qz dicit nobis lauare: z mūdaber. Jozdanis iterpťat humile iudiciū. In ofessiōe se dz ofitēs hūiliter iudicare vt euadat hozrēdū dei iudiciuz: in isto saluať q̄ in illo dānaret. j. Lozin. xj. Si nosmetipsos iudicarem⁹: nō vtiq̄z iudicare mur. g̃ fm ofiliū. pē. Preoccupem⁹ faciē ei⁹ in ofessiōe. In b hūili iudicio lauari debem⁹ septies. i. a septē pctōꝛ generib⁹: z tūc p septi formē gratiā oīa diluunť. Judith. xij. dicit q⁹ ipsa noctib⁹ exibat in vallē bethulie z baptizabat se ī fōte. Judith iterpťat cōfitēs. bethulia dom⁹ dolēs dño: aut dom⁹ pturiēs dñm. Judith g̃. i. ofitēs dz descēdere ī vallē p hūilitatē. In vallē inq̄z bethulie. i. ecclesie q̄ ē domus in q̄ docet hō dolere de pctīs: dño. i. ad honozē dñi z ppē offense dñi veniā obtinēdā. Nec ē etiā dom⁹ pturiēs dñm in q̄ cōfitens cū mlto dolozе euomēs pctā pturit salubziē dñm ad salutem. Sequit. Baptizabat se: qz in cōfessiōe delenť oīa pctā. sicut in baptismo hoc excepto q⁹ ī baptismo delenť pctā q̄ztū ad culpā z oēm penā: in cōfessiōe remanet hō debitoꝛ pene satisfactorie. ¶ In confessiōe igiť aīa regenerať ad vitā: z renouať ad gratiā. Adhūc fonte bethulie dz hō sicut ceru⁹ sitiēs z veneno estuās: z siť serpēs ad aquā vt ibi venenū euomat ꝓperare. pē. Quēadmodum desiderat ceru⁹ ꝛc. Sequit in auctozitate pmissa. Et sanitatem recipiet caro tua: qz fomes libidinis z si nō extinguiť: tī multū debilitať in carne: atq̄ mūdaberis ī aīa. In cōfessiōe igiť aīa mūdať z mūdādo sanať. Nec ē medicina laxatiua p quā oēs humoꝛes noxij expelluntť, apostema rūpiť: z sanies emittit. mirabilit ē lenis hec medicina q̄ solovbo sanat egrotū. Greg. Vulnera occulta magi excruciāt: qz cū putredo q̄ iteri⁹ furit foꝛas eijcit: doloꝛ ad salutē aperit. Jdē. Contritio apostema pūgit: cōfessio apit: z sanies eijcit. satisfactio catha plasma apponit. Seneca. In his moꝛbis q̄b⁹ affligumur: q̄ peius se hz: min⁹ sentit: z pmia sua narrare vigilātis ē: z vitia sua ofiteri sanitatis iudiciū est. Itē. Seneca. Difficulter ad salutē peruenim⁹: qz nos egrotare nescim⁹. Purgari debet aīa sicut purganť vici pariēs tēpoze pluuioso. sicut stabulū iumentoꝛ: z sicut phanū dyaboli purgatur a spurcitia idoloꝛū: vt fiat templū dei. ij. Paral. xxij. Precepit rex iosias viris iuda vt proicerēt vasa Baal de tēplo dñi: z combussit ea in toꝛrentē cedron. Ab idolis itaq̄z peccatoꝛ purgat tēplū cordis cōfessione peccatoꝛū. De purgatōe huius tēpli dicit. ij. Machab. Itē decimo eiusdē dicit: q⁹ Judas z iudei templū purgauerunt. ij. Dyal. viij. Dicit quō dyabol⁹ volet de purgatione tēpli. Cū enī vt ibi dicit. b. Bñdictus in mōte Lassino iuenisset phanū apollinis. succidit lucos: cōtriuit idolū: subuertit arā: z cōtrurit ibi oza culū sancti Martini: z sancti Johānis: z antiqu⁹ hostis audiebať clamans z cōquerens vim sibi illataz: z se expulsuz. Clamoꝛ eius a discipulis beati Benedicti audiebať licet species eius non videretur. Eidē etiaz apparebat flāmantibus oculis cōminans: z vocans euz nomine suo: cui cuz vir dei non respondebat: dicebat ei. maledicte. Patet igiť ex predictis q⁹ cōfessio est lotoziuz mundatiuū: antidotuz sanatiuū: z iudiciū saluatiuū. ¶ Scōo cōfessio animā detur pată pulchrificat. pē. Cōfessio z pulcritudo in cōspe. e. Jdē. Cōfessionē z decorē induisti. Bernar. in epistola ad sophyā. Ama cōfessionē ob quā amaris: ama confessionē si affectas decorē. Sequitur Si pctā sunt: in confessione lauanť: si bona sunt: cōfessione cōmendantur: sacrificiū deo offers cum pctā tua cōfiteris. Etenim. sacrificiuz deo spūs cōtribulatus. Cū dei bñficia recozdaris. imolas deo sacrificiū laudis. Bonū oīnamētū aīe confessio: que z peccatoꝛem purgat: z iustum reddit purgatiozē. Absq̄ cōfessione iustus iudicatur ingratus: z pctōr moꝛtuus reputať. Cōfessio igiť est pctōꝛis vita: iusti gloria. Nec est necessaria peccatoꝛi. iustum nihilominus decet. Eps quidam cū daret sacramētū eucharistie populo suo: vidit ibi duos quos audierat esse in adulterio: alterū teterrimū: z alteruz lucidissimum: z cū quereret causam. dictū est ei ab angelo: q⁹ alter vere cōfessus fuerat. alter in pctis manebat. ¶ Tertio cōfessio aīam obscurata clarificat. Pctā nāq̄z tenebre sunt vnde obnubilāt aspectum interiozem aīe: vt nec se nec deū: nec etiaz pctā sua cognoscat:

multa enī credit nō esse pctā. que tñ sunt. vel nō ita grauia. nec attē dit nūer. nec multas circūstātias aggrauātes. nec suū aduertit perī culū. nec vilitatē status sui. nec diuine iusticie seueritatē. sz ifuso si bi lumine diuine gre cognoscit hec oīa. pō. Notus in iudea deus. Osee. v. Uidit iudas. i. ofitēs vinculū suū. Treñ. iij. Ego vir videns pauptatē meā. j. Mach. iiij. cognouit iudas z exiit. Luc. xvj. Lecus clamans ad ihm secus viā illuminat. Hester. viij. Judeis noua lux oriri visa ē. Quarto ofessio aīaz pturbatā letificat. Multū gau det penitēs facta ofessiōe. sicut eger ifirmat⁹ ad morte de sua sana tiōe. sicut multis plagis letalib⁹ sautiat⁹ de sua curatiōe. sicut mul tis obsessus piculis de sua liberatiōe. sicut captiuus in seruitute du rissima z vilissima detētus de sua euasiōe. sicut graui pōdere pēpt sus de pōderis depositiōe. De graui pōdē pctī dictū ē supra. De pe nitentia vo dicit saluator Math. xj. Jugū meū suaue ē. z onus zc. Jugū q̄dē suaue ē. qz releuat a durissima dyaboli fuitute. On⁹ vo leue. qz eronerat a grauissimo pōdē pctōz. Sepe solēt hoies p⁹ cō fessiōez factā dicē se velut a magna sarcina liberatos. z a duris one rib⁹ expeditos q̄si maxia turr⁹ eēt de collo eoz depositā. Bernī. Li bet admirari q̄z leue sit iugū dñi. An nō leue est qō nō solū nō gra uat sz leuat. Quid eo leui⁹ onere qō nō solū nō onerat. sz portat ho minē cui portādū iponit. Hoc gaudiū bñ fuit figualit designatū i liberatōe iudeoz de morte ad quā oēs fuerāt ōdēnati. Hester. viij. Judeis noua lux oriri visa ē. gaudiū bonoz zc. Itē letificat de pce pta spūali ofolatōe. pō. Os meū aperui ofitēdi. z attraxi spūz. i. spiri tussancti ad ofolationē. Cōfessio ipetrat ofolatiōez: recupat gram amissaz. z auget habitā. Regre supra de pnīa. Dixit Petr⁹ cluniac. q̄ cū q̄dā sacerdos solitari⁹ quādā moniale visitaret. pmo bōa itē tiōe. post carnalit peccauit cū ea. z cū icōfessus celebrare psumeret z ministrasset. z ofecrasset. in peceptiōe nibil inuenit in calice. Idē ac cidit ei scōa die. z pluries. q̄ ex b ofusus z cōpūctus currēs ad epm suū ofessus ē. z tūc postea inuenit. Idē ve dicit i chronicis. qō ac cidit tpe Karoli magni. q cū i vigilia natalis q̄dā sacerdos peccass cū quadā muliere. z deberet celebrare missaz pmā. in peceptiōe eu charistie vidit colūbā quādā de celo descēdētē z hauriētē z depor tātē q̄cq̄d accipe debebat. Silr accidit imissa scōa. Cū aūt pctō cō punct⁹ curreret ad vicinū ofessorē z ofessus fuisset pctm suū. i mis sa tertia eadē colūba q̄cq̄d detulerat de calice reportauit. Quinto ofessio aīaz liberat alligatā. liberat enī eā a vinculis pctōz q̄ sē vin cula vel cathene. Prouer. v. Unusq̄sq pctōz suoz funib⁹ ostringit pō. Funes pctōz circūpleri sē me. Jō dr ysa. lj. Solue vincula colli tui captiua filia syon. Et. lviij. Dissolue colligatiōes ipietatis solue fasciculos depinētes. Bernī. sup cant. sermōe. vj. Pumilit cōfitēti re mittit de⁹ pctm. z dyabol⁹ eū quē i corde hois hēbat amittit pncī patuz. Ubi enī pctm remittit. de corde peccatoris ꝓculdubio dya bolus eijcit. Itē ofessio liberat a ptāte demonū z a vilissima ser uitute eoz quasi de faucib⁹ lupi leonis z draconis infernalis. pō. Li bera me de ore leonis zc. Manasses liberat de carcere regis baby lonis ofitēs pctā sua. sic habet. ij. Paral. i fine. Quicula q̄cq̄ cla more eruit de ore lupi. Et Jonas clamās ad dñm de vētre ceti euo mit Jone. iij. Itē Math. xv. Ad clamorē mulieris chananee in cu ius facto notat qualis oz esse ofessio expulit dñs demonē ab eius filia. Itē Luce. iiij. Imponēte ibu manū eribāt demonia a multis qz i ofessiōe ad ipositionē manus sacerdotalis absolutiōis homo a dyabolo z pctō liberat. Itez in vitispa. narrauit abbas serapion q cū iuuenis esset māducās cū abbate suo. surgēs a refectiōe accipie bat vnū panē paximatiū z comedebat occulte ignorāte abbate. z h facē sic duxerat in cōsuetudinē z verecūdabat patri ofiteri. q iā nō posset refrenare appetitū suū. Cū aūt q̄dā frēs venissent ad abbatē interrogātes eū de cogitatiōib⁹ suis. ait eis. Nibil ē ita noxiū mona chis. nec ita letificat demoues sicut si fratres celēt cogitatiōes suas spūalib⁹ patrib⁹. Qō cū audiret dict⁹ serapion. puolut⁹ ei⁹ genib⁹ z pstrat⁹ i terrā z cogitās q. p eo vbū dicēt. icepit cū fletu pctm suū ofitēi. Cui pr dixit. q dyabol⁹ q̄ sua taciturnitate tenebrauerat cor ei⁹. sua ofessiōe humili eēt ercussus ab eo. Nōdū verba senex finie rat. z ecce dyabol⁹ exiuit de sinu in quo solebat absc̄dē paximatiū q̄si flāma ignis. z lāpas fetidissima. ita q tota dom⁹ eēt repleta q̄si sulpbureo fetor. Et ait abbas. Oīdit tibi dñs nūc palā visibilit qō tibi vbis pri⁹ oīdebā. Cōfessio. n. denudat z aput secretū dyaboli p ditoris. iō ofusus recedit. Itē i vitispa. dr. q abbas Pachari⁹ ba bitās sol⁹ i hēmo. vidit demonē trāseūtē q̄ videbat iduī tūica linea q̄ tota tēbrata erat. z p oīa foramīa pēdebāt āpulle. Inq̄rēti macha rio quo tēdēt. rīdit. vado visitat frēs. q̄rēti q̄d sibi vellēt āpulle. rīn dit. q gustū portabat frib⁹. vt q nō gustaret de vna. gustaret ō alia iō tot portabat. Et h dicēs p trāsijt. Adiurauit āt eū machari⁹ vt ad se rediēs aduenīret. Uidēs eū machari⁹ redeūtē. interrogauit eum quō se haberēt fres: dixit ei dyabol⁹ q. oēs sanctificati sūt: nec ali q̄s eoz acq̄escebat ei nisi vn⁹ q̄ ad flatū tētatiōis ei⁹ mouebat. vt vē tus: addēs q. Theotist⁹ vocabat. Quo audito. iuit Macharius ad visitādū congregationē fratrū. Cui fres cū ramis palmaz ꝓcesserunt obuiā. Cū aūt q̄libet eoz paret sibi cellā suā q̄siuit q̄s eoz vocaret Theotist⁹. Quo iuēto: decliauit ad cellā ei⁹. z q̄siuit ab eo quō erat ei de cogitatiōib⁹ suis. z cū ille dicēt q. bñ. z erubescēt dicere suas tētatiōes: ait senex: q. tot ānis vixerat solitari⁹. z in arta pnīa. z tñ i pugnāt me cogitatiōes fornicatiōis ī tāta senectute. z tñ oēs bono rāt me. z sic fec q. ille reuelauit cogitatiōes suas ei z ofessus ē ei oīa z ille inūxit ei ieiuniū z q. meditaret circa scripturas sctās. z si ad huc tētaret. q. semp respicēt sursuz: nō deorsuz. z dñs iuuaret eum Cū aūt ofirmasset z ofortasset eu z aliis vbis: rediēs ad locū suū. z iterū vidēs eūdē demonē q̄siuit ab eo quō eēt ei: q̄ dixit q. male: qz illos quos visitauerat sanctiozes z fortiozes inuenerat q̄z pus z pcu pue illū quē pri⁹ hēbat amicū inuenerat magis scm magis sibi aduersa riū. Itē ofessio os dyaboli obstruit vt nō possit hoiez accusare ō eo de quo accusauit se i ofessiōe. Pō. obstructū ē os loquētiū iniq̄. Et nota q. cū q̄dā bon⁹ vir adiuraret quēdā demoniacū vt dicēt ei no men suū. ait q. triplici noīe vocabat. s. claudēs coz ne cōteraī: clau dēs os ne ofiteaī: claudēs bursaz. ne elemosynas largiaī. Delet eti am cyrographū seu scripturā dyaboli. sic pz exēplis ifra script. Le ric⁹ q̄dā cū bñ z sancte viuēt. iuidēs ei dyabol⁹ fortiter ipugnauit: vt cadēt: q̄ in aliq̄ graue z enorme pctm ꝓlapsus ē. Cū aūt vellet dyabol⁹ cū ofundē: z assumpta būana specie eū corā suo epo accu sasset: z assignata eēt dies in q̄ q̄ dicebat dyabol⁹ debebat ꝓbare af ferēs chartas suas corā iudice in q̄b⁹ otinebat loc⁹: z tpus: z psone q̄b⁹ sciētib⁹ peccauerat. Dict⁹ aūt cleric⁹ videns se in arto positū cō fessus ē oīa dolēs z ꝓponens nō redire ad pctā. Cū aūt essent corā iudice: z dyabol⁹ diceret se bre multa ō eū q̄ poterat ꝓbare p scripta z testes. Reuoluēs scripta sua ibi inuenit oīa deleta dicēs. certe ho die erāt oīa q̄ habebā ō istū b scripta: sed nescio q̄s oīa hec deleuit Et hoc dicto. euanuit. cleric⁹ aūt in secreto ofessiōis epo oīa b nar rauit. Itē dicit de quodā sancto patre q. cū aliq̄n eēt occupatus in aliquo ope cū fratrib⁹ z tradidisset oblitioni dicē nonā suo tpe. p pter occupationē: vidit dyabolū trāseuntē ante se z ferētē vnū libz maximū ad modū rotuli sup humerū suū qui videbat magnus ad modū turris: z adiurauit eūsm noīe dñi vt dimitteret libz illū: z cū reuolueret eū. inuenit in vna pagina ei⁹ scriptū q. ipse illa die z ho ra q̄ debuerat nonā nō dixerat. Ipse aūt statim pstrat⁹ pedib⁹ so cij sui suā ofessus est negligētiā: z statim in rotulo dyaboli respici ens qō pri⁹ erat ibi scriptū inuenit deletū: z ex hoc nouit vtutē ofes siōis. Itē dicit q. cū q̄dā vidua familiarissima eēt cuiusdā epi ꝓpt religionē q̄ credebat i ea: cū istigāte dyabolo peccasset cū ꝓprio fi lio: z plez inde habuisset: idē dyabolus volēs eā ofundere: z p hāc religiosas psonas ifamare in būana specie venit ad epz dicēs q. ip se ꝓbaret eā die assignata pessimā meretricē. Cū aūt accusasset eā. assignat ei dies ad pbādū dicta otra eā dyabolus aūt colligēs z in scripto redigēs acta eius: z oēs pctā eius circūstātias ad dē venit. Illa aūt vidēs sibi dē istare ofessa est pctm suū: z dyabolus ea ve niēte ad diē. aperuit chartas suas z inuenit oīa q̄ otra eā habebat de leta: isup nec eā agnouit. Itē dicit q. quid⁹ sacrista cuiusdā abba tie surrexit vt pulsaret ad matutinas: z vidit dyabolū portātē saccū plenū z libzū i mānu. Cū q̄reret dict⁹ sacrista q̄s esset. ait q. erat scru tator officinarū q̄ faciebat monachos in dormitorio vigilare. in ec clesia dormire: in refectorio mala signa facere z micas dispergē: de quib⁹ saccus quē ferebat erat impletus: vt dicebat: z liber quē fere bat de negligētijs fratrū. Sed dicebat q. sup omnia oderat capitu lum: qz sepe in capitulo amittebat quicq̄d laborauerat ꝓpter cōfes siones z accusationes ibi factas z pnīas. Itē nō solū chyrographuz dyaboli delet ofessio: sed z characterē z imaginem bestie delet. ita vt nō possit dyabolus recognoscere iam cōfessum. sicut multis de clarat exēplis sequentib⁹. Cū duo pdicatores oberrarēt in mon tibus hybernie: nec viaz possent inuenire aspicīt nō lōge homūcu lum quendā: quē cū vocarēt: z eos fugeret insequētes eū attingunt eū inter arta mōtana a quo cū quererēt de via: z vix sciret eis rīde re. cū multū istitissent vt diceret eis quis esset: eis dixit q. p tres an nos seruierat demonib⁹ q̄ apparebāt ei in diuersis flagitijs cū qui bus fedus inierat: z eis fecerat homagiū vt eoz faceret voluntatez z eoz ferebat in manu sua impressum sigillū: in quo erant scripte li tere illius homagij qō ostendit eis. Ipsi aūte vix potuerūt ei sua de re q. cū eis veniret vsq̄ ad villā. Cū autem in villā venissent: z quī dam eorum ꝓdicaret de abominatiōe pctōrum z de misericordia

dei quā faciebat ꝓfitētibus. ille bō cozā oībus factū suū dixit. Luz aūt cū lachrymis fuisz ꝓfessus fratri petrō suū iuenit q figillū dya boli a manu sua erat deletū. Cū aūt post aliquātos dies ꝓfortatus ⁊ ĩstruct⁹ rediret ad sīlā solitā. vt inde aliq̄ q̄ ibi bēbat reportaret. obuiauit illi demōi cui homagiū fecerat discurrēti p mōtes cū mul titudine alioꝝ demonū cū eqs nigris ⁊ canib⁹ quereti ab eo si vide rat talē boiez quē nup cōmiserat seruū fugitiuū. Et cuz ad vltimuz quereret ab eis si eum non agnoscerent. ipsi dicebant q̄ non. ⁊ cuz ille assereret eis q̄ ipse esset ille quez querebant respicientes in ma nu eius. ⁊ non inuenientes suum sigillum. dicebant q̄ mentiebaꝝ. qz signū homagij non habebat. sed verisozem reputantes eum. ab eo recesserūt. ipse aūt letus ad fratres rediit. ⁊ cū eis remāsit. Itē le gim⁹ q̄ fuit q̄dā flagitiosus q̄ fedus cū dyabolo inierat ⁊ sepe cuz eo ꝗsi cū socio ĩ hūana specie dyabolus ibat. cū aūt ĩuitaret eū dyabo lus ad balneū vt ibi eū extinguēt. cūq; trāsiret ante q̄dā ecclesiā. bō ille timēs petrō suū ⁊ socium. dixit q̄ oūo volebat videꝛ q̄d ĩ ecclesia illa fiebat. ⁊ cū nō posset eū dyabolus retinē. dixit q̄ saltē ad expe ctārē cito rediret. Cūq; mozā facēt. dyabol⁹ oēs q̄ ecclesiā illā itra bāt rogabat vt socio suo dicerēt q̄ cito rediret. Ille āt ꝓfessus ⁊ pe nitēs redijt. ⁊ cū quereret dyabolus ab eo si vidisset sociū suū. ⁊ ille dicēt q̄ erat ipe quē q̄rebat. dicebat dyabol⁹ q̄ mētiebaꝝ. ⁊ cū ipse diceret q̄ ĩ vītate ipe eēt. ſ̄z p dei gr̄az vtute ꝓfessiōis fed⁹ ei⁹ abne gauerat. dyabol⁹ cōfusus fugit. Itē miles q̄dā suspectū habēs vnuz sociū suū de adulterio cū vroze sua ducebat eū ad demōiacū q̄ ad ueniētib⁹ dabat rīsa. Ille vo peccati sui ꝛscius ⁊ metuēs depbēdi secessit aliquātulū. ⁊ vocās scutifez suū ꝓfessus est rei q̄ nō bēbat copiā sacerdot'. Cū aūt q̄reret miles de vroze sua a demōe. dixit eā eē adulterā. ſ̄z nesciebat cū quo. q̄ pax añ fuerat nomen ei⁹ de scri pto suo deletū ⁊ cū oīdēt ei dictū sociū. dixit q̄ euz nō ꝛgnoscebat Deniq; ꝓfessio torquet ⁊ affligit demones. sic dicit Aug. Acriores dolores demōib⁹ nō iferim⁹. q̄z cū pctā nra ꝓfitēdo ⁊ penitēdo plā gim⁹. Vñ Luc. xviij. Luz deberet expelli legio clamabat. Quid mi bi ⁊ tibi o ihu. obsecro ne me torqueas. q̄z ei⁹ expulsio p ꝓfessionez ē ei⁹ afflictio. Itē ꝓfessio liberat a pudore obꝛobrii. Cū sctūs Pe trus tarētasien. archiep̄s p̄dicaret p burgūdiā q̄dā mulier adultera viro suo suspecta ꝓfessa ē ei. ꝑmittēs q̄ ad petrū suū ampli⁹ nō re diret. cū aūt vir su⁹ zelotipie spiritu agitat⁹ cōpellēt eā ferrū ignituz app̄bēdē nuda manu vt sic suā ĩnocētiā demonstraret. illa ꝓfisa de vtute ꝓfessiōis ⁊ meritis viri sancti. ferrū cādēs manib⁹ nudis acce pit ⁊ p totā domū sine lesiōe portauit ⁊ ĩ platea curie ꝓposuit. Quo viso. vir ei⁹ oī suspitiōe deposita ab ea veniā postulauit. Illa vo vi so miraculo facta securioz. ⁊ ad peccādū audacioz. rediit ad peccatū Cū aūt vir ei⁹ ĩdigēs illo ferro dicēt illi q̄ illō sibi deferret de loco vbi illō dimiserat ⁊ a dieb⁹ multis iacuerat frigefactuz q̄cito illud manib⁹ app̄bēdit tota ꝓbusta ē ⁊ ꝓfusa tātoꝝ ꝓuicta miraculo. ne cesse habuit palā recognoscere crimē suū. Itē cū q̄dā mulier mare trāsiēs pulchritudine sua oēs q̄ erāt in nauī ita attraxisset. ⁊ oēs fe re q̄ erāt ibi cū ea peccassēt vel p actū vel p ꝛsensuz ⁊ nō euitaret pa trē aut filiuz. ſ̄z ĩdifferēter oīb⁹ lz occulte se exponeret. facta in mari tēpestate ⁊ naui piclitāte. cepit clamare cozā oīb⁹ oīa pctā sua. ⁊ ea publice ꝓfiteri. credēs q̄ alij pp eā deberēt piclitari. Tūc alios ꝓfitē tib⁹ cessauit mare a feruoꝛe suo. Facta trāquillitate nullus potuit scire q̄ esset illa mulier aut eā cognoscere. Itē ꝓfessio liberat a dolo re supplicij. Job. xxxvj. liberabit te de oꝛe āgusto latissime. pō. Neq; vꝛgeat sup me puteus os suū. Glo. Nō vꝛgebit sup te ĩferni pute us os suū. nisi tu clauseris tuū. Nota supra de paximatio. ⁊ demōe effugato. Itē demōiali q̄ qz petrō erubuit ꝓfiteri dānata fuit. ¶ Se xto ꝓfessio portā vite reserat obseratā Ro. x. Oꝛe ꝓfessio fit ad salu tē. pō. Introite portas ei⁹ in ꝓfessiōe. Nota q̄ p iordanē q̄ ĩterpta tur humile iudiciū intrauerūt filij ifrael in terrā ꝑmissionis. Itē la troni ꝓfitēti in cruce dictū ē. Hodie mecū eris in paradiso. Ambro. Cōfessio paradisuz apit. Refert Petr⁹ cluniāc. q̄ q̄dā Hilbert⁹ no mine religionē ingressus a p̄ncipio cōfessus ē oīa pctā excepto vno crimine turpiozi. Cū aūt ĩfirmitate grauissima laboraret. vidit quē dā afferētē sibi aquā pulcherrimā in vase speciosissimo. ⁊ dicētē si bi si vis saluari. ⁊ aqua sapie salutar̄ potari. oportet te oīa peccata tua ꝓfiteri illud p̄cipue q̄ semp hactenus occultasti. Qui post q̄z reuelauit que viderat. ⁊ cōfessus ē oīa peccata sua. die sequēti que uit in pace. Ad hoc facit exemplū de muliere deuota. b. Frācisco. q̄ cū vno peccato graui q̄ p̄e pudore tacuerat expirauit. Multis au tē vigilātib⁹ ĩ nocte circa feretrū illa surgēs resedit ĩ feretro. dixitq; cozā oībus q̄ ꝑpter vnū peccatū q̄ ꝓfessa nō fuerat. iudiciuz mor tis accepat. Sed intercedēte. b. Frācisco cui deuota fuerat conces sum erat ei spaciū vite donec illud peccatū in cōfessione detexisset. Uocato igit̄ quodaz sacerdote p̄rino suo: qui cum alijs vigilabat confessa est ei. Quo facto statim se reclinans in feretro migrauit ad dominum armis penitentie premunita.

De confessione inutili. DIS. XV.

Qrca nouū. ſ. de ꝓfessiōe iutilivel etiā dānabili q̄ poti⁹ fit ad dānationē q̄z ad salutē. Notā dū q̄ multa sūt genera ꝓfitētiū q̄ p diuersos boies dictos iudas designant q̄ ĩ scriptur⁹ ĩueniunt. Judas. n. iterpta tur ꝓfitēs quoꝝ nulli regnū hierusalē ꝑmittit nisi filio iacob vt stir pi ei⁹: p quā salubriꝛ ꝓfitēs designat. ¶ Est aūt ꝓfessio negligēt⁹ ⁊ differētis nimis. ſ. illoꝝ q̄ ꝓfitent̄ sine p̄uisiōe ⁊ studio. q̄ multa pctā p negligētiā p̄meditādi trāseūt: ⁊ ĩcōfessa pctā dimittunt. Prouer. xix. Qui negligit vias suas mortificabit. Uel illoꝝ q̄ differunt vsq; ad finē q̄dragesime vl̄ vite. q̄ ad h̄ solū ꝓfitent̄ ne hērici videantur. Di signant̄ p Judā galileū. Galile⁹ iterptat trāsmigrās pctā sua p negligētiā: vel rotat⁹ vsq; ad finē vite: ⁊ de quo Act. v. Post ertitit iudas galile⁹: ⁊ oēs q̄ ꝛsenserunt ei dispsi sūt ⁊ ipse pijt. De h̄ supra q̄ cōfessio sit studiosa ⁊ velox. ¶ Scōa iutilis ꝓfessio ē solo timoꝛe mort⁹: aut piculi ꝓfitētis q̄n est extorta p vim tormēti vt latronum Qui sic ꝓfitent̄ sūt siles iude dicto quiriaco: q̄ timoꝛe mortis ⁊ cuz tormēto ꝓpulsus ē reḡrere crucē dñi: vt dicit̄ in ĩuētiōe sancte cru cis. Tales sūt siles vasi q̄ gallice dicit̄ tyrelire: q̄ nō emittit q̄ cō tinet nisi p̄ frāgat̄. Itē ferro frigido de quo nō pōt fieri op⁹ nisi p̄ ĩ fornace ponat̄. Itē olerib⁹ rubzis aut fructib⁹ durꝛ aut siluestꝛ trib⁹ q̄ nō p̄it comedi nisi p̄ gelu aut igne coquant̄. Talis fuit cō fessio pharaōis. anthyochi: ⁊ herodis q̄ nō sūt mīaz ꝛsecuti. Mac. ix. Act. xij. ¶ Tertia ē ꝓfessio debitas circūstātias omittētis. hoc si gnat̄ p iudā ō vico recto: q̄z pctā in genē dicūt: ſ̄z ad circūstātias nō diuertūt vel pp pudoꝛē vel alias cās. In hmōi domo iacet saul⁹ ce cus. i. rō. Saul⁹ iterptat tētatio respiciēt⁹: vl̄ abutēs ꝓfilio: q̄ō fit q̄n bō tētatiōe vīcit̄ vt celet pctī circūstātias: respiciēs eaz enormitatē vel q̄n abutit̄ ꝓfilio angeli: dicētis. Exi. de sodomis: ⁊ de omni regi one circa generatiōez illi⁹. Heñ. xix. De h̄ iuda dicit̄ Ac. ix. ¶ Quar ta ꝓfessio ē retrocedētis vl̄ p̄niaz dimittētis. Quidā. n. bñ ꝓfitent̄ ſ̄z cito relabunt̄. Di signant̄ p iudā thadeū: q̄ ꝑ multa nobilia fcā feci⁹ set: mortu⁹ ē cū ſmōe ffe suo in pside. Ita mult⁹ laudabl⁹ cōfitent̄: multa opa p̄nie nobilia agūt appēdētes ĩ patibulo p̄nie pctō: qō ĩ eis tāq; p̄nceps regnabat ⁊ dñabat. In tētatiōis tpe a deo receden tes in pctō iterū relabūt̄: ⁊ ita moziunt̄ p trāsgressiōez: ⁊ obediētia mozit̄ ĩ eis Nec signat̄ ĩ h̄ q̄ Thade⁹ iterptat appēdēs p̄ncipē p̄fis ĩ quo mozit̄. Dic iudas iterptat tētatio. Symō iterptat obediens q̄z p tētatiōe dyaboli: mozit̄ ĩ eis obediētia ⁊ p̄nia. Siles sī ribal do q̄ ꝓsiderās incōmodū ludi ⁊ suū infortuniū adiurat ludū: ⁊ cito ad ludū taloꝝ redit. ¶ Quīta ē ꝓfessio fingētis ⁊ dissimulant⁹: vt il li⁹ q̄ ꝓfiteꝛ vt bon⁹ appeat: vl̄ ne mal⁹ appeat: vt fac̄ hipocrita: ō quo dicit̄ q̄ nō ē sīlatio. ſ. bonū. dissimulatio quoq; qō ē. ſ. malū vl̄ illi⁹ q̄ ob h̄ ꝓfessionē frequētat: vt aliq̄ cōmodū tpale acquirat: q̄ sīlis est vulpi q̄ ob hoc se mortuū fingit vt coniculas capiat linguā ex trahēdo. Silr illius q̄ ꝓfessionē frequentat ⁊ peccatuz occultat: vel qui ꝑponit nō recedere a peccato hic similis est iude ꝑditoꝛi q̄ os culo tradidit filiū hominis. De his Thimo. primo. Confitentur se nosse deum factis autem negant. De hoc Ecci. p̄ō. Accessisti mali gne ad deū: ⁊ coꝛ tuū plenū est dolo ⁊ fallacia. eiusdē. ij. Ue duplici coꝛde ⁊ labijs scelestis ꝛc. ¶ Sexta ē desperātis: vt inde scariothis ꝑditoꝛis: q̄ dixit. peccaui tradēs sanguinē iustuz: Matḥ. xxvij. Et statī laqo se suspēdit. De h̄ Act. j. hic possedit agrū de mercede iniq̄ tatis: ⁊ suspēsus crepuit medi⁹: ⁊ diffusa sunt oīa viscera ei⁹. Talis fuit ꝓfessio chayn. Heñ. iiij. Maioꝛ ē iniq̄tas mea q̄z vt veniā mere ac. Septia ē ꝓfessio ꝑsumētis: vt illoꝝ q̄ abutunt̄ mīa dei nimis eā extendēdo: vt eoꝝ qui ꝓfitent̄ pctā ⁊ ꝑmittūt sibi eoꝝ ipunitatē: bi signant̄ p iudā filiū ioba q̄ iterptat misericoꝛs dñs: de quo Luce. iij. ¶ Octaua ē ꝓfessio augētis pctā: vt mētiētis in ꝓfessiōe. Hic si gnat̄ p iudā filiū ioseph. Luce. iij. q̄ iterpretat augmētū: q̄z mētiēs auget pctō suū. Talis ē ꝓfessio eoꝝ q̄ cā hūilitat⁹ dicūt se fecisse q̄ nō fecerūt: vel dyabolo suadēte dicūt se nō fecisse q̄ se fecisse reco lūt: vel si dicūt a pctō nō posse abstinere vel p̄niam se nō posse facē. ¶ Nona ē ꝓfessio excusant⁹ vel defendētis pctō suū. hic signat̄ p iudā machabeū q̄ iterpretat̄ ꝑtegēs vel ingeniosus: q̄z pctō q̄ō oz accusare ĩ ꝓfessiōe excusat ingenioſe ⁊ defendit. Dic iudas cūriciſ dertz coꝛnu: vincit̄ a sinistro: q̄z multi pctā notabilia: ⁊ in q̄b⁹ nō eru bescūt sed ex q̄b⁹ apparēt aliq̄d fuisse ⁊ valuisse ꝓfitēs valde bñ de nudāt: illa q̄ sūt turpia ⁊ enormia celāt. palliāt. defendūt ⁊ excusant de h̄. j. Mach. ix. ¶ Decia ē ꝓfessio ꝑjcientis in aliū: vt fecerūt p̄mi parentes. ¶ Adā peccatū retorsit in mulierem: mulier in serpētem.

Sic faciūt q̄ ī ꝯfessiōib⁹ suis alios accusant ⁊ se excusant vt mulier viz suū ⁊ ecōuerso: socius sociū. Hic signant ꝑ iudā q̄ ascēdit cum zorobabel de babylone: zorobabel interp̄etat aliena trāslatio: babylo cōfusio: q̄ cōfusi de peccatis suis ea in alios trāsferūt accusando eos. Undecima est cōfessio dimidiātis: vt eoꝝ q̄ ptē retinēt et partē ptōꝝ cōfitent: vel q̄ vnā ptē dicūt vni: ⁊ aliā ptē dicunt alteri sacerdoti: ne nimis videant peccatores. Hi signant ꝑ iudā q̄ cōfitebat sup portā sterquilinij iter mosollā ⁊ beniamin q̄ erant duo sacerdotes. Nec. xij. Duodecima est cōfessio se iustificātis ⁊ gloriātis: hec signat ꝑ iudā filiū seuma: q̄ interp̄etat auditio fame: vl nomē auditū: vt est eoꝝ cōfessio q̄ bona sua in cōfessione cōfitent: vt nomē ⁊ famā eoꝝ cōfessor audiat. Sic phariseus dicebat. Ieiuno bis in sabbato: do de. o. q̄ pos. Luc. xviij. Tredecima ē cōfessio saluberiter cōfitētis. Hec signat ꝑ iudā filiū ōrtū iacob ⁊ lye: christi ⁊ ecclesie. Post sui status visionē: q̄ ꝑ Rubē signat q̄ intrepretat visio. Post cōtritionē ⁊ lachrymaꝝ ei⁹ exauditionē a dño q̄ ꝑ symeon signat: q̄ interp̄etat audiēs merorē. Post gr̄e infusionē q̄ ꝑ leui signat q̄ additamētū interp̄etat: sequit vera ⁊ salutaris cōfessio q̄ ꝑ iudā signat q̄ cōfitens interp̄etat: q̄ christus post ħ militāti ecclie parit cōfitētē. Est. n. rex cōfitētiū vt testat titulus triūphalis. Ihesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. i. cōfitētiū. Est. n. eoꝝ ihs. i. saluator: nazarenꝰ. i. sanctificator. Nazareth. n. sanctitas interp̄etat. Rex. i. rector et gubernator. Et nota q̄ iudas ex multꝫ vez signat cōfitētē. ꝑmo q̄ phares ⁊ zarā de thamar genuit: beniamin in sui custodiā suscepit: ꝑo eo cōā iacob allegauit: būc iacob ⁊ moyses in suis bñdictionibus mirabiliter cōmēdauit. Dui⁹. n. trib⁹ vt dr̄ Judic. j. ducatū belli ⁊ victoriā acq̄siuit ō chananeū. Hierlm vrbē cepit: gygātes interfec̄: regnū acq̄siuit: ⁊ de ei⁹ stirpe christus descēdit. Silr cōfessio de amaritudine pne generat phares. i. a malo diuisionē q̄ phares interp̄etat: ⁊ zarā q̄ dr̄ oriēs. i. gr̄e illuminationē: aīaz custodit: ⁊ cōā christo in iudicio eā allegādo defendit: ipsi cōfitēti laus ⁊ bñdictio iudemultipler cōpetit: ipsa demones ⁊ ptā expugnat ⁊ supat ⁊ exterminat: ⁊ vrbē hierusalē ⁊ regnū ei⁹ celeste: ⁊ christū hr̄e eternū ꝑmiuz impetrat veraciter penitenti ⁊ confitenti.

¶De impedientibus cōfessionem. DIS.XVI.

Circa decimū. s. de his q̄ verā cōfessionē ipediūt vel retardāt sciēdū q⁹ sunt. xij. ¶ Primū ē pctōꝝ infidelitas: q̄ nō crrdūt dei vba eē vā pē. nec fideles habiti sunt in testō ei⁹: vel vtutē clauiū vel sacꝝ Isai. xxi. Qui incredulus est infideliter agit: hec infidelitas ē massa plumbea ꝓiecta in os iniq̄tatis: zach. v. Hoc opilat os ei⁹ ¶ Scōz q̄ ipedit cōfessionē ⁊ retardat est mala societas pē. Cū puerso peruerteris. Petr⁹ cū ministris passionis deū negauit: ⁊ in negādo p̄seuerauit: egressus ab eis fleuit. ¶ Tertiū ē malus pudoꝝ quē oꝝbolus ꝓicit in os pctōꝝ: vt fur mucū siue ramūculū in os carnis vt obmutescat: supra de parimatio. Idē de Hilberto. ¶ Quartū ē longe vite cōfidētia: ō q̄ habet. ē. de cōfessione festinānda. De ħ ponūt multa exēpla in tractatu de negligētia. ¶ Quintū est negligentia: ꝓuer. xix. Qui negligit vias suas mortificabit. Nota de hoc multa exēpla de vitio negligētie. Seneca. Nihil est vnicuiq̄ se vili⁹ q̄n. s. plus negligit se q̄ aliq̄d suoꝝ. ¶ Sextū est ignorantia: q̄ ignorat hō q̄d cōmiserit: q̄d omiserit: q̄d offendit: q̄d amiserit: q̄d ꝓmerut p peccatū suū: q̄ ignorat statū suū: cōfessionis effectū: ō tardat cōfiteri: ꝓuer. vij. Ignorat stultus q⁹ ad vincula trahat donec trāsfigat sagitta iecur ei⁹: velut si auis festinet ad laqueū: ⁊ nescit q⁹ de periclo aīe agat. j. Lozin. xiiij. Si q̄s ignorat ignorabit. ¶ Septimū ē terrena occupatio. Sic sedechias fugere volēs exercitū regis babylonis reduct⁹ est ad eū in reblata: q̄ intrepretat multa ħ: ⁊ signat multitudinē curaꝝ ⁊ occupationū terrenaꝝ. Facit dyabol⁹ sic venator tygridi dū tygris vult cōsequi venatorē q̄ rapuit ⁊ defert secū set⁹ suos velocissime currit post eū. Uenator aūt volēs eā retardare ponit ī via ſpecula: vbi dū faciē suā intuet: credit esse sub eis catulos suos: ⁊ moueri eos sub eis: ⁊ sic paulatiz ⁊ successiue retardat quo usq̄z venator ad tutū locū veniat: ⁊ fetus ei auferat. Sic cū peccator videns se amisisse ꝑ pctā bona q̄ fecerat volēs ea recupare ꝑ pniaz currēs ad cōfessionē retardat ꝑ diuersas occupatiōes ⁊ occasiones q̄s subministrat ei dyabolus donec bona q̄ pri⁹ fecerat morte subita irruēte oīno amittat. ¶ Octauū est ꝓsumptio vt eoꝝ q̄ dixerunt nō videbit dñs: nec intelliget de⁹ Jacob ꝛc. Ecc. xxiij. Omnis hō q̄ trāsgredit lectū suū cōtēnit aīmā suā dicēs: quis videt me ꝛc. Et post. Nemo circūspexit me quē verear: ⁊ delictoꝝ meoꝝ nō memorabit altissim⁹ ꝛc. hi debēt attēdē q⁹ de⁹ iustus iudex ē vnicuiq̄ reddens iurta opa sua. Aliē nō eēt de⁹ nisi esset iustissim⁹. Itē dr̄ cogitare quo puniuit cogitationē supbā ī angelis: morsuz pomi ī ꝑmis parētib⁹ pctm̄ luxurie ī diluuio ⁊ sodomoꝝ icēdio: violētie ī pharaone excogitatōis q̄fi ī choze. oathā ⁊ abyron in absoptiōe. Nouuz est despatio. Cōtra quā ponunt multa exēpla. ē. de duodeciz officijs mie. ⁊ supra de cōfessiōis effectu. Diere. xxxiij. Si cōfitemini pctā vra fidel' est de⁹ vt remittat nobis: ⁊ emundet nos oī iniq̄tate vra ꝛc. ¶ Decimū est timor malus quo nimis horret aspitatē pnie vel ne possit a pctō assueto abstinere. Job. vj. Qui timet ꝓuinā irruet sup eū nix. De ħ habet supra de timore bñano. ¶ Undecimū ē puersus amoꝝ quo nimis diligit pctm̄ suū: morte suā: patibulu suū: vulnꝰ suū incēdiū suū: hostē suū: vel aliq̄d aliud supra deū ps. Ut q̄d dili. vani. ⁊ q̄ri. mē. puer. i. Stulti ea q̄ sūt sibi noxia cupiēt Ecc̄i. iij. Qui amat piculū. pibit in illo ꝛc. Duodecimū ē infirmitas ⁊ mors subita ⁊ demonū violētia. Nō p̄ supra ꝑ multa exēpla de subita morte maloꝝ. Itē supra de q̄litate cōfessiōis q⁹ oz esse viua. Item supra de purgatorio de meretrice diabolo. obediēte. Itē de milite ferente doblarium:

¶De satisfactione: DiS.XVII.

Postquā dictū est de ꝓtritōe ⁊ cōfessiōe: dicēdū est de satisfactōe. Circa quā ꝓsideranda sunt q̄ttuoꝝ. Primo de satisfactōe ⁊ ptib⁹ ei⁹ ī generali. Scōo de elemosyna. Tertio de ieiunio. Quarto de oratōne. ¶ Circa p̄mū ꝓsideranda sunt tria. Primo q̄d sit satisfactio Scōo vtrū possit hō deo satisfacē de pctīs. Tertio q̄lr. De p̄mo videndū ē. Primo vtr satisfactio sit act⁹ vtutis ⁊ cui⁹ vtutis. Scōo de diffinitōe quā assignat Aug. dicens. Satisfactio est pctōꝝ cās excidere: ⁊ eoꝝ suggestiōib⁹ aditū nō īdulgere. Tertio de diffinitione ansel. dicētis. Satisfacē est deo honorē debitū reddere. Ad p̄mū. s. vtr satisfactio sit act⁹ vtutis. Dicēdū q⁹ aliq̄s act⁹ pōt ītelligi act⁹ vtutis dupl'r. Uno mō mālr: ⁊ sic oīs act⁹ qui malꝰtiā nō ħz implicitā vel defectū debite circūstātie: act⁹ vtutis dici pōt: q̄ quo libet tali actu pōt vti vt⁹ in finē suū: vt loq̄: ambulare. Alio mō fozmalr: ⁊ sic ille dr̄ esse vtutis act⁹ qui rōnē medij ħz implicitā: sic fozmaliter sustinere aduersa. fozmale aūt cuiuslibet vtutis moralis ē rō medij. Uñ oīs act⁹ qui suo nole rōnē medij importat. fozmalr ē alicuius vtutis: ⁊ q̄ eq̄litas rōnē medij ħz. ⁊ satisfactio eq̄litatē quandam ꝓportat: vel eq̄pantie vel ꝓportiōis. Jō satisfactio formalr act⁹ vtutis est. Et ħ ꝑ cui⁹ vtutis act⁹ sit satisfactio. videlz iustitie. Medium aūt iustitie vt ait phs. Et ħ. accipit fm adeq̄tionē. Uñ cū satisfactio in adequatōe q̄dā cōfistat: fozmalr est act⁹ iusticie. Sz actus iusticie fm phm duplex est. vel sui ad alterꝫ: vt q̄n aliq̄s reddit alteri q̄d ei oz: vel alteri⁹ ad alterꝫ: sicut q̄n iudex facit iusticiā inter duos: In actu ꝑmo iusticie eq̄litas cōstituit in ipso faciente iusticiā. In actu vo scōo ipsi⁹ iusticie eq̄litas cōstituit ī passo iusticiā. satisfactio vo exprimit eq̄litatē in faciēte. vñ ptinet ad actū iusticie qui est sui ad alterꝫ. Sui vo ad alterꝫ pōt homo facere iusticiā dupl'r: vl ī actionibus ⁊ passiōib⁹ vel in reb⁹ exterioꝝ. Sicut fit iniuria alteri dupliciter: vel ipm per aliquā actionē vel passionē ledēdo: vel res eius subtrahēdo. ¶ Actus adequatiōis in reb⁹ exterioꝝ est reddere ꝑ pzie. Sed act⁹ adequationis in actōibus passionib⁹ est satisfacere. Hāc aūt adequationē facit pars iusticie vindicatiua que ponit eq̄litatē in passo: siue sit idē agēs ⁊ patiēs iusticiā siue alius. vñ satisfactio ad ptē vindicatiuā ptinet. Ad scōz. s. de diffinitōe. Aug. Dicēdū q⁹ iusticia nō solū tēdit ad ħ vt ꝑcedētē ineq̄litatē auferat puniēdo culpā ꝓteritā: ħz etiā vt in futurū ineq̄litatē custodiat cauendo culpā futurā. vñ fm phm. ij. Et ħ. Pene medicine sunt. Uñ satisfactio que est op⁹ iusticie penā inferētis: est medicīa curās pctā ꝓterita recōpēsando: ⁊ pſeruādo a futuris ⁊ cauēdo. Et iō ꝑ actum ꝑmū. diffinit ab anſel. s. honorē debitū deo reddere. Debitū inquā nō rōne bñficij accepti. ħz peccati omissi. Per actū scōm diffinit ab Aug. q̄ ꝑ causaz morbi abscisionē fit ꝑseruatiua a futura ifirmitate. Dicēdū ergo q⁹ q̄ liber arbitriū est subiectū votūtariū post abscisionē causaꝝ pctī. nihilomin⁹ pōt ifirmitatē spūalez si velit ītrrere. Et ideo Aug. duplicē actū in diffinitōe ponit. s. cās abscīdere ⁊ suggestiōes repellere. Cās vo vocat ītrinsecas pctōꝝ radices ꝓximas. s. libidinē ex actu malo vel cōsuetudine relictā. ⁊ peccati reliquias. s. difficultatē ad bonū ⁊ hmōi. Occasiōes vo vocat opportunitates extrīsecas. s. tps ⁊ locū ⁊ hmōi. ¶ Ad tertiū. s. de diffinitione ansel. dicēdū q⁹ duplex est debitū q̄d debet deo. Unū rōne beneficij ab eo accepti. Alterꝫ rōne pctī in eum cōmissi. Satisfactio intendit reddere honorē debitum rōne peccati cōmissi. sed latria ratiōe beneficij accepti. Ideo diffinitio ansel. intelligit de honore debito ꝓmo modo non scōo. ⁊ reddere accipit non ꝓ soluere solum: sed ꝓ restituere. ¶ Circa scōm. s. vtrum possit homo deo satisfacere ꝓ peccatis: considerāda sunt duo. Primo vtr possit satisfa

cere. Scdo vtrum de vno pctō mortali possit satisfacere sine alio. ¶ Ad pmū dicēdū q sicut hō pōt intelligi aliq̄d facere duplicit. s. aut p se: aut cū adiutorio alteri⁹: ita z satisfacē. Dicendū ergo q hō cū adiutorio alteri⁹. i. christi cui⁹ meritū ifunitū penitētib⁹ cōicatur satisfacere pōt: sed p se nō pōt: nec exigit hoc ab ipso. Cū enim dupliciter fiat hō deo debitor. s. rōne bñficii accepti: ex quo tenet ad gratiarū actionē: z ratione peccati cōmissi ex quo tenet ad satisfactionē fm nullū hoz debitoz exigit ab eo reddere equale equalitate equiualētie: q2 hoc est ipossibile: sed equalitate ꝓportionis p cōparationē ad possibilitatē suā. Nā fm pḥm in libris Ethi. i bis hoīb⁹ q sunt ad deos: z ad parētes nō tenet hō ad equualens: sed ad possibile. ¶ Ad scōm dicēdū q de vno pctō mortali nō pōt hō satisfacere sine alio: sicut exp̄esse dicit de pe. di. iij. C. de his auctoritatib⁹. Illoz sīa destruit q̄ eū q̄ pluribus fuerit irretitus asserit vnius delicti pnīa eiusdē venā cōseqū a dño sine alteri⁹ criminis penitētia. Itē de peni. dist. v. c. vlti. Falsaz pniam ee ostat: cuz spretis pluribus de vno solo pnīa agit: aut cū sic agit de vno: vt nō discedat ab alio: ratio aūt hui⁹ est: q2 pctūm est iniuria ō deū q̄ inquātū est ō equalitatē amicitie inter hoīem z deū: est dei offensiua: z inquātuz est ō equalitatē iustitie q̄ respicit debitū necessitatis: est punitione digna. Et loquoz hic nō de equalitate q̄ sit equalitas simpliciter: q2 talis nō pōt esse inter hominē z deū sed de equalitate p cōparationē ad hominis facultatē. Quia aūt lex diuina ꝓcipit amicitiā hoīs ad deū: ideo nō pōt esse equalitas iustitie hoīs ad deū sine equalitate amicitie: z q2 equalitas amicitie hominis ad deū est p charitatē q̄ sine aliq̄ vtute necessaria ad salutē esse nō pōt: ideo equalitas amicitie nō pōt esse sine equalitate iustitie. Nō est ergo dicendū vt dicūt q̄dā q hō satisfacere possit ꝓ culpa inquātū est ō equalitatē amicitie hoīs ad deū sine satisfactione ꝓ ea inquātū est ō eq̄litatē iustitie hoīs ad deū. Dico ergo q satisfacere ꝓ culpa inquātū est ō vtrāq; equalitatē dupliciter pōt intelligi: aut. s. de illa parte satisfactionis q̄ cōsistit in actu aīe interioꝛi: aut de illa q̄ consistit in actu exterioꝛi. Primo mō nō pōt hō satisfacere de vna culpa mortali sine alia: q2 q̄tus culpe nō sint cōnexe: tñ radix satisfactionis ē vna. s. charitas: q̄ cū nullo pctō mortali stare pōt. Et q2 obligatō ad penā eternā nō cōpatit se in hoīe cū diuina amicitia: ideo p charitatē illa obligatio cōmutat in obligationē ad tpalem penā: p actuz ergo penitēdi interioꝛē p quē culpa z obligatio ad penā eternā remittunt dispositiue: z p charitatē p quā remittunt formaliter z cōpletiue: nō pōt satisfieri de vno pctō mortali sine alio: nec q̄tuz ad offensam: nec q̄tū ad obligationē ad penā eternā. Loquēdo autez de alia pte satisfactionis q̄ directe respicit solutionē tpalis pene in quātū p actū penitendi interioꝛē z charitatē cōmutata ē obligatio ad penā eternā: pōt satisfieri de pena debita vni pctō sine alia: sicut satisfieri pōt de vna pte pene sine alia. Cui⁹ rō est q2 obligatio ad talē penā simul stat cū charitate z iō manēte debito pene ꝓ vno pctō: acceptari pōt solutio pene ꝓ alio: si tñ assit ꝓpositus satisfaciendi postea de alio. Nō ꝓpositū si mutet ita vt ꝓ alio non velit postea satisfacere: remanet tñ precedēs solutio acceptata. ¶ Circa tertiū. s. q̄liter debeat hō satisfacere deo cōsideranda sunt quinq;. Primo vtrū satisfactio debeat fieri p opa penalia. Scdo vtruz flagella q̄ deus immittit vel euenire pmittit sup penitētes sint satisfactoria. Tertio vtrū possit hō satisfacere p opa extra charitatē facta. Quarto vtrū opa i pctō mortali facta p sequētē pniam sint satisfactoria. Quinto de ꝓtib⁹ satisfactionis vtrū sufficiēter enumerent. s. elemosyna: ieiuniū: z oratio. ¶ Ad pmū. s. vtrum p opa penalia debeat fieri satisfactio. Dicēdū q satisfactio respicit curationē culpe ꝓterite: z ꝓseruationē a futura: z quo ad vtrūq; cōueniēs est q fiat p opa penalia. Q̄tū ad primū q̄dē: q2 culpe debet pena: satisfactio vō est solutio debite emēde ꝓ offensa. Fit ergo deo recōpensatio ꝓ culpa per opa nr̄a penalia: q2 lz deo nihil possit auferri: tñ peccator quātū in se est aufert deo honoꝛē debitū: z iō oz q̄ soluat ei aliq̄d alias nō debitū. s. penā. Q̄uis autē de⁹ nō delectet i penis nostris inquātū penales sunt: delectat tñ in eis inquātū volūtarie sunt assumpte: z inquātū medicinales z iuste. Quo ad scōm supza positū. s. q̄ satisfactio respicit ꝓseruationē a culpa futura: oz fieri satisfactio p opa penalia: q2 fm pḥm. ij. Ethi. Pene sunt q̄dā medicine nō tñ curatiue culpe ꝓterite: verūetiā ꝓseruatiue ꝓseruātes z retrabentes a culpa futura. Distingue tñ de ope penali: q2 opus pōt eē penale vl' ex pte generis opis vl' ex pte opātis. Ex pte ipsi⁹ opis: sic penali⁹ ē ieiunare q̄s elemosynā dare. ex pte vo opātis sic difficili⁹ ē hoī auaro dare puā elemosynā: q̄s hoī liberali dare magnā z hoī ex minoꝛi charitate facieti aliq̄ō op⁹ difficili⁹ ē q̄s maioꝛē charitatē habēti. Sic aūt difficultas q̄ ē ex pte opis nō ex pte volūtatis ipsi⁹ opantis auget meritū. ita penalitas illa q̄ ex genere opis est non ex volūtate opantis auget satisfactionē. lz sit minus penalis ipsi facienti: q2 quāto ex maioꝛi charitate fit aliq̄ō op⁹. tāto min⁹ est penale z tñ magis est satisfactoriū: z magis meritoriū. Item lz aliq̄b⁹ pctis sint annexe pene sicut est iuidia ira: tristicia. z hmōi: tñ inquātū sūt act⁹ volūtarij aliq̄s delectatione bñt: q2 puer. xiij. dr. Desideriū si cō pleat delectat aīam: hmōi enim pctā ꝓfistūt in actu volūtario: z in amoze ioordinato ꝓuati boni radicant. z iō de talib⁹ oz fieri satisfactio p opa penalia. ¶ Ad scōz. s. vtz flagella que de⁹ immittit vl' euenire pmittit sint satisfactoria. Dicēdū q sustinēs flagella siue imissa p opationē iustā: cuiusmodi sunt oīa illa que de⁹ infligit: siue p actionē iniustā cuiusmodi sunt aliqua que de⁹ frequēter a pctoꝛibus infligi iuste pmittit nō satisfacit: ea sustinēdo sub rōne qua patiens tñ: q2 sic voluntas sustinētis nullo mō compat ad ea vt acti nū ꝓncipiū volūtatis illi⁹ q̄ meret i q̄tū tñ volūtas sustinētis ea patiens sustinet intētione remissiōis pene sibi debite ꝓ suis peccat⁹ sunt sustinēti satisfactiōis mā. Sed formalr ipsa satisfactio i actu volūtatis cōsistit. Flagella tñ que ipsemet de⁹ immittit maioꝛē efficaciam bñt iclinādi voluntatē ad bonū: q̄s illa que non immittit. sed immitti pmittit. Unde Aug. i. de ci. dei cap. xx. Cū de⁹ reb⁹ aduersis me exagitat: aut merita examinat aut pctā castigat ꝛc. ¶ Ad tertiū s. vtz possit homo satisfacere p opa extra charitatē facta. Dicēduz q non. q2 cum de⁹ bonoꝛ nostroꝛ non egeat: opa hoīs nō acceptat tanq̄s remuneratōe digna nec tanq̄s satisfactoria: nisi acceptet opātem. Unde Gen. iiij. ꝓius dr respexit dns ad Abel z post subiungitur: z ad munera eius: sed de⁹ non acceptat hominē existente in pctō mortali q2 in illo statu est inimicus dei: ergo opa existētis in pctō mortali non sunt deo accepta tanq̄s satisfactoria. sed fine illa acceptatione satisfactoria esse non pñt. ¶ Ad q̄rtū. s. vtz opera in pctō mortali facta per sequentē pniam sint satisfactoria. Dicēdum q non: q2 charitas non pōt viuificare nisi actum a se elicitū vl' imperatū: opa aūt in mortali pctō facta non sūt elicita a charitate: nec etiā impata: imo totalr extra charitatē sunt facta. Ideo nō possūt viuificari ab ea. z ideo non possunt esse satisfactoria ꝓ culpa preterita: nec eēne vite meritoria. Tñ q2 deus nec malū aliq̄ō reliquit impunitū: nec bonū irremuneratū: ideo q̄uis opa extra charitatez facta non remuneret: nec quātum ad meritū eterne vite: nec q̄tum ad remissionē seu diminutionē pene debite ꝓ pctō fm iusticiam legis diuine: tñ remunerant vel ad temporalia bona: vel inquātuz disponunt hoīem ad facilius recipiendū gr̄am dei z resurgēduz a peccato: vel ad inclinādū aures diuine misericordie ad ipsum operantē vt ei gr̄am suā infundat. Nec tñ remuneratio nō est ex debito: sz solum ex liberalitate diuine misericordie. ¶ Ad q̄ntū. s. de numero z distinctiōe partiū satisfactionis. Dicēdū q sicut edificij materialis q̄dā sunt ptes integrales ꝓme z ꝓncipales vt ptes domus sunt: sicut fundamētū parietes z tectū: q̄dā vo remote z minus ꝓncipales: vt ligna z lapides: sic satisfactionis tres sunt ptes ꝓncipales. s. elemosyna ieiuniū z oratio: quedā sunt secūdarie que ad has reducunt: vt vigilie: pegrinationes discipline: z oīa opera carnem affligentia reducunt ad ieiuniū: oīa vo opa mie ad elemosynā: oīa vo opa spūalia ad orationē. Dar vo partiū ꝓmaz sufficiētia multipliciter pōt hēri. Uno mō respectu termini a quo est mot⁹ satisfactiōis: q2 p ieiuniū reuocamur a ꝓcupīa carnis: p elemosynā a ꝓcupiscētia oculoꝛ: p orationē a supbia vite. Scdo mō ex pte termini ad quē: q2 p ieiuniū bñ ordinat homo in seipo: p elemosynā ad ꝓximum p orationē ad deū. Tertio mō ex pte materie de q̄ fit satisfactio: q2 p elemosynā fit satisfactio de bonis exteriozis substātie. p ieiuniū de bonis corporis: p orationē de bonis aīe. Quarto mō ex pte modoꝛ satisfaciēdi. fit enim impetratio relaxatiōis offense. aut per punitionē ieiunādo: aut per redemptionē elemosynas dando aut per supplicationem orando.

De elemosyna. DIS. XVIII.

Dicto de satisfactiōe z ptib⁹ ei⁹ in generali. dicendū est de ptib⁹ ei⁹ in spāli. Ꝓio de elemosyna. Circa quā ꝓsiderāda sunt. xviij. Ꝓio vtz elemosynā dare sit act⁹ vtutis. Scdo de distinctōe elemosynarum q̄ est. q. q̄dā sunt corporales: q̄dā spūales. Tertio que sint potiores. vtz. s. corporales sint spūalib⁹ ꝓferēde. Quarto vtz elemosyne corporales habeāt aliquē spūalē effectū. Quinto vtz dare elemosynam cadat sub ꝓcepto. Sexto de quo oz dari elemosyna. Septimo vtz q̄libet possit dare elemosynā. Octauo q̄b⁹ dande sunt elemosyne. Nono vtz abundāter. Decimo vtz possit hō dare elemosynā sibi ipsi: Undecimo de his que mouere debēt ad elemosynas faciēdas. Duodecimo de multiplici effectu elemosyne. Decimotertio q̄lis ō

bet esset deo grata sit ⁊ salutifera faciẽti. Decimoquarto de hospitalitate spãliter. Decimoquinto de visitatione infirmoꝝ. Decimosexto de visitatiõe icarceratoꝝ. Decimoseptio de sepultura mortuoꝝ. Decimoctauo de pietate parẽtũ. Ad ꝓmuz. ſ. vtrũ dare elemosynã sit actꝰ vtutis. Dicẽdũ q exteriores actꝰ ad illã vtutẽ referunt ad quã ptinet id qõ motiuũ ẽ ad agẽdũ hmõi actꝰ: motiuũ aũt ad dãdũ elemosynas ẽ vt subueniat patiẽti necessitatẽ. Vñ q̃dã differẽtes elemosynã dicũt q elemosyna ẽ opꝰ quo datur aliq̃d idigenti ex ꝓpassiõe pp deũ. Qõ q̃dẽ motiuũ ptinet ad miaz. Vñ manifestũ ẽ q dare elemosynã ꝓprie ẽ actꝰ mĩe: ⁊ hꝫ appet ex ipso noĩe: nã i greco a mĩa deriuat fĩt i latino misatio: ⁊ qz mĩa ẽ effectꝰ charitat⁊: ex ꝓsequẽti dare elemosinã ẽ actꝰ charitat⁊ mĩa mediante: qz tñ actꝰ q̃ ꝓprie alicui⁹ vtut⁊ ẽ fĩt eliciẽtis: põt attribui alij vtuti fĩt ipãti vl ordinãti ad finẽ suũ: iõ dare elemosynã q̃ ẽ ꝓprie actꝰ mĩe vt eliciẽtis põt eẽ ⁊ actꝰ iusticie: ignãtũ misatio i defectũ patiẽt⁊ ordinat ad satisfaciẽdũ ꝓ culpa. Et sic elemosyna iter opa satisfactoria ꝓputat fm illud Dan. iiij. Pctã tua elemosynis redime. Scõm aũt q ordinat ad placãdũ deũ: sic hz rõnẽ sacrificij: fm illud Hebr. xiij. Beñficiẽtie ⁊ cõionis nolite obliuisci: talib⁹. n. hostijs ꝓmeret deꝰ: ⁊ sic ipaꝫ a lyria. Itẽ dare elemosynã ad liberalitatẽ ptinet iquãtũ aufert hmõi actꝰ impedimẽtũ: qõ esse posset supfluo amore diuitiaꝝ pp quẽ fit hõ nimis retẽtiu⁹ eaꝝ. Ad scõm. ſ. de distinctiõe elemosynaꝝ sciẽdũ q septẽ ponunt elemosyne corporales. ſ. pascẽ esurientes: potare sitientẽ: vestire nudũ: recolligẽ hospitẽ visitare infirmũ: redimẽ captiuũ ⁊ sepelire mortuũ. Que i hꝫ vsu ꝓtinent. Visito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: cõdo. Ponunt ẽt septẽ elemosyne spũales. ſ. docẽ ignorãtẽ: ꝓsulẽ dubitãti: ꝓsolari tristẽ: corrigẽ: peccãtẽ: remittere offendẽti: portare onerosos ⁊ graues: ⁊ ꝓ oĩb⁹ orare: q̃ i hꝫ vsu ꝓtinent. Cõsule: castiga: solare: remitte. fer. oꝛa. Ita tñ q sub eodẽ itelligat ꝓsiliũ ⁊ doctrina. Nec aũt elemosynaꝝ distinctio ꝓuenienter sumit fz diuersos ꝓrios defect⁹. Quoꝝ q̃dã sũt ex pte aie ad quos ordinãt spũales elemosyne: q̃dã vo ex pte corpis ad quos ordinãt elemosyne corporales. Defectꝰ aũt corpalis aut ẽ i vita aut post vitã. Si q̃dẽ ẽ i vita aut ẽ cõis defectꝰ respectu eoꝝ q̃b⁹ oẽs idigẽt: aut ẽ spãlis pp aliq̃d accidẽs supueniẽs. Si ꝓmo mõ aut ẽ ꝺfectꝰ iterior aut exterior. Interior q̃dẽ ẽ duplex. Unꝰ q̃dẽ cui subuenit̃ p alimẽtũ siccũ. ſ. fames: ⁊ fz hꝫ ponit̃: pascẽ esurientẽ. Alius aũt ẽ cui subuẽit̃ p alimẽtũ humidũ. ſ. sitis: ⁊ fm hꝫ oꝝ: potare sitientẽ. Defectꝰ aũt cõis respectu exteriorꝭ auriliꝭ ẽ duplex. Unꝰ respectu tegumẽti: ⁊ q̃tũ ad hꝫ ponit̃ vestire nudũ. Alius ẽ respectu habitaculi ⁊ q̃tũ ad hꝫ ẽ suscipe hospitẽ. Silr aũt si sit defectꝰ aliq̃s spãlis: aut ẽ ex cã intrinseca sic infirmitas: ⁊ q̃tũ ad hꝫ ponit̃ visitare infirmũ: aut ex cã extrinseca: ⁊ q̃tũ ad hꝫ ponit̃ captiuoꝝ redẽptio. Post vitã aũt exhibet̃ mortuis sepultura. Silr aut spũalib⁹ defectib⁹ spũalib⁹ actib⁹ subuenit̃ duplicit̃. Unꝰ mõ poscẽdo auriliũ a deo: ⁊ q̃tũ ad hꝫ ponit̃ oꝝ: q̃ qs ꝓ alijs oꝛat. Alius mõ ipetrãdo auriliũ buanũ: ⁊ hꝫ triplicit̃. Unꝰ mõ ꝯ defectũ intellectus: ⁊ siq̃dẽ sit defectꝰ speculatiui itellectꝰ adhibet̃ ei remediũ p doctrinã: si aũt practici intellectꝰ: ex passione appetitiue vtutis: iter q̃s maxia ẽ tristicia: cui subuenit̃ p ꝓsolationẽ. Scõo mõ ex pte inordinati actꝰ: q̃ q̃dẽ triplicit̃ ꝓsiderari põt. Unꝰ mõ ex pte peccãtis inquãtũ ꝓcedit ab ei⁹ inordinata volũtate: ⁊ sic adhibet̃ remediũ p correctionẽ. Alius mõ ex pte ei⁹ i quẽ peccat̃: ⁊ si q̃dẽ sit petñ in nos: remediũ adhibem⁹ remittẽdo offensaz. Si aũt sit in deũ vel in ꝓximũ: nõ ẽ nostri arbitrij remittere: vt dic̃ Piero. sup Matth. Tertio mõ ex pte sequele ipsi⁹ actꝰ inordinati ex q̃ gratiam ei cõiuñtes ꝓter peccãtis intẽtionẽ: ⁊ sic remediũ adhibetur supportãdo maxime i his q̃ ex infirmitate peccant fm illud Ro. xv. Debem⁹ nos firmiores infirmitates aliorꝝ portare: ⁊ nõ solũ fm q infirmi sunt graues ex inordinatis actib⁹: fz etiã q̃cũq eoꝝ onera sũt supportãda: fm illud Gal. vij. Alter alteri⁹ onera portate: ⁊ sic adimplebitis legẽ christi. Licet aũt multe sint alie necessitates humane vite: tñ oẽs reducũt̃ ad istas. Cecitas. n. ⁊ claudicatio sunt infirmitates q̃dã. Vñ dirigere cecũ ⁊ sustẽtare clandũ reducit̃ ad visitatiõe infirmoꝝ. Similiter etiã subuenire homini circa quãcũq̃ passionẽ illatã extrinsec⁹ reducit̃ ad redẽptionẽ captiuoꝝ. Diuitie aũt q̃b⁹ pauptati subuenit̃ nõ q̃rũt̃ ad subueniendũ ꝓdictis defectib⁹ ⁊ iõ nõ fuit spãlis mẽtio de hꝫ faciẽda. Itẽ nota q sepultura mortui nõ ofert ei q̃tũ ad sensum quẽ corꝰ post mortẽ habeat: ⁊ fz hꝫ dñs dicit q iterficiẽtes corꝰ nõ habẽt amplius q̃d faciãt ⁊ pp hꝫ etiã dñs nõ cõmemorat sepulturã inter alia misericordie opa: fz numerat tñ illa q̃ sunt euidẽtioris necessitatis: ptinet tñ ad defectuz q̃d de ci⁹ corꝑe agat: tũ q̃tũ ad hꝫ viuit in memorijs hoĩum: cuius honoꝝ dehonestat̃ si insepultus remaneat: tũ etiã q̃tũ ad effectũ quẽ adhuc viuens habebat de suo corꝑe: cui pioꝝ affectꝰ ofꝺmari debet post mortẽ ipsi⁹: ⁊ fm hoc aliq̃ ꝓmẽdant̃ de mortuoꝝ sepultura. vt Thobias: ⁊ illi qui oĩm sepelierũt: vt ꝓz ꝓ Aug. in li. de cura ꝓ mortuis agẽda.. Ad tertiũ. ſ. que elemosyne sint potiores. Dicẽdũ q cõparatio elemosynaꝝ põt duplr attendi. vno mõ simplr loquẽdo. ⁊ fm hꝫ elemosyne spũales ꝓeminẽt triplici rõne. Prio q̃dẽ qz id qõ exhibet̃ nobili⁹ ẽ. ſ. donũ spũale qõ ꝓeminet corꝑali fz illõ ꝓuer. iiij. Honũ donũ tribuã vobis. legẽ meã nõ dereliquetis. Secũdo rõne ei⁹ cui subuenit̃ qz spũs nobilioꝛ est corꝑe. Vñ sic hõ sibiipsi magis ꝺr, puidẽ q̃tũ ad spiñ q̃ q̃tũ ad corꝑ⁹: ita ⁊ ꝓrio quẽ ꝺr tanq̃ seipm diligẽ. Tertio q̃tũ ad ipsos actꝰ q̃b⁹ subuenit̃ ꝓrio qz spũales actꝰ sunt nobiliores corꝑalib⁹: q̃ sunt quodãmõ viles. Alio mõ põt cõpari fm aliquẽ ꝓticularẽ casũ: in quo corꝑalis elemosyna alicui spũali ꝓferẽ: puta magis esset pascẽdũ fame morientem q̃ docẽdũ. sic indigẽti fm plz meli⁹ ẽ ditari q̃ plzari: q̃uis hꝫ sit simplr meli⁹. Ad q̃rtũ. ſ. vtr elemosyne corꝑales habeant alique spũalẽ effectu z. Dicẽdũ q elemosine corꝑales triplr põt cõferari. Uno mõ fm suã substãtiã: ⁊ fm hꝫ elemosyna non hz nisi corꝑalẽ effectũ: inquantũ. ſ. supplet corꝑales defectꝰ ꝓrimoꝝ. Alio mõ põt ꝺsiderari ex pte cause ei⁹ inquãtũ. ſ. aliq̃s elemosynã corꝑalem dat ꝓpter dilectionẽ dei ⁊ ꝓximi: ⁊ q̃tũ ad hꝫ affert fructũ spiritualẽ: fm illud Eccl. xxix. Perde pecuniã pp frẽm. pone thesauꝝ in ꝓceptis altissimi ⁊ ꝓderit tibi magis q̃ auꝝ. Tertio mõ ex pte effectꝰ. ⁊ sic ẽt hz spũalẽ fructũ inquãtũ. ſ. primꝰ cui ꝓ corꝑalẽ elemosynã subuenit̃: mouet̃ ad orãdũ ꝓ bñfactore. Unꝰ ⁊ ibidẽ subditur cõclude elemosynã in sinu paupis. ⁊ hec ꝓ te exorabat ab oĩ malo.

¶ De elemosyna. DIS. XIX.

Ad quintũ. ſ. vtr dare elemosynã sit in ꝓceptꝺ. Dicẽdũ q ẽ sub ꝓcepto legis nãe ⁊ legis diuine: ⁊ ẽt legis positiue. Lex enĩ nãlis ꝓcipit ꝓmũ vt diligãt: nõ tñmõ affectu: sed ẽt effectu. qz nõ est ver⁹ affectꝰ nisi seq̃t effectꝰ. si possibile ẽ. Qui q̃ indigẽtie fris nõ subuenit: nõ vacat ipm diligit. Qõ volẽs inuere. b. Joh. dic̃ in ꝓma. ca. sua. c. iij. Filioli nõ diligam⁹ verbo nec lingua tñ fz ⁊ opere ⁊ vitate. Lex etiã diuina hꝫ ꝓcipit. qz vt hr̃ Matth. xxv. Christꝰ ipse ꝓperabit reprobis marie defectꝰ opez mĩe. In iure etiã canonico ꝓcipit. vñ decretoꝝ dist. lxxxvi. fratrẽ nostꝝ oꝝ ẽ eẽo. Largã manũ hẽat necitatẽ patiẽtib⁹ occurrat alienã inopiã suã credat. q si hꝫ nõ hz eẽi vacnũ nomẽ tz. Et ifra eadẽ dist: Non satis pasce: fic oꝝ. Qz in pascẽdo boues seruare poteris. si nõ paueris occidisti. Et. vij. q. j. Omnis dicit q qui negãt misericordiã faciendũ necessitatẽ patiẽtibus iꝑm christũ negãt qui est misericordia: sed cũ sit ꝓceptũ affirmatiuũ q̃uis obliget semp. nõ tamẽ ꝓ semp. sed ꝓ loco ⁊ tempoze. Considerãda est enim facultas habẽtis ⁊ miseria indigẽtis. Si enim homo habeat aliquid quod non sit necessariũ sustentationi sue nature: nec illoꝝ q̃b⁹ tenet̃ puidẽ: fic sũt vxoꝛ: filij serui ⁊ ancille: ⁊ sit tã notabilis necessitas seu idigẽtia ex pte illi⁹ cui dãdũ est q imineat ꝓbabilia signa extreme necessitatis: tũc hñs tenet̃ ex ꝓcepto subuenire idigẽti. Si ẽt nõ hẽat aliq̃d supfluũ nõ tñ sustentationi nature: sed etiã decẽtie sui stat⁹ tenet̃ de illo elemosynã facere idigẽtib⁹. etiã si nõ inuenirent̃ tales q eẽnt ostituti in necitate ꝓdicta. Et si plures occurrãt idigẽtes q̃b⁹ omnib⁹ subuenire nõ possit: tenet̃ ceteris paribꝰ magis idigẽti subuenire. Reducit̃ aũt ꝓceptuz de dandis elemosynis ⁊ de oĩ subuẽtiõe ꝓximo faciẽda ad ꝓceptum de honoratiõe parẽtũ. Sic enim ⁊ apls iterꝑtat. j. Thim. iiij. dicẽs. Pietas ad oĩa vtilis est: ꝓmissionẽ hñs vite que nũc est ⁊ future. Qõ dicit: qz in ꝓcepto de honoratõe parẽtũ addit̃ ꝓmissio vt sit longeu⁹ sup terrã. Sub pietate aũt cõprehendit̃ oĩs elemosynaꝝ largitio. Itẽ nota q licet supfluũ substẽtatiõi nature tue sit tuũ ꝓpriũ q̃tuz ad dispẽsationẽ seu auctoritatẽ admũstrãdi q̃tuz ad vsum illoꝝ est in q̃bus signa ꝓbabilia iminẽt necessitatis extreme nisi subueniat̃ eisdẽ. A simili aliquo mõ dico de supfluo decẽtie tui stat⁹ respectu indigentiũ circa ꝓdictã necessitatẽ. Undẽ cõtra illos qui de supfluo modis ꝓdictis indigẽtib⁹ subuenire nolũt dicit̃. dist. xlvij. Sicut. Esurientiũ panis est quẽ tu detines. nudoꝝ vestimẽtum est q̃ tu recludis: miseroꝝ redẽptio ⁊ absolutio ẽ pecunia quã tu in terra defodis. Et in hoc apparet q elemosynã dare eo modo quo cadit sub ꝓcepto: multum participat de rõne act⁹ iusticie. Unde ⁊ glo. sup illud Matth. v. Cũ facis elemosynã dicit q elemosyna est pars iusticie: ⁊ q̃uis bun⁹ ꝓcepti trãsgressores nõ semp puniant̃ lege humana puniunt̃ tñ lege diuina. Scõm enim ſniam Aug. j. li. de libe: arbitrio longe ante mediũ. Multa impunita iuste relinquũt̃ a lege humana que tñ iuste vindicant̃ lege diuina. Ad sertũ. ſ. de quib⁹ debet elemosyna dari. vtr de quolibet bono. Dicẽdũ q bonoꝝ tria sunt genera. ſ. anime corꝑis. ⁊ bõa

exteriora. De bonis aīe pōt fieri elemosyna: vt cū aliqs oret pro alio vl' peccāti ī se pcit ex corde qō ē maria elemosyna: vñ Aug. in enchiri. xl. ca. Ex elemosyna nihil ē mai⁹ q̄ ex corde dimittim⁹ qō ī nos q̄sq; peccauit. De bonis corpis etiā vt cū aliqs fuit īfirmis. De bonis aūt exteriorib⁹ distinguēdū ē: qz aut sūt male acq̄sita: aut bñ. Si male aut licitū est ei q̄ acq̄siuit ea retinere: aut nō. Si sic de illis pōt fieri elemosyna. Vñ meretrix de pecunia quā p meretriciū acq̄siuit pōt elemosynā facē. Illud.n. qō fic acq̄rit: licite retinē pōt: q̄z uis ī eo q̄ meretricē turpit̄ agat: z ō legē dei. Quapropter illō qō accipit turpe lucrū vocat: tñ ī accipiēdo pecuniā pro eo q̄ dānifica ta ē: ō legē dei nō facē. Vñ. xiiij. q. v. Qui habetis. L. sed h̄. De petō aliq̄ nōnūq̄z acq̄runt q̄ pauperib⁹ iuste eroganť. De acq̄sito tñ p meretriciū nō fit sacrificiū vl' oblatio ad altare pp scādalū z reuerētiā sacroz. Vñ Deut. xxiij. Nō offeres mercedē pstibuli ī domo dñi dei tui. Si aūt nō ē licitū ea retinere: aut illis a q̄b⁹ accepta sunt cōuenit ius repetēdi: q̄lia sunt bona acq̄sita p vsurā vl' furtū vl' rapinā z de talib⁹ nō dz fieri elemosyna: sz restitutio. Extra de iureiurā do. Etate: dř q̄ onus nō remittit̄ sz augeť cū cuiq̄z ipzoui desoluit qō alij ex debito ē pstādū. Si ēt itellige qō dř. j. q. j. Nō ē. Nō est putāda elemosyna si paupib⁹ erogeť vel dispēset: qō ex illicit⁹ reb⁹ acq̄rit. z. iiij. q. v. Nolite. Qō sumptū ē ab Augu. ī lib. de vbis dñi smone. xxxv. añ mediū. Nolite velle elemosynas facē de fenore et vsuris. Et ifra ca. Forte phibet expresse fieri de rapina. Vñ ibi dř. Si totū tribuat qō abstulerat: addit poti⁹ pcñ q̄z minuat. Aut non cōpetit ius repetēdi q̄le ē bonū acq̄sitū p symoniā: qō bonuz ille q̄ acq̄siuit: retinere nō pōt. Extra de symonia. De h̄ aūt: qz ō legē acce pit nec ille q̄ dedit pōt repetere: qz ō iusticiam dedit z talis pecunia erogāda ē ī elemosynis. Et si dať soli plato ita q̄ cōitas nō ē ī cul pa: dz dari ecclesie ī cui⁹ ignozātiā data fuit: vt habeť in ca. pdicto in textu z in glo. Si aūt cōitas ē ī culpa pecuniā dz restituē illi mo nasterio qō ille q̄ dedit intraverit ī alleuiationē monasterij: z sic in telligi pōt illud qō dř extra de symonia. Ueniēs. Si aūt monasteriū intrare noluerit: alijs paupib⁹ erogāda ē. De bñ aūt acq̄sitis dis tinguendū ē: qz aut sunt necessaria illi q̄ acq̄siuit ad sustētationem nature: aut nō. Si sic de illis nō dz elemosynā facē: qz magis teneť sibi fm legē charitatis q̄z alij: nisi forte in casu ī quo subtrahēdo si bipsi daret alicui solēni psone: de cui⁹ morte ūmineret notabiliť de trimētū reipublice z pfectui aiaz. Si nō aut sunt necessaria sibi ad decentiā sui status: aut nō. Si nō: teneť illis elemosynā facere etiā pauperib⁹ nō cōstitutis ī periculo necessitatis extreme. Si sic non teneť de illis facē elemosynā p quā redderet se impotētē ad viuen dū fm decentiā sui status: nisi pauperib⁹ in tāta indigētia ostituť q̄ appareāt notabilia signa extreme necessitatis q̄si pītis vel pzio ūminētis. Alijs etiā paupib⁹ teneť loco z tpe facere elemosynas nō derogātes notabiliter mō viuēdi fm decentiā sui status. Talis.n. decētia in indiuisibili nō cōsistit: sed magnam habet latitudinem.

Ad septimū. s. vtrū licitū sit cuilibet facē elemosynā: dicēdū q̄ oz do nālis h̄ exigit vt iferiora supiozib⁹ regulenť. Et iō illi q̄ sūt ī alie na ptāte ostituti de eis ī q̄b⁹ alijs subijciunť ozdinare nō debēt aliē q̄z eis fuerit a supiozib⁹ omissuz z qz nullus hō alij ē subdit⁹ q̄ztuz ad iteriores itellect⁹ z volūtatis act⁹ nisi soli deo: iō de illis bōis ozā do z corde remittēdo oib⁹ elemosynā facē lz. Sz qz monach⁹ pprīū nō hz: iō de bonis exteriorib⁹ nō pōt elemosynā facē sine abbatis li centia expressa vel pbabiliē p̄sumpta: nisi dispēsatio aliquoz bono rū monasterij sibi fit ab abbate cōmissa: tūc.n. de illis pōt elemosy nas facē moderatas z rōnabiles fm pportionē bonoz q̄ sibi sūt ab abbate cōmissa ad dispēsandū: qz etiā vir ē administrator bonorū tāq̄z mulieris caput: iō nō dz mulier dare elemosynas sine cōsensu viri expresso vel p̄sumpto exceptis cōib⁹ elemosynis z puis p opa tionē ad possessiōes eoz: nisi pter votē q̄ ordinať ad sustētāda mīri monij onera: habeat res alias: vel ex pprio lucro: vl' p aliū licitū mo dū: tūc.n. de illis irreq̄sito assensu mariti pōt facē elemosynas mo deratas. Filii etiā familias pprias possessiones nō habēt: nec etiaz fui: imo sunt possessio dñoz: z iō facē elemosynas nō debent: nisi forte aliquas modicas de q̄b⁹ possunt p̄sumere q̄ pri vel dño pla ceat nisi aliquoz bonoz esset eis a patrib⁹ vel dñis dispēsatio com missa. Oēs tñ pdicti licite possunt z debēt in casu necessitatis extre me indigētib⁹ subuenire: etiā assensu supiozum nō habito expresse vel p̄sumpte. Ad octauū. s. cui sit elemosyna faciēda: dicendū q̄ ficut dicit Augu. in primo de doctrina christiana. Illi qui sunt no bis magis cōuncti quasi q̄dam sorte nobis obuenit vt eis magis puidere debeamus. Est tñ circa hec discretionis rō adhibēda fm differētiā cōiunctiōis z sanctitatis: nā multo sanctiozi: magis indi gentiū patiēti: magis vtili ad cōe bonū est magis elemosyna data q̄z psone ppinquiozi. maxime si nō sit multū diuncta: cui⁹ cura spe cialis nobis imineat. z si magnā necessitatē nō patiať. Nā op⁹ elemosyne ad mercedē retributōis eterne duplr valet. Uno mō qdē ex radice charitatis z fm hoc elemosyna ē meritoria, put in ea ser uať ordo charitatis fm quā ppinquiozib⁹ magis puidere debem⁹ ceteris parib⁹. Vñ z Amb. dicit in primo de: officijs. Est illa, pbāda liberalitas vt primos sanguis tui nō despicias. si egē cogscas: me lius est enī vt ipse subuenias tuis q̄b⁹ pudoz est ab alijs sumptum deposcē. Alio mō valet elemosyna ad retributionē vite eīne ex me rito eius cui donať qui orat pro eo qui elemosynā dedit. fm illud Luce. xvj. Facite vobis amicos de māmona īq̄. Qō exponēs Aug. in li. de vbis dñi in mōte dicit. Qui sunt qui hēbūt eīna taber nacula nisi sancti dei. z q̄ sunt q̄ ab eis recipiēdi sūt in eterna taber nacula nisi q̄ eoz īdigētie seruiūt. Doi igit̄ malo inquātū malus ē nō est elemosyna faciēda. nā in malo hoīe duo cōsiderāda sūt. s. nā z vitiū. Et sicut ei⁹ nā ita dz ex charitate diligi q̄ ei⁹ vitiū odiať. sic ita dz per elemosynā subuenire indigētie nature sue vt p h̄ in mali tia nō foueať. Vñ. v. q. v. Nō ois. Et sumptū est ab Augu. in epla ad vicētiū nō multū lōge post pncipiū: dř q̄ vtilius esurīēti panis tollit̄ si de cibo secur⁹ iusticiā negligat: q̄z esurīēti panis frangať. vt iniusticie seduct⁹ acq̄escat. Nec est ōriū huic qō dř. lxxxvj. dist. Non satis pasce: qz ibi loquit̄ de esuriente ad mortē. Ad nonū s. de nō dandi elemosynā vtz abundāter vel nō: dicendū q̄ abun dantia elemosyne potest considerari ex parte dantis. z ex parte re cipientis. Ex parte quidem dantis cum. s. dat quod est multum fm pportionē sue facultatis. z sic laudabile est abundanter dare. Unde z dñs Luce. xxj. Laudauit viduā qz de eo qō deerat illi oēz victū quē habuit misit obseruatis tñ bis que dicta sunt de elemo syna faciēda de necessariis: Ex pte vo ei⁹ cui dař est abūdās elemo syna duplr. Uno mō q̄ suppleat sufficiēter eius indigētiam. z sic laudabile est abundāter elemosynā tribuere. Alio mō vt supabun det ad supfluitatē. z hoc nō est laudabile. qz meli⁹ est plurib⁹ egēti bus elargiri. Unde z apl's dicit. i. cozin. xiij. Si distribuero in cibos paupez z̄c. Ubi dicit glo. p hoc cautela elemosyne docet vt nō tñ vni sed multis deť. vt pluribus p̄sit. Ad decimū. s. vtz possit hō elemosynā facē sibiipsi. Dicendū q̄ hoīs ad seipsum nō pōt esse iu stitia simplr z ppzie dicta: qz homo p iusticiā simplr dictā illō qō non est sibi simplr debitū: tribuit illi cui simplr est debitū. Impos sibile est autē q̄ eidē homini sit aliquid simplr debitū. z non sit ei simplr debitū simul. Unde dicit phs. v. ethi. ca. xj. Qō non est iniu stitia: neq; ipsius simplr. qz circa hoc non est iusticia simpliciter di cta iusticia tamen methaphorice dicta que est aliqua pars potētia lis vel imitatio iusticie simpliciter dicte. potest esse hominis ad se ipsum. qz aliquid est nō debitum homini ratōe vnius partis: quod debitum est sibi rōne alterius partis. sicut imperare debitū est ani me z subijci debitū est corpori. Et ideo cum homo per animā cor pus castigat. facit actum iusticie methaphorice dicte: misericordia aūt non est iusticia simpliciter dicta: sed continet sub liberalitate que est pars potentialis iusticie. Unde non est inconueniēs q̄ act⁹ eius qui est dare iam sit hominis ad seipsum: qz aliquid potest esse suum fm vnā rationē quo indiget. fm aliam. Unde cuz homo dis positiue subuenit penitēdo indigētie anime sue: illud quod pnci paliter p̄supposito adiutorio dei suum erat potestatiue seu effecti ne non formaliter. sibi dispositiue tribuit formaliter. Non est enim inconueniēs q̄ idem homo sit agens z recipiēs idem fm diuersa vl' fm aliam: z aliam rationem.

De motiuis ad elemosynam faciendam. Dis. XX.

Quarta vndecimū. s. que nos mouē debeāt ad ele mosynas faciēdas z opera pietatis scien dum q̄ ad hoc naturaliter inclinamur: curialiter inuita mur: irrefragabiliter obligamur: z multifozmiter excie mur. Debemus inq̄z elemosynas facere. Primo ad h̄ nos inclinat nature conformitas. Scō o qz nos inuitat diuina benignitas. Ter tio qz nos obligat p̄cepti necessitas. Quarto qz nos excitat multi plex vtilitas. Primo inquā nos inclinat ad elemosynas faciendas nature cōformitas. qz sicut dicit Eccī. xiij. Omne aīal diligit sibi simile. Et in lib. de natura aīaliū dicit q̄ vna auis aliā eiusdez speciei non comedit. Item dicit ibi q̄ mortua equa: alia pullu re lictū suscipit nutriēdū. Itē leo ipse (vt ibidē dicit) miseris z afflictis cōpatit. Ut dicit ysi. leones peregrinos p deserta errātes ad viam reducūt aīalib⁹ infirmiorib⁹ parcūt. Unde dicit. Gaudēt ifigere thau ros. predas otemnūt humiles. Itē multis exp̄imētis, pbatū est q̄ lupe pueros deiectos a matrib⁹ inuētos nutriunt. z ab alijs bestijs defendūt. Scō ad opa pietatis nos inuitat diuina benignitas

deus enī in scriptura sacra curialiter nos inuitat exhortādo: ꝛ mo-
nēdo: ꝛ se misericordiā diligere ꝓtestādo: ꝛ nos si misericordes fue-
rim⁹ suos eē filios asserēdo. pī. Misericordiā ꝛ vitatē diligit dñs.
Prouer. xxi. Facere mīam magis placet deo q̄z victime. Osee. vj.
mīam volo. Idē Math. ix. Itē faciētē mīam diligit tāq̄ pr̄ filiuz
sibi similē. Luc. vj. Estote misericordes sicut pr̄ vester celestis mise-
ricors ē. Et añ: vt sitis filij pr̄is vr̄i q̄ i celis est. Job. Dañ. fic̄ iudex
ptātē accipiēs: datorē ptātis iuxta possibilitatē suā ꝺz imitari. In
hāc aūt deū marie imitabimur si nihil iudicauerim⁹ q̄z misereri ꝓcio-
sius. Patet aūt quātū mīam diligit: qz ei se totū dedit ad vēdēduz
ꝛ occidēdū. Ecōtra īmisericordes ꝺyabolo sunt similes: de quo dr̄
Piere. vj. Crudelis ē ꝛ nō miserebit: huic similis erat iudas q̄ sustī-
nere nō poterat odorē vnguēti quo Maria dñm vngebat Joha.
xij. qz p hāc nō excedit cū nō ieiunādo: vigilādo ꝛc. ¶ Tertio ad hoc
nos obligat p̄cepti necessitas vr̄i i lege veteri iter p̄cepta legis i mul-
tis locis ponunt p̄cepta de mīa faciēda. Et eō: nō faciēti mīam cō-
minat scriptura nō eē mīam inuētuz. Jac. ij. Judicium sine mīa fiet
illi q̄ nō fecerit mīaz. Exēplū Math. xviij. Serue nequā nōne opoz
tuit et te misereri cōserui tui ꝛc. Itē Luc. xvj. De diuite epulone q̄
vnā guttā aq̄ nō potuit īpetrare: qz lazaro nō fecerat mīam. puer.
xxi. Qui obturat aures suas ad clamorē paupis: clamabit ꝛ ipse ad
deū ꝛ nō exaudiet. Legit. iiij. Dial. xxxvij. de milite q̄ mortu⁹ ꝛ re-
uocatus a morte refert se, vidisse sub ponte i locis ifernalib⁹ ꝛ teter
rimis petrū ecclīastice familie maiorē multo ferri pondere ligatū ꝛ
depressum in imo: ꝛ cū ḡreret cām audiuit q̄ qz plus inferebat pla-
gas ex crudelitatis desiderio: q̄z ex ꝓcepto vel correctionis zelo: qñ
alīq̄s puniēdus ei ꝓ delicto suo videbat: qz vt dicit Greg. Oēs q̄
eū nouerāt sic feciſſe qñ viuebat nō dubitabāt ꝛc. ¶ Quarto ad hāc
nos excitat multiplex vtilitas. j. Thiñ. iiij. Pietas ad oīa valet: ad
oīa inquātū bona q̄z mala. Ad bona valet: qz oīa bona acq̄rit: ꝛ sua
videlicet opando: ꝛ aliena cōgaudēdo. Ad mala vō tā sua q̄z alie-
na: Sua q̄dē qz i bonū suū ꝺuertit p patiētiā. Alienā p ꝺpassionē:
dū. n. alienis malis siue culpe siue pene cōpatit: ipsa mala cōuertit
in bonū suū Hugo de sancto Victore. Pietas de alienis sordib⁹ se
abluit: de alienis vulnerib⁹ sibi cōficit medicinā: de alieno veneno
sibi efficit thiriacā: dū malis cōpatit: ꝛ subuenit alienis. De vtilita-
te elemosyne. Require ca. sequenti.

¶ De effectu elemosyne. DIS. XXI.

Arca duodecimū. s. de multiplici effectu elemo-
syne: sciēdū q̄ elemosyna: factorē suū iusti-
ficat: creatorē pacificat: cōtegit tāq̄ decentissimū orna-
mētū: ptegit tāq̄ potētissimū munimētum: thesauros
multiplicat: in futuz edificat: in celis glorificat. ¶ Pro q̄dē elemo
syna faciētē iustificat: qz īpetrat gratiā: delet maculā: soluit emēdā.
Q: aūt īpetret gratiā ps de cornelio q̄ p elemosynas venit ad grāz
dei ꝛ fidē ecclesie Act. x. Silr de. b. Eustachio q̄ cū eēt pnceps mili-
tie romanoz ꝛ gētilis: tñ qz abūdabat in opib⁹ pietatis cū i venati-
one insequeret ceruū inter cerui cornua apparuit crucifixus dicēs
ei q̄s esset: ꝛ q⁹ nolebat q⁹ ei⁹ elemosyne pderent: sz pp eas ouersio-
nis ꝛ cognitionis fidei gratiaz obtineret: Silr supra de saraceno ꝛ
horreis repletis ad fidē ouersō. Itē de Petro theloneario supra de
iudicio. Itē elemosyna delet maculā. Thob. iiij. Elemosyna a pctō
ꝛa morte liberat: ꝛ eiusdē. xij. Elemosyna a morte liberat: ꝛ ipsa est
q̄ purgat pctā. Eccī. iij. Ignē ardētē extinguit aq̄: ꝛ elemosyna resi-
stit peccatis. Resistit inq̄ ꝛ pterita diluēdo ꝛ futura cauēdo. Ideo
dic̄ dñs Luc. xij. Date elemosynā ꝛ ecce oīa mūda sunt vobis. Itez
elemosyna soluit emēdā. i. penā debitā pro peccatis: vñ Prouerb.
xiij. Redēptio aīe viri ꝓprie diuitie. ꝛ Dañ. iiij. Cōsuluit daniel re-
gi Nabuch. Peccata tua elemosynis redime: qō qz nō fec: ī bestiā
mutat⁹ ē: ꝛ de regno deiect⁹. Greg. Quotiēs pro culpa elemosynaz
facim⁹: q̄si pro prauis actib⁹ peiū dam⁹: sz tūc solū elemosyne p̄ciuz
a culpis nos liberat: cū ꝓpetrata plāgim⁹ ꝛ abdicam⁹: ꝛ nō solū mū
dat aīam a pctō ꝓterito: sz etiā ꝺseruat gratiā p quā bō p̄cauet a fu
turo. Eccī. xix. Elemosyna viri q̄si sacculus cū ipso ꝛ gratiā hois q̄si
pupillā ꝺseruabit. ¶ Secūdo elemosyna creatorē pacificat. Pones
lite vel guerras habētes cū alijs: plerūq̄ pacē suā faciunt larga mu
nera tribuēdo. Exēplū Gen. xxxiij. Placabo eū munerib⁹ que prece
dunt. Elemosyna est ꝓpiatoriū aureū p qō ꝓpiciat⁹ de⁹ peccato
ribus: de quo dicit Exo. xxvj. Prouer. xxj. Munus absconditū ex
tinguit iras. In vita Johānis elemosynarij legitur q⁹ quarta ꝛ se
xta feria ponebat scamnū ꝛ sellaz ante ecclesiā vt pauperes possent
sine impedimento ad eū accedere pro causis suis: cuz ipse esset ale-
xandrinus patriarcha dicēs q⁹ si hoīes intrantes ecclesiā volūt cito
exaudiri ī causis suis a deo: dicētes: cito ātcipēt nos misericordie
tue ꝛc. Ita ipsi debēt ante ītroitū ecclesie exaudire cito pauper vt
cito exaudiant a deo: ¶ Tertio elemosyna ꝺtegit tāq̄ decētissi-
mum ornamētū. Uestit enī hoīem ornamēto grē ꝛ vtutū. Nā vñ
pietas facit q⁹ hō se exuat veste corporali: inde vestit eū vestimēto
spūali. ysa. lxi. Induit me dñs vestimēto salutis: ꝛ indumento leti-
cie circūdedit me. In signū hui⁹ legit: q⁹ cū in quodā magno festo
b. Martin⁹ iret ad ecclesiā obuiauit ei paup nudus: qui ꝓcepit ar-
chidyacono suo vt in instanti emēt ei vestē: qō facē cū differret. in
instāti paupi exutā in secretario dedit suā. Cū aūt īstaret archidya
conis vt egrederet de ozōne ad missam celebrādā cū nollet egredi
nisi daret ei vestis ad op⁹ paupis: tūc necitate cōpulsus dict⁹ archi
dyaconus defert ei vestē bigericā. biēnē hyspidā: q̄nq̄ argēteis cō
paratā quā induit. b. Martin⁹ latēter: ꝛ dū eleuaret in missa corp⁹
dñi. vt dic̄ Johānes beleth apparuerūt nuda brachia ei⁹: sz ea dñs
vestiuit fulgētib⁹ gēmis celit⁹ missis. ꝛ vt videret sex viri glob⁹ igne
us apparuit sup caput ei⁹. Itē de leone papa legit vt ait magister
Jac. de vitri. q⁹ cū in porta sua visus fuisset offendisse pauperē: re-
diens ad eū ītroduxit eū cubiculū suū eū placās ꝛ faciēs eū cubare
sup lectū suū ꝛ ꝺclcē: ꝛ cū exiisset serato hostio rediēs nō īuenit eū
mirās ꝛ gaudēs cogitās se sibi dñm recōciliasse. Et nō solū datoz
elemosyne hoc ornamēto induit verūtiā de⁹ ipse in cui⁹ noīe dat
se eodē ꝺdui gl'iat. Sic̄ de. b. Martino legit q⁹ cū in porta ambia-
nen. paupi nudo ꝺmidiū palliū sui dedisset: nocte sequēti vidit dñz
in celo hīstē sup humeros suos ꝺmidiū palliū suū qō paupi nudo
dederat ꝛ dicētē angelis. Martin⁹ adhuc cathecumin⁹ hac me ve
ste ꝺtexit. De quo dicit. b. Bern. Martine si scivisses vbi pallium
ꝺmidiū ponebas: puto q⁹ non ꝺmidiasses sz ītegr dedisses. Mi-
tum augmētauit palliū cui⁹ vna ps erat in terra: ꝛ alia attigebat ce
lū. īmo sup dei humer. Silr cū. b. Frācisc⁹ vestē nouā quā p se pa
rauerat pauperē militē ꝺduisset: nocte sequēti vidit dñm vestibus
illis ꝺdutū ꝛ palatiū ꝺspeciosū ꝛ magnū cū armis militarib⁹ ꝺsignitū
cūq̄ inq̄reret cui⁹ eēt palatiū. ꝛ q̄d significarēt arma aut cui⁹ essent
rñsum fuit q⁹ frācisci. militūq̄ suoz essent hec oīa. Greg. papa cuz
icedēt īuenit in hostio pauperē q̄ in apparētia videbat naufragiuz
ptulisse: ꝛ cū mr̄ sua misisset ei scutellā argēteā plenā legumib⁹ nō
hīs p manib⁹ q̄d ei daret: misit ei scutellā ꝛ legumīa int⁹ oās ei to
tum. Cū aūt postea fact⁹ eēt papa ꝛ ordinasset cū dispēsatoze suo
q⁹ quotidie añ mēsam suā duodecī paupes ponēt q̄ ibi reficerētur
vidit ibi aliq̄n tredeciz. ꝛ vnū iter alios qui aliq̄n appebat ei senex
aliq̄n iuuenis: ꝛ vocauit dispēsatorē querēs quō ibi tredecim po
suerat: illo asserēte q⁹ nō introduxerat nisi duodecī tñ. Finita mē
sa vocauit. b. Greg. illū qui aliq̄n senex aliq̄n iuuenis appebat que
rens quis esset. ꝛ quod nomē haberet qui rñdit. Quid queris no
men meū qō est mirabile: ego sum naufragus cui misisti scutellam
argenteā cum legumībus. ꝛ qz imitatus es. b. Petrum apostolū q̄
distribuebat vnicuiq̄ put cuiq̄ opus erat ex tunc dñs destinauit
te papā futuz. ego sum angelus dñi parat⁹ offerre ꝓ te dño q̄cq̄d
ab eo petieris ꝛ b dicto euanuit. De⁹ enim in se paupib⁹ suis men
bris indui. potari ꝛ refici ꝓfitet: qz q̄cq̄d pietat⁹ ꝛ mīe fit amore dei
paupib⁹ reputat sibi factū Math. xxv. Esuriui ꝛ dedistis mihi mā
ducare. Sitiui ꝛc. Seq̄t. Qō vni ex mīmis meis feciſtis mihi feci-
stis. Magna glia faciētib⁹ elemosynas pp deuz. q⁹ ad vestes suas
ac etiā ad cibū ꝛ potū bēant ipm deū. Nō est g̃ miz si de⁹ ꝛ pr̄ mia
rum ꝛ largitatis īmēse refectōes spūales dat ꝓ corpalib⁹: ꝛ vestes
spūales ꝓ tpalib⁹. ¶ Quarto elemosyna ꝓtegit tāq̄ potētissimū
munimētū vñ. Eccī. xxix. Elemosyna viri q̄si saccul⁹ cū ipso. ꝛ gra
z hois q̄si pupillā ꝺseruabit. Sequit. Sup scutū potētis ꝛ sup lāceā
aduersus inimicū tuū pugnabit. ¶ Quito elemosyna bona multi-
plicat. videlz bona tpalia: ꝛ bona spūalia: ꝛ amicos spūales. Bona
q̄dē tpalia multiplicat. sic̄ dr̄ puer. xxviij. Qui dat paupi nō ꝺdige
bit. Legit in chronicis q⁹ cū ethyti⁹ romanoz senatoz esset in bur-
gundia agens rēpublicā romanoz: tpe Theodosij impatoris: cū fa
mes maxima burgūdiā opp̄ssisset ꝺgregauit apud liguos q̄ttuoz
milia paupez vel ampli⁹ qui nō poterāt bre vñ sibi famis tpe ꝓui
derē: ꝛ pauit eos ibi q̄diu malū tps durauit. Quo cessante fec̄ eos
ad loca sua cū vehicul' deportari. ꝛ audiuit vocē de celo dicētē sibi
ethyci: tibi ꝛ semini tuo panis nō deficiet in etnū. qz me famis tpe
in pauperibus membris meis refeciſti. Hoc legit in gestis franco
rum li. ij. ca. xxiiij. q⁹ cum quidā scūs visitasset quosdā cisterciēses
ꝛ loquerent ei de visionib⁹ suis querētes ab eo si al'q̄s visiones vi
disset ait. Unicā vidi ex quo domū istā vitani quam vobis refero.
Mihi videbat q⁹ in hāc monasterio erāt due ẏgines pulcherrime.
vna elevato capite ꝛ leta facie tenebat ẏgas: ꝛ hmōi loci hītatores
multū ꝺmēdabat: alēa tristis demisso capite multū murmurans ab

hoc loco recedebat: multū ꝙquerēs ꝺ habitatores huius loci: p qꝺ intelleri hic multū abundare rigorē ꝺiscipline: ⁊ seueritatē iusticie: misericordie aūt ⁊ pietatis opa intelleri a vobis multū esse relegata: ꝓpter qꝺ nō abūdatis: sed date ⁊ dabit vobis: vt ꝺr Luc. v. ꝓ uer. iij. Honora ꝺm de tua substātia: ⁊ replebunt horrea tua satu ritate: ⁊ vino torcularia tua redūdabūt. Itē. xj. Alij diuidūt ꝓpria ⁊ ditiores sunt ⁊c. Itē. iiij. Reg. iij. Habes exēplū de ꝺ vbi ꝺr ꝙ oleū in vasis vacuis positū est multiplicatū. Itē. iij. Reg. xvij. de farinu la vidue: ⁊ oleo in lechito multiplicatis. Itē Joh. vj. de ꝗnq; pani bus in dāo multiplicatis a dño. Itē de beato nicolao legit ꝙ cuꝫ videret paupes ꝓuincie sue mirabili fame afflictos: nec haberet vñ posset eis subuenire: audiēs ī portu applicuisse multas naues onus tas frumēto de ꝗlibet naui accepit cētū bithecos se obligās ad red ditionē nisi inuenirēt frumētū cū integra mēsura. Qꝺ distribuit et ad victū ⁊ ad semina: ⁊ abūdauit ad ꝺ in tota illa patria ⁊ illi plena rie totū frumētū qꝺ ei tradiderāt inuenerāt. Itē legit de beato pie cto: ꝙ cū videret multitudinē paupeꝝ petentiū ab eo nec inueniret quid daret eis: qz alia ꝙ habebat dederat nisi duos denarios: facta oꝛone inuenit in bursa sua tot denarios quot erāt paupes. Itē le gitur de beato benedicto ꝙ cū tpe famis dedisset ꝗcꝗꝺ inuenire po tuerat in abbatia sua: nec inueniret nisi modicū olei in vase ꝙo: ꝓ cepit vt illud daret. Qꝺ dispēsator suus noluit facere. Qꝺ cū sciret vir dei noluit vt aliꝗꝺ inobediētie in ei⁹ monasterio remaneret: sed illud ꝓcepit extra p fenestrā ꝓijci: nec tñ eo facto: vas vitreū in quo erat fuit fractū: nec oleū effusum. Cū aūt ozasset: inuenerūt ī mona sterio vnū doliū plenū oleo. Itē legit de beato germano antisiod. ꝙ cū rediret de roma: ⁊ ī exitu mediolani oīa sua paupib⁹ dedisset: ⁊ inquireret a ꝺyacono suo si aliꝗꝺ plus haberet: nō inuenit nisi tres denarios quos ꝓcepit paupib⁹ dari dicēs murmurāti ꝺyacono ꝙ de⁹ satis haberet vñ suos suos illa die pasceret. Cū aūt dict⁹ ꝺyaco nus volens sibi ꝓuidere tertiū retinuisset ⁊ duos dedisset: occurrit suus cuiusdā militis diuit' offerēs ex pte dñi sui ducētos solidos tūc aduocās ꝺyaconū ait ei: ꝙ ipse defraudauerat paupes in vno denario: quē si eis dedisset: de⁹ tricētos solidos ei⁹ misisset. Roga tus aūt ad domū militis accessit: ⁊ ipsum grauiter egrotantē: ⁊ oēs infirmos ꝗ erāt in ei⁹ domo curauit. Itē legit in vita ioh. elemosy narij ꝙ cū latrones spoliassent oīno domū cuiusdā diuitis nobilis ⁊ ille explicaret ꝺicto iobāni casum suū: cōpassus ꝓcepit dispēsato ri suo in secreto vt daret ei ꝗngētas libras auri: ꝗ inuidia mot⁹ nō dedit nisi ꝗnq; statim ꝗꝺ nobilis vidua misit ei ꝗnq; libras auri: ⁊ cū vocasset ꝓcuratorē suū: ꝗsisset ab eo quātum dederat illi cui dari ꝓcepat: dixit: ꝗngētas. Rñdit sanctus ꝙ nō dederat nisi ꝗnq; ⁊ cū vocasset eū cui dederat audito ab eo ꝙ nō recepat nisi ꝗnq; li bras dixit ei: ꝙ si dedisset ꝗndecim vt ipse ꝓceperat ꝙ dñs p dictaꝫ viduā administrasset ei mille ꝗnq; libras. Cū aūt a ꝺicta vidua vo cata ꝙreret quātū ei legare ꝓposuerat. Rñdit ꝙ ꝓmo scripserat mil le ꝗngētas libras ⁊ sup scripserat ꝙ tñ mittebat ei: sed post respi ciens ad scripturā illā inuenit mille libras: de scripto deletas: et sic credens ꝙ ꝺ factū fuisset diuina volūtate nō misit ei nisi ꝗngentas. Itē ī vitispa. ꝺr ꝙ ꝗꝺā monach⁹ cuidā fratri suo seculari pauperi ꝺabat ꝗcꝗꝺ laborare poterat ⁊ ille semꝑ paupioꝛ fiebat. Qꝺ cū di ceret cuidā seni inhibuit ei ne ꝺ faceret: sed ei diceret ꝙ laborare: ⁊ de labore suo sibi ⁊ monachis deportaret: vt benedicerēt ei: qꝺ il le fecit: lz ex ꝺ ꝓmo fieret tristis: ⁊ ꝓmo de labore suo attulit fratri suo olera: deinde pira postmodū panes: postea multa alia ꝗ ꝺabat frater suus paupib⁹ religiosis: ꝗ pro eo ozarent post ꝗsiuit frater ei⁹ vtrū penuriā pateret sicut solebat: ille ꝺixit ꝙ nō: sed abūdabat: qz qñ ei res monasterij ꝺabat qñ ingrediebat domū suā velut ignis oīa bona ei⁹ sua cōsumebāt: postꝗ aūt incepat ꝺare sua paup ꝺ re ligiosis: oīa bona sua fuerāt multiplicata eoꝝ oꝛone ⁊ bñdictione. Itē ꝺicit petr⁹ alfōsus ꝙ ꝗꝺā inuenis bñ disciplinat⁹ fili⁹ cuiusdā sapiētis ꝛfiliarij cuiusdā regis: cui rex mortuo patre ꝓmiserat ꝙ si bñ se regeret eū amoze ꝓris sublimaret: thesauros ꝓris ꝛcogitās va nitatē mūdi ⁊ mīam dei: paupib⁹ erogauit. Deinde annonā ⁊ aurū: ⁊ lapides ꝓciosos deinde agroꝝ ⁊ domoꝝ suaꝝ ꝓciū. Cū aūt fuisset accusatus apud regē tāq; bonoꝝ paternoꝝ dissipator: vocat⁹ ⁊ rec̄ situs rñdit ꝙ nō dissipauerat: sed ꝛgregauerat: ⁊ in tuto posuerat ꝺ ꝓdones: fures ⁊ casus diuersos: ⁊ fecerat de nō suo suū: tunc rex audiēs ei⁹ industriā: oīa ei multiplicauit: ⁊ sublimauit: ⁊ loco ꝓris eū ꝛfiliariū suū habuit. Sic rex sumn⁹ facē largos elemosynarios magnos in curia sua. Itē ī legē. ioh. elemosynarii legit ꝙ cū vide ret aliquē bonū elemosynariū: querebat ab eo qūo adept⁹ eēt gr̄az largas elemosynas faciēdi. Cū ꝺ ꝙreret a quoꝺā. Rñdit ei ꝙ ꝛsue uerat eē ita īmisericors ꝙ nihil ꝓ deo poterat dare: cū aūt aliqñ aliqꝺ ifortunio ei accidisset cogitauit vt ꝺicebat ꝙ hoc erat ꝓp īmi sericordiā suā ⁊ cū vellet facē elemosynā: ei⁹ auaritia nō ꝓmittebat Vñ vocauit suū suū rogās eū vt singul' septianis furaret ei ser de narios ⁊ daret paupib⁹. ille aūt furabat ꝓma septimana duodeciꝫ denarios: tūc in fine septimane ꝛputās inuenit ꝙ plus fuerat lucra t⁹ illa septimana ꝗꝺ aliꝫ ⁊ cogitās ꝙ ꝺ etiā ꝓpter elemosynā ꝓcepit suo suo ꝙ furaret ei duodecī denarios ꝗ tūc dedit duos solidos. ⁊ cū cōputaret in fine septimane: inuenit lucꝝ mai⁹ solito in duplo. ⁊ cū ꝓcipet ꝙ daret decē ⁊ octo denarios ꝺabat tres solidos. ⁊ sic sē per sciebat dans in duplo plusqꝫ ꝓcipet ei. Cū aūt singulis septima nis multiplicaret lucꝝ: ⁊ mirarēt dñs vñ ꝺ eēt in cōputatōe in fine septimane ꝺubitēs seru⁹ ꝺixit ei ꝙ iustū furtū suū ditauerat eū. ⁊ reuelauit ei vitatē veniā petēdo: et ꝺ ꝓuocat⁹ ē dñs vt facēt elemo synas largas. Itē in vitispa. ꝺr ꝙ facta fame duo socij fil⁹ mozabāt ⁊ cū alter daret agapē oīb⁹ aduenientib⁹ ⁊ nō cessare vellet: alē sum pta portiōe sua recessit ab eo: nec ꝺabat aliqꝺ: alē aūt semꝑ ꝺabat ⁊ abūdabat. Immisericors vidēs ꝙ nō posset sibi sufficē redit ad aliū qui misericors erat pauptate cogēte: rogans vt eū recipet. Qꝺ cū fecisset nec dare cessaret. cū aliqñ ꝺiceret ei ꝙ videret si aliqꝺ re māsisset qꝺ daret paupib⁹. ⁊ ille assereret ꝙ nihil oīo remanserat qꝺ posset dari ad instantiā socij sui: currēs inuenit ꝓportas plenas. Quo viso ꝓuocat⁹ est ad amoꝛē mīe. Itē. i. ꝺyal. ix. ꝺicit Grego. ꝙ scūs bonifaci⁹ adhuc puer ita mīe viscerib⁹ affluebat ꝙ sepe visis paupib⁹ tunicā. sepe camisiā ꝺabat: lz sepe de hoc a matre arguere tur ⁊ ꝛberaret. Aliqñ vidēs pauperes exigētes ⁊ idigētes cucurrit ad horrea: ⁊ ꝗcꝗꝺ mr̄ parauerat ad anni necessariā sustētationem ꝺedit paupib⁹. Cū aūt reuersa mr̄ hoc iuenisset factū. ⁊ ipm ꝓpter hoc clamās ꝛberaret: ea exclusa ozauit: ⁊ oīa horrea repleta sr̄. Itē cū scā Genouefa dans p deo solā sibi vineā retinuisset: ita fuit p cussa grādine ⁊ tēpestate ⁊ ꝗsi nihil in ea remāsit: tñ nepoti suo in vindemijs ꝓcepit oīa volia ligari: qꝺ fecit lz abusionē hoc crederet ⁊ diceret: tūc paucos racemos ex ea colligēs tulit ad calcatoriū ⁊c. oīb⁹ exclusis puero excepto ozasset: cepit calcare: ⁊ vinū in maxima abūdātia exire. Tunc ꝓcepit vocari paupes: ⁊ oīa eoꝝ vasa repleri. Quo facto de modico qꝺ remāserat in ꝺolio quolibet cellarij sui: vnā guttā posuit: ⁊ cellarium clausit ⁊ sigillauit. Cum aūt ab oꝛone facta redisset: inuenit ꝺolia ita plena ꝙ vinū desup exibat: ita ꝙ si plus tardasset: per totū pauimētū fluxisset. Itē quidā audiēs ꝑdi cari a sacerdote suo ꝙ dñs ꝺicebat ꝺ dantibus elemosynā: centu pluꝫ accipietis ⁊c. de ꝛfilio vroris sue vaccā suā sacerdoti ꝺedit. vt centū accipet. Sed cū fact⁹ paup diu expectasset: ⁊ non euenisset ei ꝙ ꝓ vna data darent centū: ꝺeliberauit de nocte occidere sacer ꝺotem illū. Ad qꝺ agendū cum iret in via inuenit massam auri, ⁊ ve ritatem vbi exptus fuit: Itē cū qꝺā epꝰ ꝑdicasset inter saracenos tñ vt quēꝺā eoꝝ ꝛuertisset ⁊ eū baptizasset: postea cū suaderet ei facē opa mīe ꝺicēs ꝙ ꝺ ꝺixerat dñs in euāgelio cētuplū accipietis ⁊c. cū monuisset eū ad ꝓfectionē euāgelicā. ille vēditis oīb⁹ ꝗ habe bat. ⁊ datis paupib⁹ mortu⁹ fuit in dño. Cū aūt filij ei⁹ traherēt epꝰ ad iudiciū ꝛpetētes eū cozā iudice saraceno ꝺe ꝺ ꝙ ꝓi ꝓmiserat cē tuplū acci. ⁊c. qꝺ ꝓ vt ꝺicebāt nūqꝫ recepat. ⁊ ꝙ, ꝓpter ei⁹ ꝓmissuꝫ eos erꝺēdauerat. Et cū epꝰ ꝺicēt ꝙ ꝛmo de⁹ ei reddiderat in vita eē na nec posset hoc epꝰ ꝓbare: adduct⁹ ad tumulū mortui: adiurauit eū in noīe ihu chr̄i ꝙ ꝺicēt si esset bñ solut⁹ de ꝓmisso. Rñdit oīb⁹ audiētib⁹ cētuplū accepi. ⁊ vitā eēnā possideo. Et qꝺā etiā ꝺ addūt ꝙ de ꝺ lr̄e iuēte sunt in manu defuncti. in qb⁹ ꝛtinebāt. de ꝺ ꝺr Heñ. xxvj. Semiauit ysaac in ẽra illa. ⁊ iuenit in messe cētuplū. Itē Greg. Qꝺ paupi ꝺat nō est ꝺatū lz mutuū. qz qꝺ ꝺat cū multi plici fructu accipit. Itē Amb. Elemosynas ꝺare nō est amittē: sed seminare. Itē in vitispa. qꝺā pr̄ ꝺixit ꝺiscipulo suo. In citate qꝺā erāt duo quoꝝ vn⁹ seminauit ⁊ collegit pauca ⁊ sordida. Ali⁹ vo se minare neglexit. Si ꝙ fames fiat qs eoꝝ pōt euadē. Rñdit discipu lus: qui pauca collegit. Sic ⁊ nos seminem⁹ lz pauca ⁊ īmūda. lz p vanā. laudē ⁊ cozruptā ītētionē īmūdiciā ꝺam⁹ aliquā. ne famis future ꝛpe moziamur. Itē bona spūalia mltiplicat: ꝛgregat enī sibi thesaurꝫ spūalē ⁊ animam spūalr meritis locupletat. Thob. iiij. Et subst̄ātia tua fac elemosynā ⁊c. Et post. Premiū enī bonū tibi the saurizas in die necessitatis. De tyto legit in ozosio ⁊ alijs chr̄ōicis ꝙ ꝺicebat in cena sibi circūstātib⁹ cū recoꝛdaret se in die nullū fe cisse liberalitatē: vel pietatis opa. O amici hodie die ꝓdidi ⁊c. Itē thob. xij. ꝺicit raphael. Bona ē elemosyna magis ꝗꝫ thesauros au ri condere ⁊c. Matth. vj. Thesaurizate vobis thesauros in celo ⁊c. Luc. xiiij. Cū facis conuiuiū ⁊c. Ibidē. xviij. Uēde oīa que bēs ⁊ da paupib⁹. ⁊ bēbis thesauros in celo. Et post. Dis ꝙ reliqrit domum ⁊c. Ibidē. xij: Nolite timē pusillus grex ⁊c. Et post. Uēdite ꝙ possi

detis ⁊ date elemosynā: ⁊ facite vobis sacculos q̄ nō veteraſcūt thesaur ideficiēte cē. In vita sancte anastasie dr̄ q cū eēt nobilissima romān mīstrabat de reb⁹ suis christianis pp fidē icarcerat⁹. Cū ät ipator fecisset oēs icarceratos occidi: flebat: q̄ subtracta erat ei mā lucrādi ⁊ sacculi vbi solebat thesauros celestes reponere: ⁊ se christianā ꝯfitens vitā glorioso martyrio cōsummauit. Itē in vita beati thome cantuarie. dr̄ q singulis diebus pauperes tredecim in secretiori cellula ⁊cludi faciebat: q̄b⁹ post refectionē singulis deuote pedes lauās tres argēteos dabat. itē cū dec⁹ cesar peteret a btō laurētio thesauros ecclesie: ipse dispsit dedit paupib⁹: ⁊ adduxit eos ad palaciū dicēs: ecce hi sūt thesauri eterni q̄ nūq̄ deficiūt cē. Itē Jo. dam. in bark. ponit exēplū q̄ barlaā ꝓpposuit iosaphat de q̄dā ciuitate: i q̄ erat ꝯsuetudo singulis annis regē ꝯstituē: q̄ nō ignoraret ꝯsuetudines illi⁹ terre: ⁊ i fine ān illū ī quādā ī sulā nudū mittebāt vbi nihil inueniebat. Reges aūt de b̄ nihil cogitabāt: ſz delicijs affluētes credebāt q̄ semp sic debēt durare. Quidā aūt sapiētior factus rex id̄sinuit diligēter de ꝯsuetudine: ⁊ ſuēta vitate p totū annū misit ⁊ ꝯgregauit maxios thesauros ī illā ī sulā quos ī fine ān ejectus a regno uenit: ⁊ ibi ī multis delicijs ⁊ diuicijs vixit. Sic ōmones allicūt corda hoīum ad amorē istoꝝ tpaliū: ⁊ nō credūt q̄ debeāt eis deficē vsq̄quo i morte deducūt eos reos ⁊ nudos nihil secū nisi petā portātes. Prouidi aūt ⁊ callidi audiūt vocē dñi dicēt. Uēde oīa q̄ habes ⁊ da paupib⁹: ⁊ habebis thesauros ī celo. Uere multos ⁊ magnos thesauros ꝯgregat elemosyna pro oratore: q̄ de alteri⁹ ruina cui ꝯpatiē ⁊ subuenit: boīez faciēte exaltat: de alienis sordib⁹ lauat: de pauptate ditat: de infirmitate sanat: de debilitate corroborat: de exilio alieno bēditate suā ipetrat: de captiuitate libertatē: de vilitate ⁊ ꝺtumelijs alienis suū bonorē: de miseria miaz ⁊ gl̄ia: de morte vitā si ꝯpatiē: ⁊ put pōt subuenit: ⁊ miſeē miserijs ⁊necessitatib⁹ alienis. ¶ Itē elemosyna multiplicat amicos spūales. ſ. aduocatos q̄ coz̄a, sūmo iudice cām ei⁹ sustēnāt ⁊ ītercessores q̄ apud piū patrē pro ipso efficacit̄ ītercedāt. Unī hortat dñs Luc. xvj. Facite vobis amicos de mām̄ona iniq̄tatis. Supra de purgatorio nota de stephano aduocato p allegationē paupeꝝ reuocato. Itē de mulič q̄ deuota btō frācisco: ⁊ bnfica fratrib⁹ mortua ē ī pecato mortali. Cū aūt ī nocte multi circa fun⁹ iacēs ī feretro vigilarēt ī domo: circa medi nocte cūctis videtib⁹ q̄ astabāt surgēs ⁊ sedēs ī feretro: vocauit vnū de assistētib⁹ sacerdotē: ⁊ dixit q̄ cū pp q̄dā petrn̄ q̄ celauerat ꝺuris cruciatibus adiudicata fuisset ad pces btī frācisci cui ꝺuota fuerat iudex ei pie ꝺcesserat q̄ rediēs ad corp⁹ cō fiteret: factaq̄ ꝓfessiōe: ⁊ recepta pnīa trāsiret ad reqez armis pnie p̄munita. Itē iob. xij. p̄z de lazaro q̄e ad pces marie ⁊ marthe apō q̄s ⁊ ipse ⁊ sui sepe reficiebant suscitauit. Itē Actū. ix. cū vidue ⁊ paupes circūstetisset petrū: oñdētes vestes q̄s ei dorcas faciebat obtinuerūt ei⁹ resuscitationē. Idē fere legit ī vita btī iob. euāgeliste cū rediret ab exilio ī ephesū iuenit drusianā mortuā q̄ sepe ꝺsuerat eū recipe ⁊ nccia p̄parare ⁊ alijs paupib⁹. Quā p̄cepit surgē: ⁊ necessaria sibi ministrare: q̄ statī q̄si a somno excitata surrexit: ⁊ ei refectionē parauit. Itē ī miraculis sctī nicolai legit q̄ q̄dā p̄familias ꝺsueuerat ī festo btī nicolai reficē paupes clericos ⁊ sacerdotes cū aūt b̄ fieret: ⁊ ī domo ei⁹ diabol⁹ ī forma pegrini elemosynā peteret: ⁊ p̄ puer ei mittēt: vt elemosynā ei ferret q̄ erat cleric⁹ ⁊ vnigenit⁹: diabol⁹ eū diuti⁹ extra ꝓtrabēs: cū puer ei elemosynā daret eū ugulauit. Et cū puer eēt p̄ri delat⁹: dissimulauit doloꝛē: ne mēsaz turbaret: ⁊ refectio ipediret: ſz sup lectū ī camera pueꝝ collocauit. Sz post q̄ comedissent cepit flere: ⁊ q̄ factū fuerat referre. Cū aūt accurrētes pueꝝ mortuū uenissent: ⁊ p̄ inuocasset sanctū nicolaū vt filiū suū ei redderet: ⁊ ad elemosynas respiceret q̄s pro puero faciebat: puer q̄si de somno surgēs: q̄ circa eū facta fuerāt ⁊ quo btūs nicola⁹ eū a ꝺyabolo eripuerat: ⁊ reduxerat enarrauit. Itē cuz q̄dā matrona eccl̄iā martyꝝ iob⁹is ⁊ pauli crebꝛo visitaret: an eccl̄iā duos pegrinos iuenit q̄b⁹ elemosynā dari suo dispēsatori p̄cepit: ſz an q̄z dedisset accesserūt vicini ⁊ dicētes: tu mō nos visitas: ſz nos ī die iudicij te requirem⁹: ⁊ q̄d boni poterim⁹ tibi p̄stabim⁹: ⁊ b̄ dicto disparuerūt. ¶ Sexto elemosyna ī futuꝝ edificat. ij. Cozi. iij. Quidā sup fidei fundamētū edificāt auꝝ: argētū: lapides p̄ciosos. Qui dāt elemosynas edificāt auꝝ. Qui ea q̄ ptinēt ad edificationē ,primoꝝ cogitāt edificāt argētū q̄si loquunt eadē. Lapides p̄ciosos q̄ elemosynas dāt vl opant eadē q̄ ptinēt ad vtilitatē ⁊ necessitatē eoꝝ. In passione btī thome apli legit q̄ cū senascallus regis indie q̄reret ī cesarea artificē q̄ faceē dño suo palatiū p̄ciosum: dns apparēs ei tradidit btūm thomā: dicēs eū fuū suū sapiētissimū ī b̄ ope. Qui cū venisset ī indiā: ⁊ dixisset regi quo sciret opari: rex traditis thesauris suis recessit a p̄ria illa. Thomas aūt p terrā illaz p bienniū p̄dicans ⁊ miracula faciēs: pecuniā sibi tradita paupibus erogabat. ⁊ populū ad finem ꝺuertebat. Rex aūt veniens ⁊ inueniens q̄d factū fuerat: cepit thomā ⁊ senascallū: eos viuos excoriare cogitās ſz denūciat ei moꝛs frīs sui ad que cū veniſſz: ⁊ p tres dies sepulturā ei⁹ dissuliſſet parādo vestes p̄ciosas ⁊ sepulturā. Quarta die surrexit dicēs thomā eē aplm dei cui fuirēt angeli: ⁊ q̄ angeli p triduū duxerāt eū p palatiū pulcherrimū auro ⁊ lapidib⁹ p̄ciosis fabꝛicatū: quos rogauerat vt illi⁹ mererē fieri poꝛtari⁹: cui rīdent q̄ illud erat palatiū q̄d thomas parauerat frī suo quo se fecerat in dignū. ipsi aūt angeli ipetrauerunt ei a dño q̄ resurgeret: ⁊ q̄ a frē suo si vellet ipz palatiū cū edificijs sibi emēt. Qd cū vellet facē ait fr q̄ illud volebat retinē sibi: ſz ipe sibi edificaret aliud ⁊ vocātes thomā reuersi sūt. ⁊ baptizati: ⁊ tota p̄ria ad ꝺsiliū apli viuentes. ⁊ sua paupib⁹ erogātes. Itē in vita sci Joh. elemosynarij legit q̄ cū q̄dā eps noīe thꝛoꝛlus venisſz apud alexandriā vt de trigīta libris auri emēt sibi argētū ad fabꝛicādū sibi palatiū. dict⁹ iobes cū iuitauit. ⁊ post ad domū paupeꝝ eū duxit dicēs. b̄ d: eē edificiū ⁊ thesaurus epoꝝ ad cui⁹ p̄dicationē dictas libras ei tradidit erogādas paupibus. Sz post cū eēt auar⁹ penituit ⁊ p̄ doloꝛe ī lectū decidit. Qd audiēs iobes remisit ei pecūiā suā ⁊ statī curat⁹ cū eo cōedit. Postea ī extasi posit⁹ duct⁹ est ab angel q̄ ostēderūt ei palatiū mirabil structure ⁊ pulchꝛitudis ⁊ splēdoꝛis cui⁹ porta erat aurea ⁊ titulus sup script⁹ in ea. b̄ ē reqes etna thꝛoꝛli epi cū b̄ legēt accessit vir super oēm estimationē pulcher ⁊ dixit angel. delete hūc titulū ⁊ supscribite. b̄ requies erit iobis p̄riarche. Hac aūt visiōe trit⁹ nō solū illas trigitas libras erogauit. ſz post magn⁹ elemosynari⁹ ē effect⁹. Itez iiij. dyal. xxxviij. dr̄ q̄ q̄dā opator sotularius q̄cq̄d ei superat ex victu ⁊ vestitu ⁊ lucro suo dieb⁹ sabbati ad ecclias btī petri de porta bat: ⁊ illud paupib⁹ erogabat. ō quo cuidā reuelatū, fuit q̄ vidit eū oparios posuisse ad edificādū domū sibi de aureis latercul q̄ solū die sabbati in ea videbant opari. ¶ Septio elemosyna glificat: q̄ ī regnū ītroducit eternū. ⁊ vitā gl̄iosā, acq̄rit. q̄ ꝓ Math. xxv. Uirgines hītes oleū in lāpadib⁹ ītrauerūt cū sponso ad nuptias: q̄ qui hīt lāpades bonoꝝ operū plenas oleo mīe ⁊ pietatis: ⁊ igne charitatis ītrāt ibi Luc. xvj. Facite vobis amicos de mam. ini. vt cū defec. recipiāt vos in eter. taber. ij. cozin. ix. Qui seminant in bñdictionibus de bñdictōib⁹ metēt vitā eternā. Nota q̄ in signū huius cbr̄s de mōte olineti ascēdit in celū. Luc. vlt. Itē in signū hu⁹ salomon in tēplo fecit duo hostia de lignis oliuaꝝ. i. opib⁹ mīaꝝ. Duo enim sūt gnā opeꝝ mīe. mālia: ⁊ spūalia: q̄ significanť p duo hostia ō olijs: q̄ oleos idē est q̄ misereri oleō mīa. Jō Math. xxv. dicet dns. Uenite bñdicti pcipite regnuz cē. Qz esuriui ⁊ dedistis mihi māducare cē. Ecci. xvj. Ois mīa ymicuiq̄ faciet locū sm ītellectum pegrinatōis ei⁹. ⁊ ꝛz meritū opeꝝ illi⁹. De bis hr̄ exēplū ī vita iob. elemosynarij. Narrauit q̄ cū ipe eēt in cypro cleric⁹ q̄ndeci annoꝝ ⁊ ꝓpoeret ab oīb⁹ pctis cauere cū sol⁹ iacēt dormiēs in camera sua stetit ap lectū suū puella cui⁹ spēs ⁊ splēdoꝛ sup solē: ⁊ ornat⁹ eius sup humanū sensum: bnis in capite coꝛonā de ramis oliuaꝝ: excitatur: stupet: q̄rit q̄ sit illa: q̄ rīdit ego sum p̄ma ⁊ p̄cipua filiaꝝ sūmi regis. Si me possideris amicā ego ducā te in ꝺspectū ei⁹: q̄z in euz nemo pōt vt ego eū eni feci de celo ad terrā descēdere: hoiem fieri ⁊ pro hoīb⁹ vendi ⁊ mori.. Dis dictis disparuit ⁊ intellexit q̄ esset pietas ⁊ mīa ⁊ cogitauit q̄ ei⁹ opa totis viri⁹ amplecteret ⁊ seqr̄etur. Unī cū in mane ad ecclesiā iret obuiās paupi dedit ei capzinuz suū vestimētū. ⁊ cū rediret iuenit in ligatura cētū nūmismata auri. ⁊ cū nō posset iuenire cui⁹ eēt: cogitauit q̄ eēnt de gaudeolis amice sue. ⁊ ea p amoꝛe ipsi⁹ paupib⁹ distribuit. Post q̄s aūt fact⁹ p̄riarcha diu vixisset. ifinita opa mīe faciēdo. in hoꝛa egressiōis aīe eius a coꝛpe vidit q̄dā monach⁹ dict⁹ sauinian⁹ ifinitā multitudinē angeloꝝ ad modū clericoꝝ cereos deportātē: educētē eū de epō suo: ⁊ vidit dictā puellā sole splēdidioꝛē lapidib⁹ p̄ciosis ⁊ speciosissimis ornatā p manū eū deducētē: ⁊ ītroducētē in cubiculū sūmi regis. ⁊ b̄ vidit dict⁹ sauinian⁹ in extasi posit⁹. Itē eadē hoꝛa silr alⁱ⁹ in extasi posit⁹ vidit eū ꝺduci ⁊ ītroduci in celū ab ifinita multitudine paupeꝝ cū ramis oliuaꝝ. Itē cū q̄dā rex duos hr̄et filios: maiori dimisit domos: cāpos: vineas ⁊ terras: minoꝛi ifinitos thesauros sibi vsq̄ ad tps reseruādos: vt eēnt in ei⁹ ptāte. Cū aūt de b̄ cōgrer̄et poꝛ ait p̄r. fac ei brī dū idiget vt ipse tibi silr post faciat: recipias eū mō in cōiōe tuoꝝ: vt ipe ⁊ te post recipiat ī cōiōe suoꝝ. Rex iste cbr̄s maioꝛ fili⁹ sunt diuites bu⁹ mūdi. minoꝛ fili⁹ sunt paupes cē. In vitis pa. dixit q̄dā p̄r. hō q̄dā habuit tres amicos quos rogauit vt ducerēt eū vsq̄ ad impatoꝛē. Rīdit vn⁹ q̄ ꝺceret eum vsq̄ ad mediā viā vltra nō posset. Scōs dixit q̄ duceret eū vsq̄ ad portā ltra non posset. Tertius dixit q̄ introducere eū vsq̄ ad impatoꝛē

& loquereꝛ pro eo: & negocium eius ageret ante ipsum. Et exposuit q̄ isti tres amici sunt. Primus abstinentia. Secundus castitas. Tertius elemosyna vel mia que deū placat: & vitam eternam dat.

De qualitate elemosynaꝝ. DIS. XXII.

Qrca decimū tertiū. s. de quibus eē debeat elemosyna: sciēdū q̄ oꝛ eē pura: q̄ oꝛ fieri ī puritate: affectiōis: ꝓpassiōis: & itētiōis. ¶ In puritate q̄dē affectionis vt fiat ī charitate & ex charitate. In charitatevt fiat amoꝛe dei: q̄ q̄ fac elemosynā ad hoc vt sit deo grata: oꝛ eē sine pctō mortali. Eccī. xxxiiij. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altissim⁹. Nō solū oꝛ fieri ī charitate: sz ex charitate: q̄ si distribuero ī cibos pau. oēs fame. &c. Cū q̄dā ouersus cistercien. habēs multas vestes a q̄b⁹ vt vidēbat ei poterat abstinēre: cū iueniret nudū pauperē ꝺabat ei tunicā vnā de suis: lz hoc ꝓhiberet abbas su⁹: & eū sepe ꝓ hoc vberaret. Sup quo cū cōsuleret alexāder papa q̄ tūc tpis venerat ī frāciā videns q̄ altꝛ obedientia ꝓhibēt: altꝛ charitas suadēt ait: tu ouerse: quotiens suadebit hoc tibi charitas: semp da. tu abbas quotiēs iueneris ꝺobediētē ouersuz semp vberа. Itē q̄dā sanct⁹ vir quēdā pnariū iuenies q̄ ab iniūcto sedis aplice tunicā plūbeā deferebat & cū grauaꝛet nimio pondē: & debilitate abstulit eā ei. Cū aūt requireꝛet cui⁹ auctoꝛitate hoc fecisset: cū papa q̄ hoc ꝑcepat sum⁹ eēt: ait: illi⁹ supioris q̄ ait: beati misericoꝛdes: qm. m. ꝺse. Math. v. Itē oꝛ eē pura. i. fieri ī puritate possessiōis: vt. s. fiat de ꝓpꝛio: nō de alieno: vsus. Cū furto rapt⁹ cū fenoꝛe symonis act⁹. De sic possessis elemosyna non fit ab istis. Eccī. xxxiiij. Immolātis ex iniquo maculata ē ei⁹ oblatio. Et post. Qui offert sacrificiū de substātia pauꝑis q̄si q̄ victimet filiū ī ꝓspectu pris. ¶ Itē oꝛ fieri ī puritate itētiōis: ne fiat itētiōe coꝛrupta: puta ꝓp hūanā laudē vl̄ ꝺmodū tpale q̄: Eccī. xxxiiij. Nō placēt deo subsannatiōes ipioꝝ. Math. v. Cū facis elemosynā noli añ te tuba canē: vt hoīb⁹ appere vl̄ placē appetas: & eoꝝ laudes q̄ras: sz te faciēte elemosynā nesciat sinistra tua q̄d faciat ꝺxtera. t. vt ei sinistrā itētionē admisceas. Leui. ij. Omne q̄ ꝺ obtuleris ꝺño: sine fermēto erit. In vita iob. elemosynarij legit q̄ cū fames inuasisset alexādriā ꝓp defectū nili fluminis: & ipse ꝺia q̄ habebat erogasset paupib⁹ nec mutuū iueniret: q̄dā bigam⁹ accessit ad eū videns eū ī arto ꝓmittēs se datuꝝ ducētos modios fruмēti: & auri cētū octuaginta libꝛas: vt ꝓmot⁹ fieret ꝺyacon⁹ ei⁹ q̄ erogaret paupib⁹: quē cū ꝺstātissime arguisset & repulisset: statiz due maxie naues fuerūt in poꝛtu onuste fruмēto misse de cicilia. Secūdo elemosyna oꝛ eē pia: vt fiat ex ꝓpassione & pietate mouēte: & deꝛ paupib⁹ & egenis. Luc. xiiij. Cū facis ꝺuiuiū voca pauperes. Bern. In vase vacuo li quoꝝ elemosyne fundite nō ī pleno. Itē. iiij. Reg. iiij. Uasa vacua ꝑcepit helyse⁹ repleri: nō plena. Ore. in moral. Iniuriā fac boꝛtis stiētib⁹ stillā pisciēs ī mari. Leo papa. Dabētib⁹ dare nihil aliud est q̄s ꝑdere. Itē oꝛ eē pia vt fiat cū animi ꝓpassione. Job. xxx. Flebaꝝ sup eo q̄ afflict⁹ fuerat: & aīa mea ꝓpatiebat paupi. Luc. xvj. qz dives videns lazaꝝ pauperē viscera pietatis nō habuit absq; vlla mia toꝛmēta ifemi sustinuit. Ad hoc ponit exēplū. Nobilis q̄dā duos habuit filios crucefigatos: maioꝝ ꝺedit: maximas pecunias: minoꝝ paucas: recōmēdās cū fraterne ꝓuisioni. Cū aūt redirēt ad patriā: & maioꝝ nauē suā nimis onerasset bonis: minoꝝ cepit abijcē & vilipēdē. Cū aūt nō bꝛet ī naui sua victualia: accessit ad fratꝛē suū rogās vt ei⁹ miseꝛereꝛ: q̄ os suū & caro sua erat: & si hoc nō faceret eo q̄ fraꝛ su⁹ eēt aut ꝓp honoꝝ suū: saltē ꝓ gra pris & amoꝝe: vel saltē accōmodaret ei: & ipse cū multo lucro ei restitueret vel saltē ꝓp piculū suū & nauis sue q̄ nimis erat onerata. Qué cū nulla rōne audire vellet: nauis ei⁹ ꝓe nimio pondē submersa est: ipso nudo a mari exeūte. Ali⁹ aūt lz paup ad patrē rediēs: & fratris crudelitatē oñdēs honoꝛifice susceptꝰ é a pre: & bēs oīuꝝ bonoꝝ suoꝝ ꝺstitut⁹. Ali⁹ aūt veniēs pris odiū icurrēs abijcit: & oīuꝝ bonoꝝ pris spoliat⁹ successione icurrit ꝓpetuā pauptatē. Sic pala ē de diuitib⁹ imifico ꝺibus: & paupib⁹: q̄ paupib⁹ gaudētib⁹ de successiōe hēditat eterne: diuites imifico ꝺes icurrūt dei odiū & ifemi ꝓpetuā pauptatē. Itē ī vitis p. q̄dā scūs pr accepat gra vt alijs ministrādo daret vnicuiq; q̄ necesse erat. Cū āt daret agapē: & videt mulierē male ꝺutā volebat ei dare mltū & sep leuabat pax: cū aūt vidisset hoc ꝺutū volebat dare pax & sep leuabat mltū: inqres cām iuenit q̄ hoc ꝺuta multū ꝺdigebat: & q̄ de mlta nobilitate venerat ad maximā pauptatē. alia vestes viles mutuo accepat vt plꝰ acciper. Itē iob. elemosynari⁹ venientib⁹ ad elemosynā ꝺabat ī duplo mlierib⁹ q̄s viris pp sex⁹ ifirmitatē. Cū aliq̄s venirēt ornati auro: & lapidib⁹ pciosis & ꝺcteralib⁹: & ministri ei⁹ quererent aiebat oī petēti te tribue: q̄ res hec nre nō sūt: q̄ nec nobis cū nate: nec hīc eas deportabim⁹: q̄si tot⁹ ppls alexādrie ꝺdigēs elemosynā huc ꝺueniret: nō posset euacuare ifinitos thesauros mie dei. Itē vidēs paupes nō posse ad eū accedē ī causis suis pp mltitudinē defesoꝝ vnicū secū retinēs q̄rta feria & sexta ꝺebat añ foꝛes eccl̄ie vt possēt paupes q̄ vellēt ad euz accedē: & cās suas ei explicare ꝺicēs. Sicut qui intrāt eccl̄iā volūt cito expediri ꝺicētes: cito anticipēt nos mie tue dñe sic nos cito ꝺebem⁹ expedire causas alioꝝ. Cum aūt vna die sedisset vsq; ad sextā. & nullū accedentē iuenisset: ī cui⁹ cā posset mereri cepit flere. & cū q̄dā dixisset ei q̄ poti⁹ ꝺbēt gaudē ꝓ trā quilla vita subditoꝝ: Ex his patz q̄ paupib⁹ ꝺandū est maxie verecūdis & ifirmis: q̄ cause pauperꝝ audiēde sunt. ¶ Tertio oꝛ esse larga. Thob. iiij. Si multū tibi fuerit abūdāter tribue &c. Luc. xxx. oꝛ de zacheo. Dñe ecce dimidium bonoꝝ meoꝝ ꝺo paupib⁹ &c. Elemosyna oꝛ esse larga ad exēplū dñi q̄ ꝺedit ad filitudinē cuiusdā largi. qui cū ꝺedisset sua petētib⁹. & ad huc petere nō cessarēt, piecit se iter man⁹ petentiū. dās se eis vt nō bēret vltra q̄d ab eo possent vlteri⁹ petē. Dat se ꝑmo qui dat coꝛ suum pio affectu cōpassiōis paupib⁹ iuxta illud oī petenti te tribue. Quidā comes cāpanie adeo largus erat q̄ nesciebat negare petēti quin sibi daret vñ cū quadā vice sequereꝛ cū quidā milites pauperes petētes ab eo. Rndit quidā diues burgēsis. Dñs meus nihil hꝫ q̄ posset vobis dare. tūc idignat⁹ comes ait: imo teipm q̄ hoc ꝺicis hēo & te eis do. Et ait militib⁹ accipite istū diuitē qui hꝫ superflua: & cū ponite in carcerē vsq; quo redimat se de oīb⁹ suis: & inde soluite debita vestra. q̄ ipsi fecerūt sup hoc gras agētes. Sic deꝰ nimis tenaces exponit. largoꝝ debita soluit. Itē ꝺicit magister Jaco. de viē. q̄ cū semel idē comes vidisset puez nudū petentē elemosynam ab eo vocauit eum & ꝺedit ei vnū denariū. ꝺicens q̄ de eo bursam emeret & ad se rediret: & ei bursam impleret vñ necessaria emeret. Puer aūt iuit & volēs lucrari obulū retinuit. & obolo bursam vnā emit quā comiti deportauit. & ei dixerat. Cū aūt comes q̄reret ꝓ quāto emisset. puer nō fuit ausus negare. sz ait ꝓ obolo & aliū vobis repoꝛto: tūc comes impleuit ei bursam ꝺicēs ei. si maiozem deportasses: maioꝛē plenā reportasses. Sic hō fm q̄ plura ꝺat ꝓ deo. plura cētuplicata recipiet &c. Itē idē ꝺicit q̄ q̄daz pre ifirmitate nō valēs ieiunare diu: mane comedēs faciebat secū pauperes māducare ꝺicēs ꝺño. Dñe si me sup hoc arguitis: ego vos recō ꝺincens ꝺicā. Si nimis mane comedi. & vos mecū comedistis. Itē in vita iobis elemosynarij oꝛ q̄ ad fmocinationē suā venit q̄dam paup hīs vꝛoꝛē & filios. qz ꝺixerat ei: fili esto mificoꝛs q̄tū potueris: & ita fiet q̄ nūq̄ deficiet tibi oñs aut ī vita aut in morte: ꝺabat oīa q̄ hēbat. & deꝰ ecōtrario tñ ꝺabat ei abūde vt aliq̄n ꝺicēt ꝺño. mō videbit q̄s vincet vel ego accipiēdo & ꝺando. vel tu mittēdo. Cum aliq̄n videret inopē nō hīs q̄d ꝺaret ei. ꝺedit illi crucē argēteam quā hēbat ad collū. Itē q̄n nō poꝛat alr subuenire ꝺducebat se alicui ad seruiēdū ei ꝑ tres ꝺies vel septimanas vel mēses vt daret ꝺigēti p̄ciū. ij. coꝛi. ix. Qui parce semīat pce etiā metet. ¶ Quarto oꝛ esse discreta vt poti⁹ ꝺet bonis q̄s malis. Eccī. xij. Si benefeceris scito cui: Ibidē benefac iusto: & ne recipias peccatoꝛē. Itē non vni tñ sed ꝺiuersis. qz totū semē in vno loco. piectū totū infructuosum est. ꝑs. Dispsit ꝺedit pau. Itē vt ꝑmuz se ꝺet deo q̄s sua. Eccī: xix. Miserē aīe tue pla. d. Aug. Quid miseri⁹ misero non miserēte se sui. Jō talis fuit elemosyna illaꝝ triū miserabiliū vginuz q̄ volebant se lupanari exponere vt patrē pauperē senē & ifirmū possent pascere: de quib⁹ legit in vita sancti nicolai. Qō cū audiret beatus nicolaus auꝝ de reb⁹ paternis ogregans illud de nocte ꝺsurgēs ne percipereꝛ piecit in domū senis. Tertia vice cum senex ille insidiareꝛ q̄s esset capiens eū per pedes agnit⁹ rogauit euz ne hoc in vita sua alicui reuelaret. ¶ Quinto oꝛ esse humilis & deuota. Humilis inq̄z vt primū ꝑpter pauptatē nō vilipēdas. nec te ꝑpter opulētiaz ei ꝑferre ꝑsumas: sed velut indigēti subuenias. & deū in ipso pauꝑe recognoscas. Cū iob es elemosynari⁹ factus esset alexādrinus patriarcha: iussit Iconomos suos describi sibi dños suos: & cū illi dicerēt q̄ non bēret dñm nisi deū: ait q̄ imo paupes a q̄bus tenebat patriarchatū: Et cū inuēti fuissent septē milia quingenti singulis ꝺiebus ꝓuidebat eis necessaria tanq̄z dñis suis. Deuota etiā ꝺebz esse vt holocaustū pingue fiat. Comes quidā campanie theobaldus noie cum ꝺabat elemosynas. sotulares vel vestes paupib⁹ manu sua ꝺabat: & rndit quereti quare hoc faceret q̄ hoc ideo faciebat vt ꝺando & laboꝛādo magis mouereꝛ ad deuotionē & pauperis compassionē: & sic magis mereꝛeꝛ vt ad maioꝛē humiliationem inclinareꝛ in ꝺsideratione sue cōditionis in paupe. & vt paup magis ꝓuocareꝛ ad eum ꝺmemoꝛādū & oꝛādum ꝓ eo. & vt ꝺ alij ad exemplū illius ꝓuocarent ad hoc faciēda. & ad deuotionē erga deum & paupes. Diero. Que offerunt non ꝓ suo ponderе. sed animi voluntate pensantur.

De hospitalitate. DiS. XX.III.

Jrca decimũquartũ. ſ. de hoſpitalitate ꝺſideranda ſũt duo. Prio q̃re fieri debeat. z q̃ mouere nos debẽt ad eã. Scõo q̃liter debeat exerceri ad hoc q̃ ſit deo grata. z ſalubris faciẽti. ¶ De pmo sciẽdũ q̃ p hoſpitalitatẽ acq̃rit deꝰ cognitio. exẽplũ ꝺ duobꝰ diſciplis eũtibꝰ i emaus. q̃ cogẽtes dñz ad hoſpiciũ. cognouerũt eũ i fractiõe panis Luc. xxiiij. Greg. Audiẽdo illuiati ñ ſt: faciẽdo illuiati ſt. Jt̃ ꝺ tobquẽ raphael hoſpes illuiauit. Jtẽ acq̃rit gr̃e ifuſio. ſiue aĩe iuſtificatio. exẽplũ de zacheo. Luc. xix. q̃ ſuſcepit ihz gaudẽs. cui dixit dñs. Salus huic domui facta ẽ. z Jac. ij. Nõne raab meretrix ex opib⁹ iuſtificata ẽ ſuſcipiẽs nũcios. Jn vitiſpa. legit q̃ q̃dã ſenex ſctũs i heremo egypti habitabat. i eadẽ hẽmo erat q̃dã ſacerdos maniche ozũ q̃ cũ vellet viſitare quẽdã ſue ſecte. z nox arripuiſſet eũz neceſſitate ꝺpulſus pulſauit ad hoſtiũ celle ſenis illi⁹. q̃ ei apiens eũ cũ hylaritate ſuſcepit. refecit. z lectũ ei parauit lz. ei⁹ ꝺditiõem bñ cognoſceret. Manicheus ãt tota nocte cogitãs de ei⁹ charitate. ꝺicebat. vere ſuus ꝺei ẽ iſte. i mane aũt ei⁹ ꝓuolut⁹ pedib⁹ ꝺedit ſe ꝺuerſũ nec vltra voluit ab eo recedẽ. ¶ Jtẽ adaugeẽ ꝺei ꝺilectio. Jõ apls ad heb. xij. Hoſpitalitatẽ nolite obliuiſci. p hãc. n. placuerũt q̃ꝺã angelis hoſpicio receptis. q̃ videlz receptoꝛes ſuos ad ꝺei ꝺilectiõez iflãmãt. Nõ ſolũ aũt angelos recipiũt hoſpites. verũetiaz ipm ꝺeũ. Matth. x. Qui vos recipit me recipit. Jtẽ. xviij. Qui ſuſcipit vnũ talẽ puulũ in noĩe meo. me ſuſcipit. Jtẽ. xxv. hoſpes erã z collegiſtis me. Joh. xiij. Qui accipit ſi quẽ miſero me accipit. Item Grego. in homeł. iij. li. ij. ſup illõ euãgeliũ. Luc. xviiij. Duo ex diſcipulis ꝺicit q̃ cũ quiꝺã paterfamilias multũ hoſpitalis aliq̃n ſuſcepiſſet pegrinos. z ex humilitate aquã manib⁹ ꝺaret vtẽs ſe ad accipiẽdũ vzceũ illũ cui volebat ꝺare nõ iuenit. Nõ cũ mirareť. ſequẽti nocte apparuit ei dñs ꝺicẽs. alijs ꝺieb⁹ me ſuſcepiſti i mẽbr̃ meis. beſtia ãt die i memetipo. Jtẽ dñs q̃ q̃dã ꝺſuet⁹ recipe paupes cũ i natali ñ veniſſet ad domũ ei⁹ nolebat comedẽ quouſq; veniſſet aliq̃. z mittẽs ſuũ iuenit vnũ q̃ multũ ꝺidebat afflict⁹. cui cũ vellẽt lauare pedes. iuenerũt eos pſozatos. p quo ſtupẽtes cũ mirareť. i eoz octis euanuit. Jtẽ cũ q̃dã mulier nobilis ꝺſueta eẽt recipe paupes. z eis fuire ꝓpꝛijs manib⁹ z abluẽ pedes eoz iuito viro z ibidẽte z iueniſſet aĩ domũ ſuã paupez mirabiliẽ vt ꝺidebat afflictũ. z vlceroſũ. opaſa ꝺuxit eũ i domũ ſuã viro ſuo abſente z cũ petẽt balneũ. pauit ei. p⁹ cũ ꝺicẽt q̃ nõ poſſet q̃eſcẽ niſi in molli lecto. poſuit eũ in camera ſua. Cũ ãt ſubito vir ei⁹ veniẽs ꝺictã camerã itraſſet i lecto vzoꝛis iuenit ꝺictũ ifirmũ. quẽ cũ credẽt adultez. z vellet eũ occidẽ ſup lectũ ei⁹ apparuit ei dñs nud⁹ i ea foꝛma i q̃ pepẽdit i cruce. ꝺicẽs. q̃d me pſequer⁹ q̃ ꝓ te h̃ paſſus ſũ. cũ ãt ad terrã ꝓſtrat⁹ oct̃os erigẽt. nihil iuenit. z ꝺuerſus ẽ ad dñz. Jtẽ exẽplũ de martyrio mõacho. ꝺ quo loq̃ť beat⁹ Greg. iij. ꝺyal. z i homeł. ſup euãgeliũ illud. Uidẽs ciuitatẽ fleuit z̃. Cũ ꝺict⁹ martyrius iret cã viſitãꝺi frẽs ꝺ ſuo monaſterio ad aliꝺ. z rediret. i via iuenit vir q̃ videbat lepꝛa z elephãtino moꝛbo tot⁹ ifect⁹. z ꝓ laſſitudie nõ poſſet ſe mouẽ. cũ ãt ei⁹ neceſſitati. laſſitudini. z miſerie ꝺpatereť. ne i via remanẽt exp̃ſo pallio i eo iuolutũ poꝛtabat ſup hũeros ſuos ad mõaſteriũ ſuũ. cui cũ approꝓinq̃ret. pr̃ mõaſterij clamauit occurrite frẽs poꝛtas apite. q̃z frať martyri⁹ dñz nr̃z ihz chr̃z appoꝛtat. ſtati ꝺũ. pfiliẽs. z cozã eo i ea foꝛma apparẽs i q̃ cognoſci ſolet. z celos aſcẽꝺẽs ait ei. q̃z me nõ erubuiſti ſr̃ frã. ñ ego te ſr̃ celos erubeſcã. cũ ãt ꝺict⁹ pr̃ occurrẽt. z q̃r̃et q̃ꝺ fecerat ꝺ eo quẽ poꝛtabat. ait. Si ego eũ agnouiſſẽ. p pedes eũ tẽuiſſẽ. z ꝺicebat q̃ cũ eũ fẽbat. nullũ pꝺ⁹ ſẽtiebat. ſz leui⁹ icedebat. Jbi ꝺicẽ Greg. Quõ pꝺ⁹ ei⁹ ſẽtire poťat q̃ poꝛtãtẽ ſe poꝛtabat. Ad iꝺẽ vr̃ facẽ q̃ꝺ ꝺe ſctõ iuliano legit̃. q̃ cũ eſſet paup. z nobilis recedẽs ꝺe terra ſua diu fuiuit cuiꝺã magno. z nobili q̃ fecit eũ militẽ. z ꝺedit ei q̃ꝺã caſtellanã vzoꝛẽ. cũ ãt iſiſtẽt venatiõi q̃ꝺã ceru⁹ quẽ iſeq̃bať diuino miracło ꝺixit ei voce hũana. q̃ tps vẽiret i quo pr̃ez occiꝺẽt. Cũ ãt pr̃ ſu⁹. z mr̃ viſitarẽt eũ. z vzoꝛ ei⁹ eo abſẽte i thalamo ſuo. z i lecto ſuo eos collocaſſet. i mane rediẽs iulian⁹. z itrãs camerã ad vzoꝛẽ excitãꝺã. vidẽs duos ꝺormiẽtes credidit vzoꝛẽ. z adultez aliquẽ cũ ea eſſe. z occidit eos. Recedẽs ãt obuiauit vzoꝛi ſue ab eccłia. redeũti. ſtupẽs ãt. z q̃rẽs q̃ eẽnt q̃ i ꝺomo ſua iacerẽt. Audito q̃ pr̃ z mr̃ eẽnt. fleuit ꝺicẽs q̃ vez erat q̃ꝺ ꝺixerat ei ceru⁹. z q̃ ꝺecetero ad domũ ſuã nõ rediret nec ceſſaret vſq; quo cert⁹ eẽt ꝺe remiſſiõe peccati ſui. Cui ꝺpatiẽs vzoꝛ eũ ſecuta ẽ. q̃ i ſilua quaꝺã inꝛta fluuiũ edificauerũt tuguriũ puũ pbẽtes trãſitũ. z hoſpiciũ ſicut poterãt itinerãtib⁹ iſiſtẽtes oſonib⁹. z alijs opib⁹ bonis q̃tuz poterãt. z ideo forte q̃z faciebãt hoſpites ſuos oꝛare. p pr̃e. z mr̃e ꝺ functis itinerãtes ꝺicũt oꝛatiõẽ ꝺñicã. p eis vt bonuz hoſpiciũ inueniant. Cũ autẽ quiꝺã pauper media nocte ad aliã ripã fluminis audit⁹ eẽt tremẽs. z plãgẽs. Julianũ vocãs: mulier excitãs eũ miſit illũ ad eũ: cũ aũt iueniſſet eũ lepꝛoſum vt videbať. z cõgelatũ poſito eo i nauicula. z apportato ad domũ cũ igne ei feciſſet vt poſſet cale fieri: ꝺixit q̃ aliť nõ calefieret niſi ipi i lecto ſuo iter ipos duos eoz collocarẽt. Nõ cũ feciſſẽt ꝺpatiẽꝺo ait eiſ. Juliane ꝺñs miſit me ad vos vr̃m acceptãs pniaz: z petiõ tuũ tibi ꝺimittẽs: z ſcitote: q̃z cito migrabiť ad ꝺñm: z h̃ ꝺicto diſpuit: z ita fcñ ẽ vt p̃ꝺixit. ¶ Item hoſpitalitas bona multiplicat: exẽplũ. iij. reg. xvij. ꝺe farinula. z lechyto olei. Jtẽ ꝺe oleo vidue multiplicato. iiij. reg. iiij. Jtẽ ſaray fecũꝺať. z abzabã recepit potẽtiã generãꝺi q̃ñ recepit ãgelos Heñ. xviij. Jtẽ hoſpita helyſei ꝺcepit. iiij. reg. iiij. Jtẽ ãna. z ioachim ple nobiliſſima fecũꝺanť. ſ. glioſa vgine maria. Jtẽ i vita ſcti remigij ꝺr̃ q̃ cuz eẽt archiep̃s remẽſis: z viſitãs ſuã ꝺyoč. hoſpitat⁹ eẽt in ꝺomo cuiuſꝺã ſanguiee ſue: vidẽs eã erubeſcẽ. p eo q̃ vinũ nõ bẽret. omiſſis oĩb⁹ facta oſone añ ꝺoliũ vacuũ. z ſigno cruc̃ edito vinũ exiuit deſup. Jtẽ i vita ſcti germani legit̃: q̃ cũ p̃ꝺicaret p britãniã cũ ꝺiſcipulis ſuis: hyeme vrgẽte regi palatiũ itrauit petẽs hoſpiciũ a rege: q̃ ei negauit: cũ aũt ſubulc⁹ regi egrederet a ꝺomo regi ad ſuam poꝛtas poꝛtionẽ cibi ſui: mia mot⁹ vidẽs germanũ. z mõachos ei⁹ i niue algẽtes rogatos adꝺuxit eos ad tuguriũ ſuũ ocidẽs. z pans eis vitulũ: qõ. b. german⁹ ꝺgregat⁹ oſſib⁹ ſup ei⁹ pellẽ ſuis p̃ib⁹ repauit. Tũc i mãe palatiũ ꝺigredit: z ꝺuocato pplo arguẽs regẽ ꝺe imia: z oñdẽs eũ ꝺignũ gubernare regna: ꝺepoſuit eũ a reg̃: z ille cũ vtuti diuiẽ p quã opabať ſctũs nõ poſſz reſiſtẽ lz iuit⁹ receſſit: z ꝺe palatio cũ ꝺiuge z libr̃ ſuis receſſit. Sctũs ãt german⁹ ꝺcñ ſubul cũ regẽ britãnie oſtituit pp hoſpitalitatẽ z charitatẽ ſuã z ex tũc reges illi ꝺ ſubulco ſublimati ſr̃. De h̃ etiã req̃re ſupza q̃ elyna bona multiplicat. ¶ Jtẽ hoſpitalitas a piculẽ eripit. Sic̃ pz ꝺe loth Heñ. xix. quẽ angeli quos i hoſpicio recepat liberauerũt a ſubmerſiõe ſoꝺomoꝛ. Jtẽ raab meretrix z tota ꝓgenies eiꝰ. Joſue. vj. qz hoſpitata ẽ exploꝛatoꝛes filioꝛ iſr̃l. Deb. rj. Raab meretrix nõ pi t cũ icredulis ſuſcipiẽs explꝛatoꝛes cũ pace. ¶ Jtẽ hoſpitalitas i ſceli pala tiũ recipit. Luc. xvj. Recipiãt vos i eterna tabernacła. y ſa. lviij. Ege nos vagoſq; iduc i domũ tuã. Et p⁹. Et gl'ia ꝺñi colliget te. Jbi glo. Pzebe tectũ z accipe celũ. Matth. xxv. Uẽite bñꝺicti pcipite regnũ z̃. Et poſt. Hoſpes eni fui z collegiſt⁹ me z̃. Jtẽ in vita beate marthe legit̃ q̃ fuit hoſpita ꝺñi: q̃ cũ ipa migraſſet ad ꝺñm. beat⁹ marti min⁹ lõge ab ea poſit⁹: vel beat⁹ marcialis lemonic̃. epꝰ. De altero iſtoꝛ legit̃ q̃ rapt⁹ i ſpũ iterfuit ei⁹ exeq̃is: z ꝺñm cũ multituꝺie angeloꝛ aiaz ei⁹ ſuſcipe vidit: z officiũ exeq̃aꝛ ꝓplẽ z ꝺicẽ. i memoria eterna iuſta hoſpita mea: z angelos rñdẽtes. ab auditõe mala nõ timebit: z vidit aiaz ei⁹ i celũ cũ ꝺño z angel̃ aſcẽꝺẽtẽ. ¶ Circa ſcõz ſcz q̃liť ſit agẽda hoſpitalitas. Prio sciẽdũ q̃ ꝺz fieri bũiliť. Exẽplo abzahe z loth. q̃ angel̃ occurreŕt z aꝺoꝛauerť. Heñ. xviij. Piero. ipe abzahã cũ ſara ſocia i pſõa ꝓpria fuiuit: ipe bũanitati icubuit. ipſe pedes lauit. ipe bũer̃ ſuis vitulũ ꝺe armẽto ꝺepoꝛtauit ipſe pegris pzãdẽtib⁹ ſtetit vt fu⁹: ipe eis cibũ miſtrauit ieiunatur⁹. ¶ Quiꝺã frať ꝺicebat q̃ aꝺueniẽtib⁹ frib⁹ hoſpitib⁹ frẽs ꝺeberẽt occurrẽ cũ eis reuereter. cũ ſtet chr̃z aꝺuenire. ¶ Scõo ꝺz fieri celeriť: vt non vẽdať tarꝺitate vl' ꝺifficultate recipiẽꝺi. Job. xxxj. Fozis nõ mãſit pegrin⁹. hoſtiũ meũ viatoꝛi patuit Heñ. xviij. Accelera tria ſata. ꝺi ꝺiť Orig. Senex currit. an⁹ accelerat. puer feſtiat i ꝺomo p̃riſſaml' null⁹ ẽ piger. null⁹ ab offõ pietať remãet ocioſus. Silr Heñ. xxij. Lucurrit puella z̃. Et poſt. Feſtiauit laban i occurſũ eleazar ꝺicẽſ Jngrediť bñꝺicte ꝺñi cur foꝛ ſtas z̃. Jn vitiſpa. ꝺr̃ q̃ i egypto erat ciuitas oꝛico noĩe. in q̃ fere quot erãt ꝺom⁹. tot erãt fere mõaſteria vbi erãt ꝺecẽ milia mõachoꝛ vigiti milia vginũ. cui⁹ ciuiũ ꝺſuetuꝺo erat poꝛtas vꝺbis obſeruare pp hoſpites ſuſcipẽꝺos: z eos violẽter ad hoſpitia ſua trahẽ: z ꝺe eis habẽꝺis aꝺiuuicẽ pie ꝓpugnare. ¶ Tertio ꝺz fieri hylariter. Luc. xix. Zache⁹ feſtinãs ſuſcepit eum gaudẽs i ꝺomo ſua q̃z ſup oĩa vult⁹ accesſere boni. j. peť. iiij. hoſpitales iuicẽ ſine murmuratõe. Sic ſuſcepit rode puella petrũ. itaꝛt p̃ gaudio nõ poſſet hoſtiũ apire. ¶ Quarto ꝺz fieri pie z miſcoiť vt ſi at cũ ꝓpaſſiõe pura. Uiꝺua eligať ſi paupes hoſpicio recepit. ſi pedes ſcõz lauit. ſi i tribulatõe patiẽtib⁹ ſubmiſtrauit. Et nota ꝺ hoſpites vl' q̃ oĩno nõ recipiũt paupes: vl' coꝛrupta ũtẽtõe: vel receptos male tractãt: q̃z nec ꝺe⁹ iꝺigẽtib⁹: nec ſcti ei⁹ ꝓpatiẽter: vt pz ꝺe diuite epulõe. Luc. xvj. Jtẽ Matth. x. Quicũq; vos nõ recepit. amen ꝺico vobiſ tolerabili⁹ erit i ꝺie iudicij tr̃e ſodomoꝛ vl' gomoꝛreoꝛ q̃z illi ciuitati vl' ꝺomui. Siles ſt̃ iudeis i culpa: z erũt ſiles in pena q̃ eadẽ ſeptimana q̃ ꝺñm in ciuitate ſua ꝓcſſiõali receperũt: eiz ꝺe illa turpiť eiecerũt z crucifixerũt. Jn eoꝛ ꝺomo nõ ꝺñs ſz ꝺyabol⁹ ſuſcipiť q̃n ñ ſuſcipiũt ex ꝓpaſſiõe: ſz cũ coꝛrupta ũtẽtõe. Jõ ꝺyal. r. ꝺr̃: q̃ cũ ſctũs foꝛtũat⁹ a quoꝺã obſeſſo eijcẽt demonez: demõ i ſpẽ

pegrini clamabat q̄ fortunatus pegrinꝰ nō solū nō receperat ſz de ſuo hoſpicio eū expulerat. nec ſueniebat i ei⁹ ciuitate q̄ eū ſuſcipet. tūc q̄dā mot⁹ nō ꝓpassiōe. ſz ēpi fortunati derogatiōe ad hoſpiciuz ſuū vocauit eū. vbi dū ſederēt. filiū hoſpitis ſui i ignē ꝓiecit. ⁊ aſaz eius excuſſit. Ipos ēt malos hoſpites diabol⁹ aliq̄n occidit. q̄d ꝓz ſupra de purgatorio de muliere q̄ de die pauperes recipiebat. ⁊ de nocte expellebat. Nō solū aūt ipos hoſpites diabolus aliq̄n oppri mit. imo de⁹ morte ſubita ⁊ turpi eos occidit ſepe. ⁊ ſemp eos eter naliter dānat niſi digne penituerint. Unde legit in miraculis beati iacobi q⁹ anno dñi. M.c.q̄dā hō volēs fugere mortalitatē q̄ erat i frācia. cū vxore ⁊ liberis iter ſancti iacobi arripuit. cuz aūt veniſſet i vbē papilonia. vxore ei⁹ defūcta hoſpes ei⁹ totā eius pecuniā. ⁊ in mētū quo pueri vectebāt retinuit. Cū aūt pp hab icepto nō deſiſte ret pueros nūc portās nūc trahēs. poſt dicte vbis exitū occurrit ei vir cū aſino. q̄ cauſas tāti ſortunij ſui audiēs accōmodauit ei aſinū ſuū vſq; ad ſanctū iacobū. Ubi cū peruenisſet. ⁊ orare. apparuit ei orāti ⁊ vigilāti ſecū iacob⁹ querēs ſi eū agnoſceret. cui neganti ait. Ego ſum ſanct⁹ iacob⁹ q̄ i papilonia accōmodauī tibi aſinū meū ⁊ iteꝝ eū tibi accōmodo reuertēti. ⁊ p̄nūcio tibi hoſpitē tuū q̄ iniuſte bona tua retinuit ⁊ oēs alios hoſpites q̄ ſimilia faciūt turpi ⁊ ipzo niſa morte morituros q̄ bona defūctoꝝ retinēt q̄ debēt. p aſab⁹ eo rum: ruet. n. hoſpes predictus de ſolario domus ſue: quo dicto diſ paruit. ⁊ iuxta quod prediꝛerat euenit.

De viſitatione infirmorum. DIS. XXIIII.

Circa decimū q̄ntū. ſ. de viſitatiōe infirmoꝝ ſciēdū q⁹ cū mīa dr̄ reſpectu miſerie. vr̄ iſtud op⁹ excedē oīa alia opa mīe. cū nulla ſit maior miſeria tpa lis. miſeria infirmitatis. Hnic opi debem⁹ libēter itēdere ꝓpter multa. Primo pp vinculū naturale. Scōo pp ſpeculū exēpla re. Tertio pp meriti icremētū. Quarto pp p̄miū cōplemētū. ¶ Primo inq̄ pp naturale vinculū. qz nos oēs frēs ſumus i chr̄o. Mal. j. nūq̄d nō vnus pater ē oīuz veſtrū. Et Matth. xii. Oēs enī vos fra tres eſtis. Itē exēplū ponit apl's. j. cozin. xii. Oēs vnū coꝝ⁹ ſumus i chr̄o. ſinguli aūt alē alteri⁹ mēbra. ⁊ ſic ibidē dicit. Si patiť vnuz mēbrū cōpatiūť oīa mēbra. leſo pede flet oculus. ūpicit oculus. cō trectat man⁹. os plāgit ꝛc. Sic dz eē i coꝝe myſtico q⁹ vn⁹ hō cōpa ti dz ⁊ ēt ſubuenire alteri patiēti. ¶ Scōo dz ad h̄ nos mouere exē plare ſpeculū. Ad h̄ habem⁹ exēpla chr̄i. angeloꝝ ac ēt ſctōꝝ tā bea toꝝ q̄s ēt viatoꝝ. Exēplū q̄dē chr̄i. q̄ venit in mūdū ad ifirmos viſi tādū. Luc. j. Uiſitauit nos oriēs ex alto ꝛc. Marc. ij. Phariſeis ⁊ ſcribis murmurātib⁹ q̄re cū publicanis ⁊ peccatoꝝ⁹ māducaret ⁊ biberet. Hñdit. nō egēt q̄ ſani ſūt medico. ſz q̄ male habēt. Idē Lu ce. v. Itē Matth. iiij. circuiebat ihs totā galyleā ſanās oēs lāguoꝝ ⁊ infirmitatē. Itē ad h̄ ponit exēplū Luc. x. de illo q̄ icidit in latrōes q̄ etiā diſpoliauerūt eū. ⁊ plagis ſpoſitis ꝛc. Sequit. Curā illi⁹ ha be ꝛc. Ad hoc etiā ſpāliē miſit apl'os. ⁊ dedit eis virtutē ſup oīa de monia vt languores curarēt. Luc. ix. ⁊ Matth. x. Infirmos curate ꝛc. Itē beati āgeli dāt nobis exēplū ifirmos viſitādi ⁊ eis ſeruiēdi vt p̄z Thob. xi. ⁊ xii. quomō eū angelus curauit ⁊ viſitauit. Itez ipz dominū viſitauit ⁊ ꝛfortauit angelus in agonia ſue paſſionis. Lu ce. xx. ij. Itē in vitiſpa. dicit q⁹ cū q̄dā ſolitarius pauper per trigin ta dies egrotaret ſolus carēs hūana viſitatōe habuit angelū ſibi ad miniſtrātē p octo dies. Cuz aūt veniſſet frēs ad eū. receſſit ⁊ clama nit ifirmus. Recedite frēs. qz adminiſtratoz me⁹ i aduētu vr̄o receſ ſit. Cū āt aliq̄tulū receſſiſſent. q̄uit i pace moriēs. Solent. n. ma xime viſitare ifirmos angeli deſtitutos ab hūana ꝛſolatiōe. vt p̄z p exēplū de agar ⁊ filio ei⁹. Heñ. xxi. Exaudiuit dñs vocem pueri ꝛc. Itē⁹ exēplū helye. iij. reg. xix. Angelus dñi tetigit eū ꝛc. Itē in tri partita biſtoria li. ij. dr̄ q⁹ q̄dā noīe acq̄linus febre lōgiſſima ⁊ gra uiſſima laborās cū multa exp̄diſſet i medicos. ⁊ potiones multas accepiſſet. ⁊ q̄cq̄d comederet ⁊ biberet totū euomeret. ad vltimū vi dēs q⁹ nulla medicina ei ꝓficē. fecit ſe deferri i eccl'ia beati michae lis apud ſtātinopoli vbi apparuit ei monēs q⁹ ſibi faceret ſalſam de vino ⁊ pipe ⁊ melle i q̄ ītingeret oīa q̄ comedezet. q̄d fecit. ⁊ oīno curatus ē. Iz illa ſint oīno ꝛtraria illi infirmitati ſm phyſicā. Itē ad exēplū ſctōꝝ nō solū viatoꝝ ſz ēt beatoꝝ debem⁹ ifirmos viſitar cō patiēdo ⁊ ꝛſolādo eos. Ad exēplū apl'i. ij. cozin. xi. qs infirmāť ⁊ ego nō infirmoꝛ. Uiſitauerūt enī eos ſancti. ⁊ ēt de ifirmitatib⁹ deſpatiſ ſimis eos curauerūt. etiā ipi beati. q̄d ꝓz in vitis ⁊ miraculis ſctōꝝ. Itē beati iā glorificati in p̄ria nobis p̄bēt exēplū. q̄ pluries legunť viſitaſſe ifirmos ⁊ de grauiſſimis ac deſpatiſſimis ifirmitatib⁹ libe raſſe. Exēplū de beata agatha quā beat⁹ petrus viſitauit in carcere. ⁊ de doloꝛe māmillaꝝ ſuaruz curauit eā. Exēplū de beato franciſco qui iohānez de hyſerda letaliter ſauciatū imo mult⁹ plagis mortali bus adeo crudeliter laceratū vt de ſola ſepultura eius agereť: ⁊ nō credebať ſupuictur⁹ in craſtinū viſitauit in nocte ⁊ ꝛtactu ſacroꝝ ſtigmatū ilicoplene ſanitati reſtituit. Ibidē de rogero quodā cano nico maioris eccl'ie qui videſ imaginē btī frācisci ſacris ſtigmatib⁹ inſignitā cū incredul⁹ irrideret: ſubito ſic mirabiliter fuit ꝓcuſſus in vtraq; manu quaſi ꝓfiliſſet ſpiculū de baliſta ſonū audiuit: doloꝛē ſenſit: ⁊ illeſis manētib⁹ cyrotbecis man⁹ apparuerūt tanq; ſpiculo ꝓforate. Cū aūt p triduū iceſſanter doloꝛe atrociſſimo torq̄reť: tan dē ꝓpulſus eſt beatū Frāciſcū lachrymabiliter ſuocare: rogās bū liter ſibi p illa ſacra ſtigmata ſubueniri: quē beat⁹ frāciſcus ītegre ſanitati reſtituit ⁊ ab omni doloꝛis aculeo liberauit. Itē legit i mi raculis beatoꝝ martyrū coſme ⁊ damiani q⁹ q̄dā ſacriſta rome i eo rū eccl'ia diu deuote ſeruierat: q̄ in crure grauiſſimā ⁊ icurabilē ifir mitatē incurrit. Cū aūt q̄dā nocte grauiſſime fleuiſſet ⁊ ozaſſet diu ītrās lectū dormiēs vidit duos ſplēdidiſſimos viros alteꝝ eoꝝ poz tanť cultellū ⁊ p̄cidē: alterū coxā mauri cuiuſdā q̄ nup i vrbe moz tuus ⁊ ſepult⁹ fuerat: ⁊ bi crus ifirmū dicte ſacriſte amputauerūt. ⁊ crus mauri coxe ſacriſte ſeruerūt: ⁊ ꝛtinuēto q̄ ferebāt iunxerūt: ⁊ omni doloꝛe remoto crus ſacriſte vñ crus dicti mauri remouerāt detuleŕt. Excitat⁹ ſacriſta ſtupet de viſiō: ſed magi ſubita quā ſen tiebat curatiōe ⁊ doloꝛis amiſſiōe vel āmotiōe. Surgit ⁊ magi mi rať inueniēs ſe habere crus mauri mirās ſi erat q̄ fuerat: ⁊ cū grati as agēdo cātaret excitanť clerici: ſocij ſtupēt adviſa. Currūt ad coꝛ pus mauri cū quo coxaz ſacriſte repierūt. De hoc vſus. Mira iun ctura defuncto morbida ſura. Mortua p crura dať egro qualitura Itē ad hoc exēpla mlta iuſtoꝝ ⁊ ſctōꝝ adhuc in p̄ſenti miſeria via toꝝ. De btō franciſco legit q⁹ ipſe lepꝛoſis ⁊ deſpicabilib⁹ pſōis hu millime ſeruiebat: ſpāliter i ſue ꝛuerſiōis p̄ncipio totū ſe ꝛtulit ad ſeruitiū lepꝛoſoꝝ: nec ſolū eis neceſſaria miniſtrabat. verūetiā lava bat eoꝝ pedes: ligabat vlcera: ⁊ educebat putredinē ⁊ ſanie abſter gebat. De btā elyſabeth dicit q⁹ cū ipſa eēt de genere regio imo re gis vngarie filia: viro ſuo mortuo relicta pōpa ſeculi hoſpitale con ſtruxit: vbi paupes recipiebat: ⁊ ifirmos omni genē ifirmitat⁹: lepꝛo ſis ⁊ ofractis quos ancille ⁊ alij abominabant tāgē ⁊ reſpicē pedes ⁊ capita abluebat: ⁊ vulnez cicatrices: ⁊ vlcera ⁊ ſcabiē: q̄ſi ipi chr̄o facēt h̄ officia pietat⁹. Itē cū q̄dā petōz maxim⁹ trāſfretaſſz ⁊ poſu iſſz ſe i hoſpitali ad ſuiēdū ifirmis: ⁊ aliq̄n abhoꝛreret cuiuſdā vlce ra cui⁹ lauabat pedes: lotiōis aquā ꝛ coꝛ bibere cepit cuz pleno oꝛe q̄ facta ē ei dulciſſima: ⁊ ſuauitate fragrātiſſima ſup oīa pigmenta. Et hoc ei fuit ſignū remiſſiōis petōꝝ ad quoꝝ memoriā dicta aquā hauſerat. Itē cū iob⁹ de mōte mirabili dñs valde pius ⁊ deuot⁹ videret paupez valde afflictū vlceribꝰ ſanie ⁊ ſoꝛdib⁹. ait ei. q̄re non vadis ad domū dei: vt ibi q̄leceres. Hñdit. non poſſuz ire: ⁊ ego ait portabo te. ⁊ aſſumpto eo ſup humoꝛes: portauit eū illuc: cunq; ha beret ſoꝛdidos pedes ⁊ tibias plenas ſanie: lauit ei: ⁊ cuz ei doleret. coꝛ ait. O coꝛ miſerū ⁊ ſupbū mō poteſ crepe ⁊ hauſtā aquā lotu re bibit cū duab⁹ manib⁹. Itē Eccl'i. xxvj. nō te pigeat viſitare infir mū. Dui⁹ exēplū dabat dñs q̄ nō solū viſitabat: ſz ſe ab eis tāgi per mittebat: ⁊ lepꝛoſos tāgebat ⁊ eos tactu ſuo curabat. Itē ad huius exēplū nō solū beat⁹ martin⁹ tāgebat eos: ſz oſculabať ⁊ oſculo cu rabat. Kerſert magiſter Jac. de vit. q⁹ q̄dā comes cāpanie deuotus pius ⁊ hūilis ꝛſueuerat frequēter viſitare quēdā lepꝛoſuz: ⁊ ſe oro nib⁹ ei⁹ ꝛmittere ⁊ vbis ⁊ bñficijs eū ꝛfortare. Cū aūt de lōgo tpe nō viſitaſſet eū: mortuo lepꝛoſo h̄ comite ignoꝛāte: venit ad eū ītrās ei⁹ tuguriū: ⁊ cū vocaret eū noīe ſuo q̄rēs quō circa eū ageret rn̄dit bene p dei gratiā: nūq̄z ita bene fuit mibi. Tūc nulites ⁊ burgēſes q̄ cū dño comite erāt. dixerūt. Dñe q̄re intrat⁹ tuguriū illud cū nullus ibi moꝛeť. ille lepꝛoſus mortu⁹ eſt iā mēſis eſt elapſus ⁊ ſepult⁹ i il lo loco. Facies q̄ inq̄ri dict⁹ comes nō ſuenit ibi niſi pietes ⁊ tugu riū mira fragrātia odoris plenū. ¶ Tertio mouet ad h̄ vtut exerci tiū: ⁊ meriti icremētū: qz boc ē ꝛ petā remediū: ꝛ tētatiōes p̄ſidiuz. nr̄e fragilitat⁹ ſpeculū vel iudiciū ⁊ vere religiōis exēplū. Jac. j. reli gio mūda ⁊ imaculata apd deū ⁊ patrē. h̄ ē viſitare pupillos ꝛc. Q etiā ſit charitat⁹ h̄ augmētū ⁊ meriti icremētū dr̄ Eccl'i. vij. Non te pigeat viſitare ifirmū: ex bis enī i dilectōe firmabeŕ. Jō btā vgo p elegit ſtati facē p⁹ filij dei icarnatoēz ⁊ ceptionē: qz aſcēdit i mōta na cū feſtinatōe vt eliſabeth ſeu. grauide. ⁊ ifirme fuiret. Itē i vita ſancte marie de oignies dr̄: q⁹ ipa p̄io virū iduxit vt relict⁹ oib⁹ i le proſaria fuirēt lepꝛoſis: ex quo ad magnū pfectōis culmē poſtea p ueneŕt: ⁊ ei renelatū fuit q⁹ vir ſu⁹ q̄ fuerat ei⁹ ſoci⁹ i fuitijs ifirmoꝛ būilitate ſoci⁹ ſu⁹ eēt i eternitat⁹ ſublimitate. Itē i vitiſpa. legit q⁹ q̄dā frāe iterrogauit quēdā abbatē: cui⁹ mai⁹ eēt meritū. An frīs q̄ ieiunat p ſer dies i ſeptiana: ⁊ mltū laborat: an illi⁹ q̄ fuit ifirmāti b⁹. Cui rn̄dit senex q⁹ ſi ille q̄ieūat ſex dies ſuſpēdēt ſe p nares: nō

ita placeret deo vt seruitiũ sequẽtis ⁊c̃. Quarto mouet ad h̃ eter ni ꝓmij ꝯplemẽtũ. de quo Math̃. xxv. Uenite benedicti ⁊c̃. Et sub iungit cã. Infirmus fui ⁊ visitastis me. Ad decimũ sertũ. ſ. ad vi sitationẽ ĩcarceratoꝝ inuitãt nos. Primo scripture sacre monita pn̄. Eripite paupes ⁊ egenuꝫ de manu peccatoris liberate. qz marie sũt visitãdi boni ĩ carcerib⁹ ĩcluſi vel captiui ꝯsolãdo eos. ⁊ necessa ria eis ministrãdo. redimẽdo. liberãdo ⁊ a carcẽ ⁊ a morte Ecc̃i. iiij. Libera eũ q̃ iniuriã patit̃ de manu ſupbi. Heb. xiij. Memẽtote vi ctoꝝ tãq̃ simul vincti. ſ. ꝯsolãdo eos. liberãdo. ꝓuidẽdo ⁊c̃. Se cũdo ad h̃ mouẽt nos exẽpla. ꝑmo chr̃i q̃ ad h̃ venit in mũdũ. ⁊ de ſcẽdit etiã vsq; ad ĩfernũ. Unde edurit vinctos in fortitudine. ad h̃ voluit capi. vt captos eripet. ligari vt cõpeditos absolueret. vẽdi vt redimeret. occidi ⁊ ad ĩfernũ descẽdere. vt suos a morte ⁊ ab ĩferni carcere liberaret. yſa. lvj. Spũs dn̄i sup me ⁊ misit me vt pdicarẽ ca ptiuis ĩdulgẽtiã. ⁊ clausis aptionẽ. Itẽ in passiõib⁹ sctoꝝ legit̃ fre quẽter de celis descẽdisse. ⁊ ad eoꝝ carceres venisse ad eos ꝯfortan dũ. vt de beato dyonisio. ⁊ de aliis plurib⁹ legit̃. Itez ad h̃ mouent nos exẽpla angeloꝝ. vt habet̃ Dañ. vj. q⁹ danieli ĩcluſo ĩ loco leonũ misit de⁹ angelũ suũ q̃ ꝯclusit oza leonũ ⁊c̃. Ibidẽ. xiiij. quomõ de portauit angelus abacuc de iudea in babyloñẽ in locũ vbi erat Da niel. Itẽ Act. xxj. quõ angelus dn̄i astitit petro ĩcarcerato ⁊ libera uit eũ. Itẽ in passiõe sancte agnetis ⁊ vincẽtij ⁊ katherine ⁊ alioꝝ multoꝝ legit̃ q⁹ benigne angeli visitauerũt eos incarceratos ⁊ quõ eos ꝯsolati sũt. Itẽ ad h̃ mouẽt nos exẽpla sctoꝝ ẽt h̃ viuentiuꝫ. de q̃b⁹ dicit ap̃ls Heb. x. vinctis cõpassi fuistis. De beato dn̄ico legit̃ q⁹ cũ eẽt rome postq̃ officiũ audierat. fere ſinglis dieb⁹ muros cir cuibat. ⁊ alia loca vbi erãt ĩmurati. ⁊ eis monita salut̃ dabat. Silis thobie. de quo legit̃ ciusdez. j. Pergebat p oẽs q̃ erãt ĩ captiuitate. ⁊ monita salut̃ dabat eis. Itẽ de beato nicolao legit̃. q⁹ cũ tres ba rones ostãtiũ ĩpatoris fuissent ei ĩcusati de h̃ q⁹ ꝺspirassent ĩ mor tẽ ei⁹. ⁊ h̃ fuisset ei suggestũ ex malicia ⁊ ĩuidia. cũ ĩcarcerasset eos. ⁊ in crastinũ deberẽt occidi. ĩuocauerũt auxiliũ beati nicolai adhuc viuẽtes. tũc ĩ ipa nocte apparuit beat⁹ nicolaus ĩpatori arguẽs euꝫ de h̃ q⁹ sine inq̃sitiõe vellet occidere ĩnocẽtes ĩuens ei bellũ ĩmine re ⁊ morte nisi liberaret eos ⁊ dixit se eẽ nicolaũ ep̃m mirree ciuita tis. Idẽ ẽt apparuit ꝑposito q̃ eos captos detinebat. ira q⁹ in mane cũ deberẽt occidi inq̃rẽs ĩpatoꝝ de fama ⁊ miraculis beati Nicolai ei misit illos liberos cũ ereñis suis. Itẽ cũ filiꝰ cuiusdã militis noz mãnie captus eẽt apud saracenos reducẽs ad memoriã magnũ se ſtuꝫ qõ pater suus faciebat ĩ capella sua in festo sancti nicolai cepit flere. ⁊ cũ causaz flet⁹ audirẽt saraceni. grauiẽ eũ flagellauerũt q̃ cuꝫ post fletũ ⁊ oratiõnẽ obdormiret in carcere in mane excitat⁹ ĩuenit se ĩ capella p̃ris sui libez. Itẽ in tripita hiſtoria li. xij. dicit̃ de quo dã epo noie aquatio q⁹ vẽdidit oĩa vasa aurea ⁊ argẽtea ecclesie in redẽptionẽ ⁊ refectiõez pl̃ax gẽtiliũ quos captiuos adduxerant ro mani. dicẽs. de⁹ his vasis nõ vtit̃. Ad decimũ septimũ. ſ. sepultu rã mortuoꝝ. vt. ſ. sepeliẽdis mortuis libẽter curã ⁊ diligẽtiã ipẽda mus. ⁊ eoꝝ sepulture pſonalit̃ iterſim⁹. monẽt nos multa. Primo scriptura sancta. Ecc̃i. vij. Mortuo nõ ꝓhibeas gr̃az. nec desis plo rãtib⁹ in ꝯsolatiõez. Itẽ. xxxviij. Sup mortuuꝫ ꝓduc lachrymas ⁊ q̃si dira passus icipe plozare ſm iudiciũ ꝺtege eoꝝ⁹ illi⁹. ⁊ ne despi cias sepulturã illi⁹. Scõo ad h̃ oz nos mouẽ nãlis pietas ⁊ charitas. iuxt̃ illo Job. xij. diuinũ exẽplũ. Cũ dilexiſſ suos in finẽ dilexit eos. Hoc ẽ. n. vltimũ bñficiũ qõ eoꝝ corpib⁹ exhibet̃. Tertio ipa nã rez sensibiliũ. Dicit. n. Aristo. i li. ō nã aĩaliũ q⁹ cũ delphynes pi sces mar̃ moriũt̃. alij viui ꝺueniũt. ⁊ eos ĩ fũdo mar̃ sepeliũt. Itẽ ĩ vitispa. dic̃ Piero. de mõacho captiuo. q⁹ iter al⁹ nãles ꝓprietates formicaꝝ q̃s mirabat̃ dict⁹ mõachus ĩ solitudine erat h̃. q⁹ cũ vna mozeret̃. alie ꝺueniebãt. ⁊ q̃si cũ celebri luctu corpa mortua depoz tabãt. alia aliã volẽtẽ ĩtrare ñ ipediebat. Sz si cadebat sub onẽ. alie cadẽtẽ suis hũer̃ ſubleuabãt. Itẽ cũ zozimas maria egyptiaca mor tua nesciret quõ foueã ad eã sepeliẽdã facẽt. leo venit ⁊ faciẽdo fo ueã ad eã sepeliẽdã eũ iuuit. Itẽ ĩ vita pauli ꝑmi hẽmite. Piero. q⁹ cũ antoni⁹ nõ hr̃et vñ foueã facẽt vbi corp⁹ dicti pauli sepeliret duo leones de silua venerũt foueã fecerũt ad sepeliẽdum corp⁹ iuuerũt ⁊ bñdictiõe ab antonio accepta ad siluã redierũt. Quarto exẽpla an geloꝝ q̃ ita diligẽt curã hñt de nã aĩe sibi ꝺsimili quõ eã deducant ad locũ dẽt⁹ sue. Luc̃. xvi. Lazarus mortuꝰ portabat̃ ab ãgelis in ſi nũ abrahe. Nota supra ō aĩa pegrini quã michael ⁊ gabriel sine do loze iussi sẽ deportare ad celũ. Silr̃ ⁊ nos debem⁹ curare quõ bono rifice nã corpis fragilitati nr̃e filis speliat̃. Itez ~~angeli eiaz q̃i alij~~ nõ sunt q̃ sepeliãt. curã habẽt de corporib⁹ sepeliẽdis. sicut patet in passione beate katherine cuius corpus in synai mirabiliter sepelie rũt. Similiter in passiõe beate agathe cui⁹ sepulture titulũ apposue runt. Itẽ supra de fetoze peccati: de pegrino fetẽte: ⁊ heremita quẽ angelus sepeliuit. Quinto exẽplũ patrũ antiquoꝝ: vt Thob. ij. q̃ ꝓpter hoc faciẽdũ ꝓrandiũ dimittebat: ⁊ ~~ꝓpter mortis periculũ~~ hoc facere nõ omittebat. Sexto multiplex vtilitas hoc facientiũ nos oz ad hoc mouere. Pria est qz a petõ reuocat aliq̃ ⁊ ad bonũ ꝓuo cat. Ecc̃i. vij. Memorare nouissima tua. Qõ facit sepe cũ videt pze oculis mortẽ alienã. De hoc satis habet̃ supra de morte: de pyrra tha. Et ibidẽ habet̃ de mult⁹ bonis q̃ facit homini memoria mort⁹. Hoc etiã notat̃. iiij. reg. ~~xiij~~. iij. de resuscitato ad tactũ helysei. Secũ do a malo ꝺseruat. Ecc̃. xviij. Memorare nouissimoꝝ ⁊ desine imi tari. Pui⁹ exẽplũ habet̃. iij. reg. xxiij. De pseudo ꝓpheta: q̃ qz sepeli uit occisuꝫ ꝓphetã a leone seruat̃ iosie tpe a cõbustione ossiuꝫ suo rũ. Tertio bñdictionẽ dn̄i ⁊ sctoꝝ ⁊ laudẽ ipetrat. ij. reg. j. Dixit da uid viris iabes. Bñdicti vos a dn̄o q̃ feciſtis hanc miaz ſepeliendo saul. Itẽ de magdalena dicit dn̄s: ad sepeliẽdum me fecit vngendo corp⁹ meũ. Et post. Amẽ dico vobis vbi p̃dicatũ fuerit euangeliuꝫ h̃ ⁊c̃. Quarto h̃ opus spãliter cozã dn̄o ãgelus repsentat q̃si marie sibi gratũ fiẽ dicit angelus Thob. xij. Cũ absc̃odebas mortuos ⁊c̃. adeo enĩ placet ei hoc opus vt vẽdi nõ recusaret: ⁊ pciũ vẽditionis sue cederet in emptionẽ agri figuli. vbi pegrini sepelirent̃: quoꝝ se pulture cure multũ deo grata ẽ. In vitispa. legit̃ q⁹ cũ abbas musti us eẽt gẽtilis ꝓnceps latronũ: ⁊ vellet spoliare domũ v̄ginis sacre. ad visionẽ iudicis ouertit̃ hic ouersus cũ milta cura sepeliebat chri stianos: ⁊ vestib⁹ aptabat quos prio ꝺsueuerat occidẽ ⁊ spoliare. q̃ ex hoc fact⁹ ẽ ꝓnceps monachoꝝ singulis dieb⁹ dn̄icis diuinit⁹ pa nẽ sumẽs. Cũ aũt moztuũ sepeliret. ait ei discipulus suus quidam. vtrũ pater cũ tãta diligẽtia me sepelires. Cui rñdit: ⁊ hoc faciã. Cũ aũt eũ moztuũ sepeliret diligẽter: clamauit querẽs a moztuo. si suf ficeret ei. Rñdit moztu⁹. sufficit pater ipleſti ꝓmissum. Hic sũme p fectionis ex hoc factus est: ⁊ post multa miracula quieuit in pace.

De pietate erga parentes. DIS. XXV.

Decimũoctauũ. ſ. de pietate parẽtũ ⁊ de mia eis exhibẽda quib⁹ quãto magis tenemur: eos magis diligere debem⁹: ⁊ eis cõpati. Ad ꝓpassionẽ ⁊ pietatem eoꝝ nos monẽt ista s. admonitio sacre scripture: ĩstinct⁹ ꝓprie nature: exẽpla irrõnalis creature: sctoꝝ exẽpla ⁊ documenta: vtilitas ꝓpria: ⁊ dei beneficia. ipsa q̃ ꝓ nobis ipsi parẽtes ꝓtulerũt incõmoda: ⁊ ipsa q̃ nobis ꝓtulerũt vel ab ipsis vel occasiõe ipoꝝ no bis obuenerũt ꝺmoda multimoda. Ultio ipsoꝝ ipioꝝ filioꝝ multi plex pena. Prio enĩ scriptura ad h̃ mõet vt eos diligãt ⁊ eis obe diãt: ⁊ eis bona faciãt: ⁊ bonoꝛ eis exhibeãt filij eoꝝ. Ecc̃i. iij. Filij sapie ecc̃ia iustoꝝ: ⁊ natio eoꝝ obedientia ⁊ dilectio: ex h̃ enĩ q⁹ de eis nascunt̃: debẽt eis obedire: ⁊ eos diligẽ tanq̃ ꝓncipiũ nãe eorũ. Exo. xx. Honoza patrẽ tuũ ⁊ matrẽ tuã ⁊c̃. Secũdo monet ad h̃ ꝓpria nã. Basilius. Parẽtes nr̃os vt ꝓpria viscera diligam⁹. hui⁹ supuacuũ est in illõ nos ipelli p qõ imus in amoꝛẽ. ſ. ⁊ ꝓpassionem eoꝝ nãliter. Dicit̃ q⁹ q̃dã p̃familias vroꝛẽ habuit adulterã de q̃ ha bere videbat̃ tres filios: cũ aũt aliq̃n ipzoparet ei pctũ suũ ⁊ mole staret eã. ait illa ei vt vos habeat̃ doloꝛẽ ꝓpetuũ. significo vobis q⁹ vnus istoꝝ triuꝫ vester ẽ. alij duo adulteri: ⁊ vt amoze vn⁹ ⁊ duobus alijs ꝓuideat̃. nũq̃ sciet̃ q̃s ẽ vester. Qõ cũ nulla rõne vellet ei ita dic̃: ⁊ ille ĩ morte facẽt testamẽtũ suũ dixit q⁹ oĩa bona sua relinq̃ bat illi q̃ su⁹ erat alijs ab eis excluſis. Cũ aũt q̃rẽt ab eo q̃s eẽt ille: nec ipse sciret eis dic̃: q̃libet eoꝝ eis dicebat se legitimũ hẽdẽ: ⁊ vo lebat res oẽs occupare. Trahunt̃ ad iudiciũ. iudex dat istã sniaz q⁹ pat⁹ moztu⁹ ligaret̃ ad arboꛛẽ: ⁊ q⁹ q̃libet eoꝝ haberet arcũ ⁊ sagittã ⁊ q̃ meli⁹ pcuteret eũ: mediã hẽditatẽ haberet. Cũ aũt duo eoꝝ tra xissent: ⁊ valde fortit̃ corp⁹ ifixissent: terti⁹ dixit q⁹ nũq̃ ad patrẽ su um trahẽt: sed si q̃s cũ de cetero pcuteret: nõ ipune fieret: ⁊ hoc di cẽs flebat. Tũc iudex iudicauit eũ verũ hẽdẽ: ⁊ alios spurios: qz nã lis instinct⁹ in ꝓpassiõe patr̃ eũ ad h̃ ipellebat. Uñ pp hoc vulgari ter dr̃ q⁹ coz nõ mẽtit̃. Tertio mouẽ põt ad h̃ irrõnalis creatura p exẽplũ suũ. Dic̃. n. Isidorus in li. de creaturis q⁹ cyconiarũ talis ẽ natura q⁹ cũ ipse se affligant ⁊ cibũ suũ sibi detrahãt: vt pullis suis ꝓuideant. postq̃ pulli volare possunt ⁊ p̃dã capẽ ꝓatiẽtes maciei ⁊ afflictioni parentũ ꝺpellũt eos mozari in nido: vsq; quo bene ꝺa luerint: ⁊ ipsi ad p̃das volant quas eis vicẽ rependẽdo deportãt sic faciũt boni filij de parẽtibus. Nõ sic aũt faciũt pulli vulturũ: de q̃ bus dicũt nãles q⁹ postq̃ diu laboꛛauerũt parẽtes eoꝝ circuiendo castra ⁊ cadauera cum magno ꝑiculo ⁊ laboꛛe vt eos depascãt sibi subtrahẽdo cibũ. Postq̃ pulli ꝺualuerint ⁊ fortificati ⁊ parẽtes ꝓ eis afflicti vberãt eos alis: nec aliq̃d de p̃da sua dant eis: sed eos v̄ berãdo rostro ⁊ alis de nido eos expellũt. Sic faciunt impij filij de suis parẽtib⁹. Quarto ad hoc valẽt sanctoꝝ monita ⁊ exempla

Thob.iiij. Audi fili cū deus accepit aīam meā. sepeli corpus meū ⁊ honorē habebis matri tue. Eccī.iij. Fili suscipe senectā pris tui ⁊c. Et post. Elemosyna pris nō erit in oblionē. Ibidē. Qui honorat pīez iocūdabit ī filijs. Frequēt accidit q talit se bīt filij patrū ad eos qualiē videt eos se bīe ad parētes suos. Unī dr q cū qdā pater familias vnicū filiū suū egregie maritasset. ditasset. ⁊ bonis se spoliasset. cū uestiēdo. cū fact⁹ eēt decrepitus ⁊ infirmus istigāte vxore posit⁹ ē in vilissimo loco domus quā ipe edificauerat. ⁊ vir potuit bīe a filio duas vlnas de burello quo opirē ī hyeme. Puer aūt q dā fili⁹ filij quē tenerrime pater diligebat bī notās flebat. ⁊ dicebat q nō cessaret nisi pater suus daret ei duas vlnas de burello sicut ip se dederat patri suo. Que cū ei date eēnt puer pplicauit eas. ⁊ reposuit dicēs. q idē facēt ipe patri suo qñ senex eēt. vt faciebat ipe patri suo dās ei illas duas vlnas ad cooperiēdū se. Itē debem⁹ eis cō pati ad exēplū mālis ioseph q de terra chanaan pīez suū ī egyptus vt eū tpe famis ibi reficeret tā solicite ⁊ deuote vocauit. ⁊ eis cū tota familia pauit. ⁊ circa eū tot pietatis ⁊ honoris officia exercuit. vt habeē Heñ.xlvj. ⁊ ī alijs loc. Itē dr nos ad bī citare exēplū veri ioseph chri. q in tāto discrimine sue passiōis matris curā non omisit. ꝫ eā discipulo cōmēdauit. Joh.xix. ¶ Quinto debēt nos ad bī mouere bona q ipsi nobis fecerūt. vel ab eis vel eox occasiōe nobis aduenerūt ⁊ etiā mala q. p nobis sustinuerūt. Unī Eccī.iij. Quasi dīs seruiēt bis q se genuerūt. Itē Eccī.vij. Honora patrē tuuz ⁊ mīez. ⁊ memēto q nisi p eos nō fuisses. ⁊ retribue illis quō ⁊ illi tibi. Itez gemit⁹ matris tue ne obliniscaris. Itē.xxx. Pro aīab⁹ filiorū pius pater colligabit vulnera sua. ⁊ sup oēm vocē turbabunt viscera ei⁹ Itē Thob.iiij. fili memor eē debes q ⁊ q̄ta passa ē mater tua pp te Hoc bene attendebat ille pius filius. de qua legit in miraculis sancti iacobi. q cū iret cū patre suo de tbeutonia ad sanctū iacobū cum aliis cōpatriotis suis. hospitati sē apud tholosaz in domo cuiusdaz diuitis burgēsis q diuites eos cogitās. ⁊ quō eox pecuniā posset retinere. cū inebriassꝫ eos nocte: in mātica patris ⁊ filijs cyphū suū in clusit argēteū. ⁊ cū ī mane ī sequeret eos cū multis dicēs eos fures. ⁊ faciēs eos scrutari. in mātica cōi pris ⁊ filij cyphū suū repiens facit eos trahi ad iudicē. Cū aūt pater vellet potius suspēdi q̄z filius suspēderet. data sniā q alter eox suspēderet. filius recolēs beneficia patris oīno nō potuit sustinere q pater suspēderet. ꝫ p ei⁹ libe ratiōe bī eligēs suspēdit. ⁊ pater tristis ⁊ anxius ad iter inceptū pficiēdū pgredit. Cūq; post. xxxvj. dies de pegrinatiōe rediret. ad eox pus pēdētis filij pgredit. Et cū eū cū lachrymosis gemitib⁹. ⁊ suspirijs clamādo ⁊ eiulādo vocaret. rndit ei. Noli pater dulcissime flere ꝫ gaude. q nūq̄z ita bene fuit mihi. q exquo hic fui posit⁹ beat⁹ iacob⁹ me celesti dulcedine sustentans vsq; nunc refocillauit. Quo audito. pater cucurrit ad iudicē. q accedēs ad patibulū cū q̄bus deponūt eū viuētē ⁊ sanū. ⁊ ilico ei⁹ hospitē ibi suspēdūt. Hoc dicit calixtus papa factū fuisse anno dñi. M.xc. ¶ Sexto mouere nos dz ad bī vtilitas ppria q ex bī acqrit. ꝫ deo in bī taliē obedit q ī pietate q̄ exhibeē parētib⁹ summus pat sic eis pponit vt p eis nihil fiat vñ de⁹ offendat ꝫ ipe eis in oīb⁹ ⁊ p oīa pponat. Tūc opus pietat in parētes fiue eis reuerēdo siue eis benefaciēdo hec seqdecē bona facit q notant Eccī.iij. Filij sapiētie ecclesia iustox. ⁊ natio eox obediētia ⁊ dilectio. qō ē dicere. filij sapiētes sūt filij ecclesie. ad bī nati sē vt deo ⁊ parētib⁹ obediāt. ⁊ eos diligāt. Et hec bona p bī eis eueniūt. Primo iudiciū sūmi patris obseruāt. hec agēdo vt aīas suas saluāt. Nō notat cū dicit. Judiciū patris audite filij ⁊c. Itē deo se cōformāt q eos honorat. dās eis filios. Unī seqt. De⁹ honorauit patrē in filijs. Itē a iudicio dei se liberāt q reqrat quō bī mādatū iple uerūt. Unī iudiciū matris exqret ⁊c. Itē thesauros sibi bonos accumulāt. eos de⁹ in filios letificat q hoc facit qō petit ipetrat. vitā plōgat matrē ecclesiā refrigerat. dei timorē iudicat. benedictionē impetrat. domos cōfirmat gloriosuz iudicat ⁊ efficit. amissa recupat. iusticiā edificat. ī tribulatiōe cōfortat. peccata dissoluit ⁊ relaxat. q̄ oīa notant ī ecclesiastico. iij. ī serie lre. ¶ Septimū ē pena ipiox ad parētes. Puniunt. n. ipij filij ad parētes multiplicit. Prio qz ignominiosi ⁊ infelices p bī a dño ⁊ pplo iudicāt. puer.xxx. q affligit pīez ⁊ mīez ignominiosus. ⁊ infelix erit. vt pz Luc.xv. de filio pdigo. Silr Heñ.ix. de cham. cui⁹ semē maledicit. ⁊ in fuitutē reducit. ⁊ ius pmogenture amisit. Itē subita morte extinguūt. puer.xx. Qui maledicit pri suo vl mri extinguet ī medijs tenebris lucerna ei⁹. vt pz ō absalon. ij. reg. xviij. Itē homicide filis efficit. puer.xviij. Qui subtrahit aliq̄d pri suo vl mri dicēs bī nō eē pctri. pticeps ē homicidie Similis ē iudeis q ea q̄ habebāt tēplo offerebāt. ne parentibus bē ne facerēt. Quos arguit dns Matth.xv. Qui maledixerit patri vel matri morte morief. Quicūq; dixerit patri vel matri munus quod cunq; est ex me tibi. pderit ⁊c. Item iram dei sup se accumulant q̄ eos occidit subito frequēter. Matth.iij. Progenies viparū ⁊c. q̄ paterna latera corodūt mali filij. Anno dñi. M.ccl. Accidit in dyoc. edueñ. apud vgiacū castrū ducis burgūdie: q quidā ppē bona. materna q̄ male exp̄debat in tabernis ⁊ alijs vt dsueuerat quodā mane offendit matrē suā. ita q ipsa ira dmota ipzecata est ei sic. Rogo deū q anteq̄ reuertaris ⁊ añq̄ dies trāseat deponer matri tue fri gidū exitū in feretro mortu⁹. ⁊ malo gladio lacerat⁹. Et q̄dā alius iuuenis de villa circūiacente ipius dtra parētes suos: sepe ppter suam insolētiā eos molestabat. Unī ipsa die cū ipsuz corrigerēt parētes sui: manu dextera pcussit patrē suū ⁊ pater irat⁹ impcatus ē: dicēs. Manus q̄ me pcussisti rogo deū vt bodie malo gladio amputet. ⁊ tu ifra triduū in tali patibulo suspēdaris. Accidet g̃ vt illi duo iuuenes post dictas impcatiōes parētū obuiarēt sibi mutuo. ⁊ vn⁹ inuitauit aliū ad tabernā: quā cū ingressi fuissent ⁊ biberēt ⁊ ludarēt: ceperūt litigar ⁊ se adiuicē pcutē: ille ꝺ quē ipzecat ē pr pcussit aliū gladio: ⁊ cū eēnt soli timēs ne clamor excitaret ꝺ eū. si ali⁹ viu⁹ remanēt. mlt vulnerib⁹ eū lacerās occidit. Cū aūt clamor mot⁹ ꝺ eū ad siluā fugēt ⁊ illi de castro illo eū iseqrent. cū se gladio suo defendēt vn⁹ de iſequēt⁹ manū q̄ tenebat gladiū: ⁊ q̄ pīez pcusserat aputauit: capt⁹ ē: ⁊ ifra triduū suspēsus ē ī patibulo illo ī quo pater fuerat ipzecat. Ali⁹ aūt deportat⁹ fuit ad domū matr ī feretro mltis vulnerib⁹ ꝺfoss⁹ vt ipa fuerat ipzecata. Hoc āt cū fern eēt recēs ⁊ q̄dā frat ordis p̄dicator ī dicto castro p̄dicaret mat dicta retulit illi cū lachrymis: petēs pnāz p dicta ipcatōe: ⁊ bī idē vicinia testabat q ifra decēniū factū erat. De bī ēt legit ī li. de ci. dei. qō refert aug. ī ter miracla. b. Stephani: ⁊ bī dic euenisse tpib⁹ suis: q cuidā nobili mulieri de cesarea capadocie fuerūt decē pueri a pre nup defūcto fibi relicti: quox septē erāt mares: ⁊ tres filie. Cū aūt ī illa sua desolatiōis recētia mīez molestarēt tali pena sē diuinitus coerciti: illa eos maledicēte: ipa eox mēbra incredibili tremore dcussa dcutiebant in git: ⁊ qz valde nobiles erāt suox ciuiū aspectū nō ferētes dispsi sē p diuersa vagi: ⁊ quocūq; veniebāt toti⁹ ppli terrebāt aspectū: quox duo frat ⁊ sozor paul⁹ ⁊ palladia vsq; ad augustinū venerūt p q̄n decim dies añ pascha ecclīa sancti stephani frequētātes. Cū aūt in die pasche paul⁹ in cācello dicte ecclie se in ofone psternēt: ⁊ coraz omni pplo quatereē: subito curat⁹ surrexit: nec postea dicta infirmitatē habuit. Et cū cāz infirmitat recitaret augu. pplo: ⁊ dicta sozor fratre existēte sano: horribili iurta eū dcussiōe qterē: ⁊ b. aug. sup bī disputaret: ītrauit dicta sozor in cācellū: vbi cū post ofonē obdormiret subito excitata oīno sana surrexit: ⁊ oēs de sua sanitate letificauit. Hoc refert aug. vt oēs sciāt q̄tū pctm sit molestare parētes. Itē ī psenti vel ad min⁹ in futuro demones eos sepe vexāt ⁊ deuorant. puer.xxx. Oculū q̄ subsānat patrē extrahēt eū corui de torrēte. i. demōes infernales: ⁊ comedēt eū filij aqle. i. demones q̄ sūt filij pmi supbi p imitatiōē. Apud castrū caminū fuit q̄dā pfamilias: q̄ ad ditādū ⁊ egregie maritādū filiū vnicū quē habebat: ⁊ multuz laborauit ⁊ bonis suis se fundit⁹ spoliauit: quē filī⁹ vxozis sue ofilio de domo sua emisit: ⁊ idigere pmisit. Cū aūt ille sili⁹ sibi ⁊ vxozi sue pinguē caponē parasset: ⁊ sederet ī mēsa: pat pulsauit ad hostiū ⁊ intrauit ppter qō trist effect⁹ tā fili⁹ q̄s vxoz eius: ipse ad suggestionē vxozis caponē in arca reposuit: ⁊ absc̄ōdit ne pat ide comederet. Cū aūt pat recessisset de domo famelic⁹ fili⁹ rediēs ad arcā: ⁊ caponē volēs accipe: nō caponē sed buffonē horribilē inuenit: q̄ statim in facie eius ifiliēs ⁊ adherēs: caput suū tenebat iter duos eius oculos pedes vō genis ei⁹ ifixit: quē si q̄s ab eo vellet vel tētaret excutē: miser ille miserabilr torqbat. Cū igit diu portassꝫ illū: nec posset ab eo p boiez liberari: diuinū ī se iudiciū recognoscēs: visitabat loca sctox vt eox meritis iuuaret: nec tñ iuuari potuit: donec ī fraz sanctā veniēs ptin⁹ buffōe cadēte ⁊ crepāte diuina fuit potētia liberatus.

De ieiunio. DIS. XXVI.

Deinde ꝺsiderādū est de secūda pte satisfactiōis scz de ieiunio. Circa qō ꝺsideranda sunt tredecim. Prio vtr ieiuniū sit act⁹ vtutis ⁊ cui⁹ vtutis. Scdo vtrū cadat sub pcepto. Tertio vtrū oēs obligent ad observātiā bī pcepti. Quarto de tpe ieiunij. Quinto vtr sel cōedē reqrat ad ieiuniū. Sexto de hora comestiōis. Septio de cibis a q̄bus ieiunātes debeāt abstinē. Octauo vtr gula frāgat ieiuniū. Nono vtr ebrietas frāgat ieiuniū. Decimo de diuisiōib⁹ ieiunior. Undecimo q̄le debet esse ieiuniū vt deo sit acceptū. Duodecimo de mltis bonis q̄ ieiuniū opat in nobis. Tredecimo de multiplici ieiunio malozuz. ¶ Ad primū. s. vtrū ieiuniū sit act⁹ vtutis: dicēdū q̄ ex bī ē actus aliq̄s virtuosus q̄ p rōnē ordinat ad aliq̄d bonū honestum hoc aūt cōuenit ieiunio. Assumit enī ieiunium ad tria principaliter

Primo qdē ad ꝺcupiscētias camis cōprimēdas. Unde apls dicit ij.cozin.vj. In ieiuni's.i castitate ꝛc. Quia p ieiuniū castitas ꝺseruatur. Ut.n. dicit Piero. Sine cybele ꝛ bacho friget ven⁹.i. p abstinētiā cibi ꝛ pot⁹ tepescit luxuria. Scꝺo assumit ad h̄ q mēs ꝟberius eleuet ad sublimia ꝺtēplāda. Unꝺ dr Dañ.x. q p⁹ ieiuniū triū ebdo madaꝝ eleuatiōez accepit a deo. Tertio ad satiffaciēdū ꝑ peccatis. Unꝺ dr Joel.ij. Cōuertimini ad me i toto coꝛde ꝟro.i ieiunio ꝛ fletu ꝛ plāctu. Et h̄ ē qꝺ dicit aug.i quodaꝫ ſmōe de oꝛone ꝛ ieiunio. Jeiuniū purgat mētē. eleuat sensuꝫ. camē spūi subiicit. coꝛ facit cōtritū ꝛ būiliatū. ꝺcupie nebulas diſpgit. libidinū ardoꝛes extinguit castitatis ꝟo lumē accēdit. Unde ꝑz q ieiuniū ē act⁹ virtutis. Sed nota q oīs act⁹ q ex genere suo virtuosus ē. ex aliq̄b⁹ circūſtantijs adiūctis reddit vitiosus. Unde ibi subdit. Ecce i dieb⁹ ieiunij vr̄i ꝺuenit volūtas vr̄a. Et paulopost subdit. Ad lites ꝛ ꝺtētiones ieiunat⁹. ꝛ pcutitis pugno ipie. Qꝺ exponēs Greg. ī pastoꝛali dicit. Uo lūtas ad leticiā ptinet. pugn⁹ ad irā. Incaſſū g̃ p abstinētia coꝛp⁹ at terit. si inoꝛdinat⁹ motib⁹ ꝺimiſſa mēs vitijs diſſipat. Et aug. dicit ī ꝑdicto ſmōe. q ieiuniū ꝟbositatē nō amat. ꝺiuitiaꝝ ſupfluitatē ī dicit. ſupbiā ſpnit. būilitatē cōmēdat. ꝑstat boi seip̄z itelligere qꝺ ē ifirmū ꝛ fragile. Jtē lz ieiuniū a medio virtutis recedē ꝺideat tn̄ ve re tenet mediū. qz mediū virtutis nō assumit⁹ fz q̄ꝺitatē. fz fz ratiōnē rectā. vt dicit ī.ij.etb. Nō ät iudicat q pp spālē cāz aliq̄s hō minus ſumat ꝺe cibo q̄ꝺ etiā cōpeteret ſm statū cōem. ſicut pp ifirmitatē vitādā. aut aliq̄ opa coꝛpalia expediti⁹ agēda. Et multo magꝭ rō recta h̄ ꝺoꝛdinat ad spūalia mala vitāda. ꝛ bona pſequēda. nō tn̄ rō recta tn̄ ꝺe cibo retrahit vt nā ꝺseruari nō possit. qz vt Piero. ꝺicit nō differūt vtruꝫ magno vel puo tpe te iterimas. ꝛ q̄ſi ꝺe rapina holocaustū offert q̄ cibo⁹ nimia egestate vel māducādi vel ſomnij penuria īmoderate affligit. Sil'r ēt rō recta non tn̄ ꝺe cibo subtrahit vt hō reddaſ ipotēs ad ꝺebita opa pagēda. Unde Piero. ꝺicit q rōnalis hō ꝺignitatē amittit q ieiuniū charitati vel vigilias. ſenſus īegritati p̄fert. Et ꝺictis ꝑz cui⁹ virtutis act⁹ fit ieiuniū qz. ſ. est act⁹ virtutis abstinētie. qz oīs act⁹ virtuosus q̄ ē circa aliquā mām ad illā virtutē ptinet q̄ mediū ꝺstituit ī illa mā. Jeiuniū aūt attēdit in cibis in qb⁹ mediū adiuenit abstinētia. Unde manifestū ē q ieiuniū ē act⁹ virtut⁹ abstinētie. Unde ꝺicit isiꝺoꝛus q ieiuniū ē par simonia vict⁹. abstinētiaq cibo⁹. Jtē nota q ieiuniū triplicit̄ p̄t accipi. ſ. p ieiunio nature. ꝛ p ieiunio qꝺ ē act⁹ virtutis tn̄. ꝛ p ieiunio eccl'ie. Pꝛio mō ē qlibet ieiunus qualibet ꝺie anteq̄ comedat. ꝛ tale ieiuniū nō ē act⁹ virtutis abstinētie nec alteriꝰ. Scꝺo mō ieiuniū act⁹ ē abstinētie. Sic.n. ieiunare ē frenare ꝺelectatiōes gust⁹ p cōpationē ad cibū fz regulā rōnis. siue hō pluries ī ꝺie comedat siue nō. Tertio mō ieiuniū ist̄itutū ē ad satiffaciēdū ꝑ peccatis. ad qꝺ requir̄ q nō solū hō abstineat ab illis q̄ virt⁹ ꝑbibet. ſz ēt ab illis qb⁹ al's posset vti salua virtute. qz q̄ illicita cōmiſit. in satiſfactiōe ꝺo oꝛ ab aliq̄b⁹ licitis abstinere. ita tn̄ q nō coꝛꝛūpat medīū qꝺ ob ſeruāc̄a virtute. Unde ieiuniū eccl'ie ꝛ actū virtutis ſpoꝛtat ꝛ quā ꝺā supaddit abstinētiā ab illis q̄ nō coꝛꝛūpūt mediuꝫ virtutis. ꝛ qz ieiuniū ē reſpectu obiecti abstinētie: ꝺcedēꝺū ē q est virtutis abstinētie act⁹. Ad scōm. ſ. vtrū ieiuniū ſit in pcepto: ꝺicēꝺū q ſicut ad p̄cipes ſeculares ptinēt legalia p̄cepta iuris naturalis ꝺetermināta tradere ꝺe bis q̄ ptinēt. ad vtilitatē cōez ī tpalib⁹ reb⁹. ita ēt ad platos eccl'iasticos ptinet ea statutis p̄cipe q̄ ad vtilitatē cōem fideliū ptinēt in spūalib⁹ bonis. Dictū ē aūt q ieiuniū vtile ē ad ꝺe lectationē cōprimēꝺā. ꝛ ad cohibitionē culpe ꝛ eleuationē mētis ī spūalia. Unꝺ ſcꝺz aūt ex naturali rōne tenet̄ tn̄ ieiuniis vti q̄ſtuꝫ ſibi neceſſariū ē ad p̄dicta. ꝛ ideo ieiuniū in cōi cadit ſub p̄cepto legis nature. Sꝺ determinatio tp̄is ꝛ modi ieiunāꝺi ſm ꝺueniētiaꝫ ꝛ vtilitatē populi chr̄iani cadit ſub p̄cepto iuris positiui. qꝺ ē a plat⁹ eccl'ie ist̄itutū. ꝛ h̄ est ieiuniū eccl'ie. Aliud nature. Sciēꝺuꝫ tn̄ q qz ieiuniū ſm se ꝺsideratū nō noīat aliq̄ꝺ eligibile fz magis aliquid penale. qꝺ tn̄ eligibile reddit̄ ſm rationē. ſm q est vtile ad aliquez finē. ideo abſolute ꝺsideratū nō est ꝺe necessitate salutis sed est ꝺe necessitate p̄cepti vniuciq̄ tali remedio ꝺligēti. ꝛ qz multitudo hominū vt plurimū indiget tali remedio. Tū. qz in multis offendim⁹ oēs. vt ꝺicit Jac̄.iiij. Tū etiā. qz caro ꝺcupiſcit aduersus spūz. vt ꝺicitur Gal'.v. Conueniēs fuit vt eccl'ia aliqua ieiunia statueret communiter ab omnibus obſeruāꝺa. nō quaſi p̄cepto ſubiiciēs id qꝺ ſimpliciter ad supererogationē ptinet. sed quaſi in speciali ꝺetermināns id qꝺ est neceſſariū in cōmuni. Ad tertiū. ſ. vtrū oēs teneāntur ad obſeruantiam ieiunij. Dicendum q ieiunium non ſm q est actus virtutis tātū. sed ſm q est statutum ab eccl'ia non est ꝺe iure nature. nec ꝺe iure ꝺiuino. sed ꝺe iure positiuo Tali autem iure p̄hibent̄ vel p̄cipiunt̄ illa que alias bene vel male possunt fieri. ꝛ ideo legiſlatoꝛis intentio non est vel esse nō ꝺz in ꝺendo ius aliqꝺ positiuū: obligare hoies ad illius iuris obſeruātiā habētes cām legitimā ꝛ rōnabilē nō obſeruādi. Pꝛecepta enim q̄ p modū statuti cōis ꝑponunt̄ nō eodē mō oēs sed fz q requir̄ ad finē quē legiſlatoꝛ intēdit: cui⁹ auctoꝛitatē si quis trāſgrediēꝺo statutū ꝺtēnat: vl' hoc mō trāſgrediaſ q ipediaſ finis quē legiſlatoꝛ ītēdit: talis trāſgreſſoꝛ peccat moꝛtaliter. Si aūt ex aliqua rōnabili cā quis statutū nō seruat p̄cipue in caſu in quo si legiſlatoꝛ adesset non ꝺeceneret esse seruāꝺū: talis trāſgreſſio nō cōſtituit moꝛtale pctm̄. Jn quo tn̄ ē ꝺistinctio adhibēꝺa: nā si cā sit euiꝺēs ꝑ seipſum licite p̄t hō buius statuti obſeruātiā p̄eterire p̄sertim ꝺsuetuꝺine iterumeñte: vel si nō posset ꝺefacili recurſus ad supioꝛē haberi. Si ꝟo cā sit ꝺubia ꝺz hō ad superioꝛē recurrere q̄ ptātē hz in talib⁹ ꝺispēsandi. Eui ꝺēs aūt cā nō ieiunāꝺi est in pueris: mulierib⁹ ꝑgnātibus egrotāti bus in multū senib⁹. ī oparijs victū suū cū graui labore lucrātibus īperegrinātib⁹ ad loca sancta: ꝛ in paupibus victū suū mēdicātib⁹ hostiatiz. Ju pueris inq̄ ē euiꝺēs cā quare nō ꝺebeāt ieiunare. tū ꝑpter ꝺebilitatē nāe: ex qua ꝑuenit q indigēt frequēti cibo: ꝛ non multo fil' assumpto. tum etiā: qz indigēt multo nutrimēto ꝑpter ne ceſſitatē augmēti qꝺ fit ꝺe reſiduo alimēti. Et ideo q̄ꝺiu sunt ī ſta tu augmēti qꝺ est in pluriꝫ⁹ vſq̄z in finē tertij ſeptēnij: non tenent̄ ad eccl'ie ieiunia obſeruāꝺa. Cōueniēs tn̄ est vt etiā in hoc tpe se ad ieiunāꝺū exerceāt plus vel minus ſm modū sue etat⁹. Qnq̄z tn̄ magna tribulatiōe ūmēte ī signū pne artioꝛis etiā pueris ieiunia indicunt̄. Sicut etiā ꝺe iumētis legit̄ Joſue. ij. boies ꝛ iumēta nō gustēt q̄q̄z: nec aquā bibant. Mulieres p̄gnantes nō tenent̄ ie iunare ꝑpter duas rōnes. Una ē: qz ꝺebēt accipe cibū nō p̄o se: ſz etiā p̄o nutrimēto fet⁹. Alia est: qz p̄gnātes ꝺsueuerūt bñe varia ꝛ ꝺoꝛdinata ꝺesideria ciboꝝ ꝺiuerſoꝝ ꝛ qnq̄z ita intenſa: q nisi posſēt aliquo mō ſatiſfacere appetitui: posſet eē periculū piclitatiōis fet⁹.

Egrotātes: qz ī eis nā ꝺebilis est: ꝛ iō si ꝺareſ eis vna vice ſil' totū qꝺ ē neceſſariū ꝺueniēti ſustētationi nāe sue coꝝ nā grauareſ: ꝛ si ꝺaſ plurib⁹ vicibus ꝺfoꝛtaſ natura ꝛ vigoꝛaſ. Et ideo in illis ifirmitatib⁹ in quib⁹ ꝺfert etiā abstinētia ad ieiuniū nō tenent̄: qz etſi cōferat abstinētia a multo cibo: nō tn̄ ꝺfert eis totū qꝺ accipe ꝺebēt ſumere ſil': sed magis plurib⁹ vicib⁹. Et ꝑterea ꝑpter ꝺoꝛdinationez nature q̄q̄z valde paꝝ p̄ſt accipe vna hoꝛa: ꝛ reſiduum ſufficiētie p̄ſt accipe alia hoꝛa. Nimiū senes etiā ieiunare nō tenent̄. qz in eis caloꝛ ꝛ vtus ꝺebilis est: ꝛ q̄ſtus ficci ſiccitate oppoſita humiditati nāli ſuperabūꝺat: tn̄ in eis est humiditas accidētalis ex ꝺigeſtio ne causata. Unꝺ ſi tot⁹ cib⁹ quē coꝝ nā req̄rit ꝑ ꝺie nāli ab eis ſume reſ vna vice: nimiuꝫ obtūꝺeret in eis ꝛ grauareſ nālis caloꝛ: ꝛ non possent cibū ꝺueniēter ꝺigerere. Lū graui laboꝛe victū necessariū lucrātes: qz in talib⁹ magna fit humiꝺi ꝺsumptio: nec cum ieiunio ꝺmode possent efficaciter opari: ꝺebēt tn̄ ſi assit facultas a ſuo ſacerdote petere ꝺispensationē nō ieiunāꝺi: ꝛ ille ꝺz cōcedere. Qui tn̄ operarios ꝺducere nolunt in ꝺieb⁹ ieiunabilibus nisi ſub hac cō ꝺitiōe q nō ieiunēt a peccato nō excuſant̄. Si aūt victū neceſſariū possunt acquirere cū laboꝛe quē ꝺueniēter exercere possunt cū ieiunio tūc a fractiōe ieiunij nō excuſant̄. Ad loca ſancta pegrinātes si sit. ſ. pegrinatio q̄ ꝺmode ꝺifferri nō possit ꝟſq̄z post tpus ieiunij: vel anticipare tpus illud ꝛ tāti laboꝛis q cū illo ꝺmode ieiunare nō possit. Victū ꝟo neceſſariū hostiatim mēdicātes qñ ſimul tantū habere nō possunt ꝺe elemoſyna hoꝛa comeſtiōis qꝺ aꝺrictū toti⁹ ꝺiei ꝺmode ſufficiat: vel etiā qñ ex p̄cedēti ſedia ꝺebilitati ieiuniū ꝺmode ſufferre nō possunt tūc a fractōe ieiunij pie excuſant̄. Ad quartū. Ꝺe tribus quib⁹ ieiunāꝺū est: ꝺicēꝺū q oēs ꝺies quadragesime exceptis ꝺieb⁹ ꝺiſcis ieiunāꝺi ſūt. ita q ꝺe q̄ꝺragesima nō remanet: niſi triginta ſer. Et ideo vt ſacer numer⁹ q̄ꝺraginta ꝺiez ad impleaſ quē ſaluaꝺoꝛ noſter ſacro ſuo ieiunio ꝺsecrauit: quatuoꝛ ꝺies p̄cedentes ꝺies ꝺominicos ebdomade ad ſuppletionē q̄ꝺragīta ꝺierū accipiunt̄. i. q̄rta feria q̄ in capite ieiunij ſubnotat⁹: ꝛ feria q̄nta ſequens: ꝛ ſexta feria: ꝛ ſabbatū. De ꝺſe. diſt. v. q̄ꝺragesima. Nec lz ieiunū ſoluc̄ feria q̄nta vltie ſeptimane. De ꝺſe. diſt. iiij. niſi licēt. ꝛ ca. ſeq. Jnſtitutū ē aūt illud ieiuniū ꝺueniēter in memoꝛiā. ſ. q̄ꝺragesime quā chr̄i stus ieiunauit. Et vt ꝺigne p̄epemur ad ſuſceptionē coꝛpis chr̄isti ꝛ ad signāꝺū q ꝑ tribulatōes vite p̄ntis ꝑuenit̄ ad gl'iā reſurrectionis: ꝛ qz sic q̄ſi ſoluim⁹ ꝺecimā tot⁹ anni. Jn q̄libz etiā quarta ꝑte āni. ſ. vere. eſtate. autūno: ꝛ hyeme: tres ꝺies ſūt ieiuniabiles. ſ. q̄rta feria: ꝛ ſexta: ꝛ ſabbatū: ꝺecretoꝝ: ꝺiſt. lxxvij. c. j. ita q illi tres ꝺies ver⁹ ſolebāt accipi ī p̄ria ebdōada Martij: ꝛ tres ꝺies eſtat⁹ ī ſcōa ebdōada Junij. tres autūni ī ꝛtia ebdōada ſeptēbr⁹. tres hyemis in q̄rta ebdōada ꝺcēbr⁹. ꝺ. lxxvj. Cōſtituim⁹. Sꝺ q̄nis sic fucit ātiq⁹ tn̄ h̄ imutatū ē ꝑ illō qꝺ h̄ eaꝺē. ꝺi. ſtatuim⁹: ꝟbi dr̄ ſic. ſtatuim⁹ vt

ieiunia q̄ttuor tpor̄ b̄ ordine celebrent. Primū ieiuniū i initio qua dragesime. Scōm i ebdomada pēthecostes. Tertiū vo q̄rtū in sep tēbri q decēbri more solito fiat. Et h̄ ieiunia istituta sc̄ ad expian dū pcta q̄ cōmittim⁹ i q̄libet pdictar̄ q̄rtar̄. Jtē tres dies rogatio nū ante ascēsiōez dn̄i ieiunabiles sc̄. de ose. dist. iii. Rogatiōes. Sz vt dicit glo. ibidē. h̄ nō pcipit sz suadet. vbi tn̄ ē osuetudo approba ta. illud ieiuniū ē p equalētiā sub pcepto. Jtē oēs vigilie aplor̄ ie iunabiles sc̄. philippi q iacobi q iohānis euāgeliste. q barnabe exce ptis. eo q philippi q iacobi solēnitas ifra solēnitatē pascalē. q iohā nis ifra natalē dn̄i celebrāt. extra de obseruatiōe ieiunior̄. Cōsiliū. Jtē vigilie natalis dn̄i. pēthecostes. q assūptiōis. b. marie virginis. q sācti iohānis baptiste. q sancti laurētij. q oiūz sctor̄ ieiunabiles sc̄ q si solēnitas cuī⁹ vigilia ē ieiunabilis eueniat feria scōa i sabbato pcedēti ieiunādū ē. ex̄ de obseruatiōe ieiuniор. Consiliū. L. sctor̄. Et si solēnitas natalis dn̄i eueniat feria sexta illi q̄ nec voto nec ob seruātia regulari sc̄ astricti ad abstinētiā carniū tali die carnib⁹ vti pñt fz osuetudinē ecclesie generalis. nec tn̄ hi rephēdēdi sc̄ q ob de uotiōez voluerit abstinē. ex̄ de obseruatiōe ieiunior̄. Explicari. Jtē qz osuetudo approbata obligat. vt habet decretor̄. dist. j. Cōsuetu do. q dist. xi. Ecclesiasticar̄. q ca. Jn his. Si i aliq̄ regiōe vl̄ dyoce si ē aliq̄ō ieiuniū osuetū. q̄ō tn̄ nō ē pceptū p ius scriptū. nihilomi nus obseruādū ē ab exist̄tib⁹ ibidē. Jtē i dieb⁹ ieiunior̄ hora co medēdi determinata ab ecclesia est hora nona. qz h̄ obseruauit diu osuetudo. Un̄ cū dr̄ de ose. dist. j. Solēt. q nullatenus ieiunare cre dēdi sc̄ q māducāt anteq̄ vesptinū celebretur officiū. Et ifra. L. Jn ieiuniis. q̄ttuor tēpor̄. nec vesptinas horas. q̄. Sub hora vesptina cōphēdēdū ē tps ab hora noua icluſiue q vltra. nec oz pcise accipe horā nonā. Si. n. p modicū tpis añ horā nonā cōedat. ñ pp h̄ frāgi tur ieiuniū. Et q̄uis illi q comedūt stati p⁹ horā sertā derogēt pfe ctiōi ieiunii nō tn̄ sc̄ trāsgressiones buī⁹. qō ē necessitat. i ieiunio ma xime qz iā inualuit osuetudo i mult⁹ locis comedē q̄si statī p⁹ horaz sertā. vel ipa hora sexta. nō. n. tāte necessitat. ē i obseruatōe ieiunii hora pdicta sicut comedē semel tn̄. Ad q̄ntū. s. vtrū ad ieiuniū re q̄rat q hō semel tn̄ comedat. dicēdū q ieiuniū ab ecclesia istitutū ē ad ocupiaz refrenādā. ita q salueť nā. Ad h̄ aūt vr̄ sufficē vna co mestio p quā pōt nature satisfacere. q cū aliq̄d detrahit ocupie co mestionū vices vel numer̄. minuēdo. Et iō ecclesie moderatiōe sta tutū ē vt semel tn̄ i die comedāt ieiunātes. lz āt ad ocupiaz refrenā dā ita valeat moderatio q̄titat⁹ cibi sicut comestiōez nūer⁹. tn̄ eadē cibi q̄titas non potuit oibus taxari. ppter diuersas corpor̄ cōple xiones. ex q̄b⁹ ocingit q vnus maiori alius minori q̄titate cibi no scit̄ idigere. sz vt plurimū oēs p vnicā comestionē possūt satisface re sustētatiōi nature. Jtē nō potuit ecclesia statuere q hō semel tn̄ sumeret potū. sicut statuit q semel tn̄ comederet qz potus post co mestionē magis sumit̄ ad alterationez corpis. q digestionē ciboz. sū ptor̄ q̄z ad nutritionē. lz nutriat quoquō. q ideo homini lz ieiunāti pluries bibere. Si autē q̄s īmoderate potu vtať pōt meritū ieiunij pdere q peccare. sicut ēt si semel comedēdo īmoderate cibū sumat. q̄uis aūt p potū aq̄ nō soluat ieiuniū ecclesie. maxime si vrgēte siti sumať. solunt tn̄ ieiuniū nature q̄ō req̄rit ad eucharistie sūptionē. Un̄ post quēcūq̄ potū nō lz eucharistie sumere sacramētū. Jtē ele ctuaria. si aliquo mō nutriāt. nō tn̄ ad nutritionē pncipaliter assu munt̄ sz ad ocortādā digestiōez ciboz. Et iō electuariox sūptio non soluit ieiuniū. sicut nec aliaz medicinar̄ sūptio. nisi forte q̄s in frau dē famis electuaria pmodū cibi in magna sumeret q̄titate. Ad sertū. s. de hora comestiōis dicēdū q ieiuniū ordinať vt victū ē ad deletōez culpe q repassionē ocupiscētie. Un̄ oportet q aliquid ad dat ad cōem osuetudinē. ita tn̄ q p h̄ nō multū natura graueť. Est aūt debita q cōis osuetudo comedēdi hoib⁹ circa horā sertā. tū. qz iaz videť esse cōpleta digestio. ppter frig⁹ noctis circūstās diffusio humoris p membra coopante ad h̄ caloze diei vsq̄ ad sūmū solis ac cessu. tū etiā. qz tūc pcipue etiā natura corpis humani idiget iuua ri otra exteriozē. aeris calozē ne humores iterius aduranť. Et ideo vt ieiunātes aliquā afflictionē sentiāt. p culpe satisfactiōe. oueniēs hora comedēdi taxať ieiunāti circa horā nonam. Cōuenit etiā ista hora mysterio passiōis christi q cōpleta fuit hora nona. qñ inclina to capite tradidit spūm. Jeiunātes. n. cū suā carnē affligūt. passioni christi oformant̄. fm illud Gal. v. Qui christi sūt carnē suā crucifi xerūt cū vitiis q ocupiscētijs. Ad septimū. s. a q̄b⁹ cibis ieiunan tes debeāt abstinē. Dicēdū q sicut dictū ē ieiuniū ab ecclesia statu tū ē ad carnis ocupias repmēdas. q̄ q̄dē sc̄ delectabiliū fm tactū q̄ osistūt i cibis q venereis. q iō illos cibos ecclesia ieiunātib⁹ interdicit q i cōedēdo maxiaz hñt declaratōez. q itez maxie hoiez ad venerea puocant. Jmōi aūt sunt carnes in terra quiescētiū q respirantiū q ex eis pcedūt. sc̄ lacticinia ex gressibilib⁹. q ova ex auib⁹ q; hmōi magi cōformant̄ humano corpi. plus delectāt q magis cōferūt ad humani corpis nutrimētū. q sic ex eor̄ comestione plus supfluit. vt vertať in nāz seminis. cui⁹ multiplicatio ē maximū incitamentū lu xurie. q ideo ab his cibis pcipue ieiunātib⁹ ecclesia statuit eē absti nendū. sicut dicit decretor̄. dist. iiij. Par ē vt qui in dieb⁹ bis ieiu nior̄ a carne aīaliū abstinemus ab oib⁹ q̄ sementinā trahūt carnis originē ieiunem⁹. a lacte vc̄. caseis q ouis. Aduerte tn̄ q lacticinia q ova interdicunť ieiunātib⁹ inquātū ex aīalibus carnes habētib⁹ sūt exorta. Un̄ pncipali⁹ carnes interdicunť q̄z ova q lacticinia. Sil⁹ etiā inter alia ieiunia solēnius est q̄dragesimale ieiuniū. tū. qz obser uať ad imitationē christi. tū etiā. qz etiā p ipsuz disponimur ad re dēptionis nostre mysteria celebrāda deuote. Et ideo in quolibet ie iunio interdicit esus carniū. Jn ieiunio aūt q̄dragesime iterdicun tur vniuersaliter ova q lacticinia. circa quor̄ abstinentiā in alijs di uersis osuetudines exist̄t apud diuersos q̄s q̄sq; obseruare dz fm mozē eor̄ inter quos uersať. Un̄ Hiero. dicit de ieiunijs loquēdo Una quecq; puincia abundet in suo sensu. q pcepta maiorum leges aplicas arbitreť. Jtē ieiunātib⁹ magis iterdicit esus carniū q̄z po tus vini. qz sicut dicūt q̄dā esus carniū magi⁹ mouet ocupiaz q̄z po tus vini. qz cū ad incitationē ocupie ocurrunt tria. s. abundātia ca lozis. q spiritū. q seminis. Ex esu carniū multiplicať semen. qz in ea multū est de nutrimēto. Et ideo ex ei⁹ esu maxie multiplicať super fluitas tertie digestiōis q̄ seminis ē mā. ex esu ventosoz̄ multipli cať abundātia grossor̄ spirituū. ex potu vini calozis abūdantia. Et fm illos abūdātia seminis magis ē incitatiua ocupie q̄z abundātia calozis maxie causati ex potu vini. qz illa cito euanescit. q caloz in se mine manet. Sed otra pōt argui sic. Jn excitatiōe ocupiscētie cau sa efficiēs est caloz. q mālis ē semen. magi⁹ est aūt cā rei efficiens q̄z materia. ergo pot⁹ vini magi⁹ est cā excitatiōis ocupie q̄z esus carni um. Et si dicis. qō cito euanescit. nō obstat. qz nō ita cito euanescit sicut pot⁹ iterať. Jtē ad hoc arguunt p expiētiā. q̄uis enī in mulie rib⁹ magi⁹ abūdet supfluitas tertie digestiōis q̄z in viris. non tn̄ ita feruet p se in eis carnalis ocupia. ppter debilitatē caloris respectu caloris hoiuz. q̄uis. ppter minozē vsuz rōnis nō frenātis ocupiam interdū magis in eis ferueat q̄z in viris. Flegmatici etiā q̄uis plus habebāt de supfluitate tertie digestionis q̄z colerici. tn̄ qz in coleri cis ē fortioz caloz. magi⁹ feruet in eis appetit⁹ carnalis cōcupie q̄z in flegmaticis. q̄uis flegmatici ppter abūdātiā seminis pl⁹ possent illū actū exercē q̄z colerici. Scōz g̃ istos dicēdū ē q ecclia magi⁹ iter dicit ieiunātib⁹ esuz carniū q̄z vini potū duplici rōne. Una ē. qz dif ficili⁹ ē abstinē a potu vini q̄z ab esu carniū. q iō si eccl̄ia iterdixisz vini potū. plres fuisset exposit̄i piculo trāsgressiōis q̄z p iterdictuz esus carniū. Alia ē qz ieiuniū frequēter tristiciā excitat. q vinū letifi cat. iuxta illō. pō. Et vinū letificet cor hoīs. Et iō gruētissime ieiu nātib⁹ vsus vini pmis⁹ ē. Ad octauū. s. vtz gula frāgit ieiunuz. dicēdū q triplex ē ieiuniū. s. ab inq̄tatib⁹ abstinē. q ab illicit⁹ volu ptatib⁹ secl̄i. qō ē pfectū ieiuniū. de ose. dist. v. Jeiuniū. Et h̄ ieiuni um frāgit p qōcūq; mortale pctm̄. Aliō ē act⁹ vtut⁹ abstinētie. de quo dr̄ eadē dist. Sint tibi quotidiana. Sint tibi quotidiana ieiu nia. refectio satietatē fugiēs. q h̄ ieiuniū frāgit p gulā q̄ ē pctm̄ mor tale. Tertiū ē ieiuniū istitutū ab eccl̄ia. q h̄ ieiuniū frāgit p qualibz gulā q̄ ē pctm̄ mortale iquātū illō ieiuniū icludit qō ē necessariū ad actū vtut⁹ abstinētie. sz q̄stū ad h̄ q addit. ex statuto eccl̄e spāliter frāgit p gulā q̄ ē i cōedēdo pl⁹ q̄z sel⁹. vl̄ i cōedēdo cibos q̄ iterdicū tur ieiunātib⁹. q i pueniēdo nimis notabiliť horā cōedēdi ab eccl̄ia determinatā. de ose. dist. j. Solēt. Et nota q̄ q̄nq; modis cōmittit gula. vt hēt̄ de osecra. dist. v. Quiq;. Aliq̄n. n. hō idigēties sue tpa puenit. Aliq̄n nō puenit. sz cibos lautiores q̄rit. i. pciosos. Aliq̄n q̄ sumēda sc̄ expedit accurati⁹. i. cū nimia solicitudie ppandi. aliq̄n q̄litas ciboz q tpus ogruit. sz i tpata quātitate sumēdi mēsurā refe ctōis excedit. nōnūq̄ abiecti⁹ ē qō desiderat. q cū ipo estu imēsi de siderij deteri⁹ peccat. Qui mōi otient i h̄ vsu. Pze. ppe. laute. nimis ardēter studiose. Quolibz aūt pdictor̄ modor̄ pōt eē gula pctm̄ ve niale. q sic p eā nō frāgit ieiuniū. q i quolibz pōt eē tāt⁹ excessus q ē pctm̄ mortale. q si p illā frāgit qō ē a pctis abstinē. q i aliquo casu ieiuniū eccl̄ie. Nec ē itelligēdū q decretū i rephēdēdo illos q̄ lauti ores cibos q̄rūt. itēdat diuites artare ad cibos pauerū. qz vt dr̄ de cretor̄. dist. xli. Nō cogant̄. Nō cogant̄ diuites cibis pauerū. ve sci. vtant̄. n. osuetudie ifirmitat⁹ sue. sz doleat se aliť abstinē nō pos se. Ad nonū. s. vtz ebrietas frāgat ieiuniū. dicēdū q ebrietas du plicit̄ pōt accipi. Uno mō. p ipedimēto vsus rōnis ex īmoderata vi nivl̄ alteri⁹ pot⁹ icebriātis sūptōe cāto. Alio mō. p īmoderata sūptio ne pot⁹ icebriāt. Prio mō ebrietas pctm̄ nō ē. sz passio q pena pcī. vn

de nō frāgit etiā ieiuniū qō ē abstinētia a pctis. Scōo mō peccatū ē maxīe cauēdū vñ frāgit ieiuniū qō ē abstinētia a peccatis. Ieiuniū aūt inquātū dicit aliqd per se directe ⁊ imediate necessariuz ad actū virtut⁹ abstinētie. nō frāgit. q̄uis frāgat illud qō ē necessariuz ad actū virtutis sobrietatis. Sobrietas. n. alia virt⁹ ē ab abstinētia q⁊ spālis difficultas ē ī moderādo delectatiōes gustus p cōpatōez ad vinū. Alia ab illa q̄ ē ī moderādo delectatiōes gust⁹ p cōpatōez ad cibū. vñ frequēter inueniūt moderati in vno. q̄ sūt imoderati in alio. Ieiuniū ēt statutū ab ecclesia nō frāgit. q⁊ ea in qb⁹ nō pōt accipi certa mēsura regularit nō cadūt sub determinatione legislatoris. Uñ sub determinatiōe precepti ecclesiastici de ieiunio nō cadit nisi semel comedere in die naturali. ⁊ abstinētia ab esu carniū. ⁊ ab ouis ⁊ caseo in q̄dragesimali ieiunio. In alijs aūt nō ꝓhibent⁹ oua ⁊ lacticinia. Per ordinatōez tñ circa potū pōt hō tñ excedē q⁹ plē peccat q̄s si frāgeret ieiuniū tñ. Ebrietatē ergo ⁊ excessum in q̄stita te cibi. ⁊ cibi p̄ciositatē in comedēdo auiditatē. ⁊ ī p̄parādo curiositatē debēt fugere ieiunātes. q⁊ q̄uis p illa nō frangerēt statutū ecclesie de ieiunādo seu ieiunio. tñ p illa frāgit ieiuniū generale qō ē abstinere a pctis. Qō ieiuniū ⁊ si semp ⁊ ab oīb⁹ debeat obseruari. tñ cū maiori solicitudine ⁊ pfectiōe illi ieiunio ifistēdū ē in illis tēporib⁹ ī qb⁹ spāle ieiuniū ab ecclesia statutū celebrat. Itē q̄uis dicāt aliq⁹ bibere vinū in mane vel ceruisiā. ⁊ comedere electuaria ī sero delectatiōis cā frāgunt ieiuniū. Credo tñ ꝺtrariū. q⁊ q̄uis illa aliquo mō nutriāt. in b tñ nō ē p̄incipalis vsus eoz. Alis frāgeret ieiuniū bibēs vinū vel ceruisiā ī collatiōe. Quia aliquid hīt de nutrimēto. Si tñ hō in mane ceruisiā biberet nō ad extinguēdā sitim. sz famē. ⁊ etiā ī sero magnā accipet electuarioz q̄titatē. ad subueniē dū fami. credo q⁹ talis faceret frandē statuto. ⁊ ex ꝺsequēti frāgeret legē: q⁊ legē frāgit q̄ ī fraudē legis aliqd facit. Cōcedo tñ q⁹ de bono ⁊ equo cauēdū ē a potu vini vel ceruisie ⁊ similiū ī mane magis q̄ in sero. q⁊ potus sumpt⁹ post p̄ndiū ⁊ siti subuenit. ⁊ digestiōez iuuat inquātū p potū facilius ⁊ cōueniētius deferē cibus ad singula mēbra. sumptus autem ieiuno stomacho vt plurimum nocet.

De multiplici ieiunio. DIS. XXVII.

Qrca decimū. s. de diuisiōib⁹ ieiuniоz. sciēdū q⁹ ē ieiuniū multiplex corpale meritoriuz. qō videlz diuersis ex causis agit. Est. n. ieiuniū ecclesiastice ⁊stitutiōis de quo dictū ē superius. Scōz ē ieiuniuz religiōis. cui⁹ ē diuersa obseruatio ꝺm diuersos religionū ⁊stitutores. vt augustini. benedicti. basilij. ⁊ frācisci. ⁊ oñici ⁊ aliozuz de quo. ij. Lozin. vi. In oīb⁹ exhi. nosmet ⁊c. Nox q̄ ieiunant p totā septimanā p̄terq̄z oñicis dieb⁹ tenet typū iudith. eius dē octauo. q̄ oīb⁹ diebus vite sue mortuo viro nō comedebat nisi semel p̄terq̄z ī dieb⁹ sabbatoz ⁊c. Itē āna filia phanuel. Luce. ij. Q̄ periculosū sit ista ieiunia frāgere pz ex pena ⁊ periculo ionathe. q̄ cū pat̄ p̄cepisset filijs israel ieiunare vsq⁹ ad vesperā. ⁊ gustasset modicū mellis in cacumine virge ante bozā. a p̄re sibi deputatā vix potuit eū tot⁹ israel liberare a morte. ī. Reg. xiiij. Itē supra li. ij. de ifemo de Theodozo guloso Uel supra de ꝑfessiōe de abbate Serapione q̄ comedebat paxima tiū nesciēte abbate. Tertiuz ē illius q̄ ieiunat cā vacatiōis alicui bono spūali vt illud plen⁹ acq̄rat. vt q̄ ieiunat vel abstinet vt meli⁹ vacet eterne philosophie. ⁊ sacre scripture. vt Aug. de quo dicit q⁹ ꝺuersus ad oīm vacās ieiunijs ⁊ ozatiōib⁹ scribebat libzos. ⁊ docebat idoctos. Ad h exēplū danielis ⁊ triū pueroz. q̄ pp abstinētiaz obtinuerūt ⁊structionē in omni libzo ⁊ scientia ⁊c. Daniel. j. Itē de bzagmānis de q̄b⁹ dicit⁹ in epistola alexādri. q⁹ comedebāt semel ī die radices herbarū. vt melius vacarēt sūme sapientie. Itē in li. xv. ecclesia. histozie. oī q⁹ philon dicit ī li. de spectatiua vita quō p̄miti ui ī ecclesia sancti habitabāt ī agellis ⁊ tugurijs ī dei laudibus. ieiunijs ⁊ oꝛonib⁹ vigilātes. Et q⁹ ita delectabāt in studio ⁊ cōtēplatione sapiētie. q⁹ aliqñ p tres dies vel q̄ttuoz vel q̄nq⁹ vel sex. refectionē cibi corpalis obliuiscebant. Itē in vitispa. dicit⁹ de duob⁹ fratribus q̄ mēsa appōsita audierūt vbū dei vsq⁹ ī crastinū obliuiscētes cibū. Itē cū q̄dā frater venisset ad senē ⁊ ille paret lenticulā ait. facia m⁹ ſteriz op⁹ dei. Un⁹ ipleuit totū psalteriū. Ali⁹ tres ꝓphetas. Facto mane discessit q̄ aduenerat. ⁊ obliti sūt sumere cibū. Quartū ieiuniū ē spālis astrictiōis. vt qñ aliqs vel pp aliqd adipiscēdū vel euitādū ad ieiunia aliq⁹ ad q̄ antea nō tenebat⁹ se obligat. Ut nazarei ad obtinēdū sanctitatē a multis abstinere se obligabāt Numeri. vi. Itē Numeri. xxx. de voto ꝺiugate. Itē. j. Esdre. viij. Cū filij israel exirēt de babylone. p̄dicauit esdras ieiuniū vt affligerent⁹ cozā dño. petētes vt dirigēt viā eoz. ⁊ euenerūt eis cūcta. p̄spe. Quintū ē deuotōis. qñ aliq⁹ ex aliq⁹ spāli deuotōe quā hīt ad deū ex memoria bñficioz suoz. vel ad aliquos sanctos vt ad beatā virginē. vl sanctū Petrū vel Jacobū. vl magdalenā. maxime pegrini eoz. ieiunāt eoz vigilias in pane ⁊ aqua. Neemie. ix. Cōsueuerūt filij israel in ieiunio ⁊ saccis ⁊c. Hoc faciebāt diuina bñficia recozdātes. Bernar. Tāto deuoti⁹ imitandū est dilectissimi christi ieiunātis exēplū quāto certius ē eū nō p̄ se sed p nobis ieiunasse. Sextū est ieiuniū afflictiōis ⁊ tribulatiōis: quale ē ieiuniū rogationū: de quo infra dicet. Quale fuit filioz israel. Judith. iiij. q̄ ꝺtra obsidionē holofernis muniebāt se ieiunijs. Itē iudeoz ꝺtra sniam mortis datā ꝺtra eos Hester. iiij. Itē actuuz. xxvij. Fiebat multa ieiunatio ab his q̄ erāt cū paulo in tēpestate. Legit⁹ in ecclesiastica historia. xj. li. xiij. ⁊ xv. c. q⁹ cū Ambzo. se opponēt ꝺtra iustinā matrē: ⁊ filiū eius valētinianū impatorē arrianos p fide: ⁊ misissent armatos q̄ eū caperent ⁊ in exiliū relegarēt: mediolanēses hoc nō sustinuerūt: sed se p eo p posuerūt dicētes: q⁹ magis volebāt carere vita ⁊ interfici: q̄s carere tā to pastoze. Cū aūt laborarēt quō eū occiderēt pugnabat Ambzosi⁹ cōtra eos nō armis: sed ozationib⁹ ⁊ ieiunijs ꝺtinuis. pstrat⁹ sub altari. Qō cū facēt: venit maxim⁹ tyrānus ꝺtra sperū pugnaturus. A quo pterriti impator ⁊ mater eius fugerūt in exilium. Ubi Justina mortua fuit: ⁊ fili⁹ eius. Valētinian⁹ impator laqueo vitā finiuit: ⁊ sic Ambzo. ecclesiā liberauit. Theodosi⁹ aūt pissim⁹ Maximū pdictū ītersiciēs impator fact⁹: arrianos destruxit: ⁊ ecclias p virib⁹ exaltauit. Septimū est ieiunium ꝺpassiōis: quo ieiunauerūt viri Jabes p infortunio Saul ⁊ suoz. ⁊ Dauid cū suis p eadē causa. j. Reg. j. Et Dauid p afflictiōe pueri sui ifirmi. j. Reg. xij. Hoc mō ieiunam⁹ in die ofice passiōis ī pane ⁊ aqua ꝺpatiēdo chīo. Octauū est suppressiōis ⁊ subiectiōis carnis. Hoc ieiunabat Cecilia biduanis ⁊ triduanis ieiunijs mēbra domās. sicut legit⁹ ī p̄incipio passiōis eius. b. Nicola⁹ q̄ adhuc puul⁹ mlto ieiunio macerabat corp⁹ Et Dauid. Uūliabā in ieiunio aīaz meā: ⁊ paul⁹. j. Lozin. ix. Castigo corp⁹ meū ⁊ in seruitutē redigo ⁊c. Aug. Sic inimic⁹ occisus nō facit tibi iniuriā. sic nec caro mortificata turbabit aīaz. Nonuz ē penitētialis iniūctiōis: supra de effectib⁹ pcti. de Nicolao sene cui iniūcta ē penitētia ieiunij ser mēsū. Ro. vj. Sicut exhibuist⁹ mēbra vestra seruire īmūdicie ⁊ iniqtati: sic exhi. me. vest. serui. iusticie ⁊c. Ieiuniū spūale mltiplex ē. Primū est ꝺsensus ab illicita delectatiōe. Greg. Qui se ab alimētis abstinēt: sectādo iusticiaz a culpa ieiunēt. j. Petri. ij. Abstineat⁹ a carnalib⁹ desideriis. Scōm ē vt hō abstineat a vagatiōe sensuū. Ysa. lviij. Nunqd hoc est ie. qō ele. ⁊c. Ysa. xxx. Qui obturat aures suas: ⁊ claudit oculos suos ne videat malū: iste habitabit ī excelsis ⁊c. Tertiū est ieiunare a malis opib⁹. Ysa. iij. Qui pijcit aurū ex calūnia ⁊ excutit man⁹ suas ab omni munere. Ysa. lviij. In die ieiunij vri inuenit⁹ voluntas vestra. Qui nō abstinēt a malis filios sunt illis iudeis de qb⁹. ij. Reg. xxj. dicit⁹ q⁹ ieiunabāt ⁊ naboth occidebāt: ⁊ falsa testimonia ꝺ eū ferebāt. Quartū ē abstinere a malo ꝺsortio ⁊ exēplo. Prouer. j. Si te lactauerint pctōres. ne acq̄. ⁊c. Et post. Prohibe pedē tuū a semit⁹ eoz. Multi sunt vt adā q̄ postposito fructu vite currūt ad arboꝛē mortiferaz: ⁊ comedūt. Qō faciūt q̄ bona ꝺtenūt: ⁊ malozuz exemplis se reficiūt. Quintū est abstinē a mūdana lasciuia: ⁊ exultatione: vt faciebat Sara filia raguelis. Thob. iij. Nūq̄z cū iudēbis⁹ miscui me neq⁹ cū his q̄ in leuitate ambulāt ⁊c. Sextū ē ieiuniū a spōsi visitatiōe ⁊ ei⁹ spūali ꝺsolatiōe. Matth. ix. Nūqd pnt filij spōsi lugē ⁊c. Uenient aūt dies cū auferet⁹ spōsus ab eis: tūc ieiunabūt ⁊c. Treñ. j. Ego plozās q⁊ lōge fact⁹ ē ꝺsolator. Septimū ē a supnoz bonoz degustatiōe. pā. Quēadmo. desi. ceru⁹ ad fon. ⁊c. Sitiuit aīa mea ⁊c.

De qualitate ieiunij. DIS. XXVIII.

Qrca vndecimū. s. quale oz eē ieiuniū. sciendū q⁹ ieiuniū ad hoc q⁹ sit deo gratū. Prio oz eē piū vt qō oz subtrahit⁹ pauperibus erogetur. Piero. Qō māducatur⁹ eras: pauperibus tribuas vt ieiuniū tuū non sit mal⁹ supij lucrū: sed aīe. ysa. lviij. Hoc est ieiunium qō elegi. Frange esurienti pa. t. ⁊c. Hoc bñ faciebat Thob. q̄ faciebat vocari pauperes de tribu sua timentes deū anteq̄z comederet: imo de mēsa surgebat ieiunus ad sepeliendū mortuū Thob. ii. Cesari⁹. Talia sunt fine pietate ieiunia: qlis fine oleo lucerna. Triptita historia li. j. dicit de sctō Piridione epo q̄ plurib⁹ dieb⁹ solebat cōtinuare ieiunia in q̄dragesima. Cū venisset ad eū quidā pegrin⁹ in q̄dragesima deficiens: nec haberet qō posset ei parare: fecit pari carnes pozcinas. Cum autē iste abboꝛret dicēs se christianum. ait. Comede ⁊ ego comedā tecum q⁊ oia sunt mūda mundis. Scōo oz esse ieiunium discretū: q⁊ indiscretū ieiuniū deo displicet: q̄ nullū sacrificiū acceptat nisi sale discretiōis cōdiat. Dyabolo aūt placet q̄ hoc pcurat: vt hō impugnare eum diu nō valeat. In vitispa. dixit sctā Sincletica. Una regula ieiunij sit tibi. Nō subito diebus quattuoz aut

q̄nq̄ ieiuniū ǒtinue ꝓtēdas. nec itez multitudine ciborū soluas ieiunij virtutē. Doc. n. letificat dyabolū. Semp enī qō sine mē sura ē a dyaboli suggestiōe corpale ieiuniū ē. Vulgariter dicit. Mēsura durat. Et nota q̄ nō sūt discreta subito assumpta multa ieiunia. sz paulatī plura. z p assuefactionē. Unī cū q̄dā abbas vt legit in vitis pa. li. iij. vtereť pane ordeaceo singulis annis augebat pnāz suaz in aliquo qō assuefaciebat p totū annū. qō cū assuefecisset. z sic factuz fuisz ei leue alio anno aliō accipiebat i quo se itez assuefecit Et sic quolibet anno a se plus aliq̄d extorq̄bat. Itē discretū ieiuniuz ipm dyabolū fugat. Dixit scā Sincletica. Sicut aīalia venenosa a se expellūt acriora medicamēta. ita ieiunīū discretū cogitatiōes dyabolicas imo ēt ipm dyabolū. Vulgariť dicit fames expellit lupū a nemoze. z ieiunīū discretū dyabolū ab vmbroso corde. Et nota. q̄ idi screta abstinētia facit aliq̄s boes in religiōe ipotētes. z ūtiles ita q̄ sibi sint graues. z alijs onerosi z q̄ nō possint exeq̄ officia sua ad q̄ sūt vocati. Greg. Cū plus iusto caro restringiť. ab exercitatiōe boni opis eneruať. vt ad oratiōnē. lectiōez ꝑdicatiōez. sufficē nō valeat. dū i se icētiua vitioz penit? suffocare festīat. Itē p hāc rapit z aufert deo vel fratrib? suis adiutoziū qō eis facē debebat. Piero. Polocaustū de rapina fac. q̄ corp? suū imoderate affligit. vl egestate cibi. vel penuria somni. Itē ad h̄ q̄ idiscreta abstinētia ipotētes reddit boes ponit magister iacob? exēplū dicens. Exēplariť dr q̄ oia mēbra de vētre cōquerēdo dicebāt q̄ tāḡ malus tyrān? oia bona quecūq̄ poterāt lucrari ǒsumebat. Unī dixerūt sibimmicē. q̄ de cetero officia sua sibi denegarēt. Et cū h̄ fecissent p triduū. vēter simiter nihil administrabat eis. Unī lassata nimia debilitate. cōpulsa sūt veniā petē a tāto patrefamil. quē offenderāt idebite. ¶ Tertio dz esse ieiuniū sobriū a supfluitate cibi z pot?. vt cib? z pot? sumāt q̄si in mēsura z pōdere. vt dr Ezech. iiij. Lib? tu? quo vescer? erit tibi i pōdē. z pot? i mēsura. Et post. Comedēt filij israel panē suū in pondere tē. Berñ. Panis dať vobis in pōdere z potus mēsurať. Ro. xiij. Nō i comessatiōib? tē. Piero. Illud nō est sobriū ieiuniū qō ad vesperā reficiť plenitudine ciboz. Idē. multū meli? ē sepe parū q̄z semel nimis sumere. Pluuia. n. q̄ sparsim descēdit optima ē. subit? aūt z nimi? bimber i pceps arua subuertit. Multi similes sē illi ꝓposito q̄ canē sibi i custodia traditū adeo ipinguauit q̄ filiā regis occidit. ¶ Quarto dz esse sanctū z mūdum a pctō. Eccī. xxxiiij. Unus edificās tē. Et post. Qui ieiunat i pctis. z itez ea facit. q̄d p ficit. humiliādo se. Joel. ij. Sāctificate ieiuniū. ¶ Quinto dz eē rectū z pur. vt pura itētiōe fiat Piero. Sint pura casta z simplicia ieiunia. Matḥ. vj. Exterminābipocrite. fa. s. vt ap. ho. ieiu. q̄ retoz quēt ieiuniū ad fauores boiuz q̄b? pascunť. Ro. xij. Exhibeatis corpora vra hostiā viuētē. Ecōtra offerūt in dei sacrificio nō hostiā vi uētē sz cadauer moztuū z corruptuz. qui ieiunāt corrupta intētiōe. ¶ Sexto ieiuniū dz eē letū. Matḥ. vj. Cū ieiunat? nolite fieri sicut hipocrite tristes. j. Lozin. ix. Hylarē datoz diligit de?. ¶ Septimo dz esse deuotū vt diūgať ei oño z confessio. Thob. xxij. Dixit Rapha el. Bona ē oratio cū ieiunio. Tale erat ieiuniū iudith eiusdē. viij. z ix. p totū. Act. xiiij. Similiter z Dañ. ix. Posui faciē meā tē.

De effectibus ieiunij. DIS. XXIX.

Circa duodecimū. s. de multiplici effectu ieiunij. sciēdū. q̄ mereť idulgētiā. ǒseruat ǒsistentiā. ꝑcurat resistētiā. ipetrat assistētiā. ¶ Primo q̄dem apud deū mereť indulgentiā. Placat enī diuinā offensam z ei reconciliat peccatorē. Huiusmodi exēpla plura legimus in scriptura. iij. Reg. xxi. de achab p ieiuniū liberato. Itē Jo. ij. z iij. de niniuitis. Itē Hester. xiiij. Postq̄ humiliauit corpus suū ieiunijs z orauit ad dominū vt dicit eiusdē. xv. furoꝛē regis conuertit deus i mānsuetudinē. Et eiusdē. v. post ieiuniū placuit assuero z obtinuit quicq̄d petijt. Itē Joelis secundo. Conuertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio tē. Sequiť. Quis scit si conuertať z ignoscat deus tē. ¶ Scōo ieiuniū cōseruat bonā cordis z corpis consistentiā. Corporis q̄ppe ǒsistentiā bona facit. q̄z conseruat sanitatem z amissaz recuperat. Uidemus. n. viros abstinētes cōiter esse ceteris saniores. z illis q̄ infirmanť statiz indiciť ieiuniū. Ideo Eccī. xxxj. Utere quasi homo frugi bis que tibi apponunť. Et post. Uigilia z colera z tor. ho. infrunito. somnus sanitatis in hoīe parco. Et post. Sanitas anime z corporis sobrius potus. Item. xxxvij. In multis escis erit infirmitas. Et post. Qui abstinens est adiiciet vitaz. Item Ambrosius. Ieiuniū vulnera deliquētiū curat. curatos sanctificat. Piero. Superfluitas cibi generat morbos varios z mortiferos moderata vero refectio sanat egritudinez. procurat sospitatem z hilaritatē. Galienus. Abstinentia summa est medicina. Bragmanni scribūt alexādro. Illicita ē apō nos vētr? extensio. Prouide sum? absq̄ egritudine: z diu viuim?: q̄diu viuim? sani sum?: nec aliquā medicinā nobis facim?. Sz fm diē necessitat? ǔnicuiq̄ ēmin? mortis succedit. Itē hoc ostendit nā aīaliū q̄ grauata supfluitate cibi vel hūoris mali ieiunāt vt curent: vt pz i cerno serpēte: z aq̄la. q̄ aīalia ieiunāt vt deponāt noxiū humoꝛē: z ifirmitatez senectut? pariť z noxij humoris z accipiāt sanitatē: z vite nouitatē. Itē accipitres z aues venatice q̄ nimis auide z nimiū sumpserūt cibū ieiunare ꝓpellunť vt curent. Itē magister iaco. de vitriaco dicebat q̄ i frācia fuit q̄dā plat? qui epulabať quotidie splēdide z delitijs affluens erat lāguidus z miser: nec medicinis poterat curari. Qui desperās de vita intrauit ordinē cysterciē. Ubi assuescēs pśymoniā vite z ieiunia dua luit fact? robust? in corpe. Cū aūt hoc audiret archiepūs remēfis z nō credēt: visitauit eū z i abbatia comedēs i refectorio: videns q̄ dictus monach? comedisset vnū discū plenū fabis z aliū de oleribus ait seruiēti. Porta illi monacho q̄ cū affluēret oīb? delitijs erat languid? nec poterat comedē. Et recessit archiepūs edificat? q̄ ꝺdimētū monachoꝛ sit fame. Itē cū quidā bēret canē pullū z nobilē nutritū suis delitijs languidū z miserū: cogitauit quō posset magnā pecuniā extorq̄re a quodā suo burgēse diuite z auaro dicēs intra se. Iste canis nō dignať comedē nisi regales cibos z cū ik languet z morieť: iste auar? dimittet eū mori fame: nec audebit ei dare assueta ꝓpter auariciā suā. Cōmēdauit ei dictū canē vt eū seruaret ei eque bonū in periculo bonoꝛ suoꝛ. Ille aūt inclusit eū in camera. Ubi cuz diu flesset z eiulassz diurno ieiunio: fecit ei fieri pulmētū de furfure Oō ꝓno olefaciēť canis recedebat: postea icepit lābē: p? cū doloze z horoze gustare. p? cōedē. Et sic paulatī assuescēs sel in die cōedēs fort? z pīguis dño suo reddit? ē sup h̄ plurimū admirāti. Itē bonā facť ǒsistētiā ex pte aīe: q̄z itellectū clarificat z affectū purificat. Intellectū ꝓfecto clarificat ad pspicacitē itelligēdū: z ad diuīas reuelatōes suscipiēdū. Unī Isai. xxx. Dabit tibi dñs panē artū z aquā breuē z si faciet vltra anolať doctoꝛē tuū. s. spūsctū. Itē eiusdē. xxviij. Quē docebit dñs sciaz: z q̄d itelligere faciet auditū: ablactatos a lacte auulsos ab vberibꝰ. Itē Dañ. j. Inuenit rex plus sciētie z sapie z itelligētie in pueris abstinētib? a cibis regijs: q̄z in oībus alijs nutritis cibo regio. Itē Dañ. ix. Posui faciē meā rogare dñm in ieiunio sacco z cinē tē. Et post. Missus ē ei angel? Gabriel q̄ reuelauit secretū incarnatiōis chri. Itē christo post abstinētiā multā reuelata sūt ei multa futura p angelū. Itē btō Jobi euāgeliste in pathmos insula ieiunāti z auxilio humano destituto: reuelata ē apocalipsis. Itē basilio ieiunāti reuelata est mors Juliani apostate: z liberatio christianoꝛ. Itē Exo. xxxvij. Moysi post ieiuniū lex reuelata ē. Itē bonā facit aīe ǒsistētiā: q̄z affectū purificat. Domat enī supbiā carnis z feruoꝛē fomit? mitigat. pō. Humiliabā in ieiunio aīaz meā. Itē Henna mea ifirmata sunt a ieiunio. Et Hester. xiiij. Corp? suū humiliauit ieiunijs. humiliať ciuitas aut castrū: subtractis cibis: mēbra: subtractis vētris bñficijs. ignis. subtract? lignis. olla buliēs. subtracti vētris bñficijs. ignis. subtract? lignis. olla buliēs. subtracti incēdijs. sic caro p ieiuniū subtract? supfluis. Caro enī suppressa supbia ē subiecta spiritui. Jeiuniū desideria mala z cogitatiōes sordidas necat: vt myrra amaraꝛmes. Itē invitispa. dicit sctā Syncletica aīalia venenosa acriora medicamēta a se expellūt. sic cogitatiōes sordidas ieiuniū: z oratio depellit ab aīa. Itē abbas Pipericius ibidē. Jeiuniū statutū est monacho aduersus pctm q̄ q̄ abijcit feruet malo z inordinato desiderio sic equ?. ¶ Tertio ieiuniū ǒhostes z tētatiōes eoꝛ dat resistētiā: z ideo pualet ǒtra eos q̄z effugat illos z eoꝛ vtutē adnihilat: vulgariter dicit: q̄ fames expellit lupuz a nemoze. Sic ieiuniū dyabolū ab hoīe q̄ in locis aridis nō ūuenit requiē. Luce. xj. z Matḥ. xij. Itē Thob. vj. Piscis q̄ volebat eū deuorare i fluuio posit? in sicco palpitabat fact? ipotens z ibi de facili occisus ē. Sic dyabol? in sicco ieiunio cito vicit. Matḥ. xvij. Hoc genus demonij nō eijcit nisi i ieiunio z oratiōe ysiō. Immūdi spūs ibi magis vincūt: vbi plus viderint esce z potus. In vitispa. dicit Joh̄. breuis. Cū rex altās ciuitatē aliquā inimicoꝛ vult subiicē subtrahit eis p virib? escā z potū. Quo facto: cito vicunt. Sic hostes nri spūales p subtractionē ciboꝛ. Itē de hoc supra de ofessiōe de parimatio z dyabolo fugato. Itē in vitispa. dicit: q̄ cū q̄dā tētaret de comestiōe: firmauit in aio suo ne comedēt ante tertiā. Qua facta exiit a se vt aī fieret sexta q̄z comedēt. Qua facta. scidit panē vt comedēt. Post surrexit vsq̄ ad nonā expectās. Postea nona fcā: cuz facēt orationē: vidit op? dyaboli sic fumū exeūtē a se: z cessauit ei? esuries. Itē ieiuniū vincit hostes serpentes z draconēs corpales z etiā spūales. Et h̄ figuratū fuit in mult? locis z pluries in scriptura. Jud. xx. de filijs israḥ q̄ vicerūt beniamitas post ieiuniū q̄ antea vincebanť. j. Reg. vij. Filij israḥ vicerunt philisteos. Judith. xiij. Judith holofernē. Itē in hystoria triptita. li. xij. dicit q̄ cū burgūdiōes qui

habitabāt citra rhenū essent gentiles ⁊ lignox artifices singulis annis veniebāt būni q occidebāt ⁊ capiebant eos. Qui audiētes q romani victores existerēt cogitauerūt ⁊ ꝓmiserūt iter se q illū deū sibi ꝓficerēt ⁊ nō aliū q dabat eis victoriā. Et inuerūt quādā ī ciuitatē galliax vbi ilstructi de fide postq̄ p octo dies ieiunassent ⁊ baptizati fuissēt. ⁊ in deo fiduciā haberēt. ⁊ audaciā ideo hostes irruerūt. ⁊ tria milia ex ipsis. decē milia hostiū cuz rege suo occiderūt. Itē vincit serpētes ⁊ dracones. Dicit Ambro. q tāta vis ē ieiunij. q saliua hoīs ieiuni enecat serpētes. Itē i. xj. li. tripartita histo. dicit. q cū q dā draco deuorare hoīes equos ⁊ iumēta. donat⁹ armauit se ieiunio ⁊ ofone. ⁊ ieiun⁹ accessit ad draconē. Et cū apto ore vellet eū vorare. opposuit ei signū crucis. Et cū expuisset in os eius. disrupt⁹ ē.

¶ Quarto ieiunū meret assistētia dei. s. ⁊ angelox. Ox enī angeli assistāt ieiunātib⁹ ꝑ Math. iiij. Postq̄ dns ieiunauerat angeli accesserūt ⁊ ministrabāt ei. Act. x. Cornelio ieiunāti ⁊ ozāti apparuit angel⁹. Itē in vig. marie de oegnies legit q cū ipa reficēt cozp⁹ hora vesptina. videbat angelos ascēdētes ⁊ descēdētes ad mēsaz suaz ⁊ beatū Johānē euāgelistā. Ad h̄ fūt exēpla de iudith. quā angel⁹ custodiuit eūtē ad holofernē ibi manētē ⁊ ide reuertētem Judith. xv. Itez de Helya. iij. Reg. xix. Itē de beata Agnete. Christina. katherina. Cecilia q̄ biduanis ac triduanis ieiunijs ozās habebat angelus sibi familiarissimū. Qui sibi ⁊ Valeriano familiarissime loq̄bat. ⁊ de paradiso duas coronas attulit chozuscantes rosis ⁊ lilijs albescētes. Itē de⁹ assistit ieiunātib⁹ tpaliē. s. ⁊ spūaliē. Tpaliē q̄dē q puidet eis necessaria sicut in vitispa. dicit. Piero. de paulo ꝑmo heremita q ieiunabat quousq̄ dimidius panis mitteret ei a dño. Qui ī aduētu Antonii ūteger missus ē. Itē ibidē dicit q fons dat⁹ ē ei ī potū manās añ hostiū ecclie sue. ⁊ palma nō solū ad vsum fructus. sz vestimēti. qō faciebat ꝺtextū de folijs palme. Quo mortuo fons ⁊ palma stati aruerūt. Nota supra de frāconio. Itē Dañ. xiiij. danielē ieiunātē pauit p abacuc. Itē. ij. Hyal. de beato bñdicto dicē Greg. q cū ieiunasset p totā q̄dragesimā ī specu quodā. ⁊ dyabol⁹ fregisset cāpanā. ne eā audiret mōachus. q̄ solus eū sciebat. ⁊ necessaria ei mīstrabat p chordā. Apparuit dns cuidā sacerdoti ī die pasche. Qui dixit ei. Tu tibi delicias paras. ⁊ fr⁹ me⁹ bñdict⁹ ī tali loco fame cruciat. Qui accessit ad locū. ⁊ qō sibi pauerat apportauit dicēs ei q eēt dies pasche. Itē beatā katherinā pascebat de⁹ cū ieiunasset ī carcere p colūbā q ei cibū celestē ministrabat. In vitispa. dicit de sctō Pelerio. q cū eēt tētat⁹ pp tētationes mellis. fugit ad heremū. Ubi cū post ieiuniū triū septimanax inuenisset poma pulcherrima. nec tāgēt ea credēs ea ibi esse ꝓcurante dyabolo. fugit ea nec comedit: tūc ī somnis apparuit ei angel⁹. dicēs q comedēt ⁊ biberet qō ueniret. ⁊ uenit herbā mirabilis dulcedinis. ⁊ fontē iesti mabilis saporis. Itē de alio anachorita legit q cū fugisset ad desertū nec bīret qō comederet. iuenit herbas dulces. sz ita nocias ⁊ laxatiuas q resoluebāt oīa viscera ei⁹. Cū aūt ieiunasset p septez dies. venit ad eū q̄dā bestia dorcbas noie afferēs ei fasciculū de nō nocuis. ⁊ docuit discernere nocuius a nō nocuis. Itē ī vitispa. dicit de sctō Pelerio. q cū eēt tētat⁹ pp tētationez mellis. fugit ad heremū. Ubi cū post ieiuniū triū septimanax inuenisset poma pulcherrima. nec tāgēt ea credēs ea ibi esse ꝓcurante dyabolo. fugit ea nec comedit: tūc ī somnis apparuit ei angel⁹. dicēs q comedēt ⁊ biberet qō ueniret. ⁊ uenit herbā mirabilis dulcedinis. ⁊ fontē iestimabilis saporis. Itē de alio anachorita legit q cū fugisset ad desertū nec bīret qō comederet. iuenit herbas dulces. sz ita nocias ⁊ laxatiuas q resoluebāt oīa viscera ei⁹. Cū aūt ieiunasset p septez dies. venit ad eū q̄dā bestia dorcbas noie afferēs ei fasciculū de nō nocuis. ⁊ docuit discernere nocuius a nō nocuis. Itē ī vitispa. dicit. q q̄dā pr̄ osuenerat panē administrare cuidā solitario q̄ distabat aliquātulū a cella sua. Cū aūt mittēt ei p duos pueros quox vn⁹ erat duodecī annox. ⁊ alius q̄ndecī. inuenerūt ī via aspidē. Qui videns eos fit q̄si mortu⁹. Junioz in pallio ipsuz inuolutū abbati portauit. Nō sz alij mirarent ꝓ miraculo. abbas verberauit puerū. eo q potius seruisset in miraculo q̄ī humilitate. Frater aūt cui mittebat panis h̄ audiens. s. periculū pueroz ⁊ miraculū ieiunauit septē diebus ꝺtinuis in ozatiōe mādās dicto patri ne plus mittēt sibi panē. Quē cū post ammonēte angelo visitaret dict⁹ pr̄. ⁊ occurrisset ei dictus frater. ītrātes cellā inuenerūt panes ignote speciei ⁊ miri saporis. Uterq̄ aūt merito alterius imputās. acceperūt donū dei cū gratiarū actiōe. Reficit autē spiritualiter gratia dei dulcedine superna pš. Dat pullis coz. es. inuo. eū. Job. xxxviij. Dic prepat cozuo escam quando pulli eius clamant ad deū vagantes eo q non habeant cibos. De quibus dicit Greg. q parētes eox ꝺtenūt eos pascere vsq̄ quo nigrescant. Uidens autē deus clamorem eoruz roze celesti pascit eos. Sic dns pascit eos quos mundus abijcit qui ad eū clamāt ⁊ pp eū ieiunāt. Unī erāt refecte roze celesti ⁊ celesti dulcedinis suauitate ille mulieres de quibus dicit magister Jac. in vita marie de oegnies q post ozationes ⁊ ieiunia ⁊ raptū contēplationis ex earū faucib⁹ ex liquefactione dulcedinis videbāt effluere fauus mellis Luce. ij. dicit beata virgo. Esuri. imple. bo. ⁊ di. di. in. Spiritualiter vero deus assistit. ⁊ in vita ꝓsenti suauiter consolando. ⁊ in futuro feliciter coronando. In vita presenti multipliciter cōsolat. ꝓces eoruz exaudiēdo. ⁊ vota implendo. sicut Nec. j. ⁊ ii. Cū enim neemias audisset rumores de destructōe hierusalē. ieiunauit. ozauit. ⁊ sicut Quo facto. cū languid⁹ appareret ꝓ ieiunio adeo placuit regi ⁊ regine q ei quicq̄d petiit. oceserūt. Silr Hester post ieiuniū ipetrauit a rege quicq̄d petiit. Itē. j. Esdre. viij. filij israel in exitu de babylonia ieiunauerūt vt dns dirigēt viā eox. Unī dicit. Jeiunauimus: ⁊ venerūt nobis cūcta ꝓspere. Deniq̄ assistit eis feliciter coronando. Nō bn̄ fuit figuraliter ꝓsignatū. iiij. Reg. ij. Ox Helyas post ieiunium rapt⁹ ē in paradisuz. Itē post q̄dragesimale ieiuniū imediate se quiē gl'ia dñice resurrectiōis. Sicut enī gula ade clausit celū. sic ieiuniuz debuit apire. Unī canit eccl'ia. Paradisi portas apuit vobis ieiunij tpus. Zach. viij. Jeiuniū q̄rti ⁊ ieiuniū quinti ⁊c. erit domui iuda in gaudiū ⁊ leticiā: ⁊ in solemnitates ꝑclaras. Itē. j. Lozin. ix. Dis q̄ in agone ꝺtēdit ⁊c. Hlo. Nō terrenis ⁊ marcescibilib⁹ florib⁹ sed eternis ꝺsecrata ꝑciosis lapidib⁹ cozona debeē ad modū regalis dyadematis. Unī in passiōe. b. Petri legit: q christiani q̄ aderāt eius passiōi flētes viderūt crucē eius circūdari angelis tenētib⁹ cozonas de lilijs ⁊ rosis paradisi. In quo poterat designari q carnē deovere obediēdo mortificauerat: ⁊ sanguinē suū ꝓ eo fuderat: ⁊ alios hoc ipso facē docuerat. Unī cozona multiplex ei debebatur.

¶ De multiplici ieiunio. DIS. XXX.

Quarta tredecimū. s. de multiplici ieiunio maloruz sciēdū q multiplex ē ieiuniū malū ⁊ puersum: a quo boni debēt sibi cauere ne eos imitent in malis. ¶ Ꝑño nō debem⁹ ieiunare sicut demones q̄ semp ieiunāt a mālibus cibis. nūq̄ a vitijs ⁊ volūtate mala. Sic ieiunāt feneratores q̄ nūq̄ ꝓpter ieiuniū fen⁹ dimittūt: nec etiā in die passionis ⁊ resurrectiōis christi. ysa. lviij. In dieb⁹ ieiunij vestri iuenīt volūtas vr̄a mala: q⁹ si eēt bona: eēt nō sua sed dei. Sic ieiunāt q̄ stāt in ꝺtumacia volūtate mala. odio ⁊ rācoze. Itē nō ad modū saracenoruz: q̄ de die abstinēt a cibis: de nocte vacāt comessatiōib⁹ ⁊ ebrietatib⁹ ⁊ īmūditijs luxurie. Ro. xiij. Nō in cubilib⁹ ⁊c. Itē nō debēt esse ieiunia iudeoruz q̄ cū ieiunabāt crudelitatib⁹ vacabāt. ysa. lviij. Ecce ad lites ⁊ ꝺtētiōes ⁊ pcu. pug. impie: Sic faciebāt q̄ ieiunabāt ⁊ ieiunia ꝑdicabāt ⁊ naboth occidebāt. iij. Reg. xxj. Act. xxiij. Sic illi ieiunabāt q̄ se vouerūt ieiunare vsq̄quo paulū occiderēt. Itē nō debēt esse medicox aut īfirmox: q̄ ieiunāt ꝓpter sanitatē corꝑis nō aīe. sz aptissimū sit frequēter eox ieiuniū. Pauci sī q̄ tātū ieiunēt ꝓ salute aīe. quātū ꝓ salute corꝑis: q⁹ abstinētiā dixit galien⁹ in fine querētib⁹ discipul' sūmā esse medicinā. Itē nō oz eē ieiuniū sedu ctox vt hipocrita⁹ q̄ ieiunāt vt appeāt: vel vt aliq̄d acq̄rāt. s. como dū tpale. Math. vj. Exterminat. n. fa. su. vt ap. ho. ieiu. Siles sunt vulpi q̄ fingit se mortuā ⁊ extrahit linguā vt capiat cozuos sibi insidiātes. Isti sūt filij agar q̄ iterptant festinitas vigiliax: q⁹ ad h̄ invigilāt ⁊ faciūt vigilias ieiuniox: vt ex h̄ acq̄rāt festiuitatē tpaliū bonoz. Baruth. iij. Filij agar acq̄sierūt ꝓudētiā q̄ de tra ē negociatores trē: q⁹ ꝓ pallozē faciei ⁊ hipocrisiz eiciūt trena. Ut fecerat ille q̄ cū eēt paup ieiunabat: ⁊ pnāz multā videbat facē. Unī cū ꝑ hāc filatione obtinuisset epatū reiecit a se oēz boni spectē: ⁊ cū arguēt de h̄ Rndit q⁹ sat⁹ facerat vigiliā: ⁊ q⁹ amodo oportebat eū facē festum. Itē nō oz eē seductox hēticox. q̄ ad h̄ ieiunāt vt aīas seducāt: ⁊ v̄bis ⁊ figmēt⁹ hipocrīs ad modū vulpecule. Ad h̄ ptiet qō supra dictū ē de pnīa: de ioculatoze ⁊ ieiunio rūcini. Itē nō oz eē idoloꝝ seu mortuoꝝ isensibiliū: vt ē eox q̄ solū ꝓpē h̄ abstinēt q⁹ nō sentiūt famis appetitū: nec sustinēt ex ieiunio vel ex duricia cibox aliquā afflictionē. Talis erat ille de quo ī vitispa. legit: q⁹ cū q̄dā de magnis delicijs vt de curia īmpatoris venit ad hēmū: ⁊ fact⁹ fuisset ibi magn⁹ ꝺtēplatoz ⁊ pudēs ⁊ famosus: venit ad eū q̄dā egypti⁹ monach⁹ magne fame: credēs circa eū vidē maximā austeritatē abstinentie: quā cū nō iuenisset. videns ille ꝺtēplatiu⁹ nutrit⁹ in palatio regis p reuelationē q⁹ ali⁹ in corde scādalizaret: q̄siuit ab eo ō q̄viuēdi cō suetudine venerat ad hēmū: ⁊ cū ille dixisset ei q⁹ de vita pauperima ⁊ assuetissima mltis duritijs ⁊ ieiunijs. ita q⁹ ꝓpter abstinētiā rusti cā erat ei quasi īsensibile ieiuniū: retulit ei ali⁹ de q̄b⁹ delitijs venerat ad hēmū ⁊ quō ꝓpter īfirmitatē suā bibebat vinū. Ali⁹ h̄ audiēs recessit bn̄ edificat⁹. Itē quidā epus bon⁹ vir q̄n ieiuniū non molestabat eū: illos q̄ bis comedebāt in domo faciebat añ se comedere: vt appetitū comedēdi ꝓuocarent: ⁊ p hoc vincēdo illū magis merēt. Itē nō debēt eē ieiunia auaroꝝ q̄ ad hoc ieiunāt vt bursas impleant: vel q⁹ fozmidolosi cū abundēt multū timēt ne res eis deficiant ⁊ nihil paupibus erogāt. Sic ieiunāt buffones: q⁹ vt dicunt naturales. Buffo egrediēs de cauerna vidēs terram vndiq̄: q⁹ visus eius vltra se extēdit: credit q⁹ nō debeat ei sufficere. Unde iclusus in cauerna satis ieiunat: ⁊ terraz quā comedit cū pede pōderat ⁊ mēsurat. Itē similis ē auar⁹ ieiunās cani sedēti sup fenū domini sui. q̄ nō comedit de feno. nec ꝓmittit aīalia famelica vt comedant

aliqd de eo: ꝛ postea comedũt illud alia aĩalia eo inuito nec gustãte. Sic diuites tenaces nõ sustinẽt q̃ paupes gustẽt de bonis eox: ꝛ accidit q̃ ipsi aliq̃n de eis nihil gustãt: ſz relinquũt alienis diuitias suas. Itẽ nõ debẽt eẽ porcox: q̃ q̃n nimis sunt impinguati prepinguedine comedẽ nõ pñt ꝛ pabula assueta fastidiũt: ſic ẽ de multis q̃ ieiunãt iõ q̃ escas fastidiũt: ꝛ cũ q̃b⁹ acuminibus sapozũ pñt ꝓuocãt appetitũ. Itez nõ debẽt eẽ lupox q̃ aliq̃n ieiunant vſq; ad vesperã: postea q̃ rapiũt nõ comedũt ſz deuozãt: sic multi ad modũ lupox cũ ieiunauerũt: ꝛ debẽt comedẽ: nõ comedũt: ſz deuozãt vt lupi cũ nimia ingluuie ꝛ ardoze. Vñ cũ duo ĩsimul comederẽt: ꝛ ali⁹ comedẽt cũ nimia ingluuie ꝛ alter moderate: dixit ei ille q̃ tẽpa te comedebat: q̃si inuitãdo pluries q̃ comedẽt: q̃ cũ nõderet q̃ bñ comedebat: dixit ei alẽ q̃ nõ: ſz male: cũ ipse oĩa vozaret ad moduz lupi. Itẽ nõ debẽt eẽ onagrox q̃ lz ieiunẽt ab aliis escis: pascunt̃ vẽto. Sic ieiunabat ille phariſe⁹ de quo Luc. xviij. Jeiuno bis ĩ sabbato. Vento. n. vane glie pascebat̃ Piere. ij. Onager ĩ desiderio aĩe sue: attrahit vẽtũ amoris sui. Osee. xij. pascit vẽtũ. Itẽ onagrox more ieiunãt q̃ ad b̃ comedẽ differũt vt splẽdidius habeãt. pñ. Expec. ona. ĩsi. ſ. Quox nã ẽ abstinẽ ĩ sitivſq; quo iueniãt aq̃s limpidiores. Itẽ nõ dz eẽ ieiuniũ ĩcarceratox q̃ ieiunãt ĩuiti. Itẽ nõ dz eẽ tumidox seu ĩflatox q̃ pre iracũdia: ꝛ tumore ĩdignatie nis dimittũt comedẽ vt faciũt vnicornes: q̃ cũ ĩdignatiõe capiunt̃ tñ ieiunãt q̃ moriunt̃. Itẽ nõ tristiũ seu desperatox vt q̃ pre tristicia tribulatiõis ꝛ desperationis ieiunãt. pñ. oẽm escã ab ho. ẽ. a. c. ꝛ ap. vſq; ad poz. m. Itẽ nõ debẽt eẽ ieiunia raptozũt leonis aut lupi: aut alioz aĩaliũ q̃ viuũt de rapĩa: q̃ post q̃diu ieiunauerũt: rapiũt q̃ ouide deuozãt. Crudeliozes leonib⁹ ꝛ lupis sunt q̃ nũq̃ aĩal sue speciei comedũt. Sene. Leoni leo nõ nocet: hõ aũt comedit aliũ boiez: diues paupere: fortis debilẽ. Ecci. xiij. Venatio leonis. ꝛc. Et post. Pascua diuitũ sunt paupes. Quedã bona mulier venit ad monachũ quẽdã albũ factũ epm cui⁹ domũ spoliauerãt fui ei⁹: pecudib⁹ ei⁹ paucis de q̃b⁹ ipsa ꝛ pueri sui ꝛ famulia viuebãt. Dñe ait fi comeditis carnes: cũ aũt ꝓbositi ei⁹ rñdisset q̃ nõ: ait ipsa. Uer ẽ forte q̃ nõ comeditis carnes mortuox pecox: ſz viuox boiux: ꝛ in q̃dragesima: ꝛ ĩ sextis feriis: q̃ carnib⁹ meis ꝛ pueroz meoz saturamini. Itẽ nõ ꝏbẽt eẽ potatox: q̃ añ comestionẽ ꝛ post bibũt ꝛ assidue: ſic allec ꝛ bibo q̃ aĩalia lz pax comedãt vl̃ nihil: tota die tñ potãt. Itẽ nõ debẽt eẽ detractox siue blasphemox: q̃ ĩ dieb⁹ ieiunioz saturant̃ carnib⁹ humanis vt dicẽ Greg. Job. xix. Carnib⁹ meis saturamini. Glo. q̃ alienę vite detractione pascit̃ ĩ dieb⁹ veneris carnib⁹ humanis reficiũt̃. Itẽ nõ fatuox vt freneticox q̃ cibo ptermisso mozdẽt man⁹ medici. Sic blasphemi q̃ carnẽ christi lacerãt sũt ad modũ illi⁹ bestie q̃ oꝛ hyena: q̃ cũ ieiunauerit vſq; ad noctẽ ĩ nocte exhumat cadauera mozt uox: ꝛ dilacerat ꝛ vozat ea. Jõ fm aliã trãslationẽ bẽditas mea facta ẽ spelũca hyene. Itẽ nõ debẽt eẽ fatuox q̃ dicunt̃ lunatici: q̃ cõpleta luna siue ĩ plenilunio ĩsaniũt: b̃ faciũt q̃ ĩ abũdãtia rex mutabiliũ letãtes ieiunãt pro choreis ꝛ alijs insanijs agẽdis Sap̃. xiij. Dũ letant̃ insaniũt. Itẽ nõ debẽt esse lusox: q̃ ad hoc ludunt ad taxillos vel ad aleas: vt tps leuius transeant: ꝛ ieiuniũ nõ sentiãt: vel eox q̃ sic hmõi intendunt: q̃ comedere cõtẽnunt vel obliuiscuntur vacantes ludis alee: vel alijs vanis.

¶ De oratione. DIS. XXXI.

DEinde ꝺsiderãdũ ẽ de tertia ꝑte satisfactiõis. ſ. de oꝛone. De q̃ ꝺsiderãda sunt decez et septẽ. ¶ Prio vtrũ oꝛo sit act⁹ volũtatis. Scõo vtrũ sit act⁹ latrie. Tertio vtrũ ꝺueniẽs sit orare. Quarto vtrũ solus de⁹ sit orãdus. Quinto vtrũ ĩ oꝛone sit aliq̃d determinate petẽdũ. Sexto vtrũ debeam⁹ ꝓ aliis orare. Septio vtrũ debeam⁹ orare ꝓ inimicis. Octauo vtrũ sãcti ozẽt ꝓ nobis ĩ pria. Nonovtrũ oꝛo debeat eẽ vocalis. Decio vtrũ oꝛo debeat eẽ attenta. Undecio vtrũ dz eẽ diuturna. Duodecimo vtrũ oꝛo sit meritoria. Decimoterntio vtrũ oꝛo pctoꝛis sit efficax ad ipetrãdũ q̃ petiť. Decimoquarto de his q̃ mouẽ nos debẽt ad orãdũ. Decimoqnto q̃lis dz eẽ oꝛo ad b̃ q̃ sit deo grata. Decimosexto de effectu oꝛonis. Decimosepti mo de specieb⁹ ꝛ diuisionib⁹ oꝛonis. ¶ Ad pmũ. ſ. vtrũ oꝛo sit act⁹ volũtatis vel rõnis: dicẽdũ q̃ fm Jsiõ. Oratio dr̃ q̃si ozis rõ: rõvo practica est: nõ solũ apprehẽsiua: ſz etiã causatiua. Est aũt aliq̃d alteri⁹cã duplicĩ. Uno q̃dẽ mõ pfecte necessitatẽ inducẽdo. Et b̃ cõtingit q̃n effect⁹ totalit̃ subdit̃ ptãti cause. Alio vo mõ ipfecte solũ disponẽdo q̃n. ſ. effect⁹ totalit̃ nõ subdit̃ ptãti cause. Sic g̃ ꝛ rõ duplicit̃ ẽ cã aliquox. Uno q̃dẽ mõ sic necessitatẽ ipones: ꝛ b̃ mõ ad rõnẽ ptinet ĩpare: nõ solũ iferioꝛib⁹ potẽtijs ꝛ mẽbris corpis: sed ẽt hominib⁹ subiectis: qõ quidẽ fit ipando. Alio mõ sicut inducẽs: ꝛ quodãmõ disponẽs: ꝛ hoc mõ rõ petit aliquid fieri ab his qui non subiciunt̃ siue sint equales: siue supiozes. Utrũq; aũt hox. ſ. ꝛ petere ꝛ deprecari impare ordinationẽ quãdã ipoꝛtãt, put. ſ. hõ disponit aliq̃d ꝑ aliud esse faciẽdũ. Unde ptinet ad rõnem cui⁹ẽ ordinare. Propẽ qõ dicit plus in pmo Etl̃. q̃ ad optia depcat rõ. Sic autez nũc loq̃mur de oratiõe put signat quãdã depcatõis petitionẽ. Secundũ q̃ Aug. dicit in libro de vbis dñi. oratio q̃daz petitio est. Et Damas. dicit in tertio lib. q̃ oratio est petitio decẽtium a deo. Sic igit̃ ps q̃ oratio de qua nũc loquimur est act⁹ rõnis practice. volũtate mouẽte: tẽdentis in finẽ charitatis qui est deo vniri Tẽdit ãt oratio in deũ quasi a volũtate charitatis mota duplr̃. Uno q̃dem mõ ex pte ei⁹ q̃ petit: q̃ b̃ ꝑcipue est ĩ oratõe petẽdũ. vt deo vnia mur. fm illud: ps. Unã petij a dño hãc requirã vt inhabitez in domo dñi oĩb⁹ dieb⁹ vite mee. Alio mõ ex pte ipsi⁹ petẽtis quẽ oꝛ accedere ad eũ a quo petit: vel loco siẽ ad hoiez: vel mẽte siẽ ad deũ. Unde dicit Aug. ibidẽ q̃ q̃n oratõib⁹ ĩuocamus deũ reuelata mẽte assumus ipsi ꝛ fm b̃ etiã Damas. dicit q̃ oratio ẽ ascẽsus ĩtellect⁹i ad deũ ¶ Ad scõm. ſ. vtr̃ oratio sit actus latrie vel religiõis. dicẽdũ q̃ ad religionẽ ꝓprie ptinet reuerẽtiã ꝛ honoꝛẽ deo exhibere. ꝛ iõ oĩa illa p̃ que deo reuerẽtia exhibet̃: ptinẽt ad religionẽ. Per ozõnẽ aũt hõ deo reuerẽtiã exhibet inquãtũ. ſ. ei se subijcit. ꝛ pfitet̃ ls ozãdo eo ĩdigere sicut actoꝛe bonoꝛ suoꝛ. Unde manifestũ est q̃ oratio est ꝓprie religiõis act⁹. vnde ps. Dirigat oꝛo mea sic incẽsum ꝛc. Ibi dicit glo. Jn hmõi figurã in veteri lege incẽsum iubebat̃ offerri in odoꝛẽ suaue dño. Offerre aũt dño incẽsuꝫ mãle ad ei⁹ reuerẽtiã ẽ act⁹ religiõis. Et no. q̃ oꝛo ẽ act⁹ pñe cũ sit ps satisfactõis: ꝛ ẽ act⁹ religiõis vt dictũ est. Sz alia ꝛ alia rõne q̃ inquantũ hõ deuz ozat vt ei satisfaciat de pctõ: act⁹ est pñe. Inquantũ vero ozat deum vt ei reuerentiam exhibeat in recognitionẽ summi dominij actus est religionis ¶ Ad tertiũ. ſ. vtrũ conuenins sit ozare deum. Dicendũ q̃ circa oratiõnem fuit tripleꝛ erroꝛ antiquozũ. Quidam enim posuerũt q̃ res humane non regant̃ diuina ꝓuidẽtia. Ex quo sequẽbat̃ vanũ sit ozare: ꝛ oĩo deũ colẽ. Et de his dr̃. Mal. ctio. Dixistis vanus est q̃ seruit deo. Scõa aũt opinio fuit: ponẽtiũ oĩa in se ꝛ in rebus humanis ex necessitate ꝛtingẽ: siue ex ĩmutabilitate diuine ꝓuidẽtie: siue ex necessitate stellaꝝ: siue ex ꝛnexione cãꝝ. Et fm hoc etiã excludit̃ oꝛõis vtilitas. Tertia fuit opinio: ponẽtiũ q̃dem res hũanas ꝓuidẽtia diuina regi. ꝛ q̃ res nõ ꝓueniũt ex necessitate. sz dicebãt sẽlr dispositionẽ diuine ꝓuidẽtie variabilẽ esse: ꝛ q̃ oratiõibus ꝛ alijs que ad diuinũ cultũ ptinẽt dispositio diuine ꝓuidentie ĩmutat̃. Hec aũt oĩa ꝓbata sunt. Et iõ oportet sic iducẽ oratiõis vtilitatẽ: vt neq; reb⁹ hũanis diuine ꝓuidẽtie subiectis necessitatez ꝓponam⁹ neq; etiã diuinã dispositionẽ mutabilẽ estimem⁹. Ad huius q̃ euidẽtiã ꝺsiderãdũ est q̃ ex diuina ꝓuidẽtia nõ solũ disponi tur qui effect⁹ fiãt: ſz etiã ex q̃b⁹ causis ꝛ quo ordine ꝓueniãt. Jnẽ als aũt cãs sũt etiã quozũdã cause act⁹ humani. vñ oꝛ hoies agere aliq̃. nõ vt ꝑ suos act⁹ diuinã dispositionẽ ĩmutẽt: ſz vt ꝑ act⁹ suos impleãt quosdã effect⁹ fz ordinẽ a deo disposituũ. ꝛ idẽ etiã ẽ in nãlibus causis. Et sile etiã est de oratõe. Nõ enĩ ꝓpter hoc ozam⁹ vt diuinã dispositionẽ ĩmutem⁹: ſz vt id ipetrem⁹ q̃ de⁹ disposuerit ꝑ oꝛões scoꝝ esse implẽdũ. vt. ſ. hoies postulãdo mereant̃ accipe q̃ eis oꝛpotẽs de⁹ añ secula disposuerit donare. vt dicit Greg. in pmo dyal. Nõ est g̃ necessariũ nos deo ꝓces pozigẽ. vt ei nr̃as indigẽtias vel desideria manifestem⁹: q̃ ipe scit oĩa añq̃ petam⁹: sicut dr̃ Math. vj. Scit. n. pr̃ vr̃: q̃ his oĩb⁹ indigetis: ſz vt nosipsi cõsideremus in his ad diuinũ. eẽ auxiliũ recurrẽdũ: De⁹. n ex sũma liberalitate sua oat mlta nobis nõ rogat⁹. Sz q̃ aliq̃ vult pstare nobis petẽtib⁹. b̃ ẽ ꝑ nostrã vtilitatẽ vt fiduciã quãdã accipiam⁹ recurrendi ad deũ: ꝛ vt recognoscam⁹ eũ ẽ bonoꝛ nostroꝝ actoꝛẽ. Uñ crisˢ. dicẽ. Cõsidera q̃ta ẽ tibi ocessa felicitas: q̃ta gl̃ia attributa orationib⁹ fabulari cũ deo: cũ christo miscere colloquia optare q̃ velis qõ desideras postulare. ¶ Ad quartũ. ſ. vtrũ solus deus debeat ozari: dicẽdũ q̃ oꝛo pozigit̃ alicui dupliciť. Uno mõ q̃si ꝑ ipsum implẽda. Alio mõ sicut ꝑ ipsum ipetrãda. Primo q̃dẽ mõ soli deo oratione pozigim⁹: q̃ oẽs oꝛones nr̃e ordinari deberẽt ad gr̃az ꝛ gloriã añdã. q̃ solus de⁹ dat. fz illo. pñ. gr̃az ꝛ gloriã dabit dñs. Secũdo mõ oꝛonẽ pozigim⁹ sanctis angelis ꝛ hoib⁹. nõ vt ꝑ eos de⁹ petitiões nr̃as cognoscat. ſz vt eoꝝ ꝑcib⁹ ꝛ merit⁹ oꝛones nr̃e sortiãtur effectũ. Et iõ dr̃ Apoc. viij. q̃ ascẽdit fum⁹ aromatũ. i. oꝛones sãctoꝝ de manu angeli coꝛã dño. Et b̃ ẽt ps ex ipo mõ quo eccla vtit in oratio. nã a scã trinitate petim⁹ vt nr̃i misereat̃. Ab alijs ãt sctis q̃busc̃uq; petim⁹ vt ozẽt ꝑ nobis. Uñ soli deo cultũ religiõis ipendim⁹. a quo solo obtinẽ petim⁹ qõ ozam⁹ q̃ ĩ b̃ ꝓtestamur eũ bonoꝝ nr̃oꝝ actoꝛẽ nõ ãt eis quos reqrim⁹ q̃si mediatoꝛes ꝛ iterpellatoꝛes nr̃os apd deũ. Quis ãt mortui ex sua naturali ꝺditiõe non

cognoscāt ea q̄ in h̄ mūdo agunt: ꝛ sic nec aīe sanctoꝝ oīones nr̄as vi dēāt: audiāt: vel cognoscāt: p̄cipue interiores motꝰ cordis: tū beatis manifestāt ea q̄ decet eos cognoscere de his q̄ circa nos agunt etiā q̄tū ad interiores motꝰ cordis: sic dic̄ Greg. xij. moꝛ. Eoꝝ autē intelligentiā maxime decet vt petitiones ad eos vel voce vel corde directas in oād̄o cognoscāt. Et iō petitiones q̄s ad eos dirigimus deo manifestāte cognoscūt. Ad quintū. s. vtrū in oīone fit aliq̄d determinate petēdū. Dicēdū q̄ sicut Ualeriꝰ maximꝰ refert: socrates nihil vltra petēdū a diis immortalibꝰ arbitrabat: q̄ vt bona tribuerent: q̄ bi oēm̄ scirēt q̄d vnicuiq; esset vtile: nos autē plerūq; id votis expetere q̄ nō ip̄etrasse meliꝰ foret. Que q̄dē sentēt̄ia aliqualiter vera est q̄tū ad illa q̄ possunt malū euēt̄ū hr̄e: q̄b̄ etiā hō pōt male ꝛ bn̄ vti: sic diuitie q̄ vt ibidē dr̄ multis exitio fuere: ꝛ honores q̄cūq;. Plures. n. pessūdederūt regna: quoꝝ exitus sepe miserabiles cernunt: splēdida uiuia q̄ nōnūq̄ fundit̄ domos euertūt. Sunt tn̄ q̄dā bona q̄b̄ hō male vti nō pōt q̄. s. malū euēt̄ū hr̄e non possunt. Nec aūt sunt q̄b̄ beatificamur: ꝛ q̄bus beatitudinē meremur. Que q̄dē sancti oād̄o absolute petūt fz illud ps̄. Oīde facie tuā: ꝛ salui erim̄. Et iter. Deduc me in semita mādatoꝝ tuoꝝ. Unū dn̄s discipulos suos docuit determinate petē Math. vj. ꝛ Luc. xj. Et illa q̄ vos determinate docui petere ⁊c. Determinate petē possumus. s. oīa q̄ i oīone dn̄ica ōtinētur. Illa aūt oīo dn̄ica ē oīb̄ aliis oīationib̄ efficacioꝛ ꝛ h̄ oīdit actoris dignitas. Christꝰ. n. oꝛe suo bn̄dicto imediate illā fecit: ꝛ eā discipulos suos docuit: vt habetur Math. vj. Et etiā oīonis sentētiosa breuitas q̄ multum cōmēdat oīonē vocalē. Unū Aug. i epla ad pbā paꝛ vltra mediū. Dicunt fratres crebras in egypto hr̄e oīones: ꝛ eas tn̄ brēissimas. Doc etiaꝝ oīdit petitoꝝ vtilitas: q̄ oīa q̄ desiderare debemꝰ ꝛ petē i hac oīone petim̄. Unū sicut dic̄ Aug. i epla ad pbā vltra mediū. Quelibet alia v̄ba dicam̄ oād̄o nihil aliud dicim̄ q̄s q̄ō in ista dn̄ica oīone positū est: si recte ꝛ cōgruēnter oram̄: ꝛ eo ordine posita sunt quo sunt desiderāda ꝛ petēda. In p̄ncipio enꝝ exhibet̄ reuerētia illi cui porrigenda est oīo: cū dr̄. P̄r nr̄ q̄ es in celis: in quo captat orans benuolentiā dei. Et q̄ primo desiderādus est finis ꝛ petēdus q̄s ea q̄ sunt ad finē: ideo primo ponunt petitiones q̄ respiciūt finē. Secundo respiciētes ea q̄ sunt ad finē: ibi fiat volūtas tua. Respicientes f.nē sunt due. In prima q̄ est: sanctificet nomē tuū: petit vt nomē dei ab hominib̄ habeat vt sanctū: fm q̄ dicit Augus. ij. lib. de sermone dn̄i in monte: longe post p̄ncipiū ꝛ in epla ad pbā post mediū dicit. Cū dicim̄ sanctificet nomē tuū nos admonem̄ desiderare vt nomē ei⁹ q̄ō semp sanctū est: etiā apud hoīes sanctū habeatur: hoc est q̄ nō cōtēnat: q̄ō nō deo: sz hoīb̄. pdest. In scōa q̄ est: adueniat regnū tuū: vt dic̄ Aug. vbi p̄a: desideriū nostrū ad illud regnū excitam̄ vt nobis veniat atq; in eo regnare mereamur. Unū p primā petitionē petim̄ vt de ab omnib̄ glorificet: p secundā vt ad dei gloriā veniam̄. Petitionū respiciētiū ea q̄ sunt ad finē: que dā sunt respectu boni: q̄dā respectu mali. Respectu boni due sunt. In prima petit meritū quo beatitudinē mereamur: q̄ō consistit in obediendo diuinis mādatis. Unde Augustinus in lib. ij. de sermone dn̄i in monte longe post p̄incipiū: cuꝝ dr̄ fiat volūtas tua: recte intelligit: obediat̄ p̄ceptis tuis: sicut in celo ꝛ in terra: idest sicut ab angelis: ita ꝛ ab hominibus. Et in epistola ad pbam post mediuꝝ: cū dicimus: fiat volūtas tua ⁊c. Nobis ab illo p̄camur ipsam obedientiā: vt sic in nobis fiat voluntas eius: quemadmodū fit in celestibus ab angelis ei⁹. In secūda petit illud quo tanq̄ instrūmēto possum̄ nos uuare ad merendū: ꝛ h̄ est victus quotidian⁹ ad sustētationē corpis necessarius: vl̄ victus aīe. i. eucharistie sacramentū. Unū Aug. ij. lib. de sermone dn̄i in monte longe post p̄incipiū. Panis quotidianus: aut p̄o bis oīb̄ dict̄ est: q̄ huius vite necessitatez sustentāt: aut p̄o sacrāmēto corpis christi q̄ō quotidie accipimus Et in epla ad pbā post mediū eād̄e ponit siñam. Petitionū q̄ sunt respectu mali. Una est respectu mali culpe: h̄. s. dimitte nobis debita nr̄a sic ꝛ nos dimittim̄ debitoꝛib̄ nr̄is. Unū Aug. ij. lib. de sermone dn̄i in monte bn̄ longe vltra p̄incipiū: debita nr̄a petā dici manifestū est. Et i epla ad pbā vltra mediū: p illud. Sic ꝛ nos dimittimus debitoꝛib̄ nr̄is: admoneam⁹ q̄d faciam⁹ vt accipe valeam⁹. s. remissionē peccatoꝝ nostroꝝ. Alia ē respectu mali inclinātis ad culpā: q̄ est hec. Et ne nos inducas in tentationē. Q̄ō non sic intelligendū est vt nō p̄mittat nos tentari. Q̄nq; hō tentatione pbat̄ ad bonū suū. De q̄b̄ tentationib̄ dicit Jaco. j. Omne gaudiū existimate fratres charissimi cū in tentationib̄ variis inciderit̄is: ꝛ etiaꝝ humiliat̄ ꝛ ad deū recurrere q̄si cōpellit̄. Quapropter nō renouit dn̄s tentationē ab aplo q̄cito apls eā remoueri petiuit: vt habet̄. ij. Lozin. xij. Sz p̄dicta petitio sic intelligēda est: vt nō deseri diuino adiutoꝛio alicui tentationi vel cōsentiam⁹ decepti vel cedamus afflicti fm q̄ dicit Aug. in epla ad pbā post mediū. In quo p̄z q̄ nō est idē tēt̄ari ꝛ in tentatōez iduci. Tertia est respectu mali pene hec. s. sed libera nos a malo. In qua fm Aug. ad pbam vbi p̄a⁹. admonem⁹ nos cogitare nōdū nos eē in eo bono vbi nullū patiemur malū. De efficacia p̄dicte oīōis loq̄ns Isi. i. li. j. ō sūmo bono. c. xxij dicit. Fidei symbolū ꝛ dn̄ica oīo p̄o tota lege paruulis ecclesie ad celoꝝ regna sufficit capescēda. Et Aug. in Encheri. xl. ca. De quotidianis ꝛ breuib̄ leuibusq; pctis sine q̄b̄ hec vita nō ducit̄: quotidiana oratio fideliū satisfacit. Eoꝝ enim est dicere P̄r nr̄. Ad sextū. s. vtrū debeam⁹ p alijs orare. Dicēdū q̄ sic dictū ē illō debem⁹ orād̄o petē: q̄ō ōbem⁹ desiderare. Desiderare aūt debem⁹ bonū nō solū nobis: sz etiā alijs. Hoc enī ptinet ad rōnē dilectōis quā p̄cis debem⁹ impēdē. Et iō charitas h̄ req̄rit vt p alijs oꝛem⁹. Unū Crisꝰ. dicit sup Math. Pro se orare necessitas cogit p̄o altero charitas fraternitatis hortat̄. Dulcioꝛ aūt est aī deum oīo. nō quā necessitas trāsmittit sed quā charitas fraternitatis ōmēdat. Iō dr̄ Jacob. v. Orate p̄o inicē vt saluemini. Et Cyprian⁹ in lib. de oratiōe dn̄ica dicit. Nō dicim⁹ p̄r me⁹ sed p̄r nr̄: nec da mihi: sz da nobis: q̄ vnitatis magister noluit p̄uatā p̄ecē fieri. vt. s. aliq̄s p̄o seipo tn̄ p̄ceꝛ. Unū enī. p oīb̄ orare voluit quō in vno oēs ipe portauit. Debem⁹ aūt orare ꝛ p pctoꝛib̄ vt ouertant̄. ꝛ p iustis vt p̄seuerēt ꝛ p̄ficiāt Orātes tn̄ nō p̄o oīb̄ pctoꝛib̄ exaudiunt̄: sz p q̄busdā. Exaudiūt enī. p p̄destinatis: nō aūt p̄o p̄scitis ad mortē: sic̄ correctio qua corrigim⁹ frēs effectū h̄z in p̄destinatis: non reprobatis: fm illud Eccli vij. Nemo pōt corrigē quē deus despexerit. Et iō dr̄. j. Joh. v. Qui scit frēm suū peccare pctō nō ad mortē petat ꝛ dabit̄ ei vita peccāti pctō nō ad mortē. Sed sicut nōnulli q̄diu h̄ viuit subtrahēdū ē correctōis beneficiū eo q̄ non possum⁹ distinguē p̄destinatos a reprobis. vt Aug. dicit in lib. de correctōe ꝛ grā. ita et: ā nulli ē denegandū oīōis suffragiū. P̄o iustis est etiā oād̄o triplici rōne. Primo quidē q̄ multoꝝ p̄ces facil⁹ exaudiunt̄. Unū Ro. xv. sup illud adiuuetis me in oīationib̄ meis dicit glo. Bene rogat apls⁹ mino res p̄o se orare. Multi enꝝ minimi dū congregant̄ vnanimes fiunt magni: ꝛ multoꝝ p̄ces ip̄ossibile est q̄ nō impetrēt illud q̄ō impetrabile est. Scōo vt ex multis grā agat̄ deo de bn̄ficijs que cōfert iustis: que etiā in vtilitatē multoꝝ vgunt. vt p̄z p aplm. ij. Lozin. j. Tertio vt nō supbiāt dū cōsiderāt se mioꝝ suffragijs idigere. Ad septimū. s. vtrū debeam⁹ orare p̄o inimicis. Dicēdū q̄ orare p alio charitatis est. Unū eo mō quo tenemur diligē inimicos tenemur p inimicis orare: tenemur aūt inimicos diligē. vt in eis diligam⁹ naz ꝛ culpā: ꝛ diligere inimicos in gnāli ē in p̄cepto: in spāli aūt nō est in p̄cepto: nisi fm p̄parationē animi. vt. s. hō eēt parat̄ etiā spāliter inimicū diligē: ꝛ eū iuuare in necessitatis articulo. vel si veniā petēt Sz in spāli absolute inimicos diligē ꝛ eos iuuare p̄fectiōis ē. ꝛ silr necessitatis vt actoīb̄ nostris ꝛ oīonib̄ q̄s p̄o alijs facim⁹ inimicos nō excludam⁹. Oꝛ aūt p eis spāliter oꝛem⁹ p̄fectiōis est nō necessitatis: nisi i aliquo casu spāli. Impꝛecatōes aūt que fiūt a sanctis ō inimicos: sic̄ ps. Erubescāt ꝛ turbent̄ oēs inimici mei ⁊c. ꝛ plura alia q̄drupl̄r p̄nt itelligi. Uno. mō fm q̄. ppl̄e solēt figura impcātis futura p̄dicere. Ult Aug. dicit i fmōe dn̄i i mōte. Scōo put q̄ dā tpalia mala petoꝛib̄ q̄nq; a deo ad correctionē imittūt̄. Tertio q̄ itelligunt̄ petē nō ō ipsos hoīes: sed ō regnū pcti. vt. s. correctōe pctā hoīm destruant̄. Quarto oformādo volūtatē suā diuine institie ad dānationē p̄seuerātiū in pctō. Ad octauū. s. vtrū sci oꝛent p nobis i p̄ria. Dicēdū q̄ sic Hiero. dicit Uigilātio erroꝛ fuit q̄ dū vium⁹ mutuo p nobis orare possum⁹: postq̄ aūt mortui fuerim⁹ nullius sit oratio exaudiēda. Preserti cū martyres vltionē sui sanguinis obsecrātes ip̄etrare nequeūt. Sz h̄ est oīo falsum: q̄ cuꝝ oīo p alio facta ex charitate pueniat vt dictū ē: q̄nto sancti q̄ sunt in p̄ria sunt p̄fectioris charitatis. tāto magis oānt p̄o viatoꝛib̄ q̄ oīonib̄ iuuari possunt: ꝛ quāto sunt deo ꝺiūctiores: tāto eoꝝ oīones sunt magis efficaces. Pz enim hoc diuin⁹ ordo vt ex supioꝝ excellētia: i ferioꝛa refundant̄. sicut ex claritate solis in aerē. Unū ꝛ de chr̄o dr̄ Deb. viij. Accedēs p semetip̄m ad deū ad iterpellādū p vobis. Et ꝑpter hoc Hiero. cōtra vigilātiū dicit. Si aplī ꝛ martyres adhuc i corpe ꝺstituti q̄si adhuc debēt eē solliciti impetrāt q̄ō petūt: q̄nto magis post coronas victorias ꝛ triūphos. Impetrāt enꝝ sancti id q̄ō deus vult fieri p oīones eoꝝ. ꝛ hoc petūt q̄ō estimāt eoꝝ oīonibus implēdū fm dei volūtatē. Uult aūt de⁹ sanctos oare p nobis q̄ ex sua sūma puidētia vult iferioꝛa p oīa supioꝛa iuuari. Et ideo oportet nō solū supiores sz etiā iferiores sanctos iploꝛare: Alioq̄n solius dei mīficordia esset implorāda. Cōtingit tn̄ q̄nq; q̄ implꝛatio iferioris sancti efficacioꝛ ē. vel q̄ deuoti⁹ implꝛat̄. vl̄ q̄ de⁹

vult eor sanctitatē declarare. ¶ Ad nonū. s. vtrū oratio debeat eē vocalis. Dicēdū q; duplex est oratio. s. cōis & singularis. Cōis q̄dē oratio est que p ministros ecclesie in psona totius fidelis ppli deo offert. Et iō oz q; talis oratio populi innotescat toti pplo: pro quo pfert. Qō nō posset fieri nisi esset vocalis. Et iō rōnabiliter institutū est vt ministri ecclesie hmōi oones etiā alta voce pnūciēt: vt ad noticiā oīum possint puenire. Oro vo singularis est q̄ offert a singulari psona cuiuscūq; siue pro se siue pro alijs orātis. Et de hmōi oronis necessitate nō est q; sit vocalis. Adiungit tū vox tali oroni triplici rōne. Pmo q̄dē ad exercitādū interiorē deuotionē q̄ mens orātis eleuet in deū: q; p exteriora signa siue vocū siue etiā aliquorū factor mens mouet hoīs: etiā fm apprehensionem: & p oēs fm affectionē. Unde Aug. dic ad pbā: q; vbis & alijs signis ad augēdū sanctū desideriū nosipsos acri⁹ excitamus. Et iō in singulari oronē tū ē vocib⁹ & hmōi signis vtēdū: q̄n pficit ad exercitādū interius mētē. Si vo mens p hoc distrahat: vel q̄ litercūq; ipediat: est a talibus cessandū. Qō pcipue ordingit in illis quor mens sine hmōi signis ē sufficiēter ad deuotionē parata. Unde ps. dicebat. Tibi dixit cor meū: exq̄siuit te facies mea. Et de Anna legit. i. Regū. j. Or loq̄batur in corde suo. Scdo adiungit vocalis oro q̄si ad redditionez debiti: vt. s. hō deo seruiat fm totū illud q̄ ex deo hz. i. nō solū mēte: sz etiā corpe. Qō pcipue cōpetit oroni fm q; ē sacrificiū. Unde dr Oseevlti. Omnē auferiniquitatē & accipe bonū: & reddem⁹ vitulos labioz nostroz. Tertio adiungit vocalis oratio ex q̄daz redūdātia ab aīa ad corp⁹: & ex vehemēti affectione fm illud ps. Letatū ē cor meū: & exultauit lingua mea. Uocalis igit oratio nō pfert vt aliq̄d ignotū deo manifestet: sz ad h vt mens orantis vel alioz excitet in deū: & si vba ad aliud ptinētia distrahūt mētē: & ipediūt deuotionē orantis: tūc vba ad ipsam deuotionē & orationē ptinētia nō ipediūt sz potius excitāt mētes: pcipue min⁹ deuotoz. Per hoc q; docet et hortat dom⁹ orare in secreto. Matth. vi. tu aūt cū oraueris intra in cubiculū tuū & clauso hostio ora patrē tuū: nō excludit orationē publicā & vocalē. Nā & illa secreta pōt esse: & mētalis & vocalis. Sz vult ipse dom⁹ q; pter orationes canonicas & cōes nihilominus recurrat hō ad interius cubiculū. i. secretū cōsciētie sue ibiq; q̄eri⁹ & secretius orādo spūaliter recreet. Uel aliter intellige q; hō volēs orare singulariter nō oz velle videri ab hoīb⁹. Et iō clauso hostio oz orare. Unde dicit Criso. sup Matth. Eo pposito dom⁹ vetat in cōuentu orare: ne a cōuētu videamur. Unde orās nihil nouū facere oz q̄ aspiciāt hoīes. s. clamādo: vel pectus pcutiēdo: vel man⁹ expandēdo. Nec tamē videri ab hoīb⁹ nephas est: sic dic Aug. in lib. de fmone domini in monte: sz iō h agere vt ab hoīb⁹ videaris. ¶ Ad decimū. s. vtrū oratio oz esse attēta. Dicēdum q; h pcipue oz intelligi de orationevocali. Circa quā sciēdū est q; necessariū dicit aliq̄d dupliciter. Uno mō p q̄d meli⁹ puenit ad finem: & sic attētio absolute necessaria ē. Alio mō or aliq̄d necessariū sine quo res nō pōt cōsequi suū effectū. Est aūt triplex effect⁹ orationis. Prim⁹ q̄ dē cōuenit oīb⁹ actib⁹ charitatē informātis: q̄d ē mereri. Et ad hoc effectū nō ex necessitate requirit q; attētio assit orationi p totū sed vis prime intētionis q̄ aliqs ad orandū accessit: reddit totā orationē meritoziā: sic in aliis actibus meritorijs accidit. Secūdus autez effectus orationis est ei ppri⁹ q̄d est ipetrare. Et ad hoc etiā effectū sufficit prima intētio quā de⁹ principaliter attēdit. Si aūt prima intētio desit: oratio neq; meritoria est neq; ipetratiua. Illā. n. orationē de⁹ nō audit: cui ille q̄ orat nō intēdit: vt dicit Greg. Terti⁹ aūt effectus orationis est quē p̄sentialit efficit. s. q̄dā spūalis refectio mentis: & ad hoc de necessitate requirit in oronе attentio. Unde dicit. j. Cozin. xiiij. Si orē lingua mea sine fructu est. Sciēdū tamē q; triplex attētio est q̄ orationi vocali pōt adhiberi. Una q̄dē q̄ attendit ad vba ne qs in eis erret. Scda q̄ attēdit ad sensum vboū. Tertia q̄ attēdit ad finē orationis. s. ad deū & ad rē pro q̄ orat: q̄ q̄dē est marie necessaria. Et hāc hr possunt etiā idiote: & q̄nq; intā tū abūdat hec attētio q̄ mens ferē in deū: vt etiā alioz oīum mens obliuiscat: sic dic Hugo de sancto Victore. Si qs aūt ex pposito i oratione mēte euaget: h petrū est & ipedit oronis fructū. Et ō h dic Aug. in regula. In psalmis & hymnis cū orat deū h vsqz i corde q̄d pfert in ore. Et Basilius dic. Est diuinū auxiliū implorādū nō remisse nec mēte huc & illuc vagāte: eo q; talis nō solū ñ ipetrabit q̄d petit: sed etiā magis deū irritabit. Sicut si aliqs alij loquerē: & nō attēderet ad ea q̄ pferret: q; tamē mens humana pp infirmitatē nature diu in alto stare nō pōt: q; pondē ifirmitatis humane ad inferioza deprimit: iō cōtingit q̄d quādo mens orātis in deū p ptēplationē ascēdit subito ex q̄da ifirmitate euagat: de q̄ loquens Basilius ait. Si debilitat⁹ a petō fixe neqs orare quātūcūq; potes teipz coerceas. & de⁹ ig noscit: eo q; nō ex negligētia: sz ex fragilitate non potes vt oz assistē cozā eo. ¶ Ad vndecimū. s. vtr oro oz esse diuturna. Dicēdū q; de oronе dupl'r loq possum⁹. Uno mō fm seipsam. Alio mō fm cām suā. Cā aūt orōis est desideriū charitatis ex quo ꝓcedē oz orō. Qō q̄dē in nobis oz esse ꝓtinuū vel actu vel virtute: Manet enī vtus hui⁹ desiderij i oib⁹ que ex charitate facim⁹. Oīa aūt debem⁹ in gl'iam dei facē. vt dr. j. Cozin. x. Et fm h oratio oz eē diuturna & ꝓtinua. Unde Aug. dicit ad pbā. In ipsa fide: spe charitate ꝓtinuato desiderio semp oram⁹. Sz ipsa fm se ꝓsiderata nō pōt esse assidua: q; oportet alijs opib⁹ occupari. Sz sicut Aug. dicit iō p certa iterualla horar & tēpor & vbis rogam⁹ deū vt ill'rez signis nosipsos admoneam⁹. Et q̄stūcūq; in h desiderio ꝓficerimus: nosipis innotescam⁹: & ad h agendū nosipsos acrius excitem⁹. Uniuscui⁹ usq; enī rei q̄stitas oz esse ꝓportionata fini: sicut quantitas potionis sanitati. Unde & conuenies est vt oratio tūi duret q̄tuz est vtile ad exercitandū iteriozis desiderij feruoz. Cū vo hāc mēsurā excedit: ita q; sine tedio durare nō possit. nō est vlterius oratio ptendēda. Unde Aug. dicit ad pbā. Debēt fratres in egypto crebres quidez habere orationes: sed eas tūc & raptim quoq; quodāmō iaculatas: ne illa vigilāter erecta que orāti mltū necessaria est. p ꝓductiozes moras euanescat atq; bibetet intētio: ac p hoc etiā ipfi satis ostēdunt hāc intentionē sicut nō esse obtuendā si ꝓdurare nō pōt. ita si ꝓdurauerit: nō cito esse rumpēdā. Et sicut hoc est attēdēdum in orationе singulari per comparationē ad itētionē orātis: ita etiā in oratione cōi per comparationē ad ppli deuotionē. ¶ Ad duodecimū. s. vtr oratio meritoria sit. Dicendū q; oratio ꝓut ꝓpria ꝓsolationis effectum quē p̄sentialr affert duplicē hz vtutē respectu effect⁹. s. vtutē merēdi: & vtutē impetrādi. Oratio aūt sicut & quilibet alius actus virtutū hz efficaciā merēdi inquātū ꝓcedit ex radice charitatis. cuius ppriū obiectū est bonū eternū cui⁹ fruitionē meremur. Procedit tū oratio a charitate mediante religiōe cuius est act⁹ oratio ac ꝓcomitantibus etiā q̄busdā alijs virtutib⁹ que ad bonitatē orationis requirunt. i. humilitate & fide. Ad religionē enim ꝓtinet ipsam orationem deo offerre. Ad charitatē vo ꝓtinet desideriū rei cui⁹ cōplementum oratio petit. Fides aūt est necessaria ex parte dei. q̄n oramus. vt. s. credamus ab eo nos posse obtinere q̄ petim⁹. Humilitas vo est necessaria ex pte ipsius petētis. qui suā ꝓdigētiā recognoscit. Est etiā deuotio necessaria: sz hoc ad religionē ꝓtinet cui⁹ ē p̄cipuus act⁹ necessari⁹ ad oēs ꝓfites. Efficaciā aūt impetrādi hz ex gratia dei quā oram⁹ qui etiā ad orandū nos inducit. Unde Aug. dicit in lib. de vbis dñi. Non nos hortaret vt peterem⁹ nisi dare vellet. Et Crisost. dicit. Nūq; orāti brificia denegat: q̄ vt orātes nō deficiāt sua pietate instigat. Sciēdū aūt q; oratio nō est meritoria sine gra gratū faciēte. sicut nec aliqs alius act⁹ virtuosus. Et tūc etiā oratio q̄ impetrat gr̄az gratū faciētē q̄ ꝓcedit ex aliq̄ gratia q̄si ex gratuito dono: q; ipm orare est quoddā donū dei. sicut dicit Aug. in lib. de ꝓseuerātia. Ité nota q; meritū oratōis q̄nq; respicit ad aliud q̄ ad illud q̄ in orādo petit. Meritoziū enī ꝓcipue ordinat ad beatitudinem: sed petitio oratōis directe se extēdit q̄nq; ad aliq̄ alia. Si g̃ illō aliō q̄ petit aliqs p seipso nō sit ei vtile ad btitudinē: nō mīt illud: sz q̄nq; h petēdo & desiderādo meritū amittit. puta si petat a deo cōplemtū alicui⁹ pcti. q̄ nō est pie orare. Quinq; nō ē necariū ad salutē: nec mālfeste saluti ōriū: q; tē lz orās possit orādo mereri vitā eternā: nō tū mereī illō obtinē q̄ petit. Unde Aug. dic in li. sentētiar ꝓsperi. Fidelr supplicās deo pro necessitatib⁹ huius vite & misericorditer audit & misericorditer nō audit. Quid enim infirmo sit vtile magis nouit medicus q̄ egrotus. Et ꝓpter hoc etiam paulus nō est exauditus petēs remoueri stimulū carnis: q; non expediebat. Si vero illud q̄ petit sit ille ad beatitudinē homis quasi pertinēs ad eius salutē: mereī illud nō solū orando. sed etiaz alia bona opa faciēda: Et ideo indubitāter accipit q̄ petit. sed quādo debet accipe ignorat. Quedā enim nō negant: sed vt ogruo dentur tpe differunt. Ut Aug. dicit sup Jobā. Qō tamē potest impediri si in petēdo nō pseueret. & ꝓpter hoc dicit Basilius. Ideo q̄nq; petis & nō accipis: q; perperā postulasti: vel infideliter. vel leuiter: vel nō ꝓferentia tibi vel destitisti. Quia vero homo nō pōt alij mereri vitam eternā ex condigno. ideo per ꝓsequens nec ea que ad vitam eternā pertinēt. Pōt tū aliqs aliq̄ ex ogruo alteri mereri. & ꝓpter hoc nō semp ille audit qui pro alio orat. Et ideo ponunt quattuor conditiones quibus concurrentibus semp aliquis ipetrat q̄ petit vt. s. pro se petat necessaria ad salutē. pie & pseueranter. ¶ Ad decimumtertiū. s. vtr oratio pcōis sit efficax ad impetrandū quod petitur. Dicendū q; in pcōe duo sunt cōsideranda. s. natura quam diligit de⁹ & culpa quam odit. Si ergo peccator orando aliq̄d petit

inquātū peccatoꝝ.ſ.fm defideriuꝫ petī:ħ a deo nō audiť ex miſeri/cordia:ſed quādoqꝫ audiť ad vindictā:ſ deus ꝓmittit peccatoꝛez ampliꝰ ruere ī pctō. Deus.n.q̄dā negat ꝓpitius q̄ cōcedit iratus. Unde Aug.dicit. Orationem peccatoris ex bono nature deſiderio ꝓcedentē deus audit:nō quaſi ex iuſticia:qz peccatoꝛ hoc nō me/reť ſz ex pura miſericordia:obſeruatis tamē quattuoꝛ ꝓmiſſis cō/ditionibꝰ:vt.ſ.ꝓo ſe petat:neceſſaria ad ſalutez:pie ⁊ pſeueranter.

¶De motiuis ad orādū. DIS.XXXII.

Quarta decimū quartū.ſ.q̄ multū nos mouere de/bent ad orādū:⁊ orationis ſtudiū diligēdū Sciendū q̄ ad hoc mouere dz exēploꝝ ꝑclaritas. Oꝺo/mis neceſſitas. Cultus eiꝰ nobilitas. Orādi facilitas. Et orātis vtilitas. ¶Primo nēpe mouē dz exēploꝝ ꝑclaritas. Et ꝓ/mouē debēt exēpla reꝝ inſenſibiliū. Terra.n.nimis ſicca q̄ſi petens a deo pluuiā hyat ſupius diuerſis ſciſſuris q̄ſi innuēs rōnali crea/ture vt os apiat ad ſupna fluēta obtinēda:dicēs patri pluuiaꝝ:aīa mea q̄ſi terra ſine aq̄ tibi ⁊c. Itē terrena ſciētia yt herbe ⁊ arbores ⁊ eaꝝ flores formata q̄ſi multas.ſ.quot habēt folia tot linguas ſuo creatori erigūt q̄ſi augeri ⁊ pfici poſtulātes ⁊ q̄ſi clamāt. Impfectū niſi viderūt oculi.tui dñe. ¶Itē creature irrōnales vt iumenta ⁊ aures. Bos.n.indigēs pabulo aut potu caput ſurſum q̄ſi ad deuz eleuās ⁊ q̄ſi ſibi q̄ neceſſariū ē ab eo poſtulās mugit. Aſinus ru/git.equus hynnit. Joel.j. Ingemuit aīal mugierūt greges armēti: qz nō ē paſcua eis. Et poſt Beſtia agri q̄ſi area ſitiēs hymbzē:ſuſpe/rūt ī te ⁊c. Job.xij. Interroga iumēta ⁊ docebūt te:volucres celi ⁊ indicabūt tibi:loquē terre ⁊c. Itē q̄dā volucres vt colūba:⁊ turť qō deſiderāt gemēdo ſdicāt. Itē milꝰ futurā intēperiē timēs ⁊ fri/gus pedū ſentiēs ⁊ pdā quā deſiderat nō habēs clamās q̄ſi ad deū affectꝰ ſuos ⁊ defectꝰ ei ſdicat. Itē pulli birūdinū ⁊ cozuoꝝ q̄ eſca eis deficit ad eū clamāt. Qui dat iumēt̄ eſcā ipſoꝝ ⁊c. Iſai.xxxiij. Sič pullꝰ hyrūdinis ⁊c. Itē aliq̄ piſces futurā tēpeſtatē ī fūdo ma/ris ꝑſentiūt:ſupra ſaliūt vt delphines. Alij ſupius aſcēdūt ⁊ os ape/riūt. ¶Itē mouē debēt exēpla rōnabiliū creaturaꝝ videlicet ange/loꝝ q̄ nō ceſſant ad deū clamare ⁊ tinue ⁊ laudare:ſič dicit Iſai.vj. Apoc.iiij.⁊.vij. Itē in vitiſpa.legiť q̄ cū beatus Antoniꝰ ſolus ī cel la ſua rogaret dñm vt oſtenderet ſibi qō agēdo ſaluareť. Cū timeret: ne inutilit ī cella ſederet:apparuit ei angelꝰ ī ſimilitudinē eiꝰ oſoni incūbēs diu ⁊ poſt ſurgēs funiculū faciebat:quo facto:ad oſonem ibat:⁊ poſt inde ſurgēs funiculū detoꝛquebat:⁊ poſt oꝛabat:⁊ poſt funiculū reficiebat. Et cū ħ pluries iterās feciſſet:dixit ei angelus. Antoni.ħ fac ⁊ ſaluaberis. Itē cū in quodā monaſterio fratres ī q̄ dā nocte ſolēni multū ī diuinis laudibꝰ laboꝛaſſent:cuidā eoꝝ ſan/cto viro apparuerūt angeli eūtes ⁊ redeūtes p choꝝ cū inſtrumētis muſicis deū laudātes ⁊ fratribꝰ deū laudātibus applaudētes:⁊ ad laudes diuinas hylariť excitātes. Itē ad ħ mouē debēt exēpla ſanc/toꝝ ⁊ ꝑncipaliē ſancti ſctōꝝ:q̄ ī ſcriptura ſua doctrinā oꝛādi tradi dit:⁊ ꝓo ea docēda de celo deſcēdit. Quā ſic pfecte:ſtudioſe ⁊ vigi lanter tradidit:monēdo:ſuadēdo:inuitādo:ac etiā excitando vbis piter ⁊ exēplis:q̄ nihil omiſit de ꝺtingētib⁹ iſtruēs q̄d:q̄ſi:vbi:q̄li ter:⁊ pp q̄d:⁊ ſub q̄ forma vboꝝ ſit oꝛādū. Et ħ oīa nō tā vbis do/cuit q̄ exēplis. Licet.n.tota die diſcurrēdo:ꝑdicādo:diſputando: miracula faciēdo pp ſalutē hoīuz laboꝛaſſet:nihilominus dimiſſis turbis ſolitaria loca vl deſerta petebat:montē aſcēdebat ī quo ſo/lus ī oſone vigilās p noctabat:ſič dr Matħ.xiiij. Marc.vj. Luc. vj. Itē pp nullā deſolationē:triſticiā vl moꝛtis anguſtiā oſonis ſtu diū omittebat ſz factꝰ ī agonia plixꝰ oꝛabat:⁊ factꝰ ē ſudoꝛ eiꝰ ⁊c. Deinde pendēs ī cruce ꝺtinuās oſonē:oꝛādo clamās ⁊ lachzymās expirauit. Ad ħ ēt mouē debēt exēpla ſctōꝝ tā no.q̄ ve.te. Exēpla de moyſe aaron ⁊ aliis. Exēplū de iudith.viij. De beſter:q̄ ſemp in omni piculo ad oſonis refugiuz recurrebat. Exēplū de tho.⁊ ſara. tho.iii. De anna matre ſamuelis.j. Reg.j. De dauid:q̄ ita fuit ī oſo/ne aſſidu⁹ q̄ nō ſufficiebat ei dies niſi ēt ī oſonib⁹ pnoctaret. Sič pz qz lzvelpe ⁊ mane ⁊ meridie oꝛaret:imo ſepties ī die laudes ei cane ret nihilominꝰ nō media nocte ſurgebat ad ꝺfitēdū ꝺfeſſiōe laudis. Exēplū ēt de ezechia. Joſia. Iſaia. Viere.⁊ ſic de aliꝫ. Ad exempla ſctōꝝ no.te.trāſcurrēdo pfunctozie veniam⁹.exēplū beate vginis q̄ pauca legiť fuiſſe locuta niſi vba oſonis:aut laudis:aut gratiarū actionis. Itē exēplū aplōꝝ ⁊ diſcipulōꝝ q̄ oēs erāt pſeuerantes in oſonē ī cenaculo donec deſcēdit ſup eos ſpūſſāctꝰ ī linguis igneis Act.j. Itē:de btō Petro legiť.et idē fere refert ipſe de ſe in itinera/rio clemētis q̄ audito gallicantu recoꝛdās negationis ſue trine ad oꝛationē ſurgebat. Itē de beato Bartholomeo legiť q̄ centies in die ⁊ centies in nocte genuflectebat añ dñm. De beato Jacobo iu/ſto legiť q̄ ad moduz cameli aſſiduitate oꝛādi ī genibus callos cō/traxerat. Dic cū ꝓpter ꝑdicationē ⁊ ꝺfeſſionē fidei de pinnaculo tē pli a iudeis eēt ꝓcipitatꝰ ꝺuerſus ſup genua pro eis oꝛabat ⁊ oꝛan/do lapidabat:⁊ a quodā ptica fullonis pcuſſus excerebrať. Item exēplū Anne pphetiſſe q̄ nō diſcedebat de tēplo:ſeruiēs deo in ie/iunijs ⁊ obſecratiōib⁹ die ac nocte. Luc.ij. Itē exēplū beate Cecilie de qua legiť q̄ cū aliꝰ cantarēt in oꝛganis:ipſa ſoli deo decātabat oꝛādo:q̄ nec dieꝰ nec noctiꝰ ceſſabat a colloquijs dei ⁊ oſonibus Itē btūs Stephanꝰ ab oſone nō potuit reuocari turbine lapidum ſz oꝛādo emiſit ſpīm. Act.vij. Itē btā Agnes in me.f.er.⁊c. Et btūs Uincētius erectis in celū lumibꝰ dñm ꝓcabať. Et idē legiť fere de oībus martyribꝰ q̄ in ipſis tozmētis foztiꝰ dñm deꝓcabanť. Itē in hiſtoria eccl'aſtica.li.v.legiť q̄ cū q̄dā vir pitꝰ noīe alexander.arte medicus in ciuitate lugō.aſſiſteret ꝓ tribunali:⁊ cōpaſſus marty ribus:⁊ ſignis q̄bꝰ poterat eos ad tollerātiā aīaret:deꝓhendiť:inq̄ riť ſe eſſe chriſtianū ꝺfiteť.diuerſis generibꝰ tozmentoꝝ affligiť:⁊ cū p diuerſa tozmēta laboꝛarent toztores vt eiꝰ oꝛationē interrūpe rent:nō potuerūt ab eo vbū extoꝛqre ſz ſemp magis erat ī̄mobilis in oſonibꝰ⁊ dei laudibꝰ. Itē exēpla ſcōꝝ ⁊ ꝺfeſſoꝝ. Martini. Ni/colai. Aug. Hieronymi. Ambroſij: Bñdicti: Frāciſci: Dñici.aliozū q̄ monachoꝝ. Et hmōi q̄s enarrare ſufficiat cū pene tota vita eoꝝ fuerit lectio:⁊ oꝛatio. ¶Scōo ad orādū mouere nos dz oꝛandi ne ceſſitas.tot nāq̄ picula:ꝺſolatiōes:afflictōes vndiq̄ nos circūſtāt q̄ neceſſe habem⁹ ad oſonē recurrere.ps. Circūdederunt me mala quoꝝ nō eſt numerus. Cō.⁊c. Ideo ꝺſequēter oꝛat dicēs. Cōpla/ceat tibi dñe.vt eruas me dñe ⁊c. De pñti piculo timēdo ⁊ ſpūali ⁊ coꝛpali habeť ſatis in pma pte:vbi habēť multe aucitates rōnes ⁊ exēpla:ꝓ que pz q̄ in magno piculo exiſtētes in coꝛpe ⁊ aīa hēm⁹ clamare ad dñm vt inuaſi a latronib⁹:vel oppſti a ꝑdonib⁹ifernali bus:vt obſeſſi ab hoſtib⁹:vt ſucceſſi vndiq̄ a deſiderijs ⁊ tentatōi bus carnalib⁹:vt ſuffocati q̄ſi in aqua voluptatū vt videtes moꝛtē ſpūalē fratꝝ noſtroꝝ.debem⁹ frāgere ſilētiū ⁊ clamare ad dñz.⁊ di/cere. Deus in adiutoziū meū intēde ⁊c. Propter iſta enī ipſi religio ſi monachi cū īminet pñt ſileutiū frāgē ⁊ adiutoziū clamare. De fu turo iudicio ſatis habeť ſcā pte. Cōtra qō oꝛandū eſt.vt dic dñs Luc.xxj. Uigilate itaq̄ omni tpe vt digni efficiamini effugere hec oīa que futura ſunt:⁊ ſtare añ facie filij hoīs. ¶Tertio ad oꝛandū mouere nos dz cultꝰ eiꝰ nobilitas.qz nō eſt offiū ruſticoꝝ.vt eſt fo/dere:arare:putare ⁊c:ſz eſt offiū filii dei ⁊ matris eius:⁊ offiū ſcōꝝ ⁊ angeloꝝ. Filiꝰ enī dei ⁊ mater eiꝰ hoc offiū habuerūt ⁊ exercuerť ⁊ ſancti eius ſpālr ī terris ⁊ retinēt in celi vt oꝛēt ꝓ nobis ibi ſcēſ ſanter.j. Reg.ij. Dixit ſamuel ad pplm. Abſit a me vt ceſſem oꝛare pro vobis. Et de Hieremia dr.ij. Matħ.xv. Hic eſt q̄ multuz oꝛat pro pplo ⁊c.beatꝰ etiā Petrꝰ dicit.ij.pe.j. Dabo operā frequēť vos hre poſt obitū meū. Officiū angeloꝝ ē oſones noſtras offerre deo ſicut dicit angelus.tho.xij. Qñ oꝛabas tu ⁊ ſara nurus tua ego ob/tuli oſones vras in ꝺſpectu dei. Et officiū filij dei ſpālr eſt oſones noſtras ꝑſentare deo patri. Uñ in omni oꝛatōe que dirigiť ad pfez ponit iſta cauda:p dñm noſtꝝ iħm chrm. Berñ. Secuꝝ hēs acceſ ſum ad deū homo vbi hēs filiū añ patrē.⁊ matrē ante filiū. Mat nāq̄ oſtēdit filio pectꝰ⁊ vbera.filiꝰ oſtēdit patri latꝰ⁊ vulnera.nec vlla poterit eſſe repulſa:vbi tot ocurrūt charitatis inſignia.j. Jo.ij. Aduocatū habem⁹ apud patrē:iħm chrm ⁊c. Itē eſt offiū ſpūſſan cti q̄ facit in nobis Ro.viij. Ipſe ſpūs poſtulat ꝓ nobis gemiti bus inenarrabilibus. Oꝛ ſit offiū ſcōꝝ ⁊c. Apoc.viij. Aſcēdit fumꝰ incenſoꝝ de oſonibus ſcōꝝ. Itē honoꝛabile eſt officiū: qz qui oꝛat cū deo loquiť. Magnꝰ honoꝛ eſt loq̄ frequēter cuz aliquo magno ꝑncipe:maioꝛ cū rege multofoztius cū rege regū. ſi. Cū oꝛam⁹ cuz deo loq̄mur.cū añt legim⁹ ipſe nobiſcū loquiť. ¶Magna igiť eſt oſonis dignitas qz ipſe de⁹ ⁊ tota curia celeſtis attenta eſt audire oſones nras ⁊ laudes.⁊ delectanť in eis:⁊ ipſi angeli oꝛōes ⁊ lau des deo referūt ⁊ offerūt.ps. Aſtiterūt ꝑncipes ꝺiuncti pſallētibus ſ.hoib⁹.ibi.ben.ado.⁊c. Itē in ꝺſpectu angeloꝝ pſallā tibi ⁊c.i.cō/ſpicientibus angelis:vel ꝺſpiciēdo angelos qui oꝛatōibus noſtris attendūt:⁊ eas deferunt. Lant.viij. Que habitas ī hoꝛtis amici au/ſcultant te fac me audire vocem tuā.j. Lozin.iiij. Spectaculū facti ſumus angelis ⁊ hominibus. ¶Quarto mouere debet ad oꝛāduz oꝛādi facilitas ⁊ ieꝛcuſabilitas:qz hoc opus defacili pōt ſieri:⁊ ita ineꝛcuſabile eſt.fm qō in ps.dicit. Apud me oꝛatio deo vite mee. dicit glo. Apud iuſtū ſemp eſt q̄ dare pōt.ſ.oꝛatio quā ſi non pōt dare voce.pōt eam ſemp dare mente.vt ſemp oꝛet bonū deſideran do ⁊ volendo. De hoc theſauro bone voluntatis ⁊ deſiderij q̄ plus dat plus habet. Unde miſer eſt qui de hoc dando parcus eſt:quā do minus dat minꝰ ei remanet qui plus dat plus habet. Luce.xix. Dabenti dabiť ⁊c. Non enim infirmitate aut paupertate ſe poteſt

excusare bō. Qui si diceret: ieiuna: posset rñdere: nō possum: qz infirmus sum. Si dicit ei fac elemosynā: pōt rñdere: nō possum: qz pauper sum. Si dicit ora: nō pōt hoc dicere: qz si nō potest ora re voce: pōt orare corde vt dictū est. Ipsa enim bona volūtas ⁊ desideriū ozādi est oratio. ¶ Quinto mouere, dz ad ozādū multiplex vtilitas de cuius vtilitate multiplici dicet inferius.

¶ De faciētibus orationē deo gratas. DIS. XXXIIII.

Quarta decimūquintū. s. qualis debeat esse oro ad hoc q̄ sit deo grata. Sciēdū q̄ quedā sunt ad orationē p̄parativa: quedā expediētia: ⁊ quedā integrantia. Prīo ad orationes p̄parativa seu dispositiua quattuor videlicet: sacra lectio studiosa: meditatio seriosa: ieiunium pcitatis: ⁊ officiū pietatis. ¶ Prīo q̄dē aūt orationē p̄parat ⁊ disponit sacra lectio: qz lectio sacre scripture quā aliq̄s accipit studendo: legēdo: p̄dicando vel etiā audiendo parit cognitiones: cognitio cōpunctionē: cōpunctio orationē. Sic ergo habemus. ij. pal'. xxxiiij. vbi saphan scriba dixit Josie: tradidit mihi helchias sacerdos būc libz̄: quē cum p̄sente rege recitasset: audissetq̄ ille vba legis: scidit vestimēta sua ⁊ p̄cepit helchie ⁊c. dicens: ite ⁊ orate dñm pro me. Itē Nee. viij. Cū aperuisset esdras libz̄ coz̄ omni populo. Seq̄t. Incurvati sunt ⁊ adorauerūt deū p̄ roni in terram. Ratio habet. ij. esdre. ix. Itē Viere. xxxvj. legim⁹ q̄ Vieremias clausus in carcere: qz nō poterat ad p̄dicādū exire: p̄cepit baruch q̄ libz̄ū ī quo scripserat verba dñi legeret omni populo: dicēs ei: leges eis si forte cadat oro eoz in cōspectu dñi. Itē. j. Thi. iiij. Sanctificat creatura. i. homo p verbū dei ⁊ orationē. Per verbū inq̄ inspiratū: lectū: auditū vel etiā p̄dicatū. Sic igit patet q̄ sacra lectio disponit ad orōnem.

¶ Secundo ad orationē p̄parat ⁊ disponit meditatio seriosa: non distrahens: nō retrahens: nō abstinens: sed solum meditatio attrahens ⁊ sursum eleuans: ⁊ dirigens mētē in deū talis p̄parat ad orationē: ppter q̄d dicit Eccī. xviij. ante orationē p̄epara aiam tuā. Debet enim homo oēs curas extrinsecas a se penitus amouere: distractiones abijcere: sensus exteriores claudere: ⁊ coz suū in se recolligere. Sicut docet idē Sap̄. Eccī. xxx. Cōtine ⁊ congrega coz tuū in sanctitate eius. Aduerte q̄ reus ante sentētiā iudicis diligēter cogitat: quomō possit iudicē ad misericordiā flectere: pauper elemosynā petiturus cogitat quomō possit coz diuitis efficatius ad pietatem mouere. Aduocatus solicite meditat rōnes q̄bus causaz suā possit facere meliorē: ⁊ sponsa meditat q̄b⁹ vbis ⁊ modis coz sponsi vulcius alliciat ad amorē: q̄ fronte: q̄ temeritate: q̄ p̄esumptione audebit homo sine meditatione quia sacra vba resonare: cozaz summo iudice reus accedere: cozā summa maiestate etiā summis spiritib⁹ tremēda nō p̄meditatus assistere. Ideo dicebat p̄. Meditat⁹ sum nocte cū corde meo: ⁊ sic exercitabar in orone: ⁊ scopebā spūz meū. Meditatio nāq̄ docet q̄d ⁊ qualiter sit ozādū: disponit ⁊ ordinat animū: ⁊ regulat mentē ⁊ eleuat coz in deū. p̄. Meditatio cordis mei in cōspectu tuo semp: ⁊ in meditatione mea exardescet ignis. Meditatio igit ē quoddā p̄paratoriū ⁊ directoriū oronis. Bern̄. Meditatio q̄d desit docet: oratio ne desit impetret. Aduerte nullus audet cozā rege mortali verbū p̄ponere: maxime vbi posset eē damnū vel cōmodū: bonoz vel obp̄obriū: nisi p̄meditatus. Null⁹ auderet populo p̄dicare: nec doctor in scholis legere: nisi p̄meditatione ⁊ deliberatione debita p̄cedente. Ex bis concludit q̄ nō pōt esse oratio deuota: attēta: humilis: ⁊ discreta: ⁊ sic de aliis cōditionibus q̄ in orone deo grata requirunt sicut infra patebit: nisi p̄paratiua meditatio p̄mittat. ¶ Tertio ad orōnē disponit sobrietas ieiuniū. Thobie. xij. Bona est oro cū ieiunio. Augu. Sola illa oro pinguescit: quā macies pascit carnis. Ideo isti ieiunando obtinuerunt q̄ petierūt qz oroni ieiuniū cōiunxerūt. Helyas. j. Reg. xix. Judith. viij. Vester. iij. ⁊ xiiij. Et filij captiuitatis. Esdre. viij. Ieiunauim⁹ ⁊ rogauim⁹ ⁊ venerūt nobis cūcta p̄spe. Nee. j. Ieiunabā ⁊ orabā ⁊c. Et Danielis. x. Posui faciē meā ad dñz rogare ⁊ deprecari cū ieiunio ⁊c. Similiter niniuite Jon̄. iij. Et anna pphetissa Luc̄. ij. Itē andreas ieiunans ⁊ orans obtinet salutē Nicolai de quo supra. ¶ Quarto ad orationē disponit pietatis exercitiū. Pius enim dñs pietatē exercentibus libenter suā pietatē impendit. Thob. xij. Bona est oratio cū ieiunio ⁊ elemosyna. Ibidē. Quādo orabas cū lachrymis ⁊ sepeliebas mortuos ego obtuli orationes tuā deo. Et Act. x. dicit angelus cornelio. Orones tue ⁊ elemosyne tue ascenderunt in ospectu dei. Ecōtra dicit p̄uer. xxj. Qui obturat aurē suam ad clamorē paupis clamabit ⁊ ipse: ⁊ non exaudiet. Et. xxviij. Qui declinat aures suas ne audiat legē. s. charitatis ⁊ pietatis: oro eius fiet execrabilis. Et qz nō minoris est meriti pietas spūalis q̄z corpalis si pietas vel mia corpalis disponit ⁊ p̄parat viam ad orationez: vt ostēsuz est multomagis misericordia spūalis disponit: cuiusmodi est ī dulgere penitēti. Math. v. Si offers mun⁹ tuū ad altare ⁊c. Marc. xj. Cū stabitis ad ozādū dimitte si q̄d habetis. ⁊ p̄ vester dimittet vobis pctā vra. Math. vj. dimittite nobis de. no. ⁊c. math xvij. Serue nequā in me ⁊c. Eccī. xxviij. Remitte primo tuo proximo ⁊ tūc deprecāti tibi pctā soluētur. Et post. Homo hoi seruat irā ⁊ a deo q̄rit medelā. Beda. Due ~~sunt~~ ale q̄b⁹ oro ad deū volat: dare ⁊ remittē. Opus etiā pietatis est p̄o inimicis orare. Sicut docet dñs Math. vj. Benefacite his qui oderūt vos orate p̄o p̄sequēti bus ⁊ calūniātib⁹ vos ſic ⁊ p̄ vr celestis: qui solē suū oriri facit sup bonos ⁊ malos. Talis fuit oro samuelis. j. reg. xij. Absit a me vt cessem orare p̄o vobis. Talis eni fuit oro christi Luc. xxiij. Pater dimitte illis qz nesciūt quid faciūt. Et stephani Act. vij. Dñe ne stes tuas illis hoc peccatum.

¶ De facientibus orationē expeditā.

Quedā sunt orationē expediētia tanq̄ videlz remouētia p hibēs. Et ista sunt q̄ttuor: puritas affectiōis serenitas. trāquillationis: humilitas subiectiōis: fidelitas intentionis. ¶ Prīmo q̄dē puritas affectōis requirit ad orationē tanq̄ remouēs phibēs. Oportet eni q̄ orans sit sine osciētia pctī mortalis. i. q̄ nō hēat volūtatē peccādi vel in pctō manēdi. ysa. j. Cū multiplicaueritis orationē nō exaudiā: manⁿ eni vestre plene sunt sanguie. Idem ix. iniq̄tates vestre ⁊c. Et post. Et pctā vestra abscōderūt faciē dñi a vobis ne ipse exaudiret. Et Job. ix. Peccatores nō exaudit deus dixit cecus nat⁹ p̄s. Iniquitatē si aspexi in coz. meo nō ex. dñs. Im mūda erat cogitatio antiochi. de quo. ij. mach. ix. Rogabat dñz scelestus a quo nō erat misericordiā osecuturus ⁊c. Item dz esse mūda a sordidis cogitatōibus: vt si illuc veniat. ibi nō quiescāt: ⁊ statim expellāt. Eccī. xj. Muscе morientes p̄dunt vnguēti suauitatē Ad hoc facit exemplū supra positū de pane facto sordido. In vitis pa. dixit q̄dā pater. Diabolus inimicus tu⁹ est. ⁊ tu dom⁹. nō cessat in te p̄icere q̄cq̄d sordidū īuenerit cum te īuenerit occupatū ī oro ne: ⁊ tu illud ei reijce ⁊ p̄cede. Itē dixit quidā pat⁹ ſic in fonte turbato non pōt quis videre faciē suam: ita mens occupata cogitatō bus imundis nō pōt orare deū in otemplatiōe. ¶ Scōo requirit serenitas trāquillatiōis vt fiat oratio trāquilla mētе: ⁊ sereno corde. qz vt dicit. iij. reg. xix. Non in turbine dñs: sed in sibilo aure tenuis: ibi dñs. Item vt fiat in quieto tpe. Treñ. iij. Consurge ⁊ lauda in p̄incipio vigiliarum effunde ⁊c. Media no. ⁊c. Eccī. xxxix. Justus coz suū tradet ⁊c. Sap̄. xvj. oportet solem p̄euenire ad benedictionez ⁊c. Item in loco quieto debet fieri. Unde loc⁹ orōnis erat spāliter in templo q̄d est in hierusalē: que interp̄etat pacifica Sic dñs. Marc. j. valde diluculo abijt in desertū locum. ibiq̄ orabat. Bern̄. Quādo noctur⁹ sopor p̄fundū inducit silentiū: tūc purior ⁊ securior est oratio nullo strepitu: nullo clamore turbata. nulla aspicientiū laude tentata. Serenitatem cordis impediunt aues idest cogitationes vane glorie. Ideo abraham abigebat aues sup eius sacrificiū descēdētes Heñ. xij. Item musce idest solicitudines mūdiales que molestant mētem pungūt et inficiunt Exo. viij. Venit musca grauissima ī domos pharaōis ⁊c. Sequit. Corrupta est terra ab hmōi muscis. Et ifra ait moyses. Orabo dñz ⁊ recedet musca. Itē serenitatē cordis impediūt rane. i. cogitatōes ⁊ affectiōes carnales. Quia rane sunt vētrose: signāt gulositatē. Itē sunt garrule: qz vitiū gule sequit loq̄citas. sicut ait Greg. j. mor̄. Itē morant in lutosis locis: ⁊ signāt luxurie vilitatē. De hmōi ranis dr exo. viij. Ascēderūt rane ⁊ operuerūt terrā egypti. Seq̄tur. Orate p me dñz vt auferat a me ranas. Itē serenitatē cordis impediūt serpētes. i. tētationes demonū venenate. Nūeri. xxj. Ora dñm vt tollat a nobis serpētes. Diabolus eni omne bonū nitit impedire: maxime fructū oronis. Ipse siq̄dē est inimic⁹ homo sup̄seminās zizaniā vt suffocet tritici fructū. Math. xiij. Inimicus homo hoc fecit. qz in orōne diuersas cogitatōes imittit p quas hoies ab orone retrahit q̄ sunt imissiones p angelos malos. In vita sancte Juliane legit: q̄ cū eēt īcarcerata pp fidē. apparuit ei diabolus ī forma angeli lucis dicēs q̄ ipse esset angelus lucis ad eam oslandā missus. Cū aūt ipsa timeret ⁊ hesitaret: reuelatū est ei in secreto q̄ accipet ⁊ ligaret eu. ⁊ verberaret sua cathena vlq̄quo indicaret ei quis esset. Nō cum fecisset: ei indicauit q̄ erat p̄inceps demonio⁹ mittens alios demones ad hoies seducendū ⁊ tētandū. De quo si nō facerent ad volūtatem suam: cum reuertebant verberabant ab eo. Et inter alia que faciebant p se ⁊ p alios laborabat quomō orantib⁹ auferret fructū orationis imittēdo: ⁊ imaginatōes rerū secularium: ⁊ que oblita fuissent vel facere vl ordinare in domib⁹ suis: vel piculose dimissa fuissent ibi vt eos sic ab oronib⁹ reuocaret. Item in vita beati benedi-

eti legit & habet dial'.iiiij.q cū in quodā monasterio qđ ipse construxerat esset qdā monachus qui nō poterat stare cū aliis ad oratione: & multotiens esset correptus ab abbate monasterij: nec corrigeret se: sed exiret semp qsi pro aliqua re seculari facienda. Signatū est hoc beato benedicto: q cū venisset & oratū fuisset p biduū: & iste exiret semp: ait beat⁹ bñdict⁹. Nūqd videtis qd extrahat hunc monachū: dixit ergo pontiano abbati illi⁹ monasterij & mauro in secreto vt orarent vt de⁹ hoc ei intimaret: & vidit post biduanas orones maurus abbas q dict⁹ monach⁹ extrahebat p vestimēti fimbriā a puulo nigro: & educebat. Cū aūt finita oratione bñdictus egrederet: & inuenisset dictū monachū extra: eū virga percussit: tūc qsi si ad ictū ei⁹ fugisset demon: in oratione īmobilis pstitit vel pmānit. Diabol⁹ fac de boue sicut fecit miles de equo quē lucrat⁹ est. De quo refert magister Jac. q quidā eps habebat optimū equū: quē cū nollet dare cuidā fratri suo militi: qsiuit dict⁹ miles a quodā socio epi qd diceret sepius eps equitādo illū equū: dixit ei: q dicēdo horas: deus in adiutoriū meū &c. Cū aūt accepisset eū mutuo & p triduū eū eqtās & tota die: de⁹ in adiutoriū meū &c. dicebat: equū pungēs calcarib⁹ infra triduū aptauit ita equū q qñcūq: de⁹ i adiutoriū &c. dicebat equo: tot saltus dabat q nō poterat retineri. Cū aūt reddidisset eū epo cū horas incipiebat ita saltabat q fere epm pcipitabat. Qō videns miles dixit. Dñe iste equus quē nō potestis retinere nō est vobis vtilis: q pcipitabit vos: sed poti⁹ mihi: q bñ otēdā & domabo feritatē ei⁹. Et iō eps tāq inquietū & inutilē dedit eū militi. Silis huic equo est hō inquiet⁹ in oratione q ad modicā punctura diabolice tētationis vel corpalis afflictionis: vel etiā pulicis: cū alij diuinū adiutoriū inuocāt: ipsi fugiūt dñm: & sic diabol⁹ lucrat eos. Itē h ē ō illos q linguā domare nō pñt. Ja. iij. Dis nā bestiaꝝ domari pōt &c. Itē h ē ō illos quos hmo dei domare nō pōt. Itē fac diabolus fic fecit cuilmerodach. de quo dr i babylonica hystoria: q mortuo pre timens ne resurgeret: & regnū ei auferret: de ositio aliquoꝝ corpris in multas ptes diuisit & diuersis vulturib⁹ tradidit. Dixerūtq q pr nō resurgeret donec dicti vultures i vnū conuenirēt. Ita diabolus timēs ne hō resurgat & regnū celoꝝ orādo acq̄rat. Coꝝ humanū cū orat hō diuidit: & pisces qsi diuersis malis cogitationib⁹ & solicitudinib⁹. Itē in collationib⁹ patrū. v. li. legit q cū qdā frat diu i hē mo vite ōtēplatiue studuisset: & amici sui carnales lras pluries misissent ei de terra sua: accipiēs eaꝝ fasciculū piecit i ignē: dicēs. Ite i ignē cogitatiōes pie parit ocremāde: ne me ad ea q deserui reuocetis: & me tētetis. Legit q qdā bonus hō vt posset liberi⁹ vacare orōi. & pdicationi: oib⁹ abrenūciauit: vno asino retēto p quē portaret p prochias ad pdicādū. Cū aūt esset in aliq prochia: aut meditans aut orās: aut pdicās: aut celebrās: cū deberet cogitare: & attendere in his q faciebat: occurrebat ei cogitatio de asino suo quē foris reliquerat: vl ne ei furaret: vl ne a lupo vorar et: & hmōi. Videns h q vir posset reuocare coꝝ suū ad h: coꝝ oib⁹ licēciauit asinū suū: dicēs q magis volebat amittere asinū suū q̄ coꝝ suū simul & orōnē. pō. Coꝝ me. dere. me &c. Itē magister Jacob⁹ dicebat q qdā clericus querebat de h q nō posset diu coꝝ suū retinē i orone. Cū aūt ali⁹ h audiēs iactaret se q bñ ibi coꝝ suū tenebat: dixit ei ali⁹ q daret ei equū suū si ita otinue teneret ibi coꝝ suū q nō cogitaret alibi vsq̄quo dixisset vnū pr nr: & ē si nō facēt daret ei ipse suū. Cū aūt huic oditiōi osensissent: & ali⁹ iuraret se dictuꝝ vitatē: req̄sit⁹ postea de ea dicēda p iuramētū: recognouit q i fine pr nr incepit gaudere de h q equū lucrabat: & cogitare vtrū sella eēt de pactiōe & ita pro modico gaudio amisit sellā & equū suū & alteri⁹. Itē dicebat qdaꝝ q coꝝ humanū erat qsi auis venatica: q̄ cū tenet i manu audito modico sonitu nitit aduolare: sz tenēs eā qbusdā vinculis q̄ tz i manu eā reuocat sup manū. Et cū trāsit p locū vbi e strepit⁹ carnes rubeas tz ei añ oculos ad rostrū vt attēta ibi nō attēdat ad strepitū. sic coꝝ in oratione vt auis aduolare nitit ad strepitū tētationū. Debet aūt hō illud reuocare vinculis timoris & amoris dei: & carnes christi cruētas añ oculos ei⁹ ponē: & in refectione eaꝝ coꝝ detinere & occupare.

¶ Tertio i oratione req̄rit humilitas subiectionis. pō. subditus esto dño & ora eū. Qui enim humiliter orat: monet efficacius: & ipetrat facilius. Unde Luc. xviij. dr. Duo homines ascēdebant in templū vt orarent: vnus pharisēus & alter publicanus. Publicani oratio seipsum humiliter accusantis dicēdo: de⁹ ppicius esto mihi peccatori: fuit diuinitus acceptata. Pharisei vero seipsum p iactantiā collaudātis & alios p supbiā temere otēnentis: fuit oratio reprobata. pō. Respexit in orationem humiliū. Ecc. iiij. Oratio humiliātis ce. pe. &c. Judith. ix. Humiliū semp tibi placuit depcatio. Humilis fuit oro abrahe ideo placuit deo & petitū obtinuit. Gen. xviij. Loq̄r ad dominū &c. Item oratio Nester: eiusdem. xiiij. Similiter chananee Math. xv. Similiter filii pdigi dicētis: pater peccaui &c. Luc. xv. Dicebat quidā q veraciter docēt orare trutāni qui se quātum possunt in habitu & voce incuruant: & psternunt se vulnera & vlcera & paupertatem nuditatem infirmitates suas & defectus suos & infortunia sua eis ostēdūt a qb⁹ petūt. Silr & fures dānati qui añ iudicē se humiliāt: & pmittūt emēdā lugētes docēt nos orare. Quārto in oratione req̄rit fidelitas intentiōis vt oret hō cuꝝ spe & fiducia impetrādi. Jaco. j. Postulet in fide nihil hesitās. Gen. Indignus celesti bñdictiōe conuincit. qui deū dubio q̄rit affectu. Itē Gen. de diligēdo deo. Ad dei beneficia obtinēda & retinēda & obseruāda necessaria sunt pñdia sedule & lōganimis ozōnis. In qua tanta fit fides vt speret oīa: tāta deuotio vt deum cogere videat: tantus amoꝝ vt oīa q̄ petit in ozōne se sentiat obtinē: tam benigna humilitas in oībus nō suā sz dei poptet fieri volūtatē bēat coꝝdis puritatem: coꝝdis mundiciā &c. Ja. v. Oratio fidei curabit infirmū: q hāc discipuli nō habuerūt lunaticū curare nō potuerūt vt dicit eis dñs Math. xvij. Nō potuistis eū curare, pter īcredulitatē vestrā. Nā & si qs suoꝝ osciis pctōꝝ & de, pprijs meritis diffidēs idignū se reputet exaudiri: tñ de īmēsitate diuie mie oz osiderare fic manasses de pctis suis semetipz accusans: & dicēs. ij. Paral. xxxiij. Peccaui sup numeꝝ arene maris: & multiplicate sunt iniqtates mee &c. Sequit. Peccaui dñe peccaui: & iniqtatē meam ego agnosco: peto rogans te dñe remitte mihi: q indignū saluabis me fm magnā miaz tuā. Sed quātūcūq: de pctis suis se grauiter accusaret: & de seipso diffideret: q tñ de dei misericordia cōfisus est meruit exaudiri: sic dicit Paral. xxxiij. Depcatus est dñm & obsecrauit intēte: & exaudiuit orationē ei⁹: reduxitq eū in hierusalē i regnū suū. Un bern. ait. Interdū impediri solet oratio ex pusillanimitate fpūs & timore īmoderato. Hoc aūt tūc solet fieri cū sic cogitat hō ppriā īdignitatem vt nō ouertat oculos ad diuinā benignitatē. Et sicut piculū ē si fuerit oratio nimis timida: sic in, ōria pte nō minus īmo mai⁹ piculū est si fuerit temeraria: nec hoc dico: vt pctōrib⁹ auferā oādi fiduciā: sz volo eos orare tanq̄ gentē que pctm fecerit nō iusticiam ozent p o īdulgētia pctōꝝ suoꝝ in animo otrito & spiritu humilitatis: & cū diuine ofidētia bonitatis. Un. j. Jo. v. Hec est fiducia quā habem⁹ ad deū: q quecūq petierim⁹ fm voluntatē ei⁹ audiet nos. Debem⁹ igit ofidēter ab eo magna petē tanq̄ a dño magno ditissimo potētissimo & largissimo si volum⁹ obtinere: q ad hoc nos īuitat Jo. xvj. Si qd petieritis &c. Est post. Petite & accipietis vt gaudeat. ple. Nō vult dare dimidiū regnū: vt Assuerus dest. & Herodes filie saltāti: sed plenū & integꝝ: dat enī deus munera fm magnificētiam pncipalē. Cū aūt sit sūmus: sūmū donū decet eū. Legit in gestis alexādri: q cum qdā histrio lusisset coꝝ rege Anthygono: & placuisse videret ei ludus: petiuit ab eo dict⁹ ioculator vnū equum quo sequeret eū. & seruiret ei. Qui illusit ei dicēs q ipse nō erat dignus tāto munere. Cū aūt ille repulsus petēt saltem vnū denariuz Rndit Anthygonus q non decebat honorē regiū dare taz paruū munus: & sic nihil dedit ei neq magnū neq puū mun⁹. Cū aūt idē ioculator veniret ad alexādrū: & lusisset coꝝ eo: & ludus ei placeret dixit ei q peteret tanq̄ dign⁹ aliq̄ remuneratōe: cū ille timeret ofi di si magnū petēt: petiuit paruulū munus: & cū sup hoc cū alexāder argueret: excusauit se p factū Anthygoni. Tūc alexāder dedit ei vnā ciuitatē dicēs. Et si tu nō es dign⁹ tñ munus accipere vel petere: ego aūt sum dign⁹ dare: & hoc decet magnitudinē meā. Ita de⁹ vult dare munus decēs suā magnitudinē. Iniuriā facit regi fili⁹ ei⁹ qui petit ab eo coꝝ tota eius curia sotulares & panē ad comedendū: & vestiū suaꝝ resartionē cū potius pr velit ei dare regnuz in quo oīa necessaria habebit. Itē nota paupes petūt hic & accipiēt in futuro regnū. Luce. xij. Primum queri: reg. dei &c. Nolite timere pusillus grex. compla. pa. m. dare vo. reg. Ecōtra diuites accipiunt hic: & pe tent in futuro: & nihil inuenient. vt patet. Luce. xvj. de diuite dicente. Pater abrahā &c. dor. sup. su.

¶ De orationem integrantibus.

Quedā sunt orationē integrātia que sunt quattuor. Attentionis sedulitas. Feruor deuotiōis. Discretiōis sagacitas & vigor frequētationis. ¶ Primū qō ad orationē req̄rit tanq̄ itegrās ipsaz ē sedulitas attētionis. Oro enī est qsi quoddā familiare colloquiū cū deo: sicut ait y si. Qui oram⁹ cuz deo loqmur qñ legim⁹ de⁹ loquit nobiscū. Et sanct⁹ Ansel. ait. Oro is tpe chria nus hō cū deo loquit cōsideret fidelis aia q̄ reuerēter humilr & attente oz loq̄ cū sūmo pncipe q̄timorate cū sūmo iudice: q̄familiariter cū amico: q̄dulcit cū spōso dulcissimo. Tota igit attētiōe: toto affectu & mētis ad nisu loquat hō cū deo sine cozruptōe: sine interruptiōe: & fine mētis euagatiōe. Sic ait apls. j. Lor. xiiij. Ora-

bo spiritu ozabo ꝛ mẽte: psallã spiritu: psallã ꝛ mẽte. Nã sicut dic̃ saluator Joh. iiij. Spūs est de⁹ ꝛ eos q̃ adozãt in spiritu ꝛ vitate oz adozare. Nõ enim plus delectat de⁹ in oone vocali sine attẽtione mẽtali: q̃s in garritu auiũ vel in grũnitu porcoꝝ. Ozãs ps. dic̃ dño. Intẽde voci oonis mee rex me⁹ ꝛ deus me⁹. Et alibi. Fiant aures tue intẽdentes in vocẽ deprecationis mee. Sz si tu ipse nõ attẽdis tibi: quõ speras deũ intẽdere tibi: si cũ rege vel pncipe vel alio magno viro nõ auderes tam irreuerẽter loq. quomõ estimas gratũ eẽ deo q̃ sine deuotione: humilitate timoze ꝛ reuerẽtia psumis loqui cũ eo. Nõne cõquerẽdo ꝛ reprobãdo loquitur dns ɔ tales dicens Matḥ. xxiij. Populus hic labijs me honozat: coꝛ aũt eoꝝ longe ẽ a me. De ɔ regre supza vbi dr q̃ in oone requirit serenitas. Item attẽtionẽ nõ bñt in oone dozmitates: sic fuit oro aplor i oñi passione: cũ inimic⁹ eos expetere nõ cessaret. Jdeo dns frequẽter excitat eos ꝛ incitat ad oronẽ Matḥ. xxiiij. Vigilate ꝛ ozate. j. pe. iiij. Vigilate in oronib⁹. Marc̃. xiij. Vigilate ꝛ ozate q̃ nc̃. ps. nocte mãdauit dns canticũ psalmodie. In quodã prioratu monachoꝝ cũ diuvigilassent monachi maiozes in potationib⁹ ꝛ cõfabulationibus pulsantes ad matutinas eas incipiebãt: ꝛ cito post dormiebãt in psalmodia: ꝛ quosdã pueros eã dicere angariabãt. Cũ aũt vnus eoꝝ videret q̃ oẽs obdormissent: innuit socijs q̃ tacerẽt. Cũ aũt ali quãdiu siluissent ꝛ lusissent: vn⁹ eoꝝ incepit clamare cũ magno sonitu: bñdicam⁹ dño: monachi autẽ illi exp̃gefacti ꝛ stupefacti inceperũt clamare cũ aliis: deo gras: ꝛ q̃libet dormiẽtiũ credidit q̃ alij dixissent cũ pueris ꝛ credẽtes se dictas dixisse matutinas ad lectos suos venerũt. Sic diabolus multis furaꝝ p somnũ fructũ oronis: ita vt nec deo gras dicãt: sed p totã noctẽ silent in vitijs somno et delitijs absorpti. Scõo in oone requirit feruoz deuotiõis. Est enim oro sicut thymiama boni odoris: ꝛ sic̃ virgula fumi ex aromatibus. Lanc̃. iij. sic̃ cera ꝛ thus liquescens in igne ꝛ sic̃ incẽsum odorifer. ps. Dirigat oro mea sic̃ incẽsum in cõspectu tuo. Attẽde q̃ incensum nõ redolet nec odoris: sui suauitatẽ emittit: nisi suppositus carbonib⁹ incendat. Sic nec oro redolet cozã deo nisi a cozde ꝓcesserit inflãmato. Vñ in signũ acceptatiõis diuine descẽdebat ignis de celo sup sacrificia iustoꝝ: sic̃ ps de sacrificio belye. iij. Reg. xviij. Et de sacrificio Gedeonis Judic̃. vj. Et de sacrificio manue. Judic̃. xiij. Et de sacrificio sacerdotũ. ij. Mach. iij. Ozatio igit̃ nõ tepida sed deuotiõe feruida placet deo. Vñ Apoc̃. viij. dr. q̃ ali⁹ angelus venit. i. hõ in oone deuot⁹. Ozãdo. n. assumit hõ officiũ angelozuz iõ dr. Angelus: ꝛ stetit añ altare. i. christũ sup q̃ sacrificia nr̃a offerẽda sunt: habẽs thuribulũ aureũ. Thuribulũ istud ẽ coꝛ deuotuz inferi⁹ clausum ad terrena supius aliqualit̃ aptũ ad celestia carbonib⁹ ardẽtib⁹ plenũ. i. feruidis affectionib⁹ inflãmatũ. Sup hos carbones ponẽdũ est incẽsuz. i. sup affectiões ardẽtes mũdãda ẽ oro. Hoc aũt thuribulũ dr aureũ: q̃ hec oia debẽt ex charitate ꝓcedẽ: q̃ p auꝝ designat. Sequit̃. Et data sunt ei incẽsa multa vt daret de oronib⁹ sanctoꝝ oũm sup altare aureũ. Nota feruẽter ozãti addũ tur oones sanctoꝝ omniũ: q̃ oẽs sancti ozant pro eo ꝛ suas oones adiungũt ei⁹ orationi: vt potẽtioz ꝛ feruẽtioz fiat cozã deo. Ait enim ps. Pro hac ozabit ad te oꝭ sctus in tpe opportuno. Et q̃ talis oratio multũ est grata deo: ideo sequit̃: ꝛ ascẽdit fum⁹ incẽsoꝝ de orationib⁹ sanctoꝝ de manu angeli cozã deo. Fum⁹ iste extricat omne gen⁹ demonioꝝ. Tho. vj. Vñ p orationẽ abstulit moyses serpentes. Numeri. xxj. Ora pro nobis vt tollat de⁹ a nobis serpẽtes. Ozauitq̃ moyses pro pplo. Serpẽtes venenosi sunt demones: q̃ p orationis efficaciã effugant̃. Vñ oratio põt dici carmẽ demonuz fugatiuũ. De feruoze deuote orationis ait Bern̄. Periculũ est si fit oratio tepida ꝛ nõ ex viua affectione ꝓcedẽs. Nã i ascensu suo lãguescit ꝛ deficit eo q̃ nõ habeat vigoꝛẽ. Quevo fidelis feruẽs ꝛ humilis fuerit: celũ sine dubio penetrabit. Nõ. n. sufficit i orationevocali attẽdẽ ad vba q̃ dicunt̃ nisi cũ feruoze spũs ꝓferant̃. Nec i oro ne mẽtali suffic̃ simplex speculatio seu trãsitoria meditatio: nisi fiat spũs excitatio ꝛ q̃dã ipressio vtualis. Vñ i oone vocalivbis ad deuotionẽ ptinẽtib⁹ ꝛ deuotionẽ excitatib⁹ necnõ ꝛ alijs signis mẽtẽ mouẽtib⁹ sic̃ sũt genuũ flexiones: manuũ eleuatiões iclinatiões coꝛpis pectoris tunsiões ꝛ hmõi vtẽdũ ẽ ad mẽtẽ eleuãdũ i deũ: ꝛ deuotiõis spm excitãdũ. Sic̃ Aug. dic̃. Uerbis ꝛ alijs signis ad augẽdũ sanctũ defideriũ nosip̃sos excitam⁹. Jsta tñ nõ sufficiũt ad succẽdẽdũ hũc feruoꝛẽ: nisi spũsacti flat⁹ adueniat. Sic̃ ait Bern̄. Tepida ẽ ois oro nisi eã ꝓcedat ispiratio. Ecc̃i. xxviij. Scõm ligna silue exardescet ignis: lingua sũt diuerse meditatiões de deo ex q̃b⁹ surgũt diuerse affectões feruẽtes. Bern̄. dr pficiẽs i oone moueri vt quãta puritate cordis põt itẽdẽ i eũ cui offert oronis sacrificiũ ꝛ i oone ei offerre seipsuz itẽdẽ dr q̃s offert: intelligere quid offert.

feruoz deuotiõis

quãtomagis videt qui offert ꝛ cui offert: tãtomagis ei⁹ affect⁹ feruescit ꝛ in meditatõe eius exardescit ignis. Aug. Lãto dignioz in oone fit effect⁹: q̃nto feruẽtioz ꝓcedit affect⁹. In vitis pa. dic̃ abbas ysaac cũ frẽs ꝺuenissent ad comedẽdũ agapẽ ꝛ loquerent̃ adiuicẽ icrepauit eos dicẽs. Tacete frẽs: ego enim scio hic vnũ frẽm comedẽtem nobiscũ cui⁹ oro ascẽdit in ɔspectu dei velut ignis. Itẽ in vitis pa. abbas macharij egrypti⁹ duos iuuenes veniẽtes in cella colloca uit. Cũ aũt visitaret eos finxit se velle dormire in cella coꝛ illa nocte. Cũ aũt secessissent ad loca sua ad dormiẽdũ eis assignata: rogauit macharij⁹ dñm vt ostẽdẽt ei quõ ꝓficerẽt surgẽtes tũc vidit eos ad oronẽ ꝛ vidit lumẽ de celo sup eos infundi q̃ tñ ipsi non viderunt: ꝛ vidit demones ad modũ muscaꝝ volitãtes: ꝛ sup os ꝛ oculos minozis residere volẽtes: sz angelus aderat cũ rũphea ignea defendẽs cũ. ꝛ de oze ei⁹ aduersus singl̃os facula egredi videbat̃. Ad maiozẽ nõ poterãt demões accedẽ: de cui⁹ oze maxim⁹ ignis exire videbat̃: ꝛ in celũ tendẽ. Cũ esset ꝓpe diẽ accũbũt. Macharij⁹ autẽ cognouit p̃ hec minozẽ tẽtatũ ꝛ maiozẽ ꝓfectũ: seq̃ oronib⁹ eoꝝ recõmendãs discessit. Post paucos dies maloz in pace recipit: post tres dies mlioz eũ sequit̃. Et dixit q̃dã senex: sicut muscẽ nõ audẽt residere sup ollã feruidã ꝛ bullientẽ: sic nec demões sup mẽtem in oone feruẽtẽ donec tepescat. Tertio in ozõne requirit discretõis subtilitas. Dz aũt hec discretio custodiri in petẽdo vt videat ozãs q̃d ꝛ q̃lr sit petẽdũ. Quid inq̃: q̃ multi multa petũt in oone: sz nõ obtinẽt: q̃ petũt sine discretõe. Sicut enim de⁹ pie concedit quod pie: ꝛ discrete petit̃: sic nõ min⁹ pie negat q̃ icõsulte ꝛ nõ vtilr postulat̃. Aliq̃ nãq̃ petũt q̃ est ɔ bonozẽ diuinũ: vel q̃ est ꝓprie saluti ɔriũ: vl̃ q̃ est in alteri⁹ nocumẽtũ: de⁹ tales nõ exaudit. Sic̃ ait Jac̃. iiij. Petitis ꝛ accipitis: eo q̃ male petatis: imo talis oro ẽ eis in petiõ. sic̃ in ps. dr. Ozatio ei⁹ fiat in petiõ. Aliq̃ vo putãt sibi expedire q̃ nõ expediũt. Vñ ait apl̃s Ro. viij. Quid ozem⁹ sic̃ oz nescimus. Sicut pz in oone filioꝝ zebedei: Matḥ. xx. ꝛ pauli de stimulo. ij. coꝛ. xj. Jo apl̃i dixer̄t luce. xj. Dñe doce nos ozare. Sc̃ edũ ãt est q̃ deus q̃nq̃ eruadit hoiem ad votũ: q̃nq̃ nõ advotũ sz ad meritum. Quedã enim nõ simplr deneganť: sz vt ogruo denť tpe differuntť ait aug: quedã etiã denegant̃: vt aliud vtili⁹ ꝺferat. Aduertendũ g̃ q̃ illa q̃ manifeste sunt ad dei gliaz ꝛ bonozẽ: ꝛ nobis necessaria ad salutẽ secura mẽte possum⁹ petere sicut sunt oia illa q̃ i oone dñica ꝺtinent. Nec enim dzeuissime voluit cõprehẽdẽ vt nullus de ignoratia exc̃eret: null⁹ de plicitate grauet̃: vñ ait Matḥ. vj. cũ ozatis dicite pr̃ nr̃ ꝛc̃. Que aũt in differẽtia vel nobis sunt dubia debem⁹ relinq̃re oro dispositiõi diuine. Itẽ videat ozãs q̃lr: q̃ s. dzeuit̃ sine vboꝝ supfluoꝝ multiplicatõe: sz nõ dz esse dzeuis oro in affectiõe: Matḥ. vj. Cũ ozatis nolite multũ loq̃: sicut etbnici faciunt: putãt enim ꝛc̃. Aug. Diu ozare nõ est reprobabile nec inutile. Alius est sermo multus. Alius diutum⁹ assect⁹. Absit in oone multa locutio: nõ desit multa ꝑcatio: semp feruẽs ꝓsueret intẽtio q̃ frequẽter oia plus gemitib⁹ q̃s vbis agit. Itẽ Matḥ. vj. Sic ozabitis pr̃ nr̃ ꝛc̃. Jsidoꝛ de sũmo bono. Fidei symbolũ ꝛ dñica oro p̃ tota lege puulis ecclesie sufficit ad regna capescẽda. oꝭ latitudo scripturaꝝ in oone dñica: ꝛ sub hac dzeuitate ocludit̃. Ju vitis pa: iterrogauerũt abbatẽ euagriũ quõ esset ozandũ: qui ait. In oro ne nõ est multũ ioquẽdũ sz extẽdite manꝰ vras frequẽter ad deũ. ꝛ dicite. Dñe sicut tu vis ꝛ scis miserere mei. Si est pugna in anima dicere debes de⁹ adiuua me. Et ipse sciẽs q̃d expedit facit nobiscũ mĩam. In vitis pa: de thaide: que edocta fuit ozare hec vsus ozientẽ ꝛ dicere. Qui me plasmasti miserẽ mei: vt habeẽ supza. Itẽ in vitis pa. de rustico quẽ docuerũt pres tres pmos vsus psalteriꝰ dicẽtes eos posse sufficẽ ei ad salutẽ. Supza de mĩa dei. Ad hoc fac̃ exẽplum de muliere devota que in angulo maiozis ecclesie in ozõne, p strata pseuerabat in ozõne tota die pat̃ noster ꝛ aue maria ꝛ credo cũ maxima deuotiõe iterabat: liquescẽs tota lachrymis. Eps autẽ illius ecclesie illuc respiciẽs videbat colũbã descendẽtem de celo ꝛ eius lachrymas hauriẽtẽ: q̃ cũ pluries vidisset: accessit inquirens ab ea quid ozaret. Quo audito ait. O q̃felix esses si scires psalteriũ ꝛ sepe diceres. Qui fecit eã psalteriũ addisc̃ q̃ dedit ei. Cũ ãt illõ dicẽt: episcopus nec lachrymas vidẽs nec colũbam sicut ꝑus abstulit ei psalteriũ ꝓcipiẽs q̃ rediret ad ɔsuetas oones. Q̃ cum fecisset: redierũt ꝛ lachryme ꝛ deuotio ꝛ columba vt solebat visa est descendẽ ꝛ lachrymas haurire. Item debet ozatio esse discreta in fugiendo hominum frequẽtias: sicut docet dñs verbo Matḥ. vj. Cũ ozatis nolite fieri sicut hipocrite qui volunt in angulis platearum stãtes ozare. Sequit̃. Tu aũt cum ozaueris ꝛc̃. Et per euidentiam facti dans exemplũ ozandi: dimissa turba ascẽdebat in mõtẽ solus ozare: sicut dicit̃ Matḥ. xiiij. Et q̃ plus est etiã a sancto di

scipulor collegio sequestrabat se.sic dr Luc.xxij. Ipse annulsus est ab eis quātū ē iact⁹ lapidis ⁊ posit⁹ genib⁹ orabat. Un sctā Judith. prudēter egit q in superioribus dom⁹ sue fecit sibi secretū cubiculū.s. ad orādū. De Sara ēt vroze. Thobie iunioris dr q prexit ī supius cubiculū dom⁹ sue ī orone psistēs. Nec sufficit ab extrinseca inq̄etudine mētē abstrahē: nisi ab intrinsecis fantasmatib⁹: curis: solicitudinib⁹: ⁊ imaginationibus abstrahat. Un signāter dic salvator Math.vj. Cū oraueris intra ī cubiculū tuū ab extrinsecis pturbationib⁹ aiuz elongādo. Et clauso hostio ēt ab intrinsecis fantasmatib⁹ abstrahēdo: ora patrē tuū ī absc̄dito. Quidā discipul⁹.b. Bernar. cōsuit ab eo qre diceba clauso hostio ora patrē: cuz scriptū sit ibidē. Luceāt opa vra coā hoib⁹ ⁊c. Rndit sanct⁹. Qui hz paruū lumē religionis: ⁊ ignē paruū charitatis de nouo succēsuz ad moduz candele ē occultādū a vēto: q⁹ cito extinguit a vēto modico si exponat: q aūt hz maximā charitatis fornacē: diu ⁊ bñ succēsaz: cū exponit vētō: magis succēdit nec extinguit: vel austro ꝓsperitatis: vel adulationis vel tētatione vane laudis: vel aq̄lone aduersitate. Itē ī vitis pa. legit q cū oraret.b. Arsenni⁹ adhuc ī seculo manēs: facta ē vox ad eū dicēs fuge. tace. q̄esce. Qui quotiēs oueniebat cū fratribus ad orone semp retro colūnā se occultabat. Itē oro dz eē discreta ī cauēdo demonū asturias: q⁹ angelus sathane trāsfigurat se in angelū lucis multipliciē seducēs boiem: sic pz supza de tentatione.

Itē supza: q⁹ ad orone reqrit mētis serenitas. Quarto ī orone reqrit virgo ꝯtinuationis. Eccī.xviij. Ne ipediaris orare semp Isaia. lxij. Qui reminiscimini dñi ne ⁊c. Colo.iiij. Oroni istantes ⁊c. Itē exēplis: vt chananee Math.xv. dicētis. Miserere mei dne fili dauid: filia mea male a demone vexatur. Et post. Dne adiuua me. Et Math.xx. de cecis clamātib⁹. Dne: miserere nr̄i fili dauid. Luc.ij. de Anna q nō recedebat de tēplo die ac nocte. Itez Luc.xj. exēplo illi⁹ q dicebat. Accōmoda mihi tres panes ⁊c. Et post. Amen dico vobis si pseueraverit pulsans ⁊c. Itē Luc.xviij. ponit exēplū de vidua ⁊ iudice iniq̄tatis. Aug. Qñ dñs tardius dat dona: nō negat: sz ōmēdat: diu.n. desiderata dulci⁹ obtinent: cito aūt data vilescūt. Act.j. Apli pseuerātes ī orone spiritū sanctū receperūt. Jō sctā desideria dilatōe crescūt: vtut pondus oro nō hz: quā pseuerātia nō tz. Invitis pa. de abbate Arsenio dr q ī sabbato post sextā orabat sole relicto: nec cessabat vsq; quo ī onica añ se illū haberet. Itē ī vitis pa. dr q venerūt q̄dā fratres ad abbatē Lucīū q̄ interrogauit eos qō esset op⁹ manuū eor. At illi direrūt q nullū aliud op⁹ habebant nisi q iplēdo mādatū apli sine intermissione orabāt. Tūc cū iterro gasset eos si comederēt aut biberēt aut dormirēt: ⁊ hmōi opa agerent: direrūt q ita. Lū aūt ille q̄reret q̄s tunc pro eis oraret. Et qō mādatū iplerēt: ⁊ illi nescirēt rndere: ego inq̄t manib⁹ meis laboro: ⁊ mēte ⁊ ore oro: ⁊ de pcio laboris ptē pauperib⁹ do. ⁊ ptē ad vsus meos retineo: ⁊ cū comedo ⁊ dormio illi q̄ recipiūt elemosynā: vel ipsa elemosyna orat pro me: ⁊ sic sine ītermissione oro: ⁊ mādatuz ipleo. Eccī.xxix. Cōclude elemosynā ⁊c. Itē ī vita sctī Leonardi se cūdi legit: q⁹ cū incūberet pstrat⁹ī oratione insistēs: fpēs maxim⁹ ex pte pedū ī sinū ei⁹ ascēdit: ipse aūt nec ei⁹ timore aut horore ab oratione se mouit. Lū aūt solitā orone opleret tota: ad fpētez ait. Scio q⁹ ab initio creationis tue homini aduersaris: ⁊ fructū ei⁹ ipedis: nūc aūt age in me qō merui si tibi datū ē a deo. Hoc audito serpens de sinu suo exiēs ex pte capitis p apturā caputij puolutus añ eū expirauit: ⁊ extūc nullus serpēs in loco illo cōparuit.

De orationis effectibus. DIS.XXXIIII.

Quarca Decimū sextū. s. de multiplici oratiōis effectu: sciēdū q⁹ orationis ē multiplex vtilitas ⁊ effect⁹. Oratio.n. ē remediū sanatiuū. Lotoruū mūdatiuū. Exeniū placatiuū. Presidiū defensiuū. ¶ Primo q̄dē oratio ē remediū sanatiuū. Sic dicit Jaco.v. Oratio fidei sanabit infirmū. Et Eccī.xxxviij. Ora dñm ⁊ ipse curabit te. Qō vez ē nō solū de infirmitate corpali: sz ēt de spuali. De corpali pz quō Ezechias rex oratione sanat⁹ ē. Isai.xxxviii. Lū.n. egrotaret Ezechias vsq; ad mortē: ⁊ dixisset ei Isaias. hec dicit dns dispone domui tue: morieris.n.tu: ⁊ nō vives. Fleuit Ezechias fletu magno ⁊ orauit. Statimq; dixit ei Isaias. Hec dicit dns. Audiui orationem tuā: ⁊ vidi lachrymas tuas. Aduerte quāte virtutis sit oratio q̄ fecit dei famulam reuocari. De infirmitate spuali ait Piero. Jeiunio sanant⁹ pectes corpis: oratione pestes mētis. Ista medicina ē leuissima: suauissima: ⁊ efficacissima. Jeiuniū ē medicia grauis delicat⁹: ⁊ debilib⁹ elemosyna auaris. Jō hāc adinuenit sūm⁹ medic⁹ quā oēs pnt sume: a q̄ null⁹ pōt seuerāt excusare. O q̄s multi valde graues medicinas sumūt ⁊ patiēt sustinēt pp corpis sanitatē. Pauci vo sūt q̄ diligāt imo q̄ nō horreāt hāc suauē medicinā p quā oseq̄rēt aīe sanitatē. ¶ Scōo oratio ē lotoriū mundatiuū. Duius exēpluz euidens habem⁹ Luce.vij. de b. Magdalena de qua dicit August. q⁹ ad fontē misericordie venit immūda vt rediret munda. ps. Laboraui in gemitu meo. la. p sin. noc. lec. me. ⁊c. Lachrymis enī deuote oratōis delent macule pctōr. Jdeo Judith.viij. in supioribus dom⁹ sue fecit secretū cubiculū. Sequit. In orone psistēs cū lachrymis. Et duodecim noctib⁹ exibat in vallē bethulie ⁊ ibi baptizabat se in fonte aq̄ ⁊ vt ascēdebat orabat dñm. ¶ Tertio oro ē exeniuz vel sacrificiū placatiuū. Ait enī Crist. Orone q̄si spuale tributū aīa offert deo de suis viscerib⁹. Nota q⁹ orātib⁹ assistūt angeli bti cuz gaudio: ⁊ orones nras reuerēter offerūt in ospectu dei: sicut testat Raphael. thob. xij. Qñ orabas cū lachrymis ego obtuli oronē tuā dño. Oro aūt hoc exeniū placeat deo testat ipa Isa. lvj. Letificabo eos ī oronis mee. s. ocedēdo q petierint: siue sit oratio pro amotiōe malor: siue pro impetratione bonor. Sup illud. ps. iust⁹ miserē ⁊ tribuet: dicit gl. Impossibile ē q⁹ aliqs oret: ⁊ aliquā dulcedinē nō reportet. Propē qō ait ps. Oratio mea in sinu meo ouertet. Bñ g̃ dicit letificabo eos in domo orōis mee. Sequit. Holocausta eor ⁊ victime placebūt mihi. Aduerte q⁹ oro dr holocaustū ⁊ victima holocaustū q̄dē: q⁹ totū cor cū oib⁹ cogitatōib⁹ affectiōib⁹: ⁊ desideriis dz deo offerri. Victia vo que dr a victoria dr oro: q⁹ in ea caro. i. carnis rebellio vincit ⁊ domat. Oro etiā incēsum ē: qō in diuine maiestatis oculis adolet. vt dictū est supza. Oro aūt istud sacrificiū deo placeat. ⁊ irā ei⁹ placz: pz. Nūeri.xvj. Aaron stās iter mortuos ⁊ viuētes pro pplo depcat⁹ est: ⁊ plaga cessauit. Job.xlij. Job seru⁹ meus orabit pro vobis: ⁊ faciē ei⁹ suscipiā. Et Heñ.xx. Abraham: q⁹ pphā ē orabit pro te. Et exo.xxxii. Cū peccasset pplis vitulum oflatilē adorādo: dr. ibi moyses orabat deū suuz. Et.ij. Esdre. vj. Offerāt oblatōes deo celi ⁊ orēt pro vita regis. Quāto oro ē p fidiū defensiuū. Est enī scutū defensiōis. Sicut hēm⁹ exemplū. sap. xvj. Properās hō ⁊c. Itē oro est scutū defensiōis. Sic hēm⁹ exemplum Sap.xvj. Properās hō sine q̄rela depcari pro pplis, pferens seruitutis sue scutū orone restitit ire. Nota historiā. Luz enī dns filios isrl, ppter pctā murmuris deleret īcēdio, pperās aaron orare pro ipsis ⁊ stans iter mortuos ⁊ viuētes vtute orois cessare fec incēdiū. Fuerūt tñ vastati incēdio q̄ttuordecī milia septingēti. Aduerte etiā q⁹ si scuto oronis potuit alios ptegē. q̄stomagis hō scipz defendē pōt si iaculis ire dei scutū oronis opponat. Item si iacula ire dei pōt hō per scutū istud auertē: quātomagis ptra demōes vl hoies ō nos nequit īsurgētes scutū oronis opponēs poēit se tueri Jgit homo pudēs ptra oēs tētatiōes tribulatōes: afflictōes delationes pestes ⁊ nisterias a quocūq; ptingat inferi. s. homīe demone: vel etiā ipsu deo scuto istud opponat: q⁹ oratio est refugium singulare ō oia mala que possunt accidē. Oratio sit scutū cōtra demones ⁊ tētationes eor habent multa exempla supza de tētatiōe Itē oratio impedit ne possint malū pagere qō intēdūt. Lū monachus q̄dā cartusien. ordis ī cella in extremis laboraret: ⁊ frēs cōuenissent ⁊ orarēt: demones etiā multi ouenerūt ⁊ cū dicerēt vni q⁹ ītraret: rndit q⁹ nō poterat: q⁹ orōnes alior eū impediebāt. ⁊ cū diu expectassent tedio affecti, vnus post aliū recesserūt. Et hoc cuidam reuelatū est qui alijs hoc dixit. Itē fere hoc idem dr accidisse in quodā ouentu fratr pdicator: q⁹ cū q̄dam bon⁹ frater ⁊ religiosus laboraret in extremis: q̄dā frat vidit in circuitu domus in qua iacebat ille frat maximā multitudinē demonū oueniss ⁊ dum diu fratribus orātib⁹ expectassent: vnus dixit alteri: q̄d expectam⁹ hic tam diu. Postq̄ satis expectauerim⁹ pax lucrabimur: sz eam⁹ ⁊ defera mus cātor cū ītrasset lectū suū in sero sanus ⁊ incolumis: in mane mortu⁹ est inuēt⁹. Itē in vitis pa. cū Julianus apostata descēdet in psidē misit quēdā demonē adiuratū ⁊ puatū ad ptes occidētales: vt q̄ueloci⁹ inde appotaret rūsum ei. Qui cū diu tardasset reqsit⁹ de tarditate dixit q⁹ q̄dam senex solitarius p decē dies otinue die ⁊ nocte ipediuerat trāsitū eius. Cum aūt dict⁹ Julianus cōminaret ei ⁊ alijs monachis: infra paucos dies occisus est a Mercurio: vt habet in miraculis. b. virginis. Quidā aūt maximus iter pncipes Juliani veniens ad illū solitariū fact⁹ est heremita. Nec solū impedit demones. sed etiā eor tētatōes adnihilat vincit ⁊ supat. Jsid. Frequens oratio vitior impugnationē extinguit. In vitis pa. dicit q⁹ quidam pbr iuidia pmoti ptra btm Antoniū imiserūt multos demones ad iuratos vt eum expellerēt de cella sua: cum irruerēt in eum diuersas ⁊ turpes ingerētes imaginationes ⁊ malas cogitatiōes omnes eor vtute crucis adnihilauit machinatōes. ⁊ nihil pualentes confusi ad dictos pbros reuertūtur: dicētes q⁹ nihil potuerūt in eo lucrari: q⁹ eius orationib⁹ semp expellebant. Qō audiētes dicti pbri ad

cū veniētes ⁊ veritatē pandētes ꝺuertunt. Itē quidā patrū ꝺic: ſic qui trāſit ante tabernā: ⁊ ſentit odorē alicuius aſſature: ſi nō vult intrare ⁊ comedē cito trāſit: ⁊ odorem a ſe excutit: ⁊ odor cito recedit. Sic tu ſentiēs odorē malaꝝ cogitationū ad oratione trāſi. ꝺicens: ꝺne aduua me ⁊ lucraberis eas fugiēdo. Act⁹ valet exēplū de demone effugato a fortunato: de quo. j. Dial'. x. Itē ibidē ꝺr: q cuꝝ q̄ dā mulier veniſſet ad ꝺedicationē eccleſie beati Fabiani martyris ⁊ in illa nocte fuiſſet cū viro ſuo in ope luxurie indebite ꝺelectata a diabolo arripit⁹ ⁊verat. Sil'r ⁊ ſacerdos illius eccleſie q̄ eā pallio altaris ei ſuppoſito voluit liberare. Cū aūt diu vexata traderet ma leficis: ꝺū carminib⁹ ſuis ſupflua ipſa aduirādū vnus eiiciē ꝺemō. legio demonū ſubintrauit q̄ cepit tot motib⁹ ⁊ vocib⁹ agitari ⁊ ſtre pere: quot ꝺemones habebat. Quā parētes ei⁹ ad ſanctū fortunatū ꝺdurerūt: culpā ſuā fatētes: q̄ p plures ꝺies ꝺ tātā demonū aciē i oſone pſeuerās eos oēs oſonis vtute fugauit. Invitiſpa. ꝺr de ſancta Sara q̄ cū eſſet iunior: ⁊ diabolus īmittebat ei malas cogitationes: ipſa vo nō relaxabat cor ſuū a timore ꝺei ⁊ orabat. Cū autez ſemel a ſpiritu fornicationis infeſtata lecꝰ aſcendiſſet: apparuit ei ibidē oratꝰ ſpūs fornicatiōis corpaliter ꝺicēs. Tu me vicisti Sara. Que ait: nō ego vici te: ſed ꝺns ihesus chriſtus. De h̄ habet ſupra de monacho flagitioſo: q̄ cū p triduū tētatus ⁊ flagellat⁹ pſeueraſſet i oſone ⁊ fletu: clamauerūt ꝺemones: vicisti monache vicisti ⁊c. Itē ſupra de pena purgatorii: de milite tētato: q̄ orādo vicit ꝺemones. Itē. j. Dial'. xl. de Theodoro ⁊ dracone. Itē in miraculis beate vgnis habet exēplū de theophilo q̄ ꝺna de manu ꝺemonū, liberauit. Itez nō ſolū ſpūales hoſtes. i. ꝺemones ⁊ eoꝝ tentationes vincit oratio: ſed etiā materiales. i. hoīes vincit effugat ⁊ cōfundit. Exēplū habem⁹ Tho. iij. qz cū vxor thobie cū eo multis vbis ꝺtēderet. Thobias īgemuit ⁊ cepit orare cū lachrymis. Ibidē ſimiliē ꝺe Sara: cui cū vna ex ancillis patris ſui imꝓoparet ſibi mortē ſeptē viro rū ſuoꝝ quos ꝺemō occiderat ⁊ vocaret eā interfectricē viroꝝ ſuorū illa prexit in ſupius cubiculū ꝺom⁹ ſue in oſone pſiſtēs trib⁹ ꝺie bus ⁊ trib⁹ noctib⁹. Itē pſ. Locuti ſunt aduerſum me lingua dolo ſa: ⁊ ſimonib⁹ odij circūdederūt me: ⁊ expugnauerūt me gratis: pro eo vt me ꝺiligerēt detrahebāt mibi: ego autē orabā. De tentationibus ſpāliter ꝺicit ſaluator Matth. xxvj. Vigilate ⁊ orate ne ītretis in tentationē. Quis. n. tentationē quācūqz nō orādo deuicit: ꝺs nō oſonis vtute de hoſte triūphauit. Et h̄ optime figuratū ē Exo. xvij. in pugna filioꝝ iſrael ꝺ amalech. ꝺ quē moyſes oſones pugnabat. Cūqz eleuaret moyſes man⁹ in oſone: vincebat iſrael. Si aūt paululū remiſiſſet: vincebat amalech. Johānes Criſoſto. ſtabat Moyſes in monte: nō armis ſꝫ pcib⁹ pugnatur⁹. Fit moyſe orāte victoria ceſſāte meſticia pſeuerāte pce pſeuerās victoria roborat. Quis erꝫ iuſtoꝝ nō orādo pugnauit. Quis nō hoſtē orādo deuic. Quādo. n. puriꝰ frequētioꝝ fuerit celebrata oratio: tanto celeriꝰ erit de inimico vindicta. Itē Iſai. xxxviij. habet exēplum quō ad pces Iſaie ⁊ ezechie liberat hieruſalē ab obſidione ſennacherib. angelo pcutiēte. clxxxv. milia in caſtris aſſyrioꝝ. Itē i eccliaſtica hyſto. li. v. legit: q̄ cū rex pſax Sabor obſediſſet ciuitatē migdomā: anthiochiā: nec pualuiſſet fecit pfundiores ripas fluuij migdomi currentes p vrbē vt veniētes aq̄ cū ipetu muros pcipitarēt: ⁊ ſic chriſtiani romani q̄ i ea erāt capere. Cūqz receter fluuiū cuꝝ multa copia ꝺmiſiſſet ad murꝝ fluc: reſolut⁹ mur⁹ corruit: ipſe aūt expectauit vſqz mane vt poſt ꝺfluxū fluuij liberi⁹ trāſiret: ⁊ vrbē ſine ipedimēto caperet. Quidā aūt eps vrbis videns muros corruiſſe: vocauit pplꝫ vrbis ⁊ clex ⁊ milites ad orationē: facto autē mane: inuenerūt muros vrbis cū oīb⁹ ꝓpugnaculis repatos poſt oſonē. Nō videſ victus. Sabor timuit qz vidit in mane ſup muros quēdā impiali ſcemate ornatū. Quē cū rederet eē ipatorē romanoꝝ: mortē minabat explo ratoꝛib⁹ ſuis q̄ ei ꝺrerāt q̄ romanus ipator ī ptib⁹ illis nō adeſſet. Quē cū cognoſcēt nō eē hoīez: aiebat ꝺeus agē bella chriānoꝝ. Ad quē cū pcepiſſet mltas ꝺirigi ſagittas: nec ipſuz ledēt. Nec ipſe Sabor ceſſaret ab obſidiōe: ꝺict⁹ eps adduct⁹ ē ſup thurri eminētiorē vt Sabor ⁊ exercitui ei⁹ maledicēt: q̄ orauit vt ꝺns ſupbiā eoꝝ muſcis ⁊ cynomib⁹ ꝺomaret ⁊ ſtati nebula eruit ō fluuio q̄ emiſit muſcas ⁊ cynipes ⁊ culices: q̄ ītrātes pmulcidas elephātoꝝ aures ⁊ nares equoꝝ faciebāt eos diſcurrē ⁊ fugē ab exercitu, ita vt⁹ ſeſſoribus q̄ i eis ſedebāt iterfect⁹. Et ita dict⁹ Sabor ñ ſine mlta ofuſiōe receſſit ab obſidiōe. Itē iudith vic⁹ holofernē orādo eiuſdē. xiij. Stetit iudith añ lectū cū lachrymis orās ⁊c. ij. mach. x. Machabe⁹ āt ⁊ q̄ cū eo erāt ꝺepcabāt ꝺnz: caput tra aſpgētes ⁊c. cū celeſti aduitorio pmiſſa oſone ⁊ pniavicūt ⁊ fugāt hoſtes ⁊ occidūt. Idē. xj. Facta oſone cū fletu celeſti eqte appētevic machabe⁹ cū ſuis lyſiā. Itē octoqnto. Pōit ſōnū machabei ⁊ quo appuerūt ei. Onias ⁊ hic. orantes. Et poſt. Quō poſt orationē iude alij corde ⁊ ore orātes ⁊ manibus pugnātes: exercitū Nichanoris vicerūt: fugauerunt occiderunt: ⁊ ipſuz nichanorē interfecerunt: ⁊ caput ⁊ dexterā: ⁊ liguaz eius amputauerūt: ⁊ linguā blaſphemi iuſſit pticulati diuidi ⁊ auibus dari. Itē in eccleſiaſtica hiſtoria. lib. v. ꝺicit q̄ tpib⁹ Antonij impatoris cū frāe eius Marc⁹ aurelius pugnaret cōtra germanos ⁊ alios barbaros: ⁊ exercit⁹ roman⁹ ibi piclitaret ſiti ⁊ ficcitate. nec poſſet aliquod adhiberi remedium. Orantib⁹ aliquib⁹ chriſtianis qui ibi erāt: immiſit ꝺeus tot fulgura ⁊ pluuiā tantā cōtra aduerſarios ex inſperato vt omnes hoſtes pſternerent ⁊ fugarent: ⁊ romani a periculo liberarent: vnde ex tūc vocauerūt milites chriſtianus fulmineos, ppter fulmina ⁊ ignes que de celo mittebāt ad eo ruz orationē. Itē q̄ oratio fideliū maxime vincit hoſtes hereticos legit in eccleſiaſtica hiſtoria. xiiij. q̄ cum Conſtantinus impator fact⁹ Arrianus ꝺefenderet Arriū ꝺuocauit conciliū apud oſtātinopoliz in qua ſecta arrij cōfirmarent. Luz aūt alexāder patriarcha alexandrinus pre omnib⁹ ꝺicte ſecte ſe opponeret: cōminant ei exiliū Arriani niſi eis in mane conſentiret. ipſe autē tota nocte pnoctās in oratōe, puolut⁹ ſub altari cām ſuā ⁊ eccleſie ꝺno cōmēdauit. Facto autē mane cum Arrius ſuis ſtipat⁹ ꝺucerēt cum maxima gloria ad ciliū: neceſſitate compulſus ꝺclinauit ad publicū locū vbi cū ſederet oīa inteſtina ſua ⁊ viſcera emiſit in ſeceſſu. Itē in fine eccleſiaſtice hiſtorie legit q̄ cum Valētinianus impator Arrian⁹ vitam finiſſet laqueo: ſubſtituit ei Eugenius ſimiliter Arrian⁹ Theodoſius aūt vir catholicus cōtra eum arma mouit: ꝓmuniēs ſe ieiuniis ⁊ orationibus: vigilans in cilicio ⁊ oratione ante thecas martyrum, pſtratus. Cui quidā ſanctus heremita, pmiſit victoriā. Ecō tra ſacerdotes idoloꝝ ꝺicto Eugenio ex rīſis victoziam, pmiſerūt. Deinde cum ꝺict⁹ Theodoſi⁹ trāſiret alpes cū ſuis: ⁊ videret infinitam̄ multitudinē yndiqz ꝺfluentē: ⁊ eos, ad pedē mōtis ad pugnaz expectātes: ſui territi terga vtebāt: ⁊ fugā parabāt. Deſcēdit Theodoſius ⁊ pectis armis ad terrā ſe, pſtrauit in oratiōe: qua completa: ꝺns ita animauit ſuos vt reuerſi more leonum irruere in hoſtes gētiles ⁊ Arrianos: ⁊ ſubito inſurgēs vētus vehemēs tela q̄ hoſtes ꝓiciebāt retorquebat in ipſos ꝺei vtute. Dict⁹ aūt Eugenius addu citur ante pedes Theodoſij vbi vitā finiuit pariter ⁊ certamē. Pius autem princeps magis gauiſus eſt de fruſtrata opinione gentiliuz ⁊ fallacia apta idoloꝝ ⁊ ꝺfuſione hereticoꝝ: q̄ ꝺ nece tyranni cui ſucceſſit in imperiū. ¶ Itē oratio eſt ſcutū ꝺefenſionis in omni neceſſitate ⁊ piculo. Liberat enī a piculo naufragij Matth. viij. ꝺne ſalua nos perim⁹. Et matth. xiiij. clamauit Petrus. ꝺne ſaluz me fac. Et Paulus ꝺicit. ij. Cozin. xij. Ter naufragiū feci. Item liberat ⁊ ꝺefendit ab incēdio. Dan̄. iij. Poſt orationē Azarie. angel⁹ ꝺni fecit mediū fornacis q̄ſi ⁊c. Sil'r nec beate Lucie oāti nocuit ignis ſuccēſus pice ⁊ reſina ⁊ oleo. Sil'r nec beatā Ceciliā leſit aqua buliens in qua bulita fuit ꝺtinue per ꝺiē integz ⁊ noctez miniſtris ligna igni adminiſtrātibus. Similiē nec. b. Agnes, precta in igne cuz in medio flāmaz oraret leſa fuit: ſꝫ flāme bincīde diſpſe miniſtros ⁊ ſeditioſos, pcuratores incēdij ſuccēderūt ipſa oīo manēte illeſa. Simliter. b. Laurētiū ſuper cratē ferreā. Et. b. Tyburcium ſuper pruinas nudis pedib⁹ incedentē cuſtodiuit illeſum. Itē. b. Criſtinā in clibano. b. Q atherinā in medio rotarum. quinquaginta philoſophos in medio ignis: aīas quidē ab igne recipiēs: ſed veſtes barbas ⁊ capillos illeſa cuſtodiēs. Itē ꝺe. b. Frācisco legit q̄ cuz ppē infirmitatē oculoꝝ ſuaderent ei medici coctrā ſibi fieri. ⁊ ad ferri cādētis aſpectū vehemēter horreret: alloq̄ cepit ignem in creatoris noīe ſibi pcipiēs vt ſuū ei ꝺtemperet ardoꝛē: quo ſuauiē vrentē facilius ſuſtineret. Protracta igit coctura ab aure vſqz ad ſupciliuz dixit ſanct⁹ ad fres. Laudate fratres altiſſimū: qz nec ignis ardor mibi molestiam intulit: nec carnis me doloz afflixit. Item in vitis pa. ꝺicit q̄ cū ſanct⁹ appelles de nocte fabricaret erat. n. faber ferrarius: venit ei diabolus quaſi ad aliq̄d opis faciendū: quem cognoſcens ſanct⁹ nuda manu ferrū calidū apprehēdēs pcuſſit eum in facie ⁊ fugauit. Extūc conſuetudinez habuit ferrū calidū nuda manu tenere. Itē liberat ⁊ ꝺefendit a piculo mortis. vt Suſanna liberatur a morte. Dan̄. xiij. Exaudiuit enim ꝺns vocem eius. Item in vita beati Martini legit: q̄ cum fugat⁹ ab hēticis veniſſet in quādā inſulam viuēs ibi de herbis ⁊ radicib⁹. herbā ellebor⁹ venenatam comedēs ſentiēs ſe cruciari ⁊ piclitari ad mortē: vtute fidei ⁊ oronis oēm piculū excluſit. Itē Peſter. iiij. c. xiiij. Liberant iudei a ſentētia mortis pcib⁹ Peſter. Item liberat a carcere ⁊ vinculis Act. xij. Petrus oratione eccleſie. Itē liberat ab inſtanti morte. vt Ezechiam Iſa. xxxviij. Itē niniuitas Joñ. iij. Itez liberata morte mortuos reuocando: vt pz. iij. Reg. xvij. De filio viduę ſuſcitato precibus De

lye. Similiter filiuz Sunamitis a morte reuocauit oratio Pelysei. Similiter Lazar dominus oratione suscitauit. Petrus thabitaz vidua Act. ix. Similiter Paulus eutichum. Act. xx. oratione ad vitam reuocauit. Supra de Stephano aduocato de purgatorio. Item supra de pnia de suscitato pcibus z fletu seuerini. Item pcib⁹ Jo. euangeliste suscitat drusiana. Precib⁹ Pauli patroclus. Et fere oes q iuuit. sanctor legunt a morte reuocati. pces eor hec obtinuerunt. Item liberat a pctō. i. a morte spuali. Jac. v. Oratio fidei zc. Si i pctis fuerit zc. remittet ei zc. Job. xlij. dixit dns ad Pelyphath. Irat⁹ est furor me⁹ in te z in duos amicos tuos zc. Et post. Seru⁹ me⁹ Job orabit pro vobis vt nō iputē vobis stulticia vra. faciēq ei⁹ suscipiā. De hoc habentur multa exempla supra de reditu colūbe de Thayde: ō Emiliano. z de Karolo cui dimissum est peccatū. Item liberat ab inferno. supra de Traiano. supra de reuocatis a morte.

¶ De vtilitate orationis.

ORatiōis vtilitas z effect⁹ est multiplex q. s. oratio ē aīe cū deo colloquiū gratiosū. iuuniū amorosū. offm fructuosū. ꝺsortiū gloriosū. ¶ Primo q̄dē oratio est cū deo aīe colloquiū gratiosū. Ait. n. Isid. Cū oramus cū deo loq̄mur. cū legim⁹ de⁹ nobiscū loq̄tur: Et. b. Cyprianus oratiōis tpe christian⁹ hō cū deo loq̄tur. Multū gaudet paup bomūcio qñ pōt loq cū principe sol⁹ cū solo de magnis negociis fm desideriū cordis sui Ben. xviij. Loquar ad dnz meū cū sim pulvis z cinis ps: Apud me ozō deo vite mee q̄st. o. In corde meo oratio qñ pferā cozā deo p tāto negocio sic est vita aīe mee. Q̄ reuerenē humiliē z denote attēte debeat aīa loq deo. Req. supra q⁹ in oratiōe dz eē sedulitas attētiōis. Deb. Frācisco legit. q⁹ ne fozet absq⁹ ꝺsolatione dilecti sine ītermissio ne orādo spiritū deo ꝺtēdebat exhibere pītē. Nā ābulās z sedēs i tus z sozis. laborās z vacās adeo erat oratiōi ītēt⁹. vt illic videret q̄cq̄d erat i eo. nō solū cordis z corpis. verūetiā opis z tpis ꝺdicasse. z ibi nūc rīdebat iudici nūc supplicabat pri. nūc colludebat spōso. nūc colloq̄bat amico. ibi dz aīa totū cor suū exp̄dre cozā deo. z ei necessitates suas exponē. ps. Revela dño viā tuā. z spa i eo z ipe faciet. Seq̄tur. Subdit⁹ esto dño z ora cū. In hoc colloquio deus viceuersa amicabiliē loq̄tur aīe. vel inuisibiliē ispirādo ea q̄ ptinent ad salutē z īstructionē orātis vel qñq⁹ formata voce loquēdo. Unde⁹ i oratiōe visū iteriorē illuminat. sic pplis orātibus scerta z occulta sue sapientie revelabat. Sic Dan. orāti somnū Nabuch. Jere. xxx. Clama ad me z exaudiā te. z mōstrabo tibi grādia z firma q̄ nescis. Petro z cornelio fcā fuit revelatio ipsis orātib⁹. Act. x. vbi dr. Ascēdit Petr⁹ i superioza domus orās zc. Et ibi dicit glo. Aug. oratione melius soluūt dubia q̄ inq̄sitione. Paulus pus exceatus a deo postmodū illuminat⁹ fuit orādo z audiuit arcana verba zc. De beato frācisco legit. q⁹ in oratiōe incerta sibi z occulta divine sapiētie pādebātur. pphetie ēt spirit⁹ tāta plenitudine requiuit i eo vt se pītē exhiberet absentib⁹. certāq⁹ noticiā habuit longe distantiū vt secreta cognosceret cordiū. z futuroz p̄nūciaret euētus In vita Beati Clemētis legit q⁹ Sisinnius vir. Theodore. pagan⁹ ītrauit eccliā ad explorādū quo vroz sua. Theodora christiana tā sepe veniret. z q̄d ibi fieret. q̄ cū orāte sancto. Clemēte fuisset ibi ceus z surdus effect⁹. z ad hospitiū reduct⁹. oratiōib⁹ beati. Clemētis illuminatus z curatus credidit se magicis incātatiōibus fuisse delusuz. Unde pcepit seruis suis vt beatū. Clemētē ligarēt z trahe rēt. Illi autē ligauerunt columnā z trahebant. z videbat eis q⁹ sanctum. Clementē ligarent z traherēt. z hoc idē videbatur ipsi Sisinnio. Cum autem beatus Clemens monuisset Theodoraz vt orare non cessaret pro viro suo. z hoc ipsa faceret. apparuit beatus Petrus apostolus ipsi flenti z oranti dicens. q⁹ sicut predicauerat frater suus Paulus sanctificatur vir infidelis per mulierē fidelem. ita per orationes eius vir suus saluaretur. Ipse autez Sisinnius interius z exterius illuminatus vocauit Theodoram. rogans vt oraret pro eo. z vocaret sanctum Clementez. Cuius monitis volebat obedire. quo veniente. instructus. in fide cum omni domo sua ab eo in pasca. primo cū. cccxxxiij. de suis baptizat⁹ ē. Item. ij. Dyal. cxxv. legitur. q⁹ cū beatus benedictus nocturnas vigilias preuenisset ad ad fenestrā quandā adhuc fratribus quiescētib⁹ orationi insistēs vidit fusam lucē desuper. cunctas noctis tenebras effugasse. que oem splendore vincebat. In qua sub vno solis radio totus mundus ante oculos eius collectus z adductus. in qua vidit animam Germani episcopi capuani in sphera ignea ab angelis in celu ferri. Qaūt illuminationē anime interiorē oratio impetret. patet p antepositum exemplū de Johāne per triennīū orante. cui infusa fuit simul z gratia z sciētia predicādi. Item per exemplū apostolorū quib⁹ orātibus datus est illustrator spiritus. Act. j. De multis etiam sanctis legitur q⁹ orādo cecos illuminabāt. ¶ Item oratio ē cōuiuiū gaudio sum. ps. In noīe tuo le. ma. me. Sequit. Sic adipe z ping. zc. Nec expitur aīa inestimabiles delicias q̄s etiā exp⁹ sentire pōt: sz explicare nō posset. Que si ꝺtinuarent. iaz non aliud viderent q̄s delicie paradisi: q. reuera iste sūt q̄dā plibatiōes z degustatōes illi⁹ suauitatis eterne. Hoc aūt pulcherrime ondit dns ipso facto in trāsfiguratiōe. sic dicit Luce ix. Assumpsit Petrū iacobū z iohānē: z ascēdit in montē vt oraret. Et facta ē dū oraret species vult⁹ eius altera z vestitus ei⁹ alb⁹ refulgēs. Nota quō Petr⁹ in illo diuino inebriatus loquebat extranea nesciēs q̄d dicēt: z tam ipse q̄s socij ei⁹ nōvalētes tātā z tam inexpertā dulcedinē sustinere: ceciderunt in facies suas. O miseri sunt q̄ q oronē refugiūt vel ꝺtēnūt. aut qui orātes quotidie nihil de tāta suauitate sentiūt. Felix aūt aīa cui donatū ē aliq̄d vel modicū de tātis delicijs pgustare. Dui⁹ enī degustatiōis vtute nouit terrena despicē. carnales delicias fastidire. mala tpalia sustinere ad celestē patriā tot⁹ pcordiis anhelare. ibi devota aīa surguz eleuat in deū. eleuata illustrat. illustrata iflāmat. iflāmata sublimat: mag⁹ ac magis purificat: z sic tota spūalis efficit. Eleuat qui dē aīa p desideriū eternoz: z quāto plus eleuat. tāto ampli⁹ ab ifirmis. i. terrenis z carnalib⁹ desideriis elongat: vt iā ista nō solū non appetat: verūetiā paruipēdat: abiciat z ꝺtēnat. Et quātū pficit aīa in sui eleuatiōe z surguz actiōe ad celestia. tātū pficit in ꝺtēptu terrenozū. ac etiā carnaliū. Nec solū elevat aīa ad mūdi prospa ꝺtēnē dū: verūetiā vigorat ad aduersa equanimiē tolerādū. De hmōi eleuatiōe habem⁹ exēplū de. b. Magdalena. q̄ p annos. xxx. latuit vt dicit: in q̄dā fovea. nūq̄ in toto illo spacio ab hoie visitata: sz ab angelis sanctis septies in die sursuz eleuabat in aera celesti splendore mirabiliter illustrata. ibiq⁹ celesti dulcedine refitiebat rursumq⁹ reducebat ad locū suū: Item in legēda beate marie Egyptiace dicit q⁹ cū Zozimas iuenisset eā vidit q⁹ dū oraret eleuabat in aera sup terrā. Item de. b. Frācisco legit q⁹ septies orans manib⁹ ac brachijs in modū crucis ptēsis toto corpe subleuat⁹ a terra: z nubecula q̄dam fulgēte circūdatus: vt illustratiōis z eleuatiōis mirabilis intra mētē mira circa corp⁹ cū eleuatiōe plustratio testis esset. De illustratione q̄ sit i aīa vtute oratiōis dictū est quō. s. aīa colloquēdo cū deo z eque diuinit⁹ illustrat z docet i schola sub magisterio sūmi doctoris. Item aīa in oratiōe illustrata z eleuata diuinis splēdoribus i amorē dei ampli⁹ inflāmat⁹ fit habem⁹ exēplū. Act. ij. q⁹. s. orātib⁹ aplis spiritussanct⁹ descēdit in linguis igneis super eos. Item. ij. Mach. j. Orātib⁹ sacerdotib⁹ ignis magnus succēsus ē sup sacrificiū. Sile. iij. Reg. x. de sacrificio Pelye. ¶ Tertio oratio est officiū fructuosū Magnū ē lucrū bui⁹ officij: q. semper omni hora z omni loco pōt homo orando lucrari: z rez maximā. s. veniā peccatoz: gratiā meritoz: z ipsuz deū z eius gloriā. pō. Gratiā z gloriā dabit dominus. Orātibus apostolis datus est spiritussanctus. Luce. xj. Dabit spiritus bonū petentibus se. Hoc officiū simile est vsure: q. per hoc officiū lucratur homo die z nocte. sanus z eger dives z paup. iuuenis z senex: sedens z ambulās. laborans z vacās. Magnū negociū habet homo tractare in curia sūmi regis. Aīa vero in corporis carcere detenta nō potest illuc ascendere: nec coraz eo sua negocia procurare. Ideo opus est q⁹ ad illā curiā nunciū suū. idest orationē dirigat que vicē eius gerat: z eius negocia procuret. Unde ps. Intret in cōspectu tuo oratio mea. Ibi glo. Aug. Magna virtus pure oratiōis que quasi quidā nuncius intrat z ibi negocia pagit. quo caro puenire nequit. Cave g̃ ne nuncius iste sit nimis pomposus. carne grauatus: z nō possit ad alta volare sicut strutio: id ne sit de bis que ad carnē pertinent. Ne sit retrogradus: vt cū debeat tendere sursuz: tē dat deorsuz. s. petens terrā. Ne sit excōicatus z nō admittat⁹ in curia. Prouer. xxviij. qui declinat aures suas ne audiat legem. oratio eius fiet execrabilis. Ne sit nuncius inimici quia repelleretur. ps. Ut q̄d domine repellis orationē meā zc. Ne in via detineat⁹ a fantasmatibus z cogitatiōib⁹ voluptuosis. De quo cōqueritur Ireñ. iij. Opposuisti nubē tibi ne trāseat oratio. Ne sit claudus siue ieiunio z elemosyna Tho. xii. Ne sit mutus per ideuotionē. Contra q̄ dicit. ps. Verba mea auribus pcipe dñe intellige clamorē. m. Inten de vo. o. m. zc. Ne sit nimis grossus z īstat⁹ p superbiā vt nō possit p angustā portā ītrare. Eccli. xxxv. Oratio humiliat se nubes penetrabit. Dō sagittare volēs caput z humeros demittit. Si igit orando senseris oratiōi tue nubes opponi būiliādo te sagittā oronis emitte. q̄ nubes penetret: q. humili oroni nihil obsistit. Judit. viij. Dūiliū z mansuetor semper tibi placuit deprecatio ps. Respexit in oratiōne humiliū. Sequit Et donec ppinquet nō ꝺsolabit. Quasi dicer. Nō solū penetrabit nubes creaturarū mundialiū vel fantasmatū retardātiū: sed etiā cetus sanctoz̄ z choros omniuz angelorum

trāsibit.ꝛ donec ꝓpinquet ad ipſius ꝺſpectū nō ꝺſolabit.ꝛ nō diſcedet donec altiſſimus aſpiciat.ſicut bonus nūcius ꝛ diligens ꝓcuratoꝛ expectat ꝛ inſtat donec negociū ſuū videat expeditū. Oꝺo eſt ſicut ſagitta Jonathe q̄ nūq̄ redijt retroꝛſuꝫ.ſic dicit.ij.Reg.j. Iſte nūcius eſt optimus ꝓcuratoꝛ habēs igreſſuꝫ in curiā.Luce.iij. Jheſu baptizato ꝛ oꝛāte apti ſūt celi.in ſignū q̄ oꝛātib⁹ aperiunt.Et cū ꝓuenerit ad preſentiaꝫ ſūmi regis ꝓpetrat q̄cq̄d vult ꝛ expedit.qꝛ deꝰ nuitat ad petēdū ꝛ ꝓmittit ſe daturū.Luce.xi. Petite ꝛ dabit⁹ vobis.Joh.xvj.Si quid petieritis patre ꝛc.Math.xxj.Oꝛa quecūq̄ petieritis in oꝛatiōe credētes accipietis.Oꝛādo ꝓpetrat bō egris curatōez.ꝓſa.xxxviij.Peccatoꝛibꝰ ꝺuerſiōez.Sic̄ Stephanꝰ ꝺuerſiōez pauli.Andreas Nicolai ſenis. Reqre ſupra.Mortuoꝝ ſuſcitatōez. Reqre ſupra. Oꝛādo ſalomō ꝓpetrauit ſapiaꝫ.iij.Reg.iij. Moyſes victoꝛiā Exo.xvij.Et Judas Machabeꝰ.ij.Mach.j. Reqre ſupra. Oꝛo ꝓpetrat liberatōez a malis ꝛ picīis. Reqre ſupra. Oꝛo chooꝛuſcat i miraclis. Oēs.n.ſancti miracla facieb⁹ oꝛādo.Oꝛo ꝓpetrat ꝓ creatiōne plis.vt ꝓ Heū.xxv.Deprecatus ē yſaac dñm ꝓ vxoꝛe ſua eo q̄ ſterilis eēt.dedit ei ꝺceptū rebecce ꝛc.j.Reg.j.Anna ꝑcib⁹ obtinet.Samuele.Zacharias iohānē Luce.j.De.b.Remigio legit.q cū q̄dā recluſus in frācia iſtāter rogaret dñm ꝓ piculo vuādalice ꝓſecutiōis q̄ fere totā frāciā vaſtauit.voꝛ ei de celo apparuit dicēs. q talis mulier quā ei noīauit pareret filiū noie Remigiuꝫ q̄ liberaret gētē ſuā ab incurſu maloꝝ.Cūq̄ hec dicte mulieri ſeni ꝛ ſterili diceret.ꝛ illa nō crederet.ait.q̄ illū lactabis.lacte mihi linies oculos ꝛ viſus recupabo.ꝛ ita factū ē. Jtē imitatiōne in curſu ſolis. ꝛ ꝓ de Ezechia oꝛāte ad dñm.yſa.xxxvij.Jtē ꝓpetrat neceſſarioꝝ ꝓuidētiā. Chriſtus enim oꝛādo multiplicauit panes Jo.vj. Marc.viij. Delyas farinā ꝛ oleū.iij. Reg.xvij. Jtē in vitiſpa.legit q cū monachi beati Apollonij in die paſce nō haberēt niſi paucos panes ꝛ ſicos.dixit eis. Oꝛate vt fides faciat vobis habū dātiā ō bis q̄ deſiderat. Cū ēt illi rēnuerēt ex hūilitate.oꝛauit ipſe.ꝛ ſtati boues ignoti tā multas copias.aſpoꝛtauerūt panū delicatiſſimoꝝ ꝛ calidoꝝ.ꝛ fructuū mire q̄ſtitatis ꝛ ſapoꝛis ꝛ alioꝝ delectabiliū vt quotidie viq ad pēthecoſtē ꝓpinaret⁹ oīb⁹ ſufficiēter ꝛ abūdāter. Jtez cuꝫ fames vꝛgeret egyptū.ꝛ veniſſent ad eū ſui.oatis oīb⁹ panib⁹ ſolū tribus ptib⁹ vni⁹ panis remanētib⁹.benedicēs ait. Nūq̄d pōt h̄ multiplicare manꝰ dñi.dicit ſpirituſſanct⁹ nō deficiet panis vſq ad nouas fruges.ꝛ ita factū ē q̄ ꝺtinuis q̄ttuoꝛ mēſib⁹ nō deficeret erogātib⁹.Dicit Diero.ſe vidiſſe ibi ſportas plenas deportari ſup mēſa vacuas.ꝛ plenas iteꝝ reportari.De h̄ habent multa exēpla ſupra de elemoſyna. ¶ Legit in vit⁹ ſancti Aug.Oꝛ cū q̄dā locus datus eēt puꝝ q̄huſdā mōachis cluniacēſib⁹ quos miſerat ibi ſctūs bugo q mō dicit ſctūs Martinꝰ de cāpis.ꝛ ē ꝓioꝛatꝰ ditiſſimꝰ.Et cū eēnt ibi pauciſſimi mōachi.nec ſuenirēt ibi vñ viuē poſſēt.q̄dā eoꝝ redierūt apō cluniāc.rogātes vt ipi ꝛ alij tāq̄ nō valētes ſuenire neceſſaria ī dicto loco apō cluniāc.reuocarēt. Quibus ſctūs vir rñdit q ıō nō ſueniebāt ibi neceſſaria.qꝛ pauci erāt.nec clamabāt fortiē ad eū oꝛādo ꝛ laudādo q̄ dat iumētis eſcā ipſoꝝ ꝛc. Jpe ſanctꝰ iunxit eis plures.inūḡēs eis q ꝓtiē clamarēt ad dñm.ꝛ mane de nocte laudādo ꝛ oꝛādo. Qō cū aduenientes facerēt.ꝺtigit q cuꝫ de nocte rex frācie ꝓ locū trāſiret ꝛ audiret eos fortiē cāntes admirat⁹ loci nouitatē.ꝛ laudū dei altitudinē q̄ſiuit cuiuſmōi eēnt boues. ꝛ au diēs eoꝝ nouā miſſiōez.ꝛ factū ſancti quō ꝛ q̄re miſerat plures.motus ad pietatē aſſignauit eis multos reddit⁹ vñ viuerēt.ꝛ deū ſemp laudarēt cū plurib⁹ alijs mōachis. Jtē i legēda noua legit de oꝛone.b. Dñici pane miſſo.q cū.b. Dñicus eēt i ꝺuētu fratrū nec haberet panē quē ſeruitoꝛes fratrib⁹ apponerēt.oicit⁹ ſctūs ī dño ꝺſisus ſedit ad mēſaꝫ vacuā.ꝛ fecit frēs ſedē. Cū āt videret mēſam a pane oīno vacuā iclinauit caput ad oꝛonē.quo oꝛāte.itrauerūt ꝓ refectoriū boues ſpecioſiſſimi apportātes copbinos plenos panū cādidiſſimoꝝ.q̄b⁹ depoſitis iclinātes receſſerūt. Jtē cū q̄dā pauꝑ mulierecula ĩcubuiſſ ad oꝛonē fere vſq ad hoꝛā ſextā nec hꝫet panē i domo ſua.nec vñ poſſet emē.adhuc habēs pdicē aliq̄ ꝺſueta.cogitauit q poti⁹ ipe volebat comeſtiōe carere q̄ nō pdicē oꝛones aſſuetas. Cū q ab oꝛone caput eleuaret.ſuēit ad caput ſuū panē albiſſimū.Quē cū nō poſſet inuenire q̄s cū ibi poſuiſſet.accepit ꝛ comedit cuꝫ gratiarum actione. Jtem impetrat aquam.ſicut patet Heū.xxj. de puteo oſtēſo Agar clamanti ꝛ flenti ꝓ puero. Jtē Numeri.xx. Domine deus aperi eis theſaurū tuū fontē aque viue. Jtē Exo.xvij. Petra oreb dedit aquā. Jtē Judith.xv.de fonte exeūte de maxilla ad p̄ces Sanſonis.ꝛ quō bibēs ex eo vires recepit. Jtez in vita ſancti. Clemēt⁹ legit q poſtq̄ in exiliū relegatus.inuenit in ĩſula ad quaꝫ miſſus ē plus q̄ duo milia chriſtianoꝝ in exilio relegatoꝝ ibi ad ſecandū marmoꝛa.q̄ multā aq̄ penuriā patiebant⁹.vt oꝓoꝛteret eos ire ꝓ aq̄ p ſex miliaria. Juſſit oēs ſecuꝫ oꝛare vt dñs eis fontē aq̄ vive apiret. Cū aūt ipſe oꝛaret:apparuit illi ſoli agnus qui eleuato pede ꝺextro q̄ſi locū oſidebat vbi foderēt. Cū aūt eos duxiſſet ad locū ſanct⁹ Clemēs.nec locū fodiēdo tangerēt vbi erat pes agni.ipſe arrepto bꝛeui ſarculo ſub pede agni fodit:ꝛ ſtatim fons viu⁹ ꝛ maxim⁹ erupit:ꝛ ad famā hui⁹ miraculi ꝛ ꝓdicatiōnē tot ꝺueniētes ſunt ꝺuerſi:q̄ infra ānū edificate ſunt ibi octuagintaq̄nq̄ eccleſie. Jtē impetrat pluuiā Jac.v. Rurſumq̄ Delyas oꝛauit:ꝛ celū dedit pluuiā:ꝛ terra dedit fructū ſuū.iij.Reg.xviij. Nubecula pua q̄ſi ſtigiū hoīs aſcēdebat ō mari ꝛc. Jtē.ij.Dyal.xxxiij.ō ſcā ſcholaſtica ſanctimoniali ſoꝛoꝛe ſci Bñdicti quā cū.b. Bñdictus viſitaſſet:ꝛ totā diē in dei laudib⁹ ꝛ colloquijs ſil expēdiſſent ꝛ ipſa retinuiſſet eū ad mēſaꝫ:volebat eū retinere ad ꝓnoctādū vt loquereꝛ ei de gaudijs celeſtib⁹. Cū aūt ipſe nullo mō acq̄eſceret ei. inclinauit caput ꝛ oꝛauit cū lacꝛymis:ꝛ cū eēt ante tpus ſereniſſimū. ſubito tā ta pluuia facta ē q̄ nullus poſſet exire. Cū aūt eā ſup hoc argueret ait. Rogaui te:ꝛ nō exaudiſti me.rogaui dñm:ꝛ exaudiuit me.mō tu egredere ſivales. Jtē vtute oꝛatiōis aqua nūc ī ſanguinē ꝺuertit nūc in mari diuidit:ꝛ q̄ſi mur⁹ ſolidat:nūc amara dulceſcit.nūc de ſaxo ꝓducit. Ignis nūc in aq̄ ardeſcit:nūc rubū nō ꝺburit:nūc pueros nō ledit nūc de celo ad ꝺſumēdū ipios emittit nūc de aq̄ ꝓducit. Cū nūc māna ꝓtulit.nūc ānis trib⁹ ꝛ dimidio pluuiā nō dedit nūc pluuia dedit abūdātē. Oꝛone leōes māſuefcūt.oīa mūdi ele mēta mutāt:demōes effugāt:ꝛ bꝛeuit oꝛatib⁹ oīs creatura obedit aſſiſtūt āgeli:ꝛ deꝰ ipe tā mirabilit q̄ miſcēbit ꝺeſcēdit. Quarto oꝛatio merē bꝛe ꝺſoꝛtiū gloꝛioſū. Jn pñti q̄dē vita frequēter ꝛ deuote oꝛātes merent bꝛe ꝺſoꝛtiū beatoꝝ angeloꝝ.ſicut p̄ de btā Agnete. Beata katherina. Cecilia ꝛ alijs multi. De btā Cecilia ſpāliter legitur:q cū ad p̄ces ei⁹ vir ſu⁹ Ualerian⁹ fuiſſet ꝺuerſus: ꝛ baptizat⁹ a btō Urbano:ꝛ rediret:ꝛ Cecilia deuote oꝛante inueniret:videt ei aſſiſtere angelū domini tenētē duas coꝛonas ex roſis ꝛ lilijs cōſertas.alterā obtulit Cecilie.alterā Ualeriano.dicēs. Jſtas duas coꝛonas mūdo coꝛde ꝛ coꝛpoꝛe cuſtodite:qꝛ eas de paradiſo dei vobis attuli:q̄ nec vnq̄ marceſcunt:nec oꝺoꝛē amittūt. Et his dictis diſparuit. Ad barū oꝺoꝛē Tyburti⁹ frater Ualeriani affect⁹:eſt ad deū ꝺuerſus:ꝛ glorioſus martyr cū fratre ſuo Ualeriano ē effect⁹. Maxime autez in morte aſſiſtunt oꝛantibus ad conſolandum:ꝛ in ſuū ꝺſoꝛtiū ꝓducēdū.ſicut patet de Romula. Reqre ſupra. Legitur inter miracula vndecimiliū vginū q̄ quidā ꝺuerſus maximam habebat deuotionē circa eas.cui infirmāti vna vgo apparuit ineſtimabili pulchꝛitudine fulgēs. Cū aūt ipſe miraret⁹ eius pulchꝛitudinē:illa q̄ſiuit ab eo ſi ipſaꝫ cognoſceret ipſo rīdente q̄ non:ait.vna ſuꝫ de bis vginib⁹ circa q̄s ſemp tantā deuotionē habuiſti: ꝛ ad h̄ veni vt inde mercedē recipias.ſi amoꝛe ꝛ bonoꝛe noſtri vndecimiles dominicā oꝛationē dixeris.in hoꝛa moꝛt⁹ tue noſtrā ꝓtectionē ꝛ ſolatiū habebis. Oō cū ille q̄citius ꝛ deuotius cōpleſſet:vocauit abbatē ꝛ ꝺuentū ſe faciēs iungi. Oō cū fieret:vidēs aduenientē choruꝫ ſacrarū virginū incepit clamare.recedite.date locū ſacris virginibus. Qui req̄ſitus abbati retulit ꝓmiſſionē ſacrarū virginū ꝛ earū apparitionē. Cū aūt ad clamoꝛē eius alij receſſiſſet inter choꝛos earū ſpūm exalauit. Ad idē facit qō ſupra habet de virgine recepta in choꝛo virginū Eccī.xxxv. Qui adoꝛat deū.in oblectatiōe ſuſcipitur. Luce.xxij. de dño dicit. Factus in agonia ꝓlixius oꝛabat.tunc apparuit ei angelus dñi de celo cōfoꝛtās eū. Poſt moꝛtē vero recipiunt⁹ in cōſoꝛtiū angeloꝝ ꝛ ſanctoꝝ cū eis perpetuo ꝑmāſuri ſicut p̄ de Lazaro Luc.xvj. de beato Frācisco.ꝛ de btō Martino. Am bro.ꝛ alijs multi quoꝝ aīe viſe ſunt deduci ab angelis. ¶ In vitiſpa.legit de Paulo p̄mo heremita de quo refert Diero.q cū.b. Antonius diuina ſibi reuelatiōe facta veniſſent ad eum:ꝛ cōſolarent⁹:ꝛ colloquerent⁹ adinuicē.inter alia dixit ei Paulus vt coꝛpuſculū ei⁹ traderet ſepulture:ꝛ q rediret ad locū ſuum:ꝛ reuertēs apportaret palliū qō Anaſtaſius ei dederat patriarcha tunc Alexandrin⁹. Doc autē ꝺicebat vt in maioꝛi quiete ſolus ꝛ deuotiōe oꝛationis poſſet reddere ſpiritū. Cū Antoni⁹ obediret ꝛ ad eū vt ei dixerat cū dicto pallio rediret:videt pauli aīaꝫ nitꝺeo cādoꝛe fulgētē iter angeloꝝ cateruas.inter ꝓphetarū ꝛ apoſtoloꝝ choꝛos in ſublime cōſcendere. Cuꝫ autez veniſſet ad locū vbi Paulus habitabat intrās ſpelunca videt coꝛpus Pauli cōplicatis genib⁹:erecta ceruice.extēſis in altū manibus ſtare:ꝛ credēs p̄mo eū viuuꝫ eſſe pariter oꝛabat cuꝫ eo. Sed poſtq̄ nec gemitū aut planctū aut ſuſpiriū ab eo audiuit: accedens ꝓpius.eū moꝛtuū inuenit:ꝛ ſepelinit cū adiutoꝛio duoꝝ leonū:qui ei cū vnguib⁹ foueā fecerūt. Unde dicit Dieroni.q cadauer deuꝛ cui oīa obediūt ꝛ viuūt officio geſtus p̄careſ. Jtem beatus Gꝛego. in homel. de rege q̄ fecit nuptias filio ſuo refert de

tribus materteris suis ex pte patris sororibus que eodē die religionis habitū susceperunt. Una earū vocabat Tarsilla. alia Emiliana. alia Hozdiana. Due prime semp in amore dei pficiebant. Hozdiana semp tepescebat. Tarsilla pre assiduitate orandi cū lauaret moztua inuēta ē in genibus hre callos ad modū camelorū. Huic apparuit. Felix papa attauus beati Hreg. oñdēs ei māsiōez eternā in celo vicēs in hac te suscipio. statī febre arripit. Altera die cuz venissent ad eā visitādā multi. z mater Hreg. clamauit. recedite. recedite. chrs venit. Et h dicēdo carne soluta ē. Et h factū ē i vigilia natalis dñi. Lū lauaret mirabilis de corpe eius odor exibat. Post paucos dies apparuit ista emiliane dicēs. sine te feci natiuitatē dñi. tecū faciā epiphaniā. Ueni g sozor. Que ait. Lui dimittemus g sozorē nostram Hozdianā. Rndit. Sine eā qz iter laicas deputata ē. Qua añ epiphaniā dñi defuncta. sozor earū Hozdiana duxit virum cū multozū scādalo custodē agrozum suozum.

De tribus orationis speciebus. DIS. XXXV.

Decimūseptimū. s. de specieb⁹ cū diuersis diuisionib⁹ orationis. Sciēdū ē q ē q̄dā oratio vocis. alia cordis. alia opis. Uersus. Dāt pcis officiū. vox. cor. opusq; piū. Actib⁹ z voce. corde rogare voce. Corde rogabat moyses z ore tacebat. Exo. xiiij. Dixit dñs ad moysē q̄d clamas ad me corde z nō voce. Itē Anna. i. Reg. j. Anna loquebat in corde suo. z vox penit⁹ nō audiebat. Alia ē vocis. pō. Uoce mea ad dñm cla. Dañ. xij. Susanna exclamauit voce magna. Dñe de⁹ z. Itē oratio boni opis. Aug. Nō cessat orare q̄ nō cessat bene agere.

Oratio aūt cordis multiplex ē. s. contritionis. cōpassionis. afflictionis. cordis deuotionis. feruēt⁹ dilectionis. cōplex⁹ siue colluctationis. Prima igit spēs oronis mētalis ē contritionis. q̄ ē cū bō rugit. gemit. plāgit. z dolet in cōsideratiōe pctōr z defectuū suoz. z ex dolore flet p eis. pō. Rugiebā a gemitu cordis z. Itē. Aurib⁹ pcipe lachrymas meas. Ipe lachryme pōdera vocis hñt. ysa. xv. In via oronym clamozē contritionis leuabūt. Oronym iterp̄tat iracūdia iniq̄tatis eorū. Nō ē q̄ nō bō irascit ō peccata sua. dolet z gemit ea. Hoc agēs orat z clamat ad aures dei fortiter vt de⁹ clamozē sine voce exaudiat z parcat. Job. xli. ca. Nō parcā ei verbis potētib⁹. z ad depāndā cpositis Hreg. Ueraciter orare ē in cōpūctiōe amaros gemitus nō vba cōposita resonare. Augu. li. j. de spū z aīa. Oratio ē mētis auersio in deū p piū z humilē affectū q̄ ō ē q̄ nō bō defect⁹ suos recognoscēs se ipsum plāgit z humiliat. z ad deū piū affectuz eleuat. vt ea q̄ sibi desunt benigne suppleat. De hac materia habent supra multe auctoritates z exēpla de cōtritiōe. Scā spēs orationis mentalis est pius affect⁹ cordis cpatiētis. direct⁹ in deū ex cōpassiōe alienozuz malorū. siue sint culpe siue pene. sicut clamabat moyses p afflictione populi. Exo. xiij. Lū videret eos affligi p ifecutiōe egyptioz. Itē samuel cū populus petiuisset regē z ipe ostendisset eis q̄ mala ex h eis euenirēt z q̄s grauiter peccassent direrūt. ora p nobis ad deū. vt nō moriamur z. Intulit. absit h peccatū a me vt cessem orare p nobis. nec tī orabat tūc voce. Treñ. ij. Leua manus t. ad deū p aiab⁹ paruulorū z. sic faciebat moyses orās corde pro pugnante populo Exo. xvij. Tertia spēs oronis mētalis ē gemitus afflictionis presentis qñ videt hō mala pene q̄b⁹ hō premit. gemit sub eoz pondere. erigēs affectū cordis ad deū q̄ ē adiutor in tribulatiōib⁹ q̄ inuenerūt nos nimis. Sic clamabāt filij israel gemēdo. Exo. ij. z. iij. Eccli xxxv. Nō despiciet dñs pces pupilli. nec vidue cū effundet loquelā gemitus. pō. afflict⁹ sum z humili z. Quarta spēs oronis ē deuotio cordis qñ ex beneficioz dei recordatiōe aīa pio affectu tēdit in deū z qñ pcussa subita inundatiōe pietatis sicut adipe z pingue dine repleta spiritali pinguedine saginat. z cū magis replet magis circa deū afficit. z magis in pias z dulces lachrymas resoluit. Talis erat oratio dauid dicētis. factū ē cor meū tāquā z. Lan. v. Alia mea liquefacta ē. Corda deuota sūt phiale plene odozamētoz q̄ st orationes sanctoz z. Apoc. v. Quinta est in siti z desiderio feruentis dilectionis dei. pō. In meditatione mea exar. ig. Item. pō. Quemadmodum desi. cer. ad fon. z. Dañ. Oratio est ascensus intellectus ad deum. Glo super illud Thess. vlti. Sine intermissione orate z. Ipsum desiderium boni oratio est. Si continuum est desideriū continua est oratio. Sexta est colluctationis siue complexus. quando ex vehementia desiderij. z effusione lachrymarum cogit z quasi constringit dominū vt cōcedat quod petit. Sicut iacob luctans cum angelo ait Geñ. xxxj. Non dimittā te nisi prius z. Et post. Si sic fortis contra deū fuisti. quāto magis ctra hoies prevalebis. Quibus brachijs vicit euz dicitur Osee. xij. Conualuit iacob ad angelum fleuit z rogauit eum. Eccli. ij. Anima mea luctata est cū sapientia. Item constringit tenendo eum orationibus feruidis ne puniat quos iusticia puniendos req̄rit. Sicut faciebat moyses qñ tenebat dñm ne populuz q̄ peccauerat occideret. Exo. xxij. Dimitte me vt irascar z. Itē ostringit oplexādo ne recedat. Can. iij. Tenebo eū nec dimittā z. Aug. Sentio quēdā oplexū cū sentio deū. m. Itē oronis spēs notant. j. Thi. iij. Obsecro primū oīuz fieri obsecrationes. orones. postulatiōes. gratiarū actiōes. Quarū numer⁹ z sufficiētia sic assignat. Quia ad oronē tria req̄runt: quoz primū est q̄ orās accedat ad deū quē orat: q̄ō assignat noīe oronis: qz oro ascē sus intellect⁹ in deū. Secūdo req̄rit q̄ petitio q̄ significat noīe postulatiōis. siue petitiōis. ꝓponat determiate. q̄ quidē noīant quādaz ꝓprie postulationē. siue indeterminate: vt cū quis petit iuuari a deo q̄ō nominat supplicationē. siue solū factū narret: hz illō Joh. xj. Ecce quē amas ifirmat: q̄ō vocat insinuationē. Tertio req̄rit ratio ipetrādi q̄ō petit: z hoc vel ex pte dei: vl ex pte petētis. Ratio q̄ dē petendi ex pte dei ē eius sanctitas ꝓpē quā petim⁹ exaudiri. sm illud Dañ. ix. Propē temetipsuz iclina de⁹ meus aurē tuā. Et ad h ptinet obsecratio q̄ est sacra ptestatio. sic cū dicimus. p natiuitatem tuā libera nos dñe. Ratio vo ipetrādi ex pte petētis est grarū actio qz de acceptis beneficijs gras agētes meremur accipe potiora: vt in collecta dicit. Et ideo dicit glo. j. thy. ij. q⁹ in missa obsecratōes sunt q̄ precedūt obsecrationē. in q̄b⁹ q̄dā sacra memorant. Orationes sunt in ipsa obsecratiōe in q̄ mēs maxie oz eleuari in deū. Postulatiōes aūt sūt in sequētib⁹ petitiōib⁹. Gratiarū actiōes in fine. In plurib⁹ ecclesie collect⁹ hec q̄ttuor pñt attēdi sicut in collecta trinitat⁹: q̄ō dicit oīpotēs sempiterne de⁹. ptinet ad oronis accessuz in deū: q̄ō dr. q̄ dedisti famulis tuis z. ptinet ad grarū actionē. q̄ō dicit. psta q̄sum⁹ z. ptinet ad postulationē. q̄ō in fine ponit. p dñm nrm z. p tinet ad obsecrationē. In collatiōib⁹ aūt patrū dicit q⁹ obsecratio est implorātio ꝓ peccatis. Oratio cū aliquid deo vouemus. postulatio cum pro alijs petimus. Sed primum melius est.

De decem orationis speciebus. DIS. XXXVI.

Deinde sciendū ē q⁹ aliter diuidūt aliq̄ oronē dicētes oronis eē decē spēs. Depcatio. rogatio. obsecratio. petitio postulatio. supplicatio. suffragiū: dei laudatio. gratiarum actio z iubilatio. Prima igit spēs oronis est depcatio. q̄ est qñ deū rogam⁹ p malis culpe a nobis amouēdis. Hz illud Math. vj. Dimitte nobis debita nra. pō. Appropinq̄t depcatio mea in ospectu tuo dñe. Idē. Depcat⁹ sum facie tuā in toto corde meo. Idē. Exaudiuit dñs depcationē meaz. Et Job. ix. Deū iudicē depcabor. Eccli. xxxix. Just⁹ cor suū tradet ad vigilandū diluculo ad do. qui se. il. api. os. suū in oronē: z pro delicta depcabit. Et. xxviij. Relinque primo voceti te: z tūc depcāti tibi pctā soluent. Secūda spēs oronis est rogatio. q̄ est p flagelli diuini ammotiōe: vel p tribulatiōis instātis remotiōe: vel p hostium oppressione. que solet fieri cū populi cōuocatione. ieiunio. oratione. exhortatiōe. predicatiōe: z cū letanijs. Sic fecit iosaphath videns se oppzimi a multitudine hostiū cōuocauit populū. e. z auit. p dicauit. ieiunauit. z orationē indixit. ij. paral. xx. Josaphath perterritus totū se cōtulit ad rogandū dñm z. Confortatus ad philosophiaz Jazieli exiuit cū suis. z omnē multitudinē quā inuenerūt vicerūt z earū spolia obtinuerūt. Sic fecerūt filij israel cōtra holofernem. Judith. iiij. z. viij. Clamauit omnis populus ad dominuz z. Itez Hester. iiij. Dixit hester mardocheo. Congrega oēs iudeos z. Itez. vij. Dona. mihi animaz meā pro qua rogo z populum meum. Similiter ysa. xxxviij. Ezechias cōtra sennacherib. Silr Jone. iij. Rex ninive surgens de solio suo z. Et post. Clamēt ad dominū in fortitudine z. Propter hāc causam instituti sunt dies rogationuz scilicet propter flagelli diuini amotionē. Ut fit in festo sancti marci vbi fit generalis processio: z letania maior sic dicta: vel ad differētiaz illius que fit in rogationibus vel qz a maiore scz beato Hrego. instituta est. Legit enī in chronicis z gestis romanoz pontificū q⁹ cū romani ebrietatibus. comessationibus z luxurijs vacarent post pascha nō deferētes sacramēto q̄ō receperāt. imisit eis deus pestez inguinariā. Per hunc modū tyberis fluuius ita excreuit z ita terrā occupauit q⁹ sup muros vrbis excrescens draconem maximū z serpentes multos prefocatos ad ripas adduxit. De quoz fetore subsecuta est dicta plaga sic dicta: qz homines subito iflāmabant i inguine z subito moziebantur. Qua peste papa pelagius mortu⁹ est. Et Hrego. ei inuitus substituitur: qui ad illa plagaz remouendā romanum populū cōuocauit ad orandū. Lū autez deberet benedici bñ. lxxx. homines expirauerunt ab illa plaga. Lū aūt facta esset processio cuz letaniijs z orationibus z ipse sermonē ad populū fecisset. cessauit plaga illa. Ideo statuit ille ānuatim processionē illam z vocā tur cruces nigre: qz solebat fieri cū veste lugubri: vel qz propter mor

tem hominū euitandā cōstituta est. Moriebant homines hac peste subito. z quasi sine sensu doloris in viis z ludis. z comedendo. bibēdo z alia quecūq; faciēdo Cū aūt iuenisset populus ad sanctū petrū ꝑcepit eos ꝓ[pe]ternere ad oratione ante gradus ecclesie A qua cū ipe surgeret vidit sup castrū crescēti angelū detergētē cruentē gladiū z in vaginā reponētē. p qō itellexit q; plaga illa cessaret. Cū cō surgerēt ab oratiōe inuēti sūt bene. lxxx. mortui. Dictuz autē castrū vocatum est postea castrum angeli. Item nota q; ꝓpter consimilem causaz dies rogationū instituti sunt cū anno dñi. ccccl v. apud viēnā z in circuitu frequēter z p annū itegrū maximus terremot⁹ accidisset. p qō multe ville. ecclesie. z dom⁹ fuerūt subuerse. z multi ꝓstrati. Et cū ibidē regis palatiū celeste icēdiū ꝛcremaret. Et cū diuerse fere z maxime lupi p ciuitatē discurrētes q; passiz pueros z senes viros z mulieres deuorarēt. Cūq; illi dolorosi casus quotidie accrescerēt. sanct⁹ mamert⁹ vrbis archiepūs illos tres dies q; sūt ante ascēsionē dñi instituit. Et conuocatis clero z populo p tres dies ꝑdictos ꝓcessiōes z orationes cū letanijs soleniter fieri indixit. Ad cui⁹ exēplū p totā ecclesiā gallicanā ēpi cū clero z populo sic fieri decreuerūt ad sedādas pestes z aeris intēperiē. ad pacificādas guerras. ad ifirmitates z mortes repellēdū. ad ꝓseruādū z multiplicādū fructus terre q; maximo illo tpe pire vel desicere consueuerūt. ¶ Tertia spēs oronis ē obsecratio q; fit qñ ꝓ maiorib⁹ z difficiliorib⁹ factis deū adiuramus. vt p impior⁹ uersiōe z ꝓ obtētiōe eor⁹ q; sē supra naturā vel aliquor⁹ q; de⁹ videt nō facili facere mīi multū adiuratus. Fit autē hec adiuratio p maxima eius beneficia vt p beneficia creatiōis. recreatiōis siue incarnatiōis. iustificatiōis. p opa assumpte miseratiōis. Itē fit cū adiurat de⁹ ꝓ his quos maxime dilexit in hūdo. vt chr̄s z mater eius z sancti. Sic orabat moyses q; quasi captū deū tenebat z vincebat. Exo. xxxij. Recordare abrahā ysaac ꝛc. Et post. Placatus ē dñs ne faceret malū. Sic faciūt paupes iosculatores reducūt ad memoriā filijs a qb⁹ petūt ꝓbitates patrū eorū. puer. xviij. Cū obsecrationibus loquet paup ꝛc. Phyl. iiij. Luz omni oronē z obsecratiōe pe. ꝛc. Obsecratiōes sūt i fine collectarū ecclesie. cū dicit ꝓ dñm. Et in collectis de sanctis. cū de⁹ p eos adiuras. Itē pueri hebreor⁹. z q; preibāt z sequebant oñz q; dicebāt osanna filio dauid Math. xxj. qō ē fm Piero. idez qō obsecro salua. q; ē filius dauid. s. tā pij patris. ¶ Quarta spēs oronis ē petitio ē ꝓ supplēdis defectib⁹ nostris z tpalib⁹. s. z spūalib⁹. sicut sūt necessitates rep̄ tēporaliū ad vitā vel corpor⁹ sanitatez z pacē tpalē. Matthei. vij. Petite z accipietis ꝛc. Postea. Pater noster celestis dabit bona petētib⁹ se. Idē Luc. xj. Ubi ponit exēplū de amico petente tres panes. i. tres refectiōes. Prima ē in necessitat⁹ corpalis ꝓuisione. Math. vj. Scit pater vester celestis q; his oībus idigetis. Secūda ē refectio cordis in cōpūctiōe. z lachrymarū effusiōe. pō. Fuerūt mihi lachryme mee pa. die ac nocte ꝛc. Tertia ē i spūs ꝛsolatione. z donor⁹ gr̄e imissiōe. Luc. xj. Pater vester celestis dabit spūm bonū petentib⁹ se. ¶ Quinta spēs oronis ē postulatio siue allegatio fm qō dicit Cassiodorus. Oratio ē oris rōcinatio q; fit cū allegatione. qñ. s. petit qō maximū ē. s. bonū eternū q; si ex debito cū allegat qz oz ex ꝓmisso. qz ꝓmisit illud dare petētib⁹. Math. vj. Primuz querite regnū dei ꝛc. qñ petit ex debito meriti. vt cū allegat q; qb⁹ dedit ꝓmerētē grām oz dare gloriā tāq; eius premiū pō. Gratiā z gloriā dabit dñs. Sic filij israel petierūt a rege vt eos habitare faceret in optimo loco terre gessen q; erat optima z fertilissima q; itera pretat cōpluta terra. Josue petit in ꝓmiū sui laboris sibi dari inter filios israel ciuitatē thānathsare sitā in mōte effraym ad habitādū q; de ꝓcepto dñi data ē ei. Dec ciuitas celestis q; sita ē in eminentia fertilitatis z abūdātie. totū vt dicit Beri⁹. otinens qō delectat. Qō notat i hūdo q; sita erat i mōte effraym q; ē mons fertilitatis. Effraym enī frugifer interptat. Thānathsare iterptat numerus opimēti nouū. quia ibi sunt numerati a deo sancti lumine amicti. pō. Amicti lumine sicut vestimēto. Itē neemias vero petiuit vt mitteret cū rex in hierusalē ad ciuitatē patrū suor⁹ qō obtinuit. Illā eternā gloriā facit nos postulare spiritus gemitib⁹ inenarrabilib⁹. vt dicit Ro. viij. ¶ Sexta spēs oronis est supplicatio que est cū humiliter amicos dei. z maxime iam beatos roganus ꝓ eozuz patrocinio. suffragio. vel adiutorio apō deū obtinēdo. Job. v. Uoca si quē bēs z ad aliquē sanctoruz conuertere. Sic Math. xv. Dimitte eam qz clamat post nos. Similiter supplicatione videbantur vti gentiles rogātes Philippum. vt introduceret eos ad ihesum Joh. xij. ¶ Septima species orationis est suffragiuz qō est quādo ecclesia vel amici dei orant deū pro animab⁹. vel vt a periculis spiritualib⁹ vel corpalib⁹ liberentur. vt in Act. xij. Oratio fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deū ꝓ petri liberatione. Similiter oñs iminente passione ꝓ discipulis. Luc. xxij. Symon ecce sathanas expetiuit vos ꝛc. Ego autem orauj ꝓ te vt ꝛc. Ad hoc potest adduci exēplū onye z hieremie ꝓ apparuerūt iude machabeo orās ꝓ ppl'o iudeor⁹ vt obtinēs victoriā ab hostib⁹ liberaret. ij. mach. xv. Silr suffragiū ē cū fit oratio ꝓ mortuor⁹ liberatōe a pena vl' ꝛsolatiōe i ea. ij. mach. xij. Scā z salubris ē ꝛc. Ad h̄ facit qō dicit iohes elemosynari⁹: dicēs q; colle cte z āniuersaria q; fiūt ꝓ defunct⁹ multū valēt eis ad qetē z liberationē: z ponit h̄ exēplū. Quidā capt⁹ a pfis reclusus fuit in carcere q; appellabat lethe. i. obliuio. ō quo qdā fugiētes dixerūt i cyprō patrib⁹ illi⁹ q; eū sepelierāt māib⁹ suis: fz ille nō erat sz ei filius z diē ei⁹ obit⁹ dixerūt. Parētes āt ei⁹ vsq; ad tres ānos ter i āno faciebāt fieri collectas ꝓ eo. Cū aūt dict⁹ hō post tres ānos euasisset lapsus a persis ad suos fugit: q; dixerūt ei quō ter i āno ꝓ eo qsi ꝓ mortuo collectas fieri fecissent. Cū aūt iterrogaret quo tpe h̄ facerēt: dixerūt ei q; in festis neophanijs z dñica z festo penthecoste: tūc ille dixit q; illis diebus veniebat ad eū qdā lucidus vt sol: z dissoluebat cū īuisibiliter a vinculis ferreis z a custodia: z ibat tota die liber z nemo eū recognoscebat. In crastino aūt iueniebat se in eisdez vinculis ferreis i qb⁹ erat ante. Itē suffragiū est qñ amici dei orāt ꝓ malis ꝓ iracūdie diuine cessatiōe. Sic faciebat moyses Exod. xxxij. cū diceret dñs: dimitte me vt irascat furor me⁹ ō ppl'm istuz z delebo eos ꝛc. post. Moyses aūt orabat dicēs ꝛc. Sile habet de Aaron q; offerēs thymiama stetit iter viuos z mortuos irā dei placādo Numeri. xvj. Idē Sap. xviij. Properans hō sine qrela deprecari ꝓ ppl'o ꝛc. Itē suffragiū est cū amici dei orāt ꝓ mutua ꝛseruatiōe in bonū Jac. v. Orate ꝓ iuicē vt saluemini. Mutua suffragia z maxīe illoz q; boni credunt debēt peti: exēplo pauli Ro. xv. Obsecro vos p dñz ih̄m chr̄m z p charitatē spūssancti vt adiuuet⁹ me oronib⁹ vr̄is vt de⁹ liberet me ab ifidelib⁹ q; sūt in iudea. Phyl. j. Scio q; hec mihi ꝓueniēt ad salutē pvestrā oronē. Itē suffragiū ē oro fasta ꝓ pct⁹ cōuersiōe q; multū valet ad eor⁹ uersionē. Talis fuit oratio chr̄i in cruce. Luc. xxiij. Pat̄ ignosce illis ꝛc. Qui fortitan ꝓmeruit uersiōne multor⁹ circūstātiū: vt cēturiōis ꝛc. qui penitētes pectora sua i signū pnie reuertebāt. Silis fuit oro stephani Act. vij. Dñe ne stabil. h̄ pec. ꝛc. De quo legit in vita marie de ogiū. q; cū ipsa p triduuz ante mortē a dño visitata cātasset p tres dies otinue rythmice mirabilia de deo z de sctis z de paradiso z multis alijs. Inter alios de btō ste phano quē vocabat rosariū padisi cātādo dixit: q; ad meritū orationis eius z passiōis dedit dñs beato stephano pauli uersionē vt eo discēte cū affectu ꝑdicatōis mīto: sed nō cū effectu mīto succederet ei vicari⁹: q; ꝓ eo cū multiplici ꝑdicatiōis effectu ptrāsiret. Item suffragijs uertit theodoza fisinniū Cecilia valeriū spōsuz. Andreas distrabētē se ppl'm. Itē in vitis patrū legit q; cū abbas serapyon trāsiret p quēdā vicū egypti: z videret vnā meretricē ante hostium dom⁹ sue ad capiēdas aias ꝓparatā: dixit ei senex expecta me sero: volo ad te de nocte venire. Quē cū expectasset credēs q; aliq̄d secuz senex deportaret z necessaria ad esuz veniens clausit hostiū cū illa. Cui dixit senex. Sustine parū vsq; quo legerim qō bēo. icipiēs aūt senior psalteriū. finit⁹ psalmis singulis rogabat deū vt illā cōuertēt ad pnīaz. Qō cū videret mulier deū ꝓ ea senē orātē icepit tremere z orare iuxta senē: finito psalterio senex icepit legere aplm orādo silr Meretrix aūt itelligēs q; nō ꝓpter petrū ad eā venerat: sed ꝓpt ei⁹ cōuersionē ꝓpūcta ē: rogās ꝓstrata: vt duceret eā ad locū vbi faciēdo odignā pnīaz saluaret aīaz suā. tūc senior dixit eā ad monasteriū. vginū tradēs eā matri vginū: dicēs q; nō ꝓponeret ei vt alijs: sed qō ipsa petēt idulgēt: z ei pmittēt ire quo vellet. Cū qb⁹ cū fuisset p paucos dies vidēs uersationē z vitā asperā aliaz. ait dicte matri. ego peccatrix suz volo vespe cōfitēdē. Post mag⁹ agnoscens se. ait q; volebat p qttuor dies ieiunare. Post modicū dixit dicte mīri q; eaz i modicā cellā icludēt vbi p modicā fenestrā admīstraret op⁹ sibi cōdignū qō agēt pp̄ maxia pcta sua. Qō illa feē. Dicta aūt mulier reliquum tempus in magna sanctitate vixit.

Quare deus sit laudandus. DIS XXXVII.

Est ilsup vna alia spēs oronis z octaua i ordie: q; vocat dei laudatio. de q; pō. Rectos decet collaudatio. Idē. Brīdica do. ꝛc. Circa dei laudē videndū ē primo quare laudandus sit deus. Secundo qualiter sit laudandus. Circa primum sciendum q; laudandus est deus: qz nihil est iustius. Secundo quia nihil nobilius. Tertio quia nihil iocundius. Quarto quia nihil vtilius. ¶ Primo quidem laudari debet deus qz nihil est iustius. Justum enī z rōnabile est laudare deum ꝓpter essentiā bonitatis qz ipse essentialiter bonus est: z oēs rōnes bonitatis generalit̄ sunt i eo. Quicq̄d enī laudabile inuenit⁹ in aliquo: ūs sūmo iuenitur in eo sz summa pulchritudo. dulcedo

fortitudo.mãsuetudo.z largitas. Cũ quedã dña pulchritudine speciosa a multis impetita.multos amore pniciosꝰ adamasset.z multi eã.qdã ioculatoꝛ ꝓ hãc viã eã ad amorẽ dei duertit:solicitabat enꝫ illã vt amorẽ suũ poneret in quẽdã magnũ marie pulchritudinis. ꝓbitatis.largitatis.z curialitatis ꝛc. Cũ autẽ illa diceret ꝙ illa habuisset tot amatores tã magnos z diuites z ꝓbos.ipse extulit ꝙ ille ꝓ quo rogabat oẽs gras alioꝛ excedebat. Illa tãdẽ cõsentiẽte ꝙ si talẽ eũ ꝓbaret ꝙ amorẽ suũ ei daret. Rñdit ille. Nullus nobilioꝛ. potẽtioꝛ.ditioꝛ.curialioꝛ virginis filio.in quo sũt oẽs gr̃e sine defectu. Cũ ergo ei oñdisset eoꝛ quos ipsa dilexerat defectu.z chr̃i ꝛple mẽtũ gr̃aꝝ oĩuꝫ.monit eã ad ꝺtẽptũ vanitatis z amorem veritatis. ecĉi.xliij. Terribilis dñs z magnꝰ vehemẽter z mirabilis potentia illiꝰ glorificãtes eũ q̃tũcũq; potueritis supualebit. Et post. Benedicẽtes dñm exaltate eũ q̃tũ potestis. Maioꝛ ẽ.n.omni laude. Itẽ si ꝓe stupoꝛe nõ erat vltra spũs regine saba in visiõe z auditiõe eoꝛũ q̃ viderat.z inuenerat bonoꝝ circa salomonẽ vt legit̃.ij.paral'.ix. Qualiter ergo põt deficere aĩa in cõtẽplatiõe z laude bonoꝝ eterni salomonis. Similis ẽ alaude q̃ a laudãdo sic dicit̃.q̃ videꝭ tpis serenitatẽ z pulchritudinẽ solarẽ ascẽdit subito fatigata ab illa altitudine ad suã paruitatẽ refilit.z ad terraꝫ cadit.z obmutescit ad tps. Similiẽ z phylomena vidẽs pulchritudinẽ solis z sentiẽs dulcedinẽ tpis laudãdo sic reficit̃.z sic attẽdit laudi ꝙ laudãdo defectũ patit̃.z cantando frequẽter mozit̃. Similiꝫ aĩa affecta amore dei laudãdo defectũ patif̃.cũ nõ possit ad plenũ in hac vita laudare deũ fꝫ ꝙ ipse laude dign̄ ẽ. Psalmista. Deficit in salu.tu.a.m. ꝛc. Bern̄. In terris vbi semiuiuus sum.semi laudare possum.qñ totus viuero. totus in laude ibo. Item laudandus est ꝓpter vestigium bonitatis. quod est in eius omnibus creatur̄. Hen̄. j. Vidit deus cuncta que fecerat.z erant valde bona. Eccĉi.ix. In manu artificum opera laudabũt̃.ysa.xxv. Cõfitebor nomini tuo qñ feciſti mirabilia. pſ. Mirabilia opa tua ꝛc. Quidã duersus erat pastor ouiũ.z cũ relict̃ ouib⁹ sup baculũ suũ se appodiãs.z i visiõe cuiusdã buffonis ihereret stupẽs z admrãs dei creaturã flebat q̃si tot⁹ abs̃opt⁹ i admiratiõe. Cũ aũt q̃dã theologus trãsiẽs quereret viã z ille nõ rñderet accessit ad eũ z inuenit eũ flẽtẽ z stupentẽ aspectu dicti aĩalis. Cũq; q̃reret cãm hui⁹.ait ꝙ stupebat dei sapiẽtiã z mirificẽtiã z potẽtiã Circa creationẽ illiꝰ buffonis dei clemẽtiã. Circa se suã ĩertiã z negligẽtiã.erubescebat z flebat qz de⁹ ita bene fecerat illũ buffonẽ in genere suo ꝙ tot⁹ mũdus vnũ talẽ facere nõ posset. Itẽ dei.clementiã.qz q̃ fecerat eũ creaturã dignissimã z rõnalẽ.potuisset eũ fecisse buffonẽ talẽ. Suã negligẽtiã.qz illud aĩal suo mõ creatoꝛi suo clamabat ꝓ naturalẽ vocẽ sibi datã.ipe mut⁹ a laude dei silebat. Oĩa nãq; creatoꝛis opa suo mõ laudãt z oñdũt laudabilẽ creatorẽ. Aug. Respeꝛi celũ z terrã.z oĩa q̃ in eis sũt. Et oĩa mihi clamãt vt diligã. Itẽ ĩ li.de li.ar. Nut⁹ tui sũt̃ oñe oĩuꝫ creaturaꝝ cuius opa laudabilia laudabilẽ mõstrãt opificẽ. Eccĉi.ix. Artificũ opa laudabunt̃ ꝛc. Aug.in li.ꝺefes. Si placẽt tibi artificis opa ex his lauda z ĩ artificẽ retoꝛque actiõez ne in his q̃ tibi placẽt tu displiceas. Oĩs nã suis actib⁹ z q̃litatib⁹ z disꝓsitiõib⁹ z virtutib⁹ suuꝫ laudat creatorez. laudãt astra radijs ꝓ linguis. Job. xxxviij. Laudãt astra matutina laudãt berbe.flores z arboꝛes foliis suis q̃si linguis. Laudãt etiaꝫ aues puule. Aug. Quis sensus hoĩs nõ erubescat fine laudũ celebritate diẽ claudẽ.cũ minutissime aues sũma cũ delectatõe z dulci carmine oꝛtũ dei ꝓsequent̃ z noct̃. Qui ꝫ attẽderet quõ oĩs creatura suis actib⁹ z ꝓpetatib⁹ suũ laudat creatorẽ.diceꝛ. Delectasti me domine ĩ factura tua ꝛc. Sic faciebat ille ꝺ quo ꝺicẽ magister iaco. Oq̃dã comes pictauẽsis itrauit ordinẽ cisterciẽn.fact⁹ duersus z memoꝛ actuũ suoꝝ rogauit cã bũilitat̃ ꝙ ponereꝯ ad custodiã gallinarũ.satisfactũ ẽ ĩstãtie sue vt bret̃ ibi occupatioez. Qui cepit attẽdere z admirari q̃s solicite ouа fouẽ z pullos.z quõ pulli statiꝫ sequerent mres.z pasceret̃ ab eis z ꝺicebat ꝙ nũq̃ sic i mũdo fuerat delectat⁹ sicut ꝫ admirãdo. Postea obtinuit vt fiẽt pastor ouiũ z mirabiliter delectabat̃ i innocẽtia agni.z quõ agn⁹ q̃ẽcito nat⁹ erat agnosce bat balatũ mris.z currebat p⁹ eã. Post obtinẽs vt fiẽt custos poꝛcoꝝ mirabat̃ quõ porcellini statim nati currebãt ad vbera matna q̃libet ad suũ fꝫ diẽ natiuitat̃ sue. Ita ꝙ ꝑm⁹ ad ꝑmũ.z alij fꝫ ordinẽ quo nati erãt.quõ currebãt z ludebant cũ mre.z reuersus ad claustrũ ñ cessabat admirari z laudare i creatur̄ creatorẽ. Itẽ nihil ẽ in iustũ ꝓ ifluẽtiã z diffusiõez sue bonitat̃.qz bonitatẽ suã diffudit i nos bñficia largiẽdo.q̃ sẽ i malos liberatiõe de q̃b⁹ sat̃ hr̄. Eccĉi.lj. Cõfitebor tibi dñe rex z col.ꝛc. Itẽ i bonoꝛ largitiõe q̃ multa sc̃.de q̃b⁹ Ysa.lxiij. Miserationũ dñi recordaboꝛ. Scõo laudãdus est de⁹.qz nihil nobili⁹.qz ꝺ ẽ ꝓpe officiũ angeloꝝ z sctoꝝ p⁹ resurrectiõez.ysa.xxvj. Vos q̃ ĩ puluẽ est̃ expgiscimini z laudate ꝛc. Aug.

In ciuitate supna erit totũ negociũ tuũ vt laudes quẽ ꝺiligis:z facies te cũ amatoꝛib⁹ eius. Idẽ in fine ꝺe ciui. dei. Uacabim⁹ z videbimus videbim⁹ z amabim⁹.amabim⁹ z laudabimus. Ecce q̃d erit in fine sine fine. Iõ Bern̄. Supne ciuitat̃ opatio est assidua dei laudatio.pſ. Laudationẽ dñi loque.ꝛc. Idẽ. Beati q̃ habitãt i domo t.dñe in secula.s.laudabũt te. Et in hoc ꝓfitit sũma pfectio nobilitatis hui⁹ officij:qz videlicet est eternũ.alia enī cessabũt.istud enim ꝑpetuũ erit. Angeli aũt suo officio z exẽplo ad deũ laudãdũ nos ꝓuocant. Legit̃ in triptita hist̃oria:q̃.b.ignati⁹ martyr z epus ãtiochie.pzim⁹ tñ post beatũ petrũ aplm.cũ esset in oratiõe rapt⁹ in extasi.vidit z audiuit in supna curia angelos deo psallẽtes: z lauduz canticũ in psalmi ꝓncipio cũ dulci modulo ĩchoabãt:z laudẽ ĩchoata finito psalmo ꝓsumabãt. Uñ in ecclesia sua ,statuit antiphonas inchoari ante psalmos:z in fine ꝓsumari:q̃ ꝓsuetudo generaliter ẽ p alias ecclesias itroducta. Itẽ Beda in gestis anglorꝝ li.iiij.ca.xvj. dicit ꝙ beatus forse⁹ qui multoꝝ extitit fundatoꝛ monasterioꝝ cuz detineret̃ graui lãguoꝛe ad ꝓsolationẽ suã bis est educt⁹ de corpe: z postea ad illud reuocat⁹:z in primo exitu suo vidit z audiuit multitudinẽ angeloꝝ deũ laudantiũ:hec inter alia replicãtes. Ibũt sancti de vtute in virtutẽ:videbit̃ deus deoꝛ in syon. Tertio laudãdus est de⁹:qz nihil iocũdius.pſ. Jocũdũ sit ei elo.m. Itẽ lauꝺ.do. qz.bo.ꝛc.ysa.xxxv. Et nũc qui redẽpti sũt a dño.venĩt in syon cuz laude z leticia ꝛc. Bern̄. sup cant̃. Nihil adeo ita repsentat in terris celestis habitatiõis statũ.sicut alacritas laudãdi deũ. Itẽ Aug.de doc.chr̃ia. Cũ de deo nihil digne dici possit.admisit tñ humane,vocis obsequiũ z vbis nostris i laude sua nos gaudẽ voluit. Quarto laudãdus est deus:qz nihil vtili⁹. Per hoc enī de⁹ honoraf.pſ. Sacrificiũ laudis hono.m.ꝛc. Thob.xij. Opa dei reuelare z ꝓfiteri honorificũ ẽ. Itẽ ꝓ hoc officiũ oĩs hostis effugat̃:vt supraf̃:de spũa li ait.pſ. Laudãs inuocabo dñm ꝛc. De mãli vo pz elegãs exẽplũ.ij. paral'.xviij.p exẽplũ Josaphat.q̃ post laudes dei inuenit hostes pstratos. Judic̃.vij. Gedeon cũ clangoꝛe tubaꝝ vicit madianitas. In vita btĩ germani anthisiod. epi legit̃ ꝙ epi gallicani audiẽtes in bretãnie ptib⁹ hẽses pullulare ꝺ hereticos.q̃ illuc duenerãt ꝺaliũ ouicãtes:z illuc euntes cũ btõ germano. Cõfutat̃ ibi hereticis miraculis z doctrina.cũ redire vellẽt.picti z saxones ꝺ britões duenerũt ĩ tpe q̃dragesime q̃ videtes se habere paucos milites rogauerũt sanctos epos vt mozarẽt cũ eis pstãtes eis auxiliũ. Et cũ sci fidẽ eis ꝑdicarẽt.certatim oẽs ad baptismũ duolauerũt. Peracto itaq; pasche die ,pictis armis armati fide ,ponũt ĩermes in plio cãpestri occurre hostib⁹ ad pugnã. Qꝺ audiẽtes aduersarij gauisi sũt q̃si de victoria psumẽtes de ĩ ermi z puo exercitu ad ꝓpationẽ eoꝝ ꝺ eos ꝓperãt. Tũc sanct⁹ german⁹ collect̃ expeditis.ponit hostib⁹ ĩsidias. in strues eos quo voci sue oẽs vnanimiter z ꝺformiter rñdeãt. Cum ergo hostes q̃si securi ꝺtra eos irruerẽt.cũ ter icepisset beat⁹ germanus alta voce.alla.z sacerdotes z alij ei rñderẽt alta voce.statim aduersarij pstrati:nõ solũ sup se mõtes z rupes fuisse:fꝫ etiã celũ z terrã credẽtes.armis piect̃ fugerũt quocũq; potuerũt oĩb⁹ suis dimissis. Multi aũt eoꝝ in flumie se ,piciẽtes submersi sũt. Et sic chr̃iani z cãpũ z eoꝝ oĩa spolia obtinuerũt z sani ad ꝓpria redierunt. Itẽ ꝑ hec aĩa a mort̃ piculo ꝺseruat̃ spãliter a morte spũali:qz ouz occupat̃ in spũalib⁹:nõ libz fibi circa vicia occupari. Jõ dicit̃ ysa.xlviij. Laude mea ifrenabo te ne itereas. Cũ q̃dã regulares eẽnt ĩ q̃dã ecclesia:z i die pasche officiũ misse iciperẽt. Resurrexi ꝛc. facto terre motu magno abs̃opti sẽ a terrã cũ mõasterio i quo erãt. Cũ ãt ãno reuolutoꝛ,ibi duenissẽt amici eoꝝ ad eoꝝ memoriã faciẽdã subito cũ eccl'ia redierũt: z q̃si a modico sõno excitati reiceperũt idẽ dfficiũ.

Circa scõz.s.q̃liter de⁹ sit laudãd⁹.habeẽ ex vbis bti Bern̄.sup cãtica.dicẽtis.moneo vos fili. Sequit̃. Sẽp ac strenue diuinis interesse laudib⁹:z vt reuerẽter z alacriter dño assistat̃:nõ pigri:non sõnoleti:nõ oscitãtes:nõ pcẽtes vocib⁹:nõ pscindẽtes vba dimidia nõ itegra trãsiliẽtes:nõ fract̃ z remissis vocib⁹ muliebre q̃ddã balbe ꝺe nare sonãtes:fꝫ virili affectu z sonitu voces sanctis pus depromẽtes. Idẽ ibidẽ dicit ꝙ ser sẽ laudi diuine necessaria vt debite fiat.ĩmolãtes hostiã laudis:z reddẽtes vota nra ꝺe die ĩ diẽ curem⁹ cũ oi vigilãtia ꝺiũgẽ sensũ sui z itellectũ z affectũ sensui:exultatiõe affectui:gustatẽ:exultatiõi bũilitatẽ:gustati.libertatez bũilitati: quo ĩterdũ liber̄ purgate mẽt̃ passib⁹ ꝓcedam⁹ z excedam⁹ ꝓ iusitas q̃sdã affectoes z spũales leticias i iubileis amẽitatib⁹.z i lumie dei i suauitate.i spũscõ.

De gr̃arũ actiõe. DIS.XXXVIII.

Deinde ẽ vna spes oronis z nona i ordine q̃ vocat̃ gr̃arũ actio. De q̃ videndũ est ꝓmo q̃re ꝺebem⁹ deo gr̃as agere. Scõo de quibus. Notandũ aũt ꝙ deo ꝺebem⁹ gr̃as agere:qz debitum:qz nobile:qz

placitū.qz vtile. ¶Primo q̄dē qz debitū ꝓpter multitudinē gratia
rū quas nobis exhibuit in tpe gre. Bern̄. Ardorem desiderij.patrū
suspirātiū aduētū chr̄i in memetipso cogitans ofundor.z cōpūgor
torpore.q̄z miserabiliū hoz tēpoz. Uix enī ē aliqs gratus de tāti be
neficij susceptiōe.q̄tū grati erāt ꝑ sola beneficij ꝓmissiōe. ¶Scōo
debemus deo gr̄as agere.qz nobile. Nec ē enī actio beata z beato
rū quā agūt in paradiso.ysa.li. Inueniet in ea gratiaꝝ actio z vox
laudis.sicut ꝑz Apoc.iiij.de quattuor aīalibus deo gloriā z bono
rē z benedictionē dātib⁹ z de viginti quattuor seniorib⁹ ꝓcidētib⁹
ante thronū coronas suas mittētib⁹. Itē q̄nto eiusdē idē dicebant
quattuor aīalia z milia miliū angelorꝝ. Idē.v j. Turba quā dinūe
rare nemo poterat z oēs angeli cla. zc̄. ¶Tertio debem⁹ deo gr̄as
agere.qz placitū. Hoc n.opus multū placet deo. Est.n.adeps in ho
locausto dñi.qō voluit dñs sibi reseruari. Leui.iij. Oīs adeps dñi
ē iure ꝑpetuo.ꝑs. Sicut adipe z pinguedine zc̄.h̄ est vnguētū quo
maria vnxit caput dñi qō ēꝑciosissimū. Preciosum q̄dez ē vt dicit
Bern̄.sup cātica vnguētū ꝛtritiōis qō fit ex peccatoꝝ ꝛsideratiōe.
ꝑciosius ꝓpassiōis qō fit ex miseroꝝ pietate z ꝓpassiōe. ꝑciosissimū
deuotiōis qō fit ex b̄ñficioꝝ dei recordatiōe z gr̄arū actiōe h̄ ꝑpin
guat aīa. ¶Quarto debem⁹ deo gr̄as agere.qz vtile. Augu. Quid
melius.z alo geram⁹. z oze ꝓmamus z calamo exꝑmamus q̄ deo
gr̄as. h̄ nec dici breuius.nec audiri letius.nec intelligi grādius. nec
agi fructuosius pōt. Liberalitas.n.dei magis gr̄as agētib⁹ ampli⁹
elargit̄.puer.xj. Alia q̄ benedicit ꝑpinguabit̄. Eccl̄i.xliij. Exaltantes
eū,replemini virtute illi⁹. Bern̄. ~~Nō ē dign⁹ dādis q nō agit gr̄as~~
de datis. Eccs.j. Ad locū vñ exeūt flumina reuertūt̄ vt ut̄ꝝ fluant.
Bern̄. Felix q̄ ad singula dona gr̄e redit ad eū in quo ē plenitudo
oīuꝝ gr̄aꝝ. Luz.n. post acceptū donū nō ingratos nos exhibemus.lo
cū facim⁹ i nobis gr̄e.vt inde maiora accipe mereamur. Idē flumi
nis aqua si stare cepit z ipa putrescet z inūdatiōe facta. supueniēs
repellet̄.sic plane gr̄aꝝ cessat decursus.vbi recursus non fuerit. nec
mō nihil auget̄ ingrato ꝫ z qō accepat ei vertit̄ i ꝓnicie. Fidelis āt
i modico cēset̄ dign⁹ munere ampliori. Redꝛe supra de ingratitudi
ne. ¶Circa scōm.s.de q̄b⁹ debemus gr̄as agere.sciēdū q⁹ de malo
rū liberatiōe de q̄b⁹ liberauit nos dñs. De q̄b⁹ satis habet. Eccl̄i.lj.
Cōfitebor tibi dñe rex zc̄.ꝑ totū. Sic faciebāt tres pueri liberati a
fornacis ardore. Dan̄.iij. Tūc bi tres q̄si ex vno ore glorificabant. z
laudabāt.benedc̄. zc̄. Silr iudei.ij. Mach̄.j. de magnis piculis libe
rati a deo magnifice gr̄as agim⁹ zc̄. Qui aūt ſūt ingrati liberatori a
tot malis liberati.crudeliores sūt leonibus.z de h̄ in iudicio a dño
ouinci poterūt. ¶De gratitudine enī multa legimus exēpla. In vi
ta beati hiero.legit̄ q⁹ cū de scripturis sacris quadaꝝ die cū discipu
lis disputaret.intrauit leo claudicās.alijs pre timore fugiētib⁹. Ue
ro.occurrit hospiti. Qui cū pedē vulneratū a sentibus ei ostēderet.
fratres vocauit.pedē ei⁹ lauit.spinā remouit.curā ei⁹ haberi ꝑcepit
Leo cito curat⁹.a fratrib⁹ memor beneficij nō recessit.Et leoni post
modū curā asini ī pascuis cōmēdauit.q̄ ligna deportabat ad opus
fratrū.q̄ cū ducebat z reducebat z diligēter seruabat. Cū aūt semel
dormiret trāseūtes mercatores cū onustis camelis vidētes asinū si
ne custode secū duxerūt. Cū aūt leo excitat⁹ asinū rugiēdo ꝑ siluaꝝ
diu quesisset.tādē solus z verecūdus redit ad domū. Cui cū ꝑone
rēt frēs ligna deportāda ꝑ asino.credētes q⁹ ꝑ fame asinū comedis
set libēter obediuit. Cū aūt eēt in silua eadē.z vidēs dictos reueni
re mercatores asinū cū,camelis ducētes.quē cū cognosceret.z cū ru
gitu magno illuc curreret.mercatores fugiētes.oīa dimiserūt. Ipse
aūt cū cauda asinū.camelos.z onera adduxit ad frēs.stupētes z mi
rātes q̄d h̄ eēt.ꝑcepit Piero camelos recipi.refici z seruari vsq; quo
ad rei noticiā deuenissent. Mercatores aūt paꝝ post veniētes.z ve
ritatē fatētes.remittēte beato Piero.medietatē oīum q̄ ferebāt fra
trib⁹ erogātes dimiserūt. ¶Scōo gr̄as referre debemus ꝑ inimi
coꝝ nostroꝝ depressiōe.z attritiōe vt demonū z vitioꝝ. Nō factū ē
maxime in icarnatiōe.z passiōe chr̄isti.in q̄b⁹ z virtus diaboli ē at
trita. Et vitia sūt in vere petētib⁹ ꝑ chr̄i misericordiā ad nihilū reda
cta in sacrameētoꝝ opatiōe z ist̄itutiōe.ysa.xxv. Durabit̄ moab sub
eo zc̄. Piero. Gratias tibi referimus saluator seculoꝝ.qz tā potētez
aduersariū nostrū deiecisti.qué cū occideris occidisti. Dic aduersa
rius est diabolus aut peccatū. Maxime peccatū nos excecauerat.
z ipe per doctrinā nos illuminauit. Nos illaqueanerat.z ipse ꝑ mi
sericordiā a vinculis nos liberauit. Nos intoxicauerat.z ipe per sa
cramēta nos creauit. Nos reos morte fecerat.z ipse ꝑ nobis mor
ti se exposuit. Pro his ei grati esse debemus ad exemplum leonuꝝ.
De primo legūtur duo exempla li.xj.ecclesiastice bistorie.q⁹ scilicet
grati esse debemus pro nostra illuminatione. Legitur ibi q⁹ quidaꝝ
cecus venit ad cellam beati macharij.z cum inuenisset eum de luto
parietis iuxta quē iacere consueuerat:z de aqua putei de,qua bibē
re cōsueuit faciens admixtionē.linienſqz ex ea sibi oculos clare vi
dit. Ipse aūt nō ingratus:vt nouē lepꝛosi de quib⁹ legit̄ Luc̄.xvij.
redijt post ad euꝝ cuꝝ omni domo sua magnificās eū. Ibidē etiaz le
gitur q⁹ quedā leena habens speluncā iuxta cellulā dicti viri: cum
inuenisset catulos suos cecos de lens:eos ei deportauit . z ante pe
des eius eos deposuit. Cunqz intelligeret ꝑ illuminatiōe catuloꝝ
beluā supplicare:eo ozante illuminant̄:z matrē sequent̄ ad spelun
caz non ingrati:quia pelles ouiū cuꝝ pilis quas ipsi capiebant in ve
natione cū matre sepius z plurimas quasi ꝓ mercede ante hostiū
cellule deportabāt. Itē grati esse debemus ꝓ absolutiōe a vincu
lis peccatoꝝ:de quibus.ꝑs. Funes peccatoꝝ circūplexi sunt me
zc̄. Itē. Dirupisti zc̄. Dicit q⁹ cū quidā leo captus esset in funibus
venatoꝝ:z quidā pastor ei cōpatiens eū a vinculis absoluisset. Ite
ruꝝ dictus leo captus est a venatoribus ipatoris:z cū alijs beluis
in caueā includit̄. Cū aūt dictus pastor quoddā factū fecisset:ꝓ
pter quod adiudicatus esset dictis beluis tradēdus ad deuorandū
recognoscēs eū leo nō solū ei nō nocuit:sed ab alijs bestijs eū ꝑser
uauit. Itē de h̄ q⁹ aveneno z ꝑte ifernali nos liberauit ꝑ gr̄az. De
quo Eccl̄i.xxj. Q.a.fa.co.fu.pec.or. Q⁹ q̄dā miles vadens per sil
uam inueniret leonē pugnātē cū maximo serpēte:qui iaz leonē per
collū circūligauerat:z eū veneno suo occidere laborabat: miles co
gitās de nobilitate leonina z malicia serpētina extracta ense caput
serpent̄ amputauit. Leo aūt videns militē secut⁹ est eū q̄si domesti
cū aīal:z ꝓ eo liberādo mlta ꝑlia gessit ꝺ eius hostes. Per hoc āt
q⁹ se de⁹ morti exposuit vt nos a morte liberaret.multū debem⁹ ei
eē grati. z q̄tū possumus nos extēdere ad gratiaꝝ actiōes. Ecclesia
stici.xix. Gratiā fideiussoris ne obli. zc̄. ¶Tertio grati eē debem⁹
z gratias agē ꝓ ꝓmissiōe z admīstratiōe rerū ad victū necessariuꝝ.
Multi aūt pozi sub ylice nō lauāt oculos ad eū q̄ sibi glādes excu
tit:nec eū agnoscūt:nec ei gr̄as reddūt.ideo ipīguati z īgrati vt poz
ci subito comedēdo sepe ꝑcutiunt̄ z occidunt̄. Aliqñ illi q̄ plus im
pinguant̄ magi ingrati inueniunt̄.sic ꝑz de asino lepꝛosi q̄ magis im
pinguat⁹ magis est ei rebellis z citi⁹ eū in lutū ꝓiecit. Silr accipiter
nimis ipinguatus a dño suo otenit venire ad manū eius. Silr gal
line in augusto minus volūt venire ad dñi sui domū q̄si in hyeme in
qua parū foris inueniūt. Cōtra istā ingratitudinē sunt exēpla terre.
plātarū.z arboꝝ.q̄ quāto magis excolunt̄ z ipinguāt̄.tāto maio
rē fructū dño suo reddunt nāliter. Econtra illi q̄bus magis ꝓuidet
res tpales quo abūdātius habēt ipsas res.magis sunt īgrati.z ma
gis insurgūt in patremfamilias.q̄ ipsas res dat. Isa.j. Filios enu
triui z exaltaui zc̄. Itē cōtra hanc ingratitudinē ponit̄ exēplū fera
rū,que recognoscūt benefactores suos z grate sunt eis. Uñ in vitis
patrū legit̄ q⁹ circa hozā nonā ꝺsueuerat lupa venire ad cellā cuius
dam fratris cui dabat ille de reliquijs mēse sue.illa ꝓ gratiarum
actione cōsueuerat ei manus lambere:z osculari z recedere. Cū aūt
semel dicta hora ille veniss̄:nec fratrez inuenisset. post q̄ diu expe
ctasset.intrauit z accepit panē vnū in sporta:z recessit nec sequenti
die redijt. Cū aūt de hoc molestaret̄ solitarius z nō redibat . roga
uit ꝓp hoc dominū. Dicta autē lupa verecunda quasi facti sui con
scia:redijt ꝓsternēs se ad pedes eius quasi veniā petens. Ipse au
tem manu blādiens eā.vocauit:z ei beneficiū duplicauit. Itē cōtra
ingratos de beneficio isto ponit̄ exemplū illius pauperis de quo le
gitur in vitis patrū. Ubi dicit̄ q⁹ cū pauperes cōuenissent ad agapē
que fiebat in quadā ciuitate:z quidā patrū illuc venisset:cū de no
cte surrexisset ad ozandū audiuit quendā iacentē sub napta quā so
lam habebat in hyeme:gratias multas deo agentē ꝓ illa:z dicen
tem q⁹ sub illa poterat se extendere sicut vnus ipērator:z de hoc q⁹
multi magni erāt in carceribus mult̄ qui nec talē poterant habere
¶Quarto debemus gratias agere ꝓpter vite tēporalis z ipsius tē
poris cōtinuā admīstratiōne. Actuū.xvij. Dat oībus vitā z inspi
rationē z omnia. ¶Quinto debemus gratias agere deo ꝓ corpo
re nobis ꝓestito:z bonis eius. Luce.x. Eū timete qui post q̄ occide
rit habet potestatē corpus z animā mittere in gehēnā. ¶Sexto de
bonis naturalibus z spūalibus:vt est meriti:z intellectus voluntā
tis zc̄. Et de ipsa aīa rationali quā dedit nobis ne fiat hō sicut equ⁹
z mulus zc̄. ¶Septimo ꝓpter largitionē bonoꝝ spiritualiū gra
tuitoꝝ. De his habet supra. ¶Octauo ꝓpter largitionē bonorum
generaliū.specialiuz.particulariū siue singulariuz. De primo Bern̄.
Agamus fratres gratias factori nostro.benefactori nostro. redem
ptori.remuneratori nostro. In ꝓmo dedit nobis q̄ sumus. In secū
do q̄ subsistimus. In tertio factus est ipse q̄ sumus . In quarto
faciet secū esse id quod sum⁹. Itē de beneficio speciali gratias age
re debemus. Nō precipue est in tribus.in expectatione longa iusti

ficatiõe. ꝺseruatiõe. Itẽ de beneficio particulari debem⁹ gr̃as agere. ꝺsiderando de quot ꝛ q̃tis peccatis ꝛ malis nos de⁹ liberauit. ꝛ a quot ꝛ q̃tis piculis nos ꝺseruauit. ne iciderem⁹ in ea. ꝛ quot ꝛ quãta bona nobis fecit particularia. ꝛ facit quotidie. Dicit q⁹ q̃daz bon⁹ bõ fuit in frãcia q̃ cũ in mane de peccatis cogitaret. non cessabat vsq; ad sext̃a pect⁹ tũdere. ꝛ dicere. Miserere mei de⁹. Post sext̃a recolẽs dei beneficia. similit̃ dicebat ꝺtinue vsq; ad noctẽ. Deo gr̃as. ¶ Nono de malor̃ pene imissiõe. q; ista mala p̃sentia mittit de⁹ ad bonũ nostrũ ad liberationẽ a malis culpe ꝛ pene future. Itẽ ad gr̃e ꝛ glorie accumulationẽ debemus esse similes Job. j. ꝛ. ij. dicenti ꝺibus. Sit nomẽ dñi benedictũ. Et illi abbati q̃ dicebat cũ dictũ fuisset ei qualescẽtia cuiusdaz firmitat⁹ q⁹ irrecupabilit̃ oculos amisisset. ꝺixit deo gr̃as q̃ destrurerat duos de suis pessimis inimicis. Silr ad exẽplũ Thob. bñdicẽt⁹ deũ de sua excecatõe. Eiusdẽ. ij. ¶ Decimo debem⁹ gr̃as agere de malis q̃ ꝓ nobis dei filius sustinuit. Itẽ de tot custodib⁹ quos nobis ad nostrã ꝛ bonor̃ nostror̃ custodiam dedit. rationis. virtutum ꝓelatorum. ꝓceptor̃ angelor̃. ꝛ suppius. ¶ Undecimo de succursu tot refugior̃ ꝛ remedior̃. vt sunt vulnera crucifixi. sanctor̃ verba. merita. ꝓces. exempla. sacra loca. sacramenta ꝛc̃.

De iubilatione. DIS. XXXIX

DEmũ ẽ vna species orationis ꝛ vltima in ordine q̃ vocat̃ iubilatio. De q̃ in. pſ. Beat⁹ populus q̃ scit iubilatiõez. Itẽ ascẽdit de⁹ in iubilo. Glo. Jubilus ẽ exultatio mentis habita de eternis in vocẽ ꝓp̃ꝑes. s. vel querulose cõquestiõis vel admiratiõis. vel gr̃ar̃ actionis vel collaudatiõis. ꝛ hmõi q̃ nec corde põt retineri. nec ore exprimi. Job. viij. Impleat̃ os tuũ risu. ꝛ labia tua iubilo. Greg. Dẽs iusto rũ eterne securitatis gaudio ꝑfleꝯ. ꝛ labia iubilo. q⁹ cũ tanta leticia cordis ꝯcipit̃ quã fmo nõ explicet ꝛsi tñ os sonet. Seq̃ꝯ. Qui oderũt te iduenẽ ꝺfusiõe ꝛc̃. Job. xxxviij. Cũ me laudarẽt astra matutina ꝛ iubilarẽt filij dei. Ibi glo. Greg. Jubilatio dr̃ cũ cordis leticia ozis efficacia. nõ implet̃. Itẽ laudãt angeli q̃ iã tãte claritatis latitudinẽ in sublimib⁹ videt̃. iubilant hoies q̃ adhuc inferiorib⁹ ozis sui angustias sustinẽt. ¶ Fit aũt iubilatio ex quattuor causis. ¶ Prima est ex opez ꝛ beneficior̃ dei ꝺsideratiõe. admiratiões deuotione. ꝛ exultatiõe. ꝛ inexp̃ssibili illius exultatiõis ꝛ obligatiõis ad laudãdũ deũ gratiarũ actiõe. pſ. Jubilate deo oĩs terra. seruite. dño in leticia. Ibi glo. Sicut messores ꝛ vindemiatores de considerata copia fructuũ iocũdant̃. ꝛ de fecũditate terre cantant. ꝛ interserũt voces quasdã sine verbis in eleuatiõe animi exultãtis. ꝛ hec est iubilatio improbãda. Sic iusti gaudẽt videntes mundo corde q̃d deus ꝛ quãta ꝛ quo ordine ꝛ q̃ mirifice fecerit. Unde sancti exultãtes cantant. Et hec est iubilatio cozonanda. Sic faciebat. pſ. attẽdens ꝛ recolens dei beneficia ꝛ opera dicẽs. Benedic aĩa mea dño ꝛc̃. ¶ Secũda causa est ex sponsi visitatiõe ꝛ subita gr̃e eius. ꝛ ꝺsolatiõis inundatiõe. Berñ. sup cant̃. Osculet̃ me ꝛc̃. Hoc osculũ nõ ẽ ex actu ꝛ strepitu labior̃. ſz est reuelatio secretor̃ supernor̃ gaudiorũ. Sic iubilabat q̃ dicebat Sap̃. x. O q̃bonus ꝛ q̃ suauis est in nobis spiritus tuus dñe. Berñ. Procedamus ꝛ excedamus per inuisitatas quasdã affectiones ꝛ spirituales leticias in iubileis amenitatibus in lumine dei. in suauitate. in spiritusancto. vt alauda que gradatiz ascẽdit laudãdo ꝛ iubilãdo ꝛ ꝺceptũ gaudiũ nõ interrũpẽdo. ꝛ continuando laudẽ cadendo ꝛ deficiẽdo. Itẽ Berñ. Tu mihi es o bone ihesu iubilus in corde. mel in ore. melos in aure. ¶ Tertia causa est ex celestiũ gaudior̃ ꝺceptiõe affectiõe exultatiõe. reuelatiõe. ꝛ meditatione. Glo. supra Jubilate deo oĩs terra cantate ꝛ exultate ꝛ psallite. Jubilus est gaudiũ q̃ cor non põt retinere. nec os exprimere. nec locutio diffinire. ꝯsa. lxiiij. Oculus nõ vidit deus absq; te que ꝓparasti. ꝛc̃. Et paulus similit̃ cui reuelata sunt secreta celestia. ij. Cor̃. ij. nec oculus vidit. nec in cor hoĩs ꝛc̃. Apocal̃. xix. Audiui quasi voces aquar̃ dicentiũ alleluia. regnabit de⁹ omnipotẽs Gaudeamus ꝛ exultemus. ꝛ demus gloriã deo q⁹ venerunt nuptie agni. ¶ Quarta causa est ex inebriatione. contẽplationis ꝛ degustatione. Can. j. Introduxit me in cellaria sua exultatiõis ꝛ leticie. ꝛc̃. pſ. Inebriabo ab vberibus. ꝛc̃. Sicut enim pice ꝛ merule inebriate garriũt. ꝛ voces quasdã ex ebrietate ꝓmunt. sic anime contemplatiue ꝓe ebrietate ꝛ suauitatis ꝛ dulcedinis diuine degustatione tripudiantes interius garriunt fibimetipſis quasdã indicibiles gratiaz actiones ꝛ laudes q̃ nõ omnino possunt interius retineri. ſz ꝓe amoris diuini vehementia vt olla ad ignem magnũ pstrepunt ꝛ saliunt. ꝛ extra gaudiũ q⁹ sentiunt ebuliũt. pſ. Memoriã abundãtie ꝛc̃. Item vbi dicit̃ in. pſ. Scopebã spiritũ meũ. alia translatio habet. garriebaz spiritui meo. Sic apli spũsancto repleti loq̃bant̃ variis linguis magnalia dei: ꝛ reputati sunt musto repleti mãli a quo erãt ieiuni: vt ꝓbat Petr⁹ Act. ij. Pleni aũt erãt musto spũssancti: quo mouẽte ꝛ vrgẽte nõ poterãt nõ loq̃ ea que audierãt ꝛ viderãt. Act. iiij. Berñ. Nos aũt qñ ꝓ dulcedinẽ cõtẽplatiõis supra nos ipsos rapimur: q̃si sumẽtes q⁹dã vinũ leticie ꝛ mire suauitat⁹ de celesti cellario ebriamur ab vbertate dom⁹ ꝛ hũanũ quodãmõ sensuz excedimus: ꝛ in diuinũ quodãmõ affectũ mutati a nobisimetipſis alienamur. Jdẽ. Quẽ talis gust⁹ ebriauerit: ad op⁹ omne ꝛ oẽm la bozẽ hylarescit laborat ꝛ non lacescit: festinat nec deficit: dolet nec sentit. laceratur ꝛ nescit. irridet ꝛ non aduertit. ¶ Ex p̃dict⁹ causis ꝛ aliis Maria de Ogiñ. vt in vita eius dicit̃ ante mortẽ suã fuit ĩ mltiplici iubilatiõe. Prio. n. ex amoris vehemẽti iflãmatiõe: ꝛ mẽtis illuminatiõe: ꝛ secretor̃ aptiõe. Nã q̃dã de seraphim appuit ei. expãdẽs alas suas supra pect⁹ suũ: q̃ ifuso sibi lumĩe cognitiõis ꝛ feruoze affectiõis ꝯcepit ista voce cãtare. alleluia. ꝛ iubilare. laudare: ꝛ gr̃as agere: ꝛ mira dicẽ de deo ꝛ de sctis ꝛ secret⁹ ꝛ futuris ꝛ eẽnis in romano rithmice p tres dies ꝺtinue ac si ea añ se scripta vidẽt ea cãtãdo ꝛ ꝺtinuãdo. Et a sũmo dono beate trinitat⁹ ꝯcipiẽs mira ꝛ ĩaudita de ea cãtabat. Quor̃ pauca ꝓior̃ dom⁹ de Ogines cape potuit. Dicebat. n. iter alia. a lumĩe beate trinitat⁹ in sctis angelis resultare ĩtelligẽtiã: ꝛ lumine hũanitat⁹ chr̃i in sctis aiab⁹ fructũ gloriosissimũ resultare: beatã vginẽ iã glorificatã in corpe gloriosissime ꝛ ꝺstãtissime asserebat. Nec illos q̃ cũ dño surrexerũt postea fuisse ĩcineratos: sed cũ dño ascẽdisse. Itẽ beatũ Stephanũ quẽ rosariuz padisi dicebat. asserebat ꝓcib⁹ obtinuisse ꝙuersionẽ beati pauli: ꝛ q⁹ ꝓ eo succedẽt ei ꝓdicator̃. Itẽ supra modũ exultãs iubilabat. pp̃ ꝛ dicebat q⁹ cũ beat⁹ paulus spũ reddẽt. b. stephanus affuit dicẽs. Dñe hoc singulare mun⁹ dedisti mihi q⁹ ego cũ mltiplici fructu reddo tibi. Et hoc dicẽs exhibuit ei spũ. b. pauli. ¶ Itẽ inẽ alia iubilabat cũ mira exultatiõe ꝓ hoc q⁹ oñs mũdũ in ꝓrio debebat p̃dicatores suos visitaſ: ꝛ ꝓ magna pte illumĩare. Et hoc fuit paz ante tp̃us illud quo dñs misit ordines firm̃ p̃dicator̃ ꝛ minor̃. Itẽ p illud triduũ mlta de veteri testõ ꝛ nouo cecinit: ꝛ ad vltimuz ꝓo amicis suis dñm rogauit: ꝛ ipsos ei ꝺmẽdauit. Itẽ cũ eps tholosa nus fulco eã visitasset ꝛ in eccl̃ia celebraret ꝛ altare virginis ꝺsecraret. in ꝓceptiõe eucharistie vidit colũbã de celo descẽdẽtẽ: ꝛ in os eius eucharistiã ponẽtẽ: ꝛ cũ claritate mirabilit̃ trãsfundẽtẽ. ꝛ ei⁹ aĩaz illustrãtẽ. Itẽ cũ nõ posſz aliq̃d comedere: nec odorẽ panis sustinere cũ reciꝑet eucharistiã: nec posset masticare q̃si dulce mãna liq̃scebat in ore ipſi⁹ ꝛ bis accidit dũ illud recipet vt ei⁹ facies q̃busdã radijs splẽderet. Cũ aũt aliq̃n tẽtaret⁹ vtrũ nõ ꝺsecratã hostiam posset recipe statim odorẽ panis abhorruit expuit ꝛ respuit: ꝛ cũ te tigisset dẽtes ei⁹ grauit̃ affligebaſ: ꝛ anhelabat ꝛ singultizabat. Ita afflicta q⁹ vix potuit tota nocte eẽ ĩ pace. os freq̃nt̃ abluẽs ꝛ expuẽs Obiit aũt Anno dñi millesimo ducẽtesimo decimo tertio. dñica die ĩ vigilia. b. Johis baptiste hora nona migrãs ad celestẽ spõsuz. ¶ Duiusmõi cordis leticia ĩ vir⁹ pfect⁹ ꝯhoaſ in via: ꝛ nõ nisi in ꝓria vbi ꝯcessanter ꝛ sine fine iubilãt oẽs filij dei. i. oẽs sancti ꝛ angeli ꝺsum maſ. Ad quã incõprehẽsibilẽ. ineffabilẽ ꝛ eternã iubilatiõis leticiaz nos ꝓducat q̃ sine fine viuit ꝛ regnat ĩ seculoꝝ secula bñdict⁹ deus.

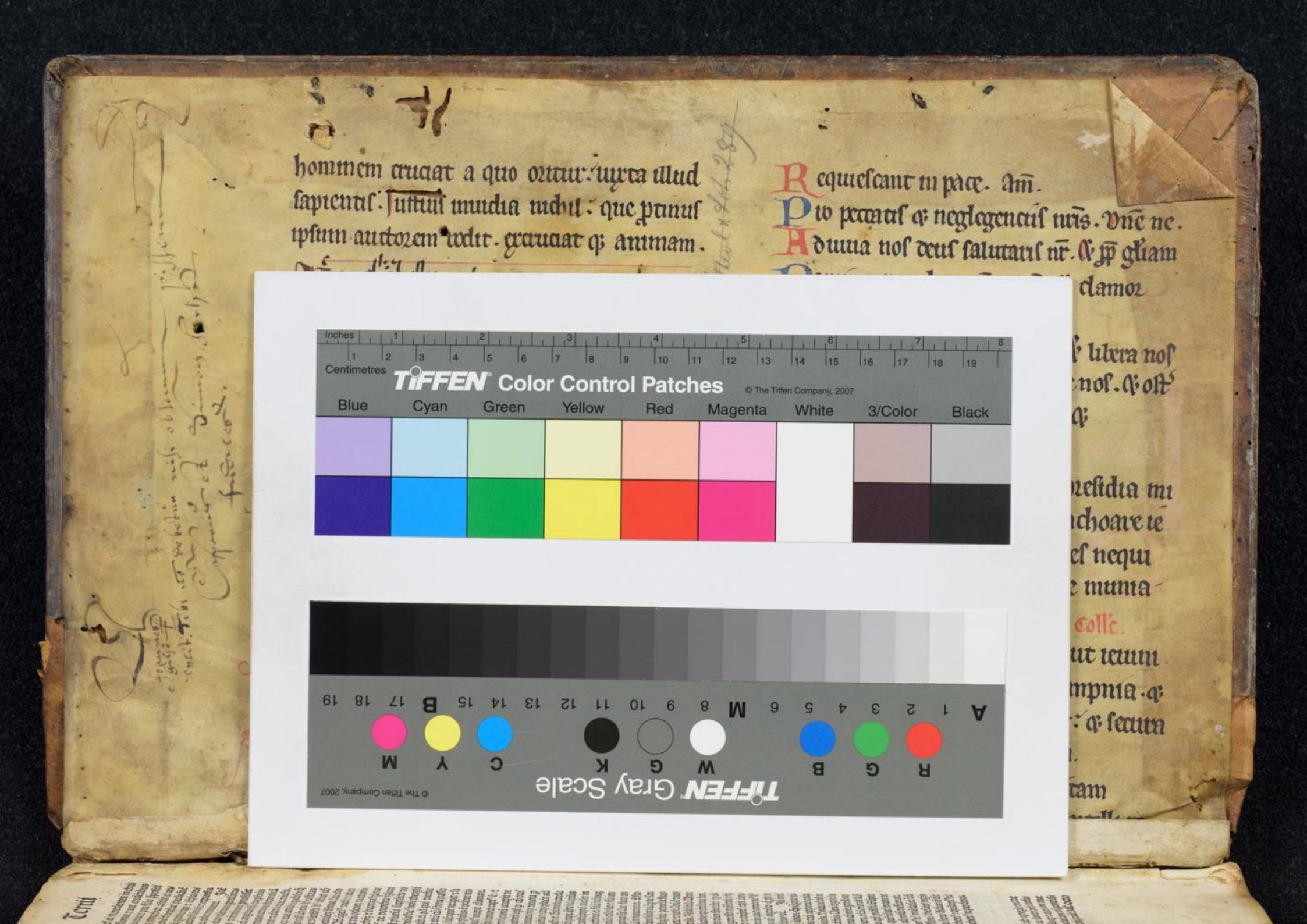
OUm scõm hieronymũ. bernardũ. ambrosiũ ꝛ cyprianuz vginitas sit excellẽtissima ĩ genẽ castitat⁹. libz mihi octo vtilitates q̃s vginitas facit eã fruãtib⁹ efficaciter in pñti ꝛ in futuro p modũ additiõis describẽ: ꝛ exẽplis sctor̃ roborãdo ꝺfirmare. ¶ Primo nãq; vginitas facit pſonam q̃ eã custodit liberã a fuitute ꝛ onere mrimonij q⁹ dicit̃ q̃si magnũ onus q⁹ ẽ in viroꝝ subiectõe. oppssione ꝛ laboze. ac etiam doloze q̃ est in defloratõe. in miseriis q̃ sũt in crũnis. in ꝺceptu ꝛ ꝓlis deportatiõe ꝛ pturitiõe ꝛ educatiõe. q̃ ꝓ maledictõe inflicta sũt mulierib⁹ ꝓpter pctm̃ ꝑme mulieris. Ben̄. iij. ait dñs mulieri. Multiplicabo conceptus tuos ꝛ erũnas tuas in doloze pies: ꝛ sub viri pt̃ate eris ꝛc̃. j. corin. vij. De virginib⁹ ꝓceptũ dñi nõ habeo ꝺsiliũ aũt do ꝛc̃. Et post Si solutus es ab vxore noli vxorẽ querẽ. Et p⁹. Volo aũt vos sine solicitudine esse. s. mundi. Qui sine vxore est soltcitus est q̃ dñi sũt q̃ aũt vxorẽ habet. solicitus est q̃ mũdi sũt: ꝛ quõ placeat vxori ꝛ diuisus ẽ. Que inupta ẽ virgo cogitat q̃ dñi sunt vt sit casta corpe ꝛ spũ ꝛc̃. Itẽ. ysiõ. Virginitas ẽ admonita ꝛ nõ iussa. Jdeo admõita q⁹ nimis excelsa. Heminũ eni bonũ est vginitas q̃ in h̃ mũdo solicitudinem seculi admittit: ꝛ in futuro eterna ꝓmio castitatis percipit ¶ Scõ virginitas vera efficit deo gratum ꝛ delectat pulchritudo dei oculo. Salo. sap̃. iiij. O q̃ pulchra est casta generatio cũ claritate ysiõ. Nõ ẽ dubiũ q⁹ q̃ casti pseuerãt ꝛ virgines deo efficient eq̃les Amãda ẽ pulchritudo vigitatis q̃ fruct⁹ ẽ suauitatis: ꝛ pulchritudo inuiolata sctor̃ castitas ꝛ securitas mentis ꝛ sanitas corpor̃.

Item Bern̄.ad henricū sen̄.archiepiscopum. Castitas.charitas.⁊ humilitas ⁊ si nullius sint decoris.nec mediocris que etiā diuinos oblectare possint aspectus. Quid enī castitate pulchrius que mundum de immundo conceptū semine facit.de hoste domesticum facit ⁊ angelū. Differunt autē inter se homo pudicus ⁊ angelus. ꝟ felicitate.non virtute. Illius quidē felicior istius fortior castitas esse dignoscit. Sola castitas est que in hoc mortalitatis loco ⁊ tēpore: statū illius immortalitatis ⁊ glorie representat.vbi neq; nubēt neq; nubent. ꝟ sicut angeli dei erūt.de his Apoc.xiiij. Sine macula sunt ante thronū dei.ad quorū aspectū diuinus intuitus delectat.

Tertio virginitas est maxime excellentie quātū ad statū ⁊ meritū. Unde eminētior pars ecclesie est qō signat in tecto supremo tabernaculi.qō erat de pellib⁹ biacinctinis ⁊ celestis coloris.qz stat⁹ virginalis innuit statū celestem.vt patet in auctoritate supra posita beati bern̄. Sola virginitas ē q̄ī mortalitatis loco ⁊ tpe illius statū imortalitatis representat. Et fm beatū biero. maius videt esse meritū ⁊ pmiū virginū q̄ angelor.qz in eis maior est pugna. Et iō maioris meriti videt esse victoria. Et vbi est maior victoria.videt maius esse meritū.qz ⁊ maior corona. Itē q̄ magnor excellat meritus ē supra ostēsus li.j.pte.iij.di.xcvj.vbi ostēsis quō virginitas cōpat thesauro abscōdito in agro sub tegumēto humilitatis de duobus magnis senib⁹ q̄ rogātes dn̄m q⁹ ostenderet eis ad quā mēsurā meriti venerāt.⁊ respōsus sit eis q⁹ nondū venerāt ad mēsurā meriti eius charij pastoris ⁊ prozis sue q̄ virginitatē in origio suo occultauerāt ⁊ seruauerāt multis annis ⁊c. Itē in collationib⁹ patrū li.xij. legit q⁹ cū q̄dā adduxissent ad abbatē iohānē virū magne sanctitatis.⁊ miraculor gratia illustratū boies habētē dēmonē ferocissimū adiuratus ab eo verba eius otenebat erire nolebāt. Aduenīēte aūt ibi rustico agricola in habitu seculari q̄ primitias fructuū suor monachis deferebat.territus dem̄o ad eius aduētū statim fugit.nō audēs sustinere ei⁹ psentiā. Vic aūt adiuratus a sancto iohe q⁹ diceret ei de vita sua.vix tandē dixit q⁹ erat bō agricola q̄ nūq̄ repone ret fruct⁹ laboris sui nisi prius īde daret plene decimas ⁊ pmitias. ⁊ q⁹ nūq̄ duxerat boues per ofiniū aliene culture nisi prius eis oza clauderet ne alī⁹ nocumētū iferrēt.⁊ q⁹ nūq̄ prius iret ad agricultura vel rediret de ea anteq̄ ad ecclesiā veniret gr̄as agēs bonoruz oīuz largitori. Et cū eēt puer puētus a parētib⁹ q⁹ vellet fieri monachus cōpulsus ē ab eis vroē ducere q̄ accepta ⁊ in virginitate sua pmanēs eā semp virginē seruauit vsq; i finē. Quarto virginitas vincit ⁊ supat ⁊ fugat hostes humani generis.s.dyabolū. Qō patet in pcedēti exēplo. Silr.in vita beate margarithe q̄ dyabolū venientē ad tētādū se ⁊ ad deuozādū in specie dzaconis.facto signo crucis crepari fecit ⁊ aliū in similitudinē ethiopi dculcauit ⁊ supanit. Similiter in passiōe iustine ⁊ cypriani.quō iustina virgo demōes tētātes eā vt cōsentiret cuidā in specie nutricis sozoris ⁊ matris sue. virtute crucis supauit ⁊ effugauit. Itē vincit carnē ⁊ eius tētationes quarū īpet⁹ virginitas refrenat. Etiā mūdū quē amoze virginitatis seruāde amator virginitatis otēnit. Cuius etiā malitia ⁊ se uitia nō vincit eius sapiētiā. Sicut patet in beata agnete. agatha ⁊ katherina ⁊ margaritha.q̄ regnū mūdi ⁊ oēm ornatū eius cōtēpserūt ꝓ amoze christi ⁊ pro seruāda virginitate. Quinto virginitas dat ignes materiales ⁊ spirituales incentiuoz carnis. Ut topazius q̄ sedat vndas bulientes. Agatha ait. Si ignē adhibeas o tyranne. mihi salutificū angeli ministrabūt. Sicut etiā fecerūt tribus pueris positis in fornace babylonis. Sicut īsup fecerūt lucie agneti ⁊ alijs virginib⁹ multis. Puta agathe euphemie ⁊ ceteris. Si insup feris minaris.audito christi noīe cōquiescūt. Sexto virginitas feras mitigat vt leones. Dan̄.vj.⁊ in fine. Itez libro de verbis patruz legitur q⁹ abbas paulus manibus suis cōtrectabat aspides ⁊ serpentes cerastes ⁊ alios.⁊ scindebat per medium manibus suis nec ei nocebant. Et cū quererent ab eo fratres vnde ei ista gratia venerat dicebat. Ignoscite mihi si quis possederit puritatē.oīa subiscient ei sicut adam in paradiso. Septimo virginitas impetrat quod petit a domino corde puro.in fide nihil hesitās. Jac.j. Postulet a deo in fide nihil hesitans qui dat omnibus affluenter ⁊c. Sicut fecit beata lucia.de qua legit in passione eius.q⁹ cuz esset virgo deo deuota prexit cū matre ad sepulchrū beate agathe.q̄ mater ꝓ q̄ttuor annos fluxū sanguinis patiēs.a nullo medicor potuerat iuuari.cū aūt mr ⁊ filia ad dictū sepulchr ozarēt ꝓ sanitate mri obtinēda.obdormiuit lucia. Cui apparuit beata agatha i medio angelor gēmis ornata dicēs. Sozor mea lucia q̄d a me petis q̄ ipa poter⁹ otinuo pare matri tue ⁊c.qz ecce salua facta est: ⁊ ita factum est qz sanata est ex tūc vt lucia petebat. Itē cū paschasius fecisset circa eaz maximuz ignē accendi ⁊ illā pice oleo ⁊ resina liniri ⁊ nō noceret ei.ait iudici. Rogaui dn̄m meū q⁹ ignis iste nō dominet ei vt credentes in christo tibi insultēt ⁊ timorez ab eis tollere passionis: ⁊ aut credētibus vocē insultatiōis ⁊c. Itez cū beata agnes ozaret pro filio p̄positi ab angelo occiso ꝓpter hoc q⁹ improbe eaz impetebat: astitit ei angelus dn̄i: eleuās eā ⁊ resuscitās dictū iuuenē vt petebat p̄dicātē ⁊ clamātē verū esse deū christianor: oēs dij gentiū vani ⁊ tēpla eorū vana ⁊ stulta. Itē cū proiecta esset in medio stāmarū: ⁊ expansis manibus ozasset ita ignis extinctus ē vt nec odor remaneret. Itē in passiōe beate cecilie legit q⁹ cū spōsus eius valerius a gentilitate uersus esset ⁊ baptizatus p̄dicatiōibus ⁊ oronibus: ⁊ pmisisset virginalē pudicitiā se seruaturū: apparuit ei angelus dn̄i cuz pēnis fulgētib⁹ radiās ⁊ flāmeo aspectu: oferēs duas coronas chorruscās rosis ⁊ liijs cōsertas. alterā dedit valerio: ⁊ alterā cecilie. dicēs. Istas seruate imaculati corde ⁊ corpore: qz eas attuli de paradiso: q̄ nunq̄ marcescūt nec ab alijs videri poterūt nisi ab eis q̄b⁹ castitas mētis ⁊ corpis placuerit. Et qz tu valeriane o sensisti h⁹ castitat cōsilio misit me dei fili⁹: vt quācūq; voluer petitōez īfirmes. Qui adoras petijt ouersionē fris sui vnici tyburcij. Qō āgel⁹ receslit ⁊ ad celos recessit ab eis. Qui ingressus ad eos sensit trīs odorez de coronis spirātē q⁹ ad vba fris ⁊ odorē ouersus ē ad chr̄z ⁊ baptizat⁹ cū martyrio coronat⁹ ē. Itē sile ē huic id qō legit de dorothea vgīe: cuius festū ē octauo idus februarij. Que cū post pluria supplicia duceret ad decollādū i cesarea capadocie: q̄dā scholastic⁹ noīe theophilus rogauit eā q⁹ de violis padisi spōsi sui mittēt ei ad quē dicebat se ꝓperare: qō illa pmisit ei se ipetraturā. Que etiā cū i boza passionis sue ozasset misit ei p puerū ser ānor ozariū suū: quē recipet ⁊ facie suā abstergēt. sic illa oronib⁹ ipetrauit: tāto pfusus ē odore mire suauitat ac si eēt i padiso. Qui subito īmutat⁹ incepit clamare. Bn̄dictū nomē dn̄i nr̄i ihu chr̄i. Qō cū freqnt clamaret capt⁹ ē: ⁊ post mlta supplicia capit⁹ detrūcatione martyrij coronā accepit de odore veniēs ad fructū. Itē i passiōe.b.katherie legit q⁹ cū ozasset: vox de celis audita ē. dicēs: q⁹ id qō retinuerat virgo deuota ꝓ meruerat obtinere. Octauo virginitas mētis ⁊ corpis producit ad optatū finē: qz ad beatā dei visionem. Math.v. Bti mundo corde qm ipsi deū videbūt. Itē in festo alexādri pape. cirto kal. aprilis legit q⁹ cū quirinus de pcepto trayani alexandrū papā iniecisset in vinculos: ⁊ videret miracula q̄ fiebāt p eū: exhibuit ei filiā balbinaz gutturnosaz curādā q̄ dixit ei q⁹ tolleret botā ō collo suo ⁊ filie imponeret qō fecit ⁊ curata ē: ⁊ ipsa z pat baptizati sūt. Quo facto angelus apparuit puelle dicte ⁊ tenēdo faculā in manu: dixit ei. Esto ⁊ pmane in vginitate tua: ⁊ ego faciā te videre spōsuz tuū q̄ ꝓte sanguinē suū fudit. Itē legit q⁹ post decessuz beate petronelle flaccus comes diceret felicule vgini ab ea edocte ⁊ uerse. Unū ē duobus elige. Aut est oyroz mea: aut sacrifica dijs. Rn̄dit felicla. Uxor tua nō ero qz chr̄i spōsa suz. Dijs nō sacrificabo: qz christiana sum. Cū posita in carcere tenebroso fuisset p octo dies sine cibo: ⁊ p alios octo in tēplo dee veste volēs aliq̄d otingere sibi mōstratū a vginib⁹ veste. Cū aūt post eēt eleuata in ceuleo ⁊ tozrēt cepit clamare. Mō incipio videre amatorē meuz chr̄m: in quo amoz me⁹ fix⁹ est. Et dicerēt ei. Nega chr̄m: dicebat. Ipsuz nō negabo q̄ ꝓpter me felle ⁊ aceto ē potat⁹: spinis coronat⁹ ⁊ crucifixus ⁊c. Itē invitis pa. legit de q̄dā vgine q⁹ intrās monasteriū p ānos q̄nq̄ginta māsit ītus q⁹ inde nō fuit egressa: ibi deo seruiens cui apparuit quidaz martyr coletus noīe q̄ colebat in terra illa. dicēs. Hodie ad dn̄z de um tuū pgee: vbi ⁊ ipsuz ⁊ oēs sctōs eius videbis. Veni ergo in basilica martyrij: vt ibi pz⁹ prādeas mecū. Quevna cū mīe egressa monasteriū iuit ad dictā basilicā portās panē i pera. ⁊ fcā oroe ait scō coleto. Bn̄dic hūc panē: ⁊ tuis oronib⁹ ipetra qō pmisisti. Supto ibi pane renersa ē ad suū mōasteriū: ⁊ libellū quē bebat i manu dedit mri tradēdū epo. Et colligēs se ⁊ oponēs ad modū defucte: ait. Ecce vado ad dn̄m meū: ⁊ sic fine doloze i man⁹ ei⁹ cōmēdatū ei tradidit spn̄. Cū demū vgītas sit gēma pciosissima i thesauro regiis ⁊ thesauro pciosissimo ⁊ īmēsus rex sūmi. cui fures īsidias tēdūt: Quapropt hūc vigili solicitudie custodire debem⁹: ⁊ quātopt hūc nos habē cogitamus diligētius custodire debem⁹ ne perdamus.

Opus preclarū Qō Speculū morale intitulat: ab egregio doctore Uincentio alme Belnacensis ecclesie presule: ac sancti ōnici ordinis professore: editus: feliciter finit. Impensis q⁹ ⁊ cura non mediocri Nermāni liechtenstein colonien̄sis: emendatione diligentissima Impressum Anno Salutis. M.cccc.lxxxxiij. pridie kal. octobris Uenetijs. Laus Christo

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007